El Nuevo Testamento en el Mixteco de Ayutla

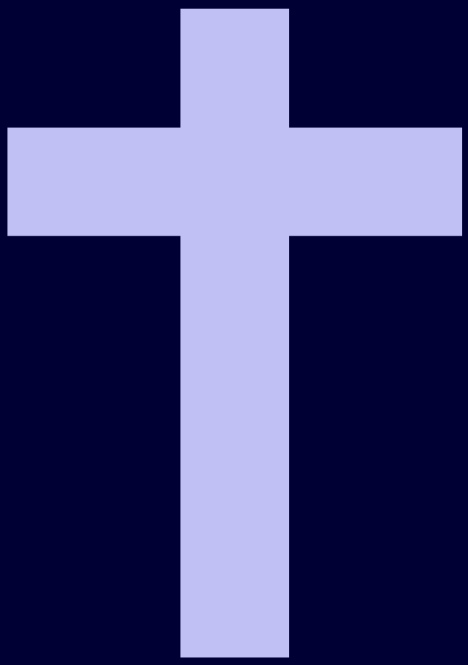

Mixtec, Ayutla: El Nuevo Testamento en el Mixteco de Ayutla

New Testament

El Nuevo Testamento en el Mixteco de Ayutla

Mixtec, Ayutla: El Nuevo Testamento en el Mixteco de Ayutla New Testament

copyright © 2016 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ayutla Mixtec

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022
7e4f3497-fb83-5234-ac91-e00e1d534904

Contents

San Mateo 1
San Marcos 56
San Lucas 91
San Juan 149
Hechos 190
Romanos 242
1 Corintios 265
2 Corintios 287
Gálatas 302
Efesios 310
Filipenses 318
Colosenses 323
1 Tesalonicenses 328
2 Tesalonicenses 333
1 Timoteo 336
2 Timoteo 342
Tito 346
Filemón 349
Hebreos 351
Santiago 368
1 Pedro 374
2 Pedro 380
1 Juan 384
2 Juan 390
3 Juan 391
Judas 392
El Apocalipsis 394

Tụtụ yo'o' nduu' ña nị ke'ị San Mateo ña ka'án xa'ạ' Jesús

Ña yọ'ọ' nduu' kivị' nẹ ịchi' yạta' Jesucristo
(Lc. 3:23-38)

1 Ña yọ'ọ' nduu' kivị' nẹ ịchi' yạta' Jesucristo, ña nduu' sịạni' xika' David, tẹ nduu' tụ ạ sịạni' xika' Abraham.
2 Abraham jạạn' nị nduụ yụva' Isaac, tẹ Isaac jạạn' nị nduụ yụva' Jacob, tẹ Jacob jạạn' nị nduụ yụva' Judá, tẹ sạkan' tụ ñạnị ra.
3 Tẹ Judá jạạn' nị nduụ yụva' Fares xiin' Zara, tẹ Tamar nị nduụ sị'i' ra. Tẹ Fares jạạn' nị nduụ yụva' Esrom, tẹ Esrom jạạn' nị nduụ yụva' Aram.
4 Tẹ Aram jạạn' nị nduụ yụva' Aminadab, tẹ Aminadab jạạn' nị nduụ yụva' Naasón, tẹ Naasón jạạn' nị nduụ yụva' Salmón.
5 Tẹ Salmón jạạn' nị nduụ yụva' Booz. Tẹ sị'i' Booz nị nduụ Rahab, tẹ Booz jạạn' nị nduụ yụva' Obed. Tẹ sị'i' Obed jạạn' nị nduụ Rut, tẹ Obed jạạn' nị nduụ yụva' Isaí.
6 Tẹ Isaí jạạn' nị nduụ yụva' rey David, tẹ rey David jạạn' nị nduụ yụva' Salomón. Tẹ sị'i' Salomón jạạn' nị nduụ ña' si'i Urías.
7 Tẹ Salomón jạạn' nị nduụ yụva' Roboam, tẹ Roboam jạạn' nị nduụ yụva' Abías, tẹ Abías jạạn' nị nduụ yụva' Asa.
8 Tẹ Asa jạạn' nị nduụ yụva' Josafat, tẹ Josafat jạạn' nị nduụ yụva' Joram, tẹ Joram jạạn' nị nduụ yụva' Usías.
9 Tẹ Usías jạạn' nị nduụ yụva' Jotám, tẹ Jotám jạạn' nị nduụ yụva' Acaz, tẹ Acaz jạạn' nị nduụ yụva' Ezequías.
10 Tẹ Ezequías jạạn' nị nduụ yụva' Manasés, tẹ Manasés jạạn' nị nduụ yụva' Amón, tẹ Amón jạạn' nị nduụ yụva' Josías.
11 Tẹ Josías jạạn' nị nduụ yụva' Jeconías, xiin' sạkuu' ñạnị ra, kịị' nị tịịn tẹ xíin' Babilonia nẹ ta'an' ẹ', nẹ Israel, tẹ kuan ndịạkạ ña'a' ra ñụụ jạạn'.
12 Tẹ kịị' ndị'ị nị xan ndịạkạ ña'a' ra ñụụ Babilonia jạạn' ndii, Jeconías jạạn' nị nduụ yụva' Salatiel, tẹ Salatiel jạạn' nị nduụ yụva' Zorobabel.
13 Tẹ Zorobabel jạạn' nị nduụ yụva' Abiud, tẹ Abiud jạạn' nị nduụ yụva' Eliaquím, tẹ Eliaquím jạạn' nị nduụ yụva' Azor.
14 Tẹ Azor jạạn' nị nduụ yụva' Sadoc, tẹ Sadoc jạạn' nị nduụ yụva' Aquim, tẹ Aquim jạạn' nị nduụ yụva' Eliud.
15 Tẹ Eliud jạạn' nị nduụ yụva' Eleazar, tẹ Eleazar jạạn' nị nduụ yụva' Matán, tẹ Matán jạạn' nị nduụ yụva' Jacob.
16 Tẹ Jacob jạạn' nị nduụ yụva' José, tẹ nị nduụ ịị' María. Tẹ María jạạn' nị nduụ sị'i' Jesús, ña nduu' Cristo, ña nị tịạnụ' Ndiosí sạkakú nẹ yivị'.
17 Sạkan' na kuii', ndẹẹ kịị' nị tuvị Abraham tẹ ndẹẹ kịị' nị tuvị David ndii, uxị kụmi' kuu' tẹ ịchi' yạta' Jesús. Tẹ ndẹẹ kịị' nị tuvị David tẹ ndẹẹ nị xan ndịạkạ tẹ xíin' Babilonia nẹ ta'an' ẹ' jạạn' ndii, uxị kụmi' kuu' tẹ ịchi' yạta' ạ. Tẹ ndẹẹ kịị' nị xan ndịạkạ ra nẹ jạạn' tẹ ndẹẹ nị tuvị Cristo ndii, uxị kụmi' kuu' tẹ ịchi' yạta' ạ.

Sọ'ọ nị xạạ ạ kịị' nị kạkụ Jesús
(Lc. 2:1-7)

18 Sọ'ọ nị xạạ ạ kịị' nị kạkụ Jesucristo. María, sị'i' ạ ndii, xạ nị tạxị a' kuento a' tẹ tụnda'ạ' a' xiin' José. Tẹ kịị' kuní kạ kụndịẹẹ inga' nịạ ndii, xạ nị nạkụịsọ a' sạkan' ña Espíritu Santo nị xịkui'nụ ña'a'.
19 Tẹ xa'ạ' ạ ña tẹ xachuun' ndạku nduu' José jạạn' ndii, nị xạnịnị ra ña nạtạ'vi' ta'an' sị'e nịạ xa'ạ' ạ ña nï kunị ra sạkụchani ña'a' ra nuụ' nẹ yivị'.
20 Tẹ kịị' xanini ra xa'ạ' ña jạạn' ndii, nị xạni ra ña nị tuvị ịịn ángele, ña xika' nuu' nuụ' xtọ'ọ ẹ' Ndiosí, nuụ' ra. Tẹ nị ka'ạn ạ xiin' ra ndii:

—José, sịạni' xika' David, kuän yi'vi ụn' nạtịịn ụn' María kụndụụ ña' si'i ụn', sạkan' ña Espíritu Santo nị xịkui'nụ ña'a' sạkan' na nị nạkụịsọ a'.
21 Ña' jaan' ndii, sạkaku' a' ịịn tẹ kuañu'ụ si'ẹ a'. Tẹ chịndu'ụ' ụn' kivị' ạ Jesús. Kuạchị ndii ña jạạn' sạkakú nẹ ta'an' ạ nuụ' kuạchị nịạ —nị kachị ạ.

22 Tẹ sąkuu' ą jąąn' nį yoọ, tẹ xinụ ña nį
ka'ąn xtọ'ọ ẹ' Ndiosí xiin' i̱in tẹ nį ka'ąn
tiakú tụ'ụn ą kii̱' nį ka'ąn rą ndii:
23 I̱in ña' ndu'ụ' sie ndii nąkuisọ a',
tẹ sąkaku' a' i̱in tiaą si'ẹ a'.
Tẹ chindu'ụ' nią kivi̱' ą Emanuel.
Sąkan' nį kachi̱ ą. Tẹ kivi̱' ą jąąn' kuni
kachi̱ ą ndii: Ndiosí yoo xiin' ẹ'.
24 Tẹ kii̱' nį ndọtọ José ndii, nį sąxinú rą
ña nį ka'ąn chuun' ángele jąąn' xiin' rą,
sąkan' na nį nąką rą María, tẹ nį tụnda'ą'
rą xiin' a'.
25 Tẹ nį yoọ ii̱' rą xiin' a' ndẹẹ kii̱'
nį sąkaku' a' tẹ kuañu'ụ jąąn'. Tẹ nį
chindu'ụ' rą kivi̱' ą, Jesús.

2

Sọ'ọ nį xąą ą kii̱' nį xan kọtọ tẹ xini tuní Jesús

1 Kii̱' nį xka'ndią ña nį kąkụ Jesús
ñụụ Belén, ña kandu'ụ' ñụ'u' Judea, mii'
nį xą'ndią chuun' rey Herodes ndii, nį
xąą i̱in ti̱'vi̱ tẹ xini tuní xa'ą' tiuụn' ñụụ
Jerusalén, tẹ nį kẹẹ ndẹẹ mii' keta' ñụ'ụ.
2 Tẹ nį ndątu'ụn' rą nẹ ñụụ jąąn' ndii:
—¿Mii' ndu'ụ' ña nduu' rey nuụ' ndo'ó,
nẹ judío, ña nį kąkụ? Kuąchi̱ ndii nį xi̱nį
ndụ tiuụn', ti' nia'á ña xą nį kąkụ ą, nį
kẹtą ri' mii' keta' ñụ'ụ. Tẹ kuąxi̱ kọtọ
ka'nu' ña'a' ndụ —nį kachi̱ rą.
3 Kii̱' nį xi̱nį sọ'ọ rey Herodes ña nį
ka'ąn tẹ jąąn' ndii, nį ndi̱'nį vą nimá rą,
tẹ nį ndi̱'nį tụ nimá sąkuu' nẹ ndiee' ñụụ
Jerusalén.
4 Sąkan' na nį nąkąną rą sąkuu' sutụ
kuu' nụu' xiin' tẹ sania'á tụ'ụn ndẹi'
Ndiosí, tẹ nį ndątu'ụn' ña'a' rą mii' kitụ'
Cristo, ña tią̱nụ' Ndiosí sąkakú nẹ yivi̱'.
5 Tẹ nį nąkui̱in tẹ jąąn' ndii:
—Ñụụ Belén, ña kandu'ụ' nuụ' ñụ'u'
Judea yo'o', kitụ' ą. Kuąchi̱ ndii sąkan'
yosọ' ą mii' nį kẹ'i̱ i̱in tẹ nį ka'ąn tiakú
tụ'ụn Ndiosí xtą'an' ndii:
6 Yo'ó, ñụụ Belén, ña kandu'ụ' nuụ' ñụ'u'
Judea ndii,
süụ' i̱in ñụụ nda'vi sọ'ọ nduu' ụn' nuụ'
i̱ngą ñụụ ña ñu'u' nuụ' ñụ'u' Judea
jąąn',
sąkan' ña nuụ' yo'ó kitụ' i̱in tẹ ką'ndią
chuun',
tẹ kį'i̱n i̱chi' nuụ' nẹ nduu' kuenta i̱, nẹ
Israel.
Sąkan' yosọ' ą —nį kachi̱ rą.
7 Sąkan' tẹ nį kąną siin' Herodes sąkuu'
tẹ xini tuní jąąn', tẹ nį ndątu'ụn' ndi'i̱
ña'a' rą ąmąą kuitį' nį tuvi̱ tiuụn' jąąn'.
8 Sąkan' tẹ nį ti̱'vi' ña'a' rą ñụụ Belén
ka'án rą xiin' tẹ jąąn' ndii:
—Kua'an ndọ' i̱kan', tẹ ndątu'ụn' ndi'i̱
ndọ' xa'ą' tẹ lulu jąąn'. Tẹ kii̱' kụnį ña'a'
ndọ' ndii, ka'ąn ndọ' xiin' i̱ kii̱' nąndi̱ko'
ndọ', tẹ ku'ụn kọtọ ka'nu' tụ ña'a' yu'ụ
—nį kachi̱ rą.
9 Kii̱' ndi̱'i̱ nį xi̱nį sọ'ọ rą ña nį ka'ąn rey
jąąn' ndii, nį kẹẹ rą kua'ąn rą. Tẹ tiuụn',
ti' nį xi̱nį rą mii' keta' ñụ'ụ ndẹẹ mii' nį
kẹẹ rą ndii, ni'i' i̱chi' ri' nuụ' rą kua'ąn ri'.
Tẹ kii̱' nį xąą ri' xíni' vi̱'ẹ mii' kandu'ụ' tẹ
lulu jąąn' ndii, nį xi̱kui̱in ri' i̱kan'.
10 Tẹ kii̱' nį xi̱nį rą mii' nį xi̱kui̱in ri' ndii,
vą'ą vą nį kụnį rą.
11 Tẹ kii̱' nį kọ'nį rą vi̱'ẹ jąąn', tẹ nį xi̱nį
rą tẹ kuañu'ụ xiin' María, si̱'i' tẹ kuañu'ụ
jąąn' ndii, nį xi̱kuitą xiti' rą, tẹ nį xąka'nu'
rą tẹ kuañu'ụ jąąn'. Ikan' tẹ nį nụnia'
rą xatụn', tun' ni'i' rą nį xąą rą, tẹ nį
xąmanį' ña'a' rą ña nduu' oro, xiin' sụxą
chú'ma yą'vi̱ vą, xiin' sụxą xavixín', ña
nąni' mirra.
12 Ndisụ nį sąkuni' ña'a' Ndiosí xiin'
xąnį ña nąndi̱ko' rą nuụ' Herodes, sąkan'
na nį nąndi̱ko' rą ñụụ rą i̱chi' ña kua'ąn
tụkụ xaan'.

Sọ'ọ nį xąą ą kii̱' nį xą'nį' Herodes kua'ą' tẹ kuali'

13 Tẹ kii̱' nį kẹẹ tẹ xini tuní jąąn' kua'ąn
rą ndii, nį xąni José ña nį tuvi̱ i̱in ángele,
ña xika' nuu' nuụ' xtọ'ọ ẹ' Ndiosí, nuụ' rą,
tẹ nį ka'ąn ą xiin' rą ndii:
—Ndọkoọ ụn', tẹ nąʼin ụn' tẹ lulu, tẹ
nąką ụn' si̱'i' rą, tẹ kụnụ ndọ' ku'ụn ndọ'
ndẹẹ ñụ'u' Egipto. Kụndu'ụ' ụn' xiin'
nią i̱kan' ndẹẹ kii̱' ka'ąn tụkụụ i̱ xiin'
ụn'. Kuąchi̱ ndii nąnduku' Herodes tẹ lulu
ñaą' tẹ kąʼnį' ñąʼa' rą —nį kachi̱ ą.
14 Tẹ nį ndọkoọ rą, tẹ nį nąʼin rą tẹ lulu,
tẹ nį nąką tụ rą si̱'i' tẹ jąąn'. Tẹ xą ñụu
sąkan' nį kẹẹ nią kua'ąn nią ndẹẹ ñụ'u'
Egipto.
15 Tẹ i̱kan' nį ndieẹ nią ndẹẹ nį xi'i̱
Herodes jąąn', sąkan' tẹ nį xinụ ña nį
ka'ąn xtọ'ọ ẹ' Ndiosí xiin' tẹ nį ka'ąn tiakú
tụ'ụn ą mii' ka'án ą ndii: "Ndẹẹ ñụ'u'
Egipto nį kąną i̱ tiaą si'ẹ i̱", kachi ą.

16 Tę kiį' nį xįnį Herodes jąąn' ña nį xįnį xa'an' ña'a' tę xini tuní xa'ą' tiuųn' jąąn' ndii, nį nąsaą' vą rą, sąkan' na nį ka'ąn chuun' rą xiin' tę xíin' rą, tę ku'ųn ką'nį' rą sąkuu' tiaą kuali', tę ndiee' ñųų Belén xiin' yątin ñųų jąąn', ndęę tę sąkan' nį tuvį tę ndęę tę kumi' uvį kuiyą, sąkan' ña nį nątavą' rą kuenta kivį' ña nį ka'ąn tę xini tuní jąąn' xiin' rą xa'ą' tiuųn'.
17 Sąkan' tę nį xinų ña nį ka'ąn tiakú Jeremías, tę nį ka'ąn tiakú tų'ųn Ndiosí, kiį' nį ka'ąn rą ndii:
18 Tiakú kuaa' nę yivį' ñųų Ramá.
Xaku' suchi' įnį nįą, tę xaku' ndįi u'vį nįą.
Raquel nduu' ña' xaku' xa'ą' si'ę a'.
Ndęę įįn nę yivį' kųvį sąki'ví ña'a', sąkan'
ña ki'in' si'ę a' nį xi'į.
Sąkan' kachi ą.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kiį' nį xa'ąn nę vį'ę José ñųų Nazaret

19 Tę kiį' nį xi'į Herodes ndii, tųkų nį nį xąni José ña nį tuvį įįn ángele, ña xika' nuu' nuų' xtǫ'ǫ ę' Ndiosí, nuų' rą kiį' ndu'ų' ką rą ñų'u' Egipto jąąn'.
20 Tę nį ka'ąn ą xiin' rą ndii:
—Ndǫkoǫ ųn', tę nąką ųn' sį'i' rą, tę nąndįko' ndǫ' nuų' ñų'u' Israel. Kuąchį ndii xą nį xi'į tę nį xika ką'nį' tę lulu ñaą' —nį kachį ą.
21 Tę nį ndǫkoǫ José, tę nį nąką tų rą sį'i' tę jąąn', tę nį kįęę nįą kua'ąn nu'ų nįą nuų' ñų'u' Israel.
22 Ndisų kiį' nį xįnį José kuento ña Arquelao nduu' tę xa'ndia chuun' nuų' ñų'u' Judea ndii, nį yį'vi rą nąndįko' rą ñų'u' jąąn', sąkan' ña Arquelao jąąn' ndii, si'ę Herodes nduu' rą. Tę tųkų nį nį sąkuni' Ndiosí José xiin' xąni, tę nį kįęę nįą kua'ąn nįą ñų'u' Galilea.
23 Tę nį xa'ąn nįą nį ndieę nįą įįn ñųų ña nąni' Nazaret. Nį xąą nįą sąkan', tę nį xinų ña nį ka'ąn Ndiosí xiin' įįn uvį tę nį ka'ąn tiakú tų'ųn ą mii' yosǫ' ña ka'án ndii: "Kųndųų ą įįn tę nį kįęę ñųų Nazaret", kachi ą.

3

Sǫ'ǫ nį xąą ą kiį' nį sąkuchi' Juan nę yivį' kuenta Ndiosí įtįą Jordán

(Mr. 1:1-8; Lc. 3:1-9,15-17; Jn. 1:19-28)

1 Tę kiį' sąkan' ndii, nį ndętą Juan, tę sakuchi' nę yivį' kuenta Ndiosí, mii' taxįn' kaa' nuų' ñų'u' Judea, tę ka'án ndǫsǫ' rą nuų' nę yivį' ndii:
2 —Nąmą ndǫ' nimá ndǫ' xa'ą' kuąchį ña xaa' ndǫ', sąkan' ña xą kuyatin' kuii ką'ndįą chuun' Ndiosí nimá ndǫ' —nį kachį rą.
3 Tę xa'ą' Juan jąąn' nį sąka'án Ndiosí Isaías, tę nį ka'ąn tiakú tų'ųn ą kiį' nį ka'ąn rą xtą'an' ndii:
Tiakú ka'án ti'e' įįn tachį' yų'u' mii' taxįn'
kaa' ndii:
"Ndąsąvą'ą ndǫ' įchi' mii' kįxįn xtǫ'ǫ ę',
tę ndąsąndąku tų ndǫ' ą."
Nį kachi ą.
4 Totǫ Juan ndii, xiin' įxi' camello nį kuą'ą ą, tę ki'i' įįn' tǫko' rą, tę tįką xiin' ñuñų' įtun' nį xąxį' rą.
5 Tę nę yivį', nę ndiee' ñųų Jerusalén xiin' ndą'a' ą, ña ñu'u' nuų' ñų'u' Judea, xiin' nę ndiee' yǫso' yątin įtįą Jordán jąąn' ndii, nį xa'ąn nįą mii' iin' Juan jąąn' ka'án ndǫsǫ' rą tę kųnį sǫ'ǫ ña'a' nįą.
6 Tę na'má nįą kuąchį nįą, tę nį sąkuchi' ña'a' rą kuenta Ndiosí įtįą jąąn'.
7 Tę kiį' nį xįnį Juan jąąn' ña kua'ą' tę fariseo xiin' tę saduceo nį ndękuię įkan' tę kųchį rą kuenta Ndiosí ndii, nį ka'ąn Juan jąąn' xiin' rą ndii:
—¡Ndo'ó ndii, ndęę naa si'ę koǫ' nduu' ndǫ'! ¿Yǫǫ nį ka'ąn xiin' ndǫ' ña kųvį kakų ndǫ' nuų' ña sąndo'o' Ndiosí ndo'ó nuų' ku'ųn ę' sąkan' kuįtį'?
8 Nia'ą ndǫ' xiin' ña vą'ą ña xaa' ndǫ' ña xą nį nąmą xną'ą ndǫ' nimá ndǫ' xa'ą' kuąchį, ña nį xąą ndǫ'.
9 Tę kä'án ñuñu' ndǫ' ña sįąni' xika' Abraham nduu' ndǫ', tę xiin' ña jąąn' kųvį kakų ndǫ'. Sąkan' ña ka'án kaxi' į xiin' ndǫ' ña kųvį sąnąnduu' Ndiosí yuų', ña ndiee' kaą', sįąni' xika' Abraham jąąn'.
10 Ndiosí ndii, xą yoo tų'vą ą tę sąndo'o' ą nę xaa' kuąchį ndęę naa yoo tų'vą įįn tę yivį' xiin' yacha tę ką'ndįą rą įtun', tun' kǫǫ' nduų' kuun' ndą'a', sąkan' ña sąkuu' tun' kǫǫ' nduų' vą'ą kuun' ndą'a' ndii, ką'ndįą rą ndęę tįǫ'ǫ sąkuu' tun' jąąn', tę ką'mį rą nų'. Sąkan' tų sąą Ndiosí.
11 Yu'ų ndii, sakuchi' į ndo'ó xiin' tįkui, tę xiin' ña jąąn' nia'ą ndǫ' ña nį nąmą xną'ą ndǫ' nimá ndǫ' xa'ą' kuąchį ña nį xąą ndǫ'. Ndisų ña kuąxį xatą' į ndii, ña koo' chukuu' ką nduu' ą tę sąkan' yu'ų. Tę yu'ų ndii, nį ndęę vä'ą į kųndųų tę kǫnį'į

ndixąn' ą. Ña jąąn' ndii, sąkuchi' ą ndo'ó kuenta ą xiin' ña ndįęe' Espíritu Santo, tę sąkuchi' tu ą ndo'ó xiin' ñu'ų.

12 Ña jąąn' ndii, xą yoo tų'vą ą tę nątą'vi' ą nę yivį' naa xaa' tę yivį' kiį' nativi rą trigo, tę tavą' rą mį'in' ą xiin' ña tiin' rą tę kisi' rą ą. Trigo vą'ą ndii, tąxą'ą rą yaką, tę mį'in' ą ndii, ką'mį rą nuų' ñu'ų ña kǫǫ' kivį' nda'vá —nį kachį Juan xiin' tę yivį' jąąn'.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kiį' nį chįchį tu Jesús įtįą Jordán

(Mr. 1:9-11; Lc. 3:21-22)

13 Tę kiį' sąkan' ndii, nį kętą Jesús ñu'u' Galilea, tę nį xąą ą įtįą Jordán tę sąkuchi' ña'a' Juan kuenta Ndiosí.

14 Ndisų ña nųu' ndii, nï kunį Juan sąkuchi' ña'a' rą, sąkan' na nį ka'ąn rą xiin' ą ndii:

—Yu'ų kuní ą kųchį kuenta Ndiosí sąą yo'ó, tákui'e. Sąkan' na kuii', ¿ndichun na kuąxį yo'ó nuų' yu'ų tę kųchį ųn' sąą į? —nį kachį rą.

15 Tę nį ka'ąn ą xiin' rą ndii:

—Tąxį ųn' ña sąxinú ę' ña yǫ'ǫ' vįtįn, sąkan' ña kuní ą sąxinų ę' sąkuu' ña ka'án chuun' Ndiosí —nį kachį ą.

Tę nį nąkuįįn yų'u' rą.

16 Tę ndį'į sǫ'ǫ nį chįchį Jesús įkan', tę nį kętą ą tįkui. Įkan' tę nį nunįą' ndįvi', tę nį xįnį ą nuu' Espíritu Ndiosí, naa kaa' paloma kaa' ą, tę nį ndoǫ ą xiin' ą.

17 Sąkan' tę nį ka'ąn įįn tachį' yų'u' ndęę ndįvi' ndii:

—Ña ñaą' nduu' si'ę manį' į, tę vą'ą vą kuni į xini ña'a' į —nį kachį Ndiosí.

4

Sǫ'ǫ nį xąą ą kiį' nį kunį ña ndįvą'ą sąnama' ą Jesús nuų' kuąchį

(Mr. 1:12-13; Lc. 4:1-13)

1 Ndį'į jąąn', tę nį nąką Espíritu jąąn' Jesús tę kua'ąn ą mii' taxįn' kaa' tę kǫtǫ kuą'ą ña'a' ña ndįvą'ą.

2 Tę nį xiką ndįtįą Jesús uvį xįkǫ kivį' xiin' uvį xįkǫ ñųu įkan'. Tę sąkan' vį' nį xi'į ą sǫkǫ.

3 Tę nį kųyątįn ña ndįvą'ą, ña xito' kuą'ą jąąn', mii' iin' Jesús. Tę nį ka'ąn ą ndii:

—Naa' ndįxą xną'ą si'ę Ndiosí nduu' ųn' ndii, ka'ąn chuun' ųn' xiin' yuų' ñaą' tę nąnduų ą xitą' vą'ą, tę kųxį ųn' —nį kachį ą.

4 Tę nį nąkuįįn Jesús nuų' ña jąąn' ndii:

—Yosǫ' ą nuų' tųtų Ndiosí mii' ka'án ą ndii: "Süų' xitą' vą'ą kuįtį' kuní nuų' nę yivį' tę kųtįąkų nįą, süų' jąąn' ndii kuní tų ą sąkuu' tų'ųn ña kiee' yų'u' Ndiosí tę kųtįąkų xną'ą nįą", kachi ą —nį kachį Jesús.

5 Sąkan' tę nį nąką ña ndįvą'ą jąąn' Jesús, tę kua'ąn ą xiin' ą ñųų sų'ųn Jerusalén. Tę nį sąkaa' ą Jesús xíni' yųkun' ka'nu' mii' sukun ką.

6 Tę nį ka'ąn ą xiin' Jesús ndii:

—Naa' ndįxą xną'ą si'ę Ndiosí nduu' ųn' ndii, sąnama' xiin' mįi' ųn' ndęę ndienų. Kuąchį ndii yosǫ' ą nuų' tųtų Ndiosí mii' ka'án ą ndii:

Ka'ąn chuun' Ndiosí xiin' ángele,
ña xika' nuu' nuų' ą, tę kǫtǫ ą yo'ó.
Tę tįįn ña jąąn' ndą'a' ųn' tę nämą ųn'
ndęę ñų'u',
tę tüxu'ví xa'ą' ųn' sąą yuų'.

Sąkan' kachi ą —nį kachį ña ndįvą'ą jąąn' xiin' Jesús.

7 Tę nį nąkuįįn Jesús nuų' ą ndii:

—Yosǫ' ą nuų' tųtų Ndiosí mii' ka'án ą ndii: "Kǫtǫ kuą'ą ndǫ' xtǫ'ǫ ndǫ' Ndiosí", kachi ą —nį kachį ą.

8 Tę so'ǫ' ndi'i', tę nį nąką tųkųų ña'a' ña ndįvą'ą, tę kua'ąn ą xiin' ą įįn įku' sukun vą. Tę įkan' nį sąnia'á ña'a' ña ndįvą'ą jąąn' sąkuu' ñųų kąnii' įįn yivį', xiin' sąkuu' ña vika' ñųų jąąn'.

9 Tę nį ka'ąn ą xiin' Jesús ndii:

—Sąkuu' ña kaą' tąxį į ndą'a' yo'ó naa' kuįįn xiti' ųn' nuų' į tę kǫtǫ ka'nu' ųn' yu'ų —nį kachį ą.

10 Tę nį ka'ąn Jesús ndii:

—Kua'an, ña ndįvą'ą, sąkan' ña yosǫ' ą nuų' tųtų Ndiosí mii' ka'án ą ndii: "Xtǫ'ǫ ndǫ' Ndiosí kuįtį' sąka'nu' ndǫ', tę nuų' ña jąąn' kuįtį' kąką nųų ndǫ'", kachi ą —nį kachį ą.

11 Sąkan' tę nį kętą ña ndįvą'ą jąąn' kua'ąn ą, tę nį ndękuįę ángele įkan', tę nį xiką nųų ą nuų' Jesús.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kiį' nį xą'a' Jesús ka'án ndǫsǫ' ą nuų' nę ndiee' ñų'u' Galilea

(Mr. 1:14-20; Lc. 4:14-15; 5:1-11; 6:17-19)

12 Tę kiį' nį xįnį Jesús kuento ña naá
Juan vį'ę kąą ndii, nį nąndįko' ą ñų'u'
Galilea.
13 Tę nį kętą ą ñųų ą Nazaret, tę kua'ąn ą
kųndu'ų' ą ñųų Capernaum, ña kandu'ų'
yų'u' mįnį ka'nu' yątįn ñų'u' Zabulón xiin'
ñų'u' Neftalí.
14 Nį xąą ą sąkan', tę nį xinų ña nį
ka'ąn Isaías, tę nį ka'ąn tiakú tų'ųn Ndiosí
xtą'an', kiį' nį ka'ąn rą ndii:
15 Ñų'u' Zabulón xiin' ñų'u' Neftalí,
ña ñu'u' yątįn yų'u' mįnį ka'nu' tųkų ta'vi'
įtįą Jordán,
ñu'u' ñųų jąąn' nuų' ñų'u' Galilea, mii'
ndiee' nę tuku'.
16 Nę xika' įįn yaví nuų' Ndiosí nduu' nę
ndiee' įkan',
ndisų vįtįn ndii, xą nį xįnį nįą įįn ñu'ų
ndątųn' vą.
Teę' ndee nį xiką įįn yaví nįą, tę nę xą yoo
kųvį nį nduų nįą ndii,
nį yi'ę ñu'ų ndątųn' vą jąąn' nuų' nįą.
Sąkan' nį kę'į rą.
17 Tę ndęę kiį' sąkan' nį xą'a' Jesús ka'án
ndǫsǫ' ą nuų' nę yivį' ndii:
—Nąmą ndǫ' nimá ndǫ' xa'ą' kuąchį
ña xaa' ndǫ', sąkan' ña xą kuyatin' kuii
ką'ndįą chuun' Ndiosí nimá ndǫ' —kachi
ą.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kiį' nį kąną Jesús kųmi' ta'an tę yivį' tę kųndųų rą ndą'a' xa'ą' ą
(Mr. 1:16-20; Lc. 5:1-11)

18 Tę kiį' xika' Jesús yų'u' mįnį Galilea
ndii, nį xįnį ą uvį tą'an tę tavą' tįąka'. Įįn
rą nąni' Simón, tę nąni' tų rą Pedro, tę
įngą rą nąni' Andrés. Tę jąąn' ndii, ñąnį
rą kųnį ta'an' rą. Tę skó'ni' rą ñųnų' rą
tįxįn tįkui mįnį jąąn'.
19 Tę nį ka'ąn ą xiin' rą ndii:
—Nįą'ą ndǫ', tę kųndikųn ndǫ' įchi'
į, tę sąnia'á į ndo'ó tąvą' ndǫ' nę yivį'
nuų' kuąchį nįą tę kųndikųn nįą yu'ų —nį
kachį ą.
20 Xąka'án ę' tę nį nąkǫǫ rą ñųnų' rą, tę
nį xįkųndikųn rą Jesús.
21 Tę kiį' nį ya'ą ą ndǫsǫ' ką ndii, nį xįnį
ą uvį ta'an ką tę yivį'. Tę jąąn' ndii, ñąnį
rą kųnį ta'an' rą. Įįn rą nąni' Jacobo, tę
įngą rą nąni' Juan. Tę uvį sąa' tę jąąn'
nduu' si'ę Zebedeo. Tę jąąn' ndii, ndiee' rą
xiin' yųva' rą jąąn' tįxįn tundǫo' rą na'ma'
rą ñųnų' rą. Tę nį kąną ña'a' ą,
22 tę xąka'án ę' tę nį nąkǫǫ rą yųva' rą
xiin' tundǫo', tę nį xįkųndikųn ña'a' rą.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kiį' nį sąnda'a Jesús kua'ą' nę yivį'
(Lc. 6:17-19)

23 Tę nį xįnu'nį Jesús kąnii' nuų' ñų'u'
Galilea sania'á ą įchi' Ndiosí tįxįn vį'ę mii'
nakayá nę ñųų jąąn', tę ka'án ndǫsǫ' ą
tų'ųn vą'ą xa'ą' sąą kuní Ndiosí ką'ndįą
chuun' ą nimá ę', tę sanda'a tų ą sąkuu'
nuų' kui'ę xiin' ña xini u'vį nę yivį', nę
ndiee' jąąn'.
24 Xa'ą' ą jąąn' na nį kikų kuento xa'ą' ą
kąnii' nuų' ñų'u' Siria. Tę nį kįxįn ndįąką
nę yivį' sąkuu' nuų' nę kuni kųvį, nę
ndo'o' ndee ką nuų' kui'ę, mii' iin' Jesús,
naa kuu' nę kumi' kui'ę ña u'vį vą, xiin'
nę ñu'u' ña ndįvą'ą nimá, xiin' nę kumi'
kui'ę ña xa'nį' i'i', xiin' nę kǖvį kąką, tę nį
sąnda'a ña'a' ą.
25 Tę kua'ą' koo' chukuu' nę yivį' ndikún
xatą' ą, naa kuu' nę Galilea, xiin' nę
ndiee' ñų'u' Decápolis, xiin' nę ndiee'
ñųų Jerusalén, xiin' ndą'a' ą ña ñu'u' nuų'
ñų'u' Judea, xiin' nę nį kįęę tųkų ta'vi' įtįą
Jordán.

5

Ña yǫ'ǫ' sania'á Jesús xíni' įįn tindų'
(Lc. 6:20-23)

1 Tę kiį' nį xįnį Jesús nę yivį' kua'ą' koo'
chukuu' jąąn' ndii, nį kąą ą įįn tindų', tę nį
xįkųndu'ų' ą įkan'. Tę nį kųyątįn tę ndą'a'
xa'ą' ą nuų' ą.
2 Tę nį xą'a' sania'á ña'a' ą ka'án ą ndii:
3 —Sañu'u' vą Ndiosí nę nda'vi kuu'
nimá nuų' ą, sąkan' ña xa'ndia chuun' ą
nimá nįą.
4 'Sañu'u' vą Ndiosí nę suchi' įnį, sąkan'
ña sąki'ví ña'a' ą.
5 'Sañu'u' vą Ndiosí nę maso, sąkan' ña
nątįįn nįą ñu'u' įįn yivį' yo'o' kųndųų ña'ą
nįą.
6 'Sañu'u' vą Ndiosí nę kuní vą ña kǫǫ
ña ndąku įįn yivį' ndęę naa xaa' ą kiį' xi'í
vą ę' sǫkǫ tę ichí vą tų įnį ę', sąkan' ña
sąnda'ni ña'a' ą xiin' ña ndąku.
7 'Sañu'u' vą Ndiosí nę kuvita įnį xa'ą'
nę yivį', sąkan' ña kųvįta tų įnį ña jąąn'
xa'ą' nįą.
8 'Sañu'u' vą Ndiosí nę yąą nimá nuų' ą,
sąkan' ña kųnį nuų' ña'a' nįą.

9 ’Sañu'u' vą Ndiosí nę chindiee' nę yivį' tę kųndięę manį' nią, sąkan' ña kųnąni' nią si'ę ą.
10 ’Sañu'u' vą Ndiosí nę mįi' kuu' nę yivį' xiin' xa'ą' ą ña xachuun' ndąku nią, sąkan' ña xa'ndia chuun' ą nimá nią.
11 ’Sañu'u' vą Ndiosí ndo'ó kįį' ka'án kįnį nę yivį' xiin' ndǫ', tę mįi' kuu' nią xiin' ndǫ', tę ka'án nią sąkuu' nuų' ña nią'a xiin' tųn vixį xa'ą' ndǫ' xa'ą' ą ña ndikún ndǫ' įchi' yu'ų.
12 Vą'ą na vą'ą kuni ndǫ', sąkan' ña įin ña vą'ą koo' chukuu' nątiin ndǫ' ndą'a' Ndiosí ndivi'. Kuąchį ndii įin kachi nį sąndo'o' nę yivį' tę nį ka'ąn tiakú tų'ųn ą xtą'an'.

Yo'o' ka'án Jesús ña nę ndikún įchi' ą ndii, nduu' nią ndęę naa įin' xiin' ñu'ų
(Mr. 9:50; Lc. 14:34-35)

13 ’Ndo'ó ndii, nduu' ndǫ' ndęę naa įin' įin yivį' yo'o', ndisų naa' tįvi' įin' jąąn' ndii, kųvį ką ndąsąvą'ą ę'. Sąkan' na kuii' vä'ą xąchi' ką ą kąxį' ę', süų' jąąn' ndii ndęę kątią kuįtį' ę' ę, tę kuaįn ndǫsǫ' nę yivį' ą.
14 ’Ndo'ó ndii, nduu' ndǫ' ndęę naa ñu'ų nuų' nę yivį' įin yivį'. Sąkan' ña nduu' ndǫ' ndęę naa įin ñųų ña kandu'ų' xíni' įin įku', ña kųvį kąndu'ų' sį'e.
15 Ndęę įin nę yivį' näkųn' kąą tuún, tę kąnį nią ą tįxįn įin xatųn', süų' jąąn' ndii nakųn' nią ą, tę xani' nią ą mii' sukun tę tuvi' nuų' nę ndiee' tįxįn vį'ę.
16 Nii' sąkan' tų kuní ą kǫtuųn ña vą'ą ña xaa' ndo'ó nuų' nę yivį' tę kųnį nią ą, tę sąka'nu' nią Ndiosí, yųva' ę', ña ndu'ų' ndįvi'.

Yo'o' sania'á Jesús xa'ą' sąą ka'án tų'ųn ndęi' Ndiosí

17 ’Kąnįnį ndǫ' naa' kuąxį į tę sąnųndia'á į tų'ųn ndęi' Ndiosí, nį ndęę ña nį ka'ąn tę nį ka'ąn tiakú tų'ųn ą. Kuäxį į tę sąnųndia'á į ña jąąn', süų' jąąn' ndii kuąxį į tę sąxinų į sąkuu' ña ka'án ą.
18 Ña ndąku ka'án į xiin' ndǫ' ña, ña kandu'ų' ką ndįvi' xiin' ñų'u' įin yivį' ndii, ndęę įin yų'u' tę ndęę įin letra lulu tų'ųn ndęi' jąąn' ndǫ̈ñu'u' ndęę skąchi' xinų sąkuu' ą.
19 Sąkan' na kuii' yǫǫ ką xka'ndíá ña ka'án tų'ųn ndęi' jąąn' ndii, teę' ndee ña sie kuįtį' nduu' ą, tę nii' sąkan' sania'á nią nę yivį' ndii, sie kuįtį' kǫndią ya'vi' nią tęin nę xa'ndia chuun' Ndiosí nimá. Ndisų yǫǫ ką xaa' ña ka'án chuun' tų'ųn ndęi' jąąn', tę nii' sąkan' sania'á nią nę yivį' ndii, nę ka'nu' nduu' nią tęin nę xa'ndia chuun' Ndiosí nimá.
20 Sąkan' na kuii' ka'án į xiin' ndǫ' ndii, kǫ̈ǫ' kivį' kųndųų ndǫ' kuenta nę ką'ndią chuun' Ndiosí nimá naa' xächuun' ndąku ką ndǫ' nuų' ą tę sąkan' tę fariseo xiin' tę sania'á tų'ųn ndęi' jąąn'.

Yo'o' sania'á Jesús ña vä'ą nąsaą' ę' kųnį ę' ñąnį ta'an' ę'
(Lc. 12:57-59)

21 ’Xą nį xįnį sǫ'ǫ ndǫ' ña nį ka'ąn Ndiosí xiin' nę xįį' yąta' ę' xtą'an' ndii: “Kä'nį' ta'an' ndǫ', tę yǫǫ ką xa'nį' nę yivį' ndii, kuní ą nącha'vį nią xa'ą' ña jąąn'”, kachi ą.
22 Ndisų yu'ų ka'án xiin' ndǫ' ña yǫǫ ką nduu' nę xi'é xini ñąnį ta'an' nią ndii, kuní ą nącha'vį nią xa'ą' ña jąąn'. Tę yǫǫ ką ka'án: “Nę küu' kaxi' nduu' ųn'”, xiin' ñąnį ta'an' nią ndii, kuní ą nącha'vį nią xa'ą' ña jąąn' nuų' tę xa'ndia chuun' nuų' ñųų. Tę yǫǫ ką ka'án: “Nę kuäsą' kuní xąchi' nduu' ųn'”, xiin' ñąnį ta'an' nią ndii, kǫǫ nią tųndo'ǫ' vį'ę ndią ya' mii' xixí ñu'ų.
23 ’Sąkan' na kuii' yǫǫ ką nduu' ndo'ó, naa' kua'ąn nąsokǫ' ndǫ' įin ña'ą nuų' Ndiosí, tę sąvą nį įkan' nąką'an' ndǫ' ña yöo ndǫ' ña manį' xiin' ta'an' ndǫ' ndii,
24 nąkǫǫ ndǫ' ña jąąn' įkan', tę ku'ųn nąkoǫ ndǫ' ña manį' xiin' ta'an' ndǫ' jąąn', tę sąkan' vį' nąndįko' ndǫ' tę nąsokǫ' ndǫ' ña jąąn' nuų' Ndiosí.
25 ’Numį' ndǫ' tę nąkoǫ ndǫ' ña manį' xiin' įin nę chindu'ų' kuąchį xa'ą' ndǫ' kįį' kua'ąn ndǫ' įchi' xiin' nią, saą' įin kįį' ku'ųn ndią ką nią ndo'ó nuų' tę xa'nú kuąchį, tę sąnąkua'a tę jąąn' ndo'ó ndą'a' tę xito' vį'ę kąą, tę kǫ'nį tę jąąn' ndo'ó vį'ę kąą jąąn'.
26 Ña ndąku ka'án į xiin' ndǫ' ndii, kǫ̈ǫ' kivį' kętą ndǫ' įkan' ndęę nącha'vį ndǫ' sąkuu' ña kuní ą chą'vį ndǫ'.

Yo'o' sania'á Jesús ña vä'ą kǫǫ musa ę'

27 ’Xą nį xįnį sǫ'ǫ tų ndǫ' ña nį ka'ąn chuun' Ndiosí ndii: “Kümi' ndǫ' musa ndǫ'”, kachi ą.

28 Ndisu̱ ka'án tu̱ yu'u̱ xiin' ndo̱' ña̱ yo̱o̱ ka̱ xito' ndi'e̱' i̱in ña̱'a', te̱ ka'án ndi̱e̱e' nimá ra̱ ka̱ndu'u̱' ra̱ xiin' a' ndii, xa̱ ni̱ xa̱a̱ ra̱ kuachi̱ xiin' a' nuu̱' Ndiosí xiin' nimá ra̱.
29 'Sa̱kan' na kuii', naa' xiin' nduchi' nuu̱' kua̱'a̱ ndo̱' xaa' ndo̱' kuachi̱ ndii, xta̱'ni' ndo̱' a̱, te̱ ska̱na' ndo̱' a̱. Kuachi̱ ndii ndee̱ chaa' ka̱ naa' ndoñu'u' i̱in nduchi' nuu̱' ndo̱' te̱ sa̱kan' ña̱ sko'ni̱' i̱in ka̱nii' ndo̱' vi̱'e̱ ndi̱a̱ya'.
30 Te̱ naa' xiin' nda̱'a' kua̱'a̱ ndo̱' xaa' ndo̱' kuachi̱ ndii, ka̱'ndi̱a̱ ndo̱' a̱, te̱ ska̱na' ndo̱' a̱. Kuachi̱ ndii ndee̱ chaa' ka̱ naa' ndoñu'u' i̱in nda̱'a' ndo̱', te̱ sa̱kan' ña̱ sko'ni̱' i̱in ka̱nii' ndo̱' vi̱'e̱ ndi̱a̱ya'.

Yo'o' sania'á Jesús ña̱ vä'a̱ na̱ta̱'vi' ta'an' te̱ yivi̱' xiin' ña' si'i' ra̱
(Mt. 19:9; Mr. 10:11-12; Lc. 16:18)

31 'Te̱ ni̱ ka'a̱n chuun' tu̱ Ndiosí ndii: "Yo̱o̱ ka̱ kuni na̱ta̱'vi' ta'an' xiin' ña' si'i' ra̱ ndii, kuní a̱ ña̱ ta̱xi̱ ra̱ i̱in tu̱tu̱ nda̱'a' a', ña̱ ka'án ña̱ xa̱ ni̱ na̱ko̱o̱ ña̱'a' ra̱", kachi a̱.
32 Ndisu̱ ka'án yu'u̱ xiin' ndo̱' ña̱ yo̱o̱ ka̱ nata'vi' ta'an' xiin' ña' si'i' ra̱ naa' sü'u̱' xa'a̱' a̱ ña̱ ni̱ ka̱ndu'u̱' a' xiin' i̱nga̱ te̱ yivi̱' nduu' a̱ ndii, i̱i' a' ja̱a̱n' xaa' sa̱kan' te̱ xaa' a' kuachi̱ ja̱a̱n' xiin' i̱nga̱ te̱ yivi̱'. Te̱ yo̱o̱ ka̱ tunda'á' xiin' ña' ja̱a̱n' ndii, xaa' tu̱ ra̱ kuachi̱ xiin' ña' ja̱a̱n' nuu̱' Ndiosí.

Yo'o' sania'á Jesús ña̱ vä'a̱ ti̱in ndi̱a̱a̱ e̱' Ndiosí ki̱i' ta̱xi̱ e̱' kuento e̱'
33 'Xa̱ ni̱ xi̱ni̱ so'o̱ tu̱ ndo̱' ña̱ ni̱ ka'a̱n Ndiosí xiin' te̱ xi̱i' ya̱ta' e̱' ndii: "Tä̱xi̱ saka ndo̱' kuento ndo̱' nuu̱' xto'o̱ e̱' Ndiosí, sü'u̱' ja̱a̱n' ndii sa̱xinú ndo̱' sa̱kuu' ña̱ ni̱ ka'a̱n ndo̱' ja̱a̱n'", kachi a̱.
34 Ndisu̱ ka'án yu'u̱ xiin' ndo̱' ña̱ ti̱in ndi̱a̱a̱ ndo̱' Ndiosí ki̱i' taxi' ndo̱' kuento ndo̱'. Ni̱ ndee̱ ti̱in ndi̱a̱a̱ tu̱ ndo̱' ndivi', sa̱kan' ña̱ i̱kan' xa'ndia chuun' Ndiosí.
35 Te̱ sa̱kan' tu̱ ti̱in ndi̱a̱a̱ ndo̱' ñu'u' i̱in yivi̱', sa̱kan' ña̱ mii' ita' xa'a̱' Ndiosí nduu' a̱, te̱ ti̱in ndi̱a̱a̱ tu̱ ndo̱' ñu̱u̱ Jerusalén, sa̱kan' ña̱ ñu̱u̱ mii' xa'ndia chuun' Ndiosí, ña̱ nduu' Rey kuu' nu̱u', nduu' a̱.
36 Te̱ ni̱ ndee̱ ti̱in ndi̱a̱a̱ tu̱ ndo̱' xíni' ndo̱', sa̱kan' ña̱ kü̱vi̱ nda̱sa̱ya̱a̱ ndo̱' ndee̱ i̱in i̱xi' xíni' ndo̱', ni̱ ndee̱ kü̱vi̱ tu̱ nda̱sa̱ndiaa' ndo̱' a̱.
37 Te̱ ki̱i' taxi' ndo̱' kuento ndo̱' ña̱ sa̱a̱ ndo̱' i̱in ña̱'a̱ ndii, ka'a̱n ku̱ti̱' ndo̱' ndii: "Uun, sa̱a̱ i̱ ña̱ ja̱a̱n'", uun "Ü'u̱n', sä̱a̱ i̱ ña̱ ja̱a̱n'." Te̱ naa' ka'án ka̱ ndo̱' i̱nga̱ ña̱'a̱ ndii, ña̱ ndi̱va̱'a̱ saka'án ndo'ó.

Yo'o' sania'á Jesús ña̱ sä̱na̱ndiko' e̱' ña̱ ni̱a̱'a ña̱ xaa' ne̱ yivi̱' xiin' e̱'
(Lc. 6:27-36)

38 'Xa̱ ni̱ xi̱ni̱ so'o̱ tu̱ ndo̱' ña̱ ni̱ ka'a̱n chuun' Ndiosí ndii: "Naa' ni̱ xta̱'ni' yo̱o̱ ka̱ i̱in ndu̱chi' nuu̱' ndo̱' ndii, xta̱'ni' tu̱ ndo'ó i̱in ndu̱chi' nuu̱' ni̱a̱, te̱ naa' ni̱ xta̱'ni' yo̱o̱ ka̱ i̱in nu̱'u̱ ndo̱' ndii, xta̱'ni' tu̱ ndo'ó i̱in nu̱'u̱ ni̱a̱", kachi a̱.
39 Ndisu̱ ka'án yu'u̱ xiin' ndo̱' ña̱ sä̱na̱ndiko' ndo̱' ña̱ ni̱a̱'a ña̱ xaa' ne̱ yivi̱' xiin' ndo̱', sü'u̱' ja̱a̱n' ndii, naa' yo̱o̱ ka̱ sa'ndia' nuu̱' kua̱'a̱ ndo̱' ndii, ta̱xi̱ tu̱ ndo̱' tu̱ku̱ ta'vi' nuu̱' ndo̱' sa̱'ndia' ni̱a̱.
40 Te̱ naa' chindu'u̱' i̱in ne̱ yivi̱' kuachi̱ xa'a̱' i̱in ndo'ó nuu̱' kuesí, ña̱ kuni tu̱'u̱n ni̱a̱ ndi̱ni̱ ndo̱' ndii, ta̱xi̱ tu̱ ndo̱' na na̱'i̱n ni̱a̱ toto̱ tití ndo̱'.
41 Te̱ naa' yo̱o̱ ka̱ tiin' u'vi̱ ndo'ó, te̱ ku̱iso̱ ndo̱' ña̱'a̱ ni̱a̱ ku'u̱n ndo̱' xiin' ni̱a̱ i̱in mií metro ndii, ku'u̱n ndo̱' uvi̱ mií metro xiin' a̱.
42 Yo̱o̱ ka̱ nduu' ne̱ xikán ña̱'a̱ nuu̱' ndo̱' ndii, ta̱xi̱ ndo̱' a̱ nda̱'a' ni̱a̱. Te̱ yo̱o̱ ka̱ nduu' ne̱ kuni ta̱tu̱ ña̱'a̱ nuu̱' ndo̱' ndii, nä̱ndi̱ko' ni'i' ndo̱' xata̱' ndo̱' nuu̱' ni̱a̱, sü'u̱' ja̱a̱n' ndii sa̱tatu ña̱'a' ndo̱'.

Yo'o' sania'á Jesús ña̱ kuní a̱ ku̱ndani̱ e̱' ne̱ ndasi' yoo'
(Lc. 6:27-28,32-36)

43 'Xa̱ ni̱ xi̱ni̱ so'o̱ tu̱ ndo̱' ña̱ ka'án ra̱ ndii: "Ku̱ndani̱ ndo̱' ne̱ yivi̱' xiin' ndo̱', te̱ ku̱ndasi' ndo̱' ne̱ ndasi' ta'an' xiin' ndo̱'", kachi ra̱.
44 Ndisu̱ ka'án yu'u̱ xiin' ndo̱' ña̱ ku̱ndani̱ ndo̱' ne̱ ndasi' ndo'ó, te̱ ka'a̱n va'a̱ ndo̱' xiin' ne̱ sanacha'an' ndo'ó, te̱ sa̱a̱ ndo̱' ña̱ va'a̱ xa'a̱' ne̱ xi'é xini ndo'ó, te̱ ka'a̱n ndo̱' xiin' Ndiosí xa'a̱' ne̱ mi̱i' kuu' xiin' ndo̱' xiin' xa'a̱' ne̱ sando'o' ndo'ó.
45 Sa̱kan' sa̱a̱ ndo̱', te̱ nia'a̱ ndo̱' ña̱ nduu' ndo̱' si'e̱ Ndiosí, yu̱va' e̱', ña̱ ndu'u̱' ndi̱vi', ña̱ xaa' sa̱kan' te̱ nandi̱i' nuu̱' ne̱ ni̱a̱'a xiin' nuu̱' ne̱ va'a̱. Te̱ sakuun' tu̱ a̱ savi̱' nuu̱' ne̱ xäa' ña̱ nda̱ku xiin' nuu̱' ne̱ xaa' a̱.

46 Kuạchị ndii, naa' kundanị ndọ' nẹ yivị' nẹ kundanị ndo'ó kuịtị' ndii, kọ̈ọ' ña vạ'ạ nạtịịn ndọ' xa'ạ' ña jạạn', sạkan' ña ndẹẹ tẹ kendiaạ' ya'vi' xa'ạ' ñụụ Roma kundanị nẹ kundanị ña'a' kuịtị'.
47 Tẹ naa' nakuatu' ndọ' ñạnị ta'an' kuịtị' ndọ' ndii, kọ̈ọ' ña vạ'ạ kạ xaa' ndọ' tẹ sạkan' tụkụ nẹ yivị', sạkan' ña ndẹẹ nẹ xïní yoo Ndiosí xaa' sạkan'.
48 Sạkan' na kuii' kuní ạ kạkạ ndạku ndọ' xiin' sạkuu' ña xaa' ndọ' ndẹẹ naa xaa' yụva' ẹ' Ndiosí, ña ndu'ụ' ndịvi'.

6

Yo'o' sania'á Jesús sạạ kuní ạ chịndịẹe' ẹ' nẹ nda'vi kuu'

1 'Säạ ndọ' ña vạ'ạ nuụ' nẹ yivị' tẹ ka'ạn vạ'ạ nịạ xa'ạ' ndọ', sạkan' ña naa' sạạ ndọ' sạkan' ndii, kọ̈ọ' ndẹẹ ịịn ña vạ'ạ nạtịịn ndọ' ndạ'a' yụva' ẹ' Ndiosí, ña ndu'ụ' ndịvi'.
2 Tẹ kịị' tạxị ndọ' lịmuxtan ndii, täxị ndọ' tịvị tẹ yivị' ndạchuun' tun' nichi' nuụ' ndọ' ndẹẹ naa xaa' tẹ xasuvi' xiin' mii' vị'ẹ mii' nakayá ẹ', xiin' yạ'yạ tẹ kọtọ ka'nu' ña'a' nẹ yivị'. Ña ndạku ka'án ị xiin' ndọ' ña xạ nị nạtịịn tẹ jạạn' yạ'vị rạ xa'ạ' ña jạạn'.
3 Ndisụ kịị' tạxị ndo'ó lịmuxtan ndii, na kụ̈nị ndạ'a' ịtịn ndọ' ña xaa' ndạ'a' kuạ'ạ ndọ'.
4 Sạkan' tẹ ña taxi' ndọ' jạạn' ndii, kọọ sị'e ạ, tẹ Ndiosí, ña xiní ña xaa' sị'e ẹ', nạcha'vị tuvi' ndo'ó.

Yo'o' sania'á Jesús sạạ ka'ạn ẹ' xiin' Ndiosí
(Lc. 11:2-4)

5 'Kịị' ka'án ndọ' xiin' Ndiosí ndii, säạ ndọ' naa xaa' tẹ xasuvi' xiin' mịị', sạkan' ña tẹ jạạn' ndii, xtanị rạ kuịtạ ndịchị rạ, tẹ ka'ạn rạ xiin' Ndiosí vị'ẹ mii' nakayá ẹ' xiin' xikị' yạ'yạ tẹ kụnị ña'a' nẹ yivị'. Ña ndạku ka'án ị xiin' ndọ' ña xạ nị nạtịịn tẹ jạạn' yạ'vị rạ xa'ạ' ña jạạn'.
6 Ndisụ ndo'ó, kịị' ka'án ndọ' xiin' Ndiosí ndii, ndi'vị ndọ' vị'ẹ ndọ', tẹ ndạsị ndọ' yi'e', tẹ ka'ạn ndọ' xiin' yụva' ẹ', ña xiní ña yoo sị'e. Tẹ Ndiosí, ña xini ña xaa' sị'e ẹ', nạcha'vị tuvi' ndo'ó.
7 'Tẹ kịị' ka'án ndọ' xiin' Ndiosí ndii, süụ' xạ ịịn ndạạ' kuịtị' yụ'u' ka'ạn tẹ ka'ạn ndọ' ndẹẹ naa xaa' nẹ xïní yoo Ndiosí. Sạkan' ña xanini nẹ jạạn' ña kụnị sọ'ọ ạ ña ka'án nịạ jạạn' xa'ạ' ạ ña kua'ạ' kuento ka'án nịạ xiin' ạ.
8 Sạkan' na kuii' säạ ndọ' naa xaa' nẹ yivị' jạạn'. Kuạchị ndii, ña kuní kạ ka'ạn ndọ' xiin' yụva' ẹ' ndii, xạ xiní ạ ndee ña kuní nuụ' ndọ'.
9 Ndo'ó ndii, sọ'ọ ka'ạn ndọ' xiin' Ndiosí:
Yụva' ndụ, ña ndu'ụ' ndịvi',
na tịịn ka'nu' sạkuu' nẹ yivị' kivị' ụn'.
10 Tẹ na kịxịn ụn' tẹ kạ'ndịạ chuun' ụn' nimá ndụ.
Tẹ na sạạ ụn' ña ka'án nimá ụn' ịịn yivị' yo'o' sạạ nii' xaa' ụn' ña jạạn' ndịvi'.
11 Tẹ ị'ịn kivị' kua'ạn tạxị ụn' ña xaxị', ña kuní nuụ' ndụ.
12 Tẹ na kọọ ka'nu' ịnị ụn' xa'ạ' kuạchị ndụ ndẹẹ naa xaa' ndu'ụ yoo ka'nu' ịnị ndụ xa'ạ' nẹ xaa' ña vä'ạ xiin' ndụ.
13 Tẹ täxị ụn' kọtọ kuạ'ạ tụndo'ọ' ndụ tẹ koyọ ndụ nuụ' kuạchị, süụ' jạạn' ndii sạkakú ụn' ndụ nuụ' ña ndịvạ'ạ.
Sạkan' ña yo'ó nduu' ña xa'ndia chuun' kuu' nụu',
tẹ yo'ó tụ nduu' ña kumi' sạkuu' ña ndịẹe',
tẹ yo'ó tụ xata'ạn tịịn ka'nu' nẹ yivị' ndẹẹ ndi'i' nị kivị'.
Sạkan' na kụndụụ ạ.
14 'Sạkan' ña naa' yoo ka'nu' ịnị ndọ' xa'ạ' nẹ xaa' ña vä'ạ xiin' ndọ' ndii, kọọ ka'nu' tụ ịnị Ndiosí, yụva' ẹ', ña ndu'ụ' ndịvi', xa'ạ' ndọ'.
15 Ndisụ naa' yöo ka'nu' ịnị ndọ' xa'ạ' nẹ yivị', nẹ xaa' ña vä'ạ xiin' ndọ' ndii, kọ̈ọ' ka'nu' tụ ịnị Ndiosí, yụva' ẹ' jạạn', xa'ạ' ndọ'.

Yo'o' sania'á Jesús sạạ kuní ạ kọọ ndịtịạ ẹ'

16 'Kịị' yoo ndịtịạ ndọ' ndii, kọ̈tọ tamạ ndọ' naa xaa' tẹ xasuvi' xiin' mịị'. Tẹ jạạn' ndii, nda'vi vạ xto'ni' rạ kịị' yoo ndịtịạ rạ tẹ nia'ạ rạ ña xaa' rạ ña jạạn'. Ña ndạku ka'án ị xiin' ndọ' ña xạ nị nạtịịn tẹ jạạn' yạ'vị rạ xa'ạ' ña jạạn'.

17 Ndisu ndo'ó, kii' koo ndítia ndo' ndii,
kakin ndo' xa'an xíni' ndo', te natia ndo'
nuu' ndo',
18 te künі ne yivi' ña yoo ndítia ndo',
süu' jaan' ndii Ndiosí, yuva' e', ña küvi
kuni e', ña xini ña xaa' si'e e', nacha'vi
tuvi' ndo'ó.

*Yo'o' sania'á Jesús ña va'a ka taxa'a e'
ña vika' e' ndivi'*
(Lc. 12:33-34)

19 'Täxa'a ndo' ña vika' ndo' iin yivi'
yo'o' mii' sandoñu'u' ña'a' ndiki'ndi' xiin'
kuxi, mii' kuvi tu ki'vi te kui'na' te
sakui'na' ra ña jaan'.
20 Va'a ka taxa'a ndo' ña vika' ndo' jaan'
ndivi' mii' sändoñu'u' ña'a' ndiki'ndi'
xiin' kuxi, mii' küvi tu ki'vi te kui'na' te
sakui'na' ra a.
21 Kuachi ndii, mii' ndiee' ña ndioo' ini
ndo' xa'a' ndii, ikan' tu koo nimá ndo'.

*Yo'o' sania'á Jesús ña nduu' nduchi'
nuu' e' ndee naa ñu'u*
(Lc. 11:33-36)

22 'Nduchi' nuu' e' ndii, ndee naa kaa
tuún xa'a' ñu'u' nde'i e' nduu' a. Sakan'
na kuii' naa' yoo va'a nduchi' nuu' e' ndii,
chitu' ñu'u' nde'i e' xiin' ñu'u, ña taxi'
Ndiosí.
23 Ndisu naa' yöo va'a a ndii, kanii'
ñu'u' nde'i e' yoo iin' yaví. Sakan' na kuii'
naa' kuäsa' xachi' yi'é ñu'u jaan' ñu'u'
nde'i e' ndii, ya'a iin yaví a.

*Yo'o' sania'á Jesús ña vä'a ndioo' ini e'
xa'a' ña vika'*
(Lc. 16:13)

24 'Ndee iin ne yivi' küvi kaka nuu nuu'
uvi ta'an xto'o. Kuachi ndii kundasi' nia
iin ra, te kundani nia inga ra, uun koto'ni
nia yu'u' iin ra, te säa nia kuenta kuu'
inga ra. Xa'a' a jaan' na küvi kaka nuu
ndo' nuu' Ndiosí te kaka nuu tu ndo' nuu'
ña vika' ndo'.

*Yo'o' sania'á Jesús ña vä'a kundi'ni e'
xa'a' ña kuní nuu' e' te kutiakú e'*
(Lc. 12:22-31)

25 'Sakan' na ka'án i xiin' ndo' ña
kündi'ni ndo' xa'a' ña kaxi' ndo' uun ña
ko'o ndo' te kutiakú ndo', ni ndee xa'a'
toto ña kuní kui'nu ndo'. Kuachi ndii yoo
ña ka'nu' ka xa'a' kivi' ñuu e' te sakan'
ña xaxi' e', te yoo ña ka'nu' ka xa'a' ñu'u'
nde'i e' te sakan' toto ña ni'nu' e'.
26 Chuun xa'a' va ndo' saa xaa' saa ti'
ta'nu' ndivi'. Ti' jaan' ndii, chï'i' ri', te
näkaya ri' ña savi', te täxa'a' tu ri' a yaka.
Ndisu yuva' e' Ndiosí, ña ndu'u' ndivi',
xamaní' ña'a'. Te ndiaa ya'vi' ya'a ka
ndo'ó te sakan' ti' jaan'.
27 Ndo'ó, ne ndi'ni xava'a ndii, küvi
ndasasukun xiin' mii' ka ndo' ni ndee iin
kondo ndaa'.
28 ¿Ndichun na ndi'ni ndo' xa'a' toto
ndo'? Chuun xa'a' ndo' saa xa'nu' ita lirio.
Ita jaan' ndii, xächuun' a, te künu' a toto.
29 Ndisu ka'án i xiin' ndo' ña ni ndee
rey Salomón nï ni'nu toto ndatun' va ndee
naa ndatun' ita jaan', tee' ndee te vika'
xava'a ni nduu ra.
30 Naa' sakan' xandatun' Ndiosí ita ña
yoo xa'a' ku'u, ña ita' vitin, te tiaan xixí a
nuu' ñu'u ndii, saa ka vi' tu ndo'ó, taxi a
ña va'a ka nda'a' ndo', tee' ndee sie va ini
ndo' xini ña'a' ndo'.
31 Xa'a' a jaan' na kündi'ni ndo' ka'án
xiin' ta'an' ndo' ndii: "¿Yoo nduu' a kaxi'
e', uun yoo nduu' a ko'o e', uun ndee toto
kui'nu e'?"
32 Kuachi ndii sakuu' ña jaan' xika'
nduku' ne xïní yoo Ndiosí. Ndisu ndo'ó
ndii, xa xiní yuva' e' Ndiosí, ña ndu'u'
ndivi', ña kuní sakuu' ña jaan' nuu' ndo'.
33 Sakan' na kuii' ndee chaa' ka xi'na
nduku' ndo' ña ka'ndia chuun' Ndiosí
nimá ndo' xiin' ña sachuun' ndaku ndo'
nuu' a, te taxi tu a sakuu' ña jaan' nda'a'
ndo'.
34 Xa'a' a jaan' na kündi'ni ndo' xa'a'
ña xka'ndia tiaan. Kuachi ndii xa yoo ña
kundi'ni ndo' xa'a' tiaan. Sakan' ña i'in
kivi' ndii, xa yoo, xa yoo ña ndi'ni e' xa'a'
xiin' a.

7

*Yo'o' sania'á Jesús ña vä'a natava' e'
kuenta kuu' ne yivi'*
(Lc. 6:37-38,41-42)

1 'Nätava' ndo' kuenta kuu' ne yivi', te
nätava' tu Ndiosí kuenta kuu' ndo'ó xa'a'
ña jaan'.
2 Kuachi ndii, saa nii' natava' ndo'
kuenta kuu' ne yivi' ndii, nii' sakan' tu
natava' Ndiosí kuenta kuu' ndo'ó, te xiin'

kụ'vạ, ña nạtavạ' ndọ' kuenta kuu' nẹ yivị' jạạn', nạtavạ' tụ Ndiosí kuenta kuu' ndo'ó.
3 ¿Ndichun na xito' ụn' xi'ẹ ịtun' ña naá ndụchi' nuụ' ñạnị ụn', tẹ xïto' ụn' tịkundụ, tun' naá ndụchi' nuụ' mịi' ụn'?
4 ¿Sạạ kụvị ka'ạn ụn' xiin' ñạnị ụn' ndii: "Tạxị ụn' na xtạ'ni' ị xi'ẹ ịtun' ndụchi' nuụ' ụn'", kịi' naá i͟in tịkundụ chiẹ kạ ndụchi' nuụ' mịi' ụn'?
5 Ndo'ó, tẹ xasuvi' xiin' mịi', xị'nạ kạ tịkundụ chiẹ, tun' naá ndụchi' nuụ' mịi' ndọ' xtạ'ni' ndọ', sạkan' tẹ kụvị kọtọ kaxi' ndọ', tẹ xtạ'ni' ndọ' xi'ẹ ịtun' ña naá ndụchi' nuụ' ñạnị ndọ' jạạn'.
6 'Kӧ'nị ndọ' ña nduu' ndịtịạ Ndiosí nuụ' nayạ', kọtọ kạ ndịkọ kuiín ri' tẹ tịin ri' ndo'ó, nị ndẹẹ kӧ'nị tụ ndọ' yuụ' ña ndiaa ya'vi' vạ ña nani' perla nuụ' kinị, kọtọ kạ kue'nị ri' ạ.

Yo'o' ka'án Jesús ña xini sọ'ọ Ndiosí ña ka'án ẹ' xiin' ạ
(Lc. 11:9-13; 6:31)

7 'Kakạn ndọ' ña'ạ nuụ' Ndiosí, tẹ tạxị ña'a' ạ ndạ'a' ndọ'. Ndụku' ndọ' ña jạạn' nuụ' ạ, tẹ nạtịin ndọ' ạ. Sạkaxan' ndọ' yi'e' ạ, tẹ nụnia' ña'a' ạ nuụ' ndọ'.
8 Kuạchị ndii, sạkuu' nẹ xikán ña'ạ nuụ' Ndiosí ndii, tạxị ạ ña jạạn' ndạ'a' nịạ, tẹ sạkuu' nẹ nduku' ña jạạn' nuụ' ạ ndii, nạtịin nịạ ạ, tẹ sạkuu' nẹ sakaxan' yi'e' ndii, nunia' ña'a' ạ nuụ' nịạ.
9 'Kuạchị ndii kӧọ' ndẹẹ i͟in ndo'ó tạxị i͟in yuụ' ndạ'a' tiaạ si'ẹ ndọ' kịi' xikán rạ i͟in xitạ' vạ'ạ kụxị rạ.
10 Nị ndẹẹ täxị tụ ndọ' i͟in koọ' ndạ'a' si'ẹ ndọ' jạạn' kịi' xikán rạ i͟in tịaka' nuụ' ndọ' kụxị rạ.
11 Naa' xiní ndo'ó, nẹ yoo kuạchị, tạxị ndọ' ña vạ'ạ ndạ'a' si'ẹ ndọ' ndii, sạạ kạ vị' tu' yụva' ẹ' Ndiosí, ña ndu'ụ' ndịvi' ndii, tạxị ạ ña vạ'ạ ndạ'a' nẹ xikán ña'ạ nuụ' ạ.
12 Sạkan' na kuii' sạkuu' ña kuní ndọ' sạạ nẹ yivị' xiin' ndọ' ndii, nii' sạkan' tụ sạạ ndo'ó xiin' nịạ. Kuạchị ndii ña jạạn' ka'án tụ'ụn ndẹi' Ndiosí, tẹ ña jạạn' tụ nị ka'ạn tẹ nị ka'ạn tiakú tụ'ụn ạ.

Yo'o' sania'á Jesús xa'ạ' uvị nuụ' i͟chi' ña yoo i͟in yivị'
(Lc. 13:24)

13 'Yi'e' tein' kọ'nị ndọ', sạkan' ña ndiká vạ yi'e', tẹ ndiká vạ tụ i͟chi' mii' ko'ni' nẹ kua'ạn mii' nduxịn xạchi' nịạ. Tẹ kua'ạ' vạ nẹ yivị' ko'ni' i͟chi' jạạn'.
14 Tẹ yi'e' tein' jạạn' nduu' mii' nda'ni' i͟chi' tein', ña kua'ạn mii' yoo kivị' ñụụ, ña kӧọ' kivị' ndi'i', tẹ kӧọ' kua'ạ' nẹ yivị' ko'ni' i͟kan'.

Yo'o' sania'á Jesús ña xiin' ña xaa' nẹ yivị' kụvị nạkụnị ẹ' ndee nuụ' nẹ yivị' nduu' nịạ
(Lc. 6:43-44)

15 'Kọtọ xiin' mịi' ndọ' nuụ' tẹ ka'án tiakú tụn vixị, tẹ jạạn' ndii, kuạxị rạ nuụ' ndọ' nduu' rạ ndẹẹ naa mbẹẹ, ndisụ nimá rạ ndii, nduu' ạ ndẹẹ naa lobo nịạ'a.
16 Tẹ xiin' ña xaa' rạ kụvị nạkụnị ndọ' ndee nuụ' tẹ yivị' nduu' rạ. Sạkan' ña kӧvị kạ'ndịạ ẹ' uva ndạ'a' tun' i͟ñụ', tẹ nị ndẹẹ kӧvị tụ kạ'ndịạ ẹ' higo ndạ'a' tun' tịka'a'.
17 Sạkan' tụ tun' vạ'ạ ndii, nduụ' vạ'ạ kuun' ndạ'a' nụ', tẹ tun' vä'ạ ndii, nduụ' vä'ạ kuun' ndạ'a' nụ'.
18 Sạkan' ña tun' vạ'ạ ndii, kӧvị kụụn nduụ' nịạ'a ndạ'a' nụ', nị ndẹẹ kӧvị tụ kụụn nduụ' vạ'ạ ndạ'a' tun' nịạ'a.
19 Sạkuu' tun' küun' nduụ' vạ'ạ ndạ'a' ndii, tia'ndiá nụ', tẹ xixí nụ' nuụ' ñu'ụ.
20 Sạkan' na kuii' xiin' ña xaa' tụ nẹ yivị' nạkụnị ndọ' ndee nuụ' nẹ yivị' nduu' nịạ.

Yo'o' sania'á Jesús ña süụ' sạkuu' nẹ yivị' ndi'vị mii' xa'ndia chuun' Ndiosí
(Lc. 13:25-27)

21 'Süụ' sạkuu' nẹ ka'án xiin' ị ndii: "Yo'ó nduu' xtọ'ọ ị, yo'ó nduu' xtọ'ọ ị" ndi'vị mii' xa'ndia chuun' Ndiosí ndịvi'. Süụ' jạạn' ndii nẹ xaa' ña kuní yụva' ẹ', ña ndu'ụ' ndịvi' kuịtị' ndi'vị i͟kan'.
22 Kua'ạ' vạ nẹ yivị' ka'ạn xiin' ị kịi' xaạ kivị' ña sạna'má Ndiosí nẹ yivị' xa'ạ' kuạchị nịạ ndii: "Xtọ'ọ ị, Xtọ'ọ ị, nị ka'ạn tiakú ndụ xiin' ña ndịẹe' ụn' nuụ' nẹ yivị', tẹ xiin' ña ndịẹe' ụn' jạạn' nị tạvạ' ndụ ña ndịvạ'ạ nimá nẹ yivị', tẹ xiin' ña ndịẹe' ụn' jạạn' nị xạạ tụ ndụ kua'ạ' chụụn ka'nu'", kachị nịạ.
23 Sạkan' tẹ ka'ạn ị xiin' nẹ jạạn' ndii: "Kӧọ' kivị' nị xịnị ị nuụ' ndo'ó, nẹ xaa' ña nịạ'a. Kụxịọọ ndọ' nuụ' ị", kachị ị xiin' nịạ.

Yo'o' ka'án ndiąą Jesús xa'ą' uvį tą'an nuų' tę xa'a' vį'ę
(Lc. 6:47-49)

24 ’Xa'ą' ą jąąn' na kuii' ka'án į xiin' ndǫ' ndii, yǫǫ ką xini sǫ'ǫ ña ka'án į yo'o', tę saxinú nią ą ndii, nąkątą ña'a' į xiin' ndęę naa įin tę kuu' kaxi', tę nį xą'ą vį'ę xatą' yuų'.
25 Tę nį kųųn vą savį', tę nį nąkayą vą tę ñu'ų' įtią, tę nį xiką vą tų tachį', tę ndięe' vą nį kąnį ą vį'ę jąąn', ndisų nį ndųvą vį'ę jąąn', sąkan' ña xatą' yuų' nį kuą'ą ą.
26 Ndisų nę xini sǫ'ǫ ña ka'án į yo'o', tę säxinú nią ą ndii, nąkątą ña'a' į xiin' ndęę naa įin tę küu' kaxi', tę nį xą'ą vį'ę nuų' ñųti'.
27 Nį kųųn vą savį', tę nį nąkayą vą tę ñu'ų' įtią, tę nį xiką vą tų tachį', tę ndięe' vą nį kąnį ą vį'ę jąąn', tę nį ndųvą ą, tę nį nduxįn xąchi' ą —nį kachį ą.
28 Tę kiį' ndį'į nį ka'ąn Jesús ña jąąn' ndii, nį nąndąnį vą nę yivį' kua'ą' jąąn' xa'ą' ña nį ka'ąn ą.
29 Sąkan' ña nį ka'ąn ą ña jąąn' xiin' ña ndięe' ką tę sąkan' tę sania'á tų'ųn ndęi' Ndiosí.

8

Sǫ'ǫ nį xąą ą kiį' nį sąnda'a Jesús įin tę kumi' kui'ę te'i
(Mr. 1:40-45; Lc. 5:12-16)

1 Kiį' nį nąkaą' Jesús xikį' jąąn' ndii, kua'ą' vą nę yivį' nį ndikųn ña'a'.
2 Įkan' tę nį kųyątįn įin tę kumi' kui'ę te'i mii' iin' Jesús, tę nį nąkąndu'ų' ndiee' rą nuų' ą, tę nį ka'ąn rą xiin' ą ndii:
—Tákui'e, naa' kuní ųn' ndii, kųvį sąnda'a ųn' yu'ų —nį kachį rą.
3 Sąkan' tę nį chįkąnu' ą ndą'a' ą xíni' rą, tę nį ka'ąn ą xiin' rą ndii:
—Kuni sąnda'a į yo'ó. Ndą'ą kiį' ųn' —nį kachį ą.
Tę xą numį' sąkan', tę nį kięę ña'a' kui'ę jąąn'.
4 Sąkan' tę nį ka'ąn Jesús xiin' rą ndii:
—Chųųn xa'a' ųn' ña ka'ąn į xiin' ųn', kä'ąn ųn' xiin' ndęę įin nę yivį' xa'ą' ña kaą'. Süų' jąąn' ndii kua'an tę nia'ą xiin' mįi' ųn' nuų' sutų ña xą nį ndą'ą ųn', tę nąsokǫ' ųn' ña'ą nuų' Ndiosí naa nį ka'ąn chuun' Moisés, tę kųnį nę yivį' ña xą nį ndą'ą xną'ą ųn' —nį kachį ą.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kiį' nį sąnda'a Jesús tę xika' nuu' nuų' įin tę xa'ndia chuun' nuų' ciento tę xíin'
(Lc. 7:1-10)

5 Tę kiį' nda'ni' Jesús ñųų Capernaum kua'ąn ą ndii, nį kųyątįn įin tę xíin', tę xa'ndia chuun' nuų' ciento tę xíin', tę nį ka'ąn nda'vi rą xiin' ą ndii:
6 —Tákui'e, tę xika' nuu' nuų' į ndii, kuni kųvį rą kandu'ų' rą vį'ę į, nį kųų įtun' rą, tę u'vį xąvą'ą xini rą —nį kachį rą xiin' ą.
7 Sąkan' tę nį ka'ąn Jesús xiin' rą ndii:
—Yu'ų ku'ųn tę sąnda'a ña'a' į —nį kachį ą.
8 Tę nį ka'ąn tę xíin' jąąn' xiin' ą ndii:
—Tákui'e, yu'ų ndii, įin tę nda'vi sǫ'ǫ kuįtį' nduu' į, sąkan' na kuii' vä'ą yoo ą ña ndi'vį ųn' vį'ę į. Kųvį ka'ąn chuun' kuįtį' ųn' tę ndą'ą tę xika' nuu' nuų' į jąąn'.
9 Kuąchį ndii yoo tų tę xa'ndia chuun' nuų' yu'ų, tę yoo tų tę xa'ndia chuun' yu'ų nuų'. Tę kiį' ka'án į xiin' įin rą: “Kua'ąn” ndii, kua'ąn rą. Tę kiį' ka'án į xiin' įngą rą: “Nią'ą” ndii, kuąxį rą. Tę kiį' ka'án į xiin' tę xika' nuu' nuų' į: “Sąą ųn' ña yǫ'ǫ” ndii, xaa' rą ña jąąn' —nį kachį rą xiin' ą.
10 Tę nį nąndąnį vą Jesús kiį' nį xįnį sǫ'ǫ ą ña nį ka'ąn tę jąąn', tę nį ka'ąn ą xiin' nę ndikún ña'a' jąąn' ndii:
—Ña ndąku ka'án į xiin' ndǫ' ndii, tïą'an kųnį į ndęę įin nę ta'an' ę', nę Israel, nę įnį xini yu'ų ndęę naa įnį tę kaą'.
11 Ka'án į xiin' ndǫ' ña kua'ą' nę kięę sąkuu' xaan' įin yivį', mii' keta' ñų'ų xiin' mii' ketá ą ndii, kįxįn nią, tę kųndięę nią xiin' Abraham, xiin' Isaac, xiin' Jacob, tę kųxį nią mii' xa'ndia chuun' Ndiosí ndįvi'.
12 Ndisų nę nį kunį ą kųndięę mii' xa'ndia chuun' ą jąąn' ndii, tąvą' ña'a' ą kį'ę, tę ku'ųn nią mii' įin yaví vą, tę kuąkų u'vį vą nią įkan' ndęę kę'į vį' nąkąxį' nų'ų nią —nį kachį ą.
13 Sąkan' tę nį ka'ąn ką Jesús xiin' tę xíin' jąąn' ndii:
—Kua'an vį'ę ųn', tę na xinų ña kuní ųn' jąąn' sąą nii' įnį ųn' xini ųn' yu'ų —nį kachį ą.
Tę sąvą nį hora jąąn' nį ndą'ą tę xika' nuu' nuų' tę xíin' jąąn'.

Sọ'ọ nị xąą ą kịị' nị sąnda'a Jesús ña' tịsọ Pedro
(Mr. 1:29-31; Lc. 4:38-41)
14 Tẹ kịị' nị ki'vị Jesús vị'ẹ Pedro ndii, nị xịnị ą kandu'ụ' ña' tịsọ rą nuụ' yịvị' tiin' ñą'a' ką'ni'.
15 Sąkan' tẹ nị tịịn Jesús ndą'a' a', tẹ nị kịẹẹ ñą'a' ką'ni', tẹ nị ndọkoọ a', tẹ nị xą'a' nduku' a' ñą kụxị ą.

Sọ'ọ nị xąą ą kịị' nị sąnda'a Jesús kua'ą' nẹ yivị'
(Mr. 1:32-34; Lc. 4:40-41)
16 Tẹ kịị' nị kuąą' ndii, nị kịxịn ndịąką nẹ yivị' kua'ą', nẹ ñu'u' ñą ndịvą'ą nimá, nuụ' Jesús. Tẹ xiin' ịịn ndąą' yụ'u' kuịtị' nị tąvą' ą ñą ndịvą'ą jąąn' nimá nẹ yivị' jąąn'. Tẹ nị sąnda'a tụ ą sąkuu' nẹ kuni kụvị ndiee' jąąn'.
17 Nị xąą ą sąkan' tẹ xinụ ña nị ka'ąn Isaías, tẹ nị ka'ąn tiakú tụ'ụn Ndiosí, kịị' nị ka'ąn rą ndii: "Mịị' rą nị nąkuịsọ kui'ẹ ñą ndo'o' yoo', tẹ nị nạ'ịn tụ rą ña u'vị xini ẹ'", nị kachị Isaías.

Sọ'ọ nị ka'ąn Jesús xiin' tẹ nị kunị kụndikụn ñą'a'
(Lc. 9:57-62)
18 Kịị' nị xịnị Jesús ña kua'ą' ya'ą nẹ yivị' yoo sąą xinundụụ mii' iin' ą ndii, nị ka'ąn chuun' ą xiin' tẹ ndą'a' xa'ą' ą ña xka'ndịą rą xiin' ą tụkụ ta'vi' yụ'u' mịnị.
19 Ịkan' tẹ nị kụyątịn ịịn tẹ sania'á tụ'ụn ndẹi' Ndiosí, tẹ nị ka'ąn rą xiin' ą ndii:
—Tákui'e, ku'ụn ị xiin' ụn' mii' ką kua'ąn ụn' —nị kachị rą.
20 Tẹ nị ka'ąn ą xiin' rą ndii:
—Ịnguị ndii, yavị ri' yoo, tẹ sąą, ti' ta'nu' ndịvi' ndii, cho'ọ ri' yoo, ndisụ yu'ụ, ña nduu' tụ tẹ yivị' ndii, kọọ' ndẹẹ ịịn xaan' mii' kụvị kąndu'ụ' ị —nị kachị ą.
21 Ịkan' tẹ nị ka'ąn tụ ịịn tẹ ndikún ịchi' ą xiin' ą ndii:
—Tákui'e, xị'nạ tąxị ụn' na ku'ụn nątaąn' ị yụva' ị, sąkan' tẹ kịxịn ị tẹ kụndikụn ị yo'ó —nị kachị rą.
22 Ndisụ nị ka'ąn Jesús xiin' rą ndii:
—Nąkọọ ụn' na nątaąn' nẹ xą nị xi'ị nuụ' Ndiosí nẹ yivị' xiin' nịą. Ndisụ yo'ó ndii, kụndikụn kịị' yu'ụ —nị kachị ą.

Sọ'ọ nị xąą ą kịị' nị ka'ąn chuun' Jesús, tẹ nị xịkuịin tachị' ndịẹẹ'
(Mr. 4:35-41; Lc. 8:22-25)
23 Sąkan' tẹ nị skọ'nu' Jesús tịxịn ịịn tundọo', tẹ nị kẹtą ą kua'ąn ą, tẹ kua'ąn tụ tẹ ndą'a' xa'ą' ą xiin' ą.
24 Sąkan' tẹ ndịẹe' vą nị xą'a' xika' tachị' nuụ' mịnị jąąn', sąkan' na kuii' nị nụtą tịkui ndẹẹ ndasi ra' tundọo' jąąn'. Ndisụ Jesús ndii, kixín ą.
25 Ịkan' tẹ nị xa'ąn sąndoto' ña'a' rą ka'án rą ndii:
—¡Tákui'e, sąkakú ụn' ndụ, xą kuni ndọñu'u' ẹ'! —nị kachị rą.
26 Tẹ nị ka'ąn ą xiin' rą ndii:
—¿Ndichun na yi'vi ndọ'? Sie vą ịnị ndọ' xini ndọ' yu'ụ —nị kachị ą.
Tẹ nị ndọndịchị ą, tẹ nị ka'ąn chuun' ą xiin' tachị' jąąn' xiin' tịkui mịnị jąąn'. Tẹ nị xịkuiịn ndọọ tachị' jąąn', tẹ nị nąkụnaą taxịn' tụ tịkui mịnị jąąn'.
27 Tẹ nị nąndąnị vą rą ka'án xiin' ta'an' rą ndii:
—¿Yọọ nduu' tụ tẹ yivị' kaą', na kuii' ndẹẹ tachị' xiin' tịkui mịnị ka'án chuun' rą xiin', tẹ kandixa' ña'a' ą? —nị kachị rą.

Sọ'ọ nị xąą ą kịị' nị tąvą' Jesús ña ndịvą'ą nimá uvị tą'an tẹ ñụ'u' Gadara
(Mr. 5:1-20; Lc. 8:26-39)
28 Sąkan' tẹ kịị' nị xąą Jesús tụkụ ta'vi' yụ'u' mịnị jąąn' nuụ' ñụ'u' nẹ ndiee' ñụụ Gadara ndii, nị nąta'an' uvị ta'an tẹ yivị' xiin' ą. Tẹ jąąn' ndii, ñu'u' ña ndịvą'ą nimá rą. Tẹ nị kịẹẹ rą yavị ndịi mii' ndiee' rą, tẹ ịyọ vą kuu' rą, sąkan' na ndẹẹ ịịn nẹ yivị' nị kụvị xka'ndịą ịchi' jąąn'.
29 Tẹ nị kuąa' rą ka'án rą ndii:
—¿Ndichun kuąxị ụn' sątąña'ą' ụn' ndu'ụ, Jesús, si'ẹ Ndiosí? ¿Ñáá kuąxị ụn' tẹ sąndo'o' u'vị ụn' ndu'ụ ña kuní ką xaą kivị' so'ọ' ndi'i'? —nị kachị rą.
30 Sie ndọsọ' mii' iin' Jesús xiin' uvị sąa' tẹ jąąn' ndii, ñu'u' ịịn tị'vị chiẹ kinị xaxị' ri' ku'ụ.
31 Tẹ nị ka'ąn nda'vi ña ndịvą'ą jąąn' xiin' ą ndii:
—Naa' tąvą' ụn' ndu'ụ nimá tẹ yọ'ọ' ndii, tąxị ụn' ña ku'ụn kọ'nị ndụ tịxịn kinị kaą' —nị kachị ą.
32 Sąkan' tẹ nị ka'ąn Jesús xiin' ą ndii:
—Kua'an ndọ' —nị kachị ą.
Sąkan' na kuii' nị kịẹẹ ą nimá tẹ yivị' jąąn', tẹ nị kọ'nị ą tịxịn kinị jąąn'. Ịkan' tẹ nị tąxta'an' ri' kua'ąn ri', tẹ nị nąkaą'

ri' mii' nako' ɨtụn, tẹ nɨ koyọ ri' tɨxɨn tɨkui mɨnɨ jạạn', tẹ nɨ ndọñu'u' ri'.

33 Tẹ yivɨ', tẹ ndiee' xito' kinɨ jạạn' ndii, nɨ xɨnụ rạ kuan nu'ụ rạ. Tẹ nɨ ka'ạn rạ xiin' nẹ ndiee' ñụụ rạ sạkuu' ña nɨ xka'ndɨạ ɨkan', ña nɨ ndọ'ọ tẹ nɨ ñu'ụ ña ndɨvạ'ạ nimá jạạn'.

34 Tẹ sạkuu' nẹ ndiee' ñụụ jạạn' ndii, nɨ kɨẹẹ nɨạ xan kọtọ nɨạ Jesús. Tẹ kɨɨ' nɨ xɨnɨ ña'a' nɨạ ndii, nɨ ka'ạn nda'vi nɨạ xiin' ạ ña kẹtạ ạ nuụ' ñụ'u' nɨạ jạạn'.

9

Sọ'ọ nɨ xạạ ạ kɨɨ' nɨ sạnda'a Jesús ɨɨn tẹ kui'e xa'ạ'

(Mr. 2:1-12; Lc. 5:17-26)

1 Tẹ nɨ skọ'nu' Jesús tɨxɨn tundọo', tẹ nɨ xka'ndɨạ ạ tụkụ ta'vi' mɨnɨ, tẹ nɨ xạạ ạ ñụụ mii' ndu'ụ' ạ.

2 Tẹ nɨ xạạ ndia'vi' tẹ yivɨ' xiin' ɨɨn tẹ kui'e xa'ạ' kandu'ụ' rạ nuụ' tun' xtọ. Tẹ kɨɨ' nɨ xɨnɨ Jesús ña ɨnɨ tẹ yivɨ' jạạn' xini ña'a' rạ ndii, nɨ ka'ạn ạ xiin' tẹ kuni kụvɨ jạạn' ndii:

—Kạ̈kạ nimá ụn', pɨạ'un, xạ nɨ ndọyọ kuạchɨ ụn' —nɨ kachɨ ạ.

3 Sạkan' tẹ nɨ ka'ạn sạvạ tẹ sania'á tụ'ụn ndẹi' Ndiosí, tẹ ita' ɨkan' xiin' nimá rạ ndii: "Kanɨạ'a tẹ kaạ' xa'ạ' Ndiosí", nɨ kachɨ rạ.

4 Ndisụ Jesús ndii, nɨ xɨnɨ ạ ña ka'án tẹ jạạn' xiin' nimá rạ, tẹ nɨ ka'ạn ạ xiin' rạ ndii:

—Vä'ạ ka'án ndọ' xiin' nimá ndọ' xa'ạ' ɨ.

5 Sạkan' ña, ¿ndee ña nduu' ña xạkụ' kạ vixi ka'ạn ɨ xiin' tẹ kaạ', tuu ndo'ó? ¿Ñáá ña xạ nɨ ndọyọ kuạchɨ rạ, uun ñáá ña ndọkoọ rạ tẹ ku'ụn rạ?

6 Sạkan' na kuii' nia'ạ yu'ụ, ña nduu' tụ tẹ yivɨ', ndo'ó ña kumi' ɨ ndɨẹẹ' ɨɨn yivɨ' tẹ sạndoyo' ɨ kuạchɨ nẹ yivɨ' —nɨ kachɨ Jesús.

Sạkan' tẹ nɨ ka'ạn ạ xiin' tẹ kui'e xa'ạ' jạạn' ndii:

—Xiin' yo'ó ka'án ɨ. Ndọkoọ ụn', tẹ nạ'ɨn ụn' tun' xtọ ụn', tẹ nu'ụ ụn' vɨ'ẹ ụn' —nɨ kachɨ ạ.

7 Sạkan' tẹ nɨ ndọndɨchɨ rạ tẹ kuan nu'ụ rạ vɨ'ẹ rạ.

8 Tẹ kɨɨ' nɨ xɨnɨ nẹ yivɨ' kua'ạ' jạạn' ña nɨ yoọ ɨkan' ndii, nɨ nạndạnɨ vạ nɨạ, tẹ nɨ xạka'nu' nɨạ Ndiosí xa'ạ' ña nɨ tạxɨ ạ ndɨẹẹ' jạạn' ndạ'a' tẹ yivɨ'.

Sọ'ọ nɨ xạạ ạ kɨɨ' nɨ kạnạ Jesús Leví Mateo

(Mr. 2:13-17; Lc. 5:27-32)

9 Tẹ kɨɨ' xka'ndíá Jesús kua'ạn ạ ndii, nɨ xɨnɨ ạ ndu'ụ' ɨɨn tẹ nạni' Mateo mii' kendiaạ' ya'vi' rạ xa'ạ' ñụụ Roma. Tẹ nɨ ka'ạn ạ xiin' rạ ndii:

—Nɨạ'ạ, tẹ kụndikụn ụn' yu'ụ —nɨ kachɨ ạ.

Sạkan' tẹ nɨ ndọndɨchɨ rạ, tẹ nɨ xɨkụndikụn ña'a' rạ.

10 Tẹ kɨɨ' ndu'ụ' Jesús nuụ' mesa xixi' ạ vɨ'ẹ tẹ jạạn' ndii, nɨ xạạ tụ kua'ạ' tẹ kendiaạ' yạ'vɨ xa'ạ' ñụụ Roma xiin' kua'ạ' tụ nẹ kä'án vạ'ạ nẹ yivɨ' xa'ạ', tẹ nɨ xɨkụndieẹ inga' nɨạ nuụ' mesa xiin' Jesús, xiin' tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ xixi' rạ.

11 Tẹ kɨɨ' nɨ xɨnɨ tẹ fariseo ña jạạn' ndii, nɨ ka'ạn rạ xiin' tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ ndii:

—Vä'ạ xạchi' xaa' tẹ sania'á ndo'ó kaạ' ña xixi' rạ xiin' tẹ kendiaạ' yạ'vɨ kaạ', xiin' ɨngạ tẹ xaa' tụ kuạchɨ kaạ' —nɨ kachɨ rạ.

12 Tẹ nɨ ka'ạn Jesús xiin' rạ kɨɨ' nɨ xɨnɨ sọ'ọ ạ ña nɨ ka'ạn rạ jạạn' ndii:

—Nẹ vạ'ạ kuni ndii, küní tẹ tatan' nuụ' nɨạ, süụ' jạạn' ndii nẹ kuni kụvɨ kuɨtɨ' kuní rạ nuụ'.

13 Ndisụ kua'an ndọ', tẹ sạkuaạn ndọ' ndee ña kuni kachɨ tụtụ Ndiosí mii' ka'án ạ ndii: "Küní ɨ ña nạsokọ' ndọ' ña'ạ kuɨtɨ' nuụ' ɨ, süụ' jạạn' ndii kuní tụ ɨ ña kụvɨta ɨnɨ ndọ' xa'ạ' nẹ yivɨ'", kachi ạ. Sạkan' ña kuäxɨ ɨ tẹ kạnạ ɨ nẹ tuu ña xachuun' ndạku nɨạ, süụ' jạạn' ndii kuạxɨ ɨ tẹ kạnạ ɨ nẹ xiní ña yoo kuạchɨ nɨạ tẹ nạmạ nɨạ nimá nɨạ —nɨ kachɨ ạ xiin' rạ.

Yo'o' ka'án Jesús ña nduu' ạ ndẹẹ naa ɨɨn tẹ tunda'á'

(Mr. 2:18-22; Lc. 5:33-39)

14 Sạkan' tẹ nɨ kụyạtɨn tẹ ndạ'a' xa'ạ' Juan nuụ' Jesús, tẹ nɨ ka'ạn rạ xiin' ạ ndii:

—Tákui'e, ndu'ụ xiin' tẹ fariseo ndii, yoo ndɨtɨạ chitọ vạ ndụ. Tẹ, ¿ndichun na yöo ndɨtɨạ tẹ ndạ'a' xa'ạ' yo'ó? —nɨ kachɨ rạ xiin' ạ.

15 Sạkan' tẹ nɨ ka'ạn ạ xiin' rạ ndii:

—¿Ñáá kụvɨ kụsuchi' ɨnɨ nẹ yivɨ', nẹ ñu'u' mii' yoo ña tunda'á', kɨɨ' ndu'ụ' kạ tẹ tunda'á' xiin' nɨạ? Kuäsạ' tuu yu'ụ, ndisụ

xaą i̱in kivi̱' ki̱i̱' tu̱'u̱n ne̱ yivi̱' te̱ tunda'á' jąąn', te̱ ki̱i̱' sąkan' ndii, kuni̱ ą ko̱o̱ ndi̱ti̱ą ne̱ jąąn' —ni̱ kachi̱ ą.

16 Te̱ ni̱ ka'ą̱n kąą ą xiin' ni̱ą ndii:

—Nde̱e̱ i̱in ne̱ yivi̱' nä'ma' i̱in toto̱ yąta' xiin' i̱in tu'u̱n' toto̱ xąa'. Kuąchi̱ ndii, ki̱i̱' ndo̱o̱ toto̱ jąąn' ndii, nąndi̱i̱ toto̱ xąa' jąąn', te̱ kuąchi̱ ndi̱'i̱ kąą toto̱ yąta' jąąn'.

17 'Te̱ nde̱e̱ i̱in tu̱ ne̱ yivi̱' ndii, täąn' ni̱ą vino xąa' ti̱xi̱n i̱in' yąta'. Sąkan' ña naa' sąą ni̱ą sąkan' ndii, tia'ndi̱ą i̱in' jąąn' ki̱i̱' kuiyą' ra'. Te̱ kuiti̱ą ndo̱o̱ ra', te̱ ndo̱ñu'u' saka tu̱ i̱in' jąąn'. Sąkan' na kuii' kuní ą ña tąąn' e̱' vino xąa' ti̱xi̱n i̱in' xąa', sąkan' te̱ ndö̱ñu'u' saka nde̱e̱ i̱in ña jąąn' —ni̱ kachi̱ ą.

So'o̱ ni̱ xąą ą ki̱i̱' ni̱ sąnątiaku Jesús ña' si'e̱ Jairo, te̱ ni̱ sąnda'a tu̱ ą i̱in ña' ndo'o' kui'e̱ níi'

(Mr. 5:21-43; Lc. 8:40-56)

18 Te̱ ki̱i̱' ka'án kąą Jesús ña jąąn' xiin' te̱ yivi̱' jąąn' iin' ą ndii, ni̱ ku̱yątin i̱in te̱ xa'ndia chuun', te̱ ni̱ xi̱kui̱in xiti' rą nuu̱' ą ka'án rą ndii:

—Ña'a' si'e̱ i̱ ndii, sakąn' ni̱ xi'i̱ ku̱ti̱' a'. Ndisu̱ naa' ku'u̱n u̱n' te̱ chi̱kąnu' u̱n' ndą'a' u̱n' xatą' ñu̱'u' nde'i̱ a' ndii, nątiąku̱ a' —ni̱ kachi̱ rą xiin' ą.

19 Sąkan' te̱ ni̱ ndondichi̱ ą, te̱ ni̱ xi̱ku̱ndiku̱n ña'a' ą xiin' te̱ ndą'a' xa'ą' ą.

20 Sąkan' te̱ ni̱ ku̱yątin i̱in ña'a' xatą' Jesús, ña' jąąn' ndii, xą kua'ą̱n uxi̱ uvi̱ kuiyą ña ndo'o' a' kui'e̱ níi', te̱ ni̱ tondi̱ą ndą'a' a' yu̱'u' toto̱ ą.

21 Sąkan' ña ni̱ ka'ą̱n a' xiin' nimá a' ndii: "Naa' ku̱vi̱ tondi̱ą i̱ tee̱' toto̱ ku̱ti̱' ą ndii, ndą'ą i̱", ni̱ kachi̱ a'.

22 I̱kan' te̱ ni̱ nąndiko' kuiín Jesús, te̱ ni̱ xi̱ni̱ ą ña'a' jąąn', te̱ ni̱ ka'ą̱n ą xiin' a' ndii:

—Kü̱ndi̱'ni̱ kąą u̱n', pi̱ą'un, xą ni̱ ndą'ą u̱n' xa'ą' ña i̱ni̱ u̱n' xini u̱n' yu'u̱ —ni̱ kachi̱ ą.

Te̱ nde̱e̱ ki̱i̱' sąkan' ndii ni̱ ndą'ą a'.

23 Te̱ ki̱i̱' ni̱ xąą Jesús, te̱ ni̱ ki'vi̱ ą vi'e̱ te̱ xa'ndia chuun' jąąn' ndii, ni̱ xi̱ni̱ ą ndiee' te̱ tivi yąą ndi̱i xiin' tun' yoo̱'. Te̱ ni̱ xi̱ni̱ tu̱ ą ndiee' ne̱ kuaa' xaku' ti'e'.

24 Sąkan' te̱ ni̱ ka'ą̱n ą xiin' ne̱ yivi̱' jąąn' ndii:

—Kua'an ki̱e̱e̱ sąkuu' ndo̱'. Kuąchi̱ ndii kuäsą' ni̱ xi'i̱ ña' sie kaą', sü̱u' jąąn' ndii kixín ku̱ti̱' a' —ni̱ kachi̱ ą.

Te̱ ni̱ xaku̱ ndi̱ąą ichi̱ ña'a' ne̱ yivi̱' jąąn'.

25 Ndisu̱ ki̱i̱' ndi̱'i̱ ni̱ tąvą' Jesús ne̱ yivi̱' jąąn' ndii, ni̱ ki'vi̱ ą mii' kąndu'u̱' ña' ni̱ xi'i̱ jąąn', te̱ ni̱ ti̱in ą ndą'a' a', te̱ ni̱ nątiąku̱ a', te̱ ni̱ ndo̱ko̱o̱ a'.

26 Te̱ ni̱ tiaku̱ kuento xa'ą' ña ni̱ yoo̱ i̱kan' sąkuu' ñu̱u̱ ña ñu'u' jąąn'.

So'o̱ ni̱ xąą ą ki̱i̱' ni̱ sąnda'a Jesús uvi̱ ta'an te̱ kui'e nduchi' nuu̱'

27 Te̱ ki̱i̱' ni̱ ke̱tą Jesús i̱kan' kua'ą̱n ą ndii, ndikún uvi̱ ta'an te̱ kui'e nuu̱' xatą' ą kua'ą̱n rą kuaa' ti'e' rą ka'án rą ndii:

—Yo'ó, ña nduu' si̱ąni' xika' David, ku̱vi̱ta i̱ni̱ u̱n' xa'ą' ndu̱ —ni̱ kachi̱ rą.

28 Te̱ ki̱i̱' ni̱ ndą'ni̱ ą ti̱xi̱n vi'e̱ ą ndii, ni̱ ku̱yątin te̱ kui'e nuu̱' jąąn' nuu̱' ą. Te̱ ni̱ ka'ą̱n ą xiin' rą ndii:

—¿Ñáá i̱ni̱ ndo̱' ña ku̱vi̱ sąnda'a i̱ ndo'ó? —ni̱ kachi̱ ą.

Sąkan' te̱ ni̱ nąku̱i̱in rą nuu̱' ą ndii:

—U̱u̱n ndo̱', tákui'e —ni̱ kachi̱ rą.

29 Sąkan' te̱ ni̱ tondi̱ą ndą'a' ą ndu̱chi' nuu̱' uvi̱ sąa' rą. Te̱ ni̱ ka'ą̱n ą xiin' rą ndii:

—Sąą nii' i̱ni̱ ndo̱' xini ndo̱' yu'u̱ ndii, ndą'ą ndo̱' —ni̱ kachi̱ ą.

30 Sąkan' te̱ ni̱ nątuvi̱ ndu̱chi' nuu̱' rą. Te̱ ni̱ ka'ą̱n ndi̱e̱e̱' ą xiin' rą ndii:

—Ko̱to̱ vą ndo̱' te̱ kü̱ni̱ nde̱e̱ i̱in ne̱ yivi̱' ña ni̱ yoo̱ yo'o' —ni̱ kachi̱ ą.

31 Sąkan' te̱ ni̱ ki̱e̱e̱ rą kua'ą̱n rą, te̱ ni̱ sąkikú ndo̱o̱ rą kuento kąnii' nuu̱' ñu̱'u' jąąn' xa'ą' ña ni̱ xąą ą xiin' rą.

So'o̱ ni̱ xąą ą ki̱i̱' ni̱ xtą'ni' Jesús ña ndi̱vą'ą nimá i̱in te̱ yivi̱'

32 Te̱ ki̱i̱' ni̱ ki̱e̱e̱ te̱ jąąn' kua'ą̱n rą ndii, ni̱ ki̱xi̱n ndi̱ąką ne̱ yivi̱' nuu̱' ą i̱in te̱ i'in'. Te̱ jąąn' ndii, ña ndi̱vą'ą, ña xaa' i'in' ne̱ yivi̱', naá nimá rą.

33 Te̱ ki̱i̱' ni̱ xtą'ni' Jesús ña jąąn' nimá te̱ jąąn' ndii, numi̱' te̱ ni̱ nąka'ą̱n rą. Te̱ ni̱ nąndąni̱ vą ne̱ yivi̱' kua'ą' ya'ą jąąn', te̱ ni̱ ka'ą̱n ni̱ą ndii:

—Nde̱e̱ i̱in kivi̱' tïą'an ku̱ni̱ e̱' ña kaą' te̱in ne̱ ta'an' e̱', ne̱ Israel —ni̱ kachi̱ ni̱ą.

34 Ndisu̱ ni̱ ka'ą̱n te̱ fariseo ndii:

—Xiin' ña ndi̱e̱e̱' ña ndi̱vą'ą kuu' nu̱u' tavą' te̱ kaą' ndą'a' xa'ą' ña ndi̱vą'ą nimá ne̱ yivi̱' —ni̱ kachi̱ rą.

Yo'o' sania'á Jesús ña kakan e' nuu' Ndiosí te ti'vi' ka a ne sachuun' xa'a' tu'un a

35 Te ni xa'an xinu'ni tu Jesús saa ñuu xiin' nda'a' ñuu jaan' sania'á a ne yivi' vi'e mii' nakayá nia, te ka'án ndosо' a tu'un va'a xa'a' saa kuní Ndiosí ka'ndia chuun' a nimá e', te sanda'a tu a sakuu' nuu' kui'e xiin' sakuu' ña xini u'vi ne yivi', ne ndiee' ñuu jaan'.
36 Kii' ni xini a ne yivi' kua'a' koo' chukuu' jaan' ndii, ni kuvita ini a xa'a' nia. Sakan' ña xavi va nimá nia, te köo' yoo ka chindiee' ña'a' ndee naa ndo'o' mbee kii' köo' te paxto xito' ña'a'.
37 Sakan' te ni ka'an a xiin' te nda'a' xa'a' a ndii:

—Ña ndixa nduu' a ndii, yoo kua'a' ña savi', ndisu köo' kua'a' te tatú xachuun' xa'a' a.
38 Xa'a' a jaan' na ka'an nda'vi ndo' xiin' te xiin' ña'a ña savi' na ti'vi' kua'a' ka ra te tatú xa'a' ña savi' ra —ni kachi a.

10

So'o ni xaa a kii' ni nakaxin Jesús uxi uvi ta'an te nda'a' xa'a' a
(Mr. 3:13-19; Lc. 6:12-16)

1 Sakan' te ni kana Jesús uxi uvi ta'an te nda'a' xa'a' a. Te ni taxi a ndiee' ra te tava' ra ña ndiva'a ña ñu'u' nimá ne yivi'. Te ni taxi tu a ndiee' ra, te sanda'a ra sakuu' nuu' kui'e ña ndo'o' ne yivi', xiin' sakuu' ña u'vi xini nia.

2 Ña yo'o' nduu' kivi' i'in te uxi uvi ta'an jaan': iin te jaan' nani' Simón, te ni chindu'u' Jesús inga kivi' ra Pedro, xiin' ñani ra, te nani' Andrés, te inga ra nani' Jacobo, xiin' ñani ra, te nani' Juan. Te si'e Zebedeo nduu' uvi saa' te jaan'.
3 Te inga tuku ra nani' Felipe, te inga tuku ra nani' Bartolomé, te inga tuku ra nani' Tomás, te inga tuku ra nani' Mateo, te kendiaa' ya'vi' xa'a' ñuu Roma nduu' te jaan'. Te inga tuku ra nani' Jacobo, te jaan' ndii, si'e Alfeo nduu' ra, te inga tuku ra nani' Lebeo, te nani' tu ra Tadeo,
4 te inga tuku ra nani' Simón, te jaan' ndii, kuenta iin ti'vi te nani' cananista nduu' ra. Te inga tuku ra nani' Judas Iscariote, te jaan' nduu' te ni sanakua'a Jesús so'o' ndi'i' nda'a' te kuu' ka'nu'.

So'o ni xaa a kii' ni tianu' Jesús te nda'a' xa'a' a te ku'un ka'an ndosо' ra tu'un a
(Mr. 6:7-13; Lc. 9:1-6)

5 Ni tianu' a te uxi uvi ta'an te nda'a' xa'a' a jaan', ka'án a xiin' ra ndii:

—Kü'un ndo' ñuu mii' ndiee' ne tuku', ni ndee kü'un tu ndo' ñuu mii' ndiee' ne Samaria.
6 Süu' jaan' ndii va'a ka ku'un ndo' ñuu mii' ndiee' ne ta'an' e', ne Israel, sakan' ña ne jaan' nduu' ndee naa mbee, ti' ni xitia i'nu.
7 Te kii' kua'an ndo' ndii, ka'an ndosо' ndo' ña xa kuyatin' kuii ka'ndia chuun' Ndiosí nimá nia.
8 Sanda'a ndo' ne kuni kuvi, sanatiaku ndo' ne ni xi'i, sanda'a ndo' ne kumi' kui'e te'i, te tava' ndo' ña ndiva'a, ña ñu'u' nimá ne yivi'. Ki'in ndo' xu'un' xa'a' ña jaan' na ni xamani' mii' Ndiosí ña ndiee' jaan' nda'a' ndo'.
9 'Köni'i ndo' xu'un' oro, ni ndee xu'un' yuu' yaa, ni ndee xu'un' yuu' ya'a,
10 ni ndee köni'i tu ndo' tindaa' ndo', ni ndee inga ndini ndo', ni ndee inga na'a ndixan' ndo', ni ndee itun' katuvi' ndo'. Sakan' ña te xachuun' ndii, kuní a ña taxi e' ña kuxi ra.
11 'Te ndee ka ñuu na'nu' uun ñuu kuali' xaa' ndo' ndii, ndatu'un' ndo' ndee te yivi' nduu' te ka'án va'a ne yivi' xa'a' ikan'. Te kundiee ndo' vi'e te jaan' ndee kiee ndo' ñuu jaan'.
12 Te kii' ndekuie ndo' vi'e te jaan' ndii, ka'an ndo' ña Ndiosí na taxi ña mani' koo xiin' nia.
13 Naa' xata'an ndoo ña mani' jaan' xiin' nia ndii, ndoo a xiin' nia, ndisu naa' xäta'an ña ndoo a xiin' ne jaan' ndii, nandiko' a xiin' ndo'ó.
14 Te naa' yoo ka nätiin' ndo'ó, uun täxi so'o nia ña ka'an ndosо' ndo' ndii, kiee' ndo' vi'e ne jaan' uun ñuu jaan', te sakoyó ndo' yaka' ndixan' ndo'.
15 Ña ndaku ka'án i xiin' ndo' ndii, chie ka tundo'o' kundo'o ne ñuu jaan' kivi' ña sana'má Ndiosí ne yivi', te sakan' ne ni ndiee ñuu Sodoma xiin' ne ni ndiee ñuu Gomorra.

Yo'o' ka'án Jesús ña sando'o' ne yivi', ne ndikún ichi' a

16 'Koto ndo', tianu' i ndo'ó te ku'un
ndo' ndee naa mbee, ti' kua'an mii' ñu'u'
kua'a' lobo. Sakan' na kuii' kuní a ña
kama koo ndo' ndee naa koo', ndisu
ndasun koo ini ndo' ndee naa paloma.
17 Te koto xiin' mii' ndo' nuu' te yivi',
kuachi ndii sanakua'a ra ndo'ó nda'a' te
xa'ndia chuun' nuu' ñuu, te kutun' tu ra
ndo'ó tixin vi'e mii' nakayá ra.
18 Te sanakua'a tu ra ndo'ó ndee nda'a'
te xa'ndia chuun' ka'nu', xiin' nda'a' rey
xa'a' a ña ndikún ndo' ichi' yu'u. Sakan'
te kuvi ndiee' yu'u' ndo' xa'a' i nuu' te
jaan' xiin' nuu' ne tuku'.
19 Te kii' sanakua'a ra ndo'ó ndii,
kündi'ni ndo' ndee ña ka'an ndo', uun saa
ka'an ndo', sakan' ña mii' Ndiosí taxi ña
ka'an ndo' kivi' jaan'.
20 Kuachi ndii, süu' ndo'ó nduu' te ka'an
kii' sakan', süu' jaan' ndii Espíritu yuva'
e' nduu' ña taxi ña ka'an ndo'.

21 'Te kii' sakan' ndii, xa ta'an' mii'
ne yivi' kundüu ne sanakua'a ña'a' te
ka'ni' ña'a' te yivi', te yuva' kundüu te
sanakua'a si'e ra te ka'ni' ña'a' te yivi', te
si'e ndii, ndoni'i ndа'a' nia nuu' yuva' si'i'
nia te ka'ni' ña'a' nia.
22 Te sakuu' ne yivi' kundasi' ndo'ó xa'a'
a ña ndikún ndo' ichi' yu'u, ndisu ne
kundieni nuu' ña jaan' ndee so'o' ndi'i'
nduu' ne kaku saa Ndiosí.
23 Te kii' sando'o' ne yivi' ndo'ó iin ñüu
ndii, kunu ndo' ñüu jaan', te ku'un ndo'
tuku ñüu. Sakan' ña, ña ndaku ka'an i
xiin' ndo' ña ndï'i ñüu ne ta'an' e', ne
Israel, ka'an ndosо' ndo' xa'a' i, te xaa'
kivi' ña nandiko' tukuu' yu'u, ña nduu'
tu te yivi'.

24 'Sakan' ña süu' te ka'nu' ka nduu' te
nda'a' xa'a' te sakan' te sania'á ña'a', te
ni ndee süu' te ka'nu' ka tu nduu' te xika'
nuu' te sakan' xto'o ra.
25 Xa va'a ndivа'a naa' nani'i' te nda'a'
xa'a' jaan' te ni sania'á ña'a', te te xika'
nuu' jaan' nani'i' xto'o ra. Naa' ka'án ne
yivi' ña Beelzebú nduu' yu'u, ña nduu'
xto'o ndo' ndii, ¿saa ka vi' tu' ka'an nia
xa'a' ndo'ó, ne nduu' kuenta i?

Küyi'vi e' ne yivi' xiin' e', Ndiosí kuiti' kuní a kuyi'vi e'
(Lc. 12:2-9)

26 'Sakan' na kuii' kuän yi'vi ña'a' ndo',
sakan' ña köo' ndee iin ña iin' sa'ví ña
nätuvi, te köo' tu ndee iin ña ñu'u' si'e ña
nätuvi saa Ndiosí.
27 Ña ka'án si'e i xiin' ndo' ndii, ka'an
ndo' ña jaan' mii' kuvi kuni so'o sakuu'
ne yivi' a. Te sakan' tu ña ka'án yaa' i
xiin' ndo' ndii, ka'an ndosо' ti'e' ndo' a
ndee xíni' vi'e.
28 Te kuän yi'vi ndo' ne xa'ni' ne yivi',
sakan' ña küvi sandoñu'u' nia nimá ne
yivi'. Va'a ka kuyi'vi ndo' Ndiosí, ña kuvi
sandoñu'u' ñu'u' nde'i ne yivi' xiin' nimá
nia vi'e ndiaya'.
29 'Ña ndaku nduu' a ndii, xiin' xu'un'
kuachi' kuiti' sata' ne yivi' uvi ta'an saa,
ndee saa ka ni ndii, ndee iin ndaa' ti' jaan'
nämа kuein' ñu'u' naa' täxi' yuva' e'.
30 Te ndo'ó ndii, ndee ixi' xíni' ndo' xiní
Ndiosí saa ta'an kuu'.
31 Sakan' na kuii' kuän yi'vi ndo'ó,
sakan' ña ndiaa ya'vi' ka ndo' nuu' Ndiosí
te sakan' kua'a' saa.
32 'Yoo ka ndiee' yu'u' xa'a' i nuu' ne
yivi' ndii, ndiee yu'u' tu yu'u xa'a' nia
nuu' yuva' e' Ndiosí, ña ndu'u' ndivi'.
33 Ndisu yoo ka ka'án nuu' ne yivi' ña
xïní nia yu'u' ndii, ka'an tu yu'u' nuu'
yuva' e', ña ndu'u' ndivi', ña xïní i ne
jaan'.

Nata'vi' ta'an' ne yivi' xa'a' Jesús
(Lc. 12:49-53; 14:26-27)

34 'Käninі ndo' ña ni xaa i te natandiee
mani' i ne yivi' iin yivi'. Süu' ni xaa i te
natandiee mani' i ne yivi', süu' jaan' ndii
ni xaa i te sakunta'an' ña'a' i.
35 Kuachi ndii ni xaa i te sakunta'an' i
iin tiaa si'e xiin' yuva' ra, uun iin ña' si'e
xiin' si'i' a', uun iin ña' xanu xiin' ña' tiso
a'.
36 Sakan' na kuii' ne ndasi' ta'an' xiin'
i'in ne jaan' ndii, xa suvi kundüu ne xa
ndiee' vi'e mii' nia.
37 'Yoo ka kundani ya'a ka yuva' nia
uun si'i' nia te sakan' ña kundani nia yu'u
ndii, xäta'an kundüu nia ne ndikún ichi'
i. Te yoo ka kundani ya'a ka tiaa si'e nia
uun ña'a' si'e nia te sakan' ña kundani

nią yu'ų ndii, xäta'ą̈n tų kųndųų nę jąą̈n' nę ndikún i̱chi' i̱.
38 Tę na yǫǫ ką yöo tų'vą, tę kųndǫ'ǫ nią ndę̱ę̱ naa kųndǫ'ǫ i̱ nuų' krusín, tę kųndikųn nią yu'ų ndii, xäta'ą̈n kųndųų nią kuenta i̱.
39 Kuąchi̱ ndii, yǫǫ ką kuni sąkakú xiin' mii' mi̱i' ndii, kųvi̱ nią. Ndisų yǫǫ ką taxi' kivi̱' ñųų nią xa'ą' i̱chi' yu'ų ndii, nątii̱n nią kivi̱' ñųų ñą kǫ̈ǫ' kivi̱' ndi'i'.

Yo'o' ka'án Jesús xa'ą' ñą vą'ą, ñą nątii̱n nę ndikún i̱chi' ą
(Mr. 9:41)

40 'Yǫǫ ką natiin' vą'ą ndo'ó ndii, ndę̱ę̱ naa yu'ų natiin' vą'ą nią, tę yǫǫ ką natiin' vą'ą yu'ų ndii, natiin' vą'ą tų nią ñą ni̱ ti̱ąnų' yu'ų.
41 Tę yǫǫ ką natiin' vą'ą i̱i̱n tę ka'án tiakú tų'ų̱n Ndiosí xa'ą' ą ñą nduu' rą tę ka'án tiakú tų'ų̱n ą ndii, ñą vą'ą, ñą tąxi̱ Ndiosí ndą'a' tę jąą̈n', nątii̱n tų nę jąą̈n' sąą ą. Tę yǫǫ ką natiin' vą'ą i̱i̱n tę xachuun' ndąku xa'ą' ñą nduu' rą tę xachuun' ndąku ndii, ñą vą'ą, ñą tąxi̱ Ndiosí ndą'a' tę jąą̈n', nątii̱n tų nę jąą̈n' sąą ą.
42 Tę yǫǫ ką taxi' teę' ti̱kui vi̱xi̱n ti̱ǫ' kǫ'ǫ i̱i̱n tę kuali' kuso'ǫ yo'o' xa'ą' ñą nduu' rą tę ndikún i̱chi' i̱ ndii, ñą ndąku ka'án i̱ xiin' ndǫ' ñą nątii̱n nią ñą vą'ą sąą Ndiosí —ni̱ kachi̱ Jesús.

11

Ka'án Jesús xiin' nę yivi̱' xa'ą' Juan, tę ni̱ sąkuchi' nę yivi̱' kuenta Ndiosí
(Lc. 7:18-35)

1 Tę ki̱i̱' ndi̱'i̱ ni̱ ka'ą̈n Jesús xiin' tę ndą'a' xa'ą' ą, tę uxi̱ uvi̱ ta'an, ndee ñą kuní ą sąą rą ndii, ni̱ kętą ą kua'ą̈n ą tę sąnia'á ą, tę ka'ą̈n ndǫsǫ' tų ą nuų' nę ndiee' ñųų ñą ñų'u' i̱kan'.
2 Ki̱i̱' naá Juan vi̱'ę kąą, tę ni̱ xi̱ni̱ rą kuento xa'ą' ñą xaa' Cristo, ñą ni̱ ti̱ąnų' Ndiosí ndii, ni̱ ti̱'vi' rą uvi̱ ta'an tę ndą'a' xa'ą' rą nuų' ą,
3 tę ndątu'ų̱n' ña'a' rą ndii:

—¿Ñáá yo'ó nduu' ñą ni̱ ka'ą̈n Ndiosí ti̱'vi' ą sąkakú ndu'ų, uun ñáá kuní ą ndiatu' ndų xaą i̱ngą rą? —ni̱ kachi̱ rą.

4 Sąkan' tę ni̱ ka'ą̈n Jesús xiin' tę jąą̈n' ndii:

—Kua'an tę ka'ą̈n ndǫ' xiin' Juan ñą xini sǫ'ǫ ndǫ' xiin' ñą xini ndų̱chi' nuų' ndǫ',
5 ña nę kui'e nuų' ndii, nuniá' ndų̱chi' nuų' ni̱ą, nę kui'e xa'ą' ndii, nakaka' ni̱ą, nę kumi' kui'ę te'i ndii, nda'a ni̱ą, nę so'o' ndii, nuniá' sǫ'ǫ ni̱ą, nę ni̱ xi'i̱ ndii, natiaku ni̱ą, tę nę nda'vi kuu' ndii, ka'án ndǫsǫ' i̱ tų'ų̱n vą'ą nuų' ni̱ą.
6 Tę sañu'u' vą Ndiosí nę nä̱kǫǫ ña i̱ni̱ ni̱ą xini ni̱ą yu'ų —ni̱ kachi̱ ą.
7 Tę ki̱i̱' kiee' tę jąą̈n' kua'ą̈n rą ndii, ni̱ xą'a' Jesús ndatu'ún' ą nę yivi̱' xa'ą' Juan ndii:

—¿Yǫǫ ni̱ xa'ą̈n kǫtǫ ndǫ' ki̱i̱' ni̱ xa'ą̈n ndǫ' mii' taxi̱n' kaa'? ¿Ñáá ni̱ xa'ą̈n kǫtǫ ndǫ' i̱i̱n tę yivi̱', tę xiko' ndę̱ę̱ naa xiko' tun' yoǫ' xaa' tachi̱'?
8 Süų' sąkan' nduu' ą. ¿Yǫǫ ni̱ xan kǫtǫ ndǫ' na sąkan'? ¿Ñáá i̱i̱n tę yivi̱', tę ni'nu' totǫ ndątų̱n' vą? Süų' sąkan' nduu' ą, sąkan' ña tę yivi̱', tę ni'nu' totǫ ndątų̱n' jąą̈n' ndii, vi̱'ę rey ndiee' tę jąą̈n'.
9 Sąkan' na kuii', ¿yǫǫ nduu' rą ni̱ xan kǫtǫ ndǫ'? ¿Ñáá i̱i̱n tę ka'án tiakú tų'ų̱n Ndiosí? Ña ndąku ka'án i̱ xiin' ndǫ' ndii, sųvi̱ xną'ą rą, ndisų ya'ą ką tę sąkan' tę ka'án tiakú tų'ų̱n Ndiosí ku̱i̱ti̱' nduu' tę jąą̈n'.
10 Sąkan' ña xa'ą' Juan jąą̈n' yosǫ' ą nuų' tų̱tų Ndiosí mii' ka'án ą ndii:

Kǫtǫ ų̱n', ti̱'vi' i̱ xi̱'ną i̱i̱n tę xika' nuu' nuų' i̱,
tę tę jąą̈n' sąkoo' tų'vą nę yivi̱' xa'ą' ų̱n'.
Sąkan' yosǫ' ą.

11 'Ña ndąku ka'án i̱ xiin' ndǫ' ña tïą'an tuvi̱ i̱i̱n tę ka'nu' ką i̱i̱n yivi̱' tę sąkan' Juan jąą̈n', ndisų tę̱i̱n nę xą xa'ndia chuun' Ndiosí nimá ndii, nę yivi̱', nę nda'vi sǫ'ǫ ku̱i̱ti̱', nduu' nę ka'nu' ką tę sąkan' Juan jąą̈n'.
12 Ndę̱ę̱ kivi̱' ña ni̱ xą'a' ka'án ndǫsǫ' Juan tę sakuchi' nę yivi̱' kuenta Ndiosí, tę ndę̱ę̱ vi̱ti̱n ndii, ndi̱ę̱e' vą xika' nę yivi̱' kuni kǫ'ni̱ ni̱ą ndą'a' Ndiosí tę ką'ndi̱ą chuun' ą nimá ni̱ą, tę nę xandieni xiin' mi̱i' ku̱i̱ti̱' nduu' nę ko'ni' i̱kan'.
13 Kuąchi̱ ndii, ndę̱ę̱ ña kuní ką tuvi̱ Juan, tę ni̱ ka'ą̈n sąkuu' tę ni̱ ka'ą̈n tiakú tų'ų̱n Ndiosí xiin' ña ka'án tų'ų̱n ndę̱i' ą xa'ą' ña xka'ndi̱ą vi̱ti̱n.

14 Tę naa' kuni kąndịxa' ndǫ' ña ka'án ị xiin' ndǫ' ndii, Juan jąąn' nduu' Elías, tę nị ka'ạn Ndiosí tị'vi' ạ.
15 Naa' yoo sǫ'ǫ ndǫ' ndii, chụụn xa'a' vą ndǫ' ña nị ka'ạn ị xiin' ndǫ'.
16 '¿Ndee ña nąkątą ị xiin' nę ndiee' ịin yivị' vịtịn? Nakuitá nịą xiin' ndẹẹ naa nę kuachị', nę xasikị' xiin' ta'an' mą'in' yą'vị.
17 Tę ka'án xiin' ta'an' nịą ndii: "Nị tịvị ndụ tun' yoǫ', tę nï taxa'a' ndǫ'. Nị xịtą ndụ yąą nda'vi kua'ạn, tę nï xąkụ ndǫ'", kachi xiin' ta'an' nịą.
18 Sąkan' kuu' nịą, kuąchị ndii nị kịxịn Juan, tę nï xịxị vą'ą rą, tę nị ndẹẹ nï xị'ị tụ rą vino, tę nị ka'ạn ndǫ' ña ña ndịvą'ą naá nimá rą.
19 Ịkan' tę nị xąą yu'ụ, ña nduu' tụ tę yivị', tę xixi' vą'ą ị, tę xi'i' ị, tę ka'án ndǫ' ña ịin tę xixi' ndąsị' nuụ' nduu' ị, tę nduu' tụ ị ịin tę xinị, tę ka'án tụ ndǫ' ña nduu' ị tę ndiaka' ta'an' xiin' tę kendiaą' yą'vị xa'ą' ñụụ Roma, xiin' tụkụ tę xaa' kuąchị, kachi ndǫ'. Ndisụ nę kumi' ña ndichi ndii, nia'á nịą ą xiin' ña xaa' nịą —nị kachị Jesús.

Yo'o' ka'án Jesús ña nda'vi vą kụndǫ'ǫ nę ndiee' ñụụ mii' nï xịin nịą ịnị nịą kụnị ña'a' nịą

(Lc. 10:13-16)

20 Sąkan' tę nị xą'a' ka'án kuąchị Jesús xa'ą' nę ndiee' ñụụ mii' nị xąą ą kua'ą' ką chụụn ka'nu' koo' chukuu', xa'ą' ą ña nï nąmą nịą nimá nịą tę sąą nịą ña kuní Ndiosí, ka'án ą ndii:
21 —Nda'vi vą kuu' ndo'ó, nę ndiee' ñụụ Corazín, xiin' ndo'ó, nę ndiee' ñụụ Betsaida. Naa' nị xaa' ị chụụn ka'nu', ña nị xąą ị ñụụ ndo'ó jąąn' ñụụ Tiro xiin' ñụụ Sidón ndii, xtą'an' vị' nị nąmą nę jąąn' nimá nịą ni'nu' nịą totǫ ndẹi' tę ndiee' nịą nuụ' yąą' nu'ụ.
22 Sąkan' na kuii' ka'án ị xiin' ndǫ' ndii, chię ką tụndo'ǫ' kụndǫ'ǫ ndo'ó kivị' ña sąna'má Ndiosí nę yivị' tę sąkan' nę ndiee' ñụụ Tiro xiin' ñụụ Sidón jąąn'.
23 Tę ndo'ó, nę ndiee' ñụụ Capernaum ndii, tuu ndǫ' ña kąą ndǫ' ndẹẹ ndịvi', ndisụ ndẹẹ yavị ndịi kǫ'nị Ndiosí ndo'ó. Sąkan' ña naa' nị xaa' ị chụụn ka'nu' ña nị xąą ị ñụụ ndo'ó jąąn' ñụụ Sodoma ndii, xą nị nąmą nę jąąn' nimá nịą, tę kąndu'ụ' ñụụ nịą ndẹẹ vịtịn.
24 Sąkan' na kuii' ka'án ị xiin' ndǫ' ndii, chię ką tụndo'ǫ' kụndǫ'ǫ ndo'ó kivị' ña sąna'má Ndiosí nę yivị' tę sąkan' nę nị ndieę ñụụ Sodoma jąąn' —nị kachị Jesús.

Nakuatia' nimá Jesús xaa' Espíritu Santo

(Lc. 10:21-22)

25 Xą kivị' jąąn' nị nąkuątia' ya'ą nimá Jesús nị xąą Espíritu Santo, tę nị ka'ạn ą xiin' Ndiosí ndii:
—Tątaą, xaka'nu' yu'ụ yo'ó. Yo'ó nduu' xtǫ'ǫ nuụ' ndịvi' xiin' nuụ' ñụ'u' ịin yivị'. Nị tịsị'e ụn' ña ndịẹe' ụn' nuụ' nę xini tuní xiin' nuụ' nę ndichi, ndisụ nị nia'ą ụn' ña jąąn' nuụ' nę nda'vi kuu' nimá.
26 Ụụn ndǫ', tątaą, nị xąą ụn' sąkan' xa'ą' ą ña ña jąąn' nị xtąnị mịi' ụn' —nị kachị ą xiin' Ndiosí.
27 Tę nị ka'ạn Jesús xiin' nę yivị', nę ita' ịkan' ndii:
—Nị sąnąkua'a yụva' ị sąkuu' ña yoo ndą'a' ị. Tę ndee ịin kǫ̈ǫ' xiní yǫǫ nduu' yu'ụ, ña nduu' si'ẹ Ndiosí. Süụ' jąąn' ndii, yụva' ị jąąn' kuịtị' xiní yǫǫ nduu' ị. Tę ndee ịin kǫ̈ǫ' xiní yǫǫ nduu' yụva' ị jąąn'. Süụ' jąąn' ndii yu'ụ, ña nduu' si'ẹ ą kuịtị', xiní ña'a' xiin' nę kuní yu'ụ nia'ą ña'a' ị nuụ'.
28 Yǫǫ ką nduu' ndo'ó, nę xą nị xąvi vą xachuun', tę nị xąvi vą tụ ndǫ' xiin' ña ndiso' ndǫ' ndii, nịą'ą ndǫ' nuụ' ị tę tąxị ị nąndieę' ndǫ'.
29 Nątịin ndǫ' chụụn ña taxi' yu'ụ sąą ndǫ' tę kụnduụ ą ndẹẹ naa yoko', tun' kanu' sikị' toro nuụ' ndǫ', tę kụnị ndǫ' kụụ ndǫ' ndẹẹ naa yu'ụ, ña ịin tę vą'ą nimá nduu' ị, tę maso tụ ị, tę tąxị ị nąndieę' nimá ndǫ'.
30 Nịą'ą ndǫ', sąkan' ña chụụn nuụ' yu'ụ ndii, süụ' chụụn vię nduu' ą, tę vịta tụ ña ndiso' ị —nị kachị Jesús.

12

Jesús nduu' ña kumi' ndịẹę' nuụ' ndẹẹ kivị' sábado, ña xinąndieę' ę'

(Mr. 2:23-28; Lc. 6:1-5)

1 Kiị' sąkan' ndii, xka'ndíá Jesús kua'ạn ą ịin xaan' mii' yoo trigo kivị' sábado, ña xinąndieę' nę yivị', tę nị xą'a' xi'í tę ndą'a' xa'ą' ą sǫkǫ, sąkan' na tu'un' rą yǫko' trigo jąąn', tę xaxị' rą ą kua'ạn rą.

2 Kiꞽ' nꞽ xinꞽ tẹ fariseo ña xaa' rą ña
jąąn' ndii, nꞽ ka'ąn rą xiin' Jesús ndii:
—Koto un', ¿ndichun na xaa' tẹ ndą'a'
xa'ą' un' ña xäta'ąn sąą ẹ' kivꞽ' sábado,
ña xinąndieẹ' ẹ'? —nꞽ kachꞽ rą.
3 Tẹ nꞽ ka'ąn Jesús xiin' tẹ fariseo jąąn'
ndii:
—¿Ñáá tïą'an ką'vꞽ ndo' tutu Ndiosí mii'
ka'án ą xa'ą' ña nꞽ xąą David xtą'an' kiꞽ'
nꞽ xi'ꞽ rą soko xiin' tẹ ndiaka' ta'an' xiin'
rą?
4 Sąkan' ña nꞽ xka'ndią rą tixin vꞽẹ
Ndiosí, tẹ nꞽ xixꞽ rą xitą' vą'ą su'un, teẹ'
ndee xäta'ąn kuxꞽ rą ña jąąn', nꞽ ndẹẹ
tẹ ndiaka' ta'an' xiin' rą jąąn', sąkan' ña
sutu kuiꞽtꞽ' xata'ąn kuxꞽ ña jąąn'.
5 Uun, ¿ñáá tïą'an ką'vꞽ ndo' tu'un ndẹi'
Ndiosí ña xa'nú tu sutu kivꞽ' sábado, ña
xinąndieẹ' ẹ', xa'ą' chuun ña xaa' rą tixin
yukun' ka'nu'? Tẹ süu' kuąchꞽ nduu' ą
nuu' rą.
6 Ndisu ka'án ꞽ xiin' ndo' ña yu'u, tẹ
iin' nuu' ndo' yo'o', nduu' tẹ ka'nu' ką tẹ
sąkan' yukun' jąąn'.
7 Kündanꞽ ndo' ña ka'án tutu Ndiosí
mii' ka'án ą ndii: "Küní ꞽ ña nąsoko' ndo'
ña'ą kuiꞽtꞽ' nuu' ꞽ, süu' jąąn' ndii kuní tu
ꞽ ña kuvꞽta inꞽ ndo' xa'ą' nẹ yivꞽ'." Naa'
nꞽ kundanꞽ ndo' ña jąąn' ndii, kątun' ndo'
nẹ kõo' kuąchꞽ kumi'.
8 Sąkan' ña yu'u, ña nduu' tu tẹ yivꞽ'
ndii, kumi' ꞽ ndiẹẹ' xa'ą' kivꞽ' sábado, ña
xinąndieẹ' ẹ' —nꞽ kachꞽ ą xiin' rą.

Soo ka'án ña nꞽ xąą ą kiꞽ' nꞽ sąnda'a Jesús iin tẹ kui'e ndą'a'
(Mr. 3:1-6; Lc. 6:6-11)

9 Kua'ąn Jesús ikan' xiin' tẹ ndą'a' xa'ą'
ą, tẹ nꞽ ko'nꞽ rą vꞽẹ mii' nakayá nẹ ñuu
jąąn'.
10 Tẹ ka'nꞽ iin tẹ kui'e ndą'a' ikan'. Tẹ
xa'ą' ą ña nꞽ kunꞽ tẹ fariseo jąąn' tiin
kuąchꞽ rą Jesús ndii, nꞽ ndątu'un' ña'a' rą
ka'án rą ndii:
—Ka'ąn un' xiin' ndu, ¿ñáá taxi' tu'un
ndẹi' Ndiosí ña sąnda'a ẹ' nẹ kuni kuvꞽ
kivꞽ' sábado, ña xinąndieẹ' ẹ'? —nꞽ kachꞽ
rą.
11 Tẹ nꞽ ka'ąn Jesús xiin' rą ndii:
—Naa' iin ndo'ó kumi' iin mbẹẹ, tẹ
nąmą ri' yavꞽ iin kivꞽ' sábado, ña
xinąndieẹ' ẹ' ndii, ¿ñáá tiin ndo' ri', tẹ
xtą'ni' ndo' ri' ikan'?
12 Kachꞽ ką ẹ' nẹ yivꞽ' ndii, ndiaa ya'vi'
ką nẹ jąąn' tẹ sąkan' iin mbẹẹ. Sąkan'
na kuii' taxi' tu'un ndẹi' Ndiosí ña sąą
ẹ' ña vą'ą xa'ą' nẹ yivꞽ' kivꞽ' sábado, ña
xinąndieẹ' ẹ' —nꞽ kachꞽ ą.
13 Sąkan' tẹ nꞽ ka'ąn ą xiin' tẹ kui'e
ndą'a' jąąn' ndii:
—Sąnąkaá un' ndą'a' un' —nꞽ kachꞽ ą.
Sąkan' tẹ nꞽ sąnąkaá rą ndą'a' rą, tẹ nꞽ
ndą'ą ą ndẹẹ naa kaa' ingą ą.
14 Nꞽ kiẹẹ so'o tẹ fariseo jąąn' ikan', tẹ
nꞽ xą'a' ndatu'un' tuní rą sąą kuvꞽ ką'nꞽ'
rą Jesús.

Soo ka'án ña nꞽ kẹ'ꞽ Isaías xa'ą' Jesús

15 Tẹ kiꞽ' nꞽ xinꞽ Jesús ña jąąn' ndii, nꞽ
kẹtą ą ikan', tẹ kua'ą' vą nẹ yivꞽ' nꞽ ndikun
xatą' ą kua'ąn nią, tẹ nꞽ sąnda'a ą sąkuu'
nẹ kuni kuvꞽ.
16 Tẹ nꞽ ka'ąn ndiẹe' ą xiin' nẹ jąąn' ña
kä'ąn nią xiin' ndẹẹ iin nẹ yivꞽ' yoo nduu'
ą.
17 Nꞽ ka'ąn ą sąkan' tẹ xinu tu'un Ndiosí
ña nꞽ ka'ąn tiakú Isaías xtą'an' kiꞽ' ka'ąn
rą ndii:
18 Koto ndo', yo'o' iin' tẹ ndą'a' xa'ą' ꞽ, tẹ
nꞽ nąkąxin ꞽ.
Tẹ yo'o' nduu' tẹ kundanꞽ ꞽ, tẹ vą'ą vą kuni
ꞽ xini ꞽ ña'a' ꞽ.
Skọ'ni' ꞽ Espíritu ꞽ nimá rą,
tẹ ka'ąn ndosọ' rą nuu' nẹ tuku' ña koo
ña ndąku sąą ꞽ.
19 Känꞽ ta'an' kuento rą xiin' nẹ yivꞽ', tẹ
ndë'ꞽ loco ti'e' tu rą,
tẹ nꞽ ndẹẹ kũnꞽ so'o tu ndẹẹ iin nẹ yivꞽ'
tachꞽ' yu'u' rą yą'yą.
20 Tẹ sändo'o' rą nẹ kuni kuvꞽ nimá, nẹ
nduu' ndẹẹ naa tun yoo' tun' xą
kua'ąn ta'nú,
nꞽ ndẹẹ tąxꞽ tu rą ña nda'vą ndꞽ'ꞽ ndee sie
ña ndiatu' inꞽ nẹ yivꞽ',
süu' jąąn' ndii tąxꞽ rą ndiẹẹ' nẹ kõo' ndiẹẹ'
ndẹẹ kẹtą vą'ą ña ndąku sąą rą,
21 tẹ inꞽ sąkuu' nẹ tuku' kunꞽ ña'a' nią.
Sąkan' kachi ą.

Kaniąa tẹ fariseo xa'ą' Jesús
(Mr. 3:20-30; Lc. 11:14-23; 12:10)

22 Sąkan' tẹ nꞽ kixin ndiąką nẹ yivꞽ' iin
tẹ naá ña ndivą'ą nimá nuu' Jesús. Tẹ
jąąn' ndii, tẹ i'in' nduu' rą, tẹ kui'e tu
nduchi' nuu' rą. Tẹ nꞽ sąnda'a ña'a' ą,
tẹ nꞽ nąka'ąn tukuu rą, tẹ nꞽ nątuvꞽ tu
nduchi' nuu' rą.

23 Tę sąkuu' nę yivį' kua'ą' ya'ą, nę yoo įkan' ndii, nį nąndąnį vą nįą ka'án xiin' ta'an' nįą ndii:
—Teę' tę kaą' tų nduu' ñą tianų' Ndiosí sąkakú yoo', ñą nduu' sįąni' xika' David nį —nį kachį nįą.
24 Kiį' nį xįnį so'o tę fariseo ñą ka'án nę yivį' jąąn' ndii, nį ka'ąn rą ndii:
—Xiin' ndįęę' Beelzebú tavą' tę kaą' ñą ndįvą'ą nimá nę yivį' —nį kachį rą.
25 Ndisų Jesús ndii, nį xįnį ą sąą xanini tę jąąn', tę nį ka'ąn ą ndii:
—Naa' nątа'vį' nę yivį', nę ndiee' įin ñųų ka'nu' kuu' nųų', tę kųnta'an' nįą ndii, ndǫñu'u' ñųų jąąn'. Tę naa' nątа'vį' nę ndiee' įin ñųų uun nę ndiee' tįxįn įin vį'ę, tę kųnta'an' nįą ndii, nduxįn tų ñą jąąn'.
26 Tę nii' sąkan' nduu' tų ą naa' kųnta'an' ñą ndįvą'ą kuu' nųu' xiin' ndą'a' xa'ą' ą, tę nątą'vi' ta'an' ą ndii, sąndǫñu'u' xiin' mii' mįi' ą.
27 Naa' ndįxą xnąʼą ñą xiin' ndįęę' Beelzebú tavą' į ñą ndįvą'ą ñą ñu'u' nimá nę yivį' ndii, ¿yǫǫ taxi' ndįęę' tę nduu' kuenta ndo'ó tę tavą' rą ñą ndįvą'ą jąąn' nimá nę yivį'? Sąkan' na kuii' tę jąąn' nia'á ñą süų' ñą ndąku nduu' ñą ka'án ndǫ' xa'ą' į.
28 'Ndisų naa' tavą' į ñą ndįvą'ą jąąn' xiin' ñą ndįęę' Espíritu Ndiosí ndii, xiin' ñą jąąn' nia'á į ñą xą nį xą'a' xnąʼą Ndiosí xa'ndia chuun' ą tęin ndǫ'.
29 Sąkan' ñą, ¿sąą kųvį ki'vį įin nę yivį' tę sąkui'na' nįą vį'ę įin tę ndįęe' vą naa' sätiín ñą'a' nįą ñą nųu'? Tę sąkan' vį' kųvį ki'vį nįą vį'ę rą tę sąkui'na' nįą ñą'ą rą jąąn'.
30 Yǫǫ ką xächuun' inga' xiin' yu'ų ndii, nę ndasi' ta'an' xiin' į nduu' nįą, tę yǫǫ ką chïndiee' ta'an' xiin' į ndii, nę xikuita'nú nuų' į nduu' nįą.
31 'Sąkan' na kuii' ka'án į xiin' ndǫ' ndii, sąkuu' nuų' kuąchį ñą xaa' ndee ką nę yivį' xiin' sąkuu' nuų' ñą kanįą'a nįą ndii, kǫǫ ka'nu' įnį Ndiosí xa'ą' nįą. Ndisų yǫǫ ką kanįą'a xa'ą' Espíritu Santo ndii, kǫǫ' kivį' kǫǫ ka'nu' įnį Ndiosí xa'ą' nę jąąn', nį ndęę įin yivį' yo'o', tę nį ndęę įngą įin yivį' nuų' ku'ųn ę'.

Yo'o' sania'á Jesús ñą xiin' ñą ka'án nę yivį' nąkųnį ę' ndee nuų' nę yivį' nduu' nįą (Lc. 6:43-45)

33 'Įin tun' tątą vą'ą ndii, nduų' vą'ą kuun' ndą'a' nų', tę įin tun' tątą vä'ą ndii, nduų' vä'ą kuun' ndą'a' nų'. Kuąchį ndii, xiin' nduų' ñą kuun' ndą'a' nų' xiní ę' ndee nuų' tun' tątą nduu' nų'.
34 Ndo'ó ndii, ndęę naa si'ę koǫ' nduu' ndǫ'. ¿Sąą kųvį kįęę ñą vą'ą yų'u' ndǫ' kiį' nę nįą'a nduu' ndǫ'? Kuąchį ndii ñą ñu'u' chitu' nimá nę yivį' nduu' ñą ka'án nįą.
35 Nę yivį' vą'ą ndii, ñą vą'ą, ñą taxa'a nįą nimá nįą, ka'án nįą, tę nę nįą'a ndii, ñą nįą'a, ñą taxa'a nįą nimá nįą, ka'án nįą.
36 Ndisų ka'án į xiin' ndǫ' ñą kivį' ñą sąna'má Ndiosí nę yivį' ndii, sąkuu' nįą nątąxį kuenta nuų' ą xa'ą' į'įn yų'u' ñą kuäsą' kuní ñą nį ka'ąn nįą.
37 Sąkan' ñą xa'ą' tų'ųn yų'u' mįi' ndǫ' sąndąku Ndiosí nimá ndǫ' nuų' ą, tę xa'ą' tų'ųn yų'u' mįi' tų ndǫ' kątun' ą ndo'ó —nį kachį Jesús.

Ñą yǫ'ǫ' ka'án Jesús xa'ą' tę xikán ñą sąą ą įin chųųn ka'nu' nuų' nįą (Mr. 8:12; Lc. 11:29-32)

38 Sąkan' tę nį ndękuįę sąvą tę sania'á tų'ųn ndęi' Ndiosí xiin' sąvą tę fariseo, tę nį ka'ąn rą xiin' Jesús ndii:
—Tákui'e, kuni kųnį ndų įin chųųn ka'nu' ñą xaa' yo'ó —nį kachį rą.
39 Tę nį ka'ąn ą xiin' rą ndii:
—Ndo'ó, nę nįą'a, nę xa'ní ndǫsǫ' Ndiosí ndęę naa xaa' įin nę kumi' musa ndii, kuni kųnį ndǫ' įin chųųn ka'nu' ñą xaa' Ndiosí. Ndisų täxį ką Ndiosí kųnį ndǫ' įngą chųųn ka'nu', süų' jąąn' ndii, ñą nį xąą ą xiin' Jonás, tę nį ka'ąn tiakú tų'ųn ą, kuįtį' nia'ą į nuų' ndǫ'.
40 Kuąchį ndii, naa nį naą Jonás tįxįn įin tįąka' chię vą unį ta'an kivį' xiin' unį ta'an ñųu ndii, sąkan' kųnaą tų ñų'u' nde'į yu'ų, ñą nduu' tų tę yivį', tįxįn ñų'u' unį ta'an kivį' xiin' unį ta'an ñųu.
41 Nę nį ndieę xtą'an' ñųų Nínive jąąn' ndii, tįin kuąchį nįą ndo'ó, nę ndiee' įin yivį' vįtįn, kiį' sąna'má Ndiosí sąkuu' nę

yivị', sąkan' ña nị nąmą nę jąąn' nimá nịą kịị' nị xịnị sǫ'ǫ nịą tụ'ụn vą'ą ña nị ka'ąn ndǫsǫ' Jonás. Ndisụ ña iin' ka'án xiin' ndǫ' vịtịn ndii, ña ka'nu' ką nduu' ą tę sąkan' Jonás jąąn'.

42 Tę sąkan' tụ ña' nị nduụ reina nuụ' ñụụ Sabá xtą'an' ndii, tịịn kuąchị a' ndo'ó, nę ndiee' ịịn yivị' vịtịn, kịị' sąna'má Ndiosí sąkuu' nę yivị', sąkan' ña ndẹẹ mii' xan ndị'ị ịịn yivị' nị kịẹẹ a', tę nị kịxịn a', tę nị xịnị sǫ'ǫ a' ña xini tuní tę nị nduụ rey Salomón. Ndisụ ña iin' ka'án xiin' ndǫ' vịtịn ndii, ña ka'nu' ką nduu' ą tę sąkan' Salomón jąąn'.

Ka'án Jesús ña ndo'o' ką ịịn nę yivị' kịị' nandiko' ña ndịvą'ą nimá nịą mii' xą nị naą ą

(Lc. 11:24-26)

43 'Kịị' keta' ịịn ña ndịvą'ą nimá ịịn nę yivị' ndii, kua'ąn ą tę xika' ą mii' kaa' ịchi nanduku' ą mii' nąndieẹ' ą. Tę kịị' kuäsą' ni'ị' ña'a' ą,

44 sąkan' tę ka'án ą xiin' mii' mịi' ą ndii: "Nąndịko' tukuu' ị nimá tę yivị' vị'ẹ ẹ' mii' nị kẹtą ị", kachị ą. Tę kịị' nąndịko' ą ịkan' ndii, ndątụn' nimá tę jąąn' ndẹẹ naa kaa' ịịn vị'ẹ ña xą nị nąti'vị' tę nị ndąsąndǫǫ nę yivị' tịxịn ą, tę nị ndąsąndątụn' tụ nịą ą.

45 Sąkan' tę kua'ąn nąkąyą ą ịngą uxą ta'an ña ndịvą'ą, ña kịnị ką kuu' tę sąkan' mịi' ą, tę kǫ'nị sąkuu' ą nimá tę jąąn', tę kụndịẹẹ ą ịkan'. Sąkan' na kuii' tę yivị' jąąn' ndii, kịnị ką kụụ rą so'ǫ' ndi'i' tę sąkan' ña nuụ'. Tę sąkan' tụ kụndǫ'ǫ ndo'ó, nę nịą'a, nę ndiee' ịịn yivị' vịtịn —nị kachị ą.

Sǫ'ǫ nị xąą ą kịị' nị kịxịn sị'i' Jesús xiin' ñąnị ą nanduku' ña'a' nịą

(Mr. 3:31-35; Lc. 8:19-21)

46 Tę kịị' iin' ką Jesús ka'án ą xiin' nę yivị' kua'ą' jąąn' ndii, nị xąą sị'i' ą xiin' ñąnị ą, tę ita' nịą kị'ẹ kuni ka'ąn nịą xiin' ą.

47 Tę nị ka'ąn ịịn nę yivị' xiin' Jesús ndii:

—Tákui'e, sị'i' ụn' xiin' ñąnị ụn' ndii, kị'ẹ ita' nịą tę kuni ka'ąn nịą xiin' ụn' —nị kachị nịą.

48 Sąkan' tę nị ka'ąn ą xiin' nę nị ka'ąn xiin' ą jąąn' ndii:

—¿Ñáá xïní ndǫ' yǫǫ nduu' ndẹẹ naa sị'i' ị uun ñąnị ị? —nị kachị ą.

49 Sąkan' tę nị nia'ą ndą'a' ą mii' ita' nę ndikún ịchi' ą, tę nị ka'ąn ą ndii:

—Kǫtǫ ndǫ', nę yǫ'ǫ' nduu' ndẹẹ naa sị'i' ị xiin' ñąnị ị.

50 Kuąchị ndii, yǫǫ ką xaa' ña kuní yụva' ị Ndiosí, ña ndu'ụ' ndịvi' ndii, nę jąąn' nduu' sị'i' ị xiin' kụ'vą ị xiin' ñąnị ị —nị kachị ą.

13

Sǫ'ǫ kua'ąn ña nị sąnia'á Jesús xa'ą' ịịn ñụ'u' mii' kikụ' ịịn tę yivị' ndịkin'

(Mr. 4:1-9; Lc. 8:4-8)

1 Tę xą kivị' jąąn' nị kẹtą Jesús vị'ẹ mii' ndu'ụ' ą, tę nị xąą ą yụ'u' mịnị, tę nị xịkụndu'ụ' ą ịkan'.

2 Tę nị nąkayą kua'ą' xąvą'ą nę yivị' nuụ' ą ịkan'. Sąkan' tę nị skǫ'nu' ą tịxịn ịịn tundǫo', tę nị xịkụndu'ụ' ą ịkan'. Tę sąkuu' nę yivị' ndii, ita' nịą yụ'u' mịnị tę kụnị sǫ'ǫ nịą ña ka'ąn ą.

3 Tę nị xą'a' ą sąnia'á ña'a' ą kua'ą' ña'ą xiin' ña ka'án ndịąą ka'án ą ndii:

—Unta' ndii, nị kẹtą ịịn tę yivị' kua'ąn kịkụ' rą ndịkin' trigo mii' xika' rą.

4 Tę kịị' kikụ' rą ndịkin' jąąn' ndii, sąvą ą nị koyǫ nuụ' ịchi'. Tę nị ndẹkuịẹ sąą, tę nị xąxị' ri' ą.

5 Tę sąvą tụkụ ndịkin' nị koyǫ mii' yaxin' vą ndosǫ' ñụ'u' xatą' yuụ'. Tę yachị vą nị ndutịą ą sąkan' ña kǫǫ' kua'ą' ñụ'u' ndosǫ' xatą' yuụ' jąąn'.

6 Ndisụ kịị' nị kẹtą ñụ'ụ ndii, nị sąxii ña'a' ą, tę xa'ą' ña kuali' tịǫ'ǫ ą ndii, nị ichị ą.

7 Tę sąvą tụkụ ą nị koyǫ tẹịn ku'ụ ịñụ'. Tę kịị' nị ndutịą ịñụ' jąąn' ndii, nị tavị ą ịtịą trigo jąąn', tę nị xą'nị' ndi'i' ña'a' ą.

8 Tę sąvą ką tụkụ ą nị koyǫ nuụ' ñụ'u' ña'ma. Tę nị kụụn ya'ą ndịkin' ị'ịn ą. Sąvą ịtịą trigo jąąn' nị tąxị ciento ndịkin', tę sąvą ą nị tąxị unị xịkǫ ndịkin', tę sąvą tụkụ ą nị tąxị okǫ uxị ndịkin'.

9 Ndo'ó, nę xini sǫ'ǫ ndii, chụụn xa'a' ndǫ' ña nị ka'ąn ị —nị kachị ą.

Yo'o' sanakuachi' Jesús ña ka'án ndịąą

(Mr. 4:10-12; Lc. 8:9-10)

10 Tę nị kụyątịn tę ndą'a' xa'ą' ą nuụ' ą, tę nị ndątu'ụn' ña'a' rą ndii:

—Tákui'e, ¿ndichun na xiin' ña ka'án ndiaa ka'án un' nuu' ne yivi' kaa'? —ni kachi ra.

11 Te ni nakuiin a ka'án a xiin' ra ndii:

—Sakan' ña ndo'ó ndii, taxi' Ndiosí ña kundani ndo' ña xiní mii' kuiti' a xa'a' saa xa'ndia chuun' a nimá ne yivi'. Ndisu ne jaan' ndii, süu' sakan' nduu' a.

12 Sakan' ña ne taxi' Ndiosí ña kundani nia ña xiní mii' kuiti' a xa'a' saa xa'ndia chuun' a ndii, taxi a te kundani kua'a' ka nia ña jaan'. Ndisu ne sie kuiti' kundani xa'a' saa xa'ndia chuun' a ndii, ndee ña sie ña kundani nia sanandoso' ndi'i ña'a' a.

13 Sakan' na ka'án i nuu' ne jaan' xiin' ña ka'án ndiaa kuiti'. Sakan' te tee' ndee xito' nia ndii, köo' xachi' a kuvi kuni nia. Te tee' ndee xini so'o, te xini so'o nia ndii, kündani nia.

14 Sakan' te xinu ña ni ka'an tiakú Isaías xa'a' ne jaan' xta'an' ndii:

Tee' ndee xini so'o te xini so'o nia ndii,
kündani nia.
Tee' ndee xito' nia ndii, köo' xachi' a kuvi
kuni nia.

15 Sakan' ña ni kuxii va nimá nia,
te ni ndasi kutu' so'o nia,
te ni ndasi tu nduchi' nuu' nia.
Sakan' te küni xachi' nia xiin' nduchi' nuu' nia jaan',
te ni ndee küni so'o tu nia xiin' so'o nia,
te ni ndee kündani tu nia xiin' nimá nia,
te nandiko' nia nuu' i, te sanda'a ña'a' i.
Sakan' ni kachi ra.

16 'Ndisu ni sañu'u' va Ndiosí ndo'ó, sakan' ña xini nduchi' nuu' ndo' yu'u, te xini so'o tu ndo' tu'un i.

17 Ña ndaku ka'án i xiin' ndo' ña kua'a' te ni ka'an tiakú tu'un Ndiosí xta'an' xiin' kua'a' te ni xachuun' ndaku ndii, ni kuni ra kuni nduchi' nuu' ra ña xini nduchi' nuu' ndo'ó vitin, ndisu nï xini ra a. Te ni kuni tu ra kuni so'o ra ña xini so'o ndo'ó vitin, ndisu nï xini so'o ra a.

Ka'án Jesús ndee ña kuni kachi ña ka'án xa'a' te kiku' ndikin' jaan'
(Mr. 4:13-20; Lc. 8:11-15)

18 'Kuni so'o ndo' ndee ña kuni kachi ña ka'án ndiaa xa'a' te kiku' ndikin' jaan'.

19 Kii' xini so'o yoo ka tu'un ña ka'án xa'a' saa xa'ndia chuun' Ndiosí nimá ne yivi', te kündani nia ña ka'án a ndii, kuaxi ña ndiva'a, te tu'un' a ña jaan' nimá nia. Te ne jaan' nduu' ndee naa ndikin' ña ni koyo nuu' ichi'.

20 Te sakan' tu, ñu'u' yaxin' va ña ndoso' xata' yuu' mii' ni koyo sava ndikin' ña ni kiku' te jaan' nduu' ndee naa nimá sava tuku ne yivi', ne xini so'o tu'un Ndiosí, te va'a kuni nia natiin' nia a iin xa'a'.

21 Ndisu köo' tio'o a nimá nia, xa'a' a jaan' na iin kani' tio' kandixa' nia a. Te kii' ndo'o' nimá nia uun kii' sando'o' ña'a' ne yivi' xa'a' ña kandixa' nia tu'un jaan' ndii, nakoo' nia a.

22 Te ñu'u' mii' yoo ku'u iñu', mii' ni koyo sava ndikin' jaan' nduu' ndee naa nimá sava ne yivi', ne xini so'o tu'un Ndiosí. Ndisu ndi'ni va nimá nia xa'a' ña yoo iin yivi', te xini xa'an' ña'a' ña vika'. Te taví sakuu' ña jaan' tu'un jaan', te nanduu' nia ndee naa ña köo' ndikin' kuun' nda'a'.

23 Te ñu'u' ña'ma mii' ni koyo ndikin', ña ni kiku' te jaan', nduu' ndee naa nimá sava ne yivi', ne xini so'o tu'un Ndiosí te kundani nia a. Te kua'a' va xachuun' nia nuu' Ndiosí. Sakan' ña sava ne jaan' nduu' ndee naa itia trigo ña ni taxi ciento ndikin', te sava nia nduu' ndee naa itia trigo ña ni taxi uni xiko ndikin', te sava tuku nia nduu' ndee naa itia trigo ña ni taxi oko uxi ndikin' —ni kachi Jesús.

Yo'o' sania'á Jesús iin ña ka'án ndiaa xa'a' itia nia'a

24 Te ni ka'an Jesús inga ña ka'án ndiaa nuu' ne yivi' kua'a' jaan' ndii:

—Ña xa'ndia chuun' Ndiosí nimá ne yivi' ndii, nduu' a ndee naa iin te yivi', te ni chi'i iin nuu' ndikin' va'a nuu' ñu'u' ra.

25 Ndisu kii' kixín sakuu' ne yivi' ñuu ndii, ni kixin te ndasi' ta'an' xiin' ra, te ni kiku' ra ndikin' itia nia'a mii' xa ni chi'i te xiin' ña'a ndikin' trigo jaan', te kua'an ra.

26 Te kii' ni nakun trigo, te ni xa'nu a, te ni xa'a' a kiee' yoko' a ndii, ni xini te tatú ña ni kiee yoko' tu itia nia'a xiin' a.

27 Sakan' te ni ndekuie, te xika' nuu' nuu' xto'o jaan', te ni ndatu'un' ña'a' ra ndii: "Tákui'e, naa' ndikin' va'a ni kiku' un' mii' xika' un' ndii, ¿ndichun na kuii'

ni nakun tu itia nia'a xiin' a na sakan'?”
ni kachi ra.
28 Te ni nakuiin te xiin' ña'a a ndii: “Iin
te ndasi' ta'an' xiin' e' ni xaa ña jaan'”, ni
kachi ra. Sakan' te ni ndatu'un' ka te xika'
nuu' jaan' ka'án ra ndii: “¿Ñáá kuní un'
ku'un ndu, te tu'un ndu itia nia'a jaan'?”,
ni kachi ra.
29 Te ni nakuiin te xiin' ña'a jaan' ndii:
“Ü'un', koto ka naa' saa ndo' sakan' ndii,
kuain' tu'un tu ndo' sava itia trigo xiin'
itia nia'a jaan'.
30 Taxi ndo' na kua'nu inga' uvi saa'
nuu' a ndee nakuixa ña savi'. Sakan' vi'
te ka'an i xiin' te nakaya ña savi' i ndii:
Xi'na ka itia nia'a ka'ndia ndo', te satiín
nu'ni ndo' a, te ka'mi ndo' a. Sakan' te
ka'ndia ndo' trigo, te taxa'a ndo' a tixin
yaka i, kachi i xiin' ra”, kachi te xiin' ña'a
jaan' —ni kachi Jesús.

Yo'o' ka'án Jesús iin ña ka'án ndiaa xa'a' ndikin' ma'á ña nani' mostaza
(Mr. 4:30-32; Lc. 13:18-19)

31 Te ni ka'an tu Jesús inga ña ka'án
ndiaa nuu' ne yivi' jaan' ndii:
—Saa xa'ndia chuun' Ndiosí nimá ne
yivi' ndii, nduu' a ndee naa ndikin'
mostaza, ña ni ki'in iin te yivi', te ni chi'i
ra a mii' xika' ra.
32 Ndikin' jaan' ndii, ña lulu ma'á ka
nduu' a te sakan' sakuu' nuu' ndikin' ña
chi'i' e', ndisu kii' xa'nu' a ndii, sukun ka
itun' a te sakan' sakuu' nuu' ku'u xitin', te
nanduu' a iin itun' ko'ó xava'a nda'a', te
ndee saa, ti' ta'nu' ndivi', kuvi xa'a' cho'o
ri' nda'a' nu' —ni kachi Jesús.

Yo'o' ka'án Jesús iin ña ka'án ndiaa xa'a' yuchi' levadura, ña saki'ví pachi xita' va'a
(Lc. 13:20-21)

33 Te ni ka'an ka Jesús inga ña ka'án
ndiaa nuu' ne jaan' ndii:
—Saa xa'ndia chuun' Ndiosí nimá ne
yivi' ndii, nduu' a ndee naa yuchi'
levadura kii' ki'in' iin ña'a' a, te nasaka'
a xiin' uni ta'an yaxin' yuchi' harina, te
saki'ví pachi a sakuu' ixan' —ni kachi a.

Yo'o' ka'án Jesús xiin' ne yivi' xa mii' ndi'i' ña ka'án ndiaa
(Mr. 4:33-34)

34 Te ni ka'an Jesús sakuu' ña jaan' xiin'
ña ka'án ndiaa nuu' ne yivi' jaan'. Te xa
xiin' ña jaan' kuiti' ni ka'an a xiin' nia.
35 Sakan' ni xaa a te xinu ña ni ka'an te
ni ka'an tiakú tu'un Ndiosí xta'an' kii' ni
ka'an ra ndii:
Xiin' ña ka'án ndiaa tio' ka'an i,
te satuví i ña yoo si'e nda'a' Ndiosí ndee
kii' ni xa'a a iin yivi'.
Sakan' ni kachi ra.

Yo'o' ka'án Jesús ndee ña kuni kachi ña ka'án ndiaa xa'a' ndikin' itia nia'a
36 Sakan' te ni ndei' Jesús ne yivi' kua'a'
jaan', te kua'an nu'u a vi'e a. Te ni kuyatin
te nda'a' xa'a' a nuu' a, te ni ka'an ra xiin'
a ndii:
—Saa un' ña va'a te sanakuachi' un' ña
ka'án ndiaa xa'a' itia nia'a jaan' nuu' ndu
—ni kachi ra.
37 Sakan' te ni ka'an Jesús xiin' ra ndii:
—Te kiku' ndikin' va'a jaan' ndii, ndee
naa yu'u, ña nduu' tu te yivi', nduu' ra.
38 Te ñu'u' mii' kiku' ra ndikin' jaan'
ndii, ndee naa iin yivi' nduu' a. Te ndikin'
va'a ndii, ndee naa ne yivi' ne xa'ndia
chuun' Ndiosí nimá nduu' a. Te ndikin'
itia nia'a ndii, ndee naa ne yivi' ne xa'ndia
chuun' ña ndiva'a nimá nduu' a.
39 Te te ndasi' ta'an' xiin' e', te ni
kiku' ndikin' nia'a jaan' ndii, ndee naa ña
ndiva'a nduu' a. Te kivi' ña nachii' nia ña
savi' ndii, ndee naa kivi' ña kun ndiko' iin
yivi' nduu' a. Te te nakaya ña savi' jaan'
ndii, ndee naa ángele, ña xika' nuu' nuu'
Ndiosí, nduu' a.
40 Iin kachi naa ni xaa te jaan' ni tu'un
ra itia nia'a jaan', te ni xa'mi ra a nuu'
ñu'u ndii, sakan' tu xka'ndia a kii' kun
ndiko' iin yivi'.
41 Yu'u, ña nduu' tu te yivi' ndii, ti'vi' i
ki'in' ángele, ña xika' nuu' nuu' i, te tava'
ndoo' a ne xaa' kuachi xiin' ne sakoyó ne
yivi' nuu' kuachi tein ne nduu' kuenta i.
42 Te ko'ni ña'a' a yavi mii' xixí ñu'u, te
ikan' kuaku nia ndee ke'i vi' nakaxi' nu'u
nia.
43 Sakan' te ne ndaku nimá nuu' Ndiosí
ndii, yi'e ndatun' nia mii' xa'ndia chuun'
yuva' e' Ndiosí ndee naa yi'é ñu'u. Ndo'ó,
ne xini so'o ndii, chuun xa'a' ndo' ña ni
ka'an i.

Yo'ó sania'á Jesús ii̱n ña̱ ka'án ndi̱a̱a̱ xa'a̱' ña̱ ndiaa ya'vi'

44 'Ña̱ xa'ndia chuun' Ndiosí nimá ne̱ yivi̱' ndii, nduu' a̱ ndee̱ naa ii̱n ña̱ ndiaa ya'vi', ña̱ naá si̱'e nuu̱' ñu̱'u' mii' xika' ii̱n te̱ yivi̱'. Te̱ kii̱' ni̱ xi̱ni̱ i̱nga̱ te̱ yivi̱' naá a̱ ndii, ni̱ ti̱si̱'e tu̱ku̱u̱ ra̱ a̱, te̱ va'a̱ va̱ kuni ra̱ xa'a̱' a̱, sa̱kan' na kuii' kua'a̱n ra̱ te̱ ni̱ xi̱ko̱' ra̱ sa̱kuu' ña̱ ni̱ ku̱mi' ra̱, te̱ ni̱ sa̱ta̱' ra̱ ñu̱'u' ja̱a̱n'.

Yo'o' sania'á Jesús xa'a̱' te̱ ni̱ na̱'i̱n ii̱n yuu̱' nda̱tu̱n'

45 'Sa̱kan' tu̱ nakuitá ña̱ xa'ndia chuun' Ndiosí nimá ne̱ yivi̱' xiin' ña̱ ni̱ xa̱a̱ ii̱n te̱ yivi̱', te̱ sata̱' ña̱'a̱ te̱ naxiko̱' ra̱ a̱. Te̱ ja̱a̱n' ndii, xika' nduku' ra̱ yuu̱' nda̱tu̱n' koo' chukuu'.

46 Te̱ kii̱' ni̱ xi̱ni̱ ra̱ ii̱n nda̱a̱' yuu̱', ña̱ ii̱n ndiaa ya'vi' koo' chukuu' ja̱a̱n' ndii, kua'a̱n ra̱ te̱ ni̱ xi̱ko̱' ra̱ sa̱kuu' ña̱ kumi' ra̱, te̱ ni̱ sa̱ta̱' ra̱ a̱.

Yo'o' sania'á Jesús xa'a̱' ii̱n ña̱ ka'án ndi̱a̱a̱ xa'a̱' ii̱n ñu̱nu̱'

47 'Te̱ sa̱kan' tu̱ nakuitá ña̱ xa'ndia chuun' Ndiosí nimá ne̱ yivi̱' xiin' ii̱n ñu̱nu̱' ña̱ tava̱' te̱ yivi̱' ti̱a̱ka' kii̱' skó'ni' ra̱ a̱ ti̱xi̱n mi̱ni̱, te̱ tava̱' a̱ sa̱kuu' nuu̱' ti̱a̱ka'.

48 Te̱ kii̱' chitu' a̱ ndii, xtá'ni' ra̱ a̱ ndee̱ yu̱'u' mi̱ni̱, te̱ xikundieé ra̱ nakaxin ra̱ ti' va̱'a̱, te̱ taa̱n' ra̱ ri' ti̱xi̱n íka', te̱ xatia ra̱ ti' va̱'a̱.

49 Sa̱kan' tu̱ xka'ndi̱a̱ a̱ kii̱' kun ndi̱ko' i̱i̱n yivi̱' ndii, ki̱xi̱n ángele te̱ sa̱xi̱o̱o̱ a̱ ne̱ ni̱a̱'a te̱i̱n ne̱ nda̱ku nimá nuu̱' Ndiosí,

50 te̱ ko'ni̱ a̱ ne̱ ni̱a̱'a ja̱a̱n' yavi̱ mii' xixí ñu'u̱, te̱ i̱kan' kua̱ku̱ ni̱a̱ ndee̱ ke̱'i̱ vi̱' na̱ka̱xi̱' nu̱'u̱ ni̱a̱ —ni̱ kachi̱ a̱.

Yo'o' sania'á Jesús xa'a̱' ña̱ xa̱a' xiin' ña̱ ya̱ta'

51 Te̱ ni̱ nda̱tu'u̱n' Jesús te̱ nda̱'a' xa'a̱' a̱ ndii:

—¿Ñáá kundani̱ ndo̱' sa̱kuu' ña̱ ni̱ ka'a̱n i̱ kaa̱'? —ni̱ kachi̱ a̱.

Te̱ ni̱ na̱kui̱in ra̱ ndii:

—Uun ndo̱', tákui'e —ni̱ kachi̱ ra̱.

52 Sa̱kan' te̱ ni̱ ka'a̱n ka̱ a̱ xiin' ra̱ ndii:

—I̱'i̱n te̱ sania'á tu̱'u̱n ndei' Ndiosí, kii̱' nanduu' ra̱ ii̱n te̱ xa'ndia chuun' Ndiosí nimá ndii, nduu' ra̱ ndee̱ naa ii̱n te̱ xiin' vi̱'e̱. Te̱ xiin' vi̱'e̱ ja̱a̱n' ndii, mii' taxa'a ra̱ ña̱ ndiaa ya'vi' ña̱ kumi' ra̱, tava̱' ra̱ ña̱ xa̱a' xiin' ña̱ ya̱ta' —ni̱ kachi̱ a̱.

So̱'o̱ ni̱ xa̱a̱ a̱ kii̱' ni̱ na̱ndi̱ko' Jesús ñu̱u̱ a̱ Nazaret
(Mr. 6:1-6; Lc. 4:16-30)

53 Kii̱' ndi̱'i̱ ni̱ ka'a̱n Jesús sa̱kuu' ña̱ ka'án ndi̱a̱a̱ ja̱a̱n', te̱ ni̱ ke̱ta̱ a̱ kua'a̱n a̱,

54 te̱ ni̱ na̱xa̱a̱ a̱ ñu̱u̱ mii' ni̱ xa'nu̱ a̱. Te̱ ni̱ xa'a' a̱ sania'á a̱ ne̱ yivi̱' ti̱xi̱n vi̱'e̱ mii' nakayá ne̱ ñu̱u̱ ja̱a̱n', te̱ ni̱ nandani̱ va̱ ni̱a̱ ka'án ni̱a̱ ndii:

—¿Mii' ka̱ vi̱' tu' kua̱xi̱ ña̱ xini tuní te̱ kaa̱'? Te̱, ¿mii' ka̱ vi̱' tu' kua̱xi̱ chu̱u̱n ka'nu' koo' chukuu' ña̱ xaa' ra̱?

55 Si'e̱ te̱ tuxi' i̱tun' vi̱ti̱' nduu' ra̱. Te̱ xiní e̱' ña̱ María nani' si̱'i' ra̱. Te̱ ña̱ni̱ ra̱ nduu' Jacobo, xiin' José, xiin' Judas, xiin' Simón.

56 Te̱ ñu̱u̱ yo'o' ndi̱e̱e̱' tu̱ sa̱kuu' ña̱'a' ta'an' ra̱. Na sa̱kan' ndii, ¿mii' ka̱ vi̱' tu̱ ni̱ sa̱kuaa̱n te̱ ka̱a̱' ña̱ ja̱a̱n'? —ni̱ kachi̱ ni̱a̱.

57 Xa'a̱' a̱ ja̱a̱n' na ni̱ na̱saa̱' ni̱a̱, te̱ nï ka̱ndi̱xa' ña̱'a' ni̱a̱. Sa̱kan' te̱ ni̱ ka'a̱n Jesús xiin' ni̱a̱ ndii:

—Te̱ ka'án tiakú tu̱'u̱n Ndiosí ndii, xito' ka'nu' ña̱'a' sa̱kuu' ne̱ yivi̱'. Ndisu̱ ne̱ ndiee' ñu̱u̱ mi̱i' ra̱ xiin' ne̱ ndiee' vi̱'e̱ ra̱ ndii, xïto' ka'nu' ña̱'a' ni̱a̱ —ni̱ kachi̱ a̱.

58 Te̱ nï xa̱a̱ a̱ kua'a̱' chu̱u̱n ka'nu' koo' chukuu' ñu̱u̱ ja̱a̱n', sa̱kan' ña̱ nï i̱ni̱ ni̱a̱ xini ña̱'a' ni̱a̱.

14

So̱'o̱ ni̱ xa̱a̱ a̱ kii̱' ni̱ xi'i̱ Juan, te̱ sakuchi' ne̱ yivi̱' kuenta Ndiosí
(Mr. 6:14-29; Lc. 9:7-9)

1 Kii̱' sa̱kan' ndii, ni̱ xi̱ni̱ so̱'o̱ Herodes, te̱ ni̱ xa̱'ndi̱a̱ chuun' kuu' nu̱u', kuento ña̱ ka'án ne̱ yivi̱' xa'a̱' Jesús.

2 Te̱ ni̱ ka'a̱n ra̱ xiin' te̱ xika' nuu' nuu̱' ra̱ ndii:

—Te̱ ja̱a̱n' nduu' Juan, te̱ ni̱ sa̱kuchi' ne̱ yivi̱', te̱ ni̱ na̱ti̱a̱ku̱ ra̱. Sa̱kan' na kuii' kumi' ra̱ ndi̱e̱e̱' ña̱ taxi' xaa' ra̱ kua'a̱' chu̱u̱n ka'nu' —ni̱ kachi̱ ra̱.

3 Ni̱ ka'a̱n Herodes ja̱a̱n' sa̱kan', kua̱chi̱ ndii su̱vi̱ ra̱ ni̱ ka'a̱n chuun', te̱ ni̱ ti̱i̱n te̱ xíin' ra̱ Juan ja̱a̱n'. Te̱ ni̱ sa̱ti̱ín ña̱'a' ra̱ xiin' ka̱rena, te̱ ni̱ chi̱naá ña̱'a' ra̱ vi̱'e̱ ka̱a̱ xa'a̱' a̱ ña̱ ni̱ kuni̱ ra̱ ndoo̱ va̱'a̱ ra̱ xiin' ña' Herodías. Kua̱chi̱ ndii ni̱ tu̱nda'a̱'

Herodes xiin' a' teę' ndee ña' si'i' Felipe, ñąnį rą, nduu' a'.
4 Sąkan' na kuii' nį ka'ąn Juan jąąn' xiin' Herodes ndii: "Vä'ą yoo ą ña nį tųnda'ą' ųn' xiin' ña' si'i ñąnį ųn'", nį kachį rą.
5 Xa'ą' ą jąąn' na nį kunį Herodes ką'nį' rą Juan, ndisų nį yį'vi rą nę yivį' kua'ą', sąkan' ña kandixa' nę jąąn' ña tę ka'án tiakú tų'ųn Ndiosí nduu' Juan jąąn'.
6 Tę kiį' nį nąkuiįn kivį' ña nį kąkų Herodes ndii, nį xą'ą rą įįn vįko'. Tę ña' sį'e ña' Herodías jąąn' ndii, nį tąxa'a' siį' a' nuų' rą xiin' nuų' nę nį tątų rą. Tę nį xtąnį vą rą ña nį xąą a'.
7 Xa'ą' jąąn' na nį chįkąndįą rą kuento rą ña tąxį rą ndą'a' a' ndee ką ña kakąn a' nuų' rą.
8 Tę kiį' ndį'į nį tįąnų' ña'a' sį'i' a' ndii, įkan' tę nį ka'ąn a' xiin' Herodes ndii:
—Xíni' Juan, tę sakuchi' nę yivį', tąxį ųn' ndą'a' į tįxįn įįn ko'ǫ' —nį kachį a'.
9 Tę nį kųsuchi' vą įnį tę jąąn', ndisų xa'ą' ña xą nį chįkąndįą rą kuento rą, tę nį xįnį sǫ'ǫ tų sąkuu' tę ndiee' xixi' xiin' rą jąąn' ndii, nį ka'ąn chuun' rą ña tąxį tę xíin' ña jąąn' ndą'a' a'.
10 Tę nį ka'ąn chuun' rą, tę nį kęndosǫ' tę xíin' jąąn' sukųn' Juan tįxįn vį'ę kąą.
11 Tę nį skǫ'ni' rą ą tįxįn įįn ko'ǫ', sąkan' tę nį xan ndįąką rą ą ndą'a' ña' sąvą jąąn'. Tę nį tąxį ña' jąąn' a' ndą'a' sį'i' a'.
12 Tę nį ndękuię tę ndą'a' xa'ą' Juan, tę nį ndąnį'į rą ñų'u' nde'į tę jąąn', tę nį nątaąn' rą ą. Sąkan' tę nį kįęę rą kua'ąn ka'ąn rą xiin' Jesús ña nį xka'ndįą įkan'.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kiį' nį sąkuxi' Jesús u'ųn mií tę yivį'
(Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

13 Kiį' nį xįnį Jesús ña nį yoǫ įkan' ndii, nį kętą ą įkan' xiin' įįn tundǫo' tę kua'ąn siin' ą įįn xaan' mii' taxįn' kaa'. Kiį' nį xįnį nę yivį' kuento ña xą kua'ąn ą ndii, nį kįęę nįą ki'in' ñųų tę kua'ąn xa'a' nįą mii' kua'ąn ą jąąn'.
14 Kiį' keta' ą tįxįn tundǫo' jąąn' ndii, nį xįnį ą nę yivį' kua'ą' jąąn', tę nį kųvįta įnį ą xa'ą' nįą, tę nį sąnda'a ą nę kuni kųvį ndiee' xiin' nįą.
15 Tę kiį' nį kuąą' kua'ąn ndii, nį kųyątįn tę ndą'a' xa'ą' ą nuų' ą, tę nį ka'ąn rą xiin' ą ndii:
—Tákui'e, mii' kǫ̈ǫ' yoo ndiee' ę', tę xą nį kuąą' vą vįtįn. Vą'ą ką sąndutíá ųn' nę yivį' tę kikų nįą ku'ųn nįą ñųų kuali' kaą' tę sątą' nįą ña kųxį nįą —nį kachį rą xiin' ą.
16 Tę nį ka'ąn ą xiin' rą ndii:
—Küní ą ndutįą nįą, sąkan' ña ndo'ó tąxį ña kųxį nįą —nį kachį ą.
17 Tę nį nąkuiįn rą ndii:
—U'ųn ta'an sǫ'ǫ xitą' vą'ą xiin' uvį ta'an tįąka' kuįtį' kumi' ndų —nį kachį rą.
18 Tę nį ka'ąn ą xiin' rą ndii:
—Tąxį ndǫ' ą ndą'a' į —nį kachį ą.
19 Sąkan' tę nį ka'ąn chųųn ą ña kųndięę nę yivį' nuų' įtįą. Tę nį kį'įn ą u'ųn sąa' xitą' vą'ą jąąn' xiin' uvį sąa' tįąka' jąąn'. Tę nį nąkǫtǫ ą ndivi', tę nį tąxį ą ña chįndąni Ndiosí. Sąkan' tę nį sąkuachi' ą xitą' vą'ą jąąn' xiin' uvį sąa' tįąka' jąąn', tę nį tąxį ña'a' ą ndą'a' tę ndą'a' xa'ą' ą. Tę nį xąxą' tę jąąn' ą ndą'a' sąkuu' nę yivį' kua'ą' jąąn'.
20 Sąkan' tę nį xįxį sąkuu' nįą ndęę nį ndą'nį nįą. Ndį'į jąąn', tę nį nąkąyą tę ndą'a' xa'ą' ą jąąn' xitą' vą'ą ña'in' xiin' tįąka'. Tę nį chįtu' uxį uvį ta'an íka' na'nu' xiin' ña nį ndoǫ ndǫsǫ' jąąn'.
21 Tę nę nį xįxį jąąn' ña mįi' ndi'i' tę yivį' kuįtį' ndii, u'ųn mií nį kųų rą, ña kǫ̈ų kuenta ña'a' xiin' nę kuachį'.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kiį' nį xiką Jesús nuų' tįkui mįnį
(Mr. 6:45-52; Jn. 6:16-21)

22 Xą ka'án ę', tę nį ka'ąn Jesús xiin' tę ndą'a' xa'ą' ą, tę nį kǫ'nį rą tįxįn tundǫo' tę kį'įn įchi' rą ku'ųn rą tųkų ta'vi' yų'u' mįnį jąąn'. Tę kiį' kua'ąn rą ndii, nį ndoǫ ą sandutíá ą nę yivį' kua'ą' jąąn'.
23 Kiį' ndį'į nį sąndutíá ña'a' ą ndii, nį kąą ą įįn xikį' kua'ąn ą tę ndątu'un' siin' ą xiin' Ndiosí. Tę kiį' nį kųñųu ndii, įįn ndąą' ą sąkan' ndu'ų' xikį' jąąn'.
24 Tę xą mą'in' mįnį kua'ąn tę ndą'a' xa'ą' jąąn' xiin' tundǫo', tę ndįęe' kani' tįkui tun' jąąn', sąkan' ña kuąxį suma' tachį'.
25 Tę kiį' xą kitú' kua'ąn ndii, kua'ąn xa'a' Jesús nuų' tįkui mįnį jąąn' ndęę mii' ñu'u' tę jąąn'.
26 Tę kiį' nį xįnį rą ña kuąxį xa'a' ą nuų' tįkui jąąn' ndii, nį yį'vi koo' chukuu' rą ka'án rą ndii:

—¡I'na' kuaxi! —ni kachi ra.

Kuaa' ra yi'vi ra.

27 Ndisu numi' te ni ka'an Jesús xiin' ra ndii:

—¡Sandieni xiin' mii' ndo' te kuän yi'vi ndo', sakan' ña yu'u nduu' i! —ni kachi a.

28 Te ni ka'an Pedro xiin' a ndii:

—Tákui'e, naa' yo'ó xna'a nduu' un' ndii, ka'an chuun' un' te xaa xa'a' i nuu' tikui ndee mii' iin' un' ñaa' —ni kachi ra.

29 Te ni ka'an a xiin' ra ndii:

—Nia'a —ni kachi a.

Sakan' te ni keta Pedro tixin tundoo', te ni xa'a' kua'an xa'a' ra nuu' tikui mii' iin' Jesús.

30 Ndisu kii' ni xini ra ña ndiee' xika' tachi' ndii, ni yi'vi ra, te ni xa'a' ndeka'nú ra, te ni ka'an ti'e' ra ndii:

—¡Tákui'e, sakakú un' yu'u! —ni kachi ra.

31 Numi' te ni sanakaá Jesús nda'a' a, te ni natiin ña'a' a, te ni ka'an a xiin' ra ndii:

—Iin te sie va ini xini yu'u nduu' un'. ¿Ndichun na nï ini kua'a' un' xini un' yu'u? —ni kachi a.

32 Kii' ni sko'nu' a xiin' ra tixin tundoo' jaan' ndii, ni xikuiin tachi'.

33 Te ni xikuita xiti' ra nuu' a ka'án ra xiin' a ndii:

—Ndixa xna'a ndii, si'e Ndiosí nduu' un' —ni kachi ra.

So'o ni xaa a kii' ni sanda'a Jesús ne kuni kuvi nuu' ñu'u' Genesaret

(Mr. 6:53-56)

34 Te kii' ni xka'ndia Jesús xiin' te jaan' mini jaan' ndii, ni xaa a iin ñu'u' ña nani' Genesaret.

35 Te kii' ni nakuni te ndiee' jaan' Jesús ndii, ni ti'vi' ra kuento kanii' nuu' ñu'u' jaan', te ni kixin ndiaka ne yivi' sakuu' ne kuni kuvi nuu' a.

36 Te ni ka'an nda'vi nia ña taxi a tondia nda'a' kuiti' ne kuni kuvi jaan' yu'u' toto a. Te ni nda'a sakuu' ne ni tondia nda'a' yu'u' toto a jaan'.

15

Yo'o' sania'á Jesús ña va'a ka saa e' ña kuní Ndiosí, te säa e' ña kuní te yivi'

(Mr. 7:1-23)

1 Sakan' te ni kuyatin sava te fariseo xiin' sava te sania'á tu'un ndei' Ndiosí, te ni kiee ñuu Jerusalén, te ni ka'an ra xiin' Jesús ndii:

2 —Te nda'a' xa'a' yo'ó ndii, säxinú ra ña xi xaá e', ña ni nakoo te xii' yata' e'. Kuachi ndii nätia' ra nda'a' ra ki'in' ichi' ña kuní ka kuxi ra naa ni xaa te xixa jaan' —ni kachi ra xiin' a.

3 Te ni ka'an a xiin' ra ndii:

—Te, ¿ndichun na xa'nú tu ndo'ó ña ka'án chuun' Ndiosí, te ndikún ndo' ña xi xaá mii' ndo'?

4 Kuachi ndii ka'án chuun' Ndiosí ndii: "Koto ka'nu' ndo' yuva' si'i' ndo'." Te ka'án tu a ndii: "Yoo ka kania'a xiin' yuva' si'i' nia ndii, kuní a ña kuvi nia", kachi a.

5 Ndisu ndo'ó ka'án ndii, kuvi ka'an iin ne yivi' xiin' yuva' si'i' nia ndii: "Küvi chindiee' i ndo'ó, sakan' ña sakuu' ña'a i ndii, xa ni taxi kuento i ña nditia Ndiosí kundüu a."

6 Te ndo'ó ka'án ndii, naa' ka'án iin ne yivi' sakan' ndii, küní a ña chindiee' ka nia yuva' si'i' nia xiin' ña'a nia. Te xiin' ña jaan' xa'nú ndo' ña ka'án chuun' Ndiosí, te ndikún ndo' ña xi xaá mii' ndo'.

7 Ndo'ó, te xasuvi' xiin' mii' ndii, ndaku va ni ka'an Isaías xa'a' ndo' kii' ni ka'an tiakú ra tu'un Ndiosí mii' ka'án a ndii:

8 Ne yivi' yo'o' ndii, xiin' yu'u' kuiti' nia
xito' ka'nu' nia yu'u.
Ndisu nimá nia ndii, xika' yoo a nuu' i.
9 Tiin' ka'nu' saka nia yu'u,
kuachi ndii ka'án chuun' nia ña xini tuní
ne yivi' kuiti'.
Te ka'án nia ña tu'un ndei' yu'u nduu' a,
kachi a.
—ni kachi Jesús.

10 Sakan' te ni kana ni tukuu a ne yivi' kua'a' jaan', te ni kuyatin nia nuu' a, te ni ka'an a xiin' nia ndii:

—Kuni so'o va sakuu' ndo' te kundani ndo' ña ka'an i xiin' ndo'.

11 Ndee iin ña xaxi' ne yivi' sätivi' nimá nia nuu' Ndiosí. Süu' jaan' ndii kuento ña kiee' yu'u' nia nduu' ña sativi' nimá nia nuu' a —ni kachi a.

12 Sakan' te ni kuyatin te nda'a' xa'a' a nuu' a, te ni ka'an ra xiin' a ndii:

—Tákui'e, te fariseo ndii, ni xtäni ra ña ni ka'an un' jaan' —ni kachi ra.

13 Tẹ nị ka'ạn ạ xiin' rạ ndii:
—Sạkuu' ña tạtạ, ña nï chị'ị yụva' ị Ndiosí, ña ndu'ụ' ndịvi' ndii, tụ'ụn ạ ndẹẹ tịọ'ọ ạ.
14 Säạ ndọ' kuenta kuu' rạ. Sạkan' ña ndẹẹ naa tẹ kui'e nuụ' ndiaka' nẹ kui'e nuụ' nduu' tẹ jạạn'. Tẹ naa' ịin nẹ kui'e nuụ' ndiaka' ịngạ nẹ kui'e nuụ' ndii, koyọ uvị sạa' nịạ tạ'vi' —nị kachị ạ.
15 Tẹ nị ka'ạn Pedro xiin' ạ ndii:
—Sạạ ụn' ña vạ'ạ tẹ sạnạkuachi' ụn' nuụ' ndụ ndee ña kuni kachị ña nị ka'ạn ndịạạ ụn' jạạn' —nị kachị rạ.
16 Sạkan' tẹ nị ka'ạn ạ xiin' rạ ndii:
—¿Na sạkan' ndii, nị ndẹẹ ndo'ó nï kụndạnị ña nị ka'ạn ị jạạn', un?
17 ¿Ñáá xïní ndọ' ña sạkuu' ña xaxị' ẹ' jạạn' ndii, xịtị ẹ' ko'ni' ạ, tẹ xitíá ạ kiị' kua'ạn ẹ' nuụ' ku'ụ?
18 Ndisụ ña ka'án nẹ yivị' ndii, tịxịn nimá nịạ kuạxị ạ, tẹ ña jạạn' nduu' ña satịvi' nimá nịạ nuụ' Ndiosí.
19 Sạkan' ña nimá nịạ kuạxị ña nịạ'a, ña xanini nịạ, naa kuu' ña xa'nị' nịạ nẹ yivị', xiin' ña kumi' nịạ musa nịạ, xiin' ña xiín nịạ, xiin' ña xakui'na' nịạ, xiin' ña ndiee' yụ'u' siki' nịạ xa'ạ' nẹ yivị', xiin' ña kanịạ'a nịạ xa'ạ' nẹ yivị'.
20 Ña jạạn' satịvi' ña'a' nuụ' Ndiosí. Ndisụ ña nätia' nẹ yivị' ndạ'a' nịạ ki'in' ịchi' ña kuní kạ kụxị nịạ ndii, sätịvi' ña'a' ña jạạn' nuụ' Ndiosí —nị kachị ạ xiin' rạ.

Sọ'ọ nị xạạ ạ kiị' nị sạnda'a Jesús ña' si'ẹ ịin ña' tuku'
(Mr. 7:24-30)

21 Tẹ nị kẹtạ Jesús ịkan', tẹ kua'ạn ạ xiin' tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ ñụ'u' yạtịn ñụụ Tiro xiin' ñụụ Sidón.
22 Ịkan' tẹ ịin ña'a', ña' ndu'ụ' ñụ'u' jạạn', ña' nduu' kuenta nẹ Canaán ndii, nị xạạ a' mii' kua'ạn Jesús, tẹ nị ka'ạn ti'e' a' xiin' ạ ndii:
—¡Tákui'e, ña nduu' sịạni' xika' David, kụvịta ịnị ụn' xa'ạ' ị! Ña' si'ẹ ị ndii, ña ndịvạ'ạ naá nimá a', tẹ sando'o' vạ ña'a' ạ —nị kachị a'.
23 Ndisụ nï nạkuịin Jesús ndẹẹ ịin yụ'u'. Sạkan' tẹ nị kụyạtịn tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ, tẹ nị ka'ạn nda'vi rạ xiin' ạ ndii:
—Tákui'e, sạạ ụn' ña vạ'ạ tẹ nạtị'vi' ña'a' ụn', sạkan' ña ti'e' vạ ka'án a' ndikún a' xatạ' ẹ' —nị kachị rạ.
24 Tẹ nị nạkuịin ạ ndii:
—Nị tịạnụ' Ndiosí yu'ụ nuụ' nẹ ta'an' ẹ', nẹ Israel kụitị', nẹ nduu' ndẹẹ naa mbẹẹ, ti' nị xitịạ ị'nụ —nị kachị ạ.
25 Sạkan' tẹ nị kụyạtịn ña' jạạn', tẹ nị xịkuiịn xiti' a' nuụ' ạ, tẹ nị ka'ạn a' xiin' ạ ndii:
—Sạạ vạ ụn' ña vạ'ạ tẹ chịndịẹe' ụn' yu'ụ, tákui'e —nị kachị a'.
26 Tẹ nị ka'ạn Jesús xiin' a' ndii:
—Vä'ạ nạ'ịn ẹ' ña xaxị' nuụ' nẹ kuali' tẹ kọ'nị ẹ' ña jạạn' nuụ' nayạ' —nị kachị ạ.
27 Tẹ nị ka'ạn ña' jạạn' xiin' ạ ndii:
—Ña ndạku ka'án ụn', tákui'e, ndisụ ndẹẹ nayạ' ndii, xaxị' ri' xi'ẹ ña koyó tịxịn mesa yụ'u' xtọ'ọ ri' —nị kachị a'.
28 Sạkan' tẹ nị ka'ạn Jesús xiin' a' ndii:
—Nakui'e kua'a, yo'ó ndii, ịnị kua'ạ' vạ ụn' xini ụn' yu'ụ. Na sạạ Ndiosí ña kuní nimá ụn' jạạn' —nị kachị ạ.
Sạkan' tẹ numị' tẹ nị ndạ'ạ ña'a' si'ẹ a' jạạn'.

Sọ'ọ nị xạạ ạ kiị' nị sạnda'a Jesús kua'ạ' nẹ yivị'
(Mr. 1:32-34)

29 Tẹ nị kẹtạ Jesús ịkan' tẹ kua'ạn ạ yụ'u' mịnị Galilea. Ikan' tẹ nị kạạ ạ ịin xikị', tẹ nị xịkụndu'ụ' ạ ịkan'.
30 Tẹ nị ndẹkuịẹ kua'ạ' koo' chukuu' nẹ yivị' nuụ' ạ ndiaka' nịạ nẹ kuni kụvị, naa kuu' nẹ kụvị kạkạ, xiin' nẹ kui'e ndụchi' nuụ', xiin' nẹ i'in', xiin' nẹ kui'e ndạ'a' uun xa'ạ', xiin' nẹ kumi' kua'ạ' nuụ' tụkụ kui'ẹ. Tẹ nị tạndịẹẹ nịạ nẹ jạạn' nuụ' ạ. Tẹ nị sạnda'a ña'a' ạ.
31 Tẹ kiị' nị xịnị nẹ kua'ạ' jạạn' ña nị yoọ ịkan' ndii, nị nạndạnị vạ nịạ, sạkan' ña nị nạka'ạn nẹ i'in', tẹ nị ndạ'ạ nẹ kui'e ndạ'a' uun xa'ạ', tẹ nị nạkạkạ nẹ kụvị kạkạ, tẹ nị nạkọtọ'nị tụ nẹ kui'e ndụchi' nuụ'. Tẹ nị xạka'nu' sạkuu' nẹ jạạn' Ndiosí, ña xaka'nu' yoo', nẹ Israel, kiị' nị xịnị nịạ ña jạạn'.

Sọ'ọ nị xạạ ạ kiị' nị sạkuxi' Jesús kụmi' mií nẹ yivị'
(Mr. 8:1-10)

32 Sạkan' tẹ nị kạnạ ạ tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ, tẹ nị ka'ạn ạ xiin' rạ ndii:
—Kuvita vạ ịnị ị xa'ạ' nẹ yivị' kua'ạ' kaạ', sạkan' ña xạ kua'ạn unị kivị' ndiee' nịạ xiin' ẹ', tẹ kọọ' ạ kumi' nịạ kụxị nịạ.

Küní i̱ nąti̱'vi' soko ña'a' i̱, sąkan' ña i̱yo kuni̱ąą' ni̱ą i̱chi' —ni̱ kachi̱ ą.

33 Sąkan' te ni̱ ka'ą̈n te ndą'a' xa'ą' ą xiin' ą ndii:

—Ndisu mii' taxi̱n' kaa' ndiee' e', tákui'e. Sąą kuvi̱ tąxi̱ e' ña kuxi̱ ne yivi̱' kua'ą' kaą' te ndą'ni̱ ni̱ą —ni̱ kachi̱ rą.

34 Sąkan' te ni̱ ndątu'un' ña'a' ą ndii:

—¿Sąą ta'an xitą' vą'ą kumi' ndo'? —ni̱ kachi̱ ą.

Te ni̱ nąkui̱in rą ndii:

—Uxą ta'an ą xiin' ndia'vi' ti̱ąka' kuali' —ni̱ kachi̱ rą.

35 Sąkan' te ni̱ ka'ą̈n chuun' ą nuu' ne yivi̱' kua'ą' jąą̈n', te kundi̱ee ni̱ą nuu' ñu'u' jąą̈n'.

36 Te ni̱ ki̱'i̱n ą uxą sąa' xitą' vą'ą xiin' ti̱ąka' jąą̈n', te ni̱ tąxi̱ ą ña chindąni Ndiosí. Te ni̱ sąkuachi' ña'a' ą, te ni̱ tąxi̱ ña'a' ą ndą'a' te jąą̈n', te ni̱ xąxą' rą ña jąą̈n' ndą'a' ne kua'ą' jąą̈n'.

37 Ni̱ xi̱xi̱ sąkuu' ne yivi̱' jąą̈n' ndee ni̱ ndą'ni̱ ni̱ą, te ni̱ sąkutu' rą uxą ta'an íka' na'nu' vą xiin' ña xaxi̱', ña ni̱ ndoo ndosǫ'.

38 Te ne ni̱ xi̱xi̱ jąą̈n' ña mi̱i' ndi'i' te yivi̱' kui̱ti̱' ndii, kumi' mií ni̱ kuu rą ña kǖu kuenta ña'a' xiin' ne kuachi̱'.

39 Ndi̱'i̱ jąą̈n' te ni̱ sąndutíá ą ne yivi̱' kua'ą' jąą̈n'. Te ni̱ skǫ'nu' ą ti̱xi̱n i̱in tundǫo', te kua'ą̈n ą xiin' rą ndee ñu'u' ña kandu'u' yątin ñuu Magdala.

16

Xikán ne yivi̱' ña sąą Jesús i̱in chuun ka'nu' koo' chukuu'
(Mr. 8:11-13; Lc. 12:54-56)

1 Sąkan' te ni̱ ndękui̱e te fariseo xiin' te saduceo mii' iin' Jesús te kǫto kuą'ą ña'a' rą. Sąkan' na kuii' ni̱ ka'ą̈n rą xiin' ą ña sąą ą i̱in chuun ka'nu' ña taxi' Ndiosí.

2 Ndisu ni̱ ka'ą̈n ą xiin' rą ndii:

—Ki̱i̱' ketá ñu'u te kua'a xa'ą' ndi̱vi' ndii, ka'án ndo'ó ndii: "Kivi̱' vą'ą kundǔu ą tiaą̈n, sąkan' ña kua'a xa'ą' ndi̱vi'", kachi ndǫ'.

3 Te ki̱i̱' kuąxi̱ kitú' te ka'án ndǫ' ndii: "Kuun kui'e savi̱' nunu', sąkan' ña kua'a xa'ą' ndi̱vi', te vikǫ' tuun' vą", kachi ndǫ'. Ndo'ó, te xasuvi' xiin' mii' ndii, kundani̱ ndǫ' sąą kuni kachi̱ ña yoo ndi̱vi', ndisu küni kundąni̱ ndǫ' sąą kuni kachi̱ chuun ka'nu' ña xini ndǫ' kivi̱' vi̱ti̱n.

4 Ndo'ó, ne ni̱ą'a, ne xa'ní ndǫsǫ' Ndiosí ndee naa xaa' i̱in ne kumi' musa ndii, kuni kuni̱ ndǫ' i̱in chuun ka'nu' ña xaa' Ndiosí. Ndisu tä̈xi̱ ką Ndiosí kuni̱ ndǫ' i̱ngą chuun ka'nu', süu' jąą̈n' ndii ña ni̱ xąą ą xiin' Jonás, te ni̱ ka'ą̈n tiakú tu'un ą, kui̱ti̱' nia'ą i̱ nuu' ndǫ' —ni̱ kachi̱ ą.

Te ki̱i̱' ndi̱'i̱ ni̱ ka'ą̈n ą ña jąą̈n', te ni̱ nąkǫo ña'a' ą, te ni̱ kętą ą kua'ą̈n ą.

Ka'án Jesús xa'ą' ña vä̈'ą ña sania'á te fariseo
(Mr. 8:14-21)

5 Te ni̱ xąą ą xiin' te ndą'a' xa'ą' ą jąą̈n' tukǔ ta'vi' yu'u' mi̱ni̱ jąą̈n', ndisu ni̱ nąndosǫ' rą kǫni̱'i̱ rą xitą' vą'ą.

6 Sąkan' te ni̱ ka'ą̈n Jesús xiin' rą ndii:

—Kǫto na xito' xiin' mii' ndǫ' nuu' yuchi' levadura, ña tiin' te fariseo xiin' te saduceo —ni̱ kachi̱ ą.

7 Te ni̱ xą'a' ndątu'un' xiin' ta'an' rą ndii:

—Ka'án ą sąkan' xiin' e' sąkan' ña kǒǫ' xitą' vą'ą ndiso' e' —kachi rą.

8 Te ni̱ xi̱ni̱ Jesús ña ndatu'un' xiin' ta'an' rą, te ni̱ ka'ą̈n ą ndii:

—Sie vą i̱ni̱ ndǫ' xini ndǫ' yu'u. ¿Ndichun ndatu'un' xiin' ta'an' ndǫ' xa'ą' ña kǒǫ' xitą' vą'ą ni'i' ndǫ'?

9 ¿Ñáá kusaa' kǔvi̱ nąkuni̱ ndǫ' ña ka'án i̱ te kundąni̱ ndǫ' ą? ¿Ñáá näka'an' ndǫ' ña ni̱ xąą i̱ ki̱i̱' ni̱ sąkuachi' i̱ u'un ta'an xitą' vą'ą, te ni̱ xi̱xi̱ u'un mií ne yivi̱'? ¿Sąą ta'an íka' na'nu' vą ni̱ sąkutu' ndǫ'?

10 ¿Ñáá naka'an' tu ndǫ' sąą ta'an íka' ni̱ sąkutu' ndǫ' ki̱i̱' ni̱ sąkuxi' i̱ kumi' mií te yivi̱' xiin' uxą ta'an xitą' vą'ą?

11 ¿Sąą tu na kusaa' kǔvi̱ kundąni̱ ndǫ' ña süu' xa'ą' xitą' vą'ą ni̱ ka'ą̈n i̱? Süu' jąą̈n' ndii ña ni̱ ka'ą̈n i̱ xiin' ndǫ' jąą̈n' kuni kachi̱ ą ña kuní ą kǫto xiin' mii' ndǫ' nuu' yuchi' levadura ña tiin' te fariseo xiin' te saduceo —ni̱ kachi̱ ą.

12 Sąkan' vi̱' te ni̱ kundąni̱ rą ña nï ka'ą̈n Jesús xiin' rą ña kǫto xiin' mi̱i' rą nuu' yuchi' levadura, ña saki'ví pachi̱ xitą' vą'ą. Süu' jąą̈n' ndii kuní ą ña kǫto xiin' mi̱i' rą nuu' ña sania'á te fariseo xiin' nuu' ña sania'á te saduceo.

Ka'án Pedro ña Jesús nduu' Cristo, ña ni̱ ti̱ąnu' Ndiosí sąkakú yoo'
(Mr. 8:27-30; Lc. 9:18-21)

13 Kiị' nị xaạ Jesús xiin' tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ jạạn' ñụụ ña nduu' ndạ'a' ñụụ Cesarea Filipo, tẹ nị ndạtu'ụn' ña'a' ạ ndii:
—¿Yọọ nduu' yu'ụ, ña nduu' tụ tẹ yivị', kachi nẹ yivị'? —nị kachị ạ.
14 Tẹ nị ka'ạn rạ xiin' ạ ndii:
—Sạvạ nẹ yivị' ka'án ña Juan, tẹ nị sạkuchi' nẹ yivị' kuenta Ndiosí, nduu' ụn'. Tẹ sạvạ tụkụ nịạ ka'án ña Elías nduu' ụn'. Tẹ sạvạ tụkụ nịạ ka'án ña Jeremías nduu' ụn', uun ịngạ tẹ nị ka'ạn tiakú tụ'ụn Ndiosí xtạ'an' nduu' ụn' —nị kachị rạ.
15 Sạkan' tẹ nị ka'ạn kạ ạ xiin' rạ ndii:
—Tẹ ndo'ó ndii, ¿yọọ nduu' yu'ụ, kachi ndọ'? —nị kachị ạ.
16 Tẹ nị ka'ạn Simón Pedro xiin' ạ ndii:
—Yo'ó nduu' Cristo, si'ẹ Ndiosí tiaku, ña nị tịạnụ' ạ sạkakú nẹ yivị' —nị kachị rạ.
17 Tẹ nị ka'ạn ạ xiin' rạ ndii:
—Simón, si'ẹ Jonás, sañu'u' vạ Ndiosí yo'ó, sạkan' ña süụ' nẹ yivị' nị sạtuví ña jạạn' nuụ' ụn'. Süụ' jạạn' ndii yụva' ẹ' Ndiosí, ña ndu'ụ' ndịvi', nị sạtuví ạ nuụ' ụn'.
18 Tẹ ka'án tụ yu'ụ xiin' ụn' ña yo'ó nduu' Pedro, tẹ ña jạạn' kuni kachị ạ yuụ', tẹ yuụ' jạạn' kụndụụ kueị, nẹ nduu' kuenta ị. Tẹ nị ndẹẹ ndịẹẹ' yavị ndịị kụ̈vị sạndọñu'u' ña'a'.
19 Tẹ ndạ'a' yo'ó tạxị ị ndạ'a', tẹ kạ'ndịạ chuun' ụn' nuụ' nẹ xạ xa'ndia chuun' Ndiosí nimá. Tẹ ndee kạ ña kạtun' ụn' ịịn yivị' yo'o' ndii, xạ nị kạtun' tụ ña'a' Ndiosí ndẹẹ ndịvi'. Tẹ ndee kạ ña ndạxin' ụn' ịịn yivị' yo'o' ndii, xạ nị ndạxin' tụ ña'a' Ndiosí ndẹẹ ndịvi' —nị kachị ạ.
20 Sạkan' tẹ ndịẹe' nị ka'ạn chuun' ạ xiin' sạkuu' tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ jạạn' ña kä'ạn rạ xiin' ndẹẹ ịịn nẹ yivị' ña Cristo, ña nị tịạnụ' Ndiosí sạkakú nẹ yivị', nduu' ạ.

Ka'án Jesús ndẹẹ ña kụndọ'ọ ạ tẹ kụ̈vị ạ

(Mr. 8:31—9:1; Lc. 9:22-27)

21 Ndẹẹ kiị' sạkan' tẹ nị xạ'a' Jesús ka'án ạ xiin' tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ ña kuní ạ ku'ụn ạ ñụụ Jerusalén tẹ kụndọ'ọ u'vị ạ sạạ tẹ xịxạ nuụ' ñụụ, xiin' sutụ kuu' nụụ', xiin' tẹ sania'á tụ'ụn ndẹi' Ndiosí. Tẹ kạ'nị' ña'a' rạ, ndisụ nạtịạkụ ạ kivị' ña unị.
22 Sạkan' tẹ nị xtạ'ni' siin' ña'a' Pedro, tẹ nị xạ'a' kani' kuento ña'a' rạ ka'án rạ xiin' ạ ndii:
—Mịi' Ndiosí na sạkakú na yo'ó nuụ' ña jạạn', tákui'e. Tẹ kọ̈ọ' kivị' kụndọ'ọ ụn' sạkan' —nị kachị rạ.
23 Tẹ nị nạndịko' kuiín ạ, tẹ nị ka'ạn ạ xiin' rạ ndii:
—Kua'an ndịạ'ạ ñaạ'. Ka'án ụn' ndẹẹ naa ña ndịvạ'ạ, tẹ kuni sạnama' ụn' yu'ụ nuụ' kuạchị, sạkan' ña xänini ụn' sạạ kuní Ndiosí. Süụ' jạạn' ndii xanini ụn' naa xanini nẹ yivị' kuịtị' —nị kachị ạ.
24 Tẹ nị ka'ạn Jesús xiin' tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ ndii:
—Naa' yọọ kạ kuni kụndikụn ịchi' yu'ụ ndii, kuní ạ ña nạkọọ nịạ ña kuní mịi' nịạ, tẹ na kọọ tụ'vạ tụ nịạ tẹ kụndọ'ọ nịạ ndẹẹ naa kụndọ'ọ ị nuụ' krusín, tẹ kụndikụn nịạ yu'ụ.
25 Kuạchị ndii, yọọ kạ kuni sạkakú xiin' mii' mịi' ndii, kụvị nịạ. Ndisụ yọọ kạ taxi' kivị' ñụụ xa'ạ' ịchi' yu'ụ ndii, nạtịin nịạ kivị' ñụụ ña kọ̈ọ' kivị' ndi'i'.
26 Tẹ kuäsạ' kuní tụ kivị' ñụụ ịin nẹ yivị' naa' kạnando nịạ sạkuu' ña'ạ ña yoo ịin yivị', tẹ kụvị nịạ nuụ' Ndiosí. Sạkan' ña kọ̈ọ' ndẹẹ ịin ña'ạ ịin yivị' ña kụvị chịkạndịạ nịạ xa'ạ' kivị' ñụụ ña kọ̈ọ' kivị' ndi'i'.
27 Kuạchị ndii kịxịn tụkụụ yu'ụ, ña nduu' tụ tẹ yivị', xiin' ña ndịẹe' yụva' ị Ndiosí xiin' ña ndịẹe' sạkuu' ángele ña xika' nuu' nuụ' ạ, tẹ chạ'vị ị ị'ịn nẹ yivị' xa'ạ' sạạ nị xikạ nịạ ịin yivị'.
28 Ña ndạku ka'án ị xiin' ndọ' ndii, ka'nị sạvạ nẹ yivị' tẹịn ndo'ó yo'o' vịtịn ndii, kụ̈vị nịạ ndẹẹ kụnị nịạ kuạxị yu'ụ, ña nduu' tụ tẹ yivị', tẹ kạ'ndịạ chuun' ị —nị kachị ạ.

17

Sọ'ọ nị xạạ ạ kiị' nị nạndụụ ndạtụn' vạ nuụ' Jesús, tẹ nị yi'ẹ tụ totọ ạ

(Mr. 9:2-13; Lc. 9:28-36)

1 Iñụ ta'an kivị' nị xka'ndịạ, tẹ nị nạkạ Jesús Pedro xiin' Jacobo xiin' Juan, ñạnị rạ, tẹ kua'ạn siin' ạ xiin' rạ ịin tindụ' sukun.
2 Tẹ nị xịnị tẹ jạạn' ña nị nạndụụ ndạtụn' vạ ạ. Tẹ nuụ' ạ ndii nị yi'ẹ ạ ndẹẹ naa ñụ'ụ, tẹ totọ ạ ndii, nị nạndụụ yạạ ạ ndẹẹ yi'é vị' ạ.
3 Ịkan' tẹ nị xịnị rạ ña nị tuvị Elías xiin' Moisés, tẹ ndatu'un' rạ xiin' ạ.

4 Ịkan' tẹ nị ka'ạn Pedro xiin' Jesús ndii:
—Vạ'ạ ña kuạxị ndụ yo'o', tákui'e. Naa' kuní ụn' ndii, kạsạ'ạ ndụ unị ta'an tịạ'va' yo'o'. Ịịn ạ kụndu'ụ' yo'ó, tẹ ịịn ạ kụndu'ụ' Moisés, tẹ ịịn ạ kụndu'ụ' Elías —nị kachị rạ.
5 Ka'án kạ Pedro ña jạạn' iin' rạ, tẹ ịịn nị tịsa'ví tịọ' ịịn vikọ' yi'é vạ sạkuu' rạ. Tẹ tẹịn vikọ' jạạn' nị ka'ạn ịịn tachị' yụ'u' ndii:
—Ña ñaạ' nduu' si'ẹ manị' ị, tẹ vạ'ạ vạ kuni ị xini ña'a' ị. Kụnị sọ'ọ ndọ' ña ka'án ạ xiin' ndọ' —nị kachị ạ.
6 Kiị' nị xịnị sọ'ọ tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ jạạn' ña jạạn' ndii, ịịn nị xịkụndieẹ ndịẹẹ' rạ ndẹẹ nuụ' ñụ'u', tẹ nị yị'vi xạvạ'ạ rạ.
7 Tẹ nị kụyạtịn Jesús mii' ndiee' rạ, tẹ nị tondịạ ndạ'a' ña'a' ạ ka'án ạ xiin' rạ ndii:
—Kuän yi'vi ndọ', ndọkoọ ndọ' —nị kachị ạ.
8 Tẹ kiị' nị ndạnị'ị rạ nuụ' rạ ndii, nï xịnị kạ rạ ndẹẹ ịịn tẹ yivị'. Ndee ịịn ndạạ' mịi' Jesús kuịtị' nị xịnị rạ.
9 Tẹ kiị' nị nạkaạ' ạ xiin' rạ tindụ' jạạn' ndii, nị ka'ạn chuun' ạ xiin' rạ ndii:
—Kä'ạn ndọ' xiin' ndẹẹ ịịn nẹ yivị' xa'ạ' ña nị sạtuví Ndiosí nuụ' ndọ' kaạ'. Ndẹẹ kiị' nạtịạkụ tụkụụ yu'ụ, ña nduu' tụ tẹ yivị', tẹ sạkan' vị' kụvị ka'ạn ndọ' xa'ạ' ạ —nị kachị ạ.
10 Tẹ nị ndạtu'ụn' rạ Jesús ndii:
—¿Ndichun na ka'án tẹ sania'á tụ'ụn ndẹi' Ndiosí ña xị'nạ kạ Elías kịxịn, tẹ sạkan' vị' kịxịn ña sạkakú nẹ yivị'? —nị kachị rạ xiin' ạ.
11 Tẹ nị ka'ạn ạ xiin' rạ ndii:
—Ña ndịxạ nduu' ạ ndii, xị'nạ kạ Elías kịxịn tẹ sạkoo' tụ'vạ rạ sạkuu' ña yoo.
12 Ndisụ ka'án yu'ụ xiin' ndọ' ña xạ nị kịxịn Elías jạạn', tẹ nï nạkụnị ña'a' nịạ, tẹ nị xạạ nịạ sạạ kạ nị kunị nịạ xiin' rạ. Tẹ nii' sạkan' sạndo'o' tụ nịạ yu'ụ, ña nduu' tụ tẹ yivị' —nị kachị ạ xiin' rạ.
13 Ịkan' tẹ nị kụndạnị tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ jạạn' ña xa'ạ' Juan, tẹ nị sạkuchi' nẹ yivị' kuenta Ndiosí, ka'án ạ.

Sọ'ọ nị xạạ ạ kiị' nị sạnda'a Jesús ịịn tẹ sạvạ, tẹ naá ña ndịvạ'ạ nimá
(Mr. 9:14-29; Lc. 9:37-43)

14 Tẹ kiị' nị xaạ Jesús xiin' tẹ jạạn' mii' ndiee' nẹ yivị' kua'ạ' ya'ạ ndii, nị kụyạtịn ịịn tẹ yivị', tẹ nị xịkuiịn xiti' rạ nuụ' ạ ka'án rạ ndii:
15 —Tákui'e, sạạ ụn' ña vạ'ạ tẹ kụvịta ịnị ụn' xa'ạ' tiaạ si'ẹ ị, sạkan' ña ña ndịvạ'ạ naá nimá rạ, tẹ xa'nị' i'i' ña'a' ạ, tẹ sando'o' xạvạ'ạ ña'a' ạ. Tẹ ki'in' ịchi' nduva rạ nuụ' ñu'ụ, tẹ ki'in' tụ ịchi' nama' rạ nuụ' tịkui.
16 Tẹ xạ nị kịxịn ndịạkạ ña'a' ị nuụ' tẹ ndạ'a' xa'ạ' ụn', ndisụ nï kụvị sạnda'a ña'a' rạ —nị kachị rạ.
17 Sạkan' tẹ nị ka'ạn ạ xiin' nẹ yivị' jạạn' ndii:
—¡Nẹ ịnị xini Ndiosí nduu' ndo'ó, nẹ ndiee' ịịn yivị' vịtịn, tẹ nẹ nịạ'a nduu' tụ ndọ'! ¿Sạạ kạ vị' ta'an kạ kivị' kọọ ị xiin' ndọ'? Tẹ, ¿sạạ kạ vị' ta'an kạ kivị' kụndịẹni ị ña xaa' ndọ'? Nịạ'ạ ndọ' yo'o' xiin' tẹ sạvạ ñaạ' —nị kachị ạ.
18 Ịkan' tẹ nị ka'ạn ndịẹe' Jesús xiin' ña ndịvạ'ạ jạạn' tẹ nị kẹtạ ạ nimá tẹ sạvạ jạạn'. Tẹ ndẹẹ kiị' sạkan' ndii, nị ndạ'ạ xạchi' rạ.
19 Tẹ nị kụyạtịn siin' tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ nuụ' ạ, tẹ nị ndạtu'ụn' ña'a' rạ ndii:
—¿Ndichun na nï kụvị xtạ'ni' ndụ ña ndịvạ'ạ jạạn'? —nị kachị rạ.
20 Tẹ nị ka'ạn Jesús xiin' rạ ndii:
—Xa'ạ' kạ sie vạ ịnị ndọ' xini ndọ' Ndiosí. Sạkan' na ña ndạku ka'án ị xiin' ndọ' ña naa' sạkan' tẹ ịnị ndọ' xini ndọ' Ndiosí teẹ' lulu ma'á kuịtị', ndẹẹ naa lulu ịịn ndịkin' mostaza ndii, kụvị ka'ạn ndọ' xiin' ịku' kaạ' ndii: "Kuan kẹtạ mii' iin' ụn' ñaạ', tẹ ku'ụn ụn' kuịịn ụn' kaạ'", tẹ nạmạ ạ mii' iin' ạ. Tẹ kọọ' ndẹẹ ịịn ña kụvị sạạ ndọ'.
21 Ndisụ ña ndịvạ'ạ naa ña kaạ' ndii, kuní ạ ña ka'ạn vạ ẹ' xiin' Ndiosí, tẹ kuní tụ ạ ña kọọ ndịtịạ ẹ', tẹ kụvị xtạ'ni' ẹ' ña kaạ' —nị kachị ạ.

Tụkụ nị ka'án Jesús xa'ạ' ña kụndọ'ọ ạ tẹ kụvị ạ
(Mr. 9:30-32; Lc. 9:43-45)

22 Tẹ kiị' xika' Jesús xiin' tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ nuụ' ñụ'u' Galilea ndii, nị ka'ạn ạ xiin' rạ ndii:
—Yu'ụ, ña nduu' tụ tẹ yivị' ndii, sạnạkua'a nẹ yivị' yu'ụ ndạ'a' tẹ yivị',
23 tẹ kạ'nị' rạ yu'ụ. Ndisụ kivị' ña unị tẹ nạtịạkụ ị —nị kachị ạ.
Tẹ nị kụsuchi' xạvạ'ạ ịnị sạkuu' tẹ jạạn'.

Ka'án Jesús xa'ą' xų'un' xani' xa'ą' yųkun' ka'nu'

24 Tę kiį' nį xąą Jesús xiin' tę ndą'a' xa'ą' ą ñųų Capernaum ndii, nį kųyątįn tę kendiaą' ya'vi' xų'un' xani' xa'ą' yųkun' ka'nu' nuų' Pedro, tę nį ndątu'ųn' ñą'a' rą ndii:

—¿Ñáá cha'vį tę sania'á ndo'ó xų'un' xani' xa'ą' yųkun'? —nį kachį rą.

25 Tę nį nąkuįįn Pedro ndii:

—Uun, cha'vį rą —nį kachį rą.

Tę kiį' nį ndą'nį Pedro vį'ę ndii, xį'ną ką Jesús nį ndątu'ųn' ñą'a' ka'án ą ndii:

—¿Sąą tuu yo'ó, Simón? Sąkuu' rey įįn yivį' ndii, ¿yǫǫ nduu' nę cha'vį ñą'a' xų'un' xani'? ¿Ñáá nę ñųų rą, uun nę tuku', nę ndiee' ñųų rą? —nį kachį ą.

26 Tę nį nąkuįįn Pedro ndii:

—Nę tuku', nę ndiee' ñųų rą —nį kachį rą.

Tę nį ka'ąn ką Jesús xiin' rą ndii:

—Sąkan' na kuii' nę ñųų rą jąąn' ndii, ndęę sie chä'vį ñą'a' nįą.

27 Ndisų xa'ą' ñą küní sąnąsaá' ę' tę kendiaą' ya'vi' jąąn' ndii, kua'an mįnį, tę skǫ'ni' ųn' tiku ųn', tę tįąka' nųu' ti' xtą'ni' ųn' ndii, kųnį ųn' naá įįn xų'un' yų'u' ri' kiį' nųnia' ųn' ųn. Nąį'in ųn', tę chą'vį ųn' tę kendiaą' ya'vi' xų'un' xani' xa'ą' yųkun' jąąn' xa'ą' yo'ó xiin' xa'ą' yu'ų —nį kachį ą xiin' rą.

18

Ka'án Jesús yǫǫ nduu' nę ka'nu'
(Mr. 9:33-37; Lc. 9:46-48)

1 Kiį' sąkan' ndii, nį ndękuįę tę ndą'a' xa'ą' Jesús nuų' ą, tę nį ndątu'ųn' ñą'a' rą ka'án rą ndii:

—¿Yǫǫ nduu' tę ka'nu' ką nuų' nę xą xa'ndia chuun' Ndiosí nimá? —nį kachį rą xiin' ą.

2 Sąkan' tę nį kąnąą ą įįn tę lulu, tę nį xąnį ñą'a' ą mą'in' rą.

3 Tę nį ka'ąn ą xiin' tę ndą'a' xa'ą' ą jąąn' ndii:

—Ña ndąku ka'án į xiin' ndǫ' ndii, naa' nämą ndǫ' nimá ndǫ' tę kųnduų ndǫ' ndęę naa nę kuali' ndii, kųvį kųnduų ndǫ' kuenta nę xą xa'ndia chuun' Ndiosí nimá.

4 Sąkan' ña nę maso nimá ndęę naa tę lulu yo'o' nduu' nę ka'nu' ką tęįn nę xą xa'ndia chuun' Ndiosí nimá.

5 Tę yǫǫ ką natiin' įįn tę lulu ndęę naa tę yo'o' xa'ą' ą ña nduu' nįą kuenta į ndii, yu'ų natiin' nįą.

Ka'án Jesús ña įyǫ vą kųndǫ'ǫ nę kaviko' nę xą įnį xini Ndiosí tę sąą nįą kuąchį
(Mr. 9:42-48; Lc. 17:1-2)

6 'Tę nę yivį', nę kaviko' įįn nę lulu, nę įnį xini yu'ų ndęę naa tę yǫ'ǫ', tę sąą nįą kuąchį ndii, ndęę chaa' ką na kǫtįįn įįn yuų' molino sukųn' nę kaviko' ña'a' jąąn', tę sko'nį' nįą ndęę mąa' tįxįn mįnį.

7 Įyǫ vą ndo'o' nę yivį' įįn yivį', sąkan' ña yoo vą ña kaviko' ña'a' tę sąą nįą kuąchį, tę kuní ą ña xka'ndįą ña jąąn' nuų' kivį' ñųų nįą. Ndisų įyǫ ką kųndǫ'ǫ nę kaviko' nę yivį' jąąn' tę sąą nįą kuąchį jąąn'.

8 'Sąkan' na kuii', naa' ndą'a' ųn' uun xa'ą' ųn' xaa' sąkan' tę xaa' ųn' kuąchį ndii, vą'ą ką kęndosǫ' ųn' ųn tę skąna' ųn' ųn. Kuąchį ndii ndęę chaa' ką kųnduų ųn' tę tikundu' įįn ndąą' ndą'a' uun įįn xa'ą', tę nątįįn ųn' kivį' ñųų ña kǫǫ' kivį' ndi'i', tę sąkan' ña ku'ųn ųn' xiin' uvį sąa' ndą'a' ųn' uun xiin' uvį sąa' xa'ą' ųn' vį'ę ndįąya' mii' kǫǫ' kivį' nda'vą ñu'ų.

9 Tę naa' ndųchi' nuų' ųn' xaa' sąkan' tę xaa' ųn' kuąchį ndii, vą'ą ką xtą'ni' ųn' ųn tę skąna' ųn' ųn. Kuąchį ndii ndęę chaa' ką kųnduų ųn' tę kui'e įįn ndąą' ndųchi' nuų', tę nątįįn ųn' kivį' ñųų ña kǫǫ' kivį' ndi'i', tę sąkan' ña ku'ųn ųn' xiin' uvį sąa' ndųchi' nuų' ųn' vį'ę ndįąya' mii' xixí ñu'ų.

Ka'án Jesús įįn ña ka'án ndįąą xa'ą' įįn mbęę, ti' nį xitą
(Lc. 15:3-7)

10 'Kǫtǫ vą ndǫ' tę mįį' kųų ndǫ' xiin' ndęę įįn nę kuali' naa tę yǫ'ǫ. Sąkan' ña ka'án į xiin' ndǫ' ndii, yoo ángele ña xito' ña'a' nuų' Ndiosí, yųva' ę', ña ndu'ų' ndįvi'.

11 Kuąchį ndii yu'ų, ña nduu' tų tę yivį' ndii, nį xąą į įįn yivį' tę sąkakú į nę nį kųxįǫǫ nuų' Ndiosí.

12 ¿Sąą tuu ndo'ó? Naa' sąkan' tę kumi' įįn tę yivį' ciento mbęę, tę nį xitą įįn ri' ndii, ¿ñáá näkǫǫ rą ti' kųmi' xįkǫ xa'ųn kųmi' jąąn' xíni' įįn įku', tę ku'ųn nąnduku' rą ti' nį xitą jąąn' ndęę nąį'in rą ri'?

13 Ña ndaku ka'án i xiin' ndo' ndii, naa' na'in ra ri' ndii, nakuatia' ka nimá ra xa'a' ti' jaan' te sakan' xa'a' ti' kumi' xiko xa'un kumi' ti' nï xitia jaan'.
14 Te iin kachi tu nduu' a xiin' yuva' e' Ndiosí, ña ndu'u' ndivi' ndii, küní a ña ndoñu'u' ndee iin ne kuali' ndee naa te yo'o' nuu' a.

Yo'o' sania'á Jesús ña kuní a koo ka'nu' ini e' xa'a' ne yivi'
(Lc. 17:3)
15 'Te naa' ni xaa iin ñani ta'an' ndo' iin kuachi xiin' ndo' ndii, ku'un ndo' te saki'in' ña'a' ndo' kuento kundiee uvi saa' mii' ndo'. Naa' taxi so'o ra ña ka'an ndo' ndii, xa ni nduiin tukuu ndo' xiin' te jaan'.
16 Te naa' täxi' so'o ra ña ni ka'an ndo' ndii, ku'un naka ndo' iin ndaa' uun uvi ta'an te ndiee yu'u' xa'a' tu'un kui'e jaan', te sakan' kuniani sakuu' tu'un kui'e nuu' uvi ta'an uun uni ta'an te ndiee' yu'u'.
17 Te naa' täxi' so'o tu ra ña ka'an te uvi ta'an jaan' ndii, ka'an ndo' xiin' ne nduu' kuenta i xiin' ndo'. Te naa' ni ndee täxi so'o tu ra ña ka'an ne jaan' ndii, na kunduu ra ndee naa iin te xïní yoo Ndiosí nuu' ndo' uun ndee naa iin te kendiaa' ya'vi' xa'a' ñuu Roma.
18 Ña ndaku ka'an i xiin' ndo' ndii, ndee ka ña katun' ndo' iin yivi' yo'o' ndii, xa ni katun' tu ña'a' Ndiosí ndee ndivi'. Te ndee ka ña ndaxin' ndo' iin yivi' yo'o' ndii, xa ni ndaxin' tu ña'a' Ndiosí ndee ndivi'.
19 'Te ka'án tu i xiin' ndo' ña naa' nakata uvi ta'an ndo'ó kuento ndo' iin yivi' yo'o' xa'a' ndee ka ña'a, te kakan ndo' a nuu' yuva' e' Ndiosí, ña ndu'u' ndivi' ndii, taxi ña'a' a nda'a' ndo'.
20 Kuachi ndii, mii' ka nakayá uvi ta'an uun uni ta'an ne yivi' kuenta yu'u ndii, ikan' yoo i xiin' nia —ni kachi Jesús.
21 Sakan' te ni kuyatin Pedro nuu' Jesús, te ni ndatu'un' ña'a' ra ndii:
—Tákui'e, ¿saa vi' ta'an ichi' kuní a koo ka'nu' ini i xa'a' ñani ta'an' i, ne xaa' kuachi xiin' i? ¿Ñáá ndee uxa ta'an ichi' vi'? —ni kachi ra.
22 Sakan' te ni nakuiin a nuu' ra ndii:
—Süu' ka'án i xiin' un' ña koo ka'nu' ini un' xa'a' nia ndee uxa ta'an ichi' kuiti', süu' jaan' ndii ka'án i ña ndee uni xiko uxi ichi', te uxa ichi' saa un' sakan'.

Yo'o' ka'án Jesús xa'a' iin te nï xiin koo ka'nu' ini xa'a' te ndiso' ika' ña'a'
23 'Xa'a' a jaan' na ña xa'ndia chuun' Ndiosí nimá ne yivi' ndii, nduu' a ndee naa iin rey, te kuni nakan kuenta nuu' te xika' nuu' nuu' ra.
24 Kii' ni xa'a' natava' ra kuenta ndii, ni kixin ndiaka nda'a' xa'a' ra iin te xika' nuu' nuu' ra, te ndiso' ika' ña'a' uxi mií xu'un' yuu' oro nuu' ra.
25 Te xa'a' a ña nï kuvi cha'vi ra ndii, ni ka'an chuun' xto'o ra jaan' ña ke'vi ra xiin' ña' si'i ra, xiin' sakuu' si'e ra, xiin' sakuu' ña kumi' ra, te nacha'vi ra ña ndiso' ika' ra jaan'.
26 Sakan' na kuii' ni xikuiin xiti' te xika' nuu' nuu' ra jaan', te ni ka'an nda'vi ra xiin' xto'o ra ndii: "Tákui'e, saa va un' ña va'a te ndiatu' ka un' sie te nacha'vi yo'ó sakuu' a", ni kachi ra.
27 Te xa'a' a ña ni kuvita ini xto'o ra jaan' xa'a' ra ndii, ni sandoyo' ra ña ndiso' ika' te jaan', te ni saña' ra te jaan'.

28 'Ndisu kii' ni ketа te jaan' kua'an ra ndii, ni nata'an' ra xiin' iin te xika' nuu' inga' xiin' ra nuu' xto'o ra jaan'. Te ndiso' ika' ña'a' te jaan' ciento xu'un' yuu' plata. Te ni natiin ña'a' ra, te ni xa'a' ku'ni' ra sukun' te jaan' ka'án ra xiin' ra ndii: "Nacha'vi ki'i' un' ña ndiso' ika' un' yu'u", ni kachi ra.
29 Sakan' te ni xikuiin xiti' te xika' nuu' inga' xiin' ra jaan' nuu' ra ka'án nda'vi ra ndii: "Tákui'e, saa va un' ña va'a te ndiatu' ka un' sie te nacha'vi yo'ó sakuu' a", ni kachi ra.
30 Ndisu nï xiin te jaan' kundiatu ra, süu' jaan' ndii ni xa'an chinaá ña'a' ra vi'e kaa ndee nacha'vi ña'a' te jaan' ña ndiso' ika' ña'a' ra.
31 Te kii' ni xini inga ka te xika' nuu' inga' xiin' ra jaan' ña ni yoo ikan' ndii, ni kusuchi' va ini ra, te ni xan ka'an ra xiin' xto'o ra sakuu' ña ni yoo ikan'.
32 Sakan' te ni kana ña'a' xto'o ra jaan', te ni ka'an ra xiin' ra ndii: "Te xika' nuu' nia'a va nduu' yo'ó, sakuu' ña ni ndiso ika' un' yu'u jaan' ni yoo ka'nu' ini i xa'a' un' xa'a' a ña ni ka'an nda'vi un' xiin' i.
33 Sakan' tu ni kuni a kuvita ini yo'ó xa'a' te xika' nuu' inga' xiin' un' jaan' naa

nị kụvịta ịnị yu'ụ xa'ạ' ụn'", nị kachị xtọ'ọ jạạn'.

34 Tẹ xa'ạ' ạ ña nị xi'ẹ vạ xtọ'ọ rạ jạạn' ndii, nị sạnạkua'a ña'a' rạ ndạ'a' tẹ xíin' tẹ sạndo'o' ña'a' rạ ndẹẹ skạchi' ndị'ị chạ'vị rạ sạkuu' ña ndiso' ịka' rạ xtọ'ọ rạ jạạn' —nị kachị ạ.

35 Tẹ nị ka'ạn kạ ạ ndii:

—Ịin kachi sạạ tụ yụva' ẹ' Ndiosí, ña ndu'ụ' ndịvi', xiin' ị'ịn ndo'ó naa' kǫǫ' ka'nu' ịnị ndọ' xiin' ịin kạnii' nimá ndọ' xa'ạ' ñạnị ta'an' ndọ' —nị kachị Jesús.

19

Ka'án Jesús ña vä'ạ nạtạ'vi' ta'an' nẹ yivị'

(Mr. 10:1-12; Lc. 16:18)

1 Tẹ kịị' ndị'ị nị ka'ạn Jesús ña jạạn' ndii, nị kẹtạ ạ xiin' tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ nuụ' ñụ'u' Galilea, tẹ kua'ạn ạ tụkụ ta'vi' ịtịạ Jordán, tẹ nị xạạ ạ nuụ' ñụ'u' Judea.

2 Tẹ kua'ạ' koo' chukuu' nẹ yivị' ndikún ña'a' kua'ạn nịạ, tẹ nị sạnda'a ạ nẹ kuni kụvị ịkan'.

3 Sạkan' tẹ nị kụyạtịn sạvạ tẹ fariseo nuụ' ạ tẹ kọtọ kuạ'ạ ña'a' rạ ka'án rạ xiin' ạ ndii:

—Tákui'e, ¿ñáá kandẹi' ña nạtạ'vi' ta'an' ịin tẹ yivị' xiin' ña' si'i rạ ndee kạ xa'ạ'? —nị kachi rạ.

4 Sạkan' tẹ nị nạkuịin ạ nuụ' rạ ndii:

—Xạ xiní ndọ' ña ka'án tụ'ụn Ndiosí mii' ka'án ạ ndii, ndẹẹ ña nụu' kịị' nị xạ'ạ Ndiosí nẹ yivị' ndii, ịin tiaạ xiin' ịin ña'a' nị xạ'ạ ạ.

5 Tẹ nị ka'ạn ạ ndii: "Sạkan' na kuii' nạkǫǫ tiaạ yụva' si'i' rạ tẹ nduịin rạ xiin' ña' si'i rạ, tẹ uvị sạa' nịạ ndii, ịin ndạạ' nạnduụ nịạ", kachi ạ.

6 Xa'ạ' ạ jạạn' na süụ' uvị ta'an kạ kuu' nẹ jạạn', süụ' jạạn' ndii ịin ndạạ' nduu' nịạ. Sạkan' na kuii' nẹ nị ndạsạịin Ndiosí ndii, vä'ạ nạtạ'vi' ña'a' ndẹẹ ịin nẹ yivị' —nị kachị Jesús.

7 Sạkan' tẹ nị ndạtu'ụn' kạ ña'a' rạ ndii:

—Naa' sạkan' nduu' ạ ndii, ¿ndichun na nị tạxị Moisés ña kẹ'ị ịin tẹ yivị' ịin tụtụ mii' ka'án ạ ña nakoo' rạ ña' si'i' rạ, tẹ xiin' ña jạạn' kụvị nạtạ'vi' ta'an' nịạ? —nị kachị rạ xiin' ạ.

8 Sạkan' tẹ nị nạkuịin ạ nuụ' rạ ndii:

—Xa'ạ' ña xịị vạ nimá ndọ' na nị tạxị Moisés ña nạtạ'vi' ta'an' ndọ' xiin' ña' si'i' ndọ', ndisụ ña nụu' ndii, süụ' sạkan' nị yoọ ạ.

9 Tẹ yu'ụ ka'án xiin' ndọ' ña naa' nị kạndu'ụ' ña' si'i' ịin tẹ yivị' xiin' ịngạ tiaạ, tẹ nata'vi' ta'an' rạ xiin' a' tẹ tụnda'ạ' rạ xiin' tụkụ ña'a' ndii, xaa' rạ kuạchị xiin' a' nuụ' Ndiosí. Tẹ naa' tụnda'ạ' ịin tẹ yivị' xiin' ña' nị nạkǫọ rạ jạạn' ndii, xaa' tụ tẹ jạạn' kuạchị xiin' ña' jạạn' nuụ' Ndiosí —nị kachị ạ.

10 Sạkan' tẹ nị ka'ạn tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ xiin' ạ ndii:

—Naa' sạkan' nduu' ạ xiin' tẹ yivị' xiin' ña' si'i rạ ndii, ndẹẹ chaa' kạ kạkạ ịin ndạạ' ẹ' ịin yivị' —nị kachị rạ xiin' ạ.

11 Sạkan' tẹ nị ka'ạn ạ xiin' rạ ndii:

—Süụ' sạkuu' nẹ yivị' kụvị nạtịin ña kaạ', süụ' jạạn' ndii nẹ nị nạkạxịn Ndiosí kuịtị' kụvị nạtịin ạ.

12 Sạkan' ña sạvạ tẹ yivị' ndii, tụnda'ạ' mịi' rạ, kuạchị ndii xạ sạkan' yoo mịi' rạ ndẹẹ nị tuvị rạ, tẹ sạvạ tụkụ rạ ndii, tẹ yivị' nị xạña'ma ña'a', tẹ sạvạ tụkụ rạ ndii, xa'ạ' ña kuni sạchuun' rạ xa'ạ' ña kạ'ndịạ chuun' Ndiosí nimá kua'ạ' kạ nẹ yivị' tụnda'ạ' rạ. Nẹ kụvị nạtịin ña kaạ' ndii, na nạtịin nịạ —nị kachị ạ.

Sọ'ọ nị xạạ ạ kịị' nị sạñu'u' Jesús nẹ kuali'

(Mr. 10:13-16; Lc. 18:15-17)

13 Nị ndẹkuịẹ nẹ yivị' xiin' nẹ kuali' nuụ' Jesús tẹ tondịạ ndạ'a' ạ xíni' nịạ, tẹ ka'ạn tụ ạ xiin' Ndiosí xa'ạ' nịạ. Ndisụ tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ ndii, nị xạ'a' xi'é rạ nuụ' nẹ kuạxị xiin' nẹ kuali' jạạn'.

14 Ndisụ nị ka'ạn Jesús xiin' rạ ndii:

—Tạxị ndọ' na kịxịn nẹ kuali' nuụ' ị tẹ näkạsị ña'a' ndọ'. Kuạchị ndii xa'ndia chuun' Ndiosí nimá nẹ ịnị xini ña'a' ndẹẹ naa ịnị nẹ kuali' kaạ' xini nịạ yụva' si'i' nịạ —nị kachị ạ xiin' rạ.

15 Tẹ kịị' ndị'ị nị tondịạ ndạ'a' ạ xíni' ị'ịn nẹ kuali' jạạn' ndii, nị kẹtạ ạ ịkan' tẹ kua'ạn ạ.

Sọ'ọ nị ka'ạn Jesús xiin' ịin tẹ vikạ'

(Mr. 10:17-31; Lc. 18:18-30)

16 Tẹ kịị' kua'ạn ạ ndii, nị kụyạtịn ịin tẹ sạvạ nuụ' ạ, tẹ nị ndạtu'ụn' ña'a' rạ ndii:

—Tákui'e, ña vą'ą nimá, ¿ndee ña vą'ą kuní ą sąą į tę nątiin į kivį' ñųų ña kǫǫ' kivį' ndi'i'? —nį kachį rą xiin' ą.

17 Sąkan' tę nį ndątu'ųn' ña'a' Jesús ndii:

—Kiį' ka'án ųn' ña ña vą'ą nimá nduu' yu'ų ndii, ¿ndichun ka'án ųn' ña jąąn'? Kuąchį ndii iin ndąą' Ndiosí kuitį' nduu' ña vą'ą nimá. Ndisų naa' kuni nątiin ųn' kivį' ñųų ña kǫǫ' kivį' ndi'i' ndii, sąxinų ųn' ña ka'án chuun' Ndiosí —nį kachį ą.

18 Tę nį ndątu'ųn' ña'a' rą ndii:

—¿Ndee ña kuní ą sąxinú į? —nį kachį rą.

Tę nį ka'ąn ą xiin' rą ndii:

—Kä'nį' ųn' nę yivį'. Kümi' ųn' musa ųn'. Säkui'na' ųn'. Kä'ąn ųn' tųn vixį.

19 Kǫtǫ ka'nu' ųn' yųva' si'i' ųn'. Tę kųndanį ųn' sąkuu' nę yivį' xiin' ųn' ndęę naa kundanį xiin' mii' mįi' ųn' —nį kachį ą.

20 Sąkan' tę nį ka'ąn tę sąvą jąąn' ndii:

—Sąkuu' ña ka'án tų'ųn ndęi' jąąn' xą saxinú į ndęę kiį' lulu vį' į. ¿Ndee ña kuní ką sąą į? —nį kachį rą xiin' ą.

21 Tę nį ka'ąn ą xiin' rą ndii:

—Naa' kuni kųndųų ųn' tę ndǫǫ ndį'į nimá nuų' Ndiosí ndii, kua'an tę xįkǫ' ųn' sąkuu' ña kumi' ųn', tę tąxį ųn' xų'un' ą ndą'a' nę nda'vi kuu'. Sąkan' tę kįxįn ųn', tę kųndikųn ųn' yu'ų. Sąkan' vį' tę kųmi' ųn' ña vika' ndįvi' —nį kachį ą xiin' rą.

22 Tę kiį' nį xįnį sǫ'ǫ tę sąvą jąąn' ña jąąn' ndii, nį kųsuchi' vą įnį rą, tę nį kętą rą kua'ąn rą, sąkan' ña tę viką' xąvą'ą nduu' rą.

23 Sąkan' tę nį ka'ąn Jesús xiin' tę ndą'a' xa'ą' ą ndii:

—Ña ndąku ka'án į xiin' ndǫ' ndii, vixi xąvą'ą nuų' nę viką' tę tąxį nįą ką'ndįą chuun' Ndiosí nimá nįą.

24 Tųkų nį ka'án į xiin' ndǫ' ña vixi ką nuų' nę viką' tę tąxį nįą ką'ndįą chuun' Ndiosí nimá nįą, ndęę naa ña kųvį tų xka'ndįą ndęę iin camello yavį xa'ą' iin tiku —nį kachį ą.

25 Tę kiį' nį xįnį sǫ'ǫ tę ndą'a' xa'ą' ą ña jąąn' ndii, sǫ'ǫ ndįęe' ką nį nąndąnį rą ka'án xiin' ta'an' rą ndii:

—Naa' sąkan' ndii, ¿yǫǫ tų kųvį kakų nuų' kuąchį nįą? —kachi rą.

26 Sąkan' tę nį nąkǫtǫ ndįąą ña'a' Jesús, tę nį ka'ąn ą xiin' rą ndii:

—Nę yivį' ndii, kųvį sąą nįą ña jąąn', ndisų Ndiosí ndii, kųvį sąą ña'a' ą, sąkan' ña ña jąąn' ndii, sąkuu' ña'ą kųvį xaa' ą —nį kachį ą xiin' rą.

27 Sąkan' tę nį ka'ąn Pedro xiin' ą ndii:

—Tákui'e, kǫtǫ ųn', ndu'ų ndii, nį nąkǫǫ ndų sąkuu' ña kumi' ndų, tę ndikún ndų yo'ó. ¿Yǫǫ nduu' ą kąnando ndų xa'ą' ña jąąn'? —nį kachį rą.

28 Tę nį ka'ąn Jesús xiin' tę ndą'a' xa'ą' ą jąąn' ndii:

—Ña ndąku ka'án į xiin' ndǫ' ña kiį' nduxąa' iin yivį' kiį' kųndu'ų' yu'ų, ña nduu' tų tę yivį', teį ka'nu' ndątųn' koo' chukuu' mii' ką'ndįą chuun' į ndii, kųndįęę tų ndo'ó, nę ndikún yu'ų, nuų' uxį uvį teį ka'nu' įkan', tę ką'ndįą chuun' ndǫ' nuų' į'įn tį'vį nę ta'an' ę', nę Israel, nę nduu' nę uxį uvį tį'vį.

29 Tę yǫǫ ką nduu' nę nį nąkǫǫ vį'ę nįą, uun tiaą ta'an' nįą, uun ña'a' ta'an' nįą, uun yųva' si'i' nįą, uun si'ę nįą, uun ñų'u' nįą xa'ą' ña ndikún nįą yu'ų ndii, sąñu'u' kua'ą' vą ña'a' Ndiosí vįtin iin yivį' yo'o', tę tąxį tų ą kivį' ñųų nįą ña kǫǫ' kivį' ndi'i'.

30 Ndisų kua'ą' vą nę nduu' nę nųu' vįtin ndii, nę so'ǫ' ndi'i' nąndųų nįą nuų' ku'ųn ę'. Tę kua'ą' tų nę nduu' nę so'ǫ' ndi'i' vįtin ndii, nę nųu' nąndųų nįą nųu' ku'ųn ę' —nį kachį ą xiin' rą.

20

Sania'á Jesús iin ña ka'án ndįąą xa'ą' iin tę chi'i' uva

1 Tę nį ka'ąn ką Jesús xiin' rą ndii:

—Sąkan' tų ña xa'ndia chuun' Ndiosí nimá nę yivį' ndii, nduu' ą ndęę naa iin tę chi'i' yǫ'o' uva, tę nį kętą nįą'ą nduku' rą tę tatú, tę sąchuun' xa'ą' yǫ'o' uva jąąn'.

2 Tę kiį' nį xįnį ta'an' rą xiin' tę tatú ndii, nį ndoǫ rą kuento xiin' tę jąąn' ña chą'vį ña'a' rą sąą xiku'ún ya'vi' tę yivį' xa'ą' iin kivį', tę nį tį'vi' ña'a' rą xa'ą' uva rą.

3 Tę kuyatin' ką íin nįą'ą nį kętą rą kua'ąn rą mą'in' yą'vį, tę nį xįnį rą ndiee' sǫ'ǫ ingą tę kuni sąchuun'.

4 Tę nį ka'ąn rą xiin' tę jąąn' ndii: “Kua'an tų ndo'ó, tę sąchuun' ndǫ' xa'ą' yǫ'o' uva į. Tę chą'vį į ndo'ó ña xata'ąn kį'įn ndǫ'”, nį kachį rą. Sąkan' tę nį kįęę tę jąąn' kua'ąn rą.

5 Tẹ ịịn ke'in' xiin' kạ unị ndii, nị xa'ạn nị tụkụụ rạ, tẹ ịịn kachi nị xạạ rạ.
6 Tẹ kiị' xạ kuyatin' kạ u'ụn, tẹ nị kẹtạ nị tụkụụ rạ, tẹ nị xịnị nị tụkụụ rạ ndiee' sọ'ọ ịngạ kạ tẹ kuni sạchuun', tẹ nị ndạtu'ụn' ña'a' rạ ndii: “¿Ndichun na ndiee' sọ'ọ ndọ' yo'o' nduvi' tẹ kọ̈ọ' ạ xaa' ndọ'?” nị kachị rạ.
7 Tẹ nị nạkuịịn tẹ jạạn' ndii: “Sạkan' ña kọ̈ọ' ndẹẹ ịịn tẹ yivị' nị ka'ạn xiin' ndụ tẹ sạchuun' ndụ xiin' rạ”, nị kachị rạ. Sạkan' tẹ nị ka'ạn tẹ xiin' ña'ạ uva jạạn' xiin' rạ ndii: “Kua'an tụ ndo'ó, tẹ sạchuun' ndọ' xa'ạ' uva ị”, nị kachị rạ.
8 Tẹ kiị' xạ kuu' ñụu kua'ạn ndii, nị ka'ạn tẹ xiin' ña'ạ jạạn' xiin' tẹ xito' tẹ tatú rạ jạạn' ndii: “Kạnạ ụn' tẹ tatú tẹ chạ'vị ụn' rạ. Xị'nạ kạ tẹ nị kọ'nị ndẹẹ so'ọ' ndi'i' xạ'a' ụn' chạ'vị ụn', tẹ sạkan' vị' chạ'vị ụn' tẹ nị kọ'nị nụu'”, nị kachị rạ.
9 Sạkan' tẹ nị kụyạtịn tẹ nị kọ'nị kạ u'ụn jạạn', tẹ nị chạ'vị xinụ ña'a' rạ sạạ ki'in' tẹ yivị' xa'ạ' ịịn kivị'.
10 Tẹ kiị' nị kụyạtịn tẹ nị kọ'nị nụu' jạạn' ndii, nị xạnịnị rạ ña kua'ạ' kạ xụ'un' kị'ịn rạ, ndisụ ịịn kachi nị chạ'vị ña'a' rạ sạạ ki'in' tẹ yivị' xa'ạ' ịịn kivị' kuịtị'.
11 Ịkan' tẹ nị ka'ạn kui'e rạ xa'ạ' tẹ xiin' ña'ạ uva jạạn' ndii:
12 “Tẹ nị kọ'nị ndẹẹ so'ọ' ndi'i' kaạ' ndii, ịịn ndạạ' hora sọ'ọ nị xạchuun' rạ, tẹ ịịn kachi nị chạ'vị ụn' rạ xiin' ndu'ụ, ndu'ụ tẹ nị xạndịẹni xiin' mii' nuụ' chụụn nduvi' kạ'ni' ti'e'”, nị kachị rạ.
13 Tẹ nị ka'ạn tẹ xiin' ña'ạ jạạn' xiin' ịịn tẹ tatú jạạn' ndii: “Chiẹ kua'a, kọ̈ọ' ndẹẹ ịịn ña vä'ạ nị xạạ ị xiin' yo'ó. ¿Ñáá näka'an' ụn' ña nị ndoọ ẹ' kuento ña chạ'vị' ị yo'ó sạạ ki'in' tẹ yivị' xa'ạ' ịịn kivị'?
14 Sạkan' na kuii', nạ'ịn ụn' xụ'un', ña nị xịku'ụn ya'vi' ụn' tẹ ku'ụn ụn'. Kọ̈ọ' ạ ndi'nị yo'ó naa' kuní yu'ụ chạ'vị' ị tẹ so'ọ' ndi'i' kaạ' ndẹẹ naa nị chạ'vị' ị yo'ó.
15 ¿Ñáá tuu ụn' ña kụvị sạạ ị xiin' ña'ạ mịị' ị ndee kạ ña kuní ị? Uun, ¿teẹ' tẹ ndạsị' nuụ' nduu' ụn' xa'ạ' ạ ña nduu' ị vạ'ạ tẹ yivị' xiin' ịngạ nẹ yivị'?”, nị kachị rạ.
16 Sạkan' na kuii' kua'ạ' vạ nẹ nduu' nẹ nụu' vịtịn ndii, nẹ so'ọ' ndi'i' nạnduụ nịạ nuụ' ku'ụn ẹ'. Tẹ kua'ạ' tụ nẹ nduu' nẹ so'ọ' ndi'i' vịtịn ndii, nẹ nụu' nạnduụ nịạ nụu' ku'ụn ẹ', sạkan' ña kua'ạ' vạ nẹ yivị' kana' Ndiosí, ndisụ xạkụ' kuịtị' nịạ natiin' ña kakụ nịạ sạạ ạ —nị kachị ạ.

Tụkụ nị ka'án Jesús xa'ạ' ña kụndọ'ọ ạ tẹ kụvị ạ
(Mr. 10:32-34; Lc. 18:31-34)

17 Tẹ kiị' kua'ạn kạạ Jesús ịchi' ñụụ Jerusalén ndii, nị nạkạ siin' ạ tẹ uxị uvị ta'an tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ, tẹ nị ka'ạn ạ xiin' rạ ndii:
18 —Xiní ndọ' ña ịchi' ñụụ Jerusalén kaa' ẹ' kua'ạn ẹ' vịtịn. Tẹ ịkan' sạnạkua'a tẹ yivị' yu'ụ, ña nduu' tụ tẹ yivị', ndạ'a' ki'in' sutụ kuu' nụu' xiin' ndạ'a' tẹ sạnia'á tụ'ụn ndẹi' Ndiosí. Tẹ kạtun' rạ yu'ụ, tẹ nạkuitạ kuento rạ ña kuní ạ kụvị ị,
19 tẹ sạnạkua'a rạ yu'ụ ndạ'a' tẹ tuku', tẹ sạndịẹẹ kui'e tẹ jạạn' yu'ụ, tẹ sụkụ' yọ'o' u'vị tụ rạ yu'ụ, tẹ kạ'nị' rạ yu'ụ nuụ' krusín. Ndisụ kivị' ña unị tẹ nạtịạkụ ị —nị kachị Jesús xiin' rạ.

Sọ'ọ nị ka'ạn Jesús xiin' Juan xiin' Jacobo, ñạnị rạ
(Mr. 10:35-45)

20 Sạkan' tẹ nị kụyạtịn sị'i' Jacobo xiin' Juan nuụ' Jesús ndiaka' a' uvị sạa' tẹ jạạn'. Tẹ nị xịkuịịn xiti' a' nuụ' ạ, tẹ nị xikạn a' ịịn ña vạ'ạ nuụ' ạ.
21 Tẹ nị ndạtu'ụn' ña'a' Jesús ndii:
—¿Yọọ nduu' ạ kuní ụn'? —nị kachị ạ xiin' a'.
Tẹ nị nạkuịịn a' ndii:
—Sạạ ụn' ña vạ'ạ, tákui'e, tẹ ka'ạn chuun' ụn' tẹ kụndịẹẹ uvị sạa' tiaạ si'ẹ ị yo'o' xiin' ụn' mii' kạ'ndịạ chuun' ụn'. Ịịn rạ kụndu'ụ' ndạ'a' kua'a ụn', tẹ ịngạ rạ kụndu'ụ' ndạ'a' ịtịn ụn' —nị kachị a'.
22 Sạkan' tẹ nị ka'ạn ạ xiin' rạ ndii:
—Kündanị ndo'ó ndee ña xikán ndọ' nuụ' ị. ¿Ñáá kụndịẹni ndo'ó kọọ ndọ' tụndo'ọ' chiẹ koo' chukuu' ña kụndọ'ọ yu'ụ? ¿Ñáá kụndịẹni ndọ' ña sạndo'o' nẹ yivị' ndo'ó ndẹẹ naa sạạ nịạ xiin' yu'ụ? —nị kachị ạ xiin' rạ.
Tẹ nị nạkuịịn tẹ jạạn' ndii:
—Ụụn ndọ', kụndịẹni ndụ —nị kachị rạ.
23 Sạkan' tẹ nị ka'ạn ạ xiin' rạ ndii:
—Ndịxạ nduu' ạ ndii, kụndịẹni ndo'ó kọọ ndọ' tụndo'ọ' chiẹ koo' chukuu' ña kụndọ'ọ yu'ụ, tẹ kụndịẹni tụ ndọ' ña

sąndo'o' nę yivį' ndo'ó ndęę naa sąą nįą xiin' yu'ų. Ndisų ña kųndįęę ndǫ' ndą'a' kuą'ą į, uun ndą'a' įtįn į ndii, süų' yu'ų kuní ą taxi' ña jąąn', süų' jąąn' ndii nę xą yoo tų'vą ña jąąn' xa'ą' nį xąą yųva' į Ndiosí kuįtį' nątįin ą —nį kachį ą xiin' rą.

24 Tę kįį' nį xįnį sǫ'ǫ ingą tę uxį ta'an ña jąąn' ndii, nį nąsaą' rą nį xįnį rą uvį sąa' tę ñąnį jąąn'.

25 Įkan' tę nį kąną Jesús sąkuu' rą, tę nį ka'ąn ą xiin' rą ndii:

—Xiní ndǫ' ña kua'ą' tę kuu' nųu' nuų' nę yivį' įin yivį' ndii, sananduu' ña'a' rą ndęę naa ña'ą rą, tę tę kuu' ka'nu' ką tęin nįą ndii, xiko' ni'i' ña'a' rą tę ña ka'án mįi' rą yoo.

26 Ndisų süų' sąkan' kųndųų ą tęin ndo'ó, süų' jąąn' ndii yǫǫ ką kuni kųndųų tę ka'nu' ką tęin ndo'ó ndii, kuní ą kųndųų rą tę kąką nųų nuų' ndǫ'.

27 Tę yǫǫ ką kuni kųndųų tę nųu' tęin ndo'ó ndii, kuní ą ña kųndųų rą tę kąką nųų nuų' ndǫ'.

28 Sąkan' tų yu'ų, ña nduu' tų tę yivį' ndii, kuäxį į tę kąką nųų nę yivį' nuų' į. Süų' jąąn' ndii kuąxį į tę kąką nųų į nuų' nįą, tę chą'vį į xiin' kivį' ñųų į xa'ą' kuąchį kua'ą' nę yivį' —nį kachį Jesús xiin' rą.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kįį' nį sąnda'a Jesús uvį tą'an tę kui'e ndųchi' nuų' yątįn ñųų Jericó
(Mr. 10:46-52; Lc. 18:35-43)

29 Kįį' keta' Jesús xiin' tę ndą'a' xa'ą' ą ñųų Jericó kua'ąn ą ndii, kua'ą' koo' chukuu' nę yivį' ndikún xatą' ą kua'ąn nįą.

30 Tę ndiee' uvį tą'an tę kui'e ndųchi' nuų' yų'u' įchi' mii' xka'ndíá ą kua'ąn ą jąąn'. Tę kįį' nį xįnį sǫ'ǫ rą ña Jesús nduu' ña xka'ndíá kua'ąn ndii, nį kuąa' ti'e' rą ka'án rą ndii:

—¡Tákui'e, yo'ó ña nduu' sįąni' xika' David, kųvįta įnį ųn' xa'ą' ndų! —nį kachį rą.

31 Tę nę yivį' ndii, nį xi'ę nįą nuų' rą, tę kǫǫ taxįn' yų'u' rą, ndisų sǫ'ǫ ti'e' ką ka'án rą ndii:

—¡Tákui'e, yo'ó ña nduu' sįąni' xika' David, kųvįta įnį ųn' xa'ą' ndų! —nį kachį rą.

32 Sąkan' tę nį xįkuiin Jesús, tę nį kąną ña'a' ą, tę nį ndątu'ųn' ña'a' ą ndii:

—¿Ndee ña kuní ndǫ' sąą į xa'ą' ndǫ'? —nį kachį ą.

33 Tę nį nąkuiin uvį sąa' tę kui'e ndųchi' nuų' jąąn' ndii:

—Tákui'e, kuní ndų ndii, nąkǫtǫ'nį ndų sąą ųn' —nį kachį rą xiin' ą.

34 Sąkan' tę nį kųvįta įnį ą xa'ą' rą, tę nį tondįą ndą'a' ą ndųchi' nuų' uvį sąa' rą. Tę įin nį nunįą' tįǫ' ndųchi' nuų' rą jąąn'. Tę nį xįkųndikųn ña'a' rą.

21

Sǫ'ǫ nį xąą ą kįį' nda'ni' Jesús ñųų Jerusalén
(Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

1 Kįį' xą kuyatin' Jesús xiin' tę ndą'a' xa'ą' ą ñųų Jerusalén ndii, nį xąą nįą ñųų Betfagé, ña naá yątįn xa'ą' xikį' ña nani' Olivos. Ikan' tę nį tį'vi' ą uvį tą'an tę ndą'a' xa'ą' ą,

2 ka'án ą xiin' rą ndii:

—Kua'ąn ndǫ' ñųų lulu, ña tuvi' kandu'ų' tųkų ta'vi' kaą'. Tę kįį' kǫ'nį ndǫ' kua'ąn ndǫ' ñųų kaą' ndii, kųnį ndǫ' tiín įin mburra xiin' įin mburru sie. Ndąxin' ndǫ' ri' tę kįxįn ndǫ' xiin' ri' yo'o'.

3 Tę naa' ka'án yǫǫ ką xiin' ndǫ' ndee ką ña'ą ndii, ka'ąn ndǫ' xiin' nįą ndii: “Nuų' xtǫ'ǫ ę' kuní ri' įin xa'a', ndį'į jąąn' tę kįxįn ndįąką tųkųų ą ri' yo'o'”, kachį ndǫ' —nį kachį ą xiin' rą.

4 Sąkan' nį xka'ndįą ą, tę xinų ña nį ka'ąn tę nį ka'ąn tiakú tų'ųn Ndiosí xtą'an' kįį' nį ka'ąn rą ndii:

5 Ka'ąn ndǫ' xiin' nę ndiee' ñųų Sión ndii:
“Kǫtǫ ndǫ' kaą' kuąxį rey ndǫ'.
Ña maso vą nduu' ą,
tę ndu'ų' ą xatą' įin mburru sie kuąxį ą,
tę si'ę įin kįti', ti' ndiso' ña'ą, nduu' ri'.”
Nį kachį rą.

6 Sąkan' tę nį kįęę tę ndą'a' xa'ą' jąąn' kua'ąn rą, tę nį xąą rą sąą nii' nį ka'ąn chuun' ą xiin' rą.

7 Tę nį nąką rą ri' tę kua'ąn rą xiin' ri' mii' iin' Jesús, tę nį tąndįęę rą totǫ ña tití rą xatą' uvį sąa' ri', tę nį xįkųndu'ų' ą xatą' ti' sie.

8 Tę nę yivį' kua'ą' ya'ą jąąn' ndii, nį xąkįn nįą totǫ ña ndiso' nįą įchi'. Tę sąvą tųkų nįą nį xa'nų ndą'a' nįį' įtun', tę nį xąkįn nįą įchi' mii' xka'ndíá Jesús kua'ąn ą jąąn'.

9 Tẹ nẹ yivị', nẹ ni'i' ịchi' kua'ạn nuụ' ạ xiin' nẹ ndikún xatạ' ạ ndii, ti'e' vạ nị kuạa' nịạ ka'án nịạ ndii:
—¡Na nạtịin ñạ nduu' sịạni' xika' David ñạ xaka'nu' ñạ'a' ẹ'! ¡Sañu'u' vạ xtọ'ọ ẹ' ñạ kuạxị kuenta ạ kaạ'! ¡Na nạtịin Ndiosí, ñạ ndu'ụ' ndịẹnụ, ñạ xaka'nu' ñạ'a' ẹ'! —nị kachị nịạ.
10 Tẹ kịị' ndi'ví ạ ñụụ Jerusalén kua'ạn ạ ndii, nị ndị'nị vạ nimá sạkuu' nẹ ñụụ jạạn' ndatu'ún' ta'an' nịạ ndii:
—¿Yọọ nduu' tụ tẹ kaạ'? —kachi nịạ.
11 Tẹ nẹ yivị' kua'ạ', nẹ kuạxị xiin' Jesús jạạn', ka'án ndii:
—Tẹ kaạ' nduu' tẹ ka'án tiakú tụ'ụn Ndiosí, tẹ nạni' Jesús, tẹ ñụụ Nazaret, ñạ kandu'ụ' nuụ' ñụ'u' Galilea —kachi nịạ.

Sọ'ọ nị xạạ ạ kịị' nị xa'ạn Jesús nuụ' kị'ẹ yụkun' ka'nu', tẹ nị tạxi' ạ nẹ xikọ' xiin' nẹ satạ'
(Mr. 11:15-19; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

12 Tẹ nị ndạ'nị Jesús nuụ' kị'ẹ yụkun' ka'nu', tẹ nị tạxi' u'vị ạ sạkuu' nẹ xikọ' ñạ'ạ xiin' nẹ satạ' nuụ' kị'ẹ jạạn'. Tẹ nị sạndịkọ kavạ tụ ạ mesa tẹ nama' xụ'un' xiin' teị tẹ xikọ' paloma,
13 tẹ nị ka'ạn ạ xiin' nịạ ndii:
—Yosọ' ạ nuụ' tụtụ Ndiosí mii' ka'án ạ ndii: "Vị'ẹ ị ndii, ịin xaan' mii' ndatu'un' nẹ yivị' xịin' ị nduu' ạ", kachi ạ. Ndisụ ndo'ó ndii, xạ nị ndạsạndụụ ndọ' ạ vị'ẹ nẹ kui'nạ' —nị kachị Jesús.
14 Tẹ nị ndẹkuịẹ nẹ kui'e ndụchi' nuụ' xiin' nẹ kui'e xa'ạ' nuụ' ạ nuụ' kị'ẹ jạạn', tẹ nị sạnda'a ñạ'a' ạ.
15 Ndisụ nị nạsaạ' sutụ kuu' nụu' xiin' tẹ sania'á tụ'ụn ndẹi' Ndiosí kịị' nị xịnị rạ ñạ ka'nu' ñạ nị xạạ Jesús ịkan'. Tẹ nị nạsaạ' tụ rạ kịị' nị xịnị sọ'ọ rạ ñạ kuaa' nẹ sạvạ nuụ' kị'ẹ jạạn' xaka'nu' nịạ Ndiosí ka'án nịạ ndii: "Na nạtịin ñạ nduu' sịạni' xika' David ñạ xaka'nu' ñạ'a' ẹ'", kachi nịạ.
16 Tẹ nị ka'ạn rạ xiin' Jesús ndii:
—¿Ñáá xïni sọ'ọ ụn' ñạ ka'án nẹ kaạ'? —nị kachị rạ.
Tẹ nị ka'ạn ạ xiin' rạ ndii:
—Uun, xini sọ'ọ ị. ¿Ñáá tïạ'an kạ'vị ndo'ó ñạ yosọ' nuụ' tụtụ Ndiosí? Ñạ jạạn' ka'án ndii: "Nẹ sạvạ xiin' nẹ kuañu'ụ, nẹ chichin' kạ, kạtạ yạạ nuụ' ụn' xaka'nu' nịạ yo'ó", kachi ạ —nị kachị ạ.
17 Sạkan' tẹ nị nạkọọ ñạ'a' ạ, tẹ nị kẹtạ ạ nuụ' ñụụ jạạn', tẹ kua'ạn ạ ñụụ Betania, tẹ ịkan' nị kixịn ạ.

Sọ'ọ nị xạạ ạ kịị' nị sạichí Jesús ịin tun' ndọko' higuera
(Mr. 11:12-14,20-26)

18 Nịạ'ạ ya'ạ tụkụ kivị' kịị' kua'ạn tụkụụ Jesús xiin' tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ ñụụ Jerusalén ndii, nị xi'ị ạ sọkọ.
19 Ịkan' tẹ nị xịnị ạ iin' ịin ịtun' ndọko' higuera yạtịn yụ'u' ịchi' jạạn', tẹ nị xa'ạn ạ mii' iin' nụ'. Ndisụ kọọ' ndọko' nụ' iin', süụ' jạạn' ndii yukụ kuịtị' nụ' yoo. Sạkan' tẹ nị ka'ạn Jesús xiin' nụ' ndii:
—Kọọ' kivị' xạchi' kạ kụụn ndọko' yo'ó —nị kachị ạ.
Xạ ka'án ẹ' tẹ ịin nị ichị tịọ' nụ'.
20 Tẹ kịị' nị xịnị tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ ñạ jạạn' ndii, nị nạndạnị vạ rạ ka'án rạ ndii:
—¿Sạạ tụ na ịin nị ichị kuịtị' tun' kaạ'? —nị kachị rạ.
21 Sạkan' tẹ nị ka'ạn ạ xiin' rạ ndii:
—Ña ndạku ka'án ị xiin' ndọ' ndii, naa' ịnị ndọ' xini ndọ' Ndiosí, tẹ säxịi ndọ' nimá ndọ' ndẹẹ sie ndii, süụ' naa ñạ kaạ' kuịtị' kụvị sạạ ndọ'. Süụ' jạạn' ndii kụvị tụ ka'ạn ndọ' ndẹẹ xiin' ịku' kaạ' ndii: "Kua'an kẹtạ mii' iin' ụn' ñaạ', tẹ ku'ụn skọ'ni' xiin' mịi' ụn' ndẹẹ mịnị ka'nu'", kachị ndọ', tẹ sạkan' xnạ'ạ xka'ndịạ ạ.
22 Tẹ sạkuu' ñạ kakạn ndọ' nuụ' Ndiosí kịị' ịnị ndọ' xini ñạ'a' ndọ' ndii, tạxị ñạ'a' ạ ndạ'a' ndọ' —nị kachị ạ.

Ndatu'ún' tẹ ndiso' chuun' kuu' nụu' Jesús yọọ taxi' ndịẹẹ' ạ
(Mr. 11:27-33; Lc. 20:1-8)

23 Tẹ kịị' nị ndi'vị ạ nuụ' kị'ẹ yụkun' ka'nu', tẹ nị sạnia'á ạ nẹ yivị' ndii, nị kụyạtịn ki'in' sutụ kuu' nụu' xiin' ki'in' tẹ xịxạ nuụ' ñụụ jạạn' nuụ' ạ. Tẹ nị ndạtu'ụn' ña'a' rạ ndii:
—¿Yọọ nị tạxị ndịẹẹ' nuụ' ụn' tẹ xaa' ụn' ña xaa' ụn'? ¿Yọọ nị sạkuiso' chuun' yo'ó? —nị kachị rạ.
24 Sạkan' tẹ nị ka'ạn ạ xiin' rạ ndii:
—Ndạtu'ụn' tụ yu'ụ ndo'ó ịin ña'ạ. Tẹ naa' nạkuịin ndọ' ạ ndii, nạkuịin tụ yu'ụ yọọ nị tạxị ndịẹẹ' ị, tẹ xaa' ị ña jạạn'.
25 ¿Yọọ nị sạkuiso' chuun' Juan, tẹ nị sạkuchi' rạ nẹ yivị' kuenta Ndiosí? ¿Ñáá Ndiosí nị sạkuiso' chuun' ña'a' uun ñáá tẹ

yivị' nị sạkuiso' chuun' ña'a'? —nị kachị ạ.

Sạkan' tẹ nị ndạtu'un' xiin' ta'an' rạ ndii:

—¿Ndee ña kụvị ka'ạn ẹ'? Naa' ka'ạn ẹ' ña Ndiosí nị sạkuiso' chuun' ña'a' ndii, ka'ạn rạ xiin' ẹ' ndii: "¿Ndichun na nï kạndịxa' ña'a' ndọ'?"

26 Tẹ kụ̈vị ka'ạn tụ ẹ' ña tẹ yivị' nị sạkuiso' chuun' ña'a', sạkan' ña yi'vi ẹ' nẹ yivị' kua'ạ' kaạ'. Kuạchị ndii sạkuu' nịạ kandixa' ña ịin tẹ nị ka'ạn tiakú tụ'ụn Ndiosí nị nduụ Juan jạạn' —nị kachị xiin' ta'an' rạ.

27 Sạkan' na kuii' nị ka'ạn rạ xiin' Jesús ndii:

—Xïní ndụ yọọ —nị kachị rạ.

Tẹ nị ka'ạn kạ Jesús xiin' rạ ndii:

—Sạkan' tụ yu'ụ ndii, kä'ạn ị xiin' ndọ' yọọ nị tạxị ndịẹẹ' ị tẹ xaa' ị ña kaạ'.

Sania'á Jesús ịin ña ka'án ndịạạ xa'ạ' uvị ta'an tiaạ si'ẹ ịin tẹ yivị'

28 '¿Sạạ tuu ndọ' xa'ạ' ña yọ'ọ? Ịin tẹ yivị' ndii, nị yoọ uvị ta'an si'ẹ rạ, tẹ unta' nị ka'ạn rạ xiin' tẹ xkua'ạ' ndii: "Kua'an, yụva' ị, tẹ sạchuun' ụn' xa'ạ' yọ'o' uva ị vịtịn", nị kachị rạ.

29 Tẹ nị nạkuịin tẹ jạạn' ka'án rạ ndii: "Küni ku'ụn ị", nị kachị rạ. Ndisụ ịin kanị' tẹ nị nạmạ rạ nimá rạ, tẹ kua'ạn sạchuun' rạ.

30 Sạkan' tẹ ịin kachi nị ka'ạn tụ yụva' jạạn' xiin' ịngạ si'ẹ rạ. Tẹ nị nạkuịin tẹ jạạn' ndii: "Vạ'ạ, tákui'e ku'ụn ị", nị kachị rạ. Ndisụ nï xa'ạn rạ nuụ' chụụn jạạn'.

31 ¿Ndee tẹ uvị ta'an jạạn' nị sạxinú ña kuní yụva' rạ, tuu ndọ'? —nị kachị ạ.

Tẹ nị nạkuịin rạ ndii:

—Tẹ nụu' —nị kachị rạ.

Sạkan' tẹ nị ka'ạn ạ xiin' rạ ndii:

—Ña ndạku ka'án ị xiin' ndọ' ndii, kanụu' kạ tẹ kendiaạ' ya'vi' xa'ạ' ñụụ Roma, xiin' ña'a' nẹ xiín tạxị kạ'ndịạ chuun' Ndiosí nimá tẹ sạkan' nimá ndo'ó.

32 Kuạchị ndii nị kịxịn Juan tẹ sạnia'á rạ ndo'ó ịchi' ña xachuun' ndạku. Tẹ ndii nï kạndịxa' ña'a' ndọ', ndisụ tẹ kendiaạ' ya'vi' xiin' ña'a' nẹ xiín jạạn' ndii, nị kạndịxa' ña'a' nịạ. Tẹ ndo'ó ndii, teẹ' ndee nị xịnị ndọ' ña nị xạạ nẹ jạạn' ndii, nï nạmạ ndọ' nimá ndọ' tẹ kạndịxa' ndọ' ña nị ka'ạn Juan jạạn'.

Yo'o' ka'án Jesús ịin ña ka'án ndịạạ xa'ạ' tẹ tatú nịạ'a

(Mr. 12:1-12; Lc. 20:9-19)

33 'Kụnị sọ'ọ ndọ' ịngạ ña ka'án ndịạạ yọ'ọ. Nị yoọ ịin tẹ xiin' ñụ'u', tẹ nduu' yụva' si'i', tẹ nị chị'ị rạ kua'ạ' yọ'o' uva, tẹ nị ndạsị ị'nụ rạ ạ, tẹ nị xạtịạ tụ rạ mii' kueịn rạ uva jạạn' tẹ kạsạ'ạ rạ vino xiin' ạ. Tẹ nị xạ'ạ nị tụ rạ ịin vị'ẹ sukun mii' kụvị kọtọ ndọsọ' rạ kạnii' nuụ' ñụ'u' jạạn'. Sạkan' tẹ nị nduku' rạ tẹ tatú, tẹ kọtọ ña jạạn', tẹ nị kẹtạ rạ kua'ạn rạ tụkụ ñụ'u'.

34 Tẹ kịị' xạ kuyatin' xaạ kivị' ña nạkuịxạ nduụ' uva jạạn' ndii, nị tị'vi' rạ ki'in' tẹ xika' nuu' nuụ' rạ tẹ kun nạsọ tẹ jạạn' chaa' uva ña ndoọ ndạ'a' tẹ xiin' ñụ'u' jạạn'.

35 Ndisụ kịị' nị ndẹkuịẹ tẹ xika' nuu' jạạn' ndii, nị tịin tẹ tatú, tẹ xito' uva jạạn', sạkuu' tẹ xika' nuu' jạạn'. Sạvạ tẹ jạạn' ndii, nị kạnị u'vị ña'a' rạ, tẹ sạvạ rạ ndii, nị xạ'nị' ña'a' rạ, tẹ sạvạ tụkụ rạ ndii, nị kụụn yuụ' xạvạ'ạ ña'a' rạ.

36 Tẹ nị tị'vi' kạ tẹ xiin' ñụ'u' jạạn' kua'ạ' kạ tẹ xika' nuu' nuụ' rạ tẹ sạkan' ña nụu', tẹ nii' sạkan' tụ nị xạạ tẹ tatú jạạn' xiin' tẹ jạạn'.

37 Tẹ so'ọ' ndi'i' ndii, nị tị'vi' rạ tiaạ si'ẹ rạ mii' ñu'u' tẹ tatú jạạn', ka'án rạ xiin' nimá rạ ndii: "Kọtọ ka'nu' rạ tiaạ si'ẹ ẹ'", kachi rạ.

38 Ndisụ nị ka'ạn xiin' ta'an tẹ tatú jạạn' kiị' nị xịnị rạ kuạxị tiaạ si'ẹ tẹ xiin' ñụ'u' jạạn' ndii: "Tẹ kaạ' nạndụụ tẹ xiin' ñụ'u' yo'o' kiị' kụvị yụva' rạ. To'ọ' ndọ' tẹ kạ'nị' ẹ' rạ, tẹ sạkan' nạndụụ yoo' tẹ xiin' ñụ'u' yo'o'", nị kachị rạ.

39 Sạkan' tẹ nị tịin ña'a' rạ xtạ'ni' rạ xa'ạ' uva jạạn', tẹ nị xạ'nị' ña'a' rạ.

40 Tẹ kiị' nạndịko' tẹ xiin' ñụ'u' mii' yoo yọ'o' uva jạạn' ndii, ¿ndee ña tuu ndo'ó sạạ rạ xiin' tẹ tatú jạạn'? —nị kachị Jesús.

41 Sạkan' tẹ nị nạkuịin rạ nuụ' ạ ndii:

—Kạ'nị' sạạ nị kụụ rạ tẹ nịạ'a jạạn', tẹ tạxị rạ yọ'o' uva jạạn' ndạ'a' tụkụ tẹ yivị', tẹ sạnạkua'a nduụ' uva jạạn' ndạ'a' tẹ xiin' ña'ạ ạ kiị' nạkuịxạ sọ'ọ ạ —nị kachị rạ.

42 Ịkan' tẹ nị ka'ạn ạ xiin' tẹ jạạn' ndii:

—¿Ñáá tïạ'an kạ'vị ndo'ó ña yosọ' nuụ' tụtụ Ndiosí mii' ka'án ạ ndii?

Yuụ', ña nï xtạnị tẹ xa'a vị'ẹ ndii,

ña jąąn' nį nąnduų yuų' kuu' nųu' xa'ą' xikį' vį'ę.
Ña jąąn' nį xąą xto'o ę' Ndiosí, tę nandanį xąvą'ą ę'.
Sąkan' yosǫ' ą.
43 Sąkan' na kuii' ka'án į xiin' ndǫ' ña täxį ką Ndiosí ña ką'ndią chuun' ą nimá ndǫ', süų' jąąn' ndii ką'ndią chuun' ą nimá nę saxinú ña ka'án ą.
44 Tę yǫǫ ką nąmą xatą' yuų' jąąn' ndii, ka'nų ña'a' ą. Ndisų yǫǫ ką xatą' nąmą yuų' jąąn' ndii, sąkuachi' xi'ę xąchi' ña'a' ą —nį kachį Jesús.
45 Tę sutų kuu' nųu' xiin' tę fariseo ndii, nį kųndąnį rą ña nį tįin kuąchį ña'a' Jesús xiin' ña ka'án ndią jąąn'.
46 Tę nį xiką tę kuu' ka'nu' jąąn' tįin rą Jesús, ndisų nï kųvį sąą rą ña jąąn' xa'ą' ą ña yi'vi rą nę yivį', sąkan' ña kandixa' nę jąąn' ña tę ka'án tiakú tų'ųn Ndiosí nduu' ą.

22

Yo'o' ka'án Jesús xa'ą' tę nį tątų kua'ą' nę yivį', nę ku'ųn vįko' ña tunda'á' vį'ę rą (Lc. 14:15-24)

1 Tę tųkų įchi' nį ka'ąn Jesús įngą ką ña ka'án ndią jąąn' nuų' tę kuu' nųu' jąąn' ndii:
2 —Ña xa'ndia chuun' Ndiosí nimá nę yivį' ndii, nakuitá ą xiin' ndęę naa įin rey, tę nį xą'ą vįko' chię xa'ą' ña nį tųnda'ą' tiaą si'ę rą.
3 Tę nį tį'vi' rą tę xika' nuu' nuų' rą tę ku'ųn nąką tę jąąn' nę nį tątų rą jąąn', ndisų nï xįin nią kįxįn nią.
4 Tę nį tį'vi' nį tukuu' rą įngą tę xika' nuu' nuų' rą ka'án rą ndii: "Ka'ąn ndǫ' xiin' nę nį tątų į jąąn' ndii, xą yoo tų'vą ña xaxį' xa'ą' vįko', sąkan' ña xą nį xą'nį' į toro, tę nį xą'nį' tų į sįndikį' kuachi' xą'an koo' chukuu'. Tę sąkuu' ą xą yoo tų'vą. Nią'ą ki'į' ndǫ' vįko', kachį ndǫ'", nį kachį rey jąąn'.
5 Ndisų nę nį tątų rą jąąn' ndii, nï xąą nią kuenta vį'. Įin nią kua'ąn mii' xika' nią, tę įngą tųkų nią kua'an mii' xikǫ' nią ña'ą.
6 Tę įngą ką nią ndii, nį tįin nią tę xika' nuu' jąąn', tę nį kųųn ña'a' nią ndęę nį xą'nį' ña'a' nią.
7 Sąkan' tę nį nąsaą' vą rey jąąn', tę nį tįąnų' rą tę xíin' rą, tę nį xą'nį' rą nę nį xą'nį' tę xika' nuu' nuų' rą jąąn', tę nį xą'mį tų rą ñųų nią.
8 Sąkan' tę nį ka'ąn rey jąąn' xiin' tę xika' nuu' nuų' rą ndii: "Xą yoo tų'vą ña tunda'á', ndisų nę nį tątų į jąąn' ndii, süų' nę xata'ąn kįxįn nduu' nią.
9 Xa'ą' ą jąąn' na kua'an ndǫ' mii' ta'ví' įchi' tę nąką ndǫ' sąą ką ta'an nę yivį' kųnį ndǫ' tę kįxįn nią vįko' xa'ą' ña tunda'á'", nį kachį rą.
10 Sąkan' tę nį kįęę tę jąąn' kua'ąn rą mii' ta'ví' įchi', tę nį nąką rą sąkuu' nę nį xįnį rą, nę nią'a xiin' nę yivį' vą'ą. Tę nį chįtu' vį'ę mii' yoo ña tunda'á' jąąn'.
11 'Tę kii' nį ndą'nį rey jąąn' tęin nę nį tątų rą ndii, nį xįnį rą ndu'ų' įin tę kǫǫ' totǫ naa ña ni'nu' tę kua'ąn mii' yoo ña tunda'á' ni'nu' rą.
12 Tę nį ka'ąn rą xiin' rą ndii: "Chię kua'a, ¿sąą nį xąą ųn' tę nį xka'ndią ųn' yo'o', ña kǫǫ' totǫ naa ña ni'nu' nę kua'ąn mii' yoo ña tunda'á' ni'nu' ųn'?", nį kachį rą. Tę tę yivį' jąąn' ndii, kǫǫ' ą nį kųvį nąkuįin rą.
13 Sąkan' tę nį ka'ąn rey jąąn' xiin' tę xika' nuu' jąąn' ndii: "Sątiín ndǫ' uvį sąa' xa'ą' rą xiin' uvį sąa' ndą'a' rą, tę skąna' ña'a' ndǫ' kį'ę mii' įin yaví, tę įkan' kuąkų u'vį rą ndęę kę'į vį' nąkąxį' nų'ų rą", nį kachį rą.
14 Sąkan' ña kua'ą' vą nę yivį' kana' Ndiosí kąką įchi' ą, ndisų chaa' kuįtį' nią nakaxin ą —nį kachį Jesús.

Sǫ'ǫ nį nąkuįin Jesús nuų' tę fariseo xa'ą' xų'un' yoǫ' (Mr. 12:13-17; Lc. 20:20-26)

15 Sąkan' tę nį kįęę tę fariseo jąąn' kua'ąn rą, tę nį ndątu'un' tuní rą sąą sąą rą tę kǫtǫ kuą'ą rą Jesús xiin' tų'ųn yų'u' ą.
16 Tę nį tį'vi' rą sąvą tę ndikún įchi' rą xiin' sąvą tę ndą'a' xa'ą' Herodes. Tę nį ka'ąn tę jąąn' xiin' Jesús ndii:
—Tákui'e, xiní ndų ña ña ndąku kuįtį' ka'án ųn'. Tę sania'á ųn' įchi' Ndiosí xiin' ña ndįxą kuįtį'. Tę kuän yi'vi ųn' ña ka'án nę yivį' xa'ą' ųn', sąkan' ña näkaxin ųn' nę yivį'.
17 Xa'ą' ą jąąn' na kuii' ka'ąn ųn' xiin' ndų sąą tuu ųn' xa'ą' xų'un' yoǫ'. ¿Ñáá vą'ą yoo ą ña chą'vį ę' César, tę xa'ndia

chuun' ñụụ Roma, xụ'un' yoọ' uun ñáá vä'ạ yoo ạ? —nị kachị rạ.

18 Ndisụ Jesús ndii, nị xịnị ạ ña nịạ'a, ña chituní tẹ jạạn', sạkan' na nị ka'ạn ạ xiin' rạ ndii:

—Ndo'ó, tẹ xasuvi' xiin' mii' ndii, kuni kọtọ kuạ'ạ ndọ' yu'ụ xiin' tụ'ụn yụ'u' ị.

19 Tạxị ndọ' na kọtọ ị ịin xụ'un' yoọ' jạạn' —nị kachị ạ xiin' rạ.

Tẹ nị tạxị rạ ịin xụ'un' jạạn' ndạ'a' ạ.

20 Tẹ nị ka'ạn ạ xiin' rạ ndii:

—¿Yọọ nuụ' nduu' ña nị nịạnịạ xatạ' xụ'un' yo'o', tẹ yọọ kivị' yosọ' xatạ' ạ? —nị kachị ạ.

21 Tẹ nị ka'ạn rạ ndii:

—Nuụ' César, tẹ xa'ndia chuun' ñụụ Roma xiin' kivị' rạ, nduu' ạ —nị kachị rạ.

Sạkan' tẹ nị ka'ạn ạ xiin' rạ ndii:

—Xa'ạ' ạ jạạn' na kuii' tạxị ẹ' ndạ'a' César ña nduu' ña'ạ César, tẹ ndạ'a' Ndiosí na tạxị ẹ' ña nduu' ña'ạ Ndiosí —nị kachị ạ.

22 Tẹ kịị' nị xịnị sọ'ọ rạ ña nị ka'ạn ạ jạạn' ndii, nị nạndạnị rạ, tẹ nị nạkọọ ña'a' rạ tẹ kua'ạn rạ.

Sọ'ọ nị nạkuịin Jesús nuụ' tẹ saduceo xa'ạ' ña natiaku nẹ xi'í
(Mr. 12:18-27; Lc. 20:27-40)

23 Tẹ kivị' jạạn' nị kụyạtịn tẹ saduceo nuụ' Jesús, tẹ jạạn' ndii, ka'án rạ ña kọ̈ọ' ña natiaku nẹ yivị' kịị' xi'í nịạ, sạkan' na kuii' nị ndạtu'ụn' ña'a' rạ ndii:

24 —Tákui'e, yosọ' ña nị kẹ'ị Moisés mii' ka'án rạ xiin' ẹ', ña naa' nị xi'ị ịin tẹ yivị' tẹ kọ̈ọ' si'ẹ rạ nị yoọ xiin' ña' si'i' rạ ndii, ñạnị rạ kuní ạ tụnda'ạ' xiin' ña' jạạn', tẹ kọọ si'ẹ rạ xiin' a'. Tẹ si'ẹ rạ jạạn' nạnduụ ndẹẹ naa si'ẹ ñạnị rạ, tẹ nị xi'ị jạạn'.

25 Vạ'ạ, unta' ndii nị yoọ uxạ ta'an ñạnị ñụụ mii' ndiee' ndụ yo'o'. Tẹ nị tụnda'ạ' tẹ nụu' xiin' ịin ña'a', ndisụ nị xi'ị rạ ña kuní kạ kọọ si'ẹ rạ xiin' ña' jạạn', tẹ nị ndoọ a' ndạ'a' ñạnị rạ, tẹ uvị.

26 Tẹ ịin kachi nị ndọ'ọ tụ ñạnị rạ tẹ uvị, xiin' tẹ unị. Tẹ ịin sạkan' nị ndọ'ọ sạkuu' tẹ uxạ ta'an jạạn' xiin' ña' jạạn', kọ̈ọ' si'ẹ rạ nị yoọ xiin' a' ndẹẹ ndị'ị rạ nị xi'ị.

27 Tẹ so'ọ' ndi'i' tẹ nị xi'ị tụ ña'a' jạạn'.

28 Sạkan' na kuii' kịị' nạtịạkụ nịạ ndii, ¿yọọ ña' si'i kụndụụ tụ ña' jạạn', kuạchị ndii uxạ sạa' tẹ jạạn' nị tụnda'ạ' xiin' a'? —nị kachị rạ xiin' Jesús.

29 Sạkan' tẹ nị nạkuịin Jesús nuụ' rạ ndii:

—Ndo'ó ndii, kündanị ndọ' ña yosọ' nuụ' tụtụ Ndiosí, tẹ nị ndẹẹ xïní tụ ndọ' sạạ xachuun' ña ndịẹe' ạ.

30 Kuạchị ndii, kịị' nạtịạkụ nẹ nị xi'ị ndii, tụ̈nda'ạ' kạ ndẹẹ ịin nẹ yivị' ịkan'. Süụ' jạạn' ndii kụndụụ nịạ ndẹẹ naa ángele ña ndiee' ndịvi', ña xika' nuu' nuụ' Ndiosí.

31 Ndisụ xa'ạ' ña naa' natiaku nẹ xi'í ndii, kụvị kạ'vị ndọ' tụtụ mii' yosọ' ña nị ka'ạn Ndiosí ndii:

32 “Yu'ụ nduu' Ndiosí Abraham, tẹ yu'ụ nduu' tụ Ndiosí Isaac, tẹ yu'ụ tụ nduu' Ndiosí Jacob”, nị kachị ạ. Sạkan' na kuii' Ndiosí ndii, süụ' Ndiosí nẹ nị xi'ị nduu' ạ, süụ' jạạn' ndii, Ndiosí nẹ tiaku nduu' ạ —nị kachị Jesús.

33 Tẹ kịị' nị xịnị sọ'ọ nẹ yivị' kua'ạ' jạạn' ña nị ka'ạn ạ xiin' tẹ jạạn' ndii, nị nạndạnị vạ nịạ xa'ạ' ña sania'á ạ.

Yo'o' ka'án Jesús ndee ña nduu' tụ'ụn ndẹi' ka'nu' kạ ña ka'án chuun' Ndiosí
(Mr. 12:28-34)

34 Tẹ kịị' nị xịnị sọ'ọ tẹ fariseo jạạn' ña kọ̈ọ' ạ nị kụvị ka'ạn tẹ saduceo xiin' Jesús ndii, nị nạkayạ sạkuu' rạ.

35 Tẹ nị ndạtu'ụn' ña'a' ịin tẹ fariseo jạạn', tẹ sanakuachi' tụ'ụn ndẹi' Ndiosí, tẹ kọtọ kuạ'ạ ña'a' rạ ka'án rạ ndii:

36 —Tákui'e, ¿ndee ña nduu' tụ'ụn ndẹi' ka'nu' kạ ña ka'án chuun' Ndiosí? —nị kachị rạ.

37 Tẹ nị ka'ạn Jesús xiin' rạ ndii:

—“Kụndanị ụn' xtọ'ọ ẹ' Ndiosí xiin' kạnii' nimá ụn', xiin' kạnii' tẹ nduu' ụn', xiin' sạkuu' ña xanini ụn'.”

38 Ña kaạ' nduu' ña kuu' nụu', tẹ ña ka'nu' kạ tụ ña ka'án chuun' ạ.

39 Tẹ ña uvị ndii, yatin' ịin kachi ka'nu' ạ xiin' ña kaạ' ka'án ạ ndii: “Kụndanị ụn' sạkuu' nẹ yivị' xiin' ụn' ndẹẹ naa kundanị xiin' mii' mịi' ụn'”, kachi ạ.

40 Tẹ ña uvị tạ'an kaạ' nduu' xa'ndụ sạkuu' ña ka'án tụ'ụn ndẹi' Ndiosí xiin' sạkuu' ña nị ka'ạn tẹ nị ka'ạn tiakú tụ'ụn Ndiosí —nị kachị Jesús.

Sania'á Jesús, yǫǫ sią̈ni' xika' nduu' Cristo, ña sąkakú yoo'

(Mr. 12:35-37; Lc. 20:41-44)

41 Tę kiį' ita' ką tę fariseo jąą̈n', tę nį ndątu'ų̈n' ña'a' Jesús ndii:

42 —¿Sąą tuu ndo'ó xa'ą' Cristo, ña tią̈nų' Ndiosí sąkakú nę yivį'? ¿Yǫǫ sią̈ni' xika' nduu' ą? —nį kachį ą xiin' rą.

Tę nį nąkuįin rą ndii:

—Sią̈ni' xika' David nduu' ą —nį kachį rą.

43 Sąkan' tę nį ka'ą̈n ką ą xiin' rą ndii:

—¿Ndichun na ka'án David ña xtǫ'ǫ rą nduu' ña jąą̈n' naa' sąkan'? Sąkan' ña nį sąka'án ña'a' Espíritu Santo ndii:

44 Nį ka'ą̈n xtǫ'ǫ ę' Ndiosí xiin' xtǫ'ǫ į ndii:
“Kų̈ndu'ų̈' ndą'a' kuą'ą į
na sąndoó kui'e xąchi' į tę ndasi' yo'ó.”
Nį kachį ą, nį kachį rą.

45 Sąkan' na kuii' naa' mįi' David jąą̈n' ka'án ña xtǫ'ǫ rą nduu' Cristo jąą̈n' ndii, ¿sąą kų̈vį ka'án nią ña nduu' ą sią̈ni' xika' rą? —nį kachį Jesús.

46 Tę ndę̈ę įin tę jąą̈n' nï kų̈vį nąkuįin ndę̈ę įin yų̈'u' sie. Tę ndę̈ę kivį' jąą̈n' ndii, ndę̈ę įin rą nï kų̈ndią̈ni ndątu'ų̈n' ką tų ña'a' ndę̈ę įin yų̈'u'.

23

Ka'án Jesús xa'ą' ña vą̈'ą ña xaa' tę fariseo xiin' xa'ą' ña vą̈'ą ña xaa' tę sania'á tų'ų̈n ndę̈i' Ndiosí

(Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

1 Sąkan' tę nį ka'ą̈n Jesús xiin' nę yivį' kua'ą' jąą̈n' xiin' tę ndą'a' xa'ą' ą ndii:

2 —Tę sania'á tų'ų̈n ndę̈i' Ndiosí xiin' tę fariseo ndii, ndiso' chuun' rą tę sąnąkuachi' rą ña nį kę'į Moisés.

3 Sąkan' na kuii' kuní ą kąndixa' ña'a' ndǫ' tę sąą tų ndǫ' ña ka'án rą. Ndisų są̈ą ndǫ' ña xaa' rą, kuąchį ndii sania'á rą įin ña'ą, ndisų siin' ndoo' ña xaa' mįi' rą.

4 Sąkan' ña chituní rą ña ndę̈i' vię xąvą'ą nuų' nę yivį', tę ka'án chuun' rą xiin' nią ña sąxinú nią ña jąą̈n', ndisų mįi' rą ndii, nį ndę̈ę xiin' įin ndąą' nuų' ndą'a' rą küni chįndię̈e' ña'a' rą.

5 Tę sąkuu' ña xaa' rą ndii, xaa' kuu' tįǫ' rą, ndianį tę kų̈nį ña'a' nę yivį', tę nąndąni nią xa'ą' ña jąą̈n' kuįtį'. Sąkan' ña chindikún rą įin xatų̈n' chię ką ti'ę' rą mii' ñu'u' tų̈tų, ña yosǫ' ña ka'án Ndiosí, tę ni'nu' rą totǫ ña taa' yǫ'o' yu'vą nanį' vą yų̈'u'.

6 Tę xtanį vą rą ña kų̈ndię̈ę rą nuų' tei, tun' kuu' nų̈u', mii' yoo vį̈ko' xiin' tei ka'nu', tun' ita' tį̈xin vį'ę mii' nakayá ę'.

7 Tę xtanį tų rą ña nąkuątų vą'ą ña'a' nę yivį' mą'in' yą'vi mii' chitu' kaa'. Tę xtanį tų rą ña ka'ą̈n nę yivį' xiin' rą maestro.

8 ’Ndisų ndo'ó ndii, tą̈xį ndǫ' ka'ą̈n nę yivį' xiin' ndǫ' maestro, sąkan' ña Cristo, ña sąkakú nę yivį', kuįtį' nduu' Maestro nuų' ndǫ'. Tę sąkuu' ndo'ó ndii, ña̱nį ndǫ' kų̈nį ta'an' ndǫ'.

9 Nį ndę̈ę kä'ą̈n ndǫ' tata yų̈va' į xįin' ndę̈ę įin tę yivį' įin yivį', sąkan' ña yoo įin ndąą' kuįtį' Yų̈va' ę', ña ndu'ų' ndį̈vi'.

10 Tę nį ndę̈ę tą̈xį tų ndǫ' ka'ą̈n nę yivį' xiin' ndǫ' xtǫ'ǫ į, sąkan' ña yoo įin ndąą' kuįtį' Xtǫ'ǫ ndǫ', ña jąą̈n' nduu' Cristo.

11 Tę nduu' tę ka'nu' ką tę̱in ndo'ó ndii, kuní ą kų̈ndų̈ų rą tę xika' nų̈ų nuų' ndǫ'.

12 Sąkan' ña yǫǫ ką xachié xiin' mii' mįi' ndii, sąka'an' ña'a' Ndiosí. Tę yǫǫ ką sanuu' xiin' mii' mįi' ndii, sachié ña'a' ą.

13 ’Ndo'ó, tę fariseo xiin' ndo'ó, tę sania'á tų'ų̈n ndę̈i' Ndiosí ndii, tę xasuvi' xiin' mii' nduu' ndǫ', tę chię vą tų̈ndo'ǫ' kų̈ndǫ'ǫ ndǫ' sąą Ndiosí, sąkan' ña xikuita'nú ndǫ' nuų' nę yivį' tę tą̈xi' nią ña ką'ndią chuun' Ndiosí nimá nią. Tę ndę̈ę mįi' ndǫ' tą̈xi' ña ką'ndią chuun' ą nimá ndǫ', tę nį ndę̈ę tą̈xi' tų ndǫ' ña tą̈xį nę jąą̈n' ña ką'ndią chuun' ą nimá nią.

14 Ndo'ó, tę fariseo xiin' ndo'ó, tę sania'á tų'ų̈n ndę̈i' Ndiosí ndii, chię vą tų̈ndo'ǫ' kų̈ndǫ'ǫ ndǫ' sąą Ndiosí, sąkan' ña xakui'na' ndǫ' vį'ę nę kuaą̈n'. Tę nąa' vą ka'án ndǫ' xiin' Ndiosí, ndianį tę nąndąni nę yivį'.

15 ’Ndo'ó, tę fariseo xiin' ndo'ó, tę sania'á tų'ų̈n ndę̈i' Ndiosí ndii, tę xasuvi' xiin' mįi' nduu' ndǫ', tę chię vą tų̈ndo'ǫ' kų̈ndǫ'ǫ ndǫ' sąą Ndiosí, sąkan' ña sąą kąnii' įin yivį' xika' nduku' ndǫ' įin nę kų̈ndikų̈n ña kandixa' ndǫ', tę kiį' xikundikún nę jąą̈n' ña jąą̈n' ndii, uvį ichi' ką xata'ą̈n ku'ų̈n nią vį'ę ndią̈ya' tę sąkan' mįi' ndǫ'.

16 ’Chię vą tų̈ndo'ǫ' kų̈ndǫ'ǫ ndǫ' sąą Ndiosí, sąkan' ña nduu' ndǫ' ndę̈ę naa tę sania'á nianí. Sąkan' ña ka'án ndǫ' ndii: “Naa' tįin ndią̈ą įin nę yivį' yų̈kun' ka'nu' ę' kiį' taxi' nią kuento nią ndii, kǫ̈ǫ' ą xaa'

ą teę' ndee sąxinú nįą ña jąąn'", kachi ndǫ'. Ndisų ka'án tų ndǫ' ña naa' yǫǫ ką tiin' ndiaa oro, ña yoo tįxįn yųkun' jąąn' kįį' taxi' nįą kuento nįą ndii, kuní ą sąxinú nįą ña jąąn', kachi ndǫ'.

17 Ndo'ó ndii, tę küu' kaxi' nduu' ndǫ', tę tę yoo nianí nduu' tų ndǫ' nuų' įchi' Ndiosí. ¿Ñáá xïní ndǫ' ña ña ka'nu' ką nduu' yųkun' jąąn' tę sąkan' oro jąąn'? Kuąchį ndii sųvį ą sañu'u' oro jąąn'.

18 Tę ka'án tų ndǫ' ndii: "Naa' tįįn ndįąą įįn nę yivį' mii' nasokǫ' nę yivį' ña'ą nuų' Ndiosí kįį' taxi' nįą kuento nįą ndii, kǫǫ' ą xaa' ą teę' ndee sąxinú nįą ña jąąn'", kachi ndǫ'. Tę ka'án tų ndǫ' ña naa' yǫǫ ką tiin' ndiaa tųmanį', ña ndiee' įkan' ndii, kuní ą sąxinú nįą kuento jąąn', kachi ndǫ'.

19 Xa'ą' ą jąąn' na kuii' ndo'ó ndii, tę küu' kaxi' nduu' ndǫ', tę tę yoo nianí nduu' tų ndǫ' nuų' įchi' Ndiosí. ¿Ñáá xïní ndǫ' ña ña ka'nu' ką nduu' mii' nasokǫ' nę yivį' jąąn' tę sąkan' tųmanį', ña ndiee' įkan'? Kuąchį ndii sųvį ą sañu'u' tųmanį' jąąn'.

20 Kuąchį ndii, yǫǫ ką tiin' ndiaa mii' nasokǫ' jąąn', tę taxi' nįą kuento nįą ndii, tiin' ndiaa nįą ña jąąn' xiin' sąkuu' ña ndiee' nuų' ą.

21 Tę yǫǫ ką tiin' ndiaa yųkun' ka'nu' ę' ndii, tiin' ndiaa nįą ña jąąn' xiin' sąkuu' ña sų'ųn, ña yoo tįxįn ą.

22 Tę yǫǫ ką tiin' ndiaa ndįvi' ndii, tiin' ndiaa nįą teį ka'nu' mii' ndu'ų' Ndiosí, tę tiin' ndiaa tų nįą ndęę mįį' Ndiosí, ña ndu'ų' nuų' tun' jąąn'.

23 'Ndo'ó, tę fariseo xiin' ndo'ó, tę sania'á tų'ųn ndęi' Ndiosí ndii, tę xasuvi' xiin' mįį' nduu' ndǫ', tę chię vą tųndo'ǫ' kųndǫ'ǫ ndǫ' sąą Ndiosí, sąkan' ña cha'vį ndǫ' uxį ta'an nų'nį xatą' įįn ciento nų'nį ña nduu' mįnų menta, xiin' mįnų anís, xiin' comino. Ndisų nakoo' ndǫ' ña ka'nu' ką, ña ka'án tų'ųn ndęi' Ndiosí, naa kuu' ña xachuun' ndąku, xiin' ña kuvita įnį, xiin' ña įnį ndǫ' xini ndǫ' Ndiosí. Ña kaą' nį kunį ą saxinú ndǫ', tę sąą na xaa' tų ndǫ' ña jąąn'.

24 Ndo'ó ndii, nduu' ndǫ' ndęę naa tę sania'á nianí, sąkan' ña saxinú ndǫ' ña kuali' kuu' sǫ'ǫ ña ka'án ña jąąn', ndisų säxinú ndǫ' ña ka'nu' ką, tę xaa' ndǫ' ndęę naa nę saxixįn tįkun' tę koko' nįą įįn camello kįį' xi'i' nįą tįkui.

25 'Ndo'ó, tę fariseo xiin' ndo'ó, tę sania'á tų'ųn ndęi' Ndiosí ndii, tę xasuvi' xiin' mįį' nduu' ndǫ', tę chię vą tųndo'ǫ' kųndǫ'ǫ ndǫ' sąą Ndiosí, sąkan' ña natia' ndǫ' xatą' yąxin' xiin' xatą' ko'ǫ' kuįtį'. Ndisų tįxįn ą ndii, nį sąkutu' ndǫ' ą xiin' mįį' ndi'i' ña nį xąkui'na' ndǫ' xiin' ña xächuun' ndąku ndǫ'.

26 Ndo'ó, tę fariseo ndii, ndęę naa tę yoo nianí nduu' ndǫ'. Kuní ą ña nątįą ndǫ' xį'ną ką tįxįn yąxin' jąąn' xiin' ko'ǫ' jąąn', tę sąkan' ndundǫǫ tų xatą' ą.

27 'Ndo'ó, tę fariseo xiin' ndo'ó, tę sania'á tų'ųn ndęi' Ndiosí ndii, tę xasuvi' xiin' mįį' nduu' ndǫ', tę chię vą tųndo'ǫ' kųndǫ'ǫ ndǫ' sąą Ndiosí, sąkan' ña nduu' ndǫ' ndęę naa ñaña', ña nį nąkę'į yąą rą. Ña jąąn' ndii, ndątųn' xatą' ą, ndisų tįxįn ą ndii, chitu' vį' ñu'u' įki' nę ndįį xiin' sąkuu' nuų' ña kįnį.

28 Sąkan' tų ndo'ó ndii, ndęę naa tę xachuun' ndąku nduu' ndǫ' nuų' nę yivį'. Ndisų chitu' vį' nimá ndǫ' ñu'u' ña xasuvi' xiin' mįį' ndǫ' xiin' ña kįnį.

29 'Ndo'ó, tę fariseo xiin' ndo'ó, tę sania'á tų'ųn ndęi' Ndiosí ndii, tę xasuvi' xiin' mįį' nduu' ndǫ', tę chię vą tųndo'ǫ' kųndǫ'ǫ ndǫ' sąą Ndiosí, sąkan' ña xa'a ndǫ' ñaña' tę nį ka'ąn tiakú tų'ųn Ndiosí xtą'an' įįn yivį', tę ndasandątųn' tų ndǫ' mii' ita' ñaña' tę nį xąchuun' ndąku nuų' Ndiosí.

30 Tę ka'án tų ndǫ' ndii: "Naa' nį xiką ę' įįn yivį' kįį' nį tiakų tę įchi' yąta' ę' ndii, chïndiee' ña'a' ę' tę ką'nį' rą tę nį ka'ąn tiakú tų'ųn Ndiosí", kachi ndǫ'.

31 Sąkan' na kuii' xą mįį' ndǫ' nduu' ndǫ' tę ka'án ndǫ' ña xįį' yąta' ndǫ' nduu' tę nį xą'nį' tę nį ka'ąn tiakú tų'ųn Ndiosí jąąn'.

32 Sąkan' na kuii' saxinú ndį'į ndǫ' ña nį tąxį xa'a' tę jąąn'.

33 'Ndo'ó ndii, koǫ' nduu' ndǫ', sąkan' ña si'ę koǫ' nduu' ndǫ'. ¿Sąą tų xanini ndǫ' ña kųvį kakų ndǫ' nuų' ña kųndǫ'ǫ' ndǫ' vį'ę ndįąya'?

34 'Sąkan' na kuii' tį'vi' į nuų' ndǫ' tę ka'án tiakú tų'ųn Ndiosí, xiin' tę xini tuní xa'ą' įchi' ą, xiin' tę sania'á tų'ųn ndęi' ą. Tę sąvą tę jąąn' ndii, ką'nį' ña'a' ndǫ' nuų' krusín. Tę sąvą rą ndii, sųkų' yǫ'o' ña'a'

ndọ' tịxịn vị'ẹ mii' nakayá ẹ', tẹ kụndikụn u'vị ndọ' tạxi' ña'a' ndọ' sạạ ñụụ.
35 Xa'ạ' ạ jạạn' na kuii' ndo'ó nduu' nẹ nạcha'vị xa'ạ' níi' nẹ ndạku nimá nuụ' Ndiosí, nẹ nị xạ'nị' nẹ xịị' yạta' ndọ'. Xạ'a' ndẹẹ níi' Abel, tẹ ndạku nimá nuụ' Ndiosí, tẹ ndẹẹ níi' Zacarías, tẹ nị nduụ si'ẹ Berequías. Zacarías jạạn' ndii, nị xạ'nị' ña'a' tẹ xịị' yạta' ndọ' yi'e' yụkun' ka'nu' ẹ' yạtịn mii' nạsokọ' nẹ yivị' ña'ạ nuụ' Ndiosí.
36 Ña ndạku ka'ạn ị xiin' ndọ' ndii, ndo'ó, nẹ ndiee' ịịn yivị' vịtịn, nạcha'vị xa'ạ' sạkuu' ña jạạn'.

Xaku' Jesús xa'ạ' ñụụ Jerusalén
(Lc. 13:34-35)

37 '¡Ndo'ó kua'a, ndo'ó kua'a, nẹ ndiee' ñụụ Jerusalén, nẹ xa'nị' tẹ ka'án tiakú tụ'ụn Ndiosí, tẹ kuun' yuụ' ndọ' tẹ tianụ' ạ nuụ' ndọ' ndẹẹ kụvị rạ! ¡Ki'in' vạ ịchi' nị kunị ị ndạsạịịn ị ndo'ó ndẹẹ naa xaa' ịịn nduxi' ña ndasaiin' ri' nduxi' kuali' si'ẹ ri' tịxịn ndịxịn ri', ndisụ nị xịịn ndọ'!
38 Ña ndạku ka'án ị xiin' ndọ' ndii, nduxịn ñụụ ndọ'.
39 Tẹ ka'án tụ ị xiin' ndọ' ña kụ̈nị kạ ndọ' yu'ụ ndẹẹ xaạ kivị' ña ka'ạn ndọ' xa'ạ' ị ndii: "Sañu'u' vạ xtọ'ọ ẹ' Ndiosí ña kuạxị kuenta ạ", kachị ndọ' —nị kachị Jesús.

24

Ka'án Jesús xa'ạ' ña nduxịn xạchi' yụkun' ka'nu'
(Mr. 13:1-2; Lc. 21:5-6)

1 Kịị' keta' Jesús nuụ' kị'ẹ yụkun' ka'nu' kua'ạn ạ ndii, nị kụyạtịn tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ nuụ' ạ, tẹ nị xạ'a' nia'á ña'a' rạ sạạ kaa' yụkun' jạạn'.
2 Tẹ nị nạkuịịn Jesús nuụ' rạ ka'án ạ ndii:
—¿Xa'ạ' vị'ẹ na'nu' nia kaạ' ka'án ndọ' nụ'? Sụụ ña ndạku ka'án ị xiin' ndọ' ña sạkuu' ña kaạ' nduxịn xạchi', tẹ ndẹẹ ịịn yuụ' kụ̈tọtọ ta'an' kạ —nị kachị ạ.

Ka'án Jesús ndee ña xka'ndịạ kịị' xạ kuyatin' ndị'ị ịịn yivị'
(Mr. 13:3-23; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

3 Ndị'ị jạạn' tẹ kua'ạn Jesús xikị' ña nạni' Olivos xiin' tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ, tẹ nị xịkụndu'ụ' ạ xikị' jạạn'. Ịkan' tẹ nị kụyạtịn siin' tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ jạạn' nuụ' ạ, tẹ nị ndạtu'ụn' ña'a' rạ ndii:
—¿Ạmạ kọọ ña nị ka'ạn ụn' xa'ạ' jạạn'? ¿Tẹ ndee ña ka'nu' nduu' ña xka'ndịạ tẹ kụndạnị ndụ ña xạ kuyatin' nạndịko' ụn', tẹ xạkuyatin' tụ ku'ụn ndịko' ịịn yivị'? —nị kachị rạ xiin' ạ.
4 Tẹ nị nạkuịịn ạ nuụ' rạ ndii:
—Kọtọ xiin' mịị' vạ ndọ', tạ̈xị ndọ' kụnị xa'an' ndẹẹ ịịn nẹ yivị' ndo'ó.
5 Sạkan' ña kịxịn kua'ạ' tẹ yivị', tẹ tịịn ndịạạ kivị' ị, tẹ ka'ạn rạ ña mịị' rạ nduu' Cristo, ña nị tịạnụ' Ndiosí sạkakú nẹ yivị', tẹ kụnị xa'an' rạ kua'ạ' nẹ yivị'.
6 Tẹ kịị' kụnị ndọ' kuento ña yoo ñu'ụ mii' kạ ịịn yivị', tẹ kụnị tụ ndọ' ña yoo ạ xika' ịịn yivị' ndii, kọtọ xiin' mii' ndọ' tẹ kụ̈ndị'nị ndọ'. Kuạchị ndii, kuní ạ ña kọọ ña jạạn', ndisụ tïạ'an kundị'ị ịịn yivị' kịị' sạkan'.
7 'Kuạchị ndii kụnta'an' nẹ ndiee' ịịn ñụụ xiin' nẹ ndiee' tụkụ ñụụ, tẹ kụnta'an' tụ ịịn tẹ xa'ndia chuun' nuụ' ịịn ñụụ xiin' ịngạ tẹ xa'ndia chuun' nuụ' ịngạ ñụụ. Tẹ kạnii' xaan' tạạn ịịn yivị', tẹ kọọ tụ kui'ẹ, tẹ kọọ vạ tụ sọkọ.
8 Tẹ sạkuu' ña jạạn' ndii, sạkan' xa'ndụ ña xito' kọọ kuịtị' nduu' ạ.
9 'Sạkan' tẹ sạnạkua'a nẹ yivị' ndo'ó ndạ'a' tẹ yivị', tẹ sạndo'o' u'vị rạ ndo'ó, tẹ kạ'nị' rạ ndo'ó. Tẹ kụndạsi' sạkuu' nẹ yivị' ịịn yivị' ndo'ó xa'ạ' ạ ña ndikún ndọ' yu'ụ.
10 Kịị' sạkan' ndii, kua'ạ' nẹ yivị' nạkọọ ịchi' Ndiosí, tẹ sạnạkua'a ta'an' nịạ, tẹ kụndạsi' ta'an' tụ nịạ.
11 Tẹ kua'ạ' vạ tụ tẹ ka'ạn tiakú tụn vixị nạkoọ kivị' jạạn'. Tẹ kụnị xa'an' rạ kua'ạ' nẹ yivị'.
12 Tẹ xa'ạ' ạ ña xạ mịị' ndi'i' ña nịạ'a yoo ịịn yivị' ndii, kua'ạ' vạ nẹ yivị' nạkọọ ña kundanị ta'an' nịạ.
13 Ndisụ yọọ kạ kụndịẹni naa kundieni nuụ' tụndo'ọ' jạạn' ndẹẹ so'ọ' ndi'i' ndii, nạtịịn nịạ kivị' ñụụ ña kọọ' kivị' ndi'i'.
14 Tẹ ña nụu' ndii, kuní ạ ña ka'ạn ndọsọ' nẹ yivị' kạnii' ịịn yivị' tụ'ụn vạ'ạ xa'ạ' sạạ xa'ndia chuun' Ndiosí nimá nẹ yivị', tẹ kụvị kụnị sọ'ọ sạkuu' nẹ yivị' ịịn yivị' xa'ạ' ị, sạkan' vị' tẹ kundị'ị ịịn yivị'.
15 'Sạkan' na kuii' kịị' kụnị ndọ' iin' ña kịnị kaa' mii' sụ'ụn naa nị ka'ạn tẹ

nị ka'ạn tiakú tụ'ụn Ndiosí xtạ'an', tẹ nị nạni' Daniel ndii, ndo'ó, nẹ ka'vi' ña yọ'ọ' ndii, kuní ạ kụndạnị ndọ' ạ.
16 Nẹ ndiee' ñụ'u' Judea kiị' sạkan' ndii, na kụnụ nịạ ku'ụn nịạ teịn ịku'.
17 Tẹ yọọ kạ ndiee' xíni' vị'ẹ nịạ kiị' sạkan' ndii, na ndä'nị nịạ vị'ẹ nịạ nạchiị' nịạ ña'ạ nịạ.
18 Tẹ yọọ kạ xachuun' nuụ' ñụ'u' nịạ kiị' sạkan' ndii, na nạ̈ndịko' nịạ vị'ẹ nịạ xa'ạ' totọ nịạ.
19 Kivị' jạạn' ndii, kụndọ'ọ vạ nẹ ñu'u' si'ẹ, tẹ kụndọ'ọ vạ tụ nẹ sachichin' si'ẹ kuañu'ụ.
20 Ka'ạn vạ ndọ' xiin' Ndiosí tẹ na tạ̈xị ạ ña xaạ kivị' jạạn' yoọ' vịxịn uun kivị' sábado, ña xinạndieẹ' ẹ'.
21 'Kuạchị ndii, kivị' jạạn' ndii, kọọ tụndo'ọ' ña ndẹẹ ịịn kivị' tïạ'an kọọ ndẹẹ kiị' nị xạ'ạ Ndiosí ịịn yivị' tẹ ndẹẹ vịtịn, tẹ nị ndẹẹ kọ̈ọ' kạ tụ ạ kọọ.
22 Tẹ naa' nï xạkuiti xtọ'ọ ẹ' Ndiosí kivị' jạạn' ndii, ndẹẹ ịịn nẹ yivị' käkụ. Ndisụ sạkuiti ña'a' ạ xa'ạ' ña kundanị ạ nẹ nị nạkạxịn ạ ndikún ịchi' ạ.
23 'Sạkan' na kuii' naa' yọọ kạ ka'ạn xiin' ndọ' kivị' jạạn' ndii: "Ạan', kọtọ ndọ', yo'o' yoo ña nduu' Cristo, ña sakakú yoo'", uun ka'ạn nịạ ndii: "Ạan', kọtọ ndọ', kaạ' yoo ña nduu' Cristo", kachị nịạ ndii, kạ̈ndịxa' ña'a' ndọ'.
24 Kuạchị ndii kịxịn tẹ kụnị xa'an', tẹ ka'ạn ña Cristo nduu' rạ. Tẹ sạkan' tụ kịxịn tẹ ka'ạn tiakú tụn vixị. Tẹ yivị' jạạn' ndii, sạạ rạ chuun' ka'nu' xini xa'an' xiin' chụụn ka'nu' ña nandanị nẹ yivị'. Tẹ naa' nị kụvị ndii, ndẹẹ nẹ nị nạkạxịn Ndiosí ndikún ịchi' ạ kụnị xa'an' rạ.
25 Tẹ nạkạ'an' ndọ' ña nị ka'ạn ị ña kaạ' xiin' ndọ' ña kuní kạ kọọ ạ.
26 Sạkan' na kuii', kiị' ka'ạn nịạ xiin' ndọ' ndii: "Ạan', kọtọ ndọ', mii' taxịn' kaa' xika' Cristo" ndii, kü'ụn ndọ'. Uun kiị' ka'ạn nịạ xiin' ndọ' ndii: "Ạan', kọtọ ndọ', tịxịn vị'ẹ jạạn' yoo sị'e ạ" ndii, kạ̈ndịxa' ña'a' ndọ'.
27 Kuạchị ndii, kiị' nạndịko' tukuu' yu'ụ, ña nduu' tụ tẹ yivị' ndii, kụnị sạkuu' nẹ yivị' yu'ụ ndẹẹ naa xaa' ạ kiị' xini nịạ yi'é ñu'ụ savị' kạnii' ndịvi'.
28 Sạkan' tụ sạkuu' ẹ' xiní ña mii' kandu'ụ' ña te'i ndii, ịkan' kakụ kua'ạ' tịkọxií.

Soọ'ọ sạạ ạ kiị' nạndịko' Jesús ịịn yivị'
(Mr. 13:24-37; Lc. 21:25-36; 17:25-36; 12:41-48)

29 'Tẹ xạ numị' tịọ' kiị' ndị'ị xka'ndịạ tụndo'ọ' kivị' jạạn' ndii, nda'vạ ñụ'ụ, tẹ sạkan' tụ yoọ' ndii, nätuụn kạ ạ, tẹ koyọ tụ tiuụn', tẹ tạạn ndịẹe' sạkuu' ña ndịẹe', ña yoo ndịvi'.
30 Sạkan' tẹ tuvị ịịn ña nia'á ndịvi' ña xạ kuạxị yu'ụ, ña nduu' tụ tẹ yivị'. Ịkan' tẹ kuạkụ suchi' ịnị sạkuu' nuụ' tị'vị nẹ yivị' ịịn yivị'. Tẹ kụnị nịạ kuạxị yu'ụ, ña nduu' tụ tẹ yivị' jạạn', nuụ' vikọ' xiin' kua'ạ' ya'ạ ña ndịẹe' xiin' ña yi'é ndạtụn' koo' chukuu'.
31 Tẹ kiị' nde'ị ti'e' ịịn ndạchuun' tun' nichi', tẹ tị'vi' ị kua'ạ' ángele, tẹ nạkạya ạ nẹ nị nạkạxịn Ndiosí. Tẹ ndạsạịịn ạ sạkuu' nẹ jạạn', nẹ ndiee' kụmi' sạa' xaan' ịịn yivị' mii' kuạxị tachị', ndẹẹ mii' xa'a' ịịn yivị', tẹ ndẹẹ mii' xa'a' ndịvi'.
32 'Kụndạnị ndọ' ña ka'án ndịạạ yo'o' xa'ạ' sạạ xaa' tun' higuera kiị' nduitịạ' ndạ'a' nụ', tẹ naka'ndi yukụ nụ' ndii, xiní ndọ' ña xạ kuyatin' kuii kụụn savị'.
33 Tẹ ịịn kachi tụ sạạ ạ xiin' ndo'ó kiị' kụnị ndọ' kọọ ña nị ka'ạn ị xiin' ndọ' jạạn' ndii, kụndạnị ndọ' ña xạ kuyatin' kuii kịxịn tụkụụ yu'ụ, ña nduu' tụ tẹ yivị'.
34 'Ña ndạku ka'án ị xiin' ndọ' ndii, ña kuní kạ kụvị sạkuu' nẹ ndiee' ịịn yivị' vịtịn tẹ xka'ndịạ sạkuu' ña jạạn'.
35 Ndịvi' xiin' ñụ'u' ịịn yivị' ndii, ndọñu'u' ạ, ndisụ tụ'ụn yụ'u' yu'ụ ndii, kọ̈ọ' kivị' ndọñu'u' ạ.
36 'Ndisụ ndee kivị' xiin' ndee hora xka'ndịạ ña jạạn' ndii, ndẹẹ ịịn nẹ yivị' xïní ạ, nị ndẹẹ ángele ña ndiee' ndịvi'. Süụ' jạạn' ndii mịi' yụva' ị kuịtị' xiní ạmạạ xaạ' kivị' jạạn'.
37 'Kuạchị ndii, sạạ nii' nị kụụ nẹ yivị' kiị' nị xikạ Noé xtạ'an' ịịn yivị' ndii, nii' sạkan' kụụ tụ nẹ ndiee' ịịn yivị' kiị' kịxịn tụkụụ yu'ụ, ña nduu' tụ tẹ yivị'.
38 Kuạchị ndii sạạ nịạ naa nị xạạ nẹ jạạn' kiị' tïạ'an ndọñu'u' ịịn yivị' xiin' savị'. Kivị' jạạn' ndii, xaxị' nẹ yivị' ña'ạ, tẹ xi'i' nịạ, tẹ tunda'á' nịạ ndẹẹ nị xạạ kivị' ña nị ndi'vị Noé tịxịn tundọo' chiẹ.
39 Tẹ kọ̈ọ' ạ naá nimá nịạ ndẹẹ kiị' nị xạạ ña nị kạñụụ ña'a' tịkui savi', tẹ nị

ndǫñu'u' i̱in yivi̱'. Sa̱kan' tu̱ sa̱a̱ ne̱ yivi̱' ki̱i̱' ki̱xi̱n tu̱ku̱u̱ yu'u̱, ña̱ nduu' tu̱ te̱ yivi̱'.
40 'Kivi̱' ja̱a̱n' ndii, naa' xachuun' inga' uvi̱ ta'an te̱ yivi̱' ndii, i̱in nda̱a̱' ra̱ na̱'i̱n i̱ te̱ i̱nga̱ ra̱ ndii, ndoo̱ ra̱.
41 Te̱ naa' ndiko' inga' uvi̱ ta'an ña̱'a' ndii, i̱in nda̱a̱' a' na̱'i̱n i̱, te̱ i̱nga̱ a' ndoo̱.
42 Xa'a̱' a̱ ja̱a̱n' na ko̱o̱ tu̱'va̱ naa yoo tu̱'va̱ ndǫ', sa̱kan' ña̱ xïní ndǫ' ndee kivi̱' ki̱xi̱n tu̱ku̱u̱ yu'u̱, ña̱ nduu' xto̱'o̱ ndǫ'.
43 'Ndisu̱ ku̱ndan̰i̱ ndǫ' ña̱ ka'án i̱ xiin' ndǫ', kua̱chi̱ ndii, naa' xiní te̱ xiin' vi̱'e̱ ndee hora ñu̱u ki̱xi̱n te̱ kui'na̱' vi̱'e̱ ra̱ ndii, ko̱o̱ tu̱'va̱ ra̱ te̱ ta̱xi̱ ra̱ ki'vi̱ te̱ ja̱a̱n' vi̱'e̱ ra̱.
44 Sa̱kan' na kuii' kuní a̱ ko̱o̱ tu̱'va̱ tu̱ ndo'ó, kua̱chi̱ ndii xïní ndǫ' ndee kivi̱' ku̱i̱ti̱' ki̱xi̱n tu̱ku̱u̱ yu'u̱, ña̱ nduu' tu̱ te̱ yivi̱'.

Yo'o' sania'á Jesús sa̱a̱ xaa' i̱in te̱ xika' nuu' te̱ yoo tu̱'va̱ ki̱i̱' na̱ndi̱ko' xto̱'o̱ ra̱
(Lc. 12:41-48)

45 'Naa' yoo i̱in te̱ xika' nuu', te̱ nduu' te̱ xachuun' nda̱ku, te̱ kuu' kaxi' tu̱ ra̱ ndii, te̱ ja̱a̱n' sa̱kuiso' chuun' xto̱'o̱ ra̱ te̱ ka̱'ndi̱a̱ chuun' ra̱ nuu̱' i̱nga̱ te̱ xachuun' nuu̱' xto̱'o̱ ra̱ ja̱a̱n', te̱ ta̱xi̱ ra̱ ña̱ ku̱xi̱ te̱ ja̱a̱n' sa̱va̱ ni̱ hora ña̱ kuní a̱.
46 Va'a̱ va̱ ke̱ta̱ te̱ xika' nuu' ja̱a̱n' naa' ki̱i̱' na̱ndi̱ko' xto̱'o̱ ja̱a̱n' te̱ ku̱ni̱ ra̱ ña̱ xaa' te̱ ja̱a̱n' chu̱u̱n ja̱a̱n'.
47 Ña̱ nda̱ku ka'án i̱ xiin' ndǫ' ndii, ta̱xi̱ xto̱'o̱ ja̱a̱n' ña̱ ka̱'ndi̱a̱ chuun' te̱ ja̱a̱n' nuu̱' sa̱kuu' ña̱ kumi' ra̱.
48 Ndisu̱ naa' ka'a̱n te̱ xika' nuu' ja̱a̱n' xiin' nimá ra̱ ndii: "Ku̱u̱ kuachí va̱ xto̱'o̱ e̱' te̱ na̱ndi̱ko' a̱", kachi ra̱.
49 Te̱ xa̱'a' ra̱ ku̱tun' ra̱ i̱nga̱ ne̱ xika' nuu' nuu̱' xto̱'o̱ ja̱a̱n', te̱ xa̱'a' ra̱ ku̱xi̱ saka ra̱, te̱ ko̱'o̱ ra̱ xiin' te̱ xini̱.
50 Te̱ na̱ndi̱ko' xto̱'o̱ ja̱a̱n' kivi̱' ña̱ kǫ̈o̱' a̱ naá nimá ra̱ xiin' hora ña̱ xïní ra̱,
51 te̱ sa̱ndo'o' u'vi̱ xa̱va'a̱ ña̱'a' xto̱'o̱ ja̱a̱n', te̱ sko̱'ni' ña̱'a' a̱ mii' ñu'u' ne̱ xasuvi' xiin' mi̱i', te̱ i̱kan' kua̱ku̱ u'vi̱ ra̱ nde̱e̱ ke̱'i̱ vi̱' na̱ka̱xi̱' nu'u̱ ra̱.

25

Yo'o' ka'án Jesús i̱in ña̱ ka'án ndi̱a̱a̱ xa'a̱' uxi̱ ta'an ña̱'a' sa̱va̱

1 'Ki̱i̱' sa̱kan' ndii, ku̱ndu̱u̱ ña̱ xa'ndia chuun' Ndiosí nimá ne̱ yivi̱' nde̱e̱ naa ni̱ ndǫ'o̱ uxi̱ ta'an ña̱'a' sa̱va̱, ne̱ ni̱ ki̱'i̱n ka̱a̱ tuún te̱ ni̱ ki̱e̱e̱ ni̱a̱ kua'a̱n na̱ta'an' ni̱a̱ xiin' te̱ tunda'á'.
2 U'u̱n ta'an ni̱a̱ ndii, ne̱ na̱a̱' kuu' nduu' ni̱a̱, te̱ i̱nga̱ u'u̱n ta'an ni̱a̱ ndii, ne̱ kuu' kaxi' nduu' ni̱a̱.
3 Ne̱ na̱a̱' kuu' ja̱a̱n' ndii, ni̱ ki̱'i̱n ni̱a̱ ka̱a̱ tuún ni̱a̱, ndisu̱ nï ni'i' ka̱ ni̱a̱ xa̱'a̱n oliva ña̱ ta̱a̱n ni̱a̱ ti̱xi̱n a̱.
4 Ndisu̱ ne̱ kuu' kaxi' ja̱a̱n' ndii, ni'i' siin' ka̱ ni̱a̱ xa̱'a̱n oliva xiin' ka̱a̱ tuún ni̱a̱.
5 Te̱ xa'a̱' a̱ ña̱ kuachí xika' te̱ tunda'á' ja̱a̱n' ndii, ni̱ ko̱'ni̱ ma̱'na nuu̱' sa̱kuu' ni̱a̱, te̱ ni̱ kixi̱n ndi'i̱ ni̱a̱.
6 Te̱ na ñu̱u ja̱a̱n' ni̱ tiaku̱ ka'án ti'e' ne̱ yivi̱' ndii: "Xa̱ kua̱xi̱ te̱ tunda'á', kuan ki̱e̱e̱ ndǫ' te̱ na̱ti̱in ña̱'a' ndǫ'", ni̱ kachi̱ ni̱a̱.
7 Sa̱kan' te̱ sa̱kuu' ne̱ sa̱va̱ ja̱a̱n' ndii, ni̱ ndǫkoo̱ ni̱a̱, te̱ ni̱ nda̱sa̱va'a̱ ni̱a̱ ka̱a̱ tuún ni̱a̱.
8 I̱kan' te̱ ni̱ ka'a̱n ne̱ na̱a̱' kuu' ja̱a̱n' xiin' ne̱ kuu' kaxi' ndii: "Sa̱a̱ ndǫ' ña̱ va'a̱ te̱ ta̱xi̱ ndǫ' sie xa̱'a̱n ndǫ' nda̱'a' ndu̱, sa̱kan' ña̱ xa̱ kuni nda'va̱ ka̱a̱ tuún nuu̱' ndu̱", ni̱ kachi̱ ni̱a̱.
9 Ndisu̱ ni̱ ka'a̱n ne̱ kuu' kaxi' ja̱a̱n' xiin' ni̱a̱ ndii: "Kǖvi̱ ta̱xi̱ ndu̱ a̱, kua̱chi̱ ndii nï̱a̱ni̱ a̱ ko̱o̱ tuún nuu̱' sa̱kuu' e̱'. Va'a̱ ka̱ ku'u̱n ki̱'i̱n ndǫ' a̱ mii' ndiee' ne̱ xiko' a̱, te̱ sa̱ta̱' ndǫ' a̱ xa'a̱' mi̱i' ndǫ'", ni̱ kachi̱ ni̱a̱.
10 Te̱ ki̱i̱' kuan sa̱ta̱' ni̱a̱ xa̱'a̱n ja̱a̱n' ndii, ni̱ xa̱a̱ te̱ tunda'á' ja̱a̱n'. Te̱ ni̱ ko̱'ni̱ ne̱ kuu' kaxi' ja̱a̱n' xiin' ra̱ vi̱'e̱ mii' yoo viko' ja̱a̱n', te̱ ni̱ nda̱si̱ ra̱ vitu̱' yi'e' vi̱'e̱.
11 Te̱ ni̱ ku̱na̱'a' te̱ ni̱ nde̱ku̱i̱e̱ ne̱ na̱a̱' kuu' ja̱a̱n', te̱ ni̱ ka'a̱n ni̱a̱ ndii: "Tákui'e, sa̱a̱ u̱n' ña̱ va'a̱, te̱ nu̱nia' u̱n' yi'e' nuu̱' ndu̱. Tákui'e, sa̱a̱ va̱ u̱n' ña̱ va'a̱ te̱ nu̱nia' u̱n' yi'e' nuu̱' ndu̱", ni̱ kachi ni̱a̱.
12 Ndisu̱ ni̱ ka'a̱n te̱ ja̱a̱n' xiin' ni̱a̱ ndii: "Ña̱ nda̱ku ka'án i̱ xiin' ndǫ' ndii, xïní i̱ ndo'ó", ni̱ kachi̱ ra̱.
13 Xa'a̱' a̱ ja̱a̱n' na kuii' ko̱o̱ tu̱'va̱ va̱ ndǫ', sa̱kan' ña̱ xïní ndǫ' ndee kivi̱' uun a̱ma̱a̱ ku̱i̱ti̱' ki̱xi̱n tu̱ku̱u̱ yu'u̱, ña̱ nduu' tu̱ te̱ yivi̱'.

Yo'o' ka'án Jesús i̱in ña̱ ka'án ndi̱a̱a̱ xa'a̱' uni̱ ta'an te̱ xika' nuu'
(Lc. 19:11-27)

14 'Sa̱kan' ña̱, ña̱ xa'ndia chuun' Ndiosí nimá ne̱ yivi̱' ndii, nduu' a̱ nde̱e̱ naa i̱in te̱ yivi̱', te̱ ni̱ ke̱ta̱ kua'a̱n xika'. Ki̱i̱' kuní

kạ ku'ụn rạ ndii, nị kạnạ rạ tẹ xika' nuu' nuụ' rạ, tẹ nị sạkuiso' chuun' ña'a' rạ nuụ' ña'ạ rạ.
15 Tẹ yivị' jạạn' ndii, xiní rạ sạạ xito' kụvị sạchuun' ị'ịn tẹ xika' nuu' nuụ' rạ jạạn', sạkan' na kuii' nị tạxị rạ u'ụn mií xụ'un' oro ndạ'a' ịin rạ, tẹ ndạ'a' ịngạ rạ nị tạxị rạ uvị mií xụ'un' oro, tẹ ndạ'a' ịngạ kạ rạ nị tạxị rạ ịin mií xụ'un' oro. Sạkan' tẹ nị kẹtạ xtọ'ọ jạạn' kua'ạn rạ.
16 Tẹ tẹ nị kị'ịn u'ụn mií xụ'un' oro jạạn' ndii, numị' tẹ nị xạ'a' xachuun' rạ xiin' ạ, tẹ nị kạnando rạ ịngạ u'ụn mií xụ'un' oro xiin' ạ.
17 Tẹ sạkan' tụ, tẹ nị kị'ịn uvị mií xụ'un' oro jạạn' ndii, ịin kachi nị xạạ rạ, tẹ nị kạnando rạ ịngạ uvị mií xụ'un' oro xiin' ạ.
18 Ndisụ tẹ nị kị'ịn ịin mií kuịtị' ndii, nị kẹtạ rạ kua'ạn rạ, tẹ nị xạtịạ rạ ñụ'u', tẹ nị tịsị'e rạ xụ'un' xtọ'ọ rạ jạạn'.
19 'Tẹ kịị' nị xka'ndịạ kua'ạ' kuiyạ ndii, nị nạndịko' xtọ'ọ jạạn', tẹ nị xạ'a nakán rạ kuenta nuụ' sạkuu' tẹ xika' nuu' jạạn' xa'ạ' xụ'un' jạạn'.
20 Tẹ nị xạạ xị'nạ tẹ nị kị'ịn u'ụn mií xụ'un' oro jạạn' ni'i' rạ ịngạ u'ụn mií kạ ạ ka'án rạ xiin' xtọ'ọ rạ jạạn' ndii: "Tákui'e, nị tạxị ụn' u'ụn mií xụ'un' oro ndạ'a' ị, ịkan ạ ni'i' ị yo'o', tẹ nị kạnando ạ ịngạ u'ụn mií kạ", nị kachị rạ.
21 Sạkan' tẹ nị ka'ạn xtọ'ọ rạ xiin' rạ ndii: "Vạ'ạ vạ nị xạạ ụn'. Yo'ó ndii, ịin tẹ xika' nuu' vạ'ạ nduu' ụn'. Xa'ạ' ạ ña nị xạchuun' ndạku ụn' xiin' ña sie ndii, sạkuiso' chuun' ị yo'ó nuụ' kua'ạ' kạ ña'ạ. Nịạ'ạ, tẹ nduịin ụn' xiin' ña kuatia' nimá yu'ụ, ña nduu' xtọ'ọ ụn'", nị kachị rạ.
22 Tẹ nị xạạ tụ tẹ nị kị'ịn uvị mií xụ'un' oro jạạn', tẹ nị ka'ạn rạ ndii: "Tákui'e, nị tạxị ụn' uvị mií xụ'un' oro ndạ'a' ị, tẹ yo'o' ni'i' ị ịngạ uvị mií kạ ña nị kạnando ạ", nị kachị rạ.
23 Sạkan' tẹ nị ka'ạn xtọ'ọ rạ xiin' rạ ndii: "Vạ'ạ vạ nị xạạ ụn'. Yo'ó ndii, ịin tẹ xika' nuu' vạ'ạ nduu' ụn'. Xa'ạ' ạ ña nị xạchuun' ndạku ụn' xiin' ña sie ndii, sạkuiso' chuun' ị yo'ó nuụ' kua'ạ' kạ ña'ạ. Nịạ'ạ, tẹ nduịin ụn' xiin' ña kuatia' nimá yu'ụ, ña nduu' xtọ'ọ ụn'", nị kachị rạ.
24 Tẹ nị xạạ tụ tẹ nị kị'ịn ịin mií xụ'un' oro jạạn', tẹ nị ka'ạn rạ ndii: "Tákui'e, xiní yu'ụ ña ịin tẹ kui'ẹ vạ nduu' yo'ó, tẹ kendiaạ' ụn' ña'ạ mii' kọọ' ạ nị chị'ị ụn', tẹ nakaya tụ ụn' ña'ạ mii' nï kịkụ' ụn' ndịkin'.
25 Xa'ạ' ạ jạạn' na nị yị'vi ị, tẹ nị xa'ạn ị, tẹ nị tịsị'e ị xụ'un' yo'o' tịxịn ñụ'u'. Sạkan' na kuii' yo'o' ni'i' ị xụ'un' ña nduu' ña'ạ ụn'", nị kachị rạ xiin' xtọ'ọ jạạn'.
26 Ndisụ nị ka'ạn xtọ'ọ rạ jạạn' xiin' rạ ndii: "Yo'ó ndii, tẹ xika' nuu' nịạ'a nduu' ụn', tẹ suxan' tụ ụn'. Sạkan' ña naa' xiní ụn' ña kendiaạ' ị ña'ạ mii' nï chị'ị ị, tẹ nakaya tụ ị ña'ạ mii' nï kịkụ' ị ndịkin' ndii,
27 vạ'ạ kạ naa' nị chịnaá ụn' xụ'un' ị jạạn' mii' kạnando ạ xatạ' ạ, tẹ nạ'ịn ị ạ kịị' nạndịko' ị", nị kachị rạ xiin' tẹ xika' nuu' nịạ'a jạạn'.
28 Sạkan' tẹ nị ka'ạn xtọ'ọ jạạn' xiin' ịngạ tẹ ita' jạạn' ndii: "Tụ'ụn ndọ' xụ'un' oro jạạn' ndạ'a' tẹ kaạ', tẹ nạtạxị ndọ' ạ ndạ'a' tẹ xạ kumi' uxị ta'an xụ'un' oro.
29 Kuạchị ndii, yọọ kạ kumi' ña'ạ ndii, nạtịin kạ nịạ ạ, tẹ yọọ kạ kọọ' ạ kumi' ndii, ndẹẹ ña sie ña kumi' nịạ kịẹẹ ndạ'a' nịạ.
30 Tẹ tẹ xika' nuu' tẹ kuäsạ' kuní kaạ' ndii, xịtạ' ndọ' ndạ'a' rạ skạna' ndọ' ndẹẹ kị'ẹ mii' ịin yaví, tẹ ịkan' kuạkụ rạ ndẹẹ kẹ'ị vị' nạkạxị' nụ'ụ rạ", kachị xtọ'ọ jạạn'.

Yo'o' ka'án Jesús sạạ sạạ ạ kịị' sạna'má ạ nẹ yivị'

31 'Kịị' kịxịn yu'ụ, ña nduu' tụ tẹ yivị' ndii, kịxịn ị xiin' ndịẹẹ' ndạtụn' koo' chukuu', tẹ sạạ xinundụụ xịin' ị kịxịn sạkuu' ángele, ña xika' nuu' nuụ' ị. Tẹ kụndu'ụ' ị nuụ' teị ka'nu' ndạtụn' koo' chukuu' mii' kạ'ndịạ chuun' ị.
32 Tẹ sạkuu' nuụ' nẹ yivị' ịin yivị' nạkayạ nuụ' ị. Tẹ nạkạxịn siin' ña'a' ị ndẹẹ naa xaa' tẹ pạxto kịị' natavạ' siin' rạ mbẹẹ tẹịn tịxu'ụ'.
33 Tẹ tạndịẹẹ ị nẹ nduu' ndẹẹ naa mbẹẹ jạạn' ndạ'a' kuạ'ạ ị, tẹ nẹ nduu' ndẹẹ naa tịxu'ụ' jạạn' ndạ'a' ịtịn ị.
34 Sạkan' tẹ ka'ạn yu'ụ, tẹ nduu' rey, xiin' nẹ ndiee' ndạ'a' kuạ'ạ ị ndii: "Ndo'ó, nẹ nị sạñu'u' yụva' ị ndii, nịạ'ạ ndọ' tẹ ndi'vị ndọ' mii' xa'ndia chuun' ạ, mii' nị sạkoo' tụ'vạ ạ xa'ạ' ndọ' ndẹẹ kịị' kuní kạ kuạ'ạ ịin yivị'.
35 Kuạchị ndii nị tạxị ndọ' ña nị xịxị ị kịị' nị xi'ị ị soko, tẹ nị tạxị tụ ndọ' tịkui nị xị'ị ị kịị' nị ichị ịnị ị, tẹ nị nạtịin ndọ' yu'ụ vị'ẹ ndọ' kịị' nị nduụ ị tẹ kua'ạn ịchi',

36 Tẹ nị tạxị ndọ' totọ kuị'nụ ị kiị' nị xikạ iin' vichi' ị, tẹ nị xa'ạn kọtọ ndọ' yu'ụ kiị' nị kụnị kụvị ị, tẹ nị xa'ạn kọtọ tụ ndọ' yu'ụ kiị' nị naạ ị vị'ẹ kạạ", kachị ị xiin' nịạ.
37 Sạkan' tẹ ka'ạn nẹ ndạku nimá nuụ' Ndiosí ndii: "Tákui'e, ¿ạmạ nị xịnị ndụ nị xi'ị ụn' sọkọ, tẹ nị tạxị ndụ ña nị xịxị ụn'? Uun, ¿ạmạ nị ichị ụn' tịkui, tẹ nị tạxị ndụ ra' nị xị'ị ụn'?
38 Tẹ, ¿ạmạ nị xịnị ndụ kua'ạn ụn' ịchi', tẹ nị nạtiin ndụ yo'ó vị'ẹ ndụ? Uun, ¿ạmạ nị xịnị ndụ xika' iin' vichi' ụn' tẹ nị tạxị ndụ totọ kuị'nụ ụn'?
39 Uun, ¿ạmạ nị xịnị ndụ kuni kụvị ụn', tẹ nị xa'ạn kọtọ ndụ yo'ó? Uun, ¿ạmạ nị xịnị ndụ naá ụn' vị'ẹ kạạ, tẹ nị xan kọtọ tụ ndụ yo'ó?", kachị nịạ.
40 Tẹ ka'ạn yu'ụ, tẹ nduu' rey, xiin' nẹ jạạn' ndii: "Ña ndạku ka'án ị xiin' ndọ' ndii, sạkuu' ña vạ'ạ ña nị xạạ ndọ' xa'ạ' nẹ ta'an' ị, nẹ kuali' kuu' sọ'ọ yo'o' ndii, ndẹẹ naa xiin' mịi' ị nị xạạ ndọ' ạ", kachị ị xiin' nịạ.

41 'Sạkan' tẹ ka'ạn tụ yu'ụ, tẹ nduu' rey, xiin' nẹ ndiee' ndạ'a' ịtịn ị ndii: "Ndo'ó, nẹ nị nạchạ'ạn nị xạạ Ndiosí ndii, kuan ndịạ'ạ ndọ' nuụ' ị tẹ ku'ụn ndọ' mii' kọọ' kivị' nda'vá ñu'ụ, ña nị xạ'ạ Ndiosí xa'ạ' ña ndịvạ'ạ xiin' xa'ạ' sạkuu' ángele, ña xika' nuu' nuụ' ña jạạn'.
42 Kuạchị ndii nï tạxị ndọ' ña kụxị ị kiị' nị xi'ị ị sọkọ, tẹ nï tạxị tụ ndọ' tịkui kọ'ọ ị kiị' nị ichị inị ị,
43 tẹ nï nạtiin tụ ndọ' yu'ụ vị'ẹ ndọ' kiị' nị nduụ ị tẹ kua'ạn ịchi', tẹ nï tạxị tụ ndọ' totọ kuị'nụ ị kiị' nị xikạ iin' vichi' ị, tẹ nï xạ'ạn kọtọ tụ ndọ' yu'ụ kiị' nị kụnị kụvị ị, nị ndẹẹ kiị' nị naạ ị vị'ẹ kạạ", kachị ị xiin' nịạ.
44 Sạkan' tẹ ndạtu'ụn' tụ nẹ jạạn' yu'ụ ndii: "Tákui'e, ¿ạmạ nị xịnị ndụ nị xi'ị ụn' sọkọ, uun nị ichị ụn' tịkui, uun ạmạạ nị xịnị ndụ kua'ạn ụn' ịchi', uun nị xịnị ndụ xika' iin' vichi' ụn', uun ạmạạ nị xịnị ndụ kuni kụvị ụn', uun nị naạ ụn' vị'ẹ kạạ, tẹ nï xa'ạn kọtọ tụ ndụ yo'ó?", kachị nịạ.
45 Tẹ ka'ạn yu'ụ, tẹ nduu' rey, xiin' nẹ jạạn' ndii: "Ña ndạku ka'án ị xiin' ndọ' ndii, sạkuu' ña vạ'ạ, ña nï xạạ ndọ' xa'ạ' nẹ ta'an' ị, nẹ kuali' kuu' sọ'ọ yo'o' ndii, ndẹẹ naa xiin' mịi' ị nï xạạ ndọ' ạ", kachị ị xiin' nịạ.
46 Tẹ sạkuu' nẹ jạạn' ku'ụn mii' kọọ nịạ tụndo'ọ' ndẹẹ ndi'i' nị kivị'. Tẹ nẹ ndạku nimá nuụ' Ndiosí jạạn' nạtiin kivị' ñụụ ña kọọ' kivị' ndi'i' —nị kachị Jesús.

26

Sọ'ọ nị xạạ ạ kiị' nị ndạtu'un' tuní tẹ kuu' ka'nu' sạạ kụvị kạ'nị' rạ Jesús
(Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

1 Kiị' ndị'ị nị ka'ạn Jesús sạkuu' ña jạạn', tẹ nị ka'ạn ạ xiin' tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ ndii:
2 —Xiní ndọ' ndii, ndee uvị tạ'an kivị' kuní tẹ kọọ vịko' pascua, tẹ yu'ụ, ña nduu' tụ tẹ yivị' ndii, sạnạkua'a tẹ yivị' yu'ụ ndạ'a' tẹ kuu' nụu' tẹ kạ'nị' rạ yu'ụ nuụ' krusín —nị kachị ạ.
3 Tẹ kivị' jạạn' nị nạkayạ ki'in' sutụ kuu' nụu' xiin', tẹ sania'á tụ'ụn ndẹi' Ndiosí, xiin' tẹ xịxạ nuụ' ñụụ vị'ẹ sutụ ka'nu', tẹ nị nạni' Caifás.
4 Tẹ nị ndạtu'un' tuní rạ sạạ sạạ rạ tẹ tiin rạ Jesús xiin' ña maña tẹ kạ'nị' ña'a' rạ.
5 Tẹ ka'án xiin' ta'an' rạ ndii:
—Säạ ẹ' ña jạạn' kiị' yoo vịko' kọtọ kạ nạkụchi nẹ ndiee' ñụụ yo'o' —nị kachị rạ.

Sọ'ọ nị xạạ ạ kiị' nị sạkaa' iin ña'a' xạ'ạn xavixín' xíni' Jesús ñụụ Betania
(Mr. 14:3-9; Jn. 12:1-8)

6 Tẹ kiị' ndu'ụ' Jesús ñụụ Betania vị'ẹ Simón, tẹ nị kụnị kụvị kui'ẹ te'i ndii,
7 nị kụyạtịn iin ña'a' nuụ' ạ xiin' iin limita yuụ' ña nị kuạ'ạ xiin' alabastro. Tẹ chitu' vị' ña jạạn' ñu'u' xạ'ạn xavixín' koo' chukuu' ña ndiaa ya'vi' xạvạ'ạ. Tẹ nị tạ'vi' a' limita jạạn', tẹ nị sạkaa' a' xạ'ạn jạạn' xíni' Jesús kiị' ndu'ụ' ạ xixi' ạ nuụ' mesa.
8 Tẹ kiị' nị xịnị tẹ ndạ'a' xa'ạ' Jesús ña jạạn' ndii, nị nạsaạ' rạ tẹ ka'án xiin' ta'an' rạ ndii:
—Vä'ạ xạchi' xitíá saka xạ'ạn xavixín' kaạ'.
9 Sạkan' ña, vạ'ạ kạ naa' nị ke'vị ạ tẹ kọndịạ ya'vi' ạ kua'ạ' xụ'un', tẹ xiin' ña jạạn' kụvị chịndịẹe' ẹ' nẹ nda'vi kuu' —nị kachị rạ.
10 Tẹ kiị' nị xịnị sọ'ọ Jesús ña nị ka'ạn rạ jạạn', tẹ nị ka'ạn ạ xiin' rạ ndii:

—Na kǫǫ a' sąkan', kuąchį ndii įįn chųųn vą'ą nį xąą a' xa'ą' į. ¿Ndichun na sataña'ą' ña'a' ndǫ'?

11 Sąkan' ña nę nda'vi kuu' ndii, ndęę ndi'i' nį kivį' kǫǫ nįą xiin' ndǫ' tę kųvį chįndįęe' ña'a' ndǫ' ąmąą ką kuní ndǫ', ndisų yu'ų ndii, süų' ndęę ndi'i' nį kivį' kąką į tęin ndǫ'.

12 Sąkan' ña nį sąkaa' a' xą'ąn xavixín' ñų'u' nde'į į tę kǫǫ tų'vą į tę ndieę į kįį' kųvį į.

13 Ña ndąku ka'án į xiin' ndǫ' ña mii' ką įįn yivį' mii' ka'ąn ndǫsǫ' nę yivį' tų'ųn vą'ą xa'ą' į ndii, ka'ąn tų nįą xa'ą' ña nį xąą ña'a' yo'o' xiin' į, tę nąką'an' ña'a' nę yivį' —nį kachį Jesús.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kįį' nį tąxį Judas kuento rą ña sąnąkua'a rą Jesús ndą'a' tę kuu' ka'nu'
(Mr. 14:10-11; Lc. 22:3-6)

14 Sąkan' tę, įįn tę uxį uvį, tę nį nani' Judas Iscariote ndii, nį xa'ąn rą nuų' sutų kuu' nųu',

15 tę nį ka'ąn rą xiin' tę jąąn' ndii:

—¿Sąą chą'vį ndǫ' yu'ų tę sąnąkua'a į Jesús ndą'a' ndǫ'? —nį kachį rą.

Tę nį tąxį tę jąąn' okǫ uxį ta'an xų'un' plata ndą'a' rą.

16 Tę ndęę kįį' sąkan', tę nį xą'a' rą nanduku' rą sąą sąą rą tę sąnąkua'a rą Jesús ndą'a' tę jąąn'.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kįį' nį xįxį Jesús ña xaxį' xąkuaą' xa'ą' vįko' pascua
(Mr. 14:12-25; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

17 Tę kivį' nųu' ña yoo' vįko', ña xixi' nįą xitą' vą'ą ña kǫǫ' yųchi' levadura saká xiin' ndii, nį kųyątįn tę ndą'a' xa'ą' Jesús nuų' ą. Tę nį ndątu'ųn' ña'a' rą ndii:

—¿Mii' kuní ųn' ku'ųn sąvą'ą ndų ña kųxį ę' xa'ą' vįko' pascua? —nį kachį rą.

18 Tę nį ka'ąn ą xiin' rą ndii:

—Kua'an ndǫ' ñųų mii' ndu'ų' įįn tę yivį' tę ka'ąn ndǫ' xiin' rą ndii: "Ka'án xtǫ'ǫ ę' ndii: Nä'a' ką tę kųvį į, tę kuni kųxį į ña xaxį' xa'ą' vįko' pascua xiin' tę ndą'a' xa'ą' į vį'ę ųn'", kachį ndǫ' —nį kachi ą.

19 Tę nį sąxinų tę ndą'a' xa'ą' ą jąąn' sąą nii' nį ka'ąn chuun' ą xiin' rą, tę nį xąvą'ą rą ña xaxį' xa'ą' vįko' pascua jąąn'.

20 Tę kįį' nį kųñųu nuu' ndii, nį xąą Jesús įkan', tę nį xįkųndu'ų' ą xiin' tę uxį uvį ta'an jąąn' nuų' mesa.

21 Tę kįį' ndu'ų' ą xixi' ą, tę nį ka'ąn ą xiin' rą ndii:

—Ña ndąku ka'án į xiin' ndǫ' ña įįn ndo'ó sąnąkua'a yu'ų ndą'a' tę kuu' nųu' —nį kachį ą.

22 Sąkan' tę nį xą'a' kusuchi' įnį sąkuu' tę jąąn', tę nį xą'a' ndatu'ún' ña'a' į'įn rą ndii:

—¿Teę' yu'ų kachi ųn' nį, tákui'e? —nį kachį į'įn rą xiin' ą.

23 Sąkan' tę nį nąkuįįn ą ka'án ą ndii:

—Įįn ndo'ó, tę sé'vi inga' xitą' vą'ą xiin' į tįxįn ko'ǫ' į vįtįn, nduu' tę sąnąkua'a yu'ų ndą'a' tę jąąn'.

24 Ndęę sąą kąnį ndii, yu'ų, ña nduu' tų tę yivį' ndii, xą įkan' yoo į kua'ąn į naa yosǫ' ą nuų' tųtų Ndiosí mii' ka'án xa'ą' į. Ndisų chię vą tųndo'ǫ' kųndǫ'ǫ tę sąnąkua'a yu'ų. Ndęę vą'ą ką nduu' ą nuų' tę jąąn' naa' nï tuvį rą —nį kachį ą.

25 Sąkan' tę nį ndątu'ųn' ña'a' Judas, tę xito' sąnąkua'a ña'a' jąąn' ndą'a' tę kuu' nųu' ndii:

—¿Teę' yu'ų kachi ųn' nį, maestro? —nį kachį rą xiin' ą.

Tę nį nąkuįįn ą nuų' rą ndii:

—Uun, sųvį ųn' —nį kachį ą.

26 Tę kįį' ndu'ų' Jesús xixi' ą xiin' rą ndii, nį kį'įn ą xitą' vą'ą, tę nį tąxį ą ña chįndąni Ndiosí xa'ą' ą, tę nį sąkuachi' ña'a' ą, tę nį tąxį ña'a' ą ndą'a' tę ndą'a' xa'ą' ą ka'án ą ndii:

—Kį'įn ndǫ' ą tę kųxį ndǫ', ña yo'o' nduu' ñų'u' nde'į į —nį kachį ą.

27 Sąkan' tę nį kį'įn ą įįn copa, tę nį tąxį ą ña chįndąni Ndiosí, tę nį tąxį ña'a' ą ndą'a' tę jąąn' ka'án ą ndii:

—Kǫ'ǫ sąkuu' ndǫ' te' yo'o'.

28 Kuąchį ndii te' naá tįxįn ña yǫ'ǫ' nduu' níi' į ña kuitįą xa'ą' kuąchį kua'ą' nę yivį', tę xiin' ña kaą' taxi' xa'a' Ndiosí ña chikandu'ų' ą įįn kuento xąa' xa'ą' nįą tę sąndoyo' ą kuąchį nįą.

29 Ña ndąku ka'án į xiin' ndǫ' ña ndęę vįtįn ndii, kǫ'ǫ ką į vino, te' kuvą'ą xiin' uva, ndęę kįį' xąą' kivį' ña kǫ'ǫ tųkųų į vino xąa' xiin' ndǫ' mii' xa'ndia chuun' Ndiosí —nį kachį Jesús.

30 Tẹ kiị' ndi'i nị xịtą rą yąą, nuụ' Ndiosí, tẹ nị kịẹẹ rą kua'ą̣n rą xikị' ña nani' Olivos.

Yo'o' ka'án Pedro ña nä̱kǫǫ ịin ndąą' rą Jesús

(Mr. 14:26-31; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

31 Sąkan' tẹ nị ka'ą̣n Jesús xiin' tẹ jąą̣n' ndii:

—Sąkuu' ndo'ó nąkǫǫ ịin ndąą' yu'ụ ñụu nunu' naa yosǫ' ą nuụ' tụtụ Ndiosí mii' ka'án ą ndii: "Tąxị ị ką'nị' tẹ yivị' tẹ pąxto, tẹ kikụ mbẹẹ saną rą", kachi ą.

32 Ndisụ kiị' nątịąkụ ị ndii, xị'ną yu'ụ ku'ụn ñụ'u' Galilea tẹ sąkan' ndo'ó —nị kachị ą.

33 Sąkan' tẹ nị ka'ą̣n Pedro xiin' ą ndii:

—Teẹ' ndee nąkǫǫ sąkuu' tẹ kaą' yo'ó ndii, kǫ̈ǫ' kivị' sąą yu'ụ sąkan' —nị kachị rą.

34 Tẹ nị ka'ą̣n Jesús xiin' rą ndii:

—Ña ndąku ka'án ị xiin' ụn' ña ñụu vịtịn, kiị' kuní ką kąną nduchié ndii, xą unị ịchi' nị ka'ą̣n ụn' ña xïní ụn' yu'ụ —nị kachị ą.

35 Tẹ nị ka'ą̣n Pedro xiin' ą ndii:

—Teẹ' ndee xątą'ą̣n kụvị ị xiin' ụn' ndii, kä'ą̣n ị ña xïní ị yo'ó —nị kachị rą.

Tẹ ịin nị ndą'a' nị ka'ą̣n sąkuu' rą xiin' ą.

Ka'án Jesús xiin' Ndiosí ịin xaan' mii' nani' Getsemaní

(Mr. 14:32-42; Lc. 22:39-46)

36 Sąkan' tẹ nị xąą Jesús xiin' tẹ ndą'a' xa'ą' ą ịin xaan' mii' nąni' Getsemaní, tẹ nị ka'ą̣n ą xiin' rą ndii:

—Kụndịẹẹ ndǫ' yo'o'. Na ku'ụn ị kaą' tẹ ka'ą̣n ị xiin' Ndiosí —nị kachị ą.

37 Tẹ nị nąką ą Pedro xiin' uvị sąa' tiaą si'ẹ Zebedeo. Tẹ nị xą'a' ndi'nị nimá ą, tẹ suchi' ya'ą tụ ịnị ą.

38 Tẹ nị ka'ą̣n ą xiin' rą ndii:

—Suchi' xąvą'ą ịnị ị ndẹẹ xą yoo' ị kụvị ị. Ndoǫ ndǫ' yo'o', tẹ kụndịtǫ ndǫ' xiin' ị —nị kachị ą.

39 Sąkan' tẹ nị xa'ą̣n ą ndǫsǫ' jąą̣n', tẹ nị xịkuiịn xiti' ą, tẹ nị ka'ą̣n ą xiin' Ndiosí ndii:

—Tata yụva' ị, naa' kuní ụn' ndii, tä̱xị ụn' kụndǫ'ǫ ị tụndo'ǫ' chiẹ yo'o' ña nduu' ndẹẹ naa tịkui uvą. Ndisụ sä̱ą ụn' ña kuní yu'ụ, süụ' jąą̣n' ndii ña kuní mịi' ụn' —nị kachị ą.

40 Ịkan' tẹ nị nąndịko' ą mii' ndiee' tẹ ndą'a' xa'ą' ą, tẹ nị xịnị ą ndiee' rą kixín rą. Tẹ nị ka'ą̣n ą xiin' Pedro ndii:

—Sąą ką vị' tụ nï kụvị kụndịtǫ ndǫ' ndẹẹ ịin ndąą' hora xiin' ị.

41 Kǫǫ ñu'u' ịnị vą ndǫ' tẹ ka'ą̣n ndǫ' xiin' Ndiosí, sąkan' tẹ köyǫ ndǫ' nuụ' ña xito' kua'a ña kịnị ndo'ó. Kuní nimá ndǫ' sąą ndǫ' ña kuní Ndiosí, ndisụ ñụ'u' nde'ị ndǫ' ndii, kündieni ą —nị kachị ą xiin' rą.

42 Tẹ nị xa'ą̣n nị tụkụụ ą, tẹ nị ka'ą̣n ą xiin' Ndiosí ịchi' ña uvị ndii:

—Tata yụva' ị, naa' kǔvị kątąnị ndą'a' ụn' tẹ kǔndǫ'ǫ ị tụndo'ǫ' chiẹ yo'o' ndii, na xinụ ña kuní mịi' ụn' —nị kachị ą.

43 Tẹ kiị' nị nąndịko' tụkụụ ą mii' ndiee' rą jąą̣n' ndii, nị xịnị ą ndiee' rą kixín tụkụụ rą. Sąkan' ña chitu' vị' nduchi' nuụ' tẹ jąą̣n' ñu'u' mą'na.

44 Tẹ nị nąkǫǫ ña'a' ą, tẹ kua'ą̣n nị tụkụụ ą tẹ ka'ą̣n ą xiin' Ndiosí naa ña xą nị ka'ą̣n ą ña nụu'.

45 Sąkan' tẹ nị nąndịko' nị tụkụụ ą mii' ndiee' tẹ ndą'a' xa'ą' ą jąą̣n', tẹ nị ka'ą̣n ą xiin' rą ndii:

—Xą kụvị kusụn ndǫ' vịtịn tẹ nąndieẹ' ndǫ'. Kǫtǫ ndǫ', xą nị xąą hora ña sąnąkua'a rą yu'ụ, ña nduu' tụ tẹ yivị', ndą'a' tẹ ndiso' kuąchị.

46 Ndǫndịchị ndǫ' tẹ ku'ụn ẹ', xą kuy-atin' tẹ sąnąkua'a yu'ụ ndą'a' tẹ jąą̣n' —nị kachị ą.

Sǫ'ǫ nị xąą ą kiị' nị tịin tẹ yivị' Jesús

(Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

47 Tẹ kiị' iin' ką Jesús ka'án ą, tẹ nị xąą Judas, tẹ nị nduụ' ịin tẹ uxị uvị ta'an tẹ ndą'a' xa'ą' ą, xiin' kua'ą' vą nẹ yivị' ndiso' nịą ichị xiin' kąroti. Tẹ nẹ jąą̣n' ndii, sutụ kuu' nụu' xiin' tẹ xịxą nuụ' ñụụ nị tịąnụ' ña'a'.

48 Tẹ tẹ sąnąkua'a ña'a' ndii, xą nị ka'ą̣n rą sąą nia'ą rą yǫǫ nduu' Jesús ka'án rą ndii:

—Tẹ chịto ị nuụ' kiị' nąkuątụ ña'a' ị nduu' tẹ jąą̣n', tẹ jąą̣n' tịin ndǫ' —nị kachị rą.

49 Sąkan' tẹ nị kụyątịn rą mii' iin' ą, tẹ nị ka'ą̣n rą xiin' ą ndii:

—Ndẹẹ kaą' tuku' uun, maestro —nị kachị rą.

Tẹ nị chịto rą nuụ' ą.

50 Tẹ nị ka'ạn Jesús xiin' rạ ndii:
—Chiẹ kua'a, ¿ndichun kuạxị ụn'? —nị kachị ạ.
Sạkan' tẹ nị kụyạtịn tẹ yivị' kua'ạ' jạạn', tẹ nị tịin rạ Jesús.
51 Ndisụ ịin tẹ iin' xiin' ạ ịkan' ndii, nị xtạ'ni' rạ ichị rạ, tẹ nị xạ'ndịạ rạ sọ'ọ tẹ xika' nuu' nuụ' sutụ ka'nu'.
52 Sạkan' tẹ nị ka'ạn Jesús xiin' rạ ndii:
—Tạxạ'ạ ụn' ichị ụn' mii' naá ạ. Sạkan' ña yọọ kạ xa'nị' xiin' ichị ndii, xiin' ña jạạn' tụ kụvị mịi' rạ.
53 ¿Ñáá xïní ụn' ña kụvị ka'ạn nda'vi ị xiin' yụva' ị vịtịn, tẹ tị'vi' ạ ya'ạ uxị uvị tị'vị ángele tẹ chịndịẹe' ạ yu'ụ?
54 Ndisụ naa' sạạ ạ sạkan' ndii, kụvị xinụ ña yosọ' nuụ' tụtụ Ndiosí xa'ạ' ị mii' ka'án ạ ña kuní ạ kụndọ'ọ ị —nị kachị ạ.
55 Xạka'án ẹ' tẹ nị ndạtu'ụn' Jesús nẹ jạạn' ndii:
—¿Ndichun na kuạxị ndọ' tẹ tịin ndọ' yu'ụ xiin' ichị xiin' ịtun' ndẹẹ naa ịin tẹ kui'nạ' vị'? Kua'ạ' kivị' nị ịin ị tẹịn ndọ' sania'á ị nuụ' kị'ẹ yụkun', tẹ nị tiin' ndọ' yu'ụ.
56 Ndisụ kuní ạ xka'ndịạ ña yọ'ọ' tẹ xinụ ña yosọ' nuụ' tụtụ Ndiosí mii' ka'án ña nị kẹ'ị tẹ nị ka'ạn tiakú tụ'ụn ạ xtạ'an' —nị kachị Jesús.
Sạkan' tẹ nị nạkọọ ña'a' sạkuu' tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ, tẹ nị xịnụ rạ.

Sọ'ọ nị xạạ ạ kịị' nị sạna'má tẹ kuu' ka'nu' Jesús

(Mr. 14:53-65; Lc. 22:54,63-71; Jn. 18:12-14,19-24)

57 Tẹ yivị', tẹ nị tịin Jesús ndii, nị xan ndịạkạ ña'a' rạ vị'ẹ sutụ ka'nu', tẹ nani' Caifás. Tẹ ịkan' nị nạkayạ tẹ sania'á tụ'ụn ndẹi' Ndiosí xiin' tẹ xịxạ nuụ' ñụụ jạạn'.
58 Ndisụ Pedro ndii, xika' xika' ndikún rạ kua'ạn rạ xatạ' tẹ yivị' jạạn' ndẹẹ nị ndạ'nị rạ nuụ' kị'ẹ sutụ ka'nu' jạạn'. Tẹ nị xịkụndu'ụ' rạ xiin' tẹ xíin', tẹ xito' yụkun', tẹ kụnị rạ sạạ kun ndịko' sạkuu' ña jạạn'.
59 Tẹ sutụ kuu' nụu' xiin' tẹ xịxạ nuụ' ñụụ xiin' sạkuu' tẹ kuu' ka'nu', tẹ nị nạkayạ ịkan' ndii, nanduku' rạ tẹ ka'ạn tụn vixị xa'ạ' Jesús tẹ kụvị ka'ạn rạ ña xata'ạn kụvị ạ xa'ạ' ña jạạn'.
60 Ndisụ kọọ' ndẹẹ ịin ạ nị nạ'ịn rạ, teẹ' ndee kua'ạ' nẹ yivị' nị tịin kuạchị ndịị' ña'a'. Tẹ ndii, ndẹẹ ndi'i' ndọsọ' tẹ nị ndẹkuịẹ uvị ta'an tẹ yivị', tẹ nị tiin' kuạchị ndịị' ña'a' rạ
61 ka'án rạ ndii:
—Nị ka'ạn Jesús yo'o' ndii: "Kụvị tạnị ị yụkun' Ndiosí, tẹ unị kivị' kuịtị', tẹ xạ nị nạkạnị ị ịngạ ạ", nị kachị rạ —nị kachị tẹ jạạn'.
62 Sạkan' tẹ nị ndọndịchị sutụ ka'nu' jạạn', tẹ nị ndạtu'ụn' rạ Jesús ndii:
—¿Ndichun na kọọ' ạ kụvị ka'ạn xạchi' ụn'? ¿Ndee xa'ạ' na tiin' kuạchị nẹ yivị' kaạ' yo'ó? —nị kachị rạ.
63 Ndisụ Jesús ndii, nï nạkuịin xạchi' ạ. Sạkan' tẹ nị ka'ạn sutụ jạạn' xiin' ạ ndii:
—Xiin' ndịẹẹ' Ndiosí tiaku ka'án chuun' ị xiin' ụn' ña ka'ạn ụn' xiin' ndụ naa' yo'ó nduu' Cristo, si'ẹ Ndiosí —nị kachị rạ.
64 Tẹ nị ka'ạn Jesús xiin' rạ ndii:
—Mịi' yo'ó ka'án ña sụvị ị. Tẹ ka'án kạ ị xiin' ndọ' ña ndẹẹ vịtịn kụnị ndọ' ña yu'ụ, ña nduu' tụ tẹ yivị', kịị' kụndu'ụ' ị ndạ'a' kuạ'ạ Ndiosí ka'nu' koo' chukuu', tẹ kụnị tụ ndọ' kịị' kịxịn ị nuụ' vikọ' ndịvi' —nị kachị ạ xiin' rạ.
65 Sạkan' tẹ nị ndạta' sutụ jạạn' totọ rạ xa'ạ' ạ ña nị nạsaạ' rạ, tẹ nị ka'ạn rạ ndii:
—Nị kạnịạ'a rạ xa'ạ' Ndiosí, sạkan' na kuii' küní kạ nẹ yivị' ndịẹẹ yụ'u' nuụ' ẹ' xa'ạ' rạ. Sạkuu' ndọ' nị xịnị sọ'ọ ña kanịạ'a rạ xa'ạ' Ndiosí.
66 ¿Sạạ tuu ndọ'? —nị kachị sutụ jạạn'.
Tẹ nị nạkuịin nẹ jạạn' ka'án nịạ ndii:
—Xata'ạn kụvị rạ —nị kachị nịạ.
67 Sạkan' tẹ nị kọndịạ tiasị'i tẹ yivị' nuụ' ạ, tẹ nị kụụn ịki' tụ ña'a' rạ. Tẹ sạvạ tụkụ rạ nị sạ'ndia' nuụ' ạ
68 tẹ ka'án rạ xiin' ạ ndii:
—Yo'ó, tẹ ka'án ña nduu' ụn' Cristo, nạkụnị ụn' yọọ nị kạnị yo'ó —kachi rạ.

Ka'án Pedro ña xïní rạ Jesús

(Mr. 14:66-72; Lc. 22:55-62; Jn. 18:15-18,25-27)

69 Tẹ kịị' ndu'ụ' Pedro nuụ' kị'ẹ ndii, nị kụyạtịn ịin ña' xika' nuu', tẹ nị ka'ạn a' xiin' rạ ndii:
—Nị xikạ tụ yo'ó xiin' Jesús, tẹ nị kịẹẹ ñụ'u' Galilea, kaạ' —nị kachị a'.
70 Ndisụ nï kịẹẹ yụ'u' rạ ka'án rạ xiin' a' nuụ' sạkuu' nẹ ndiee' jạạn' ndii:
—Xïní ị ndee xa'ạ' ka'án ụn' —nị kachị rạ.

71 Tẹ kiị' kua'ạn kẹtạ rạ yi'e' jạạn' ndii,
nị xịnị ña'a' ịngạ kạ ña' xika' nuu'. Tẹ nị
ka'ạn a' xiin' nẹ ita' yạtịn jạạn' ndii:
—Nị xikạ tụ tẹ yọ'ọ' xiin' Jesús, tẹ nị
kịẹẹ ñụụ Nazaret, kaạ' —nị kachị a'.
72 Ndisụ tụkụ nị nị ka'ạn rạ ña xïní ña'a'
rạ naka'an' rạ ndẹẹ kivị' Ndiosí ka'án rạ
ndii:
—Xïní yu'ụ tẹ yivị' kaạ' —nị kachị rạ.
73 Tẹ nuu' vạ nị xka'ndịạ, tẹ nị kụyạtịn
nẹ ita' jạạn', tẹ nị ka'ạn nịạ xiin' rạ ndii:
—Ña ndạku xnạ'ạ nduu' ạ ndii, nị xikạ
tụ yo'ó xiin' tẹ kaạ', sạkan' ña ịịn kachi
ndatu'un' ụn' naa ndatu'un' nẹ Galilea
—nị kachị nịạ.
74 Sạkan' tẹ nị xạ'a' rạ kanịạ'a xiin' mii'
mịi' rạ, tẹ ka'án tụ rạ kivị' Ndiosí ndii:
—Xïní yu'ụ tẹ yivị' kaạ' —nị kachị rạ.
Tẹ na nị ña jạạn' ka'án rạ, tẹ nị kạnạ
nduchié.
75 Sạkan' tẹ nị nạkạ'an' Pedro ña xạ nị
ka'ạn Jesús xiin' rạ ndii: “Ña kuní kạ
kạnạ nduchié ndii, xạ unị ta'an ịchi' nị
ka'ạn ụn' ña xïní ụn' yu'ụ”, nị kachị ạ
xiin' rạ. Tẹ kiị' nị kẹtạ rạ ịkan' ndii, nị
xạkụ suchi' ịnị vạ rạ.

27

*Sọ'ọ nị xạạ ạ kiị' nị sạnạkua'a tẹ yivị'
Jesús ndạ'a' Pilato*
(Mr. 15:1; Lc. 23:1-2; Jn. 18:28-32)

1 Nị kitụ' sọ'ọ, tẹ nị nạkayạ sạkuu' sutụ
kuu' nụu' xiin' tẹ xịxạ nuụ' ñụụ, tẹ nị
nạkạtạ rạ kuento rạ tẹ sạnạkua'a rạ Jesús
ndạ'a' tẹ romano tẹ kạ'nị' ña'a' rạ.
2 Ndị'ị jạạn', tẹ nị sạtiín ña'a' rạ, tẹ nị
nạkạ ña'a' rạ, tẹ nị xa'ạn sạnạkua'a ña'a'
rạ ndạ'a' Poncio Pilato, tẹ xa'ndia chuun'
nuụ' ñụ'u' jạạn'.

*Yo'ó ka'án ạ sạạ nị xạ'nị' xiin' mii' mịi'
Judas*

3 Kiị' nị xịnị Judas, tẹ nị sạnạkua'a ña'a'
ndạ'a' tẹ kuu' ka'nu', ña xạ nị kạtun' tẹ
jạạn' Jesús tẹ kụvị ạ ndii, nị nạtuvị' ịnị
vạ rạ. Tẹ nị sạnạndiko' rạ okọ uxị ta'an
xụ'un' plata jạạn' ndạ'a' sutụ kuu' nụu'
xiin' tẹ xịxạ nuụ' ñụụ jạạn'.
4 Tẹ nị ka'ạn rạ ndii:
—Nị xạạ ị kuạchị, sạkan' ña nị
sạnạkua'a ị ịịn tẹ kọọ' kuạchị —nị kachị
rạ.
Tẹ nị ka'ạn tẹ jạạn' xiin' rạ ndii:
—Kọọ' kuenta kumi' ndụ xa'ạ' ña jạạn',
kuạchị mịi' ụn' nduu' ạ —nị kachị rạ.
5 Sạkan' tẹ nị xạtịạ rạ xụ'un' jạạn' tịxịn
yụkun' ka'nu', tẹ kua'ạn rạ, tẹ nị chụ'ụn
rạ yọ'o' sukụn' rạ, nị kạtạxko' xiin' mịi'
rạ, tẹ nị xi'ị rạ.
6 Tẹ sutụ jạạn' ndii, nị nạkạyạ rạ xụ'un'
jạạn', tẹ nị ka'ạn rạ ndii:
—Vạ'ạ yoo ạ ña tạạn' ẹ' xụ'un' yo'o'
tịxịn xatụn' xụ'un' yụkun', sạkan' ña
xụ'un' ña nị chạ'vị ẹ' tẹ kạ'nị' ẹ' ịịn tẹ yivị'
nduu' ạ —nị kachị rạ.
7 Tẹ nị nạkạtạ rạ kuento rạ, tẹ xiin'
xụ'un' jạạn' nị sạtạ' rạ ñụ'u' mii' nị tạvạ'
tẹ yivị' ñụ'u' kixin', tẹ kụndụụ ạ mii' ndieẹ
nẹ kuạxị tụkụ xaan'.
8 Sạkan' na kuii' ndẹẹ vịtịn nạni' ạ ñụ'u'
níi'.
9 Sạkan', tẹ nị xinụ ña nị ka'ạn
Jeremías, tẹ nị ka'ạn tiakú tụ'ụn Ndiosí
xtạ'an', kiị' nị ka'ạn rạ ndii:
Tẹ nị nạchiị' rạ okọ uxị ta'an xụ'un' plata,
ña nduu' yạ'vị kivị' ñụụ ạ,
ña nị chịndu'ụ' nẹ Israel,
10 tẹ xiin' ña jạạn' nị sạtạ' rạ ñụ'u' tẹ tavạ'
ñụ'u' kixin',
sạạ nii' nị ka'ạn chuun' xtọ'ọ ẹ' xiin' ị.
Nị kachị rạ.

*Sọ'ọ nị xạạ ạ kiị' nị ịịn Jesús nuụ' Pilato
(Mr. 15:2-5; Lc. 23:3-5; Jn. 18:33-38)*

11 Tẹ kiị' iin' Jesús nuụ' tẹ xa'ndia
chuun' jạạn', tẹ nị ndạtu'ụn' ña'a' rạ ndii:
—¿Ñáá yo'ó nduu' rey nuụ' nẹ judío?
—nị kachị rạ.
Tẹ nị nạkuịịn ạ ndii:
—Uun, mịi' ụn' nị ka'ạn sạkan' —nị
kachị ạ.
12 Tẹ kiị' tiin' kuạchị ña'a' sutụ kuu'
nụu' jạạn' xiin' tẹ xịxạ nuụ' ñụụ jạạn'
ndii, nï nạkuịịn xạchi' ạ.
13 Sạkan' tẹ nị ka'ạn Pilato xiin' ạ ndii:
—¿Ñáá xïni sọ'ọ ụn' sạkuu' ña tiin'
kuạchị tẹ kaạ' yo'ó? —nị kachị rạ.
14 Ndisụ ndẹẹ ịịn yụ'u' nï nạkuịịn xạchi'
Jesús xa'ạ' ña jạạn', tẹ nị nạndạnị vạ
Pilato.

*Sọ'ọ nị xạạ ạ kiị' ña xạ yoo kụvị nduu'
Jesús
(Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38—
19:16)*

15 Vą'ą, sąkuu' i̱chi' ki̱i̱' nasukú vi̱ko' jąąn' ndii, xi saña' tę xa'ndia chuun' jąąn' i̱i̱n tę ñu'u' vi̱'ę kąą naa xi xaá rą, tę saña' rą ndee ką tę kuní nę yivi̱'.

16 Tę naá i̱i̱n tę xiní sąkuu' nę yivi̱' vi̱'ę kąą ki̱i̱' sąkan', tę nąni' Barrabás.

17 Tę ki̱i̱' ni̱ nąkayą kua'ą' nę yivi̱' i̱kan', tę ni̱ ndątu'ų̱n' ña'a' Pilato ndii:

—¿Yǫǫ kuní ndǫ' sąña' i̱? ¿Ñáá Barrabás, uun ñáá Jesús, tę ka'án ndǫ' nduu' Cristo? —ni̱ kachi̱ rą.

18 Ni̱ ka'ąn rą sąkan', kuąchi̱ ndii ni̱ kųndąni̱ rą ña ni̱ sąnąkua'a ña'a' tę jąąn' xa'ą' ą ña ndąsi̱' nuų' rą xini ña'a' rą kui̱ti̱'.

19 Tę ki̱i̱' ndu'ų' Pilato mii' xa'nú rą kuąchi̱ ndii, ni̱ ti̱'vi' ña' si'i rą kuento ndą'a' rą, ka'án a' ndii: "Chï'ni̱ xiin' mi̱i' ų̱n' nuų' ña kuni sąą rą xiin' tę xachuun' ndąku ñaą'. Sąkan' ña ni̱ sąndo'o' vą xąni̱ yu'ų̱ ñųu ndi'ę' ni̱ xąą rą", ni̱ kachi̱ a'.

20 Ndisų̱ sutų̱ kuu' nųu' jąąn' xiin' tę xi̱xą nuų' ñųų ndii, ni̱ chų'ų̱' rą nę yivi̱' kua'ą' jąąn' tę ka'ąn ni̱ą ña vą'ą ką na sąña' rą Barrabás, tę na ką'ni̱' rą Jesús.

21 Tę ni̱ ka'ąn ni̱ tųkųų Pilato xiin' ni̱ą ndii:

—¿Ndee tę uvi̱ tą'an yo'o' kuní ndǫ' sąña' i̱? —ni̱ kachi̱ rą.

Tę ni̱ ka'ąn ni̱ą ndii:

—Vą'ą ką Barrabás sąña' ų̱n' —ni̱ kachi̱ ni̱ą.

22 Tę ni̱ ka'ąn Pilato xiin' ni̱ą ndii:

—¿Tę ndee ña kuní ndǫ' sąą i̱ xiin' Jesús, tę ka'án ndǫ' nduu' Cristo? —ni̱ kachi̱ rą.

Tę i̱i̱n ni̱ ndą'a' ni̱ ka'ąn sąkuu' ni̱ą ndii:

—Nuų' krusín kų̱xi̱ ų̱n' rą —ni̱ kachi̱ ni̱ą.

23 Tę ni̱ ka'ąn ni̱ tųkųų Pilato xiin' ni̱ą ndii:

—¿Ndichun? ¿Ndee ña ni̱ą'a ni̱ xąą rą? —ni̱ kachi̱ rą.

Ndisų̱ ni̱ kuąa' ti'e' ką nę jąąn' ka'án ni̱ą ndii:

—Nuų' krusín kų̱xi̱ ų̱n' rą —ni̱ kachi̱ ni̱ą.

24 Tę ni̱ xi̱ni̱ Pilato ña kųvi̱ nąmą rą ña kuní nę yivi̱' kua'ą' jąąn', süų' jąąn' ndii sǫ'ǫ ndi̱ęe' ką nasaá' ni̱ą, sąkan' na kuii' ni̱ xikąn rą ti̱kui, tę ni̱ nątią rą ndą'a' rą nuų' nę jąąn' ka'án rą ndii:

—Kǫ̈ǫ' kuąchi̱ kumi' yu'ų̱ xa'ą' ña kųvi̱ tę xachuun' ndąku yo'o', ndo'ó kui̱ti̱' nduu' nę kumi' kuąchi̱ —ni̱ kachi̱ rą.

25 Tę i̱i̱n ni̱ ndą'a' ni̱ ka'ąn sąkuu' ni̱ą ndii:

—Ndu'ų̱ na kui̱sǫ kuąchi̱ xa'ą' ña kųvi̱ rą, tę na kui̱sǫ tų̱ ña'a' si'ę ndų̱ —ni̱ kachi̱ ni̱ą.

26 Sąkan' tę ni̱ sąña' rą Barrabás, tę ni̱ ka'ąn chuun' rą ña sų̱kų̱' yǫ'o' tę xíin' Jesús. Ndi̱'i̱ jąąn' tę ni̱ sąnąkua'a ña'a' rą tę kų̱xi̱ ña'a' rą nuų' krusín.

27 Sąkan' tę ni̱ xan ndi̱ąką tę xíin' ndą'a' xa'ą' Pilato Jesús ti̱xi̱n vi̱'ę ka'nu', tę ni̱ nąkayą sąkuu' tę xíin' rą sąą xinundų̱ų xi̱i̱n' Jesús mii' iin' ą jąąn'.

28 Sąkan' tę ni̱ tąvą' rą totǫ ą, tę ni̱ sąkui'nú ña'a' rą i̱i̱n totǫ kua'a ndų̱kun'.

29 Tę ni̱ xą'ą rą i̱i̱n corona yǫ'o' i̱ñų', tę ni̱ chi̱ndu'ų' rą ą xíni' ą. Tę ni̱ chi̱'ni̱ rą i̱i̱n tun' yoǫ' ndą'a' kuą'ą ą. Tę ni̱ xi̱kuitą xiti' rą nuų' ą xandi'i' rą xiin' ą ka'án rą ndii:

—Yoo vą'ą yo'ó, tę nduu' rey nę judío —ni̱ kachi̱ rą.

30 Tę kondia tasi̱'i ña'a' rą, tę tu'un' rą tun' yoǫ' jąąn' ndą'a' ą, tę kutun' rą xíni' ą xiin' tun' jąąn'.

31 Tę ki̱i̱' ndi̱'i̱ ni̱ kųndi̱'i̱ rą xiin' ą ndii, ni̱ xtą'ni' rą totǫ kua'a jąąn', tę ni̱ sąnąkui'nú ña'a' rą totǫ mi̱i' ą. Sąkan' tę kua'ąn rą xiin' ą tę kų̱xi̱ ña'a' rą nuų' krusín.

Sǫ'ǫ ni̱ xąą ą ki̱i̱' ni̱ kų̱xi̱ tę xíin' Jesús nuų' krusín

(Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

32 Ki̱i̱' ni̱ ki̱ęę tę xíin' kua'ąn rą xiin' Jesús ndii, ni̱ nąta'an' rą xiin' i̱i̱n tę ni̱ ki̱ęę ñųų Cirene, tę nani' Simón, tę ni̱ ti̱i̱n u'vi̱ rą tę jąąn' ña kǫni̱'i̱ rą krusín Jesús ku'ų̱n rą.

33 Tę ni̱ xąą rą i̱i̱n xaan' mii' nąni' ą Gólgota, tę kivi̱' jąąn' kuni kachi̱ ą i̱ki' xíni' tę ni̱ xi'i̱.

34 Tę i̱kan' ni̱ xiką rą sąko'o' ña'a' rą vino, tę saká xiin' i̱i̱n nuų' sų̱xą uvą. Ndisų̱ ki̱i̱' ni̱ xi̱tǫ yų'u' ą ra' ndii, ni̱ xi̱i̱n ą kǫ'ǫ ą ra'.

35 Tę ki̱i̱' ndi̱'i̱ ni̱ kų̱xi̱ ña'a' rą nuų' krusín jąąn' ndii, ni̱ kątin rą totǫ ą tę kųni̱ rą yǫǫ ndą'a' ndoǫ i̱'i̱n ą. Sąkan' tę xinų ña ni̱ ka'ąn tę ni̱ ka'ąn tiakú tų'ų̱n Ndiosí

kiị' nị ka'ạn rạ ndii: “Nị kạtịn tẹ yivị' totọ ị, tẹ nị nạtạ'vi' rạ ạ”, nị kachị rạ.
36 Sạkan' tẹ nị xịkụndieẹ tẹ xíin' ịkan' xito' ña'a' rạ.
37 Tẹ nị kẹ'ị rạ ịin tu'ụn' yụ'u' nuụ' ịin vitụ', tẹ nị chịndu'ụ' rạ ạ xíni' krusín jạạn' xa'ạ' ña nị tịin kuạchị ña'a' rạ ka'án ạ ndii: “Tẹ yọ'ọ' nduu' Jesús, tẹ nduu' rey nẹ judío”, kachi ạ.
38 Tẹ kiị' sạkan' ndii, nị kụxị tụ rạ tạta'vi' xịin' ạ ịin tẹ kui'nạ' nuụ' ịin krusín. Ịin rạ ndạ'a' kuạ'ạ ạ, tẹ ịngạ rạ ndạ'a' ịtịn ạ.
39 Tẹ nẹ xka'ndíá ịkan' ndii, nị xạndị'ị nịạ xiin' ạ seko' nịạ xíni' nịạ
40 ka'án nịạ ndii:
—Jạn', yo'ó, tẹ ka'án ña tạnị ụn' yụkun' ka'nu' ẹ', tẹ nạkạnị ụn' tụkụ ạ kivị' ña unị ndii, sạkakú xiin' mii' ụn'. Tẹ naa' si'ẹ Ndiosí xnạ'ạ nduu' ụn' ndii, kuan nụụ ụn' nuụ' krusín ñaạ' —nị kachị nịạ.
41 Tẹ nii' sạkan' nị xạndị'ị tụ sutụ kuu' nụu', xiin' tẹ sania'á tụ'ụn ndẹi' Ndiosí, xiin' tẹ fariseo, xiin' tẹ xịxạ nuụ' ñụụ xiin' ạ ka'án rạ ndii:
42 —Ịngạ nẹ yivị' nị sạkakú rạ, tẹ küvị sạkakú xiin' mii' mịi' rạ. Naa' rey yoo' ẹ', nẹ Israel, xnạ'ạ nduu' rạ ndii, na nụụ ki'ị' rạ nuụ' krusín vịtịn, tẹ kạndịxa' ña'a' ẹ'.
43 Ịnị rạ xini rạ Ndiosí. Na sạkakú ña'a' ạ vịtịn naa' ndịxạ kundanị ña'a' ạ, sạkan' ña nị ka'ạn rạ ndii: “Si'ẹ Ndiosí nduu' ị”, nị kachị rạ —nị kachị sạkuu' tẹ jạạn'.
44 Tẹ nị xạndị'ị tụ uvị sạa' tẹ kui'nạ', tẹ ndondia nuụ' krusín jạạn', xiin' ạ.

Sọ'ọ nị xạạ ạ kiị' nị xi'ị Jesús nuụ' krusín
(Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

45 Tẹ kiị' nị xạạ ịin ke'in' ndii, nị kụụ ịin yaví kạnii' ịin yivị' ndẹẹ nị xa'ạn' ndịko' ạ kạạ unị xạkuaạ'.
46 Tẹ kuyatin' kạạ unị jạạn' nị ka'ạn ti'e' Jesús ndii:
—Elí, Elí, ¿lama sabactani? —nị kachị ạ. Ña jạạn' kuni kachị ạ ndii: Ndiosí mịi' ị, Ndiosí mịi' ị, ¿ndichun na nị nạkọọ ụn' yu'ụ?
47 Tẹ nị ka'ạn xiin' ta'an' sạvạ nẹ ita' ịkan' kiị' nị xịnị sọ'ọ nịạ nị ka'ạn ạ ña jạạn' ndii:
—Elías kana' tẹ kaạ' —nị kachị nịạ.
48 Xạ ka'án ẹ', tẹ nị ndạvạ ịin tẹ iin' ịkan', tẹ nị kị'ịn rạ ịin pachị, tẹ nị sẹ'vi rạ ạ vino ịya'. Tẹ nị sạtiín rạ ạ nuụ' ịin tun' yoọ', tẹ nị kạtạnị rạ ạ nuụ' Jesús tẹ kọ'ọ ạ ra'.
49 Ndisụ sạvạ nẹ yivị' jạạn' nị ka'ạn xiin' rạ ndii:
—Ndiatu' ụn', tẹ kụnị ẹ' naa' kịxịn Elías tẹ sạkakú ña'a' rạ —nị kachị nịạ.
50 Tẹ Jesús ndii, tụkụ nị nị nde'ị ti'e' ạ, tẹ nị kẹtạ nimá ạ.
51 Sạkan' tẹ, totọ ña ta'nu' ị'nụ tịxịn yụkun' ka'nu' ndii, nị ndatạ' ạ. Nị xạ'a' ạ ndẹẹ ndịẹnụ, tẹ nị kịẹẹ nuụ ạ ninụ. Tẹ nị tạạn ịin yivị', tẹ nị ndatạ' tụ kạvạ'.
52 Tẹ nị nunịạ' tụ yavị ndịi, tẹ kua'ạ' vạ ñụ'u' nde'ị, nẹ nduu' kuenta Ndiosí, nẹ nị xi'ị ndii, nị nạtịạkụ nịạ.
53 Tẹ nẹ nị nạtịạkụ jạạn' ndii, nị kịeẹ nịạ yavị jạạn' ndẹẹ kiị' nị nạtịạkụ Jesús, tẹ nị kọ'nị nịạ ñụụ Jerusalén, ña sụ'ụn, tẹ nị xịnị ña'a' kua'ạ' nẹ yivị'.
54 Tẹ kiị' nị xịnị tẹ xíin' kuu' nụu' xiin' tẹ ita' xiin' rạ xito' rạ Jesús ña nị tạạn' xiin' sạkuu' ña nị xka'ndịạ ịkan' ndii, nị yị'vi xạvạ'ạ rạ ka'án rạ ndii:
—Ndịxạ xnạ'ạ nduu' ạ ndii, si'ẹ Ndiosí nị nduụ' tẹ kaạ' —nị kachị rạ.
55 Tẹ nị itạ kua'ạ' ña'a' ndẹẹ ndọsọ' jạạn' xito' nịạ ña yoo jạạn'. Nẹ jạạn' ndii, nị ndikụn nịạ Jesús, nị kịxịn nịạ ndẹẹ ñụ'u' Galilea xika' nụụ nịạ nuụ' ạ.
56 Tẹ tẹịn nẹ jạạn' nị kạ'nị María Magdalena, xiin' María sị'i' Jacobo xiin' ñạnị rạ José, xiin' sị'i' si'ẹ ịin tẹ nani' Zebedeo.

Sọ'ọ nị xạạ ạ kiị' nị ndieẹ ñụ'u' nde'ị Jesús
(Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

57 Tẹ xạkuaạ' nuu' kiị' sạkan' ndii, nị xạạ ịin tẹ vikạ', tẹ nị kịẹẹ ñụụ Arimatea, tẹ nani' José. Tẹ nị nduụ tụ tẹ jạạn' tẹ ndikún ịchi' Jesús.
58 Sạkan' na nị xa'ạn rạ nuụ' Pilato, tẹ nị xikạn rạ ñụ'u' nde'ị Jesús. Sạkan' tẹ nị ka'ạn chuun' Pilato ña tạxị tẹ xíin' ñụ'u' nde'ị ạ jạạn' ndạ'a' José.
59 Tẹ kiị' ndị'ị nị sạnuu' rạ ạ ndii, nị tịsukụ' rạ ạ ịin totọ yạạ ndiká.
60 Tẹ nị xa'ạn chịnaá rạ ạ tịxịn yavị ndịi, ña nị xạtịạ rạ tọko' kạvạ'. Ña jạạn' ndii,

yavị xąa' ña sąkan' nị xą'ą rą nduu' ą. Tẹ nị sątuvị' rą ịin yuụ' chiẹ, tẹ nị ndąsị rą yụ'u' yavị jąąn'. Sąkan' tẹ nị kẹtą rą kua'ąn rą.

61 Tẹ yątịn jąąn' ndu'ụ' María Magdalena xiin' ịngą ką María xto'ni' nịą yavị jąąn'.

Xito' tẹ xíin' yavị ndịi mii' nị naą ñụ'u' nde'ị Jesús

62 Tẹ ịngą kivị', kịi' nị xka'ndịą kivị' ña sakoo' tụ'vą xiin' mii' nịą xa'ą' kivị' sábado, ña xinąndieẹ' nịą jąąn' ndii, nị nąkayą sąkuu' sutụ kuu' nụu' xiin' tẹ fariseo nuụ' Pilato.

63 Tẹ nị ka'ąn rą ndii:

—Tákui'e, naka'an' ndụ ña nị ka'ąn tẹ jąąn', tẹ nị xịnị xa'an' nẹ yivị', kịi' nị tiakụ rą ndii: "Kivị' ña unị, tẹ nątịąkụ tụkụụ ị", nị kachị rą.

64 Xa'ą' ą jąąn' na kuii' tịąnụ' ụn' tẹ xíin' tẹ na kọtọ vą'ą rą yavị ndịi jąąn' ndẹẹ kivị' ña unị. Saą' ịin kịi' ku'ụn tẹ ndikún ịchi' rą ñụu tẹ sąkui'na' rą ñụ'u' nde'ị jąąn', tẹ ka'ąn rą xiin' nẹ yivị' ndii: "Nị nątịąkụ rą tẹịn nẹ nị xi'ị." Naa' sąą rą sąkan' ndii, ịin tụn vixị ndiaa' ką kụndụụ ą tẹ sąkan' ña nụu' —nị kachị rą xiin' Pilato.

65 Tẹ nị ka'ąn Pilato xiin' rą ndii:

—Ñaą' nąką ndọ' ịin tị'vị tẹ xíin' tẹ ku'ụn kọtọ ndọ' yavị jąąn' sąą vą'ą ką tuu mịi' ndọ' —nị kachị rą.

66 Tẹ nị kịẹẹ rą kua'ąn rą, tẹ nị xaą rą ịkan', tẹ nị chịndu'ụ' rą ịin tunị xatą' yuụ' ña ndasi yụ'u' yavị jąąn'. Sąkan' tẹ nị nąkọọ rą tẹ xíin' jąąn' tẹ kọtọ rą ą.

28

Sọ'ọ nị xąą ą kịi' nị nątịąkụ Jesús (Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

1 Kịi' nị xka'ndịą kivị' sábado, ña xinąndieẹ' nẹ yivị' ndii, nịą'ą vą kivị' nụu' xa'ą' xịmana, tẹ nị xa'ąn María Magdalena xiin' ịngą ką María yavị ndịi mii' naá ñụ'u' nde'ị Jesús.

2 Tẹ ndịẹe' vą nị kąndą, sąkan' ña nị nụụ ịin ángele, ña xika' nuu' nuụ' xtọ'ọ ẹ' Ndiosí, ndịvi', tẹ nị xaą ą yavị ndịi jąąn', tẹ nị sątuvị' ą yuụ' ña ndasi yi'e' jąąn', tẹ nị xịkụndu'ụ' ą xatą' yuụ' jąąn'.

3 Yi'é ą ndẹẹ naa ñu'ụ savị', tẹ totọ ą ndii, yąą kachị' vị' ą.

4 Tẹ xa'ą' ą ña nị yị'vi vą tẹ xíin' nị xąą ángele jąąn' ndii, kisi' vị' ña'a' ą ndẹẹ nị kụnịąą' xąchi' rą.

5 Ịkan' tẹ nị ka'ąn ángele xiin' ña'a' jąąn' ndii:

—Kuän yi'vi ndọ', xiní ị ña Jesús, ña nị xi'ị nuụ' krusín, nanduku' ndọ'.

6 Kọọ' ką ñụ'u' nde'ị ą naá yo'o', sąkan' ña xą nị nątịąkụ ą sąą nii' nị ka'ąn ą. Nịą'ą ndọ' tẹ kụnị ndọ' mii' nị naą ą.

7 Tẹ vịtịn ndii, kua'an ki'ị' ndọ' tẹ ka'ąn ndọ' xiin' tẹ ndą'a' xa'ą' ą ña xą nị nątịąkụ ą. Tẹ xị'ną mịi' ą ni'i' ịchi' nuụ' ndọ' kua'ąn ą ñụ'u' Galilea, ịkan' kụnị ña'a' ndọ'. Ña kaą' nduu' ña ka'án ị xiin' ndọ' —nị kachị ángele xiin' nịą.

8 Sąkan' tẹ yachị vą nị kịẹẹ nẹ jąąn' yavị jąąn' kua'ąn nịą. Yi'vi nịą, tẹ vą'ą tụ kuni nịą. Taxta'an' nịą tẹ ka'ąn nịą ña jąąn' xiin' tẹ ndą'a' xa'ą' ą.

9 Xą sąkan' nị, tẹ nị nąta'an' Jesús xiin' nịą, tẹ nị ka'ąn ą ndii:

—Na kọọ na ña manị' xiin' ndọ' —nị kachị ą.

Tẹ nị kụyątịn nịą mii' iin' ą, tẹ nị xịkuitą xiti' nịą nuụ' ą, tẹ nị nụmị nịą xa'ą' ą tiin' ka'nu' ña'a' nịą.

10 Sąkan' tẹ nị ka'ąn ą xiin' nịą ndii:

—Kuän yị'vi ndọ'. Kua'ąn ndọ' tẹ ka'ąn ndọ' xiin' ñąnị ị na ku'ụn rą ñụ'u' Galilea, tẹ ịkan' kụnị rą yu'ụ —nị kachị ą.

Ña yọ'ọ' nduu' tụn vixị ña nị ka'ąn tẹ xíin'

11 Tẹ kịi' kua'ąn ña'a' jąąn' ndii, kua'ąn tụ sąvą tẹ xíin' jąąn' ñụụ, tẹ nị ka'ąn rą xiin' sutụ kuu' nụu' sąkuu' ña nị yoọ jąąn'.

12 Tẹ nị nąkayą sutụ jąąn' xiin' tẹ xịxą nuụ' ñụụ jąąn', tẹ nị nąkątą rą kuento rą. Ndị'ị jąąn' tẹ nị tąxị rą kua'ą' xụ'un' ndą'a' tẹ xíin' jąąn',

13 tẹ ka'án rą ndii:

—Ka'ąn ndọ' ndii: "Kịi' kixín ndụ ndiee' ndụ ñụu, tẹ nị kịxịn tẹ ndikún ịchi' rą, tẹ nị xąkui'na' rą ñụ'u' nde'ị jąąn'", kachị ndọ'.

14 Tẹ naa' kụnị Pilato kuento xa'ą' ña kaą' ndii, ndu'ụ sąkąndixa' ña'a' tẹ kọọ' ą sąą rą xiin' ndọ' —nị kachị rą xiin' tẹ xíin' jąąn'.

15 Tẹ nị kị'ịn tẹ xíin' jąąn' xụ'un', tẹ nị xąą rą sąą nị ka'ąn sutụ jąąn' xiin' rą, tẹ

nį kikų kuento jąąn' tęin nę ta'an' ę', nę judío, ndęę kivį' vįtįn.

Ka'án chuun' Jesús xiin' tę ndą'a' xa'ą' ą ña ka'ąn ndǫsǫ' rą tų'ųn ą
(Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

16 Tę uxį įįn tę ndą'a' xa'ą' ą jąąn' ndii, nį kįęę rą kua'ąn rą xikį' ña kandu'ų' ñų'u' Galilea mii' nį ka'ąn chuun' Jesús xiin' rą.
17 Tę kįį' nį xįnį ña'a' rą ndii, nį xąka'nu' ña'a' rą. Ndisų sąvą rą nï kąndįxa' vą'ą.
18 Tę nį kųyątįn Jesús nuų' rą ka'án ą xiin' rą ndii:
—Ndą'a' yu'ų nį tąxį Ndiosí sąkuu' ña ndįęe', tę ką'ndįą chuun' į ndįvi' xiin' įįn yivį'.
19 Xa'ą' ą jąąn' na kuii' kua'an ndǫ', tę sąnia'á ndǫ' sąkuu' nę yivį' įįn yivį tę kųndikųn nįą įchi' į. Tę sąkuchi' ña'a' ndǫ' xiin' ña ndįęe' yųva' ę' Ndiosí, xiin' ña ndįęe' si'ę ą, xiin' ña ndįęe' Espíritu Santo.
20 Tę sąnia'á tų ña'a' ndǫ' ña na sąxinú nįą sąkuu' ña nį ka'ąn chuun' į xiin' ndǫ' kaą'. Tę yu'ų ndii, kǫǫ į xiin' ndǫ' ndęę ndi'i' nį kivį' ndęę ku'ųn ndįko' įįn yivį' —nį kachį ą. Sąkan' na kųnduų ą.

Tụtụ yo'o' nduu' ña nị kẹ'į̣ San Marcos ña ka'án xa'ạ' Jesús

Sọ'ọ nị xąą ą kịị' nị sąkuchi' Juan nẹ yivị' kuenta Ndiosí ịtịą Jordán
(Mt. 3:1-12; Lc. 3:1-9,15-17; Jn. 1:19-28)

1 Sọ'ọ nị xą'a' tụ'ụn vą'ą ña ka'án xa'ạ' Jesucristo, si'ẹ Ndiosí.
2 Naa yosọ' ą mii' nị ka'ạn Isaías tẹ nị ka'ạn tiakú tụ'ụn Ndiosí, kịị' nị kẹ'į̣ rą ña nị ka'ạn Ndiosí ndii:
Yu'ụ ndii, tianụ' į̣ ndą'a' xa'ạ' į̣,
tẹ xị'ną rą ku'ụn, tẹ ndąsąvą'ą rą ịchi' nuụ' ụn'.
3 Tẹ tẹ jąąn' nduu' tẹ tiakú tachị' yụ'u' ka'án ti'e' rą mii' taxịn' kaa' ndii:
“Ndąsąvą'ą ndo'ó ịchi' mii' kịxịn xtọ'ọ ẹ', tẹ ndąsąndąku tụ ndọ' ą.”
Kachi ą.
4 Sąkan' na kuii' nị xą'a' ịin tẹ nani' Juan sakuchi' rą nẹ yivị' kuenta Ndiosí mii' taxịn' kaa'. Tẹ ka'án ndọsọ' rą nuụ' nịą kuenta ña nąmą nịą nimá nịą xa'ạ' kuąchị ña xaa' nịą. Sąkan' tẹ kọọ ka'nu' ịnị Ndiosí xa'ạ' nịą, tẹ kụchị nịą kuenta ą.
5 Tẹ sąkuu' nẹ ndiee' ñụụ Jerusalén xiin' ndą'a' ą, ña ñu'u' nuụ' ñụ'u' Judea ndii, nị xa'ạn nịą mii' iin' Juan jąąn', tẹ kụnị sọ'ọ ña'a' nịą, tẹ na'má nịą kuąchị nịą, tẹ nị sąkuchi' ña'a' rą kuenta Ndiosí ịtịą Jordán jąąn'.
6 Totọ Juan ndii, xiin' ịxi' camello nị kuą'ą ą. Tẹ ki'i' ịin' tọko' rą. Tẹ tịką xiin' ñuñụ' ịtun' nị xąxị' rą.
7 Nị ka'ạn ndọsọ' rą nuụ' nịą ndii:
—Ña kuąxị xatą' į̣ ndii, ña koo' chukuu' ką nduu' ą tẹ sąkan' yu'ụ. Tẹ yu'ụ ndii, nị ndẹẹ vä'ą į̣ kụndụụ tẹ ndąxin' ịin' ndixạn' ki'i' ą.
8 Yu'ụ ndii, sakuchi' į̣ ndo'ó xiin' tịkui kuịtị', ndisụ ña jąąn' ndii, sąkuchi' ą ndo'ó kuenta ą xiin' ña ndịẹe' Espíritu Santo —nị kachị rą xiin' nịą.

Sọ'ọ nị xąą ą kịị' nị chịchị tu Jesús ịtịą Jordán
(Mt. 3:13-17; Lc. 3:21-22)

9 Tẹ kịị' sąkan' ndii, nị kẹtą Jesús ndẹẹ ñụụ Nazaret, ña naá nuụ' ñụ'u' Galilea, tẹ nị xąą ą mii' iin' Juan jąąn', tẹ nị sąkuchi' ña'a' rą ịtịą Jordán.
10 Tẹ ndị'į̣ sọ'ọ nị chịchị Jesús, tẹ nị kẹtą ą tịkui. Ịkan' tẹ nị xịnị ą nị nunịą' ndịvi', tẹ nuu' Espíritu Ndiosí, naa kaa' paloma kaa' ą, tẹ nị ndoọ ą xiin' ą.
11 Sąkan' tẹ nị ka'ạn ịin tachị' yụ'u' ndẹẹ ndịvi' ndii:
—Yo'ó nduu' si'ẹ manị' į̣, tẹ vą'ą vą kuni į̣ xini į̣ yo'ó —nị kachị ą xiin' ą.

Sọ'ọ nị xąą ą kịị' nị kunị ña ndịvą'ą sąnama' ą Jesús nuụ' kuąchị
(Mt. 4:1-11; Lc. 4:1-13)

12 Ndị'į̣ sọ'ọ ña jąąn', tẹ nị sąka'án Espíritu Santo nimá Jesús tẹ ku'ụn ą mii' taxịn' kaa'.
13 Tẹ ịkan' nị xiką ą nii' uvị xịkọ kivị', tẹ nị xịtọ kuą'ą ña'a' ña ndịvą'ą. Tẹ nị xiką ą tẹịn ti' ịku', tẹ nị ndẹkuịẹ ángele ịkan', tẹ nị xiką nụụ ą nuụ' Jesús.

Sọ'ọ nị xąą ą kịị' nị xą'a' Jesús ka'án ndọsọ' ą nuụ' nẹ ndiee' ñụ'u' Galilea
(Mt. 4:12-17; Lc. 4:14-15)

14 Tẹ kịị' nị xịku'ụn Juan naá rą vị'ẹ kąą ndii, nị xa'ạn Jesús nuụ' ñụ'u' Galilea ka'án ndọsọ' ą tụ'ụn vą'ą xa'ạ' sąą kuní Ndiosí ką'ndịą chuun' ą nimá ẹ'.
15 Tẹ ka'án ą ndii:
—Xą nị xinụ kivị' ña nị chịtuní Ndiosí, tẹ xą nị kuyątịn ką'ndịą chuun' ą nimá nẹ yivị'. Ña jąąn' na kuii' nąmą ndọ' nimá ndọ' xa'ạ' kuąchị ña xaa' ndọ', tẹ kąndịxa' ndọ' tụ'ụn vą'ą xa'ạ' ịchi' ą —nị kachị ą.

Sọ'ọ nị xąą ą kịị' nị kąnąą Jesús kụmi' ta'an tẹ tavą' tịąka' tẹ kụndụụ rą ndą'a' xa'ạ' ą
(Mt. 4:18-22; Lc. 5:1-11)

16 Tẹ kịị' xika' Jesús yụ'u' mịnị Galilea ndii, nị xịnị ą uvị tą'an tẹ yivị'. Ịin rą nąni' Simón, tẹ ịngą rą nąni' Andrés. Tẹ jąąn' ndii, ñąnị rą kụnị ta'an' rą. Tẹ skó'ni' rą ñụnụ' rą tịxịn tịkui mịnị jąąn', sąkan' ña tẹ tavą' tịąka' nduu' rą.
17 Tẹ nị ka'ạn ą xiin' rą ndii:
—Nịą'ą ndọ', tẹ kụndikụn ndọ' ịchi' į̣, tẹ sąnia'á į̣ ndo'ó tąvą' ndọ' nẹ yivị' nuụ' kuąchị nịą tẹ kụndikụn nịą yu'ụ —nị kachị ą.

18 Xąka'án ę' tę nį nąkǫǫ rą ñųnų' rą, tę nį xįkųndikųn rą Jesús.
19 Tę kįį' nį ya'ą ą ndǫsǫ' ką ndii, nį xįnį ą Jacobo xiin' ñąnį rą Juan, tę uvį sąa' tę jąąn' nduu' si'ę Zebedeo. Tę jąąn' ndii, ndiee' rą xiin' yųva' rą tįxįn tundǫo' rą na'ma' rą ñųnų' rą.
20 Sąkan' tę nį kąnąą Jesús Jacobo xiin' Juan, tę nį nąkǫǫ tę jąąn' yųva' rą tįxįn tundǫo' xiin' tę tatú rą, tę nį xįkųndikųn rą Jesús.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kįį' nį xtą'ni' Jesús ñą ndįvą'ą nimá įįn tę yivį'
(Lc. 4:31-37)

21 Tę nį xąą Jesús ñųų Capernaum xiin' tę ndą'a' xa'ą' ą. Tę kįį' nį xąą kivį' sábado, ñą xinąndieę' nę yivį' ndii, nį skǫ'nu' ą xiin' tę jąąn' tįxįn vį'ę mii' nakayá nę ñųų jąąn', tę nį sąnia'á ą nę yivį'.
22 Tę nį nąndąnį nįą sąą sania'á ñą'a' ą, sąkan' ñą nį ka'ąn ą ndęę naa ka'án įįn tę kumi' ñą ndįęe', tę süų' naa sania'á tę sania'á tų'ųn ndęi' Ndiosí.
23 Tę nį yoǫ įįn tę naá ñą ndįvą'ą nimá tįxįn vį'ę jąąn', tę nį nde'į ti'e' ñą jąąn' ka'án ą ndii:
24 —Kua'an Jesús, tę Nazaret. ¿Ndichun kuąxį sątąña'ą' ųn' ndų? ¿Ñáá kuąxį ųn' tę sąndǫñu'u' ųn' ndų? Xiní yu'ų yǫǫ nduu' yo'ó. Ña sų'ųn kuenta Ndiosí nduu' ųn' —nį kachį ą.
25 Įkan' tę nį ka'ąn ndįęe' Jesús xiin' ñą jąąn' ndii:
—Taxįn' kǫǫ yų'u' ųn' tę kua'an kętą nimá tę ñaą' —nį kachį ą.
26 Tę nį kįsį ndįęe' ñą ndįvą'ą jąąn' tę jąąn', tę nį nde'į ti'e' ą, tę nį kętą ą nimá rą kua'ąn ą.
27 Tę sąkuu' nę jąąn' ndii, nį nąndąnį xąvą'ą nįą, tę nį ka'ąn xiin' ta'an' nįą ndii:
—¿Mii' tų kuąxį ña ka'án tę yivį' kaą'? ¿Teę' įįn įchi' xąa' nduu' ñą sania'á rą, chǫ'? Sąkan' ñą xiin' ñą ndįęe' ka'án chuun' rą nuų' ñą ndįvą'ą, tę xįnį sǫ'ǫ ą —kachi xiin' ta'an' nįą.
28 Tę yachį vą nį kikų kuento xa'ą' Jesús kąnii' nuų' ñų'u' Galilea jąąn'.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kįį' nį sąnda'a Jesús ña' tįsǫ Simón Pedro
(Mt. 8:14-15; Lc. 4:38-39)

29 Sąkan' tę nį kętą Jesús xiin' tę ndą'a' xa'ą' ą jąąn' vį'ę jąąn' tę kua'ąn ą xiin' Simón xiin' Andrés vį'ę uvį sąa' tę jąąn'. Tę kua'ąn tų Jacobo xiin' Juan xiin' ą.
30 Tę ña' tįsǫ Simón jąąn' ndii, ką'ni' ndįęe' tiin' ñą'a' kandu'ų' a' vį'ę jąąn'. Tę kįį' nį xąą Jesús xiin' rą įkan' ndii, nį ka'ąn nę yivį' xiin' ą xa'ą' ña' jąąn'.
31 Sąkan' tę nį kųyątįn ą mii' kandu'ų' a', tę nį tįįn ą ndą'a' a', tę nį ndąnį'į ñą'a' ą. Xąka'án ę' tę nį kįęę ña'a' ką'ni', tę nį xą'a' a' nduku' a' ña kųxį ą xiin' tę jąąn'.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kįį' nį sąnda'a Jesús kua'ą' nę yivį'
(Mt. 8:16-17; Lc. 4:40-41)

32 Tę xąkuaą' nuu' kįį' xą nį ketą ñų'ų kivį' jąąn' ndii, nį xan ndįąką tę nį xan ndįąką nę ndįęę' ñųų jąąn' sąkuu' nę kuni kųvį nuų' Jesús. Tę nį xan ndįąką tų nįą nę ñu'u' ña ndįvą'ą nimá.
33 Tę nį ndękuįę kua'ą' xąvą'ą nę ndiee' ñųų jąąn' yi'e' vį'ę jąąn'.
34 Tę nį sąnda'a ą kua'ą' vą nę kuni kųvį nuų' ndee ką nuų' kui'ę. Tę sąkan' tų nį tąvą' ą kua'ą' ña ndįvą'ą ña ñu'u' nimá nę jąąn'. Tę nį tąxį Jesús ka'ąn ña ndįvą'ą sąkan' ña xiní ña jąąn' yǫǫ nduu' Jesús.

Ka'án Jesús xiin' Ndiosí įįn xaan' mii' taxįn' kaa'
(Lc. 4:42-44)

35 Tę nįą'ą vą kuąxį kitú', tę nį ndǫkoǫ Jesús, tę nį kętą ą vį'ę jąąn' tę kua'ąn ą įįn xaan' mii' taxįn' kaa' xa'ą' ku'ų, tę įkan' nį ndątu'un' ą xiin' Ndiosí.
36 Tę nį xa'ąn nąnduku' ña'a' Simón xiin' įngą tę ndą'a' xa'ą' ą.
37 Tę nį ka'ąn rą xiin' ą kįį' nį xa'ąn kunį ña'a' rą ndii:
—Sąkuu' nę yivį' nanduku' yo'ó, tákui'e —nį kachį rą.
38 Sąkan' tę nį ka'ąn ą xiin' rą ndii:
—To'ǫ' ndǫ' tųkų ñųų, ña ñu'u' yątįn, tę ka'ąn ndǫsǫ' tų į tų'ųn vą'ą nuų' nę yivį' jąąn'. Kuąchį ndii xą chųųn jąąn' nį kętą į nuų' Ndiosí kuąxį į —nį kachį ą.
39 Sąkan' na kuii nį kętą ą xiin' tę ndą'a' xa'ą' ą jąąn', tę nį xa'ąn ka'ąn ndǫsǫ' ą tų'ųn vą'ą nuų' nę ndiee' kąnii' nuų' ñų'u' Galilea. Sąkan' nį xąą ą tįxįn į'įn vį'ę mii' nakayá nę ndiee' ñųų jąąn'. Tę sąkan' tų

nį tạvạ' ạ ña ndịvạ'ạ ña ñu'u' nimá nẹ ndiee' į̈kan'.

Sọ'ọ nį xạạ ạ kịį' nį sạnda'a Jesús į̈in tẹ kumi' kui'ẹ te'i
(Mt. 8:1-4; Lc. 5:12-16)

40 Tẹ nį kụyạtịn į̈in tẹ kumi' kui'ẹ te'i nuụ' Jesús, tẹ nį xịkuiịn xiti' rạ nuụ' ạ, tẹ nį ka'ạn nda'vi rạ xiin' ạ ndii:

—Tákui'e, naa' kuní ụn' ndii, kụvị sạnda'a ụn' yu'ụ nuụ' kui'ẹ ña ndo'o' į —nį kachị rạ.

41 Tẹ nį kụvịta į̈nį ạ xa'ạ' tẹ jạạn', tẹ nį sạnạkaá ạ ndạ'a' ạ, tẹ nį tondịạ ndạ'a' ña'a' ạ ka'án ạ xiin' rạ ndii:

—Kuni sạnda'a į yo'ó ndạ'ạ kịį' ụn' —nį kachị ạ.

42 Sạkan' na, kịį' ka'án ạ ña jạạn' ndii, xạka'án ẹ', tẹ nį kịẹẹ ña'a' kui'ẹ jạạn', tẹ nį ndạ'ạ rạ.

43 Ndị'į jạạn' tẹ nį ka'ạn chuun' ndịẹe' ạ xiin' rạ, tẹ nį ndẹi' ña'a' ạ ka'án ạ xiin' rạ ndii:

44 —Kua'an, ndisụ kä'ạn ụn' xiin' ndẹẹ į̈in nẹ yivị' ña nį xạạ į xa'ạ' ụn' yo'o'. Süụ' jạạn' ndii kua'an tẹ nia'ạ xiin' mịi' ụn' nuụ' sutụ ña xạ nį ndạ'ạ ụn'. Tẹ nạsokọ' ụn' ña'ạ nuụ' Ndiosí xa'ạ' ña xạ nį ndạ'ạ ụn' naa nį ka'ạn chuun' Moisés, tẹ kụnị nẹ yivị' ña nį ndạ'ạ xnạ'ạ ụn' —nį kachị ạ.

45 Ndisụ nį kẹtạ sọ'ọ tẹ jạạn' kua'ạn rạ, tẹ nį xạ'a' kikụ rạ kuento nuụ' sạkuu' nẹ yivị' xa'ạ' ña nį xka'ndịạ jạạn'. Xa'ạ' ạ jạạn' na nï kụvị kạ ku'ụn tuvi' Jesús ndẹẹ į̈in ñụụ jạạn', süụ' jạạn' ndii nį ndoọ ạ mii' kataxịn', ndẹẹ sạạ kạ nį ndii, nį xa'ạn nẹ ndiee' sạkuu' ñụụ jạạn' mii' nį yoọ ạ.

2

Sọ'ọ nį xạạ ạ kịį' nį sạnda'a Jesús į̈in tẹ kui'e xa'ạ'
(Mt. 9:1-8; Lc. 5:17-26)

1 Tẹ kịį' nį xka'ndịạ ndia'vi' kivị' ndii, nį nạndịko' tukuu' Jesús ñụụ Capernaum. Tẹ nį xạ'a' xika' kuento ña ndu'ụ' ạ į̈in vị'ẹ.

2 Numị' tẹ nį nạkayạ kua'ạ' ya'ạ nẹ yivị' mii' ndu'ụ' ạ. Tẹ chitu' nį'į vị' ndẹẹ yi'e' vị'ẹ ạ jạạn'. Tẹ ka'án Jesús tụ'ụn Ndiosí nuụ' nịạ.

3 Į̈kan' tẹ nį ndẹkuịẹ kụmi' ta'an tẹ yivị' ndiso' rạ į̈in tẹ kui'e xa'ạ' kandu'ụ' rạ nuụ' į̈in tun' xtọ.

4 Tẹ kịį' nį ndẹkuịẹ rạ xiin' tẹ jạạn' vị'ẹ mii' iin' Jesús ndii, nï kụvị kụyạtịn rạ nuụ' ạ, kuạchị ndii kua'ạ' vạ nẹ yivị' ita'. Sạkan' na nį kạạ rạ xíni' vị'ẹ xiin' tẹ kuni kụvị jạạn', tẹ nį xạ'ạ rạ į̈in yavị į̈kan' sạvạ nį mii' iin' Jesús. Sạkan' tẹ nį sạnuu' rạ tun' xtọ mii' kandu'ụ' tẹ kuni kụvị jạạn' nuụ' ạ.

5 Tẹ kịį' nį xịnị Jesús ña į̈nį tẹ yivị' jạạn' xini ña'a' rạ ndii, nį ka'ạn ạ xiin' tẹ kuni kụvị jạạn' ndii:

—Xạ nį ndọyọ kuạchị ụn', pịạ'un —nį kachị ạ.

6 Sạvạ tẹ sania'á tụ'ụn ndẹi' Ndiosí, tẹ yoo į̈kan' ndii, nį ka'ạn rạ xiin' nimá rạ ndii:

7 "Tẹ yivị' kaạ' ndii, kanịạ'a rạ xa'ạ' Ndiosí, sạkan' ña Ndiosí kụịtị' yoo ndịẹẹ' tẹ sạndoyo' ạ kuạchị nẹ yivị'", nį kachị rạ xiin' nimá rạ.

8 Ndisụ numị' tẹ nį xịnị Jesús xiin' nimá ạ ña ka'án tẹ jạạn' xiin' nimá rạ. Tẹ nį ka'ạn ạ xiin' rạ ndii:

—Vä'ạ ka'án ndọ' xiin' nimá ndọ' xa'ạ' į, tạạ.

9 ¿Ndee ña nduu' ña xạkụ' kạ vixi ka'ạn į xiin' tẹ kaạ', tuu ndo'ó? ¿Ñáá ña xạ nį ndọyọ kuạchị rạ, uun ñáá ña ndọkoọ rạ tẹ nạ'į̈n rạ tun' xtọ rạ, tẹ ku'ụn rạ?

10 Sạkan' na kuii' nia'ạ yu'ụ, ña nduu' tụ tẹ yivị', ndo'ó ña kumi' į ndịẹẹ' į̈in yivị' tẹ sạndoyo' į kuạchị nẹ yivị' —nį kachị ạ.

11 Sạkan' tẹ nį ka'ạn ạ xiin' tẹ kui'e xa'ạ' jạạn' ndii:

—Xiin' yo'ó ka'án į. Ndọkoọ ụn', tẹ nạ'į̈n ụn' tun' xtọ ụn', tẹ nu'ụ ụn' vị'ẹ ụn' —nį kachị ạ.

12 Xạka'án ẹ' tẹ nį ndọndịchị rạ, tẹ nį nạ'į̈n rạ tun' xtọ rạ, tẹ nuụ' ni'nu' sạkuu' nẹ yivị' jạạn' tẹ nį kẹtạ rạ kua'ạn rạ. Tẹ nį nạndạnį vạ nịạ xaka'nu' nịạ Ndiosí ka'án nịạ ndii:

—Ndẹẹ į̈in kivị' tïạ'an kụnị ẹ' naa ña kaa' —nį kachi nịạ.

Sọ'ọ nį xạạ ạ kịį' nį kạnạ Jesús Leví Mateo
(Mt. 9:9-13; Lc. 5:27-32)

13 Ndị'į ña jạạn' tẹ nį kẹtạ Jesús vị'ẹ jạạn' tẹ kua'ạn nį tụkụụ ạ yụ'u' mịnị

Galilea. Tę kua'ą' vą nę yivį' kua'ąn mii' iin' ą, tę sania'á ña'a' ą tų'ųn Ndiosí.
14 Tę kiį' xka'ndíá ą kua'ąn ą ndii, nį xįnį ą ndu'ų' Leví, si'ę Alfeo, mii' kendiaą' ya'vi' rą xa'ą' ñųų Roma. Tę nį ka'ąn ą xiin' rą ndii:
—Nįą'ą, tę kųndikųn ųn' yu'ų —nį kachį ą.
Sąkan' tę nį ndǫndįchį rą, tę nį xįkųndikųn ña'a' rą.
15 Tę kiį' ndu'ų' Jesús nuų' mesa xixi' ą vį'ę Leví jąąn' ndii, kua'ą' tų tę kendiaą' ya'vi xa'ą' ñųų Roma xiin' kua'ą' tų nę kä'án va'ą nę yivį' xa'ą' ndiee' inga' nįą nuų' mesa xiin' Jesús, xiin' tę ndą'a' xa'ą' ą xixi' nįą, sąkan' ña xą yoo kua'ą' tę ndikún xatą' ą.
16 Tę kiį' nį xįnį tę sania'á tų'ųn ndęi' Ndiosí, tę nduu' kuenta tę fariseo, ña xixi' Jesús xiin' tę kendiaą' ya'vi' jąąn' xiin' ingą ką nę kä'án vą'ą rą xa'ą' jąąn' ndii, nį ka'ąn rą xiin' tę ndą'a' xa'ą' ą ndii:
—Kǫtǫ ndǫ' sąą vį' kuu' tę sania'á ndo'ó kaą'. Vä'ą xąchi' xaa' rą xixi' rą xiin' tę kendiaą' ya'vi', xiin' ingą tę xaa' tų kuąchį kaą' —nį kachį rą.
17 Tę nį ka'ąn Jesús xiin' rą kiį' nį xįnį sǫ'ǫ ą ña nį ka'ąn rą jąąn' ndii:
—Nę vą'ą kuni ndii, küní nįą tę tatan', süų' jąąn' ndii nę kuni kųvį kuįtį' kuní rą. Tę yu'ų ndii, kuäxį į tę kąnąą į nę tuu ña xachuun' ndąku nįą. Süų' jąąn' ndii kuąxį į, tę kąnąą į nę xiní ña yoo kuąchį nįą —nį kachį ą.

Yo'o' ka'án Jesús ña nduu' ą ndęę naa iin tę tunda'á'
(Mt. 9:14-17; Lc. 5:33-39)

18 Kiį' nį xįnį sąvą nę yivį' ña yoo ndįtįą tę ndą'a' xa'ą' Juan xiin' tę ndą'a' xa'ą' tę fariseo ndii, nį xa'ąn ndątu'ųn' nįą Jesús ndii:
—Tę ndą'a' xa'ą' Juan ndii, yoo ndįtįą chitǫ vą rą. Tę sąkan' tų xaa' tę ndą'a' xa'ą' tę fariseo. Tę, ¿ndichun na yöo ndįtįą tę ndą'a' xa'ą' yo'ó? —nį kachį nįą xiin' ą.
19 Tę nį ka'ąn Jesús xiin' nįą ndii:
—¿Ñáá kųvį kǫǫ ndįtįą nę yivį', nę ñu'u' mii' yoo ña tunda'á', kiį' ndu'ų' ką tę tunda'á' xiin' nįą? Kųvį sąą nįą ña jąąn', sąkan' ña ndu'ų' ką tę tunda'á' jąąn' xiin' nįą.
20 Ndisų xaą iin kivį' kiį' tų'ųn nę yivį' tę tunda'á' jąąn', tę kiį' sąkan' ndii, kunį ą kąką ndįtįą nę jąąn' —nį kachį ą xiin' nįą.
21 Tę nį ka'ąn ką ą xiin' nįą ndii:
—Ndęę iin nę yivį' nä'ma' iin totǫ yąta' xiin' iin tu'ųn' totǫ xąa'. Kuąchį ndii, kiį' ndǫǫ totǫ jąąn' ndii, nąndii totǫ xąa' jąąn' tę kuąchį ndi'į ką totǫ yąta' jąąn'.
22 Tę ndęę iin tų nę yivį' ndii, täąn' nįą vino xąa' tįxįn iin' yąta'. Sąkan' ña naa' sąą nįą sąkan' ndii, kiį' kuiyą' ra' ndii, tia'ndįą iin' jąąn', tę kuitįą ndǫǫ ra', tę ndǫñu'u' saka tų iin' jąąn'. Sąkan' na kuii' kuní ą ña tąąn' ę' vino xąa' tįxįn iin' xąa' —nį kachį ą xiin' nę jąąn'.

Jesús nduu' ña kumi' ndįęę' nuų' ndęę kivį' sábado, ña xinąndieę' ę'
(Mt. 12:1-8; Lc. 6:1-5)

23 Iin kivį' sábado, ña xinąndieę' nę yivį', kiį' xka'ndíá Jesús kua'ąn ą xiin' tę ndą'a' xa'ą' ą mii' yoo trigo ndii, nį xą'a' tę jąąn' tu'un' rą yǫko' trigo jąąn'.
24 Tę nį ka'ąn sąvą tę fariseo ndii:
—Kǫtǫ ųn', ¿ndichun na xaa' ndǫ' ña xäta'ąn sąą ę' kivį' sábado, ña xinąndieę' ę'? —nį kachį rą.
25 Tę nį ka'ąn Jesús xiin' rą ndii:
—¿Ñáá tiąą'an ką'vį ndǫ' tųtų Ndiosí mii' ka'án ą xa'ą' ña nį xąą David xtą'an' kiį' nį nątiin rą, tę nį xi'į rą sǫkǫ xiin' tę ndiaka' ta'an' xiin' rą?
26 Sąkan' tę nį xka'ndįą rą tįxįn vį'ę Ndiosí kiį' nį nduų' Abiatar sutų ka'nu', tę nį xįxį rą xitą' vą'ą sų'ųn, teę' ndee sutų kuįtį' xata'ąn kųxį ña jąąn', tę nį tąxį tų rą ą nį xįxį ndęę tę ndiaka' ta'an' xiin' rą —nį kachį ą.
27 Tę nį ka'ąn tų ą xiin' tę jąąn' ndii:
—Kivį' sábado, ña xinąndieę' ę' ndii, nį xą'ą ña'a' Ndiosí xa'ą' ña vą'ą nę yivį'. Tę süų' nę yivį' nį xą'ą ą xa'ą' kivį' jąąn'.
28 Xa'ą' ą jąąn' na yu'ų, ña nduu' tų tę yivį' ndii, kumi' į ndįęę' ndęę xa'ą' kivį' sábado, ña xinąndieę' ę' —nį kachį ą.

3

Sǫ'ǫ nį xąą ą kiį' nį sąnda'a Jesús iin tę kui'e ndą'a'
(Mt. 12:9-14; Lc. 6:6-11)

1 Tụkụ nị nị ndạ'nị Jesús vị'ẹ mii' nakayá nẹ ñụụ jạạn', tẹ nị kạ'nị ịin tẹ kui'e ndạ'a' ịkan'.
2 Tẹ nị chụụn xa'a' vạ tẹ fariseo tẹ kụnị rạ naa' sạnda'a ạ tẹ kui'e ndạ'a' jạạn' kivị' sábado, ñạ xinạndieẹ' nẹ yivị', sạkan' tẹ kụvị tịin kuạchị rạ Jesús.
3 Tẹ nị ka'ạn ạ xiin' tẹ kui'e ndạ'a' jạạn' ndii:
—Ndọndịchị, tẹ kuịin ụn' mạ'in' kaạ' —nị kachị ạ.
4 Sạkan' tẹ nị ka'ạn Jesús xiin' tẹ kuni tịin kuạchị ña'a' jạạn' ndii:
—¿Ndee ña taxi' tụ'ụn ndẹi' Ndiosí sạạ ẹ' kivị' sábado, ña xinạndieẹ' ẹ'? ¿Ñáá ña vạ'ạ taxi' ạ sạạ ẹ' uun ñáá ña nịạ'a taxi' ạ sạạ ẹ'? ¿Ñáá sạkakú ẹ' nẹ yivị', uun kạ'nị' ndi'i' ẹ' nịạ, kachi ạ? Nạkuịin ndọ' —nị kachị ạ.
Ndisụ tẹ jạạn' ndii, kọọ' ạ nị ka'ạn xạchi' rạ.
5 Sạkan' tẹ nị nạkọtọ'nị xi'é ạ nuụ' tẹ jạạn', tẹ nda'vi tụ kuni ạ xa'ạ' ña xịi vạ nimá rạ. Sạkan' tẹ nị ka'ạn ạ xiin' tẹ kui'e ndạ'a' jạạn' ndii:
—Sạnạkaá ụn' ndạ'a' ụn' —nị kachị ạ.
Sạkan' tẹ nị sạnạkaá rạ ndạ'a' rạ, tẹ nị ndạ'ạ ạ.
6 Nị kịẹẹ sọ'ọ tẹ fariseo jạạn' ịkan', tẹ nị xạ'a' ndatu'un' tuní rạ xiin' tẹ ndạ'a' xa'ạ' Herodes sạạ kụvị kạ'nị' rạ Jesús.

Sọ'ọ nị xạạ ạ kịi' nị sạnda'a Jesús kua'ạ' nẹ yivị' yụ'u' mịnị

7 Sạkan' tẹ nị kẹtạ Jesús tẹ kua'ạn ạ xiin' tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ yụ'u' mịnị Galilea, tẹ kua'ạ' ya'ạ nẹ yivị' ndikún ña'a' kua'ạn nịạ. Sạvạ nẹ yivị' jạạn' nị kịẹẹ ñụụ ña ñu'u' nuụ' ñụ'u' Galilea, tẹ sạvạ nịạ nị kịẹẹ ñụụ ña ñu'u' nuụ' ñụ'u' Judea,
8 tẹ sạvạ tụkụ nẹ jạạn' nị kịẹẹ ñụụ Jerusalén. Tẹ sạvạ tụkụ nịạ nị kịẹẹ ñụụ ña ñu'u' nuụ' ñụ'u' Idumea. Tẹ sạvạ tụkụ nịạ nị kịẹẹ ñụụ ña ñu'u' tụkụ ta'vi' ịtịạ Jordán. Tẹ nị kịẹẹ tụ sạvạ nẹ yivị' jạạn' yạtịn ñụụ Tiro xiin' ñụụ Sidón. Kua'ạ' ya'ạ nanduu' nẹ yivị' jạạn', tẹ kua'ạn nịạ mii' kua'ạn Jesús. Sạkan' xaa' nịạ xa'ạ' ña nị xịnị nịạ kuento xa'ạ' kua'ạ' ya'ạ chụụn ka'nu' ña xaa' ạ.
9 Sạkan' tẹ nị ka'ạn chuun' ạ xiin' tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ ña na kọọ tụ'vạ rạ xiin' ịin tundọo' mii' kụnaạ ạ ka'ạn ndọsọ' ạ, kọtọ kạ tavị ña'a' nẹ kua'ạ' ya'ạ jạạn'.
10 Kuạchị ndii xạ nị sạnda'a ạ kua'ạ' nẹ yivị', xa'ạ' ạ jạạn' na ndekuie' tẹ ndekuie' kua'ạ' vạ nẹ kuni kụvị nuụ' ạ tẹ tondịạ ña'a' nịạ tẹ ndạ'ạ nịạ.
11 Tẹ kịi' xini ña'a' nẹ ñu'u' ña ndịvạ'ạ nimá ndii, xikuitá xiti' nịạ nuụ' ạ, tẹ ka'án ti'e' ña ndịvạ'ạ jạạn' xiin' Jesús ndii:
—Yo'ó nduu' si'ẹ Ndiosí —kachi ạ.
12 Ndisụ nị ka'ạn chuun' ndịẹe' Jesús nuụ' ña ndịvạ'ạ jạạn' tẹ kọọ taxịn' yụ'u' ạ, sạkan' tẹ kä'ạn ạ nuụ' nẹ yivị' yọọ nduu' Jesús.

Sọ'ọ nị xạạ ạ kịi' nị nạkạxịn Jesús uxị uvị ta'an tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ
(Mt. 10:1-4; Lc. 6:12-16)

13 Nị ya'ạ tẹ nị kạạ Jesús xíni' ịin ịku', tẹ nị xạkạ ạ tẹ kuni nạkạxịn ạ. Tẹ kịi' xạ ita' tị'vị sạkuu' rạ nuụ' ạ ndii,
14 nị nạkạxịn ạ uxị uvị ta'an tẹ jạạn' tẹ kạkạ rạ xiin' ạ tẹ tịạnụ' ña'a' ạ sania'á rạ ịchi' ạ.
15 Tẹ kụmi' rạ ndịẹẹ' tẹ sạnda'a rạ nẹ kuni kụvị, tẹ kụmi' tụ rạ ndịẹẹ' tẹ tạvạ' rạ ña ndịvạ'ạ ña ñu'u' nimá nẹ yivị'.
16 Ịin tẹ jạạn' nạni' Simón, tẹ nị chịndu'ụ' Jesús ịngạ kivị' rạ Pedro.
17 Tẹ ịngạ rạ nani' Jacobo, xiin' ñạnị rạ, tẹ nạni' Juan. Tẹ si'ẹ Zebedeo nduu' uvị sạa' tẹ jạạn'. Tẹ nị chịndu'ụ' Jesús kivị' uvị sạa' tẹ jạạn' Boanerges. Tẹ ña jạạn' kuni kachi ạ ndii: Tẹ kui'ẹ vạ ndẹẹ naa nde'í savị'.
18 Tẹ ịngạ tụkụ rạ nạni' Andrés, tẹ ịngạ rạ nani' Felipe, tẹ ịngạ rạ nani' Bartolomé, tẹ ịngạ rạ nani' Mateo, tẹ ịngạ rạ nani' Tomás, tẹ ịngạ rạ nani' Jacobo, tẹ jạạn' ndii, si'ẹ Alfeo nduu' rạ. Tẹ ịngạ rạ nani' Tadeo, tẹ ịngạ rạ nani' Simón, tẹ jạạn' ndii, kuenta ịin tị'vị, tẹ nani' cananista nduu' rạ.
19 Tẹ ịngạ rạ nani' Judas Iscariote, tẹ nị sạnạkua'a Jesús so'ọ' ndi'i' ndạ'a' tẹ kuu' ka'nu'. Ndị'ị ña jạạn' tẹ nị nạndịko' sạkuu' nịạ vị'ẹ.

Ka'án kịnị tẹ sania'á tụ'ụn ndẹi' Ndiosí xa'ạ' Jesús
(Mt. 12:22-32; Lc. 11:14-23)

20 Tę tụkụ nị nị nąkayą kua'ą' xąvą'ą nę yivị' nuụ' ą. Xa'ą' ą jąąn' na ndęę nï kụnịą'ą ą kụxị ą nị ndęę tę ndą'a' xa'ą' ą.
21 Kịị' nị xịnị tụ'ụn nę ịin kuu' xiin' Jesús xa'ą' ña jąąn' ndii, nị kịęę nịą vị'ę nịą kua'ąn nịą kuni nąką ña'a' nịą, sąkan' ña ka'án nę jąąn' ndii:
—Tę loco nduu' rą —kachi nịą.
22 Tę nị ka'ąn tụ sąvą tę sania'á tụ'ụn ndęi' Ndiosí, tę nị kịęę ñụụ Jerusalén ndii:
—Ña ndịvą'ą kuu' nụu' ña nani' Beelzebú naá nimá Jesús kaą', sąkan' na chindiee' ña'a' ą tę kụvị tavą' rą ña ndịvą'ą ña ñu'u' nimá nę yivị' —kachi tę jąąn'.
23 Sąkan' tę nị kąną Jesús tę jąąn' nuụ' ą, tę nị ka'ąn ą xiin' rą ịin ña ka'án ndịąą ą ndii:
—¿Ñáá ka'an' ndo'ó ndii, kuní ña ndịvą'ą kuu' nụu' tąvą' ta'an' ą nimá nę yivị'?
24 Naa' nąta'vị' nę yivị', nę ndiee' ịin ñụụ ka'nu' kuu' nụu', tę kụnta'an' nịą ndii, ndọñu'u' ñụụ jąąn',
25 uun naa' nąta'vị' nę ndiee' tịxịn ịin vị'ę tę kụnta'an' nịą ndii, nduxịn tụ vị'ę nę jąąn'.
26 Tę nii' sąkan' nduu' tụ ą naa' kụnta'an' ña ndịvą'ą kuu' nụu' jąąn' xiin' ndą'a' xa'ą' ą, tę nątą'vi' ta'an' ą ndii, sąndọñu'u' xiin' mịi' ą, tę xą ịkan' nduxịn ndị'ị ña xa'ndia chuun' ą.
27 Tę ndęę ịin nę yivị' kụvị ki'vị vị'ę ịin tę ndịęe' vą tę nạ'ịn nịą ña'ą rą, naa' sätiín ña'a' nịą ña nụu'. Sąkan' kuịtị' tę kụvị sąkui'na' nịą ña kumi' rą.
28 ’Ña ndąku ka'án ị xiin' ndọ' ndii, sąkuu' nuụ' kuąchị ña xaa' ndee ką nę yivị' xiin' sąkuu' nuụ' ña kanịą'a nịą ndii, kọọ ka'nu' ịnị Ndiosí xa'ą' nịą.
29 Ndisụ yọọ ką kanịą'a xa'ą' Espíritu Santo ndii, kọọ' kivị' kọọ ka'nu' ịnị Ndiosí xa'ą' nę jąąn'. Süụ' jąąn' ndii kuịsọ kuąchị nịą ndęę ndi'i' nị kivị' —nị kachị ą xiin' tę jąąn'.
30 Nị ka'ąn Jesús ña jąąn', kuąchị ndii ka'án tę jąąn' ña ña ndịvą'ą naá nimá ą.

Sọ'ọ nị xąą ą kịị' nị kịxịn sị'i' Jesús xiin' ñąnị ą nanduku' ña'a' nịą
(Mt. 12:46-50; Lc. 8:19-21)

31 Sąkan' tę nị xąą si'i' Jesús xiin' ñąnị ą vị'ę mii' iin' ą. Tę nị ndoọ nịą ita' nịą 32 Tę nę yivị' kua'ą', nę ndiee' sąą xinunduụ mii' iin' ą jąąn', nị ka'ąn xiin' ą ndii:
—Tákui'e, si'i' ụn' xiin' ñąnị ụn' ndii, kị'ę ita' nịą nanduku' nịą yo'ó —nị kachị nịą.
33 Sąkan' tę nị ka'ąn ą xiin' nę jąąn' ndii:
—Kuní ị ña kụndąnị ndọ' yọọ nduu' ndęę naa sị'i' ị xiin' ñąnị ị —nị kachị ą.
34 Sąkan' tę nị nąkọtọ ą nuụ' nę ndiee' sąą xinunduụ jąąn' ka'án ą ndii:
—Kọtọ ndọ', nę yọ'ọ' nduu' ndęę naa sị'i' ị xiin' ñąnị ị.
35 Kuąchị ndii, yọọ ką xaa' ña kuní Ndiosí ndii, nę jąąn' nduu' ndęę naa ñąnị ị, xiin' ña' kụ'vą ị, xiin' sị'i' ị —nị kachị Jesús xiin' nę yivị' jąąn'.

4

Sọ'ọ kua'ąn ña nị sąnia'á Jesús xa'ą' ịin ñụ'u' mii' kikụ' ịin tę yivị' ndịkin'
(Mt. 13:1-9; Lc. 8:4-8)

1 Unta' kịị' kua'ąn tụkụụ Jesús yụ'u' mịnị jąąn' ndii, nị nąkayą kua'ą' xąvą'ą nę yivị' nuụ' ą ịkan'. Sąkan' tę nị skọ'nu' ą tịxịn ịin tundọo' nuụ' tịkui jąąn'. Tę nę yivị' jąąn' ndii, yụ'u' mịnị ita' nịą tę kụnị sọ'ọ ña'a' nịą.
2 Tę nị xą'a' sania'á ña'a' ą kua'ą' ña'ą xiin' ña ka'án ndịąą ka'án ą ndii:
3 —Chụụn xa'a' vą ndọ' ña ka'ąn ị xiin' ndọ'. Unta' ndii, nị kẹtą ịin tę yivị' kua'ąn kịkụ' rą ndịkin' trigo mii' xika' rą.
4 Tę kịị' kikụ' rą ndịkin' jąąn' ndii, sąvą ą nị koyọ nuụ' ịchi'. Tę nị ndẹkuịę sąą, tę nị xąxị' ri' ą.
5 Tę sąvą tụkụ ndịkin' nị koyọ mii' yaxin' vą ndosọ' ñụ'u' xatą' yuụ'. Tę yachị vą nị ndutịą ą sąkan' ña kọọ' kua'ą' ñụ'u' ndosọ' xatą' yuụ' jąąn'.
6 Ndisụ kịị' nị kẹtą ñụ'ụ ndii nị sąxii ña'a' ą, tę xa'ą' ña kuali' tịọ'ọ ą ndii, nị ichị ą.
7 Tę sąvą tụkụ ą nị koyọ tẹịn ku'ụ ịñụ'. Tę kịị' nị xą'nụ ịñụ' jąąn' ndii, nị tavị ą ịtịą trigo jąąn', tę nị xą'nị' ndi'i' ña'a' ą, sąkan' na kuii' kọọ' ndịkin' ą nị kụụn.
8 Tę sąvą ką tụkụ ą nị koyọ nuụ' ñụ'u' ña'ma. Tę nị ndutịą ą, tę nị xą'nụ ą, tę

nị kụụn ya'ạ ndịkin' ị'ịn ạ. Sạvạ ịtịạ trigo jạạn' nị tạxị okọ uxị ndịkin', tẹ sạvạ ạ nị tạxị unị xịkọ ndịkin', tẹ sạvạ tụkụ ạ nị tạxị ciento ndịkin' —nị kachị Jesús.

9 Tẹ nị ka'ạn kạ ạ ndii:

—Ndo'ó nẹ xini sọ'ọ ndii, chụụn xa'a' vạ ndọ' ña nị ka'ạn ị —nị kachị ạ.

Yo'o' sanakuachi' Jesús ña ka'án ndịạạ (Mt. 13:10-17; Lc. 8:9-10)

10 Kịị' nị ndoọ ịịn ndạạ' Jesús ndii, nị ndạtu'ụn' ña'a' nẹ ita' yạtịn xiin' tẹ uxị uvị jạạn' xa'ạ' ndee ña kuni kachị ña nị ka'ạn ndịạạ ạ jạạn'.

11 Tẹ nị ka'ạn ạ xiin' nịạ ndii:

—Ndo'ó ndii, taxi' Ndiosí ña kụndạnị ndọ' ña xiní mịi' kuịtị' ạ xa'ạ' sạạ xa'ndia chuun' ạ nimá nẹ yivị'. Ndisụ nuụ' nẹ xika' ndiká ndii, xiin' ña ka'án ndịạạ kuịtị' ka'án ị.

12 Sạkan' tẹ teẹ' ndee xito' nịạ ndii, kọọ' xạchi' ạ kụvị kụnị nịạ. Tẹ teẹ' ndee xini sọ'ọ tẹ xini sọ'ọ nịạ ndii, kündạnị nịạ ạ tẹ nạndịko' nịạ nuụ' ị tẹ kọọ ka'nu' ịnị ị xạ'a' kuạchị nịạ —nị kachị ạ.

Ka'án Jesús ndee ña kuni kachị ña ka'án ndịạạ xa'ạ' tẹ kikụ' ndịkin' jạạn' (Mt. 13:18-23; Lc. 8:11-15)

13 Tẹ nị ka'ạn tụ Jesús xiin' nẹ nị ndoọ ita' jạạn' ndii:

—Naa' kündạnị ndọ' ña ka'án ndịạạ jạạn' ndii, ¿sạạ kụvị kụndạnị ndọ' ịngạ ña ka'án ndịạạ ña ka'ạn kạ ị xiin' ndọ'?

14 Tẹ kikụ' ndịkin' jạạn' nduu' tẹ ka'án ndọsọ' tụ'ụn Ndiosí.

15 Tẹ ịchi' mii' nị koyọ sạvạ ndịkin', ña nị kịkụ' tẹ jạạn', nduu' ndẹẹ naa nimá sạvạ nẹ yivị', nẹ xini sọ'ọ tụ'ụn Ndiosí. Tẹ kịị' ndi'i' xini sọ'ọ nịạ ạ ndii, numị' tẹ tu'un' ña ndịvạ'ạ ña jạạn' nimá nịạ.

16 Tẹ sạkan' tụ ñụ'u' yaxin' vạ ña ndosọ' xatạ' yuụ' mii' nị koyọ sạvạ ndịkin' ña nị kikụ' tẹ jạạn' ndii, nduu' ạ ndẹẹ naa nimá sạvạ tụkụ nẹ yivị', nẹ xini sọ'ọ tụ'ụn Ndiosí. Tẹ kịị' ndi'i' xini sọ'ọ nịạ ạ ndii, numị' tẹ taxi' sọ'ọ nịạ, tẹ vạ'ạ vạ kuni nịạ.

17 Ndisụ kọọ' tịọ'ọ ạ nimá nịạ, xa'ạ' ạ jạạn' na kụvị kuịtạ nị'ị nịạ xiin' tụ'ụn jạạn'. Sạkan' na kịị' ndo'o' nimá nịạ uun kịị' sando'o' ña'a' nẹ yivị' xa'ạ' ña kandixa' nịạ tụ'ụn jạạn' ndii, nakoo' nịạ ạ.

18 Tẹ ñụ'u' mii' yoo ku'ụ ịñụ' mii' nị koyọ sạvạ ndịkin' ña nị kịkụ' tẹ jạạn' nduu' ndẹẹ naa nimá sạvạ nẹ yivị', nẹ xini sọ'ọ tụ'ụn Ndiosí.

19 Ndisụ ndi'nị vạ nimá nịạ xa'ạ' ña yoo ịịn yivị', tẹ xini xa'an' ña'a' ña vika', tẹ ndioọ' ịnị nịạ xa'ạ' ịngạ kạ ña'ạ. Sạkan' na kuii' taví sạkuu' ña jạạn' tụ'ụn jạạn', tẹ nanduu' nịạ ndẹẹ naa ña kọọ' ndịkin' kuun' ndạ'a'.

20 Tẹ ñụ'u' ña'ma mii' nị koyọ ndịkin' ña nị kịkụ' tẹ jạạn' nduu' ndẹẹ naa nimá sạvạ tụkụ nẹ yivị', nẹ xini sọ'ọ tụ'ụn Ndiosí, tẹ natiin' vạ'ạ nịạ ạ. Sạvạ nẹ jạạn' nduu' ndẹẹ naa ịtịạ trigo, ña nị tạxị okọ uxị ndịkin', tẹ sạvạ nẹ jạạn' nduu' ndẹẹ naa ịtịạ trigo, ña nị tạxị unị xịkọ ndịkin', tẹ sạvạ tụkụ nẹ jạạn' nduu' ndẹẹ naa ịtịạ trigo, ña nị tạxị ciento ndịkin' —nị kachị Jesús.

Sania'á Jesús ịịn ña ka'án ndịạạ xa'ạ' kạạ tuún (Lc. 8:16-18)

21 Nị ka'ạn tụ Jesús xiin' nẹ yivị' kua'ạ' jạạn' ndii:

—Ndẹẹ ịịn nẹ yivị' ndii, näkụn' nịạ kạạ tuún, tẹ kạnị nịạ ạ tịxịn ịịn xatụn', nị ndẹẹ käni tụ nịạ ạ tịxịn ịịn tun' xtọ. Süụ' jạạn' ndii nakụn' nịạ ạ, tẹ xani' nịạ ạ mii' sukun tẹ tuvi' tuún ạ.

22 Kuạchị ndii kọọ' ndẹẹ ịịn ña yoo sị'e ña nätuvị, tẹ kọọ' ndẹẹ ịịn tụ ña xaa' sị'e nẹ yivị' ña nätuvị sạạ Ndiosí.

23 Ndo'ó, nẹ xini sọ'ọ ndii, chụụn xa'a' vạ ndọ' ña ka'án ị —nị kachi ạ.

24 Tẹ nị ka'ạn tụ ạ xiin' nịạ ndii:

—Chụụn xa'a' vạ ndọ' sạạ xini sọ'ọ ndọ' ña ka'án ị xiin' ndọ'. Kuạchị ndii, sạạ nii' xini sọ'ọ ndọ' ña ka'án ị jạạn' ndii, nii' sạkan' tạxị ị ña chụụn vạ ndọ', tẹ kụndạnị ndọ' ạ. Tẹ tạxị ị ña ndẹẹ kụndạnị kua'ạ' kạ ndọ' ạ.

25 Kuạchị ndii, yọọ kạ kundanị sạvạ ña ka'án ị jạạn' ndii, tạxị ị ña kụndạnị kua'ạ' kạ nịạ ạ. Ndisụ yọọ kạ täxi' sọ'ọ xa'ạ' ạ jạạn' ndii, sạnạndosọ' ña'a' ị ña sie ña kundanị nịạ —nị kachị ạ.

Ka'án Jesús ịịn ña ka'án ndịạạ xa'ạ' sạạ xa'nu' mịi' ndịkin'

26 Tẹ nị ka'ạn tụ Jesús ndii:

—Ña xa'ndia chuun' Ndiosí nimá nę yivį' ndii, nduu' ą ndęę naa xka'ndíá xiin' ndįkin' ña nį kįkų' įin tę yivį' nuų' ñų'u'.
27 Tę yivį' jąąn' ndii, kixín rą, tę ndokoó rą. Tę ndįkin' jąąn' ndii, ndutíá ą, tę xa'nu' ą ñųu nduu' ą, uun įin ke'in' nduu' ą. Tę ndęę xïní tę jąąn' sąą ndutíá ndįkin' jąąn'.
28 Sąkan' ña mįi' ñų'u' jąąn' nduu' ña sakua'nu' ña'a'. Xį'ną ką įtun' ą xikoó, įkan' tę kiee' yǫko' ą, ya'á sie tę xikoó tų ndįkin' ą.
29 Tę kįį' nakuixa' ndįkin' jąąn' ndii, kua'ąn rą tę xa'ndia rą ą xiin' ichį kį'i', kuąchį ndii xą nį kįęę savį' —nį kachį ą.

Yo'o' ka'án Jesús įin ña ka'án ndįąą xa'ą' ndįkin' ma'á ña nani' mostaza
(Mt. 13:31-35; Lc. 13:18-19)

30 Tę nį ka'ąn tų Jesús ndii:

—¿Ndee ña nakuitá xiin' ña xa'ndia chuun' Ndiosí nimá nę yivį', uun ndee ña ka'án ndįąą vą'ą ką nąkątą ę' xiin' ą tę kųvį kųndąnį ndǫ' ą?
31 Ña xa'ndia chuun' ą jąąn' ndii, nduu' ą ndęę naa ndįkin' mostaza. Ndįkin' jąąn' ndii, ña lulu ma'á ką nduu' ą tę sąkan' sąkuu' nuų' ndįkin' ña chi'i' ę'.
32 Ndisų kįį' xa'nu' ą ndii, sukun ką įtun' ą tę sąkan' sąkuu' nuų' ku'ų xitįn', tę na'nu' vą ndą'a' nų' nata'ví'. Sąkan' na kuii' ndęę sąą ti' ta'nu' ndįvi' kųvį kųndįęę kątі' ndą'a' nų' —nį kachį Jesús.
33 Tę xiin' kua'ą' ña ka'án ndįąą ndęę naa ña jąąn' nį ka'ąn Jesús xiin' nę jąąn' sąą kųvį kųndąnį kuitį' nią.
34 Tę xą nuų' ña ka'án ndįąą jąąn' kuitį' nį ka'ąn ą xiin' nę yivį' jąąn'. Ndisų nuų' tę ndą'a' xa'ą' ą ndii, nį sąnąkuachi' ndi'į ña'a' ą tųkų xaan'.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kįį' nį ka'ąn chuun' Jesús, tę nį xįkuiin tachį' ndįęę'
(Mt. 8:23-27; Lc. 8:22-25)

35 Kįį' nį xąą ñųu kivį' jąąn' ndii, nį ka'ąn Jesús xiin' tę ndą'a' xa'ą' ą ndii:

—To'ǫ' ndǫ' tųkų ta'vi' xįǫǫ mįnį —nį kachį ą.
36 Sąkan' tę nį nąkǫǫ rą nę yivį' kua'ą' jąąn', tę kua'ąn rą xiin' ą tįxįn tundǫo' mii' xą naá ą jąąn'. Tę kua'ąn tų ki'in' nę yivį' xiin' sąvą ką tundǫo'.
37 Sąkan' tę nį xą'a' xika' ndįęę' tachį' nuų' tįkui jąąn'. Tę nį xą'a' ą satuvį' ą tįkui nuų' mįnį jąąn', tę ko'ni' ra' tįxįn tundǫo' jąąn', tę xą kua'ąn chitu' nų'.
38 Ndisų Jesús ndii, su'mą' tundǫo' jąąn' kandu'ų' ą kixín ą nuų' ña ki'i' xíni' ą. Įkan' tę nį sąndoto' ña'a' rą ka'án rą ndii:

—¡Tákui'e, ndǫtǫ nuų' ųn'! ¿Ñáá ndï'nį yo'ó naa' ndǫñu'u' ę'? —nį kachį rą xiin' ą.
39 Sąkan' tę nį ndǫkoǫ ą, tę nį ka'ąn chuun' ą xiin' tachį' ndįęę' jąąn' xiin' tįkui mįnį jąąn' ndii:

—Taxįn' kǫǫ ųn', nąkųnaą taxįn' ųn' —nį kachį ą.

Xąka'án ę, tę nį xįkuiin ndǫǫ tachį' jąąn', tę nį nąkųnaą taxįn' tų tįkui mįnį jąąn'.
40 Sąkan' tę nį ka'ąn ą xiin' tę jąąn' ndii:

—¿Ndichun na yi'vi nia ndǫ'? ¿Ñáá tïą'an tų įnį ndǫ' xini ndǫ' yu'ų? —nį kachį ą.
41 Tę nį yį'vi xąvą'ą rą ka'án xiin' ta'an' rą ndii:

—¿Yǫǫ nduu' tų tę yivį' kaą', na kuii' ndęę tachį' xiin' tįkui mįnį ka'án chuun' rą xiin', tę kandixa' ña'a' ą? —nį kachį rą.

5

Sǫ'ǫ nį xąą ą kįį' nį tąvą' Jesús ña ndįvą'ą nimá įin tę ñų'u' Gadara
(Mt. 8:28-34; Lc. 8:26-39)

1 Sąkan' tę nį xąą Jesús xiin' tę ndą'a' xa'ą' ą ndęę tųkų ta'vi' yų'u' mįnį jąąn' nuų' ñų'u' nę Gadara.
2 Tę kįį' nį nųų ą tundǫo' jąąn' ndii, xąka'án ę', tę nį kętą įin tę yivį' įin yavį ndįį, tę nį nąta'an' rą xiin' ą. Tę jąąn' ndii, ña ndįvą'ą naá nimá rą.
3 Tę xą yavį jąąn' nį ndu'ų' rą, tę ndęę įin nę yivį' nï kųvį sątiín ña'a' nį ndęę xiin' kąrena.
4 Tę kua'ą' vą įchi' ndii, nį xįkǫtįin rą xiin' kąrena ndų'u', uun xiin' kąą ña yoo tivį. Ndisų xa'ndia rą ña jąąn', tę sakuachi' rą ą. Tę ndęę įin tę yivį' kǔvį sątiín ña'a'.
5 Nį xiką rą įin ke'in' xiin' ñųu tęin ku'ų xiin' mii' ita' yavį ndįį jąąn' nde'í rą, tę satuxu'ví xiin' mii' rą xiin' yuų' kua'ąn rą.

6 Kiị' nị xịnị rạ Jesús ndẹẹ xika' ndii, nị
ndạvạ rạ kua'ạn rạ mii' iin' ạ, tẹ nị xạạ rạ,
tẹ nị xịkuiịn xiti' rạ nuụ' ạ.
7 Tẹ nị ka'ạn ti'e' rạ xiin' ạ ndii:
—¿Ndichun kuạxị ụn' sạtạña'ạ' ụn'
yu'ụ, Jesús, si'ẹ Ndiosí ndu'ụ' ndịvi'?
Ka'án nda'vi ị xiin' ụn' ña sạ̈ndo'o' u'vị
ụn' yu'ụ —nị kachị rạ.
8 Nị ka'ạn rạ sạkan' xiin' ạ sạkan' ña xạ
nị ka'ạn chuun' ạ xiin' ña ndịvạ'ạ jạạn'
ndii:
—Ña ndịvạ'ạ, kuan kẹtạ nimá tẹ yivị'
ñaạ' —nị kachị ạ.
9 Tẹ nị ndạtu'ụn' ña'a' Jesús ndii:
—¿Sạạ nạni' yo'ó? —nị kachị ạ.
Sạkan' tẹ nị ka'ạn rạ xiin' ạ ndii:
—Legión nạni' ị, sạkan' ña kua'ạ' vạ
ndụ —nị kachị rạ.
10 Sạkan' tẹ nị ka'ạn nda'vi vạ ña
ndịvạ'ạ jạạn' nuụ' Jesús ña tị'vi' ña'a' ạ
tụkụ xaan'.
11 Yạtịn ịkan' nị yoọ ịin ịtụn, tẹ ndosọ'
ịin tị'vị chiẹ kinị xaxị' ri' ku'ụ.
12 Tẹ nị ka'ạn nda'vi tụkụụ ạ xiin' Jesús
ndii:
—Sạạ ụn' ña vạ'ạ, tẹ tị'vi' ụn' ndu'ụ, tẹ
kun kọ'nị ndụ tịxịn kinị kaạ' —nị kachị ạ.
13 Sạkan' tẹ nị tạxị Jesús ña jạạn'. Tẹ nị
kịẹẹ ña ndịvạ'ạ jạạn' nimá tẹ yivị' jạạn', tẹ
nị kọ'nị ạ tịxịn kinị jạạn'. Tẹ nị tạxta'an'
ri' nị nạkaạ' ri' mii' nako' ịtụn jạạn' ndẹẹ
nị koyọ ri' mịnị jạạn', tẹ nị xi'ị ri'. Yatin'
uvị mií nị kuụ ri'.
14 Tẹ yivị', tẹ ndiee' xito' kinị jạạn' ndii,
nị xịnụ rạ kuan nu'ụ rạ. Tẹ nị ka'ạn rạ
xiin' nẹ ndiee' ñụụ rạ ndẹẹ ña nị xka'ndịạ.
Tẹ nị ka'ạn tụ rạ xiin' nẹ ndiee' yạtịn
ñụụ jạạn'. Tẹ nị kịẹẹ nẹ yivị' kuan kụnị
ndụchi' nuụ' nịạ ndee ña nị xka'ndịạ
ịkan'.
15 Tẹ nị ndẹkuịẹ nịạ mii' iin' Jesús, tẹ nị
xịnị nịạ tẹ nị ñu'ụ ña ndịvạ'ạ nimá ndu'ụ'
rạ yạtịn nuụ' Jesús ni'nu' rạ totọ, tẹ xạ
kụvị tụ xanini vạ'ạ rạ. Kiị' nị xịnị nẹ yivị'
ña jạạn' ndii, nị yị'vi vạ nịạ.
16 Tẹ nẹ yivị', nẹ nị xịnị ndụchi' nuụ' ña
nị xka'ndịạ jạạn' ndii, nị ka'ạn nịạ xiin'
ịngạ nẹ yivị' ndee ña nị xạạ Jesús xiin' tẹ
nị ñu'ụ ña ndịvạ'ạ nimá jạạn', xiin' ña nị
ndọ'ọ kinị jạạn'.
17 Sạkan' tẹ nị xạ'a' ka'án nda'vi nịạ
xiin' Jesús ña kẹtạ ạ nuụ' ñụ'u' nịạ jạạn'.
18 Tẹ kiị' skó'nu' ạ tịxịn tundọo' kua'ạn
ạ ndii, nị xikạn tẹ nị ñu'ụ ña ndịvạ'ạ nimá
jạạn' ña sạạ Jesús ña vạ'ạ tẹ tạxị ạ ña
ku'ụn rạ xiin' ạ.
19 Ndisụ nï tạxị ạ ku'ụn rạ xiin' ạ. Süụ'
jạạn' ndii nị ka'ạn ạ xiin' rạ ndii:
—Kuan nu'ụ vị'ẹ ụn' mii' ndiee' nẹ ịin
kuu' xiin' ụn', tẹ ka'ạn ụn' xiin' nịạ sạkuu'
ña ka'nu' ña nị xạạ xtọ'ọ ẹ' Ndiosí xa'ạ'
ụn'. Tẹ ka'ạn tụ ụn' xiin' nịạ xa'ạ' sạạ nị
kụvịta ịnị ạ xa'ạ' ụn' —nị kachi ạ.
20 Sạkan' tẹ nị kẹtạ tẹ jạạn' kua'ạn rạ, tẹ
xạ'a' ka'án rạ xiin' sạkuu' nẹ ndiee' nuụ'
ñụ'u' Decápolis xa'ạ' ña ka'nu' ña nị xạạ
Jesús xa'ạ' rạ. Tẹ nị nạndạnị sạkuu' nịạ
kiị' nị xịnị sọ'ọ nịạ ña nị ka'ạn rạ jạạn'.

Sọ'ọ nị xạạ ạ kiị' nị sạnạtiaku Jesús ña' si'ẹ Jairo, tẹ nị sạnda'a tụ ạ ịin ña' ndo'o' kui'ẹ níi'
(Mt. 9:18-26; Lc. 8:40-56)

21 Kiị' nị nạndịko' Jesús xiin' tundọo'
jạạn' tụkụ ta'vi' yụ'u' mịnị jạạn' ndii,
kua'ạ' ya'ạ nẹ yivị' nị nạkayạ sạạ xin-
undụụ xịin' ạ ịkan', sạkan' na nị nụụ ạ
tẹ nị ndoọ ạ iin' ạ ịkan'.
22 Sạkan' tẹ nị xạạ ịin tẹ nạni' Jairo. Tẹ
jạạn' ndii, tẹ xa'ndia chuun' xa'ạ' vị'ẹ mii'
nakayá nẹ ñụụ jạạn' nduu' rạ. Tẹ kiị'
nị xịnị rạ Jesús ndii, nị kụyạtịn rạ, tẹ nị
xịkuiịn xiti' rạ nuụ' ạ,
23 tẹ nị ka'ạn nda'vi vạ rạ xiin' ạ ndii:
—Ña'a' si'ẹ ị ndii, xạ kuni kụvị kuii a'.
Ndisụ sạạ ụn' ña vạ'ạ tẹ ku'ụn ụn', tẹ
chịkạnu' ụn' ndạ'a' ụn' xíni' a' tẹ ndạ'ạ
a' tẹ kụtịạkụ a' —nị kachị rạ.
24 Sạkan' tẹ kua'ạn Jesús xiin' tẹ jạạn'.
Tẹ kua'ạn tụ nẹ yivị' kua'ạ' jạạn' xiin' ạ.
Ndẹẹ ku'ni' vị' ña'a' nẹ yivị' jạạn' kua'ạn
nịạ.
25 Tẹ tẹịn nẹ yivị' jạạn' ka'nị ịin ña'
ndo'o' kui'ẹ níi', tẹ xạ uxị uvị kuiyạ
kua'ạn ña ndo'o' a' kui'ẹ jạạn'.
26 Tẹ xạ kua'ạ' vạ nị ndọ'ọ a' ndạ'a'
kua'ạ' tẹ tatan'. Tẹ nị ndị'ị ndọọ xụ'un'
a' nị xạ'nị' a' xa'ạ' kui'ẹ jạạn'. Ndisụ süụ'
sọ'ọ nda'a a', süụ' jạạn' ndii sọ'ọ kundiee'
kạ kui'ẹ jạạn' xiin' a'.
27 Tẹ kiị' nị xịnị a' kuento ña ka'án
nẹ yivị' xa'ạ' Jesús ndii, nị kịxịn a' xatạ'
ạ tẹịn nẹ yivị' kua'ạ' jạạn', tẹ nị tondịạ
ndạ'a' a' totọ ạ.

28 Sąkan' ña nį ka'ąn a' xiin' nimá a' ndii: “Naa' kųvį tondįą į teę' totǫ kuįtį' ą ndii, ndą'ą į”, nį kachį a' xiin' nimá a'.
29 Tę kįį' nį tondįą ndą'a' a' totǫ ą ndii, xą numį' sąkan', tę nį xįkuiįn ña'a' níí' jąąn'. Tę nį xįnį a' ndii, nį kįęę ña'a' kui'ę jąąn'.
30 Xą numį' sąkan', tę nį xįnį tų Jesús ña xiin' ña ndįęe' ą nį ndą'ą įįn nę yivį'. Įkan' tę nį nąkǫtǫ ą xatą' ą tęin nę yivį' jąąn', tę nį ka'ąn ą ndii:
—¿Yǫǫ nį tondįą ndą'a' totǫ į? —nį kachį ą.
31 Sąkan' tę nį nąkuįįn tę ndą'a' xa'ą' ą ndii:
—Kǫtǫ ųn', sąą vį' kua'ą' nę yivį' ku'ni' yo'ó, tę kusaa' ndatu'ún' ųn' ndii: “¿Yǫǫ nį tondįą ndą'a' totǫ į kachi ųn'?” —nį kachį rą.
32 Ndisų Jesús ndii, xito' ą sąą xinundųų xiin' ą tę kųnį ą yǫǫ nį tondįą ndą'a' totǫ ą.
33 Tę ña'a' jąąn' ndii, xą xiní a' ña xą nį ndą'ą a' ña nį tondįą ndą'a' a' totǫ ą, sąkan' na kuii' teę' ndee kisi' vį' ña'a' ña yi'vi a' ndii, nį kųyątįn a', tę nį xįkuiįn xiti' a' nuų' Jesús, tę nį ka'ąn a' ndąku a' xiin' ą sąkuu' ña nį xąą a' tę nį ndą'ą a'.
34 Sąkan' tę nį ka'ąn Jesús xiin' a' ndii:
—Xą nį ndą'ą ųn', pįą'un, xa'ą' ña įnį ųn' xini ųn' yu'ų. Kua'an tę Ndiosí na tąxį ña manį' kǫǫ xiin' ųn', sąkan' ña xą nį ndą'ą ųn' nuų' kui'ę ña nį ndǫ'ǫ ųn' —nį kachį ą.
35 Kįį' kusaa' ka'án ką Jesús xiin' ña' jąąn' ndii, nį ndękuįę įįn uvį tę nį kįęę vį'ę Jairo, tę xa'ndia chuun' jąąn', tę nį ka'ąn rą xiin' Jairo jąąn' ndii:
—Tákui'e, xą nį ndǫñu'u' ndį'į ña' si'ę ųn'. Sątąña'ą' ką ųn' nuų' maestro ñaą' —nį kachį rą.
36 Tę Jesús ndii, nį xįnį sǫ'ǫ ą ña nį ka'ąn tę jąąn', ndisų nį ka'ąn ą xiin' Jairo ndii:
—Käką nimá ųn', įnį kuįtį' ųn' kųnį ųn' yu'ų —nį kachį ą.
37 Tę nį tąxį ą ku'ųn ndęę įįn nę yivį' jąąn' xiin' ą. Süų' jąąn' ndii, Pedro xiin' Jacobo xiin' Juan, ñąnį Jacobo jąąn', kuįtį' nį tąxį ą ku'ųn xiin' ą.
38 Tę kįį' nį xąą ą vį'ę tę xa'ndia chuun' jąąn' xiin' tę ndą'a' xa'ą' ą jąąn' ndii, nį xįnį ą ña kuaa' nę yivį' xaku' nįą, tę kuaa' xi'í xąchi' tų nįą xa'ą' ña' sie, ña' nį xi'į jąąn'.
39 Sąkan' tę nį ndą'nį ą vį'ę, tę nį ka'ąn ą xiin' nę ñu'u' jąąn' ndii:
—¿Ndichun na kuaa' ndǫ' tę xaku' ndǫ' sąkan' vį'? Kuąchį ndii kuäsą' nį xi'į a', süų' jąąn' ndii kixín kuįtį' a' —nį kachį ą.
40 Tę nį xakų ndįąą ichį ña'a' nę yivį' jąąn'. Sąkan' tę nį tąvą' Jesús sąkuu' nįą kį'ę, tę nį nąką ą yųva' si'i' ña' sie jąąn', xiin' tę kua'ąn xiin' ą jąąn'. Tę nį kǫ'nį nįą xiin' ą mii' kandu'ų' ña' nį xi'į jąąn'.
41 Sąkan' tę nį tįįn ą ndą'a' ña' sie jąąn', tę nį ka'ąn ą xiin' a' ndii:
—Talita, cumi —nį kachį ą. Tų'ųn jąąn' kuni kachi ndii: Ña' sie, xiin' yo'ó ka'án į, ndǫkoǫ ųn'.
42 Xąka'án ę', tę nį ndǫkoǫ ña' sie, ña' kumi' uxį uvį kuiyą jąąn', tę nį xą'a' a' xika' a'. Tę kįį' nį xįnį nę ita' xiin' Jesús ña nį xąą ą jąąn' ndii, nį nąndąnį ya'ą nįą.
43 Tę nį ka'ąn ndįęe' vą Jesús xiin' nįą ña kä'ąn nįą xiin' ndęę įįn nę yivį' ña nį xąą ą įkan'. Sąkan' tę nį ka'ąn tų ą xiin' yųva' si'i' ña' jąąn' ña tąxį nįą ña kųxį a'.

6

Sǫ'ǫ nį xąą ą kįį' nį nąndįko' Jesús ñųų ą Nazaret
(Mt. 13:53-58; Lc. 4:16-30)

1 Sąkan' tę nį kętą Jesús įkan' xiin' tę ndą'a' xa'ą' ą, tę nį nąndįko' ą ñųų mii' nį xą'nų ą.
2 Tę kįį' nį xąą kivį' sábado, ña xinąndiee' nę yivį' ndii, nį xą'a' ą sania'á ą nę yivį' tįxįn vį'ę mii' nakayá nę ñųų jąąn'. Tę kua'ą' nę nį nąkayą įkan' kįį' nį xįnį sǫ'ǫ nįą ña ka'án ą ndii, nį nąndąnį nįą, ka'án nįą ndii:
—¿Mii' ką vį' tų nį sąkuaąn tę kaą'? Tę, ¿mii' tų kuąxį ña xini tuní rą? Tę, ¿mii' ką vį' tų kuąxį ña ndįęe' rą tę kųvį xaa' rą chųųn ka'nu' koo' chukuu' jąąn'?
3 Tę tuxi' įtun' kuįtį' nduu' rą. Tę xiní ę' ña si'ę María nduu' rą. Tę xiní tų ę' ñąnį rą Jacobo, xiin' José, xiin' Judas, xiin' Simón. Tę ñųų yo'o' ndįęe' tų ña'a' ta'an' rą —nį kachį xiin' ta'an' nįą.
Xa'ą' ą jąąn' na nį nąsaą' nįą, tę nį kąndįxa' ña'a' nįą.
4 Sąkan' tę nį ka'ąn Jesús xiin' nįą ndii:

—Tę ka'án tiakú tų'ųn Ndiosí ndii, xito' ka'nu' ña'a' sąkuu' nę yivį'. Ndisų nę ndiee' ñųų mįį' rą xiin' nę įįn kuu' xiin' rą, xiin' nę ndiee' vį'ę rą ndii, xïto' ka'nu' ña'a' nįą —nį kachį ą xiin' nę jąąn'.

5 Tę nï kųvį sąą ą ndęę įįn chųųn ka'nu' koo' chukuu' įkan'. Ndia'vi' kuįtį' nę yivį' nį sąnda'a ą kiį' chindu'ų' ą ndą'a' ą xíni' nįą.

6 Tę nį nąndąnį vą Jesús xa'ą' ña ïnį nę jąąn' xini ña'a' nįą. Tę nį xįnu'nį ą sąkuu' ñųų ña ñu'u' yątįn įkan' sania'á tų'ųn Ndiosí.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kiį' nį tįąnų' Jesús tę ndą'a' xa'ą' ą tę ku'ųn ka'ąn ndǫsǫ' rą tų'ųn ą
(Mt. 10:5-15; Lc. 9:1-6)

7 Sąkan' tę nį kąną siin' Jesús tę uxį uvį ta'an tę ndą'a' xa'ą' ą, tę nį tįąnų' ą uvį ta'an uvį ta'an rą tę kun ka'ąn ndǫsǫ' rą tų'ųn ą. Tę nį tąxį tų ą ndįęę' rą tę tąvą' rą ña ndivą'ą ña ñu'u' nimá nę yivį'.

8 Tę nį ka'ąn chuun' ą xiin' rą ña kǫ̈nį'į rą ndęę įįn ña'ą ku'ųn rą įchi', süų' jąąn' ndii tun' katuvi' kuįtį' rą kǫnį'į rą. Tę kǫ̈nį'į rą tindaą', nį ndęę ña xaxį', nį ndęę xų'un'.

9 Tę nį ka'ąn ą xiin' rą ña ku'ųn rą xiin' ndixąn' ña xą ki'i' kuįtį' rą, tę sąkan' tų toto ña xą ni'nu' kuįtį' rą ku'ųn rą xiin'.

10 Tę nį ka'ąn ką ą xiin' rą ndii:

—Ndee ką vį'ę nę yivį' mii' xaą ndǫ' ndii, įkan' kuįtį' kųndįęę ndǫ' ndęę kįęę ndǫ' ñųų jąąn'.

11 Tę naa' xaą' ndǫ' įįn xaan' tę nätiin' vą'ą nę yivį' ndo'ó, tę nį ndęę täxi' sǫ'ǫ tų nįą ña ka'án ndǫsǫ' ndǫ' ndii, kįęę ndǫ' ñųų jąąn', tę sąkoyó ndǫ' yąka' ndixąn' ki'i' ndǫ'. Tę xiin' ña jąąn' sąkuni' ña'a' ndǫ' ña kǫǫ nįą tųndo'ǫ'. Ña ndąku ka'án į xiin' ndǫ' ndii, chię ką tųndo'ǫ' kųndǫ'ǫ nę ñųų jąąn' kiį' sąna'má Ndiosí nę yivį', tę sąkan' nę nį ndieę ñųų Sodoma xiin' ñųų Gomorra —nį kachį Jesús.

12 Tę nį kikų rą kua'ąn rą ka'án ndǫsǫ' rą ña nąmą nę yivį' nimá nįą xa'ą' kuąchį ña xaa' nįą.

13 Tę nį tąvą' tų rą kua'ą' ña ndivą'ą nimá nę yivį'. Tę nį xąkin rą xą'ąn oliva xíni' kua'ą' nę kuni kųvį, tę nį ndą'ą nįą.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kiį' nį xi'į Juan, tę sakuchi' nę yivį' kuenta Ndiosí
(Mt. 14:1-12; Lc. 9:7-9)

14 Kąnii' įkan' nį kikų kuento xa'ą' Jesús. Tę nį xįnį sǫ'ǫ tų Herodes, tę xa'ndia chuun' kuu' nųu', kuento ña ka'án nę yivį' xa'ą' Jesús. Sąkan' ña sąvą nįą ka'án ndii: "Juan, tę nį sąkuchi' nę yivį' kuenta Ndiosí ndii, nį nątįąkų rą, tę sųvį nduu' Jesús. Ña jąąn' na kuii' kumi' rą ña ndįęe' tę xaa' rą kua'ą' chųųn ka'nu' koo' chukuu'", kachi nįą.

15 Tę sąvą tųkų nįą ka'án ndii: "Elías tę nį ka'ąn tiakú tų'ųn Ndiosí xtą'an' nduu' Jesús", kachi nįą. Tę sąvą nį tųkų nįą ka'án ndii: "Įįn tę ka'án tiakú tų'ųn Ndiosí kuįtį' nduu' ą ndęę naa tę nį xiką xtą'an'", kachi nįą.

16 Tę nį ka'ąn Herodes kiį' nį xįnį rą kuento jąąn' ndii:

—Tę jąąn' nduu' Juan, tę nį ka'ąn chuun' yu'ų tę nį kẹndosǫ' tę xíin' sukųn', tę nį nątįąkų rą —nį kachį rą.

17 Nį ka'ąn Herodes jąąn' sąkan', kuąchį ndii sųvį rą nį ka'ąn chuun', tę nį tįįn tę xíin' rą Juan jąąn', tę nį sątiín ña'a' rą, tę nį chįnaá ña'a' rą vį'ę kąą, ña kuu' ña' Herodías. Kuąchį ndii nį tųnda'ą' Herodes xiin' a' teę' ndee ña' si'i' Felipe, ñąnį rą, nduu' a'.

18 Sąkan' na kuii' nį ka'ąn Juan jąąn' xiin' rą ndii: "Vä'ą yoo ą ña nį tųnda'ą' ųn' xiin' ña' si'i ñąnį ųn'", nį kachį rą.

19 Xa'ą' ą jąąn' na ña' Herodías jąąn' ndii, ndasi' vą a' Juan. Tę kuni ką'nį' a' rą, ndisų kǔvį sąą a' ña jąąn',

20 kuąchį ndii xito' ka'nu' vą Herodes Juan jąąn', sąkan' ña xiní rą ndii, tę xachuun' ndąku nduu' tę jąąn', tę ndǫǫ tų nimá rą. Ña jąąn' na nï tąxį rą ką'nį' ña'a' ña' jąąn'. Tę ki'in' įchi' nį xįnį sǫ'ǫ Herodes ña ka'án Juan jąąn', teę' ndee nį ndį'nį nimá rą xa'ą' ña jąąn' ndii, nį xtąnį vą rą kųnį sǫ'ǫ rą ña ka'án tę jąąn'.

21 Tę kiį' nį nąkuiįn kivį' ña nį kąkų Herodes jąąn' ndii, nį xįnį ña' Herodías ña kivį' jąąn' kųvį ką'nį' a' Juan jąąn'. Kuąchį ndii nį xą'ą rą įįn vįko' siį', tę nį xą'ą tų rą ña xaxį' xąkuaą'. Tę ki'in' tę kuu' ka'nu' nį tątų rą ndiee' įkan', tę ndiee' tų ki'in' tę xa'ndia chuun' nuų' tę xíin', tę ndiee' tų tę kuu' ka'nu' nuų' ñų'u' Galilea.

22 Įkan' tę nį ndą'nį įįn ña' sąvą, ña' si'ę Herodías jąąn', mii' ndu'ų' Herodes

jąąn' xixi' rą xiin' sąkuu' tę nį tątų rą, tę nį tąxa'a' sį̱' a' nuų' rą. Sąkan' tę nį ka'ąn Herodes xiin' a' ndii:

—Kakąn ų̱n' nuų' į ndee ką ñą kuní ų̱n', pią'un, tę tąxį į ę ndą'a' ų̱n' —nį kachį rą.

23 Tę nį chįkąndią rą kuento rą ka'án rą ndii:

—Tąxį į ndą'a' ų̱n' ndee ką ñą kakąn ų̱n' nuų' į, pią'un. Kǫ̈ǫ' ą xaa' ą naa' kakąn ų̱n' ndęę ta'vį' sąvą ñų'u' mii' xa'ndia chuun' į —nį kachį rą xiin' a'.

24 Sąkan' tę nį kętą ña' sąvą jąąn' mii' ndiee' tę jąąn', tę nį ndątu'ų̱n' a' ña' Herodías, sį̱'i' a' jąąn' ndii:

—¿Ndee ñą kakąn į, naą'? —nį kachį a'.

Sąkan' tę nį ka'ąn sį̱'i' a' jąąn' xiin' a' ndii:

—Xíni' Juan, tę sakuchi' nę yivį', kakąn ų̱n' —nį kachį a'.

25 Sąkan' tę achį vą nį nąndįko' ña' sąvą jąąn' nuų' Herodes jąąn' tę nį ka'ąn a' xiin' rą ndii:

—Vą'ą, kuní į ñą naka'án ę' kuįtį' tę tąxį ų̱n' ndą'a' į tį̱xį̱n į̱į̱n ko'ǫ' xíni' Juan, tę sakuchi' nę yivį' —nį kachį a'.

26 Sąkan' tę nį kųsuchi' vą į̱nį tę jąąn'. Ndisų nį̈ kunį rą nąndįko' xata' rą xiin' kuento rą ñą nį tąxį rą nuų' a' nuų' sąkuu' tę ndiee' xixi' xiin' rą jąąn'.

27 Sąkan' na xąka'án ę', tę nį ka'ąn chuun' rą xiin' į̱į̱n tę xíin' rą ñą ku'ų̱n nąį̱n rą xíni' Juan jąąn'. Sąkan' tę nį xa'ąn tę xíin' vį'ę kąą, tę nį kęndosǫ' rą sukų̱n' tę jąąn'.

28 Tę nį nąį̱n rą ą, tę nį chįnaá rą ą tį̱xį̱n į̱į̱n ko'ǫ', tę nį tąxį rą ą ndą'a' ña' sąvą jąąn'. Tę ña' jąąn' nį tąxį a' ą ndą'a' si'i' a'.

29 Kį̱i' nį xį̱nį tę ndą'a' xa'ą' Juan jąąn' kuento ñą nį ndǫ'ǫ rą ndii, nį ndękuię tę jąąn', tę nį nąį̱n rą ñų'u' nde'į̱ jąąn', tę nį nątaąn' rą ą.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kį̱i' nį sąkuxi' Jesús u'ų̱n mií tę yivį'

(Mt. 14:13-21; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

30 Nį ya'ą ndia'vi' kivį', tę nį nąkayą tę nį tįąnų' Jesús ka'ąn ndǫsǫ' tų'ų̱n ą jąąn'. Tę nį ka'ąn rą xiin' ą sąkuu' ñą nį xąą rą xiin' ña nį sąnia'á rą.

31 Sąkan' tę nį ka'ąn ą xiin' tę jąąn' ndii:

—To'ǫ' mį̱i' ę' sąkan' mii' taxį̱n' kaa', tę kųvį nąndieę' ę' į̱į̱n xa'a' —nį kachį ą.

Sąkan' ña kua'ą' xąvą'ą nę yivį' yoo nuų' ą, nę kua'ąn nį nę xaá nį. Tę nį ndęę kų̈nią'ą ą kųxį ą tę sąkan' tų tę jąąn'.

32 Sąkan' tę nį kǫ'nį rą į̱į̱n tundǫo' tę kua'ąn rą xiin' Jesús į̱į̱n xaan' mii' taxį̱n' kaa'.

33 Ndisų kua'ą' nę yivį' ndii, nį xį̱nį nią kua'ąn tundǫo' jąąn', tę nį nąkų̱nį nią yǫǫ ñu'u' tį̱xį̱n nų'. Sąkan' na nį tąxta'an' nią kua'ąn xa'a' nią yų'u' mį̱nį mii' kua'ąn tundǫo' jąąn'. Tę nį kįęę nę yivį' jąąn' sąkuu' ñų̱ų tę kua'ąn nią mii' kua'ąn Jesús. Tę xį̱'ną ką nią nį ndękuię į̱kan', tę sąkan' tę nį xaą Jesús xiin' tę kua'ąn xiin' ą.

34 Tę kį̱i' keta' ą tį̱xį̱n tundǫo' jąąn' ndii, nį xį̱nį ą ndiee' nę yivį' kua'ą' ya'ą jąąn'. Tę nį kųvįta į̱nį ą xa'ą' nią, sąkan' ña ndęę naa mbęę, ti' kǫ̈ǫ' tę pąxto, nduu' nią. Tę nį xą'a' sania'á ña'a' ą kua'ą' nuų' ña'ą.

35 Tę kį̱i' nį kuąą' kua'ąn ndii, nį kųyątįn tę ndą'a' xa'ą' ą nuų' ą, tę nį ka'ąn rą xiin' ą ndii:

—Tákui'e, xą nį kuąą' vą vįtįn, tę mii' kǫ̈ǫ' yoo ndiee' ę'.

36 Vą'ą ką sąndutíá ų̱n' nę yivį', tę kikų nią ku'ų̱n nią xa'ą' ku'ų, uun ñų̱ų kuali' ña ñu'u' yątįn tę sątą' nią ña kųxį nią, sąkan' ña yo'o' ndii, kǫ̈ǫ' ą yoo kųxį nią sąą ę' —nį kachį rą.

37 Ndisų nį ka'ąn ą xiin' rą ndii:

—Ndo'ó tąxį ña kųxį nią —nį kachį ą.

Tę nį nąkuį̱in rą ndii:

—¿Ñáá kuní ų̱n' ña ku'ų̱n sątą' ndų ña kųxį nę kaą' xiin' xų'un' ña ki'in' į̱į̱n tę yivį' naa' sąchuun' rą uvį ciento kivį', tę kųvį tąxį ę' ña kųxį nią? —nį kachį rą.

38 Sąkan' tę nį ka'ąn ką Jesús xiin' rą ndii:

—¿Sąą ta'an xitą' vą'ą kumi' ndǫ'? Kua'ąn kǫtǫ ndǫ' —nį kachį ą.

Tę nį ka'ąn rą xiin' ą kį̱i' nį kųndąnį rą sąą ta'an kuu' ą ndii:

—U'ų̱n ta'an xitą' vą'ą tę uvį ta'an tįąka' kuįtį' —nį kachį rą.

39 Sąkan' tę nį ka'ąn chuun' Jesús xiin' rą ña ka'ąn rą xiin' nę yivį' tę kųndįęę tį'vį nią nuų' įtįą kuį̱i'.

40 Tę nį xįkų̱ndieę tį'vį nę yivį' jąąn'. Sąvą tį'vį nį ndieę ciento nią, tę sąvą tį'vį nį ndieę uvį xįkǫ uxį nią.

41 Sąkan' tę nį kį'įn Jesús u'ųn sąa' xitą' vą'ą jąąn' xiin' uvį sąa' tįąka' jąąn'. Tę nį nąkǫtǫ ą ndįvi', tę nį tąxį ą ña chįndąni Ndiosí. Sąkan' tę nį sąkuachi' ą xitą' vą'ą jąąn' xiin' uvį sąa' tįąka' jąąn', tę nį tąxį ña'a' ą ndą'a' tę ndą'a' xa'ą' ą. Tę nį xąxą' tę jąąn' ą ndą'a' sąkuu' nę yivį' kua'ą' jąąn'.

42 Sąkan' tę nį xįxį sąkuu' nįą ndęę nį ndą'nį nįą.

43 Ndį'į jąąn' tę nį nąkąyą tę ndą'a' xa'ą' ą jąąn' xitą' vą'ą ña'in' xiin' tįąka'. Tę nį sąkutu' nįą uxį uvį ta'an íka' na'nu' xiin' ña nį ndoǫ ndǫsǫ' jąąn'.

44 Tę nę nį xįxį jąąn' ña mįi' ndi'i' tę yivį' kuįtį' ndii, u'ųn mií nį kųų rą.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kįį' nį xiką Jesús nuų' tįkui mįnį
(Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21)

45 Xąka'án ę', tę nį ka'ąn Jesús xiin' tę ndą'a' xa'ą' ą, tę nį kǫ'nį rą tįxįn tundǫo' tę kį'įn įchi' rą ku'ųn rą tųkų ta'vi' yų'u' mįnį jąąn' tę xaą rą ñųų ña nąni' Betsaida. Tę kįį' kua'ąn rą ndii, nį ndoǫ ą sandutíá ą nę yivį' kua'ą' jąąn'.

46 Tę kįį' ndį'į nį sąndutíá ña'a' ą ndii, nį kąą ą įįn xikį' kua'ąn ą, tę ndątu'un' ą xiin' Ndiosí.

47 Tę kįį' nį kųų ñųu ndii, xą nį kųxika' tę ndą'a' xa'ą' ą jąąn' kua'ąn rą xiin' tundǫo' nuų' mįnį, tę nį ndoǫ įįn ndąą' Jesús ñų'u' jąąn'.

48 Tę kįį' xą kitú' kua'ąn ndii, nį xįnį Jesús ña ndo'o' tę jąąn' tę satuvį' rą tundǫo' jąąn' tę kua'ąn nų', sąkan' ña kuąxį suma' tachį'. Įkan' tę xą'a' Jesús kua'ąn xa'a' ą nuų' mįnį mii' ñu'u' rą. Tę kįį' nį nąni'į' ña'a' ą ndii, nį xąą ą ndęę naa ña kuni xka'ndįą kua'ąn ą.

49 Tę kįį' nį xįnį tę jąąn' kuąxį xa'a' ą nuų' tįkui mįnį jąąn' ndii, nį ką'an' rą ndii, į'na' nduu' ą, tę nį kuąa' ni'vi vą rą.

50 Kuąchį ndii sąkuu' rą nį xįnį ña'a', tę nį yį'vi vą rą. Ndisų numį' tę nį ka'ąn ą xiin' rą ndii:

—Sąndįęni xiin' mii' ndǫ' tę kuän yi'vi ndǫ', sąkan' ña yu'ų nduu' į —nį kachį ą.

51 Sąkan' tę nį skǫ'nu' ą tįxįn tundǫo' mii' ñu'u' tę jąąn', tę nį xįkuiįn tachį' jąąn'. Ña jąąn' na nį nąndąnį koo' chukuu' rą.

52 Sąkan' ña tïą'an kųndąnį rą ndee ña kuni kachį ą ña nį ndąsąkua'ą' Jesús xitą' vą'ą kiį' nį sąkuxi' ą nę yivį' kua'ą' jąąn', sąkan' ña xįį ką nimá rą.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kįį' nį sąnda'a Jesús nę kuni kųvį nuų' ñų'u' Genesaret
(Mt. 14:34-36)

53 Tę kįį' nį xka'ndįą Jesús xiin' tę jąąn' mįnį jąąn' ndii, nį xąą ą įįn ñų'u' ña nąni' Genesaret. Tę nį sątiín rą tundǫo' jąąn' yų'u' mįnį jąąn'.

54 Tę kįį' nį kįęę rą xiin' ą tįxįn tun' jąąn' ndii, xąka'án ę', tę nį nąkųnį nę yivį' Jesús,

55 tę nį xą'a' xaxą' nįą kuento xa'ą' ą kąnii' nuų' ñų'u' jąąn' xiin' ndą'a' ą. Sąkan' tę nį xą'a' nę ndiee' sąą kua'ąn įkan', kuan ndįąką nįą nę kuni kųvį nuų' Jesús, mii' xini' nįą kuento yoo ą, ndiso' ña'a' nįą nuų' tun' xtǫ.

56 Tę ndee ką xaan' xka'ndíá ą kua'ąn ą ñųų kuali' nduu' ą, uun ñųų na'nu' nduu' ą, uun xa'ą' ku'ų nduu' ą ndii, nį tąndįęę nę yivį' nę kuni kųvį jąąn' įchi' mii' xito' xka'ndįą ą. Tę nį ka'ąn nda'vi nįą xiin' ą ña tąxį ą tondįą ndą'a' nę kuni kųvį jąąn' teę' yų'u' totǫ kuįtį' ą. Tę sąkuu' nę nį tondįą ndą'a' yų'u' totǫ ą jąąn' ndii, nį ndą'ą nįą.

7

Yo'o' sania'á Jesús ña vą'ą ką sąą ę' ña kuní Ndiosí, tę säą ę' ña kuní tę yivį'
(Mt. 15:1-20)

1 Unta' ndii, nį nąkayą tę fariseo nuų' Jesús xiin' sąvą tę sania'á tų'ųn ndęi' Ndiosí. Tę jąąn' ndii, ñųų Jerusalén nį kįęę rą.

2 Kįį' nį xįnį tę jąąn' ña sąvą tę ndą'a' xa'ą' ą ndii, ndïkún rą xatą' ña ka'án tų'ųn ndęi' tę yąta', sąkan' ña nï nątią rą ndą'a' rą ki'in' įchi' tę kųxį rą, sąkan' na nį xįxį rą xiin' ndą'a' kįnį xtuu tę jąąn'. Tę xa'ą' ą jąąn' na nį ka'ąn kįnį rą xa'ą' tę ndą'a' xa'ą' ą jąąn'.

3 Sąkan' ña tę fariseo xiin' sąkuu' nę ta'an' ndų, nę judío ndii, xïxi' nįą naa' tïą'an nątią nįą ndą'a' nįą ki'in' įchi'. Sąkan' xaa' nįą xa'ą' ña ndikún nį'į nįą xatą' ña xi xaá tę xįį' yąta' ndų.

4 Tẹ kiị' kua'ạn nịạ yạ'vị, tẹ nandiko' nịạ vị'ẹ nịạ ndii, xïxi' nịạ naa' tïạ'an nạtịạ nịạ ndạ'a' nịạ ki'in' ịchi'. Ndisụ yoo kua'ạ' kạ ña nị xạạ nẹ xiị' yạta' ndụ xaa' nịạ naa kuu' ña natia' nịạ yạxin', xiin' kịsị, xiin' sạkuu' ndạchuun', ña nị kuạ'ạ xiin' kạạ, xiin' tun' xtọ nịạ.

5 Sạkan' na nị ndạtu'ụn' ña'a' tẹ fariseo xiin' tẹ sania'á tụ'ụn ndẹi' Ndiosí ndii:

—¿Ndichun na säxinú tẹ ndạ'a' xa'ạ' yo'ó ña xi xaá ẹ', ña nị nạkọọ tẹ xiị' yạta' ẹ'? Sạkan' ña xixi' rạ xiin' ndạ'a' kịnị nuụ' Ndiosí —nị kachị rạ.

6 Sạkan' tẹ nị ka'ạn Jesús xiin' rạ ndii:

—Ndo'ó, tẹ xasuvi' xiin' mii' ndii, ndạku vạ nị ka'ạn Isaías xa'ạ' ndọ' kiị' nị ka'ạn tiakú rạ tụ'ụn Ndiosí mii' ka'án ạ ndii:

Nẹ yivị' yo'o' ndii, xiin' yụ'u' kuịtị' nịạ
xito' ka'nu' nịạ yu'ụ.

Ndisụ nimá nịạ ndii, xika' yoo ạ nuụ' ị.

7 Tiin' ka'nu' saka nịạ yu'ụ,

kuạchị ndii ka'án chuun' nịạ ña xini tuní
nẹ yivị' kuịtị'.

Tẹ ka'án nịạ ña tụ'ụn ndẹi' yu'ụ nduu' ạ. Nị kachị ạ.

8 Sạkan' ña xatạ' ndọ' nakoo' ndọ' ña ka'án chuun' Ndiosí, tẹ ndikún kixin' ndọ' xatạ' ña xi xaá ẹ', ña nị nạkọọ nẹ xiị' yạta' ẹ', naa kuu' ña natia' ndọ' yọọ, xiin' ña natia' ndọ' yạxin' ki'in' vạ ịchi', xiin' kua'ạ' kạ ịngạ nuụ' ña xaa' ndọ' —nị kachị ạ.

9 Tẹ nị ka'ạn tụ Jesús xiin' tẹ jạạn' ndii:

—Chụụn vạ ndọ' xiin' ña xa'nú ndọ' ña ka'án chuun' Ndiosí, tẹ ndikún ndọ' ña xi xaá mịi' ndọ'.

10 Kuạchị ndii nị kẹ'ị Moisés tụ'ụn Ndiosí nuụ' tụtụ mii' ka'án ạ ndii: "Kọtọ ka'nu' ndọ' yụva' si'i' ndọ'", kachi ạ. Tẹ ka'án tụ ạ ndii: "Yọọ kạ kanịạ'a xiin' yụva' sị'i' nịạ ndii, kuní ạ ña kụvị nịạ", kachi ạ.

11 Ndisụ ndo'ó ka'án ndii, kụvị ka'ạn ịin nẹ yivị' xiin' yụva' si'i' nịạ ndii: "Ña'ạ ị ndii, Corbán nduu' ạ. Xa'ạ' ạ jạạn' na kụvị chịndịẹe' ị ndo'ó, sạkan' ña sạkuu' ña'ạ ị ndii, xạ nị tạxị kuento ị ña ndịtịạ Ndiosí kụnduụ ạ."

12 Tẹ ndo'ó ka'án ndii, naa' ka'án ịin nẹ yivị' sạkan' ndii, küní ạ ña chịndịẹe' kạ nịạ yụva' si'i' nịạ xiin' ña'ạ nịạ.

13 Tẹ xiin' ña jạạn' xa'nú ndọ' ña ka'án chuun' Ndiosí, tẹ ndikún ndọ' ña xi xaá mịi' ndọ', ña saya'á nuụ' ta'an' ndọ', xiin' kua'ạ' kạ ịngạ nuụ' ña xaa' ndọ' —nị kachị ạ xiin' tẹ jạạn'.

14 Sạkan' tẹ nị kạnạ nị tụkụụ ạ nẹ yivị' kua'ạ' jạạn', tẹ nị kụyạtịn nịạ nuụ' ạ, tẹ nị ka'ạn ạ xiin' nịạ ndii:

—Kụnị sọ'ọ vạ sạkuu' ndọ' tẹ kụndạnị ndọ' ña ka'ạn ị xiin' ndọ'.

15 Ndẹẹ ịin ña xaxị' nẹ yivị' sätịvi' nimá nịạ nuụ' Ndiosí. Süụ' jạạn' ndii tụ'ụn ña kiee' yụ'u' nịạ nduu' ña satịvi' nimá nịạ nuụ' ạ.

16 Ndo'ó, nẹ xini sọ'ọ ndii, chụụn xa'a' vạ ndọ' ña nị ka'ạn ị —nị kachị Jesús.

17 Sạkan' tẹ nị nạkọọ Jesús nẹ yivị' jạạn', tẹ nị ndạ'nị ạ ịin vị'ẹ, tẹ nị ndạtu'ụn' ña'a' tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ ndee ña kuni kachị ña nị ka'ạn ndịạạ ạ jạạn'.

18 Sạkan' tẹ nị ka'ạn ạ xiin' rạ ndii:

—¿Na sạkan' ndii, nị ndẹẹ ndo'ó nï kụndạnị ña nị ka'ạn ị jạạn'? Ndẹẹ ịin ña xaxị' ẹ' küvị sạtívi' nimá ẹ' nuụ' Ndiosí.

19 Sạkan' ña, ña xaxị' ẹ' jạạn' ndii, süụ' nimá ẹ' ko'ni' ạ, süụ' jạạn' ndii xịtị ẹ' ko'ni' ạ, tẹ xitíá ạ kiị' kua'ạn ẹ' nuụ' ku'ụ —nị kachị ạ xiin' rạ.

Tẹ xiin' ña jạạn' nị ka'ạn Jesús ña ndẹẹ ịin ña xaxị' ẹ' sätịvi' nimá ẹ' nuụ' Ndiosí.

20 Tẹ nị ka'ạn kạ Jesús ndii:

—Ndisụ ña ka'án nẹ yivị' ndii, tịxịn nimá nịạ kuạxị ạ, tẹ ña jạạn' nduu' ña satịvi' nimá nịạ nuụ' Ndiosí.

21 Sạkan' ña nimá nịạ kuạxị ña nịạ'a ña xanini nịạ. Naa kuu' ña kumi' nịạ musa nịạ, xiin' ña xiín nịạ, xiin' ña xa'nị' nịạ nẹ yivị',

22 xiin' ña xakui'na' nịạ, xiin' ña ndioọ' ịnị vạ nịạ xa'ạ' ña'ạ ịngạ nẹ yivị', xiin' ña xaa' vạ nịạ ndee kạ ña nịạ'a, xiin' ña xini xa'an' nịạ nẹ yivị', xiin' ña kịnị vạ kuu' nịạ xiin' ịin nịạ, xiin' ña ndạsị' nuụ' nịạ xini nịạ nẹ yivị', xiin' ña kanịạ'a nịạ xa'ạ' nẹ yivị', xiin' ña ñuñu' nịạ, xiin' ña küu' kaxi' nịạ.

23 Tẹ sạkuu' ña nịạ'a jạạn' kiee' nimá nịạ, tẹ satịvi' ña'a' ạ nuụ' Ndiosí —nị kachị Jesús.

Sọ'ọ nị xạạ ạ kiị' nị sạnda'a Jesús ña' si'ẹ ịin ña' tuku'
(Mt. 15:21-28)

24 Tẹ nị kẹtạ Jesús ịkan', tẹ kua'ạn ạ xiin' tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ ñụ'u' yạtịn ñụụ Tiro xiin' ñụụ Sidón. Tẹ nị ndạ'nị ạ ịịn vị'ẹ, tẹ nï kunị ạ ña kụnị nẹ yivị' ña ịkan' yoo ạ. Ndisụ nï kụvị tịsị'e ạ,
25 sạkan' ña nị xịnị ịịn ña'a' kuento xa'ạ' ạ. Xạka'án ẹ', tẹ nị xạạ a', tẹ nị xịkuiịn xiti' a' nuụ' ạ, sạkan' ña yoo ịịn ña' si'ẹ a' ña' naá ña ndịvạ'ạ nimá.
26 Tẹ ña' griega, ña' nị kịẹẹ nuụ' ñụ'u' Sirofenicia nduu' a'. Tẹ nị ka'ạn nda'vi a' xiin' Jesús ña xtạ'ni' ạ ña ndịvạ'ạ jạạn' nimá ña' si'ẹ a' jạạn'.
27 Sạkan' tẹ nị ka'ạn ạ xiin' a' ndii:
—Vạ'ạ kạ xị'nạ tạxị ẹ' kụxị si'ẹ ẹ' ndẹẹ ndạ'nị nịạ, sạkan' ña vä'ạ nạ'ịn ẹ' ña xaxị' nuụ' nịạ, tẹ kọ'nị ẹ' ña jạạn' nuụ' nayạ' —nị kachị ạ.
28 Tẹ nị nạkuịịn ña' jạạn' ndii:
—Ña ndạku ka'án ụn', tákui'e. Ndisụ ndẹẹ nayạ' ndii, xaxị' ri' xi'ẹ ña koyó tịxịn mesa yụ'u' nẹ kuachị' kịị' xixi' nịạ —nị kachị a' xiin' ạ.
29 Sạkan' tẹ nị ka'ạn Jesús xiin' a' ndii:
—Vạ'ạ, nạạ, nạndịko' ụn' vị'ẹ ụn' vịtịn. Xa'ạ' ạ ña nị ka'ạn ụn' kaạ' ndii, xạ nị kẹtạ ña ndịvạ'ạ jạạn' nimá ña' si'ẹ ụn' —nị kachi Jesús xiin' a'.
30 Tẹ kịị' nị nạxạạ ña'a' jạạn' vị'ẹ a' ndii, nị xịnị a' kandu'ụ' ña' lulu si'ẹ a' jạạn' nuụ' tun' xtọ, tẹ xạ nị kẹtạ tụ ña ndịvạ'ạ jạạn' nimá a'.

Sọ'ọ nị xạạ ạ kịị' nị sạnda'a Jesús ịin tẹ so'o' i'in'

31 Tụkụ nị nị kẹtạ Jesús xiin' tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ, tẹ nị xka'ndịạ ạ yạtịn ñụụ Tiro jạạn' kua'ạn ạ xiin' rạ. Tẹ nị xka'ndịạ tụ ạ ñụụ Sidón xịịn' ñụ'u' Decápolis, tẹ nị xạạ ạ yụ'u' mịnị Galilea.
32 Tẹ ịkan' nị ndẹkuịẹ nẹ yivị' nuụ' ạ xiin' ịịn tẹ so'o' i'in'. Tẹ nị ka'ạn nda'vi nịạ xiin' ạ tẹ tondịạ ndạ'a' ña'a' ạ tẹ ndạ'ạ rạ.
33 Sạkan' tẹ nị nạkạ siin' ạ tẹ jạạn' ndẹẹ ndọsọ'. Tẹ nị sẹ'vi ạ nuụ' ndạ'a' ạ uvị sạa' sọ'ọ rạ. Tẹ nị kọndịạ tiasị'i ạ nuụ' nuụ' ndạ'a' ạ jạạn', tẹ nị tondịạ ạ yaạ' rạ xiin' tiasị'i ạ jạạn'.
34 Tẹ nị nạkọtọ ạ ndịvi', tẹ nị xakạ ịnị ạ, ka'án ạ ndii:
—Efata —nị kachị ạ. Tẹ ña jạạn' kuni kachị ạ ndii: Nunịạ' vịtịn.
35 Xạka'án ẹ' sạkan' tẹ nị nunịạ' sọ'ọ rạ, tẹ nị nạnduụ vạ'ạ tụ yaạ' rạ, tẹ nị xạ'a' ka'án kaxi' rạ.
36 Tẹ nị ka'ạn chuun' ạ xiin' nẹ yivị' jạạn' ña kä'ạn nịạ xiin' ndẹẹ ịịn nẹ yivị' xa'ạ' ña jạạn'. Ndisụ sọ'ọ kikụ' kạ nịạ kuento xa'ạ' ạ teẹ' ndee täxi' xạchi' ạ sạạ nịạ ña jạạn'.
37 Tẹ nị nạndạnị ya'ạ nẹ yivị' jạạn' ka'án nịạ ndii:
—Sạkuu' ña xaa' rạ ndii, ña vạ'ạ nduu' ạ. Tẹ ndẹẹ nẹ so'o' nuniá' sọ'ọ xaa' rạ, tẹ sanaka'án tụ rạ nẹ i'in' —nị kachị nịạ.

8

Sọ'ọ nị xạạ ạ kịị' nị sạkuxi' Jesús kụmi' mií nẹ yivị'
(Mt. 15:32-39)

1 Kivị' jạạn' ndii, kua'ạ' ya'ạ tụkụụ nẹ yivị' nị nạkayạ nuụ' Jesús, tẹ kọọ' ạ kumi' nịạ kụxị nịạ. Sạkan' tẹ nị kạnạ ạ tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ, tẹ nị ka'ạn ạ xiin' rạ ndii:
2 —Kuvita vạ ịnị ị xa'ạ' nẹ yivị' kua'ạ' kaạ', sạkan' ña xạ kua'ạn unị kivị' ndiee' nịạ xiin' ẹ', tẹ kọọ' ạ kumi' nịạ kụxị nịạ.
3 Tẹ naa' nạtị'vi' sọko ña'a' ị vị'ẹ nịạ ndii, ịyọ kụnịạạ' nịạ ịchi', sạkan' ña xika' nị kịẹẹ sạvạ nịạ —nị kachị ạ.
4 Sạkan' tẹ nị ka'ạn tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ xiin' ạ ndii:
—Ndisụ mii' taxịn' kaa' ndiee' ẹ', tákui'e. ¿Sạạ kụvị tạxị ẹ' ña kụxị nẹ yivị' kua'ạ' kaạ' tẹ ndạ'nị nịạ? —nị kachị rạ.
5 Sạkan' tẹ nị ndạtu'ụn' ña'a' ạ ndii:
—¿Sạạ ta'an xitạ' vạ'ạ kumi' ndọ'? —nị kachị ạ.
Tẹ nị nạkuịịn rạ ndii:
—Uxạ ta'an ạ —nị kachị rạ.
6 Sạkan' tẹ nị ka'ạn chuun' ạ nuụ' nẹ yivị' tẹ kụndịẹẹ nịạ nuụ' ñụ'u' jạạn'. Tẹ nị kị'ịn ạ uxạ sạa' xitạ' vạ'ạ jạạn', tẹ nị tạxị ạ ña chịndạni Ndiosí. Tẹ nị sạkuachi' ña'a' ạ, tẹ nị tạxị ña'a' ạ ndạ'a' tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ jạạn'. Tẹ nị xạxạ' rạ ña jạạn' ndạ'a' nẹ kua'ạ' jạạn'.
7 Tẹ nị kụmi' tụ tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ jạạn' ndia'vi' tịạka' kuali', tẹ nị kị'ịn ạ ri', tẹ nị tạxị tụ ạ ña chịndạni Ndiosí. Tẹ nị ka'ạn chuun' ạ xiin' rạ ña xạxạ' tụ rạ ti' jạạn' ndạ'a' nẹ yivị' jạạn'.

8 Nį xįxį nę yivį' jąąn' ndęę nį ndą'nį nįą, tę nį nąkąyą rą uxą ta'an íka' na'nu' vą, ñą xaxį' ñą nį ndoǫ ndǫsǫ'.
9 Tę nę nį xįxį jąąn' ndii, nį kųų nįą yatin' kųmi' mií. Sąkan' tę nį sąndutíá ñą'a' Jesús.
10 Ndį'į jąąn' tę nį skǫ'nu' ą tįxįn įįn tundǫo' xiin' tę ndą'a' xa'ą' ą, tę kua'ą̨n ą nuų' ñų'u' Dalmanuta.

Xikán nę yivį' įįn chųųn ka'nu' koo' chukuu' nuų' Jesús
(Mt. 16:1-4; Lc. 12:54-56)

11 Sąkan' tę nį ndękuįę tę fariseo nuų' Jesús, tę nį xą'a' iin' tąan rą xiin' ą ndee nį tę kǫtǫ kuą'ą ñą'a' rą. Sąkan' na kuii' nį ka'ą̨n rą xiin' ą ñą sąą ą įįn chųųn ka'nu' ñą taxi' Ndiosí.
12 Nį xaką inį ą ka'án ą ndii:
—Ndo'ó, nę ndiee' įįn yivį' vįtįn ndii, xikán ndǫ' chųųn ka'nu' nuų' į, ndisų ka'án ndąku į xiin' ndǫ' ndii, ndęę įįn chųųn ka'nu' sąą į nuų' ndǫ' —nį kachį ą.
13 Tę nį ndoǫ rą ita' rą įkan', tę nį skǫ'nu' ą tundǫo' jąąn', tę kua'ą̨n ą tųkų ta'vi' mįnį Galilea jąąn'.

Ka'án Jesús xa'ą' ñą vą'ą ñą sania'á tę fariseo
(Mt. 16:5-12)

14 Tę ndą'a' xa'ą' Jesús ndii, nį nąndosǫ' rą kǫnį'į rą xitą' vą'ą, tę įįn ndąą' kuįtį' ą ni'i' rą ñu'u' rą tįxįn tundǫo' jąąn' kua'ą̨n rą.
15 Tę nį ka'ą̨n chuun' Jesús xiin' rą ndii:
—Kǫtǫ na xito' xiin' mii' ndǫ' nuų' yųchi' levadura, ñą tiin' tę fariseo xiin' tę nduu' kuenta Herodes —nį kachį ą.
16 Tę nį xą'a' ka'án xiin' ta'an' rą ndii:
—Ka'án ą sąkan' xiin' ę', sąkan' ñą kǫǫ' xitą' vą'ą ndiso' ę' —kachi rą.
17 Tę nį xįnį Jesús ñą ndatu'un' xiin' ta'an' rą, tę nį ka'ą̨n ą xiin' rą ndii:
—¿Ndichun ndatu'un' xiin' ta'an' ndǫ' xa'ą' xitą' vą'ą? ¿Ñáá kusaa' kųvį nąkųnį ndǫ' ñą ka'án į tę kųndąnį ndǫ' ą? ¿Ñáá xįį ką nimá ndǫ' ndęę vįtįn?
18 Yoo ndųchi' nuų' ndǫ', ndisų xïto' ndǫ' xiin' ą, tę yoo tų sǫ'ǫ ndǫ', ndisų xïni sǫ'ǫ ndǫ'. ¿Ñáá näka'an' ndǫ' ñą nį xąą į?
19 Kįį' nį sąkuachi' į u'ų̨n ta'an xitą' vą'ą, tę nį xįxį u'ų̨n mií nę yivį' ndii, ¿sąą ta'an íka' na'nu' vą chitu' ñą xaxį' nį ndoǫ ndǫsǫ' nį nąchįį' ndǫ'? —nį kachį ą xiin' rą.
Tę nį ka'ą̨n rą ndii:
—Uxį uvį ta'an nų' —nį kachį rą.
20 Sąkan' tę nį ka'ą̨n tųkųų ą xiin' rą ndii:
—Tę kįį' nį sąkuachi' į uxą ta'an xitą' vą'ą, tę nį xįxį kųmi' mií nę yivį' ndii, ¿sąą ta'an íka' na'nu' vą chitu' ñą xaxį' ñą nį ndoǫ ndǫsǫ' nį nąchįį' ndǫ'? —nį kachį ą xiin' rą.
Tę nį ka'ą̨n rą ndii:
—Uxą ta'an nų' —nį kachį rą.
21 Sąkan' tę nį ka'ą̨n ką ą xiin' rą ndii:
—¿Ñáá nį ndęę sąkan' kųndąnį ndǫ'? —nį kachį ą.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kįį' nį sąnda'a Jesús įįn tę kui'e nuų' ñųų Betsaida

22 Sąkan' tę nį xąą Jesús xiin' tę ndą'a' xa'ą' ą ñųų Betsaida, tę nį ndękuįę nę yivį' nuų' ą xiin' įįn tę kui'e nuų'. Tę nį ka'ą̨n nda'vi nįą xiin' ą ñą tondįą ndą'a' ñą'a' ą tę ndą'ą rą.
23 Įkan' tę nį tįįn ą ndą'a' tę kui'e nuų' jąąn'. Tę nį nąką ñą'a' ą, tę kua'ą̨n ą nuų' ñųų jąąn' xiin' rą. Tę nį kǫndįą tiasį'i ą nduchi' nuų' rą, tę nį tondįą ndą'a' ñą'a' ą, tę nį ndątu'ų̨n' ñą'a' ą naa' xą kųvį xito' rą sie.
24 Sąkan' tę nį xįtǫ tę jąąn', tę nį ka'ą̨n rą ndii:
—Kųvį xini į nę yivį', ndisų naa iin' įtun' kuįtį' iin' nįą nuų' į, tę kuan kuąxį nįą xika' nįą —nį kachį rą.
25 Sąkan' tę nį tondįą ndą'a' nį tųkųų ą nduchi' nuų' rą jąąn', tę nį xą'a' rą xito' tukuu' rą. Tę xą nį ndą'ą rą, tę kųvį xito' kaxi' rą sąkuu' ñą yoo.
26 Ndį'į jąąn', tę nį tį'vi' ñą'a' ą vį'ę rą, tę nį ka'ą̨n ą xiin' rą ndii:
—Ndą'nį ką ų̨n' ñųų yo'o', nį ndęę kä'ą̨n tų ų̨n' xiin' nę ndiee' ñųų yo'o' ñą nį ndą'ą ų̨n' —nį kachį ą.

Ka'án Pedro ñą Jesús nduu' Cristo, ñą nį tįąnų' Ndiosí sąkakú yoo'
(Mt. 16:13-20; Lc. 9:18-21)

27 Tę nį kętą Jesús įkan', tę kua'ą̨n ą xiin' tę ndą'a' xa'ą' ą ñųų ñą nduu' ndą'a' ñųų Cesarea Filipo, tę nį ndątu'ų̨n' ą tę jąąn' kįį' kua'ą̨n rą įchi' jąąn' ndii:

—¿Yǫǫ nduu' yu'ų, kachi nę yivį'? —nį kachį ą.
28 Tę nį ka'ąn rą xiin' ą ndii:
—Sąvą nę yivį' ka'án ña Juan, tę nį sąkuchi' nę yivį' kuenta Ndiosí, nduu' ųn', tę sąvą tųkų nįą ka'án ña Elías nduu' ųn', tę sąvą tųkų nįą ka'án ña ingą tę nį ka'ąn tiakú tų'ųn Ndiosí xtą'an' nduu' ųn' —nį kachį rą.
29 Sąkan' tę nį ka'ąn ą xiin' rą ndii:
—Tę ndo'ó ndii, ¿yǫǫ nduu' yu'ų, kachi ndǫ'? —nį kachį ą.
Tę nį nąkuįin Pedro ka'án rą xiin' ą ndii:
—Yo'ó nduu' Cristo, ña nį tįąnų' Ndiosí sąkakú nę yivį' —nį kachį rą.
30 Ndisų nį ka'ąn chuun' ndięe' ą xiin' rą ña kä'ąn rą xiin' ndęę įin nę yivį' yǫǫ nduu' ą.

Ka'án Jesús ndęę ña kųndǫ'ǫ ą tę kųvį ą
(Mt. 16:21-23; Lc. 9:22-27)

31 Sąkan' tę nį xą'a' Jesús sania'á ña'a' ą ña kuní ą ña kųndǫ'ǫ u'vį vą ña nduu' tų tę yivį', tę sąndięę kui'e ña'a' tę xįxą nuų' ñųų, xiin' sutų kuu' nųu', xiin' tę sania'á tų'ųn ndęi' Ndiosí, tę ką'nį' ña'a' rą, ndisų nątįąkų ą kivį' ña unį.
32 Tę nį ka'ąn kaxi' ą ña jąąn' xiin' rą. Sąkan' tę nį xtą'ni' siin' ña'a' Pedro, tę nį xą'a' kani' kuento ña'a' rą.
33 Įkan' tę nį ndįkǫ kuiín Jesús, tę nį nąkǫtǫ ą nuų' ingą ką tę ndą'a' xa'ą' ą jąąn', tę nį kąnį kuento ą Pedro ka'án ą ndii:
—Kua'an ndįą'ą ñaą'. Ka'án ųn' ndęę naa ña ndivą'ą. Tę xänini ųn' sąą kuní Ndiosí, süų' jąąn' ndii xanini ųn' naa xanini nę yivį' kuįtį' —nį kachį ą.

Ka'án Jesús sąą kuní ą sąą ę' tę kųndikųn ę' ichi' ą
(Mt. 16:24-28; Lc. 9:23-27)

34 Sąkan' tę nį kąną Jesús tę ndą'a' xa'ą' ą xiin' nę yivį' kua'ą', tę nį ka'ąn ą ndii:
—Naa' yǫǫ ką kuni kųndikųn ichi' yu'ų ndii, kuní ą ña nąkǫǫ nįą ña kuní mįi' nįą, tę na kǫǫ tų'vą tų nįą tę kųndǫ'ǫ nįą ndęę naa kųndǫ'ǫ į nuų' krusín, tę kųndikųn nįą yu'ų.
35 Kuąchį ndii, yǫǫ ką kuni sąkakú xiin' mii' mįi' ndii, kųvį nįą. Ndisų yǫǫ ką taxi' kivį' ñųų nįą xa'ą' ichi' yu'ų xiin' xa'ą' tų'ųn vą'ą ndii, nątįin nįą kivį' ñųų ña kǫǫ' kivį' ndi'i'.
36 Tę kuäsą' kuní tų kivį' ñųų įin nę yivį' naa' kąnando nįą sąkuu' ña'ą ña yoo įin yivį', tę kųvį nįą nuų' Ndiosí.
37 Sąkan' ña kǫǫ' ndęę įin ña'ą įin yivį' ña kųvį chįkąndįą nįą xa'ą' kivį' ñųų, ña kǫǫ' kivį' ndi'i'.
38 Tę yǫǫ ką kuchani xa'ą' yu'ų xiin' xa'ą' tų'ųn į nuų' nę ndiso' kuąchį ndiee' vįtįn, nę xa'ní ndǫsǫ' Ndiosí ndęę naa xaa' įin nę kumi' musa ndii, įin kachi kųchani tų yu'ų, ña nduu' tų tę yivį', xa'ą' nę jąąn' nuų' Ndiosí kįį' kįxįn tųkųų į įin yivį' xiin' ña ndięe' yųva' į Ndiosí, xiin' ña ndięe' sąkuu' ángele, ña xika' nuu' nuų' ą.

9

1 Tę nį ka'ąn ką tų ą xiin' nįą ndii:
—Ña ndąku ka'án į xiin' ndǫ' ndii, ka'nį sąvą nę yivį' tęin ndo'ó yo'o' vįtįn ndii, kųvį nįą ndęę kųnį nįą ña xaą ña xa'ndia chuun' Ndiosí xiin' ña ndięę' ą —nį kachį ą.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kįį' nį nąndųų ndątųn' vą nuų' Jesús, tę nį yi'ę tų totǫ ą
(Mt. 17:1-13; Lc. 9:28-36)

2 Iñų ta'an kivį' nį xka'ndįą, tę nį nąką Jesús Pedro xiin' Jacobo xiin' Juan, tę kua'ąn siin' ą xiin' rą įin tindų' sukun. Tę nį xįnį tę jąąn' ña nį nąndųų ndątųn' vą ą.
3 Tę totǫ ą ndii, nį nąndųų yi'é koo' chukuu' ą, tę yąą kachį' vį' ą. Ndęę įin nę yivį' įin yivį' ndęę mii' ką kįį' natia' nįą ndii, kųvį ndąsąyąą nįą totǫ naa totǫ ą jąąn'.
4 Įkan' tę nį xįnį rą ña nį tuvį Elías xiin' Moisés, tę ndatu'un' rą xiin' Jesús.
5 Įkan' tę nį ka'ąn Pedro xiin' ą ndii:
—Vą'ą ña kuąxį ndų yo'o', tákui'e. Na kąsą'ą ndų unį ta'an tįą'va'. Įin ą kųndu'ų' yo'ó, tę įin ą kųndu'ų' Moisés, tę įin ą kųndu'ų' Elías —nį kachį rą.
6 Nį ka'ąn rą sąkan' xiin' Jesús sąkan' ña xïní ką rą ndee ña ka'ąn rą, sąkan' ña nį yį'vi vą unį sąa' tę jąąn'.
7 Sąkan' tę nį nųų įin vikǫ', tę nį tįsa'ví ą sąkuu' tę ita' įkan'. Tę tęin vikǫ' jąąn' nį ka'ąn įin tachį' yų'u' ndii:
—Ña ñaą' nduu' si'ę manį' į. Kųnį sǫ'ǫ ndǫ' ña ka'án ą xiin' ndǫ' —nį kachį ą.

8 Tẹ xąka'án ẹ', tẹ nį nąkǫtǫ tẹ jąąn' sąą
xinundụụ mii' ita' rą jąąn', ndisụ ndẹẹ ịịn
kǫǫ' nį xini ką rą. Ndee ịịn ndąą' Jesús
kuịtị' nį xịnį rą ịkan'.
9 Tẹ kịị' nakaą' ą xiin' rą tindụ' jąąn'
ndii, nį ka'ąn chuun' ą xiin' rą ña kä'ąn rą
xiin' ndẹẹ ịịn nẹ yivị' ña nį xịnį rą ịkan'.
Süụ' jąąn' ndii ndẹẹ kịị' nątịąkụ ña nduu'
tụ tẹ yivị', tẹ kụvị ka'ąn rą xa'ą' ña jąąn'.
10 Tẹ nį sąxinụ rą ña nį ka'ąn chuun'
ą xiin' rą jąąn'. Ndisụ nį xą'a' ndatu'ún'
ta'an' rą ndee ña kuni kachị ą ña nątịąkụ
tụkụụ ą jąąn'.
11 Tẹ nį ndątu'ụn' rą Jesús ndii:
—Naa' sąkan' ndii, ¿ndichun na ka'án
tẹ sania'á tụ'ụn ndẹi' Ndiosí ña xị'ną
ką Elías nąndịko', sąkan' vị' tẹ kịxịn ña
sąkakú nẹ yivị'? —nį kachị rą.
12 Tẹ nį ka'ąn ą xiin' rą ndii:
—Ña ndịxą nduu' ą ndii, xị'ną ką Elías
kịxịn, tẹ sąkoo' tụ'vą rą sąkuu' ña yoo. Tẹ
ndii yosǫ' ą nuụ' tụtụ Ndiosí mii' ka'án ą
xa'ą' yu'ụ, ña nduu' tụ tẹ yivị', ña sąndo'o'
kua'ą' tẹ yivị' yu'ụ, tẹ sąndịẹẹ kui'e tụ rą
yu'ụ.
13 Ndisụ ka'án yu'ụ xiin' ndǫ' ña xą nį
kịxịn Elías jąąn', tẹ nį xąą nẹ yivị' sąą ką
nį kunį nịą xiin' rą naa ka'án tụtụ Ndiosí
xa'ą' rą —nį kachị ą.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kịị' nį sąnda'a Jesús ịịn tẹ sąvą, tẹ naá ña ndịvą'ą nimá
(Mt. 17:14-21; Lc. 9:37-43)

14 Kịị' nį xąą Jesús xiin' tẹ unį ta'an
jąąn' ndienụ mii' ndiee' ịngą tẹ ndą'a'
xa'ą' ą ndii, nį xịnį ą kua'ą' ya'ą nẹ yivị'
sąą xinundụụ xịịn' rą. Tẹ ita' tụ sąvą
tẹ sania'á tụ'ụn ndẹi' Ndiosí kani' ta'an'
kuento rą xiin' tẹ jąąn'.
15 Kịị' nį xịnį sąkuu' nẹ yivị' kua'ą' jąąn'
kuąxị Jesús ndii, nį nąndąnị nịą, tẹ nį
tąxta'an' nịą kua'ąn nąkuątụ ña'a' nịą.
16 Tẹ nį ka'ąn ą xiin' tẹ jąąn' ndii:
—¿Ndee xa'ą' kani' ta'an' ndǫ' kuento
xiin' tẹ kaą'? —nį kachị ą xiin' rą.
17 Sąkan' tẹ nį ka'ąn ịịn tẹ ka'nį tẹịn nẹ
yivị' jąąn' xiin' ą ndii:
—Tákui'e, si'ẹ ị kuąxị ndịąką ị nuụ' ụn',
sąkan' ña ña ndịvą'ą naá nimá rą, tẹ xaa'
i'in' ña'a' ą.
18 Mii' ką xika' rą tẹ kani' ña'a' ą, tẹ
sukụ' ña'a' ą ñụ'u', tẹ tavą' ą pelẹ yụ'u'
rą, tẹ sake'ị' ą nụ'ụ rą, tẹ xaịtun' ña'a' ą.
Xą nį ka'ąn ị xiin' tẹ ndą'a' xa'ą' ụn' tẹ
xtą'ni' rą ą nimá si'ẹ ị kaą', ndisụ nï kụvị
xtą'ni' rą ą —nį kachị rą xiin' Jesús.
19 Sąkan' tẹ nį ka'ąn ą xiin' nẹ yivị' jąąn'
ndii:
—Nẹ ïnį xini Ndiosí nduu' ndo'ó, nẹ
ndiee' ịịn yivị' vịtịn. ¿Sąą ką vị' ta'an ką
kivị' kǫǫ ị xiin' ndǫ'? Tẹ, ¿sąą ką vị' ta'an
ką kivị' kụndịẹni ị ña xaa' ndǫ'? Nịą'ą
ndǫ' yo'o' xiin' tẹ sąvą ñaą' —nį kachị ą.
20 Sąkan' tẹ nį kịxịn ndịąką ña'a' nịą
nuụ' ą. Tẹ kịị' nį xịnį ña ndịvą'ą jąąn'
Jesús ndii, nį kịsị ndịẹe' vą ą tẹ sąvą jąąn',
tẹ nį nduvą rą ñụ'u' xiko' kavą rą xika' rą
ịkan'. Tẹ nį kịẹẹ pelẹ yụ'u' rą.
21 Sąkan' tẹ nį ndątu'ụn' Jesús yụva' tẹ
jąąn' ndii:
—¿Ąmą vị' ndo'o' rą sąkan'? —nį kachị
ą.
Tẹ nį ka'ąn tẹ jąąn' xiin' ą ndii:
—Ndẹẹ kịị' lulu vị' rą.
22 Kua'ą' vą ịchi' skó'ni' ña'a' ña ndịvą'ą
jąąn' nuụ' ñu'ụ xiin' nuụ' tịkui tẹ ką'nị'
ña'a' ą. Sąkan' na kuii' naa' yoo ña kụvị
sąą ụn' xa'ą' rą ndii, kụvịta ịnị ụn' xa'ą'
rą, tẹ chịndịẹe' ụn' ndu'ụ —nį kachị rą.
23 Ịkan' tẹ nį ka'ąn nį tụkụụ Jesús xiin'
rą ndii:
—Kä'ąn ụn' “naa' kụvị”, kuąchị ndii
sąkuu' ą kụvị sąą ị xa'ą' nẹ ịnį xini yu'ụ
—nį kachị ą.
24 Xąka'án ẹ', tẹ nį ka'ąn ti'e' yụva' tẹ
sąvą jąąn' ndii:
—Ịnį ị xini ị yo'ó, tákui'e. Ndisụ tąxị ụn'
ña kuịnị vą'ą ką ị kụnị ị yo'ó —nį kachị rą.
25 Tẹ kịị' nį xịnį Jesús ña nį xą'a' nakutu'
nẹ yivị' kua'ą' ya'ą jąąn' mii' iin' ą ndii, nį
ka'ąn ndịẹe' ą xiin' ña ndịvą'ą jąąn' ndii:
—Yo'ó, espíritu ña ndịvą'ą, ña xaso'o'
tẹ xaa' i'in' tụ ụn' ndii. Ka'án chuun' ị
xiin' ụn', kua'an kẹtą nimá tẹ sąvą ñaą',
tẹ kǫǫ' kivị' ką nąndịko' ụn' —nį kachị ą.
26 Sąkan' tẹ nį nde'ị rą, tẹ nį kịsị ndịẹe'
vą ña'a' ą. Tẹ nį kẹtą ña ndịvą'ą jąąn'
nimá rą, tẹ kua'ąn ą. Tẹ nį ndoǫ rą
kąndu'ụ' rą ñụ'u' ndee naa tẹ xą nį xi'ị.
Tẹ kua'ą' nẹ yivị' jąąn' nį ka'ąn ña xą nį
xi'ị rą.
27 Ndisụ nį tịịn Jesús ndą'a' rą, tẹ nį
ndąnị'ị ña'a' ą. Tẹ nį xịkuịịn ndịchị rą.

28 Tẹ kiị' nị ndạ'nị ạ ịịn vị'ẹ ndii, nị ndạtu'ụn' siin' ña'a' tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ ka'án rạ ndii:
—¿Ndichun na nï kǘvị xtạ'ni' ndụ ña ndịvạ'ạ jạạn'? —nị kachị rạ.
29 Tẹ nị ka'ạn ạ xiin' rạ ndii:
—Ña ndịvạ'ạ naa ña jạạn' ndii, kuní ạ ña ka'ạn vạ ẹ' xiin' Ndiosí, tẹ kuní tụ ạ ña kọọ ndịtịạ ẹ', tẹ kụvị xtạ'ni' ẹ' ña jạạn' —nị kachị ạ.

Tụkụ nị ka'án Jesús xa'ạ' ña kụndọ'ọ ạ tẹ kụvị ạ
(Mt. 17:22-23; Lc. 9:43-45)

30 Kiị' nị kẹtạ ạ ịkan' kua'ạn ạ xiin' tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ ndii, nị xka'ndịạ ạ ñụ'u' Galilea, ndisụ nï kuní ạ ña kụnị ña'a' ndẹẹ ịịn nẹ yivị',
31 kuạchị ndii tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ sania'á ạ kua'ạn ạ, tẹ nị ka'ạn ạ xiin' rạ ndii:
—Ña nduu' tụ tẹ yivị' ndii, sạnạkua'a ña'a' nẹ yivị' ndạ'a' tẹ ka'nu', tẹ kạ'nị' ña'a' rạ. Ndisụ kivị' ña unị tẹ nạtịạkụ ạ —nị kachị ạ xiin' rạ.
32 Ndisụ nï kụndạnị tẹ jạạn' ña ka'án ạ xiin' rạ, tẹ nị yị'vi rạ ndạtu'ụn' ña'a' rạ xạ'a' ña jạạn'.

Ka'án Jesús yọọ nduu' nẹ ka'nu'
(Mt. 18:1-5; Lc. 9:46-48)

33 Tẹ kiị' nị xạạ ạ ñụụ Capernaum ndii, nị ndạ'nị ạ ịịn vị'ẹ xiin' tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ, tẹ nị ndạtu'ụn' ña'a' ạ ndii:
—¿Ndee xa'ạ' kani' ta'an' ndọ' kuento kiị' kuạxị ẹ' ịchi'? —nị kachị ạ.
34 Ndisụ nï nạkuịịn rạ, sạkan' ña nị kạnị ta'an' kuento rạ ịchi' xa'ạ' yọọ nduu' tẹ jạạn' kụndụụ tẹ ka'nu' kạ nuụ' rạ.
35 Sạkan' tẹ nị xịkụndu'ụ' ạ, tẹ nị kạnạ ạ tẹ uxị uvị jạạn', tẹ nị ka'ạn ạ xiin' rạ ndii:
—Yọọ kạ kuni kụndụụ nẹ ka'nu' kạ ndii, kuní ạ kụndụụ nịạ nẹ so'ọ' ndi'i' nuụ' sạkuu' ndọ', tẹ kụndụụ tụ nịạ nẹ kạkạ nụụ nuụ' sạkuu' ndọ' —nị kachị ạ xiin' rạ.
36 Sạkan' tẹ nị kị'ịn ạ ịịn tẹ lulu xạnị ạ mạ'in' tẹ jạạn'. Ndị'ị jạạn', tẹ nị nạ'ịn ña'a' ạ naá ndạ'a' ạ, tẹ nị ka'ạn ạ xiin' tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ jạạn' ndii:
37 —Yọọ kạ natiin' ịịn tẹ lulu ndẹẹ naa tẹ yo'o' xa'ạ' ạ ña nduu' nịạ kuenta ị ndii, yu'ụ natiin' nịạ. Tẹ yọọ kạ natiin' yu'ụ ndii, süụ' yu'ụ kuịtị' natiin' nịạ. Süụ' jạạn' ndii natiin' tụ nịạ ña nị tịạnụ' yu'ụ —nị kachị ạ.

Ka'án Jesús ña nẹ näkasi yoo ndii, nẹ chindiee' yoo nduu' nịạ
(Lc. 9:49-50; Mt. 10:42)

38 Sạkan' tẹ nị ka'ạn Juan xiin' Jesús ndii:
—Tákui'e, nị xịnị ndụ ịịn tẹ tavạ' ña ndịvạ'ạ nimá nẹ yivị' xiin' ña ndịẹe' ụn'. Tẹ nị xikạ ndụ sạịn kuiín ña'a' ndụ, kuạchị ndii süụ' tẹ xika' xiin' ẹ' nduu' rạ —nị kachị rạ.
39 Ndisụ nị ka'ạn Jesús xiin' rạ ndii:
—Sạịn kuiín ña'a' ndọ', sạkan' ña ndẹẹ ịịn nẹ yivị' kǘvị kạnịạ'a xa'ạ' ị kiị' ndị'ị xaa' nịạ chụụn ka'nu' koo' chukuu' jạạn' xiin' ña ndịẹe' ị.
40 Kuạchị ndii, yọọ kạ näkasi yoo ndii, nẹ chindiee' yoo nduu' nịạ.
41 Ña ndạku ka'án ị xiin' ndọ' ña yọọ kạ taxi' teẹ' tịkui nda'vi sọ'ọ kọ'ọ ndo'ó xa'ạ' ạ ña nduu' ndọ' kuenta ña nị tịạnụ' Ndiosí sạkakú nẹ yivị' ndii, sạñu'u' ña'a' Ndiosí —nị kachị Jesús xiin' rạ.

Ka'án Jesús ña ịyọ vạ kụndọ'ọ nẹ kaviko' nẹ xạ ịnị xini ña'a' tẹ sạạ nịạ kuạchị
(Mt. 18:6-9; Lc. 17:1-2)

42 Sạkan' tẹ nị ka'ạn kạ Jesús xiin' rạ ndii:
—Tẹ nẹ yivị' nẹ kaviko' ịịn nẹ lulu, nẹ ịnị xini yu'ụ ndẹẹ naa tẹ yọ'ọ', tẹ sạạ nịạ kuạchị ndii, ndẹẹ chaa' kạ na kọtiịn ịịn yuụ' molino sukụn' nẹ kaviko' ña'a' jạạn', tẹ sko'nị' nịạ ndẹẹ mạa' tịxịn mịnị.
43 Naa' ndạ'a' ụn' xaa' sạkan' tẹ xaa' ụn' kuạchị ndii, vạ'ạ kạ kẹndosọ' ụn' ụn. Kuạchị ndii ndẹẹ chaa' kạ kụndụụ ụn' tẹ tikundu' ịịn ndạạ' ndạ'a', tẹ nạtịịn ụn' kivị' ñụụ ña kǫǫ' kivị' ndi'i', tẹ sạkan' ña ku'ụn ụn' xiin' uvị sạa' ndạ'a' ụn' vị'ẹ ndịạya' mii' kǫǫ' kivị' nda'vá ñu'ụ.
44 Tẹ ịkan' ndii, kǫǫ' kivị' xi'í tịkụxi', tẹ nị ndẹẹ kǫǫ' kivị' nda'vạ tụ ñu'ụ.
45 Tẹ naa' xa'ạ' ụn' xaa' sạkan' tẹ xaa' ụn' kuạchị ndii, vạ'ạ kạ kẹndosọ' ụn' ụn. Kuạchị ndii ndẹẹ chaa' kạ kụndụụ ụn' tẹ tikundu' ịịn ndạạ' xa'ạ', tẹ nạtịịn ụn' kivị' ñụụ ña kǫǫ' kivị' ndi'i', tẹ sạkan' ña ku'ụn ụn' xiin' uvị sạa' xa'ạ' ụn' vị'ẹ ndịạya' mii' kǫǫ' kivị' nda'vá ñu'ụ.

46 Tę ịkan' ndii, kǫǫ' kivị' xi'í tịkụxi', tę nị ndęę kǫǫ' kivị' nda'vą tụ ñu'ụ.
47 Tę naa' ndụchi' nuụ' ụn' xaa' sąkan' tę xaa' ụn' kuąchị ndii, vą'ą ką xtą'ni' ụn' ụn. Kuąchị ndii ndęę chaa' ką kụndụụ ụn' tę kui'e ịin ndąą' ndụchi' nuụ', tę ki'vị ụn' mii' xa'ndia chuun' Ndiosí, tę sąkan' ñą ku'ụn ụn' xiin' uvị sąa' ndụchi' nuụ' ụn' vị'ę ndịąya' mii' kǫǫ' kivị' nda'vą ñu'ụ.
48 Tę ịkan' ndii, kǫǫ' kivị' xi'í tịkụxi', tę nị ndęę kǫǫ' kivị' nda'vá tụ ñu'ụ.
49 ’Ñu'ụ nduu' ndęę naa ịin' ñą xaa' u'vą sąkuu' ndo'ó, ndęę naa xaa' u'vą nę yivị' ñą nasokǫ' nịą nuụ' Ndiosí.
50 Ịin' ndii, ñą vą'ą nduu' ą, ndisụ naa' tịvi' ą ndii, kǘvị ką ndąsąvą'ą ę'. Sąkan' na kuii' kụndịęę manị' xiin' ta'an' ị'ịn ndo'ó, tę kụndụụ ndǫ' ndęę naa ịin' vą'ą —nị kachị Jesús.

10

Ka'án Jesús ñą vä'ą nata'vi' ta'an' nę yivị'
(Mt. 19:1-12; Lc. 16:18)

1 Ndị'ị jąąn', tę nị kętą Jesús ịkan' tę kua'ąn ą xiin' tę ndą'a' xa'ą' ą tụkụ ta'vi' ịtịą Jordán, tę nị xąą ą nuụ' ñụ'u' Judea. Tę tụkụ sąkan' nị nąkayą kua'ą' ya'ą nę yivị' nuụ' ą mii' iin' ą, tę nị sąnia'á ñą'a' ą naa xi xaá ą.
2 Sąkan' tę nị kụyątịn sąvą tę fariseo nuụ' ą tę kǫtǫ kuą'ą ñą'a' rą ka'án rą ndii:
—Tákui'e, ¿ñáá kandęi' ñą nata'vi' ta'an' ịin tę yivị' xiin' ña' si'i rą? —kachi rą.
3 Sąkan' tę nị nąkuịin ą nuụ' rą ndii:
—¿Ndee ñą nị kę'ị Moisés xtą'an' xa'ą' ñą jąąn'? —nị kachị ą.
4 Tę nị nąkuịin tę jąąn' ndii:
—Moisés ndii, nị tąxị rą ñą kę'ị ịin tę yivị' ịin tụtụ mii' ka'án ą ñą nakoo' rą ña' si'i' rą, tę xiin' ñą jąąn' kụvị nątą'vi' ta'an' nịą —nị kachị rą.
5 Sąkan' tę nị ka'ąn Jesús xiin' rą ndii:
—Tụ'ụn ndęi' jąąn' ndii, nị nąkǫǫ ñą'a' Moisés xa'ą' ñą xịi vą nimá ndǫ'.
6 Ndisụ ndęę ñą nụu' kiị' nị xą'ą Ndiosí ịin yivị' ndii, nị xą'ą ą tiaą, tę nị xą'ą tụ ą ñą'a'.
7 Sąkan' na kuii' nąkǫǫ tiaą yụva' si'i' rą tę nduịin rą xiin' ña' si'i rą,
8 tę uvị sąa' nịą ndii, ịin ndąą' nąndụụ nịą. Xa'ą' ą jąąn' na süụ' uvị ta'an ką kuu' nę jąąn', süụ' jąąn' ndii ịin ndąą' nduu' nịą.
9 Sąkan' na kuii' nę nị ndąsąịin Ndiosí ndii, vä'ą nątą'vi' ña'a' ndęę ịin nę yivị' —nị kachị Jesús.
10 Tę kiị' nị xąą Jesús xiin' tę ndą'a' xa'ą' ą vị'ę ndii, nị ndątu'ụn' nị tukuu' ña'a' rą xa'ą' ña nata'vi' ta'an' nę yivị' jąąn'.
11 Nị ka'ąn ką Jesús xiin' rą ndii:
—Yǫǫ ką nata'vi' ta'an' xiin' ña' si'i rą tę tunda'á' rą xiin' tụkụ ña'a' ndii, xaa' rą kuąchị xiin' tụkụ ña'a' jąąn' nuụ' ña' si'i' nụu' rą.
12 Tę naa' ña'a' nata'vi' ta'an' xiin' ịi' a', tę tụnda'ą' a' xiin' tụkụ tę yivị' ndii, xaa' tụ ña' jąąn' kuąchị xiin' ịngą tę yivị' jąąn' —nị kachị ą.

Sǫ'ǫ nị xąą ą kiị' nị sąñu'u' Jesús nę kuali'
(Mt. 19:13-15; Lc. 18:15-17)

13 Unta' ndii, nị ndękuịę nę yivị' xiin' nę kuali' nuụ' Jesús tę tondịą ndą'a' ña'a' ą, tę sąñu'u' ña'a' ą. Ndisụ tę ndą'a' xa'ą' ą ndii, nị xą'a' xi'é rą nuụ' nę kuąxị xiin' nę kuali' jąąn'.
14 Tę kiị' nị xịnị Jesús ña xaa' tę jąąn' ndii, nị xi'ę ą nuụ' rą ka'án ą xiin' rą ndii:
—Tąxị ndǫ' na kịxịn nę kuali' nuụ' ị, tę näkąsị ña'a' ndǫ', kuąchị ndii xa'ndia chuun' Ndiosí nimá nę ịnị xini ña'a' ndęę naa ịnị nę kuali' kaą' xini nịą yụva' si'i' nịą.
15 Ña ndąku ka'án ị xiin' ndǫ' ndii, yǫǫ ką täxi' ką'ndịą chuun' Ndiosí nimá nịą ndęę naa taxi' nę kuali' kaą' xa'ndia chuun' yụva' si'i' nịą nuụ' nịą ndii, kǘvị kụndụụ nę jąąn' kuenta ą nę xą xa'ndia chuun' ą nimá —nị kachị ą.
16 Sąkan' tę nị nụmị ą nę kuali' jąąn', tę nị chịndịęę ą ndą'a' ą xíni' nịą, tę nị xąñu'u' ña'a' ą.

Sǫ'ǫ nị ka'ąn Jesús xiin' ịin tę viką'
(Mt. 19:16-30; Lc. 18:18-30)

17 Tę kiị' ki'in' Jesús ịchi' kua'ąn ą xiin' tę ndą'a' xa'ą' ą ndii, ndava' ịin tę yivị' nị xąą rą, tę nị xịkuịin xiti' rą nuụ' ą ndatu'ún' ña'a' rą ndii:
—Tákui'e, ña vą'ą nimá, ¿ndee ña kuní ą sąą ị, tę nątịin ị kivị' ñụụ ña kǫǫ' kivị' ndi'i'? —nị kachị rą.

18 Sąkan' tę nį ndątu'ų̱n' ña'a' Jesús ndii:
—Kį̱' ka'án ų̱n' ña ña vą'ą nimá nduu' yu'ų ndii, ¿ndichun ka'án ų̱n' ña jąąn'? Kuąchį ndii į̱in ndąą' Ndiosí ku̱i̱tį' nduu' ña vą'ą nimá.
19 Xą xiní ų̱n' tų'ų̱n ndęi' Ndiosí, ña ka'án ndii: "Kümi' ų̱n' musa ų̱n'. Kä'nį̱' ų̱n' nę yivį'. Sąkui'na' ų̱n'. Kä'ąn ų̱n' tų̱n vixį. Kų̈ndų̱ų ų̱n' tę uvį nimá. Kǫtǫ ka'nu' ų̱n' yų̱va' si'i' ų̱n'" —nį kachį ą xiin' rą.
20 Sąkan' tę nį ka'ąn tę jąąn' xiin' Jesús ndii:
—Tákui'e, xą saxinú į sąkuu' ña jąąn' ndęę kį̱' nduu' į tę sąvą —nį kachį rą.
21 Sąkan' tę nį nąkǫtǫ'nį Jesús nuų' rą, tę nį kų̱ndanį ña'a' ą, tę nį ka'ąn ą xiin' rą ndii:
—Ndee į̱in ndąą' tį̱ǫ' ña'ą kuní ką sąą ų̱n'. Kua'an tę xį̱kǫ' ų̱n' sąkuu' ña kumi' ų̱n', tę tąxį ų̱n' xų'un' ą ndą'a' nę nda'vi kuu', sąkan' tę kų̱mi' ų̱n' ña vika' ndį̱vi'. Tę kį̱xį̱n ų̱n', tę kų̱ndikų̱n ų̱n' yu'ų —nį kachį ą.
22 Tę kį̱i' nį xį̱nį sǫ'ǫ rą ña jąąn' ndii, nį kų̱nda'vi vą kuni rą, tę nį kų̱suchi' į̱nį rą nį kętą rą kua'ąn rą, sąkan' ña tę viką' vą nduu' rą.
23 Sąkan' tę nį nąkǫtǫ Jesús nuų' tę ndą'a' xa'ą' ą sąą xinundų̱ų xiin' ą, tę nį ka'ąn ą xiin' rą ndii:
—Vixi xąvą'ą nuų' nę viką', tę tąxį nį̱ą ką'ndį̱ą chuun' Ndiosí nimá nį̱ą —nį kachį ą.
24 Tę kį̱i' nį xį̱nį sǫ'ǫ tę ndą'a' xa'ą' ą ña jąąn' ndii, nį nąndąnį vą rą. Tę nį ka'ąn nį tų̱kų̱ų Jesús xiin' rą ndii:
—Pį̱ą'un, xą vixi nduu' ą nuų' į̱in nę ndanį ña vika', tę tąxį nį̱ą ką'ndį̱ą chuun' Ndiosí nimá nį̱ą.
25 Vixi ką nuų' nę viką' tę tąxį nį̱ą ką'ndį̱ą chuun' Ndiosí nimá nį̱ą, ndęę naa ña kų̈vį tų xka'ndį̱ą ndęę į̱in camello yavį xa'ą' į̱in tiku —nį kachį ą.
26 Tę ndą'a' xa'ą' ą jąąn' ndii, sǫ'ǫ ndį̱ęę' ką nį nąndąnį rą ka'án xiin' ta'an' rą ndii:
—Naa' sąkan' ndii, ¿yǫǫ tų kų̱vį kakų nuų' kuąchį nį̱ą? —kachi xiin' ta'an' rą.
27 Sąkan' tę nį nąkǫtǫ ndį̱ąą ña'a' Jesús, tę nį ka'ąn ą ndii:
—Nę yivį' ndii, kų̈vį sąą nį̱ą ña jąąn', ndisų̱ Ndiosí ndii, kų̱vį sąą ña'a' ą, sąkan' ña sąkuu' ña'ą kų̱vį xaa' ña jąąn' —nį kachį ą xiin' rą.
28 Sąkan' tę nį ka'ąn Pedro xiin' ą ndii:
—Tákui'e, kǫtǫ ų̱n', ndu'ų ndii, nį nąkǫǫ ndų sąkuu' ña kumi' ndų, tę ndikún ndų yo'ó —nį kachį rą.
29 Tę nį ka'ąn Jesús xiin' tę ndą'a' xa'ą' ą jąąn' ndii:
—Ña ndąku ka'án į xiin' ndǫ' ndii, sąkuu' nę yivį', nę nį nąkǫǫ vį'ę nį̱ą, uun tiaą ta'an' nį̱ą, uun ña'a' ta'an' nį̱ą, uun yų̱va' si'i' nį̱ą, uun si'ę nį̱ą, uun ñų'u' nį̱ą xa'ą' ña ndikún nį̱ą yu'ų xiin' xa'ą' tų'ų̱n vą'ą ndii,
30 sąñu'u' kua'ą' vą ña'a' Ndiosí vį̱tį̱n į̱in yivį' yo'o'. Tąxį ą ndą'a' nį̱ą kua'ą' vą vį'ę nį̱ą, tę tąxį tų ą kua'ą' vą nę kų̱ndų̱ų ta'an' nį̱ą, xiin' kua'ą' vą nę kų̱ndų̱ų si'i' nį̱ą, xį̱in' kua'ą' vą nę kų̱ndų̱ų si'ę nį̱ą. Tę tąxį ą kua'ą' vą ñų'u' ndą'a' nį̱ą. Teę' ndee sąndo'o' ña'a' nę yivį', ndisų̱ nuų' ku'ų̱n ę' ndii, tąxį ą kivį' ñų̱ų nį̱ą ña kǫ̈ǫ' kivį' ndi'i' tų̱kų į̱in yivį'.
31 Ndisų̱ kua'ą' vą nę nduu' nę nų̱u' vį̱tį̱n ndii, nę so'ǫ' ndi'i' nąndų̱ų nį̱ą nuų' ku'ų̱n ę'. Tę kua'ą' tų nę nduu' nę so'ǫ' ndi'i' vį̱tį̱n ndii, nę nų̱u' nąndų̱ų nį̱ą nų̱u' ku'ų̱n ę' —nį kachį ą.

Tų̱kų̱ nį ka'án Jesús xa'ą' ña kų̱ndǫ'ǫ ą tę kų̱vį ą
(Mt. 20:17-19; Lc. 18:31-34)

32 Tę kį̱i' kua'ąn kaa' Jesús į̱chi' ñų̱ų Jerusalén ndii, ni'i' į̱chi' ą nuų' tę ndą'a' xa'ą' ą jąąn' kua'ąn ą. Tę nandanį tę jąąn', tę yi'vi tų rą ndikún ña'a' rą kua'ąn rą. Sąkan' tę tų̱kų nį nį nąką siin' ą tę uxį uvį jąąn', tę nį xą'a' ą ka'án ą xiin' rą ña kų̱ndǫ'ǫ ą ndii:
33 —Xiní ndǫ' ña į̱chi' ñų̱ų Jerusalén kaa' ę' kua'ąn ę' vį̱tį̱n. Tę į̱kan' sąnąkua'a tę yivį' yu'ų, ña nduu' tų tę yivį', ndą'a' ki'in' sutų kuu' nų̱u' xiin' ndą'a' tę sąnia'á tų'ų̱n ndęi' Ndiosí, tę kątun' tę jąąn' yu'ų, tę nąkuitą kuento rą ña kuní ą kų̱vį į, tę sąnąkua'a tų rą yu'ų ndą'a' tę tuku'.
34 Tę tę jąąn' ndii, sąndį̱ęę kui'e rą yu'ų, tę kǫndį̱ą tiasį'i tų rą yu'ų, tę sų̱kų' yǫ'o' u'vį tų rą yu'ų, tę ką'nį' rą yu'ų. Ndisų̱ kivį' ña unį tę nątį̱ąkų į —nį kachį Jesús.

Sọ'ọ nị ka'ạn Jesús xiin' Juan xiin' Jacobo ñạnị rạ
(Mt. 20:20-28)

35 Sạkan' tẹ nị kụyạtịn Jacobo xiin' Juan nuụ' Jesús. Tẹ jạạn' ndii, si'ẹ Zebedeo nduu' uvị sạa' rạ. Tẹ nị ka'ạn rạ xiin' ạ ndii:

—Tákui'e, kuní ndụ ña sạạ ụn' ịin ña vạ'ạ ña kakạn ndụ nuụ' ụn' vịtịn —nị kachị rạ.

36 Tẹ nị ka'ạn ạ xiin' rạ ndii:

—¿Ndee ña kuní ndọ' sạạ ị xa'ạ' ndọ'? —nị kachị ạ.

37 Tẹ nị ka'ạn rạ ndii:

—Sạạ ụn' ña vạ'ạ tẹ tạxị ụn' kụndịẹẹ ndụ xịin' ụn' mii' kạ'ndịạ chuun' ụn' mii' ndạtụn' koo' chukuu' kaa'. Ịin ndụ kụndu'ụ' ndạ'a' kuạ'ạ ụn', tẹ ịin tụkụ ndụ kụndu'ụ' ndạ'a' ịtịn ụn' —nị kachị rạ.

38 Sạkan' tẹ nị ka'ạn Jesús xiin' rạ ndii:

—Kündanị ndo'ó ndee ña xikán ndọ' nuụ' ị. ¿Ñáá kụndịẹni ndo'ó kọọ ndọ' tụndo'ọ' chiẹ koo' chukuu' ña kụndọ'ọ yu'ụ? ¿Ñáá kụndịẹni ndọ' ña sạndo'o' nẹ yivị' ndo'ó ndẹẹ naa sạạ nịạ xiin' yu'ụ? —nị kachị ạ.

39 Tẹ nị nạkuịin tẹ jạạn' ndii:

—Ụụn ndọ', kụndịẹni ndụ —nị kachị rạ.

Sạkan' tẹ nị ka'ạn ạ xiin' rạ ndii:

—Ndịxạ nduu' ạ ndii, kụndịẹni ndo'ó kọọ ndọ' tụndo'ọ' chiẹ koo' chukuu' ña kụndọ'ọ yu'ụ, tẹ kụndịẹni tụ ndọ' ña sạndo'o' nẹ yivị' ndo'ó ndẹẹ naa sạạ nịạ xiin' yu'ụ.

40 Ndisụ ña kụndịẹẹ ndọ' ndạ'a' kuạ'ạ ị, uun ndạ'a' ịtịn ị ndii, süụ' yu'ụ kuní ạ taxi' ña jạạn'. Süụ' jạạn' ndii nẹ xạ yoo tụ'vạ ña jạạn' xa'ạ' kuịtị' nạtịin ạ —nị kachị ạ.

41 Tẹ kịị' nị xịnị sọ'ọ ịngạ tẹ uxị ta'an ña jạạn' ndii, nị nạsaạ' rạ nị xịnị rạ Jacobo xiin' Juan jạạn'.

42 Ịkan' tẹ nị kạnạ Jesús sạkuu' rạ, tẹ nị ka'ạn ạ xiin' rạ ndii:

—Xiní ndọ' ña kua'ạ' tẹ kuu' nụu' nuụ' nẹ tuku' ndii, sananduu' ña'a' rạ ndẹẹ naa ña'ạ rạ, tẹ tẹ kuu' ka'nu' kạ tẹịn nịạ ndii, xiko' ni'i' ña'a' rạ tẹ ña ka'án mịi' rạ yoo.

43 Ndisụ süụ' sạkan' kụndụụ ạ tẹịn ndo'ó. Süụ' jạạn' ndii yọọ kạ kuni kụndụụ tẹ ka'nu' kạ tẹịn ndo'ó ndii, kuní ạ kụndụụ rạ tẹ kạkạ nụụ nuụ' ndọ'.

44 Tẹ yọọ kạ kuni kụndụụ tẹ nụu' tẹịn ndo'ó ndii, kuní ạ ña kụndụụ rạ tẹ kạkạ nụụ nuụ' sạkuu' ndọ'.

45 Kuạchị ndii, nị ndẹẹ yu'ụ, ña nduu' tụ tẹ yivị' ndii, kuäxị ị tẹ kạkạ nụụ nẹ yivị' nuụ' ị. Süụ' jạạn' ndii kuạxị ị tẹ kạkạ nụụ ị nuụ' nịạ, tẹ chạ'vị ị xiin' kivị' ñụụ ị xa'ạ' kuạchị kua'ạ' nẹ yivị' —nị kachị Jesús.

Sọ'ọ nị xạạ ạ kịị' nị sạnda'a Jesús ịin tẹ kui'e ndụchi' nuụ', tẹ nani' Bartimeo
(Mt. 20:29-34; Lc. 18:35-43)

46 Sạkan' tẹ nị xaạ Jesús xiin' tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ ñụụ Jericó. Tẹ kịị' keta' ạ ñụụ jạạn' kua'ạn ạ xiin' tẹ jạạn' xiin' kua'ạ' ya'ạ kạ nẹ yivị' ndii, ndu'ụ' ịin tẹ kui'e ndụchi' nuụ', tẹ nani' Bartimeo, yụ'u' ịchi' mii' xka'ndíá ạ kua'ạn ạ jạạn' xikán rạ ịimuxtan. Tẹ jạạn' ndii, si'ẹ Timeo nduu' rạ.

47 Kịị' nị xịnị sọ'ọ rạ ña Jesús, ña nị kịẹẹ ñụụ Nazaret, nduu' ña xka'ndíá kua'ạn ịkan' ndii, nị xạ'a' nde'í ti'e' rạ ka'án rạ ndii:

—Jesús, yo'ó ña nduu' sịạni' xika' David, kụvịta ịnị ụn' xa'ạ' ị —nị kachị rạ.

48 Tẹ kua'ạ' nẹ yivị' nị xi'ẹ nuụ' rạ, tẹ kọọ taxịn' yụ'u' rạ, ndisụ sọ'ọ ti'e' kạ ka'án rạ ndii:

—Yo'ó ña nduu' sịạni' xika' David, kụvịta ịnị ụn' xa'ạ' ị —nị kachị rạ.

49 Sạkan' tẹ nị xịkuịin Jesús, tẹ nị ka'ạn chuun' ạ ña kạnạ ña'a' rạ, tẹ kịxịn rạ mii' iin' ạ. Sạkan' tẹ nị kạnạ ña'a' nịạ ka'án nịạ xiin' rạ ndii:

—Käkạ nimá ụn', ndọndịchị ụn'. Kana' rạ yo'ó —nị kachị nịạ.

50 Sạkan' tẹ nị xtạ'ni' rạ totọ tití rạ skạna' rạ ạ ịkan', tẹ yachị vạ nị ndọndịchị rạ, tẹ nị xạạ rạ ndẹẹ mii' iin' Jesús.

51 Tẹ nị ndạtu'ụn' ña'a' ạ ndii:

—¿Ndee ña kuní ụn' sạạ ị xa'ạ' ụn'? —nị kachị ạ.

Tẹ nị nạkuịin tẹ kui'e ndụchi' nuụ' jạạn' ndii:

—Tákui'e, kuní ị ndii, nạkọtọ'nị ị sạạ ụn' —nị kachị rạ.

52 Sạkan' tẹ nị ka'ạn ạ xiin' rạ ndii:

—Kua'an nu'ụ, xạ nị ndạ'ạ ụn' xa'ạ' ạ ña ịnị ụn' xini ụn' yu'ụ —nị kachị ạ.

Nị ka'ạn sọ'ọ ạ ña jạạn' xiin' rạ, tẹ xạka'án ẹ', tẹ nị nunịạ' ndụchi' nuụ' rạ, tẹ nị xịkụndikụn ña'a' rạ kua'ạn rạ ịchi'.

11

Sọ'ọ nị xąą ą kịị' nda'ni' Jesús ñụụ Jerusalén
(Mt. 21:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

1 Kịị' xą kuyatin' Jesús xiin' tẹ ndą'a' xa'ą' ą ñụụ Jerusalén ndii, nị xąą nịą ñụụ Betfagé xiin' ñụụ Betania, ña ñu'u' yątịn xa'ą' xikị' ña nani' Olivos, ịkan' tẹ nị tị'vi' ą uvị tą'an tẹ ndą'a' xa'ą' ą
2 ka'án ą xiin' rą ndii:
—Kua'ąn ndọ' ñụụ lulu, ña tuvi' kandu'ụ' tụkụ ta'vi' kaą'. Tẹ kịị' kọ'nị ndọ' kua'ąn ndọ' ñụụ kaą' ndii, kụnị ndọ' tiín ịin mburru, ti' sąkan' xinú. Ti' jąąn' ndii, ndẹẹ ịin nẹ yivị' tïą'an kụndu'ụ' xatą' ri'. Ndąxin' ndọ' ri', tẹ kịxịn ndọ' xiin' ri' yo'o'.
3 Tẹ naa' ndątu'ụn' yọọ ką ndo'ó ndii: "¿Ndichun na ndaxin' ndọ' mburru ñaą'?", ka'ąn ndọ' xiin' nịą ndii: "Nuụ' xtọ'ọ ẹ' kuní ri' ịin xa'a', ndị'ị jąąn' tẹ kịxịn ndịąką tụkụụ ą ri' yo'o'", kachị ndọ' —nị kachị ą.
4 Sąkan' tẹ nị kịẹẹ tẹ jąąn' kua'ąn rą tẹ ndụku' rą ri'. Tẹ kịị' nị xaą rą ñụụ jąąn' ndii, nị xịnị rą tiín mburru jąąn' yi'e' vị'ẹ nẹ yivị' yątịn yụ'u' ịchi', tẹ nị ndąxin' rą ri'.
5 Tẹ nị ka'ąn sąvą nẹ yivị', nẹ ita' yątịn jąąn', xiin' rą ndii:
—¿Ndichun na ndaxin' ndọ' mburru ñaą'? —nị kachị nịą.
6 Sąkan' tẹ nị ka'ąn rą xiin' nẹ jąąn' sąą nii' nị ka'ąn Jesús xiin' rą. Sąkan' tẹ nị tąxị nịą ndąxin' rą ri'.
7 Tẹ nị nąką rą ri' tẹ kua'ąn rą xiin' ri' mii' iin' Jesús. Tẹ nị tąndịẹẹ rą totọ, ña tití rą xatą' ri', tẹ nị xịkụndu'ụ' ą xatą' ri'.
8 Tẹ kua'ą' ya'ą tụ nẹ yivị' ndii, nị xąkịn nịą totọ ña ndiso' nịą ịchi'. Tẹ sąvą tụkụ nịą nị xa'nụ ndą'a' nịị' ịtun', tẹ nị xąkịn nịą ịchi' mii' xka'ndíá Jesús kua'ąn ą jąąn'.
9 Tẹ nẹ yivị', nẹ ni'i' ịchi' kua'ąn nuụ' ą, xiin' nẹ ndikún xatą' ą ndii, ti'e' vą nị kuąa' nịą ka'án nịą ndii:
—¡Na nątịin xtọ'ọ ẹ' Ndiosí ña xaka'nu' ña'a' ẹ'! ¡Sañu'u' vą ą ña kuąxị kuenta ą kaą'!
10 ¡Sañu'u' vą tụ ą ña kuąxị ką'ndịą chuun' kaą' ndẹẹ naa nị xąą tẹ xịị' yąta' ẹ' David! ¡Na nątịin Ndiosí, ña ndu'ụ' ndịẹnụ, ña xaka'nu' ña'a' ẹ'! —nị kachị nịą.
11 Tẹ kịị' nị xąą ą ñụụ Jerusalén ndii, nị ndą'nị ą nuụ' kị'ẹ yụkun' ka'nu'. Tẹ nị xịtọ ą sąą xinundụụ ịkan'. Sąkan' tẹ nị kẹtą ą kua'ąn ą ñụụ Betania xiin' tẹ uxị uvị ta'an tẹ ndą'a' xa'ą' ą, sąkan' ña xąkuaą' nduu' ą.

Sọ'ọ nị xąą ą kịị' nị xa'ąn kọtọ Jesús ịin tun' ndọko' higuera
(Mt. 21:18-19)

12 Tẹ tụkụ kivị' kịị' keta' Jesús ñụụ Betania kua'ąn ą xiin' tẹ ndą'a' xa'ą' ą ndii, nị xi'ị ą sọkọ.
13 Ịkan' tẹ nị xịnị ą iin' ịin tun' ndọko' higuera ndẹẹ xika', tẹ yoo yukụ nụ'. Sąkan' na nị xa'ąn kọtọ ą naa' yoo ndọko' nụ'. Tẹ kịị' nị kụyątịn ą mii' iin' nụ' ndii, nị xịnị ą ña kӧọ' ndọko' nụ', süụ' jąąn' ndii yukụ kụịtị' nụ' yoo. Sąkan' ña süụ' kivị' ña yoo ndọko' nụ' nduu' ą jąąn'.
14 Sąkan' tẹ nị ka'ąn Jesús xiin' nụ' ndii:
—Kӧọ' kivị' kąxị' ką ndẹẹ ịin nẹ yivị' ndọko' yo'ó —nị kachị ą.
Tẹ nị xịnị sọ'ọ tẹ ndą'a' xa'ą' ą ña nị ka'ąn ą xiin' tun' jąąn'.

Sọ'ọ nị xąą ą kịị' nị xa'ąn Jesús nuụ' kị'ẹ yụkun', tẹ nị tąxi' ą nẹ xikọ' xiin' nẹ satą'
(Mt. 21:12-17; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

15 Nị xąą Jesús ñụụ Jerusalén xiin' tẹ ndą'a' xa'ą' ą, tẹ nị ndą'nị ą nuụ' kị'ẹ yụkun'. Tẹ nị xą'a' ą taxi' u'vị ą nẹ xikọ' ña'ą xiin' nẹ satą' nuụ' kị'ẹ jąąn'. Tẹ nị sąndịkọ kavą tụ ą mesa tẹ nama' xụ'un' xiin' teị tẹ xikọ' paloma,
16 tẹ nï tąxị ą xka'ndịą ndẹẹ ịin nẹ yivị' nuụ' kị'ẹ yụkun' jąąn' xiin' ña'ą nịą.
17 Tẹ nị xą'a' Jesús sąnia'á ą nẹ yivị' jąąn' tụ'un Ndiosí ka'án ą xiin' nịą ndii:
—Yosọ' ą nuụ' tụtụ Ndiosí mii' ka'án ą ndii: "Vị'ẹ ị ndii, ịin xaan' mii' ndatu'un' sąkuu' nuụ' nẹ yivị' ịin yivị' xịin' ị nduu' ą", kachi ą. Ndisụ ndo'ó ndii, xą nị ndąsąndụụ ndọ' ą vị'ẹ nẹ kui'ną' —nị kachị ą.
18 Tẹ kịị' nị xịnị sutụ kuu' nụu' xiin' tẹ sania'á tụ'un ndẹi' Ndiosí ña nị xąą Jesús ịkan' ndii, nị xą'a' nduku' rą sąą kụvị ką'nị' ña'a' rą. Sąkan' ña yi'vi ña'a' rą, kuąchị ndii sąkuu' nẹ yivị' nandanị vą xa'ą' ña sania'á ą.

19 Ndisu̱ ki̱i' ni̱ xa̱'a' kuu' ñu̱u ndii, ni̱ ke̱ta̱ Jesús ñu̱u̱ Jerusalén ja̱a̱n' te̱ kua'a̱n a̱ xiin' te̱ nda̱'a' xa'a̱' a̱.

So'o̱ ni̱ ka'a̱n Jesús xa'a̱' tun' ndo̱ko' higuera, tun' ni̱ sa̱ichí a̱
(Mt. 21:19-22)

20 Te̱ ni̱a̱'a̱ tu̱ku̱ kivi̱' ki̱i' xka'ndíá Jesús xiin' te̱ nda̱'a' xa'a̱' a̱ kua'a̱n a̱ mii' iin' tun' higuera ja̱a̱n' ndii, ni̱ xi̱ni̱ ra̱ ña̱ xa̱ ni̱ ichi̱ nde̱e̱ ti̱o'o̱ nu̱'.

21 I̱kan' te̱ ni̱ na̱ka̱'an' Pedro, te̱ ni̱ ka'a̱n ra̱ xiin' a̱ ndii:

—Maestro, ko̱to̱ u̱n', tun' ndo̱ko' higuera, tun' ni̱ sa̱na̱cha'an' u̱n' kaa̱' ndii, ni̱ ichi̱ nu̱' —ni̱ kachi̱ ra̱.

22 Sa̱kan' te̱ ni̱ ka'a̱n a̱ xiin' sa̱kuu' ra̱ ndii:

—I̱ni̱ va̱ ndo̱' ku̱ni̱ ndo̱' Ndiosí.

23 Sa̱kan' ña̱ ña̱ nda̱ku ka'a̱n i̱ xiin' ndo̱' ndii, yo̱o̱ ka̱ ka'a̱n xiin' i̱ku' kaa̱' ndii: "Kua'an ke̱ta̱ mii' iin' u̱n' ña̱a̱' te̱ ku'u̱n sko̱'ni' xiin' mi̱i' u̱n' nde̱e̱ mi̱ni̱ ka'nu'", kachi̱ ni̱a̱, te̱ sa̱xi̱i ni̱a̱ nimá ni̱a̱ nde̱e̱ sie, te̱ i̱ni̱ xna̱'a̱ ni̱a̱ xini ni̱a̱ Ndiosí ña̱ xinu̱ ña̱ ka'án ni̱a̱ ja̱a̱n' ndii, xinu̱ xna̱'a̱ a̱.

24 Ña̱ ja̱a̱n' na ka'án i̱ xiin' ndo̱' ña̱ sa̱kuu' ña̱ kaka̱n ndo̱' nuu̱' Ndiosí ki̱i' i̱ni̱ ndo̱' xini ña̱'a' ndo̱' ndii, ta̱xi̱ ña̱'a' a̱ nda̱'a' ndo̱'.

25 Te̱ ki̱i' ka'án ndo̱' xiin' Ndiosí ndii, ko̱o̱ ka'nu' i̱ni̱ ndo̱' xa'a̱' yo̱o̱ ka̱ nduu' ne̱ yivi̱' naa' ni̱ xa̱a̱ ni̱a̱ ña̱ ni̱a̱'a xiin' ndo̱'. Sa̱kan' te̱ ko̱o̱ ka'nu' tu̱ i̱ni̱ yu̱va' e̱', ña̱ ndu'u̱' ndi̱vi', xa'a̱' kua̱chi̱ ndo̱' —ni̱ kachi̱ a̱.

Ndatu'ún' te̱ ndiso' chuun' kuu' nu̱u' Jesús yo̱o̱ taxi' ndi̱e̱e̱' a̱
(Mt. 21:23-27; Lc. 20:1-8)

27 Te̱ ni̱ xa̱a̱ tu̱ku̱u̱ Jesús xiin' te̱ nda̱'a' xa'a̱' a̱ ñu̱u̱ Jerusalén. Te̱ ki̱i' xika' a̱ nuu̱' ki̱'e̱ yu̱kun' ka'nu' ndii, ni̱ nde̱ku̱i̱e̱ sutu̱ kuu' nu̱u' nuu̱' a̱ xiin' te̱ sania'á tu̱'u̱n nde̱i' Ndiosí xiin' te̱ xi̱xa̱ nuu̱' ñu̱u̱ ja̱a̱n'.

28 Te̱ ni̱ nda̱tu'u̱n' ña̱'a' ra̱ ndii:

—¿Yo̱o̱ ni̱ ta̱xi̱ nde̱e̱e̱' nuu̱' u̱n' te̱ xaa' u̱n' ña̱ xaa' u̱n'? ¿Yo̱o̱ ni̱ sa̱kuiso' chuun' yo'ó? —ni̱ kachi̱ ra̱.

29 Sa̱kan' te̱ ni̱ ka'a̱n a̱ xiin' ra̱ ndii:

—Nda̱tu'u̱n' tu̱ yu'u̱ ndo'ó i̱in ña̱'a̱. Te̱ naa' na̱ku̱i̱in ndo̱' a̱ ndii, na̱ku̱i̱in tu̱ yu'u̱ yo̱o̱ ni̱ ta̱xi̱ nde̱e̱e̱' i̱, te̱ xaa' i̱ ña̱ ka̱a̱'.

30 ¿Yo̱o̱ ni̱ sa̱kuiso' chuun' Juan, te̱ ni̱ sa̱kuchi' ra̱ ne̱ yivi̱' kuenta Ndiosí? ¿Ñáá Ndiosí ni̱ sa̱kuiso' chuun' ña̱'a', uun ñáá te̱ yivi̱' ni̱ sa̱kuiso' chuun' ña̱'a'? —ni̱ kachi̱ a̱.

31 Te̱ ni̱ nda̱tu'un' xiin' ta'an' ra̱ ndii:

—¿Ndee ña̱ ku̱vi̱ ka'a̱n e̱'? Naa' ka'a̱n e̱' ña̱ Ndiosí ni̱ sa̱kuiso' chuun' ña̱'a' ndii, ka'a̱n ra̱ xiin' e̱' ndii: "¿Ndichun na ni̱ ka̱ndi̱xa' ña̱'a' ndo̱'?"

32 Te̱ kü̱vi̱ ka'a̱n e̱' ña̱ te̱ yivi̱' ni̱ sa̱kuiso' chuun' ña̱'a' —ni̱ kachi̱ ra̱.

Sa̱kan' ña̱ yi'vi ra̱ ne̱ yivi̱' kua'a̱' ja̱a̱n', kua̱chi̱ ndii sa̱kuu' ni̱a̱ kandixa' ña̱ i̱in te̱ ni̱ ka'a̱n tiakú tu̱'u̱n Ndiosí ni̱ nduu̱ Juan ja̱a̱n'.

33 Sa̱kan' na kuii' ni̱ ka'a̱n ra̱ xiin' Jesús ndii:

—Xïní ndu̱ yo̱o̱ —ni̱ kachi̱ ra̱.

Te̱ ni̱ ka'a̱n ka̱ Jesús xiin' ra̱ ndii:

—Sa̱kan' tu̱ yu'u̱ ndii, kä'a̱n i̱ xiin' ndo̱' yo̱o̱ ni̱ ta̱xi̱ nde̱e̱e̱' i̱ te̱ xaa' i̱ ña̱ ka̱a̱' —ni̱ kachi̱ a̱.

12

Yo'o' ka'án Jesús i̱in ña̱ ka'án ndi̱a̱a̱ xa'a̱' te̱ tatú ni̱a̱'a
(Mt. 21:33-46; Lc. 20:9-19)

1 Sa̱kan' te̱ ni̱ xa̱'a' ka'a̱n Jesús i̱in ña̱ ka'án ndi̱a̱a̱ nuu̱' te̱ ka'nu' ja̱a̱n' ndii:

—I̱in te̱ xiin' ñu̱'u' ndii, ni̱ chi'i̱ ra̱ kua'a̱' yo'o' uva, te̱ ni̱ nda̱si̱ i̱'nu̱ ra̱ a̱, te̱ ni̱ xa̱ti̱a tu̱ ra̱ mii' kuei̱n ra̱ uva ja̱a̱n', te̱ ka̱sa̱'a̱ ra̱ vino xiin' a̱. Te̱ ni̱ xa̱'a̱ ni̱ tu̱ ra̱ i̱in vi'e̱ sukun mii' ku̱vi̱ ko̱to̱ ndo̱so̱' ra̱ ka̱nii' nuu̱' ñu̱'u' ja̱a̱n'. Sa̱kan' te̱ ni̱ ndu̱ku' ra̱ te̱ tatú te̱ ko̱to̱ ña̱ ja̱a̱n', te̱ ni̱ ke̱ta̱ ra̱ kua'a̱n ra̱ tu̱ku̱ ñu̱'u'.

2 Te̱ ki̱i' ni̱ xa̱a̱ kivi̱' ña̱ ni̱ na̱ku̱i̱xa̱ nduu̱' uva ja̱a̱n' ndii, ni̱ ti̱'vi' ra̱ i̱in te̱ xika' nuu' nuu̱' ra̱, te̱ kun na̱so̱ te̱ ja̱a̱n' chaa' uva ña̱ ndoo̱ nda̱'a' te̱ xiin' ñu̱'u' ja̱a̱n'.

3 Ndisu̱ ki̱i' ni̱ nde̱ku̱i̱e̱ te̱ xika' nuu' ja̱a̱n' ndii, ni̱ ti̱in ña̱'a' te̱ tatú ja̱a̱n', te̱ ni̱ ka̱ni̱ u'vi̱ ña̱'a' ra̱, te̱ ni̱ sa̱na̱ndiko' nda̱'a' xiko' ña̱'a' ra̱.

4 Te̱ ni̱ ti̱'vi' tukuu' ra̱ i̱nga̱ te̱ xika' nuu' nuu̱' ra̱ mii' ñu'u' te̱ tatú ja̱a̱n', ndisu̱ te̱ tatú ja̱a̱n' ndii, ni̱ ku̱u̱n yuu̱' ña̱'a' ra̱, te̱

nį sątųxu'ví rą xíni' tę jąąn'. Tę mįi' vą nį kųų rą xiin' tę jąąn' sanandiko' ña'a' rą.
5 Tę nį tį'vi' tukuu' rą ịngą tę xika' nuu' nuų' rą, mii' ñu'u' tę tatú jąąn', ndisų tę tatú jąąn' ndii, nį xą'nį' rą tę jąąn'. Tę ịin sąkan' nį tį'vi' xiin' ñų'u' jąąn' kua'ą' vą tę xika' nuu' nuų' rą, tę sąvą tę jąąn' nį sątųxu'ví rą, tę sąvą tųkų rą ndii, nį xą'nį' ña'a' rą.
6 'Tę ndee ịin ndąą' kuịtį' si'ę mįi' rą ndoó. Tę kundanį ya'ą rą tę jąąn'. Sąkan' tę so'ǫ' ndi'i' ndii, nį tį'vi' tų rą tę jąąn' ka'án rą xiin' nimá rą ndii: "Kǫtǫ ka'nu' rą tiaą si'ę ę'", nį kachį rą.
7 Ndisų nį ka'ąn xiin' ta'an' tę tatú jąąn' kiį' nį xąą si'ę, tę xiin' ñų'u' jąąn' ndii: "Tę kaą' nąndųų tę xiin' ñų'u' yo'o' kiį' kųvį yųva' rą. To'ǫ' ndǫ' tę ką'nį' ę' rą, sąkan' tę yoo' nąndųų tę xiin' ñų'u' yo'o'", nį kachį rą.
8 Sąkan' tę nį tịin ña'a' rą xą'nį' rą, tę nį xtą'ni' rą ñų'u' nde'į tę jąąn' ịkan', tę nį skąna' rą ą tųkų xaan'.
9 '¿Ndee ña tuu ndo'ó sąą tę xiin' ña'ą yǫ'ǫ' uva jąąn' xiin' tę tatú jąąn'? Kịxịn rą tę ką'nį' rą sąkuu' tę tatú jąąn', tę tąxį rą yǫ'o' uva jąąn' ndą'a' tųkų tę yivį' —nį kachį ą.
10 Ịkan' tę nį ka'ąn ą xiin' tę jąąn' ndii:
—¿Ñáá tïą'an ką'vį ndo'ó ña yosǫ' nuų' tųtų Ndiosí mii' ka'án ą ndii?
Yuų', ña nï xtąnį tę xa'a vį'ę ndii,
ña jąąn' nį nąndųų yuų' kuu' nųu' xa'ą' xikį' vį'ę?
11 Ña jąąn' nį xąą xtǫ'ǫ ę' Ndiosí, tę nandanį xąvą'ą ę'.
Sąkan' yosǫ' ą —nį kachį Jesús.
12 Tę nį xiką tę kuu' ka'nu' jąąn' tịin rą Jesús, sąkan' ña nį kųndąnį rą ña nį tịin kuąchį ña'a' ą xiin' ña ka'án ndịąą jąąn'. Ndisų nï kųvį sąą rą ña jąąn' xa'ą' ą ña yi'vi rą nę yivį'. Sąkan' na nį nąkǫǫ ña'a' rą, tę nį kịęę rą kua'ąn rą.

Sǫ'ǫ nį nąkuịin Jesús nuų' tę fariseo xa'ą' xų'un' yoǫ'
(Mt. 22:15-22; Lc. 20:20-26)

13 Ịkan' tę nį tį'vi' tę kuu' ka'nu' jąąn' sąvą tę fariseo xiin' sąvą tę ndą'a' xa'ą' Herodes tę kǫtǫ kuą'ą rą Jesús xiin' tų'ųn yų'u' ą.
14 Kiį' nį ndękuịę rą mii' iin' ą, tę nį ka'ąn rą xiin' ą ndii:
—Tákui'e, xiní ndų ña ña ndąku kuịtį' ka'án ųn'. Tę kuän yi'vi ųn' ña ka'án nę yivį' xa'ą' ųn', sąkan' ña näkaxin ųn' nę yivį'. Süų' jąąn' ndii sania'á ųn' ịchi' Ndiosí xiin' ña ndịxą kuịtį'. Xa'ą' ą jąąn' na kuii' ka'ąn xiin' ndų, ¿ñáá vą'ą yoo ą ña chą'vį ę' César, tę xa'ndia chuun' ñųų Roma, xų'un' yoǫ', uun ñáá vä'ą yoo ą? —nį kachį rą.
15 Ndisų Jesús ndii, nį xịnį ą ña tę xasuvi' xiin' mii' kuịtį' nduu' tę jąąn', sąkan' na nį ka'ąn ą xiin' rą ndii:
—Ndo'ó ndii, kuni kǫtǫ kuą'ą ndǫ' yu'ų xiin' tų'ųn yų'u' į. Tąxį ndǫ' na kǫtǫ į ịin xų'un' —nį kachį ą.
16 Sąkan' tę nį tąxį rą ịin xų'un' ndą'a' ą. Tę nį ka'ąn ą xiin' rą ndii:
—¿Yǫǫ nuų' nduu' ña nį nịąnịą xatą' xų'un' yo'o', tę yǫǫ kivį' yosǫ' xatą' ą? —nį kachį ą.
Tę nį ka'ąn rą ndii:
—Nuų' César, tę xa'ndia chuun' ñųų Roma, xiin' kivį' rą nduu' ą —nį kachį rą.
17 Sąkan' tę nį ka'ąn ą xiin' rą ndii:
—Xa'ą' ą jąąn' na kuii' tąxį ę' ndą'a' César ña nduu' ña'ą César, tę ndą'a' Ndiosí na tąxį ę' ña nduu' ña'ą Ndiosí —nį kachį ą.
Tę nį nąndąnį vą rą xa'ą' ña nį ka'ąn ą ña jąąn'.

Sǫ'ǫ nį nąkuịin Jesús nuų' tę saduceo xa'ą' ña natiaku nę xi'í
(Mt. 22:23-33; Lc. 20:27-40)

18 Sąkan' tę nį kịxịn tę saduceo nuų' Jesús. Tę jąąn' ndii, ka'án rą ña kǫǫ' ña natiaku nę yivį' kiį' xi'í nịą, sąkan' na kuii' nį ndątu'ųn' ña'a' rą ndii:
19 —Tákui'e, yosǫ' ña nį kę'į Moisés mii' ka'án rą xiin' ę' ña naa' nį xi'į ñąnį ịin tę yivį', tę kǫǫ' si'ę rą nį yoǫ xiin' ña' si'i' rą ndii, ñąnį rą jąąn' kuní ą tųnda'ą' xiin' ña' jąąn', tę kǫǫ si'ę rą xiin' a'. Tę si'ę tę jąąn' nąndųų ndęę naa si'ę ñąnį rą, tę nį xi'į jąąn'.
20 Vą'ą, unta' ndii nį yoǫ uxą ta'an ñąnį. Tę nį tųnda'ą' tę nųu', ndisų nį xi'į rą ña kuní ką kǫǫ si'ę rą xiin' ña' si'i rą.
21 Sąkan' tę nį tųnda'ą' ñąnį rą, tę uvį, xiin' ña' jąąn'. Ndisų nį xi'į tų tę jąąn' ña

kuní ką kǫǫ si'ę rą xiin' a'. Tę i̱in kachi ni̱ ndǫ'ǫ tu̱ ñąni̱ rą, tę uni̱.

22 Tę i̱in kachi ni̱ ndǫ'ǫ sąkuu' tę uxą ta'an jąąn' xiin' ña' jąąn', kǫǫ' si'ę rą ni̱ yoǫ xiin' a' ndęę ndi̱'i̱ rą ni̱ xi'i̱. Tę so'ǫ' ndi'i', tę ni̱ xi'i̱ tu̱ ña'a' jąąn'.

23 Sąkan' na kuii' ki̱i' nątiąkų ni̱ą ndii, ¿yǫǫ ña' si'i kų̱ndų̱ų tu̱ ña' jąąn', kuąchi̱ ndii uxą sąa' tę jąąn' ni̱ tų̱nda'ą' xiin' a'? —ni̱ kachi̱ rą xiin' Jesús.

24 Sąkan' tę ni̱ nąku i̱in Jesús nuų' rą ndii:

—Ndo'ó ndii, vä'ą ka'án ndǫ', sąkan' ñą kündani̱ ndǫ' ñą yosǫ' nuų' tu̱tu̱ Ndiosí, tę ni̱ ndęę xïní tu̱ ndǫ' sąą xachuun' ñą ndi̱ęe' ą.

25 Kuąchi̱ ndii, ki̱i' nątiąkų nę ni̱ xi'i̱ ndii, tų̈nda'ą' ką ndęę i̱in nę yivi̱' i̱kan'. Süų' jąąn' ndii kų̱ndų̱ų ni̱ą ndęę naa ángele ña ndiee' ndi̱vi'.

26 Ndisų xa'ą' ñą naa' natiaku nę xi'í ndii, kų̱vi̱ ką'vi̱ ndǫ' tu̱tu̱ ña ni̱ kẹ'i̱ Moisés, sąą ni̱ ka'ą̈n Ndiosí xiin' rą tę i̱n i̱ñų' ña xixí, ki̱i' ni̱ ka'ą̈n ą ndii: "Yu'ų nduu' Ndiosí Ábraham, tę yu'ų nduu' tu̱ Ndiosí Isaac, tę yu'ų tu̱ nduu' Ndiosí Jacob", ni̱ kachi̱ ą.

27 Sąkan' na kuii' Ndiosí ndii, süų' Ndiosí nę ni̱ xi'i̱ nduu' ą, süų' jąąn' ndii Ndiosí nę tiaku nduu' ą, sąkan' ña tiaku sąkuu' nę yivi̱' nuų' Ndiosí. Sąkan' na kuii' ndo'ó ndii, kündani̱ xąchi' ndǫ' ña ka'án tu̱'ų̱n Ndiosí —ni̱ kachi̱ Jesús.

Yo'o' ka'án Jesús ndee ña nduu' tu̱'ų̱n ndęi' ka'nu' ką ña ka'án chuun' Ndiosí
(Mt. 22:34-40)

28 Tę ki̱i' ni̱ xi̱ni̱ sǫ'ǫ i̱in tę sania'á tu̱'ų̱n ndęi' Ndiosí, ña ni̱ kų̱ų kuento tę saduceo jąąn' xiin' Jesús, tę va'ą ni̱ nąku i̱in ą ndii, ni̱ ku̱yątin rą nuų' ą, tę ni̱ ndątu'ų̱n' ña'a' rą ndii:

—¿Ndee ña nduu' tu̱'ų̱n ndęi' ka'nu' ką ña ka'án chuun' Ndiosí? —ni̱ kachi̱ rą.

29 Tę ni̱ ka'ą̈n Jesús xiin' rą ndii:

—Tu̱'ų̱n ndęi' ka'nu' ką ndii, ña yǫ'ǫ' nduu' ą: "Nę vi̱'ę Israel, kų̱ni̱ sǫ'ǫ ndǫ', xą i̱in ndąą' xtǫ'ǫ ę' Ndiosí kuitį' nduu' xtǫ'ǫ ę'.

30 Sąkan' na kuii' kų̱ndani̱ ndǫ' xtǫ'ǫ ę' Ndiosí xiin' kąnii' nimá ndǫ', xiin' kąnii' ña nduu' ndǫ', xiin' sąkuu' ña xanini ndǫ', xiin' sąkuu' ña ndi̱ęe' ndǫ'", ña kaą' nduu' ña ka'nu' ką.

31 Tę ña uvi̱ ndii, yatin' i̱in kachi ka'nu' ą xiin' ña kaą', ka'án ą ndii: "Kų̱ndani̱ ndǫ' sąkuu' nę yivi̱' xiin' ndǫ' ndęę naa kundani̱ xiin' mii' mi̱i' ndǫ'", sąkan' kachi ą. Tę kǫǫ' ką i̱ngą tu̱'ų̱n ndęi' ña ka'nu' ką tę sąkan' ña uvi̱ ta'an jąąn' —ni̱ kachi̱ Jesús.

32 Sąkan' tę ni̱ ka'ą̈n tę jąąn' xiin' ą ndii:

—Va'ą va ni̱ ka'ą̈n ų̱n', tákui'e. Kumi' ų̱n' ña ndąku ki̱i' ka'án ų̱n' ña i̱in ndąą' ña jąąn' kuitį' nduu' Ndiosí, xtǫ'ǫ ę', tę kǫǫ' ką i̱ngą ą, süų' jąąn' ndii xą ña jąąn' kuitį'.

33 Tę ña kų̱ndani̱ ę' Ndiosí xiin' kąnii' nimá ę', xiin' sąkuu' ña xanini ę', xiin' sąkuu' ña ndi̱ęe' ę', tę kų̱ndani̱ ę' sąkuu' nę yivi̱' xiin' ę' ndęę naa kundani̱ xiin' mii' mi̱i' ę' ndii, ña ka'nu' ką nduu' ą tę sąkan' sąkuu' ña nasokǫ' ę' nuų' Ndiosí xiin' ña xa'mi' ę' ki̱ti' nuų' ą —ni̱ kachi̱ rą.

34 Ki̱i' ni̱ xi̱ni̱ sǫ'ǫ Jesús ña va'ą ni̱ ka'ą̈n tę jąąn' tę ni̱ ka'ą̈n ą xiin' rą ndii:

—Xą kuyatin' ką'ndi̱ą chuun' Ndiosí nimá ų̱n' —ni̱ kachi̱ ą.

Tę ndęę i̱in nę yivi̱' nï kų̱ndi̱ęni ką ndątu'ų̱n' ña'a'.

Sania'á Jesús yǫǫ si̱ąni' xika' nduu' Cristo, ña sąkakú yoo'
(Mt. 22:41-46; Lc. 20:41-44)

35 Ki̱i' sania'á Jesús nuų' ki̱'ę yų̱kun' ka'nu' tę ni̱ ndątu'ų̱n' ą ndii:

—¿Ndichun na ka'án tę sania'á tu̱'ų̱n ndęi' Ndiosí ña si̱ąni' xika' David nduu' Cristo, ña tiąnų' Ndiosí sąkakú nę yivi̱'?

36 Kuąchi̱ ndii ndęę mi̱i' David ni̱ ka'ą̈n ki̱i' ni̱ sąka'án ña'a' Espíritu Santo ndii:

Ni̱ ka'ą̈n xtǫ'ǫ ę' Ndiosí xiin' xtǫ'ǫ i̱ ndii:
"Kų̱ndu'ų' ndą'a' kuą'ą i̱
na sąndoó kui'e xąchi' i̱ tę ndasi' yo'ó."
Ni̱ kachi̱ ą, ni̱ kachi̱ rą.

37 Sąkan' na kuii' naa' mi̱i' David jąąn' ka'án ña xtǫ'ǫ rą nduu' Cristo jąąn' ndii, ¿sąą kų̱vi̱ ka'án tę sania'á tu̱'ų̱n ndęi' jąąn' ña nduu' ą si̱ąni' xika' David jąąn'? —ni̱ kachi̱ Jesús.

Tę nę yivi̱' kua'ą' jąąn' ndii, va'ą va kuni ni̱ą xini sǫ'ǫ ña'a' ni̱ą.

Ka'án Jesús xa'ą' ñą vą'ą ñą xaa' tę sania'á tu'un ndęi' Ndiosí
(Mt. 23:1-36; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

38 Tę nį ka'ąn tų Jesús kiį' sania'á ą ndii:
—Kǫtǫ xiin' mįi' vą ndǫ' nuų' ñą kuu' tę sania'á tų'un ndęi' Ndiosí, sąkan' ñą tę xasuvi' xiin' mii' kuįtį' nduu' tę jąąn'. Xtanį vą rą kuį'nų rą totǫ nanį', ñą ndiaa ya'vi' ką, tę xtanį tų rą ñą nąkuątų vą'ą ñą'a' nę yivį' mą'in' yą'vį mii' chitu' kaa'.
39 Tę xtanį vą tų rą ñą kųndįęę rą nuų' teį ka'nu', tun' ita' tįxįn vį'ę mii' nakayá nę yivį' xaka'nu' nįą Ndiosí, tę xtanį tų rą kųndįęę rą nuų' teį, tun' kuu' nųu', mii' yoo vįko'.
40 Tę tu'un' u'vį tų rą ñą vika' ndą'a' nę kuaąn' vį'ę nįą. Tę xini xa'an' rą ñą ną'a' vą ka'án rą xiin' Ndiosí, ndianį tę nąndąnį nę yivį'. Tę jąąn' ndii, chię ką tųndo'ǫ' kǫǫ rą —nį kachį Jesús.

Taxi' įin ña' kuaąn' nda'vi kuu' lįmuxtan
(Lc. 21:1-4)

41 Unta' kiį' ndu'ų' Jesús yątįn nuų' ą mii' iin' xatųn' mii' kayá xų'un' lįmuxtan ndii, nį xįnį ą taąn' nę yivį' lįmuxtan tįxįn nų'. Tę kua'ą' nę viką' ndii, kua'ą' vą xų'un' taąn' nįą tįxįn nų'.
42 Įkan' tę nį xąą tų įin ña' kuaąn' nda'vi kuu', tę nį tąąn' a' uvį ta'an xų'un' ya'a kuali' tįxįn xatųn' jąąn'. Tę xų'un' jąąn' ndii, sie vą ndiaa ya'vi' ą.
43 Sąkan' tę nį kąnąą tę ndą'a' xa'ą' ą, tę nį ka'ąn ą xiin' rą ndii:
—Ña ndąku ka'án į xiin' ndǫ' ndii, ña' kuaąn' nda'vi kuu' kaą' nį tąąn kua'ą' ką xų'un' tįxįn xatųn' kaą' tę sąkan' sąkuu' įngą nę nį tąąn' tų xų'un' tįxįn nų'.
44 Sąkan' ña sąkuu' tųkų nįą ndii, nį tąąn' nįą xų'un' ña nį ndoǫ ndǫsǫ' ndą'a' nįą. Ndisų ña' kaą' ndii, teę' ndee nda'vi kuu' a' ndii, nį tąąn' ndį'į a' xų'un' ña xito' kųtįąkų a' xiin' —nį kachį ą.

13

Ka'án Jesús xa'ą' ña nduxįn xąchi' yųkun' ka'nu'
(Mt. 24:1-2; Lc. 21:5-6)

1 Kiį' keta' Jesús nuų' kį'ę yųkun' ka'nu' tę kua'ąn ą ndii, nį ka'ąn įin tę ndą'a' xa'ą' ą xiin' ą ndii:
—Tákui'e, kǫtǫ ųn', xą na'nu' yuų' nį tįin rą nį xą'ą rą yųkun' kaą', tę ndątųn' vą nį xą'ą rą ą —nį kachį rą.
2 Tę nį nąkuįin Jesús nuų' rą ndii:
—¿Xa'ą' vį'ę na'nu' nia kaą' ka'án ųn' nų'? Ña kaą' ndii, sąkuu' ą nduxįn ndǫǫ, tę kųtǫtǫ ta'an' ką ndęę įin yuų' —nį kachį ą.

Ka'án Jesús ndee ña xka'ndįą kiį' xą kuyatin' ndį'į įin yivį'
(Mt. 24:3-28; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

3 Įkan' tę kua'ąn Jesús xiin' tę ndą'a' xa'ą' ą xikį' ña nąni' Olivos, ña kandu'ų' xto'ni' mii' iin' yųkun' jąąn'. Tę nį xįkųndu'ų' ą xíni' įku' jąąn', įkan' tę nį ndątu'ųn' siin' ñą'a' Pedro, xiin' Jacobo, xiin' Juan, xiin' Andrés, ka'án rą ndii:
4 —Ka'ąn xiin' ndų, ¿ąmą kǫǫ ña nį ka'ąn ųn' xa'ą' jąąn'? ¿Tę ndee ña ka'nu' nduu' ña xka'ndįą, tę kųndąnį ndų ña xą kuyatin' kǫǫ ą? —nį kachį rą.
5 Sąkan' tę nį xą'a' Jesús ka'án ą xiin' rą ndii:
—Kǫtǫ xiin' mįi' vą ndǫ', tąxį ndǫ' kųnį xa'an' ndęę įin nę yivį' ndo'ó.
6 Sąkan' ña kįxįn kua'ą' tę yivį', tę tįin ndįąą kivį' į, tę ka'ąn rą ña mįi' rą nduu' Cristo, ña nį tįąnų' Ndiosí sąkakú nę yivį', tę kųnį xa'an' rą kua'ą' nę yivį'.
7 Tę kiį' kųnį ndǫ' kuento ña yoo ñu'ų mii' ką įin yivį', tę kųnį tų ndǫ' ña yoo ą xika' įin yivį' ndii, kųndį'nį ndǫ', kuąchį ndii kuní ą ña kǫǫ ña jąąn'. Ndisų tią'an kundį'į įin yivį' kiį' sąkan'.
8 Kuąchį ndii kųnta'an' įin tį'vį nę ñų'u' įin yivį' xiin' tųkų tį'vį nę yivį'. Tę kųnta'an' tų nę ndiee' įin ñųų xiin' nę ndiee' tųkų ñųų. Tę kąnii' xaan' tąąn ndįęę' įin yivį', tę kǫǫ tų sǫkǫ, tę sąnąsaá' ta'an' nę yivį' mii' ką įin yivį'. Tę sąkuu' ña jąąn' ndii, sąkan' xa'ndų ña xito' kǫǫ kuįtį' nduu' ą.
9 'Ndisų ndo'ó ndii, kǫtǫ xiin' mįi' ndǫ'. Sąkan' ña sąnąkua'a tę yivį' ndo'ó ndą'a' tę xįxą, tę kųtun' rą ndo'ó tįxįn vį'ę mii' nakayá nę ta'an' ę'. Tę sąnąkua'a rą ndo'ó ndą'a' tę ndiso' chuun'. Tę įin kachi sąą tų rą xiin' ndǫ' nuų' tę xa'ndia chuun' kuu' nųu' xa'ą' ña ndikún ndǫ' yu'ų, tę ndįęę yų'u' ndǫ' nuų' tę jąąn' xa'ą' į.

10 Ndisụ ña nụu' ndii, kuní ạ ña ka'ạn ndọsọ' nẹ yivị' kạnii' ịin yivị' tụ'ụn vạ'ạ xa'ạ' ị, sạkan' vị' tẹ kundị'ị ịin yivị'.
11 Kịị' nạkạ rạ ndo'ó, tẹ sạnạkua'a rạ ndo'ó ndạ'a' tẹ jạạn' ndii, kụndị'nị ndọ' ndee ña ka'ạn ndọ'. Kuạchị ndii, süụ' ndo'ó nduu' nẹ ka'ạn kivị' jạạn', süụ' jạạn' ndii Espíritu Santo nduu' ña sạka'án ndo'ó.
12 'Tẹ tẹ nduu' ñạnị ndii, sạnạkua'a rạ ịngạ ñạnị rạ, tẹ kạ'nị' ña'a' tẹ yivị'. Tẹ sạkan' tụ sạạ yụva' xiin' si'ẹ rạ. Tẹ nẹ nduu' si'ẹ ndii, kụnta'an' nịạ xiin' yụva' si'i' nịạ tẹ kạ'nị' ña'a' nịạ.
13 Tẹ sạkuu' nẹ yivị' kụndạsi' ndo'ó xa'ạ' ña ndikún ndọ' ịchi' yu'ụ. Ndisụ yọọ kạ kụndịẹni naa kundieni nuụ' tụndo'ọ' jạạn' ndẹẹ so'ọ' ndi'i' ndii, nạtịin nịạ kivị' ñụụ ña kọọ' kivị' ndi'i'.
14 'Ndisụ kịị' kụnị ndọ' ña kịnị kaa' iin' ạ mii' xäta'ạn kuịin ạ naa nị ka'ạn tẹ nị ka'ạn tiakú tụ'ụn Ndiosí xtạ'an', tẹ nị nạni' Daniel ndii, nẹ ndiee' ñụụ Judea kịị' sạkan' ndii, na kụnụ nịạ ku'ụn nịạ tẹịn ịku'. (Ndo'ó nẹ ka'vi' ña yọ'ọ' ndii, kuní ạ sạạ ndọ' ña nduxạ' tẹ kụndạnị ndọ' ạ.)
15 Tẹ yọọ kạ ndiee' xíni' vị'ẹ nịạ kịị' sạkan' ndii, na ndä'nị nịạ vị'ẹ nịạ nạchịị' nịạ ña'ạ nịạ.
16 Tẹ yọọ kạ naá xa'ạ' ku'ụ kịị' sạkan' ndii, na nändịko' nịạ vị'ẹ nịạ xa'ạ' totọ nịạ.
17 U'vị vạ kụndọ'ọ ña' ñu'u' si'ẹ xiin' ña' sachichin' si'ẹ kivị' jạạn'.
18 Ka'ạn vạ ndọ' xiin' Ndiosí, tẹ na täxị ạ ña xaạ kivị' jạạn' yọọ vịxịn.
19 Kuạchị ndii, kivị' jạạn' ndii, kọọ tụndo'ọ' ña ndẹẹ ịin kivị' tïạ'an kọọ ndẹẹ kịị' nị xạ'ạ Ndiosí ịin yivị' tẹ ndẹẹ vịtịn, tẹ nị ndẹẹ kọọ' kạ tụ ạ kọọ.
20 Tẹ naa' säkuiti xtọ'ọ ẹ' Ndiosí kivị' jạạn' ndii, ndẹẹ ịin nẹ yivị' käkụ. Ndisụ sạkuiti ña'a' ạ xa'ạ' ña kundanị ạ nẹ nị nạkạxịn ạ ndikún ịchi' ạ.
21 'Tẹ naa' ka'ạn yọọ kạ xiin' ndọ' kivị' jạạn' ndii: "Ạan', kọtọ ndọ', yo'o' yoo Cristo, ña sạkakú yoo'", uun ka'ạn nịạ ndii: "Ạan', kọtọ ndọ' kaạ' yoo Cristo, ña sạkakú yoo'", kachị nịạ ndii, kändịxa' ña'a' ndọ'.
22 Kuạchị ndii kịxịn tẹ xini xa'an', tẹ ka'ạn ña Cristo nduu' rạ. Tẹ sạkan' tụ kịxịn tẹ ka'ạn tiakú tụn vixị. Tẹ yivị' jạạn' ndii, sạạ rạ chuun' ka'nu' xini xa'an' xiin' chụụn ka'nu' ña nandanị nẹ yivị'. Tẹ naa' nị kụvị ndii, ndẹẹ nẹ nị nạkạxịn Ndiosí ndikún ịchi' ạ kụnị xa'an' rạ.
23 Ndisụ ndo'ó ndii, kọọ tụ'vạ ndọ'. Tẹ nạkạ'an' ndọ' ña nị ka'ạn ị ña kaạ' xiin' ndọ' ña kuní kạ kọọ ạ.

Sọ'ọ sạạ ạ kịị' nạndịko' Jesús ịin yivị' (Mt. 24:29-35,42-44; Lc. 21:25-36)

24 'Ndisụ kịị' ndị'ị xka'ndịạ tụndo'ọ' kivị' jạạn' ndii, nda'vạ ñụ'ụ, tẹ sạkan' tụ yoọ' ndii, nätuụn kạ ạ.
25 Tẹ koyọ tụ tiuụn', tẹ tạạn ndịẹe' sạkuu' ña ndịẹe', ña yoo ndịvi'.
26 Sạkan' tẹ kịxịn yu'ụ, ña nduu' tụ tẹ yivị', nuụ' vikọ' xiin' kua'ạ' ya'ạ ña ndịẹe' xiin' ña yi'é ndạtụn' koo' chukuu'.
27 Sạkan' tẹ tị'vi' ị kua'ạ' ángele, tẹ nạkạyạ ạ nẹ nị nạkạxịn Ndiosí, nẹ ndiee' kụmi' sạa' xaan' ịin yivị' mii' kuạxị tachị', ndẹẹ mii' xa'a' ịin yivị' tẹ ndẹẹ mii' xa'a' ndịvi'.
28 'Kụndạnị ndọ' ña ka'án ndịạạ yo'o' xa'ạ' sạạ xaa' tun' higuera, kịị' nduu' itịạ' ndạ'a' nụ', tẹ naka'ndi yukụ nụ' ndii, xiní ndọ' ña xạ kuyatin' kuii kụụn savị'.
29 Tẹ sạkan' tụ kịị' kụnị ndọ' kọọ ña nị ka'ạn ị xiin' ndọ' jạạn' ndii, kụndạnị ndọ' ña xạ kuyatin' kuii kịxịn tụkụụ yu'ụ, ña nduu' tụ tẹ yivị'.
30 Ña ndạku ka'án ị xiin' ndọ' ndii, ña kuní kạ kụvị sạkuu' nẹ ndiee' ịin yivị' vịtịn tẹ xka'ndịạ sạkuu' ña jạạn'.
31 Ndịvi' xiin' ñụ'u' ịin yivị' ndii, ndọñu'u' ạ, ndisụ tụ'ụn yụ'u' yu'ụ ndii, kọọ' kivị' ndọñu'u' ạ.
32 'Ndisụ ndee kivị' xiin' ndee hora xka'ndịạ ña jạạn' ndii, ndẹẹ ịin nẹ yivị' xïní ạ, nị ndẹẹ ángele, ña ndiee' ndịvi' nị ndẹẹ yu'ụ, ña nduu' si'ẹ Ndiosí, xïní ña jạạn'. Süụ' jạạn' ndii mịi' yụva' ẹ' Ndiosí kuịtị' xiní ạmạạ xaạ kivị' jạạn'.
33 Xa'ạ' ạ jạạn' na kọọ tụ'vạ vạ ndọ', tẹ ka'ạn vạ ndọ' xiin' Ndiosí, kuạchị ndii xïní ndọ' ạmạạ kuịtị' xaạ kivị' jạạn'.
34 'Naa' xaa' ịin tẹ yivị' kịị' kua'ạn xika' rạ ndii, nakoo' rạ vị'ẹ rạ ndạ'a' tẹ xika' nuu' nuụ' rạ. Tẹ nakoo' tụ rạ chụụn nuụ' ị'ịn tẹ jạạn'. Tẹ nị ka'ạn chuun' tụ rạ xiin' tẹ xito' yi'e' rạ ña na kọtọ vạ'ạ vạ rạ ạ.

35 Ña jąąn' na kuii' kǫtǫ naa xito' xiin' mii' ndǫ', kuąchį ndii xïní ndǫ' ąmąą nąndiko' tę xiin' vį'ę. Kuain' nąndiko' rą ñųu nuu', uun na ñųu, uun kiį' kana' nduchié, uun kiį' xą kitú'.
36 Saą' iin kiį' iin kixin kuitį' rą, tę kųnį rą ndiee' ndǫ' kixín ndǫ'.
37 Tę ña ka'án į xiin' ndǫ' kaą' ka'án į xiin' sąkuu' nę yivį' ña kǫǫ tų'vą nią —nį kachį Jesús.

14

Sǫ'ǫ nį xąą ą kiį' nį ndątu'un' tuní tę kuu' ka'nu' sąą kųvį ką'nį' rą Jesús
(Mt. 26:1-5; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

1 Tę kiį' kuní ką uvį ta'an kivį' tę kǫǫ vįko' pascua, ña xi xixi' nią xitą' vą'ą, ña kǫǫ' yųchi' levadura saká xiin', tę sutų kuu' nųu' xiin' tę sania'á tų'ųn ndęi' Ndiosí ndii, nį nąnduku' rą sąą sąą rą tę tiin rą Jesús xiin' ña maña, tę ką'nį' ña'a' rą.
2 Tę ka'án xiin' ta'an' rą ndii:
—Säą ę' ña jąąn' kiį' yoo vįko' kǫtǫ ką nąkųchi nę ndiee' ñųų yo'o' —nį kachį rą.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kiį' nį sąkaa' iin ña'a' xą'ąn xavixín' xíni' Jesús ñųų Betania
(Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8)

3 Kiį' ndu'ų' Jesús ñųų Betania vį'ę Simón, tę nį kųnį kųvį kui'ę te'i ndii, ndu'ų' ą xixi' ą nuų' mesa. Tę nį xąą iin ña'a' xiin' iin limita yuų', ña nį kuą'ą xiin' alabastro. Tę chitu' vį' ña jąąn' ñu'u' xą'ąn xavixín' koo' chukuu', ña nduu' mįi' ndi'i' nardo, ña ndiaa ya'vi' xąvą'ą. Tę nį tą'vi' a' limita jąąn', tę nį sąkaa' a' xą'ąn jąąn' xíni' Jesús.
4 Tę sąvą tę ndiee' ikan', kiį' nį xinį rą ña nį xąą ña'a' jąąn' ndii, nį nąsaą' rą ka'án xiin' ta'an' rą ndii:
—Vą'ą xąchi' xitíá saka xą'ąn xavixín' kaą'.
5 Sąkan' ña vą'ą ką naa' nį ke'vį ą tę kǫndią ya'vi' ą xų'un' ña kį'in iin tę yivį' naa' sąchuun' rą unį ciento kivį', tę xiin' xų'un' jąąn' kųvį chįndięe' ę' nę nda'vi kuu' —nį kachį rą.
Tę nį kųchįtųn ndięe' rą ña'a' jąąn'.
6 Ndisų nį ka'ąn Jesús xiin' rą ndii:
—Na kǫǫ a' sąkan', kuąchį ndii iin chųųn vą'ą nį xąą a' xa'ą' į. ¿Ndichun na sataña'ą' ña'a' ndǫ'?
7 Sąkan' ña nę nda'vi kuu' ndii, ndęę ndi'i' nį kivį' kǫǫ nią xiin' ndǫ', tę kųvį chįndięe' ña'a' ndǫ' ąmąą ką kuní ndǫ'. Ndisų yu'ų ndii, süų' ndęę ndi'i' nį kivį' kąką į tęin ndǫ'.
8 Ña'a' yo'o' ndii, nį xąą a' ña nį kųvį sąą a' xa'ą' į vįtįn, nį sąkaa' a' xą'ąn xavixín' ñų'u' nde'į į tę koo' tų'vą ą, tę ndieę ą kiį' kųvį į.
9 Ña ndąku ka'án į xiin' ndǫ' ña mii' ką iin yivį' mii' ka'ąn ndǫsǫ' nę yivį' tų'ųn vą'ą xa'ą' į ndii, ka'ąn tų nią xa'ą' ña nį xąą ña'a' yo'o' xiin' į, tę nąką'an' ña'a' nę yivį' —nį kachį Jesús.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kiį' nį tąxį Judas kuento rą ña sąnąkua'a rą Jesús ndą'a' tę kuu' ka'nu'
(Mt. 26:14-16; Lc. 22:3-6)

10 Sąkan' tę, Judas Iscariote, iin tę uxį uvį ndii, nį xa'ąn ndątu'un' rą xiin' sutų kuu' nųu' tę sąnąkua'a rą Jesús ndą'a' tę jąąn'.
11 Kiį' nį xinį sǫ'ǫ sutų jąąn' ña nį ka'ąn tę jąąn' ndii, vą'ą nį kųnį rą, tę nį tąxį rą kuento rą ña tąxį rą xų'un' ndą'a' Judas xa'ą' ña jąąn'. Sąkan' tę nį xą'a' Judas nanduku' rą sąą sąą rą tę sąnąkua'a rą Jesús ndą'a' tę jąąn'.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kiį' nį xįxį Jesús ña xaxį' xąkuaą' xa'ą' vįko' pascua
(Mt. 26:17-29; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

12 Kivį' nųu' ña xixi' nią xitą' vą'ą, ña kǫǫ' yųchi' levadura saká xiin', kiį' xa'nį' nią mbęę kuali' xa'ą' vįko' pascua ndii, nį ka'ąn tę ndą'a' xa'ą' Jesús xiin' ą ndii:
—¿Mii' kuní ųn' ku'ųn sąvą'ą ndų ña kųxį ę' xąkuaą' xa'ą' vįko' pascua? —nį kachį rą.
13 Sąkan' tę nį tį'vi' ą uvį ta'an tę ndą'a' xa'ą' ą ka'án ą xiin' rą ndii:
—Kua'an ndǫ' ñųų ka'nu' kaą', tę ikan' kųnį ndǫ' iin tę yivį', tę ni'i' iin yǫǫ tįkui kua'ąn rą. Kųndikųn ña'a' ndǫ'.
14 Tę ka'ąn ndǫ' xiin' tę xiin' vį'ę mii' ndą'nį tę jąąn' ndii: "Ka'án xtǫ'ǫ ę' ndii: ¿Mii' yoo cuarto mii' kųxį į ña xaxį' xąkuaą' xa'ą' vįko' pascua xiin' tę ndą'a' xa'ą' į?, kachi ą", kachį ndǫ'.
15 Tę sąnia'á tę jąąn' ndo'ó iin cuarto chię ña iin' xatą' vį'ę nįnų, tę xą yoo tų'vą

cuarto jąąn'. Tę ịkan' sąvą'ą ndǫ' ña ką kuní ą kųxị ę' —nị kachị Jesús.

16 Nị kịęę tę ndą'a' xa'ą' ą jąąn' kua'ąn rą ñųų jąąn' tę nị xka'ndịą xnąą ą sąą nii' nị ka'ąn Jesús xiin' rą jąąn'. Tę nị xąvą'ą rą ña xaxị' xa'ą' vịko' pascua ịkan'.

17 Tę kịị' nị kųñųu nuu' ndii, nị xąą Jesús ịkan' xiin' uxị uvị ta'an tę ndą'a' xa'ą' ą jąąn'.

18 Tę nị xịkųndieę rą xixi' rą nuų' mesa xiin' Jesús, ịkan' tę nị ka'ąn ą xiin' rą ndii:

—Ña ndąku ka'án ị xiin' ndǫ' ña ịin ndo'ó, tę xixi' xiin' ị, sąnąkua'a yu'ų ndą'a' tę kuu' ka'nu' —nị kachị ą.

19 Sąkan' tę nị xą'a' kusuchi' ịnị sąkuu' tę jąąn', tę nị xą'a' ndatu'ún' ña'a' ị'ịn rą ndii:

—¿Teę' yu'ų kachi ųn' nị? —nị kachị ị'ịn rą.

20 Tę nị ka'ąn ą xiin' rą ndii:

—Ịin ndo'ó tę uxị uvị, tę sé'vi inga' xitą' vą'ą xiin' ị tịxịn ko'ǫ' ị vịtịn, nduu' tę sąnąkua'a yu'ų ndą'a' tę jąąn'.

21 Ndęę sąą kąnị ndii yu'ų, ña nduu' tų tę yivị' ndii, xą ịkan' yoo ị kua'ąn ị naa yosǫ' ą nuų' tųtų Ndiosí mii' ka'án ą xa'ą' ị. Ndisų chię vą tųndo'ǫ' kųndǫ'ǫ tę sąnąkua'a yu'ų, ndęę vą'ą ką nduu' ą nuų' tę jąąn' naa' nï tuvị rą —nị kachị ą.

22 Tę kịị' ndu'ų' Jesús xixi' ą xiin' rą ndii, nị kị'ịn ą xitą' vą'ą, tę nị tąxị ą ña chịndąni Ndiosí xa'ą' ą, tę nị sąkuachi' ña'a' ą, tę nị tąxị ña'a' ą ndą'a' tę ndą'a' xa'ą' ą ka'án ą ndii:

—Kị'ịn ndǫ' ą tę kųxị ndǫ', ña yo'o' nduu' ñų'u' nde'ị ị —nị kachị ą.

23 Sąkan' tę nị kị'ịn ą ịin copa, tę nị tąxị ą ña chịndąni Ndiosí. Tę nị tąxị ña'a' ą ndą'a' tę jąąn'. Tę nị xị'ị sąkuu' rą sie sie.

24 Tę nị ka'ąn ą xiin' rą ndii:

—Te' naá tịxịn ña yǫ'ǫ' nduu' níi' ị, ña kuitịą xa'ą' kuąchị kua'ą' nę yivị', tę xiin' ña kaą' taxi' xa'a' Ndiosí ña chikandu'ų' ą ịin kuento xąa' xa'ą' nịą.

25 Ña ndąku ka'án ị xiin' ndǫ' ndii, kǫ'ǫ ką ị vino te' kuvą'ą xiin' uva ndęę kịị' xaą' kivị' ña kǫ'ǫ tųkųų ị vino xąa' mii' xa'ndia chuun' Ndiosí —nị kachị ą.

Yo'o' ka'án Pedro ña nąkǫǫ ịin ndąą' rą Jesús

(Mt. 26:30-35; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

26 Tę kịị' ndị'ị nị xịtą rą yąą nuų' Ndiosí ndii, nị kịęę rą kua'ąn rą xikị' ña nani' Olivos.

27 Sąkan' tę nị ka'ąn Jesús xiin' tę jąąn' ndii:

—Sąkuu' ndo'ó nąkǫǫ ịin ndąą' yu'ų ñųu nunu' naa yosǫ' ą nuų' tųtų Ndiosí mii' ka'án ą ndii: "Tąxị ị ką'nị' tę yivị' tę pąxto, tę kikų mbęę sanąą rą", kachi ą.

28 Ndisų kịị' nątịąkų ị ndii, xị'nąą yu'ų ku'ųn ñų'u' Galilea, tę sąkan' ndo'ó —nị kachị ą.

29 Sąkan' tę nị ka'ąn Pedro xiin' ą ndii:

—Teę' ndee nąkǫǫ sąkuu' tę kaą' yo'ó ndii, kuąsą' yu'ų —nị kachị rą.

30 Tę nị ka'ąn Jesús xiin' rą ndii:

—Ña ndąku ka'án ị xiin' ųn' ña ñųu vịtịn, kịị' kuní ką kąnąą ndụchié ịchi' ña uvị ndii, xą unị ịchi' nị ka'ąn ųn' ña xïní ųn' yu'ų —nị kachị ą.

31 Ndisų Pedro ndii, nị xą ndịęe' ką rą ka'án rą ndii:

—Teę' ndee xątą'ąn kųvị ị xiin' ųn' ndii, kä'ąn ị ña xïní ị yo'ó —nị kachị rą.

Tę ịin nị ndą'a' nị ka'ąn sąkuu' rą xiin' ą.

Ka'án Jesús xiin' Ndiosí ịin xaan' mii' nani' Getsemaní

(Mt. 26:36-46; Lc. 22:39-46)

32 Tę kịị' nị xąą Jesús xiin' tę ndą'a' xa'ą' ą ịin xaan' mii' nąni' Getsemaní, tę nị ka'ąn ą xiin' rą ndii:

—Kųndịęę ndǫ' yo'o', na ku'ųn ka'ąn ị xiin' Ndiosí —nị kachị ą.

33 Tę nị nąką ą Pedro xiin' Jacobo xiin' Juan ndǫsǫ' ịkan', tę nị xą'a' ndi'nị nimá ą, tę suchi' tų ịnị ą.

34 Tę nị ka'ąn ą xiin' rą ndii:

—Suchi' xąvą'ą ịnị nimá ị ndęę xą yoo' ị kųvị ị. Ndoǫ ndǫ' yo'o', tę kųndịtǫ ndǫ' —nị kachị ą.

35 Sąkan' tę nị xa'ąn ą ndǫsǫ' jąąn', tę nị xịkuiịn xiti' ą nuų' ñų'u', tę nị ka'ąn ą xiin' Ndiosí ña naa' kųvị tę kǫ̈ǫ' ą tųndo'ǫ' jąąn'

36 ka'án ą ndii:

—Tata yųva' ị, sąkuu' ą kųvị nuų' yo'ó. Täxị ųn' kųndǫ'ǫ ị tųndo'ǫ' chię yo'o', ña nduu' ndęę naa tịkui uvą. Ndisų sä̈ą ųn' ña kuní yu'ų, süų' jąąn' ndii ña kuní mịi' ųn' —nị kachị ą.

37 Ikan' tẹ ni nandiko' a mii' ndiee' tẹ jaan', tẹ ndiee' ra kixín ra. Tẹ ni ka'an a xiin' Pedro ndii:
—Simón, ¿ndichun na kixín un'? Saa ka vi' tu ni kuvi kundito un' ndẹẹ iin ndaa' hora.
38 Koo ñu'u' ini va ndo' tẹ ka'an ndo' xiin' Ndiosí, sakan' tẹ köyo ndo' nuu' ña xito' kua'a ña kini ndo'ó. Kuní nimá ndo' saa ndo' ña kuní Ndiosí, ndisu ñu'u' nde'i ndo' ndii, kündieni a —ni kachi a xiin' ra.
39 Tẹ ni xa'an ni tukuu a, tẹ ni ka'an a xiin' Ndiosí naa ña xa ni ka'an a ña nuu'.
40 Tẹ kii' ni nandiko' tukuu a mii' ndiee' ra jaan' ndii, ni xini a ndiee' ra kixín ra, sakan' ña chitu' vi' nduchi' nuu' tẹ jaan' ñu'u' ma'na. Tẹ xïní ra ndee ña nakuiin ra nuu' a.
41 Tẹ kii' ni nandiko' ni tukuu a ichi' ña uni, tẹ ni ka'an a xiin' ra ndii:
—¿Kixín ka ndo'ó, tẹ nandieẹ' ndo' ndẹẹ vitin uun? Xavaa ndokoo ndo' vitin. Xa ni xaa hora ña sanakua'a ra yu'u, ña nduu' tu tẹ yivi', nda'a' tẹ ndiso' kuachi.
42 Ndondichi ndo' tẹ ku'un e'. Koto ndo', xa kuyatin' tẹ sanakua'a yu'u nda'a' tẹ jaan' —ni kachi a.

So'o ni xaa a kii' ni tiin tẹ yivi' Jesús
(Mt. 26:47-56; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

43 Tẹ kii' kusaa' iin' ka Jesús ka'án a, tẹ ni xaa Judas, tẹ ni nduu' iin tẹ uxi uvi ta'an tẹ nda'a' xa'a' a, xiin' kua'a' va tẹ yivi' ndiso' ra ichi xiin' itun'. Tẹ tẹ jaan' ndii, sutu kuu' nuu' xiin' tẹ sania'á tu'un ndẹi' Ndiosí xiin' tẹ xixa nuu' ñuu ni tianu' ña'a'.
44 Tẹ tẹ sanakua'a ña'a' ndii, xa ni ka'an ra saa nia'a ra yoo nduu' Jesús ka'án ra ndii:
—Tẹ chito i nuu' kii' nakuatu ña'a' i nduu' tẹ jaan', tẹ jaan' tiin ndo', tẹ satiín kutu' va ña'a' ndo', tẹ kundiakaa ña'a' ndo' ku'un ndo' —ni kachi ra.
45 Sakan' na ni kuyatin Judas mii' iin' a, tẹ ni ka'an ra xiin' a ndii:
—Maestro —ni kachi ra.
Tẹ ni chito ra nuu' a.
46 Sakan' tẹ ni tiin tẹ yivi' jaan' Jesús.
47 Ndisu iin tẹ iin' xiin' a ikan' ndii, ni xta'ni' ra ichi ra, tẹ ni xa'ndia ra so'o tẹ xika' nuu' nuu' sutu ka'nu'.
48 Sakan' tẹ ni ndatu'un' Jesús tẹ kuaxi tiin ña'a' jaan' ndii:
—¿Ndichun na kuaxi ndo', tẹ tiin ndo' yu'u xiin' ichi xiin' itun' ndẹẹ naa iin tẹ kui'na' vi'?
49 Kua'a' kivi' ni iin i tein ndo' sania'á i nuu' ki'e yukun' ka'nu', tẹ ni tiin' ndo' yu'u. Ndisu kuní a xka'ndia ña yo'o' tẹ xinu ña yoso' nuu' tutu Ndiosí —ni kachi Jesús.
50 Sakan' tẹ ni nakoo ña'a' sakuu' tẹ nda'a' xa'a' a, tẹ ni xinu ra.

So'o ni ndo'o iin tẹ savа

51 Ndisu iin tẹ savа ndikún xata' Jesús kua'an a ndisuku' ra iin totо kuiti', tẹ ni tiin ña'a' tẹ xíin'.
52 Tẹ ndii tẹ savа jaan' ndii, ni nakoo ra totо jaan', tẹ ni xinu iin' vichi' ra.

So'o ni xaa a kii' ni sana'má tẹ kuu' ka'nu' Jesús
(Mt. 26:57-68; Lc. 22:54-55,63-71; Jn. 18:12-14,19-24)

53 Sakan' tẹ ni xan ndiaka tẹ yivi' jaan' Jesús nuu' sutu ka'nu'. Tẹ ni nakayа sakuu' sutu kuu' nuu' xiin' tẹ xixa nuu' ñuu xiin' tẹ sania'á tu'un ndẹi' Ndiosí ikan'.
54 Tẹ Pedro ndii, ni xikundikun na ra xika' xika' kua'an ra xiin' tẹ yivi' jaan' ndẹẹ ni nda'ni ra nuu' ki'e sutu ka'nu' jaan'. Tẹ ni xikundu'u' ra ikan' xituni' ra nuu' ñu'u xiin' tẹ xíin', tẹ xito' yukun'.
55 Tẹ sutu kuu' nuu' jaan' xiin' sakuu' tẹ kuu' ka'nu', tẹ ni nakayа ikan' ndii, nanduku' ra kuachi Jesús tẹ kuvi ka'an ra ña xata'an kuvi a xa'a' ña jaan'. Ndisu köo' ndẹẹ iin a ni na'in ra.
56 Sakan' ña, teẹ' ndee kua'a' nẹ yivi' ni tiin kuachi ndii' ña'a', ndisu ni nakuita ña ka'án i'in nia.
57 Sakan' tẹ ni ndondichi savа ra, tẹ ni xa'a' tiin' kuachi ndii' ña'a' ra ka'án ra ndii:
58 —Ni xini so'o ndu'u ka'án ra ndii: "Tani i yukun' ka'nu' yo'o', ña ni kua'a xiin' nda'a' tẹ yivi', tẹ kivi' ña uni nakani i inga a. Tẹ ña jaan' ndii, süu' xiin' nda'a' tẹ yivi' kua'a a", ni kachi ra —ni kachi tẹ jaan'.
59 Ndisu ni ndẹẹ sakan' ndii, ni nakuitá ña ndiee' yu'u' nẹ yivi' jaan' xa'a' a.

60 Sąkan' tę nį ndǫndịchį sutų ka'nu' jąąn', tę nį xịkuiịn ndịchį rą mą'in' nę yivį' jąąn', tę nį ndątu'ųn' rą Jesús ndii:
—¿Ndichun na kǫǫ' ą kųvį ka'ąn xąchi' ųn' xa'ą' ųn'? ¿Ñáá ña ndịxą nduu' ña tiin' kuąchį tę yivį' kaą' yo'ó? —nį kachį rą.
61 Ndisų Jesús ndii, nį yoǫ taxịn' yų'u' ą, tę nï nąkuịin xąchi' ą. Sąkan' tę nį ndątu'ųn' tukuu' ña'a' sutų jąąn' ka'án rą ndii:
—¿Ñáá yo'ó nduu' Cristo, si'ę ña nduu' Ndiosí, ña xata'ąn tiin' ka'nu' ę'? —nį kachį rą.
62 Tę nį ka'ąn Jesús ndii:
—Uun, sųvį nduu' į. Tę kųnį ndǫ' yu'ų, ña nduu' tų tę yivį', kịį' kųndu'ų' į xịin' kuą'ą Ndiosí ka'nu' koo' chukuu', tę kųnį tų ndǫ' kịį' kịxịn į nuų' vikǫ' ndịvi' —nį kachį ą.
63 Sąkan' tę nį ndąta' sutų jąąn' totǫ rą xa'ą' ą ña nį nąsaą' rą, tę nį ka'ąn rą ndii:
—Küní ką nę yivį' ndịęę yų'u' nuų' ę',
64 sąkan' ña sąkuu' ndǫ' nį xịnį sǫ'ǫ ña kanịą'a rą xa'ą' Ndiosí. ¿Sąą tuu ndǫ'? —nį kachį rą.
Tę sąkuu' tę yivį' jąąn' nį ka'ąn ña xata'ąn kųvį ą.
65 Tę nį xą'a' sąvą rą kondia tiasį'i ña'a' rą, tę ndasi tų rą nuų' ą, tę sa'ndia' rą nuų' ą, tę ndatu'ún' ña'a' rą ndii:
—Nąkųnį ųn' yǫǫ nį kąnį yo'ó —kachi rą.
Tę nį są'ndia' tų tę xíin', tę xito' yųkun', nuų' ą.

Ka'án Pedro ña xïní rą Jesús
(Mt. 26:69-75; Lc. 22:55-62; Jn. 18:15-18,25-27)

66 Tę kịį' ndu'ų' Pedro nuų' kị'ę ninų ndii, nį kųyątịn ịin ña' xika' nuu' nuų' sutų ka'nu' jąąn'.
67 Tę kịį' nį xịnį a' ndu'ų' rą ịkan' xitunį' rą, tę nį nąkǫtǫ ndi'ę' ña'a' a', tę nį ka'ąn a' xiin' rą ndii:
—Nį xiką tų yo'ó xiin' Jesús, tę nį kịęę ñųų Nazaret, kaą' —nį kachį a'.
68 Ndisų nï kịęę yų'u' rą ka'ąn rą xiin' a' ndii:
—Xïní ña'a' į, nį ndęę xïní tų į ndee xa'ą' ka'án ųn' —nį kachį rą.
Sąkan' tę nį kętą rą yi'e' mii' xaá ųųn nę yivį', tę nį kąną ịin nduchié.
69 Sąkan' tę nį xịnį nį tųkųų ña'a' ña' xika' nuu' jąąn', tę nį xą'a' a' ka'ąn a' xiin' nę ita' yątịn jąąn' ndii:
—Tę kaą' ndii, ịin tę ndiaka' ta'an' xiin' Jesús kaą' nduu' rą —nį kachį a'.
70 Ndisų tųkų nį nį ka'ąn rą ña xïní ña'a' rą.
Tę ịin kanį' nį xka'ndịą tę tųkų nį nį ka'ąn nę ndịęę' yątịn jąąn' xiin' rą ndii:
—Ña ndąku xnąą' ą nduu' ą ndii, ịin tę ndiaka' ta'an' xiin' tę kaą' nduu' yo'ó. Kuąchį ndii tę Galilea nduu' ųn', tę nakuitá tų ndatu'un' ndǫ' —nį kachį nịą.
71 Sąkan' tę nį xą'a' rą kanịą'a xiin' mii' mịi' rą, tę ka'án tų rą kivį' Ndiosí ndii:
—Xiní Ndiosí ña xïní yu'ų tę yivį', tę ka'án ndǫ' xa'ą' kaą'. Na kąnį ą yu'ų naa' xini xa'an' į —nį kachį rą.
72 Tę nį kąnąą ndųchié ịchi' ña uvį. Sąkan' tę nį nąką'an' Pedro ña xą nį ka'ąn Jesús xiin' rą ndii: "Kịį' kuní ką kąnąą ndųchié uvį ịchi' ndii, xą unį ịchi' nį ka'ąn ųn' ña xïní ųn' yu'ų", nį kachį ą.
Tę kịį' nį nąką'an' rą ña jąąn' tę nį xą'a' xaku' rą.

15

Sǫ'ǫ nį xąą ą kịį' nį ịin Jesús nuų' Pilato
(Mt. 27:1-2,11-14; Lc. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

1 Nį kitų' sǫ'ǫ, tę nį nąkayą sąkuu' sutų kuu' nųų', xiin' tę xịxą nuų' ñųų, xiin' tę sania'á tų'ųn ndẹi' Ndiosí, xiin' sąkuu' tę ka'nu'. Ndị'į jąąn', tę nį sątiín rą Jesús, tę nį xan ndịąką ña'a' rą ndą'a' Pilato.
2 Sąkan' tę nį ndątu'ųn' Pilato Jesús ndii:
—¿Ñáá yo'ó nduu' rey nuų' nę judío? —nį kachį rą.
Tę nį nąkuịin ą ndii:
—Xą mịi' ųn' nį ka'ąn sąkan' —nį kachį ą.
3 Tę xa'ą' ą ña kua'ą' vą nuų' ña'ą tiin' kuąchį ña'a' sutų kuu' nųų' jąąn',
4 sąkan' na tųkų nį nį ndątu'ųn' ña'a' Pilato ndii:
—¿Ndichun na kǫǫ' ą kųvį ka'ąn xąchi' ųn'? Kǫtǫ ųn' sąą vį' kua'ą' ña'ą tiin' kuąchį rą yo'ó —nį kachį rą.
5 Ndisų nį ndęę sąkan' ndii, nï nąkuịin xąchi' Jesús, tę nį nąndąnį vą Pilato.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kįį' ña xą yoo kụvį nduu' Jesús

(Mt. 27:15-31; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38—19:16)

6 Vą'ą, sąkuu' įchi' kįį' nasukú vįko' jąąn' ndii, xi saña' rą įin tę ñu'u' vį'ę kąą, tę saña' rą ndee ką tę kuní mįi' nę yivį'.
7 Tę naá įin tę nąni' Barrabás vį'ę kąą xiin' įngą tę nįą'a xa'ą' ña nį xą'nį' rą tę yivį' kįį' nį kụnta'an' rą xiin' tę xíin' romano.
8 Sąkan' tę nį kụyątịn nę kua'ą' jąąn' nuụ' Pilato, tę nį ka'ąn nįą xiin' rą ña sąxinụ rą ña sąña' rą įin tę naá vį'ę kąą naa xi xaá rą sąą kuiyą.
9 Sąkan' tę nį ka'ąn Pilato xiin' nįą ndii:
—¿Ñáá kuní ndǫ' ña sąña' į tę yǫ'ǫ', tę nduu' rey ndo'ó, nę judío? —nį kachį rą.
10 Nį ka'ąn rą sąkan', kuąchį ndii nį kụndąnį rą ña nį sąnąkua'a sutụ kuu' nụu' jąąn' Jesús xa'ą' ą ña ndąsį' nuụ' rą xini ña'a' rą kuịtị'.
11 Ndisụ sutụ kuu' nụu' jąąn' ndii, nį chụ'ụ' rą nę yivį' kua'ą' jąąn' tę ka'ąn nįą ña vą'ą ką na sąña' rą Barrabás.
12 Tę nį ka'ąn nį tụkụụ Pilato xiin' nįą ndii:
—¿Tę ndee ña kuní ndǫ' sąą į xiin' tę yǫ'ǫ', tę ka'án ndǫ' nduu' rey ndo'ó, nę judío? —nį kachį rą.
13 Tę tụkụ nį nį ka'ąn ti'e' nę jąąn' ndii:
—Nuụ' krusín kụxį ụn' tę ñaą' —nį kachį nįą.
14 Tę nį ka'ąn nį tụkụụ Pilato xiin' nįą ndii:
—¿Ndichun? ¿Ndee ña nįą'a nį xąą rą? —nį kachį rą.
Ndisụ nį kuąa' ti'e' ką nę jąąn' ka'án nįą ndii:
—Nuụ' krusín kụxį ụn' tę ñaą' —nį kachį nįą.
15 Tę xa'ą' ą ña nį kunį Pilato ndoǫ vą'ą rą xiin' nę yivį' jąąn' ndii, nį sąña' rą Barrabás. Sąkan' tę nį ka'ąn chuun' rą, tę sụkụ' yǫ'o' tę xíin' rą Jesús. Ndį'į jąąn', tę nį sąnąkua'a ña'a' rą tę kuxį ña'a' tę jąąn' nuụ' krusín.
16 Sąkan' tę nį xan ndįąką tę xíin' Jesús tịxịn vį'ę ka'nu'. Tę įkan' nį nąkayą sąkuu' tę xíin', tę xachuun' įkan'.
17 Sąkan' tę nį sąkui'nú rą Jesús totǫ ndixin' kua'a nduụkun'. Tę nį xą'ą rą įin corona yǫ'o' iñụ', tę nį chịndu'ụ' rą ą xíni' ą.
18 Sąkan' tę nį xą'a' xandi'i' rą xiin' ą nakuatu' ña'a' rą xtun ka'án rą ndii:
—Yoo vą'ą yo'ó, tę nduu' rey nę judío —nį kachį rą.
19 Įkan' tę nį kụtun' rą xíni' ą xiin' įin tun' yoǫ', tę nį kǫndịą tiasį'i tụ ña'a' rą, tę nį kụndį'į rą xiin' ą xikuitá xiti' rą nuụ' ą ki'in' ka'nu' ña'a' rą xtun.
20 Tę kįį' ndį'į nį kụndį'į rą xiin' ą ndii, nį xtą'ni' rą totǫ ndixin' kua'a nduụkun' jąąn', tę nį sąnąkui'nú ña'a' rą totǫ mįi' ą. Sąkan' tę kua'ąn rą xiin' ą tę kụxį ña'a' rą nuụ' krusín.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kįį' nį kụxį tę xíin' Jesús nuụ' krusín

(Mt. 27:32-44; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

21 Kįį' nį kịẹẹ tę xíin' kua'ąn rą xiin' Jesús ndii, nį nąta'an' rą xiin' įin tę nį kịẹẹ ñụụ Cirene, tę nani' Simón, tę nduu' yụva' Alejandro xiin' Rufo. Tę jąąn' ndii, xa'ą' ku'ụ nį xa'ąn rą, tę nį nąndịko' rą. Tę nį tịin u'vį ña'a' tę xíin' jąąn' ña kǫnį'į rą krusín Jesús ku'ụn rą.
22 Tę nį xan ndįąką rą Jesús įin xaan' mii' nąni' ą Gólgota. Tę kivį' jąąn' kuni kachį ą įki' xíni' ndįi.
23 Tę nį xiką rą sąko'o' ña'a' rą vino tę saká xiin' sụxą ña nani' mirra, ndisụ nį xịin ą kǫ'ǫ ą ra'.
24 Sąkan' tę nį kụxį ña'a' tę xíin' nuụ' krusín. Ndį'į jąąn', tę nį kątịn rą totǫ ą, tę kụnį rą yǫǫ ndą'a' ndoǫ į'ịn ą.
25 Ką íin nįą'ą nį kụxį rą Jesús nuụ' krusín jąąn'.
26 Tę nį kẹ'į rą įin tu'ụn' yụ'u' nuụ' įin vitụ', tę nį chịndu'ụ' rą ą xíni' krusín jąąn' xa'ą' ña nį tịin kuąchį ña'a' rą ka'án ą ndii: "Tę yo'o' nduu' rey nę judío", kachi ña nį kẹ'į rą jąąn'.
27 Tę tąta'vi' xịin' ą nį kụxį rą įin tę kui'ną' nuụ' įngą krusín, įin rą ndą'a' kuą'ą ą, tę įngą rą ndą'a' įtịn ą.
28 Sąkan' tę nį xinụ tụ'ụn Ndiosí, ña yosǫ' nuụ' tụtụ ą, mii' ka'án ą ndii: "Nį chịką'nį ña'a' tę yivį' tẹịn tę nįą'a", kachi ą.
29 Tę nę xka'ndíá įkan' ndii, nį xąndį'į nįą xiin' ą seko' nįą xíni' nįą tę ka'án nįą ndii:

—Jąn', yo'ó, tę ka'án ña tąnį un' yukun' ka'nu' ę', tę nąkąnį un' tukų ą kivį' ña unį ndii,
30 sąkakú xiin' mii' kį'į', kuan nuų un' nuų' krusín ñaą' —nį kachį nią.
31 Sutų kuu' nuu' xiin' tę sania'á tų'un ndęi' Ndiosí ndii, nii' sąkan' nį xąndį'į tų tę jąąn' xiin' ą ka'án xiin' ta'an' rą ndii:
—Įngą nę yivį' nį sąkakú rą, ndisų küvį sąkakú xiin' mii' mįi' rą.
32 Sąą nį Cristo, tę nį tįąnų' Ndiosí sąkakú yoo' nduu' tę kaą', tę nduu' tų rą rey nuų' yoo', nę Israel chį, na nuų ki'į' rą nuų' krusín vįtįn naa' ndįxą, tę kąndįxa' ña'a' ę' —nį kachį rą.
Tę nį xąndį'į tų uvį sąa' tę ndondia nuų' įngą krusín jąąn' xiin' ą.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kiį' nį xi'į Jesús nuų' krusín
(Mt. 27:45-56; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

33 Tę kiį' nį xąą įin ke'in' ndii, nį kų̨ų įin yaví kąnii' įin yivį' ndęę nį xa'ąn' ndįko' ą kąą unį xąkuaą'.
34 Tę kąą unį jąąn' nį nde'į ti'e' Jesús ka'án ą ndii:
—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? —nį kachį ą. Ña jąąn' kuni kachį ą kiį' ndiko kuiín ą ndii: Ndiosí mįi' į, Ndiosí mįi' į, ¿ndiochun na nį nąkǫǫ un' yu'ų?
35 Tę nį ka'ąn xiin' ta'an' sąvą nę ita' įkan' kiį' nį xįnį sǫ'ǫ nią nį ka'ąn ña jąąn' ndii:
—Kų̨nį sǫ'ǫ ndǫ', Elías kana' rą —nį kachį nią.
36 Įkan' tę nį ndąvą įin tę iin' įkan', tę nį kį'įn rą įin pachį, tę nį sę'vi rą ą vino įya'. Tę nį sątiín rą ą nuų' įin tun' yoǫ', tę nį kątąnį rą ą nuų' Jesús tę kǫ'ǫ ą ra' ka'án rą xiin' nę yivį' jąąn' ndii:
—Ndiatu' ę' tę kų̨nį ę' naa' kįxįn Elías tę sąnuu' ña'a' rą nuų' krusín kaą' —nį kachį rą.
37 Sąkan' tę nį nde'į ti'e' ką Jesús, tę nį xi'į ą.
38 Sąkan' tę totǫ, ña ta'nu' į'nų tįxįn yų̨kun' ka'nu' ndii, nį ndatą' ą. Nį xą'a' ą ndęę ndįenų, tę nį kįęę nuų ą ndienų.
39 Tę nį ka'ąn tę xíin' kuu' nųu', tę iin' yątįn nuų' Jesús, kiį' nį xįnį rą sąą nį xąą tę nį xi'į ą ndii:
—Ndįxą xną'ą nduu' ą ndii, si'ę Ndiosí nį nduų' tę kaą' —nį kachį rą.
40 Tę nį ita tų ndia'vi' ña'a' ndęę ndǫsǫ' jąąn' xito' ndi'ę' nią ña nį yoǫ įkan'. Tę tęin nę jąąn' nį ką'nį María Magdalena, xiin' Salomé, xiin' María, sį'i' José xiin' ña̱nį rą Jacobo, tę sąvą.
41 Ña'a' jąąn' ndii, nį ndikų̨n nią Jesús, tę nį xiką nųų tų nią nuų' ą kiį' nį xiką ą ñų'u' Galilea. Tę nį įtą tų kua'ą' ką įngą ña'a', nę nį kįęę ñų'u' jąąn', tę nį kąą tų nią ñųų Jerusalén xiin' ą.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kiį' nį ndieę ñų'u' nde'į Jesús
(Mt. 27:57-61; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

42 Tę xąkuaą' kiį' sakoo' tų'vą xiin' mįi' nę yivį' xa'ą' kivį' sábado, ña xinąndieę' nią ndii,
43 nį xąą José, tę ñųų Arimatea. Tę jąąn' ndii, įin tę ka'nu' tęin tę xa'ndia chuun' nduu' rą. Tę nį ndiatų įnį tų tę jąąn' ña xą'a' ką'ndią chuun' Ndiosí įin yivį' yo'o'. Tę nį xąndięni xiin' mįi' rą, tę nį ndą'nį rą mii' ndu'ų' Pilato, tę nį xikąn rą ñų'u' nde'į Jesús nuų' tę jąąn'.
44 Tę nį nąndąnį vą Pilato jąąn' kiį' nį xįnį rą kuento ña xą nį xi'į Jesús. Sąkan' na nį kąną rą tę xíin' kuu' nųu' jąąn', tę nį ndątu'un' ña'a' rą naa' xą nį xi'į xną'ą ą.
45 Tę kiį' nį tąxį tę xíin' kuu' nųu' jąąn' ña ndąku nųu' rą ndii, nį tąxį rą ñų'u' nde'į Jesús ndą'a' José.
46 Sąkan' tę nį sątą' José jąąn' įin totǫ yąą ndiká, tę nį sąnuu' rą ñų'u' nde'į Jesús. Įkan' tę nį tįsukų' rą ą totǫ jąąn'. Tę nį xa'ąn chįnaá rą ą tįxįn yavį ndįi, ña nį xątią rą tǫko' kąvą'. Tę nį sątuvį' rą įin yuų' ña ndąsi rą yų'u' yavį jąąn'.
47 Tę María Magdalena xiin' María sį'i' José ndii, nį xįnį nią mii' nį chįnaá rą ñų'u' nde'į ą jąąn'.

16

Sǫ'ǫ nį xąą ą kiį' nį nątią̨kų Jesús
(Mt. 28:1-10; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

1 Kiį' nį xka'ndią kivį' sábado, ña xinąndieę' nią ndii, María Magdalena, xiin' Salomé, xiin' María sį'i' Jacobo ndii,

nị sạtạ' nịạ xạ'ạn xavixín' tẹ ku'ụn kạkịn nịạ ạ ñụ'u' nde'ị Jesús.
2 Tẹ nịạ'ạ vạ, kịị' sạkan' kuạxị kẹtạ kuịtị' ñụ'ụ kivị' nụu' xa'ạ' xịmana ndii, nị xa'ạn tụkụụ nịạ yavị ndịị mii' naá ñụ'u' nde'ị Jesús.
3 Tẹ nị ka'ạn xiin' ta'an' nịạ ndii:
—¿Yọọ tụ sạtuvị' yuụ' ñạ ndasi' yụ'u' yavị ndịị jạạn'? —nị kachị nịạ.
4 Ndisụ kịị' nị nạkọtọ nịạ ịkan' ndii, nị xịnị nịạ ña xạ nị nụndia'ạ yuụ' jạạn', sạạ nị ịịn yuụ' chiẹ vạ nduu' ạ.
5 Tẹ kịị' nị kọ'nị nịạ yavị ndịị mii' nị kạndu'ụ' ñụ'u' nde'ị Jesús jạạn' ndii, nị xịnị nịạ ndu'ụ' ịịn tẹ sạvạ ndạ'a' kuạ'ạ ni'nu' rạ totọ yạạ nanị', tẹ nị yị'vi xạvạ'ạ nịạ.
6 Ndisụ nị ka'ạn tẹ jạạn' xiin' nịạ ndii:
—Kuän yi'vi ndọ'. Ndo'ó ndii, Jesús, ña nị kịẹẹ ñụụ Nazaret, ña nị xi'ị nuụ' krusín, nanduku' ndọ'. Köọ' ka ñụ'u' nde'ị ạ kandu'ụ' yo'o', xạ nị nạtịạkụ ạ. Kọtọ ndọ' mii' nị chịnaá ña'a' rạ.
7 Ndisụ kua'ạn ndọ' tẹ ka'ạn ndọ' xiin' Pedro xiin' ịngạ tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ ña xị'nạ mịi' ạ ni'i' ịchi' nuụ' rạ kua'ạn ạ ñụ'u' Galilea, tẹ ịkan' kụnị ña'a' rạ sạạ nii' nị ka'ạn ạ xiin' rạ sạa' —nị kachị ángele jạạn'.
8 Sạkan' tẹ nị kịẹẹ nẹ jạạn' yavị jạạn' taxta'an' nịạ kua'ạn nịạ, sạkan' ña kisi' vị' ña'a' ña yi'vi nịạ. Tẹ ndẹẹ ịịn ña'ạ nï ka'ạn nịạ xiin' ndẹẹ ịịn nẹ yivị' ịchi' xa'ạ' ña jạạn' xa'ạ' ña yi'vi nịạ.

Sọ'ọ nị xạạ ạ kịị' nị tuví Jesús nuụ' María Magdalena
(Jn. 20:11-18)

9 [Tẹ kịị' nị nạtịạkụ Jesús nịạ'ạ kivị' nụu' xa'ạ' xịmana jạạn' ndii, xị'nạ kạ nuụ' María Magdalena, ña' nị tạvạ' ạ uxạ ta'an ña ndịvạ'ạ nimá, nị sạtuví xiin' mii' ạ.
10 Sạkan' tẹ nị xa'ạn sạkuni' tụ'ụn a' tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ. Tẹ xạ ndiee' suchi' ịnị vạ, tẹ xaku' tụ rạ.
11 Tẹ kịị' nị xịnị tẹ jạạn' kuento ña xạ nị nạtịạkụ Jesús, tẹ nị xịnị ña'a' ña' jạạn' ndii, nï kạndịxa' rạ.

Sọ'ọ nị xạạ ạ kịị' nị tuvị Jesús nuụ' uvị tạ'an tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ
(Lc. 24:13-35)

12 Nị ya'ạ, tẹ siin' kaa' Jesús nị tuvị ạ nuụ' uvị tạ'an tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ kịị' ñu'u' rạ ịchi' kua'ạn rạ xa'ạ' ku'ụ.
13 Sạkan' tẹ nị nạndịko' tẹ jạạn', tẹ nị ka'ạn rạ xiin' ịngạ tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ ña nị xịnị ña'a' rạ. Ndisụ tụkụ nị nï kạndịxa' tẹ jạạn'.

Ka'án chuun' Jesús xiin' tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ ña ka'ạn ndọsọ' rạ tụ'ụn ạ
(Mt. 28:16-20; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

14 Ndi'i' ndọsọ', tẹ nị tuvị ạ nuụ' tẹ uxị ịịn ta'an jạạn' kịị' ndiee' rạ nuụ' mesa. Tẹ nị kạnị kuento ña'a' ạ xa'ạ' ạ ña nï kạndịxa' ña'a' rạ xiin' xa'ạ' ña xịị nimá rạ. Kuạchị ndii nï kạndịxa' rạ ña nị ka'ạn nẹ yivị' xiin' rạ ña nị nạtịạkụ ạ.
15 Tẹ nị ka'ạn ạ xiin' rạ ndii:
—Kua'an ndọ' kạnii' ịịn yivị' tẹ ka'ạn ndọsọ' ndọ' tụ'ụn vạ'ạ nuụ' sạkuu' nuụ' nẹ yivị'.
16 Nẹ kuịnị kụnị ña jạạn' tẹ kụchị nịạ kuenta ị ndii, kakụ nịạ nuụ' kuạchị nịạ. Ndisụ nẹ kuïnị kụnị ña jạạn' ndii, nẹ katụn' kụndụụ nịạ nuụ' Ndiosí xa'ạ' kuạchị nịạ.
17 Tẹ ña yo'o' nduu' chụụn ka'nu' ña sạạ nẹ ịnị xini yu'ụ kịị' ka'ạn ndọsọ' nịạ: Xiin' ndịẹẹ' ị tạvạ' nịạ ña ndịvạ'ạ nimá nẹ yivị', tẹ ka'ạn tụ nị tụkụ tụ'ụn,
18 tẹ naa' tịin ndạ'a' kuein' nịạ koọ', tẹ kạxị' ña'a' ri' ndii, köọ' ạ kụndọ'ọ nịạ. Tẹ naa' kọ'ọ kuein' nịạ tatạn' xatụ ndii, köọ' ạ kụndọ'ọ nịạ. Tẹ naa' chịndịẹẹ nịạ ndạ'a' nịạ xíni' nẹ kuni kụvị ndii, ndạ'ạ nẹ jạạn' —nị kachị Jesús.

Sọ'ọ nị xạạ ạ kịị' nị ndạạ Jesús ndịvi'
(Lc. 24:50-53)

19 Sạkan' tẹ kịị' ndi'ị nị ka'ạn xtọ'ọ ẹ' Jesús xiin' rạ ndii, nị ndạạ ạ ndịvi', tẹ nị xịkụndu'ụ' ạ ndạ'a' kuạ'ạ Ndiosí.
20 Tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ jạạn' ndii, nị kịẹẹ rạ, tẹ nị xạ'a' ka'án ndọsọ' rạ tụ'ụn vạ'ạ kạnii' mii' kua'ạn rạ. Tẹ chindiee' ña'a' xtọ'ọ ẹ', tẹ nia'á ạ ña ña ndạku nduu' ña ka'án rạ jạạn' xiin' chụụn ka'nu' ña xaa' rạ. Sạkan' na kụndụụ ạ.]

Tutu yo'o' nduu' ña ni ke'i San Lucas ña ka'án xa'a' Jesús

Ni ke'i Lucas tutu yo'o' te kua'an a ndа'a' iin te nani' Teófilo

1 Kua'a' va te yivi' ndii, ni xika ra ke'i
yukun ra sakuu' ña ni xka'ndia tein e'.
2 Te ni ke'i ra saa nii' ni sania'á ña'a'
ne ni xini nduchi' nuu' ña jaan' ndee ña
nuu', te ne jaan' nduu' ne ni na'in chuun'
te ka'an ndosо' tu nia tu'un jaan'.
3 Xa'a' a jaan' na sakan' tu yu'u ndii, ni
sakuaan kuie i ndee mii' ni xa'a' ña jaan',
te ni tuu i ña va'a ña ke'i yukun i sakuu'
a nuu' yo'ó, tákui'e, Teófilo,
4 te kundani va'a un' ña ndixa, ña ni
sania'á ne yivi' yo'ó.

So'o ni xaa a kii' ni ka'an ángele xiin' Zacarías

5 Kii' ni nduu Herodes, te xa'ndia
chuun' kuu' nuu' nuu' ñu'u' Judea ndii,
ni yoo iin sutu, te ni nani' Zacarías. Te ni
nduu ra iin te ni ta'an' xiin' iin ti'vi sutu,
te nduu' kuenta Abías. Te ña si'i Zacarías
jaan' ndii, kuenta ne vi'e Aarón ni nduu
a', te ni nani' a' Elisabet.
6 Te uvi saa' ne jaan' ndii, ni xachuun'
ndaku nia nuu' xto'o e' Ndiosí, sakan'
ña ni saxinu nia sakuu' ña ka'án chuun'
tu'un ndei' a.
7 Ndisu nï yoo si'e nia, sakan' ña Elisa-
bet ndii, ña' ni kuvi koo si'e nduu' a'. Te
uvi saa' nia ndii, ne xixa va ni nduu nia.
8 Unta' ndii, ni xaa Zacarías te saxinú
ra chuun sutu, sakan' ña ni tondia kivi'
ña saa sutu, te ni ta'an' xiin' ra, chuun
nuu' Ndiosí.
9 Te naa xi xaá sutu ndii, ni katin ra te
kuni ra yoo kuní a ndi'vi yukun' ka'nu'
xto'o e', te chu'ma ra tixin a. Te nda'a'
Zacarías ni namа a te ndi'vi ra jaan'.
10 Kii' chu'ma ra ndii, kua'a' va ne yivi'
ndiee' ki'e ka'án xiin' Ndiosí.
11 Te iin ni tuvi tio' iin ángele, ña xika'
nuu' nuu' xto'o e' Ndiosí, nuu' ra iin' a
xiin' kua'a mii' xixí suxa chu'ma jaan'.
12 Te kii' ni xini ra ángele jaan' ndii, ni
nandani va ra, te ni yi'vi xava'a ra.
13 Ndisu ni ka'an a xiin' ra ndii:

—Zacarías, kuän yi'vi un', xa ni xini
so'o Ndiosí ña ni xikan un' nuu' a. Te
Elisabet, ña' si'i un' ndii, koo iin tiaa si'e
a', te chindu'u' un' kivi' ra Juan.
14 Te nakuatia' va nimá un' xa'a' ña tuvi
ra, te nakuatia' tu kua'a' ne yivi' xa'a' ña
jaan',
15 sakan' ña te ka'nu' kundуu ra nuu'
xto'o e' Ndiosí. Te kö'o ra vino, te' kuva'a
xiin' uva, ni ndee kö'o tu ra ndixi. Te kutu'
nimá ra xiin' Espíritu Santo ndee ña kuní
ka tuvi ra.
16 Te kua'a' ne vi'e un' Israel sanandiko'
tukuu ra nuu' ichi' xto'o e' Ndiosí.
17 Te xi'na Juan jaan' ki'in ichi' nuu'
xto'o e', te kixin ra xiin' ña ndiee' Ndiosí
naa ña ni taxi a nda'a' Elías, te sanandiko'
ra nimá yuva' si'i' nuu' si'e nia, te kuni
tu ne so'o saa kuu' ne xachuun' ndaku.
Te xiin' ña jaan' sakoo' tu'va ña'a' ra te
natiin nia xto'o e' —ni kachi a.
18 Sakan' te ni ka'an ra ndii:

—¿Saa kuvi tu xka'ndia ña ka'án un'
jaan'? Sakan' ña yu'u ndii, iin te xixa
nduu' i, te xixa va tu ña' si'i' i —ni kachi
ra.
19 Sakan' te ni ka'an ángele jaan' xiin'
ra ndii:

—Yu'u nduu' Gabriel, te xika' nuu' nuu'
Ndiosí. Ña jaan' ni ti'vi' yu'u te taxi i
tu'un va'a yo'o' nuu' un'.
20 Ndisu vitin ndii, xa'a' a ña nï kandixa'
un' ña ni ka'an i xiin' un' kaa' ndii, kuu
i'in' un', te küvi ka'an ka un' ndee tondia
kivi' ña xinu, ña ni ka'an i xiin' un' kaa'
—ni kachi a.
21 Te ndiee' sakuu' ne yivi' kua'a' jaan'
nuu' ki'e yukun' ka'nu' jaan' ndiatu' nia
Zacarías, te xa ni xa'a' ndi'ni nia xa'a' a
ña ni kuu kuachí va ra tixin yukun' jaan'.
22 Te so'o' ndi'i', kii' ni ketа ra tixin
yukun' ndii, küvi ka'an ka ra xiin' nia.
Sakan' te ni kundani nia ña ni tuvi iin
ña'a nuu' ra tixin yukun' jaan'. Te ndee
xiin' nda'a' ra ni sakuni' ra ne yivi' jaan',
sakan' ña ni kuu i'in' ra.
23 Te kii' ni xinu kivi' ña ni xaa ra chuun
sutu ndii, kuan nu'u ra vi'e ra.

24 Tẹ kiị' nị xka'ndịą ña jąąn' ndii, nị nąkuịsọ ña' si'i rą Elisabet. Tẹ nị ndoọ a' vị'ẹ a' u'ụn yoọ' ka'án a' xiin' nimá a' ndii:
25 "Xtọ'ọ ẹ' Ndiosí nị sąñu'u' yoo' tẹ kọọ ịin si'ẹ ẹ' vịtịn, sąkan' tẹ kä'án kui'e ką nẹ yivị' xiin' ẹ'", kachi a' xiin' nimá a'.

Sọ'ọ nị xąą ą kiị' nị ka'ąn ángele xiin' María

26 Tẹ kiị' nị tondịą iñụ yoọ' ña ndiso' Elisabet ndii, nị tị'vi' Ndiosí ángele Gabriel jąąn' tẹ kua'ąn ą ịin ñụụ ña nąni' Nazaret, ña naá tein' ịku' nuụ' ñụ'u' Galilea,
27 tẹ kọtọ ą ịin ña' ndu'ụ' sie, ña' nąni' María. Tẹ xą nị tąxị ña' jąąn' kuento a' ña tụnda'ą' a' xiin' ịin tẹ nani' José. Tẹ jąąn' ndii, sịąni' xika' tákui'e David nị nduụ rą.
28 Tẹ kiị' nị xąą ángele jąąn' mii' ndu'ụ' María, tẹ nị ka'ąn ą xiin' a' ndii:
—Nakuatu' ị yo'ó, tẹ vą'ą vą kuni xtọ'ọ ẹ' Ndiosí xini ą yo'ó, tẹ yoo ą xiin' ụn'. Tẹ sañu'u' ką yo'ó tẹ sąkan' sąkuu' ịngą ña'a' —nị kachị ą.
29 Ndisụ kiị' nị xịnị a' ángele jąąn' ndii, nị nąndąni xąvą'ą a' xa'ą' ña nị ka'ąn ą xiin' a', tẹ nị ndątu'ụn' xiin' mii' mịi' a' ndee ña kuni kachị tụ ña nị ka'ąn ángele jąąn'.
30 Tẹ nị ka'ąn ką ángele xiin' a' ndii:
—Kuän yi'vi ụn', María, sąkan' ña vą'ą vą kuni Ndiosí xini ą yo'ó.
31 Kuąchị ndii nąkuịsọ ụn', tẹ sąkaku' ụn' ịin tẹ kuañu'ụ, tẹ chịndu'ụ' ụn' kivị' rą Jesús.
32 Tẹ jąąn' ndii, tẹ ka'nu' kụndụụ rą, tẹ kụnąni' rą si'ẹ Ndiosí, ña ka'nu' koo' chukuu'. Tẹ tąxị xtọ'ọ ẹ' Ndiosí ką'ndịą chuun' rą ndẹẹ naa nị xąą David, tẹ xiị' yąta' rą, xtą'an'.
33 Tẹ ką'ndịą chuun' rą nuụ' nẹ ta'an' ụn', nẹ sịąni' xika' Jacob, ndẹẹ ndi'i' nị kivị', tẹ kọọ' kivị' kun ndịko' ña ką'ndịą chuun' rą —nị kachị ą.
34 Sąkan' tẹ nị ka'ąn María xiin' ą ndii:
—¿Sąą kụvị kọọ si'ẹ yu'ụ? Sąkan' ña ña' ndu'ụ' sie nduu' ị —nị kachị a'.
35 Sąkan' tẹ nị ka'ąn ángele jąąn' xiin' a' ndii:
—Espíritu Santo kịxịn kọtọ yo'ó, sąkan' ña ña ndịẹe' Ndiosí ka'nu' koo' chukuu' tịsa'ví yo'ó xiin' kątị' ą. Sąkan' na kuii' si'ẹ ụn', ña sụ'ụn, ña tuvị jąąn' ndii, si'ẹ Ndiosí kụnąni' ą.
36 Tẹ sąkan' tụ Elisabet, ña' iin' kuu' xiin' ụn', ña' ka'án nẹ yivị' küvị kọọ si'ẹ ndii, xą kua'ąn kuyatin' iñụ yoọ' ndiso' a' teẹ' ndee ịin ña' xịxą vą nduu' a',
37 sąkan' ña nuụ' Ndiosí ndii, sąkuu' ą kụvị —nị kachị ą.
38 Sąkan' tẹ nị ka'ąn María xiin' ángele jąąn' ndii:
—Yu'ụ ndii, ña' xika' nuu' nuụ' xtọ'ọ ẹ' Ndiosí nduu' ị. Na sąą ą xiin' ị sąą nii' nị ka'ąn ụn' jąąn' —nị kachị a'.
Sąkan' tẹ nị kẹtą ángele jąąn' kua'ąn ą.

Sọ'ọ nị xąą ą kiị' nị xa'ąn ndi'ẹ' María mii' ndu'ụ' Elisabet

39 Ndia'vi' kivị' tẹ nị xa'ąn ki'ị' vą María ịin ñụụ ña naá tein' ịku' nuụ' ñụ'u' Judea,
40 tẹ nị xąą a' vị'ẹ Zacarías, tẹ nị nąkuątụ a' Elisabet.
41 Tẹ kiị' nị xịnị sọ'ọ ña jąąn' ña nakuatu' ña'a' María ndii, nị kąndẹtą si'ẹ a' tịxịn a'. Sąkan' tẹ nị chịtu' nimá a' xiin' Espíritu Santo,
42 tẹ nị ka'ąn ti'e' a' ndii:
—Sañu'u' ką Ndiosí yo'ó tẹ sąkan' sąkuu' ña'a' ịin yivị', tẹ sañu'u' tụ ą si'ẹ ụn', ña sąkaku' ụn'.
43 ¿Yọọ vị' nduu' yu'ụ naa kuąxị kọtọ sị'i' xtọ'ọ ị yu'ụ?
44 Sąkan' ña sąą nị xịnị sọ'ọ ị ña nị nąkuątụ ụn' yu'ụ, tẹ nị kąndẹtą si'ẹ ị tịxịn ị ña vą'ą kuni rą.
45 Tẹ sañu'u' vą xtọ'ọ ẹ' Ndiosí yo'ó xa'ą' ą ña nị kąndịxa' ụn' ña sąxinú ą ña nị ka'ąn ángele xiin' ụn' —nị kachị a'.

Xaka'nu' María Ndiosí

46 Sąkan' tẹ nị ka'ąn María ndii:
Xaka'nu' nimá ị xtọ'ọ ẹ' Ndiosí.
47 Tẹ nakuatia' nimá ị nuụ' Ndiosí, ña sakakú yu'ụ.
48 Sąkan' ña nị nąką'an' ą xa'ą' yu'ụ, ña' nda'vi sọ'ọ xika' nuu' nuụ' ą.
Ndẹẹ vịtịn, tẹ ndẹẹ nuụ' ku'ụn ẹ' ndii, ka'ąn nẹ yivị' ña nị sañu'u' vą Ndiosí yu'ụ.
49 Kuąchị ndii Ndiosí ka'nu' koo' chukuu' nị xąą kua'ą' chụụn ka'nu' xiin' ị.
Tẹ ña sụ'ụn ndị'ị nduu' ą.
50 Tẹ kọọ' kivị' ndi'i' ña kuvita ịnị ą xa'ą' nẹ xaka'nu' ña'a'.
51 Nị xąą ą chụụn ka'nu' xiin' ndą'a' ą,

tę nį sąnduxín tų ą ña chituní tę ñuñu' xiin' nimá rą.
52 Nį tąvą' ą ndįęę' tę kuu' ka'nu',
tę nį xąka'nu' ą nę nda'vi sǫ'ǫ.
53 Nį sąnda'ni ą nę xi'í sǫkǫ xiin' ña'ą,
tę nę viką' ndii, nį nątį'vi' ndą'a' xiko' ña'a' ą.
54 Nį chįndįęe' ą yoo', nę Israel, nę xika' nuu' nuų' ą,
sąkan' ña nį nąką'an' ą ña kųvįta įnį ą xa'ą' ę'.
55 Sąkan' ña xą sąkan' nį tąxį ą kuento ą nuų' tę xiį' yąta' ę' naa kuu' Abraham,
xiin' sąkuu' tų nę sįąni' xika' rą ndęę ndi'i' nį kivį'.
Nį kachį María.
56 Tę nį ndoǫ a' xiin' Elisabet yatin' unį yoǫ'. Ndį'į jąąn', tę nį nąndįko' a' vį'ę a'.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kiį' nį kąkų si'ę Elisabet

57 Tę kiį' nį xąą kivį' ña tuvį si'ę Elisabet ndii, nį tuvį įįn tiaą.
58 Tę kiį' nį xįnį nę ndiee' yątįn xiin' nę įįn kuu' xiin' a' kuento ña nį kųvįta įnį xtǫ'ǫ ę' Ndiosí xa'ą' a' ndii, vą'ą vą nį kųnį nįą xįnį ña'a' nįą.
59 Vą'ą, kiį' nį xinų unįą kivį' ña nį tuvį tę kuañu'ų jąąn' ndii, nį xa'ąn nįą xiin' rą tę kuą'ą tunį įįn' rą. Tę nį kunį nę yivį' ña kųnąni' rą Zacarías naa nani' yųva' rą.
60 Įkan' tę nį ka'ąn sį'i' tę kuañu'ų jąąn' xiin' nįą ndii:
—Ü'ųn', Juan kųnąni' rą —nį kachį a'.
61 Sąkan' tę nį ka'ąn nįą xiin' a' ndii:
—¿Ndichun kuní ųn' kųnąni' rą sąkan'? Köǫ' ndęę įįn nę įįn kuu' xiin' ndǫ' nąni' sąkan' —nį kachį nįą.
62 Tę nį xą'a' nįą seko' nįą ndą'a' nįą nuų' yųva' rą ndątu'ųn' ña'a' nįą sąą kuní rą kųnąni' si'ę rą.
63 Sąkan' tę nį xikąn rą įįn vitų' sie, tę nį kę'į rą nuų' nų' ndii: "Juan nduu' kivį' rą", kachi ą. Tę nį nąndąnį vą sąkuu' nę yivį' jąąn'.
64 Xą ka'án ę', tę nį ndįxąą tų'ųn rą, tę nį xą'a' xaka'nu' rą Ndiosí.
65 Tę sąkuu' nę ndiee' yątįn jąąn' ndii, nį yį'vi xąvą'ą nįą, tę įįn kąnii' tęįn įku' nuų' ñų'u' Judea nį kikų kuento xa'ą' ña jąąn'.
66 Tę sąkuu' nę nį xįnį sǫ'ǫ ña jąąn' ndii, nį tąxą'ą nįą ą nimá nįą ka'án xiin' ta'an' nįą ndii:
—¿Ndee nuų' tę yivį' kųndųų tų tę kuañu'ų jąąn' kiį' kuą'nų rą? —nį kachį nįą.
Sąkan' ña xtǫ'ǫ ę' Ndiosí yoo xiin' rą.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kiį' nį sąka'án Espíritu Santo Zacarías, tę nį xaka'nu' rą Ndiosí

67 Tę nį chįtu' nimá Zacarías, yųva' tę kuañu'ų jąąn', xiin' Espíritu Santo, tę nį ka'ąn tiakú rą tų'ųn Ndiosí ndii:
68 Ka'nu' vą Ndiosí, ña nduu' xtǫ'ǫ yoo', nę Israel,
sąkan' ña xą nį kįxįn ą, tę nį sąndoó ndiká ą yoo'.
69 Tę nį tį'vi' ą įįn ña ndįęe' koo' chukuu' sąkakú yoo'.
Tę ña jąąn' ndii, sįąni' xika' David, tę nį xiką nųų nuų' Ndiosí, nduu' ą
70 sąą nii' nį tąxį Ndiosí kuento ą xa'ą' ña jąąn' ndęę ña nųu'
kiį' nį ka'ąn ą xiin' yų'u' tę nį ka'ąn tiakú tų'ųn ą, tę nduu' ndįtįą ą,
71 ña sąkakú ą yoo' nuų' nę ndasi' ta'an' xiin' ę' xiin' sąkuu' nę xi'é xini yoo'.
72 Tę sąkan' tų kųvįta įnį ą xa'ą' nę xiį' yąta' ę'.
Tę sąkan' tų nąką'an' ą xa'ą' kuento sų'ųn, ña nį ndoǫ ą xiin' nįą.
73 Tę kuento jąąn' nduu' ña nį tąxį ą nuų' Abraham,
tę nį nduų xiį' yąta' ę', ña tąxį ą
74 kąką ndįtųnį ę' įįn yivį'.
Tę sąkakú tų ą yoo' nuų' nę ndasi' ta'an' xiin' ę', tę kųvį kąką nųų ę' nuų' ą,
75 tę kąką ndǫǫ ę' nuų' ą, tę sąchuun' ndąku tų ę' ndęę ndi'i' nį kivį'.
76 Tę yo'ó, si'ę mįi' į, tę ka'án tiakú tų'ųn Ndiosí ka'nu' koo' chukuu' kųndųų ųn',
sąkan' ña xį'ną ųn' ku'ųn nuų' xtǫ'ǫ ę', tę sąkoo' tų'vą ųn' nę yivį' tę nątįįn ña'a' nįą.
77 Tę sąkuni' ųn' nę yivį' ña sąkakú ña'a' ą xa'ą' ą ña kǫǫ ka'nu' įnį ą xa'ą' kuąchį nįą.
78 Tę xa'ą' ą ña kuvita įnį Ndiosí xa'ą' ę' ndii, nį tį'vi' ą ndęę ndįvi' įįn ña nduu' ndęę naa įįn ñu'ų, ña nayi'é įįn kivį' xąa'.

79 Tę tąxį ą ñu'ų nuų' yoo', nę xika' įchi' įin yaví, nę ñu'u' ndą'a' tę kui'ę,
tę sąkaka' ą yoo' nuų' įchi' mii' kǫǫ ñą manį' nimá ę'.
Nį kachį rą.
80 Tę tę kuañu'ų jąąn' ndii, sǫ'ǫ kuąxį kuą'nų ką rą į'įn kivį' kua'ąn, tę sǫ'ǫ nakunaá ką tų ndįęę' rą xaa' Espíritu Ndiosí. Tę nį xiką rą mii' taxįn' kaa' ndęę nį xąą kivį' ñą sątuví xiin' mii' rą nuų' nę Israel.

2

Sǫ'ǫ nį xąą ą kiį' nį kąkų Jesús (Mt. 1:18-25)

1 Kivį' jąąn' nį ka'ąn chuun' tų Augusto, tę nį xą'ndią chuun' kuu' nųu', ñą nąkǫsǫ' sąkuu' nę ndiee' nuų' ñų'u' mii' xa'ndia chuun' rą.
2 Ña yǫ'ǫ' nį nduų įchi' nųu' ñą nį nąkǫsǫ' nę yivį' kiį' nduu' Cirenio, tę xa'ndia chuun' nuų' ñų'u' Siria.
3 Sąkan' na kuii' į'įn nę yivį' nį xa'ąn nąkǫsǫ' ñųų mįi' nią.
4 Sąkan' na nį kętą José ñųų Nazaret, ñą kandu'ų' nuų' ñų'u' Galilea, tę kua'ąn rą ñųų Belén, ñą kandu'ų' nuų' ñų'u' Judea. Sąkan' ñą ñųų Belén jąąn' nį kąkų David, tę kuenta nę vį'ę David jąąn' nduu' rą.
5 Tę nąkǫsǫ' rą xiin' María, ña' xą nį tąxį kuento ñą tųnda'ą' a' xiin' rą, tę xą ñu'u' si'ę a'.
6 Tę kiį' ndiee' nią ñųų Belén jąąn' ndii, nį xąą kivį' ñą tuvį si'ę a'.
7 Tę nį tuvį tiaą si'ę a', tę nųu'. Tę nį tįsukų' a' įin tią'ndia, tę nį chįkąndu'ų' ña'a' a' tįxįn tundǫo' mii' xaxį' kįti' ña'ą, sąkan' ñą nï ni'į' nią įin vį'ę mii' kųndįęę nuu' nią.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kiį' nį tuvį ángele nuų' sąvą tę pąxto

8 Tę yątįn ñųų Belén jąąn' ndiee' tę pąxto xa'ą' ku'ų ñųu xito' rą mbęę saną rą.
9 Tę įin nį tuvį tįǫ' įin ángele, ña xika' nuu' nuų' xtǫ'ǫ ę', nuų' rą, tę nį yi'ę ñu'ų xtǫ'ǫ ę' jąąn' sąą xinunduų xįįn' rą ndątųn' koo' chukuu' yi'é ą, tę nį yį'vi xąvą'ą rą.
10 Ndisų nį ka'ąn ángele jąąn' xiin' rą ndii:
—Kuän yi'vi ndǫ', sąkan' ña ni'i' į įin tų'ųn vą'ą ña sąkuatia' nimá sąkuu' nę yivį' kuąxį į.
11 Kuąchį ndii vįtįn nį kąkų įin ña sąkakú nę yivį', tę nį kąkų ą ñųų Belén, mii' nį kąkų David, tę ña jąąn' nduu' Cristo xtǫ'ǫ ę', ña nį tįąnų' Ndiosí.
12 Tę kųvį nąkųnį ña'a' ndǫ', sąkan' ña kųnį ndǫ' įin ña kuañu'ų ndisukų' ą tįą'ndia, tę kandu'ų' ą tįxįn įin tundǫo' mii' xaxį' kįti' ña'ą —nį kachį ą.
13 Tę įin nį tuvį tįǫ' įin tį'vį chię ya'ą ángele, ña ndiee' ndįvi', xiin' ángele jąąn' xaka'nu' ą Ndiosí ka'án ą ndii:
14 Na nątįin Ndiosí ña xaka'nu' ña'a' ę' ndęę mii' ndu'ų' ą ndįęnų,
tę įin yivį' yo'o' taxi' ą ña manį' kǫǫ xiin' nę vą'ą kuni ą xini ą.
Nį kachį ą.
15 Tę kiį' kuan nu'ų sąkuu' ángele jąąn' ndįvi', tę nį ka'ąn xiin' ta'an' tę pąxto jąąn' ndii:
—To'ǫ' ki'į' ndǫ' ñųų Belén tę kųnį ę' ña nį xka'ndią įkan', ña nį sąkuni' xtǫ'ǫ ę' Ndiosí nuų' ę' —nį kachį xiin' ta'an' rą.
16 Tę numį' vą nį kįęę rą kua'ąn rą, tę kiį' nį xąą rą įkan' ndii, nį xįnį rą María xiin' José xiin' ña kuañu'ų jąąn' kandu'ų' ą tįxįn įin tundǫo' mii' xaxį' kįti' ña'ą.
17 Tę kiį' nį xįnį ña'a' rą ndii, nį kįkų' rą kuento ña nį ka'ąn ángele jąąn' xa'ą' ña kuañu'ų jąąn' xiin' rą.
18 Tę sąkuu' nę nį xįnį sǫ'ǫ kuento jąąn' ndii, nį nąndąnį vą nią xa'ą' ña nį ka'ąn rą jąąn'.
19 Tę María ndii, nį tąxą'ą a' kuento jąąn' nimá a' xanini a' xa'ą' ą.
20 Tę nį nąndįko' tę pąxto jąąn' kua'ąn rą xaka'nu' rą Ndiosí, tę taxi' tų rą ña chįndąni ą xa'ą' sąkuu' ña nį xįnį sǫ'ǫ rą, xiin' ña nį xįnį nduchi' nuų' rą. Kuąchį ndii nį xka'ndią ña jąąn' sąą nii' nį ka'ąn ángele jąąn' xiin' rą.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kiį' nį xa'ąn yųva' si'i' Jesús xiin' ą yųkun' ka'nu'

21 Tę kiį' nį xinų unią kivį' ña nį tuvį ą ndii, nį xą'ą tę yivį' tunį įin' ą, tę nį chįndu'ų' yųva' si'i' ą kivį' ą Jesús, naa nį ka'ąn ángele, ña xika' nuu' nuų' Ndiosí, jąąn' xiin' nią kiį' tïą'an nąkuįsǫ ña'a' sį'i' ą.

22 Tę kiį' nį xinų kivį' ña kuní ą sąndǫǫ
xiin' mii' nįą, naa ka'án tų'ųn ndęi' Ndiosí
ña nį kę'į Moisés ndii, nį xa'ąn nįą xiin'
Jesús ñųų Jerusalén tę sąnąkua'a ña'a' nįą
nuų' xtǫ'ǫ ę' Ndiosí,
23 naa yosǫ' tų'ųn ndęi' ą jąąn' ndii:
“Sąkuu' tiaą si'ę nę yivį', tę tuví nųu' ndii,
ndįtįą xtǫ'ǫ ę' kųndųų rą”, kachi ą.
24 Sąkan' na nį xa'ąn nįą, tę nį nąsokǫ'
nįą nuų' xtǫ'ǫ ę', naa ka'án tų'ųn ndęi'
ą jąąn': “įįn nąa paloma uun įįn nąa
ndįkukú”, sąkan' kachi ą.
25 Tę nį ndu'ų' įįn tę nį nąni' Simeón
ñųų Jerusalén. Tę jąąn' ndii, nį yoǫ ndąku
nimá rą nuų' Ndiosí, tę nį xąą rą sąkuu'
ña kuní ą. Tę nį ndiatų vą rą ña kįxįn
ña tį'vi' Ndiosí tę sąki'ví ą nimá nę ñųų
rą Israel. Tę nį yoǫ Espíritu Santo xiin' tę
jąąn'.
26 Tę nį sąkuni' ña'a' Espíritu Santo ña
kǔvį rą ndęę kųnį ndųchi' nuų' rą Cristo,
ña tįąnų' xtǫ'ǫ ę' Ndiosí sąkakú nę ñųų rą.
27 Tę nį sąka'án Espíritu Santo nimá
rą, tę nį xa'ąn rą nuų' kį'ę yųkun' ka'nu'
jąąn'. Tę įkan' ndu'ų' rą kiį' nį xąą María
xiin' José xiin' tę kuañu'ų si'ę nįą, tę
sąxinú nįą ña ka'án chuun' tų'ųn ndęi'
Ndiosí.
28 Tę nį nąį'in rą tę kuañu'ų jąąn' ni'i' rą,
tę nį tąxį rą ña chįndąni Ndiosí ka'án rą
ndii:
29 —Tákui'e, xą nį xinų kuento ña nį tąxį
ųn' nuų' į,
vįtįn ndii xą kųvį tąxį ųn' ña kųvį manį'
yu'ų, tę xika' nuu' nuų' ųn'.
30 Sąkan' ña xą nį xįnį ndųchi' nuų' į ña
nį tįąnų' ųn' tę sąkakú ą ndu'ų,
31 tę xą nį xą'a' ųn' nia'ą ña'a' ųn' nuų'
sąkuu' nę yivį'.
32 Tę yǫ'ǫ' kųndųų ndęę naa ñu'ų nuų' nę
tuku',
tę nątįįn ndų, nę Israel, ña xito' ka'nu' nę
yivį' xa'ą' ą.
Nį kachį rą xiin' Ndiosí.
33 Tę yųva' si'i' ą ndii, nį nąndąnį vą nįą
xa'ą' ña nį ka'ąn Simeón jąąn' xa'ą' ą.
34 Sąkan' tę nį sąñu'u' Simeón unį sąa'
nįą. Tę nį ka'ąn rą xiin' sį'i' ą María ndii:
—Kǫtǫ ųn', pįą'un, tę kuañu'ų yo'o'
kųndųų tę sąą sąkan' tę kua'ą' nę ta'an'
ę', nę Israel, kųxįǫǫ nuų' Ndiosí, tę kua'ą'
tų nįą kųyątįn nuų' ą, tę ña jąąn' kųndųų
tų ña nia'ą Ndiosí, tę kua'ą' nę yivį' sąxįǫǫ
ña'a'.
35 Sąkan' tę nątuvį ña xanini sį'e nimá
kua'ą' nę yivį'. Ndisų yo'ó ndii, kua'ą' vą
tųxu'ví nimá ųn' ndęę naa ña nį tųxu'ví
xiin' įįn ichį —nį kachį rą.
36 Tę įkan' tų nį yoǫ įįn ña'a' ña' nį nąni'
Ana, tę ña' ka'án tiakú tų'ųn Ndiosí nduu'
a'. Tę si'ę įįn tę nį nąni' Fanuel nduu' a',
tę jąąn' ndii, kuenta nę vį'ę Aser nį nduų'
rą. Ña' jąąn' ndii, įįn ña' xįxą vą nį nduų'
a', tę uxą kuiyą kuįtį' nį ndu'ų' a' xiin' įį'
a', tę nį xi'į rą.
37 Tę xą kua'ąn kųmi' xįkǫ kųmi' kuiyą
ña nį kųų kuaąn' a'. Tę kǫǫ' kivį' nį kętą a'
nuų' kį'ę yųkun' ka'nu' jąąn'. Süų' jąąn'
ndii įįn ke'in' nduu' ą uun ñųu nduu' ą
ndii, įkan' ndu'ų' a' xika' nuu' a' nuų'
Ndiosí ka'án xiin' ą, tę yoo ndįtįą a'.
38 Tę kiį' ndį'į nį ka'ąn Simeón xiin'
Ndiosí ndii, nį xąą tų Ana jąąn', tę nį tąxį
a' ña chįndąni Ndiosí. Tę nį ka'ąn a' xa'ą'
tę kuañu'ų jąąn' xiin' sąkuu' nę ndiatu' įįn
ña sąndoó ndiká nę ndiee' ñųų Jerusalén
nuų' ña ndo'o' nįą.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kiį' nį nąndįko' yųva' sį'i' Jesús ñųų Nazaret

39 Kiį' ndį'į nį sąxinú nįą sąkuu' ña
ka'án chuun' tų'ųn ndęi' xtǫ'ǫ ę' ndii, nį
nąndįko' nįą ñųų nįą Nazaret, ña naá
nuų' ñų'u' Galilea.
40 Tę į'įn kivį' kua'ąn kuąxį kuą'nų
ką Jesús, tę nakunaá ką tų ndįęę' ą, tę
sǫ'ǫ kundichi ką ą xiin' ña xini tuní, tę
chindiee' vą ña'a' Ndiosí.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kiį' nį nduų Jesús tę lulu tę nį ndoǫ ą nuų' kį'ę yųkun' ka'nu'

41 Tę sąą kuiyą kua'ąn yųva' si'i' Jesús
ñųų Jerusalén vįko' pascua.
42 Tę kiį' nį kųmi' Jesús uxį uvį kuiyą
ndii, nį kąą nįą xiin' ą ñųų Jerusalén xa'ą'
vįko' jąąn' naa xi xaá nę yivį' kiį' yoo vįko'
jąąn'.
43 Tę kiį' nį xka'ndįą vįko' jąąn', tę nį
nąndįko' nįą kua'ąn nu'ų nįą ndii, nį ndoǫ
Jesús ñųų Jerusalén jąąn'. Ndisų nï xįnį
yųva' si'i' ą naa' nį ndoǫ ą įkan'.
44 Tę nį xąnįnį nįą ña kua'ąn ą xiin' nę
yivį', nę kua'ąn xiin' nįą. Tę ndęę xąkuaą'
vį' nį xą'a' nanduku' ña'a' nįą tęin nę įįn

kuu' xiin' nią xiin' tę̱in sąkuu' nę kua'ą̈n xiin' nią jąą̈n'.
45 Tę xa'ą' ą ña nï na'i̱n ña'a' nią ndii, nį nąndi̱ko' tu̱ku̱u nią ñu̱u Jerusalén jąą̈n', tę nąndu̱ku' ña'a' nią.
46 Nį ya'ą unį kivi̱', tę nį xan kunį nią ndu'u̱' ą nuu' ki̱'ę yu̱kun' ka'nu' tę̱in tę sania'á tu'u̱n ndę̱i' Ndiosí xini so'o ą ña ka'án tę jąą̈n', tę ndatu'ún' ña'a' ą.
47 Tę sąkuu' nę nį xi̱nį so'o ña ka'án ą ndii, nį nąndąnį vą nią xa'ą' ą ña vą'ą kundanį ą xiin' ña vą'ą nakuiin' ą nuu' tę sania'á tu'u̱n ndę̱i' Ndiosí jąą̈n'.
48 Tę ki̱i' nį xi̱nį ña'a' yuva' si'i' ą ndii, nį nąndąnį nią. Sąkan' tę nį ka'ą̈n si̱'i' ą xiin' ą ndii:
—Yu̱va' i̱, ¿ndiochun naa nį xąą u̱n' sąkan' xiin' ndu̱? Yu̱va' u̱n' xiin' yu'u̱ ndii, nį ndi̱'nį vą ndu̱ nį xąą u̱n' xika' ndu̱ nąndu̱ku' ndu̱ yo'ó —nį kachį a'.
49 Tę nį ka'ą̈n ą xiin' nią ndii:
—¿Ndichun nanduku' ndo' yu'u̱? ¿Ñáá xïní ndo' ña chu̱u̱n nuu' yu̱va' i̱ kuní ą sąą i̱? —nį kachį ą.
50 Ndisu̱ nï ku̱ndąnį nę jąą̈n' ndee xa'ą' nį ka'ą̈n ą ña jąą̈n' xiin' nią.
51 Sąkan' tę nį nąkaą' Jesús xiin' nę jąą̈n', tę nį nąndi̱ko' nią ñu̱u Nazaret. Tę nį sąxinú ą sąkuu' ña ka'án yu̱va' si'i' ą. Tę si̱'i' ą ndii, nį tąxa'ą a' sąkuu' ña jąą̈n' nimá a'.
52 Tę i̱'i̱n kivi̱' kua'ą̈n kuąxi̱ kuą'nu̱ ką Jesús xiin' ña xini tuní, tę so'o kuxati'é' ką ą, tę vą'ą vą kuni Ndiosí xini ña'a' ą, tę sąkan' tu̱ nę yivi̱'.

3

So'o nį xąą ą ki̱i' nį sakuchi' Juan nę yivi̱' kuenta Ndiosí i̱ti̱ą Jordán
(Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1:19-28)

1 Xą xa'u̱n kuiyą kua'ą̈n ña xa'ndia chuun' rey Tiberio ñu̱u Roma xiin' ndą'a' ą, tę ki̱i' sąkan' nį nduu̱ Poncio Pilato, tę xa'ndia chuun' nuu' ñu'u' Judea, ña nduu' ndą'a' ñu̱u Roma jąą̈n', tę rey Herodes xa'ndia chuun' nuu' ñu'u' Galilea, tę rey Felipe ñąnį Herodes jąą̈n' ndii, xa'ndia chuun' rą nuu' ñu'u' ña nąni' Iturea xiin' Traconite, tę rey Lisanias xa'ndia chuun' nuu' ñu'u' Abilinia.
2 Tę ki̱i' sąkan' ndii, Anás xiin' Caifás nduu' sutu̱ ka'nu'. Tę nį ka'ą̈n Ndiosí xiin' Juan, si'ę Zacarías, mii' taxi̱n' kaa'.
3 Tę nį xa'ą̈n ndo̱o Juan yo̱so' mii' kandu'u̱' i̱ti̱ą Jordán ka'án ndo̱so' rą nuu' nę yivi̱' kuenta ña nąmą nią nimá nią xa'ą' kuąchį ña xaa' nią, tę ko̱o ka'nu' i̱nį Ndiosí xa'ą' nią, tę ku̱chį nią kuenta ą.
4 Tę xa'ą' Juan jąą̈n' nį kę'i̱ Isaías, i̱in tę nį ka'ą̈n tiakú tu̱'u̱n Ndiosí xtą'an', nuu' tu̱tu̱ mii' nį ka'ą̈n rą ndii:
Tiakú ka'án ti'e' i̱in tachi̱' yu̱'u' mii' taxi̱n' kaa' ndii:
“Ndąsąvą'ą ndo' i̱chi' mii' ki̱xi̱n xto'o ę',
tę ndąsąndąku tu̱ ndo' ą.
5 Kąnii' yo̱so' ndii, ndu̱ndaą ą,
tę ndu̱ndaą tu̱ mii' tetuvi',
tę ndu̱ndąku tu̱ i̱chi' mii' yąkua' ą,
tę mii' ki̱nį kaa' ą ndii, ndu̱vą'ą ą,
6 tę ku̱nį sąkuu' nę yivi̱' i̱in yivi̱' ña ti̱ąnu' Ndiosí sąkakú yoo'.”
Kachi ą.
7 Tę nį ka'ą̈n Juan jąą̈n' xiin' nę kua'ą', nę nį ndę̱ku̱i̱ę i̱kan' tę ku̱chi̱ nią kuenta Ndiosí ndii:
—Ndo'ó ndii, ndę̱ę naa si'ę koo' nduu' ndo'. ¿Yo̱o nį ka'ą̈n xiin' ndo' ña ku̱vi̱ kaku̱ ndo' nuu' ña sąndo'o' Ndiosí ndo'ó nuu' ku'u̱n ę', sąkan' ku̱i̱ti̱'?
8 Nia'ą ndo' xiin' ña vą'ą ña xaa' ndo' ña xą nį nąmą xną'ą ndo' nimá ndo' xa'ą' kuąchi̱, ña nį xąą ndo'. Tę kä'án ñuñu' ndo' ña si̱ąni' xika' Abraham nduu' ndo', tę xiin' ña jąą̈n' ku̱vi̱ kaku̱ ndo'. Sąkan' ña ka'án kaxi' i̱ xiin' ndo' ña ku̱vi̱ sąnąnduu' Ndiosí yuu' kaą' si̱ąni' xika' Abraham jąą̈n'.
9 Ndiosí ndii, xą yoo tu̱'vą ą, tę sąndo'o' ą nę xaa' kuąchi̱ ndę̱ę naa yoo tu̱'vą i̱in tę yivi̱' xiin' yacha tę ką'ndi̱ą rą i̱tun' tątą. Tę jąą̈n' ndii, ką'ndi̱ą rą ndę̱ę ti̱o'o sąkuu' tun' tątą jąą̈n', tun' täxi' nduu' vą'ą, tę ką'mi̱ rą nu'. Sąkan' tu̱ sąą Ndiosí —nį kachi̱ rą.
10 Sąkan' tę kua'ą' nę yivi̱' nį ndątu'u̱n' ña'a' ndii:
—¿Ndee ña kuní ą sąą ndu̱, tákui'e? —nį kachi̱ nią.
11 Tę nį ka'ą̈n rą xiin' nią ndii:
—Nę kumi' uvi̱ ta'an ndi̱nį ndii, na sąmani̱' nią i̱in ndąą' ą nę kö̱o' ą kumi'. Tę nę kumi' ña xaxi̱' ndii, na sąmani̱' nią ą nę kö̱o' ą kumi' —nį kachi̱ rą.

12 Tę nį ndękuįę tų tę kendiaą' ya'vi' xa'ą' ñųų Roma tę kųchį rą kuenta Ndiosí. Tę nį ka'ąn tų rą xiin' Juan ndii:

—¿Ndee ña kuní ą sąą ndų, tákui'e? —nį kachį rą.

13 Tę nį ka'ąn rą xiin' tę jąąn' ndii:

—Sąkaa' ką ndǫ' xų'un' ña kendiaą' ya'vi' ndǫ'. Süų' jąąn' ndii, kęndiaą' ya'vi' kuįtį' ndǫ' sąą kuní ą —nį kachį Juan.

14 Tę nį ndękuįę tų tę xíin', tę nį ka'ąn rą xiin' Juan ndii:

—Tę ndu'ų tųkų, ¿ndee ña kuní ą sąą ndų? —nį kachį rą.

Sąkan' tę nį ka'ąn rą xiin' tę jąąn' ndii:

—Tų'ųn u'vį ndǫ' ña'ą ndą'a' ndęę įįn nę yivį', tę tįįn kuąchį nianí tų ndǫ' nę yivį'. Tę na ndoǫ vą'ą nimá ndǫ' xiin' xų'un' ña xiku'ún ya'vi' ndǫ' —nį kachį rą.

15 Tę nę yivį' ndii, sąkuu' nįą nį ndiatų įnį, tę ka'án nįą xiin' nimá nįą ña teę' kuain' Juan jąąn' nduu' Cristo, ña nį tįąnų' Ndiosí sąkakú yoo.

16 Ndisų Juan ndii, nį ka'ąn rą nuų' sąkuu' nįą ndii:

—Yu'ų ndii, xiin' tįkui kuįtį' sakuchi' į ndo'ó, ndisų ña kuąxį xatą' į ndii, ña koo' chukuu' ką nduu' ą tę sąkan' yu'ų. Tę yu'ų ndii, nį ndęę vą'ą į kųndųų tę ndąxin' įįn' ndixąn' ki'i' ą. Ña jąąn' ndii, sąkuchi' ą ndo'ó kuenta ą xiin' ña ndįęe' Espíritu Santo, tę sąkuchi' tų ą ndo'ó xiin' ñu'ų.

17 Ña jąąn' ndii, xą yoo tų'vą ą tę nątą'vi' ą nę yivį' naa xaa' tę yivį' kiį' nativi rą trigo, tę tavą' rą mį'in' ą xiin' ña tiin' rą tę kisi' rą ą. Trigo vą'ą ndii, taxa'a' rą yaką, tę mį'in' ą ndii, ką'mį rą ą nuų' ñu'ų ña kǫǫ' kivį' nda'vá —nį kachį rą.

18 Xiin' ña kaą' nį, tę xiin' kua'ą' ką nuų' ña'ą nį ndiaą yų'u' Juan nę jąąn' ka'án ndǫsǫ' rą tų'ųn vą'ą nuų' nįą.

19 Tę saki'in' kuento Juan jąąn' rey Herodes, tę xa'ndia chuun' nuų' ñų'u' Galilea, kuąchį ndii nį ndu'ų' rą xiin' Herodías, ña' si'i ñąnį rą, Felipe. Tę nį sąki'in' kuento tų rą tę jąąn' xa'ą' kua'ą' įngą ña nįą'a ña nį xąą rą.

20 Ndisų nuų' sąkuu' ña nįą'a, ña nį xąą Herodes jąąn' ndii, nį xąą ką rą įngą ą, ndęę nį ka'ąn chuun' rą xiin' ndą'a' xa'ą' rą, tę nį skǫ'ni' rą Juan vį'ę kąą.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kiį' nį chįchį tu Jesús įtįą Jordán

(Mt. 3:13-17; Mr. 1:9-11)

21 Tę kiį' sakuchi' Juan nę yivį' kuenta Ndiosí ndii, nį xąą tų Jesús, tę nį sąkuchi' ña'a' rą. Tę kiį' ka'án ą xiin' Ndiosí ndii, nį nunįą' ndįvi'.

22 Tę nį nųų Espíritu Santo ndįvi', naa kaa' paloma kaa' ą, tę nį ndoǫ ą xiin' Jesús. Sąkan' tę nį ka'ąn įįn tachį' yų'u' ndęę ndįvi' ndii:

—Yo'ó nduu' si'ę manį' į, tę vą'ą vą kuni į xini į yo'ó —nį kachį ą.

Ña yǫ'ǫ' nduu' kivį' nę nį nduų nę įchi' yąta' Jesús

(Mt. 1:1-17)

23 Jesús, kiį' nį xą'a' ą ka'án ndǫsǫ' ą įchi' Ndiosí ndii, nį kųmi' ą yatin' okǫ uxį kuiyą. Tę nį tųų nę yivį' ña si'ę José nį nduų ą, tę José jąąn' nį nduų si'ę Elí,

24 tę Elí jąąn' nį nduų si'ę Matat, tę Matat jąąn' nį nduų si'ę Leví, tę Leví jąąn' nį nduų si'ę Melqui, tę Melqui jąąn' nį nduų si'ę Jana, tę Jana jąąn' nį nduų si'ę José,

25 tę José jąąn' nį nduų si'ę Matatías, tę Matatías jąąn' nį nduų si'ę Amós, tę Amós jąąn' nį nduų si'ę Nahúm, tę Nahúm jąąn' nį nduų si'ę Esli, tę Esli jąąn' nį nduų si'ę Nagai,

26 tę Nagai jąąn' nį nduų si'ę Maat, tę Maat jąąn' nį nduų si'ę Matatías, tę Matatías jąąn' nį nduų si'ę Semei, tę Semei jąąn' nį nduų si'ę José, tę José jąąn' nį nduų si'ę Judá,

27 tę Judá jąąn' nį nduų si'ę Joana, tę Joana jąąn' nį nduų si'ę Resa, tę Resa jąąn' nį nduų si'ę Zorobabel, tę Zorobabel jąąn' nį nduų si'ę Salatiel, tę Salatiel jąąn' nį nduų si'ę Neri,

28 tę Neri jąąn' nį nduų si'ę Melqui, tę Melqui jąąn' nį nduų si'ę Adi, tę Adi jąąn' nį nduų si'ę Cosam, tę Cosam jąąn' nį nduų si'ę Elmodam, tę Elmodam jąąn' nį nduų si'ę Er,

29 tę Er jąąn' nį nduų si'ę Josué, tę Josué jąąn' nį nduų si'ę Eliezer, tę Eliezer jąąn' nį nduų si'ę Jorím, tę Jorím jąąn' nį nduų si'ę Matat,

30 tẹ Matat jąąn' nį nduų si'ẹ Leví, tẹ Leví jąąn' nį nduų si'ẹ Simeón, tẹ Simeón jąąn' nį nduų si'ẹ Judá, tẹ Judá jąąn' nį nduų si'ẹ José, tẹ José jąąn' nį nduų si'ẹ Jonán, tẹ Jonán jąąn' nį nduų si'ẹ Eliaquím,
31 tẹ Eliaquím jąąn' nį nduų si'ẹ Melea, tẹ Melea jąąn' nį nduų si'ẹ Mainán, tẹ Mainán jąąn' nį nduų si'ẹ Matata, tẹ Matata jąąn' nį nduų si'ẹ Natán,
32 tẹ Natán jąąn' nį nduų si'ẹ David, tẹ David jąąn' nį nduų si'ẹ Isaí, tẹ Isaí jąąn' nį nduų si'ẹ Obed, tẹ Obed jąąn' nį nduų si'ẹ Booz, tẹ Booz jąąn' nį nduų si'ẹ Salmón, tẹ Salmón jąąn' nį nduų si'ẹ Naasón,
33 tẹ Naasón jąąn' nį nduų si'ẹ Aminadab, tẹ Aminadab jąąn' nį nduų si'ẹ Aram, tẹ Aram jąąn' nį nduų si'ẹ Esrom, tẹ Esrom jąąn' nį nduų si'ẹ Fares, tẹ Fares jąąn' nį nduų si'ẹ Judá,
34 tẹ Judá jąąn' nį nduų si'ẹ Jacob, tẹ Jacob jąąn' nį nduų si'ẹ Isaac, tẹ Isaac jąąn' nį nduų si'ẹ Abraham, tẹ Abraham jąąn' nį nduų si'ẹ Taré, tẹ Taré jąąn' nį nduų si'ẹ Nacor,
35 tẹ Nacor jąąn' nį nduų si'ẹ Serug, tẹ Serug jąąn' nį nduų si'ẹ Ragau, tẹ Ragau jąąn' nį nduų si'ẹ Peleg, tẹ Peleg jąąn' nį nduų si'ẹ Heber, tẹ Heber jąąn' nį nduų si'ẹ Sala,
36 tẹ Sala jąąn' nį nduų si'ẹ Cainán, tẹ Cainán jąąn' nį nduų si'ẹ Arfaxad, tẹ Arfaxad jąąn' nį nduų si'ẹ Sem, tẹ Sem jąąn' nį nduų si'ẹ Noé, tẹ Noé jąąn' nį nduų si'ẹ Lamec,
37 tẹ Lamec jąąn' nį nduų si'ẹ Matusalén, tẹ Matusalén jąąn' nį nduų si'ẹ Enoc, tẹ Enoc jąąn' nį nduų si'ẹ Jared, tẹ Jared jąąn' nį nduų si'ẹ Mahalaleel, tẹ Mahalaleel jąąn' nį nduų si'ẹ Cainán,
38 tẹ Cainán jąąn' nį nduų si'ẹ Enós, tẹ Enós jąąn' nį nduų si'ẹ Set, tẹ Set jąąn' nį nduų si'ẹ Adán, tẹ Adán jąąn' nį nduų si'ẹ Ndiosí.

4

Sọ'ọ nį xąą ą kịị' nį kunį ña ndịvą'ą sąnama' ą Jesús nuų' kuąchį
(Mt. 4:1-11; Mr. 1:12-13)

1 Tẹ chitu' vį' nimá Jesús xiin' Espíritu Santo, tẹ nį kẹtą ą ịtịą Jordán, tẹ nį nąką ña'a' Espíritu jąąn' tẹ kua'ąn ą mii' taxịn' kaa',
2 tẹ ịkan' nį xiką ą nii' uvį xịkọ kivį', tẹ nį xịtọ kuą'ą ña'a' ña ndịvą'ą. Tẹ nį xịxį ą sąkuu' kivį' jąąn', sąkan' na ndẹẹ ndi'i' ndọsọ' ndii, nį xi'į vą ą sọkọ.
3 Tẹ nį ka'ąn ña ndịvą'ą jąąn' xiin' ą ndii:
—Naa' ndịxą xną'ą si'ẹ Ndiosí nduu' ụn' ndii, ka'ąn chuun' ụn' xiin' yuų' ñaą' tẹ nąnduų ą xitą' vą'ą, tẹ kụxį ụn' —nį kachį ą.
4 Tẹ nį nąkuịin Jesús nuų' ña jąąn' ndii:
—Yosọ' ą nuų' tụtụ Ndiosí mii' ka'án ą ndii: "Süų' xitą' vą'ą kuịtį' kuní nuų' nẹ yivį' tẹ kụtịąkụ nịą. Süų' jąąn' ndii, kuní tụ sąkuu' tụ'ụn ña kiee' yụ'u' Ndiosí tẹ kụtịąkụ nịą", kachi ą —nį kachį Jesús.
5 Tẹ nį nąką ña ndịvą'ą Jesús tẹ kua'ąn ą xiin' ą xíni' ịin ịku' sukun vą, tẹ ịin nį nia'ą kuịtį' ña'a' ą sąkuu' ñụų kuu' nụu' ịin yivį'.
6 Tẹ nį ka'ąn ña ndịvą'ą jąąn' xiin' ą ndii:
—Ndą'a' yo'ó tąxį į sąkuu' ą kaą' xiin' ña vika' ą tẹ ką'ndịą chuun' ụn' nuų' ą, sąkan' ña xą nį nątịin į sąkuu' ñụų kaą', tẹ kụvi tąxį ẹ ndą'a' yọọ ką kuní mịi' į.
7 Sąkan' na kuii' naa' kuịin xiti' ụn' tẹ kọtọ ka'nu' ụn' yu'ụ ndii, sąkuu' ña kaą' kụndụų ña'ą ụn' —nį kachį ą xiin' Jesús.
8 Tẹ nį ka'ąn Jesús xiin' ña ndịvą'ą jąąn' ndii:
—Kua'an kẹtą nuų' į yo'o', ña ndịvą'ą, sąkan' ña yosọ' ą nuų' tụtụ Ndiosí mii' ka'án ą ndii: "Xtọ'ọ ndọ' Ndiosí kuịtį' sąka'nu' ndọ', tẹ nuų' ña jąąn' kuịtį' kąką nụụ ndọ'", kachi ą —nį kachį Jesús xiin' ña ndịvą'ą.
9 Sąkan' tẹ nį nąką ña ndịvą'ą Jesús, tẹ kua'ąn ą xiin' ą ñụų Jerusalén. Tẹ nį sąkaa' ą Jesús xíni' yụkun' ka'nu' mii' sukun ką. Tẹ nį ka'ąn ą xiin' Jesús ndii:
—Naa' ndịxą xną'ą si'ẹ Ndiosí nduu' ụn' ndii, sąnama' xiin' mịi' ụn' ndẹẹ ndienụ,
10 kuąchį ndii yosọ' ą nuų' tụtụ Ndiosí mii' ka'án ą ndii:
Ka'ąn chuun' Ndiosí xiin' ángele,
ña xika' nuu' nuų' ą tẹ kọtọ ą yo'ó.

11 Tę tiin ña jąąn' ndą'a' un' tę nämą
xąchi' un' ndęę ñu'u'
tę tüxu'ví xa'ą' un' sąą yuu'.
Sąkan' kachi ą —ni kachi ña ndivą'ą jąąn'
xiin' Jesús.

12 Tę ni nąkuiin Jesús nuu' ą ndii:

—Yoso' ą nuu' tutu Ndiosí mii' ka'án ą
ndii: "Kötо kuą'ą ndo' xto'o ndo' Ndiosí",
kachi ą —ni kachi Jesús xiin' ña jąąn'.

13 Tę kii' ndi'i ni xito kuą'ą ña ndivą'ą
jąąn' Jesús xiin' sąkuu' ña jąąn' ndii, ni
nąkoo ña'a' ą iin xa'a'.

So'o ni xąą ą kii' ni xą'a' Jesús ka'án ndoso' ą nuu' ne ndiee' ñu'u' Galilea (Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15)

14 Tę ni nąndiko' Jesús ñu'u' Galilea
chitu' vi' nimá ą xiin' ña ndiee' ña taxi'
Espíritu Santo. Tę ni kiku kuento xa'ą' ą
sąkuu' ñuu ña ñu'u' nuu' ñu'u' jąąn' xiin'
ñuu ña ñu'u' yątin.

15 Tę kua'ąn ą tixin i'in vi'ę mii' nakayá
ne ñuu jąąn' tę sania'á ña'a' ą xa'ą' tu'un
Ndiosí. Tę sąkuu' ne yivi' jąąn' ka'án vą'ą
xa'ą' ą.

So'o ni xąą ą kii' ni nąndiko' Jesús ñuu ą Nazaret (Mt. 13:53-58; Mr. 6:1-6)

16 Ni nąndiko' Jesús ñuu Nazaret mii'
ni xą'nu ą. Tę ni xka'ndią ą tixin vi'ę
mii' nakayá ne ñuu jąąn' naa xi xaá ą sąą
kivi' sábado, ña xinąndiee' ne yivi'. Tę ni
xikuiin ndichi ą tę ką'vi ą ña yoso' nuu'
tutu Ndiosí.

17 Ikan' tę ni tąxi tę xito' vi'ę jąąn' tutu
ña ni kę'i Isaías, tę ni ka'ąn tiakú tu'un
Ndiosí xtą'an'. Ni nunia' Jesús tutu jąąn',
tę ni xini ą mii' yoso' ña ka'án ndii:

18 Espíritu xto'o ę' Ndiosí yoo xiin' i,
sąkan' ña ña jąąn' ni tąxi ndięę' i tę ka'ąn
ndoso' i tu'un vą'ą nuu' ne nda'vi
kuu'.
Tę ni tianu' ą yu'u tę nąchinaá vą'ą i nimá
ne suchi' vą ini.
Tę ni tianu' tu ą yu'u tę ka'ąn ndoso' i ña
xą kuvi ndoo ndiká ne ni xiku'un
ndą'a' ña ndivą'ą.
Tę ni tianu' tu ą yu'u tę nunia' i nduchi'
nuu' ne kui'e nuu'.
Tę ni tianu' tu ą yu'u tę sąndoó ndiká i ne
ndo'o' nuu' ne kataví ndoso' ña'a'.

19 Tę ni tianu' tu ą yu'u tę ka'ąn ndoso'
i ña xą ni tondią kivi' ña chindiee'
xto'o ę' Ndiosí yoo'.
Ña jąąn' ni ką'vi Jesús.

20 Sąkan' tę ni nątuvi' Jesús tutu jąąn', tę
ni nątąxi ña'a' ą ndą'a' tę xito' vi'ę jąąn'.
Tę ni xikundu'u' ą. Tę sąkuu' ne ndiee'
vi'ę jąąn' ndii, ni xto'ni nią nuu' ą.

21 Tę ni xą'a' ka'án Jesús xiin' nią ndii:

—Kivi' vitin ni xinu ña yoso' nuu' tutu
yo'o' nuu' sąkuu' ndo'ó —ni kachi ą.

22 Tę sąkuu' ne yivi' jąąn' ka'án vą'ą
xa'ą' Jesús, tę nandani vą nią xa'ą' ña
ndątun' vą ka'án ą. Tę ni ka'ąn xiin' ta'an'
nią ndii:

—¿Sąą tu kuvi ndątun' niatu ka'án tę
kaą', sąkan' ña si'ę José kuiti' nduu' rą?
—ni kachi nią.

23 Tę ni ka'ąn Jesús xiin' nią ndii:

—Xiní yu'u ña kuni ka'ąn ndo' xiin' i
naa ka'án ne yivi' ndii: "Yo'ó, tę tatan'
ndii, sątatan' xiin' mii' mii' un' tę kuvi
kuni ndu ą. Ñuu Capernaum ndii, kua'ą'
chuun ka'nu' ni xąą un' xa'ą' ne yivi'
jąąn', sąkan' na kuii' sąkan' tu sąą un' ña
jąąn' ñuu mii' un' yo'o'", ña jąąn' kuni
ka'ąn ndo' xiin' i —ni kachi ą.

24 Tę ni ka'ąn ką ą ndii:

—Ña ndąku ka'án i xiin' ndo' ña ndęę
iin tę ka'án tiakú tu'un Ndiosí ndii, nätiin'
vą'ą ña'a' ne ñuu mii' rą.

25 Ña ndąku ka'án i xiin' ndo' ndii, ni
yoo vą ne kuaąn' kąnii' nuu' ñu'u' Israel
yo'o' kii' ni xiką Elías xtą'an'. Kivi' jąąn'
ndii, uni kuiyą yoso' sąvą ni kuun savi', tę
ni yoo vą soko kąnii' nuu' ñu'u' yo'o'.

26 Ndisu ni ti'vi' Ndiosí Elías jąąn' tę
chindiee' rą ndee iin ne kuaąn' jąąn'. Süu'
jąąn' ndii ni ti'vi' ña'a' ą tę chindiee' rą iin
ña' kuaąn', ña' ni ndu'u' ñuu Sarepta, ña
nduu' ndą'a' ñuu Sidón.

27 Tę ni yoo vą tu ne kumi' kui'ę te'i
kąnii' nuu' ñu'u' Israel yo'o' kii' ni xiką
Eliseo, tę ni ka'ąn tiakú tu'un Ndiosí
xtą'an'. Ndisu ni sąnda'a rą ndęę iin ne
jąąn'. Süu' jąąn' ndii tę ni nąni' Naamán,
tę Siria, kuiti' ni sąnda'a rą —ni kachi ą.

28 Tę kii' ni xini so'o ne ndiee' tixin vi'ę
jąąn' ña ni ka'ąn ą ndii, ni nąsaą' xąvą'ą
sąkuu' nią.

29 Sąkan' na nį ndǫndịchį nịą, tę nį xtą'ni' xą'ą nịą Jesús vị'ę jąąn' chinda'a' ña'a' nịą, tę kua'ąn nịą xiin' ą ndęę nuų' ñųų Nazaret jąąn'. Tę nį ndękuịę nịą ndęę yų'u' tą'vi' yątịn mii' nduu' xa'ą' ñųų jąąn' tę sąnama' ña'a' nịą ndęę ndienų.
30 Ndisų Jesús ndii, nį xka'ndịą ą tęịn nę jąąn', tę nį kętą ą kua'ąn ą.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kịį' nį xtą'ni' Jesús ña ndịvą'ą nimá ịin tę yivị'
(Mr. 1:21-28)

31 Tę nį nąkaą' Jesús ndęę ñųų Capernaum, ña kandu'ų' nuų' ñų'u' Galilea. Ịkan' tę nį sąnia'á ą nę yivị' tịxịn vị'ę mii' nakayá nę ñųų jąąn' kivị' sábado, ña xinąndieę' nịą.
32 Tę nį nąndąnį nịą sąą sania'á ña'a' ą, sąkan' ña nį ka'ąn ą xiin' ña ndịęe'.
33 Tę nį yoǫ ịin tę naá ña ndịvą'ą nimá tịxịn vị'ę jąąn', tę nį nde'ị ti'e' ña ndịvą'ą jąąn' ka'án ą ndii:
34 —Kua'an Jesús, tę Nazaret, nąkǫǫ ụn' ndų. ¿Ndichun kuąxį sątąña'ą' ụn' ndų? ¿Ñáá kuąxį ụn' tę sąndǫñu'u' ụn' ndų? Xiní yu'ų yǫǫ nduu' yo'ó. Ña sų'ụn kuenta Ndiosí nduu' ụn' —nį kachį ą.
35 Ịkan' tę nį ka'ąn ndịęe' Jesús xiin' ña jąąn' ndii:
—Taxịn' kǫǫ yų'u' ụn', tę kua'an kętą nimá tę ñaą' —nį kachį ą.
Tę nį sąnduva ña ndịvą'ą jąąn' tę yivị' jąąn' tęịn nę yivị' jąąn', tę nį kętą ą kua'ąn ą. Ndisų nï sątụxu'ví ña'a' ą.
36 Tę sąkuu' nę jąąn' ndii, nį nąndąnį xąvą'ą nịą, tę nį ka'ąn xiin' ta'an' nịą ndii:
—¿Mii' tụ kuąxį tụ'ụn ña kumi' ña ndịęe' ña ka'án tę yivị' kaą'? Sąkan' ña xiin' ña ndịęe', tę xiin' tụ'ụn ndịęe' ka'án chuun' rą nuų' ña ndịvą'ą, tę xini sǫ'ǫ ą, tę kịęę ą nimá nę yivị' —nį kachį xiin' ta'an' nịą.
37 Tę nį kikų kuento xa'ą' Jesús kąnii' nuų' ñų'u' jąąn'.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kịį' nį sąnda'a Jesús ña' tịsǫ Simón Pedro
(Mt. 8:14-15; Mr. 1:29-31)

38 Tę nį kętą Jesús vị'ę jąąn', tę kua'ąn ą vị'ę Simón. Tę ña' tịsǫ Simón jąąn' ndii, ką'ni' ndịęe' tiin' ña'a' kandu'ų' a' vị'ę jąąn'. Tę kịį' nį xąą Jesús ịkan' ndii, nį ka'ąn nda'vi nę yivị' xiin' ą xa'ą' ña' jąąn'.
39 Sąkan' tę nį xịtǫ ndǫsǫ' Jesús ña' jąąn', tę nį ka'ąn ndịęe' ą xiin' ką'ni' jąąn', tę nį kịęę ña'a' ą. Xą ka'án ę', tę nį ndǫkoǫ a', tę nį xą'a' a' nduku' a' ña kụxį ą xiin' tę jąąn'.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kịį' nį sąnda'a Jesús kua'ą' nę yivị'
(Mt. 8:16-17; Mr. 1:32-34)

40 Tę xąkuaą' ña xą ketá ñų'ų ndii, sąkuu' nę kumi' nę kuni kụvị xiin' ki'in' nuų' kui'ę ndii, nį xan ndịąką ña'a' nịą nuų' Jesús. Tę nį tondịą ndą'a' ą ị'ịn nę jąąn', tę nį sąnda'a ña'a' ą.
41 Tę nį kịęę tụ kua'ą' ña ndịvą'ą ña ñu'u' nimá nę yivị' jąąn', tę ka'án ti'e' ą xiin' Jesús ndii:
—Yo'ó nduu' si'ę Ndiosí —kachi ą.
Ndisų Jesús ndii, nį ka'ąn ndịęe' ą xiin' ña ndịvą'ą jąąn', tę nï tąxį ą ka'ąn ña jąąn', sąkan' ña xiní ña jąąn' ña Cristo, ña nį tịąnų' Ndiosí sąkakú yoo', nduu' Jesús jąąn'.

Ka'án Jesús xiin' Ndiosí ịin xaan' mii' taxịn' kaa'
(Mr. 1:35-39)

42 Tę nịą'ą vą kuąxį kitú', tę nį ndǫkoǫ Jesús, tę nį kętą ą vị'ę jąąn', tę kua'ąn ą ịin xaan' mii' taxịn' kaa' xa'ą' ku'ų. Tę nį xa'ąn nąnduku' ña'a' nę yivị' kua'ą' jąąn', tę nį ndękuịę nịą mii' iin' ą jąąn', tę nį xiką nịą nąkąsį ña'a' nịą, tę ndoǫ ą ñųų nịą.
43 Ndisų nį ka'ąn Jesús xiin' nịą ndii:
—Kuní ą ku'ụn ị ịngą ñųų tę ka'ąn ndǫsǫ' tụ ị tụ'ụn vą'ą xa'ą' sąą kuní Ndiosí ką'ndịą chuun' ą nimá nę yivị', kuąchį ndii xą chụụn jąąn' nį kętą ị nuų' Ndiosí kuąxį ị —nį kachį ą.
44 Sąkan' tę nį xa'ąn ą ka'ąn ndǫsǫ' ą tụ'ụn vą'ą jąąn' tịxịn ị'ịn vị'ę mii' nakayá nę ndiee' ñųų ña ñu'u' nuų' ñų'u' Galilea jąąn'.

5

Sǫ'ǫ nį xąą ą kịį' nį kąną Jesús Simón Pedro tę kụndụų rą ndą'a' xa'ą' ą
(Mt. 4:18-22; Mr. 1:16-20)

1 Unta' kịį' iin' Jesús yų'u' mịnị ña nąni' Genesaret ndii, kua'ą' xąvą'ą nę yivị' nį yoǫ ịkan' ndęę nį kụ'ni' ña'a' nịą xa'ą' ą ña kuni kụnị sǫ'ǫ nịą tụ'ụn Ndiosí.

2 Tẹ nị xịnị Jesús ita' uvị ta'an tundọo' yạtịn yụ'u' mịnị jạạn'. Tẹ ita' sọ'ọ nụ', sạkan' ña xạ nị kịẹẹ tẹ tavạ' tịaka' tẹ nạtịa rạ ñụnụ' rạ.
3 Sạkan' tẹ nị skọ'nu' ạ tịxịn tundọo' Simón, tẹ nị xikạn ạ ña kụxika' rạ sie xiin' nụ' yụ'u' mịnị jạạn'. Sạkan' tẹ nị xịkụndu'ụ' ạ, tẹ ndẹẹ tịxịn tun' jạạn' nị xạ'a' ạ sạnia'á ạ nẹ yivị' kua'ạ' jạạn'.
4 Tẹ kịị' ndị'ị nị ka'ạn ạ xiin' nẹ jạạn', tẹ nị ka'ạn ạ xiin' Simón jạạn' ndii:
—To'ọ' ndọ' xiin' tundọo' yo'o' ndẹẹ mii' kunu kaạ', tẹ skọ'ni' ndọ' ñụnụ' tẹ tịịn ndọ' tịaka' —nị kachị ạ.
5 Tẹ nị nạkuịịn Simón nuụ' ạ ndii:
—Maestro, nii' ñụu ndi'ẹ' nị xikạ ndịẹe' vạ ndụ tạvạ' ndụ tịaka', tẹ kọ̈ọ' xạchi' ri' nị tịịn ndụ. Ndisụ xa'ạ' ạ ña yo'ó ka'án ndii, vạ'ạ ku'ụn ẹ' tẹ skọ'ni' ndụ ñụnụ' tịxịn tịkui —nị kachị rạ.
6 Tẹ kịị' nị skọ'ni' rạ ñụnụ' jạạn' ndii, kua'ạ' xạvạ'ạ tịaka' nị tịịn rạ, tẹ ñụnụ' rạ ndii, xạ yoo ạ tia'ndịạ ạ.
7 Sạkan' tẹ nị kạnạ ndạ'a' rạ tẹ ndiaka' ta'an' xiin' rạ, tẹ ñu'u' ịngạ tundọo', tẹ chịndịẹe' ña'a' rạ. Tẹ nị xạạ tẹ jạạn', tẹ nị sạkutu' xạvạ'ạ rạ uvị sạa' tundọo' jạạn' ndee xạkụ' vạ, tẹ ndẹka'nụ nụ'.
8 Tẹ kịị' nị xịnị Simón Pedro ña nị yoọ ịkan' ndii, nị xịkuịịn xiti' rạ nuụ' Jesús, tẹ nị ka'ạn rạ ndii:
—Tákui'e, kụxịọọ ụn' nuụ' ị, sạkan' ña tẹ ndiso' kuạchị nduu' ị —nị kachị rạ.
9 Nị ka'ạn Simón jạạn' sạkan' xa'ạ' ña nị nạndạnị yi'vi vạ rạ xiin' tẹ ndiaka' ta'an' xiin' rạ xa'ạ' ạ kạ nị tịịn rạ kua'ạ' ya'ạ tịaka'.
10 Tẹ sạkan' tụ ịngạ tẹ ndiaka' ta'an' xiin' rạ, tẹ nduu' Jacobo, xiin' Juan, tẹ nduu' si'ẹ Zebedeo ndii, nị nạndạnị yi'vi rạ. Tẹ nị ka'ạn Jesús xiin' Simón ndii:
—Kuän yi'vi ụn', tạạ. Sạkan' ña ndẹẹ vịtịn tẹ ndẹẹ nuụ' ku'ụn ẹ' ndii, tạvạ' ndọ' nẹ yivị' nuụ' kuạchị nịạ tẹ kụndikụn nịạ yu'ụ —nị kachị ạ.
11 Tẹ kịị' ndị'ị nị xtạ'ni' Simón tundọo' xiin' tẹ ndiaka' ta'an' xiin' rạ jạạn' ndẹẹ yụ'u' mịnị ndii, nị nạkọọ rạ nụ' xiin' sạkuu' ạ, tẹ kua'ạn rạ xiin' Jesús.

Sọ'ọ nị xạạ ạ kịị' nị sạnda'a Jesús ịịn tẹ kumi' kui'ẹ te'i
(Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45)

12 Ịịn kivị' kịị' xika' Jesús ịịn ñụụ ndii, nị xạạ ịịn tẹ kumi' kui'ẹ te'i kạnii' ñụ'u' nde'ị rạ. Tẹ kịị' nị xịnị ña'a' rạ ndii, nị xịkuịịn xiti' rạ, tẹ nị kạtạndịẹẹ rạ nuụ' rạ ndẹẹ nuụ' ñụ'u' nuụ' Jesús, tẹ nị ka'ạn nda'vi rạ xiin' ạ ndii:
—Tákui'e, naa' kuní ụn' ndii, kụvị sạnda'a ụn' yu'ụ nuụ' kui'ẹ ña ndo'o' ị —nị kachị rạ.
13 Tẹ nị sạnạkaá ạ ndạ'a' ạ, tẹ nị tondịạ ndạ'a' ña'a' ạ ka'án ạ xiin' rạ ndii:
—Kuni sạnda'a ị yo'ó. Ndạ'ạ kịị' ụn' —nị kachị ạ.
Tẹ xạ numị' sạkan', tẹ nị kịẹẹ ña'a' kui'ẹ jạạn'.
14 Sạkan' tẹ nị ka'ạn chuun' ạ xiin' rạ ña kä'ạn rạ xiin' ndẹẹ ịịn nẹ yivị' sạạ nị xạạ ạ, tẹ nị ndạ'ạ rạ. Tẹ nị ka'ạn kạ ạ xiin' rạ ndii:
—Kua'an, tẹ nia'ạ xiin' mịi' ụn' nuụ' sutụ ña xạ nị ndạ'ạ ụn'. Tẹ nạsokọ' ụn' ña'ạ nuụ' Ndiosí xa'ạ' ña xạ nị ndạ'ạ ụn', naa nị ka'ạn chuun' Moisés, tẹ kụnị nẹ yivị' ña nị ndạ'ạ xnạ'ạ ụn' —nị kachị ạ.
15 Tẹ ndii, sọ'ọ kikú tẹ kikú kạ kuento xa'ạ' Jesús. Tẹ kua'ạ' xạvạ'ạ nẹ yivị' nakayá nuụ' ạ tẹ kụnị sọ'ọ nịạ ña ka'án ạ, tẹ sạnda'a tụ ña'a' ạ nuụ' kui'ẹ ña ndo'o' nịạ.
16 Ndisụ Jesús ndii, kua'ạn chitọ ạ mii' kataxịn' tẹ ndạtu'un' ạ xiin' Ndiosí.

Sọ'ọ nị xạạ ạ kịị' nị sạnda'a Jesús ịịn tẹ kui'e xa'ạ'
(Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12)

17 Tẹ unta' tụ, kịị' sania'á Jesús nẹ yivị' ndii, nị xịkụndieẹ kua'ạ' tẹ fariseo xiin' kua'ạ' tẹ sania'á tụ'ụn ndẹi' Ndiosí. Nị kịẹẹ tẹ jạạn' sạkuu' ñụụ ña ñu'u' nuụ' ñụ'u' Galilea, xiin' ñụụ Jerusalén, xiin' sạkuu' ịngạ ndạ'a' ạ ña ñu'u' nuụ' ñụ'u' Judea. Tẹ yoo ña ndịẹe' xtọ'ọ ẹ' Ndiosí xiin' Jesús tẹ sạnda'a ạ nẹ yivị'.
18 Ịkan' tẹ nị ndẹkuịẹ kụmi' ta'an tẹ yivị' ndiso' rạ ịịn tẹ kui'e xa'ạ', kanu' rạ nuụ' ịịn tun' xtọ. Tẹ jạạn' ndii, nị xikạ rạ kọ'nị rạ vị'ẹ xiin' tẹ kui'e xa'ạ' jạạn' tẹ chịkạndu'ụ' ña'a' rạ nuụ' Jesús.
19 Ndisụ nï kụvị kụyạtịn rạ nuụ' ạ xa'ạ' ña kua'ạ' vạ nẹ yivị' ñu'u' vị'ẹ ạ jạạn', sạkan' na nị kạạ rạ xíni' vị'ẹ xiin' tẹ kuni kụvị jạạn', tẹ nị sạnụndia'á rạ ndia'vi' chịọ. Sạkan' tẹ nị sạnuu' rạ tun' xtọ mii'

kandu'ụ' tẹ kuni kụvị jąąn' mą'in' vị'ẹ jąąn' nuụ' ą.
20 Tẹ kịị' nị xịnị Jesús ña ịnị tẹ yivị' jąąn' xini ña'a' rą ndii, nị ka'ąn ą xiin' tẹ kuni kụvị jąąn' ndii:
—Tẹ yivị' kua'a, ka'án ị xiin' ụn' ña xą nị ndọyọ kuąchị ụn' —nị kachị ą.
21 Sąkan' tẹ, tẹ sania'á tụ'ụn ndẹi' Ndiosí xiin' tẹ fariseo ndii, nị xą'a' ka'án rą xiin' nimá rą ndii: "¿Yoo nduu' tẹ yivị' kaą', tuu rą, na kanịą'a rą xa'ą' Ndiosí? Sąkan' ña Ndiosí kuịtị' yoo ndịẹẹ' tẹ sąndoyo' ą kuąchị nẹ yivị'."
22 Ndisụ Jesús ndii, nị xịnị ą ña ka'án tẹ jąąn' xiin' nimá rą, tẹ nị ka'ąn ą xiin' rą ndii:
—Vä'ą ka'án ndọ' xiin' nimá ndọ' xa'ą' ị.
23 ¿Ndee ña nduu' ña xąkụ' ką vixi ka'ąn ị xiin' tẹ kaą', tuu ndo'ó? ¿Ñáá ña xą nị ndọyọ kuąchị rą uun ñáá ña ndọkoọ rą tẹ ku'ụn rą?
24 Sąkan' na kuii' nia'ą yu'ụ, ña nduu' tụ tẹ yivị', ndo'ó ña kumi' ị ndịẹẹ' ịin yivị' tẹ sąndoyo' ị kuąchị nẹ yivị' —nị kachị ą.
Sąkan' tẹ nị ka'ąn ą xiin' tẹ kui'e xa'ą' jąąn' ndii:
—Xiin' yo'ó ka'án ị. Ndọkoọ ụn', tẹ nąịn ụn' tun' xtọ ụn', tẹ nu'ụ ụn' vị'ẹ ụn' —nị kachị ą.
25 Xąka'án ẹ', tẹ nị ndọndịchị rą, tẹ nị nąịn rą tun' xtọ rą mii' nị kąndu'ụ' rą, tẹ nuụ' ni'nu' sąkuu' nẹ yivị' jąąn', tẹ nị kẹtą rą xaka'nu' rą Ndiosí kua'ąn rą.
26 Tẹ nị nąndąnị vą sąkuu' nẹ yivị' jąąn', tẹ nị xąka'nu' nịą Ndiosí, tẹ yi'vi xąvą'ą nịą ka'án nịą ndii:
—Vịtịn ndii, nị xịnị ẹ' ịin chụụn ka'nu' koo' chukuu' —kachi nịą.

Sọ'ọ nị xąą ą kịị' nị kąną Jesús Leví Mateo
(Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17)

27 Ndị'ị jąąn' tẹ nị kẹtą Jesús kua'ąn ą, tẹ nị xịnị ą ịin tẹ kendiaą' ya'vi' xa'ą' ñụụ Roma, tẹ nąni' Leví. Tẹ jąąn' ndii, ndu'ụ' rą mii' kendiaą' ya'vi' rą. Tẹ nị ka'ąn ą xiin' rą ndii:
—Nịą'ą, tẹ kụndikụn ụn' yu'ụ —nị kachị ą.
28 Sąkan' tẹ nị ndọndịchị rą, tẹ nị nąkọọ rą sąkuu' chụụn nuụ' rą, tẹ nị xịkụndikụn ña'a' rą.
29 Tẹ nị xą'ą Leví jąąn' ịin vịko' chiẹ vị'ẹ rą xa'ą' Jesús. Tẹ kua'ą' tẹ kendiaą' ya'vi' xa'ą' ñụụ Roma nị kịxịn xiin' tụkụ nẹ yivị', tẹ nị xịxị nịą xiin' rą xiin' Jesús nuụ' mesa.
30 Tẹ tẹ fariseo xiin' tẹ sania'á tụ'ụn ndẹi' Ndiosí ndii, nị ka'ąn kui'e rą xiin' tẹ ndą'a' xa'ą' ą ndii:
—Vä'ą xąchi' xixi' ndọ', tẹ xi'i' ndọ' xiin' tẹ kendiaą' ya'vi' ñaą' xiin' ịngą ką tẹ xaa' tụ kuąchị —nị kachị rą.
31 Sąkan' tẹ nị ka'ąn Jesús ndii:
—Nẹ vą'ą kuni ndii, küní nịą tẹ tatan', süụ' jąąn' ndii nẹ kuni kụvị kuịtị' kuní rą.
32 Tẹ yu'ụ ndii, kuäxị ị tẹ kąną ị nẹ tuu ña xachuun' ndąku nịą. Süụ' jąąn' ndii kuąxị ị, tẹ kąną ị nẹ xiní ña yoo kuąchị nịą tẹ nąmą nịą nimá nịą —nị kachị ą.

Yo'o' ka'án Jesús ña nduu' ą ndẹẹ naa ịin tẹ tunda'á'
(Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22)

33 Sąkan' tẹ nị ka'ąn ką tẹ jąąn' xiin' ą ndii:
—Tẹ ndą'a' xa'ą' Juan ndii, yoo ndịtịą chitọ vą rą. Tẹ ka'án chitọ vą tụ rą xiin' Ndiosí. Tẹ sąkan' tụ xaa' tẹ ndą'a' xa'ą' tẹ fariseo. Ndisụ tẹ ndą'a' xa'ą' yo'ó ndii, xixi' rą, tẹ xi'i' rą tiaąn tiaąn —nị kachị rą.
34 Tẹ nị ka'ąn Jesús xiin' rą ndii:
—¿Ñáá kụvị tịin ndịẹe' ẹ' nẹ yivị', nẹ ñu'u' mii' yoo ña tunda'á', tẹ kọọ ndịtịą nịą kịị' ndu'ụ' ką tẹ tunda'á' xiin' nịą?
35 Ndisụ xaą ịin kivị' kịị' tụ'ụn nẹ yivị' tẹ tunda'á' jąąn', tẹ kịị' sąkan' ndii, kunị ą kąką ndịtịą nẹ jąąn' —nị kachị ą.
36 Tẹ nị ka'ąn tụ ą ịin ña ka'án ndịąą xiin' tẹ fariseo xiin' tẹ sania'á tụ'ụn ndẹi' Ndiosí ndii:
—Ndẹẹ ịin nẹ yivị' xä'ndia ịin tu'ụn' totọ xąa', tẹ na'ma' ndịąą nịą totọ yąta'. Naa' sąą nịą sąkan' ndii, ką'ndịą saka nịą ña xąa' jąąn', tẹ näkuitá ą xiin' totọ yąta' jąąn'.
37 Tẹ ndẹẹ ịin tụ nẹ yivị' ndii, täąn' nịą vino xąa' tịxịn ịin' yąta'. Sąkan' ña naa' sąą nịą sąkan' ndii, kịị' kuiyą' ra' ndii, tia'ndịą ịin' jąąn', tẹ kuitịą ndọọ ra', tẹ ndọñu'u' saka tụ ịin' jąąn'.
38 Sąkan' na kuii' kuní ą ña tąąn' ẹ' vino xąa' tịxịn ịin' xąa'.
39 Tẹ ndẹẹ ịin nẹ yivị' kịị' xi'i' nịą vino yąta' vą ndii, küni kọ'ọ ką nịą te' xąa',

sąkan' ña ka'án nią ndii, xavixín' ką te' yąta' jąąn' —nį kachį Jesús.

6

Jesús nduu' ña kumi' ndięę' nuų' ndęę kivį' sábado, ña xinąndieę' nę Israel
(Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28)

1 Įin kivį' sábado, ña xinąndieę' nę yivį', kiį' xka'ndíá Jesús kua'ąn ą xiin' tę ndą'a' xa'ą' ą mii' yoo trigo ndii, nį xą'a' tę jąąn' tu'un' rą yǫko' trigo jąąn', tę kuųn' ndą'a' rą ą, tę xaxį' rą ndįkin' ą kua'ąn rą.

2 Tę nį ka'ąn sąvą tę fariseo ndii:

—¿Ndichun na xaa' ndǫ' ña xäta'ąn sąą ę' kivį' sábado, ña xinąndieę' ę'? —nį kachį rą.

3 Tę nį ka'ąn Jesús xiin' rą ndii:

—¿Ñáá tïą'an ką'vį ndǫ' tųtų Ndiosí mii' ka'án ą xa'ą' ña nį xąą David xtą'an' kiį' nį xi'į rą sǫkǫ xiin' tę ndiaka' ta'an' xiin' rą?

4 Tę jąąn' ndii, nį xka'ndią rą tįxįn vį'ę Ndiosí, tę nį nąchiį' rą xitą' vą'ą sų'ųn, tę nį xįxį rą ą, tę nį tąxį tų rą ą xįxį tę ndiaka' ta'an' xiin' rą jąąn', teę' ndee sutų kuįtį' xata'ąn kųxį ña jąąn' —nį kachį ą xiin' rą.

5 Tę nį ka'ąn tų ą ndii:

—Yu'ų, ña nduu' tų tę yivį' ndii, kumi' į ndięę' ndęę xa'ą' kivį' sábado, ña xinąndieę' ę' —nį kachį ą.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kiį' nį sąnda'a Jesús įin tę kui'e ndą'a'
(Mt. 12:9-14; Mr. 3:1-6)

6 Tę įngą kivį' sábado, ña xinąndieę' nę yivį' ndii, nį xka'ndią Jesús tįxįn vį'ę mii' nakayá nę ñųų jąąn', tę sania'á ña'a' ą. Tę nį ką'nį įin tę kui'e ndą'a' kuą'ą įkan'.

7 Tę sania'á tų'ųn ndęi' Ndiosí xiin' tę fariseo ndii, nį chųųn xa'a' vą rą tę kųnį rą naa' sąnda'a ą tę kui'e ndą'a' jąąn' kivį' jąąn', sąkan' tę kųvį kǫǫ įin xa'ą' ña tįin kuąchį rą Jesús.

8 Ndisų Jesús ndii, xą xiní ą sąą xanini nimá tę yivį' jąąn'. Tę nį ka'ąn ą xiin' tę kui'e ndą'a' jąąn' ndii:

—Ndǫndįchį, tę kuįin ųn' mą'in' kaą' —nį kachį ą.

Tę nį ndǫndįchį tę jąąn', tę nį xįkuiįn ndįchį rą įkan'.

9 Sąkan' tę nį ka'ąn Jesús xiin' tę kuni tįin kuąchį ña'a' jąąn' ndii:

—¿Ndee ña taxi' tų'ųn ndęi' Ndiosí sąą ę' kivį' sábado, ña xinąndieę' ę'? ¿Ñáá ña vą'ą taxi' ą sąą ę', uun ña ña nią'a taxi' ą sąą ę'? ¿Ñáá sąkakú ę' nę yivį', uun ką'nį' ndi'i' ę' nią, kachi ą? Nąkuįin ndǫ' —nį kachį Jesús.

10 Tę kiį' ndį'į nį xįtǫ ndiąą ą nuų' į'įn tę ita' sąą xinundųų įkan' ndii, nį ka'ąn ą xiin' tę kui'e ndą'a' jąąn' ndii:

—Sąnąkaá ųn' ndą'a' ųn' —nį kachį ą.

Sąkan' tę nį sąnąkaá rą ndą'a' rą, tę nį ndą'ą ą.

11 Tę nį nąką'mį vą xíni' tę sania'á tų'ųn ndęi' Ndiosí xiin' tę fariseo, tę nį ndątu'un' xiin' ta'an' rą sąą kųvį nąkąsį rą Jesús.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kiį' nį nąkąxįn Jesús uxį uvį ta'an tę ndą'a' xa'ą' ą
(Mt. 10:1-4; Mr. 3:13-19)

12 Kiį' sąkan' ndii, nį kąą Jesús įin įku', tę ndątu'un' ą xiin' Ndiosí. Tę nį ndoǫ ą įkan' nii' ñųu ndatu'un' ą xiin' ą.

13 Tę kiį' nį kitų' ndii, nį kąną ą sąkuu' tę ndikún įchi' ą, tę nį nąkąxįn ą uxį uvį ta'an tę jąąn'. Tę nį chįndu'ų' ą kivį' rą apóstoles, tę tįąnų ą sąnia'á įchi' ą.

14 Įin tę jąąn' nąni' Simón, tę nį chįndu'ų' Jesús įngą kivį' rą Pedro, xiin' ñąnį rą, tę nąni' Andrés, tę įngą rą nąni' Jacobo, xiin' Juan, ñąnį rą, tę įngą tųkų rą nąni' Felipe, tę įngą tųkų rą nąni' Bartolomé,

15 tę įngą tųkų rą nani' Mateo, tę įngą tųkų rą nąni' Tomás, tę įngą tųkų rą nąni' Jacobo, tę jąąn' ndii, si'ę Alfeo nduu' rą, tę įngą tųkų rą nąni' Simón, tę jąąn' ndii, kuenta įin tį'vį tę nani' Zelote nduu' rą.

16 Tę įngą tųkų rą nąni' Judas, tę nduu' ñąnį Jacobo, tę įngą tųkų rą nąni' Judas Iscariote, tę jąąn' nduu' tę nį sąnąkua'a Jesús so'ǫ' ndi'i' ndą'a' tę kuu' ka'nu'.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kiį' nį nąkayą kua'ą' nę yivį', tę nį sąnda'a ña'a' Jesús
(Mt. 4:23-25)

17 Ndį'į jąąn', tę nį nąkaą' Jesús įku' jąąn' xiin' tę ndą'a' xa'ą' ą jąąn', tę nį xįkuiįn ą įin xaan' mii' kandaá. Tę įkan' nį nąkayą kua'ą' xąvą'ą nę ndikún įchi' ą xiin' kua'ą' xąvą'ą nę yivį', nę nį kįęę ñųų Jerusalén, xiin' įngą ñųų ña ñu'u' nuų' ñų'u' Judea, xiin' nę nį kįęę yǫso' ñųų Tiro

xiin' ñụụ Sidón. Nị xạạ nẹ jạạn' tẹ kụnị sọ'ọ nịạ ña ka'ạn ạ. Tẹ nị xạạ tụ nịạ tẹ sạnda'a ña'a' ạ nuụ' kui'ẹ ña ndo'o' nịạ.

18 Tẹ nị sạnda'a tụ ạ nẹ ndo'o' xaa' ña ndịvạ'ạ ña ñu'u' nimá nịạ.

19 Tẹ sạkuu' nẹ yivị' nị xikạ tondịạ ña'a', sạkan' ña xiin' ndịẹẹ' ña kumi' ạ nị sạnda'a ạ sạkuu' nẹ kuni kụvị jạạn'.

Sọ'ọ nị xạạ ạ kịị' nị sạnia'á Jesús xa'ạ' nẹ sañu'u' vạ Ndiosí
(Mt. 5:1-12)

20 Sạkan' tẹ nị ndọnị'ị Jesús nuụ' ạ mii' ita' tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ, tẹ nị ka'ạn ạ ndii:

—Sañu'u' vạ Ndiosí ndo'ó, nẹ nda'vi kuu', sạkan' ña xa'ndia chuun' ạ nimá ndọ'.

21 'Sañu'u' vạ Ndiosí ndo'ó, nẹ xi'í sọkọ vịtịn, sạkan' ña sạnda'ni ạ ndo'ó.

'Sañu'u' vạ Ndiosí ndo'ó, nẹ xaku' vịtịn, sạkan' ña kuakụ ndọ'.

22 'Sañu'u' vạ Ndiosí ndo'ó kịị' kụndạsi' nẹ yivị' ndo'ó, tẹ saxio' nịạ ndo'ó, tẹ ka'án kịnị nịạ xiin' ndọ', tẹ kanịạ'a nịạ xiin' ndọ' xa'ạ' ạ ña ndikún ndọ' yu'ụ, ña nduu' tụ tẹ yivị'.

23 Kịị' sạkan' ndii, vạ'ạ vạ kụnị ị'ịn ndo'ó, tẹ sịị' tụ kụnị ndọ', sạkan' ña ịịn ña vạ'ạ koo' chukuu' ni'ị' ndọ' ndịvi'. Kuạchị ndii sạkan' tụ nị sạndo'o' nẹ xịị' yạta' ẹ', tẹ nị ka'ạn tiakú tụ'ụn Ndiosí xtạ'an'.

24 'Ndisụ ndo'ó, nẹ vikạ' ndii, nda'vi vạ kuu' ndọ', sạkan' ña xạ kumi' ndọ' ña xakuatia' nimá ndọ' ịịn yivị' yo'o' kuịtị'.

25 'Ndo'ó, nẹ xika' chitu' vịtịn ndii, nda'vi vạ kuu' ndọ', sạkan' ña kụxi'ị vạ ndọ' sọkọ.

'Ndo'ó, nẹ xakú vịtịn ndii, nda'vi vạ kuu' ndọ', sạkan' ña kuạkụ suchi' ịnị vạ ndọ'.

26 'Ndo'ó, nẹ ka'án vạ'ạ sạkuu' nẹ yivị' xa'ạ' vịtịn ndii, nda'vi vạ kuu' ndọ', sạkan' ña ịịn kachi nị xạạ tụ nẹ xịị' yạta' ẹ' xtạ'an' xa'ạ' tẹ nị ka'ạn tiakú tụn vixị.

Sania'á Jesús yoo' ña kụndanị ẹ' nẹ ndasi' yoo'
(Mt. 5:38-48; 7:12)

27 'Ndisụ ka'án ị xiin' ndo'ó, nẹ xini sọ'ọ ña ka'án ị vịtịn ndii: Kụndanị ndọ' nẹ ndasi' ndo'ó. Tẹ sạạ ndọ' ña vạ'ạ xa'ạ' nẹ xi'é xini ndo'ó.

28 Tẹ ka'ạn vạ'ạ ndọ' xiin' nẹ sanacha'an' ndo'ó. Tẹ ka'ạn ndọ' xiin' Ndiosí xa'ạ' nẹ kanịạ'a xiin' ndọ'.

29 Tẹ naa' nị sạ'ndia' yọọ kạ ịịn ta'vi' nuụ' ndọ' ndii, tạxị tụ ndọ' tụkụ ta'vi' nuụ' ndọ' sạ'ndia' nịạ. Tẹ naa' yọọ kạ tụ'ụn totọ tití ndọ' ndii, tạxị tụ ndọ' ndịnị ndọ' ndạ'a' nịạ.

30 Tẹ yọọ kạ xikán ña'ạ ndọ' ndii, tạxị tụ ndọ' ạ. Tẹ yọọ kạ xakui'na' ña'ạ ndọ' ndii, näkạn kạ ndọ' ạ nuụ' nịạ.

31 Tẹ sạạ kuní ndọ' sạạ nẹ yivị' xiin' ndọ' ndii, sạkan' tụ sạạ ndo'ó xiin' nịạ.

32 'Tẹ naa' kụndanị ndọ' nẹ ndanị ndo'ó kuịtị' ndii, kọọ' ndẹẹ ịịn ña vạ'ạ xaa' ndọ' na sạkan', kuạchị ndii ndẹẹ nẹ kọọ' Ndiosí nuụ' xaa' ña jạạn'.

33 Tẹ naa' sạạ ndọ' ña vạ'ạ xa'ạ' nẹ xaa' ña vạ'ạ xa'ạ' ndọ' kuịtị' ndii, kọọ' ndẹẹ ịịn ña vạ'ạ xaa' ndọ' na sạkan', kuạchị ndii ndẹẹ nẹ kọọ' Ndiosí nuụ' xaa' ña jạạn'.

34 Tẹ naa' satatu ndọ' ña'ạ ndọ' nuụ' nẹ ndiatu' ịnị ndọ' nạtạxị ạ tẹ kọọ ya'vi' ạ ndii, kọọ' ndẹẹ ịịn ña vạ'ạ xaa' ndọ' na sạkan', kuạchị ndii ndẹẹ nẹ kọọ' Ndiosí nuụ' satatu ta'an' ña'ạ nịạ, tẹ natiin' kua'ạ' kạ nịạ xatạ' ạ.

35 Ndisụ ndo'ó ndii, kụndanị ndọ' nẹ ndasi' ndo'ó, tẹ sạạ ndọ' ña vạ'ạ xa'ạ' nẹ jạạn', tẹ sạtatu ndọ' ña'ạ ndọ' tẹ kụndịạtụ ịnị ndọ' nạtạxị nịạ ạ, tẹ nạtịịn ndọ' ịịn ña vạ'ạ vạ, kụndụụ ndọ' si'ẹ Ndiosí ña ka'nu' koo' chukuu'. Sạkan' ña ña jạạn' ndii, vạ'ạ ịnị ạ xini ạ nẹ täxi' ña chịndạni ạ, tẹ vạ'ạ tụ ịnị ạ xini ạ nẹ nịạ'a.

36 Na kụnduụ ndọ' nẹ kuvita ịnị xa'ạ' nẹ yivị' ndẹẹ naa xaa' yụva' ẹ' Ndiosí kuvita ịnị ạ xa'ạ' nịạ.

Yo'o' sania'á Jesús ña vä'ạ sạạ ẹ' kuenta kuu' nẹ yivị'
(Mt. 7:1-5)

37 'Nätavạ' ndọ' kuenta kuu' nẹ yivị', tẹ nätavạ' tụ Ndiosí kuenta kuu' ndo'ó. Kätun' ndọ' nẹ yivị', tẹ kätun' Ndiosí ndo'ó. Kọọ ka'nu' ịnị ndo'ó xa'ạ' nẹ yivị', tẹ kọọ ka'nu' tụ ịnị ạ xa'ạ' ndọ'.

38 Tạxị ndo'ó ña'ạ ndọ' ndạ'a' nẹ yivị', tẹ tạxị tụ Ndiosí ña jạạn' ndạ'a' ndọ'. Ña jạạn', kịị' tạxị ña'a' ạ ndii, chụnkụ'vạ vạ'ạ ña'a' ạ, tẹ chụnkutụ' ña'a' ạ, tẹ kịsị ạ kụ'vạ jạạn' tẹ nạku'ụn vạ'ạ kạ ạ, tẹ sạkutu' kati'ị' ạ nuụ' totọ ndọ' ndẹẹ kuitịạ vị' ña'ạ

jąąn'. Kuąchį ndii, xiin' kų'vą ña chu'un' ndǫ' ña jąąn', chų'ųn tų Ndiosí ña tąxį ą ndą'a' ndǫ' —nį kachį Jesús.

39 Tę nį ka'ąn Jesús xiin' nįą įin ña ka'án ndįąą ndii:

—Xiní ę' ña kųvį kųndįąką įin tę kui'e nuų' tųkų tę kui'e nuų' ku'ųn rą įchi', kuąchį ndii koyǫ uvį sąa' rą tą'vi'.

40 Įin tę sakuaąn ndii, süų' tę xiní ką nduu' tę jąąn' tę sąkan' tę sania'á ña'a'. Ndisų kiį' ndį'į sąkuaąn rą ña xini tuní jąąn' ndii, kųndųų rą ndęę naa tę sania'á ña'a' jąąn'.

41 Vą'ą xaa' ųn' xito' ųn' naá xi'ę įtun' ndųchi' nuų' ta'an' ųn', tę xäa' ųn' kuenta kuu' tįkundų tun' naá ndųchi' nuų' mįi' ųn'.

42 Vą'ą xaa' ųn' ña ka'án ųn' xiin' ta'an' ųn' ndii: "Tąxį na xtą'ni' į xi'ę įtun' ña naá ndųchi' nuų' ųn', ñąnį į", kiį' xäa' ųn' kuenta kuu' tįkundų tun' naá ndųchi' nuų' mįi' ųn'. Tę xasuvi' xiin' mįi', vą'ą ką xį'nąą xtą'ni' ųn' tįkundų tun' naá ndųchi' nuų' mįi' ųn'. Tę sąkan' kųvį kǫtǫ'nį kaxi' ųn' tę xtą'ni' ųn' xi'ę įtun' ña naá ndųchi' nuų' ta'an' ųn' jąąn'.

Yo'o' sania'á Jesús ña xiin' ña ka'án nę yivį' kųvį nąkųnį ę' ndee nuų' nę yivį' nduu' nįą

(Mt. 7:15-20; 12:33-35)

43 'Ndęę įin įtun' vą'ą kųvį kųųn nduų' nįą'a ndą'a', tę ndęę įin tun' nįą'a kųvį kųųn nduų' vą'ą ndą'a'.

44 Kuąchį ndii, į'įn įtun' tątą ndii, kųvį nąkųnį ę' nų' xiin' nduų' ña kuun' ndą'a' nų'. Sąkan' ña kųvį ką'ndįą ę' higo ndą'a' tun' įñų', nį ndęę kųvį tų ką'ndįą ę' uva ndą'a' įñų' kuiį'.

45 Tę sąkan' tų įin nę yivį' vą'ą ndii, xaa' nįą ña vą'ą ña ñu'u' nimá nįą, tę nę nįą'a ndii, xaa' nįą ña nįą'a ña ñu'u' nimá nįą. Sąkan' ña ña taxa'a chitu' nįą nimá nįą jąąn' nduu' ña ka'án nįą.

Yo'o' ka'án ndįąą Jesús xa'ą' uvį tą'an tę xa'a' vį'ę

(Mt. 7:24-27)

46 '¿Ndichun na ka'án ndǫ' xiin' į ndii: "Yo'ó nduu' xtǫ'ǫ į, yo'ó nduu' xtǫ'ǫ į", tę xäa' ndǫ' ña ka'án į?

47 Yǫǫ ką kuąxį nuų' į, tę xini sǫ'ǫ nįą ña ka'án į, tę xaa' nįą ą ndii, sąnia'á į ndo'ó yoo xiin' nakuitá nįą.

48 Nakuitá nę jąąn' xiin' įin tę nį xąvą'ą vį'ę rą. Tę jąąn' ndii, kunu vą nį xątią rą chįchį xa'ą' vį'ę ndęę nį tondįą rą yuų' chię mii' nį sąkania' rą xa'ą' vį'ę jąąn'. Tę kiį' nį kįęę kua'ą' tęñu'ų' įtią ndęę nį ndąą ra', tę nį kǫndįą ndįęe' ra' xa'ą' vį'ę jąąn' ndii, nį nduvą ą, sąkan' ña nį xą'ą rą ą xatą' yuų'.

49 Ndisų yǫǫ ką xini sǫ'ǫ ña ka'án į, tę xäa' nįą ą ndii, nakuitá nįą xiin' įin tę nį xąvą'ą vį'ę rą. Tę jąąn' ndii, nį xą'ą rą vį'ę jąąn' nuų' ñų'u' kuįtį', tę nį sąkania' rą xa'ą' ą. Tę kiį' nį kįęę kua'ą' tęñu'ų' įtią, tę nį ndąą ra', tę nį kǫndįą ndįęe' ra' xa'ą' vį'ę jąąn' ndii, nį nduvą ą, tę nį nduxįn xąchi' ą —nį kachį Jesús.

7

Sǫ'ǫ nį xąą ą kiį' nį sąnda'a Jesús tę xika' nuu' nuų' įin tę xíin'

(Mt. 8:5-13)

1 Tę kiį' ndį'į nį ka'ąn Jesús sąkuu' ña jąąn' nuų' nę jąąn' ndii, nį kętą ą kua'ąn, tę nį xąą ą ñųų Capernaum.

2 Tę įkan' nį ndu'ų' įin tę xa'ndia chuun' nuų' ciento tę xíin'. Tę xą kuni kųvį kuii įin tę xika' nuu' nuų' rą, tę kundanį ya'ą rą.

3 Tę kiį' nį xįnį tę jąąn' kuento xa'ą' Jesús ndii, nį tį'vi' rą įin uvį tę xįxą nuų' nę judío tę ka'ąn nda'vi rą xiin' Jesús, tę kįxįn sąnda'a ą tę xika' nuu' nuų' rą jąąn'.

4 Tę nį ndękuię tę jąąn' mii' iin' Jesús, tę nį ka'ąn nda'vi rą xiin' ą ndii:

—Įin tę xata'ąn ña chįndįęe' ña'a' ųn' nduu' rą,

5 sąkan' ña ndanį rą nę ñųų ę', tę nį xą'ą mįi' tų rą įin vį'ę mii' nakayá ndų —nį kachį rą.

6 Tę nį kętą Jesús kua'ąn ą xiin' rą. Tę kiį' xą kuyatin' ą vį'ę tę xa'ndia chuun' jąąn' ndii, nį tį'vi' rą įin uvį tę xiní ta'an' xiin' rą, tę kua'ąn ka'ąn tę jąąn' xiin' Jesús. Tę nį ka'ąn rą xiin' ą ndii:

—Ka'án tę xa'ndia chuun' ndii: "Tákui'e, sąndi'nį xiin' mįi' ųn' kǫǫ' nduu' xąchi' yu'ų na ndi'vį ųn' vį'ę į,

7 xa'ą' ą jąąn' na nį ndęę nį kųndįęni į ña ku'ųn nąta'an' į xiin' ųn'. Sąkan' na kuii' ka'ąn chuun' kuįtį' ųn', tę ndą'ą tę xika' nuu' nuų' į.

8 Kuạchị ndii yoo tụ tẹ xa'ndia chuun' nuụ' yu'ụ, tẹ yoo' tụ tẹ xíin' tẹ xa'ndia chuun' yu'ụ nuụ'. Tẹ kịị' ka'án ị xiin' ịịn rạ: Kua'an' ndii, kua'ạn rạ. Tẹ kịị' ka'án ị xiin' ịngạ rạ: Nịạ'ạ ndii, kuạxị rạ. Tẹ kịị' ka'án ị xiin' tẹ xika' nuu' nuụ' ị: Sạạ ụn' ña ọ'ọ' ndii, xaa' rạ ña jạạn'", kachi rạ —nị kachị tẹ xiní ta'an' xiin' rạ jạạn' xiin' ạ.

9 Tẹ kịị' nị xịnị sọ'ọ Jesús ña jạạn' ndii, nị nạndạnị ạ nị xịnị ạ tẹ xa'ndia chuun' jạạn'. Tẹ nị ndịkọ kuiín ạ, tẹ nị ka'ạn ạ xiin' nẹ ndikún ña'a' jạạn' ndii:

—Ña ndạku ka'án ị xiin' ndọ' ndii, tïạ'an kụnị ị ndẹẹ ịịn nẹ ta'an' ẹ', nẹ Israel, nẹ ịnị xini yu'ụ ndẹẹ naa ịnị tẹ jạạn' —nị kachị ạ.

10 Tẹ kịị' nị nạndịko' tẹ nị tị'vi' tẹ xíin' jạạn' vị'ẹ ndii, xạ nị ndạ'ạ tẹ xika' nuu' jạạn'.

Sọ'ọ nị xạạ ạ kịị' nị sạnạtiaku Jesús si'ẹ ịịn ña' kuaạn' ñụụ Naín

11 Tẹ kịị' nị xka'ndịạ ndia'vi' kivị' ndii, nị kẹtạ Jesús, tẹ kua'ạn ạ ñụụ ña nạni' Naín. Tẹ kua'ạn tụ kua'ạ' nẹ ndikún ịchi' ạ xiin' kua'ạ' xạvạ'ạ kạ nẹ yivị' xiin' ạ.

12 Tẹ kịị' nị kụyạtịn ạ yi'e' ñụụ jạạn' ndii, nị xịnị ạ ña kua'ạn nạtaạn' nẹ yivị' ịịn tẹ nị xi'ị. Tẹ nị xi'ị jạạn' ndii, ịịn ndạạ' rạ sạkan' nduu' si'ẹ ịịn ña' kuaạn', tẹ kua'ạ' vạ nẹ ñụụ jạạn' kua'ạn xiin' a'.

13 Tẹ kịị' nị xịnị xtọ'ọ ẹ' ña' jạạn' ndii, nị kụvịta ịnị ạ xa'ạ' a', tẹ nị ka'ạn ạ xiin' a' ndii:

—Kuäkụ ụn' —nị kachị ạ.

14 Tẹ nị kụyạtịn ạ mii' kanu' tẹ nị xi'ị jạạn', tẹ nị tondịạ ndạ'a' ạ ña'a' ạ, tẹ nị xịkuitạ tẹ ndiso' ña'a', tẹ nị ka'ạn Jesús ndii:

—Tẹ lụị, xiin' yo'ó ka'án ị, ndọkoọ ụn' —nị kachị ạ.

15 Sạkan' tẹ nị ndọkoọ tẹ nị xi'ị jạạn', tẹ nị xạ'a' ka'án rạ. Tẹ nị sạnạkua'a ña'a' Jesús ndạ'a' sị'i' rạ.

16 Tẹ nị yi'vi xạvạ'ạ sạkuu' nẹ yivị' jạạn' kịị' nị xịnị nịạ ña jạạn', tẹ nị xạka'nu' nịạ Ndiosí ka'án nịạ ndii:

—Ịịn tẹ ka'nu' ka'án tiakú tụ'ụn Ndiosí nị tuvị tẹịn ẹ' —nị kachị nịạ.

Tẹ nị ka'ạn tụ nịạ ndii:

—Ndiosí ndii, kuạxị chịndịẹe' ạ yoo', nẹ nduu' kuenta ạ —nị kachị nịạ.

17 Tẹ nị kikụ kuento xa'ạ' Jesús kạnii' nuụ' ñụ'u' Judea xiin' sạkuu' ñụụ ña ñu'u' yạtịn jạạn'.

Ka'án Jesús xiin' nẹ yivị' xa'ạ' Juan, tẹ nị sạkuchi' nẹ yivị' kuenta Ndiosí (Mt. 11:2-19)

18 Tẹ ndạ'a' xa'ạ' Juan ndii, nị ndạtu'un' ndi'ị rạ nuụ' tẹ jạạn' xa'ạ' sạkuu' ña xaa' Jesús. Tẹ nị kạnạ Juan jạạn' uvị ta'an rạ,

19 tẹ nị tị'vi' ña'a' rạ nuụ' Jesús, tẹ ndạtu'ụn' ña'a' rạ ndii: "¿Ñáá yo'ó nduu' ña nị tịạnụ' Ndiosí sạkakú ndu'ụ, uun vạ'ạ kạ ndiatu' ndụ xaạ ịngạ rạ?, kachị ndọ'", nị kachị Juan xiin' tẹ jạạn'.

20 Sạkan' na kịị' nị ndẹkuịẹ tẹ jạạn' mii' iin' Jesús, tẹ nị ka'ạn rạ xiin' ạ ndii:

—Juan, tẹ sakuchi' nẹ yivị' kuenta Ndiosí, nị tị'vi' ndu'ụ tẹ ndạtu'ụn' ndụ yo'ó ndii: ¿Ñáá yo'ó nduu' ña nị ka'ạn Ndiosí tị'vi' ạ sạkakú ndu'ụ, uun ñáá kuní ạ ndiatu' ndụ xaạ ịngạ rạ? —nị kachị rạ.

21 Xạ sạvạ nị hora jạạn' nị sạnda'a Jesús kua'ạ' nẹ kuni kụvị xiin' ki'in' nuụ' kui'ẹ xiin' kui'ẹ xịị, tẹ nị tavạ' tụ ạ kua'ạ' ña ndịvạ'ạ nimá nẹ yivị', tẹ nị sạnda'a tụ ạ kua'ạ' nẹ kui'e ndụchi' nuụ'.

22 Tẹ nị ka'ạn Jesús xiin' tẹ jạạn' ndii:

—Kua'an ndọ' tẹ ka'ạn ndọ' xiin' Juan ña nị xịnị ndụchi' nuụ' ndọ' xiin' ña nị xịnị sọ'ọ ndọ'. Nẹ kui'e ndụchi' nuụ' ndii, nuniá' ndụchi' nuụ' nịạ, nẹ kui'e xa'ạ' ndii, nakaka' nịạ, nẹ kumi' kui'ẹ te'i ndii, nda'a nịạ, nẹ so'o' ndii, nuniá' sọ'ọ nịạ, nẹ nị xi'ị ndii, natiaku nịạ, tẹ nẹ nda'vi kuu' ndii, ka'án ndọsọ' ị tụ'ụn vạ'ạ nuụ' nịạ.

23 Tẹ sañu'u' vạ Ndiosí nẹ näkọọ ña ịnị nịạ xini nịạ yu'ụ —nị kachị ạ.

24 Tẹ kịị' nị kịẹẹ tẹ jạạn' kua'ạn rạ ndii, nị xạ'a' Jesús ndatu'ún' ạ nẹ yivị' xa'ạ' Juan ndii:

—¿Yọọ nị xa'ạn kọtọ ndọ' kịị' nị xa'ạn ndọ' mii' taxịn' kaa'? ¿Ñáá nị xan kọtọ ndọ' ịịn tẹ yivị', tẹ xiko' ndẹẹ naa xiko' tun' yọọ' xaa' tachị'?

25 Süụ' sạkan' nduu' ạ. ¿Yọọ nị xan kọtọ ndọ' na sạkan'? ¿Ñáá ịịn tẹ yivị' tẹ ni'nu' totọ ndạtụn' vạ? Süụ' sạkan' nduu' ạ, sạkan' ña tẹ yivị', tẹ ni'nu' totọ ndạtụn' jạạn' tẹ ndiee' sịị' rạ ndii, vị'ẹ rey ndiee' tẹ jạạn'.

26 Sąkan' na kuii', ¿yǫǫ nduu' rą nį
xa'ąn kǫtǫ ndǫ'? ¿Ñáá įin tę ka'án tiakú
tų'ųn Ndiosí? Ñą ndąku ka'án į xiin' ndǫ'
ndii, sųvį xnąą'ą rą, ndisų ya'ą ką tę sąkan'
tę ka'án tiakú tų'ųn Ndiosí kųitį' nduu' tę
jąąn'.
27 Sąkan' ñą xa'ą' Juan jąąn' yosǫ' ą
nuų' tųtų Ndiosí mii' ka'án ą ndii:
Kǫtǫ ųn', tį'vi' į xį'ną įin tę xika' nuu' nuų'
į,
tę tę jąąn' sąkoo' tų'vą nę yivį' xa'ą' ųn'.
Sąkan' kachi ą.
28 'Tę ka'án į xiin' ndǫ' ñą tïą'an tuvį įin
tę ka'nu' ką įin yivį' tę sąkan' Juan jąąn',
ndisų tęin nę xą xa'ndia chuun' Ndiosí
nimá ndii, nę yivį' nę nda'vi sǫ'ǫ kųitį'
nduu' nę ka'nu' ką įkan' tę sąkan' Juan
jąąn'.
29 Tę sąkuu' nę nį xįnį sǫ'ǫ ñą nį ka'ąn
tę jąąn', ndęę tę kendiaą' yą'vį xa'ą' ñųų
Roma ndii, nį nia'ą nįą ñą ñą ndąku xaa'
Ndiosí, sąkan' na nį chįchį nįą kuenta ą
nį xąą Juan jąąn'.
30 Ndisų tę fariseo xiin' tę sanakuachi'
tų'ųn ndęi' Ndiosí ndii, nį xąsiin' rą ñą
kuní Ndiosí xa'ą' rą, sąkan' ñą nï nąmą
rą nimá rą, ñą jąąn' na nï sąkuchi' ñą'a'
Juan kuenta ą.
31 '¿Ndee ñą nąkątą į xiin' nę ndiee' įin
yivį' vįtįn? Tę, ¿yǫǫ xiin' nakuitá nįą?
32 Nakuitá nįą xiin' ndęę naa nę kuachį',
nę xasikį' xiin' ta'an' mą'in' yą'vį, tę ka'án
xiin' ta'an' nįą ndii: "Nį tįvį ndų tun' yoǫ',
tę nï taxa'a' ndǫ'. Nį xįtą ndų yąą nda'vi
kua'ąn, tę nï xąkų ndǫ'", kachi xiin' ta'an'
nįą.
33 Sąkan' kuu' nįą, kuąchį ndii nį kįxįn
Juan tę sakuchi' nę yivį' kuenta Ndiosí, tę
nï xįxį vą'ą rą, tę nį ndęę nï xį'į tų rą vino.
Tę nį ka'ąn ndǫ' ñą ñą ndįvą'ą naá nimá
rą.
34 Įkan' tę nį xaą yu'ų, ñą nduu' tų tę
yivį', tę xixi' vą'ą į, tę xi'i' į, tę ka'án ndǫ'
ñą įin tę xixi' ndąsį' nuų' nduu' į, tę nduu'
tų į įin tę xinį. Tę ka'án tų ndǫ' ñą nduu'
į tę ndiaka' ta'an' xiin' tę kendiaą' yą'vį
xa'ą' ñųų Roma xiin' tųkų tę xaa' kuąchį,
kachi ndǫ'.
35 Ndisų nę kumi' ñą ndichi ndii, nia'á
nįą ą xiin' ñą xaa' nįą —nį kachį Jesús.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kįį' nį xa'ąn Jesús vį'ę įin tę fariseo, tę nani' Simón

36 Įin tę fariseo nį ka'ąn nda'vi xiin'
Jesús tę kun kųxį ą vį'ę rą. Tę nį ndi'vį
ą, tę nį xįkųndu'ų' ą tę kųxį ą nuų' mesa.
37 Įkan' tę nį xąą įin ñą'a', ña' xaa'
kuąchį, sąkan' ñą nį xįnį a' kuento ñą
ndu'ų' Jesús vį'ę tę fariseo jąąn' xixi' ą,
tę ni'i' a' įin įimita yuų' ñą nį kuą'ą xiin'
alabastro mii' naá xą'ąn xavixín' xąvą'ą.
38 Tę nį kųyątįn a' xatą' Jesús xaku' a'
iin' xiti' a' xa'ą' ą, tę nį xą'a' xitíá tįkui
ndųchi' nuų' a', tę nį chįi xa'ą' Jesús,
sąkan' tę nį sąnąyaa' ą a' xiin' įxi' xíni'
a', tę nį chįto tų ą a', tę nį sąkaa' a' xą'ąn
xavixín' jąąn' xa'ą' ą.
39 Kįį' nį xįnį tę fariseo, tę nį kąną Jesús,
tę kųxį ą vį'ę rą jąąn', ñą xaa' ñą'a' jąąn'
xiin' ą ndii, nį ka'ąn rą xiin' nimá rą ndii:
"Tę yivį' kaą' ndii, naa' tę ka'án tiakú
tų'ųn Ndiosí xnąą'ą nduu' rą ndii, nąkųnį
rą ndee nuų' ñą'a' nduu' ña' tondíá ñą'a'
kaą', sąkan' ñą ña' xaa' kuąchį nduu' a'",
nį xąnįnį rą xiin' nimá rą.
40 Įkan' tę nį ka'ąn Jesús xiin' rą ndii:
—Simón, yoo įin ñą kuni ka'ąn į xiin'
ųn' —nį kachį ą.
Sąkan' tę nį ka'ąn tę jąąn' ndii:
—Maestro, ka'ąn xiin' į —nį kachį rą.
41 Sąkan' tę nį ka'ąn ą xiin' rą ndii:
—Yoo uvį ta'an tę yivį', tę nį tątų xų'un'
nuų' įin tę satatu xų'un'. Įin rą ndii u'ųn
ciento ndiso' įka' ñą'a' rą. Tę įngą rą ndii,
uvį xįkǫ uxį ndiso' įka' ñą'a' rą.
42 Tę kįį' nï kųvį sąnąndiko' uvį sąa'
rą xų'un' ñą nį tątų rą jąąn' ndii, nį yoǫ
ka'nu' įnį tę satatu xų'un' jąąn' xa'ą' uvį
sąa' rą. Tę ka'ąn xiin' į vįtįn, ¿ndee tę yivį'
jąąn' nduu' tę nia'ą ñą kundanį ką rą tę
satatu xų'un' jąąn'? —nį kachį Jesús.
43 Tę nį nąkuįin Simón ndii:
—Tuu į ndii, tę nį ndisǫ įka' kua'ą' ką
ña'a' jąąn' nduu' tę kųndanį ką ñą'a' —nį
kachį rą.
Tę nį ka'ąn ą xiin' rą ndii:
—Ña ndąku ka'án ųn' —nį kachį ą.
44 Sąkan' tę nį nąkǫtǫ ą nuų' ñą'a' jąąn',
tę nį ka'ąn ą xiin' Simón ndii:
—¿Xą nį xįnį ųn' ñą xaa' ñą'a' kaą' xiin'
į? Kįį' nį xąą į vį'ę ųn' ndii, nï tąxį ųn'
tįkui nątįą į xa'ą' į. Ndisų ñą'a' yǫ'ǫ' ndii,
xiin' tįkui nuų' a' nį sąchii' a' xa'ą' į, tę
xiin' įxi' xíni' a' nį sąnąyaa' a' ą.

45 Tẹ nị ndẹẹ nuụ' ị nï chịto ụn'. Ndisụ ña'a' yọ'ọ' ndii, tïa'an vịkuiịn a' chitọ a' xa'ạ' ị ndẹẹ kiị' nị xạạ ị vị'ẹ ụn'.
46 Tẹ nị ndẹẹ xạ'ạn oliva nï sạkaa' ụn' xíni' ị. Ndisụ ña'a' yọ'ọ' ndii, nị sạkaa' a' xạ'ạn xavixín' xạvạ'ạ xa'ạ' ị.
47 Xa'ạ' ạ jạạn' na ka'án ị xiin' ụn' ndii, teẹ' ndee kua'ạ' ya'ạ kuạchị ndiso' ña' kaạ' ndii, xạ nị ndọyọ ạ, sạkan' ña kua'ạ' vạ kundanị a' yu'ụ. Ndisụ yọọ kạ tuu ña sie kuịtị' kuạchị nịạ nị ndọyọ ndii, sie kuịtị' kundanị nịạ yu'ụ —nị kachị ạ.
48 Tẹ nị ka'ạn ạ xiin' ña' jạạn' ndii:
—Xạ nị ndọyọ kuạchị ụn' —nị kachị ạ.
49 Tẹ, tẹ yivị' tẹ ndiee' xixi' xiin' Jesús ndii, nị xạ'a' ka'án xiin' ta'an' rạ ndii:
—¿Yọọ nduu' tẹ kaạ', tuu rạ, na ka'ạn rạ ña xạ nị ndọyọ kuạchị ña' kaạ'? —nị kachị rạ.
50 Tẹ nị ka'ạn kạ Jesús xiin' ña' jạạn' ndii:
—Xa'ạ' ạ ña ịnị ụn' xini ụn' yu'ụ ndii, xạ nị kakụ ụn' nuụ' kuạchị ụn'. Kua'an tẹ Ndiosí na tạxị ña manị' kọọ xiin' ụn' —nị kachị ạ.

8

Yo'o' ka'án ạ xa'ạ' ña'a', nẹ nị chịndịẹe' ta'an' xiin' Jesús

1 Tẹ kiị' nị xka'ndịạ ña jạạn' ndii, nị xa'ạn Jesús xiin' tẹ uxị uvị ndạ'a' xa'ạ' ạ jạạn' sạạ ñụụ xiin' ndạ'a' ạ ka'án ndọsọ' ạ tụ'ụn vạ'ạ xa'ạ' sạạ xa'ndia chuun' Ndiosí nimá nẹ yivị'.
2 Tẹ kua'ạn tụ ndia'vi' ña'a', nẹ nị ndiakạ ta'an' xiin' ạ. Sạvạ nẹ jạạn' nị sạnda'a ạ nuụ' kui'ẹ, tẹ sạvạ tụkụ nịạ nị tạvạ' ạ ña ndịvạ'ạ nimá. Ịin ña'a' jạạn' nạni' María Magdalena, ña' nị tạvạ' Jesús uxạ ta'an ña ndịvạ'ạ nimá.
3 Tẹ ịngạ ña'a' jạạn' nạni' Juana, ña' si'i Chuza, tẹ ndiso' chuun' xa'ạ' ña'ạ Herodes. Tẹ ịngạ kạ ña'a' jạạn' nạni' Susana, xiin' ki'in' tụkụ ña'a', nẹ nị chịndịẹe' ña'a' xiin' ña'ạ nịạ.

Sọ'ọ kua'ạn ña nị sạnia'á Jesús xa'ạ' ịin ñụ'u' mii' kikụ' ịin tẹ yivị' ndịkin'
(Mt. 13:1-15; Mr. 4:1-20)

4 Tẹ kiị' nị nạkayạ kua'ạ' koo' chukuu' nẹ yivị', nẹ nị kịẹẹ ki'in' ñụụ, tẹ kụnị nịạ Jesús ndii, nị ka'ạn ạ ịin ña ka'án ndịạạ nuụ' nịạ:
5 —Unta' ndii, nị kẹtạ ịin tẹ yivị' kua'ạn kịkụ' rạ ndịkin' trigo mii' xika' rạ. Tẹ kiị' kikụ' rạ ndịkin' jạạn' ndii, sạvạ ạ nị koyọ nuụ' ịchi', tẹ nị xaịn nẹ yivị' ạ. Tẹ nị ndẹkuịẹ tụ sạạ, ti' ta'nu' ndịvi', tẹ nị xạxị' ri' ạ.
6 Tẹ sạvạ tụkụ ndịkin' nị koyọ mii' yaxin' vạ ndosọ' ñụ'u' xatạ' yuụ'. Tẹ kiị' nị ndutịạ ạ ndii, nị ichị xạchi' ạ, sạkan' ña nị naỵạạ ñụ'u' mii' ita' ạ.
7 Tẹ sạvạ tụ tụkụ ạ nị koyọ tẹịn ku'ụ ịñụ'. Tẹ kiị' nị xạ'nụ ịñụ' jạạn' ndii, nị tavị ạ ịtịạ trigo jạạn', tẹ nị xạ'nị' ndi'i' ña'a' ạ.
8 Tẹ sạvạ kạ tụkụ ạ nị koyọ nuụ' ñụ'u' ña'ma. Tẹ nị ndutịạ ạ, tẹ nị xạ'nụ ạ, tẹ nị kụụn ya'ạ ndịkin' ạ. Tẹ ị'ịn ịtịạ trigo jạạn' nị tạxị ndẹẹ ciento vị' ndịkin' —nị kachị ạ.
Kiị' ndị'ị nị ka'ạn Jesús ña jạạn', ịkan' tẹ nị ka'ạn ti'e' kạ ạ ndii:
—Ndo'ó, nẹ xini sọ'ọ ndii, chụụn xa'a' vạ ndọ' ña nị ka'ạn ị —nị kachị ạ.

Yo'o' sanakuachi' Jesús ña ka'án ndịạạ jạạn'
(Mt. 13:10-17; Mr. 4:10-12)

9 Tẹ ndạ'a' xa'ạ' Jesús ndii, nị ndạtu'ụn' ña'a' rạ sạạ kuni kachị ña nị ka'ạn ndịạạ ạ jạạn'.
10 Tẹ nị ka'ạn ạ xiin' rạ ndii:
—Ndo'ó ndii, taxi' Ndiosí ña kụndạnị ndọ' ña xiní mịi' kuịtị' ạ xa'ạ' sạạ xa'ndia chuun' ạ nimá nẹ yivị'. Ndisụ nuụ' ịngạ nẹ yivị' ndii, xiin' ña ka'án ndịạạ kuịtị' ka'án ị. Sạkan' tẹ teẹ' ndee xito' nịạ ndii, kọọ' xạchi' ạ kụvị kụnị nịạ. Tẹ teẹ' ndee xini sọ'ọ tẹ xini sọ'ọ nịạ ndii, kụ̈ndạnị nịạ ạ.

Ka'án Jesús ndee ña kuni kachị ña ka'án ndịạạ xa'ạ' tẹ kikụ' ndịkin' jạạn'
(Mt. 13:18-23; Mr. 4:13-20)

11 ’Ña yọ'ọ' kuni kachị ña ka'án ndịạạ ị jạạn'. Ndịkin' jạạn' nduu' ndẹẹ naa tụ'ụn Ndiosí.
12 Tẹ ịchi' mii' nị koyọ sạvạ ndịkin' jạạn' nduu' ndẹẹ naa nimá sạvạ nẹ yivị', nẹ xini sọ'ọ tụ'ụn Ndiosí. Tẹ kiị' ndi'i' xini sọ'ọ nịạ ạ ndii, kuạxị ña ndịvạ'ạ, tẹ tu'un' ạ ña jạạn' nimá nịạ tẹ kuïnị nịạ kụnị nịạ Ndiosí tẹ kakụ nịạ nuụ' kuạchị nịạ.

13 Tę ñų'u' yaxin' vą ña ndosǫ' xatą' yuų' mii' nį koyǫ sąvą ndįkin' jąąn' nduu' ndęę naa nimá sąvą tųkų nę yivį', nę xini sǫ'ǫ tų'ųn Ndiosí, tę vą'ą kuni nįą natiin' nįą ą. Ndisų kǫǫ' tįǫ'ǫ ą nimá nįą, xa'ą' ą jąąn' na įįn kanį' tįǫ' kandixa' nįą, tę kįį' ndo'o' nimá nįą ndii, nakoo' nįą tų'ųn jąąn'.

14 Tę ñų'u' mii' yoo ku'ų įñų', mii' nį koyǫ sąvą ndįkin' jąąn' nduu' ndęę naa nimá sąvą nę yivį', nę xini sǫ'ǫ tų'ųn Ndiosí. Ndisų kiee' sǫ'ǫ nįą kua'ąn nįą, tę xą'a' ndi'nį vą nimá nįą xa'ą' ña yoo įįn yivį', xiin' xa'ą' ña vika', xiin' ña sįį' ña yoo įįn yivį'. Tę taví sąkuu' ña jąąn' tų'ųn jąąn', tę nanduu' ą ndęę naa ña kǫǫ' ndįkin' kuun' ndą'a'.

15 Tę ñų'u' ña'ma mii' nį koyǫ sąvą ndįkin' jąąn' nduu' ndęę naa nę xini sǫ'ǫ tų'ųn jąąn', tę xika' ndąku nįą xiin' ą, tę įnį nįą xini nįą ą xiin' nimá vą'ą. Tę kundieni nįą xaa' nįą ña ka'án tų'ųn jąąn'.

Sania'á Jesús įįn ña ka'án ndįąą xa'ą' kąą tuún
(Mr. 4:21-25)

16 'Ndęę įįn nę yivį' näkųn' kąą tuún, tę kąnį nįą tįxįn įįn kįsį, nį ndęę käni tų nįą ą tįxįn įįn tun' xtǫ. Süų' jąąn' ndii nakųn' nįą ą, tę xani' nįą ą mii' sukun tę kųvį tuvi' nuų' nę xka'ndíá tįxįn vį'ę.

17 Kuąchį ndii kǫǫ' ndęę įįn ña iin' sa'ví ña nätuvį, tę kǫǫ' tų ndęę įįn ña ñu'u' sį'e ña nätuvį sąą Ndiosí, tę kųnį nę yivį' ą naá kivį'.

18 Chųųn xa'a' vą ndǫ' sąą xini sǫ'ǫ ndǫ' ña ka'án į xiin' ndǫ'. Kuąchį ndii, yǫǫ ką kundanį sąvą ña ka'án į jąąn' ndii, tąxį į ña kųndąnį kua'ą' ką nįą ą. Ndisų yǫǫ ką täxi' sǫ'ǫ xa'ą' ą jąąn' ndii, ndęę ña sie, ña tuu nįą kundanį nįą, nąndosǫ' nįą sąą į —nį kachį ą.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kįį' nį kįxįn sį'i' Jesús xiin' ñąnį ą nanduku' ña'a' nįą
(Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35)

19 Sąkan' tę nį xąą si'i' Jesús xiin' ñąnį ą vį'ę mii' iin' ą. Ndisų nį̈ kųvį kųyątįn nįą nuų' ą sąkan' ña chitu' nį'į vą nę yivį'.

20 Nį ka'ąn įįn nę yivį' xiin' ą ndii:

—Tákui'e, sį'i' ųn' xiin' ñąnį ųn' ndii, kį'ę ita' nįą, tę kuni kųnį nįą yo'ó —nį kachį nįą.

21 Sąkan' tę nį ka'ąn Jesús xiin' nę jąąn' ndii:

—Ndęę naa sį'i' xiin' ñąnį į nduu' sąkuu' nę xini sǫ'ǫ tų'ųn Ndiosí, tę xaa' nįą ña ka'án ą —nį kachį ą.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kįį' nį ka'ąn chuun' Jesús, tę nį xįkuiįn tachį' ndįęe'
(Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41)

22 Unta' ndii, nį skǫ'nu' Jesús tįxįn įįn tundǫo' xiin' tę ndą'a' xa'ą' ą, tę nį ka'ąn ą xiin' rą ndii:

—To'ǫ' ndǫ', tę xka'ndįą ę' tųkų ta'vi' xįǫǫ mįnį —nį kachį ą.

Sąkan' tę nį kętą ą kua'ąn ą xiin' rą.

23 Tę kįį' kua'ąn rą nuų' mįnį jąąn' ndii, nį kixįn Jesús. Tę nį xą'a' xika' ndįęe' tachį', tę nį xą'a' ko'ni' tįkui tįxįn tundǫo' jąąn', tę xą ndęka'nų xą ndę̈ka'nų nų'.

24 Tę nį sąndoto' rą Jesús ka'án rą xiin' ą ndii:

—¡Tákui'e, tákui'e, xą kuni ndǫñu'u' ę'! —nį kachį rą.

Tę nį ndǫkoǫ ą, tę nį ka'ąn chuun' ą xiin' tachį' xiin' tįkui mįnį, tę nį xįkuiįn ndǫǫ tachį' jąąn', tę nį nąkųnaą taxįn' tų tįkui mįnį jąąn'.

25 Tę nį ka'ąn Jesús xiin' rą ndii:

—¿Ñáá tïą'an tų įnį ndǫ' xini ndǫ' yu'ų? —nį kachį ą.

Tę nį nąndąnį yi'vi rą ka'án xiin' ta'an' rą ndii:

—¿Yǫǫ nduu' tų tę yivį' kaą', na kuii' ndęę tachį' xiin' tįkui mįnį ka'án chuun' rą xiin', tę kandixa' ña'a' ą? —nį kachį rą.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kįį' nį tąvą' Jesús ña ndįvą'ą nimá įįn tę ñų'u' Gadara
(Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20)

26 Sąkan' tę nį xąą Jesús xiin' tę ndą'a' xa'ą' ą ndęę tųkų ta'vi' yų'u' mįnį Galilea jąąn', nuų' ñų'u' nę Gadara.

27 Tę kįį' nį nųų Jesús tundǫo' jąąn' ndii, nį kįxįn nąta'an' įįn tę Gadara xįįn' ą, tę jąąn' ndii, ña ndįvą'ą naá nimá rą. Tę xą ną'a' vą sando'o' ña'a' ą tę kǫǫ' totǫ ni'nu' rą, tę nį ndęę ndü'ų' tų rą vį'ę. Süų' jąąn' ndii yavį ndįį ndu'ų' rą.

28 Tę kįį' nį xįnį rą Jesús ndii, ti'e' vą nį nde'į rą tę nį xįkuiįn xiti' rą nuų' ą ka'án rą ndii:

—¿Ndichun kuąxį ųn' sątąña'ą' ųn' yu'ų, Jesús si'ę Ndiosí ndu'ų' ndįvi'?

Ka'án nda'vi i̱ xiin' u̱n' ña̱ sändo'o' u'vi̱ u̱n' yu'u̱ —ni̱ kachi̱ ra̱.

29 Ni̱ ka'a̱n ra̱ sa̱kan' xiin' a̱ sa̱kan' ña̱ xa̱ ni̱ ka'a̱n chuun' a̱ xiin' ña̱ ndi̱va'a̱ ja̱a̱n' ña̱ ke̱ta̱ a̱ nimá ra̱. Kua̱chi̱ ndii xa̱ na̱'a' va̱ xiko' ni'i' ña̱'a' ña̱ ndi̱va'a̱ ja̱a̱n'. Te̱e̱' ndee satiín ña̱'a' ne̱ yivi̱' xiin' ka̱rena ndu̱'u', uun xiin' ka̱a̱ ña̱ yoo tivi̱, ndii xa'ndia ra̱ ña̱ ja̱a̱n', te̱ taxi' ña̱'a' ña̱ ndi̱va'a̱ ja̱a̱n' te̱ kua'a̱n ra̱ mii' taxi̱n' kaa'.

30 Te̱ ni̱ nda̱tu'u̱n' ña̱'a' Jesús ndii:

—¿Sa̱a̱ na̱ni' yo'ó? —ni̱ kachi̱ a̱.

Te̱ ni̱ ka'a̱n ra̱ ndii:

—Legión nani' i̱ —ni̱ kachi̱ ra̱.

Ni̱ ka'a̱n ra̱ ña̱ ja̱a̱n', kua̱chi̱ ndii kua'a̱' va̱ ña̱ ndi̱va'a̱ ni̱ ko'ni̱ nimá ra̱.

31 Sa̱kan' te̱ ni̱ ka'a̱n nda'vi va̱ ña̱ ndi̱va'a̱ ja̱a̱n' nuu̱' Jesús, ña̱ ti̱'vi' ña̱'a' a̱ yavi̱ kunu va̱.

32 Ya̱ti̱n i̱kan' ni̱ yoo o̱ i̱in i̱tu̱n te̱ ndoso̱' i̱in ti̱'vi̱ chie̱ kini̱ xaxi̱' ri' ku'u̱. Te̱ ni̱ ka'a̱n nda'vi tu̱ku̱u̱ a̱ xiin' Jesús ña̱ ta̱xi̱ a̱ ña̱ kun ko'ni̱ a̱ ti̱xi̱n kini̱ ja̱a̱n'. Sa̱kan' te̱ ni̱ ta̱xi̱ Jesús ña̱ ko'ni̱ a̱ ti̱xi̱n ri'.

33 Te̱ ni̱ ki̱e̱e̱ ña̱ ndi̱va'a̱ ja̱a̱n' nimá te̱ yivi̱' ja̱a̱n', te̱ ni̱ ko'ni̱ a̱ ti̱xi̱n kini̱ ja̱a̱n'. Te̱ ni̱ ta̱xta'an' ri' ni̱ na̱kaa̱' ri' mii' nako' i̱tu̱n ja̱a̱n' nde̱e̱ ni̱ koyo̱ ri' mi̱ni̱ te̱ ni̱ ka'a̱ ndo̱o̱ ri' te̱ ni̱ xi'i̱ ri'.

34 Te̱ yivi̱' te̱ ndiee' xito' kini̱ ja̱a̱n' ndii, ni̱ xi̱nu̱ ra̱ kuan nu'u̱ ra̱ ki̱i̱' ni̱ xi̱ni̱ ra̱ ña̱ ni̱ ndo'o̱ ti' ja̱a̱n'. Te̱ ni̱ ka'a̱n ra̱ xiin' ne̱ ndiee' ñu̱u̱ ra̱ ndee ña̱ ni̱ xka'ndi̱a̱. Te̱ ni̱ ka'a̱n tu̱ ra̱ xiin' ne̱ ndiee' ya̱ti̱n ñu̱u̱ ja̱a̱n'.

35 Te̱ ni̱ ki̱e̱e̱ ne̱ yivi̱' kuan ku̱ni̱ ndu̱chi' nuu̱' ni̱a̱ ndee ña̱ ni̱ xka'ndi̱a̱ i̱kan'. Te̱ ni̱ nde̱ku̱i̱e̱ ni̱a̱ mii' iin' Jesús, te̱ ni̱ xi̱ni̱ ni̱a̱, te̱ ni̱ ñu'u̱ ña̱ ndi̱va'a̱ nimá ndu'u̱' ra̱ nuu̱' Jesús, ni'nu' ra̱ toto̱, te̱ xa̱ ku̱vi̱ tu̱ xanini va'a̱ ra̱. Ki̱i̱' ni̱ xi̱ni̱ ne̱ yivi̱' ña̱ ja̱a̱n' ndii, ni̱ yi̱'vi va̱ ni̱a̱.

36 Te̱ ne̱ yivi̱' ne̱ ni̱ xi̱ni̱ ndu̱chi' nuu̱' ña̱ ni̱ xka'ndi̱a̱ ja̱a̱n' ndii, ni̱ ka'a̱n ni̱a̱ xiin' i̱nga̱ ne̱ yivi̱' ña̱ ni̱ sa̱nda'a Jesús te̱ ni̱ ñu'u̱ ña̱ ndi̱va'a̱ nimá ja̱a̱n'.

37 Te̱ sa̱kuu' ne̱ ndiee' nuu̱' ñu̱'u' Gadara ja̱a̱n' xiin' nda̱'a' a̱ ndii, ni̱ ka'a̱n nda'vi ni̱a̱ nuu̱' Jesús, ña̱ na ku'u̱n a̱, sa̱kan' ña̱ ni̱ yi̱'vi xa̱va'a̱ ni̱a̱. Te̱ ki̱i̱' skó'nu' a̱ ti̱xi̱n tundo̱o' kua'a̱n a̱ ndii,

38 ni̱ xika̱n te̱ ni̱ ñu'u̱ ña̱ ndi̱va'a̱ nimá ja̱a̱n' ña̱ sa̱a̱ Jesús ña̱ va'a̱ te̱ ta̱xi̱ a̱ ña̱ ku'u̱n na ra̱ xiin' a̱. Ndisu̱ ni̱ nde̱i' ña̱'a' Jesús ka'án a̱ xiin' ra̱ ndii:

39 —Kuan nu'u̱ vi̱'e̱ u̱n', te̱ ka'a̱n u̱n' xiin' ne̱ yivi̱' sa̱kuu' ña̱ ka'nu' ña̱ ni̱ xa̱a̱ Ndiosí xa'a̱' u̱n' —ni̱ kachi a̱.

Sa̱kan' te̱ ni̱ na̱ndi̱ko' ra̱ ñu̱u̱ ra̱, te̱ ni̱ ka'a̱n ra̱ xiin' sa̱kuu' ne̱ yivi̱' ja̱a̱n' sa̱kuu' ña̱ ka'nu' ña̱ ni̱ xa̱a̱ Jesús xiin' ra̱.

So'o̱ ni̱ xa̱a̱ a̱ ki̱i̱' ni̱ sa̱na̱tiaku Jesús ña' si'e̱ Jairo, te̱ ni̱ sa̱nda'a tu̱ a̱ i̱in ña' ndo'o' kui'e̱ níi'

(Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43)

40 Te̱ ki̱i̱' ni̱ na̱ndi̱ko' Jesús ndii, ni̱ na̱ti̱in mani̱' va̱ ña̱'a' ne̱ yivi̱' kua'a̱' ja̱a̱n', sa̱kan' ña̱ xa̱ ndiee' ni̱a̱ ndiatu' ña̱'a' ni̱a̱.

41 Sa̱kan' te̱ ni̱ ku̱ya̱ti̱n i̱in te̱ na̱ni' Jairo nuu̱' Jesús. Te̱ ja̱a̱n' ndii, te̱ xa'ndia chuun' xa'a̱' vi̱'e̱ mii' nakayá ne̱ ñu̱u̱ ja̱a̱n' nduu' ra̱. Te̱ ni̱ xi̱kui̱in xiti' ra̱ nuu̱' a̱, te̱ ni̱ ka'a̱n nda'vi va̱ ra̱ xiin' a̱ ña̱ ku'u̱n a̱ vi̱'e̱ ra̱.

42 Sa̱kan' ña̱ yoo i̱in nda̱a̱' kulu̱' ña' sie si'e̱ ra̱ ña' kumi' uxi̱ uvi̱ kuiya̱ ti̱o̱', te̱ xa̱ yoo a' ku̱vi̱ a'.

Te̱ ki̱i̱' kua'a̱n Jesús xiin' ra̱ ndii, nde̱e̱ ku'ni' vi̱' ña̱'a' ne̱ yivi̱' ja̱a̱n' kua'a̱n ni̱a̱.

43 Te̱ te̱in ne̱ yivi̱' ja̱a̱n' ka'ni̱ i̱in ña' ndo'o' kui'e̱ níi', te̱ xa̱ uxi̱ uvi̱ kuiya̱ kua'a̱n ña̱ ndo'o' a' kui'e̱ ja̱a̱n'. Te̱ xa̱ ni̱ ndi̱'i̱ ndo̱o̱ xu̱'un' a' ni̱ xa̱'ni̱' a' nda̱'a' ki'in' te̱ tatan', ndisu̱ nde̱e̱ i̱in ra̱ ni̱ ku̱vi̱ sa̱nda'a ña̱'a'.

44 Te̱ ni̱ ku̱ya̱ti̱n a' xata̱' Jesús, te̱ ni̱ tondi̱a̱ nda̱'a' a' yu̱'u' toto̱ a̱. Te̱ xa̱ka'án e̱' te̱ ni̱ xi̱kui̱in níi' a' ja̱a̱n'.

45 I̱kan' te̱ ni̱ ka'a̱n Jesús ndii:

—¿Yo̱o̱ ni̱ tondi̱a̱ nda̱'a' yu'u̱? —ni̱ kachi̱ a̱.

Te̱ xa'a̱' a̱ ña̱ sa̱kuu' ni̱a̱ ni̱ ka'a̱n ña̱ ni̱ tondi̱a̱ nda̱'a' ña̱'a' ni̱a̱ ndii, ni̱ ka'a̱n Pedro xiin' a̱ ndii:

—Koto̱ u̱n', tákui'e, sa̱a̱ vi̱' kua'a̱' ne̱ yivi̱' ku'ni' yo'ó, te̱ chinda'a' ni̱a̱ yo'ó, te̱ kusaa' ndatu'ún' u̱n' ndii, yo̱o̱ ni̱ tondi̱a̱ nda̱'a' toto̱ i̱, kachi u̱n' —ni̱ kachi̱ ra̱.

46 Ndisu̱ ni̱ ka'a̱n Jesús ndii:

—Xiní i̱ ña̱ ni̱ tondi̱a̱ i̱in ne̱ yivi̱' yu'u̱, sa̱kan' ña̱ ni̱ xi̱ni̱ i̱ ña̱ ni̱ ki̱e̱e̱ ña̱ ndi̱e̱e̱' i̱, te̱ ni̱ nda̱'a̱ i̱in ne̱ yivi̱' —ni̱ kachi̱ a̱.

47 Te̱ ki̱i̱' ni̱ xi̱ni̱ ña̱'a' ja̱a̱n' ña̱ ku̱vi̱ ti̱si̱'e xiin' mi̱i' a' ndii, kisi' yi'vi ña̱'a' a̱. Te̱ ni̱ ku̱ya̱ti̱n a', te̱ ni̱ xi̱kui̱in xiti' a' nuu̱' Jesús.

Tẹ nị ka'ạn a' xiin' ạ nuụ' sạkuu' nẹ yivị' jạạn' ndee xa'ạ' nị tondịạ a' yụ'u' totọ ạ, xiin' sạạ vị' numị' nị ndạ'ạ a'.

48 Sạkan' tẹ nị ka'ạn Jesús xiin' a' ndii:

—Xạ nị ndạ'ạ ụn', pịạ'un, xa'ạ' ạ ña ịnị ụn' xini ụn' yu'ụ. Kua'an tẹ Ndiosí na tạxị ña manị' kọọ xiin' ụn' —nị kachị ạ.

49 Kịị' kusaa' ka'án kạ Jesús xiin' ña' jạạn' ndii, nị xạạ ịin tẹ nị kịẹẹ vị'ẹ Jairo, tẹ xa'ndia chuun' jạạn', tẹ nị ka'ạn rạ xiin' Jairo jạạn' ndii:

—Tákui'e, xạ nị ndọñu'u' ndị'ị ña' si'ẹ ụn'. Sätạña'ạ' kạ ụn' nuụ' maestro ñaạ' —nị kachị rạ.

50 Tẹ Jesús ndii, nị xịnị sọ'ọ ạ ña nị ka'ạn tẹ jạạn', tẹ nị ka'ạn ạ xiin' Jairo ndii:

—Käkạ nimá ụn', ịnị kuịtị' ụn' kụnị ụn' yu'ụ, tẹ ña' si'ẹ ụn' ndii, nạtịạkụ a' —nị kachị ạ.

51 Tẹ kịị' xka'ndíá Jesús vị'ẹ Jairo jạạn' ndii, nï tạxị ạ xka'ndịạ ndee kạ nẹ yivị' mii' kandu'ụ' ña' nị ndọñu'u' jạạn', süụ' jạạn' ndii Pedro xiin' Jacobo xiin' Juan, xiin' yụva' si'i' ña' sie jạạn' kuịtị' nị tạxị ạ xka'ndịạ xiin' ạ.

52 Tẹ kịị' sạkan' ndii, kuaa' sạkuu' nẹ yivị' xaku' suchi' ịnị nịạ xa'ạ' ña' nị xi'ị jạạn'. Tẹ nị ka'ạn Jesús xiin' nẹ jạạn' ndii:

—Kuäkụ kạ ndọ' xa'ạ' ña' sie kaạ'. Kuạchị ndii kuäsạ' nị xi'ị a', süụ' jạạn' ndii kixín kuịtị' a' —nị kachị ạ xiin' nịạ.

53 Tẹ nị xakụ ndịạạ ichị ña'a' nẹ yivị' jạạn', sạkan' ña xiní nịạ ña xạ nị xi'ị a'.

54 Tẹ nị tịin ạ ndạ'a' ña' sie jạạn', tẹ ti'e' nị ka'ạn ạ ndii:

—Ña' sie, ndọkoọ ụn' —nị kachị ạ.

55 Sạkan' tẹ nị nạtịạkụ a'. Tẹ ịin nị ndọkoọ tịọ' a'. Tẹ nị ka'ạn chuun' Jesús xiin' yụva' si'i' ña' jạạn', ña tạxị nịạ ña kụxị a'.

56 Tẹ nị nạndạnị vạ yụva' si'i' ña' sie jạạn'. Tẹ nị ka'ạn ndịẹe' vạ Jesús xiin' nịạ ña kä'ạn nịạ xiin' ndẹẹ ịin nẹ yivị' ña nị xạạ ạ sạkan'.

9

Sọ'ọ nị xạạ ạ kịị' nị tị'vi' Jesús tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ tẹ ku'ụn ka'ạn ndọsọ' rạ tụ'ụn ạ
(Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13)

1 Tẹ nị nạkạyạ Jesús tẹ uxị uvị ta'an tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ, tẹ nị tạxị ạ ndịẹẹ' rạ tẹ kụvị tạvạ' rạ sạkuu' nuụ' ña ndịvạ'ạ ña ñu'u' nimá nẹ yivị'. Tẹ nị tạxị tụ ạ ndịẹẹ' rạ tẹ kụvị sạnda'a rạ nẹ kuni kụvị.

2 Tẹ sạkan' tụ nị tịạnụ' ña'a' ạ tẹ ka'ạn ndọsọ' rạ xa'ạ' sạạ xa'ndia chuun' Ndiosí nimá nẹ yivị' tẹ sạnda'a tụ rạ nẹ yivị'.

3 Tẹ nị ka'ạn ạ xiin' rạ ndii:

—Kọnị'ị ndọ' ndẹẹ ịin ña'ạ ku'ụn ndọ' ịchi'. Kọnị'ị ndọ' tun' katuvi' ndọ', nị ndẹẹ tindaạ' ndọ', nị ndẹẹ ña xaxị', nị ndẹẹ xụ'un', nị ndẹẹ ịngạ ndịnị.

4 Ndee kạ vị'ẹ nẹ yivị' mii' xaạ ndọ' ndii, ịkan' kuịtị' kụndịẹẹ ndọ' ndẹẹ kịẹẹ ndọ' ñụụ jạạn'.

5 Tẹ naa' xaạ' ndọ' ịin xaan', tẹ nätiin' vạ'ạ nẹ yivị' ndo'ó ndii, kịẹẹ ndọ' ñụụ jạạn', tẹ sạkoyó ndọ' yạka' ndixạn' ki'i' ndọ'. Tẹ xiin' ña jạạn' sạkuni' ña'a' ndọ' ña kọọ nịạ tụndo'ọ' —nị kachị Jesús.

6 Sạkan' tẹ nị kịẹẹ rạ kua'ạn rạ sạạ ñụụ ka'án ndọsọ' rạ tụ'ụn vạ'ạ, tẹ sanda'a rạ nẹ kuni kụvị mii' kạ kua'ạn rạ.

Sọ'ọ nị xạạ ạ kịị' nị xi'ị Juan, tẹ sakuchi' nẹ yivị' kuenta Ndiosí
(Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29)

7 Kịị' nị xịnị sọ'ọ Herodes, tẹ nị xạ'ndịạ chuun' kuu' nụu', sạkuu' ña nị xạạ Jesús ndii, nị ndị'nị vạ rạ xa'ạ' ạ. Sạkan' ña sạvạ nẹ yivị' ka'án ndii: “Nị nạtịạkụ Juan, tẹ tẹ jạạn' nduu' Jesús”, kachi nịạ.

8 Tẹ sạvạ tụkụ nịạ ka'án ndii: “Elías, tẹ nị ka'ạn tiakú tụ'ụn Ndiosí xtạ'an' nduu' rạ”, kachi nịạ. Tẹ sạvạ tụkụ nịạ ka'án ndii: “Ịin tẹ nị ka'ạn tiakú tụ'ụn Ndiosí xtạ'an' nduu' rạ, tẹ nị nạtịạkụ rạ”, kachi nịạ.

9 Ndisụ nị ka'ạn Herodes xiin' nimá rạ ndii: “Yoo' nị ka'ạn chuun', tẹ nị kẹndosọ' rạ sukụn' Juan jạạn'. Sạkan' na kuii', ¿yọọ nduu' tu' Jesús, tẹ xini sọ'ọ ẹ' ndatu'un' nẹ yivị' xa'ạ' jạạn'?”, nị kachị rạ xiin' nimá rạ. Tẹ nị kunị rạ nạta'an' rạ xiin' Jesús.

Sọ'ọ nị xạạ ạ kịị' nị sạkuxi' Jesús u'ụn mií tẹ yivị'
(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6:1-14)

10 Kịị' nị nạndịko' tẹ nị tịạnụ' Jesús ka'ạn ndọsọ' jạạn' ndii, nị ka'ạn rạ xiin' ạ sạkuu' ña nị xạạ rạ mii' nị xa'ạn rạ. Sạkan' tẹ nị nạkạ siin' ña'a' ạ, tẹ kua'ạn ạ ịin xaan' mii' taxịn' kaa' xiin' rạ yạtịn ịin ñụụ ña nạni' Betsaida.

11 Ndisụ kiị' nị xịnị nẹ yivị' kua'ạ' xạvạ'ạ jạạn' mii' kua'ạn Jesús ndii, nị xịkụndikụn ña'a' nịạ. Tẹ kiị' nị ndẹkuiẹ nịạ nuụ' ạ ndii, nị nạtiịn manị' ña'a' ạ, tẹ nị sạnia'á ña'a' ạ xa'ạ' sạạ xa'ndia chuun' Ndiosí nimá nẹ yivị', tẹ nị sạnda'a tụ ña'a' ạ.

12 Tẹ kiị' nị kuạạ' kua'ạn ndii, nị kụyạtịn tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ nuụ' ạ, tẹ nị ka'ạn rạ xiin' ạ ndii:

—Tákui'e, sạndutíá ụn' nẹ yivị' kua'ạ' kaạ' tẹ kikụ nịạ ku'ụn nịạ xa'ạ' ku'ụ, uun ñụụ kuali' ña ñu'u' yạtịn, tẹ ni'į' nịạ mii' kusụn nịạ, tẹ sạtạ' tụ nịạ ña kụxị nịạ, sạkan' ña yo'o' ndii, kǫǫ' ạ yoo kụxị nịạ sạạ ẹ' —nị kachị rạ.

13 Ndisụ nị ka'ạn Jesús xiin' rạ ndii:

—Ndo'ó tạxị ña kụxị nịạ —nị kachị ạ.

Sạkan' tẹ nị ka'ạn rạ xiin' ạ ndii:

—U'ụn ta'an sǫ'ǫ xitạ' vạ'ạ xiin' uvị ta'an tịạka' kuịtị' kumi' ndụ. Kǜvị sạtạ' ndụ ña xaxị' xa'ạ' sạkuu' nẹ yivị' kaạ', rạn' —nị kachị rạ.

14 Sạkan' ña kuyatin' u'ụn mií kuu' mịi' ndi'i' tẹ yivị' kuịtị'. Tẹ nị ka'ạn ạ xiin' tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ jạạn' ndii:

—Nạtạndiẹẹ tị'vị ndǫ' nẹ yivị' kaạ', uvị xịkǫ uxị nịạ kụndiẹẹ į'į̈n tị'vị sạạ ndǫ' —nị kachị ạ.

15 Tẹ sạkan' nị xạạ rạ, tẹ nị xịkụndieẹ sạkuu' nẹ yivị' jạạn'.

16 Sạkan' tẹ nị kị'į̈n Jesús u'ụn sạa' xitạ' vạ'ạ jạạn' xiin' uvị sạa' tịạka' jạạn'. Tẹ nị nạkǫtǫ ạ ndivi', tẹ nị tạxị ạ ña chịndạni Ndiosí. Sạkan' tẹ nị sạkuachi' ạ xitạ' vạ'ạ jạạn' xiin' uvị sạa' tịạka' jạạn', tẹ nị tạxị ña'a' ạ ndạ'a' tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ. Tẹ nị xạxạ' tẹ jạạn' ạ ndạ'a' sạkuu' nẹ yivị' kua'ạ' jạạn'.

17 Sạkan' tẹ nị xịxị sạkuu' nịạ ndẹẹ nị ndạ'nị nịạ. Ndị'į̈ jạạn', tẹ nị nạkạyạ tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ jạạn' xitạ' vạ'ạ ña'in' xiin' tịạka'. Tẹ nị sạkutu' rạ uxị uvị ta'an íka' na'nu' xiin' ña nị ndoǫ ndǫsǫ' jạạn'.

Ka'án Pedro ña Jesús nduu' Cristo, ña nị tịạnụ' Ndiosí sạkakú yoo'
(Mt. 16:13-20; Mr. 8:27-30)

18 Unta' kiị' nị kụxịǫǫ Jesús tẹ ka'ạn ạ xiin' Ndiosí ndii, nị yoǫ yạtịn tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ, tẹ nị ndạtu'ụn' ña'a' ạ ndii:

—¿Yǫǫ nduu' yu'ụ, kachi nẹ yivị'? —nị kachị ạ.

19 Sạkan' tẹ nị ka'ạn rạ xiin' ạ ndii:

—Sạvạ nẹ yivị' ka'án ña Juan, tẹ nị sạkuchi' nẹ yivị' kuenta Ndiosí, nduu' ụn', tẹ sạvạ tụkụ nịạ ka'án ña Elías nduu' ụn', tẹ sạvạ tụkụ nịạ ka'án ña ịngạ tẹ nị ka'ạn tiakú tụ'ụn Ndiosí xtạ'an', tẹ nị nạtịạkụ rạ, nduu' ụn', kachi nịạ —nị kachị rạ.

20 Sạkan' tẹ nị ka'ạn ạ xiin' rạ ndii:

—Tẹ ndo'ó tụkụ, ¿yǫǫ nduu' yu'ụ, kachi ndǫ'? —nị kachị ạ.

Tẹ nị nạkuịin Pedro ka'án rạ xiin' ạ ndii:

—Yo'ó nduu' Cristo, ña nị tịạnụ' Ndiosí sạkakú nẹ yivị' —nị kachị rạ.

21 Ndisụ nị ka'ạn chuun' ndịẹe' ạ xiin' rạ ña kä'ạn rạ xiin' ndẹẹ ịin nẹ yivị' yǫǫ nduu' ạ.

Ka'án Jesús ndẹẹ ña kụndǫ'ǫ ạ tẹ kụvị ạ
(Mt. 16:21-28; Mr. 8:31)

22 Tẹ nị ka'ạn tụ Jesús xiin' rạ ndii:

—Kuní ạ ña kụndǫ'ǫ u'vị vạ yu'ụ, ña nduu' tụ tẹ yivị'. Tẹ sạndịẹẹ kui'e tẹ xịxạ nuụ' ñụụ yu'ụ, xiin' sutụ kuu' nụu', xiin' tẹ sania'á tụ'ụn ndẹi' Ndiosí. Tẹ kạ'nị' rạ yu'ụ, ndisụ nạtịạkụ į kivị' ña unị —nị kachị ạ.

Ka'án Jesús sạạ kuní ạ sạạ ẹ' tẹ kụndikụn ẹ' ịchi' ạ
(Mt. 10:38-39; Mr. 8:34—9:1)

23 Tẹ nị ka'ạn tụ Jesús xiin' sạkuu' nẹ ndiee' jạạn' ndii:

—Naa' yǫǫ kạ kuni kụndikụn ịchi' yu'ụ ndii, kuní ạ ña nạkǫǫ nịạ ña kuní mịi' nịạ, tẹ na kǫǫ tụ'vạ tụ nịạ tẹ kụndǫ'ǫ nịạ į'į̈n kivị' kua'ạn ndẹẹ naa kụndǫ'ǫ į nuụ' krusín, tẹ kụndikụn nịạ yu'ụ.

24 Kuạchị ndii, yǫǫ kạ kuni sạkakú xiin' mii' mịi' ndii, kụvị nịạ. Ndisụ yǫǫ kạ taxi' kivị' ñụụ nịạ xa'ạ' ịchi' yu'ụ ndii, nạtịin nịạ kivị' ñụụ ña kǫǫ' kivị' ndi'i'.

25 Tẹ kuäsạ' kuní tụ kivị' ñụụ ịin nẹ yivị' naa' kạnando nịạ sạkuu' ña'ạ ña yoo ịin yivị', tẹ kụvị nịạ nuụ' Ndiosí.

26 Tẹ yǫǫ kạ kuchani xa'ạ' yu'ụ xiin' xa'ạ' tụ'ụn į ndii, ịin kachi kụchani tụ yu'ụ, ña nduu' tụ tẹ yivị', xa'ạ' nẹ jạạn' nuụ' Ndiosí kiị' kịxịn tụkụụ į ịin yivị' xiin' ña ndịẹe' yụva' į Ndiosí, xiin' ña ndịẹe' sạkuu' ángele ña xika' nuu' nuụ' ạ.

27 Ña ndạku ka'án į xiin' ndǫ' ndii, ka'nị sạvạ nẹ yivị' tẹịn ndo'ó yo'o' vịtịn ndii,

kǔvį nią ndęę kųnį nią sąą xa'ndia chuun' Ndiosí —nį kachį ą.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kįį' nį nąndųų ndątųn' vą nuų' Jesús, tę nį yi'ę tų totǫ ą
(Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8)

28 Kįį' ndį'į nį ka'ąn Jesús ña jąąn' ndii, nį xka'ndią yatin' unią kivį', tę nį nąką ą Pedro xiin' Jacobo xiin' Juan, tę kua'ąn siin' ą xiin' rą į̱in tindų' sukun tę ka'ąn ą xiin' Ndiosí.

29 Tę kįį' ka'án Jesús xiin' ą ndii, nį nąndųų ndątųn' vą nuų' ą, tę totǫ ą ndii, nį nąndųų yąą ndęę yi'é vį' ą.

30 Į̱kan' tę nį tuvį uvį ta'an tę yivį', tę ndatu'un' rą xiin' ą, tę jąąn' nduu' Moisés xiin' Elías.

31 Tę nį tuvį rą xiin' ña yi'é ndątųn' koo' chukuu'. Tę ndatu'un' rą xiin' Jesús xa'ą' ña kųndǫ'ǫ ą tę kųvį ą tę sąxinú ą ña sąą ą ñųų Jerusalén.

32 Tę Pedro xiin' tę ndiee' xiin' rą jąąn' ndii, kuni kusųn xąvą'ą rą, ndisų nį yoǫ ñu'u' į̱nį rą nį xąą ña nį xį̱nį rą, ña yi'é ndątųn' koo' chukuu' Jesús xiin' uvį sąa' tę ita' xiin' ą jąąn'.

33 Kįį' kua'ąn Moisés xiin' Elías, tę nį ka'ąn Pedro xiin' Jesús ndii:

—Vą'ą ña kuąxį ndų yo'o', tákui'e. Na kąsą'ą ndų unį ta'an tią'va'. Į̱in ą kųndu'ų' yo'ó, tę į̱in ą kųndu'ų' Moisés, tę į̱in ą kųndu'ų' Elías —nį kachį rą xiin' ą.

Ndisų xïní rą ndee ña nduu' ña ka'án rą.

34 Kįį' ka'án ką Pedro ña jąąn' iin' rą, tę nį nųų į̱in vikǫ', tę nį tįsa'ví ña'a' ą, tę kįį' tisa'ví ña'a' ą ndii, nį yį'vi vą unį sąa' rą.

35 Tę tę̱in vikǫ' jąąn' nį ka'ąn į̱in tachį' yų'u' ndii:

—Ña ñaą' nduu' si'ę manį' į. Kųnį sǫ'ǫ ndǫ' ña ka'án ą xiin' ndǫ' —nį kachį ą.

36 Tę kįį' ndį'į nį ka'ąn tachį' yų'u' jąąn' ndii, nį xį̱nį rą ña į̱in ndąą' kuįtį' Jesús iin' į̱kan'. Tę nį̈ ka'ąn rą xiin' ndęę į̱in nę yivį' xa'ą' ña nį xį̱nį rą jąąn' ndęę nį ya'ą kua'ą' kivį'.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kįį' nį sąnda'a Jesús į̱in tę sąvą, tę naá ña ndįvą'ą nimá
(Mt. 17:14-21; Mr. 9:14-29)

37 Tę tųkų kivį' kįį' nį nąkaą' Jesús xiin' tę jąąn' xíni' į̱ku' jąąn' ndii, kua'ą' koo' chukuu' nę yivį' nį xa'ąn nąta'an' xiin' ą.

38 Sąkan' tę nį ka'ąn ti'e' į̱in tę ka'nį tę̱in nę yivį' jąąn' xiin' ą ndii:

—Tákui'e, ka'án nda'vi į xiin' ų̱n' ña sąą vą ų̱n' ña vą'ą, tę chįndię̱e' ų̱n' si'ę į. Sąkan' ña į̱in ndąą' kulų' rą sąkan' kumi' į.

39 Tę į̱in ña ndįvą'ą tiin' ña'a', tę į̱in sande'í tį̱ǫ' ña'a' ą, tę xa'nį' i'i' ña'a' ą, tę tavą' ą pelę yų'u' rą, tę satuxu'ví ña'a' ą. Tę kįį' ndi'i' mįi' kuu' ą xiin' rą ndii, xį̱i vą sandie'ni' ña'a' ą.

40 Tę xą nį ka'ąn nda'vi į xiin' tę ndą'a' xa'ą' ų̱n' tę xtą'ni' rą ą ña ndįvą'ą jąąn' nimá si'ę į kaą', ndisų nį̈ kųvį xtą'ni' rą ą —nį kachį rą.

41 Sąkan' tę nį ka'ąn ą xiin' nę yivį' jąąn' ndii:

—Nę ïnį xini Ndiosí nduu' ndo'ó, nę ndiee' į̱in yivį' vįtį̱n, tę nę nią'a nduu' tų ndǫ'. ¿Sąą ką vį' ta'an' kivį' ką kǫǫ į xiin' ndǫ' tę kųndię̱ni į ña xaa' ndǫ'? Nią'ą yo'o' xiin' tę lų̱i si'ę ų̱n' ñaą' —nį kachį ą.

42 Kįį' kuyatin' tę lų̱i jąąn' kua'ąn rą mii' iin' Jesús ndii, nį sąnduva ña'a' ña ndįvą'ą jąąn' ndęę ñų'u', tę nį xą'nį' i'i' ña'a' ą. Į̱kan' tę nį ka'ąn ndię̱e' Jesús xiin' ña ndįvą'ą jąąn', tę nį kętą ą nimá rą. Tę nį sąnda'a ña'a' Jesús, tę nį sąnąkua'a ña'a' ą ndą'a' yųva' rą.

43 Tę sąkuu' nę yivį' jąąn' ndii, nį nąndąnį nią xa'ą' ña ka'nu' ña nį xąą Ndiosí į̱kan'.

Tųkų nį ka'án Jesús xa'ą' ña kųndǫ'ǫ ą tę kųvį ą
(Mt. 17:22-23; Mr. 9:30-32)

Tę kįį' ita' ką nę yivį' nandanį nią xa'ą' sąkuu' ña xaa' Jesús ndii, nį ka'ąn ą xiin' tę ndą'a' xa'ą' ą ndii:

44 —Tąxį sǫ'ǫ vą ndǫ', tę nąndosǫ' ndǫ' ña ka'án į xiin' ndǫ' vįtį̱n. Yu'ų, ña nduu' tų tę yivį' ndii, sąnąkua'a tę yivį' yu'ų ndą'a' tę kuu' ka'nu' —nį kachį ą.

45 Ndisų nį̈ kųndąnį tę jąąn' ña ka'án ą xiin' rą. Sąkan' ña tïą'an nunią' xíni' rą tę kųndąnį rą tų'ųn jąąn'. Tę nį yį'vi rą ndątu'ųn' ña'a' rą xą'a' ña jąąn'.

Ka'án Jesús yǫǫ nduu' nę ka'nu'
(Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-37)

46 Sąkan' tę ndęę ndįęe' nį xą'a' kani' ta'an' kuento tę ndą'a' xa'ą' ą jąąn' xa'ą' ndee tę jąąn' nduu' tę ka'nu' ką tęin rą.
47 Ndisų kįį' nį xįnį Jesús sąą xanini nimá rą ndii, nį kį'įn ą įįn tę lulu, tę nį xąnį ñą'a' ą xįįn' ą.
48 Tę nį ka'ąn ą xiin' tę ndą'a' xa'ą' ą jąąn' ndii:
—Yǫǫ ką natiin' įįn tę lulu yo'o' xa'ą' ą ña nduu' rą kuenta į ndii, yu'ų natiin' nįą. Tę yǫǫ ką natiin' yu'ų ndii, natiin' tų nįą ña nį tįąnų' yu'ų. Sąkan' ña nę kǫǫ' nduu' xąchi' tęin ndǫ' ndii, nę jąąn' nduu' nę ka'nu' ką —nį kachį ą.

Ka'án Jesús ña nę näkasi yoo ndii, nę chindiee' yoo nduu' nįą
(Mr. 9:38-40)

49 Sąkan' tę nį ka'ąn Juan xiin' Jesús ndii:
—Tákui'e, nį xįnį ndų įįn tę tavą' ña ndįvą'ą nimá nę yivį' xiin' ña ndįęe' ųn'. Tę nį xiką ndų sąįn kuiín ña'a' ndų, kuąchį ndii süų' tę xika' xiin' ę' nduu' rą —nį kachį rą.
50 Ndisų nį ka'ąn Jesús xiin' rą ndii:
—Sąįn kuiín ña'a' ndǫ', kuąchį ndii, yǫǫ ką näkasi yoo ndii, nę chindiee' yoo nduu' nįą —nį kachį ą.

Xi'é Jesús nuų' Santiago xiin' nuų' Juan

51 Tę kįį' xą kuyatin' nąndįko' Jesús ndįvi' ndii, įįn ndąą' nį tąxį įnį ą ña ku'ųn ą ñųų Jerusalén.
52 Tę nį tį'vi' ą įįn uvį tę ndą'a' xa'ą' ą įįn ñųų nę Samaria, tę ku'ųn kuie rą nąnduku' rą mii' kųvį nąndieę' nįą įįn xa'a'.
53 Ndisų nę ndiee' ñųų jąąn' ndii, nį̈ xįįn nįą nątįįn ña'a' nįą, sąkan' ña nį xįnį nįą ña ñųų Jerusalén kua'ąn ą.
54 Kįį' nį xįnį tę ndą'a' xa'ą' ą, Juan xiin' Jacobo, ña nį xka'ndįą įkan', tę nį ka'ąn rą xiin' ą ndii:
—Tákui'e, ¿ñáá kuní ųn' ña ka'ąn chuun' ę' naa nį xąą Elías, tę koyǫ ñu'ų ndįvi', tę kǫkǫ xąchi' nįą? —nį kachį rą.
55 Sąkan' tę nį ndįkǫ kuiín Jesús, tę nį sąki'in' ña'a' ą kuento ka'án ą xiin' rą ndii:
—Ndo'ó ndii, nį ndęę xïní ndǫ' ndee espíritu tiín ndįąą ndǫ'.
56 Kuąchį ndii, yu'ų, ña nduu' tų tę yivį' ndii, nį̈ xąą į įįn yivį' tę sąndǫñu'u' į nę yivį'. Süų' jąąn' ndii nį xąą į tę sąkakú ña'a' į —nį kachį ą.
Sąkan' tę kua'ąn rą xiin' ą įngą ñųų.

Sǫ'ǫ nį ka'ąn Jesús xiin' tę nį kunį kųndikųn ña'a'
(Mt. 8:18-22)

57 Kįį' naá Jesús įchi' xiin' tę ndą'a' xa'ą' ą kua'ąn ą, tę nį ka'ąn įįn tę yivį' xiin' ą ndii:
—Tákui'e, ku'ųn į xiin' ųn' mii' ką kua'ąn ųn' —nį kachį rą.
58 Tę nį ka'ąn ą xiin' rą ndii:
—Įngųį ndii, yavį ri' yoo, tę sąą, ti' ta'nu' ndįvi' ndii, cho'ǫ ri' yoo. Ndisų yu'ų, ña nduu' tų tę yivį' ndii, ndęę mii' nąndieę' į kǫǫ' vį' —nį kachį ą.
59 Sąkan' tę nį ka'ąn Jesús xiin' įngą rą ndii:
—Kųndikųn ųn' yu'ų —nį kachį ą.
Įkan' tę nį ka'ąn rą xiin' ą ndii:
—Tákui'e, xį'ną tąxį ųn' na ku'ųn nątaąn' į yųva' į —nį kachį rą.
60 Įkan' tę nį ka'ąn ą xiin' rą ndii:
—Nąkǫǫ ųn' na nątaąn' nę xą nį xi'į nuų' Ndiosí nę yivį' xiin' nįą. Ndisų yo'ó ndii, kua'an tę ka'ąn ndǫsǫ' ųn' tų'ųn vą'ą xa'ą' sąą xa'ndia chuun' Ndiosí nimá nę yivį' —nį kachį ą.
61 Tę nį ka'ąn įngą rą xiin' ą ndii:
—Tákui'e, kųndikųn yu'ų yo'ó, ndisų xį'ną tąxį ųn' na ku'ųn ndęi' į nę ndiee' vį'ę į —nį kachį rą.
62 Sąkan' tę nį ka'ąn ą xiin' tę jąąn' ndii:
—Ndęę įįn tę natiin' xa'ą' tun' yatą' ta'vi' ñų'u', naa' xito' xatą' rą kua'ąn rą ndii, vä'ą rą tą'vi' ñų'u'. Sąkan' tų nduu' ą xiin' nę xikundikún įchi' yu'ų naa' xito' xatą' nįą nuų' ña yoo' įįn yivį' ndii, vä'ą nįą kǫ'nį nę yivį', tę ką'ndįą chuun' Ndiosí nimá nįą —nį kachį ą.

10

Ti'vi' Jesús unį xįkǫ uxį tę yivį' tę ku'ųn ka'ąn ndǫsǫ' rą tų'ųn vą'ą xa'ą' įchi' ą

1 Kįį' ndį'į ña jąąn' ndii, nį nąkąxįn xtǫ'ǫ ę' įngą unį xįkǫ uxį ta'an tę ndikún įchi' ą, tę nį tį'vi' ą uvį ta'an uvį ta'an rą, tę ku'ųn rą sąkuu' ñųų xiin' ndą'a' ą mii' kuní ą ku'ųn ą.
2 Sąkan' tę nį ka'ąn ą xiin' tę jąąn' ndii:

—Ña ndąku ndii, yoo kua'ą' nę yivį', tę nduu' nįą ndęę naa ña savį', ndisų kǫǫ' kua'ą' tę yivį' xachuun' xa'ą' nįą tę sąnia'á ña'a' rą. Sąkan' na kuii' ka'ąn nda'vi ndǫ' xiin' Ndiosí, ña nduu' xtǫ'ǫ ña savį' kaą', tę tį'vi' ą tę sąchuun' xa'ą' ą.

3 Kua'an ndǫ' tę sąą ndǫ' chų̨ų̨n jąąn'. Ndisų kuní ą kų̨ndąnį ndǫ' ña ti'vi' į ndo'ó ndęę naa mbęę tęin kua'ą' lobo.

4 Kiį' ku'ų̨n ndǫ' ndii, kǫ̈nį'į ndǫ' xų'un', tę kǫ̈nį'į tų ndǫ' tindaą' ndǫ', tę nį ndęę kǫ̈nį'į tų ndǫ' ingą ną'ą ndixąn' ndǫ', tę nąkuątų ta'an' ndi'į tų ndǫ' xiin' nę yivį' ichi'.

5 Tę ndee ką vį'ę mii' xaą nų̨u' ndǫ' ndii, xį'ną ką ña yǫ'ǫ' ka'ąn ndǫ': “Na kǫǫ na ña manį' nimá nę ndiee' vį'ę yǫ'ǫ”, kachį ndǫ'.

6 Tę naa' yoo' sąvą nę xata'ąn nątiin ña manį' jąąn' ndii, ndoǫ ą xiin' nįą, tę naa' kǫǫ' nįą ndii, nąndiko' tukuu' ą xiin' ndǫ'.

7 Tę xą iin ndąą' vį'ę jąąn' ndoǫ ndǫ', tę kų̨xį ndǫ', tę kǫ'ǫ tų ndǫ' ndee ką ña tąxį nę xiin' vį'ę jąąn'. Kuąchį ndii, tę xachuun' ndii, xata'ąn ña kį'in rą ña tiaku rą. Tę ndų̈ku' ką ndǫ' ingą xaan' mii' kų̨ndięę ndǫ'.

8 Kiį' kǫ'nį ndǫ' ndee ką ñų̨ų̨, tę nątiin manį' nįą ndo'ó ndii, kų̨xį ndǫ' ndee ką ña tąxį nįą ndą'a' ndǫ',

9 tę sąnda'a ndǫ' nę kuni kų̨vį ñų̨ų̨ jąąn', tę ka'ąn ndǫ' xiin' nįą ndii: “Xą kuyatin' kuii ką'ndįą chuun' Ndiosí nimá nę yivį'.”

10 Ndisų kiį' kǫ'nį ndǫ' ndee ką ñų̨ų̨, tę nątiin manį' nįą ndo'ó ndii, kięę ndǫ' yą'yą ñų̨ų̨ nįą jąąn' ka'án ndǫ' ndii:

11 “Ndęę yąka' ñų̨ų̨ ndǫ', ña nį tįsǫ ndixąn' ndų ndii, sąkoyó ndų ą tę kų̨ndąnį ndǫ' ña vą̈'ą kuni Ndiosí xini ą ndo'ó. Ndisų kuní ą ña kų̨ndąnį ndǫ' ña xą kuyatin' kuii ką'ndįą chuun' Ndiosí nimá nę yivį'”, kachį ndǫ'.

12 Ka'án į xiin' ndǫ' ña kivį', ña sąna'má Ndiosí nę yivį' ndii, sąndo'o' kua'ą' ką ą nę jąąn' tę sąkan' nę nįą'a nę nį ndieę ñų̨ų̨ Sodoma.

Yo'o' ka'án Jesús ña nda'vi vą kų̨ndǫ'ǫ nę ndiee' ñų̨ų̨ mii' nį̈ xiin nįą įnį nįą kų̨nį ña'a' nįą

(Mt. 11:20-24)

13 ’Nda'vi vą kuu' ndo'ó, nę ndiee' ñų̨ų̨ Corazín, xiin' ndo'ó, nę ndiee' ñų̨ų̨ Betsaida. Naa' nį xaa' į chų̨ų̨n ka'nu', ña nį xąą į ñų̨ų̨ ndo'ó jąąn', ñų̨ų̨ Tiro xiin' ñų̨ų̨ Sidón ndii, xtą'an' vį' nį nąmą nę jąąn' nimá nįą ni'nu' nįą totǫ ndęi', tę ndiee' nįą nuų' yaą' nu'ų̨.

14 Sąkan' na kuii' chię ką tų̨ndo'ǫ' kų̨ndǫ'ǫ ndo'ó kivį' ña sąna'má Ndiosí nę yivį' tę sąkan' nę ndiee' ñų̨ų̨ Tiro xiin' ñų̨ų̨ Sidón jąąn'.

15 Tę ndo'ó, nę ndiee' ñų̨ų̨ Capernaum ndii, tuu ndǫ' ña kąą ndǫ' ndęę ndivi', ndisų ndęę yavį ndįi kǫ'nį Ndiosí ndo'ó —nį kachį ą.

16 Tę nį ka'ąn Jesús xiin' tę unį xįkǫ uxį jąąn' ndii:

—Nę xini sǫ'ǫ ña ka'án ndo'ó ndii, ña ka'án yu'ų̨ xini sǫ'ǫ tų nįą, tę nę saxio' ndo'ó ndii, yu'ų̨ saxio' tų nįą, tę yǫǫ ką saxio' yu'ų̨ ndii, saxio' tų nįą Ndiosí ña nį tį'vi' yu'ų̨ įin yivį' yo'o' —nį kachį ą.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kiį' nį nąndiko' tę unį xįkǫ uxį jąąn'

17 Kiį' nį nąndiko' tę unį xįkǫ uxį jąąn' mii' nį xa'ąn rą ndii, vą'ą vą kuni rą, tę ka'án rą xiin' Jesús ndii:

—Tákui'e, ndęę ña ndivą'ą kandixa' ña ka'án chuun' ndų xiin' ą xiin' ña ndięę' ų̨n' —nį kachį rą.

18 Įkan' tę nį ka'ąn Jesús xiin' rą ndii:

—Nį xįnį yu'ų̨ nį nąmą ña ndivą'ą kuu' nų̨u' ndivi' ndęę naa ñu'ų̨ savį'.

19 Kǫtǫ ndǫ', xą nį tąxį į ndięę' ndǫ', tę kąnando ndǫ' koǫ' xiin' tįsu'mą. Tę nį tąxį tų į ndięę' ndǫ' nuų' ña ndivą'ą, ña ndasi' ta'an' xiin' ę', tę ndęę įin ña jąąn' sätųxu'ví ndo'ó.

20 Ndisų näkuątia' nimá ndǫ' xa'ą' ą ña kumi' ndǫ' ndięę' nuų' ña ndivą'ą jąąn'. Süų' jąąn' ndii nąkuątia' nimá ndǫ' xa'ą' ą ña xą yosǫ' kivį' ndǫ' nuų' tų̨tų Ndiosí ndivi' —nį kachį ą.

Nakuatia' nimá Jesús xaa' Espíritu Santo

(Mt. 11:25-27; 13:16-17)

21 Xą hora sąkan' tę nį nąkuątia' ya'ą nimá Jesús nį xąą Espíritu Santo, tę nį ka'ąn ą xiin' Ndiosí ndii:

—Tątaą, xaka'nu' yu'ų̨ yo'ó, yų̨va' į. Yo'ó nduu' xtǫ'ǫ nuų' ndivi' xiin' nuų' įin yivį'. Nį tįsį'e ų̨n' ña ndięe' ų̨n' nuų' nę xini tuní xiin' nuų' nę ndichi, ndisų nį

nia'ą ų̨n' ña ją̨ą̨n' nuų' nę nda'vi kuu' nimá. Ų̨un ndǫ', tą̨taą, nį̨ xą̨ą ų̨n' są̨kan' xa'ą' ña ña ją̨ą̨n' nį̨ xtą̨nį̨ mi̱i' ų̨n' —nį̨ kachį̨ ą.

22 Tę nį̨ ka'ą̨n Jesús xiin' nę yivi̱' nę ita' i̱kan' ndii:

—Nį̨ są̨ną̨kua'a yų̨va' i̱ są̨kuu' ña yoo ndą'a' i̱. Tę ndę̨ę i̱in kǫ̈ǫ' xiní yǫǫ nduu' yu'ų̨, ña nduu' si'ę Ndiosí. Süų' ją̨ą̨n' ndii yų̨va' i̱ ją̨ą̨n' kui̱ti̱' xiní yǫǫ nduu' i̱. Tę ndę̨ę i̱in kǫ̈ǫ' xiní yǫǫ nduu' yų̨va' i̱ ją̨ą̨n'. Süų' ją̨ą̨n' ndii yu'ų̨, ña nduu' si'ę ą, kui̱ti̱' xiní ña'a' xiin' nę kuní yu'ų̨ nia'ą ña'a' i̱ nuų' —nį̨ kachį̨ ą.

23 Są̨kan' tę nį̨ ndi̱kǫ kuiín Jesús nuų' tę ndą'a' xa'ą' ą, tę nį̨ ka'ą̨n siin' ą xiin' rą ndii:

—Sañu'u' vą Ndiosí ndo'ó, ña xini ndų̨chi' nuų' ndǫ' ña yoo vi̱ti̱n.

24 Kuą̨chį̨ ndii ka'án i̱ xiin' ndǫ' ña kua'ą' tę nį̨ ka'ą̨n tiakú tų'ų̨n Ndiosí xiin' tę nį̨ xą'ndi̱ą chuun' kuu' nų̨u' ndii, nį̨ kunį̨ rą kų̨nį̨ ndų̨chi' nuų' rą ña xini ndų̨chi' nuų' ndǫ', ndisų̨ nï xi̱nį̨ rą ą. Tę nį̨ kunį̨ tų rą kų̨nį̨ sǫ'ǫ rą ña xini sǫ'ǫ ndǫ', ndisų̨ nï xi̱nį̨ sǫ'ǫ rą ą —nį̨ kachį̨ ą xiin' rą.

Sania'á Jesús xa'ą' ña vą'ą ña nį̨ xą̨ą i̱in tę nį̨ ki̱ę̨ę ñų'u' Samaria

25 Są̨kan' tę nį̨ nų̨tą i̱in tę sanakuachi' tų'ų̨n ndę̨i' Ndiosí, tę xa'ą' ą ña nį̨ kunį̨ rą kǫtǫ kuą'ą rą Jesús na nį̨ ndą̨tu'ų̨n' ña'a' rą ndii:

—Maestro, ¿ndee ña kuní ą są̨ą i̱ tę ni'i̱' i̱ kivi̱' ñų̨ų ña kǫ̈ǫ' kivi̱' ndi'i'? —nį̨ kachį̨ rą.

26 Są̨kan' tę nį̨ ka'ą̨n Jesús xiin' rą ndii:

—¿Ndee ña ka'án tų'ų̨n ndę̨i' Ndiosí? ¿Są̨ą kundanį̨ ų̨n' ña ka'án ą? —nį̨ kachį̨ ą.

27 Są̨kan' tę nį̨ ka'ą̨n rą ndii:

—Ka'án ą ndii: “Kų̨ndanį̨ ndǫ' xtǫ'ǫ ę' Ndiosí xiin' kąnii' nimá ndǫ', xiin' kąnii' ña nduu' ndǫ', xiin' są̨kuu' ña ndi̱ę̨e' ndǫ', xiin' są̨kuu' ña xini tuní ndǫ'. Tę kų̨ndanį̨ tų ndǫ' są̨kuu' nę yivi̱' xiin' ndǫ' ndę̨ę naa kundanį̨ xiin' mii' mi̱i' ndǫ'” —nį̨ kachį̨ rą.

28 Są̨kan' tę nį̨ ka'ą̨n Jesús xiin' rą ndii:

—Vą'ą nį̨ nąkui̱in ų̨n', ña ją̨ą̨n' są̨ą ų̨n' tę nątii̱n ų̨n' kivi̱' ñų̨ų ña kǫ̈ǫ' kivi̱' ndi'i' —nį̨ kachį̨ ą.

29 Ndisų̨ xa'ą' ą ña nį̨ kunį̨ tę yivi̱' ją̨ą̨n' nątią̨ą rą, na nį̨ ndą̨tu'ų̨n' ką rą Jesús ndii:

—Tę, ¿yǫǫ nduu' nę yivi̱' xiin' i̱? —nį̨ kachį̨ rą.

30 Są̨kan' tę nį̨ ka'ą̨n Jesús xiin' rą ndii:

—Unta' ndii, nį̨ kętą i̱in tę yivi̱' ñų̨ų Jerusalén, tę kua'ą̨n nąkaą' rą ñų̨ų Jericó. Tę ki̱i' kua'ą̨n rą i̱chi' ndii, nį̨ kąndę̨kui̱ę tę kui'nąʼ, tę nį̨ nąʼi̱n ndǫǫ rą ña'ą tę ją̨ą̨n' ndę̨ę totǫ rą, tę nį̨ sątųxu'ví vą ña'a' rą, ndee chaa' vą tę kąʼnį̨' ña'a' rą. Tę nį̨ nąkǫǫ ña'a' rą tę kua'ą̨n rą.

31 Tę vą'ą ña i̱chi' ją̨ą̨n' tų nį̨ nąkaą' i̱in sutų kua'ą̨n rą. Ndisų̨ ki̱i' nį̨ xi̱nį̨ rą kandu'ų̨' tę ją̨ą̨n' i̱chi' ndii, nį̨ xka'ndi̱ą xi̱ǫǫ rą xi̱in' i̱chi' ją̨ą̨n' kua'ą̨n rą.

32 Tę są̨kan' tų nį̨ xą̨ą i̱in tę levita, tę xachuun' ti̱xi̱n yų̨kun' ka'nu'. Ki̱i' nį̨ xi̱nį̨ rą kandu'ų̨' tę ją̨ą̨n' i̱chi' ndii, nį̨ xka'ndi̱ą xi̱ǫǫ rą xi̱in' i̱chi' ją̨ą̨n' kua'ą̨n rą.

33 Ndisų̨ kua'ą̨n tų i̱in tę Samaria i̱chi' ją̨ą̨n', tę ki̱i' nį̨ xi̱nį̨ rą kandu'ų̨' tę ją̨ą̨n' ndii, nį̨ kų̨vi̱ta vą i̱nį̨ rą xa'ą' tę ją̨ą̨n'.

34 Są̨kan' tę nį̨ xą̨ą rą mii' kandu'ų̨' tę ją̨ą̨n', tę nį̨ nątią̨ rą xiin' vino, tę nį̨ są̨ką' tų rą xą'ą̨n oliva mii' nį̨ tų̨xu'ví tę ją̨ą̨n', tę nį̨ ti̱sukų̨' rą ą totǫ. Ndi̱'i̱ ją̨ą̨n', tę nį̨ są̨kaa' ña'a' rą xatą' mburru saną rą, tę nį̨ xan ndi̱ąką ña'a' rą i̱in vi'ę tatú, tę nį̨ xi̱tǫ ña'a' rą.

35 Tę tų̨kų̨ kivi̱', ki̱i' nį̨ kętą rą kua'ą̨n rą ndii, nį̨ tą̨vą' rą uvi̱ ta'an xų'un' yuų' plata, tę nį̨ tą̨xi̱ rą ą ndą'a' tę xiin' vi'ę ją̨ą̨n' ka'án rą xiin' rą ndii: “Są̨ą ų̨n' ña vą'ą, tę kǫtǫ vą'ą ų̨n' tę kaą', tę naa' kąʼnį̨' ų̨n' kua'ą' ką xų'un' tę są̨kan' ña nį̨ tą̨xi̱ i̱ ndą'a' ų̨n' ñaą' ndii, ki̱i' nąndi̱ko' i̱ tę nącha'vi̱ i̱ yo'ó”, nį̨ kachį̨ rą —nį̨ kachį̨ Jesús xiin' tę ją̨ą̨n'.

36 Są̨kan' tę nį̨ ka'ą̨n ką ą xiin' tę ją̨ą̨n' ndii:

—Tę unį̨ są̨a', tę nį̨ xi̱nį̨ tę nį̨ tų̨xu'ví nį̨ xą̨ą tę kui'nąʼ ją̨ą̨n' ndii, ¿ndee tę ją̨ą̨n', tuu yo'ó ndii, nį̨ nia'ą xną'ą rą ña nduu' rą tę yivi̱' xiin' tę nį̨ tų̨xu'ví ją̨ą̨n'? —nį̨ kachį̨ Jesús.

37 Są̨kan' tę nį̨ ka'ą̨n rą xiin' ą ndii:

—Tę nį̨ kų̨vi̱ta i̱nį̨ xa'ą' tę ją̨ą̨n' —nį̨ kachį̨ rą.

Tę nį̨ ka'ą̨n Jesús xiin' rą ndii:

—Vą'ą, kua'an, tę i̱in kachi są̨ą ų̨n' xiin' nę yivi̱' —nį̨ kachį̨ ą.

Sǫ'ǫ nį̨ xą̨ą ą ki̱i' nį̨ xa'ą̨n Jesús vi'ę Marta xiin' María

38 Kiị' naá Jesús ịchi' kua'ạn ạ xiin' tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ ndii, nị xaạ ạ ịịn ñụụ lulu, tẹ ñụụ jạạn' ndu'ụ' ịịn ña' nani' Marta, tẹ nị nạtịịn ña'a' ña' jạạn' vị'ẹ a'.
39 Tẹ nị yoọ ịịn ña'a' ta'an' a' nạni' María, ña' nị xịkụndu'ụ' yạtịn xa'ạ' Jesús xini sọ'ọ a' ña sania'á ạ.
40 Ndisụ Marta jạạn' ndii, ndi'nị kạ a' xa'ạ' kua'ạ' chụụn ña yoo nuụ' a', sạkan' na nị kụyạtịn a' nuụ' Jesús, tẹ nị ka'ạn a' xiin' ạ ndii:
—Tákui'e, ¿ñáá tüvi' nuụ' ụn' ña ñaạ' taxịn' ndu'ụ' ña' ta'an' ị, tẹ yu'ụ ndii, yoo kua'ạ' chụụn nuụ' ị? Ka'ạn kiị' xiin' a' na ndọndịchị a' tẹ chịndịẹe' a' yu'ụ —nị kachị a'.
41 Ịkan' tẹ nị ka'ạn Jesús xiin' a' ndii:
—Marta kua'a, xạ ndi'nị yo'ó, ndẹẹ ximị' kọọ nimá ụn' xa'ạ' kua'ạ' chụụn.
42 Ndisụ ịịn ndạạ' kuịtị' ña'ạ nduu' ña kuní ạ, tẹ ña nị nạkạxịn María nduu' ña vạ'ạ kạ. Tẹ kọ̈ọ' kụvị tụ'ụn ạ ndạ'a' a' —nị kachị ạ.

11

Yo'o' sania'á Jesús sạạ ka'ạn ẹ' xiin' Ndiosí
(Mt. 6:9-15; 7:7-11)

1 Sọ'ọ nị xka'ndịạ ạ unta' kiị' ndị'ị nị ka'ạn Jesús xiin' Ndiosí, nị ka'ạn ịịn tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ xiin' ạ ndii:
—Tákui'e, sạạ ụn' ña vạ'ạ, tẹ sạnia'á ụn' ndu'ụ sạạ ka'ạn ndụ xiin' Ndiosí naa nị xạạ Juan nị sạnia'á rạ tẹ ndạ'a' xa'ạ' rạ sạạ ka'ạn tẹ jạạn' xiin' Ndiosí —nị kachị rạ.
2 Sạkan' tẹ nị ka'ạn ạ xiin' sạkuu' rạ ndii:
—Kiị' ka'án ndọ' xiin' Ndiosí ndii, sọ'ọ kachị ndọ':
Yụva' ndụ, ña ndu'ụ' ndịvi',
na tịịn ka'nu' sạkuu' nẹ yivị' kivị' ụn'.
Tẹ na kịxịn ụn' tẹ kạ'ndịạ chuun' ụn' nimá ndụ,
tẹ na sạạ ụn' ña ka'án nimá ụn' ịịn yivị' yo'o', sạạ nii' xaa' ụn' ña jạạn' ndịvi'.
3 Tẹ ị'ịn kivị' kua'ạn tạxị ụn' ña xaxị', ña kuní nuụ' ndụ.
4 Tẹ na kọọ ka'nu' ịnị ụn' xa'ạ' kuạchị ndụ ndẹẹ naa xaa' ndu'ụ yoo ka'nu' ịnị ndụ xa'ạ' sạkuu' nẹ xaa' ña vä'ạ xiin' ndụ.
Tẹ täxị ụn' kọtọ kuạ'ạ tụndo'ọ' ndụ tẹ koyọ ndụ nuụ' kuạchị, süụ' jạạn' ndii sạkakú ụn' ndụ nuụ' ña ndịvạ'ạ.
Kachị ndọ' xiin' ạ —nị kachị ạ xiin' rạ.
5 Tẹ nị ka'ạn tụ ạ ndii:
—Sạạ ẹ' kuenta ndii, yoo ịịn tẹ xiní ta'an' xiin' ịịn ndo'ó, tẹ ku'ụn ndọ' vị'ẹ rạ na ñụu, tẹ ka'ạn ndọ' xiin' rạ ndii: "Ñạnị roị, ñạnị roị, sạạ vạ ụn' ña vạ'ạ, tẹ sạtatu ụn' yu'ụ unị ta'an xitạ' vạ'ạ,
6 sạkan' ña nị xạạ ịịn tẹ xiní ta'an' xiin' ị, tẹ kuạxị xika' vạ, tẹ kọ̈ọ' ạ tạxị ị kụxị rạ", kachị ndọ'.
7 Tẹ nạkuịịn tẹ jạạn' ndẹẹ tịxịn vị'ẹ rạ ka'án rạ ndii: "Sätạña'ạ' ụn' yu'ụ, xạ nị ndạsị ị yi'e', tẹ nẹ kuachị' si'ẹ ị ndii, xạ kixín nịạ ndiee' nịạ xiin' ị nuụ' tun' xtọ, sạkan' na kuii' kụ̈vị ndọkoọ ị tẹ tạxị ẹ' ndạ'a' ụn'", kachị rạ xiin' ndọ'.
8 Ka'án ị xiin' ndọ' ña teẹ' ndee küni ndọkoọ rạ, tẹ tạxị rạ xitạ' vạ'ạ ndạ'a' ndọ' xa'ạ' ạ ña ịịn tẹ xiní ta'an' xiin' ndọ' nduu' rạ ndii, ndọkoọ rạ, tẹ tạxị rạ ndee kạ ña kuní nuụ' ndọ' xa'ạ' ña kayu'u' tẹ kayu'u' ndọ' nuụ' rạ.
9 Tẹ ka'án ị xiin' ndọ' ña kakạn ndọ' ña'ạ nuụ' Ndiosí, tẹ tạxị ña'a' ạ ndạ'a' ndọ'. Nduku' ndọ' ña jạạn' nuụ' ạ, tẹ nạtịịn ndọ' ạ. Sạkaxan' ndọ' yi'e', tẹ nụnia' ña'a' ạ nuụ' ndọ'.
10 Kuạchị ndii, sạkuu' nẹ xikán ña'ạ nuụ' Ndiosí ndii, tạxị ạ ña jạạn' ndạ'a' nịạ, tẹ sạkuu' nẹ nduku' ña jạạn' nuụ' ạ ndii, nạtịịn nịạ ạ, tẹ sạkuu' nẹ sakaxan' yi'e' ndii, nunia' ña'a' ạ nuụ' nịạ.
11 'Kuạchị ndii kọ̈ọ' ndẹẹ ịịn ndo'ó, tẹ nduu' yụva', tạxị ịịn yuụ' ndạ'a' tiaạ si'ẹ ndọ' kiị' xikán rạ ịịn xitạ' vạ'ạ kụxị rạ. Nị ndẹẹ täxị tụ ndọ' ịịn koọ' ndạ'a' si'ẹ ndọ' jạạn' kiị' xikán rạ ịịn tịạka' nuụ' ndọ' kụxị rạ.
12 Tẹ kọ̈ọ' tụ ndẹẹ ịịn ndo'ó tạxị ịịn tịsu'mạ ndạ'a' tiaạ si'ẹ ndọ' kiị' xikán rạ ịịn ndivị' kụxị rạ.
13 Naa' xiní ndo'ó, nẹ yoo kuạchị, tạxị ndọ' ña vạ'ạ ndạ'a' si'ẹ ndọ' ndii, sạạ kạ vị' tụ yụva' ẹ' Ndiosí, ña ndu'ụ' ndịvi' ndii, tạxị ạ Espíritu Santo kụnaạ nimá nẹ xikán ña'a' nuụ' ạ —nị kachị ạ.

Ka'án kịnị tẹ yivị' xa'ạ' Jesús
(Mt. 12:22-30; Mr. 3:20-27)

14 Unta' ndii, iin' Jesús xtá'ni' ą i̱in ña ndi̱vą'ą ña ni̱ xąą i'in' i̱in tę yivi̱'. Tę ki̱i̱' ni̱ kętą ña jąąn' nimá tę jąąn' ndii, ni̱ nąka'ąn tu̱ku̱u̱ rą, tę ni̱ nąndąni̱ vą nę yivi̱'.
15 Ndisu̱ sąvą ni̱ą ni̱ ka'ąn xiin' ta'an' ndii:
—Ña ndi̱vą'ą kuu' nu̱u', ña nani' Beelzebú, taxi' ndi̱ę̱' tę kaą', tę ku̱vi̱ tavą' rą ña ndi̱vą'ą nimá nę yivi̱' —ni̱ kachi̱ nę jąąn'.
16 Tę sąvą tu̱ku̱ ni̱ą ni̱ xi̱to kua'a ña'a', sąkan' na ni̱ xikąn ni̱ą nuu' Jesús ña sąą ą i̱in chu̱u̱n ka'nu', ña taxi' Ndiosí, tę ku̱ni̱ ni̱ą ą.
17 Ndisu̱ Jesús ndii, ni̱ xi̱ni̱ ą sąą xanini ni̱ą, tę ni̱ ka'ąn ą ndii:
—Naa' nąta'vi̱' nę yivi̱', nę ndiee' i̱in ñu̱u̱ ka'nu' kuu' nu̱u', tę ku̱nta'an' ni̱ą ndii, ndo̱ñu'u' ñu̱u̱ jąąn', uun naa' nąta'vi̱' nę ndiee' ti̱xi̱n i̱in vi̱'ę tę ku̱nta'an' ni̱ą ndii, nduxi̱n tu̱ ña jąąn'.
18 Tę nii' sąkan' nduu' tu̱ ą naa' ku̱nta'an' ña ndi̱vą'ą kuu' nu̱u' xiin' ndą'a' xa'ą' ą ndii, sąndo̱ñu'u' xiin' mii' mi̱i' ą. Ka'án i̱ ña jąąn' xiin' ndo̱', sąkan' ña ka'án ndo̱' ña xiin' ndi̱ę̱' Beelzebú tavą' i̱ ña ndi̱vą'ą, ña ñu'u' nimá nę yivi̱'.
19 Naa' ndi̱xą xnąą'ą ña xiin' ndi̱ę̱' Beelzebú tavą' i̱ ña ndi̱vą'ą, ña ñu'u' nimá nę yivi̱' ndii, ¿yo̱o̱ taxi' ndi̱ę̱' tę nduu' kuenta ndo'ó, tę tavą' rą ña ndi̱vą'ą jąąn' nimá nę yivi̱'? Sąkan' na kuii' tę jąąn' nia'á ña sü̱u̱' ña ndąku nduu' ña ka'án ndo̱' xa'ą' i̱.
20 Ndisu̱ naa' tavą' i̱ ña ndi̱vą'ą jąąn' xiin' ña ndi̱ę̱' Ndiosí ndii, xiin' ña jąąn' nia'á i̱ ña xą ni̱ xą'a' Ndiosí xa'ndia chuun' ą tę̱in ndo̱'.
21 'Naa' yoo i̱in tę ndi̱ę̱e', tę kumi' kua'ą' ña xíin' ndii, yoo tu̱'vą rą tę ko̱to̱ rą vi̱'ę rą. Sąkan' na kuii' kö̱o̱' ą ndo'o' ña yoo ti̱xi̱n vi̱'ę rą.
22 Ndisu̱ ki̱i̱' xaą i̱in tę ndi̱ę̱e' ką tę sąkan' tę jąąn' ndii, kąnando ña'a' rą, tę tu̱'u̱n rą sąkuu' ña xíin', ña i̱ni̱ tę jąąn' xini rą, tę xąxą' rą sąkuu' ña vą'ą ña ni̱ ku̱mi' tę jąąn'.
23 Yo̱o̱ ką xächuun' inga' xiin' yu'u̱ ndii, nę ndasi' ta'an' xiin' i̱ nduu' ni̱ą, tę yo̱o̱ ką chïndiee' ta'an' xiin' i̱ ndii, nę xikuita'nú nuu̱' i̱ nduu' ni̱ą.

Ka'án Jesús ña ndo'o' ką i̱in nę yivi̱' ki̱i̱' nandiko' ña ndi̱vą'ą nimá ni̱ą mii' ni̱ naą ą (Mt. 12:43-45)

24 'Ki̱i̱' keta' i̱in ña ndi̱vą'ą nimá i̱in nę yivi̱' ndii, kua'ą̱n ą tę xika' ą mii' kaa' i̱chi nanduku' ą mii' nąndiee̱' ą. Tę ki̱i̱' kuäsą' ni'i̱' ña'a' ą, tę ka'án xiin' mii' mi̱i' ą ndii: "Nąndi̱ko' tu̱ku̱u̱ e̱' nimá tę yivi̱' vi̱'ę e̱' mii' ni̱ kętą e̱'", kachi̱ ą.
25 Tę ki̱i̱' nąndi̱ko' ą i̱kan' ndii, ndątu̱n' nimá tę jąąn', ndę̱ę naa kaa' i̱in vi̱'ę ña xą ni̱ nąti'vi̱', tę ni̱ ndąsąndo̱o̱ nę yivi̱' ti̱xi̱n ą.
26 Sąkan' tę kua'ą̱n nąkąyą ą i̱ngą uxą ta'an ña ndi̱vą'ą, ña ki̱ni̱ ką kuu' tę sąkan' mi̱i' ą, tę ko'ni̱ sąkuu' ą nimá tę jąąn', tę ku̱ndi̱ę̱ę ą i̱kan'. Sąkan' na kuii' tę yivi̱' jąąn' ndii, ki̱ni̱ ką ku̱u̱ rą so'o̱' ndi'i' tę sąkan' ña nuu̱' —ni̱ kachi̱ ą.

Sañu'u' vą Ndiosí nę xi̱ni̱ so'o̱ tu̱'u̱n ą, tę saxinú ni̱ą ña ka'án ą

27 Ki̱i̱' iin' Jesús ka'án ą ña jąąn' ndii, i̱in ña'a', ña' ka'ni̱ tę̱in nę yivi̱' kua'ą' jąąn', ni̱ ka'ąn ti'e' xiin' ą ndii:
—Sañu'u' vą Ndiosí ña'a', ña' ni̱ sąkaku' yo'ó, tę ni̱ sąchichin' a' yo'ó —ni̱ kachi̱ a'.
28 Tę ni̱ ka'ąn Jesús ndii:
—Sañu'u' ką ą nę xini so'o̱ tu̱'u̱n ą, tę saxinú ni̱ą ña ka'án ą —ni̱ kachi̱ ą.

Ña yo'o̱' ka'án Jesús xa'ą' nę xikán ña sąą ą i̱in chu̱u̱n ka'nu' nuu̱' ni̱ą (Mt. 12:38-42)

29 Tę ki̱i̱' so'o̱ nakayá kua'ą' ką nę yivi̱' mii' iin' Jesús ndii, ni̱ xą'a' ka'án ą xiin' ni̱ą ndii:
—Ndo'ó, nę ni̱ą'a ndiee' i̱in yivi̱' vi̱ti̱n ndii, kuni ku̱ni̱ ndo̱' i̱in chu̱u̱n ka'nu' ña xaa' Ndiosí. Ndisu̱ tä̱xi̱ ką Ndiosí ku̱ni̱ ndo̱' i̱ngą chu̱u̱n ka'nu', sü̱u̱' jąąn' ndii ña ni̱ xąą ą xiin' Jonás ku̱i̱ti̱' nia'ą i̱ nuu̱' ndo̱'.
30 Kuachi̱ ndii, naa ni̱ xąą Ndiosí i̱in chu̱u̱n ka'nu' xiin' Jonás xtą'an' nuu̱' nę ni̱ ndiee̱ ñu̱u̱ ña ni̱ nąni' Nínive ndii, i̱in kachi tu̱ sąą ą xiin' yu'u̱, ña nduu' tu̱ tę yivi̱', nuu̱' ndo'ó, nę ndiee' i̱in yivi̱' vi̱ti̱n.
31 Ña' ni̱ nduu̱ reina nuu̱' ñu̱u̱ Sabá xtą'an' ndii, ti̱in kuachi̱ a' ndo'ó, nę ndiee' i̱in yivi̱' vi̱ti̱n, ki̱i̱' sąna'má Ndiosí sąkuu' nę yivi̱', sąkan' ña ndę̱ę mii' xan ndi̱'i̱ i̱in yivi̱' ni̱ ki̱ę̱ę a', tę ni̱ ki̱xi̱n a', tę ni̱ xi̱ni̱ so'o̱ a' ña xini tuní tę ni̱ nduu̱ rey Salomón.

Ndisụ tẹ iin' ka'án xiin' ndọ' vịtịn ndii, tẹ ka'nu' ka nduu' ra tẹ sakan' Salomón jaan'.
32 Sakan' tụ nẹ nị ndieẹ xta'an' ñụụ Nínive jaan' ndii, tịịn kuachị nịa ndo'ó, nẹ ndiee' ịịn yivị' vịtịn kịị' sana'má Ndiosí sakuu' nẹ yivị', sakan' ña nị namạ nịa nimá nịa kịị' nị xịnị sọ'ọ nịa tụ'ụn va'a ña nị ka'an ndọsọ' Jonás. Ndisụ ña iin' ka'án xiin' ndọ' vịtịn ndii, ña ka'nu' ka nduu' a tẹ sakan' Jonás jaan'.

Ka'án Jesús ña xachuun' ndụchi' nuụ' ẹ' ndẹẹ naa kaa tuún
(Mt. 5:15; Mt. 6:22-23)

33 'Ndẹẹ ịịn nẹ yivị' näkụn' kaa tuún, tẹ kạnị nịa a mii' kasị'e, tẹ nị ndẹẹ näkụn' tụ nịa a, tẹ kạnị nịa a tịxịn ịịn xatụn'. Süụ' jaan' ndii nakụn' nịa a, tẹ kạtạxko' nịa a, tẹ kụvị tuvi' nuụ' nẹ xka'ndíá tịxịn vị'ẹ.
34 Ndụchi' nuụ' ẹ' ndii, ndẹẹ naa kaa tuún xa'a' nimá ẹ' nduu' a. Sakan' na kuii' naa' yoo va'a ndụchi' nuụ' ẹ' ndii, chitu' nimá ẹ' xiin' ñu'ụ ña taxi' Ndiosí. Ndisụ naa' yöo va'a a ndii, kạnii' nimá ẹ' yoo iin' yaví.
35 Sakan' na kuii' kọtọ va ndọ' saa' ịịn kịị' nda'va ñu'ụ ña yoo nimá ndọ', tẹ kụụ iin' yaví a.
36 Tẹ naa' chitu' nimá ndọ' xiin' ñu'ụ ña taxi' Ndiosí, tẹ ndẹẹ ịịn sie kọọ' iin' yaví a ndii, ndạtụn' xạva'a yi'é nimá ndọ' ndẹẹ naa ndạtụn' yi'é ịịn kaa tuún —nị kachị Jesús.

Ka'án Jesús xa'a' ña vä'a ña xaa' tẹ fariseo xiin' xa'a' ña vä'a ña xaa' tẹ sanakuachi' tụ'ụn ndẹi' Ndiosí
(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 20:45-47)

37 Tẹ kịị' ndị'ị nị ka'an Jesús nuụ' nẹ yivị' ndii, nị xạka ña'a' ịịn tẹ fariseo ña ku'ụn kụxị a vị'ẹ ra. Sakan' tẹ kua'an a, tẹ nị xka'ndịa a tịxịn vị'ẹ ra, tẹ nị xịkụndu'ụ' a, tẹ kụxị a nuụ' mesa xiin' ra.
38 Tẹ fariseo jaan' ndii, nị nạndạnị ra kịị' nị xịnị ra ña nï saxinú a saa kuní a natịa a nda'a' a ki'in' ịchi' ña kuní ka kụxị a.
39 Ndisụ nị ka'an xtọ'ọ ẹ' xiin' tẹ jaan' ndii:
—Ndo'ó, tẹ fariseo ndii, natia' ndọ' xata' yaxin' xiin' xata' ko'ọ' kuịtị'. Ndẹẹ naa yoo mịi' ndọ', sakan' ña tịxịn nimá ndọ' ndii, chitu' vị' a xiin' mịi' ndi'i' ña nị xakui'na' ndọ' xiin' ña nịa'a ña xaa' ndọ'.
40 Ndo'ó ndii, tẹ küu' kaxi' nduu' ndọ'. ¿Ñáá xïní ndọ' ña Ndiosí nị xa'a ñụ'u' nde'ị ndọ', tẹ sụvị tụ a nị xa'a nimá ndọ'?
41 Va'a ka chịndịẹe' ndọ' nẹ nda'vi kuu' xiin' ịịn kạnii' nimá ndọ', tẹ kịị' saa ndọ' sakan' ndii, ndụndọọ kạnii' ndọ'.
42 'Ndisụ ndo'ó, tẹ fariseo ndii, chiẹ va tụndo'ọ' kụndọ'ọ ndọ' nda'a' Ndiosí, sakan' ña cha'vị ndọ' uxị nụ'nị xata' ị'ịn ciento nụ'nị ña nduu' mịnụ menta, xiin' mịnụ ruda. Tẹ sakan' tụ xaa' ndọ' xiin' ndee ka yụva ña chi'i' ndọ'. Ndisụ nakoo' ndọ' ña ka'nu' ka, ña xachuun' ndaku xiin' ña ndanị ndọ' Ndiosí. Ña kaa' nị kunị a saxinú ndọ', tẹ saa na xaa' tụ ndọ' ña jaan'.
43 'Ndo'ó, tẹ fariseo ndii, chiẹ va tụndo'ọ' kụndọ'ọ ndọ' nda'a' Ndiosí, sakan' ña xtanị va ndọ' kụndịẹẹ ndọ' nuụ' teị, tun' kuu' nụu', tun' ita' tịxịn vị'ẹ mii' nakayá nẹ yivị', tẹ xtanị tụ ndọ' ña nakuatụ va'a nẹ yivị' ndo'ó ma'in' ya'vị mii' chitu' kaa'.
44 'Ndo'ó, tẹ fariseo, xiin' ndo'ó, tẹ sania'á tụ'ụn ndẹi' Ndiosí ndii, tẹ xasuvi' xiin' mịi' nduu' ndọ', tẹ chiẹ va tụndo'ọ' kụndọ'ọ ndọ' nda'a' Ndiosí, sakan' ña nduu' ndọ' ndẹẹ naa ñaña', ña küvị kụnị nẹ yivị' teẹ' ndee xika' nịa xata' a —nị kachị a.
45 Ikan' tẹ nị ka'an ịịn tẹ sanakuachi' tụ'ụn ndẹi' Ndiosí xiin' a ndii:
—Tákui'e, kịị' ka'án ụn' sakan' xiin' tẹ kaa' ndii, ka'án kịnị tụ ụn' xiin' ndụ —nị kachị ra.
46 Ikan' tẹ nị ka'an ka Jesús xiin' ra ndii:
—Ndo'ó, tẹ sanakuachi' tụ'ụn ndẹi' Ndiosí ndii, chiẹ va tụndo'ọ' kụndọ'ọ ndọ' nda'a' Ndiosí, sakan' ña chituní ndọ' ña ndẹi' viẹ xạva'a nuụ' nẹ yivị', tẹ ka'án chuun' ndọ' xiin' nịa ña saxinú nịa ña jaan', ndisụ mịi' ndọ' ndii, nị ndẹẹ xiin' ịịn ndaa' nuụ' nda'a' ndọ' küni tondịa ndọ' ña jaan'.
47 'Ndo'ó, tẹ fariseo ndii, chiẹ va tụndo'ọ' kụndọ'ọ ndọ' nda'a' Ndiosí. Sakan' ña xa'a ndọ' ñaña' mii' ñu'u' ñụ'u' nde'ị tẹ nị ka'an tiakú tụ'ụn Ndiosí, tẹ nị xa'nị' tẹ xịị' yata' ndọ'.
48 Sakan' na kuii' xiin' ña jaan' nia'á ndọ' ña xiní ndọ' xa'a' ña jaan', tẹ nakuitá

ndọ' kuento xiin' ña nị xąą tẹ xiị' yąta' ndọ' jąąn'. Sąkan' ña tẹ jąąn' nị xą'nị' ña'a', tẹ ndo'ó xa'a ñaña' rą.

49 'Sąkan' na kuii' nị ka'ąn Ndiosí xiin' ña xiní tuní mịi' ą ndii: "Tị'vi' ị nuụ' ndọ' tẹ ka'án tiakú tụ'ụn ị xiin' tẹ ndą'a' xa'ą' ị. Tẹ sąvą tẹ jąąn' ndii, ką'nị' ña'a' ndọ', tẹ sąvą tụkụ rą kụndikụn u'vị ndọ' tąxi' ña'a' ndọ'", nị kachị ą.

50 Sąkan' na kuii' ndo'ó nduu' nẹ nącha'vị nuụ' Ndiosí xa'ą' níi' sąkuu' tẹ nị ka'ąn tiakú tụ'ụn ą, ndẹẹ tẹ nị xi'ị ndẹẹ kiị' nị xịkąndu'ụ' ịin yivị'.

51 Nącha'vị ndọ' ndẹẹ xa'ą' níi' Abel, tẹ ndẹẹ níi' Zacarías, tẹ nị xi'ị tịxịn yụkun' mii' nasokọ' nẹ yivị' ña'ą nuụ' Ndiosí. Ña ndąku ka'ąn ị xiin' ndọ' ndii, ndo'ó nẹ ndiee' ịin yivị' vịtịn, nącha'vị xa'ą' sąkuu' ña jąąn' sąą Ndiosí.

52 'Ndo'ó, tẹ sanakuachi' tụ'ụn ndẹi' Ndiosí ndii, chiẹ vą tụndo'ọ' kụndọ'ọ ndọ' ndą'a' Ndiosí, sąkan' ña xikuita'nú ndọ' nuụ' nẹ yivị' tẹ kündąnị nịą xa'ą' Ndiosí, sąkan' ña nị ndẹẹ mịi' ndọ' kündanị xa'ą' Ndiosí, tẹ nị ndẹẹ täxi' tụ ndọ' ña kụndąnị ịngą nẹ yivị' xa'ą' ą —nị kachị ą.

53 Kiị' ndị'ị nị ka'ąn Jesús ña jąąn' ndii, nị xą'a' nasaá' xąvą'ą tẹ sania'á tụ'ụn ndẹi' Ndiosí xiin' tẹ fariseo, tẹ nị xą'a' ndatu'ún' ña'a' rą xa'ą' ki'in' ña'ą vixi.

54 Nị xąą rą sąkan' ndee nị tẹ ka'ąn ą ịin ña kụvị tịin kuąchị ña'a' rą.

12

Ka'án Jesús ña kündụụ ẹ' ndẹẹ naa tẹ fariseo

(Mt. 10:26-27)

1 Ịkan' tẹ nị nąkayą ki'in' mií nẹ yivị' mii' iin' Jesús ndẹẹ xe'ní xa'ą' ta'an' nịą. Sąkan' tẹ nị xą'a' ą ka'án ą xiin' tẹ ndą'a' xa'ą' ą ndii:

—Kọtọ xiin' mịi' ndọ' nuụ' ña xasuvi' xiin' mịi' tẹ fariseo, ña nduu' ndẹẹ naa yụchi' levadura.

2 Kuąchị ndii, sąkuu' ña xaa' sị'e yọọ ką ndii, nąkoọ tuvi' ą, tẹ sąkuu' ña yoo sị'e ndii, sąkuu' nẹ yivị' kụnị ą.

3 Tẹ ndee ką ña nị ka'ąn ndọ' ñụu ndii, ịin ke'in' xąchi' nątuvị ą nuụ' nẹ yivị', tẹ sąkuu' ña nị ka'ąn yąa' ndọ' tịxịn ịin vị'ẹ ndasi ndii, ka'ąn ndọsọ' ti'e' nẹ yivị' ą ndẹẹ xíni' vị'ẹ —nị kachị ą.

Küyị'vi ẹ' nẹ yivị' xiin' ẹ', Ndiosí kụịtị' kuní ą kụyị'vi ẹ'

(Mt. 10:26-31)

4 Tẹ nị ka'ąn ką Jesús ndii:

—Ndo'ó, tẹ xiní ta'an' xiin' ị ndii, ka'án ị xiin' ndọ' ña küyị'vi ndọ' tẹ kụvị ką'nị' ñụ'u' nde'ị ndọ', sąkan' ña kọọ' ą kụvị sąą ką rą xiin' ndọ' so'ọ' ndi'i'.

5 Ndisụ ka'ąn ị xiin' ndọ' yọọ kuní ą kụyị'vi ndọ'. Kuní ą kụyị'vi ndọ' ña kumi' ndịẹẹ' tẹ tị'vi' ą ndo'ó vị'ẹ ndịaya' kiị' xą nị xi'ị ndọ'. Uun ndọ', ña jąąn' kuní ą kụyị'vi ndọ'.

6 Xiní sąkuu' ẹ' ña kụvị sątą' ẹ' u'ụn ta'an sąą xiin' sie kụịtị' xụ'un' kuachi', ndisụ Ndiosí ndii, xiní ą xa'ą' ị'ịn ti' jąąn'.

7 Tẹ sąą ką vị' tụ ndo'ó ndii, ndẹẹ ịxi' xíni' ndọ' xiní ą sąą ta'an kuu'. Sąkan' na kuii' küyị'vi ndọ', sąkan' ña ndiaa ya'vi' ya'ą ką ndo'ó nuụ' Ndiosí tẹ sąkan' kua'ą' sąą.

Na ndịẹẹ yụ'u' ẹ' nuụ' nẹ yivị' ña nduu' ẹ' kuenta Jesús

(Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

8 'Tẹ ka'án tụ ị xiin' ndọ' ña yọọ ką ndiee' yụ'u' xa'ą' ị nuụ' nẹ yivị' ndii, ndịẹẹ yụ'u' tụ yu'ụ, ña nduu' tụ tẹ yivị', nuụ' ángele, ña xika' nuu' nuụ' Ndiosí, xa'ą' nẹ jąąn'.

9 Ndisụ yọọ ką ka'án ña xïní nịą yụ'u' ndii, ka'ąn tụ yu'ụ nuụ' ángele, ña xika' nuu' nuụ' Ndiosí, ña xïní ị nẹ jąąn'.

10 Tẹ yọọ ką kanịą'a xa'ą' yu'ụ, ña nduu' tụ tẹ yivị' ndii, kọọ ka'nu' ịnị Ndiosí xa'ą' nịą. Ndisụ yọọ ką kanịą'a xa'ą' Espíritu Santo ndii, kọọ' ka'nu' ịnị ą xa'ą' nịą.

11 Tẹ kiị' kundịąką rą ndo'ó vị'ẹ mii' nakayá ẹ', uun kiị' kundịąką rą ndo'ó vị'ẹ mii' xa'nú tẹ yivị' kuąchị, uun kiị' kundịąką rą ndo'ó nuụ' tẹ xa'ndia chuun' nuụ' ñụụ ndii, kündị'nị ndọ' ndee ña nąkuịin ndọ' nuụ' tẹ jąąn'. Nị ndẹẹ kündị'nị tụ ndọ' sąą ka'ąn ndọ' nuụ' rą,

12 sąkan' ña kiị' xaą hora ña nąkuịin ndọ' ndii, mịi' Espíritu Santo sąnia'á ndo'ó ndee ña kuní ą ka'ąn ndọ' —nị kachị ą.

Ka'án Jesús ịin ña ka'án ndịąą xa'ą' ịin tẹ viką', tẹ küu' kaxi'

13 Ịkan' tẹ nị ka'ąn ịin tẹ iin' tẹịn nẹ kua'ą' xąvą'ą jąąn' ndii:

—Tákui'e, ka'ạn ụn' xiin' ñạnị ị na nạtạ'vi' rạ ña'ạ ndụ ña nị ndoọ ndạ'a' ị nị xạạ yụva' ndụ —nị kachị rạ.

14 Ndisụ nị ka'ạn Jesús xiin' rạ ndii:

—Tẹ yivị', süụ' tẹ xa'nú kuạchị nduu' yu'ụ nuụ' ndọ', nị ndẹẹ süụ' tẹ nata'vi' ña'ạ tụ nduu' ị nuụ' ndọ' —nị kachị ạ.

15 Sạkan' tẹ nị ka'ạn kạ ạ xiin' nẹ yivị' kua'ạ' jạạn' ndii:

—Kọtọ xiin' mịi' vạ ndọ' nuụ' sạkuu' ña ndioọ' ịnị vạ nẹ yivị' xa'ạ', tẹ kụxịọọ ndọ' nuụ' ạ, sạkan' ña süụ' xa'ạ' ña kumi' nẹ yivị' kua'ạ' ña'ạ tẹ ndiaa ya'vi' kivị' ñụụ nịạ —nị kachị ạ.

16 Sạkan' tẹ nị ka'ạn Jesús ịin ña ka'án ndịạạ xiin' nẹ yivị' kua'ạ' jạạn' ndii:

—Nị yoọ ịin tẹ vikạ' ndii, kua'ạ' vạ ña savị' nị nạkạyạ rạ nuụ' ñụ'u' rạ.

17 Tẹ nị xạ'a' ka'án rạ xiin' nimá rạ ndii: "¿Ndee ña sạạ tụ ẹ' xiin' sạkuu' ña savị' kaạ', sạkan' ña nïạnị mii' tạxạ'ạ ẹ' ẹ?", nị kachị rạ.

18 Sạkan' tẹ nị ka'ạn kạ rạ xiin' nimá rạ ndii: "Xạ xiní ị ndee ña sạạ ẹ'. Sạnduva ẹ' yakạ ẹ', tẹ kạsạ'ạ ẹ' ña na'nu' kạ, tẹ ịkan' tạxạ'ạ ẹ' sạkuu' ña savị' kaạ' xiin' sạkuu' ña'ạ ña kumi' ẹ'.

19 Sạkan' tẹ ka'ạn ị xiin' nimá ị ndii: Nimá mịi' ị, kua'ạ' vạ ña'ạ nị tạxạ'ạ ẹ' xa'ạ' kua'ạ' vạ kuiyạ. Ña jạạn' na kuii' nạndieẹ' ẹ', tẹ kụxị ẹ', tẹ kọ'ọ ẹ', tẹ sạsanạ' xiin' mịi' ẹ'", nị kachị rạ.

20 Ndisụ nị ka'ạn Ndiosí xiin' tẹ jạạn' ndii: "Yo'ó, tẹ küu' kaxi', ñụu vịtịn kụvị ụn', tẹ sạkuu' ña'ạ ña nị tạxạ'ạ ụn' ndii, ¿yọọ ña'ạ kụndụụ ạ?", nị kachị Ndiosí xiin' rạ.

21 Sạkan' kụndọ'ọ tụ nẹ taxa'a ña vika' xa'ạ' mịi' nịạ, ndisụ nda'vi kuu' nimá nịạ nuụ' Ndiosí —nị kachị ạ.

Xito' Ndiosí yoo', nẹ nduu' si'ẹ ạ
(Mt. 6:25-34)

22 Sạkan' tẹ nị ka'ạn kạ Jesús xiin' tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ jạạn' ndii:

—Sạkan' na kuii' ka'án ị xiin' ndọ' ndii, kụndị'nị ndọ' xa'ạ' ña kạxị' ndọ' tẹ kụtịakụ ndọ', nị ndẹẹ xa'ạ' totọ ña kuị'nụ ndọ'.

23 Kuạchị ndii yoo ña ka'nu' kạ xa'ạ' kivị' ñụụ ẹ' tẹ sạkan' ña xaxị' ẹ', tẹ yoo ña ka'nu' kạ xa'ạ' ñụ'u' nde'ị ẹ' tẹ sạkan' totọ ña ni'nu' ẹ'.

24 Chụụn xa'a' vạ ndọ' sạạ xaa' tịkạka'. Ti' jạạn' ndii, chï'i' ri', tẹ näkaya tụ ri' ña savi', tẹ täxa'a' tụ ri' ạ yakạ, ndisụ Ndiosí xamaní' ña'a'. Tẹ ndiaa ya'vi' ya'ạ kạ ndo'ó nuụ' Ndiosí tẹ sạkan' tịkạka' jạạn'.

25 Ndo'ó, nẹ ndi'nị xạvạ'ạ ndii, kụvị ndạsạsukun xiin' mịi' kạ ndọ' nị ndẹẹ ịin kondọ ndạ'a'.

26 Tẹ naa' kụvị sạạ ndọ' ña kuali' kuso'o jạạn' ndii, ¿ndichun ndi'nị ndọ' xa'ạ' ịngạ ña'ạ?

27 'Chụụn xa'a' ndọ' sạạ xa'nu' ịtạ lirio. Ịtạ jạạn' ndii, xächuun' ạ, tẹ künu' ạ totọ. Ndisụ ka'án ị xiin' ndọ' ña nị ndẹẹ rey Salomón nï ni'nụ totọ ndạtụn' vạ ndẹẹ naa ndạtụn' ịtạ jạạn', teẹ' ndee tẹ vikạ' xạvạ'ạ nị nduụ rạ.

28 Naa' sạkan' xandạtụn' Ndiosí ịtạ, ña yoo xa'ạ' ku'ụ, ña ita' vịtịn, tẹ tiaạn xixí ạ nuụ' ñu'ụ ndii, sạạ kạ vị' tụ ndo'ó tạxị ạ ña vạ'ạ kạ ndạ'a' ndọ', teẹ' ndee sie vạ ịnị ndọ' xini ña'a' ndọ'.

29 Xa'ạ' ạ jạạn' na kụndị'nị ndọ' xa'ạ' ña kụxị ndọ' nị ndẹẹ xa'ạ' ña kọ'o ndọ', sändi'nị xiin' mii' ndọ' xa'ạ' ña jạạn'.

30 Kuạchị ndii sạkuu' ña jạạn' xika' nduku' nẹ nduu' kuenta ịin yivị', ndisụ ndo'ó ndii, xạ xiní yụva' ẹ' Ndiosí ña kuní ña jạạn' nuụ' ndọ'.

31 Ndẹẹ chaa' kạ ndụku' ndọ' ña ka'ndịạ chuun' Ndiosí nimá ndọ', tẹ tạxị tụ ạ sạkuu' ña jạạn' ndạ'a' ndọ'.

Ka'án Jesús xa'ạ' ña kạyạ ẹ' ña vika' ẹ' ndịvi'
(Mt. 6:19-21)

32 'Kuän yi'vi ndọ' teẹ' ndee kọọ' kua'ạ' ndọ', mbẹẹ mịi' ị, sạkan' ña yụva' ẹ' Ndiosí ndii, vạ'ạ kuni ạ, tẹ tạxị ạ ña kạ'ndịạ chuun' ndọ' xiin' ạ.

33 Xịkọ' ndọ' ña kumi' ndọ', tẹ tạxị ndọ' xụ'un' ạ ndạ'a' nẹ kuní ạ nuụ', tạxạ'ạ ndọ' ña vika' ndọ' ndịvi' mii' kọọ' kivị' kụyạta' ạ, nị ndẹẹ kọọ' kivị' tụ ndị'ị ạ, nị ndẹẹ kụvị ki'vị tụ tẹ kui'nạ' tẹ nạ'ịn rạ ạ, nị ndẹẹ kụxị kụvị sạtívi' ña'a'.

34 Kuạchị ndii mii' yoo ña vika' ndọ' jạạn' yoo tụ nimá ndọ' —nị kachị ạ.

Ka'án Jesús ña kuní ạ kụndụụ ẹ' ndẹẹ naa nẹ xika' nụụ nẹ yoo tụ'vạ

35 Tẹ nị ka'ạn tụ Jesús ndii:

—Koo tu'va va ndo' sakuu' ichi', kotiin kutu' toko' ndo', kotuun na tuún tu kaa tuún nuu' ndo'.

36 Kundúu ndo' ndee naa ne xika' nuu', ne ndiatu' xto'o nia kii' nandiko' ra kii' ndi'i ña tunda'a', sakan' te kii' xaa te jaan', te sakaxan' ra yi'e' ndii, achi va nunia' nia yi'e' jaan' nuu' ra.

37 Va'a va kiee ne xika' nuu' jaan' kii' kuni xto'o nia ña ndiatu' tu'va ña'a' nia kii' nandiko' ra. Ña ndaku ka'án i xiin' ndo' ndii, satiín kutu' ra toko' ra, te tandiee ra ne jaan' nuu' mesa, te taxi ra ña kuxi nia.

38 Tee' ndee nandiko' ra xakuyatin' tondia na ñuu, uun kuaxi kitú', te kuni ra ndiee' tu'va ne xika' nuu' jaan' ndiatu' ña'a' nia ndii, va'a va kiee nia.

39 Ndisu kuní a kundani ndo' ña yo'o', naa' xiní iin te xiin' vi'e ndee hora ki'vi iin te kui'na' vi'e ra ndii, koo tu'va ra te täxi ra sakui'na' te jaan' ña kumi' ra.

40 Sakan' tu ndo'ó ndii, koo tu'va ndo', sakan' ña xiní ndo' amaa nandiko' yu'u, ña nduu' tu te yivi' —ni kachi a.

Yo'o' sania'á Jesús saa xaa' uvi ta'an te xika' nuu'
(Mt. 24:45-51)

41 Sakan' te ni ka'an Pedro xiin' Jesús ndii:

—Tákui'e, ¿ñáá ka'án un' ña ka'án ndiaa jaan' nuu' ndu'u kuiti', uun ñáá ka'án tu un' ña jaan' nuu' sakuu' ne yivi'? —ni kachi ra.

42 Sakan' te ni ka'an xto'o e' xiin' ra ndii:

—Naa' yoo iin te xika' nuu', te xachuun' ndaku, te kuu' kaxi' tu ra ndii, te jaan' sakuiso' chuun' xto'o ra, te ka'ndia chuun' ra nuu' inga te xachuun' nuu' xto'o ra jaan', te taxi ra ña kuxi te jaan' sava ni hora ña kuní a.

43 Va'a va keta te ndiso' chuun' jaan' naa' kii' nandiko' xto'o ra jaan', te kuni ra ña xaa' te jaan' chuun jaan'.

44 Ña ndaku ka'án i xiin' ndo' ndii, taxi xto'o jaan' ña ka'ndia chuun' te jaan' nuu' sakuu' ña kumi' ra.

45 Ndisu naa' ka'an te ndiso' chuun' jaan' xiin' nimá ra ndii: "Kuu kuachí va xto'o e' te nandiko' a", kachi ra, sakan' te xa'a' ra kutun' ra inga ne xika' nuu' nuu' xto'o jaan', ña'a' xiin' tiaa, te xa'a' ra kuxi saka ra, te ko'o ndii' ra ndee xini ra,

46 te nandiko' xto'o jaan' kivi' ña köo' a naá nimá ra xiin' hora ña xiní ra, te sando'o' u'vi xava'a ña'a' xto'o jaan', te sko'ni' ña'a' a mii' ñu'u' inga ne xächuun' ndaku.

47 Te ne xika' nuu', ne xiní ndee ña kuní xto'o nia, ndisu sätu'va xiin' mii' nia, te xää' tu nia ña kuní xto'o nia ndii, kaxi' kua'a' xava'a nia.

48 Ndisu ne xika' nuu', ne xiní ndee ña kuní xto'o nia, te ni xaa nia ña vä'a ndii, sie kaxi' nia. Kuachi ndii, yoo ka ni natiin kua'a' chuun ka'nu' nda'a' Ndiosí ndii, xa'a' kua'a' ña'a nakan a kuenta nuu' nia. Te yoo ka ni kuini kua'a' a ni xini a ndii, xa'a' kua'a' ka ña'a nakan a kuenta nuu' nia.

Nata'vi' ta'an' ne yivi' xa'a' Jesús
(Mt. 10:34-36; Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13)

49 'Ni xaa i te sandatin i ñu'u iin yivi', te saa ka vi' kuní nimá i ña xa xixí a.

50 Ndisu kuní a ña kundo'o i iin tundo'o' chie va, te kuvi i, te ndo'o' va nimá i ndee xinu tundo'o' jaan'.

51 ¿Ñáá xanini ndo'ó ña ni xaa i te natandiee mani' i ne yivi' iin yivi'? Ka'án i xiin' ndo' ña süu' sakan' nduu' a. Süu' jaan' ndii ni xaa i te nata'vi' ta'an' ne yivi' xa'a' i.

52 Kuachi ndii, ndee vitin, te ndee nuu' ku'un e' ndii, iin xaan' mii' ndiee' u'un ta'an ne yivi' ndii, nata'vi' ta'an' nia, sakan' ña uni ta'an nia kundúu kuenta i, te uvi ta'an nia kasi'e kuni ne jaan'. Uun kundúu uvi ta'an nia kuenta i, te uni ta'an nia kasi'e kuni ne jaan'.

53 Sakan' ña yuva' ndii, nata'vi' ta'an' ra xiin' tiaa si'e ra, te tiaa si'e ndii, nata'vi' ta'an' ra xiin' yuva' ra. Te ña' nduu' si'i' ndii, nata'vi' ta'an' a' xiin' ña'a' si'e a', te ña'a' si'e ndii, nata'vi' ta'an' a' xiin' si'i' a'. Te ña' tiso ndii, nata'vi' ta'an' a' xiin' xanu a', te ña xanu ndii, nata'vi' ta'an' a' xiin' tiso a' —ni kachi a.

54 Te ni ka'an ka Jesús xiin' ne yivi' kua'a' va jaan' ndii:

—Kii' xito' ndo' nuta' viko' mii' ketá ñu'u ndii, ka'án ndo' ña kuun savi', te kuun' xna'a ra'.

55 Tę kįį' xika' tachį' ña kuąxį su'mą' įįn yivį' ndii, ka'án ndǫ' ña kųų į'ni' vą, tę kuu' i'ni' xną'ą.
56 Ndo'ó, nę xasuvi' xiin' mįį' ndii, kundanį ndǫ' sąą xachuun' ndįvi' xiin' ña xka'ndíá nuų' ñų'u' įįn yivį'. Ndisų ndichun na chüun xa'ą' ndǫ' ndee ña xka'ndíá yo'o' kivį' vįtįn xaa' yu'ų.

Ka'án Jesús ña nąkoǫ ę' ña manį' xiin' nę xika' kuąchį xiin' ę'
(Mt. 5:25-26)

57 '¿Sąą tų kųvį sąą kuenta mįį' ndǫ', tę nąkųnį ndǫ' ndee ña nduu' ña ndąku?
58 Kįį' chindu'ų' įįn nę yivį' kuąchį xa'ą' ndǫ', tę kua'ą́n ndǫ' xiin' nįą vį'ę kuąchį ndii, sąą ndǫ' ña nduxą' tę nąkoǫ ndǫ' ña manį' xiin' nę jąą́n' kįį' kua'ą́n ndǫ' įchi', saą' įįn kįį' kąñųų nįą ndo'ó, tę ku'ų́n ndįąką nįą ndo'ó ndęę nuų' tę xa'nú kuąchį, tę tę jąą́n' ku'ų́n ndįąką ndo'ó ndą'a' tę xíin', tę tę xíin' jąą́n' tąą́n' ndo'ó ndęę vį'ę kąą.
59 Tę ka'án į xiin' ndǫ' ña kǫǫ' kivį' kętą ndǫ' įkan' ndęę nącha'vį ndǫ' sąkuu' ña kuní ą chą'vį ndǫ' —nį kachį ą.

13

Kuní ą nąmą ę' nimá ę' nuų' Ndiosí

1 Tę kįį' sąkan' ndii, nį xąą ndia'vi' nę yivį' ndatu'un' nįą nuų' Jesús xa'ą' ña nį nąsaką' Pilato níi' ndia'vi' tę Galilea, xiin' níi' kįti' ña nį nąsokǫ' rą nuų' Ndiosí.
2 Sąkan' tę nį ka'ą́n ą xiin' nįą ndii:

—¿Ñáá xanini ndo'ó ña kua'ą' ką kuąchį ndiso' tę Galilea jąą́n' tę sąkan' įngą tę ñųų rą na nį ndǫ'ǫ rą sąkan'?
3 Ka'án į xiin' ndǫ' ña süų' sąkan' nduu' ą. Nii' sąkan' kųndǫ'ǫ tų ndo'ó naa' näma ndǫ' nimá ndǫ' xa'ą' kuąchį ña xaa' ndǫ'.
4 Naka'an' ndǫ' xa'ą' nę xa'ų́n unį ta'an, nę nį xi'į kįį' nį nduvą vį'ę sukun ña nani' Siloé. ¿Ñáá xanini ndo'ó ña kua'ą' ką kuąchį ndiso' nę jąą́n' tę sąkan' įngą nę ñųų Jerusalén?
5 Ka'án į xiin' ndǫ' ña süų' sąkan' nduu' ą. Nii' sąkan' kųndǫ'ǫ tų ndo'ó naa' näma ndǫ' nimá ndǫ' xa'ą' kuąchį ña xaa' ndǫ' —nį kachį ą.

Sania'á Jesús xa'ą' įįn tun' higo, tun' kǫǫ' nduų' kuun' ndą'a'

6 Sąkan' tę nį ka'ą́n Jesús įįn ña ka'án ndįąą ndii:

—Įįn tę yivį' ndii, kumi' rą įįn tun' higuera įįn xaan' mii' nį nąchį'į rą yǫ'o' uva. Tę nį xa'ą́n rą xito' rą naa' yoo nduų' ndą'a' nų'. Ndisų kǫǫ' ą iin'.
7 Sąkan' tę nį ka'ą́n rą xiin' tę xito' yǫ'o' uva jąą́n' ndii: "Kǫtǫ ų́n', xą unį kuiyą kuąxį į kǫtǫ į naa' iin' ndǫko' ndą'a' tun' higuera yo'o', ndisų kǫǫ' ą iin' ndą'a' nų'. Ndęę chaa' ką ką'ndįą ų́n' nų', tę käsį saka nų' nuų' ñų'u' į", nį kachį rą.
8 Sąkan' tę nį ka'ą́n tę xito' yǫ'o' uva jąą́n' ndii: "Tákui'e, tąxį ų́n' na ndoǫ ką nų' ndee kuiyą vįtįn, tę kątią į sąą xinundųų xa'ą' nų', tę tąą́n' į mį'in' te'i.
9 Tę naa' kųų́n ndǫko' ndą'a' nų' kuiyą kį'įn ndii, vą'ą. Ndisų naa' kǫǫ' ą kųų́n ndii, ką'ndįą į nų'", nį kachį tę jąą́n' —nį kachį Jesús.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kįį' nį sąnda'a Jesús įįn ña'a' ña' nį kųtǫsǫ

10 Unta' įįn kivį' sábado, ña xinąndieę' nę yivį' ndii, sania'á Jesús nę yivį' tįxįn įįn vį'ę mii' nakayá nįą.
11 Tę įkan' ka'nį įįn ña'a', ña' xą kua'ą́n xa'ų́n unį ta'an kuiyą ña kuni kųvį a' xaa' įįn ña ndįvą'ą. Ña' jąą́n' ndii, nį kųtǫsǫ vą a', tę ndęę sie kųvį ndųndąku a'.
12 Kįį' nį xįnį ña'a' Jesús ndii, nį kąną ña'a' ą, tę nį ka'ą́n ą xiin' a' ndii:

—Nakui'e, xą nį seįn' ų́n' nuų' kui'ę ña ndo'o' ų́n' —nį kachį ą.
13 Sąkan' tę nį tąndįęę ą ndą'a' ą xatą' a', tę xąka'án ę', tę nį ndųndąku a', tę nį xąka'nu' a' Ndiosí.
14 Ndisų tę xa'ndia chuun' xa'ą' vį'ę jąą́n' ndii, xi'é vą rą xa'ą' ą ña nį sąnda'a Jesús ña'a' jąą́n' kivį' sábado, ña xinąndieę' nę yivį' jąą́n'. Tę nį ka'ą́n rą xiin' nę yivį' ndii:

—Yoo iñų ta'an kivį' ña xachuun' ę'. Kivį' jąą́n' kįxįn ndǫ' tę sąnda'a tę kaą' ndo'ó, tę kįxįn ndǫ' kivį' sábado, ña xinąndieę' ę' —nį kachį rą.
15 Sąkan' tę nį ka'ą́n xtǫ'ǫ ę' xiin' rą ndii:

—Ndo'ó, tę xasuvi' xiin' mįį', į'įn ndǫ' ndaxin' sindikį' saną ndǫ' uun mburru saną ndǫ' kivį' sábado, ña xinąndieę' ę', mii' ita' ri' xaxį' ri' ña'ą, tę kua'ą́n ndǫ' xiin' ri' tę kǫ'ǫ ri' tįkui.

16 Tę ña'a' yo'o' ndii, sią̈ni' xika' Abraham nduu' a', tę xą kua'ą̈n xa'ų̈n ų̈nį kuiyą tiin' ña'a' kui'ę yo'o' xaa' ña ndį̈vą'ą. Sąkan' na kuii' vą'ą nduu' ą ña ndax̲in' a' nuų' kui'ę ña ndo'o' a' kivį' sábado, ña xinąndieę' ę', tę ndą'ą a' —nį kachį ą.

17 Kį̈' nį ka'ą̈n Jesús ña jąą̈n' ndii, nį sąka'an' ą sąkuu' nę xtänį ña xaa' ą. Tę sąkuu' nę yivį' kua'ą' ya'ą jąą̈n' ndii, vą'ą ya'ą kuni nimá nią̈ą xa'ą' sąkuu' chų̈ų̈n ka'nu' ndątų̈n' koo' chukuu' ña nį xąą ą.

Yo'o' ka'án Jesús i̲in ña ka'án ndį̈ąą xa'ą' ndį̈kin' ma'á ña nani' mostaza
(Mt. 13:31-32; Mr. 4:30-32)

18 Tę nį ka'ą̈n tų Jesús ndii:

—¿Ndee ña nakuitá xiin' ña xa'ndia chuun' Ndiosí nimá nę yivį', uun ndee ña xiin' vą'ą ką nąkątą ę', tę kų̈vį kų̈ndą̈nį ndǫ' ą?

19 Ña xa'ndia chuun' ą jąą̈n' ndii, nduu' ą ndęę naa ndį̈kin' mostaza, ña nį kį'i̲n i̲in tę yivį', tę nį chį'i̲ rą ą mii' xika' rą. Tę kį̈' nį xą'nų ą jąą̈n' ndii, nį kų̈ų chię ką i̲tun' ą. Tę ndęę sąą, ti' ta'nu' ndį̈vi', kų̈vį kų̈ndį̈ęę kątі' ndą'a' nų' —nį kachį ą.

Ka'án Jesús i̲in ña ka'án ndį̈ąą xa'ą' yų̈chi' levadura
(Mt. 13:33)

20 Nį ka'ą̈n tų ą ndii:

—¿Ndee ña nąkątą i̲ xiin' ña xa'ndia chuun' Ndiosí nimá nę yivį' tę kų̈ndą̈nį ndǫ' ą?

21 Nduu' ą ndęę naa yų̈chi' levadura kį̈' ki'in' i̲in ña'a' ą, tę nasaką' ą xiin' ų̈nį ta'an yąxin' yų̈chi' harina, tę saki'ví pachį ą sąkuu' i̲xan' —nį kachį ą.

Sania'á Jesús ña kuní ą sąndį̈ęe' ę' tę ndi'vi̲ ę' yi'e' tein' kuenta ndį̈vi'
(Mt. 7:13-14,21-23)

22 Kį̈' kua'ą̈n Jesús i̲chi' ñų̈ų̈ Jerusalén ndii, sania'á ą tų'ų̈n Ndiosí i̲'i̲n ñų̈ų̈ xiin' ndą'a' ą ña ñu'u' yų'u' i̲chi' jąą̈n' mii' xka'ndíá ą kua'ą̈n ą.

23 Tę i̲in nę yivį' nį ndątu'ų̈n' ña'a' ndii:

—Tákui'e, ¿ñáá ndia'vi' kų̈ątį' nę yivį' kakú nuų' kuąchį nią̈ą? —nį kachį nią̈ą xiin' Jesús.

Sąkan' tę nį ka'ą̈n ą xiin' nę yivį' ndii:

24 —Sąndį̈ęe' vą ndo'ó, tę kǫ'nį ndǫ' yi'e' tein', sąkan' ña ka'án i̲ xiin' ndǫ' ña kua'ą' vą nę yivį' nanduku' sąą sąą nią̈ą, tę ndi'vi̲ nią̈ą yi'e' tein' jąą̈n', ndisų̈ kų̈vį xka'ndią̈ą nią̈ą.

25 Kį̈' sąkan' ndii, ndǫndį̈chį tę xiin' vi̲'ę, tę ndąsi̲ kutų' rą yi'e' jąą̈n' nuų' ndǫ'. Sąkan' tę ndo'ó, nę ita' kį'ę ndii, sąkaxan' ndǫ' vitų' yi'e' tę ka'ą̈n ndǫ' xiin' rą ndii: "Tákui'e, tákui'e, sąą vą ų̈n' ña vą'ą tę nų̈nia' ų̈n' yi'e' nuų' ndų", kachį ndǫ'. Tę ka'ą̈n tę jąą̈n' xiin' ndǫ' ndii: "Xïní i̲ yǫǫ nduu' ndǫ'", kachį rą.

26 Sąkan' tę xą'a' ka'ą̈n ndǫ' ndii: "Nį xi̲xi̲ ndų, tę nį xi̲'i̲ ndų xiin' ų̈n', tę nį sąnia'á ų̈n' ndu'ų yą'yą mii' ndiee' ndų", kachį ndǫ'.

27 Ndisų̈ ka'ą̈n nį tų̈kų̈ų tę xiin' vi̲'ę jąą̈n' xiin' ndǫ' ndii: "Xą ka'án i̲ xiin' ndǫ' ña xïní i̲ yǫǫ nduu' ndǫ'. Kuan sąkuu' ndo'ó, nę xaa' ña nią̈a'a", kachį rą.

28 Tę i̲kan' kuąkų u'vi̲ ndǫ', tę kę'i̲ vi̲' nąkąxi̲' nų'ų ndǫ' kį̈' kų̈nį ndǫ' Abraham xiin' Isaac xiin' Jacob xiin' sąkuu' tę nį ka'ą̈n tiakú tų'ų̈n Ndiosí ndiee' rą mii' xa'ndia chuun' ą, tę kį̈' kų̈nį tų ndǫ' ña ndo'ó ndii, kį'ę nį ndoǫ ndǫ'.

29 Sąkan' ña kį̈xi̲n kua'ą' nę kį̈ęę mii' keta' ñų'ų, xiin' mii' ketá ñų'ų, xiin' su'mą' i̲in yivį', xiin' xíni' i̲in yivį', tę kų̈ndį̈ęę nią̈ą nuų' mesa, tę kų̈xi̲ nią̈ą mii' xa'ndia chuun' Ndiosí.

30 Sąvą nę nduu' nę nuų' vi̲ti̲n ndii, nę so'ǫ' ndi'i' kų̈ndų̈ų nią̈ą kį̈' sąkan'. Tę sąvą nę nduu' nę so'ǫ' ndi'i' vi̲ti̲n ndii, nę nų̈u' kų̈ndų̈ų nią̈ą kį̈' sąkan' —nį kachį ą.

Xaku' Jesús xa'ą' ñų̈ų Jerusalén
(Mt. 23:37-39)

31 Xą kivį' sąkan' nį ndę̈kui̲ę ndia'vi' tę fariseo, tę nį ka'ą̈n rą xiin' Jesús ndii:

—Kua'an kętą yo'o' tę ku'ų̈n ų̈n', sąkan' ña kuni ką'nį' Herodes yo'ó —nį kachį rą.

32 Sąkan' tę nį ka'ą̈n Jesús xiin' rą ndii:

—Kua'an ndǫ' tę ka'ą̈n ndǫ' xiin' i̲ngų̈i jąą̈n' ña vi̲ti̲n xiin' tiaą̈n ndii, tavą' i̲ ña ndį̈vą'ą nimá nę yivį', tę sanda'a i̲ nę kuni kų̈vį, tę kivį' ña ų̈nį sąxinų i̲ chų̈ų̈n nuų' i̲.

33 Ndisų̈ vi̲ti̲n, tiaą̈n, xiin' i̲sa ndii, kuní ą ña kua'ą̈n na kua'ą̈n i̲ i̲chi' ña kua'ą̈n ñų̈ų Jerusalén, sąkan' ña xäta'ą̈n ña kų̈vį i̲in tę ka'án tiakú tų'ų̈n Ndiosí i̲ngą ñų̈ų, ña ndüu' ñų̈ų Jerusalén.

34 Ndo'ó kua'a, ndo'ó kua'a, nę ndiee' ñųų Jerusalén, nę xa'nį' tę ka'án tiakú tų'ųn Ndiosí, tę kuun' yuų' ndǫ' tę tianų' ą nuų' ndǫ' ndęę kųvį rą. Ki'in' vą įchi' nį kunį į ndąsąįįn į ndo'ó ndęę naa xaa' įįn ndųxi' ñą ndasaiin' ri' ndųxi' kuali' si'ę ri' tįxįn ndįxįn ri', ndisų nį̈ xįįn ndǫ'.

35 Ña ndąku ka'án į xiin' ndǫ' ndii, nduxįn ñųų ndǫ', tę ka'án tų į xiin' ndǫ' ña kų̈nį ką ndǫ' yu'ų ndęę xaą kivį' ña ka'ąn ndǫ' xa'ą' į ndii: “Sañu'u' vą xtǫ'ǫ ę' Ndiosí ña kuąxį kuenta ą”, kachį ndǫ' —nį kachį Jesús.

14

Sǫ'ǫ nį xąą ą kį̈' nį sąnda'a Jesús įįn tę kumi' kuįñų kui'e

1 Unta' įįn kivį' sábado, ña xinąndieę' nę yivį' ndii, įįn tę fariseo, tę xa'ndia chuun' ndii, nį xąką rą Jesús tę kun kųxį ą vį'ę rą. Tę sąvą tųkų rą ndiee' įkan' xito' maña rą Jesús.

2 Tę nuų' ą jąąn' nį yoǫ įįn tę yivį', tę kumi' kuįñų kui'e.

3 Sąkan' tę nį ka'ąn Jesús xiin' tę sanakuachi' tų'ųn ndęi' Ndiosí xiin' tę fariseo ndii:

—¿Ñáá vą'ą nduu' ą nuų' tų'ųn ndęi' Ndiosí ña sanda'a ę' nę kuni kųvį kivį' sábado, ña xinąndieę' ę'? —nį kachį ą.

4 Ndisų nį̈ nąkuįįn rą, sąkan' tę nį tondįą ndą'a' ą tę kuni kųvį jąąn', tę nį sąnda'a ña'a' ą, tę nį ndęi' ña'a' ą.

5 Tę nį ka'ąn ą xiin' tę yivį' jąąn' ndii:

—Naa' sąkan' tę įįn ndo'ó nį nąmą įįn mburru uun įįn sįndikį' saną ndǫ' įįn pozo kivį' sábado, ña xinąndieę' ę' ndii, ¿ñáá xtą'ni' ki'į' ndǫ' ri'? —nį kachį ą.

6 Tę kǫ̈ǫ' ą nį kųvį nąkuįįn rą nuų' ą.

Sǫ'ǫ nį ka'ąn Jesús sąą ę' kį̈' kua'ąn ę' mii' yoo įįn vįko'

7 Tę kį̈' xito' Jesús sąą nakaxin nę yivį', nę nį xąą vįko' jąąn', teį tun' kuu' nųu' mii' kųndįęę nįą, tę nį ka'ąn xiin' nįą įįn ña ka'án ndįąą ndii:

8 —Kį̈' tatu įįn nę yivį' ndo'ó įįn vįko' ña tunda'á' ndii, kų̈ndįęę ndǫ' nuų' teį tun' kuu' nųu', saą' įįn kį̈' nį tątų nįą įįn tę ka'nu' ką tę sąkan' ndo'ó,

9 tę kį̈' xaą' tę jąąn' ndii, kįxįn tę nį tątų ndo'ó jąąn', tę ka'ąn rą xiin' ndǫ' ndii: “Tąxį teį ñaą' kųndu'ų' tę yǫ'ǫ”, kachį rą. Tę sąkan' kųchani ndǫ', tę kun kųndu'ų' ndǫ' nuų' teį nda'vi sǫ'ǫ.

10 Ndisų kį̈' tątų nę yivį' ndo'ó vįko' jąąn' ndii, vą'ą ką kųndu'ų' ndǫ' nuų' įįn teį nda'vi sǫ'ǫ, sąkan' tę kį̈' kįxįn tę nį tątų ndo'ó ndii, ka'ąn rą xiin' ndǫ' ndii: “Cheę kua'a, xka'ndįą ų̨n', tę kųndu'ų' ų̨n' teį kuu' nųu' kaą'”, kachį rą. Tę sąkan' nątįįn ndǫ' ña tiin' ka'nu' nuų' sąkuu' nę yivį', nę ndiee' jąąn'.

11 Sąkan' ña yǫǫ ką xachié xiin' mįi' ndii, sąnuu' ña'a' Ndiosí. Tę yǫǫ ką sąnuu' xiin' mįi' ndii, sąchié ña'a' ą —nį kachį ą.

12 Sąkan' tę nį ka'ąn tų Jesús xiin' tę fariseo, tę nį tątų ña'a' jąąn' ndii:

—Kį̈' kąsą'ą ų̨n' vįko', tę tąxį ų̨n' ña xaxį' įįn ke'in' uun xąkuaą' ndii, tątų ų̨n' nę xiní ta'an' xiin' ų̨n', nį ndęę ñąnį ų̨n', nį ndęę nę įįn kuu' xiin' ų̨n', nį ndęę nę viką', nę ndiee' yątin vį'ę ų̨n', saą' įįn kį̈' tątų tų nę jąąn' yo'ó tę kųxį ų̨n', tę xą ña jąąn' kuįtį' kųndųų yą'vį ų̨n'.

13 Ndisų kį̈' kąsą'ą ų̨n' įįn vįko' vį'ę ų̨n' ndii, kąną ų̨n' nę nda'vi kuu', xiin' nę kui'e ndą'a' uun xa'ą', xiin' nę kų̈vį kąką, xiin' nę kui'e ndų̨chi' nuų' kuįtį',

14 tę xiin' ña jąąn' sąñu'u' Ndiosí yo'ó, sąkan' ña nę jąąn' ndii, kų̈vį tątų nįą yo'ó tę kųxį ų̨n' vį'ę nįą, ndisų yo'ó ndii, nątįįn ų̨n' įįn ña vą'ą ndą'a' Ndiosí kį̈' nątįąkų nę yoo ndąku nimá nuų' ą —nį kachį ą.

Yo'o' ka'án Jesús xa'ą' tę nį tątų kua'ą' nę yivį', nę ku'ųn vįko' vį'ę rą
(Mt. 22:1-10)

15 Kį̈' nį xįnį sǫ'ǫ įįn tę ndu'ų' įkan' ña jąąn' tę nį ka'ąn rą ndii:

—Sąñu'u' vą Ndiosí yǫǫ ką kųxį vįko' ndįvi' mii' xa'ndia chuun' ą —nį kachį rą.

16 Sąkan' tę nį ka'ąn Jesús xiin' rą ndii:

—Įin tę yivį' ndii, nį ka'ąn tuní rą ña sąvą'ą rą kua'ą' vą ña xaxį' xa'ą' xąkuaą', tę kua'ą' vą nę yivį' nį tątų rą.

17 Tę kį̈' xą yoo' tų'vą ña xaxį' xąkuaą' ndii, nį tį'vi' rą tę xika' nuu' nuų' rą, tę ka'ąn rą xiin' nę jąąn' ndii: “To'ǫ' ndǫ', sąkan' ña xą yoo tų'vą sąkuu' ą”, nį kachį rą.

18 Ndisų sąkuu' nįą nį xą'a' xikán ña ka'nu' įnį nuų' tę jąąn'. Nę nųu' nį ka'ąn ndii: “Sąkan' nį sątą' į įįn ñų'u', tę ña

jąąn' kuni kun kǫtǫ i. Sąą un' ña vą'ą, tę kǫǫ ka'nu' inį un' xa'ą' i”, nį kachį nią.
19 Tę ingą nią nį ka'ąn ndii: “Nį sątą' i u'un naą'ą toro, tę ti' jąąn' kun kǫtǫ i sąą xachuun' ri'. Sąą un' ña vą'ą, tę kǫǫ ka'nu' inį un' xa'ą' i”, nį kachį nią.
20 Tę ingą nią nį ka'ąn ndii: “Sąkan' nį tunda'ą' i, sąkan' na küvį ku'un i”, nį kachį nią.
21 Nį nąndiko' tę xika' nuu' jąąn', tę nį ka'ąn rą sąkuu' ña jąąn' xiin' xtǫ'ǫ rą. Tę nį nąsaą' tę xiin' vį'ę jąąn', tę nį ka'ąn rą xįįn' tę xika' nuu' nuų' rą jąąn' ndii: “Kua'an kį' sąkuu' yą'yą ka'nu' xiin' yą'yą tein', tę nąką un' nę nda'vi kuu', xiin' nę kui'e ndą'a', xiin' nę kui'e xa'ą', xiin' nę kui'e nduchi' nuų'.”
22 Kį' ndį'į nį sąxinų rą ña nį ka'ąn xtǫ'ǫ rą jąąn', tę nį ka'ąn rą ndii: “Tákui'e, xą nį sąxinų i sąą nį ka'ąn un' xiin' i, ndisų ndoó ndǫsǫ' ką mii' kundįęę nę yivį'”, nį kachį rą.
23 Sąkan' tę nį ka'ąn xtǫ'ǫ jąąn' xiin' rą ndii: “Kua'an ichi' ka'nu' xiin' ichi' ku'ų, tę ka'ąn ndįęe' un' xiin' nę yivį' na kįxįn nią, tę kųtu' vį'ę i.
24 Kuąchį ndii ka'án i xiin' ndǫ' ña ndęę įįn nę yivį', nę nį tątų nųu' i jąąn' ndii, tąxį i kųxį nią vįko' vį'ę i, ndǫ'”, nį kachį xtǫ'ǫ jąąn' —nį kachį Jesús.

Ka'án Jesús ndee ña kuní ą sąą ę', tę kundikun ę' ichi' ą (Mt. 10:37-38)

25 Kua'ą' vą nę yivį' kua'ąn xiin' Jesús, tę nį nąndiko' kuiín ą, tę nį ka'ąn ą xiin' nią ndii:
26 —Naa' kuni kundikun yǫǫ ką ichi' yu'ų, tę kundanį ya'ą ką nią yųva' nią, xiin' sį'i' nią, xiin' ña' si'i' rą, xiin' si'ę nią, xiin' ñąnį rą, xiin' tiaą ta'an' nią, xiin' ña'a' ta'an' nią, xiin' ndęę kivį' ñųų mįi' nią tę sąkan' yu'ų ndii, kųvį kųndųų nią nę ndikún ichi' i.
27 Yǫǫ ką küni kųndǫ'ǫ ndęę naa kųndǫ'ǫ yu'ų nuų' krusín, tę kundikun nią yu'ų ndii, kųvį kųndųų nią nę ndikún ichi' i.
28 Sąą ę' kuenta ña kuni kąsą'ą įįn ndo'ó įįn vį'ę sukun. ¿Ñáá süų' xį'ną kųndu'ų' ndǫ', tę nątavą' ndǫ' kuenta sąą kuu' xų'un' kuní ą ką'nį' ndǫ' tę xinų vį'ę jąąn'?
29 Naa' säą ndǫ' sąkan', tę xą'a' ndǫ' sąkania' ndǫ' xa'ą' vį'ę jąąn', tę küvį sąxinú ndǫ' ą ndii, xą'a' nę yivį' sąndį'į nią xiin' ndǫ'
30 ka'ąn nią ndii: “¡Jąn'! Tę kaą' ndii, sie nį xąnįnį rą, sąkan' ña nį xą'a' rą xa'a rą vį'ę, tę nį kųvį sąxinų rą ą”, kachį nią.
31 ’Uun sąą ę' kuenta ndii, yoo įįn rey, tę kumi' rą uxį mií kuįtį' tę xíin'. Tę kuní ą ña kųnta'an' rą xiin' tųkų rey. Ndisų ingą rey ndii, kumi' rą okǫ mií tę xíin'. Naa' sąkan' nduu' ą ndii, ña nųu' ndii, kuní ą kųndu'ų' tę kumi' uxį mií tę xíin' jąąn', tę nątavą' rą kuenta naa' kųvį kąnando rą tę kumi' okǫ mií tę xíin' jąąn'.
32 Tę naa' nątavą' rą kuenta ña kųvį kąnando ña'a' rą ndii, sąkan' tę tįąnų' rą įįn tį'vį tę yivį' tę nakąn rą ña manį' nuų' tųkų rey jąąn' kį' ndęę xika' kuąxį tę jąąn'.
33 Sąkan' na kuii' yǫǫ ką küni nąkǫǫ sąkuu' ña kumi' nią ndii, kųvį kųndųų nią nę ndikún ichi' i.

Sania'á Jesús ña vä'ą ką įįn' kį' tívi' ą (Mt. 5:13; Mr. 9:50)

34 ’Iįn' ndii, ña vą'ą nduu' ą, ndisų naa' ndi'i' ña u'vą ą ndii, kǫǫ' ą kųvį sąą ę' tę nąndųų u'vą ą.
35 Nį ndęę vä'ą ką ą kųndųų tatąn' ña nąsaką xiin' ñų'u', nį ndęę vä'ą tų ą kǫ'nį ę' nuų' sį'vi' tę ką'nį' ą xikǫ xa'án, ndee ña kuitią kuįtį' nduu' ą. Ndo'ó, nę xini sǫ'ǫ ndii, chųųn xa'a' vą ndǫ' ña nį ka'ąn i —nį kachį Jesús.

15

Ka'án Jesús įįn ña ka'án ndįąą xa'ą' įįn mbęę ti' nį xitą i'nų (Mt. 18:10-14)

1 Kį' sania'á Jesús iin' ą ndii, kua'ą' vą tę kendiaą' yą'vį xa'ą' ñųų Roma xiin' kua'ą' tų nę kä'án vą'ą nę yivį' xa'ą' nį ndękuįę nuų' ą tę kųnį sǫ'ǫ tų ña'a' nią.
2 Sąkan' tę nį xą'a' ka'án kui'e tę fariseo xiin' tę sania'á tų'un ndęi' Ndiosí xa'ą' Jesús ndii:
—Tę xiní ta'an' xiin' nę xaa' kuąchį nduu' tę kaą', tę ndęę xixi' rą xiin' nią —nį kachį rą.
3 Sąkan' tę nį ka'ąn Jesús ña ka'án ndįąą yo'o' nuų' rą ndii:

4 —Naa' sąkan' tę kumi' i̱in ndo'ó ciento mbęę, tę nį xitą i̱in ri' ndii, ¿ñáá näkǫǫ ndǫ' ti' kǫmi' xi̱kǫ xa'ǫn kǫmi' jąąn', tę ku'ǫn nąndǫku' ndǫ' ti' nį xitą jąąn' ndęę nąi̱n ndǫ' ri'?

5 Tę ki̱i̱' nąi̱n ndǫ' ri' ndii, nąkuątia' vą nimá ndǫ', tę chi̱ndu'ǫ' ndǫ' ri' sokǫ ndǫ'.

6 Tę ki̱i̱' xaą ndǫ' vi̱'ę ndǫ' ndii, nąkąyą ndǫ' nę xiní ta'an' xiin' ndǫ', xiin' nę ndiee' yątin, tę ka'ąn ndǫ' xiin' nįą ndii: “Nįą'ą ndǫ' vi̱'ę i̱ tę kǫndi̱ęę si̱i̱' sąkuu' ę', sąkan' ña xą nį nąi̱n i̱ mbęę saną i̱, ti' nį xitą”, kachi̱ ndǫ'.

7 Ka'án i̱ xiin' ndǫ' ña nii' sąkan' tǫ vą'ą ką kuni sąkuu' ña ndiee' ndi̱vi' xa'ą' i̱in nę xaa' kuąchi̱ ki̱i̱' nama' nįą nimá nįą xa'ą' kuąchi̱ ña xaa' nįą, tę sąkan' xa'ą' kǫmi' xi̱kǫ xa'ǫn kǫmi' nę tuu ña nę ndąku nimá nduu' nįą nuǫ' Ndiosí, tę küní ą nąmą nįą nimá nįą.

Ka'án Jesús i̱in ña ka'án ndi̱ąą xa'ą' i̱in xǫ'un' yuǫ' ña nį xitą

8 ’Uun sąą ę' kuenta ndii, i̱in ña'a' kumi' uxi̱ ta'an xǫ'un' yuǫ' plata, tę nį xitą i̱in ndąą' ą ndii, ¿ñáá näkǫn' a' i̱in kąą tuún, tę nątį'vi' a' tę kąką ndi'i̱ a' nąndǫku' a' ą kąnii' tixin vi̱'ę ndęę nąi̱n a' ą?

9 Tę ki̱i̱' nąi̱n a' xǫ'un' jąąn' ndii, nąkąyą a' nę xiní ta'an' xiin' a', xiin' nę ndiee' yątin vi̱'ę a', tę ka'ąn a' xiin' nįą ndii: “Nįą'ą ndǫ' vi̱'ę i̱, tę kǫndi̱ęę si̱i̱' sąkuu' ę', sąkan' ña xą nį nąi̱n i̱ xǫ'un' i̱ ña nį xitą”, kachi̱ a'.

10 Ka'án i̱ xiin' ndǫ' ña i̱in sąkan' tǫ vą'ą kuni ángele, ña xika' nuu' nuǫ' Ndiosí, xa'ą' i̱in nę xaa' kuąchi̱ ki̱i̱' nama' nįą nimá nįą —nį kachi̱ ą.

Ka'án Jesús i̱in ña ka'án ndi̱ąą xa'ą' i̱in yǫva', tę nį xitą i̱in tiaą si'ę, tę nį nąndi̱ko' ra

11 Tę nį ka'ąn tǫ ą ndii:

—I̱in tę yivi̱' ndii, nį yoǫ uvi̱ ta'an tiaą si'ę rą.

12 Tę nį ka'ąn tę xanuu' xiin' yǫva' rą ndii: “Tątaą, tąxi̱ ǫn' ndą'a' i̱ ña xata'ąn ndoǫ ndą'a' i̱ xa'ą' ą ña nduu' i̱ si'ę ǫn'”, nį kachi̱ rą. Sąkan' tę nį tąxi̱ yǫva' rą ña xata'ąn nątiin rą.

13 ’Ndia'vi' kivi̱' nį xka'ndi̱ą, tę nį xi̱kǫ' rą sąkuu' ña'ą ña nį tąxi̱ yǫva' rą ndą'a' rą, tę nį kętą rą kua'ąn rą i̱in ñǫǫ xika' vą. Tę i̱kan' nį xą'ni̱' saka ndǫǫ rą xǫ'un' rą xika' si̱i̱' rą.

14 Tę ki̱i̱' nį sąndi'i' ndǫǫ rą xǫ'un' jąąn' ndii, sąkan' tę nį xąą i̱in sǫkǫ chię vą ñǫǫ jąąn', tę nį xą'a' kuní ña kǫti̱ąkǫ rą.

15 Sąkan' tę nį xan ndǫku' rą chǫǫn nuǫ' i̱in tę ñǫǫ jąąn'. Tę nį ti̱'vi' ña'a' tę jąąn' ña kǫtǫ rą kini̱ saną rą mii' ñu'u' ri' xa'ą' ku'ǫ.

16 Tę yǫǫ vi̱' kaa' nimá rą kuni kąxi̱' rą soǫ' na'nu' ña xaxi̱' kini̱ jąąn', ndisǫ ndęę i̱in nę yivi̱' nï tąxi̱ ña kąxi̱' rą ą.

17 ’Ndisǫ ki̱i̱' nį nąkǫnaą kaxi' nimá rą, tę nį ka'ąn rą xiin' nimá rą ndii: “Xą kua'ą' tę tatú xachuun' mii' xika' yǫva' ę', tę sąkuu' tę jąąn' ndii, yoo kua'ą' ña xaxi̱' rą ndęę ndoó ndǫsǫ' vi̱' ą, tę yoo' vi̱ti̱n ndii, xą yoo ę' kǫvi̱ ę' sǫkǫ.

18 Nąndi̱ko' ę' nuǫ' yǫva' ę', tę ka'ąn ę' xiin' ą ndii: Tątaą, nį xąą i̱ kuąchi̱ nuǫ' Ndiosí xiin' nuǫ' yo'ó.

19 Sąkan' na kuii' xäta'ąn ką ka'ąn ǫn' ña si'ę ǫn' nduu' i̱. Sąą ǫn' xiin' i̱ ndęę naa i̱in tę tatú ku̱ti̱' ǫn'. Ña jąąn' ka'ąn ę' xiin' yǫva' ę' ki̱i̱' nąndi̱ko' ę' nuǫ' ą”, nį kachi̱ rą xiin' nimá rą.

20 ’Sąkan' tę nį ki̱'i̱n rą i̱chi', tę kuan nu'ǫ rą nuǫ' yǫva' rą. Tę ki̱i̱' xika' ką kuąxi̱ rą, tę nį xi̱ni̱ ña'a' yǫva' rą, i̱kan' tę nį kǫvi̱ta i̱ni̱ yǫva' rą jąąn' nį xi̱ni̱ ña'a' rą. Tę nį ndąvą rą xan nąni'i̱' ña'a' rą, tę nį nǫmi̱ ña'a' rą tę nį chi̱to ña'a' rą.

21 I̱kan' tę nį ka'ąn tiaą si'ę rą jąąn' xiin' rą ndii: “Tątaą, nį xąą i̱ kuąchi̱ nuǫ' Ndiosí xiin' nuǫ' yo'ó. Sąkan' na kuii' xäta'ąn ką ka'ąn ǫn' ña si'ę ǫn' nduu' i̱”, nį kachi̱ rą.

22 ’Ndisǫ nį ka'ąn yǫva' rą jąąn' xiin' tę xika' nuu' nuǫ' rą ndii: “Xtą'ni' ki'i̱' ndǫ' i̱in totǫ ña vą'ą ką, tę tąxi̱ ndǫ' ą kuį'nǫ si'ę i̱ yo'o', tąxi̱ tǫ ndǫ' i̱in kąą xǫ'un' ndą'a' kǫ'ǫn ndą'a' rą, tę tąxi̱ tǫ ndǫ' ndixąn' ki'i̱ rą.

23 Tę kua'ąn nąką ndǫ' i̱in si̱ndiki̱' xą'an ką, tę ką'ni̱' ndǫ' ri' kǫxi̱ ę', tę sąka'nu' ę'.

24 Sąkan' ña ndęę naa nį xi'i̱ tiaą si'ę i̱ kaą' nuǫ' i̱, ndisǫ nį nątiąkǫ rą, nį ndǫñu'u' rą nuǫ' i̱, ndisǫ xą nį nąi̱n tǫkǫǫ ña'a' i̱ vi̱ti̱n”, nį kachi̱ rą. Sąkan' tę nį xą'a' sąkuu' nįą xaka'nu' nįą.

25 ’Ndisǫ si'ę rą, tę xkua'ą' ndii, xa'ą' ku'ǫ naá rą xachuun' rą. Tę ki̱i̱' nį

nąndi̱ko' rą, tę nį kų̱yąti̱n rą vį'ę mii' ndu'ų̱' rą ndii, nį xi̱nį sǫ'ǫ rą yąą, tę nį xi̱nį sǫ'ǫ tų rą ña̱ taxa'a' nę yivį'.
26 Tę nį kąnąą rą i̱in tę xika' nuu', tę nį ndątu'ų̱n' ña̱'a' rą ndee ña̱ yoo i̱kan'.
27 Tę nį ka'ą̱n tę jąą̱n' xiin' rą ndii: “Ña̱nį ų̱n' nį nąndi̱ko', tę nį ka'ą̱n chuun' yų̱va' ų̱n' tę kǫǫ i̱in vi̱ko' si̱i', tę nį xą'nį' ndų̱ si̱ndiki̱' xą'an ką. Sąkan' ña̱ nį nąndi̱ko' vą'ą ña̱nį ų̱n' jąą̱n' nuų' yų̱va' ų̱n'”, nį kachį tę jąą̱n'.
28 ’Ndisų̱ tę xkua'ą' jąą̱n' ndii, nį nąsaą' vą rą, sąkan' na nï xi̱in rą xka'ndi̱ą rą vį'ę. Sąkan' tę nį kętą yų̱va' rą, tę nį ka'ą̱n nda'vi rą xiin' rą ña̱ xka'ndi̱ą rą vį'ę.
29 Ndisų̱ nį ka'ą̱n rą xiin' yų̱va' rą ndii: “Xiní kaxi' ų̱n' sąą ta'an' kuiyą kua'ą̱n ña̱ xika' nuu' i̱ nuų' ų̱n', tę kǫ̈ǫ' kivį' ka'án yų̱'u' i̱ tę sąxinú i̱ ña̱ ka'án ų̱n'. Tę ndęę i̱in ti̱xu'ų̱' lulu tïą'an tąxi̱ ų̱n' tę kąsą'ą i̱ vi̱ko' si̱i' xiin' tę xiní ta'an' xiin' i̱.
30 Ndisų̱ vi̱ti̱n ña̱ nį xąą si'ę ų̱n', tę nį xą'nį' saka xų̱'un' ų̱n' xiin' ña̱'a' ña' xikǫ' xiin' mi̱i' ndii, nį xą'nį' ų̱n' si̱ndiki̱' xą'an ką xa'ą' tę kaą'”, nį kachį rą.
31 ’I̱kan' tę nį ka'ą̱n yų̱va' rą xiin' rą ndii: “Yų̱va' i̱, sąkuu' kivį' ndu'ų̱' yo'ó xiin' i̱, tę sąkuu' ña̱ kumi' i̱ ndii, ña̱'ą yo'ó nduu' ą.
32 Ndisų̱ nį kuni̱ ą ña̱ sąka'nu' ę' vi̱ti̱n xiin' vi̱ko' kaą', tę vą'ą kuni ę'. Sąkan' ña̱ ndęę naa nį xi'i̱ tiaą ña̱nį ų̱n' kaą' nuų' i̱, ndisų̱ nį nąti̱ąkų rą, nį ndǫñu'u' rą nuų' i̱, ndisų̱ xą nį nąi̱n tų̱kų̱ų ña̱'a' i̱ vi̱ti̱n”, nį kachį rą —nį kachį Jesús.

16

Ka'án Jesús i̱in ña̱ ka'án ndi̱ąą xa'ą' i̱in tę ndiso' chuun', tę xächuun' ndąku

1 Tę nį ka'ą̱n tų Jesús xiin' tę ndą'a' xa'ą' ą ndii:
—Nį yoǫ i̱in tę viką'. Tę jąą̱n' ndii, nį kų̱mi' rą i̱in tę ndiso' chuun' nuų' ña̱ vika' rą. Unta' ndii, nį ndękui̱ę nę yivį' nuų' tę viką' jąą̱n', tę nį ti̱in kuąchį ni̱ą tę jąą̱n' ña̱ nį xą'nį' saka ndǫǫ rą xų'un' tę viką' jąą̱n'.
2 Sąkan' tę nį kąnąą ña̱'a' tę viką' jąą̱n', tę nį ka'ą̱n rą xiin' rą ndii: “¿Ndichun ka'án ki̱nį nę yivį' xa'ą' ų̱n' xiin' i̱? Vi̱ti̱n ndii, kuní i̱ ña̱ nątąxi̱ ų̱n' kuenta xa'ą' sąkuu' xų'un' i̱ xiin' ña̱'ą i̱, sąkan' ña̱ kų̱ndų̱ų ką ų̱n' tę kui̱sǫ chuun' nuų' ña̱'ą i̱”, nį kachį rą.
3 Sąkan' tę nį ka'ą̱n tę jąą̱n' xiin' nimá rą ndii: “Xtǫ'ǫ ę' ndii, xtą'ni' rą yoo' nuų' chų̱ų̱n yo'o'. ¿Ndee ña̱ sąą ę' vi̱ti̱n? Kǫ̈ǫ' ndi̱ęę' ę', tę sąą ę' chų̱ų̱n vię, tę kuchani ę' kakąn ę' li̱muxtan.
4 Aan, xą xiní ę' ndee ña̱ sąą ę', tę kǫǫ nę nąti̱in yoo' vį'ę ni̱ą ki̱i' xtą'ni' xtǫ'ǫ ę' yoo' nuų' chų̱ų̱n yo'o'”, nį kachį rą xiin' nimá rą.
5 ’Sąkan' tę nį kąnąą rą i̱in ndąą' i̱in ndąą' tę ndiso' i̱ka' nuų' xtǫ'ǫ rą. Tę nį ka'ą̱n rą xiin' tę nų̱u' ndii: “¿Sąą ndiso' i̱ka' ų̱n' xtǫ'ǫ i̱?”, nį kachį rą.
6 Sąkan' tę nį ka'ą̱n tę jąą̱n' ndii: “Ciento ta'an yǫǫ na'nu' xą'ą̱n oliva ndiso' i̱ka' i̱”, nį kachį rą. Sąkan' tę nį ka'ą̱n tę ndiso' chuun' jąą̱n' xiin' rą ndii: “Ña̱ yǫ'ǫ' nduu' tų̱tų̱ mii' yosǫ' ña̱ ndiso' i̱ka' ų̱n', kų̱ndu'ų̱' ki̱i', tę nąmą ų̱n' ų̱n tę ka'ą̱n ą ña̱ ndiso' i̱ka' ų̱n' uvi xi̱kǫ uxi ku̱i̱ti̱' ą”, nį kachį rą.
7 Sąkan' tę nį ka'ą̱n rą xiin' i̱ngą tę ndiso' i̱ka' ndii: “¿Sąą ndiso' i̱ka' ų̱n' xtǫ'ǫ i̱?”, nį kachį rą. Sąkan' tę nį ka'ą̱n tę jąą̱n' ndii: “Ciento kǫtensio ndi̱kin' trigo ndiso' i̱ka' i̱”, nį kachį rą. Sąkan' tę nį ka'ą̱n rą xiin' tę jąą̱n' ndii: “Ña̱ yǫ'ǫ' nduu' tų̱tų̱ mii' yosǫ' ña̱ ndiso' i̱ka' ų̱n', nąi̱n ą, tę ke'i̱ ų̱n' nuų' ą kų̱mi' xi̱kǫ kǫtensio ku̱i̱ti̱'”, nį kachį rą.
8 Tę nį ti̱in ka'nu' xtǫ'ǫ jąą̱n' tę ndiso' chuun', tę xächuun' ndąku jąą̱n', xa'ą' ą ña̱ ki'i̱' vą kuu' rą xiin' ña̱ nį xąą rą jąą̱n'. Kuąchį ndii ki'i̱' ką kuu' nę nduu' kuenta i̱in yivį' vi̱ti̱n xiin' ta'an' mi̱i' ni̱ą tę sąkan' nę nduu' kuenta Ndiosí.
9 Tę ka'án i̱ xiin' ndǫ' ña̱ xiin' ña̱ vika' kuenta i̱in yivį' yo'o' ndii, kąyą ndǫ' nę kų̱nį ta'an' xiin' ndǫ', sąkan' tę ki̱i' kǫ̈ǫ' ką ña̱ jąą̱n' kumi' ndǫ' ndii, nąti̱in Ndiosí ndo'ó, tę kų̱ndi̱ęę ndǫ' vį'ę ą ndęę ndi'i' nį kivį'.
10 ’Yǫǫ ką xachuun' ndąku nuų' chaa' ku̱i̱ti̱' ña̱'ą ndii, sąchuun' ndąku tų ni̱ą nuų' kua'ą' ña̱'ą. Tę yǫǫ ką xächuun' ndąku nuų' chaa' ku̱i̱ti̱' ña̱'ą ndii, sąchuun' ndąku tų ni̱ą nuų' kua'ą' ña̱'ą.
11 Sąkan' ña̱ naa' nï xąchuun' ndąku ndǫ' nuų' ña̱ vika', ña̱ nduu' kuenta i̱in yivį' ndii, i̱nį tų Ndiosí kų̱nį ą ndo'ó xiin' ña̱ vika' xną'ą ña̱ nduu' kuenta mi̱i' ą.

12 Naa' nï xąchuun' ndąku ndǫ' nuų' ña vika' ña nduu' kuenta ịngą nę yivị' ndii, tą̈xị ą nątiịn tų ndǫ' ña xata'ąn nątiịn ndǫ'.
13 Tę ndęę ịin nę xika' nuu' ndii, kų̈vị kąką nųų nịą nuų' uvị ta'an xtǫ'ǫ. Kuąchị ndii kų̨ndąsi' nịą ịin tę jąąn', tę kų̨ndanị nịą ịngą rą, uun kǫtǫ'nị nịą yų'u' ịin tę jąąn', tę kǫ̈tǫ'nị nịą yų'u' ịngą rą. Ña jąąn' na ịin kachi kų̈vị kąką nųų ndǫ' nuų' Ndiosí, tę kąką nųų tų ndǫ' nuų' ña vika' —nị kachị ą.
14 Tę fariseo ndii, nị xą'a' kundi'i' rą xiin' Jesús kiị' nị xịnị sǫ'ǫ rą sąkuu' ña nị ka'ąn ą jąąn', sąkan' ña ndioǫ' ịnị vą rą xų'un'.
15 Sąkan' tę nị ka'ąn ą xiin' rą ndii:
—Mịi' ndo'ó xakuu' nuų' nę yivị' ña nduu' ndǫ' tę xachuun' ndąku, ndisų Ndiosí ndii, xiní ą sąą iin' nimá ndǫ'. Sąkan' ña ña chindiaa ya'vi' ya'ą nę yivị' ndii, ña kịnị iin' nduu' ą nuų' Ndiosí.

Yo'o' ka'án Jesús xa'ą' tų'ųn ndęi' Ndiosí

16 'Tų'ųn ndęi' Ndiosí xiin' ña nị ka'ąn tę nị ka'ąn tiakú tų'ųn ą jąąn' ndii, nị xą'ndịą chuun' ą nuų' nę yivị' ndęę kiị' nị tuvị Juan, tę sakuchi' nę yivị' kuenta Ndiosí. Tę ndęę kiị' sąkan' nị xą'a' ka'án ndǫsǫ' ị xa'ą' ña kuní ą kǫ'nị nę yivị' ndą'a' Ndiosí tę ką'ndịą chuun' ą nimá nịą. Tę sąkuu' nịą xanduxą' ndịęe' tę kǫ'nị nịą ịkan'.
17 Ndisų vixi ką nduu' ą ña ndǫñu'u' ịin chiịn' tų'ųn ndęi' Ndiosí tę sąkan' ña ndǫñu'u' ndịvi' xiin' ñų'u' ịin yivị'.

Ka'án Jesús ña vą̈'ą nata'vi' ta'an' nę tunda'á'
(Mt. 19:1-12; Mr. 10:1-12)

18 'Yǫǫ ką nata'vi' ta'an' xiin' ña' si'i rą, tę tunda'á' rą xiin' tų̨kų̨ ña'a' ndii, xaa' rą kuąchị xiin' ña' jąąn' nuų' Ndiosí, tę yǫǫ ką nduu' tę tunda'á' xiin' ña'a' jąąn' ndii, xaa' tų rą kuąchị xiin' ña' jąąn' nuų' Ndiosí.

Sania'á Jesús xa'ą' ịin tę viką' xiin' ịin tę nda'vi kuu' nąni' Lázaro

19 'Nị yoǫ ịin tę viką', tę nị ni'nų rą mịi' ndi'i' totǫ kua'a ndų̨kun' vą'ą koo' chukuu', xiin' totǫ yą'vị vą, tę sąą kivị' xaka'nu' rą xaxị' rą mịi' ndi'i' ña xaxị' ña yą'vị koo' chukuu'.
20 Tę nị yoǫ tų ịin tę nda'vi kuu' nąni' Lázaro. Tę jąąn' ndii, kąnii' ịin' rą te'í, tę ndu'ų' ndịąą rą yi'e' tę viką' jąąn'.
21 Tę nị xikąn vą nimá rą kąxị' rą xi'ę ña koyó tịxịn mesa tę viką' jąąn'. Tę ndęę nayą' kuąxị, tę ñundiaą' ri' ịin rą mii' te'í.
22 'Nị xąą ịin kivị' ña nị xi'ị tę nda'vi kuu' jąąn', tę nị kịxịn ángele, tę nị ną'ịn ña'a' ą, tę nị chịndu'ų' ña'a' ą xịin' Abraham. Tę nị xi'ị tų tę viką' jąąn', tę nị nątaąn' ña'a' nę yivị'.
23 Tę ndęę ñųų ndịi mii' naá rą tų̨ndo'ǫ' nị ndǫnị'ị rą nuų' rą, tę nị xịnị rą ndęę xika' ndu'ų' Abraham, tę ndu'ų' tų Lázaro xịin' rą.
24 Sąkan' tę nị ka'ąn ti'e' tę viką' jąąn' ndii: "Tákui'e Abraham, kų̨vịta ịnị ų̨n' xa'ą' ị, tę ka'ąn chuun' ų̨n' xiin' Lázaro, tę sąchii' rą teę' nuų' ndą'a' rą xiin' tịkui, tę kịxịn sątoó rą ra' nuų' yaą' ị, sąkan' ña ndo'o' u'vị xąvą'ą ị nuų' ñu'ų yo'o'", nị kachị rą.
25 Ndisų nị ka'ąn Abraham xiin' rą ndii: "Yųva' ị, nąką'an' ų̨n' ña kiị' nị xiką ų̨n' ịin yivị' ndii, nị ną'ịn ų̨n' ña vą'ą, tę Lázaro yo'o' ndii, vä'ą nị ndǫ'ǫ rą. Ndisų vịtịn ndii, ndu'ų' vą'ą rą yo'o', tę yo'ó yoo tų̨ndo'ǫ' ñaą'.
26 Tę siin' tų̨kų̨ ndii, yoo ịin tą'vi' kunu koo' chukuu' tę̨in ę', sąkan' na kuii' teę' ndee kuni xka'ndịą yǫǫ ką ndiee' yo'o' ñaą' ndii, kų̈vị xka'ndịą nịą, tę nị ndęę kų̈vị xka'ndịą tų ndo'ó mii' ndiee' ndu'ų yo'o'", nị kachị Abraham.
27 Sąkan' tę nị ka'ąn tę viką' ndii: "Tákui'e, naa' sąkan' ndii, ka'án nda'vi ị xiin' ų̨n' ña tị'vi' ų̨n' Lázaro tę ku'ų̨n rą vị'ę yųva' ị.
28 Sąkan' ña yoo u'ų̨n ta'an ką ñąnị ị, tę sąkuni' tų'ų̨n rą tę jąąn', tę kịxịn rą mii' yoo tų̨ndo'ǫ' yo'o'", nị kachị rą.
29 Ndisų nị ka'ąn Abraham ndii: "Tę jąąn' ndii, kumi' rą tų'ų̨n ndęi' Ndiosí, ña nị kę'ị Moisés, xiin' ña nị kę'ị tę nị ka'ąn tiakú tų'ų̨n ą. Na chų̨ų̨n xa'a' rą ña ka'án ña jąąn'", nị kachị rą.
30 Ịkan' tę nị ka'ąn tę viką' jąąn' ndii: "Tákui'e Abraham, kąndịxa' rą xiin' ña jąąn' kuịtị', ndisų naa' nątịąkų ịin nę xą nị xi'ị, tę ku'ų̨n nịą nuų' rą ndii, nąmą rą

nimá rą xa'ą' kuąchį rą”, nį kachį rą.
31 Sąkan' tę nį ka'ąn Abraham xiin' rą ndii: “Naa' küni kųnį so'o rą tų'ųn ndęi' Ndiosí, ña nį kę'į Moisés, xiin' ña nį kę'į tę nį ka'ąn tiakú tų'ųn ą ndii, kąndįxa' tų rą teę' ndee nątiąkų įin nę xą nį xi'į, tę ku'ųn nįą nuų' rą”, nį kachį rą —nį kachį Jesús.

17

Ka'án Jesús ña įyo vą kųndo'o nę kaviko' nę xą įnį xini ña'a' tę sąą nįą kuąchį
(Mt. 18:6-7,21-22; Mr. 9:42)
1 Įkan' tę nį ka'ąn Jesús xiin' tę ndą'a' xa'ą' ą ndii:
—Yoo' kua'ą' ña kaviko' yoo' tę sąą ę' kuąchį, ndisų įyo vą kųndo'o nę kaviko' nę yivį' tę sąą nįą kuąchį jąąn'.
2 Ndęę chaa' ką na sątiín nę yivį' įin yuų' molino sukųn' nę jąąn', tę sko'ni' ña'a' nįą tįxįn mįnį tę sąkan' ña kųnduų nįą nę kaviko' nę kuali', nę įnį xini yu'ų yo'o', tę sąą nįą kuąchį.
3 Sąkan' na kuii' kǫto xiin' mįi' vą ndo'.
’Naa' xaa' įin ñąnį ta'an' ndo' kuąchį xiin' ndo' ndii, ku'ųn ndo', tę sąki'in' ña'a' ndo' kuento. Tę naa' nį nąmą rą nimá rą ndii, kǫo ka'nu' įnį ndo' xa'ą' rą.
4 Tę naa' uxą ta'an įchi' įin ndąą' kivį' sąą tę jąąn' kuąchį xiin' ndo'ó, tę nandiko' rą uxą ta'an įchi' nuų' ndo' xikán rą ña manį' nuų' ndo' ka'án rą ndii: “Kǫo ka'nu' įnį ųn' xa'ą' į” ndii, kǫo ka'nu' įnį ndo' xa'ą' rą —nį kachį ą.

Xikán tę ndą'a' xa'ą' Jesús ña chįndįęe' ña'a' ą tę įnį kua'ą' ką rą kųnį ña'a' rą
5 Nį ka'ąn rą xiin' xto'o ę' ndii:
—Tákui'e, chįndįęe' ųn' ndu'ų tę įnį kua'ą' ką ndų kųnį ndų yo'ó —nį kachį rą.
6 Sąkan' tę nį ka'ąn xto'o ę' xiin' rą ndii:
—Naa' įnį ndo' xini ndo' yu'ų, teę' sie ndęę naa lulu ma'á ndįkin' mostaza kuįtį' ndii, kųvį ka'ąn chuun' ndo' xiin' tun' tįų'un yo'o' ndii: “Kua'ąn kętą ųn' xiin' sąkuu' tįo'o ųn', tę nąchį'į xiin' mįi' ųn' tįxįn tįkui mįnį ka'nu'”, kachį ndo', tę kąndįxa' nų' ña ka'ąn ndo'.

Sania'á Jesús sąą kuní ą kųų nę xika' nuu' nuų' Ndiosí
7 ’Naa' įin ndo'ó yoo įin tę xika' nuu' nuų', tę nį nąndįko' rą nį xa'ąn tą'vi' rą ñų'u', uun nį xįto rą mbęę ndii, ¿ñáá ka'án ndo' xiin' rą ndii: “Xka'ndįą tę kųxį ųn' nuų' mesa”?
8 Süų' ña jąąn' ka'án ndo', süų' jąąn' ndii ka'ąn ndo' ndii: “Sąvą'ą ųn' ña kųxį į, tę koo tų'vą ųn' tę kąką nųų ųn' nuų' į ndęę ndį'į kųxį į tę ko'o į, sąkan' vį' tę kųvį kųxį yo'ó, tę ko'o ųn'”, kachį ndo'.
9 Tę tąxį tų ndo' ña chįndąni tę xika' nuu' nuų' ndo' jąąn' xa'ą' ña nį sąxinú rą ña nį ka'ąn chuun' ndo' xiin' rą sąą rą.
10 Tę sąkan' tų ndo'ó, kįį' ndį'į sąxinų ndo' ña ka'án chuun' Ndiosí xiin' ndo' sąą ndo' ndii, ka'ąn ndo' xiin' ą ndii: “Tákui'e, tę xika' nuu' nuų' kuįtį' ųn' nduu' ndų, sąkan' ña ña nį ka'ąn chuun' xiin' kuįtį' ndų nį xąą ndų”, kachį ndo' —nį kachį ą.

So'o nį xąą ą kįį' nį sąnda'a Jesús uxį ta'an tę kumi' kui'ę te'i
11 Kįį' naá ką Jesús įchi' kua'ąn ą ñųų Jerusalén, tę xka'ndíá ą nuų' ñų'u' Samaria yątin xa'in' ñų'u' Galilea ndii,
12 nį xąą ą nuų' įin ñųų lulu, tę nį kąndękuię uxį ta'an tę kumi' kui'ę te'i, tę nį xįkuitą rą ndęę ndosǫ' nuų' ą.
13 Tę ti'e' nį kuąa' tę kuni kųvį jąąn' ka'án rą ndii:
—Tákui'e Jesús, kųvįta įnį ųn' xą'a' ndų —nį kachį rą.
14 Tę kįį' nį xįnį ña'a' Jesús ndii, nį ka'ąn ą xiin' rą ndii:
—Kua'an ndo' nuų' sutų, tę kǫto ndįąą rą ndo'ó —nį kachį ą.
Tę kįį' kua'an rą ndii, nį ndą'ą rą.
15 Sąkan' tę įin tę jąąn', kįį' nį xįnį rą ña nį ndą'ą rą ndii, nį nąndįko' rą įchi', tę xaka'nu' ti'e' rą Ndiosí.
16 Tę nį xąą rą, tę nį xįkuiin xiti' rą ndęę nį kątąndįęę rą nuų' rą ndęę nuų' ñų'u' nuų' Jesús taxi' rą ña chįndąni ą. Tę jąąn' ndii, tę Samaria nduu' rą.
17 Sąkan' tę nį ka'ąn Jesús ndii:
—¿Ñáá süų' uxį ta'an kuu' tę nį sąnda'a į? ¿Mii' kua'ąn íin ta'an ką rą?
18 ¿Ñáá įin ndąą' tę tuku' yo'o' kuįtį' nį nąndįko' tę sąka'nu' rą Ndiosí? —nį kachį ą.
19 Sąkan' tę nį ka'ąn ą xiin' tę jąąn' ndii:

—Ndǫndịchị ụn', tẹ ku'ụn ụn', xạ nị ndạ'ạ ụn' xa'ạ' ạ ña ịnị ụn' xini ụn' yu'ụ —nị kachị ạ.

Ndee ña kǫǫ kịị' nạndịko' Jesús (Mt. 24:23-28,36-41)

20 Unta' ndii, nị ndạtu'ụn' tẹ fariseo Jesús ạmạạ xạ'a' ka'ndịạ chuun' Ndiosí. Tẹ nị ka'ạn ạ xiin' rạ ndii:

—Kịị' kịxịn ña xa'ndia chuun' Ndiosí ndii, kǘvị kụnị ña'a' ẹ' xiin' ndụchi' nuụ' ẹ'.

21 Tẹ ndẹẹ ịịn nẹ yivị' kä'ạn ndii: "Kǫtǫ ndǫ', yo'o' yoo ña xa'ndia chuun' Ndiosí", uun "Kaạ' yoo ạ." Kuạchị ndii xạ yoo ña xa'ndia chuun' ạ tẹịn ndǫ' —nị kachị ạ.

22 Sạkan' tẹ nị ka'ạn ạ xiin' tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ ndii:

—Naá kivị' ndii, kunị nimá ndǫ' kụnị nuụ' ndǫ' ịịn kivị' kịị' nạndịko' yu'ụ, ña nduu' tụ tẹ yivị', ndisụ kǘnị xạchi' ndǫ' xaạ kivị' jạạn'.

23 Tẹ ka'ạn nẹ yivị' xiin' ndǫ' ndii: "Kǫtǫ ndǫ', kaạ' nị xạạ ạ", uun "Yo'o' naá ạ", kachị nịạ xiin' ndǫ'. Ndisụ kü'ụn ndǫ', tẹ nị ndẹẹ kǘndikụn tụ ndǫ' xatạ' nịạ.

24 Kuạchị ndii, kịị' nạndịko' yu'ụ, ña nduu' tụ tẹ yivị' ndii, kụnị sạkuu' nẹ yivị' yu'ụ ndẹẹ naa yi'é ñu'ụ savị' kạnii' ndịvi'.

25 Ndisụ ña nụu' ndii, kuní ạ ña kụndǫ'ǫ kua'ạ' ị, tẹ nätịịn nẹ ndiee' ịịn yivị' yo'o' yu'ụ.

26 'Ndẹẹ naa nị xạạ nẹ yivị' xtạ'an' kịị' nị tiakụ Noé ndii, sạkan' tụ sạạ nẹ ndiee' ịịn yivị' kịị' nạndịko' yu'ụ, ña nduu' tụ tẹ yivị'.

27 Nẹ yivị' jạạn' ndii, nị xịxị nịạ, nị xi'ị nịạ, tẹ nị tụnda'ạ' nịạ ndẹẹ kivị' nị ndi'vị Noé tịxịn tundǫo' chiẹ, tẹ nị ndǫñu'u' sạkuu' nẹ yivị' jạạn' xiin' tịkui kua'ạ'.

28 Tẹ ịịn kachi nị xạạ tụ nẹ nị ndieẹ ñụụ Sodoma kịị' nị xikạ Lot ndii, nị xịxị nịạ, tẹ nị xi'ị nịạ, tẹ nị sạtạ' nịạ, tẹ nị xịkǫ' nịạ, tẹ nị chị'ị nịạ ña'ạ, tẹ nị xạ'ạ nịạ vị'ẹ nịạ.

29 Tẹ kịị' nị kẹtạ Lot ñụụ jạạn' ndii, nị kịẹẹ ñu'ụ xiin' yuụ' ndatin ndịvi', tẹ nị koyǫ ạ nuụ' ñụụ Sodoma jạạn', tẹ nị ndǫñu'u' sạkuu' nẹ yivị' jạạn'.

30 Tẹ ịịn kachi tụ sạạ nẹ yivị' kịị' nạndịko' yu'ụ, ña nduu' tụ tẹ yivị'.

31 'Kivị' jạạn' ndii, naa yǫǫ ndiee' xíni' vị'ẹ nịạ ndii, na xkä'ndịạ kạ nịạ tịxịn vị'ẹ nịạ tẹ nạ'ịn nịạ ña'ạ nịạ. Tẹ yǫǫ kạ naá xachuun' nuụ' ñụ'u' nịạ ndii, na nändịko' kạ nịạ vị'ẹ nịạ tẹ nạ'ịn nịạ ña'ạ nịạ.

32 Nạkạ'an' ndǫ' sạạ nị ndǫ'ǫ ña' si'i Lot, tẹ nị xi'ị a'.

33 Tẹ yǫǫ kạ kuni sạkakú xiin' mii' mịi' ndii, kụvị nịạ, ndisụ yǫǫ kạ taxi' kivị' ñụụ xa'ạ' ịchi' yu'ụ ndii, nạtịịn nịạ kivị' ñụụ ña kǫǫ' kivị' ndi'i'.

34 Ka'án ị xiin' ndǫ' ña ñụu kivị' jạạn' ndii, naa' ndiee' uvị tạ'an nẹ yivị' kixín inga' nịạ nuụ' tun' xtǫ ndii, ịịn nịạ ku'ụn ndạ'a' Ndiosí, tẹ ịịn nịạ ndoǫ.

35 Tẹ naa' ndiko' inga' uvị ta'an ña'a' ndii, ịịn a' ku'ụn ndạ'a' Ndiosí, tẹ ịịn a' ndoǫ.

36 Tẹ naa' ñu'u' inga' uvị ta'an tẹ yivị' xa'ạ' ku'ụ ndii, ịịn rạ ku'ụn ndạ'a' Ndiosí, tẹ ịịn rạ ndoǫ —nị kachị ạ.

37 Sạkan' tẹ nị ka'ạn rạ xiin' Jesús ndii:

—¿Tákui'e, mii' kǫǫ ña ka'án ụn' jạạn'? —nị kachị rạ.

Tẹ nị ka'ạn ạ xiin' rạ ndii:

—Sạkuu' ẹ' xiní ndii, mii' kandu'ụ' ña te'i nakayá tịkǫxií —nị kachị ạ.

18

Yo'o' sania'á Jesús xa'ạ' ịịn tẹ xa'nú kuạchị xiin' xa'ạ' ịịn ña'a' kuaạn'

1 Tẹ nị ka'ạn tụ Jesús xiin' tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ ịịn ña ka'án ndịạạ tẹ sạnia'á ña'a' ạ ña ka'ạn tẹ ka'ạn rạ xiin' Ndiosí, tẹ ịịn kuịịn rạ

2 ka'án ạ ndii:

—Nị yoǫ ịịn tẹ xa'nú kuạchị ịịn ñụụ, tẹ jạạn' ndii, nï xịtǫ ka'nu' rạ Ndiosí, tẹ nï tiin' ka'nu' tụ rạ nẹ yivị'.

3 Tẹ ñụụ jạạn' nị ndu'ụ' tụ ịịn ña' kuaạn'. Tẹ ña' jạạn' ndii, kua'ạn tẹ kua'ạn a' mii' ndu'ụ' tẹ jạạn', tẹ ka'án a' xiin' rạ ndii: "Tákui'e, sạạ ụn' ña vạ'ạ, tẹ ka'nụ ndạku ụn' kuạchị xa'ạ' ị nuụ' tẹ ndasi' yu'ụ", nị kachị a'.

4 Kua'ạ' vạ ịchi' ndii, nï xiin' rạ sạạ rạ ña ndạku xiin' ña' jạạn', ndisụ nị ya'ạ kivị', tẹ nị xạnịnị rạ xiin' nimá rạ ndii: "Teẹ' ndee xïto' ka'nu' ẹ' Ndiosí, tẹ nị ndẹẹ tïin' ka'nu' tụ ẹ nẹ yivị',

5 ndisụ xa'ạ' ạ ña kayu'u' a' nuụ' ẹ' ndii, ka'nụ ndạku ẹ' kuạchị xa'ạ' a', kǫtǫ kạ kạyụ'u' tẹ kạyụ'u' kạ a' nuụ' ẹ', tẹ sạkụsụxan' a' xíni' ẹ'", nị kachị rạ xiin' nimá rạ —nị kachị ạ.

6 Tẹ nị ka'ạn tụ xtọ'ọ ẹ' Jesús ndii:
—Sạạ kuenta ndọ' ña nị ka'ạn tẹ xa'nú kuạchị, tẹ xächuun' ndạku jạạn'.
7 Naa' ndẹẹ tẹ jạạn' nị xạạ ña ndạku xiin' ña' kuaạn' jạạn' ndii, sạạ kạ vị' tụ yoo tụ'vạ ya'ạ kạ Ndiosí, tẹ sạạ ạ ña ndạku xiin' nẹ nị nạkạxịn ạ xika' ịchi' ạ, nẹ ka'án tẹ ka'án xiin' ạ ndụvi' xiin' ñụu. ¿Ñáá tuu ndọ' ña chïndịẹe' yachị ạ nẹ nduu' kuenta ạ jạạn'?
8 Ka'án ị xiin' ndọ' ña yachị vạ sạạ Ndiosí ña ndạku xiin' nẹ nduu' kuenta ạ jạạn', ndisụ kịị' nạndịko' yu'ụ, ña nduu' tụ tẹ yivị' ndii, ¿ñáá tuu ndọ' ndii, kọọ kua'ạ' kạ nẹ ịnị kụnị yu'ụ nuụ' ñu'u' ịịn yivị' yo'o'? —nị kachị ạ.

Sọ'ọ nị sạnia'á Jesús xa'ạ' uvị ta'an tẹ ka'án xiin' Ndiosí

9 Tẹ nị ka'ạn Jesús ịịn ña ka'án ndịạạ xiin' sạvạ tẹ yivị', tẹ tuu ña mịi' kuịtị' rạ nduu' tẹ xachuun' ndạku nuụ' Ndiosí, tẹ sandiee' kui'e rạ sạkuu' tụkụ nẹ yivị', ka'án ạ ndii:
10 —Unta' ndii, nị xạạ uvị tạ'an tẹ yivị' nuụ' kị'ẹ yụkun' ka'nu' tẹ ka'ạn rạ xiin' Ndiosí. Ịịn rạ ndii, tẹ fariseo nduu' rạ. Tẹ ịngạ rạ nduu' tẹ kendiaạ' yạ'vị xa'ạ' ñụụ Roma.
11 Tẹ fariseo jạạn' ndii, nị xịkuiịn ndịchị rạ, tẹ sọ'ọ nị ka'ạn rạ xiin' Ndiosí xa'ạ' mịi' rạ: “Ndiosí, yu'ụ ndii, taxi' ị ña chịndạni ụn', sạkan' ña xïka' ị naa xika' tụkụ tẹ yivị' naa kuu' tẹ xakui'na', xiin' tẹ xächuun' ndạku, xiin' tẹ kumi' musa, xiin' naa kuu' tẹ kaạ', ña nduu' rạ tẹ kendiaạ' yạ'vị xa'ạ' ñụụ Roma.
12 Yu'ụ ndii, xika' ndịtịạ ị uvị ịchi' ị'ịn xịmana kua'ạn, tẹ taxi' ị ịịn ña'ạ xa'ạ' ị'ịn uxị ña'ạ sạkuu' ña kanando ị kịị' xachuun' ị”, nị kachị rạ.
13 Ndisụ tẹ kendiaạ' yạ'vị jạạn' ndii, iin' mịi' rạ ndẹẹ ndọsọ' ka'án rạ xiin' Ndiosí, tẹ nị ndẹẹ nï ndạnị'ị rạ nuụ' rạ ndịvi'. Süụ' jạạn' ndii kuun' ịki' rạ tịạ'nị rạ ka'án rạ ndii: “Ndiosí, kọọ ka'nu' ịnị ụn' xa'ạ' yu'ụ, sạkan' ña tẹ ndiso' kuạchị nduu' ị”, nị kachị rạ.
14 Tẹ ka'án ị xiin' ndọ' ña kịị' kuan nu'ụ tẹ kendiaạ' yạ'vị jạạn' ndii, xạ nị sạndoyo' Ndiosí kuạchị rạ nuụ' ạ. Ndisụ tẹ fariseo jạạn' ndii, nï sạndoyo' ạ kuạchị rạ, sạkan' ña yọọ kạ xachié xiin' mịi' ndii, sạnuu' ña'a' Ndiosí. Tẹ yọọ kạ sạnuu' xiin' mịi' ndii, sạchié ña'a' ạ —nị kachị ạ.

Sọ'ọ nị xạạ ạ kịị' nị sạñu'u' Jesús nẹ kuali'
(Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16)

15 Nị ndẹkuịẹ tụ nẹ yivị' xiin' nẹ kuali', tẹ tondịạ ndạ'a' ña'a' Jesús, tẹ sạñu'u' ña'a' ạ. Tẹ kịị' nị xịnị tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ ña jạạn' ndii, nị xi'ẹ rạ nuụ' nẹ kuạxị xiin' nẹ kuali' jạạn'.
16 Ndisụ nị kạnạ Jesús nẹ kuali' jạạn' nuụ' ạ. Tẹ nị ka'ạn ạ xiin' tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ ndii:
—Tạxị ndọ' na kịxịn nẹ kuali' nuụ' ị, tẹ näkạsị ña'a' ndọ'. Kuạchị ndii xa'ndia chuun' Ndiosí nimá nẹ ịnị xini ña'a' ndẹẹ naa ịnị nẹ kuali' kaạ' xini nịạ yụva' si'i' nịạ.
17 Ña ndạku ka'án ị xiin' ndọ' ndii, yọọ kạ täxi' kạ'ndịạ chuun' Ndiosí nimá nịạ ndẹẹ naa taxi' nẹ kuali' kaạ' xa'ndia chuun' yụva' si'i' nịạ nuụ' nịạ ndii, kụvị kụndụụ nẹ jạạn' kuenta ạ nẹ xạ xa'ndia chuun' ạ nimá —nị kachị ạ.

Sọ'ọ nị ka'ạn Jesús xiin' ịịn tẹ vikạ'
(Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31)

18 Tẹ nị ndạtu'ụn' ịịn tẹ kuu' ka'nu' Jesús ndii:
—Tákui'e, ña vạ'ạ nimá, ¿ndee ña kuní ạ sạạ ị tẹ nạtịịn ị kivị' ñụụ ña kọọ' kivị' ndi'i'? —nị kachị rạ.
19 Sạkan' tẹ nị ndạtu'ụn' ña'a' Jesús ndii:
—Kịị' ka'án ụn' ña ña vạ'ạ nimá nduu' yu'ụ ndii, ¿ndichun ka'án ụn' ña jạạn'? Kuạchị ndii ịịn ndạạ' Ndiosí kuịtị' nduu' ña vạ'ạ nimá.
20 Xạ xiní ụn' tụ'ụn ndẹi' Ndiosí, ña ka'án ndii: “Kümi' ụn' musa ụn'. Kä'nị' ụn' nẹ yivị'. Säkui'na' ụn'. Kä'ạn ụn' tụn vixị. Kọtọ ka'nu' ụn' yụva' si'i' ụn'” —nị kachị Jesús.
21 Sạkan' tẹ nị ka'ạn tẹ jạạn' xiin' Jesús ndii:
—Xạ saxinú ị sạkuu' ña jạạn' ndẹẹ kịị' nduu' ị tẹ sạvạ —nị kachị rạ.
22 Tẹ kịị' nị xịnị sọ'ọ Jesús ña nị ka'ạn rạ jạạn', tẹ nị ka'ạn ạ xiin' rạ ndii:
—Ndee ịịn ndạạ' tịọ' ña'ạ kuní kạ sạạ ụn'. Xịkọ' ụn' sạkuu' ña kumi' ụn', tẹ tạxị ụn' xụ'un' ạ ndạ'a' nẹ nda'vi kuu', sạkan'

tẹ kụmi' ụn' ña vika' ndịvi', tẹ kịxịn ụn', tẹ kụndikụn ụn' yu'ụ —nị kachị ạ.

23 Ndisụ kịị' nị xịnị so'o ra ña jạạn' ndii,
nị kụsuchi' vạ ịnị rạ, sạkan' ña tẹ vikạ' vạ
nduu' rạ.
24 Tẹ kịị' nị xịnị Jesús ña nị kụnda'vi vạ
kuni tẹ jạạn', sạkan' tẹ nị ka'ạn ạ ndii:
—Vixi xạvạ'ạ nuụ' nẹ vikạ', tẹ tạxị nịạ
kạ'ndịạ chuun' Ndiosí nimá nịạ.
25 Sạkan' ña vixi kạ nuụ' nẹ vikạ', tẹ tạxị
nịạ kạ'ndịạ chuun' Ndiosí nimá nịạ, ndẹẹ
naa ña kụvị tụ xka'ndịạ ndẹẹ ịịn camello
yavị xa'ạ' ịịn tiku —nị kachị ạ.
26 Tẹ nị ka'ạn nẹ nị xịnị so'o ña jạạn'
xiin' ạ ndii:
—Naa' sạkan' ndii, ¿yọọ tụ kụvị kakụ
nuụ' kuạchị nịạ? —nị kachị nịạ.
27 Sạkan' tẹ nị ka'ạn ạ xiin' nịạ ndii:
—Nẹ yivị' ndii, kụvị sạạ nịạ ña jạạn',
ndisụ Ndiosí ndii, kụvị sạạ ña'a' ạ —nị
kachị ạ.
28 Sạkan' tẹ nị ka'ạn Pedro xiin' ạ ndii:
—Tákui'e, kọtọ ụn', ndu'ụ ndii, nị nạkọọ
ndụ sạkuu' ña kumi' ndụ, tẹ ndikún ndụ
yo'ó —nị kachị rạ.
29 Sạkan' tẹ nị ka'ạn ạ xiin' tẹ ndạ'a'
xa'ạ' ạ ndii:
—Ña ndạku ka'án ị xiin' ndọ' ndii,
sạkuu' nẹ yivị', nẹ nị nạkọọ vị'ẹ nịạ, uun
yụva' si'i' nịạ, uun tiaạ ta'an' nịạ, uun
ña' si'i rạ, uun si'ẹ nịạ xa'ạ' ña kuní nịạ
kạ'ndịạ chuun' Ndiosí nimá kua'ạ' kạ nẹ
yivị' ndii,
30 sạñu'u' kua'ạ' vạ ña'a' Ndiosí vịtịn ịịn
yivị' yo'o'. Tẹ nuụ' ku'ụn ẹ' ndii, tạxị ạ
kivị' ñụụ nịạ ña kọọ' kivị' ndi'i' tụkụ ịịn
yivị' —nị kachị Jesús xiin' rạ.

Tụkụ nị ka'án Jesús xa'ạ' ña kụndọ'ọ ạ tẹ kụvị ạ
(Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34)

31 Tẹ nị kạnạ siin' Jesús tẹ uxị uvị ta'an
tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ, tẹ nị ka'ạn ạ xiin' rạ ndii:
—Xiní ndọ' ña ịchi' ñụụ Jerusalén kaa'
ẹ' kua'ạn ẹ' vịtịn, tẹ ịkan' xinụ sạkuu'
ña nị kẹ'ị tẹ nị ka'ạn tiakú tụ'ụn Ndiosí
xtạ'an' xa'ạ' yu'ụ, ña nduu' tụ tẹ yivị'.
32 Kuạchị ndii sạnạkua'a tẹ yivị' yu'ụ
ndạ'a' tẹ tuku', tẹ sạndịẹẹ kui'e rạ yu'ụ,
tẹ kạnịạ'a tụ rạ xiin' ị, tẹ kọndịạ tiasị'i tụ
rạ yu'ụ,
33 tẹ sụkụ' yọ'o' u'vị tụ rạ yu'ụ, tẹ kạ'nị'
rạ yu'ụ. Ndisụ kivị' ña unị tẹ nạtịạkụ ị
—nị kachị Jesús.
34 Ndisụ ndẹẹ sie nï kụndạnị tẹ jạạn' ña
nị ka'ạn ạ xiin' rạ jạạn', sạkan' ña nị yoọ
sị'e ña jạạn' nuụ' rạ, sạkan' na nï kundạnị
xạchi' rạ ña jạạn'.

Sọ'ọ nị xạạ ạ kịị' nị sạnda'a Jesús ịịn tẹ kui'e nduchi' nuụ' yạtịn ñụụ Jericó
(Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52)

35 Tẹ kịị' xạ kuyatin' Jesús kua'ạn ạ ñụụ
Jericó ndii, ndu'ụ' ịịn tẹ kui'e nduchi' nuụ'
yụ'u' ịchi' ịkan' xikán rạ ịmuxtan.
36 Tẹ kịị' nị xịnị so'o rạ ña kua'ạ' nẹ yivị'
xka'ndíá kua'ạn ndii, nị ndạtu'ụn' rạ yọọ
nduu' ạ yoo.
37 Tẹ nị ka'ạn nẹ yivị' jạạn' xiin' rạ ña
Jesús, tẹ nị kịẹẹ ñụụ Nazaret, nduu' tẹ
xka'ndíá kua'ạn.
38 Ịkan' tẹ nị xạ'a' nde'í ti'e' rạ ka'án rạ
ndii:
—Jesús, yo'ó ña nduu' sịạni' xika'
David, kụvịta ịnị ụn' xa'ạ' ị —nị kachị rạ.
39 Tẹ nẹ yivị', nẹ ni'i' ịchi' nuụ' Jesús
kua'ạn nịạ ndii, nị xi'ẹ nịạ nuụ' rạ tẹ kọọ
taxịn' yụ'u' rạ, ndisụ sọ'ọ ti'e' kạ ka'án rạ
ndii:
—Yo'ó, ña nduu' sịạni' xika' David,
kụvịta ịnị ụn' xa'ạ' ị —nị kachị rạ.
40 Sạkan' tẹ nị xịkuiịn Jesús, tẹ nị ka'ạn
chuun' ạ ña kịxịn ndịạkạ ña'a' nẹ yivị'
nuụ' ạ. Tẹ kịị' nị xạạ rạ nuụ' ạ jạạn', tẹ
nị ndạtu'ụn' ña'a' ạ ka'án ạ ndii:
41 —¿Ndee ña kuní ụn' sạạ ị xa'ạ' ụn'?
—nị kachị ạ.
Tẹ nị nạkuịịn tẹ kui'e nduchi' nuụ' jạạn'
ndii:
—Tákui'e, kuní ị ndii, nạkọtọ'nị ị sạạ
ụn' —nị kachị rạ.
42 Sạkan' tẹ nị ka'ạn ạ xiin' rạ ndii:
—Nạkọtọ'nị ụn'. Xa'ạ' ạ ña ịnị ụn' xini
ụn' yu'ụ na xạ nị ndạ'ạ ụn' —nị kachị ạ.
43 Xạka'án ẹ', tẹ nị ndạ'ạ rạ, tẹ nị xạ'a'
rạ ndikún rạ Jesús xaka'nu' rạ Ndiosí. Tẹ
sạkuu' nẹ nị xịnị ña nị ndạ'ạ tẹ jạạn' ndii,
nị xạka'nu' tụ nẹ jạạn' Ndiosí.

19

Sọ'ọ nị xạạ ạ kịị' nị xa'ạn Jesús vị'ẹ Zaqueo

1 Nį ndą'nį Jesús ñųų Jericó kį' xka'ndíá ą kua'ą̈n ą.
2 Tę ñųų jąą̈n' ndu'ų' į̈in tę yivį' nąni' Zaqueo. Tę jąą̈n' nduu' tę xa'ndia chuun' nuų' tę kendiaą' yą'vį xa'ą' ñųų Roma, tę tę viką' vą nduu' rą.
3 Tę nį kunį vą rą kųnį rą Jesús, ndisų kų̈vį kųnį ñą'a' rą, sąkan' ñą kua'ą' vą nę yivį' ita' nuų' rą, tę tę chikį nduu' rą.
4 Sąkan' na nį ndąvą rą nį kį'į̈n į̈chi' rą, tę nį kąą rą į̈in į̈tun' yątį̈n į̈kan' tę kųnį rą Jesús, sąkan' ñą į̈kan' xto' xka'ndią ą.
5 Tę kį̈' nį xąą Jesús mii' iin' į̈tun' jąą̈n' ndii, nį nąkǫtǫ ą nįnų, tę nį ka'ą̈n ą xiin' rą ndii:
—Zaqueo, kuan nųų kį̈', sąkan' ñą kivį' vį̈tį̈n kuní ą nąndieę' į vį'ę ų̨n' —nį kachį ą.
6 Sąkan' tę nį nųų ki'į̈' rą, tę kuatia' į̈nį rą kį̈' naka' ñą'a' rą kua'ą̈n ą vį'ę rą.
7 Tę kį̈' nį xį̈nį nę yivį' jąą̈n' ñą nį ki'vį Jesús vį'ę Zaqueo jąą̈n' ndii, nį xą'a' ka'án kį̈nį nią xa'ą' ą, ka'án nią ñą nį ndi'vį ą, tę nąndieę' ą vį'ę į̈in tę ndiso' kuąchį.
8 Nį xį̈kuį̈in ndį̈chį Zaqueo, tę nį ka'ą̈n rą xiin' xtǫ'ǫ ę' ndii:
—Tákui'e, ta'vį' sąvą sąkuu' ñą kumi' į sąmanį' į nę nda'vi kuu', tę naa' nį xąkui'na' siki' į ñą'ą yǫǫ ką ndii, sąnąndiko' į ñą jąą̈n' kųmi' į̈chi' kua'ą' ką ą ndą'a' nią —nį kachį rą.
9 Sąkan' tę nį ka'ą̈n ą ndii:
—Vį̈tį̈n nį sąkakú Ndiosí tę yǫ'ǫ' xiin' nę ndiee' vį'ę rą, sąkan' ñą į̈in sią̈ni' xika' Abraham nduu' tų rą xa'ą' ą ñą į̈nį rą xini rą Ndiosí ndęę naa tę jąą̈n'.
10 Sąkan' ñą yu'ų, ñą nduu' tų tę yivį' ndii, nį xąą į į̈in yivį', tę nąnduku' į nę nį kų̈xika' nuų' Ndiosí tę sąkakú ñą'a' į —nį kachį ą.

Sania'á Jesús xa'ą' į̈in tę nį nąndųų rey (Mt. 25:14-30)

11 Kį̈' ndį̈'į nį xį̈nį sǫ'ǫ nę yivį' ñą jąą̈n', tę nį ka'ą̈n ą į̈in ñą ka'án ndią̈ą nuų' nią, sąkan' ñą tuu nią ndii, xa'ą' ą ñą xą kuyatin' ą kua'ą̈n ñųų Jerusalén ndii, numį' tę xą'a' ñą ką'ndią chuun' Ndiosí nuų' nią.
12 Sąkan' na kuii' nį ka'ą̈n ą xiin' nią ndii:
—Yoo į̈in tiaą si'ę į̈in rey, tę jąą̈n' ndii, nį kętą rą kua'ą̈n rą į̈ngą ñųų tę nąkuį̈sǫ chuun' rą tę kų̨ndų̨ų rą rey, ndį̈'į̈ jąą̈n', tę nąndį̈ko' rą tę ką'ndią chuun' rą nuų' ñųų rą.
13 Ndisų ñą kuní ką ku'ų̨n rą, tę nį kąną rą uxį̈ ta'an tę xika' nuu' nuų' rą. Tę nį tąxį̈ rą kua'ą' xų'un' ndą'a' į'į̈n tę jąą̈n'. Tę nį ka'ą̈n rą xiin' tę jąą̈n' ndii: "Sąchuun' ndǫ' xiin' xų'un' į yo'o' ndęę nąndį̈ko' į̈", nį kachį rą.
14 Ndisų nę ñųų rą ndii, ndasi' ñą'a' nią, sąkan' na nį tį̈ąnų' nią į̈in tį'vį tę kun ka'ą̈n xiin' tę sąnąkuiso' chuun' ñą'a', tę ka'ą̈n rą xiin' tę jąą̈n' ndii: "Küní ndu'ų ñą kų̨ndų̨ų tę jąą̈n' rey nuų' ndų", nį kachį rą.
15 Tę nį nąndį̈ko' tę jąą̈n' kį̈' ndį̈'į nį nąʼį̈n chuun' rą ñą nduu' rą rey, tę nį ka'ą̈n chuun' rą ñą kį̈xį̈n tę xika' nuu' nuų' rą jąą̈n', tę nį tąxį̈ rą xų'un' ndą'a', tę kų̨ndą̨nį rą sąą kuu' xų'un' nį kąnando į'į̈n rą.
16 Sąkan' tę nį xąą tę nų̨u' nuų' rą ka'án rą ndii: "Tákui'e, xų'un' ñą nį tąxį̈ ų̨n' ndą'a' į ndii, uxį̈ į̈chi' ką kuu' xų'un' nį kąnando ą nį xąą į", nį kachį rą.
17 Sąkan' tę nį ka'ą̈n rey jąą̈n' xiin' rą ndii: "Vą'ą vą nį xąą ų̨n', į̈in tę xika' nuu' vą'ą nduu' ų̨n'. Xa'ą' ą ñą nį xąchuun' ndąku ų̨n' xiin' ñą sie ndii, sąkuiso' chuun' į yo'ó tę ką'ndią chuun' ų̨n' nuų' uxį̈ ta'an ñųų", nį kachį rą.
18 Sąkan' tę nį xąą tų̨kų rą nuų' rey jąą̈n' ka'án rą ndii: "Tákui'e, xų'un' ñą nį tąxį̈ ų̨n' ndą'a' į ndii, u'ų̨n į̈chi' ką kuu' xų'un' nį kąnando ą nį xąą į", nį kachį rą.
19 Sąkan' tę nį ka'ą̈n rey jąą̈n' xiin' rą ndii: "Sąkuiso' chuun' tų į yo'ó tę ką'ndią chuun' ų̨n' nuų' u'ų̨n ta'an ñųų", nį kachį rą.
20 Sąkan' tę nį xąą tų į̈ngą rą nuų' rey jąą̈n', tę nį ka'ą̈n rą ndii: "Tákui'e, yo'o' ni'i' į xų'un' ų̨n', ñą nį tąxį̈ ų̨n' ndą'a' į, ñą nį ndu'ų' vą'ą tį̈xį̈n į̈in pein nį xąą į.
21 Kuąchį ndii nį yį'vi į xį̈nį yo'ó, sąkan' ñą į̈in tę kui'ę vą nduu' ų̨n'. Tę nakaya ų̨n' ñą'ą mii' kǫ̈ǫ' ą nį chį̈ndu'ų' ų̨n', tę kendiaą' ų̨n' ñą'ą mii' nį̈ chį̈'į̈ ų̨n'", nį kachį rą.
22 Sąkan' tę nį ka'ą̈n rey jąą̈n' ndii: "Į̈in tę xika' nuu' nią'a nduu' ų̨n'. Xiin' tų'ų̨n yų'u' mį̈i' ų̨n' katun' į yo'ó. Sąkan' ñą xiní ų̨n' ñą į̈in tę kui'ę vą nduu' į, tę nakaya į ñą'ą mii' kǫ̈ǫ' ą nį chį̈ndu'ų' į, tę kendiaą'

tu i ña'a mii' nï chi'i i.
23 Na sakan' ndii, ¿ndichun na nï chinaá un' xu'un' i ñaa' mii' taxa'a ne yivi' xu'un' te na'in i e xiin' xata' a kii' nandiko' i?”, ni kachi ra.
24 Sakan' te ni ka'an rey jaan' xiin' te ita' nuu' ra ndii: “Na'in ndo' xu'un' kaa' nda'a' te kaa', te taxi ndo' a nda'a' te kumi' uxi ta'an a”, ni kachi ra.
25 Sakan' te ni ka'an ra xiin' rey jaan' ndii: “Tákui'e, xa kumi' te kaa' uxi ta'an xu'un'”, ni kachi ra.
26 Sakan' te ni ka'an rey jaan' ndii: “Ka'án i xiin' ndo' ña yoo ka kumi' ña'a ndii, natiin ka nia a, te yoo ka köo' a kumi' ndii, ndee ña sie ña kumi' nia kiee nda'a' nia.
27 Te ne yivi', ne kundasi' yu'u, ne nï kuni ña kundüü i rey nuu' nia ndii, kua'an ndo', te nakа ña'a' ndo', te xaa nia yo'o', te ka'ni' ña'a' ndo' nuu' i”, ni kachi ra —ni kachi Jesús.

So'o ni xaa a kii' nda'ni' Jesús ñüü Jerusalén
(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12:12-19)

28 Te ndi'i so'o ni ka'an Jesús ña jaan', te ni ketа a kua'an kaa a ñüü Jerusalén xiin' te nda'a' xa'a' a.
29 Te kii' xa kuyatin' Jesús xiin' te nda'a' xa'a' a jaan' ñüü Betfagé, xiin' ñüü Betania, ña ñu'u' yatin xa'a' xiki' ña nani' Olivos ndii, ikan' te ni ti'vi' a uvi ta'an te jaan'
30 ka'án a xiin' ra ndii:
—Kua'an ndo' ñüü lulu, ña tuvi' kandu'u' tukü ta'vi' kaa'. Te kii' ko'ni ndo' kua'an ndo' ñüü kaa' ndii, küni ndo' tiín iin mburru, ti' sakan' xinú. Ti' jaan' ndii, ndee iin ne yivi' tïa'an kündu'u' xata' ri'. Ndaxin' ndo' ri', te kixin ndo' xiin' ri' yo'o'.
31 Te naa' ndatu'un' yoo ka ndo'ó ndii: “¿Ndichun na ndaxin' ndo' mburru ñaa'?”, ka'an ndo' xiin' nia ndii: “Nuu' xto'o e' kuní ri' iin xa'a'”, kachi ndo' —ni kachi a.
32 Sakan' te ni kiee te jaan' kua'an ra te nduku' ra ri', te ni xini ra ri' saa nii' ni ka'an Jesús xiin' ra.
33 Te kii' ita' ra ndaxin' ra ri' ndii, ni ka'an ne xiin' sana ri' xiin' ra ndii:
—¿Ndichun ndaxin' ndo' mburru sie ñaa'? —ni kachi nia.
34 Sakan' te ni ka'an ra xiin' ne jaan' ndii:
—Ndaxin' ndu ri' sakan' ña nuu' xto'o e' kuní ri' iin xa'a' —ni kachi ra.
35 Sakan' te kua'an ra xiin' ri' mii' iin' Jesús, te ni tandiee ra toto ña tití ra xata' ri'. Te ni sakaa' ña'a' ra xata' ri'.
36 Te kii' kua'an Jesús yoso' a mburru jaan' ndii, xakin ne yivi' toto ña ndiso' nia ichi' mii' xka'ndíá a kua'an a jaan'.
37 Te kii' xa kuyatin' nia mii' nakuitaá ichi' ña kua'an xiki' ña nani' Olivos jaan' ndii, sakuu' ne yivi' kua'a' ne ndikún ichi' a jaan' ndii, ni xa'a' kuaa' ti'e' sii' nia, te xaka'nu' tu nia Ndiosí xa'a' sakuu' chüün ka'nu' koo' chukuu' ña ni xini nia xaa' Jesús
38 ka'án nia ndii:
—¡Sañu'u' va xto'o e' ña kuaxi kuenta a kaa', ña nduu' ña xa'ndia chuun' nuu' e', te taxi' a ndee ndivi' ña yoo e' ña mani' xiin' a! ¡Na natiin Ndiosí, ña ndu'u' ndienu, ña xaka'nu' ña'a' e'! —ni kachi nia.
39 Sakan' te ni ka'an savа te fariseo, te ka'ni tein ne yivi' jaan', xiin' Jesús ndii:
—Tákui'e, kasi'e un' nuu' ne ndikún ichi' un' kaa' te kä'an nia ña jaan' —ni kachi ra.
40 Sakan' te ni ka'an Jesús xiin' ra ndii:
—Ka'án i xiin' ndo' ña naa' koo taxin' yu'u' ne kaa' ndii, xa'a' yuu' kuaa' ti'e' a ña ka'án ne kaa' —ni kachi a.

So'o ni xaa a kii' ni xaku Jesús xa'a' ñüü Jerusalén

41 Te kii' ni kuyatin kuii ka Jesús ñüü Jerusalén, te ni xini a naá ñüü jaan' ndii, ni xaku a xa'a' a
42 ka'án a ndii:
—Ndo'ó, ne ndiee' ñüü Jerusalén, saa ka vi' kuní yu'u ña kundani ndo' kivi' vitin saa saa ndo', te koo ña mani' nimá ndo'. Ndisu yoo si'e ña jaan' nuu' ndo' vitin.
43 Sakan' ña xaa kivi' ña kixin te ndasi' ta'an' xiin' ndo', te kasa'a ra nama saa xi-nundüü ñüü ndo', te kunündüü ra ndo'ó, te nakasi ra ndo'ó kanii' xaan',
44 te sanduxín ra ñüü ndo', te ka'ni' ra ndo'ó xiin' si'e ndo', te ndee iin yuu' ñüü

ndǫ' kǘtǫtǫ ta'an' kạ, sạkan' ña nï kunį ndǫ' nạkụnį ndǫ' kivį' ña nį kįxįn Ndiosí tẹ sạkakú ạ ndo'ó —nį kachį Jesús.

Sǫ'ǫ nį xạạ ạ kįį' nį xa'ạn Jesús nuụ' kį'ẹ yụkun' ka'nu', tẹ nį tạxi' ạ nẹ xikǫ' xiin' nẹ satạ'
(Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2:13-22)

45 Tẹ nį ndạ'nį Jesús nuụ' kį'ẹ yụkun' ka'nu', tẹ nį xạ'a' ạ taxi' u'vį ạ nẹ xikǫ' ña'ạ xiin' nẹ satạ' nuụ' kį'ẹ jạạn'.
46 Tẹ nį ka'ạn ạ xiin' nįạ ndii:
—Yosǫ' ạ nuụ' tụtụ Ndiosí mii' ka'án ạ ndii: "Vį'ẹ į ndii, įįn xaan' mii' ndatu'un' nẹ yivį' xįįn' į nduu' ạ", kachi ạ. Ndisụ ndo'ó ndii, xạ nį ndạsạndụụ ndǫ' ạ vį'ẹ nẹ kui'nạ' —nį kachį ạ.
47 Tẹ į'įn kivį' kua'ạn sania'á Jesús nẹ yivį' nuụ' kį'ẹ yụkun' jạạn'. Tẹ sutụ kuu' nụu', xiin' tẹ sania'á tụ'ụn ndẹi' Ndiosí, xiin' tẹ xįxạ nuụ' ñụụ jạạn' ndii, xika' rạ kuni kạ'nį' ña'a' rạ.
48 Ndisụ kǫǫ' ạ nį kụvį sạạ rạ xiin' ạ, sạkan' ña sạkuu' nẹ yivį' ndiee' xini sǫ'ǫ ña sania'á ña'a' ạ.

20

Ndatu'ún' tẹ ndiso' chuun' kuu' nụu' Jesús yǫǫ taxi' ndịẹẹ' ạ
(Mt. 21:23-27; Mr. 11:27-33)

1 Unta' kįį' iin' Jesús sania'á ạ nẹ yivį' nuụ' kį'ẹ yụkun' ka'nu' ka'án ndǫsǫ' ạ tụ'ụn vạ'ạ ndii, nį ndẹkuịẹ sutụ kuu' nụu', xiin' tẹ sania'á tụ'ụn ndẹi' Ndiosí, xiin' tẹ xįxạ nuụ' ñụụ jạạn',
2 tẹ nį ndạtu'ụn' ña'a' rạ ndii:
—Ka'ạn ụn' xiin' ndụ. ¿Yǫǫ nį tạxį ndịẹẹ' nuụ' ụn' tẹ xaa' ụn' ña xaa' ụn'? ¿Yǫǫ nį sạkuiso' chuun' yo'ó? —nį kachį rạ.
3 Sạkan' tẹ nį ka'ạn ạ xiin' rạ ndii:
—Ndạtu'ụn' tụ yu'ụ ndo'ó įįn ña'ạ, tẹ kuní į ña nạkuįįn ndǫ' ạ.
4 ¿Yǫǫ nį sạkuiso' chuun' Juan, tẹ nį sạkuchi' rạ nẹ yivį' kuenta Ndiosí? ¿Ñáá Ndiosí nį sạkuiso' chuun' ña'a', uun ñáá tẹ yivį' nį sạkuiso' chuun' ña'a'? —nį kachį ạ.
5 Tẹ nį ndạtu'un' xiin' ta'an' rạ ndii:
—¿Ndee ña kụvį ka'ạn ẹ'? Naa' ka'ạn ẹ' ña Ndiosí nį sạkuiso' chuun' ña'a' ndii, ka'ạn rạ xiin' ẹ' ndii: "¿Ndichun na nï kạndịxa' ña'a' ndǫ'?"
6 Tẹ naa' ka'ạn ẹ' ña tẹ yivį' nį sạkuiso' chuun' ña'a' ndii, įyǫ kạ'nį' sạkuu' nẹ yivį' kaạ' yoo' xiin' yuụ'. Kuạchį ndii xiní kaxi' nįạ ña tẹ nį ka'ạn tiakú tụ'ụn Ndiosí nį nduụ rạ —kachi rạ.
7 Tẹ nį ka'ạn rạ xiin' Jesús ndii:
—Xïní ndụ yǫǫ —nį kachį rạ.
8 Tẹ nį ka'ạn kạ Jesús xiin' rạ ndii:
—Sạkan' tụ yu'ụ ndii, kä'ạn į xiin' ndǫ' yǫǫ nį tạxį ndịẹẹ' į tẹ xaa' į ña kaạ' —nį kachį ạ.

Yo'o' ka'án Jesús įįn ña ka'án ndịạạ xa'ạ' tẹ tatú nịạ'a
(Mt. 21:33-44; Mr. 12:1-11)

9 Tẹ nį xạ'a' Jesús ka'án ạ nuụ' nẹ yivį' jạạn' įįn ña ka'án ndịạạ ndii:
—Įįn tẹ xiin' ñụ'u' ndii, nį chį'į rạ kua'ạ' yǫ'o' uva, tẹ nį ndụku' rạ tẹ tatú, tẹ kǫtǫ ña jạạn', tẹ nį kẹtạ rạ kua'ạn rạ tụkụ ñụ'u' ki'in' kuiyạ.
10 Tẹ kįį' nį xạạ kivį' ña nį nạkuįxạ nduụ' uva jạạn' ndii, nį tį'vi' rạ įįn tẹ xika' nuu' nuụ' rạ, tẹ kun nạsǫ tẹ jạạn' chaa' uva ña ndoǫ ndạ'a' tẹ xiin' ñụ'u' jạạn'. Ndisụ kįį' nį xạạ tẹ xika' nuu' jạạn' ndii, nį tịįn ña'a' tẹ tatú jạạn', tẹ nį kạnį u'vį ña'a' rạ, tẹ nį sạnạndiko' ndạ'a' xiko' ña'a' rạ.
11 Tẹ nį tį'vi' tukuu' rạ įngạ tẹ xika' nuu' nuụ' rạ mii' ñu'u' tẹ tatú jạạn', ndisụ tẹ tatú jạạn' ndii, nį kạnį tụ rạ tẹ jạạn', tẹ mịi' vạ nį kụụ rạ xiin' rạ, tẹ nį sạnạndiko' ndạ'a' xiko' ña'a' rạ.
12 Tẹ nį tį'vi' tukuu' rạ įngạ tẹ xika' nuu' nuụ' rạ mii' ñu'u' tẹ tatú jạạn', ndisụ nį kạnį tụ rạ tẹ jạạn', tẹ nį xtạ'ni' tụ ña'a' rạ nuụ' ñụ'u' jạạn'.
13 'Sạkan' tẹ nį ka'ạn tẹ xiin' ñụ'u' jạạn' xiin' nimá rạ ndii: "¿Ndee ña sạạ ẹ' vịtịn? Aan, xạ xiní į ndee ña sạạ ẹ'. Tį'vi' ẹ' si'ẹ ẹ', tẹ ndanį vạ'ạ ẹ'. Kuain' tẹ kǫtǫ ka'nu' ña'a' rạ kįį' kụnį ña'a' rạ", nį kachį rạ xiin' nimá rạ.
14 Ndisụ nį ka'ạn xiin' ta'an' tẹ tatú jạạn' kįį' nį xịnį rạ kuạxį tẹ jạạn' ndii: "Tẹ kaạ' nạndụụ tẹ xiin' ñụ'u' yo'o' kįį' kụvį yụva' rạ. To'ǫ' ndǫ', tẹ kạ'nį' ẹ' rạ, tẹ sạkan' nạndụụ yoo' tẹ xiin' ñụ'u' yo'o'", nį kachį rạ.

15 Sąkan' tę nį tįįn ñą'a' rą xtą'ni' rą xa'ą' uva jąąn', tę nį xą'nį' ñą'a' rą. ¿Ndee ñą tuu ndo'ó sąą tę xiin' ñą'ą yǫ'ǫ' uva jąąn' xiin' tę tatú jąąn'?
16 Kįxįn rą, tę ką'nį' rą sąkuu' tę tatú jąąn', tę tąxį rą yǫ'o' uva jąąn' ndą'a' tųkų tę yivį' —nį kachį ą.
Tę nį ka'ąn sąkuu' nę yivį' kįį' nį xįnį sǫ'ǫ nįą ñą jąąn' ndii:
—Ndęę įįn kivį' sąą Ndiosí sąkan' —nį kachį nįą.
17 Tę nį nąkǫtǫ'nį Jesús nuų' nįą, tę nį ka'ąn ą ndii:
—Na sąkan' ndii, ¿ñáá tïą'an kųndąnį ndǫ' ndee ñą kuni kachį ñą yosǫ' nuų' tųtų Ndiosí mii' ka'án ą ndii?
Yuų', ñą nï xtąnį tę xa'a vį'ę ndii,
ñą jąąn' nį nąndųų yuų' kuu' nųu' xa'ą' xikį' vį'ę.
18 Tę yǫǫ ką nąmą xatą' yuų' jąąn' ndii, ka'nų ñą'a' ą. Ndisų yǫǫ ką xatą' nąmą yuų' jąąn' ndii, sąkuachi' xi'ę xąchi' ñą'a' ą —nį kachį ą.
19 Tę sutų kuu' nųu' xiin' tę sania'á tų'ųn ndęi' Ndiosí ndii, xą hora sąkan' nį xiką rą tįįn rą Jesús, sąkan' ñą nį kųndąnį rą ñą nį tįįn kuąchį ñą'a' ą xiin' ñą ka'án ndįąą jąąn'. Ndisų nï kųvį sąą rą ñą jąąn' xa'ą' ą ñą yi'vi rą nę yivį'.

Sǫ'ǫ nį nąkuįįn Jesús nuų' tę fariseo xa'ą' xų'un' yoǫ'
(Mt. 21:45-46; 22:15-22; Mr. 12:12-17)

20 Sąkan' tę nį tį'vi' rą sąvą tę xito' maña, tę xakuu' ñą nduu' rą tę xachuun' ndąku, tę kųvį kǫtǫ kuą'ą rą Jesús xiin' tų'ųn yų'u' ą, tę xiin' ñą jąąn' kųvį sąnąkua'a ñą'a' rą ndą'a' tę xa'ndia chuun' ñųų Roma.
21 Tę nį ka'ąn tę xito' maña jąąn' xiin' ą ndii:
—Tákui'e, xiní ndų ñą ñą ndąku kuįtį' ka'án ųn', tę kuän yi'vi ųn' ñą ka'án nę yivį' xa'ą' ųn', sąkan' ñą näkaxin ųn' nę yivį'. Süų' jąąn' ndii sania'á ųn' įchi' Ndiosí xiin' ñą ndįxą kuįtį'.
22 Xa'ą' ą jąąn' na kuii' ka'ąn xiin' ndų: ¿ñáá vą'ą yoo ą ñą chą'vį ę' César, tę xa'ndia chuun' ñųų Roma, xų'un' yoǫ' uun ñáá vä'ą yoo ą? —nį kachį rą.
23 Ndisų Jesús ndii, nį xįnį ą ñą nįą'a, ñą chituní tę jąąn', sąkan' na nį ka'ąn ą xiin' rą ndii:
24 —Tąxį ndǫ' na kǫtǫ į įįn xų'un' yoǫ' jąąn' —nį kachį ą.
Tę nį tąxį rą įįn xų'un' ndą'a' ą, tę nį ka'ąn ą xiin' rą ndii:
—¿Yǫǫ nuų' nduu' ñą nį nįąnįą xatą' xų'un' yo'o', tę yǫǫ kivį' yosǫ' xatą' ą? —nį kachį ą.
Tę nį ka'ąn rą ndii:
—Nuų' César, tę xa'ndia chuun' ñųų Roma xiin' kivį' rą nduu' ą —nį kachį rą.
25 Sąkan' tę nį ka'ąn ą xiin' rą ndii:
—Xa'ą' ą jąąn' na kuii' tąxį ę' ndą'a' César ña nduu' ñą'ą César, tę ndą'a' Ndiosí na tąxį ę' ñą nduu' ñą'ą Ndiosí —nį kachį ą.
26 Tę nï kųvį sąnama' ñą'a' rą xiin' ndęę įįn tų'ųn yų'u' ą nuų' nę yivį' jąąn', tę nį nąndąnį vą rą xa'ą' ña nį ka'ąn ą ñą jąąn', tę nį xkoǫ taxįn' yų'u' rą.

Sǫ'ǫ nį nąkuįįn Jesús nuų' tę saduceo xa'ą' ña natiaku nę xi'í
(Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27)

27 Sąkan' tę nį kįxįn sąvą tę saduceo nuų' Jesús. Tę jąąn' ndii, kändixa' rą ña natiaku nę yivį' kįį' xi'í nįą. Sąkan' na kuii' nį ndątu'ųn' ñą'a' rą ndii:
28 —Tákui'e, yosǫ' ñą nį kę'į Moisés mii' ka'án rą xiin' ę' ñą naa' nį xi'į ñąnį įįn tę yivį', tę kǫǫ' si'ę rą nį yoǫ xiin' ña' si'i' rą ndii, ñąnį rą kuní ą tųnda'ą' xiin' ña' jąąn' tę kǫǫ si'ę rą xiin' a'. Tę si'ę rą jąąn' nąndųų ndęę naa si'ę ñąnį rą, tę nį xi'į jąąn'.
29 Vą'ą, unta' ndii, nį yoǫ uxą ta'an ñąnį. Tę nį tųnda'ą' tę nųu', ndisų nį xi'į rą ña kuní ką kǫǫ si'ę rą xiin' ña' si'i' rą.
30 Sąkan' tę nį tųnda'ą' ñąnį rą, tę uvį, xiin' ña' jąąn'. Ndisų nį xi'į tų tę jąąn' ña kuní ką kǫǫ si'ę rą xiin' a'.
31 Tę įįn kachi nį ndǫ'ǫ tų ñąnį rą, tę unį. Tę įįn sąkan' nį ndǫ'ǫ sąkuu' tę uxą ta'an jąąn', kǫǫ' si'ę rą nį yoǫ xiin' a' ndęę ndį'į rą nį xi'į.
32 Tę so'ǫ' ndi'i', tę nį xi'į tų ña'a' jąąn'.
33 Sąkan' na kuii' kįį' nątįąkų nįą ndii, ¿yǫǫ ña' si'i kųndųų tų ña' jąąn', kuąchį ndii uxą sąa' tę jąąn' nį tųnda'ą' xiin' a'? —nį kachį rą.
34 Sąkan' tę nį nąkuįįn Jesús nuų' rą ndii:
—Įįn yivį' yo'o' ndii, tunda'á' tę yivį' xiin' ña'a'.

35 Ndisu ne ka'an Ndiosí ña natiakú
inga iin yivi' ndii, tünda'a' ka ne jaan'
ikan'.
36 Kuachi ndii küvi ka kuvi nia, sakan'
ña kundúu nia ndee naa ángele, ña
ndiee' ndivi'. Te nduu' nia si'e Ndiosí
xa'a' a ña ni sanatiaku ña'a' a.
37 Ndisu xa'a' ña naa' natiaku ne xi'í
ndii, ndee Moisés ni sania'á xa'a' ña jaan'
kii' ni ka'an ra xa'a' xto'o e' Ndiosí, ña ni
ka'an a xiin' ra tein iñu', ña xixí, ña nduu'
a Ndiosí Abraham, te nduu' tu a Ndiosí
Isaac, te nduu' tu a Ndiosí Jacob.
38 Sakan' na kuii' Ndiosí ndii, süu'
Ndiosí ne ni xi'i nduu' a, süu' jaan' ndii
Ndiosí ne tiaku nduu' a, sakan' ña tiaku
sakuu' ne yivi' nuu' Ndiosí —ni kachi a.
39 Te ni nakuiin sava te sania'á tu'un
ndei' Ndiosí ka'án ra xiin' a ndii:
—Sava xava'a ni ka'an un', tákui'e —ni
kachi ra.
40 Te nï kundieni ka ra ndatu'un' ña'a'
ra xa'a' inga ña'a.

Sania'á Jesús yoo siani' xika' nduu' Cristo, ña sakakú yoo'
(Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37)
41 Te ni ka'an Jesús xiin' ra ndii:
—¿Ndichun na ka'án ne yivi' ña siani'
xika' David nduu' Cristo, ña tianu' Ndiosí
sakakú ne yivi'?
42 Kuachi ndii ndee mii' David ni ka'an
nuu' tutu Salmos ndii:
Ni ka'an xto'o e' Ndiosí xiin' xto'o i ndii:
"Kundu'u' nda'a' kua'a i
43 na sandoó kui'e xachi' i te ndasi' yo'ó."
Ni kachi a, ni kachi ra.
44 Sakan' na kuii' naa' mii' David jaan'
ka'án ña xto'o ra nduu' Cristo jaan' ndii,
¿saa kuvi ka'án nia ña nduu' a siani' xika'
ra? —ni kachi Jesús.

Ka'án Jesús xa'a' ña vä'a ña xaa' te sania'á tu'un ndei' Ndiosí
(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54)
45 Te kii' xini so'o sakuu' ne yivi', te ni
ka'an Jesús xiin' te ndá'a' xa'a' a ndii:
46 —Koto xiin' mii' va ndo' nuu' ña kuu'
te sania'á tu'un ndei' Ndiosí, sakan' ña
te xasuvi' xiin' mii' kuiti' nduu' te jaan'.
Xtani va ra kui'nu ra toto nani', ña ndiaa
ya'vi' ka, te xtani tu ra ña nakuatu va'a
ña'a' ne yivi' ma'in' ya'vi mii' chitu' kaa'.
Te xtani va tu ra ña kundiee ra nuu' tei
ka'nu', tun' ita' tixin vi'e mii' nakayá e', te
xtani tu ra kundiee ra nuu' tei, tun' kuu'
nuu', kii' yoo viko'.
47 Te tu'un' u'vi tu ra ña vika' nda'a' ne
kuaan' vi'e nia. Te xini xa'an' ra ña na'a'
va ka'án ra xiin' Ndiosí, ndiani te nandani
ne yivi'. Te jaan' ndii chie ka tundo'o' koo
ra —ni kachi Jesús.

21

Taxi' iin ña' kuaan' nda'vi kuu' limuxtan
(Mr. 12:41-44)
1 Ni ndani'i Jesús nuu' a, te ni xini a
taan' ne yivi' limuxtan tixin xatun' mii'
kayá xu'un' limuxtan.
2 Te ni xini tu a ña ni taan' iin ña' kuaan'
nda'vi kuu' uvi ta'an xu'un' ya'a kuali'
tixin xatun' jaan'.
3 Sakan' te ni ka'an Jesús ndii:
—Ña ndaku ka'án i xiin' ndo' ndii, ña'
kuaan' nda'vi kuu' kaa' ni taan kua'a' ka
xu'un' tixin xatun' kaa' te sakan' sakuu'
inga ne ni taan' tu xu'un' tixin nu'.
4 Sakan' ña sakuu' tukú nia ndii, ni
taan' nia xu'un' ña ni ndoo ndosó' nda'a'
nia. Ndisu ña' kaa' ndii, tee' ndee nda'vi
kuu' a' ndii, ni taan' ndi'i a' xu'un' ña xito'
kutiaku a' xiin' —ni kachi a.

Ka'án Jesús xa'a' ña nduxin xachi' yukun' ka'nu'
(Mt. 24:1-2; Mr. 13:1-2)
5 Te kii' ndatu'un' sava ne yivi' xa'a'
ña ndatun' va yuu' yukun' ka'nu' jaan',
xiin' xa'a' tumani' ndatun' va ña ni taxi
ne yivi', ña ni satití ra toko' nama yukun'
jaan' ndii, ni ka'an Jesús ndii:
6 —Xaa kivi' ña sakuu' ña xito' ndiaa
ndo' kaa' ndii, nduxin ndoo a, te kütoto
ta'an' ka ndee iin yuu' —ni kachi a.

Ka'án Jesús ndee ña xka'ndia kii' xa kuyatin' ndi'i iin yivi'
(Mt. 24:3-28; Mr. 13:3-23)
7 Te ni ndatu'un' ña'a' te ndá'a' xa'a' a
ndii:
—Tákui'e, ¿ama koo ña ni ka'an un'
xa'a' jaan'? ¿Te ndee ña ka'nu' nduu' ña
xka'ndia te kundani ndu ña xa kuyatin'
koo a? —ni kachi ra.
8 Te ni ka'an Jesús xiin' ra ndii:

—Kọtọ xiin' mịi' vạ ndọ', tạ̈xị ndọ' kụnị xa'an' ndẹẹ ịin nẹ yivị' ndo'ó. Sạkan' ña kịxịn kua'ạ' tẹ yivị', tẹ tịin ndịạạ kivị' ị, tẹ ka'ạn rạ ña mịi' rạ nduu' Cristo, ña nị tịanụ' Ndiosí sạkakú nẹ yivị', tẹ xạ kuyatin' kuii ndị'ị ịin yivị', kachị rạ. Ndisụ ndo'ó ndii, kụ̈ndikụn ndọ' xatạ' rạ.

9 Tẹ kịi' kụnị ndọ' kuento ña yoo ñu'ụ tụkụ ịin yivị', tẹ nakuitá tei' tụ nẹ yivị' nuụ' tẹ xa'ndia chuun' ndii, kụ̈ndị'nị ndọ'. Kuạchị ndii kuní ạ ña xị'nạ kạ ña jạạn' kọọ, ndisụ süụ' xạ ndikụn tẹ kịxịn ña kundị'ị ịin yivị' kịi' sạkan' —nị kachị ạ.

10 Sạkan' tẹ nị ka'ạn kạ Jesús xiin' rạ ndii:

—Kụnta'an' ịin tị'vị nẹ ñụ'u' ịin yivị' xiin' tụkụ tị'vị nẹ yivị'. Tẹ kụnta'an' tụ nẹ ndiee' ịin ñụụ xiin' nẹ ndiee' tụkụ ñụụ.

11 Tẹ kạnii' xaan' tạạn ndịẹe' ịin yivị', tẹ kọọ tụ sọkọ, tẹ kọọ vạ tụ kui'ẹ, tẹ kụyị'vi xạvạ'ạ nẹ yivị' xa'ạ' ña ịyọ vạ jạạn', tẹ kọọ tụ ña ịyọ vạ ndịvi' kịi' sạkan'.

12 Ndisụ ña kuní kạ kọọ sạkuu' ña jạạn' ndii, nạtịin tẹ yivị' ndo'ó, tẹ sạndo'o' u'vị rạ ndo'ó, tẹ sạnạkua'a rạ ndo'ó ndạ'a' tẹ kuu' nụụ', tẹ xa'ndia chuun' xa'ạ' vị'ẹ mii' nakayá ẹ', tẹ kọ'nị tẹ jạạn' ndo'ó vị'ẹ kạạ. Tẹ sạnạkua'a tụ rạ ndo'ó ndạ'a' rey xiin' ndạ'a' tẹ xa'ndia chuun' ka'nu' xa'ạ' ạ ña ndikún ndọ' yu'ụ,

13 tẹ ndịẹẹ yụ'u' ndọ' xa'ạ' ị nuụ' tẹ ka'nu' jạạn'.

14 Sạkan' na kuii' chïtuní ndọ' xiin' nimá ndọ' ña ka'ạn ndọ' xa'ạ' ndọ' nuụ' tẹ jạạn',

15 kuạchị ndii mịi' yu'ụ tạxị ña xini tuní ndọ', tẹ tạxị tụ ị kuento ña ndichi vạ ka'ạn ndọ' nuụ' tẹ jạạn'. Tẹ ndẹẹ ịin tẹ ndasi' ta'an' xiin' ndọ' jạạn' kọọ' chukuu' nạkuịin rạ nuụ' ña ka'ạn ndọ' jạạn'.

16 Tẹ ndo'ó ndii, ndẹẹ yụva' sị'i' ndọ', xiin' ta'an' mịi' ndọ', xiin' nẹ ịin kuu' xiin' ndọ', xiin' nẹ xiní ta'an' xiin' ndọ' ndii, sạnạkua'a nịạ ndo'ó ndạ'a' tẹ ka'nu' jạạn'. Tẹ sạvạ ndọ' ndii, kạ'nị' tẹ jạạn' ndo'ó.

17 Tẹ sạkuu' nẹ yivị' kụndạsi' ndo'ó xa'ạ' ña ndikún ndọ' yu'ụ.

18 Ndisụ ndo'ó ndii, ndẹẹ ịin ịxi' xíni' ndọ' ndọ̈ñu'u' saka.

19 Tẹ naa' kụndịẹni naa kundieni ndọ' nuụ' tụndo'ọ' jạạn' ndii, nạtịin ndọ' kivị' ñụụ ña kọọ' kivị' ndi'i'.

20 'Va'ạ, tẹ kịi' kụnị ndọ' ña sạạ xinundụụ ñụụ Jerusalén yo'o' yoo tẹ xíin' ndii, kụnị ndọ' ña xạ kuyatin' kuii ndọñu'u' xạchi' ạ.

21 Tẹ nẹ ndiee' ñụ'u' Judea kịi' sạkan' ndii, na kụnụ nịạ ku'ụn nịạ tẹịn ịku', tẹ yọọ kạ ndiee' tịxịn ñụụ yo'o' kịi' sạkan' ndii, na kụnụ ki'ị' nịạ, tẹ yọọ kạ naá xa'ạ' ku'ụ kịi' sạkan' ndii, na nạ̈ndịko' kạ nịạ ñụụ yo'o'.

22 Sạkan' ña kivị' jạạn' nduu' ña sạndo'o' Ndiosí nẹ ndiee' ñụụ yo'o', tẹ xinụ sạkuu' ña ka'án tụ'ụn ạ xa'ạ' ñụụ yo'o'.

23 U'vị vạ kụndọ'ọ ña' ñu'u' si'ẹ xiin' ña' sachichin' si'ẹ kivị' jạạn'. Kuạchị ndii kụndọ'ọ vạ sạkuu' nẹ ndiee' nuụ' ñụ'u' yo'o', tẹ kua'ạ' vạ sạndo'o' Ndiosí nẹ ndiee' ñụụ yo'o'.

24 Sạvạ nịạ kạ'nị' rạ xiin' ichị, tẹ sạvạ nịạ tịin rạ, tẹ ku'ụn nịạ xiin' rạ ki'in' vạ ñụụ ịin yivị' mii' ndiee' nẹ tuku'. Tẹ nẹ tuku' jạạn' ndii, vịkọ ni'i' nịạ ñụụ Jerusalén ndẹẹ skạchi' xinụ kivị' ña tạvạ' Ndiosí nẹ jạạn'.

Sọ'ọ sạạ ạ kịi' nạndịko' Jesús ịin yivị' (Mt. 24:29-35,42-44; Mr. 13:24-37)

25 'Kịi' sạkan' ndii, kọọ ña ịyọ vạ nuụ' ñụ'ụ xiin' nuụ' yoọ', xiin' nuụ' tiuụn'. Tẹ nẹ yivị' nuụ' ñụ'u' ịin yivị' ndii, sạnạ xíni' nịạ, tẹ kụyị'vi vạ nịạ xa'ạ' ña ịyọ vạ nị'ị mịnị ka'nu', xiin' ña ndịẹe' vạ nụtạ tịkui nuụ' mịnị jạạn'.

26 Tẹ nẹ yivị' jạạn' ndii, kụnịạạ' xạchi' nịạ ña yi'vi nịạ xanini nịạ xa'ạ' ña xito' xka'ndịạ nuụ' ñụ'u' ịin yivị', sạkan' ña ndẹẹ ña ndịẹe' ña yoo ndịvi' ndii, tạạn ndịẹe' ạ.

27 Sạkan' tẹ kụnị nịạ yu'ụ, ña nduu' tụ tẹ yivị', ña kuạxị ị nuụ' ịin vikọ' xiin' kua'ạ' ya'ạ ña ndịẹe' xiin' ña yi'é ndạtụn' koo' chukuu'.

28 Kịi' xạ'a' xka'ndíá ña jạạn' ndii, sạndịẹni xiin' mịi' ndọ', tẹ ndạnị'ị ndọ' nuụ' ndọ', sạkan' ña xạ kuyatin' kuii kakụ ndọ' sạạ Ndiosí —nị kachị ạ.

29 Tẹ nị ka'ạn tụ Jesús xiin' rạ ịin ña ka'án ndịạạ ndii:

—Kọtọ ndọ' naa xaa' tun' higuera, uun ndee kạ ịngạ nuụ' ịtun'.

30 Kiị' xini ndọ' xạ'a' naka'ndi yukụ tun' jạạn' ndii, kundaṇi ndọ' ña xạ kuyatin' kuii kụụn savị'.
31 Tẹ sạkan' tụ kiị' kụṇi ndọ' kọọ ña ṇi ka'ạn i̱ xiin' ndọ' jạạn' ndii, kụndạṇi ndọ' ña xạ kuyatin' kuii kạ'ndịạ chuun' Ndiosí i̱in yivị'.
32 Ña ndạku ka'án i̱ xiin' ndọ' ndii, ña kuní kạ kụvị sạkuu' nẹ ndiee' i̱in yivị' vị̱tin, tẹ xka'ndịạ sạkuu' ña jạạn'.
33 Ndi̱vi' xiin' ñụ'u' i̱in yivị' ndii, ndọñu'u' ạ, ndisụ tụ'ụn yụ'u' yu'ụ ndii, kọọ' kivị' ndọñu'u' ạ.
34 'Kọtọ xiin' mii' ndọ', tẹ ndiọọ' i̱ṇi nimá ndọ' xa'ạ' ña siị', ña yoo i̱in yivị', xiin' xa'ạ' ña kọ'ọ xka'ndịạ ndọ' vino, xiin' xa'ạ' ña ndi'ṇi nimá ndọ' xa'ạ', ña yoo i̱in yivị' yo'o'. Sạkan' ña i̱yọ xaạ' kivị' jạạn' kiị' kọọ' ạ naá nimá ndọ'.
35 Kuạchị ndii xaạ ña jạạn' nuụ' sạkuu' nẹ yivị', nẹ ndiee' kạnii' nuụ' ñụ'u' i̱in yivị', ndẹẹ naa i̱in yọ'o' ña sékun tẹ yivị'.
36 Xa'ạ' ạ jạạn' na kọọ tụ'vạ vạ ndọ', tẹ ka'ạn vạ ndọ' xiin' Ndiosí, tẹ kụvị sạkakú ạ ndo'ó nuụ' sạkuu' ña kọọ jạạn', tẹ kạ̈'ạn nuụ' ndọ' kuị̱tạ ndọ' kivị' jạạn' nuụ' yu'ụ, ña nduu' tụ tẹ yivị' —ṇi kachị Jesús.
37 Tẹ sania'á Jesús tụ'ụn Ndiosí nuụ' kị̱'ẹ yụkun' ka'nu' jạạn' i̱in ke'in', tẹ ñụu kua'ạn ạ xikị' ña nạni' Olivos, tẹ i̱kan' ndoó ạ.
38 Tẹ sạkuu' nẹ yivị' kua'ạn nị̱ạ'ạ nuụ' kị̱'ẹ yụkun' jạạn', tẹ kụṇi sọ'ọ ña'a' nị̱ạ.

22

Sọ'ọ ṇi xạạ ạ kiị' ṇi ndạtu'un' tuní tẹ kuu' ka'nu' sạạ kụvị kạ'ṇi' rạ Jesús
(Mt. 26:1-5,14-16; Mr. 14:1-2,10-11; Jn. 11:45-53)
1 Xạ kuyatin' kọọ vị̱ko' ña nani' pascua, ña xi xixi' nẹ yivị' xitạ' vạ'ạ ña kọ̈ọ' yụchi' levadura saká xiin'.
2 Tẹ sutụ kuu' nụu' xiin' tẹ sania'á tụ'ụn ndẹi' Ndiosí ndii, xa'ạ' ña yi'vi rạ nẹ yivị' na ṇi nạnduku' rạ sạạ sạạ rạ tẹ kạ'ṇi' sị'e rạ Jesús.
3 Tẹ ṇi skọ'nu' ña ndivạ'ạ nimá Judas, tẹ nani' tụ Iscariote, tẹ nduu' i̱in tẹ uxi̱ uvị ta'an tẹ ndạ'a' xa'ạ' Jesús.
4 Tẹ ṇi xa'ạn ka'ạn rạ xiin' sutụ kuu' nụu' xiin' tẹ xa'ndia chuun' nuụ' tẹ xito' yụkun' sạạ sạạ rạ tẹ sạnạkua'a rạ Jesús ndạ'a' tẹ jạạn'.
5 Kiị' ṇi xi̱ṇi sọ'ọ sutụ jạạn' ña ṇi ka'ạn tẹ jạạn' ndii, vạ'ạ ṇi kụṇi rạ, tẹ ṇi tạxi̱ rạ kuento rạ ña tạxi̱ rạ xụ'un' ndạ'a' Judas xa'ạ' ña jạạn'.
6 Tẹ ṇi tạxi̱ Judas jạạn' kuento rạ ña sạnạkua'a rạ Jesús kiị' kọ̈ọ' nẹ yivị' kua'ạ' jạạn' xiin' ạ. Sạkan' tẹ ṇi xạ'a' nanduku' rạ sạạ sạạ rạ tẹ sạnạkua'a ña'a' rạ ndạ'a' tẹ jạạn'.

Sọ'ọ ṇi xạạ ạ kiị' ṇi xi̱xi̱ Jesús ña xaxi̱' xạkuaạ' xa'ạ' vị̱ko' pascua
(Mt. 26:17-29; Mr. 14:12-25; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)
7 Tẹ ṇi tondịạ kivị' ña xixi' nẹ yivị' xitạ' vạ'ạ, ña kọ̈ọ' yụchi' levadura saká xiin', kiị' xa'ṇi' nị̱ạ mbẹẹ kuali' xa'ạ' vị̱ko' pascua.
8 Sạkan' na kuii' ṇi tị'vi' Jesús Pedro xiin' Juan ka'án ạ xiin' rạ ndii:
—Kua'ạn ndọ', tẹ sạvạ'ạ ndọ' ña kụxi̱ ẹ' xạkuaạ' xa'ạ' vị̱ko' pascua —ṇi kachị ạ.
9 Sạkan' tẹ ṇi ndạtu'ụn' ña'a' rạ ndii:
—¿Mii' kuní ụn' sạvạ'ạ ndụ ña xaxi̱' jạạn'? —ṇi kachị rạ.
10 Tẹ ṇi ka'ạn ạ xiin' rạ ndii:
—Kiị' ko'ni' ndọ' ñụụ kua'ạn ndọ' ndii, kụṇi ndọ' i̱in tẹ yivị', tẹ ni'i' i̱in yọọ tị̱kui, kua'ạn rạ. Kụndikụn ña'a' ndọ' ndẹẹ vị'ẹ mii' skọ'nu' rạ,
11 tẹ ka'ạn ndọ' xiin' tẹ xiin' vị'ẹ jạạn' ndii: "Ka'án xtọ'ọ ẹ' ndii: ¿Mii' yoo cuarto mii' kụxi̱ i̱ ña xaxi̱' xạkuaạ' xa'ạ' vị̱ko' pascua xiin' tẹ ndạ'a' xa'ạ' i̱?, kachi ạ", kachị ndọ'.
12 Tẹ sạnia'á tẹ jạạn' ndo'ó i̱in cuarto chiẹ, ña iin' xatạ' vị'ẹ ṇinụ, tẹ xạ yoo tụ'vạ cuarto jạạn'. Tẹ i̱kan' sạvạ'ạ ndọ' ña kuní ạ kụxi̱ ẹ' —ṇi kachị Jesús.
13 Tẹ ṇi xa'ạn tẹ jạạn', tẹ ṇi xka'ndịạ xnạ'ạ ạ sạạ nii' ṇi ka'ạn Jesús xiin' rạ jạạn'. Tẹ ṇi xạvạ'ạ rạ ña xaxi̱' xa'ạ' vị̱ko' pascua i̱kan'.
14 Kiị' ṇi xạạ hora ndii, ṇi xi̱kụndu'ụ' Jesús xiin' tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ tẹ kụxi̱ nị̱ạ nuụ' mesa.
15 Tẹ ṇi ka'ạn ạ xiin' rạ ndii:
—Xạ ndi̱ẹe' xikán nimá i̱ ña kụxi̱ inga' i̱ xiin' ndọ' ña xaka'nu' ẹ' xa'ạ' vị̱ko' pascua yo'o' ña kuní kạ kụndọ'ọ u'vị i̱.

16 Sąkan' ña ka'án į xiin' ndǫ' ña säka'nu' ką į ña kaą' ndęę skąchi' xaą' kivį' ña kųxį inga' į xiin' ndǫ' mii' xa'ndia chuun' Ndiosí —nį kachį ą.
17 Sąkan' tę nį kį'įn ą įin copa, tę nį tąxį ą ña chįndąni Ndiosí. Tę nį ka'ąn ą xiin' rą ndii:
—Kį'įn ndǫ' ña yǫ'ǫ', tę kǫ'ǫ sąkuu' ndǫ' sie sie.
18 Sąkan' ña ña ndąku ka'án į xiin' ndǫ' ndii, kǫ'ǫ ką į vino, te' kuvą'ą xiin' uva, ndęę kiį' xaą' ña ką'ndią chuun' Ndiosí nimá nę yivį' —nį kachį ą.
19 Ndį'į jąąn', tę nį kį'įn ą xitą' vą'ą, tę nį tąxį ą ña chįndąni Ndiosí xa'ą' ą, tę nį sąkuachi' ña'a' ą, tę nį tąxį ña'a' ą ndą'a' rą ka'án ą xiin' rą ndii:
—Ña yo'o' nduu' ñų'u' nde'į į, ña xito' kųvį xa'ą' ña vą'ą ndo'ó. Sąkan' na ndęę vįtįn, tę ndęę nuų' ku'ųn ę' ndii, na sąą ndǫ' ña kaą' naka'an' ndǫ' ña nį xi'į į xa'ą' ndǫ' —nį kachį ą.
20 Įin kachi nį xąą tų ą kiį' ndį'į nį xįxį ą xąkuaą' jąąn' xiin' tę jąąn' ndii, nį kį'įn ą įin copa, tę nį ka'ąn ą ndii:
—Te' naá tįxįn ña yǫ'ǫ' nduu' níi' į, ña kuitią xa'ą' kuąchį ndo'ó, tę xiin' ña kaą' taxi' xa'a' Ndiosí ña chikandu'ų' ą įin kuento xąa' xa'ą' ndǫ'.
21 Ndisų tę sąnąkua'a yu'ų ndą'a' tę ndasi' yu'ų ndii, nuų' mesa yo'o' ndu'ų' rą xiin' į vįtįn xixi' rą xiin' ę'.
22 Sąkan' ña yu'ų, ña nduu' tų tę yivį' ndii, xą įkan' yoo į kua'ąn į sąą nii' nį chįtuní Ndiosí ña kųndǫ'ǫ į. Ndisų chię vą tųndo'ǫ' kųndǫ'ǫ tę sąnąkua'a yu'ų —nį kachį ą.
23 Įkan' tę nį xą'a' ndatu'ún' ta'an' mįi' tę jąąn' ña yǫǫ tų nduu' tę sąnąkua'a ña jąąn'.

Sania'á Jesús ndee nę yivį' nduu' nę ka'nu' ką

24 Tę nį xą'a' kani' ta'an' kuento tę ndą'a' xa'ą' Jesús xa'ą' yǫǫ nduu' tę ka'nu' ką tęin mįi' rą.
25 Tę nį ka'ąn Jesús xiin' rą ndii:
—Tę xa'ndia chuun' kuu' nųų' nuų' nę yivį' įin yivį' ndii, sakuiso' chuun' rą nę nduu' nę ta'an' rą. Tę kuu' nųų' jąąn' ndii, xtanį vą rą ña ka'án nę yivį' ña tę xito' ñųų nduu' rą, kachi nią.
26 Ndisų ndo'ó ndii, sąą ndǫ' sąkan'. Süų' jąąn' ndii tę nduu' tę ka'nu' ką tęin ndo'ó ndii, na kųų rą ndęę naa tę kuąsą' ka'nu', tę tę ni'i' įchi' nuų' ndǫ' ndii, na kųų rą ndęę naa tę xika' nuu' nuų' ndǫ'.
27 Sąkuu' ę' xiní ndii, tę xixi' nuų' mesa ndii, tę ka'nu' ką nduu' rą tę sąkan' tę xaxą' ña xaxį'. Ndisų yu'ų ndii, yo'o' iin' į tęin ndǫ' ndęę naa įin tę xika' nuu' nuų' ndǫ'.
28 Ndisų ndo'ó ndii, xi yoó tę xi yoó ndǫ' xiin' į kiį' yoo tųndo'ǫ' nuų' į.
29 Xa'ą' ą jąąn' na kuii' sakuiso' chuun' į ndo'ó ña ką'ndią chuun' ndǫ' sąą nii' nį sąkuiso' chuun' yųva' ę' yu'ų ña xa'ndia chuun' į.
30 Sąkan' tę kųxį ndǫ' tę kǫ'ǫ ndǫ' xiin' į mii' ką'ndią chuun' į, tę kųndięę ndǫ' nuų' teį ka'nu', tę ką'ndią chuun' tų į'įn ndo'ó nuų' uxį uvį tį'vį nę ta'an' ę', nę Israel —nį kachį ą.

Yo'o' ka'án Pedro ña nąkǫǫ įin ndąą' rą Jesús

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Jn. 13:36-38)

31 Tę nį ka'ąn tų xtǫ'ǫ ę' ndii:
—Kǫtǫ ųn', Simón, ña ndivą'ą kuu' nųų' ndii, xą nį xikąn ndęi' ą nuų' Ndiosí tę kįsį ą ndo'ó ndęę naa xaa' tę yivį' kiį' kuųn' rą trigo.
32 Ndisų yu'ų ndii, xą nį ka'ąn nda'vi į xiin' Ndiosí xa'ą' ųn' tę nąkǫǫ ųn' ña įnį ųn' xini ųn' yu'ų. Tę kiį' nąndįko' tukuu' ųn' nuų' įchi' į ndii, sąndięni ųn' ñąnį ųn', nę xika' įchi' į xiin' ųn' —nį kachį ą.
33 Sąkan' tę nį ka'ąn Pedro xiin' ą ndii:
—Tákui'e, süų' vį'ę kąą kuįtį' xą yoo tų'vą į tę ku'ųn į xiin' ųn'. Süų' jąąn' ndii, xą yoo tų'vą tų į ndęę kųvį į xiin' ųn' —nį kachį rą.
34 Tę nį ka'ąn Jesús xiin' rą ndii:
—Pedro, ka'án į xiin' ųn' ña kiį' kuní ką kąną nduchié ndii, xą unį įchi' nį ka'ąn ųn' ña xïní ųn' yu'ų —nį kachį ą.

Xą nį xąą tųndo'ǫ' kųndǫ'ǫ Jesús

35 Tę nį ka'ąn Jesús xiin' tę ndą'a' xa'ą' ą ndii:
—Kiį' nį tį'vi' į ndo'ó, tę nį ka'ąn į xiin' ndǫ' ña kǫnį'į ndǫ' xų'un' ndǫ', nį ndęę tindaą' ndǫ', nį ndęę ndixąn' ndǫ' ndii, ¿ñáá nį kunį ña'ą nuų' ndǫ'? —nį kachį ą.

Tę nį nąkuįįn rą ndii:
—Ü'ų̈n', kǫ̈ǫ' ą —nį kachį rą.
36 Tę nį ka'ą̈n ą xiin' rą ndii:
—Ndisų vįtįn ndii, yǫǫ ką kumi' xų'un' ndii, na kǫnį'į rą ą, tę yǫǫ ką kumi' tindaą' ndii, na kǫnį'į rą ą, tę yǫǫ ką kǫ̈ǫ' ichį kumi' ndii, na xįkǫ' rą totǫ tití rą, tę sątą' rą įįn ą.
37 Kuąchį ndii ka'án į xiin' ndǫ' ña kuní ą xinų ña yosǫ' nuų' tųtų Ndiosí mii' ka'án ą ndii: “Nį ndąsąndųų ña'a' nę yivį' ndę̨ę̨ naa tę nįą'a”, kachi ą. Sąkan' ña sąkuu' ña yosǫ' nuų' tųtų Ndiosí xa'ą' yu'ų ndii, kuní ą xinų ą —nį kachį Jesús.
38 Sąkan' tę nį ka'ą̈n rą xiin' ą ndii:
—Kǫtǫ ų̈n', tákui'e. Yo'o' yoo uvį ta'an ichį —nį kachį rą.
Įkan' tę nį ka'ą̈n ą xiin' rą ndii:
—Xą sąkan' kuįtį' —nį kachį ą.

Ka'án Jesús xiin' Ndiosí įįn xaan' mii' nani' Getsemaní
(Mt. 26:36-46; Mr. 14:32-42)

39 Tę nį kętą Jesús kua'ą̈n ą xikį' ña nani' Olivos naa xi xaá ą. Tę nį xįkųndikųn ña'a' tę ndą'a' xa'ą' ą kua'ą̈n rą xiin' ą.
40 Tę kii' nį xaą ą įkan', tę nį ka'ą̈n ą xiin' rą ndii:
—Ka'ą̈n ndǫ' xiin' Ndiosí, sąkan' tę köyǫ ndǫ' nuų' ña xito' kua'a ña kįnį ndo'ó —nį kachį ą.
41 Tę nį kųxįǫǫ ą nuų' rą ndę̨ę̨ naa xika' skana' ę' įįn yuų', tę nį xįkuiįn xiti' ą, tę nį ka'ą̈n ą xiin' Ndiosí ndii:
42 —Tata yųva' į, naa' kuní ų̈n' ndii, tą̈xį ų̈n' kųndǫ'ǫ į tųndo'ǫ' chię yo'o', ña nduu' ndę̨ę̨ naa tįkui uvą. Ndisų są̈ą ų̈n' ña kuní yu'ų, sü̱ų' jąą̈n' ndii, ña kuní mįi' ų̈n' sąą ų̈n' —nį kachį ą.
43 Sąkan' tę nį tuvį įįn ángele, ña nį kįę̨ę̨ ndįvi', tę tąxį ą ndįę̨ę̨' Jesús.
44 Tę ndįę̨e' ką ka'án ą xiin' Ndiosí, sąkan' ña nį ndį'nį xąvą'ą ą. Tę koyó tętiįn' ą nuų' ñų'u' ndę̨ę̨ naa koyó níi' mbǫ'lǫ na'nu'.
45 Ndį'į nį ka'ą̈n ą xiin' Ndiosí, sąkan' tę nį ndǫndįchį ą, tę nį xąą ą mii' ndiee' tę ndą'a' xa'ą' ą, tę nį xįnį ą ndiee' rą kixín rą xa'ą' ą ña suchi' vą įnį rą.
46 Tę nį ka'ą̈n ą xiin' rą ndii:
—¿Ndichun na kixín ndǫ'? Ndǫkoǫ ndǫ', tę ka'ą̈n ndǫ' xiin' Ndiosí, sąkan' tę köyǫ ndǫ' nuų' ña xito' kua'a ña kįnį ndo'ó —nį kachį ą.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kii' nį tįįn tę yivį' Jesús
(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Jn. 18:2-11)

47 Tę kii' kusaa' iin' ką Jesús ka'án ą, tę nį tuvį įįn tį'vį nę yivį' kuąxį nįą. Tę įįn tę uxį uvį, tę nani' Judas, ni'i' įchi' nuų' nįą kuąxį nįą. Tę nį kųyątįn rą ndę̨ę̨ nuų' Jesús, tę nį chįto vą ña'a' rą.
48 Sąkan' tę nį ka'ą̈n Jesús xiin' rą ndii:
—¿Ñáá xiin' ña nį chįto ų̈n' kaą' sanakua'a ų̈n' yu'ų, ña nduu' tų tę yivį', ndą'a' tę kaą'? —nį kachį ą.
49 Tę kii' nį xįnį tę ndą'a' xa'ą' Jesús ña xka'ndíá įkan', tę nį ka'ą̈n rą xiin' ą ndii:
—Tákui'e, ¿ñáá vą'ą kųų̈n ichį ña'a' ndų? —nį kachį rą.
50 Tę nį sątųxu'ví įįn tę ndą'a' xa'ą' Jesús jąą̈n' įįn tę xika' nuu' nuų' sutų ka'nu', nį xą'ndįą rą sǫ'ǫ kuą'ą tę jąą̈n'.
51 Tę nį ka'ą̈n Jesús xiin' rą ndii:
—Xąvą'ą, vįkuiįn ų̈n' —nį kachį ą.
Tę nį tondįą ndą'a' ą sǫ'ǫ tę nį tųxu'ví jąą̈n', tę nį sąnda'a ña'a' ą.
52 Įkan' tę nį ka'ą̈n ą xiin' sutų kuu' nųų', xiin' tę xa'ndia chuun' nuų' tę xito' yųkun' jąą̈n', xiin' tę xįxą nuų' ñų̈ų, tę nį ndę̨kuię tįįn ña'a' jąą̈n' ndii:
—¿Ndichun na kuąxį ndǫ' tę tįįn ndǫ' yu'ų xiin' ichį xiin' įtun' ndę̨ę̨ naa įįn tę kui'nąą'?
53 Kua'ą' kivį' nį įįn į tę̨in ndǫ' sania'á į nuų' kį'ę yųkun' ka'nu', tę nį tįįn ndǫ' yu'ų. Ndisų xą nį xąą hora ña sąą ndǫ' sąkan', hora ña xa'ndia chuun' ña ndįvą'ą įįn yivį' —nį kachį ą.

Ka'án Pedro ña xïní rą Jesús
(Mt. 26:57-58,69-75; Mr. 14:53-54,66-72; Jn. 18:12-18,25-27)

54 Sąkan' tę nį tįįn tę jąą̈n' Jesús, tę nį xan ndįąką ña'a' rą vį'ę sutų ka'nu'. Tę Pedro ndii, nį xįkųndikųn na rą xika' xika' kua'ą̈n rą.
55 Tę kii' nį nąmį tę yivį' ñu'ų nuų' kį'ę sutų jąą̈n' ndii, nį xįkųndieę rą xitunį' rą sąą xinundųų xiin' ą, tę nį xįkųndu'ų' tų Pedro tę̨in tę jąą̈n'.
56 Ndisų kii' nį xįnį įįn ña' xika' nuu' ndu'ų' rą xitunį' rą ndii, nį nąkǫtǫ ndi'ę' ña'a' a', tę nį ka'ą̈n a' ndii:

—Nį xiką tų tę kaą' xiin' tę jąąn' —nį kachį a'.
57 Ndisų nį̈ kį̈ę̈ yų'u' Pedro ka'án rą ndii:
—Xïní ña'a' į, nąą —nį kachį rą.
58 Į̈in kanį' vą xka'ndį̈ą, tę nį xį̈nį ña'a' ingą tę yivį', tę nį ka'ąn rą ndii:
—Į̈in tę ndiaka' ta'an' xiin' tę kaą' nduu' tų yo'ó —nį kachį rą.
Ndisų tųkų nį nį ka'ąn Pedro ndii:
—Sų̈vį yu'ų, tąą —nį kachį rą.
59 Nį xka'ndį̈ą kuyatin' į̈in hora, tę nį ka'ąn ingą tę yivį' xa'ą' Pedro ndii:
—Ña ndąku xnąą nduu' ą ndii, xika' tų tę yǫ'ǫ' xiin' tę kaą', sąkan' ña į̈in tę Galilea nduu' rą —nį kachį rą.
60 Nį ka'ąn nį tųkųų Pedro ndii:
—Xïní į ndee xa'ą' ka'án ųn', tąą —nį kachį rą.
Tę na nį ña jąąn' ka'án rą, tę nį kąną nduchié.
61 Sąkan' tę nį ndįkǫ kuiín xtǫ'ǫ ę', tę nį nąkǫtǫ ą nuų' Pedro. Tę nį nąką'an' Pedro ña xą nį ka'ąn ą xiin' rą ndii: “Kį̈' kuní ką kąną nduchié ndii, xą unį ichi' nį ka'ąn ųn' ña xïní ųn' yu'ų”, nį kachį ą.
62 Tę kį̈' nį kętą rą ikan' ndii, nį xąkų suchi' inį vą rą.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kį̈' nį kąnį tę xíin' Jesús
(Mt. 26:67-68; Mr. 14:65)

63 Tę yivį', tę ndiaa Jesús ndii, nį xą'a' kundi'i' rą xiin' ą, tę nį kąnį ña'a' rą,
64 tę nį sątiín rą pein nuų' ą, tę nį kąnį ką ña'a' rą ka'án rą xiin' ą ndii:
—Nąkųnį ųn' yǫǫ nį kąnį yo'ó —nį kachį rą.
65 Tę kua'ą' ką nį kąnįą'a rą xiin' ą.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kį̈' nį sąna'má tę kuu' ka'nu' Jesús
(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Jn. 18:19-24)

66 Kį̈' nį kitų' ndii, nį nąkayą tę xįxą nuų' ñųų, xiin' sutų kuu' nųu', xiin' tę sania'á tų'ųn ndęi' Ndiosí. Tę nį kįxįn ndįąką tę yivį' Jesús mii' nį nąkayą tę ka'nu' jąąn', tę nį ndątu'ųn' ña'a' rą ndii:
67 —¿Ñáá yo'ó nduu' Cristo, ña kuąxį sąkakú nę yivį'? Ka'ąn ųn' xiin' ndų —nį kachį rą.
Tę nį ka'ąn Jesús xiin' rą ndii:
—Naa' ka'ąn į xiin' ndǫ' ña sų̈vį į ndii, kąndįxa' ndǫ'.
68 Tę sąkan' tų naa' ndątu'ųn' į ndo'ó ndii, kų̈vį nąkuį̈in ndǫ', tę nį ndęę sąndie'ni' tų ndǫ' yu'ų.
69 Ndisų ndęę vįtįn tę ndęę nuų' ku'ųn ę' ndii, kųnį ndǫ' yu'ų, ña nduu' tų tę yivį', kųndu'ų' į xį̈in' kuą'ą Ndiosí ka'nu' koo' chukuu' —nį kachį ą.
70 Sąkan' tę nį ndątu'ųn' ña'a' sąkuu' rą ndii:
—Naa' sąkan' ndii, ¿yo'ó nduu' Si'ę Ndiosí, uun? —nį kachį rą.
Tę nį ka'ąn Jesús xiin' rą ndii:
—Naa ka'án ndǫ', ñaą' nduu' ą —nį kachį ą.
71 Sąkan' tę nį ka'ąn xiin' ta'an' rą ndii:
—Küní ką nę ndį̈ęę yų'u' xa'ą' rą nuų' ę', sąkan' ña xą yų'u' mį̈i' rą nį ka'ąn rą ña nį xįnį sǫ'ǫ ę' kaą' —nį kachį tę ka'nu' jąąn'.

23

Sǫ'ǫ nį xąą ą kį̈' nį į̈in Jesús nuų' Pilato
(Mt. 27:1-2,11-14; Mr. 15:1-5; Jn. 18:28-38)

1 Sąkan' tę nį nųtą sąkuu' tę ñu'u' jąąn', tę nį xan ndįąką rą Jesús ndą'a' Pilato.
2 Sąkan' tę nį xą'a' rą tiin' kuąchį rą Jesús ka'án rą ndii:
—Tę yivį' yo'o' ndii, nį xįnį ndų kuni nątą'vi' rą nę ñųų ndų. Tę täxi' tų rą ña chą'vį ndų xų'un' yoǫ' ndą'a' César. Tę ka'án tų rą ña sųvį rą nduu' Cristo, ña sakakú nę yivį', sąkan' na kuii' rey nduu' rą, kachi rą —nį kachį tę jąąn'.
3 Sąkan' tę nį ndątu'ųn' Pilato Jesús ndii:
—¿Ñáá yo'ó nduu' rey nuų' nę judío? —nį kachį rą.
Tę nį nąkuį̈in ą ndii:
—Xą mį̈i' ųn' nį ka'ąn sąkan' —nį kachį ą.
4 Sąkan' tę nį ka'ąn Pilato xiin' sutų kuu' nųu' jąąn' xiin' nę yivį' kua'ą' jąąn' ndii:
—Kǫǫ' ndęę į̈in kuąchį ndiso' tę yivį' kaą' —nį kachį rą.
5 Ndisų ndį̈ęe' ką ka'án tę jąąn' ndii:
—Tę kaą' ndii, natandiee' kįnį rą nę ñųų ndų xiin' ña sania'á rą, nį xą'a' xaa' rą ña jąąn' ndęę ñų'u' Galilea, tę nį xąą rą ndęę ñų'u' Judea yǫ'ǫ' —nį kachį rą.

Sọ'ọ nị xąą ą kịị' iin' Jesús nuụ' Herodes

6 Kịị' nị xịnị sọ'ọ Pilato ña jąąn' ndii, nị ndątu'ụn' rą naa' tẹ nị kịẹẹ ñụ'u' Galilea nduu' Jesús.
7 Tẹ kịị' nị xịnị rą ña nị kịẹẹ ą ñụ'u' Galilea mii' xa'ndia chuun' Herodes ndii, nị ka'ąn chuun' rą ña kundịąką sąkuu' tẹ xịxą jąąn' Jesús ndą'a' Herodes jąąn',sąkan' ña kivị' jąąn' ndii, ndu'ụ' tụ tẹ jąąn' ñụụ Jerusalén jąąn'.
8 Kịị' nị xịnị Herodes Jesús ndii, vą'ą vą nị kụnị rą, kuąchị ndii kua'ą' vą kivị' nị xka'ndịą ña kuní rą nąta'an' rą xiin' ą, sąkan' ña nị xịnị sọ'ọ rą ndatu'un' kua'ą' nẹ yivị' xa'ą' Jesús, tẹ kuní rą kụnị ndụchi' nuụ' rą ịin chụụn ka'nu' ña sąą ą.
9 Tẹ nị ndątu'ụn' rą Jesús ki'in' nuụ' ña'ą, ndisụ nï nąkuịin ą nuụ' rą.
10 Tẹ ịkan' ndiee' tụ sutụ kuu' nụu' xịin' tẹ sania'á tụ'ụn ndẹi' Ndiosí tiin' kuąchị u'vị ña'a' rą.
11 Sąkan' tẹ nị sąndịẹẹ kui'e ña'a' Herodes xiin' tẹ xíin' rą, tẹ nị kụndị'ị rą xiin' ą chịndu'ụ' rą totọ xiñụ vą'ą xatą' ą, tẹ nị sąnąndiko' ña'a' rą ndą'a' Pilato.
12 Tẹ kivị' jąąn' nị nąnduụ Pilato xịin' Herodes tẹ xiní ta'an', sąkan' ña ña nụu' ndii, nị ndasi' ta'an' rą.

Sọ'ọ nị xąą ą kịị' ña xą yoo kụvị nduu' Jesús

(Mt. 27:15-26; Mr. 15:6-15; Jn. 18:38—19:16)

13 Sąkan' tẹ nị ka'ąn chuun' Pilato, tẹ nị nąkayą sutụ kuu' nụu', xiin' tẹ xa'ndia chuun' nuụ' ñụụ, xiin' sąkuu' nẹ ñụụ jąąn',
14 tẹ nị ka'ąn rą xiin' nịą ndii:

—Nị kịxịn ndịąką ndo'ó tẹ yivị' yọ'ọ' ndą'a' ị, tẹ ka'án ndọ' ña kuni nątą'vi' rą nẹ ñụụ ndọ'. Ndisụ yu'ụ ndii, nị sąna'má ña'a' ị nuụ' ndọ' ita' ndọ' kaą', tẹ nị xịnị ị ña kǫ̈ǫ' ndẹẹ ịin kuąchị ña sataví ña'a' ndọ' jąąn' nị xąą rą.
15 Tẹ nị ndẹẹ Herodes nï nạ'ịn kuąchị tẹ kaą', sąkan' na nị sąnąndiko' tụkụ ña'a' rą nuụ' ị. Sąkan' ña kǫ̈ǫ' ña xata'ąn kụvị rą xa'ą' nị xąą rą.
16 Xa'ą' ą jąąn' na kuii' ka'ąn chuun' ị, tẹ kąxị' vą rą, ndị'ị jąąn', tẹ sąndoó ndiká ña'a' ị —nị kachị rą.
17 Tẹ sąkuu' ịchi' kịị' nasukú vịko' jąąn' ndii, kuní ą ña sąña' Pilato ịin tẹ naá vị'ẹ kąą.
18 Ndisụ ịin nị ndą'a' nị kuąa' sąkuu' nẹ yivị' kua'ą' jąąn' ka'án nịą ndii:

—Tẹ ñaą' kạ'nị' ụn', tẹ sąña' ụn' Barrabás —nị kachị nịą.
19 Tẹ Barrabás jąąn' ndii, naá rą vị'ẹ kąą xa'ą' ña nị kụnta'an' rą xiin' tẹ xíin' romano, xiin' xa'ą' ą ña nị xą'nị' rą ịin tẹ yivị'.
20 Tẹ nị ka'ąn tụkụụ Pilato xiin' nẹ yivị' jąąn' xa'ą' ña nị kunị rą sąña' rą Jesús.
21 Ndisụ nẹ jąąn' ndii, sọ'ọ ti'e' ką ka'án nịą ndii:

—Nuụ' krusín kụxị ụn' tẹ ñaą', nuụ' krusín kụxị ụn' tẹ ñaą' —nị kachị nịą.
22 Tẹ nị ka'ąn nị tụkụụ Pilato xiin' nịą ịchi' ña unị ndii:

—¿Ndichun? ¿Ndee ña nịą'a nị xąą rą? Kǫ̈ǫ' ndẹẹ ịin kuąchị ña xata'ąn kụvị rą xa'ą' nị nạ'ịn yu'ụ. Xa'ą' ą jąąn' na kuii' ka'ąn chuun' ị, tẹ kąxị' rą, ndị'ị jąąn', tẹ sąndoó ndiká ña'a' ị —nị kachị rą.
23 Ndisụ nẹ jąąn' ndii, sọ'ọ ti'e' ką ka'án nịą ña nuụ' krusín na kụxị ña'a' rą. Tẹ xa'ą' ą ña ti'e' vą nị kuąa' nịą xiin' sutụ kuu' nụu' nuụ' Pilato ndii, nị xinụ xnạ'ą ña ndioǫ' ịnị nịą jąąn'.
24 Sąkan' na nị nąkuịin yụ'u' Pilato sąxinụ rą ña kuní nẹ jąąn'.
25 Tẹ nị ka'ąn chuun' rą, tẹ nị sañą' tẹ kuní nẹ jąąn', tẹ naá vị'ẹ kąą xa'ą' ña nị kụnta'an' rą xiin' tẹ xíin' romano, xiin' xa'ą' ą ña nị xą'nị' rą ịin tẹ yivị'. Ndisụ nị sąnąkua'a rą Jesús tẹ kụvị ą sąą ka'án nimá nẹ jąąn'.

Sọ'ọ nị xąą ą kịị' nị kụxị tẹ xíin' Jesús nuụ' krusín

(Mt. 27:32-56; Mr. 15:21-41; Jn. 19:17-30)

26 Kịị' nị kịẹẹ tẹ xíin' kua'ąn rą xiin' Jesús ndii, nị nąta'an' rą xiin' ịin tẹ nị kịẹẹ ñụụ Cirene, tẹ nani' Simón. Tẹ jąąn' ndii, mii' xika' rą nị xa'ąn' rą, tẹ nị nąndịko' rą. Tẹ nị tịin u'vị ña'a' tẹ xíin' jąąn' ña kǫnị'ị rą krusín kụndikụn rą xatą' Jesús ku'ụn rą.
27 Tẹ kua'ą' vą nẹ yivị', tẹ kua'ą' vą tụ ña'a' xaku' suchi' ịnị ndẹẹ tana' ndii nịą ndikún nịą xatą' Jesús kua'ąn nịą.

28 Tę nį nąkǫtǫ xatą' Jesús nuų' nę jąąn', tę nį ka'ąn ą xiin' nįą ndii:
—Ndo'ó, ñą'a', nę ndiee' ñųų Jerusalén, kuą̈kų ndǫ' xa'ą' yu'ų. Süų' jąąn' ndii kuąkų ndǫ' xa'ą' mįį' ndǫ' xiin' xa'ą' si'ę ndǫ',
29 sąkan' ñą xaą kivį' ñą ka'ąn ndǫ' ndii: "Vą'ą vą kuni ñą'a' ña' kų̈vį kǫǫ si'ę, xiin' ña' kǫ̈ǫ' kivį' nį sakitú' si'ę, xiin' ña' kǫ̈ǫ' kivį' nį sachichin' si'ę", kachį ndǫ'.
30 Tę kį̈' sąkan' ndii, xą'a' nę yivį' ka'ąn nįą xiin' į̈ku' ndii: "Tavį ndǫ' ndų, tę ndo'ó, xikį' ndii, tį̈sį'e ndǫ' ndų", kachį nįą.
31 Kuąchį ndii, naa' xaa' rą sąkuu' ñą kaą' xiin' yu'ų, tę nduu' ndęę naa į̈tun' i'i' ndii, sąą ką vį' tų sąą rą xiin' ndo'ó, nę nduu' ndęę naa į̈tun' į̈chi —nį kachį ą.
32 Tę ndiaka' tų tę xíin' jąąn' uvį ta'an tę nįą'a, tę ką'nį' tų ñą'a' rą.
33 Tę kį̈' nį xąą rą į̈in xaan' mii' nąni' į̈ki' xíni' tę nį xi'į̈ ndii, nį kuxį rą Jesús nuų' krusín į̈kan'. Tę tę nįą'a jąąn' ndii, tąta'vi' xį̈in' ą nį kųxį ñą'a' rą nuų' į̈ngą krusín, į̈in rą ndą'a' kuą'ą ą, tę į̈ngą rą ndą'a' į̈tį̈n ą.
34 Tę nį ka'ąn ą kį̈' ndiandu'ų' ą nuų' krusín ndii:
—Tątaą, kǫǫ ka'nu' į̈nį ųn' xa'ą' tę kaą', sąkan' ñą xïní rą ndee ña xaa' rą —nį kachį ą.
Ndį'į̈ jąąn', tę nį kątį̈n tę xíin' totǫ ą, tę kųnį rą yǫǫ ndą'a' ndoǫ į'į̈n ą.
35 Tę ita' nę yivį' kua'ą' jąąn' xito' ndi'ę' nįą Jesús į̈kan', tę ndęę tę ka'nu' jąąn' ndii, kundi'i' rą xiin' ą ka'án xiin' ta'an' rą ndii:
—Į̈ngą nę yivį' nį sąkakú rą, na sąkakú xiin' mii' mįį' rą vį̈tį naa' ndį̈xą xnąą ndii, Cristo, tę nį nąkąxį̈n Ndiosí sąkakú nę yivį', nduu' rą —nį kachį rą.
36 Tę nii' sąkan' xandi'i' tų tę xíin' xiin' ą taxi' rą vino į̈ya' kǫ'ǫ ą,
37 tę ka'án rą xiin' ą ndii:
—Naa' ndį̈xą xnąą yo'ó nduu' rey nę judío ndii, sąkakú xiin' mii' ki'į̈' ųn' —kachi rą.
38 Tę nį kę'į̈ rą į̈in tu'ųn' yų'u' nuų' krusín jąąn' xa'ą' ña nį tį̈in kuąchį ñą'a' rą ka'án ą ndii: "Tę yo'o' nduu' rey nę judío", kachi ą. Tę yų'u' jąąn' ndii, yosǫ' ą xiin' tų'ųn griego, xiin' tų'ųn latín, xiin' tų'ųn hebreo.
39 Tę į̈in tę nįą'a, tę ndiaa' ndu'ų' nuų' į̈ngą krusín xį̈in' Jesús ndii, nį xąndį'į̈ rą xiin' ą ka'án rą ndii:
—Naa' ndį̈xą xnąą yo'ó nduu' Cristo, ña sąkakú nę yivį' ndii, sąkakú xiin' mii' mįį' ųn', tę sąkakú tų ųn' ndu'ų —nį kachį rą.
40 Ndisų nį xi'ę į̈ngą tę nįą'a jąąn' nuų' tę jąąn' ka'án rą ndii:
—¿Ñáá nį ndęę Ndiosí yï'vi yo'ó, teę' ndee xą yoo ųn' nuų' tųndo'ǫ' yo'o'?
41 Yoo' ndii, xata'ąn yoo ę' tųndo'ǫ' yo'o', sąkan' ña xa'ą' ña nįą'a, ña nį xąą ę', nacha'vį ę', ndisų tę kaą' ndii, kǫ̈ǫ' xąchi' ña nįą'a nį xąą rą —nį kachį rą.
42 Sąkan' tę nį ka'ąn ką rą ndii:
—Jesús, nąką'an' na ųn' xa'ą' į̈ kį̈' xą'a' ųn' ką'ndį̈ą chuun' ųn' —nį kachį rą.
43 Sąkan' tę nį ka'ąn Jesús xiin' rą ndii:
—Ña ndąku ka'án į̈ xiin' ųn' vį̈tį̈n ndii, kųndu'ų' ųn' xiin' į̈ ndį̈vi' mii' ndątųn' vą kaa' —nį kachį ą.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kį̈' nį xi'į̈ Jesús nuų' krusín
(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19:28-30)

44 Tę kį̈' nį xąą į̈in ke'in' ndii, nį kųų į̈in yaví kąnii' į̈in yivį' ndęę nį xa'ąn' ndį̈ko' ą kąą unį xąkuaą'.
45 Tę nį xi'į̈ ñų'ų, tę nį ndatą' mą'in' totǫ ña ta'nu' į'nų tį̈xį̈n yų̈kun' ka'nu'.
46 Sąkan' tę nį ka'ąn ti'e' Jesús ndii:
—Tątaą, ndą'a' yo'ó nataxi' į̈ nimá į̈ —nį kachį ą.
Tę ndį'į̈ sǫ'ǫ nį ka'ąn ą ña jąąn', tę nį xi'į̈ ą.
47 Kį̈' nį xį̈nį tę xíin' kuu' nųu' jąąn' ña nį yoǫ jąąn' ndii, nį sąka'nu' rą Ndiosí ka'án rą ndii:
—Ndį̈xą xnąą nduu' ą ndii, tę nį xąchuun' ndąku nį nduų' tę kaą' —nį kachį rą.
48 Tę sąkuu' nę yivį' kua'ą', nę nį xį̈tǫ ndi'ę' ña nį yoǫ į̈kan' ndii, kuun' į̈ki' nįą tįą'nį nįą nį nąndį̈ko' nįą xa'ą' ña suchi' vą į̈nį nįą.
49 Ndisų sąkuu' nę xiní ta'an' xiin' Jesús, xiin' ña'a', nę nį ndikųn ña'a' nį kį̈xį̈n nįą ndęę Galilea ndii, nį itą tų nę jąąn' ndęę ndǫsǫ' jąąn' xito' ndi'ę' nįą ña nį yoǫ į̈kan'.

Sọ'ọ nị xąą ą kịị' nị ndieę ñụ'u' nde'ị Jesús
(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19:38-42)

50 Nị yoọ ịịn tẹ yivị', tẹ nị nąni' José, tẹ nị kịẹẹ ñụụ Arimatea, ña kandu'ụ' nuụ' ñụ'u' Judea. Tẹ jąąn' ndii, ịịn tẹ ka'nu' tẹịn tẹ xa'ndia chuun' nduu' rą. Tẹ nduu' tụ rą tẹ yivị' vą'ą, tẹ xachuun' ndąku tụ rą.
51 Tẹ nị ndiatụ ịnị rą xa'ą' ña ką'ndịą chuun' Ndiosí ịịn yivị' yo'o'. Sąkan' na nï nąkuitą kuento rą xiin' kuento ña nị ndoọ tẹ kuu' ka'nu' jąąn', nị ndẹẹ xiin' ña nị xąą tẹ jąąn' xiin' Jesús.
52 Sąkan' na nị xa'ąn rą nuụ' Pilato, tẹ nị xikąn rą ñụ'u' nde'ị Jesús.
53 Tẹ kịị' ndị'ị nị sąnuu' rą ñụ'u' nde'ị ą jąąn' ndii, nị tịsukụ' rą ą ịịn totọ ndiká. Tẹ nị xa'ąn chịnaá rą ą tịxịn yavị ndịị mii' tïą'an kụnaą ñụ'u' nde'ị ndẹẹ ịịn nẹ yivị', ña nị xątịą rą toko' kąvą'.
54 Tẹ kivị' jąąn' ndii, kivị' ña sakoo' tụ'vą xiin' mii' nẹ yivị' xa'ą' kivị' sábado, ña xinąndieę' nịą, nduu' ą. Tẹ nä'a' ką tẹ xą'a' kivị' jąąn'.
55 Tẹ ña'a', nẹ ndikún nị kịxịn xiin' Jesús ndẹẹ ñụ'u' Galilea ndii, nị xa'ąn nịą, tẹ nị xịnị nịą yavị ndịị jąąn', tẹ nị xịnị tụ nịą sąą nị chịnaá rą ñụ'u' nde'ị ą.
56 Tẹ kịị' nị nąndịko' nịą mii' ndiee' nịą ndii, nị xąvą'ą nịą sụxą xavixín' xiin' xą'ąn xavixín', tẹ nị nąndieę' nịą kivị' sábado, ña xinąndieę' nẹ yivị' sąą ka'án chuun' tụ'ụn ndẹi' Ndiosí.

24

Sọ'ọ nị xąą ą kịị' nị nątịąkụ Jesús
(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20:1-10)

1 Tẹ nịą'ą vą kivị' nụu' xa'ą' xịmana ndii, nị xa'ąn tụkụụ ña'a' jąąn' yavị ndịị mii' naá ñụ'u' nde'ị Jesús ni'i' nịą xą'ąn xavixín' ña nị xąvą'ą nịą jąąn', tẹ nị xa'ąn tụ ịngą ką ña'a' xiin' nịą.
2 Tẹ nị xịnị nịą ña xą nị nụndia'ą yuụ' ña ndasi yụ'u' yavị jąąn'.
3 Tẹ kịị' nị kọ'nị nịą yavị ndịị jąąn' ndii, kǫọ' ką ñụ'u' nde'ị xtọ'ọ ẹ' Jesús kandu'ụ' ịkan'.
4 Kịị' ndi'nị nẹ jąąn' ita' nịą ịkan' ndii, numị' vą tẹ nị tuvị uvị ta'an tẹ yivị' ni'nu' rą totọ yi'é ndątụn' vą, tẹ nị xịkuitą rą xịin' nịą jąąn'.
5 Tẹ xa'ą' ą ña nị yị'vi vą nẹ jąąn', tẹ nị kątąndịẹẹ nịą nuụ' nịą ndẹẹ ñụ'u' ndii, nị ka'ąn tẹ yivị' jąąn' xiin' nịą ndii:
—¿Ndichun nanduku' ndọ' tẹịn nẹ nị xi'ị ña xą tiaku?
6 Kǫọ' ką ą naá yo'o', süụ' jąąn' ndii xą nị nątịąkụ ą. Nąką'an' ndọ' ña nị ka'ąn ą xiin' ndọ' kịị' xika' ką ą nuụ' ñụ'u' Galilea ndii:
7 "Yu'ụ, ña nduu' tụ tẹ yivị' ndii, kuní ą ña sąnąkua'a tẹ yivị' yu'ụ ndą'a' nẹ ndiso' kuąchị, tẹ kụvị ị nuụ' krusín, tẹ nątịąkụ ị kivị' ña unị", nị kachị ą xiin' ndọ' —nị kachị tẹ jąąn' xiin' nịą.
8 Sąkan' tẹ nị nąką'an' nịą ña nị ka'ąn Jesús xiin' nịą.
9 Tẹ kịị' nị nąndịko' nịą mii' ndiee' tẹ uxị ịịn jąąn' ndii, nị ka'ąn nịą sąkuu' ña jąąn' xiin' rą, tẹ sąkan' tụ xiin' ịngą nẹ ndikún Jesús.
10 Ña'a', nẹ nị xịnị ña nị yoọ jąąn' ndii, María Magdalena nduu' ịịn a', xiin' Juana, xiin' María, sị'i' Jacobo, xiin' sąvą ịngą ña'a', nẹ nị xa'ąn xiin' nịą.
11 Ndisụ nẹ ndikún ịchi' Jesús ndii, nị xąnịnị nịą ña ña kuäsą' kuní nduu' ña ka'án ña'a' jąąn', tẹ nï kunị nịą kąndịxa' ña'a' nịą.
12 Sąa nị ndii, nị ndąvą Pedro, tẹ kua'ąn rą yavị ndịị jąąn', tẹ kịị' nị xtọ'nị rą tịxịn ą ndii, nị xịnị rą ña kǫọ' ką xnąą'ą ñụ'u' nde'ị Jesús naá ịkan', ndee totọ, ña nị ndịsukụ' kuịtị' ą, ndiee' tịxịn yavị jąąn'. Sąkan' tẹ nị nąndịko' rą vị'ẹ nandanị vą rą xa'ą' ña nị yoọ ịkan'.

Sọ'ọ nị xąą ą kịị' nị tuvị Jesús nuụ' uvị tą'an tẹ ndą'a' xa'ą' ą ịchi' ña kua'ąn ñụụ Emaús
(Mr. 16:12-13)

13 Sąvą nị kivị' ña nị nątịąkụ Jesús jąąn', tẹ ñu'u' uvị tą'an tẹ ndikún ịchi' ą ịchi' ña kua'ąn ñụụ Emaús kua'ąn rą. Tẹ ñụụ jąąn' ndii, kuyatin' uxị ịịn kilómetro xika' naá ą tẹ kandu'ụ' ñụụ Jerusalén.
14 Tẹ ndatu'un' xiin' ta'an' rą kua'ąn rą xa'ą' sąkuu' ña nị yoọ.
15 Tẹ kịị' ndatu'un' rą kua'ąn rą ndii, nị kụyątịn Jesús xatą' rą, tẹ kua'ąn ą inga' ą xiin' rą.

16 Ndisụ nï nąkụnị ña'a' rą nị xąą Ndiosí.
17 Sąkan' tẹ nị ka'ąn Jesús xiin' rą ndii:
—¿Ndee xa'ą' ndatu'un' ndo'ó kua'ąn ndọ'? —nị kachị ą.
Sąkan' tẹ nị xịkuitą tẹ jąąn', nda'vi kuni rą.
18 Sąkan' tẹ nị ka'ąn ịin tẹ nąni' Cleofas xiin' ą ndii:
—Ịin ndąą' yo'ó kuịtị' nduu' tẹ xka'ndíá kua'ąn ñụụ Jerusalén, tẹ xïní ndee ña nị yoọ ịkan' ịkụ kąñụụ kuịtị' —nị kachị rą.
19 Tẹ nị ka'ąn ą xiin' rą ndii:
—¿Yọọ nduu' ą nị yoọ? —nị kachị ą.
Sąkan' tẹ nị ka'ąn rą xiin' ą ndii:
—Ña nị ndọ'ọ Jesús, tẹ nị kịẹẹ ñụụ Nazaret. Tẹ jąąn' ndii, nị ka'ąn tiakú rą tụ'ụn Ndiosí, tẹ nị ka'ąn tụ rą ą xiin' ña ndịẹe', tẹ nị xąą tụ rą kua'ą' chụụn ka'nu' koo' chukuu' nuụ' Ndiosí xiin' nuụ' kua'ą' vą nẹ yivị'.
20 Tẹ sutụ kuu' nụu' xiin' tẹ xa'ndia chuun' nuụ' ñụụ nị sąnąkua'a ña'a' ndą'a' tẹ romano tẹ ką'nị' ña'a' rą, tẹ nị xą'nị' ña'a' tẹ jąąn' nuụ' krusín.
21 Ndisụ ndu'ụ ndii, nị ndiatụ ịnị ndụ ña tẹ jąąn' nduu' tẹ sąndoó ndiká yoo', nẹ vị'ẹ Israel, ndą'a' tẹ ndasi' yoo'. Tẹ xą unị kivị' kua'ąn vịtịn ña nị yoọ sąkuu' ña jąąn'.
22 Tẹ sąkan' tụ sąvą ña'a', nẹ nduu' tị'vị xiin' ndụ ndii, nị sąndi'nị nịą ndụ. Sąkan' ña nịą'ą ndi'ẹ' nị xa'ąn nịą yavị mii' naá ñụ'u' nde'ị Jesús,
23 ndisụ kǫọ' ką ą nị xini nịą naá. Tẹ nị nąndịko' nịą, tẹ nị ka'ąn tụ nịą ña nị tuvị ndia'vi' ángele nuụ' nịą, tẹ nị ka'ąn ą xiin' nịą ña xą nị nątịąkụ Jesús.
24 Ndị'ị jąąn', tẹ nị xa'ąn ịin uvị tẹ nduu' tị'vị xiin' ndụ yavị jąąn', tẹ nị xịnị rą ña naa nị ka'ąn ña'a' jąąn', xną'ą nduu' ą. Ndisụ nï xini rą Jesús —nị kachị rą.
25 Sąkan' tẹ nị ka'ąn ą xiin' rą ndii:
—Xą küu' kaxi' tụ ndo'ó, rąn'. Xą kuachí tụ kandixa' ndọ' ña nị ka'ąn tẹ nị ka'ąn tiakú tụ'ụn Ndiosí xtą'an'.
26 ¿Ñáá xïní ndọ' ña nị kunị ą kụndọ'ọ Cristo, ña nị tịąnụ' Ndiosí sąkakú nẹ yivị', sąkuu' ña jąąn' ña kuní ką nu'ụ ą ndịvi' mii' nątịin ą ña ki'in' ka'nu'? —nị kachị ą.
27 Sąkan' tẹ nị xą'a' sanakuachi' ą sąkuu' ña yosọ' nuụ' tụtụ Ndiosí, ña ka'án xa'ą' ą, nị xą'a' ą ndẹẹ ña nị kẹ'ị Moisés xiin' ña nị kẹ'ị sąkuu' tẹ nị ka'ąn tiakú tụ'ụn Ndiosí xtą'an'.
28 Tẹ kịị' xą kuyatin' rą ñụụ mii' kua'ąn rą ndii, nị xąą Jesús ndẹẹ naa ña ya'á kua'ąn.
29 Ndisụ nị ka'ąn ndịẹe' rą xiin' ą ndii:
—Ndoọ ụn' xiin' ndụ yo'o', xą nị kuąą' vą, sąkan' tẹ tüvi' ką —nị kachị rą.
Sąkan' tẹ nị kọ'nị rą ịin vị'ẹ, tẹ nị ndoọ ą ịkan' xiin' rą.
30 Kịị' ndu'ụ' Jesús tẹ kụxị ą nuụ' mesa xiin' rą ndii, nị kị'ịn ą xitą' vą'ą, tẹ nị tąxị ą ña chịndąni Ndiosí, tẹ nị sąkuachi' ña'a' ą, tẹ nị tąxị ña'a' ą ndą'a' rą.
31 Sąkan' tẹ nị nunịą' ndụchi' nuụ' rą, tẹ nị nąkụnị rą ña Jesús nduu' ą. Ndisụ xąka'án ẹ', tẹ nị ndị'ị ą sọ'ọ nuụ' rą.
32 Tẹ nị xą'a' ka'án xiin' ta'an' rą ndii:
—¿Süụ' nị tụụ ẹ' ña ndẹẹ naa xixí vị' nimá ẹ' kịị' ñu'u' ẹ' ịchi' kuąxị ẹ', tẹ sąnąkuachi' ą ña yosọ' nuụ' tụtụ Ndiosí nuụ' ẹ' kuąxị ą xiin' ẹ'? —nị kachị xiin' ta'an' rą.
33 Xą hora sąkan' tẹ nị nąndịko' rą ñụụ Jerusalén, tẹ nị ndẹkuịẹ rą mii' nakayá tẹ uxị ịin ndą'a' xa'ą' ą xiin' ịngą nẹ ndikún ịchi' ą.
34 Tẹ nị ka'ąn nẹ jąąn' xiin' rą ndii:
—Ña ndąku xną'ą nduu' ą ndii, nị nątịąkụ xtọ'ọ ẹ', xą nị tuvị tụ ą nuụ' Simón Pedro —nị kachị nịą.
35 Sąkan' tẹ nị ka'ąn tụ tẹ jąąn' xiin' nẹ jąąn' sąkuu' ña nị xka'ndịą xiin' rą ịchi', xiin' sąą nị nąkụnị rą Jesús kịị' nị sąkuachi' ą xitą' vą'ą.

Sọ'ọ nị xąą ą kịị' nị tuvị Jesús nuụ' tẹ ndikún ịchi' ą
(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Jn. 20:19-23)

36 Kịị' ka'án ką tẹ jąąn' xa'ą' ña jąąn' ita' rą, tẹ ịin nị tuvị tịọ' Jesús iin' ndịchị ą mą'in' mii' ndiee' nịą jąąn', tẹ nị ka'ąn ą xiin' nịą ndii:
—Na kọọ na ña manị' xiin' nimá ndọ' —nị kachị ą.
37 Ndisụ nị yị'vi xąvą'ą nịą, sąkan' ña nị xąnịnị nịą ña ịin ị'na' nduu' ą.
38 Tẹ nị ndątu'ụn' ña'a' Jesús ndii:
—¿Ndichun na yi'vi ndọ'? Tẹ, ¿ndichun na kuachí kąndịxa' ndọ' xiin' nimá ndọ'?

39 Kǫtǫ ndǫ' ndą'a' į xiin' xatą' xa'ą' į. Yu'ų nduu' į. Tondịą ndą'a' ndǫ' yu'ų tę kųnị ndǫ' ñą sụvị į. Sąkan' ñą į'na' ndii, kǫǫ' ñų'u' nde'į ą, tę nị ndęę kǫǫ' tụ įki' ą ndęę naa ñą xito' ndǫ' kumi' yu'ų vįtịn —nị kachị ą.

40 Tę kịị' ndį'į nị ka'ąn ą ñą jąąn', tę nị nia'ą ą ndą'a' ą xiin' xa'ą' ą nuų' nịą.

41 Tę xa'ą' ą ñą vą'ą vą kuni nịą, tę nandanị xąvą'ą tụ nịą ndii, kusaa' kuní ką kąndịxa' xną'ą nịą ñą sụvị nduu' ą. Sąkan' tę nị ndątu'ụn' ñą'a' ą ndii:

—¿Ñáá yoo ñą xaxị' xaa' ndǫ'? —nị kachị ą.

42 Sąkan' tę nị tąxị nịą įịn ta'vi' tịąka' yatan' xiin' tụtụ yokǫ ndą'a' ą,

43 tę nị nątịịn ñą'a' ą, tę nị xįxị ñą'a' ą nuų' nịą.

44 Sąkan' tę nị ka'ąn ą xiin' nịą ndii:

—Ña nị ndǫ'ǫ į jąąn' ndii, xą nị ka'ąn į xiin' ndǫ' xa'ą' ą kịị' nị xiką į xiin' ndǫ', ña kuní ą xinụ sąkuu' ña yosǫ' xą'a' yu'ų nuų' tụ'ụn ndęi' Ndiosí, ña nị kę'į Moisés, xiin' ña nị kę'į tę nị ka'ąn tiakú tụ'ụn ą, xiin' ña yosǫ' nuų' tụtụ Salmos —nị kachị ą.

45 Sąkan' tę nị nụnia' ą nimá nịą, tę nị tąxị ą kụndąnị kaxi' nịą xa'ą' ña yosǫ' nuų' tụtụ Ndiosí.

46 Tę nị ka'ąn ą xiin' nịą ndii:

—Ña yǫ'ǫ' nduu' ña yosǫ' nuų' tụtụ Ndiosí xa'ą' Cristo, ña tịąnụ' ą sąkakú nę yivị', ña kuní ą kụvị ą, tę nątịąkụ ą kivị' ña unị.

47 Tę xiin' ndịęę' ą ka'ąn ndǫsǫ' nę yivị' nuų' sąkuu' įngą nę yivị' įịn yivị' xa'ą' ña nąmą nịą nimá nịą xa'ą' kuąchị ña xaa' nịą, tę kǫǫ ka'nu' įnị Ndiosí xa'ą' nịą. Tę ñụų Jerusalén xą'a' ka'ąn ndǫsǫ' nịą ą.

48 Ndo'ó nduu' nę nị xịnị ndụchi' nuų' ña nị ndǫ'ǫ į jąąn'.

49 Vą'ą, yu'ų ndii, tị'vi' į ña xą nị ka'ąn yụva' ę' Ndiosí xiin' į tąxị ą kǫǫ xiin' ndǫ'. Ndisụ ndo'ó ndii, ndoǫ ndǫ' kụndịęę ndǫ' ñụų Jerusalén yo'o' ndiatu' ndǫ' ndęę skąchi' nątịịn ndǫ' ndịęę' ña kuąxị ndịvi' —nị kachị ą.

Sǫ'ǫ nị xąą ą kịị' nị ndąą Jesús ndịvi' (Mr. 16:19-20)

50 Nị ya'ą, tę nị xąką Jesús tę ndą'a' xa'ą' ą, tę kua'ąn ą xiin' rą ndęę ñụų Betania.

Tę įkan' nị ndąnị'į ą ndą'a' ą, tę nị xąñu'u' ña'a' ą.

51 Tę kịị' iin' ą xañu'u' ña'a' ą ndii, nị kụxika' ą nuų' tę jąąn', tę nị ndąą' ą ndịvi'.

52 Tę kịị' ndį'į nị xįtǫ ka'nu' ña'a' rą ndii, vą'ą vą kuni rą nị nąndịko' rą kua'ąn rą ñụų Jerusalén.

53 Tę sąą kivị' ñu'u' rą nuų' kị'ę yụkun' ka'nu' xaka'nu' rą Ndiosí. Sąkan' na kụndụų ą.

Tu̱tu̱ yo'o' nduu' ña̱ ni̱ ke̱'i̱ San Juan ña̱ ka'án xa'a̱' Jesús

Jesús nduu' Tu̱'u̱n Ndiosí, te̱ ni̱ ki̱xi̱n a̱ i̱in yivi̱'

1 Ña̱ nu̱u' ki̱i̱' tïa̱'an ko̱o i̱in yivi̱' ndii,
xa̱ yoo ña̱ nduu' Tu̱'u̱n, te̱ Tu̱'u̱n ja̱a̱n' kandu'u̱' mii' yoo Ndiosí,
te̱ ña̱ ja̱a̱n' nduu' Ndiosí.
2 Te̱ nde̱e̱ ña̱ nu̱u' ni̱ ka̱ndu'u̱' ña̱ ja̱a̱n' mii' yoo Ndiosí.
3 Xiin' nda̱'a' ña̱ ja̱a̱n' ni̱ xa̱'a̱ Ndiosí
sa̱kuu' ña̱'a̱, te̱ nde̱e̱ i̱in ña̱ yoo kö̱o̱' naa' nï xa̱'a̱ ña̱'a' ña̱ ja̱a̱n'.
4 Ña̱ ja̱a̱n' nduu' xa'ndu̱ kivi̱' ñu̱u̱, te̱ ña̱ taxi' kivi̱' ñu̱u̱ ja̱a̱n' nduu' ñu'u̱ ña̱ nia'á i̱chi' Ndiosí nuu̱' ne̱ yivi̱'.
5 Te̱ ñu'u̱ ja̱a̱n' yi'é mii' i̱in yaví, te̱ ña̱ i̱in yaví ja̱a̱n' ndii, kö̱o̱' chukuu' a̱ nda̱'va̱ ña̱'a' a̱.
6 Ni̱ ti̱'vi' Ndiosí i̱in te̱ yivi̱', te̱ ni̱ na̱ni' Juan,
7 te̱ ndi̱e̱e̱ yu̱'u' ra̱ xa'a̱' ñu'u̱ ja̱a̱n', te̱ i̱ni̱ sa̱kuu' ne̱ yivi̱' ku̱ni̱ ña̱'a' ni̱a̱.
8 Nï nduu̱' Juan ja̱a̱n' ñu'u̱ ja̱a̱n', sü u̱' ja̱a̱n' ndii ni̱ ki̱xi̱n ra̱ te̱ ndi̱e̱e̱ yu̱'u' ra̱ xa'a̱' ñu'u̱ ja̱a̱n' ku̱i̱ti̱'.
9 Te̱ ña̱ nduu' ñu'u̱ ndi̱xa̱, ña̱ yi'é nuu̱' sa̱kuu' ne̱ yivi̱' ndii, xa̱ kua̱xi̱ a̱ i̱in yivi̱'.
10 Ña̱ ja̱a̱n' ndii, ni̱ xika̱ a̱ i̱in yivi̱', te̱ ne̱ yivi̱', ne̱ nduu' kuenta i̱in yivi̱' ndii, nï na̱ku̱ni̱ ña̱'a' ni̱a̱, tee̱' ndee xiin' nda̱'a' a̱ ni̱ xa̱'a̱ Ndiosí i̱in yivi̱'.
11 Ni̱ ki̱xi̱n a̱ mii' ndiee' ne̱ i̱in kuu' xiin' a̱, ndisu̱ nï na̱ti̱in ña̱'a' ni̱a̱.
12 Ndisu̱ sa̱kuu' ne̱ ni̱ na̱ti̱in ña̱'a', te̱ i̱ni̱ tu̱ ni̱a̱ xini ña̱'a' ni̱a̱ ndii, ni̱ ta̱xi̱ a̱ ndi̱e̱e̱' ni̱a̱ te̱ nduu' ni̱a̱ si'e̱ Ndiosí.
13 Ne̱ ja̱a̱n' ndii, ndüu' ni̱a̱ si'e̱ Ndiosí
xa'a̱' a̱ ña̱ nduu' ni̱a̱ si'e̱ ne̱ i̱chi' ya̱ta' ni̱a̱,
ni̱ ndee̱e̱ sü u̱' xa'a̱' a̱ ña̱ ni̱ na̱ka̱si' i̱in' ne̱ yivi̱',
ni̱ ndee̱e̱ sü u̱' xa'a̱' a̱ ña̱ sa̱kan' ni̱ ka'a̱n nimá te̱ yivi̱'.
Sü u̱' ja̱a̱n' ndii nduu' ni̱a̱ si'e̱ a̱ xa'a̱' a̱ ña̱ sa̱kan' ni̱ kuni̱ mi̱i̱' Ndiosí.
14 Te̱ ña̱ nduu' Tu̱'u̱n ja̱a̱n' ndii, ni̱ na̱ndu̱u̱ a̱ i̱in te̱ yivi̱', te̱ ni̱ ndu'u̱' a̱ te̱in e̱'.
Te̱ ni̱ xi̱ni̱ ndu̱ ña̱ ka'nu' va̱ ña̱ nduu' a̱, te̱ xiin' a̱ ja̱a̱n' ni̱ nia'a̱ a̱ ña̱ su̱vi̱ xna̱'a̱ a̱ nduu' ña̱ i̱in ndaa̱' tilu̱' si'e̱ Ndiosí.
Te̱ ni̱ ku̱mi' tu̱ a̱ kua'a̱' va̱ ña̱ kundani̱ a̱ ne̱ yivi̱', te̱ sa̱kan' tu̱ ni̱ nia'a̱ a̱ ña̱ ndi̱xa̱ xa'a̱' Ndiosí.
15 Juan ndii, ni̱ ndi̱e̱e̱ yu̱'u' tu̱ te̱ ja̱a̱n' xa'a̱' ña̱ ja̱a̱n' ka'án ti'e' ra̱ ndii:

—Xa'a̱' ña̱ ka̱a̱' ni̱ ka'a̱n i̱ ki̱i̱' ni̱ ka'a̱n i̱ xiin' ndo̱' ndii: "Ña̱ kua̱xi̱ xata̱' i̱ nduu' ña̱ ka'nu' ka̱ te̱ sa̱kan' yu'u̱, sa̱kan' ña̱ xa̱ yoo a̱ ndee̱e̱ ki̱i̱' tïa̱'an tuvi̱ yu'u̱" —ni̱ kachi̱ ra̱.
16 Te̱ xa'a̱' a̱ ña̱ kumi' a̱ sa̱kuu' ña̱ ndi̱e̱e' ja̱a̱n' ndii, nda̱'a' a̱ natiin' sa̱kuu' yoo' ña̱ xamaní' va̱'a̱ ka̱ vi̱' vi̱ti̱n.
17 Kuachi̱ ndii nda̱'a' Moisés ni̱ saya'á Ndiosí tu̱'u̱n ndei' a̱ nuu̱' e̱', ndisu̱ nda̱'a' Jesús ni̱ na̱ti̱in e̱' ña̱ xamaní' va̱'a̱ ka̱, te̱ ni̱ na̱ti̱in tu̱ e̱' ña̱ ku̱ndani̱ e̱' ña̱ ndi̱xa̱ xa'a̱' mi̱i̱' a̱.
18 Ndee̱e̱ i̱in kivi̱' tïa̱'an ku̱ni̱ nuu̱' ndee̱e̱ i̱in ne̱ yivi̱' Ndiosí,
ndisu̱ ña̱ i̱in ndaa̱' tilu̱' si'e̱ a̱,
ña̱ i̱in ndaa̱' ña̱ yoo' xiin' a̱ ja̱a̱n',
nduu' ña̱ ni̱ nia'a̱ nuu̱' e̱' sa̱a̱ kuu' yu̱va' e̱' Ndiosí.

So̱'o̱ ni̱ xa̱a̱ a̱ ki̱i̱' ni̱ ndi̱e̱e̱ yu̱'u' Juan, te̱ ni̱ sa̱kuchi' ne̱ yivi̱' kuenta Ndiosí, xa'a̱' Jesús

(Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17)

19 Ña̱ yo'o̱' nduu' ña̱ ni̱ ndi̱e̱e̱ yu̱'u' Juan ja̱a̱n' ki̱i̱' ni̱ ti̱'vi' te̱ judío kuu' nu̱u' ndee̱e̱ ñu̱u̱ Jerusalén sa̱va̱ sutu̱ xiin' sa̱va̱ te̱ Levita, te̱ xachuun' tu̱ ti̱xi̱n yu̱kun' ka'nu', te̱ nda̱tu'u̱n' ra̱ Juan ja̱a̱n' ndii:

—¿Ndee nuu̱' chu̱u̱n ndiso' yo'ó? —ni̱ kachi̱ ra̱.
20 Te̱ Juan ja̱a̱n' ndii, nï ti̱a̱si̱ yu̱'u' ra̱, sü u̱' ja̱a̱n' ndii ni̱ ndi̱e̱e̱ yu̱'u' nda̱ku ra̱ ka'án ra̱ ndii:

—Sü u̱' yu'u̱ nduu' Cristo tianu̱' Ndiosí sa̱kakú yoo' —ni̱ kachi̱ ra̱.
21 Te̱ ni̱ nda̱tu'u̱n' tu̱ku̱u̱ ña̱'a' ra̱ ndii:

—¿Ndee̱e̱ nuu̱' chu̱u̱n ndiso' u̱n' na sa̱kan'? ¿Ñáá Elías nduu' u̱n'? —ni̱ kachi̱ ra̱.

Te̱ ni̱ na̱ku̱i̱n Juan ndii:

—Ü'u̱n', sü vi̱ i̱ —ni̱ kachi̱ ra̱.

Te̱ ni̱ nda̱tu'u̱n' tukuu' ña̱'a' ra̱ ndii:

—¿Ñáá tẹ ka'án tiakú tụ'ụn Ndiosí, tẹ ndiatu' ẹ', nduu' ụn'? —nị kachị rạ.

Tẹ nị nạkuịịn rạ ndii:

—Sülvị ị —nị kachị rạ.

22 Tẹ nị ndạtu'ụn' kạ ña'a' rạ ndii:

—¿Ndee nuụ' chụụn ndiso' ụn' na sạkan'? Ka'ạn ụn' xiin' ndụ, tẹ kụvị nạtạxị ndụ kuento nuụ' tẹ nị tị'vi' ndu'ụ. ¿Ndee ña ka'án ụn' xa'ạ' mịi' ụn'? —nị kachị rạ.

23 Tẹ nị nạkuịịn Juan jạạn' nuụ' rạ ndii:

—Yu'ụ nduu' tẹ ka'án ti'e' mii' ịchi' kaa' ndii: "Ndạsạndạku ndọ' ịchi' mii' kịxịn xtọ'ọ ẹ'", sạạ nii' nị ka'ạn Isaías, tẹ nị ka'ạn tiakú tụ'ụn ạ —nị kachị Juan.

24 Tẹ yivị', tẹ nị xa'ạn ịkan' ndii, tẹ fariseo nị tị'vi' ña'a'.

25 Tẹ tụkụ nị nị ka'ạn tẹ jạạn' xiin' Juan ndii:

—¿Ndichun na sakuchi' ụn' nẹ yivị' kuenta Ndiosí naa' süụ' Cristo, ña nị tịạnụ' Ndiosí sạkakú yoo', nduu' ụn', tẹ nị ndẹẹ süụ' Elías nduu' tụ ụn', tẹ nị ndẹẹ süụ' tẹ ka'án tiakú tụ'ụn Ndiosí ndiatu' ẹ' kịxịn nduu' ụn'? —nị kachị rạ.

26 Tẹ nị nạkuịịn Juan nuụ' tẹ jạạn' ndii:

—Xiin' tịkui kuịtị' sakuchi' yu'ụ nẹ yivị' kuenta Ndiosí. Ndisụ tẹịn ẹ' xika' ịịn ña xïní ndọ'.

27 Tẹ ña jạạn' naị'ịn chuun' nuụ' yu'ụ, sạkan' ña ña ka'nu' kạ nduu' ạ tẹ sạkan' yu'ụ, tẹ nị ndẹẹ vä'ạ ị kụndụụ tẹ ndạxin' ịịn' ndixạn' ki'i' ạ —nị kachị rạ.

28 Tẹ sạkuu' ña jạạn' nị xka'ndịạ ñụụ Betábara, ña kandu'ụ' tụkụ ta'vi' ịtịạ Jordán, mii' nị sakuchi' Juan nẹ yivị' kuenta Ndiosí.

Jesús nduu' mbẹẹ lulu, ña kuạxị ndạ'a' Ndiosí

29 Tẹ tụkụ kivị' ndii, nị xịnị Juan jạạn' kuạxị Jesús. Tẹ nị ka'ạn rạ ndii:

—Kọtọ ndọ', kaạ' kuạxị ña nduu' mbẹẹ lulu, ña nduu' kuenta Ndiosí, tẹ ña kaạ' sandoyo' kuạchị nẹ yivị' ịịn yivị'.

30 Xa'ạ' ña kaạ' nị ka'ạn ị kịị' nị ka'ạn ị ndii: "Ña nạ'ịn chuun' nuụ' yu'ụ ndii, ña ka'nu' kạ nduu' ạ tẹ sạkan' yu'ụ, sạkan' ña xạ yoo ạ ndẹẹ kịị' tïạ'an tuvị ị."

31 Tẹ ndii, nï nạkụnị yu'ụ yoo nduu' ạ, ndisụ nị xạạ ị sakuchi' ị nẹ yivị' kuenta Ndiosí tẹ nạkụnị ña'a' yoo', nẹ Israel —nị kachị rạ.

32 Tẹ sạkan' tụ Juan ndii, nị ndịẹẹ yụ'u' rạ ka'án rạ ndii:

—Nị xịnị ị nuu' Espíritu Ndiosí ndẹẹ ndịvi' ndẹẹ naa nuu' paloma, tẹ nị xịkui'nụ ña'a' ạ.

33 Tẹ ndii, nï nạkụnị yu'ụ yoo nduu' ña kaạ', ndisụ ña nị sạkuiso' chuun' yu'ụ tẹ sakuchi' ị nẹ yivị' kuenta ạ xiin' tịkui kuịtị' nị ka'ạn xiin' ị ndii: "Kụnị ụn' nuu' Espíritu Santo ndẹẹ ndịvi', tẹ ịịn kui'nụ ạ ịịn tẹ yivị', tẹ jạạn' nduu' tẹ sạkuchi' nẹ yivị' kuenta ị xiin' ña ndịẹe' Espíritu Santo jạạn'", nị kachị ạ xiin' ị.

34 Tẹ nị xịnị yu'ụ ña sạkan' nị xạạ ạ xiin' ña kaạ', tẹ ndiee' yụ'u' ị ña ña kaạ' nduu' si'ẹ Ndiosí —nị kachị Juan.

Sọ'ọ nị xạạ ạ kịị' nị xạ'a' ndikún nẹ yivị' Jesús

35 Nị kitụ' tụkụ kivị' ndii, iin' nị tụkụụ Juan jạạn' xiin' uvị ta'an tẹ ndikún ịchi' rạ.

36 Tẹ kịị' nị xịnị rạ ña xka'ndíá Jesús kua'ạn ạ ịkan', tẹ nị ka'ạn rạ ndii:

—Kọtọ ndọ', kaạ' kua'ạn ña nduu' mbẹẹ lulu, ña nduu' kuenta Ndiosí —nị kachị rạ.

37 Tẹ kịị' nị xịnị sọ'ọ tẹ uvị ta'an jạạn' ña nị ka'ạn rạ ndii, nị xịkụndikụn rạ Jesús jạạn'.

38 Tẹ nị nạndịko' kuiín Jesús, tẹ nị xịnị ạ ña ndikún tẹ jạạn' xatạ' ạ, tẹ nị ndạtu'ụn' ña'a' ạ ndii:

—¿Yọọ nduu' ạ nduku' ndọ', taạ? —nị kachị ạ.

Tẹ nị ka'ạn rạ xiin' ạ ndii:

—Rabí, ¿mii' ndu'ụ' ụn'? —nị kachị rạ xiin' ạ. (Tẹ Rabí jạạn' kuni kachị ạ Maestro.)

39 Tẹ nị ka'ạn ạ xiin' rạ ndii:

—To'ọ' ndọ' xiin' ị, tẹ kụnị ndọ' —nị kachị ạ.

Tẹ nị xa'ạn rạ, tẹ nị xịnị rạ mii' ndu'ụ' ạ, tẹ nị ndoọ rạ ịkan' xiin' ạ kivị' jạạn', sạkan' ña xạ kạ kụmi' xạkuaạ' nị nduụ' ạ.

40 Ịin tẹ jạạn' ndii, ñạnị Simón Pedro nduu' rạ, tẹ Andrés nani' rạ. Tẹ jạạn' nduu' ịịn tẹ uvị ta'an tẹ nị xịnị sọ'ọ ña nị ka'ạn Juan jạạn', tẹ nị xịkụndikụn rạ Jesús.

41 Tẹ ña nụu' ña nị xạạ Andrés jạạn' ndii, Simón ñạnị rạ nị xa'ạn' kọtọ rạ, tẹ nị ka'ạn rạ xiin' tẹ jạạn' ndii:

—Ni xa'an kuni ndu ña nduu' Mesías —ni kachi ra. (Te Mesías jaan' kuni kachi a Cristo, ña tianu' Ndiosí sakakú yoo'.)

42 Te ni naka ña'a' ra te kua'an ra nuu' Jesús. Te kii' ni xini Jesús te jaan', te ni ka'an a xiin' ra ndii:

—Yo'ó nduu' Simón, si'e Jonás. Te vitin ndii, Cefas kunani' un' saa i —ni kachi a xiin' ra. (Te Cefas jaan' kuni kachi a Pedro uun Kavá'.)

So'o ni xaa a kii' ni ini Natanael ni xini ra Jesús

43 Te tuku kivi' ndii, ni kuni Jesús ku'un a ñu'u' Galilea, te ni nata'an' a xiin' iin te nani' Felipe, te ni ka'an a xiin' ra ndii:

—Kundikun un' yu'u, taa —ni kachi a xiin' ra.

44 Te Felipe jaan' ndii, ñuu Betsaida ni kiee ra mii' nduu' tu ñuu Andrés xiin' Pedro.

45 Te Felipe jaan' ndii, ni xa'an nanduku' ra Natanael, te kii' ni xini ña'a' ra ndii, ni ka'an ra xiin' ra ndii:

—Ni xini ta'an' ndu xiin' te ni ka'an Moisés xa'a' nuu' tu'un ndei' Ndiosí, te ni ka'an tu te ni ka'an tiakú tu'un a xa'a' te jaan', Jesús, si'e José, te ni kiee ñuu Nazaret, nduu' ra —ni kachi ra.

46 Te ni ka'an Natanael xiin' ra ndii:

—Jan', ndee iin ña va'a xa'a' yoo' küvi ketá ñuu Nazaret jaan' —ni kachi ra.

Sakan' te ni ka'an Felipe xiin' ra ndii:

—Va'a, to'o' te kuni nduchi' nuu' ña'a' un' —ni kachi ra.

47 Kii' ni xini Jesús ña kuaxi Natanael jaan' nuu' a, te ni ka'an a xa'a' ra ndii:

—Aan', kaa' kuaxi te ta'an' e', iin te xata'an nduu' te Israel. Te näsaká nimá nduu' ra —ni kachi a.

48 Te ni ka'an Natanael xiin' a ndii:

—¿Saa kuvi xiní un' yoo nduu' yu'u? —ni kachi ra.

Te ni ka'an a xiin' ra ndii:

—Kii' tïa'an ka'an Felipe xiin' un', kii' iin' un' xa'a' tun' higuera ndii, ni xini i yo'ó —ni kachi a.

49 Te ni ka'an ra xiin' a ndii:

—Rabí, yo'ó nduu' si'e Ndiosí. Yo'ó nduu' ña xa'ndia chuun' kuu' nuu' nuu' yoo', ne Israel —ni kachi ra.

50 Te ni ka'an Jesús xiin' ra ndii:

—Koto ka ni ka'an i ña ni xini i yo'ó xa'a' tun' higuera jaan' kuiti' na kandixa' un' ña ña jaan' nduu' i. Ndisu ña ka'nu' ka kuni un' te sakan' ña jaan' —ni kachi a.

51 Te ni ka'an ka a xiin' te jaan' ndii:

—Ña ndaku ka'an i xiin' ndo' ña kuni ndo' ña xa ni nunia' yi'e' ndivi', te kuni ndo' kua'a' ángele, ña xika' nuu' nuu' Ndiosí, ndaa' a ndivi', te nuu' a nuu' yu'u, ña nduu' tu te yivi' —ni kachi a.

2

So'o ni xaa a kii' ni yoo' iin ña tunda'á' ñuu Caná

1 Ni ya'a uni ta'an kivi', te ni yoo iin ña tunda'á' ñuu Caná, ña naá nuu' ñu'u' Galilea, te naá tu si'i' Jesús viko' jaan'.

2 Te ni xa'an tu Jesús xiin' te nda'a' xa'a' a ikan', sakan' ña ni tatu ña'a' ne yivi'.

3 Te kii' yoo ka viko' jaan' ndii, ni ndi'i vino, ikan' te ni ka'an si'i' Jesús xiin' a ndii:

—Köo' ka vino xaa' nia —ni kachi a'.

4 Te ni ka'an Jesús xiin' si'i' a ndii:

—Nanaa, ¿ndichun na ka'án un' xiin' yu'u xa'a' ña jaan'? Kuní ka xaa hora ña nia'a i nuu' ne yivi' chuun ña yoo nuu' i —ni kachi a.

5 Sakan' te ni ka'an si'i' a jaan' xiin' te xaxa' vino jaan' ndii:

—Saa ndo' ndee ka ña ka'an ra xiin' ndo', taa —ni kachi a'.

6 Ni yoo iñu ta'an tinaja na'nu', ña ni kua'a xiin' yuu' ikan', te kuyatin' uni ta'an yoo na'nu' tikui kuvi ku'un tixin i'in a. Tinaja jaan' ndii, tikui te' sandoo' xiin' mii' ndu'u, ne judío, nuu' Ndiosí xiñu'ú tixin a.

7 Te ni ka'an Jesús xiin' te xaxa' vino jaan' ndii:

—Sakutu' ndo' sakuu' tinaja kaa' tikui —ni kachi a.

Te ni sakutu' kati'i' ra a.

8 Sakan' te ni ka'an a xiin' ra ndii:

—Tava' ndo' sie ra' vitin, te kundiaka ndo' ra' nda'a' te ndiso' chuun' xa'a' viko' —ni kachi a.

Te ni xan ndiaka ra ra' nda'a' te jaan'.

9 Te kii' ni xi'i te jaan' sie tikui, te' ni nanduu vino ndii, xïní ra naa' tikui ni

nduụ ra'. Ndisụ xiní tẹ xaxạ', tẹ nị tạvạ' ra' jạạn', ña tịkui nị nduụ ra'. Tẹ nị kạnạ tẹ ndiso' chuun' jạạn' tẹ tunda'á'.

10 Tẹ nị ka'ạn rạ xiin' rạ ndii:

—Xiní ẹ' ña sạkuu' nẹ yivị' ndii, xị'nạ kạ vino vạ'ạ xaxạ' nịạ, tẹ kịị' xạ kuni tuxị' ra' nẹ nị tạtụ nịạ, tẹ xạ'a' nịạ xaxạ' nịạ vino nda'vi. Tẹ ndii yo'ó ndii, nị tạxạ'ạ ụn' te' vạ'ạ kạ ndẹẹ vịtịn tẹ xaxạ' ra' —nị kachị rạ.

11 Ña jạạn' nduu' chụụn ka'nu' ña nụu', ña nị xạạ Jesús. Tẹ ñụụ Caná, ña kandu'ụ' nuụ' ñụ'u' Galilea jạạn', nị xạạ ạ ña jạạn', tẹ xiin' ña jạạn' nị nia'ạ ạ ña ndịẹe' ña kumi' ạ. Tẹ nị ịnị kạ tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ xini ña'a' rạ.

12 Nị ya'ạ ña jạạn', tẹ nị nạkaạ' Jesús ñụụ Capernaum, nị nạkaạ' sị'i' ạ, tẹ nị nạkaạ' tụ ñạnị ạ, tẹ nị nạkaạ' tụ tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ. Tẹ nị ndoọ nịạ ndia'vi' kivị' ñụụ jạạn'.

Sọ'ọ nị xạạ ạ kịị' nị tạxi' Jesús tẹ ndasanduu' yụkun' ka'nu' ndẹẹ naa yạ'vị (Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46)

13 Xạ kuyatin' vịko' pascua, ña xaka'nu' ndụ, nẹ judío, sạkan' na kuii' nị kạạ Jesús ñụụ Jerusalén.

14 Tẹ nị xịnị ạ ndiee' tẹ yivị' xikọ' rạ toro, xiin' mbẹẹ, xiin' paloma, nuụ' kị'ẹ yụkun' ka'nu' jạạn'. Tẹ nị xịnị tụ ạ ndiee' tẹ nama' xụ'un'.

15 Tẹ nị chụnta'an' ạ ịịn uvị yọ'o', tẹ nị tạxi' u'vị ạ sạkuu' tẹ ndiee' nuụ' kị'ẹ jạạn', xiin' mbẹẹ, xiin' toro. Tẹ nị kịkụ' ạ xụ'un' tẹ nama' xụ'un' jạạn', tẹ nị sạnduva ạ mesa rạ.

16 Tẹ nị ka'ạn ạ xiin' tẹ xikọ' paloma jạạn' ndii:

—Tạvạ' ndọ' sạkuu' ña'ạ ndọ' kaạ' nuụ' kị'ẹ yụkun' yo'o', tẹ ndäsạnduụ ndọ' vị'ẹ yụva' ị ndẹẹ naa yạ'vị —nị kachị ạ.

17 Sạkan' tẹ nị nạkạ'an' tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ ña yosọ' ạ nuụ' tụtụ Ndiosí mii' ka'án ạ ndii: "Xạ yoo ị kụvị ị xa'ạ' ạ ña ndo'o' ị xa'ạ' vị'ẹ ụn'", kachi ạ.

18 Xa'ạ' ạ jạạn' na nị ndạtu'ụn' ịịn uvị tẹ judío kuu' nụu' Jesús ndii:

—¿Ndee chụụn ka'nu' sạạ ụn', tẹ nia'ạ ụn' ña ndiso' chụụn ụn', tẹ xaa' ụn' ña nị xạạ ụn' kaạ'? —nị kachị rạ.

19 Tẹ nị nạkuịịn ạ nuụ' rạ ndii:

—Naa' tạnị ndọ' yụkun' ka'nu' yo'o' ndii, kivị' ña unị, tẹ xạ nị nạkạnị ị tụkụ ạ —nị kachị ạ.

20 Sạkan' tẹ nị ka'ạn tẹ judío jạạn' xiin' ạ ndii:

—¡Jạn'! Uvị xịkọ iñụ ta'an kuiyạ, tẹ nị xinụ yụkun' ka'nu' yọ'ọ. Tẹ yo'ó ka'án ña unị ta'an kivị' kuịtị', tẹ ndạnị'ị ụn' tụkụ ạ —nị kachị rạ.

21 Ndisụ yụkun' ña nị ka'ạn Jesús jạạn' xa'ạ' ndii, ñụ'u' nde'ị ạ nduu' ạ.

22 Sạkan' na kuii' kịị' nị xi'ị ạ, tẹ nị nạtịạkụ ạ ndii, nị nạkạ'an' tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ ña nị ka'ạn ạ jạạn'. Tẹ nị kạndịxa' rạ ña yosọ' nuụ' tụtụ Ndiosí xa'ạ' ạ xiin' ña nị ka'ạn mịi' Jesús.

Xiní Jesús sạạ iin' nimá sạkuu' nẹ yivị'

23 Kịị' yoo Jesús ñụụ Jerusalén xa'ạ' vịko' pascua jạạn' ndii, kua'ạ' vạ nẹ yivị' nị kạndịxa' ña'a' xa'ạ' ña nị xịnị nịạ ña ka'nu' ña nị xạạ ạ.

24 Ndisụ Jesús ndii, nï ịnị ạ xini ạ nẹ jạạn', sạkan' ña xiní ạ sạạ iin' nimá sạkuu' nẹ yivị'.

25 Tẹ nï kunị ndẹẹ ịịn nẹ yivị' ka'ạn xiin' ạ xa'ạ' ịngạ nẹ yivị', sạkan' ña xạ xiní mịi' ạ sạạ iin' nimá sạkuu' ẹ'.

3

Sọ'ọ nị xạạ ạ kịị' nị ka'ạn Jesús xiin' Nicodemo ña tụkụ nị kuní ạ nạkạkụ nẹ yivị'

1 Yoo ịịn tẹ fariseo nani' Nicodemo. Ịịn tẹ ni'i' chuun' nuụ' nẹ judío, nẹ ta'an' ẹ', nduu' rạ.

2 Tẹ jạạn' ndii, nị xa'ạn rạ nuụ' Jesús ịịn ñụu, tẹ nị ka'ạn rạ xiin' ạ ndii:

—Rabí, xiní ndụ ña Ndiosí nị tạxị chụụn ndạ'a' yo'ó, tẹ nduu' ụn' maestro nuụ' ndu'ụ. Kuạchị ndii ndẹẹ ịịn nẹ yivị' kụvị sạạ chụụn ka'nu', ña xaa' yo'ó, naa' kọọ' Ndiosí yoo xiin' nịạ, tẹ chịndịẹe' ña'a' ạ —nị kachị rạ.

3 Tẹ nị ka'ạn ạ xiin' rạ ndii:

—Ña ndạku ka'án ị xiin' ụn' ña naa' käkụ ịịn nẹ yivị' tụkụ ịchi' sạạ Ndiosí ndii, kụvị kụnị nịạ ña kạ'ndịạ chuun' ạ nimá nịạ —nị kachị ạ.

4 Tẹ nị ka'ạn Nicodemo xiin' ạ ndii:

—¿Sạạ tụ kụvị kạkụ ịịn nẹ xạ xịxạ tụkụ ịchi', tạạ? ¿Ñáá kụvị ki'vị tụkụụ nịạ tịxịn sị'i' nịạ tẹ kạkụ tụkụụ nịạ? —nị kachị rạ.

5 Tẹ nị ka'ạn Jesús xiin' rạ ndii:
—Ña ndaku ka'án ị xiin' ụn' ña naa' kakụ ịin nẹ yivị' xiin' tịkui kuịtị', tẹ käkụ nịạ xiin' Espíritu ndii, küvị nạtịin nịạ ña ka'ndịạ chuun' Ndiosí nimá nịạ.
6 Yọọ kạ kaku' xaa' yụva' sị'i' ndii, kuenta nẹ yivị' kuịtị' nduu' nịạ. Tẹ yọọ kạ kaku' xaa' Espíritu ndii, kuenta Ndiosí nduu' nịạ.
7 Nändạnị ụn' ña nị ka'ạn ị xiin' ụn' ña kuní ạ nạkakụ ụn' tụkụ ịchi'.
8 Naa kuu' tachị' ndii, xika' ạ mii' kạ kuní ạ, tẹ xini sọ'ọ ụn' ni'ị xika' ạ. Ndisụ xïní ụn' mii' nị kịxịn ạ, tẹ xïní tụ ụn' mii' kua'ạn ạ. Ịin kachi xaa' tụ Espíritu xiin' sakuu' nẹ nị sakaku' ạ tụkụ ịchi' —nị kachị ạ.
9 Tẹ nị ka'ạn Nicodemo xiin' ạ ndii:
—¿Sạạ tụ kụvị xka'ndịạ ña ka'án ụn' jạạn'? —nị kachị rạ.
10 Tẹ nị ka'ạn Jesús xiin' rạ ndii:
—Tẹ sania'á nduu' yo'ó nuụ' nẹ ñụụ ẹ', nẹ Israel, tẹ, ¿sạạ tụ na kündanị ụn' ña ka'án ị xiin' ụn' jạạn'?
11 Ña ndaku ka'ạn ị xiin' ụn' ndii, ka'án ndụ ña xiní ndụ, tẹ ndiee' yụ'u' ndụ xa'ạ' ña xini ndụchi' nuụ' ndụ. Ndisụ ndo'ó ndii, nï nạtịin ndọ' ña ndiee' yụ'u' ndụ.
12 Naa' küni kạndịxa' ndọ' ña ka'ạn ị xiin' ndọ' xa'ạ' ña yoo ịin yivị' yo'o' ndii, ¿sạạ tụ kạndịxa' ndọ' naa' ka'ạn ị xiin' ndọ' xa'ạ' ña yoo ndịvi'?
13 Sakan' ña ndẹẹ ịin nẹ yivị' nï ndạạ ndịvi' mii' ndu'ụ' Ndiosí. Ndisụ yu'ụ, ña nduu' tụ tẹ yivị' ndii, ịkan' nị kịẹẹ ị, tẹ nị tuvị ị nuụ' ñụ'u' ịin yivị' yo'o'.
14 Naa nị chịndu'ụ' Moisés koọ' nuụ' ịin ịtun' mii' ịchi kaa' xtạ'an' ndii, sakan' tụ tịandu'ụ' tẹ yivị' yu'ụ, ña nduu' tụ tẹ yivị', nuụ' ịtun',
15 tẹ sakuu' nẹ ịnị xini yu'ụ ndii, köọ' kivị' kụvị nịạ nuụ' Ndiosí, süụ' jạạn' ndii nạtịin nịạ kivị' ñụụ ña köọ' kivị' ndi'i'.

Sọ'ọ nia'á Ndiosí ña kundanị ạ nẹ yivị' ịin yivị'

16 'Kuạchị ndii kundanị ya'ạ Ndiosí nẹ yivị' ịin yivị', sakan' na nị tị'vi' ạ yu'ụ, ña nduu' si'ẹ ạ ña ịin ndạạ' tilụ', ịin yivị' yo'o'. Tẹ yọọ kạ ịnị xini yu'ụ ndii, köọ' kivị' kụvị nịạ nuụ' Ndiosí, süụ' jạạn' ndii nạtịin nịạ kivị' ñụụ ña köọ' kivị' ndi'i'.
17 Kuạchị ndii nï tị'vi' ạ yu'ụ, ña nduu' si'ẹ ạ, xaạ ị ịin yivị' tẹ kạtun' ị nẹ yivị' jạạn' xa'ạ' kuạchị nịạ. Süụ' jạạn' ndii nị tị'vi' ạ yu'ụ xạạ ị tẹ sakakú ña'a' ạ xiin' ndạ'a' ị nuụ' kuạchị nịạ.
18 Sakan' na yọọ kạ ịnị xini yu'ụ ndii, kätun' ña'a' Ndiosí xa'ạ' kuạchị nịạ, ndisụ yọọ kạ ïnị xini yu'ụ ndii, xạ nị katụn' nịạ nuụ' ạ, sakan' ña nï ịnị nịạ kụnị nịạ yu'ụ, ña ịin ndạạ' tilụ' si'ẹ Ndiosí.
19 Tẹ xa'ạ' ña yọ'ọ' nduu' ña kạtun' Ndiosí nẹ jạạn', ña nị xạạ yu'ụ ịin yivị' yo'o', tẹ nduu' ị ndẹẹ naa ñu'ụ nuụ' nịạ, ndisụ nị kụndanị kạ nịạ ña kakạ nịạạ' nịạ tẹ sakan' ñu'ụ jạạn', sakan' ña xachuun' nịạ'a nịạ.
20 Kuạchị ndii, sakuu' nẹ xachuun' nịạ'a ndii, ndasi' nịạ ñu'ụ jạạn', tẹ küyatin' nịạ nuụ' ạ kọtọ kạ nạtuvị ña nịạ'a ña xaa' nịạ.
21 Ndisụ nẹ xaa' ña ndịxạ ndii, kuyatin' nịạ nuụ' ñu'ụ jạạn', tẹ nạtuvị ña xaa' nịạ ña kuní Ndiosí —nị kachị ạ.

Ndiee' yụ'u' kạ Juan xa'ạ' Jesús

22 Nị ya'ạ ña jạạn', tẹ nị xa'ạn Jesús xiin' tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ nuụ' ñụ'u' Judea, tẹ nị ndoọ nuu' ạ ịkan' xiin' rạ. Tẹ nị sakuchi' ạ nẹ yivị' kuenta Ndiosí.
23 Tẹ naá tụ Juan sakuchi' rạ nẹ yivị' kuenta Ndiosí yạtịn ñụụ Enón, ña kandu'ụ' yạtịn ñụụ Salim, sakan' ña yoo kua'ạ' tịkui ịkan'. Tẹ nị kịxịn nẹ yivị', tẹ nị chịchị nịạ kuenta Ndiosí nị xạạ rạ.
24 Sakan' ña kuní skọ'ni' tẹ ndiso' chuun' Juan jạạn' vị'ẹ kạạ kivị' jạạn'.
25 Tẹ kivị' jạạn' ndii, nị kạnị ta'an kuento tẹ ndikún ịchi' Juan jạạn' xiin' ịnga tẹ judío xa'ạ' sạạ kuní ạ sạạ nẹ yivị', tẹ sandọọ xiin' mii' nịạ nuụ' Ndiosí.
26 Tẹ nị kịxịn ka'ạn tẹ ndikún ịchi' Juan jạạn' xiin' rạ ndii:
—Rabí, tẹ nị ịin xiin' ụn' tụkụ ta'vi' yụ'u' ịtịạ Jordán, tẹ nduu' tẹ nị ndịẹẹ yụ'u' ụn' xa'ạ' ndii, sakuchi' rạ nẹ yivị' kuenta Ndiosí. Tẹ sakuu' nẹ yivị' kua'ạn mii' iin' rạ —nị kachị rạ.
27 Tẹ nị ka'ạn Juan xiin' tẹ jạạn' ndii:
—Ndẹẹ ịin nẹ yivị' küvị nạ'ịn chuun' naa' täxị Ndiosí ạ ndạ'a' nịạ ndẹẹ ndịvi'.
28 Xạ mịi' ndo'ó nduu' tẹ nị xịnị sọ'ọ ña nị ka'ạn ị ndii: "Süụ' yu'ụ nduu' Cristo, ña sakakú nẹ yivị'. Süụ' jạạn' ndii nị taxị

Ndiosí chụụn ndạ'a' i tẹ kị'in ichi' i nuụ' ña jạạn'.” Sạkan' nị kachị i.

29 Sạkuu' ẹ' xiní ña ndạ'a' tẹ tunda'á' yoo ña' tunda'á'. Ndisụ tẹ xiní ta'an' xiin' rạ ndii, xạ ikan' iin' rạ, tẹ xika' nuu' rạ nuụ' tẹ jạạn'. Tẹ kiị' xini sọ'ọ rạ ndatu'un' tẹ jạạn' xa'ạ' ña' tunda'á' xiin' rạ ndii, vạ'ạ vạ kuni rạ. Xa'ạ' ạ jạạn' na sạkan' tụ yu'ụ ndii, xạ nị xinụ ña kuatia' nimá i jạạn' vịtịn.

30 Ña jạạn' ndii, kuní ạ ña sọ'ọ kụụ ka'nu' kạ ạ, tẹ yu'ụ ndii, sọ'ọ nuu' kạ ña kuu' ka'nu' i.

Ña nị kịẹẹ ndịvi' nduu' Jesús

31 ’Ña nị kịẹẹ ndịvi' ndii, ka'nu' kạ ña nduu' ạ nuụ' sạkuu' nẹ yivị'. Tẹ nẹ nị kạkụ iin yivị' yo'o' ndii, kuenta iin yivị' yo'o' kuịtị' nduu' nịạ, tẹ xa'ạ' ña yoo iin yivị' yo'o' kuịtị' ndatu'un' nịạ. Ndisụ ña nị kịẹẹ ndịvi' jạạn' ndii, ka'nu' kạ ña nduu' ạ nuụ' sạkuu' nẹ yivị'.

32 Ña nị xịnị ña jạạn', xiin' ña nị xịnị sọ'ọ ạ ndiee' yụ'u' ạ xa'ạ', tẹ ña ndiee' yụ'u' ạ jạạn' ndii, ndẹẹ iin nẹ yivị' nätiin' ạ.

33 Ndisụ yọọ kạ natiin' ña ndiee' yụ'u' ạ jạạn' ndii, nakuni nịạ ña Ndiosí ndii, ña ndịxạ xnạ'ạ nduu' ạ.

34 Kuạchị ndii, ña nị tị'vi' Ndiosí jạạn' ndii, tụ'ụn yụ'u' mịi' Ndiosí ka'án ạ, sạkan' ña nị tạxị ndọọ ạ ndịẹẹ' Espíritu ạ ndạ'a' ña jạạn'.

35 Ndiosí, yụva' ạ ndii, kundanị ạ si'ẹ ạ, sạkan' na nị sạkuiso' chuun' ña'a' ạ nuụ' sạkuu' ña yoo.

36 Yọọ kạ inị xini si'ẹ ạ jạạn' ndii, nạtiin nịạ kivị' ñụụ ña kọọ' kivị' ndi'i'. Ndisụ yọọ kạ küní inị kụnị ña'a' ndii, nätiin nịạ kivị' ñụụ ña kọọ' kivị' ndi'i' jạạn'. Süụ' jạạn' ndii nẹ xạ yoo kọọ tụndo'ọ' nduu' nịạ sạạ Ndiosí —nị kachị Juan xiin' tẹ ndikún ichi' rạ jạạn'.

4

Sọ'ọ nị xạạ ạ kiị' nị ndạtu'un' Jesús xiin' iin ña'a' ña' Samaria

1 Tẹ nị xịnị tẹ fariseo kuento ña kua'ạ' kạ nẹ yivị' ndikún ichi' Jesús nị xạạ ạ tẹ sạkan' Juan. Tẹ nị xịnị tụ rạ kuento ña kua'ạ' kạ nẹ yivị' chichi' kuenta Ndiosí mii' iin' ạ tẹ sạkan' mii' naá Juan jạạn'.

2 (Ndisụ mịi' Jesús ndii, kọọ' nẹ yivị' sakuchi' vị' ạ. Tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ nduu' tẹ sakuchi' nẹ yivị' kuenta Ndiosí.)

3 Tẹ kiị' nị xịnị xtọ'ọ ẹ' kuento ña nị xịnị tẹ fariseo jạạn' kuento jạạn' ndii, nị kẹtạ ạ ñụ'u' Judea jạạn', tẹ nị nạndịko' ạ kua'ạn ạ ñụ'u' Galilea. Tẹ kua'ạn tụ tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ xiin' ạ.

4 Tẹ nị kunị ạ ña xka'ndịạ ạ ñụ'u' Samaria tẹ xaạ ạ mii' kua'ạn ạ.

5 Tẹ nị xaạ ạ nuụ' iin ñụụ ña nạni' Sicar, ña kandu'ụ' nuụ' ñụ'u' Samaria jạạn'. Kandu'ụ' ñụụ jạạn' yạtịn xiin' ñụ'u' ña nị tạxị Jacob ndạ'a' si'ẹ rạ José xtạ'an' iin yivị'.

6 Tẹ ikan' iin' pozo ña nị xạ'ạ Jacob jạạn'. Tẹ xa'ạ' ạ ña nị xạvi Jesús nị kịxịn ạ ichi' jạạn' ndii, nị xịkụndu'ụ' ạ yạtịn yụ'u' pozo jạạn'. Yạtịn sạvạ kivị' nduu' ạ kiị' sạkan'.

7 Sạkan' tẹ nị xạạ iin ña'a', ña' Samaria, tẹ kị'in a' tịkui, tẹ nị ka'ạn Jesús xiin' a' ndii:

—Sạạ ụn' ña vạ'ạ, tẹ sạkakán ụn' sie tịkui kọ'ọ i, naạ —nị kachị ạ.

8 Tẹ tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ ndii, kọọ' rạ ndiee' xiin' ạ, sạkan' ña ña xaxị' kua'ạn sạtạ' rạ ñụụ jạạn'.

9 Ndisụ xa'ạ' ạ ña nïta'an' vạ'ạ nẹ judío xiin' nẹ Samaria jạạn' ndii, nị ka'ạn ña'a' jạạn' xiin' Jesús ndii:

—¡Jạn'! ¿Ndichun na xikán ụn' tịkui nuụ' yu'ụ? Yo'ó ndii, tẹ judío nduu' ụn', tẹ yu'ụ ndii, ña' Samaria nduu' i —nị kachị a'.

10 Tẹ nị ka'ạn Jesús xiin' a' ndii:

—Naa' xiní ụn' ndee ña nduu' ña vạ'ạ, ña xamaní' Ndiosí nẹ yivị', tẹ naa' xiní tụ ụn' yọọ nduu' ña xikán tịkui nuụ' ụn' ndii, mịi' ụn' kakạn tịkui nuụ' i, tẹ tạxị i tịkui, te' taxi' kivị' ñụụ ndạ'a' ụn' —nị kachị ạ.

11 Tẹ nị ka'ạn ña' jạạn' xiin' ạ ndii:

—Tákui'e, kọọ' ndẹẹ iin ña'ạ ni'i' ụn' tẹ tạvạ' ụn' tịkui, tẹ pozo yo'o' ndii, kunu xạvạ'ạ ạ. Sạkan' na kuii', ¿mii' yoo tịkui, te' taxi' kivị' ñụụ jạạn' xaa' ụn'?

12 ¿Ñáá xanini yo'ó ña tẹ ka'nu' kạ nduu' ụn' tẹ sạkan' xiị' yạta' ndụ Jacob? Ña jạạn' nị xạ'ạ pozo yo'o', tẹ nị ndoọ ạ

ndą'a' ndų, tę yo'o' nį xį'į ą tįkui xiin' si'ę ą, xiin' kįti' saną nįą —nį kachį a'.

13 Tę nį ka'ąn Jesús xiin' a' ndii:

—Sąkuu' nę xi'i' tįkui pozo yo'o' ndii, nana'a' tę ichį nį tųkųų įnį nįą.

14 Ndisų yǫǫ ką xi'i' tįkui, te' taxi' yu'ų jąąn' ndii, kǫǫ' kivį' ką ichį tųkųų įnį nįą, sąkan' ñą tįkui, te' tąxį yu'ų kǫ'ǫ nįą jąąn' ndii, kąndętą vį' ra' tįxįn įnį nįą, tę tąxį ra' kivį' ñųų ñą kǫǫ' kivį' ndi'i' ndą'a' nįą —nį kachį ą.

15 Tę nį ka'ąn a' xiin' ą ndii:

—Tákui'e, tąxį tįkui, te' ka'án ųn' xa'ą' jąąn', kǫ'ǫ į, tę ïchį ką įnį į, tę sąkan' kįxįn ką į tąvą' į ra' yo'o' —nį kachį a'.

16 Tę nį ka'ąn Jesús xiin' a' ndii:

—Vą'ą, nąą. Kua'an tę nąką ųn' įį' ųn' tę kįxįn ndǫ' yo'o' —nį kachį ą.

17 Tę nį ka'ąn ña' jąąn' xiin' ą ndii:

—Kǫǫ' įį' į —nį kachį a'.

Tę nį ka'ąn Jesús xiin' a' ndii:

—Ña ndąku ka'án ųn' ña ka'án ųn' ndii, kǫǫ' įį' ųn',

18 kuąchį ndii xą u'ųn ta'an įį' ųn' nį yoǫ, tę tę ndu'ų' xiin' ųn' vįtįn ndii, süų' įį' ųn' nduu' rą. Tę xiin' ña jąąn' nį ka'ąn ųn' ña ndįxą ndǫ' —nį kachį ą xiin' a'.

19 Tę nį ka'ąn ña' jąąn' xiin' ą ndii:

—Tákui'e, tuu į ndii, įįn tę ka'án tiakú tų'ųn Ndiosí nduu' ųn'.

20 Tę xįį' yąta' ndų ndii, xíni' įku' kaą' nį xąka'nu' rą Ndiosí, ndisų ndo'ó, nę judío, ka'án ndii, ñųų Jerusalén nduu' mii' kuní ą sąka'nu' ę' Ndiosí, kachi ndǫ' —nį kachį a'.

21 Tę nį ka'ąn Jesús xiin' a' ndii:

—Kąndįxa' ųn' ña ka'án į xiin' ųn', nąą, ña xą kuyatin' kivį' ña küní ą ña ku'ųn ndǫ' xíni' įku' kaą', uun ñųų Jerusalén tę sąka'nu' ndǫ' yųva' ę' Ndiosí.

22 Ndo'ó ndii, xïní ndǫ' yǫǫ nduu' ña xaka'nu' ndǫ', ndisų nę judío ndii, xiní ndų yǫǫ xaka'nu' ndų, sąkan' ña ndą'a' ndų kįęę ña sąkakú Ndiosí nę yivį'.

23 Ndisų xą tondíá kivį' ña sąka'nu' xnąą'ą ñą'a' nę yivį', tę xą nį xąą ą vįtįn. Nę jąąn' ndii, sąka'nu' nįą yųva' Ndiosí xiin' ña ndįęe' Espíritu ą, tę sąka'nu' ndąku ñą'a' nįą sąą kuní mįį' ą. Kuąchį ndii sąkan' kuní yųva' ę' Ndiosí ña sąka'nu' ñą'a' nę yivį'.

24 Ndiosí ndii, Espíritu nduu' ą, tę nę xaka'nu' ñą'a' ndii, kuní ą ña sąka'nu' ñą'a' nįą xiin' ña ndįęe' Espíritu ą, tę xaka'nu' ndąku ñą'a' nįą sąą kuní mįį' ą —nį kachį ą xiin' a'.

25 Tę nį ka'ąn ñą'a' jąąn' xiin' ą ndii:

—Xiní į ña kįxįn Mesías, ña tįąnų' Ndiosí sąkakú yoo', ña ka'án tų nę yivį' nduu' Cristo. Tę kįį' kįxįn ña jąąn' ndii, sąnąkuachi' ndi'į ą sąkuu' ña yoo nuų' ę' —nį kachį a'.

26 Tę nį ka'ąn Jesús xiin' a' ndii:

—Ña jąąn' nduu' yu'ų, ña ndatu'un' xiin' ųn' —nį kachį ą.

27 Įkan' tę nį xąą tę ndą'a' xa'ą' ą, tę nį nąndąnį rą ña ndatu'un' ą xiin' įįn ña'a'. Ndisų ndęę įįn rą nï ndątu'ųn' ña'a' ndii: "¿Yǫǫ nduu' ą nį ndątu'ųn' ña'a' ųn', uun ndee xa'ą' ndatu'un' ųn' xiin' a'?"

28 Tę ña' jąąn' ndii, nį nąkǫǫ a' yǫǫ a' tę kua'ąn a' ñųų a' jąąn', tę nį ka'ąn a' xiin' nę yivį' ndii:

29 —To'ǫ' ndǫ' tę kųnį ndǫ' įįn tę yivį', tę nį ka'ąn xiin' į sąkuu' ña nį xąą į. Teę' tę jąąn' nduu' Cristo, ña sąkakú yoo', chǫ' —nį kachį a'.

30 Sąkan' tę nį kįęę nę yivį' ñųų jąąn' tę kuan kǫtǫ ña'a' nįą.

31 Tę kįį' kua'ąn ña' jąąn' ndii, nį ka'ąn nda'vi tę ndą'a' xa'ą' ą xiin' ą ndii:

—Kųndu'ų' tę kųxį ųn', Rabí —nį kachį rą.

32 Ndisų nį ka'ąn Jesús xiin' rą ndii:

—Kumi' yu'ų įįn ña xaxį', ña xïní ndo'ó —nį kachį ą.

33 Sąkan' na kuii' nį ka'ąn xiin' ta'an' rą ndii:

—¿Ñáá nį kįxįn ndįąką tų nę yivį' ña nį xįxį ą? —nį kachį rą.

34 Tę nį ka'ąn Jesús xiin' rą ndii:

—Ña xaa' į ña kuní ña nį tį'vi' yu'ų tę sąxinú ę ndii, ña jąąn' nduu' ndęę naa ña xaxį' nuų' į.

35 Ndo'ó ka'án ndii: "Kųmi' ta'an yoǫ' ką kuní, tę nąkąyą ę' ña savi'", kachi ndǫ'. Ndisų yu'ų ka'án xiin' ndǫ' ndii, ndąnį'į ndǫ' nuų' ndǫ', tę kǫtǫ ndǫ' ña savį' ña ita' ndįąkan', xą nį chichį ndǫǫ ą.

36 Tę tę nakaya ą ndii, ña vą'ą kanando rą, tę ña nakaya rą jąąn' nduu' nę nątįįn kivį' ñųų ña kǫǫ' kivį' ndi'i'. Sąkan' tę

vą'ą inga' kụnị naa kuu' tẹ nị chị'ị ą xiin' tẹ nąkąyą ą jąąn'.
37 Sąkan' na kuii' ña ndąku ka'án nẹ yivị' kiị' ka'án nịą ndii: "Iin ndąą' rą nduu' tẹ chi'i', tẹ ingą rą nduu' tẹ nakaya ña savị'", kachi nịą.
38 Yu'ụ ndii, nị tị'vi' ị ndo'ó tẹ nąkąyą ndọ' ña savi' mii' nï chị'ị ndọ', süụ' jąąn' ndii tụkụ tẹ yivị' nị sąndo'o' xiin' mịi', ndisụ ndo'ó nduu' tẹ nị kịẹẹ vą'ą nuụ' chụụn ña nị xąą tẹ jąąn' —nị kachị ą.
39 Tẹ kua'ą' vą nẹ Samaria, nẹ ndiee' ñụụ jąąn' ndii, nị ịnị nịą nị xịnị nịą Jesús xa'ą' ña nị ndịẹẹ yụ'u' ña'a' jąąn' kiị' nị ka'ąn a' ndii: "Ni ka'ąn tẹ jąąn' xiin' ị sąkuu' ña nị xąą ị."
40 Xa'ą' ą jąąn' na kuii' nị ndẹkuịẹ nẹ ñụụ jąąn' nuụ' ą, tẹ nị ka'ąn nịą xiin' ą ña ndoọ ą ñụụ nịą jąąn'. Tẹ nị ndoọ ą ịkan' uvị ta'an kivị'.
41 Tẹ kua'ą' ką nẹ yivị' jąąn' nị ịnị xini ña'a' xa'ą' ña nị ka'ąn ą xiin' nịą.
42 Tẹ nị ka'ąn nịą xiin' ña'a' jąąn' ndii:
—Süụ' ịnị kuịtị' ndụ xini ña'a' ndụ xa'ą' ña nị ka'ąn ụn' jąąn'. Kuąchị ndii nị xịnị sọ'ọ tụ ndu'ụ ña ka'án ą. Tẹ xiní tụ ndụ ña ña kaą' xnąą nduu' Cristo, ña sąkakú nẹ yivị' iin yivị' nuụ' kuąchị nịą —nị kachị nịą.

Sọ'ọ nị xąą ą kiị' nị sąnda'a Jesús tiaą si'ẹ iin tẹ xachuun' nuụ' rey

43 Tẹ kiị' nị xka'ndịą uvị tą'an kivị' jąąn' ndii, nị nąịn tụkụụ ą ịchi' tẹ kua'ąn ą ñụ'u' Galilea.
44 Sąkan' ña mịi' Jesús nị ka'ąn ña ndẹẹ iin tẹ ka'án tiakú tụ'ụn Ndiosí ndii, kọọ' xito' ka'nu' ña'a' ñụụ mịi' rą.
45 Tẹ kiị' nị nąxąą ą ñụ'u' Galilea ndii, nị nątiin vą'ą ña'a' nẹ yivị', sąkan' ña kua'ą' nịą nị xịnị chụụn ka'nu' ña nị xąą ą ñụụ Jerusalén kiị' nị yoọ vịko' pascua. Kuąchị ndii nị xa'ąn tụ nẹ jąąn' kiị' nị yoọ vịko' jąąn'.
46 Sąkan' tẹ nị xąą tụkụụ ą ñụụ Caná, ña kandu'ụ' nuụ' ñụ'u' Galilea jąąn', mii' nị sąnąnduu' ą tịkui vino. Tẹ ñụụ Capernaum nị yoọ iin tẹ xachuun' nuụ' iin rey, tẹ jąąn' ndii, nị kụnị kụvị si'ẹ rą.
47 Kiị' nị xịnị tẹ jąąn' kuento ña nị kịẹẹ Jesús ñụ'u' Judea, tẹ nị nąxąą ą ñụ'u' Galilea ndii, nị xa'ąn rą mii' iin' ą, tẹ nị ka'ąn nda'vi rą xiin' ą ña sąą ą ña vą'ą, tẹ nąkaą' ą ñụu rą, tẹ sąnda'a ą tiaą si'ẹ rą, tẹ xą kuni kụvị kuii.
48 Tẹ nị ka'ąn ą xiin' rą ndii:
—Naa' kụnị ndọ' xaa' ị chụụn ka'nu', uun ña nandanị nẹ yivị' ndii, kọọ' kivị' ịnị ndọ' kụnị ndọ' yu'ụ, rąn' —nị kachị ą.
49 Tẹ nị ka'ąn tẹ ndiso' chuun' viẹ jąąn' xiin' ą ndii:
—Tákui'e, to'ọ' ki'ị' xiin' ị ña kuní ką kụvị si'ẹ ị —nị kachị rą.
50 Tẹ nị ka'ąn ą xiin' rą ndii:
—Kuan nu'ụ vị'ẹ ụn'. Xą nị ndą'ą si'ẹ ụn' jąąn' —nị kachị ą.
Tẹ nị kąndịxa' tẹ jąąn' ña nị ka'ąn Jesús xiin' rą, tẹ nị kẹtą rą kuan nu'ụ rą.
51 Tẹ kiị' nakaą' rą kua'ąn nu'ụ rą ndii, nị kịxịn nąta'an' tẹ xika' nuu' nuụ' rą xiin' rą, tẹ nị ka'ąn tẹ jąąn' xiin' rą ña xą nị ndą'ą si'ẹ rą.
52 Sąkan' tẹ nị ndątu'ụn' ña'a' tẹ xiin' si'ẹ ndee hora nị xą'a' vą'ą kuni si'ẹ rą jąąn'. Tẹ nị nąkuiin tẹ jąąn' ndii:
—Ką iin ịkụ nị kịẹẹ ña'a' ką'ni' —nị kachị rą.
53 Sąkan' tẹ nị xịnị tẹ nduu' yụva' jąąn' ña sąvą nị hora jąąn' nị ka'ąn Jesús xiin' rą ndii: "Xą nị ndą'ą si'ẹ ụn'", nị kachị ą. Xa'ą' ą jąąn' na ịnị rą xini rą Jesús xiin' sąkuu' nẹ ndiee' vị'ẹ rą.
54 Tẹ ña jąąn' nduu' chụụn ka'nu', ña uvị, ña nị xąą Jesús kiị' ndị'ị nị kịẹẹ ą ñụ'u' Judea, tẹ nị nąxąą ą ñụ'u' Galilea jąąn'.

5

Sọ'ọ nị xąą ą kiị' nị sąnda'a Jesús iin tẹ kụvị kąką

1 Tẹ nị ya'ą ña jąąn', tẹ nị yoọ iin vịko' nẹ judío, nẹ ta'an' ẹ', ñụụ Jerusalén. Tẹ nị kąą Jesús ñụụ jąąn'.
2 Tẹ yątin yi'e' ña nąni' Mbẹẹ naá iin pila ña nąni' Betesda xiin' tụ'ụn hebreo. Tẹ yụ'u' mịnị jąąn' ita' tụ u'ụn ta'an tịą'va'.
3 Tẹ ndiee' kua'ą' xąvą'ą nẹ kuni kụvị tịxịn tịą'va' jąąn'. Sąvą nịą nduu' nẹ kui'e nuụ', tẹ sąvą nịą nduu' nẹ kụvị kąką, tẹ sąvą tụkụ nịą nduu' nẹ nị xi'ị xa'ą', uun nẹ nị xi'ị ndą'a'. [Tẹ ndiatu' nịą ña kąndą tịkui pila jąąn'.

4 Sąkan' ña xaá ndii, nuu' i̱in ángele, ña xika' nuu' nuų' xto'o ę' Ndiosí, tę sąkanda ą ra'. Tę yǫǫ ką ndą'nį nuu' kii̱' ndi'i̱ sąkanda ą ra' ndii, nda'a ni̱ą ndee ką nuų' kui'ę ndo'o' ni̱ą.]

5 Tę te̱in nę jąąn' kandu'ų' i̱in tę yivi̱', tę xą kua'ą̱n okǫ xa'ų̱n uni̱ kuiyą kuni kų̱vi̱.

6 Tę kii̱' ni̱ xi̱ni̱ ña'a' Jesús i̱kan', tę ni̱ xi̱ni̱ ą ña xą nąa' vą kuni kų̱vi̱ rą ndii, ni̱ ka'ą̱n ą xiin' rą ndii:

—¿Ñáá kuni ndą'ą ų̱n', tąą? —ni̱ kachi̱ ą.

7 Tę ni̱ ka'ą̱n tę jąąn' xiin' ą ndii:

—Tákui'e, kǫǫ' ndę̱ę i̱in nę yivi̱' ni'i̱' i̱ chi̱ndi̱ę̱e' yu'ų, tę skǫ'ni' ni̱ą yu'ų pila kaą' kii̱' kanda ti̱kui. Tę kii̱' kuan skǫ'nu' i̱ ti̱xi̱n ra' ndii, xi̱'ną i̱ngą nę yivi̱' skǫ'ni' —ni̱ kachi̱ rą.

8 Tę ni̱ ka'ą̱n ą xiin' rą ndii:

—Ndǫndi̱chi̱ ų̱n', tę nąi̱n ų̱n' tun' xtǫ ų̱n', tę kąką ų̱n' —ni̱ kachi̱ ą.

9 Xąka'án ę', tę ni̱ ndą'ą rą, tę ni̱ nąi̱n rą tun' xtǫ rą, tę ni̱ xą'a' xika' rą. Tę kivi̱' sábado, ña xinąndieę' nę yivi̱', nduu' ą kii̱' sąkan'.

10 Xa'ą' ą jąąn' na kuii' ni̱ ka'ą̱n tę judío kuu' nų̱u' xiin' tę ni̱ kų̱ni̱ kų̱vi̱ jąąn' ndii:

—Kivi̱' sábado, ña xinąndieę' ę', nduu' ą vi̱ti̱n, sąkan' na sų'ų̱n ni'i' ų̱n' tun' xtǫ ñaą' —ni̱ kachi̱ rą.

11 Tę ni̱ nąkui̱in tę jąąn' nuų' rą ndii:

—Tę ni̱ sąnda'a yu'ų ni̱ ka'ą̱n xiin' i̱ ndii: “Nąi̱n ų̱n' tun' xtǫ ų̱n', tę kąką ų̱n'”, ni̱ kachi̱ rą xiin' i̱ —ni̱ kachi̱ rą.

12 Tę ni̱ ndątu'ų̱n' ña'a' rą ndii:

—¿Yǫǫ nduu' tiaą, tę ni̱ ka'ą̱n xiin' ų̱n' nąi̱n ų̱n' tun' xtǫ ų̱n', tę kąką ų̱n'? —ni̱ kachi̱ rą.

13 Tę ni̱ kų̱ni̱ kų̱vi̱ jąąn' ndii, xïní rą yǫǫ nduu' ña ni̱ sąnda'a ña'a', kuąchi̱ ndii kua'ą' nę yivi̱' yoo i̱kan', tę i̱kan' ni̱ nąka'ni̱ Jesús.

14 Ni̱ ya'ą, tę ni̱ xi̱ni̱ ña'a' Jesús nuų' ki̱'ę yų̱kun' ka'nu', tę ni̱ ka'ą̱n ą xiin' rą ndii:

—Kǫtǫ ų̱n', vi̱ti̱n ña xą ni̱ ndą'ą ų̱n' ndii, sä̱ą ką ų̱n' kuąchi̱, kǫtǫ ką kų̱ndǫ'ǫ u'vi̱ ką ų̱n' —ni̱ kachi̱ ą.

15 Sąkan' tę kua'ą̱n tę jąąn', tę ni̱ ka'ą̱n rą xiin' tę judío kuu' nų̱u' jąąn' ña Jesús nduu' ña ni̱ sąnda'a ña'a'.

16 Xa'ą' ą jąąn' na ni̱ sąndo'o' tę judío jąąn' Jesús, tę ni̱ chi̱tuní rą ką'ni̱' ña'a' rą xa'ą' ą ña xaa' ą chų̱ų̱n jąąn' kivi̱' sábado, ña xinąndieę' nę yivi̱'.

17 Tę ni̱ ka'ą̱n ą xiin' tę jąąn' ndii:

—Yų̱va' i̱ Ndiosí ndii, xachuun' na xachuun' ą, tę sąkan' tų̱ xaa' yu'ų —ni̱ kachi̱ ą.

18 Xa'ą' ą jąąn' na ndi̱ęe' ką nduku' tę jąąn' sąą kų̱vi̱ ką'ni̱' ña'a' rą. Süų' xa'ą' ą ña xaa' ą ña xäta'ą̱n sąą ę' kivi̱' sábado, ña xinąndieę' nę yivi̱', ku̱i̱ti̱' kuni ką'ni̱' ña'a' rą. Süų' jąąn' ndii sąkan' tų̱ xa'ą' ą ña ka'án ą ña Ndiosí nduu' yų̱va' ą, tę xiin' ña jąąn' ndasaiin' kachi xiin' mi̱i' ą xiin' Ndiosí.

Yo'o' ka'án Jesús ña kumi' ą ndi̱ęę' xa'ą' ą ña si'ę mi̱i' Ndiosí nduu' ą

19 Sąkan' tę ni̱ ka'ą̱n Jesús xiin' tę jąąn' ndii:

—Ña ndąku ka'án i̱ xiin' ndǫ' ña ña nduu' si'ę mi̱i' Ndiosí ndii, xäa' ą ndę̱ę i̱in ña'ą xiin' ña ka'an' mi̱i' ą. Süų' jąąn' ndii ña xini ą xaa' yų̱va' ą ku̱i̱ti̱' xaa' ą. Sąkan' ña sąkuu' ña xaa' yų̱va' ą ndii, i̱in kachi tų̱ xaa' ña'a' si'ę ą jąąn'.

20 Kuąchi̱ ndii, yų̱va' ndii, ndani̱ ą si'ę ą, tę nia'á ña'a' ą sąkuu' ña xaa' ą. Tę nia'ą ña'a' ą chų̱ų̱n ka'nu' ką tę sąkan' ña xini nduchi' nuų' ndǫ' vi̱ti̱n, tę nąndąni̱ ką ndǫ'.

21 Sąkan' ña naa xaa' yų̱va' sanatiaku ą nę ni̱ xi'i̱, tę taxi' ą kivi̱' ñų̱ų̱ ni̱ą ndii, i̱in kachi xaa' tų̱ si'ę ą taxi' ą kivi̱' ñų̱ų̱ yǫǫ ką kuní mi̱i' ą.

22 Kuąchi̱ ndii, yų̱va' ą ndii, säna'má ą ndę̱ę i̱in nę yivi̱', süų' jąąn' ndii sąkuu' chų̱ų̱n jąąn' ni̱ ta̱xi̱ ą ndą'a' si'ę ą jąąn', tę sąna'má ña jąąn' nę yivi̱' xa'ą' kuąchi̱ ni̱ą.

23 Sąkan' tę sąkuu' nę yivi̱' kǫtǫ ka'nu' ña'a' naa xito' ka'nu' ni̱ą yų̱va' ą Ndiosí. Tę yǫǫ ką xïto' ka'nu' si'ę ą jąąn' ndii, xïto' ka'nu' tų̱ ni̱ą yų̱va' ą, ña ni̱ ti̱ąnų' ña'a'.

24 ’Ña ndąku ka'án i̱ xiin' ndǫ' ndii, nę taxi' sǫ'ǫ tų̱'ų̱n ña ka'án i̱, tę i̱ni̱ ni̱ą xini ni̱ą ña ni̱ ti̱ąnų' yu'ų ndii, kumi' ni̱ą kivi̱' ñų̱ų̱ ña kǫǫ' kivi̱' ndi'i'. Tę kätų̱n' ką ni̱ą xa'ą' kuąchi̱ ni̱ą, sąkan' ña tee' ndee ni̱ xiką ni̱ą i̱chi', ña kua'ą̱n mii' kų̱vi̱ ni̱ą ndii, xą kumi' ni̱ą kivi̱' ñų̱ų̱ ña kǫǫ' kivi̱' ndi'i' vi̱ti̱n.

25 Ña ndąku ka'án i̱ xiin' ndǫ' ndii, xą kuyatin' kivi̱', tę vi̱ti̱n nduu' kivi̱' jąąn',

ña kuni soʼo ne nduuʼ ndee naa ne ni xiʼi nuuʼ Ndiosí tachiʼ yuʼuʼ, siʼe a. Te ne taxi soʼo nuuʼ ña jaan' ndii, natiin nia kiviʼ ñuu ña köoʼ kiviʼ ndiʼiʼ.
26 Kuachi ndii, naa xaaʼ yuva' taxiʼ a kiviʼ ñuu ne yiviʼ ndii, niiʼ sakan' tu ni taxi a ndiee' siʼe a jaan', te taxi ña jaan' kiviʼ ñuu ne yiviʼ.
27 Te sakan' tu ni taxi a ndiee' ña jaan', te sana'má a ne yiviʼ xaʼaʼ ña nduuʼ a ña nduuʼ tu te yiviʼ.
28 Nändani ndoʼ xaʼaʼ ña kaa', sakan' ña xa kuyatin' kiviʼ ña kuni soʼo sakuuʼ ne ñuʼuʼ tixin yavi ndii tachiʼ yuʼuʼ a,
29 te ne ni xaa ña vaʼa ndii, natiaku nia, te natiin nia kiviʼ ñuu ña köoʼ kiviʼ ndiʼiʼ. Ndisu ne ni xaa ña niaʼa ndii, natiaku nia, te koo nia tundoʼoʼ.

Ndiosí nduuʼ ña ndieeʼ yuʼuʼ xaʼaʼ Jesús

30 ʼKüvi xachiʼ saa yuʼu ndee iin ñaʼa xiin' ña kaʼan' miiʼ i. Saa niiʼ xini soʼo i kaʼán yuva' i sana'má i, te sana'má ndaku i. Sakan' ña xäaʼ i ña kuní miiʼ i, süuʼ jaan' ndii ña kuní yuva' i, ña ni tianuʼ yuʼu kuiti', xaa' i.
31 Naa' miiʼ yuʼuʼ kuitiʼ ndieeʼ yuʼuʼ xaʼaʼ i ndii, süuʼ ña ndixa nduuʼ ña ndieeʼ yuʼuʼ i jaan', kachi ndoʼó.
32 Yoo ingaa ña ndieeʼ yuʼuʼ xaʼaʼ i, te xiní i ndii ña ndixa nduuʼ ña ndieeʼ yuʼuʼ ña jaan' xaʼaʼ i.
33 Ni tianuʼ ndoʼó te yiviʼ te ndatuʼun' ra Juan, te ni ndiee yuʼuʼ te jaan' ña ndixa xaʼaʼ i.
34 Ndisu tiin' ndiaa yuʼu ña ndieeʼ yuʼuʼ ne yiviʼ xaʼaʼ i. Kaʼán kuitiʼ i ña jaan' xiin' ndoʼ te kuvi kaku ndoʼ nuuʼ kuachi ndoʼ.
35 Juan jaan' ni nduu ndee naa kaa tuún, te ni tuun a, te ni yiʼe a mii' iin yaví. Te ndoʼó ndii, vaʼa ni kuni ndoʼ iin xaʼaʼ ni xini soʼo ndoʼ ña ni kaʼan ra.
36 ʼNdisu kumiʼ yuʼu iin ña ndieeʼ yuʼuʼ ña ndiaa yaʼviʼ ka te sakan' ña ni ndiee yuʼuʼ Juan jaan'. Sakan' ña chuun ña ni taxi yuva' i ndaʼaʼ i te saxinu e' ndii, xa miiʼ chuun jaan' nduuʼ ña niaʼá ña yuva' i nduuʼ ña ni tianuʼ yuʼu iin yiviʼ yoʼoʼ.
37 Te sakan' tu yuva' i, ña ni tianuʼ yuʼu ndii, ña jaan' ndieeʼ yuʼuʼ xaʼaʼ i. Ndee iin kiviʼ xïni soʼo ndoʼ tachiʼ yuʼuʼ a, te ni ndee tïaʼan kuni tu ndoʼ saa kaaʼ a.
38 Te ni ndee ndöo tu tuʼun a nimá ndoʼ, sakan' ña ini ndoʼ xini ndoʼ yuʼu, ña ni tianuʼ a.
39 Sakuaan ndoʼ ña yosoʼ nuuʼ tutu Ndiosí, sakan' ña xanini ndoʼ ña kuvi natiin ndoʼ kiviʼ ñuu ña köoʼ kiviʼ ndiʼiʼ xaʼaʼ a ña xaa' ndoʼ ña kaʼán a. Ndisu ña yosoʼ jaan' kaʼán xaʼaʼ yuʼu.
40 Te ndoʼó ndii, küni kuini ndoʼ kuni ndoʼ yuʼu te kumi' ndoʼ kiviʼ ñuu jaan'.
41 ʼÑa tiin' kaʼnuʼ ne yiviʼ yuʼu ndii, nätiin' yuʼu a.
42 Sakan' ña xiní i saa iin' nimá ndoʼ, ña ndäni ndoʼ Ndiosí.
43 Yuʼu ndii, kuaxi i kuenta yuva' i, te nätiin' ndoʼ yuʼu. Naa' inga te yiviʼ kixin kuenta miiʼ ra ndii, natiin ña'a' ndoʼ.
44 Küvi ini ndoʼ kuni ndoʼ yuʼu, sakan' ña ña tiin' kaʼnuʼ taʼan' miiʼ i'in ndoʼ natiin' ndoʼ, te ndüku' ndoʼ ña tiin' kaʼnuʼ iin ndaa' Ndiosí kuitiʼ.
45 Vikuiin ndoʼ ña xanini ndoʼ ña yuʼu tiin kuachi ndoʼó nuuʼ yuva' i, sakan' ña xa yoo iin te yiviʼ, te tiin' kuachi ndoʼó. Moisés, te ndiatu' ini ndoʼ, nduuʼ ra.
46 Sakan' ña naa' kandixaʼ ndoʼ ña ni kaʼan te jaan' ndii, kandixaʼ tu ndoʼ ña kaʼán yuʼu, sakan' ña xaʼaʼ yuʼu kaʼán ña ni keʼi te jaan' nuuʼ tutu.
47 Ndisu naa' kändixaʼ ndoʼ ña ni keʼi te jaan' ndii, küvi tu kandixaʼ ndoʼ ña kaʼán yuʼu xiin' ndoʼ —ni kachi Jesús.

6

Soʼo ni xaa a kii' ni sakuxi' Jesús uʼun mií te yivi'

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17)

1 Ni yaʼa ña jaan', te ni ketaa Jesús kuaʼan a tukú taʼviʼ mini Galilea, ña nani' tu Tiberias.
2 Te kuaʼaʼ va ne yiviʼ ni ndikun ñaʼaʼ xaʼaʼ a ña ni xini nia chuun kaʼnuʼ ña xaa' a kii' ni sanda'a a ne kuni kuvi.
3 Sakan' te ni kaa Jesús iin xiki', te ni xikundu'u' a ikan' xiin' te ndaʼaʼ xaʼaʼ a.
4 Te xa kuyatin' viko' pascua, ña xito' kaʼnuʼ ne judío.
5 Kii' ni ndani'i Jesús nuuʼ a, te ni xini a kuaxi kuaʼaʼ koo' chukuu' ne yiviʼ jaan' ndii, ni kaʼan a xiin' Felipe ndii:

—¿Mii' tụ kụvị sạtạ' ẹ' ña xaxị', tẹ sạmanị' ẹ' sạkuu' nẹ yivị' kaạ'? —nị kachị ạ.

6 Nị ka'ạn ạ ña jạạn' xiin' rạ tẹ kụnị ạ ndee ña ka'ạn rạ, sạkan' ña xạ xiní ạ ndee ña sạạ ạ.

7 Tẹ nị nạkuịin Felipe nuụ' ạ ndii:

—Teẹ' ndee sạchuun' ẹ' uvị ciento kivị' ndii, nị̈ạnị xụ'un' tẹ kị'ịn ẹ' ña kụxị i'ịn nẹ yivị' kaạ' teẹ' sie sie —nị kachị rạ.

8 Tẹ nị ka'ạn ịngạ tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ, tẹ nạni' Andrés, tẹ nduu' ñạnị Simón Pedro, xiin' ạ ndii:

9 —Yoo ịin tẹ sie yo'o', tẹ kumi' rạ u'ụn ta'an xitạ' vạ'ạ yụchi' cebada xiin' uvị ta'an tịaka'. Ndisụ, ¿mii' kuní ña kaạ' nuụ' nẹ yivị' kua'ạ' kaạ'? —nị kachị rạ.

10 Tẹ nị ka'ạn Jesús ndii:

—Ka'ạn chuun' ndọ' xiin' nẹ yivị' tẹ kụndịẹẹ nịạ —nị kachị ạ.

Tẹ yoo kua'ạ' ịtịạ ịkan', tẹ nị xị̈kụndieẹ nẹ jạạn'. Ña mịi' ndi'i' tẹ yivị' kuịtị' ndii, kuyatin' u'ụn mií nị kụụ rạ.

11 Tẹ nị kị'ịn Jesús xitạ' vạ'ạ jạạn', tẹ nị tạxị ạ ña chịndạni Ndiosí xa'ạ' ạ, tẹ nị tạxị ña'a' ạ ndạ'a' tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ. Tẹ nị xạxạ' tẹ jạạn' ạ ndạ'a' sạkuu' nẹ yivị' kua'ạ', nẹ ndiee' jạạn', tẹ ịin kachị nị xạạ tụ ạ xiin' tịaka' jạạn'. Tẹ ị'ịn nẹ yivị' jạạn' nị kị'ịn sạạ kạ kuu' ña kuní mịi' nịạ.

12 Tẹ kịi' nị ndạ'nị nịạ ndii, nị ka'ạn ạ xiin' tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ ndii:

—Nạkạyạ ndọ' ña xaxị' ña'in', ña nị ndoọ ndọsọ', tẹ ndӧñu'u' saka ạ —nị kachị ạ.

13 Sạkan' tẹ nị nạkạyạ rạ ña nị ndoọ ndọsọ' jạạn', tẹ nị sạkutu' rạ uxị uvị ta'an íka' na'nu' xiin' xitạ' vạ'ạ ña'in', ña nị ndoọ ndọsọ', ña nị kuụ u'ụn ta'an jạạn'.

14 Sạkan' na kuii' nị ka'ạn nẹ yivị' jạạn' kịi' nị xịnị nịạ chụụn ka'nu' ña nị xạạ jạạn' ndii:

—Tẹ kaạ' xnạ'ạ nduu' tẹ ka'án tiakú tụ'ụn Ndiosí, tẹ nị tịanụ' ạ kịxịn ịin yivị' —nị kachị nịạ.

15 Ndisụ kịi' nị kụndạnị Jesús ña xạ xito' tịin u'vị ña'a' nịạ, tẹ ndạsạndụụ ña'a' nịạ rey nịạ ndii, nị kạạ ạ mii' sukun kạ xíni' ịku' jạạn' kua'ạn ịin ndạạ' mịi' ạ.

Sọ'ọ nị xạạ ạ kịi' nị xikạ Jesús nuụ' tịkui mịnị
(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

16 Kịi' nị kuạạ' ndii, nị nạkaạ' tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ yụ'u' mịnị jạạn',

17 tẹ nị kọ'nị rạ ịin tundọo', tẹ nị xạ'a' xka'ndiá rạ mịnị jạạn' nandiko' rạ ñụụ Capernaum, tẹ xạ nị kụñụu. Tẹ tïạ'an kịxịn Jesús mii' ñu'u' rạ jạạn'.

18 Tẹ nị xạ'a' nuta' tịkui mịnị jạạn', sạkan' ña ndịẹe' vạ xika' tachị'.

19 Kịi' xạ kua'ạn tundọo' jạạn' xiin' rạ yatin' iñụ ta'an kilómetro nuụ' tịkui jạạn' ndii, nị xịnị rạ kuạxị xa'a' Jesús nuụ' tịkui mịnị jạạn', tẹ kuyatin' ạ tundọo' jạạn', tẹ nị yị'vi vạ rạ.

20 Ndisụ nị ka'ạn ạ xiin' rạ ndii:

—Kuän yi'vi ndọ', yu'ụ nduu' ị —nị kachị ạ.

21 Sạkan' na nị nạtịin vạ'ạ ña'a' rạ tịxịn tundọo' jạạn', tẹ ndee ịin kanị' vạ tẹ nị xaạ nụ' yụ'u' mịnị mii' kua'ạn rạ jạạn'.

Nanduku' nẹ yivị' Jesús

22 Kịi' nị kitụ' tụkụ kivị' ndii, nẹ yivị' kua'ạ' koo' chukuu', nẹ nị ndoọ tụkụ ta'vi' mịnị jạạn' ndii, nị xịnị nịạ ña ịin ndạạ' tundọo' nị ịin ịkan'. Tẹ nị xịnị tụ nịạ ña nï skọ'nu' Jesús tịxịn tun' jạạn' xiin' tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ, süụ' jạạn' ndii mịi' tẹ jạạn' kuịtị' kua'ạn.

23 Tẹ nị ndẹkuịẹ tẹ ñụụ Tiberias xiin' ịngạ tundọo' yạtịn yụ'u' mịnị mii' nị yoọ manị' nẹ kua'ạ' jạạn' nị xạạ xtọ'ọ ẹ' kịi' ndị'ị nị tạxị ạ ña chịndạni Ndiosí.

24 Sạkan' na kuii' kịi' nị xịnị nẹ jạạn' ña kӧọ' Jesús xika' ịkan', tẹ nị ndẹẹ kӧọ' tụ tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ ndii, sạkan' tẹ nị kọ'nị nịạ tịxịn tundọo' jạạn', tẹ nị nạndịko' nịạ ñụụ Capernaum tẹ nạnduku' nịạ Jesús ịkan'.

Yo'o' ka'án Jesús ña sụvị ạ nduu' ña xaxị' xnạ'ạ ña taxi' Ndiosí

25 Vạ'ạ, kịi' nị xịnị ña'a' nẹ jạạn' tụkụ ta'vi' mịnị jạạn', tẹ nị ka'ạn nịạ xiin' ạ ndii:

—Rabí, ¿ạmạ nị xạạ ụn' yo'o'? —nị kachị nịạ.

26 Tẹ nị ka'ạn Jesús xiin' nịạ ndii:

—Ña ndạku ka'án ị xiin' ndọ' ña ndo'ó ndii, süụ' nanduku' ndọ' yu'ụ xa'ạ' ạ ña nị xịnị ndọ' chụụn ka'nu' ña nia'á Ndiosí jạạn'. Süụ' jạạn' ndii nanduku' ndọ' yu'ụ xa'ạ' ạ ña nị taxi' ị ña nị xịxị ndọ' ndẹẹ nị ndạ'nị ndọ'.

27 Sąchuun' kạ ndọ' xa'ạ' ña xaxį' ña xka'ndíá, süụ' jạạn' ndii vạ'ạ kạ sạchuun' ndọ' xa'ạ' ña xaxį' ña kọọ' kivį' xka'ndíá, tẹ nạtįin ndọ' kivį' ñụụ ña kọọ' kivį' ndi'i'. Yu'ụ, ña nduu' tụ tẹ yivį', nduu' ña taxi' ña jạạn'. Kuạchį ndii yu'ụ nduu' ña nį ka'ạn tunį Ndiosí, yụva' ẹ', tạxį ña jạạn' —nį kachį Jesús.

28 Sạkan' tẹ nį ka'ạn nįạ xiin' ạ ndii:

—¿Ndee ña kuní ạ sạạ ndụ, tákui'e, tẹ sạạ ndụ chụụn ña kuní Ndiosí? —nį kachį nįạ.

29 Tẹ nį ka'ạn ạ xiin' nįạ ndii:

—Chụụn ña kuní kuįtį' Ndiosí sạạ ndọ' ndii, įnį ndọ' kụnį ndọ' yu'ụ, ña nį tįạnụ' ạ —nį kachį ạ.

30 Sạkan' na nį ka'ạn nįạ xiin' ạ ndii:

—¿Ndee chụụn ka'nu' xaa' ụn' tẹ kụnį ndụ ạ, tẹ kạndįxa' ndụ yo'ó? ¿Ndee ña kụvį sạạ ụn', uún?

31 Xiní ẹ' ña nẹ xiį' yạta' ẹ' ndii, nį xạxį' nįạ ña xaxį' ña nį nạni' maná kiį' xka'ndíá nįạ mii' įchi vạ kaa'. Sạạ nii' yosọ' ạ nuụ' tụtụ Ndiosí mii' ka'án ạ ndii: "Ña xaxį', ña nį kįẹẹ ndįvi', nį tạxį rạ nį xạxį' nẹ yivį'", kachi ạ —nį kachį nįạ.

32 Sạkan' na nį ka'ạn Jesús xiin' nįạ ndii:

—Ña ndạku ka'án į xiin' ndọ' ndii, süụ' Moisés nduu' tẹ nį tạxį xnạ'ạ ña xaxį', ña nį kįẹẹ ndįvi', nį xạxį' nẹ jạạn'. Süụ' jạạn' ndii yụva' į Ndiosí nduu' ña nį tạxį ña xaxį' jạạn'. Tẹ vįtįn ndii, taxi' yụva' į ña xaxį' xnạ'ạ ña nį kįxįn ndįvi'.

33 Kuạchį ndii, ña xaxį' ña taxi' Ndiosí ndii, ña jạạn' nduu' ña nį kįẹẹ ndįvi', tẹ nį xạạ ạ įin yivį', tẹ taxi' ạ kivį' ñụụ ña kọọ' kivį' ndi'i' nuụ' nẹ yivį' įin yivį' —nį kachį ạ.

34 Sạkan' na nį ka'ạn nįạ xiin' ạ ndii:

—Tákui'e, tạxį ụn' ña xaxį' jạạn' ndi'i' nį kivį' ndạ'a' ndụ —nį kachį nįạ.

35 Tẹ nį ka'ạn Jesús xiin' nįạ ndii:

—Yu'ụ nduu' xitạ' vạ'ạ ña taxi' kivį' ñụụ ña kọọ' kivį' ndi'i'. Tẹ yọọ kạ kuạxį nuụ' į, tẹ xikundikún nįạ yu'ụ ndii, kọọ' kivį' kạ kụxi'į nįạ sọkọ. Tẹ nẹ įnį xini yu'ụ ndii, kọọ' kivį' kạ ichį įnį nįạ.

36 Ndisụ naa nį ka'ạn į xiin' ndọ' ndii, teẹ' ndee xạ nį xįnį ndọ' yu'ụ ndii, įnį ndọ' xini ndọ' yu'ụ.

37 Sạkuu' nẹ taxi' yụva' ndạ'a' į ndii, kįxįn nįạ nuụ' į, tẹ nẹ kuạxį nuụ' į ndii, sąnạndiko' ña'a' į,

38 sạkan' ña nį nụụ į ndįvi' tẹ sạạ į ña kuní ña nį tįạnụ' yu'ụ, tẹ süụ' ña kuní mįi' į.

39 Tẹ ña yọ'ọ' nduu' ña kuní ña nį tįạnụ' yu'ụ ndii, ña sạkuu' nẹ nį tạxį ạ ndạ'a' į ndii, ndẹẹ įin nįạ kuïtạ sạạ į, süụ' jạạn' ndii sąnạtiaku ña'a' į kivį' so'ọ' ndi'i'.

40 Kuạchį ndii, kuní yụva' į ña yọọ kạ nakuni yu'ụ, ña nduu' si'ẹ ạ, tẹ įnį nįạ xini nįạ yu'ụ ndii, nạtįin nįạ kivį' ñụụ ña kọọ' kivį' ndi'i', tẹ sąnạtiaku ña'a' į kivį' so'ọ' ndi'i' —nį kachį ạ.

41 Sạkan' na kuii' sạvạ tẹ judío ndii, nį xạ'a' ka'án į'nį rạ xa'ạ' Jesús kọtọ kạ nį ka'ạn ạ ña sụvį ạ nduu' ña xaxį' ña nį kįẹẹ ndįvi'.

42 Tẹ nį ka'ạn rạ ndii:

—Xiní ẹ' ña si'ẹ José nduu' rạ, sạkan' ña xiní ẹ' yụva' sį'i' rạ. ¿Sạạ kụvį ka'án rạ ña ndįvi' nį kįẹẹ rạ, tẹ nį xạạ rạ? —nį kachį tẹ jạạn'.

43 Įkan' tẹ nį ka'ạn Jesús xiin' rạ ndii:

—Vįkuiįn ndọ' ña ndatu'un' yạa' ndọ' xa'ạ' į teįn ta'an' ndọ'.

44 Ndẹẹ įin nẹ yivį' kụvį kįxįn nuụ' į naa' tį'vi' ña'a' yụva' į, ña nį tįạnụ' yu'ụ, tẹ sąnạtiaku į nįạ kivį' so'ọ' ndi'i'.

45 Yosọ' ạ nuụ' tụtụ Ndiosí mii' nį kẹ'į tẹ nį ka'ạn tiakú tụ'ụn ạ ndii: "Mįi' Ndiosí sąnia'á sạkuu' nẹ yivį'", kachi ạ. Sạkan' na kuii' sạkuu' nẹ xini sọ'ọ ña ka'án Ndiosí xiin' nįạ, tẹ nį nạtįin nįạ ña ka'án ạ ndii, kįxįn nįạ nuụ' į.

46 Yụva' į Ndiosí ndii, ndẹẹ įin nẹ yivį' tïạ'an kụnį ndụchi' nuu' ña'a', süụ' jạạn' ndii ña nį kįẹẹ mii' ndu'ụ' ạ kuįtį' xạ nį xįnį ña'a'.

47 Ña ndạku ka'án į xiin' ndọ' ña yọọ kạ įnį xini yu'ụ ndii, kumi' nįạ kivį' ñụụ ña kọọ' kivį' ndi'i'.

48 Yu'ụ nduu' ña xaxį', ña taxi' kivį' ñụụ ña kọọ' kivį' ndi'i'.

49 Maná nį xạxį' nẹ xiį' yạta' ndọ' kiį' nį xka'ndịạ nįạ mii' įchi kaa', ndisụ nį xi'į nįạ ndẹẹ sạạ kạ nį.

50 Ndisụ ña xaxį', ña ka'án yu'ụ xa'ạ' jạạn', nduu' ña nį kįẹẹ ndįvi', tẹ yọọ kạ xaxį' ña jạạn' ndii, kụvį nįạ.

51 Yu'ụ nduu' ña xaxi', ña ni kiẹẹ ndivi', tẹ taxi' i kivi' ñụụ, tẹ yọọ ka kaxi' ña yọ'ọ' ndii, kutiakụ nia ndẹẹ ndi'i' ni kivi'. Tẹ ña xaxi' yo'o' nduu' ñụ'u' nde'i i, ña taxi i tẹ natiin nẹ yivi' iin yivi' kivi' ñụụ ña kọọ' kivi' ndi'i' —ni kachi a.

52 Sakan' tẹ ni xa'a' tẹ judío jaan' kani' ta'an' mii' ra kuento ka'án ra ndii:

—Jan', ¿saa tụ kuvi taxi tẹ kaa' ñụ'u' nde'i ra kaxi' ẹ'? —ni kachi ra.

53 Tẹ ni ka'an Jesús xiin' ra ndii:

—Ña ndaku ka'án i xiin' ndọ' ña naa' käxi' ndọ' ñụ'u' nde'i yu'ụ, ña nduu' tụ tẹ yivi', tẹ kọ'ọ tụ ndọ' níi' i ndii, kọọ' kivi' natiin ndọ' kivi' ñụụ jaan'.

54 Yọọ ka xaxi' ñụ'u' nde'i i, tẹ xi'i' tụ nia níi' i ndii, natiin nia kivi' ñụụ ña kọọ' kivi' ndi'i', tẹ sanatiaku ña'a' i kivi' so'ọ' ndi'i'.

55 Sakan' ña ndixa xna'a ndii, ña xaxi' nduu' ñụ'u' nde'i i, tẹ ña va'a kọ'ọ ẹ' nduu' tụ níi' i.

56 Tẹ yọọ ka xaxi' ñụ'u' nde'i i, tẹ xi'i' nia níi' i ndii, iin ndaa' nduu' nia xiin' i, tẹ iin ndaa' nduu' tụ yu'ụ xiin' nia.

57 Yuva' ẹ' Ndiosí, ña ni ti'vi' yu'ụ ndii, tiaku a, tẹ ña jaan' xaa' sakan' tẹ tiaku tụ yu'ụ, tẹ sakan' tụ nẹ xaxi' ñụ'u' nde'i yu'ụ ndii, kutiakụ nia saa i.

58 Yu'ụ nduu' ña xaxi', ña ni kiẹẹ ndivi', tẹ näkuitá a xiin' ña ni xaxi' nẹ xii' yata' ẹ', ña nani' maná, sakan' ña ni xi'i nia. Ndisụ yọọ ka xaxi' ñụ'u' nde'i i yọ'ọ' ndii, kutiakụ nia ndẹẹ ndi'i' ni kivi' —ni kachi a.

59 Ña yọ'ọ' ni ka'an a kii' sania'á a vi'ẹ mii' nakayá nẹ yivi' ñụụ Capernaum.

Yo'o' ka'án Pedro ña Jesús nduu' ña ka'án tụ'ụn va'a, ña taxi' kivi' ñụụ ña kọọ' kivi' ndi'i'

60 Tẹ kua'a' tẹ ndikún ichi' a ni ka'an kii' ndi'i ni xini so'ọ ra ña ni ka'an a jaan' ndii:

—Xa vixi ña ka'án ra. ¿Yọọ tụ kuvi saxinụ a? —ni kachi ra.

61 Tẹ kii' ni xini Jesús xiin' nimá a ña ka'án i'ni tẹ jaan' xa'a' ña ni ka'an a jaan', tẹ ni ka'an a xiin' ra ndii:

—¿Ñáá xa kusoo' ini ndọ' xa'a' a ña ni ka'an i jaan' kuiti'?

62 ¿Ñáá kuu' saa' kaninị ka ndọ' sakan' naa' kuni ndọ' yu'ụ, ña nduu' tụ tẹ yivi', kua'an kaa i ndivi' mii' ni ndu'ụ' i ña nụụ'?

63 Espíritu Ndiosí nduu' ña taxi' kivi' ñụụ ña kọọ' kivi' ndi'i', tẹ ñụ'u' nde'i ndọ' ndii, ndẹẹ sie chïndiee' a. Tẹ tụ'ụn ña ni ka'an i xiin' ndọ' jaan' ndii, nda'a' Espíritu jaan' kuaxi a, tẹ taxi' tụ a kivi' ñụụ jaan'.

64 Ndisụ yoo savạ ndo'ó, nẹ ïni xini yu'ụ —ni kachi a.

Ni ka'an a ña jaan', sakan' ña ndẹẹ ña nụu' xiní a yọọ ini xini ña'a', tẹ xiní tụ a yọọ sanakua'a ña'a' nda'a' tẹ kuu' nụu'.

65 Tẹ ni ka'an ka a ndii:

—Xa'a' a jaan' na ni ka'an i xiin' ndọ' ña ndẹẹ iin nẹ yivi' küvi kixin nuu' i naa' ti'vi' ña'a' yuva' ẹ' Ndiosí —ni kachi a.

66 Xa'a' a jaan' na kuii' ndẹẹ kii' sakan' ndii, kua'a' va tẹ ndikún ichi' a jaan' ni nakọọ ña'a', tẹ nï ndikụn ka ña'a' ra.

67 Sakan' na ni ka'an Jesús xiin' tẹ uxi uvi ta'an, tẹ nda'a' xa'a' a ndii:

—¿Teẹ' kuni nakọọ tụ ndo'ó yu'ụ ni? —ni kachi a.

68 Sakan' tẹ ni ka'an Pedro xiin' a ndii:

—Tákui'e, ¿yọọ nuu' ku'ụn ndu? Yo'ó kuiti' nduu' ña ka'án tụ'ụn va'a, ña taxi' kivi' ñụụ ña kọọ' kivi' ndi'i'.

69 Tẹ ndu'ụ ndii, xa ini ndu xini ndu yo'ó, tẹ xa xiní tụ ndu ña yo'ó nduu' Cristo, si'ẹ Ndiosí tiaku, ña ni tianu' a sakakú nẹ yivi' —ni kachi ra.

70 Tẹ ni ka'an a xiin' ra ndii:

—Mii' yu'ụ ni nakaxin i'in ndo'ó, tẹ uxi uvi ta'an. Ndisụ iin ndọ' nduu' ña ndivạ'a —ni kachi a.

71 Xa'a' Judas, si'ẹ Simón Iscariote, ni ka'an a ña jaan', sakan' ña tẹ jaan' nduu' tẹ sanakua'a ña'a' nda'a' tẹ kuu' nụu', teẹ' ndee iin tẹ uxi uvi nduu' ra.

7

Ndẹẹ ñanị mii' Jesús nï ini kuni ña'a' ña nụu'

1 Kii' ni xka'ndia ña jaan', tẹ ni xika Jesús nuu' ñụ'u' Galilea, sakan' ña nï kuni a kaka a ñụ'u' Judea, kuachi ndii ni xika tẹ judío, tẹ kuu' nụu', ka'ni' ña'a' ra.

2 Tẹ xa kuyatin' vïko' nẹ judío, ña ndiee' nia tixin tia'va'.

3 Sakan' na kuii' ni ka'an ñani a xiin' a ndii:

—Kua'an kẹtạ yo'o', tẹ ku'ụn ụn' nuụ' ñụ'u' Judea, tẹ kụnị tụ tẹ ndikún i̱chi' ụn' chụụn ña xaa' ụn' i̱kan'.

4 Kuạchị ndii ndẹẹ i̱in nẹ yivi̱' xächuun' si̱'e naa' kuni sạtuví xiin' mi̱i' nị̱ạ nuụ' nẹ yivi̱' i̱in yivi̱'. Naa' ndi̱xạ xnạ'ạ kumi' ụn' ndi̱ẹẹ', tẹ xaa' ụn' ña jạạn' ndii, nia'ạ xiin' mi̱i' ụn' nuụ' nẹ yivi̱' —nị̱ kachi̱ rạ.

5 Sạkan' ña ndẹẹ ñạni̱ mi̱i' ạ jạạn' nï i̱ni̱ kụni̱ ña'a'.

6 Sạkan' tẹ nị̱ ka'ạn Jesús xiin' rạ ndii:

—Tïạ'an xaạ hora ña vạ'ạ ku'ụn yu'ụ i̱kan', ndisụ ndo'ó ndii, kụvi̱ ku'ụn ndọ' ndee kạ hora kuní mi̱i' ndọ'.

7 Nẹ yivi̱' i̱in yivi̱' ndii, kö̱ọ' ndẹẹ i̱in xa'ạ' ña kụndạsi' nị̱ạ ndo'ó, ndisụ ndasi' nị̱ạ yu'ụ, sạkan' ña satuví i̱ ña nị̱ạ'a ña xaa' nị̱ạ.

8 Kua'an kạạ ndo'ó vi̱ko' jạạn', yu'ụ ndii, kü'ụn nị̱ạ'ạ i̱, sạkan' ña tïạ'an xaạ hora ña vạ'ạ ku'ụn i̱ i̱kan' —nị̱ kachi̱ ạ.

9 Ndi̱'i̱ nị̱ ka'ạn ạ ña jạạn' xiin' rạ, tẹ nị̱ ndoọ ạ ñụ'u' Galilea jạạn'.

Sọ'ọ nị̱ xạạ ạ ki̱i' nị̱ kạạ tụ Jesús vi̱ko' tiạ'va'

10 Ndisụ ki̱i' nị̱ ya'ạ ña nị̱ kạạ ñạni̱ Jesús vi̱ko' jạạn', tẹ nị̱ kẹtạ tụ ạ jạạn' kua'ạn kạạ vi̱ko' jạạn', teẹ' ndee nï kạạ tuvi' ạ, süụ' jạạn' ndii, ndẹẹ naa nị̱ kạạ si̱'e ạ.

11 Tẹ judío, tẹ kuu' nụu' ndii, xika' rạ nanduku' rạ Jesús vi̱ko' jạạn' ka'án xiin' ta'an' rạ ndii:

—¿Mii' tu' xika' tẹ jạạn'? —kachi rạ.

12 Tẹ sạkuu' nẹ yivi̱' kua'ạ' ndatu'un' xa'ạ' Jesús. Sạvạ nị̱ạ ka'án ña i̱in tẹ yivi̱' vạ'ạ nduu' ạ, tẹ sạvạ nị̱ạ ka'án ña sü̱vi̱ ạ, sạkan' ña i̱in tẹ xini xa'an' nẹ yivi̱' nduu' ạ, kachi nị̱ạ.

13 Ndisụ nị̱ ndạtu'un' si̱'e kuitị̱' nị̱ạ xa'ạ' ạ, sạkan' ña yi'vi nị̱ạ tẹ judío jạạn'.

14 Tẹ ki̱i' xạ kumạ'in' vi̱ko' jạạn' ndii, nị̱ ki'vi̱ Jesús nuụ' kị̱'ẹ yụkun' ka'nu', tẹ nị̱ xạ'a' ạ sạnia'á ạ nẹ yivi̱'.

15 Sạkan' na nị̱ nạndạni̱ vạ tẹ judío jạạn' ka'án rạ ndii:

—Jạn', ¿sạạ kẹi̱' tụ xini tuní ya'ạ tẹ kaạ', sạkan' ña nï sạkuaạn rạ nuụ' ẹ'? —nị̱ kachi̱ rạ.

16 Tẹ nị̱ nạkui̱in Jesús ndii:

—Ña sania'á i̱ ndii, süụ' ña xini tuní mi̱i' i̱ nduu' ạ, süụ' jạạn' ndii ña xini tuní ña nị̱ tiạnụ' yu'ụ nduu' ạ.

17 Yọọ kạ kuni sạạ ña kuní Ndiosí ndii, kụndạni̱ nị̱ạ naa' ña xini tuní, ña taxi' Ndiosí, nduu' ña sania'á i̱, uun naa' ña xini tuní, ña ka'an' mi̱i' i̱, nduu' ạ.

18 I̱in tẹ ka'án ña ka'an' mi̱i' ndii, ña tiin' ka'nu' ña'a' nẹ yivi̱' kuitị̱' nduku' rạ, ndisụ tẹ nduku' ña tiin ka'nu' ña'a' ña nị̱ tiạnụ' ña'a' ndii, ña ndi̱xạ ka'án tẹ jạạn', tẹ süụ' tẹ uvi̱ nimá nduu' tụ rạ.

19 Ña ndi̱xạ nduu' ạ ndii, Moisés nị̱ sạya'á tụ'ụn ndẹi' Ndiosí ndạ'a' ndo'ó, ndisụ ndẹẹ i̱in ndọ' säxinú ạ. ¿Ndichun na kuni kạ'nị̱' ndọ' yu'ụ? —nị̱ kachi̱ ạ.

20 Tẹ nị̱ ka'ạn nẹ yivi̱' kua'ạ' jạạn' xiin' ạ ndii:

—Ña ndi̱vạ'ạ naá nimá ụn'. ¿Yọọ kuni kạ'nị̱' yo'ó? —nị̱ kachi̱ nị̱ạ.

21 Tẹ nị̱ ka'ạn Jesús xiin' nị̱ạ ndii:

—I̱in ndạạ' kuitị̱' chụụn ka'nu' nị̱ xạạ i̱, tẹ nandani̱ vạ sạkuu' ndọ'.

22 Moisés nị̱ sạya'á ña xa'a' ndọ' tuni̱ i̱in' tẹ kuali', teẹ' ndee sü̱ụ' mi̱i' rạ nị̱ chi̱kạndu'ụ' ndẹi' jạạn', sü̱ụ' jạạn' ndii tẹ xi̱i̱' yạta' ya'ạ kạ. Tẹ xaa' ndo'ó ña jạạn' xiin' tẹ kuali' teẹ' ndee kivi̱' sábado, ña xinạndieẹ' ẹ', nduu' ạ.

23 Vạ'ạ, xa'ạ' ña küni ka'nụ ndọ' tụ'ụn ndẹi' Ndiosí, ña nị̱ kẹ'i̱ Moisés, xa'a' ndọ' tuni̱ i̱in' tẹ kuali' teẹ' ndee kivi̱' sábado, ña xinạndieẹ' ẹ', nduu' ạ. Sạkan' na kuii', ¿ndichun na xi'é ndọ' xini ndọ' yu'ụ xa'ạ' ña nị̱ sạnda'a i̱ kạnii' i̱in' tẹ kuni kụvi̱ kivi̱' sábado, ña xinạndieẹ' ẹ'?

24 Vä'ạ yoo ạ ña natavạ' ndọ' kuenta ña kuní kạ kụndạni̱ kaxi' ndọ' sạạ yoo vạ'ạ kạ natavạ' ndạku ndọ' kuenta kuu' nẹ yivi̱' —nị̱ kachi̱ ạ.

Yo'o' ka'án Jesús mii' nị̱ ki̱ẹẹ ạ

25 Sạkan' tẹ nị̱ ka'ạn sạvạ nẹ ndiee' ñụụ Jerusalén jạạn' ndii:

—Sạạ nị̱ tẹ yivi̱' nanduku' ña'a', tẹ kạ'nị̱' ña'a' rạ chi̱.

26 Kọtọ ndọ', mii' chitu' kaạ' iin' rạ ka'án ndosọ' rạ, tẹ kö̱ọ' ka'án ndẹẹ i̱in ña'ạ xiin' rạ. ¿Teẹ' kuein' xạ nị̱ kạndi̱xa' tụ tẹ xa'ndia chuun' nuụ' ñụụ ẹ' ña tẹ kaạ' nduu' Cristo, ña nị̱ tiạnụ' Ndiosí sạkakú yoo'?

27 Ndisụ tẹ kaạ' ndii, xiní ẹ' mii' nị kịẹẹ rạ, tẹ ndii, kịị' kịxịn ña nduu' Cristo, ña tịạnụ' Ndiosí sạkakú yoo' ndii, ndẹẹ ịịn nẹ yivị' kụ̈nị mii' kịẹẹ ạ —nị kachị nịạ.

28 Sạkan' tẹ ti'e' nị ka'ạn Jesús kịị' sania'á ạ nuụ' kị'ẹ yụkun' jạạn' ndii:

—Ka'án ndo'ó ña xiní ndọ' yu'ụ, tẹ xiní tụ ndọ' mii' nị kịẹẹ ị. Süụ' kuạxị ña ka'an' mịi' ị, ndisụ ña nị tịạnụ' yu'ụ ndii, ña xachuun' ndạku nduu' ạ, tẹ xïní ña'a' ndo'ó.

29 Yu'ụ ndii, xiní ña'a' ị, sạkan' ña nuụ' ạ kuạxị ị. Tẹ ña jạạn' nị tị'vi' yu'ụ —nị kachị ạ.

30 Sạkan' tẹ nị xikạ tẹ jạạn' tịịn rạ Jesús, ndisụ ndẹẹ ịịn rạ nï kụvị tịịn ña'a', sạkan' ña tïạ'an tondịạ kivị' nuụ' Ndiosí.

31 Ndẹẹ sạạ kạnị ndii, kua'ạ' vạ nẹ yivị', nẹ ka'nị tẹịn nẹ kua'ạ' jạạn' ndii, nị ịnị nịạ xịnị nịạ Jesús, tẹ ka'án xiin' ta'an' nịạ ndii:

—Kịị' xaạ Cristo, ña tịạnụ' Ndiosí sạkakú yoo' ndii, ¿ñáá kua'ạ' kạ chụụn ka'nu' sạạ tẹ jạạn' tẹ sạkan' ña xaa' tẹ kaạ'? —nị kachị nịạ.

Sọ'ọ nị xạạ ạ kịị' nị xikạ tẹ xíin' tịịn rạ Jesús

32 Xa'ạ' jạạn' na kịị' nị xịnị tẹ fariseo ña ndatu'un' nẹ jạạn' xa'ạ' Jesús ndii, tẹ jạạn' xiin' sutụ kuu' nụu' ndii, nị tị'vi' rạ tẹ xíin', tẹ xito' yụkun', tẹ tịịn rạ Jesús.

33 Sạkan' tẹ nị ka'ạn Jesús ndii:

—Ndee ịịn xa'a' kạ yoo ị xiin' ndọ', tẹ nạndịko' ị nuụ' ña nị tịạnụ' yu'ụ.

34 Nạndụku' ndọ' yu'ụ, ndisụ kụ̈nị kạ ndọ' yu'ụ, tẹ mii' ku'ụn ị jạạn' ndii, kụ̈vị ku'ụn ndo'ó —nị kachị ạ.

35 Sạkan' tẹ nị ka'ạn xiin' ta'an' tẹ judío ndii:

—¿Mii' tụ kuni ku'ụn tẹ kaạ' tẹ kụ̈nị ña'a' ẹ'? Teẹ' kuni ku'ụn rạ mii' ndiee' nẹ ta'an' ẹ', nẹ nị xitịạ ị'nụ kua'ạn tẹịn nẹ tuku', tẹ sạnia'á rạ ndẹẹ nẹ tuku' jạạn'.

36 ¿Ndee ña kuni kachị ña nị ka'ạn rạ: “Nạndụku' ndọ' yu'ụ, ndisụ kụ̈nị kạ ndọ' yu'ụ, tẹ mii' ku'ụn ị jạạn' ndii, kụ̈vị ku'ụn ndo'ó”? —nị kachị xiin' ta'an' rạ.

Yo'o' ka'án Jesús ña Espíritu Santo nduu' ndẹẹ naa tịkui, te' taxi' kivị' ñụụ ẹ'

37 Kivị' ña ndi'i' ndọsọ' vịko' jạạn', ña nduu' kivị' ka'nu' kạ ndii, nị xịkuịịn ndịchị Jesús, tẹ nị ka'ạn ti'e' ạ nuụ' nẹ yivị' jạạn' ndii:

—Naa' ichí ịnị yọọ kạ ndii, na kịxịn nịạ nuụ' ị, tẹ tạxị ị tịkui kọ'ọ nịạ.

38 Yosọ' ạ nuụ' tụtụ Ndiosí mii' ka'án ạ xa'ạ' nẹ ịnị xini yu'ụ ndii: “Kạndẹtạ kua'ạ' tịkui, te' taxi' kivị' ñụụ, nimá nịạ”, kachi ạ —nị kachị Jesús.

39 Nị ka'ạn Jesús ña jạạn' xa'ạ' Espíritu Santo, ña xạ kuyatin' nạtịịn nẹ ịnị xini ña'a'. Kuạchị ndii tïạ'an xaạ Espíritu Santo nimá nẹ jạạn' kịị' sạkan', sạkan' ña tïạ'an kụvị Jesús, tẹ nạtịạkụ ạ, tẹ kị'ịn ka'nu' ña'a' Ndiosí.

Yo'o' nata'vi' ta'an' nẹ yivị' xa'ạ' Jesús

40 Sạkan' tẹ nị ka'ạn sạvạ nẹ yivị' kua'ạ' jạạn' kịị' nị xịnị sọ'ọ nịạ ña nị ka'ạn Jesús ndii:

—Ndịxạ xnạ'ạ nduu' ạ ndii, tẹ kaạ' nduu' tẹ ka'án tiakú tụ'ụn Ndiosí —nị kachị nịạ.

41 Tẹ sạvạ tụkụ nịạ ka'án ndii:

—Tẹ kaạ' nduu' Cristo, ña nị tịạnụ' Ndiosí sạkakú yoo' —nị kachị nịạ.

Ndisụ sạvạ tụkụ nịạ ka'án ndii:

—Kụ̈vị tuvị Cristo, ña sạkakú yoo', ñụụ ña naá nuụ' ñụ'u' Galilea,

42 sạkan' ña xạ xiní ẹ' ndii, yosọ' ạ nuụ' tụtụ Ndiosí mii' ka'án ạ ña sịạni' xika' David kụndụụ ña jạạn', tẹ ñụụ Belén, mii' nị kịẹẹ tẹ jạạn', kịẹẹ tụ ña jạạn' —nị kachị nịạ.

43 Sạkan' tẹ nị xạ'a' nata'vi' ta'an' nẹ yivị' kua'ạ' jạạn' xa'ạ' Jesús.

44 Tẹ sạvạ nẹ jạạn' nị kunị tịịn ña'a' tẹ ku'ụn ạ vị'ẹ kạạ, ndisụ ndẹẹ ịịn nịạ nï kụndịẹni sạạ ña jạạn'.

Küní ịnị tẹ xa'ndia chuun' kụnị rạ Jesús

45 Sạkan' tẹ nị nạndịko' tẹ xíin' jạạn' nuu' sutụ kuu' nụu' jạạn' xiin' nuụ' tẹ fariseo, tẹ nị ndạtu'ụn' ña'a' tẹ jạạn' ndii:

—¿Ndichun na kọ̈ọ' rạ ndiaka' ndọ' kuạxị ndọ'? —nị kachị rạ.

46 Tẹ nị nạkuịịn tẹ xíin' jạạn' ndii:

—Kọ̈ọ' kivị' nị xini sọ'ọ ndụ ka'án ndẹẹ ịịn tẹ yivị' naa ka'án tẹ jạạn' —nị kachị rạ.

47 Sạkan' na nị ka'ạn tẹ fariseo jạạn' xiin' rạ ndii:

—¿Teẹ' xạ nị xini xa'an' tụ tẹ jạạn' ndo'ó nị?

48 ¿Ñáá yoo i̱in ndąą' so'o' tę xa'ndia chuun', uun tę fariseo kandixa' ña ka'án tę jąąn', tuu ndǫ'?
49 Ndisų nę yivi̱' jąąn' ndii, nę xïní ndę̱ę ña ka'án tų'ų̱n ndę̱i' Ndiosí nduu' ni̱ą, tę nę xą yoo nacha'an' nduu' tų ni̱ą —ni̱ kachi̱ tę fariseo jąąn'.
50 I̱kan' tų ka'ni̱ Nicodemo, tę ni̱ xan ndi'ę' mii' ndu'ų' Jesús i̱in ñųu. Tę i̱in tę xachuun' inga' xiin' tę kuu' ka'nu' jąąn' nduu' tų tę jąąn', tę ni̱ ka'ą̱n rą xiin' i̱ngą tę ka'nu' jąąn' ndii:
51 —Täxi' tų'ų̱n ndę̱i' ę' kątun' ę' i̱in tę yivi̱' naa' tïą'an kų̱ni̱ sǫ'ǫ̱ ña'a' ę', tę kų̱ni̱ ę' ndee kuąchi̱ ni̱ xąą rą —ni̱ kachi̱ rą.
52 Tę ni̱ ka'ą̱n tę jąąn' xiin' rą ndii:
—¿Ñáá tę Galilea nduu' tų yo'ó? Sąkuaą̱n vą'ą ų̱n' ña ka'án tų'ų̱n ndę̱i' Ndiosí, ndę̱ę i̱in xaan' kuą̈są' ka'án ą ña ki̱ę̱ę i̱in tę ka'án tiakú tų'ų̱n Ndiosí ñųų ña naá nuų' ñų'u' Galilea —ni̱ kachi̱ rą.
53 [I̱kan' tę i̱'i̱n rą kua'ą̱n nu'ų vi̱'ę rą.

8

So'ǫ' ni̱ xąą ą ki̱i̱' ni̱ yoǫ ka'nu' i̱ni̱ Jesús xa'ą' i̱in ña' ni̱ nątuvi̱ xiin' tę yivi̱'

1 Tę Jesús kua'ą̱n xiki̱' ña nąni' Olivos.
2 Tę ki̱i̱' ni̱ kitų' tų̱kų kivi̱' ndii, ni̱ nąndi̱ko' tų̱kų̱ų Jesús nuų' ki̱'ę yų̱kun' jąąn', tę sąkuu' nę yivi̱' ni̱ ndę̱kui̱ę nuų' ą, tę ni̱ xi̱kų̱ndu'ų' ą sania'á ña'a' ą.
3 Sąkan' tę ni̱ ndę̱kui̱ę tų tę sania'á tų'ų̱n ndę̱i' Ndiosí, xiin' tę fariseo ndiaka' rą i̱in ña'a', ña' ni̱ nątuvi̱ xiin' tę yivi̱', tę ni̱ xą̱ni̱ ña'a' rą mą'in' nuų' Jesús.
4 Tę ni̱ ka'ą̱n rą xiin' ą ndii:
—Maestro, ña' yo'o' ndii, ni̱ nątuvi̱ a' xiin' tę yivi̱'.
5 Nuų' tų̱tų tų'ų̱n ndę̱i' Ndiosí ni̱ ka'ą̱n chuun' Moisés xiin' ę' ña ña'a' naa ña' kaą' ndii, kuní ą kų̱ų̱n yuų' ña'a' ę' ndę̱ę kų̱vi̱ a', kachi ą. Tę yo'ó, ¿ndee ña ka'án ų̱n'? —ni̱ kachi̱ rą.
6 Ni̱ ndątu'ų̱n' ña'a' rą ña jąąn', ndiani̱ tę ka'ą̱n ą i̱in ña kų̱vi̱ ti̱in kuąchi̱ ña'a' rą xa'ą'. Ndisų Jesús ndii, ni̱ nąkų̱tandi̱ę ą, tę ni̱ xą'a' ą ke'i ą nuų' ñų'u' xiin' nuų' ndą'a' ą.
7 Tę xa'ą' ą ña kayu'u' tę kayu'u' tę jąąn' nuų' ą, na ni̱ nąkui̱in ndąku ą, tę ni̱ ka'ą̱n ą xiin' rą ndii:
—I̱in ndo'ó, nę kǫ̈ǫ' ndę̱ę i̱in kuąchi̱, na kų̱ų̱n nųu' ña'a' yuų' —ni̱ kachi̱ ą.
8 Tę tų̱kų sąkan', ni̱ nąkų̱tandi̱ę ą, tę ni̱ xą'a' ą ke'i ą nuų' ñų'u' xiin' nuų' ndą'a' ą.
9 Ki̱i̱' ni̱ xi̱ni̱ sǫ'ǫ̱ rą ña jąąn' ndii, ni̱ xą'a' kiee' i̱'i̱n rą kua'ą̱n rą, xi̱'ną ką tę xi̱xą ką ni̱ xą'a' kiee' kua'ą̱n ndę̱ę ni̱ ndi̱'i̱ ndǫǫ rą, tę ni̱ ndoǫ ndee i̱in ndąą' Jesús xiin' ña' jąąn' iin' a' mą'in' jąąn'.
10 Sąkan' tę ni̱ nąkui̱in ndąku Jesús, tę ni̱ ndątu'ų̱n' ą ña' jąąn' ndii:
—¿Mii' kua'ą̱n sąkuu' tę tiin' kuąchi̱ yo'ó, nąą? ¿Ñáá nï kątun' ndę̱ę i̱in rą yo'ó? —ni̱ kachi̱ ą.
11 Tę ni̱ nąkui̱in ña' jąąn' ndii:
—Ndę̱ę i̱in rą, tákui'e —ni̱ kachi̱ a'.
Tę ni̱ ka'ą̱n ką Jesús xiin' a' ndii:
—Ni̱ ndę̱ę kątun' tų yu'ų̱ yo'ó, kua'an tę ndę̱ę vi̱ti̱n, tę ndę̱ę nuų' ku'ų̱n ę' ndii, sąą ką ų̱n' kuąchi̱ —ni̱ kachi̱ ą.]

Jesús nduu' ñu'ų̱ ña nia'á sąą iin' nimá nę yivi̱'

12 Tę tų̱kų ni̱, ni̱ ka'ą̱n Jesús xiin' nę yivi̱' kua'ą' jąąn' ndii:
—Yu'ų̱ nduu' ñu'ų̱ ña sayi'é nuų' nę yivi̱' i̱in yivi̱'. Yǫǫ ką ndikún yu'ų̱ ndii, kąką i̱in yaví ni̱ą, süų' jąąn' ndii sąyi'é i̱ nuų' ni̱ą, tę ña jąąn' taxi' kivi̱' ñųų ni̱ą ña kǫ̈ǫ' kivi̱' ndi'i' —kachi ą.
13 I̱kan' tę ni̱ ka'ą̱n tę fariseo xiin' ą ndii:
—Yo'ó ndii, xą mi̱i' ų̱n' nduu' ų̱n' tę ndiee' yų̱'u' ų̱n' xa'ą' ų̱n', sąkan' na kuii' ndïaa ya'vi' ña ndiee' yų̱'u' ų̱n' jąąn' —ni̱ kachi̱ rą.
14 Tę ni̱ nąkui̱in Jesús nuų' rą ndii:
—Teę' ndee xą mi̱i' yu'ų̱ nduu' i̱ tę ndiee' yų̱'u' i̱ xa'ą' i̱ ndii, ndiaa ya'vi' ą, sąkan' ña xiní i̱ mii' ni̱ ki̱ę̱ę i̱, tę xiní tų i̱ mii' kua'ą̱n i̱. Ndisų ndo'ó ndii, xïní ndǫ' mii' ni̱ ki̱ę̱ę i̱, tę ni̱ ndę̱ę xïní tų ndǫ' mii' kua'ą̱n i̱.
15 Ndo'ó ndii, natavą' ndǫ' kuenta kuu' i̱ ndę̱ę naa xaa' nę nduu' kuenta i̱in yivi̱'. Tę yu'ų̱ ndii, nätavą' i̱ kuenta kuu' ndę̱ę i̱in nę yivi̱'.
16 Ndisų naa' nątavą' i̱ kuenta kuu' ni̱ą ndii, ndiaa ya'vi' ą, sąkan' ña süų' i̱in ndąą' mi̱i' i̱ xaa' ña jąąn', süų' jąąn' ndii yų̱va' i̱, ña ni̱ ti̱ąnų' yu'ų̱, xaa' inga' ą xiin' i̱.

17 Nuu' tu'un ndei' mii' ndo' yoso' ña ka'án ndii, naa' uvi ta'an te yivi' ndiee' yu'u', te nakuitá ña ka'án ra ndii, ndiaa ya'vi' a, kachi a.
18 Va'a, xa mii' yu'u nduu' i te ndiee' yu'u' i xa'a' i, te yuva' i, ña ni tianu' yu'u, nduu' ingá ña ndiee' yu'u' tu xa'a' i —ni kachi a.
19 Sakan' te ni ka'an te fariseo jaan' xiin' a ndii:
—¿Mii' ndu'u' yuva' un' jaan'? —ni kachi ra.
Te ni ka'an a xiin' ra ndii:
—Xïní ndo' yu'u, ni ndee xïní tu ndo' yuva' i. Naa' xiní ndo' yu'u ndii, xiní tu ndo' yuva' i —ni kachi a.
20 Te sakuu' ña jaan' ni ka'an Jesús kii' sania'á a nuu' ki'e yukun' ka'nu' yatin mii' taan' ne yivi' limuxtan. Te ndee iin kö'o' ni tiin' ña'a', sakan' ña tïa'an tondia kivi' nuu' Ndiosí.

Yo'o' ka'án Jesús ña kü'vi ku'un te jaan' mii' ku'un a

21 Te ni ka'an ka Jesús xiin' ne yivi' jaan' ndii:
—Yu'u ndii, ku'un i, te nanduku' ndo'ó yu'u, ndisu kuiso ndo' kuachi ndo' te kuvi ndo', sakan' ña mii' ku'un i jaan' ndii, kü'vi ku'un ndo'ó ikan' —ni kachi a.
22 Sakan' te ni ka'an te judío ndii:
—Tee' xanini te kaa' ka'ni' xiin' mii' ra, sakan' na ka'án ra ndii: "Mii' ku'un i jaan' ndii, kü'vi ku'un ndo'" —ni kachi ra.
23 Te ni ka'an Jesús xiin' ra ndii:
—Ndo'ó ndii, ninu ni kiee ndo', te yu'u ndii, ninu ni kiee i. Ndo'ó ndii, ne yivi' kuenta iin yivi' yo'o' nduu' ndo', te yu'u ndii, sü'vi i.
24 Sakan' na kuii' ni ka'an i xiin' ndo' ña kuiso ndo' kuachi ndo', te kuvi ndo'. Sakan' ña naa' kändixa' ndo' ña yu'u nduu' i ndii, kuiso ndo' kuachi ndo', te kuvi ndo' —ni kachi a.
25 Sakan' te ni ndatu'un' ña'a' ra ndii:
—¿Yoo nduu' yo'ó na sakan'? —ni kachi ra.
Te ni ka'an a xiin' ra ndii:
—Xa ni ka'an i ndee ña nuu' xiin' ndo' yoo nduu' i.
26 Yoo kua'a' ña kuvi ka'an i xa'a' ndo' xiin' ña kuvi natava' i kuenta kuu' ndo', ndisu yu'u ndii, ña ni xini so'o i ka'án ña ni tianu' yu'u kuiti' ka'án i nuu' ne yivi' iin yivi', te ña jaan' ndii, ña ndixa ka'án a —ni kachi Jesús.
27 Ndisu nï kundani te jaan' ña xa'a' yuva' e' Ndiosí ni ka'an a xiin' ra.
28 Sakan' na ni ka'an Jesús xiin' ra ndii:
—Kii' ndani'i ndo' yu'u, ña nduu' tu te yivi' ndii, nakuni ndo' ña yu'u nduu' i, te ndee iin chuun xäa' i kuenta mii' i, sü'u' jaan' ndii, saa nii' ni sania'á yuva' i yu'u kuiti' ka'án i.
29 Sakan' ña, ña jaan' ni tianu' yu'u, te yoo a xiin' i, nï nakoo iin ndaa' a yu'u, sakan' ña ndi'i' ni kivi' xaa' i ña xtani a —ni kachi a.
30 Te kii' ni ka'an Jesús ña jaan' ndii, kua'a' va ne yivi' ni ini xini ña'a'.

Yo'o' ka'án Jesús ña su'vi a nduu' ña ndixa ña sandoó ndiká ne yivi' nuu' kuachi nia

31 Sakan' te ni ka'an Jesús xiin' te judío, te ini xini ña'a' jaan' ndii:
—Naa' kuita ni'i ndo' nuu' tu'un ña sania'á i ndii, kundu xna'a ndo' ne ndikún ichi' i,
32 te kundani ndo' ña ndixa, te ña ndixa jaan' sandoó ndiká ndo'ó nuu' ña xiko' ni'i' ndo'ó —ni kachi a.
33 Te ni ka'an te jaan' xiin' a ndii:
—Siani' xika' Abraham nduu' ndu'u. Ndee iin kivi' tïa'an vikо ni'i' ndee iin te yivi' ndu'u. Sakan' na kuii', ¿ndichun ka'án un' ña ndoo ndiká ndu? —ni kachi ra.
34 Te ni ka'an Jesús xiin' ra ndii:
—Ña ndaku ka'án i xiin' ndo' ña sakuu' ne xaa' kuachi ndii, ndee naa tiin' u'vi ña'a' kuachi jaan', te xika' nuu' nia nuu' a.
35 Iin ne xika' nuu' kuiti' ndii, ndöo xachi' ne jaan' kundu'u' nia vi'e xto'o nia jaan', ndisu si'e ne xiin' vi'e ndii, ndoo xachi' ne jaan' kundu'u' nia ikan'.
36 Sakan' na kuii' naa' yu'u, ña nduu' si'e Ndiosí, sandoó ndiká ndo'ó ndii, ndoo ndiká xachi' ndo'.
37 Xiní i ña siani' xika' Abraham nduu' ndo', ndisu kuni ka'ni' ndo' yu'u, sakan' ña küni natiin ndo' tu'un ña ka'án i.
38 Yu'u ndii, ña ni xini nduchi' nuu' i xaa' yuva' i kii' ni yoo i xiin' a ka'án i, te

ndo'ó ndii, ña xini so'o ndo' ka'án yuva' ndo' xaa' ndo' —ni kachi a.

Yo'o' ka'án Jesús ña si'e ña ndivа'a nduu' te kuni ka'ni' ña'a'

39 Te ni ka'an ra xiin' Jesús ndii:

—Abraham nduu' yuva' ndu —ni kachi ra.

Te ni ka'an a xiin' ra ndii:

—Naa' ndixa xna'a yuva' ndo' nduu' Abraham ndii, iin kachi saa ndo' naa ni xaa te jaan'.

40 Te vitin ndii, tee' ndee ka'án i xiin' ndo' ña ndixa, ña ni xini so'o i nuu' Ndiosí ndii, kuni ka'ni' ndo' yu'u. Abraham ndii, köo' kivi' saa ra ña jaan' naa' tiaku ra.

41 Ndo'ó ndii, naa ña xaa' yuva' xna'a ndo' xaa' ndo' —ni kachi a.

Sakan' te ni ka'an ra xiin' a ndii:

—Ndu'u ndii, süu' si'e ña' xika' sii' xiin' ndee ka te yivi' nduu' ndu, iin ndaa' kuiti' yuva' ndu yoo, te ña jaan' nduu' Ndiosí —ni kachi ra.

42 Te ni ka'an Jesús xiin' ra ndii:

—Naa' Ndiosí xna'a nduu' yuva' ndo' ndii, kundani ndo' yu'u, sakan' ña nuu' ña jaan' ni kiee i, te ni xaa i. Te süu' kuenta mii' i kuaxi i, süu' jaan' ndii Ndiosí ni ti'vi' yu'u te kuaxi i.

43 ¿Ndichun na kündani ndo' ña ka'án i? Kündani ndo' a sakan' ña küni natiin ndo' ña ka'án i xiin' ndo'.

44 Yuva' ndo'ó ndii, ña ndivа'a nduu' a, te ña kuní ña jaan' kuiti' xaa' ndo'. Ña jaan' ndii, ña xa'ni' ne yivi' nduu' a ndee ña nuu', te köo' kivi' xachuun' ndaku a, sakan' ña süu' ña kumi' ña ndaku nduu' a. Te kii' ka'án a tun vixi ndii, ka'án a saa kuu' mii' a, sakan' ña ña vixi nduu' a, te suvi a nduu' xa'ndu sakuu' tun vixi.

45 Te yu'u ndii, xa'a' a ña ña ndixa ka'án i xiin' ndo' ndii, küni kandixa' ndo' a.

46 ¿Yoo nduu' ndo'ó kuvi tiin kuachi yu'u, te nia'a ndo' ña ni xaa i kuachi jaan'? Ña ndixa ka'án i xiin' ndo', ¿ndichun na kändixa' ndo' a?

47 Ne nduu' kuenta Ndiosí ndii, natiin' va'a nia tu'un ka'án Ndiosí, te ndo'ó ndii, nätiin' va'a ndo' a, sakan' ña süu' kuenta a nduu' ndo' —ni kachi a.

Yo'o' ka'án Jesús ña xa yoo a ndee kii' tïa'an koo Abraham

48 Sakan' te ni ka'an te judío jaan' xiin' a ndii:

—Ña ndaku xna'a ka'án ndu kii' ka'án ndu ña iin te Samaria nduu' un', sakan' ña naá ña ndivа'a nimá un' —ni kachi ra.

49 Te ni ka'an a xiin' ra ndii:

—Köo' ña ndivа'a naá nimá yu'u. Yuva' i kuiti' tiin' ka'nu' i, te ndo'ó ndii, tïin' ka'nu' ndo' yu'u.

50 Yu'u ndii, ndüku' i ña tiin' ka'nu' ne yivi' yu'u. Yoo iin ña nduku' ña jaan', te ña jaan' nduu' ña kandei' ka'an ña jaan'.

51 Ña ndaku ka'án i xiin' ndo' ña yoo ka ita' ni'i nuu' ña ka'án i ndii, köo' kivi' kuvi nia —ni kachi a.

52 Sakan' te ni ka'an te judío jaan' xiin' a ndii:

—Vitin kundani xna'a ndu ña naá ña ndivа'a nimá un', sakan' ña Abraham xiin' sakuu' te ni ka'an tiakú tu'un Ndiosí ndii, ni xi'i ra. Te yo'ó ka'án ña yoo ka ita' ni'i nuu' ña ka'án un' ndii, köo' kivi' kuvi nia, kachi un'.

53 ¿Ñáá tuu yo'ó ña te ka'nu' ka nduu' un' te sakan' te xii' yata' e' Abraham? Te jaan' ndii, ni xi'i ra, te ni xi'i tu sakuu' te ni ka'an tiakú tu'un Ndiosí. ¿Yoo nduu' yo'ó, tuu un', na ka'án un' sakan'? —ni kachi ra.

54 Te ni ka'an Jesús xiin' ra ndii:

—Naa' tiin ka'nu' xiin' mii' mii' i ndii, ndïaa ya'vi' a. Yuva' i nduu' ña tiin' ka'nu' yu'u, ña ka'án ndo'ó nduu' Ndiosí ndo'.

55 Ndisu xïní ña'a' ndo', te yu'u ndii, xiní ña'a' i. Te naa' ka'an i ña xïní ña'a' i ndii, te xini xa'an' kundu i ndee naa ndo'ó. Ndisu xiní ña'a' i, te saxinú i tu'un ka'an' a.

56 Abraham, te xii' yata' ndo' jaan' ndii, va'a va ni kuni ra kii' ni xini ra ña kixin i iin yivi' yo'o', te ni xini xna'a ra a, te va'a va ni kuni ra —ni kachi a.

57 Sakan' te ni ka'an te judío jaan' xiin' a ndii:

—Jan', ni ndee uvi xiko uxi kuiya kümi' un', ¿saa kuvi ka'án un' ña xa ni xini un' Abraham? —ni kachi ra.

58 Sakan' te ni ka'an Jesús xiin' ra ndii:

—Ña ndaku ka'an i xiin' ndo' ña kii' kuní ka koo Abraham ndii, yu'u nduu' i —ni kachi a.

59 Sąkan' tę nį kį'įn rą yuų' tę kųųn yuų' ña'a' rą. Ndisų nį nąka'nį sį'e ą tęin nę yivį' kua'ą' jąąn', tę nį kętą ą nuų' kį'ę yųkun' ka'nu' jąąn' kua'ąn ą.

9

Yo'o' nį sąnda'a Jesús įin tę kui'e ndųchi' nuų'

1 Tę kiį' xka'ndíá Jesús kua'ąn ą ndii, nį xįnį ą įin tę kui'e ndųchi' nuų', tę xą sąkan' kaa' ndęę nį tuvį rą.

2 Tę nį ndątu'ųn' ña'a' tę ndą'a' xa'ą' ą ndii:

—Rabí, ¿yǫǫ nį xąą kuąchį na kui'e ndųchi' nuų' tę kaą' nį tuvį rą? ¿Ñáá mįį' rą, uun ñáá yųva' sį'i' rą? —nį kachį rą.

3 Tę nį nąkuįįn Jesús nuų' rą ndii:

—Nį ndęę tę kaą' nï xąą kuąchį, tę nį ndęę yųva' sį'i' rą nï xąą kuąchį na kaa' rą sąkan'. Süų' jąąn' ndii sąkan' kaa' rą tę nia'ą Ndiosí chųųn ka'nu' ą kivį' ñųų rą sąą į.

4 Kuní ą sąą į chųųn ña nį sąkuiso' chuun' ña nį tįąnų' yu'ų sąą į ña kuní ką kuąą'. Sąkan' ña kiį' kųñųu ndii, kǫǫ' kųvį sąchuun' ką.

5 Vįtįn ña yoo į įin yivį' yo'o' ndii, nduu' į ñu'ų ña nia'á sąą kuu' Ndiosí —nį kachį ą.

6 Tę kiį' ndį'į nį ka'ąn ą ña jąąn' ndii, nį kǫndįą tiasį'i ą ñų'u', tę nį xą'ą ą nde'į, tę nį sąką' ña'a' ą ndųchi' nuų' tę kui'e nuų' jąąn'.

7 Tę nį ka'ąn ą xiin' rą ndii:

—Kua'an, tę nątįą ųn' nuų' ųn' pila ña nani' Siloé —nį kachį ą xiin' rą.

(Tę Siloé jąąn' kuni kachį ą tįkui tę nį nąchįkanų'.) Sąkan' tę nį kętą rą kua'ąn rą, tę nį nątįą rą nuų' rą, tę kiį' nį nąndįko' rą vį'ę rą ndii, xą kųvį xto'ni' rą.

8 Sąkan' tę nę ndiee' yątįn vį'ę rą xiin' įngą nę xiní ña tę kui'e nuų' nį nduų rą ndii, nį ka'ąn xiin' ta'an' nįą ndii:

—¿Tę kaą' nduu' tę xi ndu'ų' xikán xų'un' yi'e' yųkun' nų'? —nį kachį nįą.

9 Sąvą nįą ka'án ndii:

—Sųvį rą.

Tę sąvą tųkų nįą ka'án ndii:

—Süvį rą, teę' ndee naa kaa' tę jąąn' kaa' rą —nį kachį nįą.

Tę nį ka'ąn mįį' tę jąąn' xiin' nįą ndii:

—Yu'ų nduu' į —nį kachį rą.

10 Sąkan' na kuii' nį ndątu'ųn' ña'a' nįą ndii:

—¿Sąą nį xąą ą, tę nį nunįą' ndųchi' nuų' ųn'? —nį kachį nįą xiin' rą.

11 Tę nį nąkuįįn rą ndii:

—Tę yivį', tę nąni' Jesús, nį xą'ą nde'į, tę nį sąką' rą ą ndųchi' nuų' į, tę nį ka'ąn rą xiin' į ndii: "Kua'an, tę nątįą ųn' nuų' ųn' pila Siloé", nį kachį rą. Sąkan' tę nį xa'ąn nątįą į nuų' į, tę nį nunįą' ndųchi' nuų' į —nį kachį rą.

12 Sąkan' tę nį ndątu'ųn' ña'a' nįą ndii:

—¿Mii' yoo tę jąąn'? —nį kachį nįą.

Tę nį nąkuįįn rą nuų' nįą ndii:

—Xïní į —nį kachį rą.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kiį' nį ndątu'ųn' tę fariseo sąą nį xąą, tę nį nunįą' ndųchi' nuų' tę kui'e nuų' jąąn'

13 Tę nį xan ndįąką nę yivį' tę nį nduų tę kui'e nuų' jąąn' nuų' tę fariseo.

14 Tę kivį' sábado, ña xinąndieę' nę yivį', nį xą'ą Jesús nde'į, tę nį nųnia' ą ndųchi' nuų' tę jąąn'.

15 Sąkan' na kuii' nį ndątu'ųn' tų ña'a' tę fariseo jąąn' sąą nį xąą ą, tę nį nunįą' ndųchi' nuų' rą. Tę nį ka'ąn tę jąąn' ndii:

—Nį sąką' rą nde'į ndųchi' nuų' į, tę nį nątįą į nuų' į, tę kųvį xito' į vįtįn —nį kachį rą.

16 Sąkan' na nį ka'ąn sąvą tę fariseo jąąn' ndii:

—Tę nį xąą ña kaą' ndii, süų' kuenta Ndiosí nduu' rą, sąkan' ña xa'nú rą kivį' sábado, ña xinąndieę' ę' —nį kachį rą.

Tę sąvą tųkų rą ka'án ndii:

—Naa' tę ndiso' kuąchį nduu' rą ndii, kǔvį sąą rą chųųn ka'nu' ña xaa' rą jąąn' —nį kachį rą.

Xa'ą' ą jąąn' na nï nakuitá kuento rą.

17 Sąkan' na nį ndątu'ųn' tukuu' rą tę nį nduų tę kui'e nuų' jąąn' ndii:

—¿Yǫǫ nduu' tę nį nųnia' ndųchi' nuų' ųn' jąąn', tuu ųn'? —nį kachį rą.

Tę nį nąkuįįn rą ndii:

—Įin tę ka'án tiakú tų'ųn Ndiosí nduu' rą —nį kachį rą.

18 Ndisų tę judío, tę sana'má ña'a' jąąn' ndii, nï kąndįxa' rą naa' tę kui'e nuų' nį nduų tę jąąn'. Sąkan' na kuii' nį kąną rą yųva' sį'i' tę jąąn',

19 tę nį ndątu'ųn' ña'a' rą ndii:

—¿Ñáá si'ę ndo'ó nduu' tę yǫ'ǫ', tę ka'án ndǫ' nį tuvį kui'e nduchi' nuų'? Naa' sąkan' ndii, ¿sąą kųvį xto'ni' rą vįtįn? —nį kachį rą.

20 Tę nį nąkuįįn yųva' sį'i' tę jąąn' ndii:

—Xiní ndų ndii, si'ę ndų nduu' tę kaą', tákui'e. Tę xiní tų ndų ña tę kui'e nduchi' nuų' nduu' rą nį tuvį rą.

21 Ndisų xïní ndų sąą nį xąą ą, tę kųvį xito' rą vįtįn, nį ndęę xïní tų ndų yǫǫ nį nųnia' nduchi' nuų' rą. Ndątu'ųn' ndǫ' mįį' rą, tę xįxą nduu' rą, kųvį ka'ąn rą xiin' ndǫ' yǫǫ nį xąą ña jąąn' —nį kachį nįą.

22 Nį ka'ąn yųva' sį'i' rą ña jąąn' xa'ą' ą ña yi'vi nįą tę judío jąąn', sąkan' ña xą nį nąkątą tę jąąn' kuento rą ña naa' yǫǫ ką ndįęę yų'u' ña Jesús nduu' Mesías, ña sakakú nę yivį' ndii, xtą'ni' xąchi' ña'a' rą, tę kǖndųų ką nę jąąn' kuenta vį'ę mii' nakayá nę yivį' ñųų jąąn'.

23 Xa'ą' ą jąąn' na kuii' nį ka'ąn yųva' sį'i' tę jąąn' ndii: “Ndątu'ųn' ndǫ' mįį' rą, tę xįxą nduu' rą”, nį kachį nįą.

24 Sąkan' tę nį kąną rą tę nį nduų tę kui'e nuų' jąąn' įchi' ña uvį, tę nį ka'ąn rą xiin' rą ndii:

—Ndiosí kuní ą tįįn ka'nu' ųn', sąkan' ña xiní ndų ndii, įįn tę ndiso' kuąchį nduu' tę jąąn' —nį kachį rą.

25 Sąkan' tę nį ka'ąn tę jąąn' xiin' rą ndii:

—Naa' tę ndiso' kuąchį nduu' rą, xïní yu'ų, įįn ndąą' kuįtį' ña'ą xiní į ndii, tę kui'e nuų' nį nduų į, tę vįtįn ndii, kųvį xto'ni' į —nį kachį rą.

26 Tę tųkų nį nį ka'ąn rą xiin' tę jąąn' ndii:

—¿Ndee ña nį xąą rą xiin' ųn'? ¿Sąą nį xąą rą, tę nį nųnia' rą ndųchi' nuų' ųn'? —nį kachį rą.

27 Tę nį ka'ąn tę jąąn' xiin' rą ndii:

—Xą nį ka'ąn į xiin' ndǫ', tę küni kąndįxa' ndǫ'. ¿Ndichun na kuni kųnį sǫ'ǫ tųkųų ndǫ' ña xą nį ka'ąn į? ¿Ñáá kuni kųndikųn tų ndo'ó įchi' tę jąąn'? —nį kachį rą.

28 Sąkan' tę nį kąnįą'a rą xiin' tę jąąn' ka'án rą ndii:

—Yo'ó nduu' tę ndikún įchi' tę jąąn', ndisų ndu'ų ndii, tę ndikún įchi' Moisés nduu' ndų.

29 Xiní ndų ña nį ka'ąn Ndiosí xiin' Moisés, ndisų tę jąąn' ndii, xïní ndų mii' nį kįęę rą —nį kachį rą.

30 Tę nį ka'ąn tę jąąn' xiin' rą ndii:

—Ña jąąn' nduu' ña nandanį vą yu'ų ña xïní ndo'ó mii' nį kįęę rą, ndisų nį sąnda'a rą ndųchi' nuų' į.

31 Xiní ę' ndii, xäa' Ndiosí kuenta ña ka'án nę ndiso' kuąchį, ndisų xaa' ą kuenta ña ka'án nę ki'in' ka'nu' ña'a', tę xaa' nįą ña kuní ą.

32 Ndęę nį xįkąndu'ų' įįn yivį' ndii, tïą'an kųnį ę' kuento ña nį nųnia' įįn tę yivį' ndųchi' nuų' įįn nę kui'e ndųchi' nuų' ndęę nį tuvį nįą.

33 Naa' süų' tę nį kįęę nuų' Ndiosí nduu' tę jąąn' ndii, kǫǫ' xąchi' ą kųvį sąą rą —nį kachį rą.

34 Tę nį ka'ąn rą xiin' tę jąąn' ndii:

—Yo'ó, tę ndiso' kuąchį ndęę nį tuvį ųn', ¿yǫǫ nduu' yo'ó, tuu ųn', na kuni sąnia'á ųn' ndu'ų? —nį kachį rą.

Sąkan' tę nį xtą'ni' xąchi' ña'a' rą vį'ę mii' nakayá nę ñųų jąąn'.

Yo'o' ka'án Jesús yǫǫ nduu' nę kui'e nuų' nuų' Ndiosí

35 Nį xįnį Jesús kuento ña nį xtą'ni' rą tę jąąn' vį'ę jąąn', tę kiį' nį xįnį ña'a' ą, tę nį ndątu'ųn' ña'a' ą ndii:

—¿Ñáá įnį ųn' xini ųn' ña nduu' si'ę Ndiosí? —nį kachį ą.

36 Tę nį ka'ąn rą xiin' ą ndii:

—¿Yǫǫ nduu' ña jąąn', tákui'e, tę įnį į kųnį ña'a' į? —nį kachį rą.

37 Tę nį ka'ąn Jesús xiin' rą ndii:

—Xą nį xįnį ña'a' ųn', tę sųvį į nduu' ña ndatu'un' xiin' ųn' vįtįn —nį kachį ą.

38 Įkan' tę, nį ka'ąn rą xiin' ą ndii:

—Tákui'e, įnį į xini į yo'ó —nį kachį rą.

Tę nį xąka'nu' ña'a' rą.

39 Tę nį ka'ąn Jesús ndii:

—Nį xąą į įįn yivį' yo'o', tę nia'ą nę yivį' sąą yoo nimá nįą nuų' Ndiosí, sąkan' tę nunįą' ndųchi' nuų' nę kui'e nuų', tę nę tuu ña tuvi' nuų' nįą ndii, kųkui'e nuų' nįą —nį kachį ą.

40 Tę nį xįnį sǫ'ǫ sąvą tę fariseo, tę ita' yątįn nuų' ą jąąn', ña nį ka'ąn ą, tę nį ka'ąn rą ndii:

—¿Ñáá tę kui'e nuų' nduu' tų ndu'ų, kachi ųn'? —nį kachį rą.

41 Tę nį ka'ąn ą xiin' rą ndii:

—Naa' tẹ kui'e nuụ' nduu' ndọ' ndii, kọ̈ọ' kuạchị ndọ', ndisụ xa'ạ' ạ ña ka'án ndọ' ña tuvi' nuụ' ndọ' ndii, yoo na yoo kuạchị ndọ'.

10

Yo'o' ka'án Jesús xa'ạ' uvị tạ'an nuụ' tẹ pạxto

1 'Ña ndạku ka'án ị xiin' ndọ' ña yọọ kạ kua'ạn kạạ nuụ' namạ mii' ñu'u' mbẹẹ, tẹ xkä'ndíá rạ yi'e' ndii, ịin tẹ kui'nạ' nduu' rạ, tẹ nduu' tụ rạ tẹ kui'nạ' mịi' kuu'.

2 Ndisụ tẹ nduu' xnạ'ạ tẹ pạxto mbẹẹ jạạn' ndii, yi'e' xka'ndíá rạ.

3 Tẹ xito' yi'e' ndii, nunia' rạ ạ nuụ' tẹ pạxto jạạn', tẹ xini sọ'ọ mbẹẹ tachị' yụ'u' tẹ pạxto, tẹ kana' rạ ri' xiin' kivị' ri', tẹ tavạ' rạ ri'.

4 Tẹ kịị' tavạ' rạ sạkuu' sanạ mịi' rạ ndii, ni'i' ịchi' rạ nuụ' ri' kua'ạn rạ, tẹ ndikún ri' xatạ' rạ, sạkan' ña nakuni ri' tachị' rạ.

5 Ndisụ ịin tẹ ndịvạ'ạ ndii, kụ̈ndikụn ña'a' ri', sü̱ụ' jạạn' ndii kụnụ ri' nuụ' rạ, sạkan' ña xïní ri' tachị' rạ —nị kachị ạ.

6 Nị ka'ạn ndịạạ Jesús ña jạạn', ndisụ nï kụndạnị tẹ jạạn' ndee ña kuni kachị ạ.

Yo'o' ka'án Jesús ña mịi' ạ nduu' tẹ pạxto vạ'ạ

7 Tẹ nị ka'ạn kạ Jesús xiin' rạ ndii:

—Ña ndạku ka'án ị xiin' ndọ' ndii, yu'ụ nduu' ndẹẹ naa yi'e' kọrra mii' ñu'u' mbẹẹ.

8 Sạkuu' tẹ nị kịxịn xị'nạ kạ tẹ sạkan' yu'ụ ndii, tẹ kui'nạ' nduu' rạ, tẹ nduu' tụ rạ tẹ kui'nạ' mịi' kuu', sạkan' na nï xaa' mbẹẹ jạạn' kuenta kuu' rạ.

9 Yu'ụ nduu' yi'e', tẹ yọọ kạ ko'ni' yi'e' yo'o' ndii, kakụ nịạ. Tẹ kụndụụ nịạ ndẹẹ naa mbẹẹ, ti' ko'ni', tẹ kịee' ri', tẹ ni'ị' ri' ịtịạ kạxị' ri'.

10 Tẹ kui'nạ' ndii, kuạxị rạ tẹ sạkui'na' rạ, tẹ kạ'nị' rạ, tẹ sạndọñu'u' rạ. Ndisụ yu'ụ ndii, kuạxị ị tẹ kọọ kivị' ñụụ ndọ', tẹ kọọ kua'ạ' ạ.

11 'Yu'ụ nduu' tẹ pạxto vạ'ạ, tẹ pạxto vạ'ạ ndii, taxi' rạ kivị' ñụụ rạ xa'ạ' mbẹẹ sanạ rạ.

12 Ndisụ tẹ xiku'ún ya'vi' ndii, tẹ pạxto tatú kuịtị' nduu' rạ. Tẹ sü̱ụ' tẹ xiin' sanạ mbẹẹ jạạn' nduu' rạ, sạkan' na kịị' xito' rạ kuạxị lobo ndii, nakoo' rạ mbẹẹ jạạn', tẹ xinu' rạ. Tẹ tiin' lobo jạạn' mbẹẹ, tẹ kikụ' ña'a' ri'.

13 Sạkan' xaa' rạ, sạkan' ña tẹ xiku'ún ya'vi' kuịtị' nduu' rạ, tẹ ndï'nị rạ xa'ạ' mbẹẹ jạạn'.

14 Yu'ụ ndii, tẹ pạxto vạ'ạ nduu' ị. Tẹ xiní ị mbẹẹ sanạ ị, tẹ xiní tụ ti' jạạn' yu'ụ,

15 sạạ nii' xiní yụva' ị Ndiosí yu'ụ ndii, nii' sạkan' tụ xiní ña'a' ị. Tẹ taxi' ị kivị' ñụụ ị xa'ạ' mbẹẹ jạạn'.

16 Tẹ kumi' tụ ị ịngạ kạ mbẹẹ, ti' ñü'u' tịxịn kọrra yo'o', ku'ụn nạkạ tụ ị ti' jạạn', tẹ kụnị sọ'ọ ri' tachị' ị. Tẹ kụndụụ ri' ịin ndạạ' tị'vị, tẹ ịin ndạạ' yu'ụ kụndụụ tẹ pạxto ri'.

17 Xa'ạ' ạ jạạn' na kundanị yụva' ị yu'ụ, sạkan' ña taxi' ị kivị' ñụụ ị, tẹ kụvị ị xa'ạ' ri', tẹ nạtịạkụ ị.

18 Ndẹẹ ịin nẹ yivị' kụ̈vị tụ'ụn kivị' ñụụ ị xiin' ña kuní mịi' nịạ, sü̱ụ' jạạn' ndii sanakua'a mịi' yu'ụ ạ. Sạkan' ña kumi' ị ndịẹẹ' tẹ tạxị ị kivị' ñụụ ị, tẹ kumi' tụ ị ndịẹẹ' tẹ nạtịạkụ ị. Ña jạạn' nduu' ña nị sạkuiso' chụụn yụva' ị yu'ụ sạạ ị —nị kachị ạ.

19 Tẹ kịị' nị xịnị sọ'ọ tẹ judío jạạn' ña nị ka'ạn ạ ndii, tụkụ nị nị nạtạ'vi' ta'an' rạ.

20 Kua'ạ' tẹ jạạn' nị ka'ạn ndii:

—Ña ndịvạ'ạ naá nimá tẹ kaạ', sü̱ụ' tẹ kuu' kaxi' nduu' rạ, ¿ndichun na xini sọ'ọ kạ ndọ' ña ka'án rạ? —nị kachị rạ.

21 Tẹ ịngạ rạ nị ka'ạn ndii:

—Tụ'ụn ña ka'án tẹ kaạ' ndii, sü̱ụ' ña ka'án tẹ naá ña ndịvạ'ạ nimá nduu' ạ, sạkan' ña ịin tẹ naá ña ndịvạ'ạ nimá ndii, kụ̈vị nụnia' rạ ndụchi' nuụ' nẹ kui'e ndụchi' nuụ' —nị kachị rạ.

Küni kạndịxa' tẹ judío jạạn' ña si'ẹ Ndiosí nduu' Jesús

22 Kịị' nị nạsukụ vịko' ña xaka'nu' nẹ yivị' kivị' ña nị sạnạkua'a tụkụụ nịạ yụkun' ka'nu' ndạ'a' Ndiosí ndii, yoọ' vịxịn nduu' ạ.

23 Tẹ xika' Jesús mii' iin' yụkun' ka'nu' vị'ẹ ndiká xa'ạ' ña nạni' yi'e' Salomón.

24 Sạkan' tẹ nị xịnụndụụ ña'a' tẹ judío, tẹ kuu' nụu', tẹ nị ndạtu'ụn' ña'a' rạ ndii:

—¿Ạmạ vị' kun ndịko' ña ndiatu' ndụ xaa' ụn'? Naa' yo'ó nduu' Cristo, ña sạkakú nẹ yivị' ndii, ka'ạn kaxi' ụn' xiin' ndụ —nị kachị rạ.

25 Tẹ nị ka'ạn Jesús xiin' rạ ndii:

—Xạ nị ka'ạn ị xiin' ndọ' tẹ kändixa' ndọ'. Chụụn ka'nu' ña xaa' ị kuenta yụva' ị Ndiosí nduu' ña nia'á yọọ nduu' ị.

26 Ndisụ ndo'ó ndii, kändixa' ndọ', sạkan' ña süụ' mbẹẹ sanạ ị nduu' ndọ' naa xạ nị ka'ạn ị xiin' ndọ'.

27 Nẹ nduu' mbẹẹ sanạ ị ndii, xini sọ'ọ nịạ tachị' ị, tẹ yu'ụ ndii, xiní ña'a' ị, tẹ ndikún nịạ yu'ụ.

28 Tẹ taxi' ị kivị' ñụụ nịạ ña kọọ' kivị' ndi'i', tẹ kọọ' tụ kivị' kụvị nịạ, nị ndẹẹ kọọ' tụ kụvị tụ'ụn tụ ña'a' ndạ'a' ị.

29 Tẹ yụva' ị, ña nị tạxị nẹ jạạn' ndạ'a' ị, nduu' ña ka'nu' kạ tẹ sạkan' sạkuu' ña yoo, tẹ kọọ' kụvị tụ'ụn ña'a' ndạ'a' ạ.

30 Yu'ụ xiin' yụva' ị Ndiosí ndii, ịịn ndạạ' nduu' ndụ —nị kachị ạ.

31 Tẹ tụkụ sạkan' nị kị'ịn tẹ judío jạạn' yuụ' tẹ kụụn yuụ' ña'a' rạ.

32 Tẹ nị ka'ạn Jesús xiin' rạ ndii:

—Kua'ạ' ya'ạ chụụn vạ'ạ nị xạạ ị kuenta yụva' ị nuụ' ndọ' tẹ kụnị ndọ'. ¿Xa'ạ' ndee chụụn jạạn' kuni kụụn yuụ' ndọ' yu'ụ? —nị kachị ạ.

33 Tẹ nị nạkuịịn tẹ judío jạạn' ndii:

—Süụ' xa'ạ' ndẹẹ ịịn ña jạạn' kuni kụụn yuụ' ndụ yo'ó, süụ' jạạn' ndii xa'ạ' ạ ña kanịạ'a ụn' xa'ạ' Ndiosí, sạkan' ña tẹ yivị' kuịtị' nduu' ụn', tẹ ndasanduu' xiin' mii' mịi' ụn' Ndiosí —nị kachị rạ.

34 Tẹ nị ka'ạn Jesús xiin' rạ ndii:

—Nạkạ'an' ndọ' ña yosọ' nuụ' tụ'ụn ndẹi' Ndiosí mii' ka'án ạ ndii: "Yu'ụ nị ka'ạn ndii, ndiosí nduu' ndọ'", kachị ạ.

35 Mịi' Ndiosí nị ka'ạn ña ndiosí nduu' nẹ nị xịnị sọ'ọ tụ'ụn ạ jạạn', kọọ' kụvị xka'ndịạ ndọsọ' ña yosọ' nuụ' tụtụ jạạn'.

36 Tẹ yu'ụ ndii, Ndiosí nị sakuiso' chuun' yu'ụ, tẹ nị tị'vi' ạ yu'ụ ịịn yivị' yo'o', sạkan' na kuii', ¿ndichun ka'án ndọ' ña kanịạ'a ị xa'ạ' ạ xa'ạ' ạ ña ka'án ị ña si'ẹ ạ nduu' ị?

37 Naa' xäa' ị chụụn kuenta yụva' ị ndii, kạndịxa' ndọ'.

38 Ndisụ naa' xaa' ị ña jạạn' ndii, teẹ' ndee tïạ'an kạndịxa' ndọ' ndii, kạndịxa' ndọ' ña chụụn Ndiosí nduu' ạ. Tẹ sạkan' kụndạnị ndọ', tẹ kạndịxa' ndọ' ña yoo' yụva' ị Ndiosí xiin' ị, tẹ yoo tụ yu'ụ xiin' ạ —nị kachị ạ.

39 Sạkan' na nị xikạ tụkụụ rạ tịịn ña'a' rạ, ndisụ nị kakụ ạ ndạ'a' rạ, tẹ nị kẹtạ ạ kua'ạn ạ.

40 Tẹ kua'ạn nị tụkụụ ạ tụkụ ta'vi' ịtịạ Jordán mii' nị sạkuchi' Juan nẹ yivị' kuenta Ndiosí ña nụu', tẹ nị ndoọ ạ ịkan'.

41 Tẹ kua'ạ' nẹ yivị' nị kịxịn nuụ' ạ tẹ ka'án nịạ ndii:

—Teẹ' ndee nï xaa' Juan ndẹẹ ịịn chụụn ka'nu', ndisụ sạkuu' ña nị ka'ạn rạ xa'ạ' tẹ kaạ' ndii, ña ndịxạ nduu' ạ —nị kachị nịạ.

42 Tẹ kua'ạ' nịạ nị ịnị xịnị Jesús ịkan'.

11

Sọ'ọ nị xạạ ạ kịị' nị xi'ị Lázaro

1 Tẹ nị yoọ ịịn tẹ kuni kụvị nị nạni' Lázaro, tẹ ñụụ Betania, ña nduu' tụ ñụụ ña' kụ'vạ rạ María xiin' Marta.

2 Tẹ María jạạn' nduu' ña' kịị' nị ya'ạ, tẹ nị sạkaa' a' xạ'ạn xavixín' koo' chukuu' xa'ạ' xtọ'ọ ẹ', tẹ nị sạnạyaa' a' ạ xiin' ịxi' xíni' a'. Tẹ tiaạ ta'an' a' nduu' Lázaro, tẹ kuni kụvị jạạn'.

3 Sạkan' na nị tị'vi' uvị sạa' kụ'vạ rạ jạạn' tụ'ụn tẹ ka'ạn nẹ yivị' xiin' Jesús ndii: "Tákui'e, tẹ ndanị ụn' ndii, kuni kụvị rạ", kachi nịạ.

4 Tẹ nị ka'ạn Jesús kịị' nị xịnị ạ tụ'ụn jạạn' ndii:

—Kui'ẹ jạạn' ndii, süụ' ña kạ'nị' xạchi' ña'a' nduu' ạ, süụ' jạạn' ndii yoo ạ tẹ nạtịịn Ndiosí ña tiin' ka'nu' ña'a' nẹ yivị', tẹ yoo tụ ạ tẹ nạtịịn yu'ụ, ña nduu' si'ẹ Ndiosí, ña tiin' ka'nu' nẹ yivị' yu'ụ —nị kachị ạ.

5 Ndanị Jesús Marta, xiin' ña' ta'an' a', xiin' Lázaro.

6 Ndẹẹ sạạ kạ nị ndii, kịị' nị xịnị ạ tụ'ụn jạạn' ndii, nị ndoọ kạ ạ uvị ta'an kivị' mii' yoo ạ jạạn'.

7 Kịị' nị xka'ndịạ kivị' jạạn', tẹ nị ka'ạn ạ xiin' tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ ndii:

—To'ọ' tukuu' ndọ' ñụ'u' Judea —nị kachị ạ.

8 Tẹ nị ka'ạn rạ xiin' ạ ndii:

—Rabí, sạkan' nị xikạ tịọ' tẹ ndiee' ịkan' kụụn yuụ' rạ yo'ó, ¿ndichun na tụkụ nị kuni ku'ụn ụn' ịkan'? —nị kachị rạ.

9 Tẹ nị ka'ạn Jesús ndii:

—Xiní ẹ' ña uxi uvi hora kumi' i'in kivi'. Nẹ xika' iin ke'in' ndii, käki'í nia, sakan' ña yoo ñu'u nandii' nuu' nia.
10 Ndisu nẹ xika' ñuu ndii, kaki'í nia, sakan' ña kǫǫ' ñu'u nandii' nuu' nia —ni kachi a.
11 Ikan' tẹ ni ka'an ka a ndii:
—Lázaro, tẹ xiní ta'an' xiin' ẹ' ndii, kixín ra, ndisu ku'un sandoto' ña'a' i —ni kachi a.
12 Sakan' tẹ ni ka'an tẹ nda'a' xa'a' a jaan' xiin' a ndii:
—Tákui'e, naa' kixín ra ndii, nda'a mii' ra —ni kachi ra.
13 Ni ka'an Jesús ña jaan' xa'a' ña ni xi'i ra, ndisu tẹ nda'a' xa'a' jaan' ndii, ni xaninì ra ña ka'án a xa'a' ña kixín ẹ' kii' nandieẹ' ẹ'.
14 Sakan' tẹ ni ka'an kaxi' Jesús xiin' ra ndii.
—Lázaro ndii, xa ni xi'i ra.
15 Nakuatia' va nimá i xa'a' ndo'ó ña kǫǫ' ẹ' ni yoo ikan', sakan' tẹ ini ka ndǫ' kuni ndǫ' yu'u. To'ǫ' ndǫ', ku'un kǫtǫ ña'a' ẹ' —ni kachi a.
16 Sakan' tẹ ni ka'an Tomás, tẹ nani' tu tẹ kuate, xiin' ingá tẹ nda'a' xa'a' a ndii:
—To'ǫ', tẹ kuvi tu yoo' xiin' a —ni kachi ra.

Yo'o' ka'án Jesús xiin' Marta ña suvi a nduu' ña sanatiaku nẹ ni xi'i

17 Kii' ni xaa Jesús ñuu Betania ndii, ni xini a kuento ña xa kua'an kumi' ta'an kivi' naá ñu'u' nde'i Lázaro tixin yavi ndii.
18 Tẹ ñuu jaan' ndii, yatin' uni ta'an kilómetro xika' naá a tẹ naá ñuu Jerusalén.
19 Tẹ kua'a' va nẹ judío, nẹ ndiee' yatin ikan', ni xaa mii' ndu'u' Marta xiin' María, tẹ kǫtǫ ña'a' nia, tẹ saki'ví tu ña'a' nia xa'a' a ña ni xi'i tiaa ta'an' nẹ jaan'.
20 Kii' ni xini tu'un Marta ña xa kuaxi Jesús ndii, ni ketá a' kua'an natiin ña'a' a', ndisu María ndii, ni ndoǫ a' vi'ẹ.
21 Tẹ ni ka'an Marta xiin' Jesús ndii:
—Tákui'e, naa' ni yoo un' yo'o' ndii, küvi tiaa ta'an' i.
22 Ndisu xiní i ña ndẹẹ vitin naa' kakan un' ndee ka ña'a nuu' Ndiosí ndii, taxi ña'a' a nda'a' un' —ni kachi a'.
23 Tẹ ni ka'an Jesús xiin' a' ndii:
—Natiakú tiaa ta'an' un' —ni kachi a.
24 Tẹ ni ka'an Marta xiin' a ndii:
—Xiní i ña natiakú ra kivi' so'ǫ' ndi'i' kii' natiakú sakuu' nẹ ni xi'i —ni kachi a'.
25 Tẹ ni ka'an Jesús xiin' a' ndii:
—Yu'u nduu' ña sanatiaku nẹ ni xi'i, tẹ suvi tu i nduu' ña taxi' kivi' ñuu nẹ yivi'. Tẹ yoǫ ka ini xini yu'u ndii, teẹ' ndee ni xi'i nia ndii, natiakú nia saa i.
26 Tẹ sakuu' nẹ tiaku, naa' ini nia xini nia yu'u ndii, kǫǫ' kivi' kuvi nia. ¿Ñáá kandixa' un' ña jaan'? —ni kachi a xiin' ña' jaan'.
27 Tẹ ni ka'an a' xiin' a ndii:
—Uun ndǫ', tákui'e, kandixa' i ña yo'ó nduu' Cristo, ña nduu' si'ẹ Ndiosí, ña ni ka'an a ti'vi' a iin yivi' —ni kachi a'.

Xaku' Jesús xa'a' a ña ni xi'i Lázaro yatin yavi kavá' mii' naá ñu'u' nde'i ra

28 Kii' ndi'i ni ka'an Marta ña jaan', tẹ ni xa'an ka'an yaa' a' xiin' María ta'an' a' ndii:
—Xa ni xaa ña nduu' maestro ẹ', tẹ kuni ka'an a xiin' un' —ni kachi a'.
29 Kii' ni xini soǫ María ña jaan' ndii, numi' va tẹ ni nuta a', tẹ kua'an a' ndẹẹ mii' iin' Jesús.
30 Tïa'an nda'ni Jesús ñuu jaan', kuu' saa' iin' ka a mii' ni nata'an' a xiin' Marta.
31 Tẹ nẹ judío, nẹ ndiee' vi'ẹ a' saki'ví ña'a' ndii, ni xini nia ña numi' va ni nuta María tẹ kua'an a'. Sakan' na ni xikundikun ña'a' nia ka'an' nia ña kua'an kuaku a' yu'u' yavi ndii mii' naá ñu'u' nde'i Lázaro jaan'.
32 Kii' ni xaa a' mii' iin' Jesús, tẹ ni xini ña'a' a' ndii, ni xikuiin xiti' a' nuu' a tẹ ni ka'an a' ndii:
—Tákui'e, naa' ni yoo un' yo'o' ndii, küvi tiaa ta'an' i —ni kachi a'.
33 Kii' ni xini Jesús xaku' a', tẹ xaku' tu nẹ judío, nẹ kuaxi xiin' a' jaan' ndii, ni tuxu'ví nimá a, tẹ ni kusuchi' tu ini a,
34 ka'án a ndii:
—¿Mii' ni chinaá ña'a' ndǫ'? —ni kachi a.
Tẹ ni ka'an nia xiin' a ndii:
—To'ǫ', tẹ kuni un', tákui'e —ni kachi nia.
35 Tẹ ni xakú Jesús.
36 Sakan' tẹ ni ka'an nẹ judío jaan' ndii:

—Kǫtǫ ndǫ', sąą vį' tų nį kųndanį ña'a' rą —nį kachį nįą.

37 Ndisų sąvą nę jąąn' nį ka'ąn ndii:

—Tę kaą' nduu' tę nį nųnia' ndųchi' nuų' tę kui'e nuų', ¿sąą tų nï kųvį sąnda'a rą Lázaro jąąn' tę kÿvį rą? —nį kachį nįą.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kiį' nį sąnątiaku Jesús Lázaro

38 Tę tųkų sąkan' nį tųxu'ví nimá Jesús, tę nį kųyątin ą yavį ndįį jąąn'. Tę tǫko' kąvą' iin' yavį jąąn', tę ndasi' yų'u' ą xiin' įįn yuų'.

39 Tę nį ka'ąn Jesús ndii:

—Sąnųndia'á ndǫ' yuų' kaą' —nį kachį ą.

Tę nį ka'ąn Marta, ña' kų'vą tę nį xi'į jąąn' ndii:

—Tákui'e, xą xa'án rą vįtin, sąkan' ña xą kua'ąn kųmi' ta'an kivį' nį xi'į rą —nį kachį a'.

40 Tę nį ka'ąn Jesús xiin' a' ndii:

—¿Ñáá näka'an' ųn' ña xą nį ka'ąn į xiin' ųn' ña naa' įnį ųn' xini ųn' yu'ų ndii, kųnį ųn' ña nia'ą Ndiosí ña ndįęe' koo' chukuu' ą? —nį kachį ą.

41 Sąkan' tę nį sąnųndia'á rą yuų' jąąn'. Tę nį nąkǫtǫ ndįąą Jesús ndįvi', tę nį ka'ąn ą ndii:

—Tątaą, taxi' į ña chįndąni ųn', sąkan' ña nį xįnį sǫ'ǫ ųn' ña nį ka'ąn į xiin' ųn'.

42 Yu'ų ndii, xiní į ña xini sǫ'ǫ ųn' ña ka'án į xiin' ųn' sąkuu' įchi'. Ndisų ka'án į sąkan' xa'ą' nę yivį' kua'ą' nę ita' yo'o', tę kąndįxa' nįą ña yo'ó nį tįąnų' yu'ų įįn yivį' yo'o' —nį kachį ą.

43 Ndį'į nį ka'ąn ą ña jąąn', sąkan' tę ti'e' nį ka'ąn ą ndii:

—Lázaro, nįą'ą yo'o' —nį kachį ą.

44 Įkan' tę nį kętą tę nį xi'į jąąn' ndisukų' totǫ ndą'a' rą xiin' xa'ą' rą, tę ndisukų' įįn pein nuų' rą. Tę nį ka'ąn Jesús xiin' nę yivį' jąąn' ndii:

—Ndąxin' ndǫ' rą tę ku'ųn rą —nį kachį ą.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kiį' nį ndątu'un' tuní tę kuu' ka'nu' sąą kųvį ką'nį' rą Jesús
(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2)

45 Tę kua'ą' vą nę judío, nę nį kįxįn kǫtǫ María, nę nį xįnį ña nį xąą Jesús įkan' ndii, nį įnį nįą nį xįnį ña'a' nįą.

46 Ndisų sąvą nę jąąn' ndii, nį xa'ąn nįą nuų' tę fariseo, tę nį ka'ąn nįą xiin' rą ña nį sąnątiaku Jesús tę jąąn'.

47 Sąkan' na kuii' sąkuu' sutų kuu' nųu' xiin' tę fariseo ndii, nį nąkąyą rą tę kuu' ka'nu' xiin' rą, tę nį xą'ą rą įįn junta ka'nu' ka'án rą ndii:

—¿Ndee ña sąą ę'? Kuąchį ndii kua'ą' vą chųųn ka'nu' xaa' tę jąąn'.

48 Naa' tąxį ę' ña nąkaą rą xaa' rą ña jąąn' ndii, sąkuu' nę yivį' kųndikųn ña'a', tę kįxįn tę xa'ndia chuun' ñųų Roma, tę sąndǫñu'u' rą yųkun' ka'nu' ę' xiin' ñųų ę' —nį kachį rą.

49 Sąkan' tę, įįn tę jąąn' tę nąni' Caifás, tę nduu' sutų ka'nu' ką kuiyą jąąn', nį ka'ąn ndii:

—Ndo'ó ndii, kǫǫ' ą xiní xąchi' ndǫ'.

50 Nį ndęę xänini tų ndǫ' ña vą'ą ką kųvį įįn ndąą' kuįtį' tę yivį' xa'ą' sąkuu' nę ñųų ę' tę ndǫ̈ñu'u' sąkuu' ę' —nį kachį rą.

51 Süų' ña ka'an' mįi' tę jąąn', tę nį ka'ąn rą ña jąąn', süų' jąąn' ndii xa'ą' ą ką nduu' rą sutų ka'nu' ką kuiyą jąąn' na nį ka'ąn tiakú rą ña kųvį Jesús xa'ą' kuąchį sąkuu' nę ñųų jąąn'.

52 Tę süų' xa'ą' nę jąąn' kuįtį' kųvį ą, süų' jąąn' ndii kųvį tų ą tę nąkąyą ą sąkuu' si'ę Ndiosí, nę ndo'nį tęin nę yivį' įįn yivį', tę nduįįn nįą.

53 Xa'ą' ą jąąn' na ndęę kivį' jąąn' ndii, nį nąkątą rą kuento rą ña ką'nį' rą Jesús.

54 Sąkan' na Jesús ndii, nï xiką tuvi' ką ą tęin tę judío jąąn'. Süų' jąąn' ndii nį kętą ą kua'ąn ą ñųų ña nąni' Efraín, ña kandu'ų' nuų' įįn ñų'u' yątin mii' taxįn' kaa'. Tę įkan' nį ndoǫ ą xiin' tę ndą'a' xa'ą' ą.

55 Tę xą kuyatin' vįko' pascua, ña xaka'nu' nę judío, sąkan' na kua'ą' nę yivį' nį kąą ñųų Jerusalén, tę ndąsąndǫǫ xiin' mii' nįą nuų' Ndiosí ña kuní ką kǫǫ vįko' jąąn'.

56 Xika' nę yivį' nanduku' nįą Jesús, tę ka'án xiin' ta'an' nįą nuų' kį'ę yųkun' ka'nu' ndii:

—¿Sąą tuu ndǫ'? ¿Ñáá kįxįn rą vįko', uun kuäsą'? —nį kachį nįą.

57 Tę sutų kuu' nųu' xiin' tę fariseo ndii, nį ka'ąn chuun' rą ña naa' xiní yǫǫ ką mii' yoo ą ndii, na ka'ąn nįą xiin' rą tę tįin ña'a' rą.

12

Soʼo nį xąą ą kiį' nį sąkaa' María xąʼąn xavixín' xatą' xaʼą' Jesús ñųų Betania
(Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

1 Iñų ta'an ką kivį' kuní tę kǫǫ vįko' pascua jąąn', tę nį xąą Jesús ñųų Betania mii' ndu'ų' Lázaro, tę nį xi'į, tę nį sąnątiaku ña'a' ą.
2 Tę įkan' nį xąvąʼą nę yivį' ña xaxį' įin xąkuaą' xaʼą' ą ña tiin' ka'nu' nįą Jesús. Marta nduu' ña' xika' nuu' įkan', tę Lázaro nduu' įin tę ndu'ų' xixi' xiin' Jesús nuų' mesa.
3 Sąkan' tę nį kį'įn María yatin' sąvą litro xąʼąn xavixín' koo' chukuu', ña nduu' mįi' ndi'i' nardo, ña ndiaa ya'vi' koo' chukuu', tę nį sąkaa' a' xatą' xaʼą' Jesús, tę nį sąnąyaa' a' ą xiin' įxi' xíni' a'. Tę nį chįtu' kąnii' tįxįn vį'ę jąąn' xikǫ xąʼąn xavixín' jąąn'.
4 Įkan' tę Judas Iscariote, tę nduu' tų įin tę ndąʼa' xaʼą' Jesús, tę sąnąkua'a ña'a' ndąʼa' tę kuu' ka'nu' sie yaʼą, nį kaʼąn ndii:
5 —Vąʼą ką naa' nį ke'vį ą, tę kǫndįą ya'vi' ą xų'un' ña kį'įn įin tę yivį' naa' sąchuun' rą unį ciento kivį', tę xiin' xų'un' jąąn' kųvį chįndįęe' ę' nę nda'vi kuu' —nį kachį rą.
6 Ndisų süų' nį kaʼąn rą ña jąąn' xaʼą' ą ña ndi'nį xnąʼą rą xaʼą' nę nda'vi kuu', süų' jąąn' ndii xaʼą' ña tę kui'nąʼ nduu' rą. Tę sųvį rą nduu' tę xito' tindaą' xų'un', tę xaá ndii xakui'na' rą xų'un' ña kié tįxįn ña jąąn'.
7 Tę nį kaʼąn Jesús xiin' rą ndii:
—Na kǫǫ a' sąkan', kuąchį ndii įin chųųn vąʼą nį xąą a' xaʼą' į. Ña' kaą' ndii, nį tąxąʼą a' xąʼąn xavixín' kaą', tę nį xąkįn ą ñų'u' nde'į į, tę kǫǫ tų'vą ą, tę ndieę ą kiį' kųvį į.
8 Sąkan' ña nę nda'vi kuu' ndii, ndęę ndi'i' nį kivį' kǫǫ nįą xiin' ndǫ', tę kųvį chįndįęe' ña'a' ndǫ' ąmąą ką kuní ndǫ'. Ndisų yu'ų ndii, süų' ndęę ndi'i' nį kivį' kąką į tęin ndǫ' —nį kachį Jesús.

Ndatu'un' tuní sutų kuu' nųu' ña kąʼnį' tų rą Lázaro

9 Kua'ą' vą nę judío, kiį' nį xįnį nįą kuento ña ndu'ų' Jesús ñųų Betania ndii, nį kįxįn kǫtǫ ña'a' nįą. Tę süų' Jesús kuįtį' nį kįxįn kǫtǫ nįą, süų' jąąn' ndii nį kunį tų nįą kųnį nįą Lázaro, tę xą nį xi'į, tę nį sąnątiaku ña'a' Jesús.
10 Sąkan' na nį ka'ąn tuní sutų kuu' nųu' ña kąʼnį' tų rą Lázaro,
11 sąkan' ña tę jąąn' xaa' sąkan', tę kua'ą' nę judío jąąn' nį kųxįǫǫ nuų' ña sania'á sutų jąąn', tę ndikún nįą Jesús.

Soʼo nį xąą ą kiį' ndaʼni' Jesús kuaʼąn ą ñųų Jerusalén
(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40)

12 Tę nį kitų' tųkų kivį' ndii, nį xįnį tų'ųn nę yivį' kuaʼą' koo' chukuu', nę kuąxį vįko' ñųų Jerusalén jąąn', ña kuąxį tų Jesús ñųų jąąn'.
13 Sąkan' na nį xa'nų nįą ñuų', tę ni'i' nįą ą kua'ąn nąta'an' nįą xiin' ą, tę ti'e' kuaa' nįą ka'án nįą ndii:
—¡Na nątiin xtǫ'ǫ ę' Ndiosí ña xaka'nu' ña'a' ę'! ¡Sañu'u' vą ą ña kuąxį kuenta ą kaą', tę ña kaą' nduu' ña xa'ndia chuun' nuų' yoo', nę vį'ę Israel! —kachi nįą.
14 Tę Jesús ndii, yosǫ' ą mburru sie, ti' nį tątų ą jąąn', naa ka'án ña yosǫ' nuų' tųtų Ndiosí ndii:
15 Käką nimá ndo'ó, nę ndiee' ñųų Sión.
Kǫtǫ ndǫ', kaą' kuąxį rey ndǫ',
ndu'ų' ą xatą' įin mburru sie.
Sąkan' kachi ą.
16 Tę ndąʼa' xaʼą' ą ndii, nį kųndąnį rą ña nį yoǫ jąąn' ña nųu', ndisų kiį' nį nątįąkų Jesús, tę nį tįin ka'nu' ña'a' Ndiosí ndii, nį nąkąʼan' rą ña xą yosǫ' sąkuu' ña jąąn' xaʼą' ą, tę nii' sąkan' xnąʼą nį ndǫ'ǫ ą.
17 Tę nę yivį', nę nį xįnį kiį' nį kąnąą Jesús Lázaro ndęę tįxįn yavį ndįi, tę nį nątįąkų rą ndii, ndiee' yu'u' tę ndiee' yu'u' nįą xaʼą' ña nį xąą ą jąąn'.
18 Xaʼą' ą jąąn' na nį kįęę kuaʼą' nę yivį', tę nį kįxįn nąta'an' nįą xiin' Jesús, sąkan' ña nį xįnį nįą kuento xaʼą' chųųn ka'nu' ña nį xąą ą jąąn'.
19 Sąkan' na kuii' nį kaʼąn xiin' ta'an' tę fariseo ndii:
—Kǫtǫ ndǫ', sąkuu' nę yivį' ndikún xatą' tę kaą', kǫǫ' ą kųvį sąą xąchi' ę' vįtįn —kachi rą.

Kuní ą nąkǫǫ ę' ña kuní mįi' ę' xaʼą' ña ndikún ę' įchi' Jesús

20 Tę nį ką'nį tų sąvą tę griego tęin nę
nį kąą ñųų jąąn' tę sąka'nu' rą Ndiosí kiį'
yoo vįko' jąąn'.
21 Tę nį kųyątįn tę jąąn' nuų' Felipe, tę
Betsaida, ñą kandu'ų' ñų'u' Galilea. Tę nį
ka'ąn rą ndii:
—Tákui'e, kuni ndątu'un' ndų xiin'
Jesús —nį kachį rą.
22 Sąkan' tę nį xa'ąn Felipe, tę nį ka'ąn
rą xiin' Andrés, tę uvį sąa' tę jąąn' nį
xa'ąn tąxį kuento nuų' Jesús.
23 Tę nį ka'ąn ą xiin' rą ndii:
—Xą kuyatin' kivį' ñą tįįn ka'nu' Ndiosí
ñą nduu' tų tę yivį'.
24 Ña ndąku ka'án į xiin' ndǫ' ñą naa'
kï'vį įįn ndįkin' trigo tįxįn ñų'u', tę kųvį
ą ndii, nątą'vį' ą. Ndisų naa' kųvį ą tįxįn
ñų'u' jąąn' ndii, nąta'vį' kua'ą' ą.
25 Yǫǫ ką kundanį kivį' ñųų mįį' ndii,
kųvį nįą, ndisų yǫǫ ką chïndiaa ya'vi' kivį'
ñųų mįį' nįą įįn yivį' yo'o' xa'ą' ñą ndanį
ką nįą yu'ų ndii, nątįįn nįą kivį' ñųų ñą
kǫǫ' kivį' ndi'i'.
26 Yǫǫ ką kuni kąką nųų nuų' į ndii, na
kųndikųn nįą yu'ų, tę nę xika' nuu' nuų'
į ndii, kųndįęę nįą mii' ndu'ų' į, tę tįįn
ka'nu' tų ña'a' yųva' į Ndiosí.

Yo'o' ka'án Jesús ndee ña kųndǫ'ǫ ą tę kųvį ą

27 'Ndi'nį vą nimá į vįtįn. ¿Ndee ña
ka'ąn į? ¿Ñáá ka'ąn į ndii, "Tątaą, sąkakú
ųn' yu'ų nuų' ña kųndǫ'ǫ į vįtįn"? Kǔvį
ka'ąn į sąkan', kuąchį ndii xą xa'ą' ña
jąąn' kuąxį į.
28 Tątaą, nia'ą ųn' ña kumi' ųn' sąkuu'
ña ndįęe' —nį kachį Jesús.
Sąkan' tę nį tiakų ka'án įįn tachį' ndęę
ndįvi' ndii:
—Xą nį nia'ą į ña ndįęe' ña kumi' į, tę
nia'ą ką ę —nį kachį ą.
29 Tę nį ka'ąn nę yivį' kua'ą', nę ita'
įkan', nę nį xįnį so'ǫ tachį' jąąn', ña savį'
nį nde'į, tę sąvą tųkų nįą nį ka'ąn ndii:
—Įįn ángele, ña yoo ndįvi', nį ka'ąn
xiin' rą —nį kachį nįą.
30 Sąkan' tę nį ka'ąn Jesús ndii:
—Süų' xa'ą' ña vą'ą yu'ų nį tiakų ka'án
tachį' jąąn', süų' jąąn' ndii xa'ą' ndo'ó nį
tiakų ą.
31 Xą nį xąą kivį' ña sąna'má Ndiosí nę
yivį' įįn yivį' yo'o', tę vįtįn tų ndoǫ kui'e
xąchi' ña ndįvą'ą, ña xa'ndia chuun' įįn
yivį' yo'o'.
32 Tę kiį' ndąnį'į rą yu'ų nuų' ñų'u' įįn
yivį' yo'o' ndii, sąka'án į nimá sąkuu' nę
yivį' ña kįxįn nįą nuų' į —nį kachį ą.
33 Tę xiin' ña jąąn' nį sąkuni' Jesús nę
jąąn' sąą kųvį ą.
34 Tę nį ka'ąn nę yivį' jąąn' xiin' ą ndii:
—Xiní ndų ña ka'án tų'ųn ndęi' Ndiosí
ña Cristo, ña sąkakú yoo ndii, kǫǫ ą xiin'
ę' ndęę ndi'i' nį kivį', sąkan' na kuii',
¿ndichun ka'án yo'ó ña kuní ą ndąnį'į rą
ña nduu' tų tę yivį'? ¿Yǫǫ nduu' ña nduu'
tų tę yivį' ña ka'án ųn' xa'ą' jąąn'? —nį
kachį nįą.
35 Sąkan' tę nį ka'ąn Jesús xiin' nįą ndii:
—Ndee įįn xa'a' kuįtį' yoo į tę nduu' į
ñu'ų nuų' ndǫ'. Kąką ndǫ' vįtįn ña yoo
į tę sąyi'é į nuų' ndǫ', tę sąkan' kąnando
ña įįn yaví ndo'ó. Sąkan' ña nę xika' nįąą'
ndii, xïní nįą mii' kua'ąn nįą.
36 Vįtįn ña yoo į tę sayi'é į nuų' ndǫ'
ndii, kąndįxa' ndǫ' yu'ų, tę kųndųų ndǫ'
kuenta nę yi'é ñu'ų jąąn' nuų' —nį kachį
ą.
Kiį' ndį'į nį ka'ąn Jesús ña jąąn' ndii,
kua'ąn ą tę nį tįsį'e ą nuų' nę jąąn'.

Nï kunį nę yivį' įnį nįą kųnį nįą Jesús

37 Teę' ndee kua'ą' vą chųųn ka'nu' nį
xąą Jesús nuų' nįą ndii, nï įnį nįą kųnį
ña'a' nįą.
38 Sąkan' nį xka'ndįą ą, tę nį xinų ña nį
ka'ąn Isaías, tę nį ka'ąn tiakú tų'ųn Ndiosí
xtą'an' kiį' nį ka'án rą ndii:
Tákui'e, ndęę įįn nę yivį' nï kandixa' ña
nį sąnia'á ndų.
Tę sąkan' tų ndęę įįn kǫǫ' nį natiin' ña
nį nia'ą ųn' xiin' ña ndįęe' ųn' nuų'
nįą.
Nį kachį rą.
39 Sąkan' na kuii' nï kųvį kąndįxa' nįą
ą, xa'ą' ą jąąn' na nį ka'ąn tų Isaías ndii:
40 Nį ndąsį ą ndųchi' nuų' nįą,
tę nį xąxįį tų ą nimá nįą,
koto ką kųnį nįą xiin' ndųchi' nuų' nįą,
tę kųndąnį nįą xiin' nimá nįą,
tę nąndįko' nįą nuų' į, tę sąnda'a ña'a' į.
41 Nį ka'ąn Isaías ña jąąn' kiį' nį xįnį rą
ña ndįęe' koo' chukuu' ña kųmi' Jesús, tę
nį ka'ąn rą xa'ą' ą.
42 Ndęę sąą ką nį ndii, kua'ą' vą tę
xa'ndia chuun' nį įnį xini ña'a'. Ndisų nï

ndiee' yụ'u' rạ xa'ạ' ạ, sạkan' ña yi'vi rạ ña tạvạ' xạchi' ña'a' tẹ fariseo vị'ẹ mii' nakayá nẹ ñụụ jạạn'.
43 Sạkan' ña nị xtạnị kạ rạ ña ndoọ vạ'ạ rạ nuụ' nẹ yivị' tẹ sạkan' ña ndoọ vạ'ạ rạ nuụ' Ndiosí.

Yo'o' ka'án Jesús ña kuạxị ạ tẹ sạkakú yoo'

44 Tẹ nị ka'ạn ti'e' Jesús nuụ' nẹ yivị' jạạn' ndii:
—Yọọ kạ ịnị xini yu'ụ ndii, süụ' ịnị nịạ xini nịạ yu'ụ kuịtị', süụ' jạạn' ndii ịnị tụ nịạ xini nịạ ña nị tịạnụ' yu'ụ ịịn yivị' yo'o'.
45 Tẹ sạkan' tụ yọọ kạ xini yu'ụ ndii, xini tụ nịạ ña nị tịạnụ' yu'ụ ịịn yivị' yo'o'.
46 Yu'ụ nduu' ñu'ụ ña sayi'é nuụ' nẹ yivị', tẹ nị xạạ ị ịịn yivị' yo'o'. Tẹ yọọ kạ ịnị xini yu'ụ ndii, ndöọ nịạạ' xạchi' nimá nịạ.
47 Naa' yọọ kạ xini sọ'ọ ña ka'án ị, tẹ säxinú nịạ ạ ndii, süụ' yu'ụ nduu' ña kạtun' ña'a', sạkan' ña nï xạạ ị tẹ kạtun' ị nẹ yivị' ịịn yivị', süụ' jạạn' ndii nị xạạ ị tẹ sạkakú ña'a' ị.
48 Yọọ kạ saxio' yu'ụ, tẹ küni nạtịịn nịạ ña ka'án ị ndii, xạ yoo ịịn ña kạtun' ña'a'. Tụ'ụn ña nị ka'ạn ị jạạn' nduu' ña kạtun' ña'a' kivị' so'ọ' ndi'i'.
49 Sạkan' ña süụ' ña ka'an' mịi' ị nduu' ña nị ka'ạn ị jạạn'. Süụ' jạạn' ndii yụva' ẹ' Ndiosí, ña nị tị'vi' yu'ụ ịịn yivị' yo'o', nduu' ña nị ka'ạn chuun' xiin' ị ndee ña ka'ạn ị, tẹ sạạ ka'ạn ẹ.
50 Tẹ xiní ị ña ña nị ka'ạn chuun' ạ xiin' ị ndii, taxi' ạ kivị' ñụụ ña kọọ' kivị' ndi'i', sạkan' na kuii' ka'án ị sạạ nii' nị ka'ạn yụva' ẹ' xiin' ị kuịtị' —nị kachị ạ.

13

Sọ'ọ nị xạạ ạ kịị' nị nạtịạ Jesús xa'ạ' tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ

1 Kịị' kuní kạ kọọ vịko' Pascua ndii, xạ xiní Jesús ña xạ kuyatin' kivị' ña nạkọọ ạ ịịn yivị' yo'o', tẹ nu'ụ ạ nuụ' yụva' ẹ' Ndiosí. Tẹ nị kụndanị ya'ạ ạ nẹ nduu' kuenta ạ ịịn yivị' yo'o', tẹ ịịn sạkan' kụndanị ña'a' ạ ndẹẹ so'ọ' ndi'i'.
2 Kịị' ndiee' rạ xixi' rạ ndii, xạ nị saka'án ña ndịvạ'ạ nimá Judas Iscariote, si'ẹ Simón, ña sạnạkua'a rạ Jesús ndạ'a' tẹ kuu' ka'nu'.
3 Tẹ xạ xiní Jesús ña xạ nị sạkuiso' chuun' ña'a' yụva' ẹ' Ndiosí nuụ' sạkuu' ña yoo', tẹ xiní tụ ạ ña nuụ' Ndiosí nị kịẹẹ ạ, tẹ nị xạạ ạ ịịn yivị', tẹ nuụ' ña jạạn' tụ ku'ụn nu'ụ ạ.
4 Sạkan' tẹ nị ndọndịchị ạ, tẹ nị xtạ'ni' ạ totọ ndisukụ' ạ, tẹ nị sạtiín ạ ịịn pein tịxịn tọko' ạ,
5 sạkan' tẹ nị tạạn' ạ tịkui tịxịn ịịn xịko'o', tẹ nị xạ'a' ạ natia' ạ xa'ạ' tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ, tẹ nị sạnạyaa' ạ xa'ạ' rạ xiin' pein tịxịn ña nị sạtiín ạ tọko' ạ jạạn'.
6 Kịị' nị tondịạ ạ mii' ndu'ụ' Simón Pedro ndii, nị ka'ạn rạ xiin' ạ ndii:
—Tákui'e, ¿ndichun na nạtịạ yo'ó xa'ạ' yu'ụ? —nị kachị rạ.
7 Tẹ nị ka'ạn Jesús xiin' rạ ndii:
—Ña xaa' ị yo'o' ndii, kụndạnị yo'ó ạ vịtịn, ndisụ kụndạnị ụn' ụn kịị' ya'ạ —nị kachị ạ.
8 Tẹ nị ka'ạn Pedro xiin' ạ ndii:
—Kọọ' kivị' kuịịn yu'ụ ña nạtịạ yo'ó xa'ạ' ị —nị kachị rạ.
Tẹ nị ka'ạn Jesús xiin' rạ ndii:
—Naa' nätịạ ị xa'ạ' ụn' ndii, süụ' kuenta kạ ị kụnduụ ụn' —nị kachị ạ.
9 Sạkan' tẹ nị ka'ạn Pedro xiin' ạ ndii:
—Tákui'e, süụ' xa'ạ' kuịtị' ị nạtịạ ụn', süụ' jạạn' ndii, nạtịạ tụ ụn' ndạ'a' ị xiin' xíni' ị —nị kachị rạ.
10 Tẹ nị ka'ạn Jesús xiin' rạ ndii:
—Nẹ xạ nị chịchị ndii, ndee xa'ạ' kuịtị' nịạ kuní ạ ndọọ, sạkan' ña xạ nị ndọọ kạnii' nịạ, tẹ ndo'ó ndii, xạ yoo ndọọ ndọ', ndisụ süụ' sạkuu' ndọ' —nị kachị ạ.
11 Xạ xiní Jesús yọọ sạnạkua'a ña'a' ndạ'a' tẹ kuni kạ'nị' ña'a', sạkan' na kuii' nị ka'ạn ạ ndii: "Süụ' sạkuu' ndo'ó nduu' tẹ ndọọ", nị kachị ạ.
12 Tẹ kịị' ndị'ị nị nạtịạ ạ xa'ạ' rạ, tẹ nị nạkui'nụ ạ totọ ndisukụ' ạ jạạn', tẹ nị xịkụndu'ụ' tụkụụ ạ mii' iin' mesa, tẹ nị ka'ạn ạ xiin' rạ ndii:
—¿Ñáá kundanị ndọ' ndee ña kuni kachị ña nị xạạ ị xiin' ndọ' vịtịn?
13 Ka'án ndo'ó ña maestro ndọ' nduu' ị, tẹ ka'án tụ ndọ' ña xtọ'ọ ndọ' nduu' ị, tẹ vạ'ạ yoo ạ ka'án ndọ' sạkan' ña sụvị xnạ'ạ nduu' ị.
14 Sạkan' na kuii' naa' yu'ụ, ña nduu' xtọ'ọ ndọ' tẹ nduu' tụ ị maestro ndọ', tẹ

nį nąţią į xa'ą' ndǫ' ndii, kuní ą ña nąţią tų ndo'ó xa'ą' į'į̈n ta'an' ndǫ'.
15 Nį xąą į sąkan' xiin' ndǫ', tę sąą tų ndo'ó sąą nii' nį xąą yu'ų xiin' ndǫ' vįţįn.
16 Ña ndąku ka'án į xiin' ndǫ' ndii, į̈in tę xika' nuu' ndii, süų' tę ka'nu' ką nduu' rą tę sąkan' xtǫ'ǫ rą, tę nį ndę̨ę̨ süų' tę ka'nu' ką nduu' tų tę sakuni' tų'ų̇n tę sąkan' tę nį ţiąnų' ña'a'.
17 Naa' kundanį ndǫ' ña ka'án į xiin' ndǫ', tę sąą ndǫ' ą ndii, sąñu'u' vą Ndiosí ndo'ó.
18 'Süų' xa'ą' sąkuu' ndo'ó ka'án į, sąkan' ña xiní yu'ų yǫǫ nį nąkąxi̱n į kų̇ndų̇ų kuenta į. Ndisų kuní ą ña xinų ña yosǫ' nuų' tų̇tų Ndiosí mii' ka'án ą ndii: "Tę xixi' inga' xiin' į nį nąndų̇ų tę ndasi' yu'ų", kachi ą.
19 Ka'án į ña kaą' xiin' ndǫ' ndę̨ę̨ vįţįn ña kuní ką kǫǫ ą, sąkan' tę kį̈' kǫǫ ą ndii, kąndixa' ndǫ' ña yu'ų nduu' į.
20 Ña ndąku ka'án į xiin' ndǫ' ña yǫǫ ką natiin' nę ţi'vi' į ndii, yu'ų natiin' nią. Tę yǫǫ ką natiin' yu'ų ndii, natiin' tų nią ña nį ţi'vi' yu'ų į̈in yivį' yo'o' —kachi Jesús.

Yo'o' ka'án Jesús ña Judas nduu' tę sąnąkua'a ña'a' ndą'a' tę kuu' nų̇u'
(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23)

21 Kį̈' ndį'į nį ka'ąn Jesús ña jąąn' ndii, nį ndį'nį nimá ą, tę nį ka'ąn ą ndii:
—Ña ndąku ka'án į xiin' ndǫ' ña į̈in ndo'ó sąnąkua'a yu'ų ndą'a' tę kuu' nų̇u' —nį kachį ą.
22 Sąkan' tę nį xą'a' xto'ni' nuų' ta'an' tę ndą'a' xa'ą' ą jąąn' ña xïní rą yǫǫ xa'ą' nį ka'ąn ą.
23 Tę į̈in tę jąąn', tę ndanį ką ą ndii, ndu'ų' rą xį̈in' ą.
24 Sąkan' tę nį nia'ą ndą'a' Simón Pedro nuų' tę jąąn' ña ndątu'ų̇n' rą Jesús yoo' xa'ą' ka'án ą.
25 Tę nį kų̇yąţin ką tę jąąn' nuų' Jesús, tę nį ndątu'ų̇n' ña'a' rą ndii:
—¿Tákui'e, yǫǫ nduu' rą? —nį kachį rą.
26 Tę nį nąkuį̈in Jesús nuų' rą ndii:
—Sąchii' į į̈in ta'vi' xitą' vą'ą ţixi̱n ko'ǫ', tę tę tąxį į ña jąąn' ndą'a' nduu' tę jąąn' —nį kachį ą.
Sąkan' tę nį sąchii' ą į̈in ta'vi' xitą' vą'ą ţixi̱n ko'ǫ', tę nį tąxį ña'a' ą ndą'a' Judas, si'ę Simón Iscariote.
27 Kį̈' ndį'į sǫ'ǫ nį xį̱xį rą xitą' vą'ą jąąn', tę nį skǫ'nu' ña ndįvą'ą nimá rą. Tę nį ka'ąn Jesús xiin' rą ndii:
—Ña xito' ų̇n' sąą ų̇n' ndii, numį' tę sąą ų̇n' ų̇n —nį kachį ą.
28 Ndisų ndę̨ę̨ į̈in tę ndiee' xixi' xiin' ą nï kų̇ndąnį ndichun nį ka'ąn ą sąkan' xiin' rą.
29 Tę xa'ą' ą ña tę xito' xų'un' nduu' tę jąąn' ndii, nį xąnįnį sąvą tę ndą'a' xa'ą' ą jąąn' ña nį ka'ąn Jesús sąkan' xiin' rą, tę ku'ų̇n sątą' rą ña kuní xa'ą' vįko', uun ña ku'ų̇n tąxį rą xų'un' ndą'a' nę nda'vi kuu'.
30 Tę kį̈' ndį'į nį xį̱xį Judas xitą' vą'ą jąąn' ndii, nį kętą rą kua'ąn rą. Tę xą ñų̇u nduu' ą kį̈' sąkan'.

Yo'o' taxi' Jesús į̈in tų'ų̇n ndę̨i' xąa'

31 Kį̈' nį kętą rą kua'ąn rą, tę nį ka'ąn Jesús ndii:
—Vįţįn tiin' ka'nu' Ndiosí yu'ų, ña nduu' tų tę yivį', tę natiin' tų Ndiosí ña tiin' ka'nu' xa'ą' į.
32 Tę xa'ą' ą ña natiin' Ndiosí ña tiin' ka'nu' xa'ą' į ndii, nä'a' ką tę ţį̈in ka'nu' tų ą yu'ų.
33 Tę kua'a mį̈i' į, ndee į̈in xa'a' sie kuįţį' yoo ką į xiin' ndǫ'. Nąndų̇ku' ndǫ' yu'ų, tę naa nį ka'ąn į xiin' nę judío, sąkan' tų ka'án į xiin' ndo'ó vįţįn ña mii' ku'ų̇n yu'ų jąąn' ndii, kų̈vį ku'ų̇n tų ndo'ó į̈kan'.
34 Taxi' į į̈in tų'ų̇n ndę̨i' xąa' yo'o' nuų' ndǫ' ña kų̇ndanį ta'an' ndǫ'. Kuní ą kų̇ndanį ta'an' ndǫ' ndę̨ę̨ naa kundanį yu'ų ndo'ó.
35 Naa' ndanį ta'an' ndǫ' ndii, xiin' ña jąąn' kų̇ndąnį sąkuu' nę yivį' ña tę ndą'a' xa'ą' į nduu' ndǫ' —nį kachį ą.

Yo'o' ka'án Pedro ña yoo' tų'vą rą tę tąxi rą ndę̨ę̨ kivį' ñų̇ų rą xa'ą' Jesús
(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34)

36 Tę nį ka'ąn Simón Pedro xiin' ą ndii:
—¿Mii' kua'ąn ų̇n', tákui'e? —nį kachį rą.
Tę nį ka'ąn Jesús xiin' rą ndii:
—Mii' kua'ąn į ndii, kų̈vį kų̇ndikų̇n ų̇n' yu'ų vįţįn, ndisų kų̇vį kų̇ndikų̇n ų̇n' yu'ų nuų' ku'ų̇n ę' —nį kachį ą.
37 Tę nį ka'ąn Pedro xiin' ą ndii:
—¿Ndichun na kų̈vį ku'ų̇n į xiin' ų̇n' vįţįn, tákui'e? Xą yoo tų'vą į tę tąxį į ndę̨ę̨ kivį' ñų̇ų į xa'ą' ų̇n' —nį kachį rą.

38 Tę nį ka'ą́n Jesús xiin' rą́ ndii:
—¿Ndịxą́ xną́'ą́ ndii, xą́ yoo tụ'vą́ ụn' tę́ tą́xį ụn' ndę́ę́ kivį' ñụ́ụ ụn' xa'ą́' į́ uun? Ña ndą́ku ka'án į́ xiin' ụn' ña kịį' kuní ką́ ką́ną́ ndụchié ndii, xą́ unį ịchi' nį ka'ą́n ụn' ña xïní ụn' yu'ụ.

14

Jesús nduu' ịchi' ña kua'ą́n ndą́'a' Ndiosí

1 'Kụ́ndị'nį ką́ nimá ndọ', ịnį ndọ' kụnį ndọ' Ndiosí, tę ịnį tụ ndọ' kụnį ndọ' yu'ụ.
2 Vį'ę yụva' į́ ndii, yoo kua'ą́' mii' kụvį kụndịę́ę ndọ'. Naa' süụ' są́kan' nduu' ą́ ndii, kä'ą́n į́ xiin' ndọ' xa'ą́' ą́. Są́kan' na kuii' na ku'ụn į́ tę są́vą́'ą́ į́ mii' kụndịę́ę ndọ'.
3 Tę kịį' ndị'į́ ku'ụn į́, tę są́vą́'ą́ į́ mii' kụndịę́ę ndọ' ndii, kịxịn tụkụ́ụ į́, tę nąką́ į́ ndo'ó, tę ku'ụn ndọ' xiin' į́, tę kụndịę́ę ndọ' xiin' į́ mii' kụndu'ụ' į́.
4 Tę xą́ xiní ndọ' ịchi' mii' ku'ụn į́ —kachi Jesús.
5 Ịkan' tę nį ka'ą́n Tomás xiin' ą́ ndii:
—Tákui'e, xïní ndụ mii' ku'ụn ụn'. Są́kan' na kuii', ¿są́ą́ kụvį kụndą́nį ndụ mii' kua'ą́n ịchi' ña ku'ụn ụn'? —nį kachį rą́.
6 Tę nį ka'ą́n Jesús xiin' rą́ ndii:
—Yu'ụ nduu' ịchi', tę yu'ụ tụ nduu' ña ndịxą́, tę yu'ụ tụ nduu' ña taxi' kivį' ñụ́ụ ña kọ́ọ' kivį' ndi'i'. Tę ndę́ę́ ịịn nę́ yivį' kụ́vį nąxaą nuụ' yụva' ę' Ndiosí naa' xäą nịą́ ndą́'a' į́.
7 Naa' nį nąkụnį kaxi' ndọ' yu'ụ ndii, nąkụnį tụ ndọ' yụva' į́ Ndiosí. Tę ndę́ę́ vịtịn ndii, xą́ nį nąkụnį ña'a' ndọ', tę xą́ nį xịnį ndụchi' nuụ' ña'a' ndọ' —kachi ą́.
8 Tę nį ka'ą́n Felipe xiin' ą́ ndii:
—Tákui'e, nia'ą́ ụn' ndụ yụva' jąą́n', tę xą́vą́'ą́ są́kan' kuịtị' nuụ' ndụ —nį kachį rą́.
9 Tę nį ka'ą́n Jesús xiin' rą́ ndii:
—Xą́ sąa' vą́ yoo į́ xiin' ndọ', tę ¿ndichun na xïní ụn' yu'ụ, Felipe? Yọọ ką́ xini yu'ụ ndii, xą́ nį xịnį tụ nịą́ yụva' ę' Ndiosí. Są́kan' na kuii', ¿ndichun xikán ụn' nuụ' į́ ña nia'ą́ į́ yụva' ę' nuụ' ndọ'?
10 ¿Ñáá kändixa' ụn' ña yoo' yụva' ę' Ndiosí xiin' į́, tę yoo tụ yu'ụ xiin' ą́? Tụ'ụn ña ka'án į́ xiin' ndọ' ndii, süụ' ña ka'an' mịi' į́ tę ka'án ę, süụ' jąą́n' ndii yụva' ę' Ndiosí, ña yoo xiin' į́, nduu' ña xaa' ña ka'nu' xiin' ndą́'a' yu'ụ.
11 Kąndịxa' ndọ' ña yoo į́ xiin' yụva' ę' Ndiosí, tę yoo tụ ña jąą́n' xiin' į́. Naa' kọ́ọ' tụkụ ndii, kąndịxa' ndọ' ą́ xa'ą́' ña ka'nu' ña nį xịnį ndọ' xąą́ į́.
12 Ña ndąku ka'án į́ xiin' ndọ' ña yọọ ką́ ịnį xini yu'ụ ndii, sąą́ tụ nę́ jąą́n' ña ka'nu' ña xaa' į́. Tę ka'nu' ką́ ña sąą́ nę́ jąą́n' tę́ sąkan' ña xaa' į́, sąkan' ña nuụ' yụva' ę' Ndiosí nu'ụ į́.
13 Tę ndee ką́ ña kakąn ndọ' nuụ' yụva' ę' Ndiosí xiin' ña ndịę́e' į́ ndii, sąą́ į́ ña jąą́n', tę xiin' ña jąą́n' tịịn ka'nu' nę́ yivį' yụva' ę' Ndiosí xa'ą́' yu'ụ, ña nduu' si'ę ą́.
14 Naa' kakąn ndọ' ndee ką́ ña'ą́ nuụ' Ndiosí xiin' ña ndịę́e' į́ ndii, sąą́ į́ ña jąą́n'.

Yo'o' ka'án Jesús ña tị'vi' ą́ Espíritu Santo ịịn yivį'

15 'Naa' ndanį ndọ' yu'ụ ndii, sąxinú ndọ' ña ka'án chuun' į́ xiin' ndọ'.
16 Tę kakąn yu'ụ nuụ' yụva' ę' Ndiosí, tę tị'vi' ą́ ịngą́ ña chịndịę́e' ndo'ó, tę kọọ ą́ xiin' ndọ' ndę́ę́ ndi'i' nį kivį'.
17 Tę ña jąą́n' nduu' Espíritu Santo, ña nia'á sąkuu' ña ndịxą́ xa'ą́' Ndiosí. Tę nę́ yivį', nę́ nduu' kuenta ịịn yivį' yo'o' ndii, kụ́vį nątịịn nịą́ ą́ sąkan' ña kụ́vį kụnį ña'a' nịą́, tę nį ndę́ę́ xïní tụ ña'a' nịą́. Ndisụ ndo'ó ndii, xiní ña'a' ndọ' sąkan' ña yoo ą́ xiin' ndọ', tę kọọ ą́ nimá ndọ'.
18 Näkọọ nda'vi xą́chi' į́ ndo'ó, sąkan' ña nąndịko' tụkụ́ụ į́, tę kọọ į́ xiin' ndọ'.
19 Ndee ịịn xa'a' sie kuịtị', tę kụ̈nį ką́ nę́ yivį', nę́ nduu' kuenta ịịn yivį', yu'ụ. Ndisụ ndo'ó ndii, kụnį ndọ' yu'ụ, tę xa'ą́' ą́ ña tiaku į́ ndii, kụtịąkụ tụ ndo'ó.
20 Tę kivį' jąą́n' ndii, kụnį ndo'ó ña yoo' yu'ụ xiin' yụva' į́ Ndiosí, tę ndo'ó yoo' xiin' yu'ụ, tę yu'ụ yoo' xiin' ndo'ó.
21 Yọọ ką́ natiin' ña ka'án chuun' į́, tę saxinú nịą́ ą́ ndii, nę́ jąą́n' nduu' nę́ nia'á ña ndanį nịą́ yu'ụ. Tę yọọ ką́ ndanį yu'ụ ndii, ndanį ña'a' yụva' į́ Ndiosí, tę ndanį tụ ña'a' yu'ụ, tę nia'ą́ xiin' mịi' į́ nuụ' nịą́ —nį kachį ą́.
22 Tę nį ndątu'ụn' ña'a' Judas, ndisụ süụ' Judas Iscariote nduu' tę jąą́n', ka'án rą́ ndii:
—Tákui'e, ¿ndichun na nuụ' ndu'ụ kuịtị' nia'ą́ xiin' mịi' ụn', tę nïa'ą́ xiin' mịi'

ụn' nuụ' nẹ nduu' kuenta ịịn yivị'? —nị kachị rạ.

23 Tẹ nị nạkuịịn Jesús ndii:

—Naa' yọọ kạ kundanị yu'ụ ndii, sạxinú nịạ ña ka'án ị, tẹ kụndanị ña'a' yụva' ị, tẹ kịxịn ndụ, tẹ kọọ ndụ xiin' nịạ.

24 Tẹ yọọ kạ küní kụndanị yu'ụ ndii, säxinú nịạ ña ka'án ị. Tẹ tụ'ụn ña xini sọ'ọ ndọ' ka'án ị ndii, süụ' tụ'ụn mịi' ị nduu' ạ, süụ' jạạn' ndii tụ'ụn yụva' ị, ña nị tịạnụ' yu'ụ ịịn yivị' yo'o', nduu' ạ.

25 Ka'án ị sạkuu' ña jạạn' vịtịn ña yoo kạ ị xiin' ndọ'.

26 Ndisụ tị'vi' yụva' ẹ' Ndiosí ña chịndịẹe' ndo'ó, ña nduu' Espíritu Santo, ña kịxịn kuenta ị, tẹ ña jạạn' sạnia'á ndo'ó sạkuu' ña'ạ, tẹ sạnạka'an' tụ ạ ndo'ó sạkuu' ña nị ka'ạn ị xiin' ndọ'.

27 'Taxi' ị ña manị' kọọ nimá ndọ', tẹ ña manị' yoo nimá mịi' ị nduu' ña jạạn'. Tẹ ña nduu' kuenta ịịn yivị' yo'o' ndii, kụvị tạxi ạ ña manị' naa ña taxi' ị jạạn'. Kụndị'nị nimá ndọ', tẹ nị ndẹẹ küyị'vi tụ ndọ'.

28 Xạ nị xịnị sọ'ọ ndọ' nị ka'ạn ị xiin' ndọ' ña nu'ụ ị, tẹ kịxịn ị tukuu' ị mii' yoo ndọ' yo'o'. Naa' ndịxạ xnạ'ạ ndanị ndọ' yu'ụ ndii, nạkuạtia' nimá ndọ' ña kua'ạn ị nuụ' yụva' ẹ' Ndiosí, sạkan' ña ka'nu' kạ ña nduu' ña jạạn' tẹ sạkan' yu'ụ.

29 Ka'án ị ña jạạn' xiin' ndọ' vịtịn ña kuní kạ kọọ ạ, sạkan' tẹ kịị' kọọ ạ ndii, kạndịxa' ndọ' ạ.

30 Kä'ạn kua'ạ' kạ ị xiin' ndọ', sạkan' ña xạ kuạxị ña ndịvạ'ạ, ña kumi' ndịẹẹ' ịịn yivị' yo'o', teẹ' ndee kọọ' ndịẹẹ' kumi' ña jạạn' nuụ' yu'ụ.

31 Ndisụ xaa' ị sạạ nii' nị ka'ạn chuun' Ndiosí, yụva' ị, xiin' ị, tẹ kụnị nẹ yivị' ịịn yivị' ña ndanị ị yụva' ị. Ndọndịchị ndọ', tẹ ku'ụn kịẹẹ ẹ' yo'o', tẹ ku'ụn ẹ'.

15

Yo'o' ka'án Jesús ña mịi' ạ nduu' ndẹẹ naa yọ'o' uva xnạ'ạ

1 'Yu'ụ nduu' yọ'o' uva xnạ'ạ, tẹ yụva' ị nduu' ña xito' ña'a' ạ.

2 Tẹ sạkuu' ndạ'a' ị mii' kọọ' nduụ' kuun' ndii, xa'ndia ña'a' ạ. Tẹ sạkuu' ndạ'a' ị mii' kuun' nduụ' ndii, xaña'ma ña'a' ạ tẹ kụụn kạ ạ.

3 Ndo'ó ndii, xạ nị ndụndọọ nimá ndọ' nị xaa' tụ'ụn ña xạ nị ka'ạn ị xiin' ndọ'.

4 Kọọ naa yoo inga' ndọ' xiin' ị, tẹ kọọ naa yoo inga' tụ yu'ụ xiin' ndọ'. Sạkan' tụ ịịn ndạ'a' yọ'o' uva ndii, kọọ' uva kuun' ndạ'a' ạ naa' yöo inga' ạ xiin' yọ'o' ạ. Tẹ sạkan' tụ ndo'ó, naa' yöo inga' ndọ' xiin' ị ndii, kụvị kụndụụ ndọ' tẹ vạ'ạ ndạ'a' nuụ' ịchi' Ndiosí.

5 'Yu'ụ nduu' yọ'o' uva, tẹ ndo'ó nduu' ndạ'a' ạ. Yọọ kạ yoo inga' xiin' ị, tẹ yoo inga' tụ yu'ụ xiin' nịạ ndii, kụndụụ nịạ nẹ vạ'ạ vạ ndạ'a' nuụ' ịchi' Ndiosí, sạkan' ña naa' yöo inga' ndọ' xiin' ị ndii, kọọ' xạchi' ña vạ'ạ kụvị sạạ ndọ'.

6 Yọọ kạ yöo naa yoo inga' xiin' ị ndii, kuitịạ nịạ ndẹẹ naa xitíá ndạ'a' yọ'o' uva, tẹ ichị ạ. Sạkan' tẹ nạkạya nẹ yivị' ạ, tẹ kọ'nị nịạ ạ nuụ' ñu'ụ, tẹ kọkọ ạ.

7 'Naa' yoo inga' ndọ' xiin' ị, tẹ tiin' kutụ' tụ ndọ' tụ'ụn ña sania'á ị ndo'ó ndii, tạxi Ndiosí ndee kạ ña kuni kakạn ndọ' nuụ' ạ.

8 Kịị' nduu' ndọ' nẹ vạ'ạ vạ ndạ'a' nuụ' ịchi' Ndiosí ndii, nia'á ndọ' ña nduu' xnạ'ạ ndọ' tẹ ndạ'a' xa'ạ' ị, tẹ xiin' ña jạạn' nạtịịn yụva' ẹ' ña tiin' ka'nu' ña'a' nẹ yivị'.

9 Sạạ nii' ndanị Ndiosí yu'ụ ndii, nii' sạkan' ndanị tụ yu'ụ ndo'ó. Tịịn kixin' ndọ' ña ndanị yu'ụ ndo'ó jạạn'.

10 Naa' saxinú ndọ' ña ka'án chuun' ị ndii, tịịn kixin' ndọ' ña ndanị ị ndo'ó, sạạ nii' saxinú yu'ụ ña ka'án chuun' yụva' ị, tẹ tiin' kixin' ị ña ndanị ạ yu'ụ.

11 'Ña jạạn' ka'án ị xiin' ndọ', tẹ kuạtia' nimá ndọ' sạạ nii' kuatia' nimá yu'ụ, tẹ sạkan' xinụ ña kuatia' nimá ndọ'.

12 'Ña yọ'ọ' nduu' ña ka'án chuun' ị xiin' ndọ', ña kụndanị naa kundanị ta'an' ndọ' sạạ nii' kundanị yu'ụ ndo'ó.

13 Kọọ' ndẹẹ ịịn nẹ kụndanị ya'ạ kạ nẹ xiní ta'an' xiin' nịạ tẹ sạkan' nẹ tạxị kivị' ñụụ xa'ạ' nẹ xiní ta'an' xiin' nịạ.

14 Ndo'ó nduu' tẹ xiní ta'an' xiin' ị naa' xaa' ndọ' ña ka'án chuun' ị xiin' ndọ'.

15 Kä'ạn kạ ị ña tẹ xika' nuu' nuụ' ị nduu' ndọ', sạkan' ña ịịn tẹ xika' nuu' ndii, xïní rạ ndee ña xaa' xtọ'ọ rạ. Tẹ vịtịn ka'án ị ña tẹ xiní ta'an' xiin' ị nduu' ndọ', sạkan' ña sạkuu' ña nị ka'ạn yụva' ị xiin' ị ndii, nị ka'ạn ị ẹ xiin' ndọ'.

16 Nï nąkąxįn ndo'ó yu'ų, süų' jąąn' ndii yu'ų nį nąkąxįn ndo'ó, tę ku'ųn ndǫ' tę kųndųų ndǫ' tę vą'ą vą ndą'a' nuų' įchi' Ndiosí, sąkan' tę kųndųų naa nduu' ndǫ' tę vą'ą vą ndą'a' nuų' įchi' ą. Tę ndee ką ña kakąn ndǫ' nuų' yųva' ę' xiin' ña ndįęe' į ndii, tąxį ña'a' ą ndą'a' ndǫ'.

17 Ña yǫ'ǫ' ka'án chuun' į xiin' ndǫ' ña kųndanį naa kųndanį ta'an' į'įn ndǫ'.

Yo'o' ka'án Jesús ña kųndąsi' nę yivį' įin yivį', nę ndikún įchi' ą

18 'Kiį' ndasi' nę nduu' kuenta įin yivį' yo'o' ndo'ó ndii, nąką'an' ndǫ' ña xį'ną ką yu'ų nį kųndąsi' nįą.

19 Naa' sąkan' tę kuenta įin yivį' yo'o' nduu' ndǫ' ndii, kųndanį nę yivį' kuenta įin yivį' yo'o' ndo'ó, ndisų süų' kuenta įin yivį' yo'o' ką nduu' ndǫ', sąkan' ña nį nąkąxįn į ndo'ó tęin nę jąąn' tę kųndųų ndǫ' kuenta į, sąkan' na kuii' ndasi' nįą ndo'ó.

20 Nąką'an' ndǫ' ña xą nį ka'ąn į xiin' ndǫ' ña įin tę xika' nuu' ndii, süų' tę ka'nu' ką nduu' rą tę sąkan' xtǫ'ǫ rą. Sąkan' na kuii' naa' nį sąndo'o' nę jąąn' yu'ų ndii, sąndo'o' tų nįą ndo'ó. Tę naa' nį sąxinú nįą ña nį sania'á į ndii, sąxinų tų nįą ña sąnia'á ndo'ó.

21 Sąkuu' nuų' ña jąąn' sąą nįą xiin' ndǫ' xa'ą' ą ña nduu' ndǫ' kuenta į, sąkan' ña xïní nįą ña nį tįąnų' yu'ų įin yivį' yo'o'.

22 'Naa' nï kįxįn į tę ka'ąn į xiin' nįą ndii, kǫǫ' kuąchį nįą. Ndisų vįtįn ña nį kįxįn į, tę nį ka'ąn į xiin' nįą ndii, kǫǫ' ą ni'į' nįą ka'ąn nįą xa'ą' kuąchį nįą.

23 Yǫǫ ką ndasi' yu'ų ndii, ndasi' tų nįą yųva' į.

24 Naa' nï xaa' į ña ka'nu' tęin nįą, ña kǫǫ' kivį' nį xąą ndęę įin nę yivį' ndii, kǫǫ' kuąchį nįą. Ndisų vįtįn ndii, teę' ndee xą nį xįnį nįą ña ka'nu' ña nį xąą į ndii, kusaa' ndasi' nįą yu'ų, tę ndasi' tų nįą yųva' į.

25 Ndisų nį xka'ndįą ña jąąn' tę xinų ña yosǫ' nuų' tų'ųn ndęi' Ndiosí mii' ka'án ą ndii: "Kǫǫ' ndęę įin xa'ą', tę nį kųndąsi' nįą yu'ų", kachi ą.

26 'Ndisų kįxįn ña chįndįęe' ndo'ó, ña tį'vi' į kuenta yųva' į. Tę ña jąąn' nduu' Espíritu Santo, ña sąnia'á sąkuu' ña ndįxą. Tę kuąxį ña jąąn' nuų' yųva' ę', tę ndįęę yų'u' ą xa'ą' į.

27 Tę ndįęę yų'u' tų ndo'ó xa'a' į, sąkan' ña xą yoo ndǫ' xiin' į ndęę ña nųu'.

16

1 'Nį ka'ąn į sąkuu' ña jąąn' xiin' ndǫ', tę näkǫǫ ndǫ' ña įnį ndǫ' xini ndǫ' yu'ų.

2 Tąvą' rą ndo'ó vį'ę mii' nakayá nę ñųų ę', tę ndęę xaą' tų kivį' ña yǫǫ ką ką'nį' ndo'ó ndii, kąninį nįą ña ña jąąn' kuní Ndiosí sąą nįą.

3 Sąą rą sąkan' xa'ą' ą ña xïní rą yųva' ę' Ndiosí, tę nį ndęę xïní tų rą yu'ų.

4 Ka'án į ña jąąn' xiin' ndǫ', tę kiį' xaą kivį' ña kǫǫ ą ndii, nąką'an' ndǫ' ña xą nį ka'ąn į xiin' ndǫ' xa'ą' ą.

Yo'o' ka'án Jesús xa'ą' chųųn ña sąą Espíritu Santo

'Nï ka'ąn į ña jąąn' xiin' ndǫ' ndęę ña nųu', sąkan' ña yoo į xiin' ndǫ'.

5 Ndisų vįtįn kua'ąn nu'ų į nuų' ña nį tįąnų' yu'ų įin yivį' yo'o', tę ndęę įin ndo'ó ndätu'ún' yu'ų: "¿Mii' kua'ąn ųn'?"

6 Süų' jąąn' ndii nį kųsuchi' vą įnį ndǫ' xa'ą' ña nį ka'ąn į ña jąąn' xiin' ndǫ'.

7 Ndisų ña ndįxą ka'án į xiin' ndǫ' ndii, vą'ą ką nduu' ą nuų' ndo'ó ña nu'ų į, sąkan' ña naa' nü'ų į ndii, kįxįn ña chįndįęe' ndo'ó, ndisų naa' nu'ų į ndii, tį'vi' ña'a' į, tę kǫǫ ą xiin' ndǫ'.

8 Tę kiį' kįxįn ña jąąn' ndii, sąkuni' ą nę yivį' įin yivį' ña nę ndiso' kuąchį nduu' nįą nuų' Ndiosí, tę sąkuni' tų ña'a' ą ña xachuun' ndąku yu'ų, tę sąkuni' tų ña'a' ą ña sana'má ndąku Ndiosí.

9 Sąkan' ña sąkuni' ą nę yivį' ña nę ndiso' kuąchį nduu' nįą xa'ą' ą ña nï įnį nįą kųnį nįą yu'ų.

10 Tę sąkuni' tų ña'a' ą ña xachuun' ndąku į, sąkan' ña nu'ų į nuų' yųva' ę', tę kųnį ką ndǫ' yu'ų.

11 Tę sąkan' tų sąkuni' ña'a' ą ña sana'má ndąku Ndiosí, sąkan' ña xą nį kątun' ą ña ndįvą'ą, ña kumi' ndįęę' įin yivį' yo'o'.

12 'Yoo kua'ą' ką ña kuni ka'ąn į xiin' ndǫ'. Ndisų kųvį kųndąnį ndǫ' sąkuu' ą vįtįn.

13 Tę kiį' kįxįn Espíritu Santo, ña sąnia'á sąkuu' ña ndįxą ndii, ña jąąn' sania'á

ndo'ó sąkuu' ña ndịxą, sąkan' ña kä'ạn ą ña ka'an' mịi' ą, süụ' jąąn' ndii ka'ạn ą sąkuu' ña nị xịnị so'ọ ą ka'án yụva' ẹ' Ndiosí kuịtị', tẹ sakuni' ą ndo'ó ña kọọ.

14 Tẹ tịin ka'nu' ña jąąn' yu'ụ, sąkan' ña nątịin ą ña ka'án ị, tẹ ka'ạn ą ña jąąn' xiin' ndọ'.

15 Sąkuu' ña kumi' yụva' ẹ' ndii, ña'ą tụ yu'ụ nduu' ą, sąkan' na nị ka'ạn ị ña nątịin Espíritu Santo jąąn' ña ka'án ị, tẹ ka'ạn ą ña jąąn' xiin' ndọ'.

Yo'o' ka'án Jesús ña ịin xa'a' kuịtị' kụsuchi' ịnị tẹ ndą'a' xa'ą' ą

16 'Ndee ịin xa'a' sie kuịtị', tẹ kün̈ị ką ndọ' yu'ụ, tẹ sie ya'ą tẹ tụkụ nị kụnị ndọ' yu'ụ, sąkan' ña nuụ' yụva' ẹ' Ndiosí kua'ạn nu'ụ ị —nị kachị Jesús.

17 Sąkan' tẹ nị ka'ạn xiin' ta'an' sąvą tẹ ndą'a' xa'ą' ą ndii:

—¿Ndichun tụ ka'án ą ndii: "Ndee ịin xa'a' sie kuịtị', tẹ kün̈ị ką ndọ' yu'ụ, tẹ sie ya'ą tẹ tụkụ nị kụnị ndọ' yu'ụ"? Tẹ, ¿ndichun tụ ka'án ą ndii: "Sąkan' ña nuụ' yụva' ẹ' Ndiosí kua'ạn nu'ụ ị", kachi ą? —nị kachị rą.

18 Tẹ nị ka'ạn tụ rą ndii:

—¿Ndichun tụ ka'án ą ndii: "Ndee ịin xa'a' sie kuịtị'", kachi ą? Kündanị ẹ' ndichun ka'án ą sąkan' —nị kachị rą.

19 Nị xịnị Jesús ña kuni ndątu'ụn' ña'a' rą xa'ą' ña jąąn', sąkan' na nị ka'ạn ą xiin' rą ndii:

—¿Ndichun ndatu'ún' ta'an' ndọ' xa'ą' ña nị ka'ạn ị ndii: "Ndee ịin xa'a' sie kuịtị', tẹ kün̈ị ką ndọ' yu'ụ, tẹ sie ya'ą tẹ tụkụ nị kụnị ndọ' yu'ụ"?

20 Ña ndąku ka'án ị xiin' ndọ' ndii, kuąkụ ndọ', tẹ tąną ndịi vą ndọ'. Ndisụ nẹ yivị' kuenta ịin yivị' ndii, vą'ą vą kụnị nịą, tẹ ndo'ó ndii, kụsuchi' vą ịnị ndọ'. Ndisụ ña suchi' ịnị ndọ' jąąn' ndii, nąndụụ ą ña vą'ą kuni ndọ'.

21 Kụndọ'ọ ndọ' ndẹẹ naa ndo'o' ịin ña'a' kịi' xą kuyatin' kuii kąkụ si'ẹ a', sąkan' ña xą nị xąą kivị' ña kąkụ ą, ndisụ kịi' ndị'ị tuvị si'ẹ a' jąąn' ndii, nąndosọ' a' ña nị ndọ'ọ a', sąkan' ña vą'ą vą kuni a' xa'ą' ą ña nị sąkaku' a' ịin tiaą ịin yivị' yo'o'.

22 Naa sąkan' suchi' ịnị ndọ' vịtịn, ndisụ kịi' nąndịko' ị, tẹ kụnị ị ndo'ó ndii, vą'ą vą kụnị nimá ndọ'. Tẹ ndẹẹ ịin nẹ yivị' kụvị sąndọñu'u' ña vą'ą kuni ndọ' jąąn'.

23 Kivị' jąąn' ndii, ndätu'ụn' ką ndọ' yu'ụ xa'ą' ndẹẹ ịin ña'ą. Ña ndąku ka'án ị xiin' ndọ' ndii, ndee ką ña kakąn ndọ' nuụ' yụva' ẹ' Ndiosí xiin' ña ndịẹe' ị ndii, tąxị ña'a' ą ndą'a' ndọ'.

24 Ndẹẹ vịtịn ndii, tïą'an kakąn ndọ' ndẹẹ ịin ña'ą xiin' ña ndịẹe' ị nuụ' Ndiosí. Kakąn tẹ kakąn ndọ' nuụ' Ndiosí, tẹ tąxị ą ña jąąn' ndą'a' ndọ', tẹ xinụ ña vą'ą kuni ndọ'.

Yo'o' ka'án Jesús ña nuụ' yụva' ẹ' Ndiosí nị kịxịn ą

25 'Sąkuu' ña nị ka'ạn ị xiin' ndọ' jąąn' ndii, nị ka'ạn ẹ xiin' ña ka'án ndịąą, ndisụ xą kuyatin' kivị' ña kä'ạn ką ị ña ka'án ndịąą xiin' ndọ', süụ' jąąn' ndii ka'ạn ndi'ị ị xiin' ndọ' xa'ą' yụva' ẹ'.

26 Kivị' jąąn' ndii, kakąn ndọ' ndee ką ña'ą nuụ' yụva' ẹ' Ndiosí xiin' ña ndịẹe' ị. Sąkan' na ka'án ị xiin' ndọ' ña küní ką ą ña kakąn yu'ụ nuụ' ą xa'ą' ndọ',

27 sąkan' ña xą mịi' ą jąąn' ndanị ndo'ó xa'ą' ą ña ndanị ndọ' yu'ụ, tẹ kandixa' ndọ' ña nuụ' ą nị kịẹẹ ị.

28 Nuụ' yụva' ẹ' Ndiosí nị kịẹẹ ị, tẹ nị xąą ị ịin yivị' yo'o'. Tẹ vịtịn nakoo' ị ịin yivị' yo'o', tẹ nu'ụ ị nuụ' ą —nị kachị Jesús.

29 Sąkan' tẹ nị ka'ạn tẹ ndą'a' xa'ą' ą xiin' ą ndii:

—Vịtịn ndii, ka'án ndi'ị vą ụn' xa'ą' Ndiosí, tẹ kä'án ką ụn' xiin' ña ka'án ndịąą.

30 Vịtịn kundanị ndụ ña xiní ụn' sąkuu' ña'ą, sąkan' na küní ą ndątu'ụn' ụn' ndẹẹ ịin nẹ yivị' tẹ kụnị ụn' ndee ña kuní nịą, sąkan' na kandixa' ndụ ña nuụ' Ndiosí nị kịẹẹ ụn' —nị kachị rą.

31 Tẹ nị ka'ạn Jesús xiin' rą ndii:

—¿Ñáá ndee vịtịn vị' kandixa' xną'ą ndọ' ña jąąn'?

32 Vą'ą, xąą kivị', tẹ vịtịn nduu' kivị' jąąn', ña kikụ ị'ịn ndọ', tẹ nąkọọ ịin ndąą' ndọ' yu'ụ, ndisụ ndöọ ịin ndąą' ị, sąkan' ña yụva' ẹ' Ndiosí yoo xiin' ị.

33 Ka'án ị sąkuu' ña jąąn' xiin' ndọ', tẹ kọọ ña manị' nimá ndọ' xa'ą' ą ña ịin ndąą' nduu' ndọ' xiin' ị. Ịin yivị' yo'o' ndii, kụndọ'ọ vą ndọ', ndisụ kuịnị vą ndọ'

kụnị ndọ' yu'ụ, sạkan' ña xạ nị kạnando i̱ nuụ' i̱in yivi̱' yo'o' —nị kachi̱ ạ.

17

Yo'o' ka'án Jesús xiin' Ndiosí xa'ạ' tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ

1 Ki̱i̱' ndi̱'i̱ nị ka'ạn Jesús ña jạạn', tẹ nị ndạnị'i̱ ạ nuụ' ạ ndi̱vi', tẹ nị ka'ạn ạ ndii:
—Tạtaạ, xạ nị xạạ kivi̱' ña nia'ạ ụn' nuụ' nẹ yivi̱' ña tiin' ka'nu' ụn' yu'ụ, ña nduu' si'ẹ ụn', tẹ xiin' ña jạạn' ti̱in ka'nu' nẹ yivi̱' yo'ó sạạ yu'ụ.
2 Xạ mi̱i' ụn' nị tạxi̱ ña ndi̱ẹe' yu'ụ nuụ' sạkuu' nẹ yivi̱' i̱in yivi̱', tẹ tạxi̱ i̱ kivi̱' ñụụ ña kọọ' kivi̱' ndi'i' ndạ'a' sạkuu' nẹ nị tạxi̱ ụn' ndạ'a' i̱.
3 Tẹ xiin' ña yọ'ọ' ni'í' nẹ yivi̱' kivi̱' ñụụ ña kọọ' kivi̱' ndi'i', ña kụndạnị ndi'i̱ nịạ yoo nduu' yo'ó, ña nduu' i̱in ndạạ' Ndiosí xnạ'ạ, tẹ kụndạnị ndi'i̱ tụ nịạ yọọ nduu' Jesucristo, ña nị ti̱'vi' ụn' i̱in yivi̱' yo'o'.
4 Nị ti̱in ka'nu' yu'ụ yo'ó i̱in yivi̱' yo'o', sạkan' ña nị sạxinú i̱ chụụn ña nị tạxi̱ ụn' ndạ'a' i̱ sạạ i̱.
5 Tẹ vi̱ti̱n, tạtaạ, tạxi̱ ụn' ña tiin' ka'nu' ụn' yu'ụ mii' yoo ụn' ñaạ', ña nị kụmi' i̱ ki̱i̱' nị yọọ i̱ nuụ' ụn' ndẹẹ ña kuní kạ kọọ i̱in yivi̱' yo'o'.
6 'Nị nia'ạ i̱ ña ndi̱ẹẹ' ụn' nuụ' tẹ yọ'ọ', tẹ nị nạkạxi̱n ụn' tẹi̱n nẹ yivi̱' i̱in yivi̱', tẹ nị tạxi̱ ụn' rạ ndạ'a' i̱. Kuenta yo'ó nị nduụ rạ, ndisụ nị tạxi̱ ụn' rạ ndạ'a' i̱, tẹ nị sạxinú rạ tụ'ụn ụn'.
7 Vi̱ti̱n ndii, xạ xiní rạ ña sạkuu' ña nị tạxi̱ ụn' ndạ'a' i̱ ndii, ndạ'a' yo'ó kuạxi̱ ạ,
8 sạkan' ña nị saya'á i̱ sạkuu' tụ'ụn ña nị tạxi̱ ụn' ndạ'a' i̱ nuụ' rạ, tẹ nị nạti̱in vạ'ạ rạ ạ. Tẹ nị kạndi̱xa' rạ ña yo'ó nị ti̱'vi' yu'ụ, tẹ xiní xnạ'ạ rạ ña nuụ' yo'ó nị ki̱ẹẹ i̱.
9 Xa'ạ' tẹ yọ'ọ' xikán i̱ nuụ' ụn', tẹ süụ' xa'ạ' nẹ nduu' kuenta i̱in yivi̱' xikán i̱, süụ' jạạn' ndii xa'ạ' tẹ nị tạxi̱ ụn' ndạ'a' i̱ yo'o' kui̱ti̱' xikán i̱ nuụ' ụn', sạkan' ña kuenta yo'ó nduu' rạ.
10 Tẹ sạkuu' ña nduu' kuenta i̱ ndii, kuenta tụ yo'ó nduu' ạ. Tẹ sạkuu' ña nduu' kuenta yo'ó ndii, kuenta tụ yu'ụ nduu' ạ, tẹ xiin' tẹ yọ'ọ' nị nạti̱in i̱ ña tiin' ka'nu'.
11 Kọọ' kạ i̱ kọọ i̱in yivi̱' yo'o', ndisụ tẹ yọ'ọ' ndii, ndoọ kạ rạ i̱in yivi̱' yo'o', sạkan' ña nuụ' yo'ó nu'ụ i̱. Tạtaạ, ña sụ'ụn, kọtọ ụn' xiin' ña ndi̱ẹe' ụn' tẹ nị tạxi̱ ụn' ndạ'a' i̱ yo'o', tẹ i̱in ndạạ' na i̱in ndạạ' kụnduụ rạ sạạ nii' i̱in ndạạ' nduu' yoo'.
12 Ki̱i̱' yoo i̱ i̱in yivi̱' yo'o' xiin' tẹ nị tạxi̱ ụn' ndạ'a' i̱ ndii, nị xi̱tọ' ña'a' i̱ xiin' ña ndi̱ẹẹ' ụn', tẹ ndẹẹ i̱in rạ nï xitạ, süụ' jạạn' ndii i̱in ndạạ' kui̱ti̱' rạ nị xitạ, tẹ xạ sạkan' nị kunị ạ kụndọ'ọ tẹ xinụ ña yosọ' nuụ' tụtụ ụn'.
13 'Tẹ vi̱ti̱n ña kua'ạn nu'ụ i̱ nuụ' ụn' ndii, ka'án i̱ ña kaạ' xiin' tẹ yọ'ọ' ña yoo kạ i̱ i̱in yivi̱' yo'o', tẹ vạ'ạ ndi̱'i̱ kụnị rạ sạạ nii' vạ'ạ ndi̱'i̱ kuni yu'ụ.
14 Tẹ xa'ạ' ạ ña nị tạxi̱ i̱ tụ'ụn ụn' nuụ' rạ ndii, ndasi' ña'a' nẹ yivi̱', nẹ nduu' kuenta i̱in yivi̱' yo'o', sạkan' ña süụ' kuenta i̱in yivi̱' nduu' rạ, sạạ nii' ndüu' tụ yu'ụ kuenta i̱in yivi̱' yo'o'.
15 Süụ' xikán i̱ ña tạvạ' ụn' rạ i̱in yivi̱' yo'o', süụ' jạạn' ndii xikán i̱ ña kọtọ ña'a' ụn' nuụ' ña ndivạ'ạ.
16 Tẹ yọ'ọ' ndii, süụ' kuenta i̱in yivi̱' yo'o' nduu' rạ, sạạ nii' ndüu' tụ yu'ụ kuenta i̱in yivi̱' yo'o'.
17 Sạnạnduu' ụn' rạ ndi̱ti̱ạ ña ndi̱xạ, tẹ tụ'ụn yo'ó nduu' ña ndi̱xạ jạạn'.
18 Sạạ nii' nị ti̱'vi' ụn' yu'ụ i̱in yivi̱' yo'o' nuụ' nẹ nduu' kuenta i̱in yivi̱' ndii, nii' sạkan' tụ ti'vi' yu'ụ tẹ yọ'ọ' tẹ ka'ạn ndọsọ' rạ tụ'ụn ụn' nuụ' nẹ nduu' kuenta i̱in yivi̱'.
19 Tẹ sanakua'a xiin' mi̱i' i̱ nuụ' ña kuní ụn' ndi̱ti̱ạ tẹ yọ'ọ', sạkan' tẹ sạnạkua'a xiin' mi̱i' tụ tẹ yọ'ọ' xa'ạ' ña ndi̱xạ.
20 'Süụ' xa'ạ' tẹ yọ'ọ' kui̱ti̱' xikán i̱ nuụ' ụn', süụ' jạạn' ndii xikán tụ i̱ nuụ' ụn' xa'ạ' nẹ i̱ni̱ kụnị yu'ụ xiin' ña sạnia'á tẹ yọ'ọ.
21 Sạkan' tẹ i̱in ndạạ' kụnduụ sạkuu' nịạ sạạ nii' i̱in ndạạ' nduu' yo'ó xiin' yu'ụ, tẹ i̱in ndạạ' nduu' tụ yu'ụ xiin' yo'ó, tạtaạ, tẹ i̱in ndạạ' kụnduụ tụ nẹ jạạn' xiin' ẹ', tẹ kạndi̱xa' nẹ yivi̱', nẹ nduu' kuenta i̱in yivi̱' yo'o', ña yo'ó nị ti̱'vi' yu'ụ.
22 Tẹ nị tạxi̱ i̱ ndi̱ẹẹ' ndạtụn', ña nị tạxi̱ ụn' ndạ'a' i̱, ndạ'a' nịạ, tẹ i̱in ndạạ' kụnduụ nịạ ndẹẹ naa i̱in ndạạ' nduu' yoo'.

23 Sąkan' na i̱in ndąą' nduu' i̱ xiin' nią te i̱in ndąą' nduu' tu̱ yo'ó xiin' yu'u̱, te sąkan' i̱in ndąą' xąchi' ku̱ndu̱u̱ nią, te ku̱ni̱ ne nduu' kuenta i̱in yivi̱' ña yo'ó ni̱ ti̱'vi' yu'u̱, te ku̱ni̱ tu̱ nią ña ndani̱ u̱n' ne jąąn' ndee naa ndani̱ u̱n' yu'u̱.

24 Tątaą, kuní i̱ ña ne ni̱ tąxi̱ u̱n' ndą'a' i̱ ndii, tąxi̱ u̱n' ña ku̱ndiee nią xiin' i̱ mii' koo i̱, te ku̱ni̱ nią ña ndiee' ndątu̱n' ña ni̱ tąxi̱ u̱n' ndą'a' i̱, sąkan' ña ni̱ ku̱ndani̱ u̱n' yu'u̱ ndee ki̱i̱' tïą'an kuą'ą i̱in yivi̱' yo'o'.

25 Tątaą, yo'ó ndii, ña xachuun' ndąku nduu' u̱n', te ne nduu' kuenta i̱in yivi̱' yo'o' ndii, xïní nią yo'ó, ndisu̱ yu'u̱ ndii, xiní i̱ yo'ó, te xiní tu̱ te yo'o' ña yo'ó ni̱ ti̱'vi' yu'u̱ i̱in yivi̱' yo'o'.

26 Te ni̱ nia'ą i̱ nuu̱' rą sąą kuu' u̱n', te nia'ą ką i̱ ña jąąn' nuu̱' rą te ku̱ndani̱ ta'an' rą ndee naa ndani̱ u̱n' yu'u̱, te i̱in ndąą' ku̱ndu̱u̱ rą xiin' i̱ —ni̱ kachi̱ ą xiin' Ndiosí.

18

So'o ni̱ xąą ą ki̱i̱' ni̱ ti̱in te yivi̱' Jesús
(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53)

1 Ki̱i̱' ndi̱'i̱ ni̱ ka'ąn Jesús xiin' Ndiosí, te ni̱ ketą ą kua'ąn ą xiin' te ndą'a' xa'ą' ą tu̱ku̱ ta'vi' yivi̱' ña nąni' Cedrón. Te ni̱ sko'nu' ą xa'ą' i̱in ña tątą ña kandu'u' i̱kan' xiin' te ndą'a' xa'ą' ą jąąn'.

2 Te xiní tu̱ Judas, te xito' sąnąkua'a ña'a' ndą'a' te kuu' ka'nu', mii' kandu'u' ña tątą jąąn', sąkan' ña kua'ą' vą i̱chi' ni̱ ndu̱i̱n Jesús i̱kan' xiin' te ndą'a' xa'ą' ą jąąn'.

3 Sąkan' na ni̱ xąą Judas jąąn' i̱kan' xiin' i̱in ti̱'vi̱ te xíin', te ni̱ xąą tu̱ te xíin', te xito' yu̱kun' ka'nu'. Te te jąąn' ndii, sutu̱ kuu' nu̱u' xiin' te fariseo ni̱ ti̱ąnu̱' ña'a'. Te ndiso' rą kąą tuún xiin' choon tuún ą nuu̱' rą, te ndiso' tu̱ rą ichi̱.

4 Te Jesús ndii, xą xiní ndoo ą ndee ña ku̱ndo'o ą, sąkan' na ni̱ ku̱yątin ą nuu̱' rą, te ni̱ ndątu'u̱n' ña'a' ą ndii:

—¿Yoo nanduku' ndo'? —ni̱ kachi̱ ą.

5 Te ni̱ nąku̱i̱n rą nuu̱' ą ndii:

—Jesús, te ñu̱u̱ Nazaret —ni̱ kachi̱ rą.

Te ni̱ ka'ąn ą xiin' rą ndii:

—Yu'u̱ nduu' i̱ —ni̱ kachi̱ ą.

Te i̱kan' iin' tu̱ Judas, te sąnąkua'a ña'a' ndą'a' te jąąn'.

6 Te ki̱i̱' ni̱ ka'ąn ą xiin' rą: "Yu'u̱ nduu' i̱", ndii, ni̱ nąndiko' xata' rą, te ni̱ ndu̱vą ndoo rą ñu'u'.

7 Sąkan' te tu̱ku̱ ni̱ ni̱ ndątu'u̱n' ña'a' ą ndii:

—¿Yoo nanduku' ndo'? —ni̱ kachi̱ ą.

Te ni̱ nąku̱i̱n tu̱ku̱u̱ rą nuu̱' ą ndii:

—Jesús, te ñu̱u̱ Nazaret —ni̱ kachi̱ rą.

8 Te ni̱ ka'ąn ą xiin' rą ndii:

—Xą ni̱ ka'ąn i̱ xiin' ndo' ña su̱vi̱ yu'u̱. Naa' yu'u̱ nanduku' ndo' ndii, tąxi̱ ndo' na ku'u̱n te yo'o' —ni̱ kachi̱ ą.

9 Ni̱ ka'ąn ą sąkan' te xinu̱ ña xą ni̱ ka'ąn ą ndii: "Te ni̱ tąxi̱ u̱n' ndą'a' i̱ ndii, ndee i̱in rą nï ndoñu'u'", ni̱ kachi̱ ą.

10 Sąkan' te ni̱ xtą'ni' Simón Pedro ichi̱ rą ti̱xi̱n i̱in', te ni̱ xą'ndią rą so'o kuą'ą i̱in te nani' Malco, te xika' nuu' nuu̱' sutu̱ ka'nu'.

11 Sąkan' te ni̱ ka'ąn Jesús xiin' Pedro ndii:

—Tąxą'ą u̱n' ichi̱ u̱n' ti̱xi̱n i̱in' ą, sąkan' ña naa' yuva' i̱ ni̱ tąxi̱ ña ku̱ndo'o i̱ tundo'o' chie yo'o', ña nduu' ndee naa ti̱kui uvą ndii, ¿ñáá xanini u̱n' ña xäta'ąn ku̱ndo'o e? —ni̱ kachi̱ ą.

So'o ni̱ xąą ą ki̱i̱' ni̱ xan ndią̱ką rą Jesús nuu̱' sutu̱ ka'nu'
(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54)

12 Sąkan' te sąkuu' te xíin', xiin' te xa'ndia chuun' nuu' rą, xiin' te xíin' judío, te xito' yu̱kun' ka'nu' ndii, ni̱ ti̱in rą Jesús, te ni̱ sątiín ña'a' rą.

13 Te xi̱'ną ką nuu̱' Anás ni̱ xan ndią̱ką ña'a' rą, sąkan' ña ti̱so Caifás nduu' te jąąn', te Caifás jąąn' nduu' sutu̱ ka'nu' kuiyą jąąn'.

14 Te Caifás jąąn' nduu' te ni̱ ka'ąn xiin' te kuu' ka'nu' nuu̱' ne judío ña vą'ą ką i̱in ndąą' kui̱ti̱' te yivi̱' ku̱vi̱ xa'ą' sąkuu' ne ñu̱u̱ rą.

Yo'o' nduu' i̱chi' nu̱u' ña ka'án Pedro ña xïní rą Jesús
(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57)

15 Te Simón Pedro xiin' i̱ngą te ndą'a' xa'ą' Jesús ndii, ndikún rą xatą' ą kua'ąn rą. Te te ndą'a' xa'ą' ą, te i̱ngą jąąn' ndii, xiní ta'an' rą xiin' sutu̱ ka'nu' jąąn', sąkan' na ni̱ ndą'ni̱ rą xiin' Jesús nuu̱' ki̱'e sutu̱ jąąn'.

16 Ndisụ Pedro ndii, nị ndoọ rạ iin' rạ xatạ' xtị'e', sạkan' na nị kẹtạ ịngạ tẹ ndạ'a' xa'ạ' Jesús jạạn', tẹ xiní ta'an' xiin' sutụ ka'nu' jạạn', tẹ nị ka'ạn rạ xiin' ña' xito' yi'e' jạạn' ña tạxị a' xka'ndịạ Pedro.

17 Sạkan' tẹ nị ka'ạn ña' xito' yi'e' jạạn' xiin' Pedro ndii:

—¿Teẹ' tẹ ndạ'a' xa'ạ' tẹ kaạ' nduu' tụ yo'ó nị? —nị kachị a'.

Tẹ nị ka'ạn rạ ndii:

—Sụ̈vị ị —nị kachị rạ.

18 Tẹ xa'ạ' ña vịxịn vạ ndii, ita' nẹ xika' nuu' nuụ' sutụ jạạn' xiin' tẹ xíin' tẹ xito' yụkun' ka'nu' xitunị' nịạ nuụ' ñu'ụ ña ndatin ịkan', tẹ ịkan' tụ iin' Pedro xiin' nịạ xitunị' rạ.

Sọ'ọ nị xạạ ạ kịị' nị sạna'má tẹ kuu' ka'nu' ñụụ Jerusalén Jesús

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71)

19 Sạkan' tẹ nị xạ'a' sutụ ka'nu' ndatu'ún' rạ Jesús xa'ạ' tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ xiin' xa'ạ' ña sania'á ạ.

20 Tẹ nị ka'ạn Jesús xiin' rạ ndii:

—Yu'ụ ndii, sạkuu' ịchi' ka'án ị xiin' nẹ yivị' nuụ' chitu', tẹ sạkuu' ịchi' tụ nị sạnia'á ị vị'ẹ mii' nakayá nẹ yivị' xiin' nuụ' kị'ẹ yụkun' ka'nu' mii' nakayá sạkuu' nẹ ñụụ ẹ'. Tẹ kọọ' ndẹẹ ịin ña'ạ nị sạnia'á sị'e ị.

21 ¿Ndichun na ndatu'ún' ụn' yu'ụ? Vạ'ạ kạ ndạtu'ụn' ụn' nẹ nị xịnị sọ'ọ ña nị ka'ạn ị, nẹ jạạn' xiní ndee ña nị ka'ạn ị —nị kachị ạ.

22 Tẹ kịị' ndị'ị nị ka'ạn Jesús ña jạạn' ndii, ịin tẹ xíin' xito' yụkun', tẹ iin' yạtịn ịkan' ndii, nị sạ'ndia' rạ nuụ' ạ ka'án rạ ndii:

—¿Ñáá sạkan' vị' nakuiin' yo'ó nuụ' sutụ ka'nu'? —nị kachị rạ.

23 Tẹ nị ka'ạn Jesús xiin' rạ ndii:

—Naa' nị kạnịạ'a ị ndii, ka'ạn ụn' ndee ña nduu' ạ. Tẹ naa' vạ'ạ nị ka'ạn ị ndii, ¿ndichun na kuun' ụn' yu'ụ? —nị kachị ạ.

24 Sạkan' tẹ nị tị'vi' Anás jạạn' Jesús tiín kạ ạ kua'ạn ạ nuụ' Caifás, tẹ nduu' sutụ ka'nu'.

Yo'o' ka'án kạ Pedro ña xïní rạ Jesús

(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62)

25 Tẹ kịị' xka'ndíá sạkuu' ña jạạn' ndii, iin' ndịchị Pedro xitunị' rạ. Tẹ nị ka'ạn nẹ ita' ịkan' xiin' rạ ndii:

—¿Teẹ' ịin tẹ ndạ'a' xa'ạ' tẹ kaạ' nduu' tụ yo'ó nị? —nị kachị nịạ.

Tẹ nị ka'ạn rạ ndii:

—Sụ̈vị ị —nị kachị rạ.

26 Ịkan' tẹ ịngạ tẹ xika' nuu' nuụ' sutụ ka'nu' jạạn' nị ka'ạn xiin' Pedro ndii:

—Nị xịnị tụ yu'ụ yo'ó xa'ạ' ña tạtạ xiin' Jesús —nị kachị rạ.

Tẹ jạạn' ndii, tẹ ịin kuu' xiin' tẹ nị xạ'ndịạ Pedro sọ'ọ jạạn' nduu' rạ.

27 Tẹ tụkụ nị nị ka'ạn Pedro ña xïní rạ Jesús. Tẹ na nị ña jạạn' ka'án rạ, tẹ nị kạnạ nduchié.

Sọ'ọ nị xạạ ạ kịị' nị sạnạkua'a tẹ yivị' Jesús ndạ'a' Pilato

(Mt. 27:1-2,11-31; Mr. 15:1-20; Lc. 23:1-5,13-25)

28 Sạkan' tẹ nị nạkạ rạ Jesús vị'ẹ Caifás jạạn', tẹ nị xan ndịạkạ ña'a' rạ vị'ẹ ka'nu' tẹ romano. Tẹ xa'ạ' ạ ña xạ kitú' kuii nduu' ạ kịị' sạkan' ndii, nị kọ'nị rạ vị'ẹ ka'nu' jạạn', kọtọ kạ ya'ạ rạ ña ka'án tụ'ụn ndẹi' rạ, tẹ kụ̈vị kụxị rạ ña xaxị' xạkuaạ' xa'ạ' vịko' pascua.

29 Xa'ạ' ạ jạạn' na nị kẹtạ Pilato, tẹ nị ndạtu'ụn' ña'a' rạ ndii:

—¿Ndee xa'ạ' tiin' kuạchị ndọ' tẹ ñaạ'? —nị kachị rạ.

30 Sạkan' tẹ nị ka'ạn tẹ jạạn' ndii:

—Naa' süụ' tẹ nịạ'a nduu' rạ ndii, kị̈xịn ndịạkạ ña'a' ndụ ndạ'a' ụn' —nị kachị rạ.

31 Tẹ nị ka'ạn Pilato xiin' rạ ndii:

—Vạ'ạ kạ nạkạ ña'a' ndo'ó, tẹ sạna'má ña'a' ndọ' sạạ ka'án tuní tụ'ụn ndẹi' mịi' ndọ' —nị kachị rạ.

Tẹ nị nạkuịin tẹ judío jạạn' nuụ' rạ ndii:

—Täxi' tụ'ụn ndẹi' romano ña kạ'nị' ndụ ndẹẹ ịin tẹ yivị' —nị kachị rạ.

32 Sạkan' nị xka'ndịạ ña jạạn', tẹ xinụ ña nị ka'ạn Jesús kịị' nị sạkuni' ạ ndee nuụ' ña xi'í kụvị ạ.

33 Sạkan' tẹ nị nạndịko' Pilato tịxịn vị'ẹ ka'nu' rạ, tẹ nị kạnạ rạ Jesús, tẹ nị ndạtu'ụn' ña'a' rạ ndii:

—¿Ñáá yo'ó nduu' rey nẹ judío? —nị kachị rạ.

34 Tẹ nị ndạtu'ụn' ña'a' Jesús ndii:

—¿Ñáá ña ka'an' mii' un' te ka'án sakan', uun ingą ne yivi' ni ka'an ą xa'ą' i nuu' un'? —ni kachi ą xiin' rą.

35 Te ni ka'an Pilato xiin' ą ndii:

—Xiní un' ndii, süu' te judío nduu' yu'u. Ne ñuu mii' un' xiin' sutu kuu' nuu' nduu' ne ni sąnąkua'a yo'ó ndą'a' i. ¿Yoo nduu' ą ni xąą un'? —ni kachi rą.

36 Te ni ka'an Jesús xiin' rą ndii:

—Ña xa'ndia chuun' yu'u ndii, süu' kuenta iin yivi' yo'o' nduu' ą, naa' sąkan' te kuenta iin yivi' yo'o' nduu' ą ndii, kuun ta'an' te xika' nuu' nuu' i, te täxi rą ña tiin te yivi' yu'u, te sąnąkua'a rą yu'u ndą'a' te kuu' ka'nu' nuu' ndu, ne judío. Ndisu süu' kuenta iin yivi' yo'o' nduu' ña xa'ndia chuun' i jąąn' —ni kachi ą.

37 Sąkan' te ni ndątu'un' ña'a' Pilato ndii:

—Na sąkan' ndii, ¿rey nduu' yo'ó un? —ni kachi rą.

Te ni nąkuiin Jesús ndii:

—Mii' yo'ó ka'án ña rey nduu' i. Yu'u ndii, xą xa'ą' ña jąąn' ni tuvi i, te xą xa'ą' ña jąąn' tu ni xąą i iin yivi' yo'o'. Ni xąą i te ndiee yu'u' i xa'ą' ña ndixą, te sąkuu' ne xaa' ña ndixą ndii, taxi' so'o nią ña ka'án i —ni kachi ą.

38 Te ni ndątu'un' ña'a' Pilato ndii:

—¿Ndee ña nduu' ña ndixą nuu' yo'ó? —ni kachi rą.

Kii' ndi'i ni ka'an rą ña jąąn', te ni ketą tukuu rą mii' ita' te judío, te ni ka'an rą ndii:

—Köo' ndee iin ña nią'a ni xąą te yo'o' ni ną'in i.

39 Ndisu ña xi xaá ndo'ó i'in ichi' kii' nasukú viko' pascua ndii, xikán ndo' nuu' i ña sąña' i iin te ñuu ndo', te naá vi'e kąą. ¿Ñáá kuní ndo' ña sąña' i te nduu' rey ndo'ó, ne judío vitin? —ni kachi rą.

40 Sąkan' te ni kuąa' rą ka'án rą ndii:

—Säña' un' te ñaą', süu' jąąn' ndii Barrabás sąña' un' —ni kachi rą.

Te Barrabás jąąn' ndii, iin te kui'ną' nduu' rą.

19

So'o ni xąą ą kii' ni ka'an chuun' Pilato te kuvi Jesús nuu' krusín

1 Sąkan' te ni ka'an chuun' Pilato, te ni sukú' yo'o' te xíin' Jesús ndee ni kuii' xatą' ą.

2 Ndi'i jąąn', te ni xą'ą te xíin' iin corona yo'o' iñu', te ni chindu'u' rą ą xíni' ą. Te ni sąkui'nú ña'a' rą toto nani' kua'a ndukun'.

3 Te ka'án rą xiin' ą ndii:

—Yoo vą'ą un', tákui'e, ña nduu' rey nuu' ne judío —kachi rą.

Te sa'ndia' rą nuu' ą.

4 Sąkan' te ni ketą tukuu Pilato, te ni ka'an rą ndii:

—Koto ndo', ka'an chuun' i ña ketą rą ki'e te kuni ndo' ña ni ną'in yu'u ndee iin kuąchi rą —ni kachi rą.

5 Te ni ketą Jesús ndu'u' corona yo'o' iñu' jąąn' xíni' ą, te ni'nu' ą toto kua'a ndukun' jąąn'. Te ni ka'an Pilato xiin' ne jąąn' ndii:

—Koto ndo', yo'o' iin' rą ni xąą i —ni kachi rą.

6 Kii' ni xini ña'a' sąkuu' sutu kuu' nuu' xiin' te xíin', te xito' yukun' ka'nu' ndii, ni kuąa' ti'e' rą ka'án rą ndii:

—¡Nuu' krusín kuxi un' te ñaą'! ¡Nuu' krusín kuxi un' rą! —ni kachi rą.

Ikan' te ni ka'an Pilato xiin' rą ndii:

—Nąką ña'a' ndo'ó te kuxi ña'a' mii' ndo' nuu' krusín, sąkan' ña köo' ndee iin kuąchi te kaą' ni ną'in yu'u —ni kachi rą.

7 Te ni ka'an te judío kuu' nuu' ndii:

—Kumi' ndu iin tu'un ndei' ña ka'án chuun' ña kuní ą kuvi rą, sąkan' ña ni ndąsąnduu xiin' mii' rą si'e Ndiosí —ni kachi rą.

8 Kii' ni xini so'o Pilato ña jąąn' ndii, ni yi'vi ką rą.

9 Te ni ndi'vi tukuu rą tixin vi'e ka'nu' jąąn', te ni ka'an rą xiin' Jesús ndii:

—¿Mii' ni kiee yo'ó? —ni kachi rą.

Ndisu nï nąkuiin Jesús.

10 Sąkan' te ni ka'an Pilato xiin' ą ndii:

—¿Ndichun na küni ka'an un' xiin' i? ¿Ñáá xïní un' ña kumi' i ña ndiee' te sąña' i yo'ó, te kumi' tu i ña ndiee' te ka'an chuun' i te kuxi te xíin' i yo'ó nuu' krusín? —ni kachi rą.

11 Te ni nąkuiin Jesús ndii:

—Ndee iin nuu' ña ndiee' kümi' un' nuu' yu'u naa' nï tąxi Ndiosí ą ndą'a' un', xa'ą' ą jąąn' na te ni sąnąkua'a yu'u ndą'a'

ụn' ndii, chiẹ kạ kuạchị kumi' rạ —nị kachị ạ.
12 Ndẹẹ kiị' sạkan', tẹ nị xạ'a' nduku' rạ sạạ kụvị sạña' ña'a' rạ, ndisụ nị ka'ạn ti'e' kạ tẹ judío jạạn' xiin' rạ ndii:
—Naa' sạña' ụn' tẹ ñaạ' ndii, ndüu' kạ ụn' tẹ xiní ta'an' xiin' César, tẹ xa'ndia chuun' ka'nu' kạ. Sạkan' ña yọọ kạ sananduu' xiin' mii' mịi' rey ndii, tẹ ndasi' ta'an' xiin' César nduu' rạ —nị kachị rạ.
13 Tẹ kiị' nị xịnị soʼọ Pilato ña jạạn' ndii, nị ka'ạn chuun' rạ, tẹ nị kẹtạ Jesús. Tẹ nị xịkụndu'ụ' Pilato jạạn' mii' xa'nú rạ kuạchị ịin xaan' mii' nạni' Gabata xiin' tụ'ụn hebreo, tẹ ña jạạn' kuni kachị ạ ndii: “Kị'ẹ mii' kaa' yuụ'.”
14 Kivị' ña sakoo' tụ'vạ xiin' mii' nẹ yivị' xa'ạ' vịko' pascua nduu' ạ kiị' sạkan', yatin' ịin ke'in' nduu' ạ, tẹ nị ka'ạn Pilato xiin' tẹ judío jạạn' ndii:
—Kọtọ ndọ', yo'o' iin' rey ndọ' —nị kachị rạ.
15 Ndisụ nị kuạa' ti'e' tẹ jạạn' ka'án rạ ndii:
—¡Kạ'nị' kiị' rạ! ¡Kạ'nị' kiị' rạ! ¡Nuụ' krusín kụxị ụn' rạ! —nị kachị rạ.
Tẹ nị ka'ạn Pilato xiin' rạ ndii:
—¿Ndichun na kuní ndọ' ña kụxị ị rey ndọ' nuụ' krusín? —nị kachị rạ.
Tẹ nị nạkuịin sutụ kuu' nụu' jạạn' ndii:
—¡Ịin ndạạ' César kuịtị' nduu' rey ndụ! —nị kachị rạ.
16 Sạkan' tẹ nị sạnạkua'a ña'a' Pilato ndạ'a' tẹ xíin' rạ tẹ kụxị ña'a' rạ nuụ' krusín. Sạkan' na nị nạkạ ña'a' rạ tẹ kua'ạn rạ xiin' ạ.

Sọ'ọ nị xạạ ạ kiị' nị kụxị tẹ xíin' Jesús nuụ' krusín
(Mt. 27:32-50; Mr. 15:21-37; Lc. 23:26-49)

17 Tẹ nị kẹtạ Jesús ịkan' ni'i' ạ krusín ạ kua'ạn ạ ịin xaan' mii' nani' ạ Gólgota, tẹ kivị' jạạn' kuni kachị ạ xiin' tụ'ụn hebreo ndii: “Ịki' xíni' ndịi.”
18 Tẹ ịkan' nị kụxị ña'a' rạ nuụ' krusín. Tẹ tạta'vi' xịin' ạ nị kụxị rạ ịin tẹ yivị' nuụ' ịin krusín. Ịin rạ ndạ'a' kuạ'ạ ạ, tẹ ịngạ rạ ndạ'a' ịtịn ạ. Tẹ Jesús naá mạ'in'.
19 Tẹ nị kẹ'ị Pilato ịin tu'ụn' yụ'u' nuụ' ịin vitụ' mii' ka'án ạ ndii: “Jesús, tẹ ñụụ Nazaret yo'o', nduu' rey nẹ judío”, kachi ạ.
Tẹ nị ka'ạn chuun' rạ ña chịndu'ụ' tẹ xíin' ña jạạn' xíni' krusín Jesús.
20 Tẹ kua'ạ' nẹ judío nị kạ'vị tụ'ụn jạạn', sạkan' ña mii' nị kụxị rạ Jesús nuụ' krusín jạạn' ndii, yạtịn ñụụ nị nduụ' ạ. Tẹ nị kẹ'ị rạ ña jạạn' xiin' tụ'ụn hebreo, xiin' tụ'ụn latín, xiin' tụ'ụn griego.
21 Sạkan' na kuii' nị ka'ạn sutụ kuu' nụu' nuụ' nẹ judío xiin' Pilato ndii:
—Kẹ'ị ụn' rey nẹ judío, süụ' jạạn' ndii vạ'ạ kạ kẹ'ị ụn' ña ka'án mịi' rạ ndii: “Yu'ụ nduu' rey nẹ judío, kachi rạ” —nị kachị sutụ jạạn'.
22 Tẹ nị ka'ạn Pilato xiin' rạ ndii:
—Ña xạ nị kẹ'ị ị ndii, xạ sạkan' kọọ mịi' ạ —nị kachị rạ.
23 Tẹ kiị' ndị'ị nị kụxị tẹ xíin' jạạn' Jesús nuụ' krusín ndii, nị kị'ịn rạ totọ ạ, tẹ nị nạtạ'vi' kụmi' saa' rạ ạ, ịin ndạạ' ịin ndạạ' ạ xa'ạ' ị'ịn rạ. Tẹ nị kị'ịn tụ rạ totọ ña tití ạ, tẹ ña jạạn' ndii, kuäsạ' nị nakụ ạ, süụ' jạạn' ndii ịin ndạạ' nduu' kạnii' ạ.
24 Sạkan' na kuii' nị ka'ạn xiin' ta'an' rạ ndii:
—Ndäta' ẹ' ẹ, süụ' jạạn' ndii vạ'ạ kạ kạtịn ẹ' xa'ạ' ạ, tẹ kụnị ẹ' yọọ ndạ'a' ndoọ ạ —nị kachị rạ.
Sạkan' tẹ nị xinụ ña yosọ' nuụ' tụtụ Ndiosí mii' ka'án ạ ndii: “Nị nạtạ'vi' tẹ yivị' totọ ị, tẹ nị kạtịn rạ xa'ạ' totọ tití ị”, kachi ạ. Tẹ sạkan' xnạ'ạ nị xạạ tẹ xíin' xiin' totọ ạ jạạn'.
25 Tẹ yạtịn xa'ạ' krusín Jesús jạạn' iin' sị'i' ạ, xiin' ña' ta'an' sị'i' ạ, ña' nani' María, ña' nduu' ña' si'i Cleofas, xiin' María Magdalena.
26 Tẹ kiị' nị xịnị Jesús iin' sị'i' ạ ịkan', tẹ nị xịnị tụ ạ iin' tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ, tẹ ndanị ạ xịin' ña' jạạn' ndii, nị ka'ạn ạ xiin' a' ndii:
—Nanaạ, kọtọ ụn', ndẹẹ naa si'ẹ ụn' nduu' tẹ iin' xịin' ụn' ñaạ' vịtịn —nị kachị ạ.
27 Ndị'ị jạạn' tẹ nị ka'ạn ạ xiin' tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ jạạn' ndii:
—Kọtọ ụn', ndẹẹ naa sị'i' ụn' nduu' na ñaạ' vịtịn —nị kachị ạ.
Tẹ ndẹẹ kivị' jạạn' nị nạtịin ña'a' rạ tẹ ndu'ụ' a' vị'ẹ rạ.

Sọ'ọ nị xạạ ạ kiị' nị xi'ị Jesús nuụ' krusín
(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49)

28 Tę kiį' nį xka'ndįą sąkuu' ña jąąn' ndii, nį xįnį Jesús ña xą nį sąxinú ą sąkuu' ña kuní Ndiosí sąą ą. Sąkan' na kuii' nį ka'ąn ą tę xinų ña yosǫ' nuų' tųtų jąąn' ndii:

—Ichí vą į tįkui —nį kachį ą.

29 Tę iin' įin kįsį įkan', tę chitu' vį' ą naá vino įya', sąkan' tę nį sę'vi rą įin pachį vino jąąn', tę nį sątiín rą ą nuų' ndą'a' ndųkų hisopo, tę nį sątondíá rą yų'u' ą.

30 Kiį' ndį'į nį xį'į Jesús vino įya' jąąn', tę nį ka'ąn ą ndii:

—Xą nį sąxinų į sąkuu' ą —nį kachį ą.

Sąkan' tę nį nąko' xíni' ą, tę nį kętą nimá ą.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kiį' nį sąki'ví tę xíin' įin kąą xíin' nuų' tǫko' Jesús

31 Kivį' ña sakoo' tų'vą xiin' mii' tę judío xa'ą' ña yoo vįko' pascua nduu' ą kiį' sąkan', tę nï kunį rą ña ndoǫ ñų'u' nde'į jąąn' nuų' krusín ndęę xaą' kivį' sábado, ña xi nąndieę' rą, sąkan' ña kivį' ka'nu' vą nduu' ą nuų' rą. Sąkan' na nį xikąn rą ña vą'ą nuų' Pilato ña ka'ąn chuun' rą, tę ka'nų tę xíin' sį'įn tę ndondia nuų' krusín jąąn', tę sąnuu' tų rą ñų'u' nde'į tę jąąn'.

32 Sąkan' na nį xa'ąn tę xíin', tę nį xa'nų rą sį'įn tę nųu', tę ndiaa' ndu'ų' nuų' įngą krusín xįįn' Jesús, tę nį xa'nų tų rą sį'įn įngą tę ndiaa' ndu'ų' nuų' įngą krusín tųkų ta'vi' xįįn' ą.

33 Ndisų kiį' nį xąą rą nuų' krusín mii' taxko' Jesús ndii, nį xįnį rą ña xą nį xi'į ą, sąkan' na nï xa'nų rą sį'įn ą.

34 Tę ndii nį tųvį įin tę xíin' jąąn' kąą xíin' nuų' tǫko' ą, tę xąka'án ę' tę nį kįęę níi' xiin' tįkui.

35 Tę nį xįnį sąkuu' ña yǫ'ǫ' nduu' tę ndiee' yų'u' xa'ą' ą, tę ña ka'án rą ndii, ña ndįxą nduu' ą, tę xiní rą ña ña ndįxą ka'án rą, sąkan' tę kąndįxa' tų ndo'ó ą.

36 Sąkan' ña nį xka'ndįą sąkuu' ña jąąn' tę xinų ña yosǫ' nuų' tųtų Ndiosí mii' ka'án ą ndii: "Ndęę įin įki' ą nï xa'nų tę yivį'", kachi ą.

37 Tę sąkan' tų yosǫ' ą įngą xaan' nuų' tųtų ą mii' ka'án ndii: "Kǫtǫ ndįąą nę yivį', tę nį tųvį rą kąą xíin' tǫko'", kachi ą.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kiį' nį ndieę ñų'u' nde'į Jesús

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56)

38 Kiį' ndį'į nį xka'ndįą sąkuu' ña jąąn' ndii, nį xa'ąn José, tę nį kįęę ñųų Arimatea, tę nį ka'ąn nda'vi rą xiin' Pilato ña tąxį tę jąąn' nąį'įn rą ñų'u' nde'į Jesús. Tę jąąn' ndii, įin tę nį ndikųn įchi' Jesús nduu' rą, ndisų nį ndikųn sį'e ña'a' rą xa'ą' ą ña yi'vi rą tę ka'nu' nuų' nę judío. Tę nį tąxį Pilato jąąn' ña nąį'įn rą ñų'u' nde'į ą jąąn'. Sąkan' tę nį xa'ąn nąį'įn rą ą.

39 Sąkan' tų Nicodemo, tę nį xa'ąn ndi'ę' įin ñųu mii' ndu'ų' Jesús ndii, nį xąą rą ni'i' rą yatin' okǫ uxį kilo ña xavixín' vą, ña nį nąsaką xiin' mirra xiin' áloe.

40 Sąkan' tę nį nąį'įn uvį sąa' rą ñų'u' nde'į Jesús, tę nį tįsukų' rą ą totǫ, ña nį xąkįn rą xą'ąn xavixín' jąąn', sąą xi xaá nę judío kiį' nataąn' nįą ñų'u' nde'į nę nį xi'į.

41 Tę yątįn mii' nį xi'į Jesús nuų' krusín ndii, kandu'ų' įin ña tątą. Tę tęin ña tątą jąąn' yoo įin yavį ndįi xąa' mii' tïą'an kųnaą ndęę įin ñų'u' nde'į nę yivį'.

42 Tę įkan' nį chįnaá rą ñų'u' nde'į ą jąąn' xa'ą' ą ña yątįn ką iin' yavį jąąn', tę siin' tuku' ndii xą kuyatin' kuii xaą kivį' ña sakoo' tų'vą xiin' mii' tę judío xa'ą' ña yoo vįko' pascua.

20

Sǫ'ǫ nį xąą ą kiį' nį nątįąkų Jesús

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12)

1 Tįkuiin ką nįą'ą vą kivį' nųu' xa'ą' ximana, tę nį xa'ąn María Magdalena yavį ndįi mii' naá ñų'u' nde'į Jesús. Tę nį xįnį a' ña xą nį nųndia'ą yuų' ña ndasi yų'u' yavį jąąn'.

2 Sąkan' tę nį ndąvą a' kua'ąn a' mii' ndu'ų' Simón Pedro xiin' įngą tę ndikún įchi' Jesús, tę kundanį vą ą. Tę nį ka'ąn a' xiin' rą ndii:

—Nį nąį'įn tę yivį' ñų'u' nde'į xtǫ'ǫ ę' tįxįn yavį ndįi, tę xïní ę' mii' nį chįkąndu'ų' rą ą —nį kachį a'.

3 Įkan' tę nį ndąvą Pedro xiin' įngą tę ndikún įchi' Jesús jąąn' kua'ąn kǫtǫ rą yavį jąąn'.

4 Ịin kachi nị taxta'an' uvị sąa' rą, ndisụ ndịẹe' ką nị ndąvą ịngą rą tẹ sąkan' Pedro, tẹ xị'ną ką rą nị xaą yavị jąąn'.
5 Tẹ nị nąkụtandịẹ rą xto'ni' rą tịxịn yavị jąąn', tẹ nị xịnị rą ndiee' totọ ña nị ndịsukụ' ñụ'u' nde'ị Jesús, ndisụ nï ndi'vị rą.
6 Sąkan' tẹ ndikún Simón Pedro xatą' tẹ jąąn' nị xąą rą, tẹ nị ndą'nị rą tịxịn yavị jąąn', tẹ nị xịnị rą ndiee' totọ ña nị ndịsukụ' ñụ'u' nde'ị Jesús.
7 Tẹ nị xịnị tụ rą ndu'ụ' totọ ña nị ndịsukụ' xíni' Jesús. Ndisụ iin' ta'nú ą tẹ ndu'ụ' siin' mịi' ą.
8 Sąkan' tẹ nị ndą'nị tụ tẹ ndą'a' xa'ą' ą, tẹ nị xąą nụu' yavị jąąn', tẹ nị xịnị rą ña nị yoọ jąąn', tẹ nị kąndịxa' rą ą.
9 Kuąchị ndii tïą'an kụndąnị rą kịị' sąkan' mii' yosọ' ą nuụ' tụtụ Ndiosí ña ka'án ña nị kunị ą nątịąkụ ą.
10 Tẹ nị nąndịko' tẹ ndą'a' xa'ą' ą jąąn' mii' ndiee' rą.

Sọ'ọ nị xąą ą kịị' nị tuví Jesús nuụ' María Magdalena
(Mr. 16:9-11)

11 Tẹ María jąąn' ndii, nị ndoọ a' iin' a' xaku' a' yątịn yụ'u' yavị jąąn'. Tẹ kịị' iin' a' xaku' a' jąąn', tẹ nị nąkụtandịẹ a', tẹ kọtọ'nị a' tịxịn yavị jąąn' ndii,
12 nị xịnị a' uvị ta'an ángele ni'nu' ą totọ yąą, tẹ ndiee' ą mii' nị kąndu'ụ' ñụ'u' nde'ị Jesús. Ịin ą mii' nị yoọ xíni' ą, tẹ ịngą ą mii' nị yoọ xa'ą' ą.
13 Tẹ nị ka'ąn ą xiin' a' ndii:

—¿Ndichun na xaku' ụn', pịą'un? —nị kachị ą.

Tẹ nị nąkuịin ña' jąąn' ndii:

—Xaku' ị sąkan' ña nị nạ'ịn tẹ yivị' ñụ'u' nde'ị xtọ'ọ ị, tẹ xïní ị mii' nị chịkąndu'ụ' rą ą —nị kachị a'.

14 Kịị' ndị'ị nị ka'ąn a' ña jąąn', tẹ nị nąkọtọ xatą' a' ndii, nị xịnị a' iin' Jesús ịkan', ndisụ nï nąkụnị ña'a' a'.
15 Tẹ nị ndątu'ụn' ña'a' Jesús ndii:

—¿Ndichun na xaku' ụn', pịą'un? ¿Yọọ nanduku' ụn'? —nị kachị ą.

Tẹ nị xąnịnị ña' jąąn' ña teẹ' tẹ xito' ña tątą jąąn' nduu' rą, sąkan' na nị ka'ąn a' xiin' rą ndii:

—Tákui'e, naa' yo'ó nị nạ'ịn ą ndii, ka'ąn ụn' xiin' ị mii' nị chịkąndu'ụ' ụn' ą, tẹ ku'ụn nạ'ịn ẹ —nị kachị a'.
16 Tẹ nị ka'ąn Jesús xiin' a' ndii:

—María —nị kachị ą.

Ịkan' tẹ nị nąndịko' kuiín a', tẹ nị ka'ąn a' tụ'ụn hebreo xiin' ą ndii:

—Raboni —nị kachị a'. Tẹ ña jąąn' kuni kachị ą maestro.
17 Ịkan' tẹ nị ka'ąn Jesús xiin' a' ndii:

—Töndịą ụn' yu'ụ, sąkan' ña tïą'an kąą ị nuụ' yụva' ị. Ndisụ kua'an mii' ndiee' ñąnị ị, tẹ ka'ąn ụn' xiin' rą ndii: "Xą kua'ąn kąą ị nuụ' yụva' ị, ña nduu' tụ yụva' ndo'ó, nuụ' Ndiosí ị, ña nduu' tụ Ndiosí ndo'ó" —nị kachị ą.
18 Sąkan' tẹ kua'ąn María Magdalena mii' ndiee' tẹ ndą'a' xa'ą' ą tẹ ka'ąn a' xiin' rą ña nị xịnị a' xtọ'ọ ẹ', tẹ ndątu'un' tụ a' nuụ' rą sąkuu' ña nị ka'ąn ña jąąn' xiin' a'.

Sọ'ọ nị xąą ą kịị' nị tuvị Jesús nuụ' tẹ ndą'a' xa'ą' ą
(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49)

19 Kịị' nị xą'a' kuñụu xąkuaą' kivị' nụu' xa'ą' xịmana jąąn' ndii, ndasi kutụ' yi'e' vị'ẹ mii' ndiee' tẹ ndą'a' xa'ą' Jesús xa'ą' ą ña yi'vi rą tẹ judío kuu' nụu'. Sąkan' tẹ nị ndą'nị Jesús vị'ẹ jąąn', tẹ nị xịkuiịn ą mą'in' rą, tẹ nị ka'ąn ą xiin' rą ndii:

—Na kọọ na ña manị' xiin' nimá ndọ' —nị kachị ą.
20 Ndị'ị sọ'ọ nị ka'ąn ą ña jąąn', tẹ nị nia'ą ą ndą'a' ą xiin' tọko' ą nuụ' rą. Tẹ nị nąkuątia' vą rą kịị' nị xịnị rą xtọ'ọ ẹ'.
21 Tẹ nị ka'ąn tụkụụ Jesús xiin' rą ndii:

—Na kọọ na ña manị' xiin' nimá ndọ'. Sąą nii' nị tị'vi' yụva' ẹ' Ndiosí yu'ụ tẹ ka'ąn ndọsọ' ị xa'ą' ą ndii, nii' sąkan' ti'vi' tụ yu'ụ ndo'ó tẹ ka'ąn ndọsọ' ndọ' xa'ą' ị —nị kachị ą.
22 Tẹ kịị' ndị'ị nị ka'ąn ą ña jąąn' ndii, nị kọndịą tachị' yụ'u' ña'a' ą, tẹ nị ka'ąn ą xiin' rą ndii:

—Nątịin ndọ' Espíritu Santo.
23 Yọọ ką kọọ ka'nu' ịnị ndọ' xa'ą' kuąchị ndii, kọọ ka'nu' tụ ịnị Ndiosí xa'ą' kuąchị nịą, tẹ yọọ ką kọọ' ka'nu' ịnị ndọ' xa'ą' kuąchị ndii, kọọ' ka'nu' tụ ịnị Ndiosí xa'ą' kuąchị nịą —nị kachị ą.

Yo'o' ka'án Tomás ña kändixa' ra ña ni natiakú Jesús naa' küni ña'a' ra

24 Iin te uxi uvi te ndä'a' xa'ä' Jesús, te nani' Tomás, te näni' tu te kuate ndii, köo' rä ndu'u' xiin' ingä te ndä'a' xa'a' ä jään' kii' ni kixin ä nuu' te jään'.
25 Säkan' na ni ka'än ingä te ndä'a' xa'ä' ä jään' xiin' rä ndii:
—Ni xini ndu xto'o e' —ni kachi rä.
Ndisu ni ka'än Tomás xiin' rä ndii:
—Naa' küni i mii' nia'á ni kuxi rä clavo ndä'a' ä, te tuvi i nuu' ndä'a' i ikan', te se'vi tu i ndä'a' i toko' ä mii' ni tuxu'ví ä ndii, kändixa' xächi' i —ni kachi rä.
26 Kii' ni ya'ä uniä kivi', te ndiee' tukuu' te ndä'a' xa'ä' ä jään' tixin vi'e jään', te ndu'u' tu Tomás xiin' rä kii' säkan'. Tee' ndee ni ndäsi kutu' yi'e' vi'e jään' ndii, ni xää Jesús, te ni xikuiin ä mä'in' rä tixin vi'e jään', te ni näkuätu ña'a' ä ka'án ä ndii:
—Na koo na ña mani' xiin' nimá ndo' —ni kachi ä.
27 Säkan' te ni ka'än ä xiin' Tomás ndii:
—Tuvi nuu' ndä'a' un' yo'o', te koto un' ndä'a' i, säniäkaá un' ndä'a' un', te tuvi un' un toko' i mii' ni tuxu'ví i. Te kündüü kä un' te kändixa', süu' jään' ndii kündüü un' iin te kändixa' —ni kachi ä.
28 Ikan' te ni ka'än Tomás xiin' ä ndii:
—Xto'o mii' i nduu' yo'ó, te Ndiosí mii' tu i nduu' un' —ni kachi rä.
29 Te ni ka'än Jesús xiin' rä ndii:
—Kandixa' un' vitin xa'ä' ä ña ni xini ndüchi' nuu' un' yu'ü, ndisu sañu'u' vä Ndiosí ne kandixa' tee' ndee nï xini niä yu'ü —ni kachi ä.

Yo'ó ka'án Juan xa'ä' ndichun ni ke'i rä tutu yo'o'

30 Ni xää tu Jesús kua'ä' kä chüün ka'nu' nuu' te ndä'a' xa'ä' ä, te nï ke'i säkuu' ä nuu' tütü yo'o.
31 Ndisu ni ke'i ña yo'o' te kändixa' ndo'ó ña Jesús nduu' Cristo, ña sakakú yoo', te süvi tu ä nduu' si'e Ndiosí. Te naa' kandixa' ña'a' ndo' ndii, nätiin ndo' kivi' ñüü ña köo' kivi' ndi'i' xiin' ña ndiee' ä.

21

So'o ni xää ä kii' ni tuví Jesús nuu' uxa ta'an te ndä'a' xa'ä' ä

1 Ni ya'ä ña jään', te ni sätuví xiin' mii' tukuu' Jesús nuu' te ndä'a' xa'ä' ä yu'u' mini Tiberias. So'o ni xää ä.
2 Ñu'u' inga' te ndä'a' xa'ä' ä, te nduu' Simón Pedro, xiin' Tomás, te näni' tu te kuate, xiin' Natanael, te ni kiee ñüü Caná, ña naá nuu' ñu'u' Galilea, xiin' uvi tä'an tiaä si'e Zebedeo, xiin' ingä uvi tä'an kä te ndä'a' xa'ä' ä.
3 Säkan' te ni ka'än Simón Pedro xiin' te jään' ndii:
—Ku'un täva' i —ni kachi rä.
Te ni ka'än te jään' xiin' rä ndii:
—Ku'un tu ndu'u xiin' un' —ni kachi rä.
Te ni kiee rä kua'än rä, te ni ko'ni rä tixin iin tundoo', ndisu nii' ñüu jään' köo' xächi' tiäka' ni täva' rä.
4 Te kii' xä kitú' ndii, ni xini rä iin' Jesús yu'u' mini jään', ndisu nï näkuni ña'a' rä.
5 Te ni ka'än Jesús xiin' rä ndii:
—Piä'un, ¿ñáá xä ni täva' ndo' tiäka' kuxi ndo'? —ni kachi ä.
Te ni ka'än rä xiin' ä ndii:
—Köo' ri' —ni kachi rä.
6 Te ni ka'än ä xiin' rä ndii:
—Sko'ni' ndo' ñunu' ndo' xiin' kuä'ä tundoo' ñaä' te täva' ndo' ri' —ni kachi ä.
Säkan' te ni sko'ni' rä ä ikan', te ni sekun rä kua'ä' koo' chukuu' ri' ndee küvi kä xtä'ni' rä ñunu' jään' tikui.
7 Te te ndä'a' xa'ä' ä, te ndani ä, ni ka'än xiin' Pedro ndii:
—Xto'o e' Jesús nduu' ña iin' kaä' —ni kachi rä.
Kii' ni xini so'o Simón Pedro ña xto'o e' Jesús nduu' ña jään' ndii, xäka'án e', te ni näkui'nu rä toto rä, säkan' ña xä ni täva' rä ä, te ni sko'nu' ki'i' vä rä mini jään' te xaä rä mii' iin' ä.
8 Te ingä te ndä'a' xa'ä' ä ndii, ni kixin mii' rä xiin' tundoo' jään' kañuu' rä ñunu' tiäka', säkan' ña xäku' xika' ñu'u' rä yu'u' mini, yatin' ciento metro kuiti' xika'.
9 Kii' ni nuu rä ñu'u' ndii, ni xini rä ñu'u tikeí, te kanu' iin tiäka' yatan' ri', te ni xini tu rä iin xitä' vä'ä.
10 Te ni ka'än Jesús xiin' rä ndii:
—Täxi ndo' säva tiäka', ti' säkan' ni täva' ndo' ñaä' —ni kachi ä.
11 Säkan' na ni sko'nu' Simón Pedro tixin tundoo', te ni xitä' rä ñunu' jään' ndee yu'u' mini mii' ichi kaa', te chitu' vi'

ą ñu'u' tią̱ka' na'nu'. Ciento uvį xį̱kǫ uxį unį kuu' ri', teę' ndee kua'ą' ya'ą ri' ndii, nï tia'ndiá ñų̱nų' jąąn'.

12 Tę nį ka'ą̱n Jesús xiin' rą ndii:

—Nią'ą ndǫ', tę kų̱xį ndǫ' —nį kachį ą.

Tę ndęę į̱in tę ndą'a' xa'ą' ą jąąn' nï kų̱ndį̱ęni ndątu'ų̱n' ña'a' yǫǫ nduu' ą, sąkan' ña xą xiní rą ña xtǫ'ǫ ę' nduu' ą.

13 Sąkan' tę nį kų̱yątį̱n Jesús, tę nį nąʼį̱n ą xitą' vą'ą, tę nį tąxį ña'a' ą ndą'a' rą, tę sąkan' tų nį xąą ą xiin' tią̱ka'.

14 Ña yǫ'ǫ' nduu' į̱chi' ña unį ña nį tuvį Jesús nuų' tę ndą'a' xa'ą' ą ndęę kį̱į' nį nątią̱kų ą.

Yo'o' ka'án Jesús xiin' Pedro ña kǫtǫ rą nę nduu' kuenta ą, ndęę naa xito' į̱in tę yivį' mbęę saną rą

15 Kį̱į' ndį̱'į nį xį̱xį rą, tę nį ndątu'ų̱n' Jesús Simón Pedro ndii:

—Simón, si'ę Jonás, ¿ñáá ndanį kua'ą' ką ų̱n' yu'ų tę sąkan' ña ndanį ų̱n' tę yo'o'? —nį kachį ą.

Tę nį ka'ą̱n rą xiin' ą ndii:

—Ų̱ų̱n ndǫ', tákui'e, xiní ų̱n' ña ndanį į̱ yo'ó —nį kachį rą.

Tę nį ka'ą̱n ą xiin' rą ndii:

—Kǫtǫ nę nduu' kuenta į̱ ndęę naa xito' į̱in tę yivį' mbęę saną rą —nį kachį ą.

16 Tę nį ndątu'ų̱n' tukuu' ña'a' ą į̱chi' ña uvį ndii:

—Simón, si'ę Jonás, ¿ñáá ndanį vą ų̱n' yu'ų? —nį kachį ą.

Tę nį ka'ą̱n rą xiin' ą ndii:

—Ų̱ų̱n ndǫ', tákui'e, xiní ų̱n' ña ndanį į̱ yo'ó —nį kachį rą.

Tę nį ka'ą̱n ą xiin' rą ndii:

—Kǫtǫ ų̱n' nę nduu' kuenta į̱ ndęę naa xaa' į̱in tę xito' mbęę saną rą —nį kachį ą.

17 Tę nį ka'ą̱n nį tų̱kų̱ų ą xiin' rą į̱chi' ña unį ndii:

—Simón, si'ę Jonás, ¿ñáá ndanį ų̱n' yu'ų? —nį kachį ą.

Tę nį kų̱suchi' vą į̱nį rą xa'ą' ą ką xą unį į̱chi' nį ndątu'ų̱n' ña'a' ą naa' ndanį ña'a' rą. Sąkan' na nį ka'ą̱n rą xiin' ą ndii:

—Tákui'e, sąkuu' ña yoo xiní yo'ó, sąkan' na kuii' xiní ų̱n' ña ndanį yu'ų yo'ó —nį kachį rą.

Tę nį ka'ą̱n Jesús xiin' rą ndii:

—Kǫtǫ ų̱n' nę nduu' kuenta į̱ ndęę naa xaa' į̱in tę xito' mbęę saną rą.

18 Ña ndąku ka'án į̱ xiin' ų̱n' ña kį̱į' nį nduų ų̱n' tę sąvą ndii, nį nąkui'nų mį̱i' ų̱n' totǫ ų̱n', tę nį xa'ą̱n ų̱n' mii' ką nį kunį nimá ų̱n', ndisų kį̱į' kų̱ixą ų̱n' ndii, kątą̱nį ų̱n' ndą'a' ų̱n', tę į̱ngą nę yivį' sąnąkui'nú yo'ó totǫ ų̱n', tę ku'ų̱n nią xiin' ų̱n' mii' küní ku'ų̱n ų̱n' —nį kachį ą.

19 Nį ka'ą̱n Jesús ña jąąn', tę nia'ą ą sąą kų̱ndǫ'ǫ rą kį̱į' kų̱vį rą, tę xiin' ña jąąn' nątį̱in Ndiosí ña tiin' ka'nu'. Tę nį ka'ą̱n ką ą xiin' rą ndii:

—Kų̱ndikų̱n į̱chi' į̱ —nį kachį ą.

Yo'o' ka'án Jesús xa'ą' tę ndą'a' xa'ą' ą, tę ndanį ką ą

20 Sąkan' tę nį nąkǫtǫ xatą' Pedro, tę nį xį̱nį rą į̱ngą tę ndą'a' xa'ą' Jesús, tę ndanį ką ą, ndikún rą xatą' kuąxį rą. Tę jąąn' nduu' tę nį kų̱yątį̱n nuų' Jesús, tę nį ndątu'ų̱n' ña'a' rą kį̱į' ndiee' rą xixi' rą ndii: “¿Yǫǫ nduu' tę sąnąkua'a yo'ó ndą'a' tę kuu' ka'nu' tákui'e?”, nį kachį rą.

21 Tę nį ndątu'ų̱n' Pedro Jesús kį̱į' nį xį̱nį rą tę jąąn' ndii:

—Tákui'e, tę tę kaą', ¿ndee ña kų̱ndǫ'ǫ rą? —nį kachį rą.

22 Tę nį ka'ą̱n Jesús xiin' rą ndii:

—Naa' kuní į̱ ña tiaku rą ndęę kį̱į' nąndį̱ko' į̱ į̱in yivį' yo'o' ndii, ¿yǫǫ nduu' ą ndi'nį yo'ó? Yo'ó ndii, kų̱ndikų̱n į̱chi' į̱ —nį kachį ą.

23 Xa'ą' ą jąąn' na nį kikų̱ kuento tę̱in ñąnį ta'an' ę' ña kų̱vį tę ndą'a' xa'ą' ą jąąn', ndisų nï ka'ą̱n Jesús ña kų̱vį rą, sü̱ų' jąąn' ndii nį ka'ą̱n ą ndii: “Naa' kuní į̱ ña tiaku rą ndęę kį̱į' nąndį̱ko' į̱ į̱in yivį' yo'o' ndii, ¿yǫǫ nduu' ą ndi'nį yo'ó?”, nį kachį ą.

24 Tę ndą'a' xa'ą' ą jąąn' nduu' tę ndiee' yų̱'u' xa'ą' sąkuu' ña jąąn', tę nį kę'į̱ rą ą, tę xiní ę' ña ña ndį̱xą ndiee' yų̱'u' rą.

25 Tę yoo kua'ą' ką ña nį xąą Jesús. Sąkan' na kuii' naa' nį xikosǫ' į'į̱n ña jąąn' nuų' tų̱tų ndii, tuu yu'ų ña nï̱ąnį nuų' ñų̱'u' į̱in yivį' kų̱ndį̱ęę tų̱tų ña ka'án xa'ą' ą naa' sąkan' tę nį ke'į̱ ą. Sąkan' na kų̱ndų̱ų ą.

Tutu yo'o' nduu' ña ni ke'i San Lucas mii' ka'án ra xa'a' ña ni xaa te ni tianu' Jesús

Ni ka'an Jesús ña ti'vi' a Espíritu Santo koo xiin' yoo', ne ndikún ichi' a

1 Tutu ña ni ti'vi' nuu' i ndа'a' un', xkuaa' Teófilo ndii, ka'án a xa'a' sakuu' ña ni xaa Jesús xiin' xa'a' sakuu' ña ni sania'á a ndee kii' ni xa'a' a xiin' chuun nuu' a,

2 xiin' ndee kii' ni kaa a ndivi'. Te kii' kuní ka kaa a ndivi' ndii, xiin' ña ndiee' Espíritu Santo ni ka'an chuun' a nuu' te ni nakaxin a sania'á ichi' a ndee ña kuní a saa ra.

3 Te kii' ni xka'ndia ña ni xi'i a, te ni natiaku a ndii, nii' uvi xiko kivi' ni tuvi a nuu' te jaan' xiin' kua'a' nuu' ña sania'á kaxi' ña'a' a ña ni natiaku xna'a a. Te ni ka'an tu a xiin' ra xa'a' saa kuní Ndiosí ka'ndia chuun' a nimá ne yivi'.

4 Te unta' kii' ndu'u' inga' ka Jesús xiin' te jaan' ndii, ni ka'an chuun' a xiin' ra ndii:

—Kundiatu ndo' ñuu Jerusalén ndee saxinú Ndiosí, yuva' e', kuento a ña ni taxi a nuu' ndo' saa ni xini so'o ndo' ni ka'an i.

5 Sakan' ña Juan ndii, xiin' tikui ni sakuchi' ra ne yivi' kuenta Ndiosí. Ndisu Ndiosí ndii, ndee ndia'vi' kivi' kuní, te sakuchi' a ndo'ó kuenta a xiin' ña ndiee' Espíritu Santo —ni kachi a.

So'o ni xaa a kii' ni ndani'i Ndiosí Jesús te kua'an a ndivi'

6 Te te ni nakaya xiin' Jesús jaan' ni ndatu'un' ña'a' ndii:

—Tákui'e, ¿ñáá vitin taxi un' ña xa'a' ka'ndia chuun' mii' ndu, ne ta'an' un', ne Israel? —ni kachi ra xiin' a.

7 Te ni nakuiin Jesús nuu' ra ndii:

—Köo' xa'a' ña kundani ndo'ó amaa, uun ndee kivi' kuiti' xaa ña koo ña xa ni chituní yuva' e' Ndiosí xiin' ña ndiee' mii' a.

8 Ndisu kii' vikui'nu Espíritu Santo ndo'ó ndii, natiin ndo' ña ndiee' a, te ndiee yu'u' ndo' xa'a' i nuu' ne ndiee' ñuu Jerusalén, xiin' iin kanii' nuu' ñu'u' Judea, xiin' iin kanii' nuu' ñu'u' Samaria. Te iin sakan' tu saa ndo' ña jaan' ndee mii' xan ndi'i iin yivi' —ni kachi a xiin' ra.

9 Ndi'i so'o ni ka'an a ña jaan', te ni xa'a' a kua'an kaa a ndivi', te ita' te jaan' xito' ndi'e' ña'a' ra ndee ni na'in ña'a' iin viko', te ni xini ka ña'a' ra.

10 Te kii' ita' ka te jaan' xito' te xito' ra ndivi' saa kuxika' Jesús kua'an kaa a ndii, numi' va te ni tuvi uvi ta'an te yivi' ni'nu' ra toto yaa ita' ra xiin' te jaan'.

11 Te ni ka'an te uvi ta'an jaan' xiin' ra ndii:

—Ndo'ó, te ñuu Galilea, ¿ndichun na ita' ndo' xito' ndiaa ndo' ndivi'? Jesús, ña ni xika xiin' ndo' kaa' te kua'an a ndivi' ndii, saa nii' yoo' a xini ndo' kua'an kaa a ndivi' ndii, nii' sakan' tu koo a kii' nandiko' a —ni kachi te jaan'.

Nakaxin te ni tianu' Jesús sania'á ichi' a iin te nani' Matías, te na'in chuun' ra nuu' Judas

12 Sakan' te ni kiee te jaan' xíni' xiki' ña nani' Olivos. Te xiki' jaan' ndii, yatin iin' a saa kuvi ku'un xa'a' ne judío iin kivi' sábado, ña xinandiee' nia.

13 Kii' ni xaa ra ñuu jaan' ndii, ni kaa ra vi'e, te ni ko'ni ra ndienu mii' ndiee' nuu' sakuu' ra. Te ikan' ka'ni Pedro, xiin' Juan, xiin' Jacobo, xiin' Andrés, xiin' Felipe, xiin' Tomás, xiin' Bartolomé, xiin' Mateo. Te ka'ni tu Jacobo, te nduu' si'e Alfeo, xiin' Simón, te ni xika xiin' iin ti'vi, te nani' Zelote, xiin' Judas, te nduu' ñani Jacobo.

14 Te sakuu' te jaan' ndii, nakayá ra, te ka'án inga' ra xiin' Ndiosí xiin' iin ndaa' nimá ra. Te ka'ni tu sava ña'a' xiin' ra, te ka'ni tu María si'i' Jesús, xiin' ñani a ikan'.

15 Kii' sakan' ndii, ni xikuiin ndichi Pedro ma'in' ne ini xini Jesús xiin' e', ne kuu' yatin' ciento oko, ndiee' ikan', te ni ka'an ra ndii:

16 —Ñani ta'an' i, ni kuni a ña ni xinu ña yoso' nuu' tutu Ndiosí ña ni saka'án Espíritu Santo David xta'an' iin yivi', kii'

nị ka'ạn rạ xa'ạ' Judas, tẹ nị ni'į į́chi' nuụ' tẹ yivị', tẹ nị xa'ạn tịin rạ Jesús.
17 Kuạchị ndii ịin tẹ nị ndiakạ ta'an' xiin' ndu'ụ nị nduụ Judas jạạn', tẹ nị ndisọ chụụn tụ rạ ña sania'á rạ į́chi' ạ xiin' ndụ.
18 (Tẹ jạạn' ndii, xiin' xụ'un', ña nị xi̱ku'ụn ya'vi' rạ xa'ạ' ña nịạ'a ña nị xạạ rạ, nị sạtạ' rạ ịin ñụ'u', tẹ nuụ' ñụ'u' jạạn' nị nạmạ rạ, tẹ nị tụvị rạ xíni' rạ ñụ'u' jạạn' ndẹẹ nị kạ'ndị mạ'in' rạ, tẹ nị kẹẹ sạkuu' xi̱tị rạ.
19 Tẹ nị xi̱nị sạkuu' nẹ ndiee' ñụụ Jerusalén kuento ña nị ndọ'ọ tẹ jạạn'. Sạkan' na kuii' nị chindu'ụ' nịạ kivị' ñụ'u' jạạn', Acéldama. Tẹ ña jạạn' kuni kachị ạ xiin' tụ'ụn mịi' nịạ ndii, ñụ'u' níi'.)
20 Sạkan' na yosọ' tụ ạ nuụ' tụtụ Salmos mii' ka'án ạ ndii:

Na nduxi̱n xạchi' mii' nị ndu'ụ' rạ,

tẹ na kọ̈ọ' kụndịẹẹ xạchi' kạ į́kan'.
Sạkan' yosọ' ạ. Tẹ yosọ' tụ ạ ndii:

Na nạ'į́n chuun' tụkụ tẹ yivị' nuụ' rạ.
Sạkan' yosọ' ạ.

21 'Ña jạạn' na kuii' kuní ạ nạkạxi̱n ẹ' ịin tẹ xạ ndiaka' ta'an' xiin' ndụ sạkuu' kivị' ña nị xikạ xtọ'ọ ẹ' Jesús tẹịn ẹ',
22 ndẹẹ kịị' nị sạkuchi' ña'a' Juan, tẹ ndẹẹ kịị' nị kạạ Jesús jạạn' ndịvi'. Ña jạạn' na kuii' kuní ạ ña kụndụụ ịin tẹ jạạn', tẹ ndịẹẹ yụ'u' inga' xiin' ndụ xa'ạ' ña nị nạtịakụ Jesús —nị kachị Pedro.

23 Sạkan' na kuii' nị nạkạxi̱n nẹ yivị' uvị tạ'an tẹ yivị'. José, tẹ nani' tụ Barsabás, tẹ nạni' tụ rạ Justo. Tẹ ịngạ rạ nạni' Matías.
24 Sạkan' tẹ nị ka'ạn nịạ xiin' Ndiosí ndii:

—Xtọ'ọ ndụ Ndiosí, xa'ạ' ạ ña yo'ó xiní sạạ iin' nimá sạkuu' nẹ yivị' ndii, nia'ạ ụn' ndụ ndee tẹ uvị ta'an yo'o' nị nạkạxi̱n ụn',
25 tẹ nạ'į́n chụụn rạ ña kụndụụ tụ rạ tẹ tịạnụ' Jesús sạnia'á į́chi' ạ. Kuạchị ndii nị nạkọọ Judas chụụn jạạn', tẹ kua'ạn rạ mii' nị xạtạ'ạn ku'ụn rạ —nị kachị nịạ.

26 Sạkan' tẹ nị kạtịn nịạ xa'ạ' uvị sạa' tẹ jạạn', tẹ nị xi̱nị nịạ ña Matías nduu' tẹ nị nạkạxi̱n Ndiosí. Tẹ ndẹẹ kịị' sạkan' ndii, nị nạtịin nịạ Matías jạạn', tẹ nị nduịin rạ xiin' uxị ịin kạ tẹ xạ nduu' tẹ nị tịạnụ' Jesús sạnia'á į́chi' ạ.

2

Sọ'ọ nị xạạ ạ kịị' nị xi̱kui'nụ Espíritu Santo nẹ nduu' kuenta Jesús

1 Tẹ kịị' nị xạạ vịko' Pentecostés ndii, ịin xaan' ndiee' inga' sạkuu' nẹ ịnị xini Jesús jạạn'.
2 Tẹ numị' vạ, tẹ nị nị'į ndịẹe' ndịvi' ndẹẹ naa xaa' ạ kịị' xka'ndíá ịin tachị' ndịẹe' vạ, tẹ nị nị'į kạnii' tịxi̱n vị'ẹ mii' ndiee' inga' nẹ jạạn'.
3 Sạkan' tẹ nị xi̱nị nịạ ña tuví ña iin' ndẹẹ naa ñu'ụ ndatin, tẹ nị nạta'vị' ạ, tẹ ịin ndạạ' ịin ndạạ' ạ nị xi̱kụndieẹ xíni' į́'į́n nẹ jạạn'.
4 Tẹ sạkuu' nẹ jạạn' nị xi̱kui'nụ Espíritu Santo, tẹ nị xạ'a' ka'án į́'į́n nịạ tụkụ tụ'ụn sạạ nii' saka'án ña'a' Espíritu Santo jạạn'.
5 Kịị' sạkan' ndii, nị ndieẹ tẹ judío, tẹ saxinú ña kuní Ndiosí, tẹ nị kẹẹ ịin kạnii' nuụ' ñụ'u' ịin yivị' ñụụ Jerusalén jạạn'.
6 Tẹ kịị' nị xi̱nị sọ'ọ nịạ ña nị nị'į jạạn' ndii, nị nạkayạ kua'ạ' xạvạ'ạ nịạ mii' ndiee' nẹ ịnị xini Jesús jạạn', tẹ nị nạndạnị koo' chukuu' nịạ, sạkan' ña į́'į́n nịạ nị xi̱nị sọ'ọ ña tụ'ụn mịi' nịạ ka'án nẹ jạạn'.
7 Tẹ nị sạnạ ịnị nịạ, tẹ nị nạndạnị xạvạ'ạ tụ nịạ, tẹ nị xạ'a' ka'án xiin' ta'an' nịạ ndii:

—¡Susị raịn! Nẹ nị kẹẹ ñụ'u' Galilea nduu' sạkuu' nẹ kaạ' nụ'.
8 Ndisụ, ¿sạạ tụ kụvị xini sọ'ọ į́'į́n yoo' ña ka'án nịạ tụ'ụn mịi' ẹ', ña nị tuvị ẹ' xiin'?
9 Sạkan' ña tẹịn ẹ' yo'o' ndii, ka'nị nẹ nị kẹẹ ñụ'u' Partia, xiin' nẹ nị kẹẹ ñụ'u' Media, xiin' nẹ nị kẹẹ ñụ'u' Elam, xiin' nẹ nị kẹeẹ ñụ'u' Mesopotamia, xiin' nẹ nị kẹeẹ ñụ'u' Judea, xiin' nẹ nị kẹẹ ñụ'u' Capadocia, xiin' nẹ nị kẹẹ ñụ'u' Ponto, xiin' nẹ nị kẹẹ ñụ'u' Asia,
10 xiin' nẹ nị kẹẹ ñụ'u' Frigia, xiin' nẹ nị kẹẹ ñụ'u' Panfilia, xiin' nẹ nị kẹẹ ñụ'u' Egipto, xiin' nẹ nị kẹẹ ñụ'u' Libia, ña kandu'ụ' yạtịn ñụụ Cirene, xiin' nẹ nị kẹẹ ñụụ Roma, nẹ ndiee' ñụụ yo'o', nẹ nduu' nẹ judío, xiin' nẹ nị nạkụndikụn ña kandixa' nẹ judío.
11 Tẹ ka'nị tụ nẹ nị kẹẹ ñụ'u' Creta, xiin' nẹ nị kẹẹ ñụ'u' Arabia. Ndisụ sạkuu' yoo' xini sọ'ọ xiin' tụ'ụn mịi' ẹ' ka'án nịạ xa'ạ'

chụụn ka'nu' koo' chukuu' ña xaa' Ndiosí —nị kachị nịa.
12 Tẹ nị sạna ịnị sạkuu' nịa, tẹ xïni ka nịa ndee ña sạa nịa, tẹ ndatu'ún' ta'an' nịa ndii:
—¿Ndee ña kuni kachị tụ sạkuu' ña nị xịnị sọ'ọ ẹ' kaạ'? —kachi xiin' ta'an' nịa.
13 Ndisụ sạva tụkụ nịa xandi'i' tịọ' ka'án ndii:
—Xinị xạvạ'ạ nẹ kaạ' —kachi nịa.

Sọ'ọ nị xạạ ạ kịị' nị ka'ạn ndọsọ' Pedro

14 Sạkan' tẹ nị ndọndịchị Pedro xiin' tẹ uxị ịin ta'an tẹ ndạ'a' xa'ạ' Jesús xiin' rạ. Tẹ nị ka'ạn ti'e' Pedro xiin' nẹ kua'ạ' jạạn' ndii:
—Ndo'ó, nẹ judío, nẹ ta'an' ị, nẹ nị kịẹẹ tụkụ xaan', xiin' ndo'ó, nẹ ndiee' ñụụ Jerusalén yo'o' ndii, kụnị sọ'ọ ndọ', tẹ chụụn xa'a' vạ ndọ' ña ka'ạn ị xiin' ndọ' xa'ạ' ña xka'ndíá yo'o'.
15 Kuäsạ' xinị nẹ yọ'ọ' naa xanini ndo'ó, kuạchị ndii sạkan' kạ íin nịạ'ạ kuịtị' nduu' ạ.
16 Süụ' jạạn' ndii xạ nị ka'ạn tiakú Joel xtạ'an' xa'ạ' ña xini ndọ' kaạ' kịị' nị ka'ạn rạ ndii:
17 Nị ka'ạn Ndiosí ndii:
Kivị' so'ọ' ndi'i' ndii,
tạạn' ị Espíritu ị nimá sạkuu' nẹ yivị'.
Xa'ạ' ạ jạạn' na tiaạ si'ẹ ndọ'
xiin' ña'a' si'ẹ ndọ' ndii,
ka'ạn tiakú nịạ tụ'ụn ị.
Tẹ nẹ sạvạ ndii, kụnị nịạ ña satuví xiin' mii' mịị' ị nuụ' nịạ.
Tẹ tẹ xịxạ ndii, nia'ạ xiin' mii' ị nuụ' rạ xiin' xạnị.
18 Tẹ sạkan' tụ tẹ xika' nuu' nuụ' ị,
xiin' ña'a' nẹ xika' nuu' nuụ' ị ndii,
tạạn' ị Espíritu ị nimá nịạ
tẹ ka'ạn tiakú nịạ tụ'ụn ị.
19 Tẹ ndịẹnụ ndịvi' ndii, sạạ ị ña nandanị vạ nẹ yivị'.
Tẹ nuụ' ñụ'u' ịin yivị' ndii,
sạạ ị chụụn ka'nu' nuụ' nịạ.
Naa kuu' xiin' níi', xiin' ñu'ụ, xiin' vikọ' ñu'mạ.
20 Ñụ'ụ ndii, kụụ ịin yaví xạchi' ạ,
tẹ yoọ' ndii, nạnduụ kua'a ạ ndẹẹ naa níi'
ña kuní kạ xaạ kivị' chiẹ ña ka'nu' koo' chukuu',
ña nị chịtuní xtọ'ọ ẹ'.
21 Tẹ yọọ kạ kakạn nuụ' xtọ'ọ ẹ' Ndiosí ndii, sạkakú ña'a' ạ nuụ' kuạchị nịạ.
Nị kachị Joel.
22 ’Sạkuu' ndo'ó, nẹ vị'ẹ Israel xiin' ị ndii, kụnị sọ'ọ ndọ' ña ka'ạn ị: Xạ xiní ndo'ó ña Jesús, ña nị kịẹẹ ñụụ Nazaret ndii, nị nia'ạ Ndiosí nuụ' ndọ' ña sụvị ạ nị tịạnụ' ña jạạn', tẹ nị xạạ ạ ña nia'á, xiin' ña nandanị vạ nẹ yivị', xiin' chụụn ka'nu' nuụ' ndọ'.
23 Tẹ xạ nị xịnị Ndiosí ña sạnạkua'a ịin tẹ yivị' Jesús jạạn' ndạ'a' ndọ', sạkan' ña mịii' ạ nị chịtuní ña jạạn' ndẹẹ ña kuní kạ kọọ ạ. Tẹ xiin' ndạ'a' tẹ nịạ'a nị xạ'nị' ña'a' ndọ' nuụ' krusín.
24 Ndisụ nị sạnạtiaku ña'a' Ndiosí, sạkakú ña'a' ạ nuụ' tụndo'ọ' ña taxi' ña xi'í jạạn', sạkan' ña kọọ' ndịẹẹ' ña xi'í jạạn' nuụ' Jesús jạạn'.
25 Kuạchị ndii xạ nị ka'ạn tụ David xa'ạ' ạ ndii:
Xini ị ña yoo xtọ'ọ ẹ' xiin' ị sạkuu' kivị'.
Sạkan' ña ndạ'a' kuạ'ạ ị yoo ạ,
tẹ naa' yoo ña jạạn' xiin' ị ndii,
kọọ' ndẹẹ ịin ña kụvị kịsị nimá ị.
26 Xa'ạ' ạ jạạn' na vạ'ạ vạ kuni nimá ị
tẹ xita' sịị' tụ ị yạạ.
Tẹ ndẹẹ ñụ'u' nde'ị ị ndii, nạndieẹ' ndiatu' ịnị ạ.
27 Kuạchị ndii näkọọ xạchi' ụn' yu'ụ tịxịn yavị ndịị,
nị ndẹẹ täxị tụ ụn' ña tịvi' ñụ'u' nde'ị tẹ nduu' kuenta ụn'.
28 Tẹ xạ nị nia'ạ ụn' yu'ụ ndẹẹ ña nduu' ịchi' vạ'ạ,
ña taxi' kivị' ñụụ ña kọọ' kivị' ndi'i'.
Tẹ sạkutu' vị' ụn' nimá ị xiin' ña siị' xa'ạ' ạ ña yoo ụn' xiin' ị.
Nị kachị rạ.
29 ’Ñạnị ta'an' ị, tạxị ndọ' ka'ạn kaxi' ị xiin' ndọ' xa'ạ' tẹ xịị' yạta' ẹ' David. Tẹ jạạn' ndii, nị xi'ị rạ, tẹ nị chịnaá ña'a' tẹ yivị' tịxịn ịin ñaña'. Tẹ iin' kạ ñaña' jạạn' ndẹẹ vịtịn ñụụ yo'o'.
30 Tẹ ka'án tiakú tụ'ụn Ndiosí nị nduụ David jạạn', tẹ xạ nị xịnị tụ rạ ña nị tịịn ndịạạ xiin' mii' mịii' Ndiosí kịị' nị tạxị ạ kuento ạ nuụ' rạ ña ịin tẹ sịạni' xika' rạ kụndụụ tẹ kạ'ndịạ chuun' kuu' nụụ', tẹ kụndu'ụ' rạ mii' nị xạ'ndịạ chuun' rạ.

31 Sąkan' na ndęę ña kuní ką nątiąkų ña kųndųų Cristo, ña sąkakú yoo', tę nį ka'ąn tuvi' įnį rą xa'ą' ñų'u' nde'į ą, ña ndöọ xąchi' ą tįxįn yavį ndįį, nį ndęę tïvi' tų ą.
32 Tę Jesús jąąn' ndii, nį sąnątiaku ña'a' Ndiosí. Tę sąkuu' ndu'ų nduu' nę ndiee' yų'u' xa'ą' ña jąąn'.
33 Tę kįį' ndį'į nį tįįn ka'nu' Ndiosí Jesús ndęę nį chįndu'ų' ña'a' ndą'a' kuą'ą ą, tę nį nątįįn Jesús jąąn' Espíritu Santo ndą'a' yųva' ę' Ndiosí, ña nį tąxį ą kuento ą xa'ą', įkan' tę nį tąxį ña'a' Jesús jąąn' ndą'a' ndų. Tę Espíritu Santo jąąn' nduu' ña xaa' ña xini ndọ', xiin' ña xini sọ'ọ ndọ' kaą' vįtįn.
34 Sąkan' ña süų' David nduu' tę nį kąą ndįvi'. Ndisų nį ka'ąn rą ndii:
Nį ka'ąn xtọ'ọ ę' Ndiosí xiin' xtọ'ọ į ndii:
Kųndu'ų' ndą'a' kuą'ą į
35 na sandoó kui'e xąchi' į tę ndasi' yo'ó.
Nį kachį ą xiin' ña jąąn'.
36 'Sąkan' na kuii' kuní ą kųndąnį kaxi' sąkuu' ndo'ó, nę ta'an' į, nę Israel, ña Jesús, ña nį xi'į nuų' krusín nį xąą ndọ' ndii, nį sąkuiso' chuun' ña'a' Ndiosí, tę nduu' ą xtọ'ọ ę', tę nduu' tų ą Cristo, ña sakakú yoo' —nį kachį Pedro.
37 Kįį' nį xįnį sọ'ọ nįą ña nį ka'ąn rą jąąn' ndii, nį kųsuchi' xąvą'ą įnį nįą. Sąkan' na nį ndątu'ųn' nįą Pedro xiin' įngą tę nį tįąnų' Jesús ndii:
—Ñąnį ta'an' ndų, ¿ndee ña kuní ą sąą ndų na sąkan'? —nį kachį nįą.
38 Tę nį nąkuįįn Pedro nuų' nįą ndii:
—Nąmą ndọ' nimá ndọ' xa'ą' kuąchį ña xaa' ndọ', tę kųchį į'įn ndọ' kuenta Jesucristo tę kọọ ka'nu' įnį Ndiosí xa'ą' ndọ'. Tę tąxį tų ą Espíritu Santo kųnaą nimá ndọ'.
39 Kuąchį ndii nį chįkąndu'ų' Ndiosí kuento ą jąąn' xa'ą' ndo'ó, xiin' xa'ą' si'ę ndọ', xiin' xa'ą' sąkuu' nę ndiee' xika' įįn yivį', nę kunį xtọ'ọ ę' Ndiosí kąnąą —nį kachį rą.
40 Tę xiin' kua'ą' ya'ą ką tų'ųn vą'ą nį ndįęę yų'u' rą nuų' nįą, tę nį ndiaą yų'u' tų ña'a' rą ka'án rą xiin' nįą ndii:
—Sąxinú ndọ' ña ka'án į yo'o', tę kakų ndọ' nuų' tųndo'ọ' ña kųndọ'ọ nę nįą'a, nę ndiee' įįn yivį' vįtįn —nį kachį rą.
41 Sąkan' na kuii' nę nį nątįįn tų'ųn ña nį ka'ąn ndọsọ' rą xa'ą' Jesús ndii, nį chįchį nįą kuenta ą. Tę kįį' sąkan' ndii, nį ndųįįn yatin' unį mįi' ką nę yivį' xiin' nę xą įnį xini Jesús.
42 Tę nį itą nį'į nįą nuų' ña nį sąnia'á tę nį tįąnų' Jesús jąąn', tę įįn ndąą' nį nduų nimá sąkuu' nįą, tę nį xįxį inga' tų nįą, tę nį ka'ąn inga' tų nįą xiin' Ndiosí.

Sọ'ọ nį ndieę inga' nę įnį xini Jesús ña nųų'

43 Tę nį nąndąnį vą sąkuu' nę jąąn', sąkan' ña kua'ą' vą ña nandanį nę yivį' xiin' chųųn ka'nu' nį xąą tę nį tįąnų' Jesús jąąn'.
44 Tę sąkuu' nę įnį xini Jesús ndii, įįn ndąą' vą nį nduų nįą, tę nį chįndįęe' ta'an' tų nįą xiin' ña kumi' nįą.
45 Nį xįkọ' nįą ñų'u' nįą xiin' ña kumi' nįą, tę nį nątą'vi' nįą xų'un', ña nį kį'įn nįą xa'ą' ą, ndą'a' sąkuu' įngą nę įnį xini Jesús sąą kuní nuų' į'įn nįą.
46 Tę sąą kivį' nakayá nįą yi'e' yųkun' ka'nu' xaka'nu' nįą Ndiosí. Tę nį xįxį inga' nįą ña xaxį' xąkuaą' kuenta Jesús vį'ę nįą. Tę nį yoọ tų ña xaxį' inga' nįą ña'ą xa'ą' ña vą'ą kuni nįą, tę vįta kuu' nimá nįą kįį' xaa' nįą ña jąąn'.
47 Xaka'nu' nįą Ndiosí, tę vą'ą vą kuni sąkuu' nę ñųų jąąn' xini ña'a' nįą. Tę į'įn kivį' kua'ąn ndii, nakaya ką xtọ'ọ ę' nę sąkakú ą nuų' kuąchį nįą, tę nduiin' nįą xiin' nę xą nduu' kuenta ą jąąn'.

3

Sọ'ọ nį xąą ą kįį' nį sąnda'a Pedro įįn tę kui'e xa'ą'

1 Pedro xiin' Juan ndii, kua'ąn kąą rą yi'e' yųkun' ka'nu' ką unį xąkuaą', ña nduu' hora ña xi ka'án nę judío xiin' Ndiosí.
2 Tę įįn tę kui'ę xa'ą' ndęę nį tuvį rą ndii, sąą kivį' kua'ąn ndįąką ña'a' nę yivį' yi'e' yųkun' ka'nu' mii' nąni' ą yi'e' ndątųn'. Chindu'ų' ña'a' nįą įkan' tę kakąn rą xų'un' nuų' nę xka'ndíá kua'ąn yųkun' jąąn'.
3 Kįį' nį xįnį rą kuan kọ'nį Pedro xiin' Juan nuų' kį'ę yųkun' jąąn' ndii, nį xą'a' xikán rą xų'un' nuų' tę jąąn'.
4 Tę nį nąkọtọ ndi'ę' kaxi' ña'a' uvį sąą' tę jąąn', tę nį ka'ąn Pedro xiin' tę kui'e xa'ą' jąąn' ndii:

—Kǫtǫ'nį ųn' nuų' ndų —nį kachį rą.

5 Tę nį xįtǫ ndi'ę' kaxi' vą tę kuni kųvį jąąn' nuų' uvį sąa' tę jąąn' ndiatu' įnį rą ña sąmanį' ña'a' tę jąąn' ña'ą.

6 Ndisų nį ka'ąn Pedro xiin' rą ndii:

—Kǫǫ' xų'un' į tę chįndįęe' į yo'ó. Ndisų chįndįęe' į yo'ó xiin' ña kumi' į. Xiin' ña ndįęę' Jesucristo, ña nį kįęę ñųų Nazaret, kuįįn ndįchį ųn' tę kąką ųn' —nį kachį rą.

7 Sąkan' tę nį tįįn Pedro ndą'a' kuą'ą tę jąąn', tę nį ndąnį'į ña'a' rą. Tę xąka'án ę', tę nį nakoǫ ndįęę' xa'ą' rą xiin' sukųn' xa'ą' rą.

8 Tę įįn nį ndǫndįchį tįǫ' rą. Tę nį xą'a' xika' rą. Įkan' tę nį skǫ'nu' rą xiin' uvį sąa' tę jąąn' nuų' kį'ę yųkun' jąąn'. Xika' rą, tę kandeta' rą xaka'nu' rą Ndiosí.

9 Tę nį xįnį sąkuu' nę yivį' sąą xika' rą xiin' sąą xaka'nu' rą Ndiosí.

10 Tę nį nąkųnį ña'a' nįą ña tę jąąn' nduu' tę nį ndu'ų' xikán xų'un' yi'e' yųkun' ña nani' yi'e' ndątųn'. Tę nį nąndąnį xąvą'ą nįą, tę xïní ką nįą ndee ña kąnįnį nįą xa'ą' ña nį ndą'ą rą jąąn'.

Ka'án ndǫsǫ' Pedro nuų' kį'ę yųkun' ka'nu'

11 Tę nį ndą'ą jąąn' ndii, nï nąkǫǫ rą Pedro xiin' Juan. Tę sąkuu' nę yivį', nę nandanį xąvą'ą jąąn' ndii, nį tąxta'an' nįą kua'ąn nįą vį'ę ndiká xa'ą' ña nąni' yi'e' Salomón.

12 Tę kįį' nį xįnį Pedro nę jąąn', tę nį ka'ąn rą xiin' nįą ndii:

—Ndo'ó, nę ta'an' ndų, nę Israel, ¿ndichun na nandanį vą ndǫ' xa'ą' ña nį xka'ndįą kaą'? Tę, ¿ndichun na xito' ndi'ę' ndǫ' ndu'ų ndęę naa ña ndįęe' mii' ndų, uun ña saxinú vą ndų ña kuní Ndiosí na nį xąą sąkan', tę xika' tę kaą'?

13 Ndiosí, ña nduu' xtǫ'ǫ nuų' tę xįį' yąta' ę' Abraham xiin' Isaac xiin' Jacob ndii, nį tįįn ka'nu' ą si'ę ą, ña nduu' Jesús. Tę ndo'ó ndii, nį sąnąkua'a ña'a' ndǫ' ndą'a' Pilato, tę nï tąxį ndǫ' sąña' ña'a' rą kįį' xą nį xįndoǫ nimá rą sąą rą ña jąąn'.

14 Ndisų ndo'ó ndii, nį sąxįǫǫ ndǫ' ña sų'ųn, ña nduu' tų ña xachuun' ndąku jąąn', tę nį xikąn ndǫ' ña sąña' rą įįn tę xa'nį' nę yivį'.

15 Tę nį xą'nį' ndǫ' ña taxi' kivį' ñųų ę' jąąn', ndisų nį sąnątiaku ña'a' Ndiosí tęin nę nį xi'į. Tę ndiee' yų'u' ndu'ų xa'ą' ña jąąn'.

16 Tę xa'ą' ña įnį ndų xini ndų Jesús na nį sąnda'a ą xa'ą' tę yǫ'ǫ. Tę xini ndo'ó ña nį ndą'ą rą, tę xiní tų ña'a' ndǫ'. Tę xa'ą' ña įnį ndų xini ndų Jesús na nį sąnda'a xąchi' ña'a' ą nuų' sąkuu' ndo'ó.

17 'Nę ñąnį ta'an' į, vįtįn ndii, xiní yu'ų ña nį xąą sa'ví įnį ndǫ' ña jąąn', tę sąkan' tų tę xįxą tę kuu' nųu' ñųų ę'.

18 Ndisų xiin' ña nį ndǫ'ǫ ą jąąn' nį sąxinú Ndiosí ña xą nį ka'ąn tuní ą xtą'an', kįį' nį sąka'án tiakú ą sąkuu' tę nį ka'ąn tų'ųn ą, ña nį kunį ą kųndǫ'ǫ Cristo, ña sakakú yoo'.

19 Xa'ą' ą jąąn' na kuii' nąmą ndǫ' nimá ndǫ' xa'ą' kuąchį ña xaa' ndǫ', tę nąndųų į'įn ndǫ' kuenta Ndiosí, tę sąndoyo' ą kuąchį ndǫ'. Sąkan' tę tąxį xtǫ'ǫ ę' Ndiosí jąąn' nąndieę' ndǫ' kįį' xaą' kivį' ña nį chįtuní ą.

20 Tę tį'vi' tų ą Jesucristo nuų' ę' sąą xą nį chįtuní ą xa'ą' ña jąąn' ndęę ña nųu'.

21 Tę Jesús ndii, kuní ą ña kųndu'ų' ą ndįvi' ndęę ndąsąxąa' Ndiosí sąkuu' ña yoo sąą nii' nį sąka'án ą tę nį ka'ąn tiakú tų'ųn ą xtą'an' kivį', tę nduu' ndįtįą ą.

22 Sąkan' tų nį ka'ąn Moisés xiin' nę xįį' yąta' ę' ndii: "Xtǫ'ǫ ę' Ndiosí ndii, sąkaku' ą tęin ę' įįn tę ka'ąn tiakú tų'ųn ą ndęę naa yu'ų. Kųnį sǫ'ǫ ndǫ' sąkuu' ña ka'ąn tę jąąn' xiin' ndǫ'.

23 Tę yǫǫ ką kändixa' ña ka'ąn tę jąąn' ndii, kündųų ką nįą kuenta nę ñųų ę'", nį kachį Moisés jąąn'.

24 'Sąkuu' tę nį ka'ąn tiakú tų'ųn Ndiosí, ña nį xą'a' ą ndęę kįį' nį xiką Samuel ndii, nį ka'ąn rą xa'ą' ña xka'ndíá kivį' vįtįn.

25 Xa'ą' ą jąąn' na ndo'ó nduu' nę nątįįn ña vą'ą, ña nį ka'ąn tę nį ka'ąn tiakú tų'ųn Ndiosí jąąn' xa'ą'. Tę sąkan' tų nątįįn ndǫ' kuento ña nį ndoǫ Ndiosí xiin' tę xįį' yąta' ę' Abraham kįį' nį ka'ąn ą xiin' rą ndii: "Xa'ą' ña sąą įįn sįąni' xika' ųn' sąñu'u' į sąkuu' nę yivį' įįn yivį'", nį kachį ą xiin' rą.

26 Tę kįį' nį sąnątiaku Ndiosí si'ę ą Jesús ndii, xį'ną ką nuų' ndo'ó nį tį'vi' ña'a' ą, tę sąñu'u' ña jąąn' ndo'ó, tę nąkǫǫ ndǫ' ña nįą'a ña xaa' ndǫ' —nį kachį Pedro.

4

Soʼo ni xaa a kiiʼ ni kaʼan Pedro xiinʼ Juan nuuʼ teʼ kuuʼ nuuʼ

1 Iinʼ ka Pedro xiinʼ Juan kaʼán ndosoʼ ra nuuʼ neʼ yivi jaanʼ, ikanʼ teʼ ni ndekuieʼ sutu, xiinʼ teʼ kuuʼ nuuʼ nuuʼ teʼ xíinʼ, teʼ xitoʼ yukunʼ kaʼnu', teʼ ni ndekuieʼ tu savaʼ teʼ saduceo.
2 Teʼ xiʼé vaʼ sakuuʼ teʼ jaanʼ xaʼaʼ ña sania'á Pedro xiinʼ Juan neʼ yiviʼ, kaʼán ndosoʼ ra xaʼaʼ ña ni natiakuʼ Jesús, xaʼaʼ a jaanʼ na natiakuʼ tu yooʼ.
3 Teʼ ni tiin ñaʼaʼ ra, teʼ xaʼaʼ a ña xa ni kuaaʼ kiiʼ sakanʼ ndii, ni koʼni ñaʼaʼ ra viʼeʼ kaa teʼ sanaʼmá ñaʼaʼ ra ndeeʼ tukuʼ kivi'ʼ.
4 Ndisu kuaʼaʼ va neʼ ni xini soʼo tuʼun jaanʼ ndii, ni kandixaʼ nia a. Teʼ ña miiʼ ndiʼiʼ teʼ yivi kuitiʼ ndii, yatinʼ uʼun miíʼ kuuʼ ra.
5 Teʼ ñuu Jerusalén ikanʼ tukuʼ kivi'ʼ ndii, ni nakaya teʼ xaʼndia chuunʼ kuuʼ nuuʼ, xiinʼ teʼ xixa nuuʼ ñuu, xiinʼ teʼ sania'á tuʼun ndeiʼ Ndiosí,
6 xiinʼ sutu kaʼnu', teʼ nani' Anás, xiinʼ Caifás, xiinʼ Juan, xiinʼ Alejandro, xiinʼ sakuuʼ sutu teʼ iin kuuʼ xiinʼ sakuuʼ sutu jaanʼ.
7 Teʼ ni xaʼan nakaʼ teʼ xíinʼ Pedro xiinʼ Juan, teʼ ni xataʼ ñaʼaʼ ra maʼinʼ teʼ kuuʼ nuuʼ jaanʼ. Teʼ ni ndatuʼunʼ ñaʼaʼ teʼ jaanʼ ndii:
—¿Yoo ni taxi ndieeʼ ndo', uun yoo xiinʼ ña kaʼán chuunʼ ni xaa ndoʼ ña jaanʼ? —ni kachi ra.
8 Teʼ chituʼ viʼ Pedro xiinʼ ña ndieeʼ Espíritu Santo, teʼ ni nakuiin ra ndii:
—Ndoʼó, teʼ xaʼndia chuunʼ nuuʼ ñuu eʼ, xiinʼ ndoʼó, teʼ xixa ndii,
9 ndatuʼún' ndoʼ nduʼu vitin xaʼaʼ ña ni xaa ndu ña vaʼa xaʼaʼ iin teʼ kuni kuvi yoʼo', teʼ kuni ndoʼ saa ni xaa a, teʼ ni ndaʼa ra.
10 Na kundani sakuuʼ ndoʼó, xiinʼ sakuuʼ neʼ taʼanʼ eʼ, neʼ Israel, ña xiinʼ ña ndieeʼ Jesucristo, ña ni kieeʼ ñuu Nazaret, ni ndaʼa teʼ iinʼ xiinʼ ndu yoʼo'. Teʼ Jesús jaanʼ ndii, xiinʼ tuʼun yuʼuʼ ndoʼó ni xaʼniʼ ñaʼaʼ teʼ yiviʼ nuuʼ krusín, teʼ ni sanatiaku ñaʼaʼ Ndiosí.
11 Teʼ Jesucristo jaanʼ nduu' yuuʼ ña ni nakoo ndoʼó, teʼ xaʼa viʼe, teʼ yuuʼ jaanʼ ni nandu ña nuuʼ ña tiinʼ xaʼaʼ viʼe.
12 Sakanʼ ña Jesús jaanʼ kuitiʼ kuvi sakakú yooʼ nuuʼ kuachi eʼ. Kuachi ndii ni sakuisoʼ chuunʼ Ndiosí ingaa ña kumiʼ ña ndieeʼ nuuʼ ñuʼuʼ iin yivi', teʼ sakakú a yooʼ nuuʼ kuachi eʼ —ni kachi Pedro.
13 Teʼ ni xini teʼ kuuʼ nuuʼ jaanʼ ña Pedro xiinʼ Juan ndii, xiinʼ ña ndieni kaʼán ra, teʼ ni kundani tu ra ña ni sakuaan kuaʼaʼ teʼ jaanʼ, teʼ ni kundani tu ra ña teʼ ndaʼvi soʼo nduuʼ tu ra. Sakanʼ na kuiiʼ ni nandani xavaʼa ra, teʼ ni nakuni ra ña teʼ ni xika xiinʼ Jesús nduuʼ teʼ jaanʼ.
14 Teʼ siinʼ tukuʼ ndii, ni xini tu ra ña iinʼ teʼ ni ndaʼa jaanʼ xiinʼ teʼ jaanʼ. Xaʼaʼ a jaanʼ na köoʼ a ni kuvi kaʼan ra.
15 Xaʼaʼ a jaanʼ na ni kaʼan chuunʼ teʼ kuuʼ nuuʼ jaanʼ, teʼ ni kieeʼ teʼ jaanʼ viʼeʼ kaʼnu' jaanʼ, teʼ ni xaʼaʼ ndatuʼunʼ xiinʼ taʼanʼ teʼ kuuʼ nuuʼ jaanʼ
16 kaʼán ra ndii:
—¿Ndee ña saa eʼ xiinʼ teʼ yiviʼ kaaʼ? Sakuuʼ neʼ ndieeʼ ñuu Jerusalén yoʼoʼ xiní ña ni xaa xnaʼa ra iin chuun kaʼnu'. Teʼ kuvi kaʼan eʼ ña köoʼ ña jaanʼ ni yoo.
17 Ndisu ña kuvi saa eʼ teʼ kikú ka kuento xaʼaʼ ña jaanʼ ndii, na sayi'vi ñaʼaʼ eʼ, teʼ ndeeʼ vitin teʼ ndeeʼ nuuʼ kuʼun eʼ ndii, kä'an ka ra xiinʼ ña ndieeʼ Jesús jaanʼ nuuʼ ndeeʼ iin neʼ yiviʼ —ni kachi xiinʼ taʼanʼ ra.
18 Teʼ ni kanaʼ ñaʼaʼ ra, teʼ ni kaʼan chuunʼ ra xiinʼ teʼ jaanʼ ña kä'an ka ra xaʼaʼ ña ndieeʼ Jesús, teʼ ni ndeeʼ sänia'á ka tu ra neʼ yiviʼ xaʼaʼ a.
19 Ndisu Pedro xiinʼ Juan ndii, ni kaʼan ra xiinʼ teʼ kuuʼ nuuʼ jaanʼ ndii:
—Nakaninini ndoʼ naaʼ vaʼa ka nduuʼ a nuuʼ Ndiosí ña kandixaʼ ndu ña kaʼán ndoʼó teʼ sakanʼ ña kaʼán ña jaanʼ.
20 Sakanʼ ña nduʼu ndii, küvi vikuiin ndu ña kaʼán ndu xaʼaʼ ña ni xini nduchiʼ nuuʼ ndu xiinʼ xaʼaʼ ña ni xini soʼo ndu —ni kachi ra.
21 Teʼ kiiʼ ni ndiʼi ni sayi'vi ka ñaʼaʼ teʼ jaanʼ ndii, ni saña ñaʼaʼ ra. Teʼ köoʼ a ni kuvi saa ka ra xiinʼ teʼ jaanʼ, sakanʼ ña sakuuʼ neʼ yiviʼ xaka'nu' Ndiosí xaʼaʼ ña ni xkaʼndia xiinʼ teʼ ni kuni kuvi jaanʼ.
22 Kuachi ndii ya'a uvi xiko kuiya ni kumiʼ teʼ jaanʼ kiiʼ ni sanda'a ñaʼaʼ Ndiosí xiinʼ chuun kaʼnu' jaanʼ.

Kaʼán neʼ ini xini Jesús xiinʼ Ndiosí

23 Tę kiį' nį ndoǫ ndiká Pedro xiin' Juan ndii, nį xa'ą́n rą mii' ndiee' nę į́nį inga' xini Jesús xiin' rą, tę nį ka'ą́n rą xiin' nę jąąn' sąkuu' ña nį ka'ą́n sutų kuu' nųų' xiin' ña nį ka'ą́n tę xįxą nuų' ñųų jąąn' xiin' rą.

24 Tę kiį' nį xį́nį soǫ'ǫ nę jąąn' ña nį ka'ą́n rą ndii, nį ka'ą́n tį'vį nįą xiin' Ndiosí ndii:

—Xtǫ'ǫ ndų, ña xa'ndia chuun' nuų' sąkuu' ña yoo, yo'ó nduu' ña nį xą'ą ndivi', xiin' ñų'u', xiin' mį́nį ka'nu', xiin' sąkuu' ña kumi' ña jąąn'.

25 Xiin' ña ndi̱ę̱e' Espíritu Santo nį sąka'án yo'ó David, tę xiį' yąta' ndų, tę nį xiką nuu' nuų' ų́n' kiį' nį ka'ą́n rą ndii:

¿Ndichun na xi'é nę yivį' i̱in yivį' xini nįą Ndiosí?
¿Tę ndichun tų na chituní saka nįą kuento nįą, tę kų́nta'an' nįą xiin' ą?

26 Tę sąkuu' tę xa'ndia chuun' ka'nu' kuu' nųu' i̱in yivį',
xiin' tę xa'ndia chuun' nuų' ñųų ndii,
nakata' siki' rą kuento rą, tę xatei' rą nuų' xtǫ'ǫ ę' Ndiosí,
tę xatei' tų rą nuų' Cristo, ña nduu' kuenta ą.

Nį kachį David jąąn'.

27 'Sąkan' ña ña ndixą xną'ą nduu' ą ndii, nį ndų̱i̱in Herodes xiin' Poncio Pilato, xiin' nę ta'an' ndų, nę Israel, xiin' nę tuku' ñųų yo'o', tę nį xą'nį' nįą Jesús si'ę ų́n', ña sų'ų́n, ña xika' nuu' nuų' ų́n', ña nį sąkuiso' chuun' ų́n'.

28 Tę xiin' ña nį xąą nę jąąn', sąxinú yo'ó ña xą nį chi̱tuní mi̱ii' ų́n' ndę̱ę̱ ña nuų' xiin' ña ndi̱ę̱ę' ų́n' ña kǫǫ ą.

29 Tę vi̱ti̱n, xtǫ'ǫ ndų, kǫtǫ ų́n' ña nį ka'ą́n xatų vą rą xiin' ndų, tę tąxi̱ ų́n' ndi̱ę̱ę' ndų, nę xika' nuu' nuų' ų́n', tę kuän yi'vi ndų tę ka'ą́n ndų xa'ą' ų́n' nuų' nę yivį'.

30 Tę ti̱'vi' ų́n' ña ndi̱ę̱ę' ų́n' tę sąnda'a ų́n' nę kuni kų́vi̱, tę sąą tų ų́n' chųų́n ka'nu' xiin' ña nandani̱ nę yivį', tę xiin' ña ndi̱ę̱ę' si'ę ų́n' Jesús, ña sų'ų́n, sąą ų́n' sąkuu' ña jąąn' —nį kachį nįą.

31 Tę kiį' ndi̱'i̱ nį ka'ą́n nįą xiin' Ndiosí ndii, nį tąą́n mii' ndiee' nįą jąąn'. Tę nį chi̱tu' nimá sąkuu' nįą xiin' Espíritu Santo. Tę nį ka'ą́n nįą tų'ų́n Ndiosí xiin' ña ndi̱ę̱ni nuų' nę yivį'.

I̱in ndąą' nimá nę i̱nį xini Jesús

32 Tę sąkuu' nę i̱nį xini Jesús xiin' ę' ndii, i̱in ndąą' nduu' nimá nįą, tę i̱in ndąą' tų xanini nįą. Tę ndę̱ę i̱in nįą xänini ña ña'ą ña kumi' nįą ndii, ña'ą mi̱ii' kui̱ti̱' nįą nduu' ą. Süų' jąąn' ndii ña'ą sąkuu' nįą nduu' ą.

33 Tę tę nį ti̱ąnų' xtǫ'ǫ ę' Jesús ndii, xiin' kua'ą' ką ña ndi̱ę̱ę' ndiee' yų'u' rą xa'ą' ña nį nątį̱ąkų ą. Tę chindiee' vą Ndiosí sąkuu' nę jąąn'.

34 Tę kǫ̈ǫ' ndę̱ę i̱in nę ndo'o' xa'ą' ña'ą tę̱in nįą, sąkan' ña nę yoo i̱in uvį tą'an vį'ę, uun nę yoo ñų'u' ndii, nį xi̱kǫ' nįą ą, tę nį tąxi̱ nįą xų'un'

35 ndą'a' tę nį ti̱ąnų' Jesús jąąn', tę nątą'vi' rą ą sąą kuu' ą kuní nuų' i̱'i̱n nę ndo'o' xa'ą' ña'ą.

36 I̱in tę nąni' José, tę nį tuvi̱ nuų' ñų'u' Chipre, tę nduu' si̱ąni' xika' Leví ndii, nį chi̱ndu'ų tų tę nį ti̱ąnų' Jesús kivi̱' rą Bernabé, tę ña jąąn' kuni kachi̱ ą tę xandieni nę yivį'.

37 Tę jąąn' ndii, nį kų́mi' rą i̱in ñų'u', tę nį xi̱kǫ' rą ą, tę nį tąxi̱ rą xų'un' ą jąąn' ndą'a' tę nį ti̱ąnų' Jesús.

5

Sǫ'ǫ nį xąą ą kiį' nį xiką Ananías xiin' Safira kų́nį xa'an' nįą nę i̱nį xini Jesús

1 Nį yoo i̱in tę yivį', tę nį nąni' Ananías, tę jąąn' xiin' ña' si'i rą Safira ndii, nį xi̱kǫ' nįą i̱in ñų'u' nįą,

2 ndisų nį nąkątą nįą kuento nįą, tę nį ndoǫ nįą xiin' chaa' xų'un' ña nį ki̱'i̱n nįą xa'ą' ñų'u' jąąn', tę nį ki̱xi̱n ndi̱ąką rą chaa' kui̱ti̱' xų'un' jąąn' ndą'a' tę nį ti̱ąnų' Jesús.

3 Tę nį ka'ą́n Pedro xiin' rą ndii:

—Ananías, ¿ndichun na nį tąxi̱ ų́n' nį sąkutu' ña ndivą'ą nimá ų́n', tę nį ka'ą́n ų́n' tų́n vixi̱ nuų' Espíritu Santo, tę nį ndoǫ ų́n' xiin' chaa' xų'un' ña nį ki̱'i̱n ų́n' xa'ą' ñų'u' ų́n'?

4 Kiį' tïą'an xi̱kǫ' ų́n' ñų'u' jąąn' ndii, ña'ą mi̱ii' ų́n' nį nduų ą, tę kiį' nį xi̱kǫ' ų́n' ų́n ndii, ña'ą mi̱ii' tų ų́n' nį nduų xų'un' ña nį ki̱'i̱n ų́n' xa'ą' ą. ¿Ndichun na nį xąą ų́n' ña jąąn'? Süų' nuų' tę yivį' kui̱ti̱' nį ka'ą́n ų́n' tų́n vixi̱ jąąn', süų' jąąn' ndii ndę̱ę nuų' Ndiosí nį ka'ą́n ų́n' ña jąąn' —nį kachį Pedro.

5 Tẹ kiị' nị xịnị sọ'ọ Ananías tụ'ụn jạạn' ndii, nị ndụvạ rạ ñụ'u', tẹ ịin nị xi'ị tịọ' rạ. Tẹ nị yị'vi xạvạ'ạ sạkuu' nẹ nị xịnị kuento xa'ạ' ñạ nị ndọ'ọ tẹ jạạn'.

6 Sạkan' tẹ nị kụyạtịn ndia'vi' tẹ sạvạ, tẹ nị tịsukụ' rạ totọ ñụ'u' nde'ị Ananías jạạn', tẹ nị xa'ạn' chịnaá ña'a' rạ tịxịn yavị ndịi.

7 Xạ nị xka'ndịạ yatin' unị ta'an hora, tẹ nị ki'vị ña' si'i Ananías ịkan'. Tẹ ña' jạạn' ndii, xïní a' ndee ñạ nị xka'ndịạ ịkan'.

8 Sạkan' tẹ nị ndạtu'ụn' ña'a' Pedro ndii:

—¿Ñáá sọ'ọ kuịtị' kuu' xụ'un' ña nị kị'ịn ndọ' xa'ạ' ñụ'u' ndọ'? Nạkuịin ụn' —nị kachị rạ.

Tẹ nị ka'ạn a' ndii:

—Uun ndọ'. Sạkan' kuịtị' kuu' ạ —nị kachị a'.

9 Tẹ nị ka'ạn Pedro xiin' a' ndii:

—¿Ndichun na nị nạkạtạ ndọ' kuento ndọ' tẹ kọtọ kuạ'ạ ndọ' Espíritu xtọ'ọ ẹ'? Ñaạ', kọtọ ụn', xạ kuạxị tẹ nị xa'ạn nạtaạn' ịi' ụn', tẹ vịtịn ndii, ku'ụn nạtaạn' tụ rạ yo'ó —nị kachị rạ.

10 Xạ numị' sạkan', tẹ nị ndụvạ a' ñụ'u', tẹ ịin nị xi'ị tịọ' a' xa'ạ' Pedro mii' iin' rạ jạạn'. Tẹ kiị' nị kọ'nị tẹ sạvạ jạạn' ndii, xạ nị xi'ị a'. Sạkan' na nị nạ'ịn ña'a' rạ, tẹ nị xa'ạn nạtaạn' ña'a' rạ xịin' ạ mii' naá ñụ'u' nde'ị ịi' a'.

11 Xa'ạ' ạ jạạn' na sạkuu' nẹ nduu' kuenta Jesús xiin' sạkuu' nẹ nị xịnị kuento xa'ạ' sạkuu' ña nị xka'ndịạ jạạn' ndii, nị yị'vi xạvạ'ạ nịạ.

Sọ'ọ nị xạạ ạ kiị' nị sạnda'a tẹ nị tịạnụ' Jesús ịngạ nẹ kuni kụvị

12 Tẹ xiin' kua'ạ' chụụn ka'nu' xiin' ña nandanị nị sạnda'a tẹ nị tịạnụ' Jesús jạạn' nẹ yivị' ñụụ jạạn'. Tẹ sạkuu' nẹ ịnị xini Jesús ndii, nakayá tẹ nakayá nịạ vị'ẹ kandiká xa'ạ' ñạ nạni' yi'e' Salomón.

13 Tẹ tụkụ nẹ yivị' ndii, ndẹẹ ịin nịạ nï kunị nduịin xiin' nẹ ndikún ịchi' Jesús xiin' ẹ'. Ndisụ nẹ ñụụ jạạn' ndii, nị ka'ạn vạ'ạ xạvạ'ạ nịạ xa'ạ' nẹ jạạn'.

14 Tẹ nẹ ịnị xini xtọ'ọ ẹ' ndii, sọ'ọ kuu' kua'ạ' kạ nẹ yivị' nduiin' xiin' nịạ ị'ịn kivị' kua'ạn, sọ'ọ tiaạ nị sọ'ọ ña'a' nị.

15 Tẹ ndẹẹ nẹ kuni kụvị nị tạvạ' nịạ, tẹ nị tạndịẹẹ ña'a' nịạ ya'yạ nuụ' tun' xtọ xiin' nuụ' yịvị'. Sạkan' tẹ kiị' xka'ndịạ Pedro ndii, tondịạ na teẹ' kụnda'vị kuịtị' rạ sạvạ nẹ jạạn' tẹ ndạ'ạ nịạ.

16 Tẹ ndẹẹ nẹ ndiee' ñụụ ña ñu'u' yạtịn ñụụ Jerusalén ndii, kua'ạ' nịạ nị kịxịn xiin' nẹ kuni kụvị xiin' nẹ ñu'u' ña ndịvạ'ạ nimá, tẹ nị ndạ'ạ sạkuu' nẹ jạạn'.

Sọ'ọ nị xạạ ạ kiị' nị ñu'ụ tẹ nị tịạnụ' Jesús vị'ẹ kạạ

17 Sạkan' tẹ sutụ ka'nu' xiin' sạkuu' tẹ ndiee' inga' xiin' rạ, tẹ nduu' ịin tị'vị tẹ ndikún ña sania'á tẹ saduceo ndii, nị xạkuiñu vạ rạ tẹ nị tịạnụ' Jesús xa'ạ' ña ndikún ña'a' kua'ạ' nẹ yivị'.

18 Sạkan' na kuii' nị ka'ạn chuun' rạ xiin' tẹ xíin' rạ, tẹ nị xa'ạn tịin tẹ jạạn' tẹ nị tịạnụ' Jesús, tẹ nị kọ'nị ña'a' rạ vị'ẹ kạạ.

19 Ndisụ ịin ángele, ña xika' nuu' nuụ' xtọ'ọ ẹ' Ndiosí ndii, nị nụnia' ạ yi'e' vị'ẹ kạạ jạạn' ñụu, tẹ nị tạvạ' ña'a' ạ, tẹ nị ka'ạn ạ xiin' rạ ndii:

20 —Kua'an ndọ' nuụ' kị'ẹ yụkun' ka'nu', tẹ ka'ạn ndọsọ' ndọ' nuụ' nẹ yivị' xa'ạ' sạkuu' tụ'ụn yo'o', ña taxi' kivị' ñụụ ña kọọ' kivị' ndi'i' —nị kachị ạ.

21 Sạkan' na nị sạxinụ rạ sạạ nii' nị xịnị sọ'ọ rạ, tẹ nịạ'ạ vạ kuạxị kitú' kivị' jạạn' ndii, nị kọ'nị rạ nuụ' kị'ẹ yụkun' ka'nu' jạạn', tẹ nị xạ'a' sạnia'á rạ nẹ yivị'.

Tẹ nị ndẹkuịẹ sutụ ka'nu' xiin' tẹ ndiee' inga' xiin' rạ, tẹ nị nạkạnạ rạ sạkuu' tẹ kuu' nụu' xiin' rạ xiin' sạkuu' tẹ xịxạ kuu' nụu' nuụ' nẹ Israel. Tẹ nị ka'ạn chuun' rạ xiin' tẹ xíin' rạ ña ku'ụn rạ vị'ẹ kạạ nạkạ rạ tẹ nị tịạnụ' Jesús jạạn', tẹ kịxịn ndịạkạ ña'a' rạ ịkan'.

22 Ndisụ kiị' nị xaạ rạ vị'ẹ kạạ ndii, kọọ' kạ tẹ jạạn' ñu'u' ịkan'. Sạkan' tẹ nị nạndịko' rạ, tẹ nị ka'ạn rạ ndii:

23 —Kiị' nị xaạ ndụ vị'ẹ kạạ ndii, ndasi kutụ' ạ, tẹ ita' tẹ xito' yi'e'. Ndisụ kiị' nị nụnia' ndụ ạ ndii, kọọ' kạ rạ ñu'u' —nị kachị rạ.

24 Kiị' nị xịnị sọ'ọ sutụ ka'nu' jạạn', xiin' tẹ xa'ndia chuun' nuụ' tẹ xito' yụkun', xiin' sutụ kuu' nụu' ña jạạn' ndii, nị ndị'nị vạ rạ, tẹ nị ndạtu'ụn' ta'an' rạ sạạ xka'ndịạ ña jạạn' nuụ' ku'ụn ẹ'.

25 Ndisụ sạkan' tẹ nị xaạ ịin tẹ yivị', tẹ nị ka'ạn rạ ndii:

—Kọtọ ndọ', tẹ yivị', tẹ nị tạạn' ndọ' vị'ẹ kạạ ndii, nuụ' kị'ẹ yụkun' ndiee' rạ sania'á rạ nẹ yivị' —nị kachị rạ.

26 Sạkan' tẹ nị xa'ạn tẹ xa'ndia chuun' nuụ' tẹ xíin' xiin' ndạ'a' xa'ạ' rạ, tẹ nị nạkạ ñạ'a' rạ xiin' ñạ manị', sạkan' ñạ yi'vi rạ kụụn yuụ' ñạ'a' nẹ yivị'.

27 Tẹ kiị' nị xạạ rạ xiin' tẹ jạạn' ndii, nị sạxka'ndíá ñạ'a' rạ nuụ' tẹ xa'ndia chuun' kuu' nụu' jạạn', tẹ nị ka'ạn sutụ ka'nu' xiin' rạ ndii:

28 —Xạ nị ka'ạn chuun' ndịẹẹ' vạ ndụ xiin' ndọ' ñạ kä'ạn ndọsọ' kạ ndọ' xiin' ñạ ndịẹẹ' tẹ yivị' jạạn' nuụ' nẹ yivị'. Ndisụ ndo'ó ndii, xạ nị chịtu' vị' ñụụ Jerusalén yo'o' nị xạạ ndọ' xiin' ñạ sania'á ndọ' xa'ạ' tẹ jạạn', tẹ sataví kuạchị tụ ndọ' ndu'ụ xa'ạ' ñạ nị xi'ị rạ —nị kachị rạ.

29 Tẹ nị nạkuịịn Pedro xiin' ịngạ tẹ nị tịạnụ' Jesús ndii:

—Kuní ạ ñạ xị'nạ kạ Ndiosí kạndịxa' ndụ tẹ sạkan' tẹ yivị'.

30 Tẹ Jesús ndii, nị xạ'nị' ñạ'a' ndọ' kiị' nị xikạn ndọ' ñạ kạtạxko' ñạ'a' tẹ yivị' nuụ' ịịn krusín. Ndisụ Ndiosí, ñạ nị xạka'nu' nẹ xiị' yạta' ẹ' ndii, nị sạnạtiaku ñạ'a' ạ.

31 Tẹ xiin' ndịẹẹ' Ndiosí nị tịịn ka'nu' ạ Jesús jạạn', tẹ nị chịndu'ụ' ñạ'a' ạ ndạ'a' kuạ'ạ ạ, tẹ nduu' ñạ jạạn' ñạ kuu' nụu', tẹ nduu' tụ ạ ñạ sakakú yoo' nuụ' kuạchị ẹ', tẹ nạmạ nẹ ta'an' ẹ', nẹ Israel, nimá nịạ xa'ạ' kuạchị ñạ xaa' nịạ, tẹ sạạ nịạ ñạ kuní Ndiosí, tẹ kọọ ka'nu' ịnị ạ xa'ạ' nịạ.

32 Tẹ ndu'ụ nduu' tẹ ndiee' yụ'u' xa'ạ' ñạ nị ndọ'ọ ñạ jạạn', tẹ ndiee' yụ'u' tụ Espíritu Santo, ñạ nị tạxị Ndiosí naá nimá nẹ kandixa' ñạ'a', xa'ạ' ñạ jạạn' —nị kachị Pedro.

33 Tẹ kiị' nị xịnị sọ'ọ tẹ kuu' nụu' jạạn' ñạ jạạn' ndii, nị nạsaạ' xạvạ'ạ rạ ndẹẹ nị kunị rạ kạ'nị' ñạ'a' rạ.

34 Sạkan' tẹ nị ndọndịchị ịịn tẹ fariseo, tẹ nani' Gamaliel, tẹ sanakuachi' tụ'ụn ndẹi' Ndiosí. Tẹ nị ka'ạn chuun' rạ ñạ tạvạ' tẹ yivị' tẹ jạạn' kị'ẹ ịịn xa'a'. Tẹ Gamaliel jạạn' ndii, xito' ka'nu' vạ ñạ'a' sạkuu' nẹ ñụụ jạạn'.

35 Tẹ nị ka'ạn rạ xiin' tẹ kuu' nụu' jạạn' ndii:

—Tẹ ta'an' ị, tẹ Israel, kọtọ vạ ndọ' ndee ñạ sạạ ndọ' xiin' tẹ yivị' kaạ'.

36 Kuạchị ndii nị yooọ ịịn tẹ nị nạni' Teudas xtạ'an', tẹ nị ka'ạn ñạ nduu' rạ ịịn tẹ ka'nu'. Tẹ nị nduịịn yatin' kụmi' ciento tẹ yivị' xiin' rạ. Ndisụ kiị' nị xạ'nị' ñạ'a' tẹ yivị' ndii, nị kikụ sạkuu' tẹ ndikún ñạ sania'á rạ, tẹ xạ ịkan' nị ndị'ị ndọọ rạ.

37 Tẹ kiị' nị ya'ạ ñạ jạạn', tẹ nị nụtạ Judas, tẹ nị kịẹẹ ñụ'u' Galilea, kivị' ñạ nakosọ' nẹ yivị' xaa' tẹ xa'ndia chuun'. Tẹ kua'ạ' nẹ yivị' nị nduịịn tụ xiin' tẹ jạạn', tẹ nị xạ'nị' tụ tẹ yivị' tẹ jạạn', tẹ nị kikụ ndọọ sạkuu' nẹ nị nduịịn xiin' rạ, tẹ xạ ịkan' nị ndị'ị ndọọ tụ nẹ jạạn'.

38 Xa'ạ' ạ jạạn' na ka'án ị xiin' ndọ' vịtịn ndii, sätạña'ạ' kạ ndọ' tẹ yivị' kaạ', tẹ na kọọ mịi' rạ sạkan'. Sạkan' ñạ naa' ñạ nị tuvị xíni' tẹ yivị' nduu' ñạ sania'á rạ uun naa' kuenta tẹ yivị' tụ nduu' ñạ xaa' rạ ndii, ndọñu'u' ạ.

39 Ndisụ naa' kuenta Ndiosí nduu' ạ ndii, kụvị sạndọñu'u' ndọ' ạ, tẹ xiin' Ndiosí kụnta'an' tụ ndọ' naa' sạkan' —nị kachị rạ.

40 Tẹ nị nạtịịn tẹ xa'ndia chuun' jạạn' ñạ nị ka'ạn rạ. Sạkan' tẹ nị kạnạ rạ tẹ nị tịạnụ' Jesús jạạn', tẹ nị sụkụ' ịịn' ñạ'a' tẹ yivị', tẹ nị ka'ạn chuun' tụ rạ xiin' tẹ jạạn' ñạ kä'ạn kạ rạ xiin' ñạ ndịẹe' Jesús, ịkan' tẹ nị sạndoó ndiká ñạ'a' rạ.

41 Tẹ nị tịạnụ' Jesús jạạn' ndii, vạ'ạ vạ kuni rạ nị kịẹẹ rạ nuụ' tẹ xa'ndia chuun' jạạn' kua'ạn rạ, sạkan' ñạ nị xạtạ'ạn nuụ' Ndiosí ñạ kụndọ'ọ na rạ xa'ạ' ạ ñạ ịnị rạ xini rạ Jesús.

42 Tẹ sạạ kivị' nị sania'á rạ naa kuu' nuụ' kị'ẹ yụkun' ka'nu', xiin' naa kuu' vị'ẹ nẹ yivị' nẹ kuu' mii', sạkan' ñạ nï nạkọọ rạ ñạ ka'án ndọsọ' rạ ñạ Jesús nduu' ñạ nị tị'vi' Ndiosí sạkakú yoo'.

6

Nakaxin nẹ nduu' kuenta Jesús uxạ ta'an tẹ chịndịẹẹ' ta'an' xiin' tẹ nị tịạnụ' ạ

1 Tẹ kiị' sạkan' ndii, xa'ạ' ạ ñạ sọ'ọ kuu' kua'ạ' kạ nẹ nduu' kuenta Jesús ndii, nị xạ'a' ka'án kuạchị nẹ judío, nẹ ka'án tụ'ụn griego, xatạ' nẹ judío, nẹ ka'án tụ'ụn hebreo, sạkan' ñạ nẹ kuaạn', nẹ nduu' kuenta nẹ griego jạạn' ndii, nï nạtịịn xạlụvị nịạ ñạ xaxị' sạạ kivị' sạạ xata'ạn nạtịịn nịạ, kachi nịạ.

2 Xa'ą' ą jąąn' na nį nąkąyą tę uxį uvį, tę nį tįąnų' Jesús, sąkuu' nę nduu' tų kuenta ą. Tę nį ka'ąn rą xiin' nįą ndii:

—Vą'ą yoo ą ña nakoo' ndų ña sania'á ndų tų'ųn Ndiosí, tę xąxą' ndų ña'ą.

3 Ñąnį ta'an' į, xa'ą' ą jąąn' na nąkąxįn ndǫ' uxą ta'an tę yivį' tęin ndǫ'. Tę jąąn' ndii, kuní ą ña nduu' rą įin tę ka'án vą'ą nę yivį' xa'ą', tę kuní tų ą ña chitu' vį' nimá rą xiin' Espíritu Santo, xiin' ña xini tuní. Sąkan' tę sąkuiso' chuun' ña'a' ę' nuų' chųųn jąąn'.

4 Sąkan' tę näkǫǫ ndų ña ka'án ndų xiin' Ndiosí nį ndęę chųųn nuų' ą ña ka'án ndǫsǫ' ndų xa'ą' Jesús —nį kachį rą.

5 Tę nį nąkuitą kuento sąkuu' nę yivį' jąąn' xiin' ña nį ka'ąn tę jąąn', tę nį nąkąxįn nįą Esteban, tę jąąn' ndii, įin tę įnį xąvą'ą xini Jesús nduu' rą, tę chitu' vį' tų nimá rą xiin' Espíritu Santo. Tę nį nąkąxįn tų nįą Felipe, xiin' Prócoro, xiin' Nicanor, xiin' Timón, xiin' Parmena, xiin' įin tę nį kįęę ñųų Antioquía, tę nąni' Nicolás. (Tę jąąn' ndii, xą nį kąndįxa' rą Ndiosí, ña kandixa' tę judío.)

6 Sąkan' tę nį xątą nįą tę uxą ta'an jąąn' nuų' tę nį tįąnų' Jesús, tę nį ka'ąn tę jąąn' xiin' Ndiosí xa'ą' sąkuu' tę uxą ta'an jąąn', ndį'į jąąn' tę nį tąndįęę rą ndą'a' rą xíni' tę jąąn' sakuiso' chuun' ña'a' rą.

7 Tę tų'ųn xtǫ'ǫ ę' Ndiosí ndii, sǫ'ǫ kikú kua'ą' ką ą, tę nę nduu' kuenta Jesús ndii, sǫ'ǫ nduu' kua'ą' ya'ą ką nįą ñųų Jerusalén jąąn'. Tę ndęę sutų ndii, kua'ą' ya'ą tų tę jąąn' nį kąndįxa' ña ndįxą xa'ą' Jesús.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kįį' nį tįin tę yivį' Esteban

8 Tę Esteban jąąn' ndii, nį chįndįęe' kua'ą' vą ña'a' Ndiosí, sąkan' ña nį tąxį ą ndįęę' rą, tę sąą rą kua'ą' ña nandanį nę yivį', xiin' chųųn ka'nu' tęin nįą.

9 Sąkan' tę sąvą tę nakayá įin vį'ę ña nani' tę xika' ndiká, tę nį kįęę ñųų Cirene, xiin' ñųų Alejandría, xiin' ñųų Cilicia, xiin' nuų' ñų'u' Asia ndii, nį xą'a' kani' ta'an' kuento rą xiin' Esteban jąąn'.

10 Ndisų nį kųndįęe' rą kani' ta'an' rą kuento xiin' Esteban jąąn', sąkan' ña tę jąąn' ndii, xiin' ña xini tuní ña taxi' Espíritu Santo ka'án rą.

11 Sąkan' na nį tąxį tę jąąn' xų'un' ndą'a' ndia'vi' tę yivį', tę ka'ąn rą ña nį xįnį sǫ'ǫ rą kanįą'a Esteban jąąn' xa'ą' Moisés xiin' xa'ą' Ndiosí.

12 Tę xiin' ña jąąn' nį sąnąsaá' tę jąąn' tę ñųų jąąn'. Tę nį sąnąsaá' tų rą tę xįxą nuų' ñųų, xiin' tę sania'á tų'ųn ndęi' Ndiosí. Xa'ą' ą jąąn' na nį tįin tę yivį' Esteban, tę nį xa'ąn ndįąką ña'a' rą mii' nakayá tę xįxą kuu' nųu' jąąn'.

13 Tę nį kąną rą tę ka'ąn tųn vixį jąąn', tę nį ka'ąn tę jąąn' ndii:

—Tę yivį' yǫ'ǫ' ndii, xïkuiín rą ña kanįą'a rą xa'ą' yųkun' sų'ųn yo'o', tę kanįą'a tų rą xa'ą' tų'ųn ndęi' Ndiosí.

14 Nį xįnį sǫ'ǫ ndų ka'án rą ña Jesús, tę nį kįęę ñųų Nazaret ndii, sąndǫñu'u' rą yųkun' yo'o', tę nąmą tų rą ña xi xaá ę', ña nį sąya'á Moisés ndą'a' ę' —nį kachį rą.

15 Tę sąkuu' tę kuu' nųu', tę ndiee' jąąn' ndii, nį xįnį rą ña nuų' Esteban ndii, ndęę naa kaa' nuų' įin ángele kaa' ą.

7

Sǫ'ǫ nį nąka'ąn Esteban xa'ą' rą nuų' tę kuu' nųu'

1 Tę nį ndątu'ųn' sutų ka'nu' Esteban ndii:

—¿Ñáá ña ndįxą nduu' ña ka'án tę yivį' kaą' xa'ą' ųn'? —nį kachį rą.

2 Tę nį nąkuįin Esteban ndii:

—Tę yivį', ñąnį į, xiin' ndo'ó, tę xįxą nuų' ñųų ndii, kųnį sǫ'ǫ ndǫ' ña ka'ąn į xiin' ndǫ'. Ndiosí, ña ka'nu' koo' chukuu' ndii, nį tuvį ą nuų' tę xįį' yąta' ę' Abraham kįį' ndu'ų' ką rą ñų'u' Mesopotamia, ña kuní ką kųndu'ų' rą ñųų Harán.

3 Tę nį ka'ąn ą xiin' rą ndii: “Kuan kętą ñųų ųn' tęin nę įin kuu' xiin' ųn', tę ku'ųn kųndu'ų' ųn' nuų' ñų'u' ña nia'ą į yo'ó”, nį kachį ą.

4 ’Sąkan' tę nį kętą rą nuų' ñų'u' nę Caldeo tę kua'ąn kųndu'ų' rą ñųų Harán jąąn'. Nį ya'ą ña nį xi'į yųva' rą, tę nį sąya'á ñą'a' Ndiosí ñųų mii' ndiee' ndǫ' yo'o' vįtįn.

5 Ndisų nį tąxį Ndiosí ndęę tikųn' ñų'u' jąąn' kųndųų ña'ą rą. Tę ndii nį tąxį ą kuento ą ña tąxį ña'a' ą ndą'a' rą xiin' ndą'a' si'ę rą xiin' ndą'a' sįąni' xika' rą, teę' ndee kǫǫ' si'ę rą kįį' sąkan'.

6 Nį ka'ạn Ndiosí xiin' rạ ña kụndụụ nẹ sịạni' xika' rạ nẹ ndịvạ'ạ, tẹ kụndịẹẹ nịạ nuụ' ñụ'u' tụkụ nẹ yivị'. Tẹ kụndụụ tụ nịạ nẹ vịku'ụn kạkạ nụụ nuụ' nẹ yivị' ịkan'. Tẹ mịi' kụụ nẹ ndiee' nuụ' ñụ'u' jạạn' xiin' nịạ nii' kụmi' ciento kuiyạ.

7 Tẹ nị ka'ạn Ndiosí xiin' rạ ndii: "Ndisụ mịi' yu'ụ kạtun' nẹ ñụụ jạạn', nẹ vịkọ ni'i' nẹ kụndụụ sịạni' xika' ụn' jạạn'. Ndị'į xka'ndịạ ña jạạn', tẹ kịẹẹ nịạ ñụụ jạạn', tẹ sạka'nu' nịạ yu'ụ yo'o'", nị kachị ạ.

8 'Tẹ nị tạxị tụ Ndiosí chụụn nuụ' Abraham ña kuạ'ạ tunị ịin' sạkuu' tẹ sịạni' xika' rạ jạạn', ña nia'á ña nị ndoọ Ndiosí kuento ạ xiin' rạ. Sạkan' na kuii' kịị' nị tuvị si'ẹ rạ Isaac ndii, nị xạ'ạ rạ tunị ịin' tẹ jạạn' kịị' nị xka'ndịạ unịạ kivị' ña nị tuvị rạ. Tẹ sạkan' tụ nị xạạ Isaac jạạn' xiin' si'ẹ rạ Jacob. Tẹ sạkan' tụ nị xạạ Jacob jạạn' xiin' si'ẹ rạ, tẹ uxị uvị, tẹ xịị' yạta' yoo', tẹ Israel.

9 'Tẹ xa'ạ' ạ ña ndạsị' nuụ' tẹ xịị' yạta' ẹ' jạạn' ndii, nị xịkọ' rạ ñạnị mịi' rạ, tẹ nị nani' José, tẹ ku'ụn tẹ jạạn' kụnaạ rạ sạchuun' rạ nuụ' tẹ ñụụ Egipto. Ndisụ Ndiosí ndii, nị yoọ ạ xiin' José jạạn',

10 tẹ nị sạkakú ña'a' ạ nuụ' sạkuu' ña nị ndọ'ọ rạ. Tẹ nị tạxị ạ ña xini tuní rạ nuụ' Faraón, tẹ xa'ndia chuun' nuụ' ñụ'u' Egipto jạạn', tẹ vạ'ạ tụ kuni rạ xini rạ José. Tẹ nị sạkuiso' chuun' ña'a' Faraón nuụ' sạkuu' nẹ ñụụ Egipto xiin' nuụ' sạkuu' ña nduu' kuenta rạ.

11 'Tẹ nị yoọ vạ sọkọ kạnii' ñụ'u' Egipto xiin' kạnii' ñụ'u' Canaán kịị' sạkan'. Sạkan' na nị ndọ'ọ xạvạ'ạ nẹ ñụụ jạạn'. Tẹ nï kụvị kị'ịn nẹ xịị' yạta' ẹ' ña xaxị'.

12 Tẹ kịị' nị xịnị Jacob jạạn' kuento ña yoo ndịkin' trigo ñụụ Egipto ndii, nị tị'vi' rạ si'ẹ rạ, tẹ xịị' yạta' ẹ', ịchi' ña nụu' ñụụ jạạn'.

13 Tẹ kịị' nị tị'vi' ña'a' rạ ịchi' ña uvị ndii, nị sạtuví xiin' mịi' José nuụ' ñạnị rạ. Sạkan' tẹ nị kụndạnị Faraón jạạn' yọọ nduu' nẹ ịin kuu' xiin' José jạạn'.

14 Sạkan' tẹ nị nạkạnạ José Jacob yụva' rạ xiin' sạkuu' nẹ ịin kuu' xiin' rạ ña ku'ụn kụndịẹẹ nịạ ịkan'. Tẹ ña sạkuu' nịạ ndii, unị xịkọ xa'ụn nị kụụ nịạ.

15 Sạkan' tẹ nị nạkaạ' Jacob jạạn' ñụ'ụ' Egipto nị ndu'ụ' rạ, tẹ ịkan' nị xi'ị rạ, tẹ ịkan' nị xi'ị tụ tẹ xịị' yạta' ẹ'.

16 Tẹ ịki' Jacob jạạn' xiin' ịki' José ndii, ñụụ Siquem nị xa'ạn nạtaạn' rạ ạ yavị ndịi mii' nị sạtạ' Abraham nuụ' si'ẹ tẹ nạni' Hamor ñụụ Siquem jạạn'.

17 'Tẹ kịị' xạ kuyatin' kivị' ña sạxinụ Ndiosí kuento ạ ña nị tạxị ạ nuụ' Abraham jạạn' ndii, nị kụụ kua'ạ' vạ nẹ xịị' yạta' ẹ' jạạn' nuụ' ñụ'u' Egipto jạạn'.

18 Tẹ kịị' sạkan' ndii, nị nạ'ịn chuun' ịin tẹ xa'ndia chuun' kuu' nuụ', tẹ xạa' nuụ' ñụ'u' Egipto. Tẹ tẹ jạạn' ndii, xïní rạ xa'ạ' ña vạ'ạ ña nị xạạ José jạạn' xa'ạ' nẹ ñụụ rạ.

19 Tẹ jạạn' ndii, nị xịnị xa'an' rạ nẹ xịị' yạta' ẹ' jạạn' tẹ mịi' nị kụụ rạ xiin' nịạ. Tẹ nị tịin u'vị tụ rạ nẹ jạạn' ña nạkọọ nịạ tẹ kuali' si'ẹ nịạ, tẹ sạkan' tuví, tẹ kụvị rạ.

20 'Tẹ kivị' jạạn' nị kạkụ tụ Moisés. Tẹ nị xịnị Ndiosí ña ịin tẹ kuañu'ụ lụi vạ kaa' nị nduu' rạ. Tẹ nị xịtọ ña'a' yụva' si'i' rạ nii' unị ta'an yoọ'.

21 Tẹ kịị' nị nạkọọ ña'a' nịạ ndii, nị nạ'ịn ña'a' ña' si'ẹ Faraón jạạn', tẹ nị sạkua'nu' ña'a' a' ndẹẹ naa si'ẹ mịi' a'.

22 Tẹ nị sạkuaạn Moisés jạạn' sạkuu' ña xini tuní nẹ Egipto, xa'ạ' ạ jạạn' na tẹ koo' chukuu' vạ xiin' kuento nị nduụ rạ, tẹ sạkan' tụ xiin' chụụn ña xaa' rạ.

23 'Kịị' nị xinụ rạ uvị xịkọ kuiyạ ndii, nị sạka'án ạ nimá rạ ku'ụn ndi'ẹ' rạ mii' ndiee' nẹ ịin kuu' xiin' rạ, nẹ Israel.

24 Tẹ kịị' nị xịnị rạ satuxu'ví ịin tẹ Egipto jạạn' ịin tẹ ịin kuu' xiin' rạ ndii, nị nạka'ạn rạ xa'ạ' tẹ jạạn', tẹ nị sạndụtu' rạ kuenta xa'ạ' tẹ jạạn' nị xạ'nị' rạ tẹ Egipto jạạn'.

25 Tẹ nị xạnịnị Moisés ña kụndạnị nẹ ta'an' rạ jạạn' ña nị tị'vi' ña'a' Ndiosí, tẹ sạkakú ạ nẹ jạạn' ndạ'a' tẹ Egipto jạạn' sạạ rạ. Ndisụ nï kụndạnị nịạ ña jạạn'.

26 Tẹ tụkụ kivị' ndii, nị xịnị Moisés kunta'an' uvị tạ'an tẹ ta'an' rạ jạạn'. Tẹ nị xikạ rạ sanakoó rạ tẹ jạạn' ña manị' ka'ạn rạ ndii: "Tẹ yivị', ndo'ó ndii, ịin ndạạ' ịchi' nduu' ndọ', tẹ vä'ạ satuxu'ví ta'an' ndọ'", nị kachị rạ.

27 Sạkan' tẹ nị chịndạ'a' tẹ satuxu'ví tụkụ tẹ ta'an' rạ jạạn' Moisés ka'án rạ ndii: "¿Yọọ nị sakuiso' chuun' yo'ó tẹ kạ'ndịạ chuun' ụn' nuụ' ndụ, tẹ kụndụụ tụ ụn' tẹ xa'ndia kuạchị nuụ' ndụ?

28 ¿Teę' kuni kạ'nį' ụn' yu'ụ ndęę naa nį xạ'nį' ụn' tẹ Egipto i̱kụ nį?", nį kachį rạ.
29 Tẹ kii̱' nį xi̱nį sọ'ọ Moisés ña jạạn' ndii, nį xi̱nụ rạ kua'ạn kụndu'ụ' rạ nuụ' ñụ'u' ña nạni' Madián ndęę naa tẹ tuku'. Tẹ i̱kan' nį yooọ uvį tạ'an si'ẹ rạ.

30 'Tẹ kii̱' nį xka'ndia̱ uvį xi̱kọ kuiyạ ndii, nį tuvį i̱in ángele nuụ' rạ tẹin i̱ñụ', ña ndatin, i̱in xaan' mii' i̱chi kaa' yạti̱n i̱ku' ña nạni' Sinaí.
31 Sạkan' tẹ nį nạndạnį vạ Moisés kii̱' nį xi̱nį rạ ña xixí i̱ñụ' jạạn', tẹ kii̱' nį kụyạti̱n kạ rạ tẹ kụnį vạ'ạ rạ ña jạạn' ndii, nį xi̱nį sọ'ọ rạ tachį' xtọ'ọ ẹ' Ndiosí ka'án ạ xiin' rạ ndii:
32 "Yu'ụ nduu' Ndiosí, ña nį xạka'nu' tẹ xii̱' yạta' ụn'. Yu'ụ nduu' Ndiosí Abraham, tẹ yu'ụ nduu' tụ Ndiosí Isaac, tẹ yu'ụ tụ nduu' Ndiosí Jacob", nį kachį ạ. Tẹ Moisés ndii, kisi' vi̱' ña'a' ạ ña yi'vi rạ, tẹ nï kụndi̱ẹni rạ kọtọ rạ mii' nį ki̱xi̱n tachi̱' yụ'u' jạạn'.
33 Tẹ nį ka'ạn xtọ'ọ ẹ' xiin' rạ ndii: "Tạvạ' ụn' ndixạn' xa'ạ' ụn', sạkan' ña ñụ'u' mii' iin' ụn' ñaạ' ndii, ñụ'u' sụ'ụn nduu' ạ.
34 Xạ nį xi̱nį i̱ sạạ sando'o' u'vi̱ nẹ Egipto, nẹ ta'an' ụn', nẹ nduu' kuenta i̱. Tẹ xạ nį xi̱nį sọ'ọ tụ i̱ ña tana' nį̱ạ. Xa'ạ' ạ jạạn' na nį nụụ i̱ tẹ sạkakú ña'a' i̱. Tẹ vi̱ti̱n ndii, nį̱ạ'ạ yo'o', tẹ ti̱'vi' i̱ yo'ó ñụ'u' Egipto jạạn'", nį kachį ạ xiin' rạ.

35 'Tẹ xạ Moisés jạạn' nduu' tẹ nį sạxi̱ọọ nẹ ta'an' ẹ' jạạn' kii̱' nį ka'ạn nį̱ạ ndii: "¿Yọọ nį sakuiso' chuun' yo'ó tẹ kạ'ndi̱ạ chuun' ụn' nuụ' ndụ, tẹ kụndụụ tụ ụn' tẹ kạ'ndi̱ạ kuạchį nuụ' ndụ?", nį kachį nį̱ạ. Sạvạ nį tẹ jạạn' nduu' tẹ nį ti̱ạnụ' Ndiosí, tẹ kụndụụ rạ tẹ xa'ndia chuun' nuụ' nį̱ạ, tẹ kụndụụ tụ rạ tẹ sạkakú ña'a' ndạ'a' nẹ Egipto jạạn'. Tẹ xiin' ña ndi̱ẹe' ángele, ña nį tuvį tẹin i̱ñụ' ña ndatin jạạn', nį sạxinú rạ chụụn jạạn'.
36 Tẹ Moisés jạạn' tụ nduu' tẹ nį tạvạ' nẹ xii̱' yạta' ẹ' jạạn' nuụ' ñụ'u' Egipto. Tẹ kii̱' tavạ' ña'a' rạ ndii, nį xạạ rạ ña nandanį nẹ yivi̱', tẹ nį xạạ tụ rạ chụụn ka'nu'. Tẹ nį xạạ tụ rạ ạ kii̱' nį xka'ndi̱ạ nį̱ạ mi̱nį ña nani' mi̱nį kua'a. Tẹ nį xạạ tụ rạ ña jạạn' nii' uvį xi̱kọ kuiyạ kii̱' nį xikạ nį̱ạ mii' i̱chi kaa'.

37 Tẹ Moisés jạạn' tụ nduu' tẹ nį ka'ạn xiin' nẹ ta'an' ẹ', nẹ Israel ndii: "Mi̱i' Ndiosí sạạ sạkan', tẹ kẹtạ i̱in tẹ ka'án tiakú tụ'ụn ạ ndęę naa yu'ụ tẹi̱n nẹ ta'an' ndọ'. Kụnį sọ'ọ ndọ' ña ka'ạn tẹ jạạn'", nį kachį rạ.
38 Tẹ kii̱' nį yooọ nẹ ta'an' ẹ', nẹ Israel, mii' i̱chi kaa' ndii, Moisés jạạn' nduu' tụ tẹ nį xi̱kui'nį xa'ạ' nį̱ạ nuụ' ángele, ña nį ka'ạn ạ xiin' rạ i̱ku' ña nani' Sinaí. Tẹ tẹ jạạn' nį nduụ' tụ tẹ nį nạti̱in tụ'ụn ña taxi' kivi̱' ñụụ ẹ', tẹ sạya'á rạ ạ nuụ' yoo'.
39 'Ndisụ nẹ ta'an' ẹ' jạạn' ndii, nï kunį nį̱ạ tạxi̱ sọ'ọ nį̱ạ ña nį ka'ạn rạ. Süụ' jạạn' ndii nį sạxi̱ọọ ña'a' nį̱ạ. Tẹ nį ka'ạn vạ nimá nį̱ạ nạndiko' nį̱ạ ñụụ Egipto.
40 Tẹ nį ka'ạn nį̱ạ xiin' Aarón ndii: "Vạ'ạ kạ kạsạ'ạ ụn' ndiosí, ña ki̱'in i̱chi' nuụ' ẹ' tẹ kọtọ ạ yoo'. Sạkan' ña xiní ẹ' yọọ nduu' ạ nį ndọ'ọ Moisés, tẹ nį tạvạ' yoo' nuụ' ñụ'u' Egipto", nį kachį nį̱ạ.
41 Sạkan' tẹ nį xạ'ạ nį̱ạ i̱in ña kaa' ndęę naa si̱ndiki̱' lulu, tẹ nį nạsokọ' nį̱ạ ki̱ti' nuụ' ạ. Sạkan' tẹ nį xạ'ạ nį̱ạ i̱in vi̱ko' xa'ạ' ña nį xạ'ạ xiin' ndạ'a' nį̱ạ jạạn'.
42 Xa'ạ' ạ jạạn' na nį nạkọọ ña'a' Ndiosí xatạ' ạ tẹ sạka'nu' nį̱ạ tiuụn' ndiee' ndi̱vi', naa yosọ' ña nį kẹ'i̱ tẹ nį ka'ạn tiakú tụ'ụn Ndiosí ndii:
Nẹ vi̱'ẹ Israel,
süụ' nuụ' yu'ụ nį nạsokọ' ndọ' ki̱ti' sanạ ndọ',
tẹ nį ndęę süụ' nuụ' yu'ụ tụ nį tạxi̱ ndọ' tụmani̱' nii' uvį xi̱kọ kuiyạ
ki̱i̱' nį xikạ ndọ' mii' i̱chi kaa'.
43 Süụ' jạạn' ndii nį ndisọ ndọ' vi̱'ẹ totọ xa'ạ' ndiosí saka, ña nạni' Moloc,
xiin' xa'ạ' ndiosí saka, ña nduu' tiuụn', ña nạni' Refán,
ña nį xạ'ạ ndọ', tẹ sạka'nu' ndọ' ạ.
Xa'ạ' ạ jạạn' na kạti̱ạ xika' i̱ ndo'ó ndęę ndọsọ' kạ nuụ' ñụụ Babilonia.
Sạkan' yosọ' ạ.
44 'Tẹ nẹ xii̱' yạta' ẹ' jạạn' ndii, nį kụmi' nį̱ạ i̱in vi̱'ẹ totọ mii' nia'á Ndiosí ña yoo ạ xiin' nį̱ạ. Tẹ nį xạ'ạ Moisés vi̱'ẹ jạạn' sạạ nii' nį xi̱nį rạ kii̱' nį sạnia'á ña'a' Ndiosí nuụ' rạ.
45 Tẹ nẹ xii̱' yạta' ẹ' ndii, nį nạti̱in nį̱ạ vi̱'ẹ totọ jạạn' ndạ'a' nẹ yạta' nį̱ạ, tẹ nį kọ'nį nį̱ạ xiin' ạ ñụ'u' nẹ tuku' kii̱' nį nduụ Josué tẹ xa'ndia chuun' nuụ' nį̱ạ. Kii̱' nį

kǫ'nį nįą nuų' ñų'u' jąąn' ndii, nį tąvą' Ndiosí nę nį ndieę įkan' nuų' nę xįį' yąta' ę' jąąn'. Tę įkan' nį itą vį'ę totǫ jąąn' ndęę kįį' nį xiką David.

46 Tę David jąąn' ndii, vą'ą kuni Ndiosí xini ñą'a' ą, tę nį xikąn rą ñą ndęi' nuų' ą, tę kąsą'ą rą įįn vį'ę mii' kųndu'ų' Ndiosí, mii' sąka'nu' ñą'a' tę xįį' yąta' ę' Jacob.

47 Ndisų si'ę rą Salomón nį nduų tę nį xą'ą vį'ę jąąn'.

48 'Ndęę sąą ką nį ndii, ndü'ų' Ndiosí, ñą ka'nu' koo' chukuu', vį'ę ñą xa'a tę yivį', naa nį sąka'án ą tę nį ka'ąn tiakú tų'ųn ą ndii:

49 Ndįvi' nduu' teį chię ka'nu' mii' ndu'ų'
į xa'ndia chuun' į.
Tę nuų' ñų'u' įįn yivį' nduu' mii' ita' xa'ą'
į.
¿Ndee nuų' vį'ę kųvį kąsą'ą ndo'ó
kųndu'ų' yu'ų?, kachi xtǫ'ǫ ę'.
Uun ndee xaan' mii' nąndieę' į kųvį kąsą'ą
ndǫ'.

50 ¿Ñáá süų' yu'ų nį xą'ą sąkuu' ñą yoo? Nį kachį ą —nį kachį Esteban.

51 Tę nį ka'ąn ką rą ndii:

—Ndo'ó ndii, nę küu' kaxi' nduu' ndǫ', tę xįį vą tų nimá ndǫ'. Tę ndęę naa nę so'o' nduu' ndǫ'. Sąkan' ñą ndęę įįn įchi' säxinú ndǫ' ñą kuní Espíritu Santo ndęę naa nį xąą nę xįį' yąta' ndǫ'.

52 Nę jąąn' nduu' nę mįi' nį kųų xiin' sąkuu' tę nį ka'ąn tiakú tų'ųn Ndiosí, tę sųvį tų nįą nduu' nę nį xą'nį' tę jąąn' kįį' nį ka'ąn rą xa'ą' ñą kįxįn ñą xachuun' ndąku. Tę vįtįn ndii, ndo'ó nį sąnąkua'a ñą jąąn' ndą'a' tę yivį', tę sųvį tų ndǫ' nį xą'nį' ñą'a'.

53 Ndo'ó ndii, teę' ndee ndą'a' ángele nį nątįįn ndǫ' tų'ųn ndęi' Ndiosí ndii, nï sąxinú ndǫ' ą —nį kachį rą.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kįį' nį xą'nį' tę yivį' Esteban

54 Tę kįį' nį xįnį sǫ'ǫ rą ñą nį ka'ąn Esteban jąąn' ndii, nį nąsaą' vą nimá rą nį xįnį ñą'a' rą ndęę ke'į vį' nakaxį' nų'ų rą.

55 Ndisų chitu' nimá Esteban jąąn' naá Espíritu Santo, tę nį xįtǫ ndįąą rą ndįvi'. Tę nį xįnį rą ñą ndątųn' koo' chukuu' Ndiosí, tę nį xįnį tų rą iin' ndichi Jesús ndą'a' kuą'ą Ndiosí.

56 Tę nį ka'ąn rą ndii:

—Kǫtǫ ndǫ', xito' į ñą nunia' ndįvi'. Tę iin' ndichi ñą nduu' tų tę yivį' ndą'a' kuą'ą Ndiosí —nį kachį rą.

57 Įkan' tę nį ndąsį tę ndiee' jąąn' sǫ'ǫ rą kuaa' ti'e' rą, tę nį kǫndįą inga' rą Esteban jąąn',

58 tę nį xtą'ni' ñą'a' rą ndęę nuų' ñųų, tę nį xą'a' kuun' yuų' ñą'a' rą. Tę tę yivį', tę nį tįįn kuąchį ñą'a' ndii, nį tąndįęę rą totǫ rą xa'ą' įįn tę sąvą, tę nani' Saulo, tę kǫtǫ tę jąąn' ą.

59 Tę nį ka'ąn Esteban jąąn' xiin' Ndiosí kįį' kuun' yuų' ñą'a' tę yivį' ndii:

—Xtǫ'ǫ į Jesús, nątįįn ųn' nimá į —nį kachį rą.

60 Tę nį xįkuiįn xiti' rą, tę nį ka'ąn ti'e' rą ndii:

—Xtǫ'ǫ į, nätavą' ųn' kuenta xa'ą' kuąchį ñą xaa' rą xiin' į yo'o' —nį kachį rą.

Ndį'į nį ka'ąn rą ñą jąąn', tę nį xi'į rą.

8

Sǫ'ǫ nį xąą ą kįį' nį xą'a' sando'o' Saulo nę nduu' kuenta Jesús

1 Tę Saulo jąąn' ndii, nį nąkuitą kuento rą xiin' tę nį xą'nį' Esteban jąąn'. Kįį' ndį'į nį xi'į tę jąąn' ndii, kivį' jąąn' nį xą'a' ndikún u'vį vą nę yivį' nę nduu' kuenta Jesús ñųų Jerusalén. Ndee tę nį tįąnų' Jesús tįǫ' nį ndoǫ ñųų jąąn', ndisų sąkuu' ingą nįą ndii, nį xįnų ndǫǫ nįą. Sąvą nįą kua'ąn ingą ñųų nuų' ñų'u' Judea, tę sąvą tųkų nįą kua'ąn nuų' ñų'u' Samaria.

2 Tę sąvą tę yivį', tę xaa' ñą kuní Ndiosí ndii, nį nątaąn' rą ñų'u' nde'į Esteban jąąn', tę nį xąkų vą rą xa'ą' tę jąąn'.

3 Tę Saulo jąąn' ndii, nį xą'a' sando'o' vą rą nę nduu' kuenta Jesús, ki'ví rą vį'ę nįą tę tiin' ndięe' rą tiaą nį xiin' ñą'a' nį, tę kañuu' ñą'a' rą kua'ąn tąąn' ñą'a' rą vį'ę kąą.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kįį' nį ka'ąn Felipe xa'ą' Jesús ñųų Samaria

4 Ndisų nę nį xįnų ñųų Jerusalén jąąn' ndii, ka'án ndǫsǫ' nįą tų'ųn vą'ą xa'ą' Jesús mii' ką kua'ąn nįą.

5 Tę Felipe ndii, nį nąkaą' rą ñųų Samaria. Tę nį xą'a' ka'án ndǫsǫ' rą nuų' nę ndiee' ñųų jąąn' xa'ą' Cristo, ñą nį tį'vi' Ndiosí sąkakú yoo'.

6 Tẹ kua'ạ' nẹ yivị' nakayá ñụụ jạạn', tẹ nị xịnị sọ'ọ nịạ xiin' ịịn kạnii' nimá nịạ ña nị ka'ạn rạ xa'ạ' ạ ña nị xịnị nịạ chụụn ka'nu' ña xaa' rạ.

7 Kuạchị ndii kua'ạ' nẹ ñu'u' ña ndịvạ'ạ nimá ndii, nde'í nịạ, tẹ kiee' ạ nimá nịạ. Tẹ nị ndạ'ạ tụ nẹ kụ̈vị kạkạ xiin' nẹ kui'e xa'ạ'.

8 Xa'ạ' ạ jạạn' na vạ'ạ xạvạ'ạ kuni nẹ ndiee' ñụụ jạạn'.

9 Tẹ nị yoọ ịịn tẹ yivị', tẹ nạni' Simón, ñụụ jạạn'. Tẹ jạạn' ndii, xạ yạta' vạ xaa' rạ ña tụ'vạ, tẹ nị nạndạnị vạ nẹ ñụụ Samaria jạạn' nị xaa' rạ, sạkan' ña ka'án ñuñu' rạ ña ịịn tẹ koo' chukuu' vạ nduu' rạ.

10 Tẹ sạkuu' nẹ yivị' nị xịnị sọ'ọ kaxi' vạ ña nị ka'ạn tẹ jạạn', ndẹẹ nẹ nda'vi sọ'ọ, tẹ ndẹẹ nẹ ka'nu', tẹ ka'án nịạ ndii:

—Tẹ yivị' kaạ' ndii, ña ndịẹe' koo' chukuu' Ndiosí nduu' rạ —kachi nịạ.

11 Nị kạndịxa' nịạ ña ka'án rạ, sạkan' ña xạ yạta' vạ xini xa'an' ña'a' rạ xiin' ña tụ'vạ jạạn'.

12 Ndisụ kịị' nị kạndịxa' nịạ tụ'ụn vạ'ạ ña ka'án ndọsọ' Felipe xa'ạ' sạạ xa'ndia chuun' Ndiosí nimá ẹ', xiin' xa'ạ' Jesucristo ndii, nị chịchị nịạ kuenta ạ, tiaạ ni, ña'a' nị.

13 Tẹ nị kạndịxa' tụ mịị' Simón jạạn' ña nị ka'ạn Felipe jạạn', tẹ nị chịchị rạ kuenta Jesús. Sạkan' tẹ nị xạ'a' ndikún rạ Felipe jạạn' mii' kạ kua'ạn rạ. Tẹ nandanị vạ rạ xa'ạ' ña xini rạ chụụn ka'nu' xiin' ña nandanị ña nị xạạ Felipe jạạn'.

14 Tẹ kịị' nị xịnị tẹ nị tịạnụ' Jesús, tẹ ndiee' ñụụ Jerusalén, kuento ña nị nạtịịn nẹ Samaria tụ'ụn Ndiosí ndii, nị tị'vi' rạ Pedro xiin' Juan ịkan'.

15 Tẹ kịị' nị xạạ tẹ jạạn' ịkan' ndii, nị ka'ạn rạ xiin' Ndiosí xa'ạ' nẹ jạạn' tẹ nạtịịn nịạ Espíritu Santo.

16 Kuạchị ndii tïạ'an nạtịịn ndẹẹ ịịn nẹ jạạn' Espíritu Santo jạạn', sạkan' ña nị chịchị nịạ kuenta xtọ'ọ ẹ Jesús kuịtị'.

17 Sạkan' tẹ nị tondịạ ndạ'a' rạ nẹ jạạn', tẹ nị nạtịịn nịạ Espíritu Santo jạạn'.

18 Tẹ kịị' nị xịnị Simón jạạn' ña nị nạtịịn nẹ yivị' Espíritu Santo kịị' nị tondịạ ndạ'a' ña'a' tẹ nị tịạnụ' Jesús ndii, nị ka'ạn rạ tạxị rạ xụ'un' ndạ'a' tẹ jạạn'

19 ka'án rạ ndii:

—Xịkọ' na ndọ' ña ndịẹe' ñaạ' kị'ịn yu'ụ, tẹ yọọ kạ tondịạ ndạ'a' ị ndii, nạtịịn nịạ Espíritu Santo —nị kachị rạ.

20 Ndisụ nị ka'ạn Pedro xiin' rạ ndii:

—Kua'an tẹ ndọñu'u' inga' ụn' xiin' xụ'un' ụn' ñaạ'. Kuạchị ndii tuu ụn' ña kụvị sạtạ' ụn' xiin' xụ'un' ụn' ña xamaní' Ndiosí nẹ yivị'.

21 Kọ̈ọ' xạchi' kuenta ña xamaní' Ndiosí jạạn' kumi' yo'ó, sạkan' ña süụ' tẹ ndạku nimá nuụ' Ndiosí nduu' ụn'.

22 Xa'ạ' ạ jạạn' na nạmạ ụn' nimá ụn' xa'ạ' ña jạạn'. Tẹ ka'ạn nda'vi ụn' xiin' xtọ'ọ ẹ' Ndiosí, teẹ' kọọ ka'nu' na ịnị ạ xa'ạ' ña nịạ'a, ña nị xạnịnị ụn' jạạn'.

23 Kuạchị ndii xini ị ña chitu' vị' nimá ụn' xiin' ña ndạsị nuụ' ụn', tẹ tiín kutụ' vạ nimá ụn' xaa' ña nịạ'a —nị kachị Pedro xiin' rạ.

24 Sạkan' tẹ nị ka'ạn Simón ndii:

—Sạạ ndo'ó ña vạ'ạ, tẹ ka'ạn nda'vi ndọ' xiin' xtọ'ọ ẹ' xa'ạ' ị, tẹ kụ̈ndọ'ọ ị ña nị ka'ạn ụn' jạạn' —nị kachị rạ.

25 Kịị' ndị'ị nị ndịẹẹ yụ'u' unị sạa' tẹ jạạn' xa'ạ' Jesús, tẹ sạnia'á tụ rạ tụ'ụn vạ'ạ ndii, nị nạndịko' rạ ñụụ Jerusalén. Tẹ kịị' kua'ạn rạ ịchi' ndii, ka'án ndọsọ' rạ tụ'ụn vạ'ạ xa'ạ' Jesús nuụ' kua'ạ' nẹ yivị', nẹ ndiee' ndạ'a' ñụụ Samaria.

Sọ'ọ nị xạạ ạ xiin' ịịn tẹ Etiopía kịị' nị sạnia'á ña'a' Felipe xa'ạ' Jesús

26 Tẹ nị ka'ạn ịịn ángele, ña xika' nuu' nuụ' xtọ'ọ ẹ', xiin' Felipe ndii:

—Sạkoo' tụ'vạ xiin' mịị' ụn', tẹ kị'ịn ụn' ịchi', ña kiee' ñụụ Jerusalén, tẹ xka'ndíá ạ mii' ịchi kaa', ña nạkaạ' ñụụ Gasa —nị kachị ạ xiin' rạ.

27 Tẹ nị kị'ịn rạ ịchi' kua'ạn rạ. Sạkan' tẹ nị nạta'an' rạ xiin' ịịn tẹ ñụụ Etiopía. Tẹ jạạn' ndii, tẹ ña'ma nduu' rạ, tẹ nduu' tụ rạ tẹ ndiso' chuun' vie xa'ạ' xụ'un' ña'a', ña' xa'ndia chuun' kuu' nụu' nuụ' ñụụ Etiopía, ña' nani' Candace. Tẹ jạạn' ndii, xạ nị nạndịko' rạ nị xa'ạn rạ ñụụ Jerusalén tẹ sạka'nu' rạ Ndiosí.

28 Tẹ kịị' kua'ạn nu'ụ rạ ñụụ rạ ndii, tịxịn carreta tun' kañuu' kuei naá rạ kua'ạn rạ, tẹ ka'vi' rạ tụtụ, ña nị kẹ'ị Isaías, tẹ nị ka'ạn tiakú tụ'ụn Ndiosí.

29 Tẹ nị ka'ạn Espíritu Ndiosí xiin' Felipe ndii:

—Kua'an, tę kụyạtịn ụn' mii' kua'ạn carreta kaạ' —nị kachị ạ.

30 Sạkan' na kuii' nị ndạvạ rạ, tę nị xaạ rạ mii' kua'ạn tę jạạn'. Tę nị xịnị sọ'ọ rạ ka'vi' tę jạạn' tụtụ ñạ nị kẹ'ị Isaías jạạn'. Tę nị ka'ạn Felipe jạạn' xiin' rạ ndii:

—¿Ñáá kundanị ụn' ndee ñạ kuni kachị ñạ ka'vi' ụn' ñaạ'? —nị kachị rạ.

31 Tę nị nạkuịịn rạ ndii:

—¿Sạạ kụvị kụndạnị ị ndee ñạ kuni kachị ạ naa' kǫ̈ǫ' nę sạnạkuachi' ạ nuụ' ị? —nị kachị rạ.

Sạkan' tę nị ka'ạn nda'vi rạ xiin' Felipe ñạ kạạ tę jạạn', tę kụndu'ụ' rạ xiin' rạ tịxịn carreta jạạn'.

32 Tę tụtụ Ndiosí mii' yosọ' ñạ ka'vi' rạ kua'ạn rạ jạạn' ndii, sọ'ọ ka'án ạ:

Nị ndiakạ ñạ'a' tę yivị' tę kạ'nị' ñạ'a' rạ
ndę̣ę̣ naa xaa' rạ xiin' mbę̣ę̣ kịị' xa'nị' rạ
ri'.
Tę ndę̣ę̣ naa xaa' mbę̣ę̣ taxịn' iin' ri' kịị'
xa'ndia tę yivị' ịxi' ri' ndii,
sạkan' nị xạạ tụ tę jạạn', kǫ̈ǫ' ạ nị ka'ạn
xạchi' rạ.
33 Tę kịị' nị sạka'an' tę yivị' nuụ' tę jạạn'
ndii,
kǫ̈ǫ' ndę̣ę̣ ịịn tę nị xạạ ñạ ndạku xa'ạ' rạ.
Xa'ạ' ạ jạạn' na ndę̣ę̣ ịịn nę yivị' kụ̈vị kụnị
sịạni' xika' rạ,
sạkan' ñạ nị kẹndosọ' tę yivị' kivị' ñụụ rạ,
tę nị xtạ'ni' ñạ'a' rạ nuụ' ñụ'u' ịịn yivị'.
Sạkan' yosọ' ạ mii' ka'vi' rạ jạạn'.

34 Sạkan' tę nị ka'ạn tę jạạn' xiin' Felipe ndii:

—Sạạ ụn' ñạ vạ'ạ tę ka'ạn ụn' xiin' ị. ¿Yọọ xa'ạ' nị kẹ'ị tę nị ka'ạn tiakú tụ'ụn Ndiosí jạạn' ñạ yọ'ọ? ¿Ñáá nị kẹ'ị rạ ạ xa'ạ' mịi' rạ, uun nị kẹ'ị rạ ạ xa'ạ' ịngạ tę yivị'? —nị kachị rạ.

35 Tę nị xạ'a' ka'án Felipe tụ'ụn vạ'ạ xa'ạ' Jesús nuụ' rạ xiin' ñạ yosọ' jạạn'.

36 Tę ịchi' ñu'u' rạ kua'ạn rạ, tę nị xaạ rạ ịịn xaan' mii' yoo tịkui, tę nị ka'ạn tę jạạn' xiin' Felipe ndii:

—Kọtọ ụn', yoo tịkui yo'o'. ¿Ñáá kụ̈vị sạkuchi' ụn' yu'ụ yo'o' kuenta Jesús vịtịn? —nị kachị rạ xiin' Felipe.

37 Tę nị ka'ạn Felipe xiin' rạ ndii:

—Naa' ịnị ụn' xini ụn' Jesús xiin' ịịn kạnii' nimá ụn' ndii, vạ'ạ kụvị —nị kachị rạ.

Tę nị ka'ạn tę Etiopía jạạn' ndii:

—Ịnị ị ña si'ę Ndiosí nduu' Jesucristo —nị kachị rạ.

38 Ịkan' tę nị ka'ạn chuun' rạ ñạ vịkuiịn carreta jạạn'. Tę nị nụụ uvị sạa' rạ tịkui jạạn'. Tę nị sạkuchi' ñạ'a' Felipe kuenta Jesús.

39 Tę kịị' nị kịę̣ę̣ rạ tịkui ndii, nï xịnị kạ rạ Felipe jạạn', sạkan' ñạ yachị vạ nị nạkạ ñạ'a' Espíritu xtọ'ọ ẹ'. Sạkan' tę nị kẹtạ rạ kua'ạn rạ kuatia' nimá rạ.

40 Tę Felipe ndii, nị xaạ rạ ñụụ Asoto. Tę sạạ ñụụ mii' xka'ndíá rạ kua'ạn rạ ndii, ka'án rạ tụ'ụn vạ'ạ ndę̣ę̣ nị xạạ rạ ñụụ Cesarea.

9

Sọ'ọ nị xạạ ạ kịị' nị nạmạ Jesús nimá Saulo
(Hch. 22:6-16; 26:12-18)

1 Tę Saulo jạạn' kịị' sạkan' ndii, ndịę̣e' kạ ka'án u'vị rạ ñạ kạ'nị' rạ nę ndikún ịchi' xtọ'ọ ẹ' Jesús. Sạkan' na kuii' nị xa'ạn rạ nuụ' sutụ ka'nu',

2 tę nị xikạn rạ tụtụ ñạ tạxị rạ ndạ'a' tę kumi' ñạ ndịę̣e' vị'ę̣ mii' nakayá nę judío ñụụ Damasco. Tę naa' yoo nę ndikún ịchi' Jesús ñụụ jạạn', tiaạ uun ñạ'a' nduu' nịạ ndii, xiin' tụtụ jạạn' kụvị tịịn ña'a' rạ, tę kundịạkạ ñạ'a' rạ ñụụ Jerusalén.

3 Ndisụ kịị' kuyatin' rạ ñụụ Damasco jạạn' kua'ạn rạ ndii, xạka'án ẹ', tę nị kịę̣ę̣ ịịn ñu'ụ ndę̣ę̣ ndịvi', tę nị xịnụndụụ ñạ'a' ạ.

4 Tę nị nduvạ rạ ñụ'u', tę nị xịnị sọ'ọ rạ ịịn tachị' yụ'u' ka'án ạ xiin' rạ ndii:

—Saulo, Saulo. ¿Ndichun na sando'o' ụn' yu'ụ? —nị kachị ạ.

5 Tę nị ndạtu'ụn' ña'a' rạ ndii:

—¿Yọọ nduu' yo'ó, tákui'e? —nị kachị rạ.

Tę nị ka'ạn tachị' yụ'u' jạạn' ndii:

—Yu'ụ nduu' Jesús, ña sando'o' ụn'. Sando'o' xiin' mii' mịi' ụn' ndę̣ę̣ naa xaa' ịịn kịti' kịị' kacha'ni' ri' kạạ xíin' nuụ' kịị' xaa' ụn' sạkan' —nị kachị ạ.

6 Tę kisi' vị' ạ Saulo ña yi'vi rạ, tę nị ka'ạn rạ ndii:

—Tákui'e, ¿ndee ña kuní ụn' sạạ ị? —nị kachị rạ.

Tę nị ka'ạn Jesús xiin' rạ ndii:

—Ndǫndịchị ụn', tẹ ndi'vị ụn' ñụụ kaạ', tẹ ka'ạn ịin tẹ yivị' xiin' ụn' ndee ña kuní ạ sạạ ụn' —nị kachị ạ.

7 Tẹ yivị', tẹ kua'ạn xiin' Saulo jạạn' ndii, nị xịkuitạ i'in' ni'vi rạ xini sǫ'ǫ rạ tachị' yụ'u' jạạn', ndisụ nï xịnị rạ ndẹẹ ịin tẹ yivị'.

8 Tẹ kịị' nị ndǫndịchị Saulo jạạn', tẹ nị nụnia' rạ ndụchi' nuụ' rạ ndii, nï kụvị kụnị kạ rạ. Sạkan' na kuii' nị tịin tẹ kua'ạn xiin' rạ jạạn' ndạ'a' rạ ndiaka' ña'a' rạ nị kǫ'nị rạ ñụụ Damasco jạạn'.

9 Tẹ ịkan' nị ndu'ụ' rạ unị ta'an kivị'. Tẹ sạkuu' kivị' jạạn' ndii, nï kụvị kǫtǫ'nị rạ, nï xịxị rạ, tẹ nï xị'ị tụ rạ tịkui.

10 Tẹ ñụụ Damasco jạạn' nị ndu'ụ' ịin tẹ ndikún ịchi' Jesús, tẹ nạni' Ananías. Tẹ jạạn' ndii, nị sạtuví xiin' mii' xtǫ'ǫ ẹ' nuụ' rạ, tẹ nị ka'ạn ạ xiin' rạ ndii:

—¡Ananías! —nị kachị ạ.

Tẹ nị nạkuịin rạ ndii:

—Yo'o' yoo ị, tákui'e —nị kachị rạ.

11 Tẹ nị ka'ạn ạ xiin' rạ ndii:

—Kua'ạn ki'ị' ya'ya ña nạni' Ya'ya Ndạku. Tẹ ndạtu'ụn' nẹ ndiee' vị'ẹ Judas xa'ạ' ịin tẹ nạni' Saulo, tẹ nị kịẹẹ ñụụ Tarso. Vịtịn ndii, xiin' Ndiosí ka'án rạ.

12 Tẹ nị xịnị rạ ịin ña nị sạtuví ị nuụ' rạ ña kuạxị ịin tẹ nạni' Ananías vị'ẹ mii' ndu'ụ' rạ, tẹ tondíá ndạ'a' ña'a' rạ, tẹ nạtuvị tụkụụ nuụ' rạ —nị kachị Jesús xiin' Ananías.

13 Sạkan' tẹ nị nạkuịin Ananías jạạn' ndii:

—Tákui'e, xini sǫ'ǫ ị ndatu'un' kua'ạ' nẹ yivị' xa'ạ' tẹ jạạn' ña kua'ạ' vạ sando'o' rạ nẹ nduu' kuenta ụn', nẹ ndiee' ñụụ Jerusalén.

14 Tẹ ndẹẹ yo'o' kumi' rạ ña ndịẹẹ' ña xa'ndia chuun' sutụ kuu' nụu', tẹ tịin rạ sạkuu' ndu'ụ, nẹ ka'án ña yo'ó nduu' xtǫ'ǫ ndụ —nị kachị rạ.

15 Ndisụ nị ka'ạn kạ xtǫ'ǫ ẹ' xiin' rạ ndii:

—Kua'an, sạkan' ña nị nạkạxịn ña'a' ị, tẹ kạkạ nụụ rạ nuụ' ị, tẹ ka'ạn ndǫsǫ' rạ xa'ạ' ị nuụ' nẹ tuku' xiin' nuụ' tẹ xa'ndia chuun' kuu' nụu', xiin' nuụ' nẹ ta'an' ụn', nẹ Israel.

16 Sạkan' ña nia'ạ ña'a' yu'ụ kua'ạ' nuụ' tụndo'ǫ' ña kuní ạ kụndǫ'ǫ rạ xạ'a' ị —nị kachị ạ.

17 Sạkan' tẹ nị kẹtạ rạ kua'ạn rạ, tẹ nị ndi'vị rạ vị'ẹ jạạn'. Tẹ nị tondịạ ndạ'a' rạ Saulo jạạn', tẹ nị ka'ạn rạ xiin' tẹ jạạn' ndii:

—Ñạnị ị Saulo, xtǫ'ǫ ẹ' Jesús, ña nị tuvị nuụ' ụn' ịchi' mii' nị kịxịn ụn', nị tị'vi' yu'ụ, tẹ nạtuvị tụkụụ nuụ' ụn', tẹ kụtu' nimá ụn' xiin' Espíritu Santo —nị kachị rạ.

18 Xạka'án ẹ', tẹ nị koyǫ ịin nuụ' ña iin' ndẹẹ naa mạchịn ndụchi' nuụ' rạ, tẹ nị nạtuvị tụkụụ ạ. Tẹ nị ndǫndịchị rạ, tẹ nị chịchị rạ kuenta Jesús.

19 Ịkan' tẹ nị xịxị rạ, tẹ nị nạkoǫ tụkụụ ndịẹẹ' rạ.

Ka'án ndǫsǫ' Saulo xa'ạ' Jesús

Tẹ ki'in' kivị' nị ndoǫ rạ xiin' nẹ ndikún ịchi' Jesús xiin' rạ, nẹ ndiee' ñụụ Damasco jạạn'.

20 Numị' tẹ nị xạ'a' ka'án ndǫsǫ' rạ xa'ạ' Jesús vị'ẹ mii' nakayá nẹ judío ñụụ jạạn' ka'án rạ ña Jesús jạạn' nduu' si'ẹ Ndiosí.

21 Tẹ sạkuu' nẹ nị xịnị sǫ'ǫ ña nị ka'ạn rạ ndii, nị nạndạnị xạvạ'ạ nịạ ka'án nịạ ndii:

—Tẹ kaạ' nduu' tẹ nị sạndo'o' xịi vạ nẹ ndiee' ñụụ Jerusalén, nẹ ka'án ña ña jạạn' nduu' xtǫ'ǫ nịạ. Tẹ nị xạạ tụ rạ yo'o', tẹ tịin rạ nẹ ka'án sạkan', tẹ nạkạ ña'a' rạ, tẹ sạnạkua'a ña'a' rạ ndạ'a' sutụ kuu' nụu' —nị kachị nịạ.

22 Ndisụ Saulo jạạn' ndii, sǫ'ǫ xandiee' kạ rạ ị'ịn kivị' kua'ạn xiin' ña ka'án ndǫsǫ' rạ jạạn', tẹ sasana' rạ xíni' tẹ judío, tẹ ndiee' ñụụ Damasco jạạn'. Tẹ nia'á ña'a' rạ xiin' ña jạạn' ña Jesús nduu' Cristo, ña nị tịạnụ' Ndiosí sạkakú yoo'.

Sǫ'ǫ nị xạạ ạ kịị' nị xịnụ Saulo nuụ' tẹ judío

23 Tẹ nị xka'ndịạ kua'ạ' kivị', tẹ nị ndạtu'un' tuní tẹ judío ña kạ'nị' rạ Saulo jạạn'.

24 Ndisụ nị xịnị rạ kuento xa'ạ' ña jạạn'. Tẹ nduvi' xiin' nii' ñụu nị xịtǫ tẹ judío jạạn' yi'e' ñụụ Damasco jạạn', tẹ kạ'nị' ña'a' rạ.

25 Ndisụ kịị' nị kụñụu ndii, nị chịnaá ña'a' tẹ ndikún ịchi' Jesús xiin' rạ tịxịn ịin íka', tẹ nị sạnuu' ña'a' rạ xiin' yǫ'o' ịin yavị ña iin' tǫko' namạ ña ndasi ị'nụ ñụụ jạạn'.

Xika' Saulo ñụụ Jerusalén

26 Tę kiį' nį xąą Saulo ñųų Jerusalén ndii, nį xiką rą nduįįn rą xiin' nę ndikún įchi' Jesús ndiee' įkan', ndisų nį yį'vi sąkuu' nę jąąn', sąkan' ñą nį̈ kandixa' nįą ñą tę ndikún įchi' Jesús xną'ą nduu' tų tę jąąn'.

27 Ndisų Bernabé ndii, nį nąką ña'a' rą, tę nį xąą rą xiin' rą nuų' tę nį tįąnų' Jesús. Tę nį ka'ąn Bernabé jąąn' xiin' tę jąąn' sąą nį nia'ą xiin' mįi' xtǫ'ǫ ę' Jesús nuų' Saulo jąąn' įchi' mii' kua'ąn rą, tę nį ka'ąn tų rą ña nį ka'ąn ą xiin' tę jąąn'. Tę nį ka'ąn tų rą sąą nį ka'ąn ndǫsǫ' įnį vą Saulo jąąn' xa'ą' ą ñųų Damasco.

28 Sąkan' na nį ndoǫ Saulo xiin' tę jąąn' ñųų Jerusalén. Kua'ąn kuąxį rą xika' rą ñųų jąąn' ka'án ndǫsǫ' ndįtųnį rą xa'ą' xtǫ'ǫ ę' jąąn'.

29 Tę nį ndątu'un' ndįęe' rą xiin' tę judío, tę ka'án tų'ųn griego, ndisų tę jąąn' ndii nį xiką nduų rą ką'nį' ña'a' rą.

30 Tę kiį' nį xįnį įngą tę ndikún įchi' Jesús ña jąąn' ndii, nį nąką ña'a' rą tę kua'ąn rą ñųų Cesarea. Įkan' tę nį tį'vi' ña'a' rą ñųų rą Tarso.

31 Tę nę nduu' kuenta Jesús, nę ndiee' kąnii' nuų' ñų'u' Judea, xiin' Galilea, xiin' Samaria ndii, ndiee' manį' nįą. Tę tiin' ka'nu' nįą xtǫ'ǫ ę' į'įn kivį' kua'ąn. Tę sǫ'ǫ kuu' kua'ą' ką nįą, tę taxi' tų Espíritu Santo ndįęę' nįą.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kiį' nį ndą'ą įin tę nani' Eneas

32 Unta' kiį' xika' ndi'ę' Pedro kua'ą' ñųų mii' ndiee' nę nduu' kuenta Jesús ndii, nį nąkaą' rą ñųų Lida, tę kua'ąn ndi'ę' tų rą mii' ndiee' nę nduu' kuenta Jesús ñųų jąąn'.

33 Tę įkan' nį xįnį rą įin tę kui'e xa'ą' nąni' Eneas, tę xą kua'ąn unįą kuiyą kandu'ų' tę jąąn' nuų' tun' xtǫ xaa' kui'ę jąąn'.

34 Tę nį ka'ąn Pedro xiin' rą ndii:

—Eneas, Jesucristo na sąnda'a yo'ó. Ndǫkoǫ ųn', tę nątųvi' ųn' tun' xtǫ ųn' —nį kachį rą.

Tę xąka'án ę', tę nį ndǫkoǫ tę jąąn'.

35 Tę sąkuu' nę ndiee' ñųų Lida xiin' nę ndiee' įin ñų'u' mii' ndaą ña nąni' Sarón ndii, nį xįnį nįą ña nį ndą'ą tę jąąn', tę nį nąnduų nįą kuenta xtǫ'ǫ ę' Jesús.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kiį' nį nątiąkų įin ña' nani' Dorcas

36 Tę ñųų ña nani' Jope nį ndu'ų' įin ña'a' ña' ndikún įchi' Jesús xiin' ę' ña' nąni' Tabita. Tę xiin' tų'ųn griego nani' a' Dorcas. Tę ña' jąąn' ndii, nį xąą a' kua'ą' xąvą'ą ña vą'ą xa'ą' nę yivį'. Tę nį chįndįęe' tų a' nę nda'vi kuu'.

37 Kivį' jąąn' ndii, nį kųnį kųvį Dorcas jąąn'. Tę so'ǫ' ndi'i' ndii, nį xi'į a'. Tę kiį' ndį'į nį nątią nįą ñų'u' nde'į a' ndii, nį chįkąndu'ų' nįą ą tįxįn vį'ę nįnų mii' sukun.

38 Tę yątin naá ñųų Lida mii' naá ñųų Jope jąąn'. Xa'ą' ą ña xiní nę ndikún įchi' Jesús ña ndu'ų' Pedro ñųų Lida jąąn', sąkan' na kuii' nį tį'vi' nįą uvį ta'an tę yivį', tę ku'ųn ka'ąn nda'vi rą xiin' Pedro jąąn'. Sąkan' tę nį xąą rą mii' ndu'ų' Pedro jąąn', tę nį ka'ąn rą xiin' rą ndii:

—Tákui'e kua'a, sąą ųn' ña vą'ą tę ku'ųn ki'į' ųn' xiin' ndų ñųų mii' ndiee' ndų —nį kachį rą.

39 Įkan' tę nį kętą Pedro kua'ąn rą xiin' tę jąąn'. Tę kiį' nį xaą rą įkan' ndii, nį nąką ña'a' nįą tę kua'ąn nįą tįxįn vį'ę nįnų mii' sukun jąąn'. Tę nį kųyątin sąkuu' nę kuaąn' nuų' rą xaku' naa xaku' nįą. Tę nį sąnia'á nįą ki'in' nuų' totǫ, ña nį xą'ą Dorcas jąąn' kiį' nį tiakų a'.

40 Sąkan' tę nį tąvą' Pedro sąkuu' nę yivį' jąąn' kį'ę, tę nį xįkuiįn xiti' rą, tę nį ka'ąn rą xiin' Ndiosí. Įkan' tę nį nąkǫtǫ ndǫsǫ' rą ñų'u' nde'į a' jąąn', tę nį ka'ąn rą ndii:

—Tabita, ndǫkoǫ ųn' —nį kachį rą.

Tę nį nųnia' a' ndųchi' nuų' a', tę kiį' nį xįnį a' Pedro ndii, nį ndǫkoǫ a', tę nį xįkųndu'ų' a'.

41 Tę nį tįin Pedro jąąn' ndą'a' a', tę nį xįkuiįn ndįchį a'. Tę nį kąną rą nę kuaąn' jąąn' xiin' sąkuu' įngą nę nduu' tų kuenta Jesús. Tę nį nia'ą ña'a' rą nuų' nįą ña xą nį nątiąkų a'.

42 Tę nį xįnį sąkuu' nę ndiee' ñųų Jope kuento xa'ą' ña jąąn'. Tę kua'ą' nę jąąn' nį įnį xini xtǫ'ǫ ę' Jesús.

43 Tę nį ndoǫ Pedro ki'in' kivį' ñųų Jope jąąn' xiin' įin tę ndasava'ą įin' kįti', tę nąni' Simón.

10

Soʼo ni xaa a kiiʼ ni xini Cornelio iin ángele

1 Ni nduʼu iin te ni nani Cornelio ñuu Cesarea. Te jaan ndii, te kuu ka'nu nuuʼ iin tiʼvi te xíin, te ni kiee ñuʼu Italia, nduu ra.

2 Te jaan ndii, ni xaa ra ña kuní Ndiosí, te ni xito ka'nu ña'a ra xiin sakuu ne ndiee vi'e ra. Te ni chindiee kua'a ra ne nda'vi kuu ñuu jaan. Te ka'án chito va tu ra xiin Ndiosí.

3 Iin kivi yatin kaa uni xakuaa ndii, ni satuví a nuuʼ ra. Te ni xini kaxi ra iin ángele, ña xika nuu nuuʼ Ndiosí, ña kuaxi a miiʼ nduʼu ra. Te ni ka'an a xiin ra ndii:

—Cornelio —ni kachi a.

4 Te ni xito ndi'e yi'vi va ra ángele jaan. Te ni ka'an ra xiin a ndii:

—¿Ndee ña kuní un, tákui'e? —ni kachi ra.

Te ni ka'an a xiin ra ndii:

—Va'a kuni Ndiosí xiin ña ka'án un xiin a, te sakan tu ña chindiee un ne nda'vi kuu.

5 Vitin ndii, ti'vi un te yivi ñuu Jope, te ku'un nakа ra iin te nani Simón, te nani tu ra Pedro.

6 Te jaan ndii, nduʼu ra vi'e te nani Simón, te ndasava'a iin kiti. Te vi'e ra ndii, iin a yatin yu'u mini ka'nu —ni kachi a.

7 Te kii ndi'i ni sanakuachi ra sakuu ña ni xka'ndia jaan nuu te jaan ndii, ni ti'vi ña'a ra ñuu Jope jaan.

Xini Pedro iin ña satuví Ndiosí nuuʼ ra

9 Te kivi ña uvi kii ñu'u te jaan ichi yatin ñuu Jope jaan kua'an ra ndii, ni kaa Pedro xíni vi'e te ka'an ra xiin Ndiosí. Yatin iin ke'in nduu a kii sakan.

10 Te ni xi'i va Pedro soko, te ni kuni ra kuxi ra. Te kii xava'a ne ndiee ikan ña kuxi ra ndii, ni xini ra iin ña ni satuví Ndiosí nuuʼ ra,

11 ña nunia ndivi, te nuu iin ña kaa ndee naa kaa iin toto chie va ndee nuu ñu'u, te tiín kumi saa xiki a.

12 Te nuu a jaan ñu'u sakuu nuu kiti, ti kumi ta'an xa'a, xiin sakuu nuu ti kañuu tixin, xiin sakuu nuu saa, ti ta'nu ndivi.

13 Te ni ka'an iin tachi yu'u xiin ra ndii:

—Pedro, ndondichi, te ka'ni un ti ñaa, te kuxi un ri —ni kachi a.

14 Te ni nakuiin Pedro ndii:

—Kuäsa xachi sakan ran, tákui'e, sakan ña ndee iin ichi tïa'an kuxi i ti kini iin, ti täxi tu'un ndei un ña kuxi ndu —ni kachi ra.

15 Te ni ka'an tukuu tachi yu'u jaan ichi ña uvi ndii:

—Ña xa ni ndasandoo Ndiosí ndii, kä'án yo'ó ña ña kini iin nduu a —ni kachi a.

16 Te uni ta'an ichi ni xini soʼo ra tachi yu'u jaan, ikan te ni kaa tukuu toto jaan xiin ti jaan ndee ndivi.

17 Kusaa ndu'u ka Pedro ndi'ni xava'a ra xanini ra ndee ña kuni kachi ña ni xini ra jaan. Te ni ndekuie te ni ti'vi Cornelio jaan yi'e vi'e Simón, kii ndi'i ni ndatu'un ra xa'a vi'e ndee ni xa'an kuni ra mii iin a.

18 Te ni kana ra ne ndiee ikan. Te ni ndatu'un ña'a ra naa ikan nduʼu iin te nani Simón, te ka'án tu ne yivi Pedro xiin.

19 Te kii xika ka Pedro kuni kundani ra ndee xa'a ka'án ña ni xini ra jaan ndii, ni ka'an Espíritu Santo xiin ra ndii:

—Pedro, nanduku uni ta'an te yivi yo'ó.

20 Ndondichi un, kua'an nuu kii. Te kä'an yu'u un te ku'un un xiin te jaan, sakan ña yu'u ni ti'vi ña'a —ni kachi a.

21 Te ni nuu Pedro mii ita te jaan. Te ni ka'an ra ndii:

—Yu'u nduu te nanduku ndo jaan. ¿Ndee xa'a kuaxi ndo'? —ni kachi ra.

22 Te ni nakuiin te jaan ndii:

—Chuun nuuʼ Cornelio, te kuu ka'nu nuuʼ iin ti'vi te xíin, kuaxi ndu. Te jaan ndii, xachuun ndaku ra, te xito ka'nu va tu ra Ndiosí. Te sakuu ne judío ka'án va'a xa'a ra. Te iin ángele, ña xika nuu nuuʼ Ndiosí, ni ka'an xiin ra ña kana ra yo'ó,

tẹ ku'ụn ụn' vi̱'ẹ rạ, tẹ kụni̱ so'o rạ ndee ña ka'ạn ụn' —ni̱ kachi̱ tẹ jạạn'.

23 Sạkan' tẹ ni̱ sạxka'ndi̱ạ ña'a' Pedro vi̱'ẹ, tẹ ni̱ ndoo rạ i̱kan' ñụu jạạn'. Tẹ tụkụ kivi̱' ni̱ kẹtạ rạ kua'ạn rạ xiin' tẹ jạạn', tẹ kua'ạn tụ sạvạ kạ tẹ ndikún i̱chi' Jesús, tẹ ndiee' ñụụ Jope jạạn', xiin' rạ.

24 Tẹ tụkụ kivi̱' ndii, ni̱ xaạ Pedro xiin' tẹ jạạn' ñụụ Cesarea jạạn'. Tẹ Cornelio ndii, ni̱ nạkạyạ rạ nẹ i̱i̱n kuu' xiin' rạ, xiin' nẹ xiní ta'an' xạvạ'ạ xiin' rạ, tẹ ndiatu' rạ Pedro.

25 Tẹ ki̱i̱' kuan ndi'vi̱ Pedro vi̱'ẹ Cornelio jạạn' ndii, ni̱ xa'ạn nạti̱i̱n ña'a' rạ. Tẹ ni̱ nạkạndu'ụ' ndi̱ẹẹ' rạ xa'ạ' tẹ jạạn', tẹ ni̱ ki̱'i̱n ka'nu' ña'a' rạ.

26 Ndisụ ni̱ ndọni̱'i̱ ña'a' Pedro ka'án rạ xiin' rạ ndii:

—Ndọndichi̱ ụn'. Tẹ yivi̱' kuiti̱' nduu' tụ yu'ụ —ni̱ kachi̱ rạ.

27 Tẹ ndatu'un' ndatu'un' Pedro xiin' tẹ jạạn' kuan kọ'ni̱ rạ vi̱'ẹ. Tẹ ni̱ xi̱ni̱ rạ ndiee' kua'ạ' nẹ yivi̱', nẹ ni̱ nạkayạ i̱kan'.

28 Tẹ ni̱ ka'ạn rạ xiin' ni̱ạ ndii:

—Xiní ndo'ó ña täxi' tụ'ụn ndẹi' ndu'ụ', nẹ judío, ña nduiin ndụ xiin' nẹ tuku', uun ku'ụn ndi'ẹ' ndụ vi̱'ẹ nẹ jạạn'. Ndisụ ni̱ nia'ạ Ndiosí yu'ụ ña vä'ạ ka'ạn i̱ ña nẹ kuäsạ' kuní nduu' ndọ' nuụ' ạ, uun nẹ kẹni̱ iin' nduu' ndọ', ni̱ kachi̱ ạ xiin' i̱.

29 Ña jạạn' na kuii' nï ka'ạn yụ'u' i̱ tẹ kuạxi̱ i̱ ki̱i̱' ni̱ xi̱ni̱ i̱ kuento. Tẹ vi̱ti̱n kuni ndạtu'ụn' i̱ ndo'ó, ¿ndee xa'ạ' ni̱ kạnạ ndọ' yu'ụ? —ni̱ kachi̱ rạ.

30 Sạkan' tẹ ni̱ nạkui̱in Cornelio ndii:

—Xạ kua'ạn kụmi' ta'an kivi̱' naa kuu' vi̱ti̱n kạạ uni̱ xạkuaạ', iin' yu'ụ vi̱'ẹ i̱ ka'án i̱ xiin' Ndiosí. Tẹ i̱i̱n ni̱ xi̱kui̱in ti̱o' i̱i̱n ña kaa' ndẹẹ naa tẹ yivi̱' nuụ' i̱ ni'nu' ạ totọ yi'é vạ.

31 Tẹ ni̱ ka'ạn ạ xiin' i̱ ndii: “Cornelio, xạ ni̱ xi̱ni̱ so'o Ndiosí ña ka'án ụn' xiin' ạ. Tẹ naka'an' tụ ạ ña chindiee' ụn' nẹ nda'vi kuu'.

32 Sạkan' na kuii' ti̱'vi' ụn' tẹ yivi̱' ñụụ Jope, tẹ ku'ụn nạkạ rạ i̱i̱n tẹ nạni' Simón, tẹ ka'án tụ nẹ yivi̱' Pedro xiin'. Tẹ jạạn' ndii, ndu'ụ' rạ vi̱'ẹ i̱i̱n tẹ nạni' Simón, tẹ ndasava'ạ i̱i̱n' ki̱ti', tẹ ndu'ụ' yạti̱n yụ'u' mi̱ni̱ ka'nu'”, ni̱ kachi̱ ạ xiin' i̱.

33 Ña jạạn' na kuii' yachi̱ vạ ni̱ ti̱'vi' i̱ chụụn xiin' tẹ yivi̱' mii' ndu'ụ' ụn'. Tẹ vạ'ạ vạ ni̱ xạạ ụn' ña kuạxi̱ ụn'. Tẹ vi̱ti̱n ndii, ndiee' tụ'vạ sạkuu' ndụ nuụ' Ndiosí, tẹ kụni̱ so'o ndụ sạkuu' ña ni̱ ka'ạn chuun' xtọ'ọ ẹ' xiin' ụn' ka'ạn ụn' xiin' ndụ —ni̱ kachi̱ rạ xiin' Pedro.

Ka'án ndọsọ' Pedro nuụ' nẹ ni̱ nạkayạ vi̱'ẹ Cornelio

34 Sạkan' tẹ ni̱ xạ'a' ka'án ndọsọ' Pedro ndii:

—Xạ kundani̱ i̱ vi̱ti̱n ña Ndiosí ndii, näkaxin ạ nẹ yivi̱'.

35 Süụ' jạạn' ndii natiin' ạ ndee kạ nuụ' nẹ yivi̱', nẹ xito' ka'nu' ña'a', tẹ xachuun' ndạku ni̱ạ.

36 Ndiosí ndii, ni̱ ti̱'vi' ạ tụ'ụn vạ'ạ nuụ' ndụ, nẹ Israel. Tẹ tụ'ụn vạ'ạ jạạn' ka'án xa'ạ' ña na kụndi̱ẹẹ mani̱' ẹ' xiin' Ndiosí xa'ạ' ña ni̱ xạạ Jesucristo, ña nduu' xtọ'ọ nuụ' sạkuu' ña yoo'.

37 Tẹ xiní ndọ' sạkuu' ña ni̱ yoọ kạnii' nuụ' ñụ'u' Judea. Ni̱ xạ'a' ạ ndẹẹ ñụ'u' Galilea ki̱i̱' ndi̱'i̱ ni̱ ka'ạn ndọsọ' Juan xa'ạ' ña chichi' nẹ yivi̱' kuenta Ndiosí.

38 Tẹ xiní tụ ndọ' ña ni̱ chi̱ndu'ụ' Ndiosí Espíritu Santo i̱ni̱ Jesús, ña ñụụ Nazaret, tẹ ni̱ chi̱ndu'ụ' tụ ạ ña ndi̱ẹẹ' ạ. Tẹ xiní tụ ndọ' sạạ ni̱ xikạ ña jạạn' xaa' ạ ña vạ'ạ, tẹ sanda'a ạ sạkuu' nẹ ni̱ ndọ'ọ ni̱ xạạ ña ndi̱vạ'ạ, sạkan' ña Ndiosí yoo xiin' ạ.

39 Tẹ ndu'ụ nduu' tẹ ndiee' yụ'u' xa'ạ' sạkuu' ña ni̱ xạạ Jesús jạạn' nuụ' ñụ'u' Judea xiin' ñụụ Jerusalén. Ni̱ ya'ạ, tẹ ni̱ xạ'ni̱' ña'a' ni̱ạ nuụ' i̱i̱n krusín i̱tun'.

40 Ndisụ ni̱ sạnạtiaku ña'a' Ndiosí kivi̱' ña uni̱, tẹ ni̱ tạxi̱ ạ ña tuvi̱ ạ nuụ' ndụ.

41 Tẹ nï tuvi̱ ạ nuụ' sạkuu' nẹ yivi̱', süụ' jạạn' ndii nuụ' ndu'ụ, tẹ xạ ni̱ nạkạxi̱n Ndiosí tẹ ndi̱ẹẹ yụ'u' ndụ xa'ạ' ña jạạn' kuiti̱', ndu'ụ tẹ ni̱ xi̱xi̱, tẹ ni̱ xi̱'i̱ tụ xiin' ạ ki̱i̱' ni̱ nạti̱ạkụ ạ.

42 Tẹ ni̱ ka'ạn chuun' ạ xiin' ndụ ña ka'ạn ndọsọ' ndụ xa'ạ' ạ, tẹ ndi̱ẹẹ yụ'u' tụ ndụ xa'ạ' ạ nuụ' nẹ yivi̱' ña sụvi̱ ạ nduu' ña ni̱ sạkuiso' chuun' Ndiosí, tẹ kụndụụ ạ ña sạna'má nẹ tiaku xiin' nẹ ni̱ xi'i̱.

43 Tẹ xa'ạ' Jesús tụ ni̱ ndi̱ẹẹ yụ'u' sạkuu' tẹ ni̱ ka'ạn tiakú tụ'ụn Ndiosí xtạ'an', ña yọọ kạ i̱ni̱ xini ña jạạn' ndii, kọọ ka'nu' i̱ni̱ Ndiosí xa'ạ' kuạchi̱ ni̱ạ xiin' ña ndi̱ẹẹ' ạ —ni̱ kachi̱ rạ.

44 Ki̱i̱' kusaa' iin' kạ Pedro ka'án rạ tụ'ụn jạạn' ndii, ni̱ nụụ Espíritu Santo, tẹ ni̱

tuxi' a sakuu' ne ndiee' xini so'o ña ka'án ra jaan'.
45 Te xa'a' a ña ni taxi Ndiosí te ni tuxi' tu Espíritu Santo ne tuku' jaan' ndii, ni nandani va te judío, te ini xini Jesús, te ni xaa xiin' Pedro jaan',
46 sakan' ña ni xini so'o ra ka'án ne jaan' tu'un ña xïní nia kii' xaka'nu' nia Ndiosí. Sakan' te ni ka'an ka Pedro ndii:
47 —Kuvi nakasi ndee iin e' ne kaa' ña kuchi nia kuenta Jesús, sakan' ña xa ni natiin tu ne kaa' Espíritu Santo saa nii' ni natiin yoo' a —ni kachi ra.
48 Te ni ka'an chuun' ra ña kuchi nia kuenta xto'o e' Jesús. Sakan' te ni ka'an nia xiin' ra ña ndoo ka ra xiin' nia ndia'vi' kivi'.

11

So'o ni xaa a kii' ni nandiko' Pedro ñuu Jerusalén

1 Te ni tianu' Jesús xiin' ingá ne ini xini Jesús ndiee' kanii' nuu' ñu'u' Judea ndii, ni xini nia kuento ña ni natiin tu ne tuku' tu'un Ndiosí.
2 Sakan' na kuii' kii' ni kaa Pedro ñuu Jerusalén ndii, ni kani ta'an' kuento sava te ini xini Jesús xiin' ra, te ka'án ña kuní a koo tuni iin' e' kii' nanduu' e' kuenta Ndiosí,
3 ka'án ra ndii:
—¿Ndichun na ni xa'an' un' vi'e te tuku', te ni xixi un' xiin' ra? —ni kachi ra.
4 Sakan' te ni xa'a' sanakuachi' ndi'i Pedro saa ni xka'ndia sakuu' ña jaan', ka'án ra ndii:
5 —Ñuu Jope ndu'u' yu'u ka'án i xiin' Ndiosí, te ni xini i iin ña ni satuví a nuu' i, ña ndee ndivi' kuaxi nuu' iin ña kaa' ndee naa toto chie, te tiín kumi' saa' xiki' a, te ni xaa a ndee mii' ni ndu'u' i.
6 Kii' ni xto'ni i tixin a ndii, ni xini i ñu'u' ti' kumi' ta'an xa'a', xiin' ti' kui'e, xiin' ti' kañuu' tixin, xiin' saa, ti' ta'nu' ndivi'.
7 Te ni xini so'o i ka'án iin tachi' yu'u' xiin' i ndii: "Pedro, ndondichi un', te ka'ni' un' ti' ñaa', te kuxi un' ri'", ni kachi a.
8 Ndisu ni ka'an i ndii: "Kuäsa' xachi' sakan' ran', tákui'e, sakan' ña ndee iin ichi' tïa'an kuxi i ti' kini iin', ti' täxi' tu'un ndei' un' kuxi ndu", ni kachi i.
9 'Te ni ka'an tukuu tachi' yu'u' jaan' xiin' i ndee ndivi' ichi' ña uvi ndii: "Ña xa ni ndasandoo Ndiosí ndii, kä'án yo'ó ña ña kini iin' nduu' a", ni kachi a.
10 Te uni ta'an ichi' ni xaa a sakan', ikan' te ni kaa tukuu sakuu' a jaan' ndee ndivi'.
11 'Sava ni sakan', te ni xaa uni ta'an te yivi' vi'e mii' ndu'u' i jaan'. Te jaan' ndii, ndee ñuu Cesarea ni kiee ra te kua'an naka ra yu'u.
12 Te ni ka'an Espíritu Santo xiin' i ña nätiaa i te ku'un i xiin' ra. Te ni xa'an tu iñu saa' te ini xini xto'o e' yo'o' xiin' i. Te ni ko'ni ndu vi'e te ni tianu' te jaan'.
13 Te jaan' ndii, ni ndatu'un' ra nuu' ndu saa ni tuvi iin ángele nuu' ra vi'e ra, te ni ka'an a xiin' ra ndii: "Ti'vi' un' te yivi' ñuu Jope, te ku'un naka ra iin te nani' Simón, te ka'án tu ne yivi' Pedro xiin'.
14 Te jaan' ka'an xiin' un' tu'un va'a, te kaku un' nuu' kuachi un', te kaku tu sakuu' ne iin kuu' xiin' un'", ni kachi a xiin' ra.
15 Te kii' ni xa'a' ka'án ndoso' i ndii, ni tuxi' tu Espíritu Santo ne jaan' naa ni xaa xiin' yoo' ña nuu'.
16 Ikan' te ni nakaa'an' i ña ni ka'an xto'o e' kii' ni ka'an a ndii: "Juan ndii, xiin' tikui kuiti' ni sakuchi' ra ne yivi' kuenta Ndiosí. Ndisu ndo'ó ndii, xiin' ña ndiee' Espíritu Santo kuchi ndo'", ni kachi a.
17 Va'a, naa' ni taxi Ndiosí te ni tuxi' tu Espíritu Santo ne jaan' saa nii' ni xaa a xiin' yoo' xa'a' ña ini e' xini e' xto'o e' Jesucristo ndii, köo' nduu' xachi' yu'u te nakasi i ña xaa' Ndiosí —ni kachi Pedro.
18 Te kii' ni xini so'o te judío jaan' ña jaan' ndii, ni nuu nimá ra. Te ni xaka'nu' ra Ndiosí ka'án ra ndii:
—Naa' sakan' ndii, taxi' tu Ndiosí ña nama' ne tuku' nimá nia xa'a' kuachi ña xaa' nia, te kumi' nia kivi' ñuu ña köo' kivi' ndi'i' —ni kachi ra.

So'o ni xaa a kii' ni kandixa' ne ñuu Antioquía tu'un va'a xa'a' Jesús

19 Te kii' ndi'i ni xa'ni' te yivi' Esteban jaan' ndii, ni xa'a' sando'o' ne yivi' ne ndikún ichi' Jesús, ne ndiee' Jerusalén. Xa'a' a jaan' na ni kiku sava nia kua'an

nia ndee nuu' ñu'u' Fenicia, xiin' ñu'u' Chipre, xiin' ñuu Antioquía. Te ni ka'an nia tu'un va'a xa'a' Jesús nuu' ne judío xiin' nia kuiti'.

20 Ndisu sava te ni kiee ñu'u' Chipre xiin' ñuu Cirene, kii' ni ko'ni ra ñuu Antioquía ndii, ni xa'a' ka'án tu ra tu'un va'a xa'a' xto'o e' Jesús nuu' ne ka'án tu'un griego.

21 Te ni taxi xto'o ndiee', te ni ka'an ndosо' jaan'. Te kua'a' va ne yivi' ni ini xini xto'o e' jaan', te ni xikundikun nia ichi' a.

22 Te ni xini ne nduu' kuenta Jesús, ne ndiee' ñuu Jerusalén, kuento xa'a' ña ni xka'ndia jaan', sakan' na ni ti'vi' nia Bernabé ñuu Antioquía jaan'.

23 Te kii' ni xaa te jaan' ñuu jaan', te ni xini ra ña sañu'u' va Ndiosí ne jaan' ndii, ni nakuatia' nimá ra. Te ni xandieni ra sakuu' nia ña ini na ini nia xini nia xto'o e' xiin' kanii' nimá nia.

24 Ni xaa ra ña jaan' sakan' ña te yivi' va'a nduu' ra, te chitu' vi' tu nimá ra xiin' Espíritu Santo, te ini va tu ra xini ra xto'o e'. Xa'a' a jaan' na kua'a' ka ne yivi' ni ini xini xto'o e' jaan'.

25 Ndi'i jaan' te ni ketа Bernabé jaan' kua'an ra ñuu Tarso, te nanduku' ra Saulo.

26 Te kii' ni xan kuni ña'a' ra ndii, ni nakа ña'a' ra, te ni nandiko' ra ñuu Antioquía jaan'. Te ni ndiee ra ikan' xiin' ne nduu' kuenta Jesús nii' iin kuiya, te ni sania'á ra kua'a' xava'a ne yivi'. Te ñuu Antioquía jaan' nduu' mii' ni chindu'u' ne yivi' kivi' ne nduu' kuenta Jesús ichi' nuu' ña nani' nia Cristianos.

27 Te kii' sakan' ndii, ni nakaa' ndia'vi' te ka'án tiakú tu'un Ndiosí ñuu Jerusalén, te ni xaa ra ñuu Antioquía jaan'.

28 Te ni ndondichi iin te jaan', te nani' Agabo, te ni saka'án ña'a' Espíritu Santo ña koo va soko kanii' nuu' ñu'u' jaan'. Te ni yoo xna'a ña jaan' kii' ni nduu te nani' Claudio, te ni xa'ndia chuun' kuu' nuu'.

29 Sakan' te i'in ne ndikún ichi' Jesús, ne ndiee' ñuu Antioquía jaan' ndii, ni ndoo nia kuento ña ti'vi' nia ña chindiee' nia ne nduu' kuenta Jesús, ne ndiee' ñu'u' Judea, xiin' saa ni kundiee' nia.

30 Te sakan' xna'a ni xaa nia, ni ti'vi' nia Bernabé xiin' Saulo, te taxi ra ña jaan' nda'a' te xixa, te xito' ne nduu' kuenta Jesús ñu'u' Judea jaan'.

12

So'o ni xaa a kii' ni xa'ni' rey Herodes Jacobo, te ni chinaá tu ra Pedro vi'e kaa

1 Kivi' jaan' ni ka'an chuun' rey Herodes, te ni tiin te yivi' ndia'vi' ne nduu' kuenta Jesús, te sando'o' u'vi ña'a' ra.

2 Sakan' te ni ka'an chuun' ra, te ni xi'i Jacobo, ñani Juan, xiin' ichi' ni xaa te xíin' ra.

3 Te kii' ni xini Herodes jaan' ña va'a kuni ne judío ña ni xaa ra sakan' ndii, ni ka'an chuun' tu ra, te ni tiin tu te xíin' Pedro. Ni xaa ra ña jaan' sava ni kivi' ña nasukú ña xixi' ne yivi' xita' va'a ti'e', ña köo' yuchi' levadura saká xiin', kuenta viko' pascua.

4 Te kii' ni tiin ña'a' ra ndii, ni sko'ni' ña'a' ra vi'e kaa, te ni xata ra kumi' ti'vi te xíin', te kumi' ta'an kuu' ra i'in tivi jaan', te koto ra Pedro. Sakan' ña ni kuni Herodes jaan' xta'ni' ña'a' ra nuu' ne yivi' kii' xka'ndia viko' pascua jaan', te sana'má ña'a' ra.

5 Sakan' na kuii' Pedro ndii, vi'e kaa jaan' naá ra, ndisu ne nduu' kuenta Jesús ndii, ka'án te ka'án nia xiin' Ndiosí xa'a' ra.

So'o ni xaa a kii' ni sandoó ndiká iin ángele Pedro vi'e kaa

6 Te ñuu kivi' ña xito' xta'ni' Herodes jaan' Pedro vi'e kaa, te sana'má ña'a' ra ndii, kixín te jaan' kandu'u' ra ma'in' uvi ta'an te xíin', te tiín ra xiin' uvi ta'an karena. Te ita' tu te xíin' xito' ra yi'e' vi'e kaa jaan'.

7 Te iin ni tuvi tio' iin ángele, ña xika' nuu' nuu' xto'o e' Ndiosí, te ni yi'e iin ñu'u kanii' tixin vi'e kaa jaan'. Te ni tondia nda'a' ángele jaan' toko' Pedro, te ni sandoto' ña'a' a ka'án a xiin' ra ndii:

—Ndokoo kii' —ni kachi a.

Ikan' te ni ndaxin' karena ña tiín nda'a' ra jaan'.

8 Te ni ka'an ka ángele xiin' ra ndii:

—Sątiín kutų' ų̨n' i̱in' ki'i' tǫko' ų̨n', tę nąki'i̱ tų ų̨n' ndixąn' ų̨n' —nį̱ kachį̱ ą.

Tę sąkan' nį̱ xąą rą. Tę nį̱ ka'ą̨n ką ą xiin' rą ndii:

—Nąkui'nų ų̨n' totǫ tití ų̨n', tę kų̨ndikų̨n ų̨n' yu'ų —nį̱ kachį̱ ą.

9 Tę nį̱ xi̱kų̨ndikų̨n ña'a' Pedro, ndisų xïní rą naa' ña ndi̱xą nduu' ña xaa' ángele jąą̨n', süų' jąą̨n' ndii tuu rą ña i̱in ña satuví ą nuų' rą kui̱ti̱' nduu' ą.

10 Tę ki̱i̱' nį̱ xka'ndi̱ą rą tę xíin' nų̨u', xiin' tę uvi̱ ndii, nį̱ xaą rą yi'e' kąą mii' xka'ndíá ya'ya. Tę yi'e' jąą̨n' ndii, nį̱ nunią' mi̱i̱' ą. Tę ki̱i̱' nį̱ kętą Pedro xiin' ángele jąą̨n' kua'ą̨n rą ndęę nį̱ xaą rą i̱ngą ya'yą ndii, xąka'án ę' tę nį̱ nąkǫǫ i̱in ndąą' ña'a' ángele jąą̨n'.

11 Sąkan' tę nį̱ nąku'ų̨n i̱nį̱ Pedro, tę nį̱ ka'ą̨n rą xiin' nimá rą ndii: “Vi̱ti̱n ndii, kundani̱ xną'ą i̱ ña xtǫ'ǫ ę' Ndiosí nį̱ ti̱'vi' ángele, ña xika' nuu' nuų' ą, tę nį̱ sąkakú ą yu'ų ndą'a' Herodes, xiin' nuų' sąkuu' ña nią'a ña kuní nę judío, nę ta'an' i̱, sąą nią xiin' i̱”, nį̱ kachį̱ rą.

12 Tę ki̱i̱' nį̱ nąkų̨ni̱ rą ña jąą̨n' ndii, nį̱ kętą rą kua'ą̨n rą vi̱'ę María, ña' nduu' si̱'i' Juan, tę ka'án tų nę yivi̱' Marcos xiin', mii' nį̱ nąkayą kua'ą' vą nę yivi̱' ka'án nią xiin' Ndiosí.

13 Ki̱i̱' nį̱ ka'ą̨n rą, tę nį̱ sąkaxan' rą yi'e' nuų' ki̱'ę ndii, nį̱ kętą i̱in ña' xika' nuu' ña' nąni' Rode tę kų̨ni̱ a' yǫǫ sakaxan' yi'e' jąą̨n'.

14 Tę ki̱i̱' nį̱ nąkų̨ni̱ a' ña tachį̱' Pedro nduu' ą ndii, vą'ą vą nį̱ kų̨ni̱ a' ndęę nï nų̨nia' a' yi'e'. Süų' jąą̨n' ndii nį̱ ndąvą a' kua'ą̨n a' ka'án a' ña yi'e' jąą̨n' iin' Pedro.

15 Tę nį̱ ka'ą̨n nią xiin' a' ndii:

—Ña' küu' kaxi' nduu' ų̨n' —nį̱ kachį̱ nią.

Ndisų ña' jąą̨n' ndii, ndi̱ęe' ką ka'án a' ña sųvi̱ xną'ą rą. Sąkan' tę nį̱ ka'ą̨n nią xiin' a' ndii:

—Ángele rą nduu' ą —nį̱ kachį̱ nią.

16 Ndisų Pedro ndii, sakaxan' tę sakaxan' rą yi'e' jąą̨n'. Tę ki̱i̱' nį̱ nų̨nia' nią yi'e' jąą̨n', tę nį̱ xi̱nį̱ ña'a' nią ndii, nį̱ nąndąni̱ xąvą'ą nią.

17 Ndisų nį̱ kątąni̱ ndą'a' rą tę nia'á rą ña kǫǫ taxi̱n' yų'u' nią. Tę nį̱ ndątu'un' rą nuų' nią sąą nį̱ xtą'ni' ña'a' xtǫ'ǫ ę' vi̱'ę kąą. Tę nį̱ ka'ą̨n tų rą xiin' nią ndii:

—Ka'ą̨n ndǫ' xiin' Jacobo xiin' i̱ngą nę nduu' kuenta Jesús xiin' ę' xa'ą̨' ña yǫ'ǫ' —nį̱ kachį̱ rą.

Sąkan' tę nį̱ kętą rą kua'ą̨n rą tų̨kų xaan'.

18 Ki̱i̱' nį̱ kitų' tų̨kų kivi̱' ndii, nį̱ kuąa' ndi'nį̱ vą tę xíin', tę xito' vi̱'ę kąą jąą̨n', sąkan' ña xïní rą mii' kua'ą̨n Pedro.

19 Sąkan' na kuii' nį̱ ti̱'vi' Herodes tę xíin' tę nąndų̨ku' ndǫǫ vą rą Pedro. Tę xa'ą̨' ą ña kǫǫ' tę jąą̨n' nį̱ nąi̱n rą ndii, nį̱ sąna'má rą tę xíin', tę nį̱ xi̱tǫ Pedro jąą̨n', i̱kan' tę nį̱ ka'ą̨n rą ña ką'nį̱' tę xíin' rą tę xíin' jąą̨n'. Ndi̱'i̱ jąą̨n', tę nį̱ kętą Herodes jąą̨n' ñų'u' Judea, tę nį̱ nąkaą' rą ñų̨u Cesarea, tę nį̱ ndoǫ rą i̱kan'.

Sǫ'ǫ nį̱ xąą ą ki̱i̱' nį̱ xi'i̱ Herodes

20 Tę Herodes jąą̨n' ndii, nį̱ xi'ę vą rą xini rą nę ndiee' ñų̨u Tiro xiin' nę ndiee' ñų̨u Sidón. Sąkan' na kuii' nį̱ nąkątą nę jąą̨n' kuento nią ña ku'ų̨n ndątu'un' mani̱' nią xiin' Herodes. Tę ki̱i̱' nį̱ xąą nią i̱kan' ndii, nį̱ ndiaką nią i̱in tę vi̱kui'nį̱ xa'ą̨' nią tę nani' Blasto. Tę jąą̨n' ndii, i̱in tę ndiso' chuun' vię vą vi̱'ę Herodes jąą̨n' nį̱ nduų rą. Sąkan' na tę jąą̨n' nį̱ chi̱ndi̱ęe' ña'a', tę nį̱ xikąn nią ña mani̱' nuų' Herodes jąą̨n'. Sąkan' ña nuų' ñų'u' tę jąą̨n' satą' sąkuu' nę jąą̨n' ña tiaku nią.

21 Tę kivi̱' ña nį̱ chi̱tuní Herodes jąą̨n' ndii, nį̱ nąkui'nų rą totǫ ña ni'nu' rą xa'ndia chuun' rą, tę nį̱ xi̱kų̨ndu'ų' rą mii' xa'nú rą kuąchį̱. Tę nį̱ xą'a' ka'án ndǫsǫ' rą nuų' nę jąą̨n'.

22 I̱kan' tę nį̱ ka'ą̨n ti'e' nę jąą̨n' ndii:

—Tachį̱' yų'u' i̱in ndiosí nduu' ña ka'án kaą', süų' tachį̱' yų'u' tę yivi̱' nduu' ą —nį̱ kachį̱ nią.

23 Xą sąkan' nį̱, tę nį̱ kąni̱ i̱in ángele, ña xika' nuu' nuų' xtǫ'ǫ ę' Ndiosí, Herodes jąą̨n', tę nį̱ xą'a' xaxi̱' ña'a' ti̱kųxi' ndęę nį̱ xi'i̱ rą, sąkan' ña nï xaka'nu' rą Ndiosí.

24 Tę tų'ų̨n vą'ą xa'ą̨' xtǫ'ǫ ę' ndii, sǫ'ǫ kikú ką ą, tę kua'ą̨' ką tų nę yivi̱' natiin' ą.

25 Tę Bernabé xiin' Saulo ndii, nį̱ ki̱ęę rą ñų̨u Jerusalén ki̱i̱' ndi̱'i̱ nį̱ sąxinú rą chų̨ų̨n nuų' rą, tę nį̱ nąndi̱ko' rą ñų̨u Antioquía, tę nį̱ xąką tų rą Juan, tę ka'án tų nę yivi̱' Marcos xiin'.

13

Sǫ'ǫ nį xąą ą kįį' nį kąną Ndiosí Bernabé xiin' Saulo tę ka'ą́n ndǫsǫ' rą xa'ą' Jesús

1 Tę tę́in nę nduu' kuenta Jesús ñų́ų Antioquía ndii, nį yoǫ tę ka'án tiakú tų'ų́n Ndiosí, tę nį yoǫ tų tę sanakuachi' ą. Tę jąąn' ndii, į́in rą nduu' Bernabé, tę į́ngą rą nąni' Simón, tę ka'án tų nę yivį' tę tų́un' xiin' rą, tę į́ngą ką rą nąni' Lucio, tę ñų́ų Cirene, tę į́ngą ką rą nąni' Manaén, tę nį xą'nų́ inga' xiin' Herodes, tę į́ngą ką rą nduu' Saulo.

2 Unta' kįį' nį yoǫ ndįtią nę jąąn', tę xaka'nu' tų nią xtǫ'ǫ ę' Ndiosí ndii, nį ka'ą́n Espíritu Santo xiin' nią ndii:

—Sąsiin' ndǫ' Bernabé xiin' Saulo xa'ą' chų́ų́n ña nį kąną ña'a' į́ sąą rą —nį kachį ą.

3 Tę kįį' ndį'į́ nį yoǫ ndįtią nę jąąn', tę nį ka'ą́n tų nią xiin' Ndiosí ndii, nį tondią ndą'a' nią uvį sąa' tę jąąn' ka'án nią xiin' Ndiosí xa'ą' rą. Ndį'į́ jąąn', tę nį ndęi' ña'a' nią.

Xika' Pablo xiin' Bernabé ñų'u' Chipre

4 Sąkan' na kuii' nį tią́nų' ña'a' Espíritu Santo, tę nį nąkaą' rą ñų́ų Seleucia, tę į́kan' nį kǫ'nį rą tundǫo', tę kua'ą́n rą ndęę nuų' ñų'u' ña naá į'nų ña nani' Chipre.

5 Tę kįį' nį xaą rą ñų́ų Salamina, ña kandu'ų' mii' xaá tundǫo' jąąn' ndii, nį ka'ą́n ndǫsǫ' rą tų'ų́n Ndiosí tį́xį́n ki'in' vį'ę mii' nakayá nę judío. Tę nį xiką tų Juan chindiee' ña'a' rą.

6 Tę kįį' ndį'į́ nį xį́nu'nį rą kąnii' nuų' ñų'u' Chipre, ña naá į'nų jąąn' ndii, nį xaą rą ndęę ñų́ų Pafos. Tę į́kan' nį xį́nį ta'an' rą xiin' į́in tę tų'vą, tę nąni' Barjesús. Tę jąąn' ndii, į́in tę judío, tę ka'án tiakú tų́n vixį, nduu' rą.

7 Tę ndu'ų' rą vį'ę į́in tę xa'ndia chuun', tę nąni' Sergio Paulo. Sergio jąąn' ndii, į́in tę kuu' kaxi' vą nduu' rą, tę nį kunį vą rą kų́nį sǫ'ǫ rą tų'ų́n Ndiosí, sąkan' na nį kąną rą Bernabé xiin' Saulo.

8 (Tę Elimas nani' tę tų'vą jąąn' tų'ų́n griego.) Tę nį xiką rą nąkąsį rą Bernabé xiin' Saulo, sąkan' ña nï kunį rą ña kuį́nį tę xa'ndia chuun' jąąn' kų́nį rą Jesús.

9 Tę Saulo, tę nąni' tų Pablo ndii, chitu' nimá rą xiin' Espíritu Santo. Tę nį xįtǫ ndi'ę' rą tę tų'vą jąąn'.

10 Tę nį ka'ą́n rą xiin' tę jąąn' ndii:

—Yo'ó ndii, tę xini xa'an' vą nduu' ų́n', tę chitu' vį' nimá ų́n' ñu'u' ña nia'ą, tę si'ę ña ndįvą'ą nduu' ų́n'. Tę ndasi' ta'an' tų ų́n' xiin' sąkuu' ña ndįxą. ¿Ndichun na xïkuiín ų́n' ña xayakua' ų́n' į́chi' ndąku xtǫ'ǫ ę' Ndiosí?

11 Tę vįtį́n ndii, kąnį xtǫ'ǫ ę' Ndiosí yo'ó, tę nąndų́ų ų́n' tę kui'e nuų', tę nį ndęę ñų'ų kǖvį kų́nį ką ų́n' ndia'vi' kivį' —nį kachį Pablo.

Tę xąka'án ę', tę nį kų́ų į́in yaví nuų' rą, tę tüvi' ką ą. Tę nį xą'a' nanduku' nianí rą nę tį́in ndą'a' rą.

12 Sąkan' na kuii', kįį' nį xį́nį tę xa'ndia chuun' jąąn' ña nį yoǫ jąąn' ndii, nį į́nį rą xį́nį rą xtǫ'ǫ ę', tę nandanį vą rą xa'ą' ña nį sąnia'á Pablo jąąn'.

Xika' Pablo xiin' Bernabé ñų́ų Antioquía, ña naá nuų' ñų'u' Pisidia

13 Tę Pablo xiin' į́ngą tę kua'ą́n xiin' rą ndii, nį kǫ'nį rą tundǫo' ñų́ų Pafos jąąn', tę kua'ą́n rą ndęę ñų́ų Perge, ña naá nuų' ñų'u' Panfilia. Ndisų kįį' nį xąą rą ñų́ų Perge jąąn' ndii, nį nąkǫǫ ña'a' Juan, tę nį nąndįko' rą ñų́ų Jerusalén.

14 Tę ñų́ų Perge jąąn' nį kį́ęę rą, tę nį xąą rą ñų́ų Antioquía, ña naá nuų' ñų'u' Pisidia. Tę kivį' sábado, ña xinąndieę' nę judío ndii, nį kǫ'nį rą xiin' nią vį'ę mii' nakayá nią, tę nį xį́kų́ndieę rą į́kan'.

15 Tę kįį' ndį'į́ nį ką'vį į́in tę yivį' tų'ų́n ndęi' Ndiosí xiin' ña nį kę'į́ tę nį ka'ą́n tiakú tų'ų́n ą ndii, nį tį'vi' tę kuu' nų́u' xa'ą' vį'ę jąąn' į́in tę yivį', tę nį ka'ą́n rą xiin' Pablo xiin' Bernabé ndii:

—Ñąnį į, naa' yoo į́in tų'ų́n vą'ą tę sąndį́ęni ndǫ' sąkuu' ę' ndii, sąą ndǫ' ña vą'ą tę ka'ą́n ndǫ' ą —nį kachį rą.

Ka'án ndǫsǫ' Pablo xa'ą' Jesús nuų' nę judío

16 Sąkan' tę nį ndǫndįchį Pablo, tę nį kątąnį ndą'a' rą tę kǫǫ taxį́n' yų'u' nią. Tę nį ka'ą́n rą ndii:

—Nę vį'ę Israel, nę ta'an' į, xiin' ndo'ó, nę tuku', nę xaka'nu' tų Ndiosí ndii, kų́nį sǫ'ǫ ndǫ'.

17 Ndiosí yoo', nę vi'ę Israel, ni nąkąxin nę ichi' yąta' ę', tę ni xąkua'ą' xąvą'ą ñą'a' ą kii' ni nduų nią nę ndivą'ą nuų' ñų'u' Egipto. Tę xiin' ñą ndięe' ą ni tąvą' ñą'a' ą nuų' ñų'u' Egipto jąąn'.

18 Tę nii' uvi xiko kuiyą ni kųndięni ą xa'ą' ñą ni xąą nę jąąn' mii' ichi kaa'.

19 Tę kii' ni xka'ndią ñą jąąn' ndii, ni chindięe' Ndiosí nę ichi' yąta' ę' jąąn', tę ni sąndoñu'u' nią uxą ta'an nuų' nę yivi', nę ni ndieę nuų' ñų'u' Canaán, tę ni tąxi ą ñų'u' jąąn' kųnduų ñą'ą nę ichi' yąta' ę' jąąn'.

20 Tę sąkuu' ñą jąąn' ni xka'ndią yatin' kųmi' ciento uvi xiko uxi kuiyą.

'Ni ya'ą ñą jąąn', tę ni sąkuiso' chuun' Ndiosí tę kuu' nųu', tę ki'in ichi' rą nuų' nią. Sąkan' ni xiką nią ndęę kivi' ni nduų Samuel, tę ni ka'án tiakú tų'ųn Ndiosí.

21 Ndi'i jąąn', tę ni xikąn nią iin rey tę ką'ndią chuun' nuų' nią. Tę ni nąkąxin Ndiosí Saúl, si'ę Cís, tę nduu' siąni' xika' Benjamín. Tę ni xą'ndią chuun' rą uvi xiko kuiyą.

22 Tę kii' ndi'i ni xtą'ni' ñą'a' Ndiosí ndii, ni sąkuiso' chuun' ą David, tę kųnduų rą rey, tę ką'ndią chuun' nuų' nią. Tę jąąn' nduu' tę xą ni ka'ąn ą xa'ą' ndii: "Xą ni xini i ñą David, si'ę Isaí ndii, iin tę xtani vą nimá i nduu' rą, tę jąąn' sąxinú sąkuu' ñą kuní yu'ų", ni kachi ą.

23 'Ni tąxi Ndiosí kuento ą ñą tęin siąni' xika' David jąąn' kętą iin ñą sąkakú yoo', nę vi'ę Israel, nuų' kuąchi ę', ñą jąąn' nduu' Jesús.

24 Tę ñą kuní ką kixin ñą jąąn' ndii, ni ka'ąn ndosǫ' Juan nuų' sąkuu' nę vi'ę ę' Israel xa'ą' ñą kuní ą nąmą nią nimá nią xa'ą' kuąchi ñą xaa' nią, tę nąkąką nią ichi' Ndiosí, tę kųchi nią kuenta ą.

25 Tę kii' xą kuyatin' sąxinú Juan jąąn' chųųn nuų' rą ndii, ni ka'ąn rą ndii: "Süų' yu'ų nduu' ñą sąkakú yoo' jąąn'. Süų' jąąn' ndii xatą' i kuąxi ñą jąąn'. Tę yu'ų ndii, ni ndęę vä'ą i kųnduų tę ndąxin' ndixąn' ki'i' ą", ni kachi rą.

26 'Ñąni ta'an' i, nę nduu' siąni' xika' Abraham, xiin' sąkuu' ndo'ó, nę tuku', nę xaka'nu' Ndiosí ndii, tų'ųn vą'ą ñą ka'án xa'ą' ñą sąkakú Ndiosí yo'o' ndii, nuų' yoo' ni ti'vi' ñą'a' ą.

27 Kuąchi ndii, nę ndiee' ñųų Jerusalén xiin' tę xa'ndia chuun' nuų' nią ndii, ni nąkųni nią Jesús, ni ndęę nï kųndąni tų nią ndee ñą ka'án ñą ni ka'ąn tę ni ka'ąn tiakú xa'ą' ą, ñą xi ka'vi' tę yivi' nuų' nią sąkuu' kivi' sábado, ñą xinąndieę' nią. Sąkan' na kuii' ni sąxinú nią ñą ni ka'ąn tiakú tę jąąn' xa'ą' ą kii' ni ndoǫ nią kuento ña xata'ąn kųvi ą.

28 Teę' ndee köǫ' ndęę iin xa'ą' ñą xata'ąn kųvi ą ndii, ni ka'ąn nią xiin' Pilato, tę ni ka'ąn chuun' rą tę ką'ni' ñą'a' tę xíin' rą.

29 Tę kii' ni sąxinú nią sąkuu' ñą yosǫ' xa'ą' ñą jąąn' ndii, ni sąnuu' rą ñų'u' nde'i ą nuų' krusín itun', tę ni chinaá ñą'a' rą yavi ndii.

30 Ndisų Ndiosí ndii, ni sąnątiaku ñą'a' ą.

31 Tę ñą jąąn' ndii, ki'in' kivi' ni tuvi ą nuų' nę ni kięę ndęę nuų' ñų'u' Galilea, tę ni kąą nią ñųų Jerusalén xiin' ą. Tę nę jąąn' nduu' tų nę ndiee' yų'u' xa'ą' ą vitin nuų' nę yivi'.

32 'Tę ndu'ų ndii, ka'án ndosǫ' ndų nuų' ndǫ' xa'ą' tų'ųn vą'ą ñą ka'án xa'ą' ñą ni tąxi Ndiosí kuento ą nuų' nę xii' yąta' ę',

33 tę xą ni sąxinú xąchi' ą ñą jąąn' nuų' yoo', nę nduu' siąni' xika' nę jąąn' kii' ni sąnątiaku ą Jesús. Naa yosǫ' ą nuų' tųtų Salmos ña uvi mii' ka'án ą ndii: "Si'ę i nduu' yo'ó, kivi' vitin satuví i ñą nduu' i yųva' ųn'", kachi ą.

34 Tę ni sąnątiaku ñą'a' ą, tę köǫ' kivi' tivi' ñų'u' nde'i ña jąąn' naa ni ka'ąn ką Ndiosí ndii: "Sąñu'u' xną'ą i ndo'ó xiin' ña ni tąxi i kuento i xa'ą' nuų' David", kachi ą.

35 Tę sąkan' tų yosǫ' ą ingą Salmo mii' ka'án ą ndii: "Täxi yo'ó tivi' ñų'u' nde'i tę nduu' kuenta ųn'." Sąkan' kachi ą.

36 'Vą'ą, David jąąn', kii' ndi'i ni xiką nųų rą nuų' nę ta'an' rą sąą kuní Ndiosí ndii, ni xi'i rą, tę ni chinaá ña'a' tę yivi' mii' ñu'u' nę ichi' yąta' rą. Tę ni tivi' ñų'u' nde'i rą jąąn'.

37 Ndisų ña ni sąnątiaku Ndiosí jąąn' ndii, nï tivi' ñų'u' nde'i ą.

38 'Ndo'ó, nę ta'an' i, xa'ą' jąąn' na kuní ą kųndąni ndǫ' ña ka'án ndosǫ' ndų ña ndą'a' Jesús jąąn' kuiti' kuąxi ña kųvi koǫ ka'nu' ini Ndiosí xa'ą' kuąchi ę',

39 Sąkan' ña xiin' tų'ųn ndęi' Ndiosí, ña
nį kę'į Moisés ndii, nï kųvį kųndąku nimá
ę' nuų' ą ndęę sie. Sąkan' na kuii' ndą'a'
Jesús jąąn' kuįtį' kuąxį ña nduu' ndąku
nimá sąkuu' yoo', nę įnį xini ña'a', nuų'
Ndiosí.
40 Sąkan' na kuii' kǫtǫ xiin' mįi' ndǫ',
kǫtǫ ką kųndǫ'ǫ ndǫ' ña nį ka'ąn tę nį
ka'ąn tiakú tų'ųn Ndiosí ndii:
41 Kǫtǫ vą ndo'ó, nę kundi'i' xiin' į,
tę nąndąnį ndǫ', tę ndǫñu'u' ndǫ'.
Sąkan' ña kivį' ña xika' ką ndǫ' ndii,
sąą į įin chųųn ka'nu',
ña ndęvą'ą nį ka'ąn nę yivį' ą xiin' ndǫ'
ndii, kąndįxa' ndǫ' ą.
Sąkan' yosǫ' ą —nį kachį Pablo.
42 Tę kįį' nį kętą Pablo xiin' Bernabé vį'ę
mii' nakayá nę judío jąąn' ndii, nį ka'ąn
nda'vi nįą xiin' rą ña ka'ąn ką rą xiin'
nįą xa'ą' ña jąąn' tųkų kivį' sábado, ña
xinąndieę' nįą.
43 Tę kįį' ndį'į nį nduțįą nįą ndii, kua'ą'
nę judío xiin' nę tuku', nę ndikún ndįtųnį
ña kandixa' nę judío, nį xįkųndikųn ña'a',
tę ka'án rą xiin' nįą ña kuįtą nį'į vą nįą
nuų' ña ndanį mįi' ña'a' Ndiosí.
44 Tę tųkų kivį' sábado, ña xinąndieę'
nįą ndii, yatin' sąkuu' nę ñųų jąąn' nį
nąkayą tę kųnį sǫ'ǫ nįą tų'ųn vą'ą xa'ą'
xtǫ'ǫ ę'.
45 Ndisų kįį' nį xįnį tę judío, tę kuu'
nųu', ña nį nąkayą kua'ą' xąvą'ą nę yivį'
jąąn' ndii, nį xąkuiñu xąvą'ą rą, tę nį xą'a'
ka'án kįnį rą xa'ą' ña ka'án ndǫsǫ' Pablo
jąąn', tę kanįą'a tų rą xiin' rą.
46 Ndisų Pablo xiin' Bernabé ndii, xiin'
ña ndįęni nį ka'ąn rą ndii:
—Nį kunį ą ña xį'ną ką nuų' ndo'ó, nę
ta'an' ndų, ka'ąn ndǫsǫ' ndų tų'ųn Ndiosí.
Tę ndii, xa'ą' ą ña küni nątįįn ndǫ' ą, tę
nia'á ndǫ' ña xäta'ąn nątįįn ndǫ' kivį' ñųų
ña kǫǫ' kivį' ndi'i', sąkan' na kuii' vįtįn
ndii, ku'ųn ndų nuų' nę tuku',
47 sąkan' ña xą sąkan' nį ka'ąn chuun'
xtǫ'ǫ ę' Ndiosí xiin' ndų naa yosǫ' ą nuų'
tųtų ą mii' ka'án ą ndii:
Nį sąkuiso' chuun' į yo'ó,
tę kųndųų ųn' ndęę naa ñu'ų nuų' nę
tuku',
tę ku'ųn ųn' ndęę mii' xan ndį'į įin yivį',
tę sąnia'á ųn' nįą xa'ą' ña sąkakú ña'a' į.
Nį kachį ą.
48 Kįį' nį xįnį sǫ'ǫ nę tuku' ña jąąn' ndii,
vą'ą vą nį kųnį nįą, tę nį tįin ka'nu' nįą
tų'ųn xtǫ'ǫ ę'. Tę sąkuu' nę xą nį nąkąxįn
Ndiosí tę nątįin nįą kivį' ñųų ña kǫǫ' kivį'
ndi'i' ndii, nį įnį nįą xini nįą Jesús.
49 Tę nį kikų tų'ųn xtǫ'ǫ ę' kąnii' nuų'
ñų'u' jąąn'.
50 Ndisų tę judío jąąn' ndii, nį chų'ų' rą
sąvą ña'a', nę ka'nu' vą, nę ita' nį'į vą nuų'
ña kandixa' nįą, xiin' ki'in' tę kuu' nųu'
ñųų jąąn'. Tę nį xą'a' sando'o' rą Pablo
xiin' Bernabé, sąkan' na nį tąxi' ña'a' rą
nuų' ñų'u' jąąn'.
51 Sąkan' tę nį sąkoyó tę jąąn' yąka' xa'ą'
rą tę nia'á rą ña xi'é Ndiosí xini ą nę jąąn'.
Tę nį kįęę rą kua'ąn rą ñųų Iconio.
52 Ndisų nę ndikún įchi' Jesús, nę ndiee'
ñųų Antioquía jąąn' ndii, chitu' vį' nimá
nįą xiin' ña vą'ą kuni nįą, tę chitu' vį' tų
nimá nįą xiin' Espíritu Santo.

14

Sǫ'ǫ nį xąą ą kįį' nį ka'ąn ndǫsǫ' Pablo xiin' Bernabé tų'ųn vą'ą ñųų Iconio

1 Tę kįį' ndiee' rą ñųų Iconio jąąn' ndii,
nį kǫ'nį inga' rą vį'ę mii' nakayá nę judío
naa xi xaá rą, tę nį ka'ąn ndǫsǫ' vą'ą
xąvą'ą rą tų'ųn vą'ą nuų' nįą, sąkan' na
kua'ą' xąvą'ą nę judío xiin' nę tuku' nį įnį
xini Jesús.
2 Ndisų nę judío, nę nï įnį xini Jesús
ndii, nį chų'ų' nįą sąvą nę tuku', tę nį
ka'ąn kįnį nę jąąn' xa'ą' Pablo xiin' xa'ą'
Bernabé.
3 Ndęę sąą ką nį ndii, kua'ą' ya'ą kivį'
nį ndoǫ Pablo xiin' Bernabé įkan' ka'án
ndǫsǫ' ndįęni rą tų'ųn vą'ą xa'ą' xtǫ'ǫ ę'.
Tę ña jąąn' nį chįndįęe' ña'a' ą, tę nį xąą
rą chųųn ka'nu' xiin' ña nandanį vą nę
yivį'. Tę xiin' ña jąąn' nia'á ą ña ña ndįxą
nduu' tų'ųn ña ka'án ndǫsǫ' rą xa'ą' ña
ndanį mii' Ndiosí yoo'.
4 Tę nį nąta'vį' nę ndiee' ñųų jąąn'. Sąvą
nįą nį ndųiin xiin' nę judío, tę sąvą tųkų
nįą nį ndųiin xiin' tę nį tįąnų' Jesús jąąn'.
5 Xa'ą' ą jąąn' na nį nąkątą sąvą nę tuku'
xiin' nę judío kuento nįą, tę nį chįndįęe'
tų ña'a' tę xa'ndia chuun' ñųų nįą, tę mįi'
kųų nįą xiin' rą, tę kųųn yuų' tų ña'a' nįą.
6 Tę kįį' nį xįnį tę tianų' Jesús jąąn'
kuento xa'ą' ña jąąn' ndii, nį xįnų rą
kua'ąn rą ñųų Listra xiin' ñųų Derbe, ña

ñu'u' nuu' ñu'u' Licaonia. Te ni xa'an tu ra sakuu' ñuu ña ñu'u' yatin ikan'
7 ka'án tu ra tu'un va'a ñuu jaan'.

Kuun' yuu' ne yivi' Pablo ñuu Listra

8 Te ni yoo' iin te kui'e xa'a' ñuu Listra jaan'. Ndee iin kivi' ni kuvi kaka ra, sakan' ña xa te kui'e xa'a' nduu' ra ndee ni tuvi ra.
9 Te jaan' ndii, ni ndu'u' ra xini so'o ra ña ka'án ndoso' Pablo. Te ni xto'ni kaxi' Pablo nuu' ra, te ni xini ra ña ini te jaan' ña kuvi sanda'a ña'a' Ndiosí.
10 Te ni ka'an ti'e' Pablo xiin' ra ndii:
—Kuiin ndichi ndaku un' xiin' xa'a' un' —ni kachi ra.
Te iin ni kandeta tio' te jaan', te ni xa'a' xika' ra.
11 Te kii' ni xini ne kua'a' jaan' ña ni xaa Pablo ndii, ni xa'a' kuaa' nia ka'án nia xiin' tu'un mii' nia Licaonia ka'án nia ndii:
—Ndiosí ndii, te yivi' ni nandua a, te ni nua a nuu' e' —kachi nia.
12 Bernabé ndii, ndiosí Júpiter ni kachi nia xiin' ra, te Pablo ndii, ndiosí Mercurio ni kachi nia xiin' ra, koto ka suvi ra nduu' te ka'án ka.
13 Te sutu, te xachuun' tixin vi'e mii' xaka'nu' ne yivi' ndiosí Júpiter jaan' ndii, ni kixin ndiaka ra toro xiin' ita toso yi'e' ñuu jaan'. Sakan' ña vi'e mii' xaka'nu' ne yivi' ndiosí Júpiter jaan' ndii, ndee nuu' ñuu iin' a. Te te jaan' xiin' sakuu' ne kua'a' jaan' ndii, ni kuni nia nasoko' nia ña jaan' nuu' Pablo xiin' nuu' Bernabé.
14 Ndisu kii' ni xini Pablo xiin' Bernabé ña jaan' ndii, ni xtani xachi' ra ña jaan', sakan' na ni ndata' ra toto ña tití ra, te taxta'an' ra ni ko'ni ra tein ne yivi' kua'a' jaan' ka'án ti'e' ra ndii:
15 —Kuni so'o ndo' ña ka'án i, ¿ndichun na xaa' ndo' ña kaa'? Te yivi' ndee naa ndo'ó kuiti' nduu' tu ndu'u. Te ka'án ndoso' ndu tu'un va'a nuu' ndo' ña nakoo ndo' ña xini xa'an' kaa', te nandiko' ndo' nuu' Ndiosí tiaku, ña ni xa'a ndivi', xiin' ñu'u' iin yivi', xiin' mini ka'nu', xiin' sakuu' ña yoo nuu' sakuu' ña jaan'.
16 Nuu' ni kixin ndii, ni taxi a ña kaka sakuu' nuu' ne yivi' saa ka kuní mii' nia.
17 Tee' ndee sakan' ni xaa nia ndii, ni xikuiin a ña xaa' a ña va'a nuu' nia, te nia'á ña'a' a ña yoo a. Sakuun' a savi' te taxi' a kua'a' ña savi' nda'a' nia, xiin' ña xaxi' nia, xiin' ña va'a kuni nimá nia —ni kachi ra.
18 Tee' ndee sakuu' ña jaan' ni ka'an ra xiin' nia ndii, ni ndo'o va ra, te ni sain kuiín ra ne kua'a' jaan' ña nasoko' nia kiti' jaan' nuu' ra.
19 Ndisu ni ya'a, te ni ndekuie ndia'vi' te judío, te ni kiee ñuu Antioquía xiin' ñuu Iconio. Te jaan' ndii, ni nama ra nimá ne jaan', te ni kuun yuu' nia Pablo. Te xa'a' ña ni tuu nia ña xa ni xi'i ra ndii, ni kañuu ña'a' nia xta'ni' nia ndee nuu' ñuu.
20 Ndisu kii' ni xaa ne ndikún ichi' Jesús, te ni xinundu ña'a' nia ndii, ni ndokoo ra, te ni ndi'vi tukuu ra ñuu jaan'. Te tuku kivi' ni keta ra kua'an ra xiin' Bernabé ñuu Derbe.
21 Te ni ka'an ndoso' ra tu'un va'a nuu' ne ndiee' ñuu jaan', te ni nakoo kua'a' ne ndikún ichi' Jesús ni xaa ra. Kii' ndi'i ña jaan', te ni nandiko' ra ñuu Listra, xiin' ñuu Iconio, xiin' ñuu Antioquía
22 xandieni ra ne ndikún ichi' Jesús, te ndiaa yu'u' ña'a' ra ña kuní a kuita ni'i nia nuu' ña ini nia xini nia a. Te ni ka'an ra xiin' nia ña kuní a kundo'o va e' te xka'ndia e' mii' xa'ndia chuun' Ndiosí.
23 Te i'in ñuu jaan' ndii, ni sakuiso' chuun' ra te xixa te ka'ndia chuun' nuu' ne nduu' kuenta Jesús. Te kii' ndi'i ni ka'an ra xiin' Ndiosí, te ni yoo nditia tu ra ndii, ni sanakua'a ra te jaan' nda'a' xto'o e' Jesús, ña xa ini ra xini ra.

Nandiko' Pablo xiin' Bernabé ñuu Antioquía, ña naá nuu' ñu'u' Siria

24 Xka'ndia so'o ra ñu'u' Pisidia, te ni xaa ra ñu'u' Panfilia.
25 Te kii' ndi'i ni ka'an ndoso' ra tu'un va'a ñuu Perge ndii, ni nakaa' ra ñuu Atalia.
26 Te ikan' ni kiee ra, te ni ko'ni ra tundoo' te kua'an ra ñuu Antioquía mii' ni sanakua'a ña'a' ne nakayá xa'a' Jesús nuu' ña ndani mii' ña'a' Ndiosí, te taxi a ña ndiee' ra xa'a' chuun ña ni xaa ra.
27 Te kii' ni xaa ra ñuu jaan', te ni nakaya ra ne nduu' kuenta Jesús ndii, ni ndatu'un' ndi'i ra nuu' nia sakuu' ña ni xaa Ndiosí xiin' ra, xiin' saa ni taxi a ña ini tu ne tuku' kuni nia Jesús.

28 Tẹ nị ndoọ rạ ịkan' kua'ạ' kivị' xiin' nẹ ndikún ịchi' Jesús xiin' rạ.

15

Ndatu'un' tuní ka'nu' tẹ nị tịạnụ' Jesús xiin' tẹ xịxạ ñụụ Jerusalén

1 Tẹ kivị' jạạn' ndii, nị xạạ ndia'vi' tẹ nị kịẹẹ ñụ'u' Judea ñụụ Antioquía, tẹ nị xạ'a' sania'á rạ nẹ nakayá xa'ạ' Jesús, ka'án rạ ndii:

—Naa' kuä'ạ tunị ịin' ndọ' naa ka'án tụ'ụn ndẹi' Ndiosí, ña nị nạtịin Moisés ndii, kụ̈vị kakụ ndọ' nuụ' kuạchị ndọ' —nị kachị rạ.

2 Tẹ Pablo xiin' Bernabé ndii, nï nakuitá kuento rạ xiin' tẹ jạạn', xa'ạ' ạ jạạn' na ndịẹe' vạ nị kạnị ta'an' rạ kuento. Sạkan' na nị ndoọ nẹ nakayá xa'ạ' Jesús kuento ña kạạ Pablo xiin' Bernabé ñụụ Jerusalén xiin' sạvạ kạ tẹ nakayá xiin' nịạ, tẹ ndạtu'un' rạ xa'ạ' ña jạạn' xiin' ịngạ tẹ nị tịạnụ' Jesús, xiin' tẹ xịxạ kuenta ạ, tẹ ndiee' ñụụ jạạn'.

3 Tẹ nị tị'vi' ña'a' nẹ nduu' kuenta Jesús kua'ạn rạ xka'ndíá rạ Fenicia xiin' Samaria ka'án rạ ña kua'ạ' nẹ tuku' nị nạnduụ kuenta Jesús. Tẹ vạ'ạ vạ kuni sạkuu' ịngạ nẹ nduu' kuenta Jesús xa'ạ' ña jạạn'.

4 Kịị' nị xạạ Pablo xiin' Bernabé ñụụ Jerusalén ndii, nị nạtịin ña'a' tẹ xịxạ, xiin' ịngạ tẹ nị tịạnụ' Jesús, xiin' sạvạ kạ nẹ nduu' kuenta Jesús. Tẹ nị ndạtu'un' rạ nuụ' sạkuu' nẹ jạạn' sạkuu' ña nị xạạ Ndiosí xiin' rạ.

5 Ndisụ nị ndọndịchị sạvạ tẹ fariseo, tẹ xạ ịnị xini Jesús, tẹ nị ka'ạn rạ ndii:

—Kuní ạ ña kuạ'ạ tunị ịin' tẹ tuku' jạạn', tẹ ka'ạn chuun' ẹ' xiin' rạ tẹ sạxinú rạ tụ'ụn ndẹi' Ndiosí, ña nị kẹ'ị Moisés —nị kachị rạ.

6 Sạkan' tẹ nị nạkayạ tẹ nị tịạnụ' Jesús, xiin' tẹ xịxạ jạạn' tẹ ndạtu'un' tuní rạ xa'ạ' ña jạạn'.

7 Tẹ kịị' nị kụnạ'a' vạ ndatu'un' ndịẹe' xiin' ta'an' rạ ndii, nị ndọndịchị Pedro, tẹ nị ka'ạn rạ ndii:

—Ñạnị ta'an' ị, xiní ndo'ó ña sạa' nị nạkạxịn Ndiosí yu'ụ tẹịn ndọ', tẹ ka'ạn ndọsọ' ị tụ'ụn vạ'ạ nuụ' nẹ tuku', tẹ nị ịnị nịạ xini nịạ Jesús.

8 Tẹ Ndiosí, ña xiní sạạ iin' nimá ẹ' ndii, nị nia'ạ ạ nẹ tuku' ña natiin' ña'a' ạ tạxị ạ Espíritu Santo naá nimá nịạ, sạạ nii' nị xạạ tụ ạ xiin' yoo'.

9 Tẹ kuäsạ' xạchi' siin' nị xạạ ạ xiin' yoo' nị ndẹẹ xiin' nẹ jạạn'. Sạkan' ña nị ndạsạndọọ tụ ạ nimá nẹ jạạn' xa'ạ' ña ịnị nịạ xini nịạ Jesús.

10 Sạkan' na kuii', ¿ndichun na xika' ndọ' sataña'ạ' ndọ' Ndiosí vịtịn taxi' ndọ' chụụn vie nuụ' nẹ ịnị xini Jesús jạạn', chụụn ña kụ̈vị sạxinú yoo' nị ndẹẹ nï kụvị sạxinú tụ ña'a' nẹ xịị' yạta' ẹ'?

11 Sạkan' ña yoo' ndii, kandixa' ẹ' ña nị sạkakú Ndiosí yoo' nuụ' kuạchị ẹ' xa'ạ' ña kundanị mịi' xtọ'ọ ẹ' Jesús yoo' kuịtị', tẹ nii' sạkan' tụ kundanị ạ nẹ jạạn' —nị kachị rạ.

12 Sạkan' tẹ nị xịkụndieẹ taxịn' sạkuu' nẹ kua'ạ' jạạn' xini sọ'ọ tụ nịạ ña ka'án Bernabé xiin' ña ka'án Pablo xa'ạ' chụụn ka'nu' xiin' ña nandanị vạ nẹ yivị', ña nị xạạ tẹ jạạn' tẹịn nẹ tuku' nị xạạ Ndiosí.

13 Tẹ kịị' ndị'ị nị ka'ạn tẹ jạạn', tẹ nị xạ'a' Jacobo ka'án rạ ndii:

—Ñạnị ta'an' ị, kụnị sọ'ọ ndọ' ña ka'ạn ị xiin' ndọ' vịtịn.

14 Xạ nị ka'ạn Simón xiin' ẹ' sạạ nị xạạ Ndiosí ndẹẹ ña nụu' ña nị kụndanị ạ nẹ tuku' jạạn', tẹ nị nạkạxịn ạ sạvạ nịạ tẹ kụndụụ tụ nịạ kuenta ạ.

15 Tẹ nakuitá ña jạạn' xiin' ña nị kẹ'ị tẹ nị ka'ạn tiakú tụ'ụn Ndiosí mii' ka'án ạ ndii:

16 Kịị' xka'ndịạ ña jạạn' ndii,
nạndịko' ị tẹ nạkạsạ'ạ xạa' tukuu' ị vị'ẹ David,
mii' nị xạ'ndịạ chuun' rạ, ña xạ nị nduvạ,
tẹ ndạsạvạ'ạ ị mii' nị ịin ạ.
17 Ña jạạn' sạạ ị tẹ nạnduku' sạkuu' ịngạ nẹ yivị' yu'ụ, ña nduu' xtọ'ọ nịạ,
xiin' sạkuu' nẹ tuku', nẹ xạ nị nạkạxịn ị kụnduụ kuenta ị.
18 Sạkan' nị kachị xtọ'ọ ẹ', ña satuví ña jạạn' ndẹẹ xtạ'an' ịin yivị'.
Sạkan' kachi ạ.

19 'Xa'ạ' ạ jạạn' na tuu yu'ụ ndii, vä'ạ tạxị ẹ' chụụn vie nuụ' nẹ tuku', nẹ xạ xạ'a' ịnị xini xtọ'ọ ẹ' Ndiosí.

20 Süụ' jạạn' ndii vạ'ạ kạ kẹ'ị ẹ' ịin tụtụ, tẹ tị'vi' ẹ' ẹ ndạ'a' nịạ mii' ka'án ạ ña kuní ạ nạkọọ nịạ ña xixi' nịạ ndẹi', ña nị

nąsokǫ' nę yivį' nuų' ndiosí saka, tę na kümi' nįą musa nįą, tę na kǔxį nįą ndęį' kįti', ti' nį̈ xitįą níi', tę na kǔxį tų nįą níi'.
21 Sąkan' ñą ndęę xtą'an' ndii, į'į̈n ñǔų nį yoǫ tę ka'án ndǫsǫ' tų'ųn ndęi' Ndiosí, ñą nį nątįin Moisés, tę ka'vi' tų rą ą vį'ę mii' nakayá nįą sąą kivį' sábado, ñą xinąndieę' nę ta'an' ę' —nį kachį rą.

Tųtų ñą kua'ąn ndą'a' nę tuku'

22 Xa'ą' ą jąąn' na tę nį tįąnų' Jesús, xiin' tę xįxą jąąn', xiin' sąkuu' į̈ngą nę nduu' kuenta Jesús ñǔų Jerusalén jąąn' ndii, nį nąkuitą inga' nįą kuento ñą nąkąxįn nįą į̈in uvį tę yivį', tę tį'vi' ñą'a' nįą xiin' Pablo xiin' Bernabé ñǔų Antioquía. Tę jąąn' ndii, į̈in rą nani' Judas, tę ka'án tų nę yivį' Barsabás xiin' rą, tę į̈ngą rą nani' Silas. Tę tę kuu' nųu' nuų' nę nakayá xa'ą' Jesús nduu' uvį sąa' tę jąąn'.
23 Tę xiin' tę jąąn' nį tį'vi' nįą tųtų yǫ'ǫ' ñą ka'án ndii: "Ndu'ų, tę nį tįąnų' Jesús, xiin' nę nakayá xa'ą' ą ñǔų yo'o', xiin' tę xįxą, tę xito' nę jąąn' ndii, ti'vi' ndų cha'an' ndo'ó, nę tuku', nę į̈nį xini tų Jesús, nę ndiee' nuų' ñų'u' Siria xiin' ñų'u' Cilicia, xiin' nę ndee' ñǔų Antioquía.
24 Xą nį xįnį ndų kuento ñą nį kįęę sąvą tę yivį' tę̨in ndų yo'o', teę' ndee kǫ̈ǫ' rą nį tį'vi' ndų. Tę nį xaą rą mii' ndiee' ndo'ó, tę nį sąndi'nį rą nimá ndǫ' xiin' ñą nį ka'ąn rą, tę nį nąsaką' tų rą ñą xanini ndǫ' xa'ą' ą ñą ka'án chuun' rą xiin' ndǫ', ñą kąsą'ą ndǫ' tunį į̈in' ndǫ'. Tę ka'án tų rą ñą kuní ą saxinú ndǫ' sąkuu' ñą ka'án tų'ųn ndęi' Ndiosí.
25 Xa'ą' ą jąąn' na nį ndoǫ inga' ndų kuento ñą nąkąxįn ndų ndia'vi' tę yivį', tę tį'vi' ndų rą xiin' ñąnį manį' ę' Bernabé xiin' Pablo mii' ndiee' ndǫ'.
26 Tę yǫ'ǫ' ndii, xą xiyoó rą tąxį rą kivį' ñǔų rą xa'ą' ą ñą saxinú rą ñą kuní xtǫ'ǫ ę' Jesucristo.
27 Xa'ą' ą jąąn' na tį'vi' ndų Judas xiin' Silas, tę ndątu'un' ndi'į rą nuų' ndǫ' ñą nį ndoǫ ndų kuento, ñą yosǫ' nuų' tųtų yǫ'ǫ.
28 Sąkan' ñą nį nąkuitą ñą kuní Espíritu Santo xiin' ndų ñą tį̈ąchuun' ndų ndo'ó xiin' ndęę į̈in tųkų ñą'ą, süų' jąąn' ndii ñą yǫ'ǫ' kuįtį' sąą ndǫ':
29 Kuní ą ñą nąkoǫ ndǫ' ñą xixi' ndǫ' ndęi' ñą nį nąsokǫ' nę yivį' nuų' ndiosí saka, tę kǔxį ką tų ndǫ' níi', tę kǔxį ką tų ndǫ' ndęi' ti' nį̈ xitįą níi', tę kümi' tų ndǫ' musa ndǫ'. Naa' sąxinú ndǫ' ñą jąąn' ndii, vą'ą sąą ndǫ'. Ndiosí na kǫǫ xiin' ndǫ'." Sąkan' yosǫ' ą nuų' tųtų jąąn'.
30 Tę kiį' ndį'į nį ndęi' ñą'a' nįą ndii, nį kįęę rą ñǔų Jerusalén, tę nį nąkaą' rą ñǔų Antioquía. Tę nį nąkąyą rą nę nakayá xa'ą' Jesús, tę nį sąnąkua'a rą tųtų jąąn' ndą'a' nįą.
31 Tę kiį' nį ką'vį nįą ą ndii, nį nąkuątia' vą nįą, sąkan' ñą nį sąki'ví ñą'a' ñą yosǫ' nuų' tųtų jąąn'.
32 Tę Judas xiin' Silas, xa'ą' ą ñą nduu' tų rą tę ka'án tiakú tų'ųn Ndiosí ndii, nį xąndį̨eni ñą'a' rą xiin' kua'ą' tų'ųn vą'ą, tę nį nąkątą nį'į tų ñą'a' rą nuų' į̈chi' Jesús.
33 Tę kiį' ndį'į nį ndoǫ rą ñǔų jąąn' ndia'vi' kivį' ndii, nį ndęi' manį' ñą'a' nę nduu' kuenta Jesús, nę ndiee' jąąn', tę nąndį̨ko' rą mii' ndiee' nę nį tį'vi' ñą'a'.
34 Ndisų Silas ndii, nį xtąnį rą ndoǫ ką rą į̈kan'.
35 Tę nį ndoǫ tų Pablo xiin' Bernabé ñǔų Antioquía jąąn' sania'á inga' rą xa'ą' xtǫ'ǫ ę', tę ka'án ndǫsǫ' tų rą tų'ųn vą'ą xiin' kua'ą' į̈ngą tę yivį'.

Kani ta'an' kuento Pablo xiin' Bernabé xa'ą' Juan

36 Kiį' nį ya'ą ndia'vi' kivį', tę nį ka'ąn Pablo xiin' Bernabé ndii:
—To'ǫ' tukuu' sąkuu' ñǔų mii' nį ka'ąn ę' tų'ųn vą'ą xa'ą' xtǫ'ǫ ę' nuų' nę yivį', tę kųnį ę' sąą ndiee' nę jąąn' —nį kachį rą.
37 Ndandį̨i nį kunį Bernabé ñą ku'ųn tų Juan, tę ka'án tų nę yivį' Marcos xiin', xiin' rą.
38 Ndisų nį tųų Pablo ñą vą̈'ą nduu' ą ñą ku'ųn ką tę jąąn' xiin' rą, sąkan' ñą nį nąkǫǫ xiin' mįi' rą ñų'u' Panfilia, tę nį̈ xį̨in ką rą kųndikųn rą sąchuun' inga' rą xiin' tę jąąn' chųųn nuų' xtǫ'ǫ ę'.
39 Xa'ą' ą jąąn' na Pablo xiin' Bernabé ndii, ndį̨ęe' vą nį kąnį ta'an' rą kuento ndęę nį kųsiin' rą. Sąkan' na nį xąką Bernabé Marcos, tę nį kǫ'nį rą tundǫo', tę kua'ąn rą nuų' ñų'u' Chipre.
40 Tę Pablo nį xąką Silas, tę kua'ąn rą kiį' ndį'į nį sąnąkua'a ñą'a' į̈ngą nę ndikún į̈chi' Jesús nuų' ñą ndanį mįi' ñą'a' xtǫ'ǫ ę' Ndiosí.

41 Tę nį xka'ndįą rą nuų' ñų'u' Siria xiin' nuų' ñų'u' Cilicia nakata' nį'į rą į'įn tį'vį nę nduu' kuenta Jesús.

16

Kua'ą̈n Timoteo xiin' Pablo xiin' Silas

1 Xį'na ką ñųų Derbe nį xąą rą, ndį'į jąą̈n' tę nį xąą rą ñųų Listra, tę įkan' ndu'ų' įįn tę nąni' Timoteo, tę ndikún įchi' Jesús. Tę si'ę įįn ña'a' judía, ña' įnį xini Jesús nduu' tę jąą̈n', ndisų yųva' rą ndii, tę griego nduu' rą.

2 Tę xa'ą' ą ña ka'án vą'ą vą nę įnį xini xtǫ'ǫ ę', nę ndiee' ñųų Listra jąą̈n' xiin' ñųų Iconio, xa'ą' Timoteo jąą̈n' ndii,

3 nį kunį Pablo ña ku'ų̈n tę jąą̈n' xiin' rą. Ndisų ña kuní ką ku'ų̈n rą ndii, nį ka'ą̈n chuun' rą ña kǫǫ tunį įįn' tę jąą̈n', tę kąnįnį kįnį nę judío, nę ndiee' ñų'u' jąą̈n'. Kuąchį ndii, sąkuu' nę ndiee' jąą̈n' xiní ña tę griego nduu' yųva' rą.

4 Tę kiį' xka'ndíá Pablo xiin' tę kua'ą̈n xiin' rą sąą ñųų kua'ą̈n rą ndii, sakuni' tų'ų̈n rą xa'ą' tų'ų̈n ndęi', ña nį chįtuní tę nį tįąnų' Jesús, xiin' tę xįxą, tę ndiee' ñųų Jerusalén, ña kuní ą sąxinų nįą ą.

5 Sąkan' na kuii' į'įn tį'vį nę nduu' kuenta Jesús ndii, nį xąndįęni ką ña'a' rą nuų' ña įnį nįą xini nįą Jesús, tę sǫ'ǫ kukua'á' ką nįą į'įn kivį' kua'ą̈n.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kiį' nį sątuví ą nuų' Pablo, ña xini rą įįn tę Macedonia

6 Tę nį xka'ndįą Pablo xiin' tę kua'ą̈n xiin' rą nuų' ñų'u' Frigia xiin' ñų'u' Galacia, sąkan' ña nï tąxį Espíritu Santo ka'ą̈n rą tų'ų̈n Ndiosí nuų' ñų'u' Asia.

7 Tę kiį' nį xąą rą xa'in' ñų'u' Misia ndii, nį xiką rą ku'ų̈n rą ñų'u' Bitinia. Ndisų nï tąxį tų Espíritu Jesús ña ku'ų̈n rą įkan'.

8 Tę nį xka'ndįą rą ñų'u' Misia, tę nį nąkaą' rą ndęę ñųų Troas, ña naá yų'u' mįnį ka'nu'.

9 Tę ñųu jąą̈n' nį sątuví ą nuų' Pablo ña iin' ndįchį įįn tę ñų'u' Macedonia ka'án nda'vi rą xiin' rą ndii:

—Xka'ndįą ų̈n' ñų'u' Macedonia tę chįndįęe' ų̈n' ndų —kachi rą.

10 Tę kiį' nį sątuví ą ña jąą̈n' nuų' Pablo ndii, nį chįtų'vą ki'į' xiin' mii' ndų, tę ku'ų̈n ndų ñų'u' Macedonia. Sąkan' ña nį kųndąnį ndų ña Ndiosí nduu' ña kana' ndų, tę ka'ą̈n ndǫsǫ' ndų tų'ų̈n vą'ą nuų' nę ndiee' ñų'u' jąą̈n'.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kiį' nį xa'ą̈n ndų xiin' Pablo ñųų Filipos

11 Tę nį kǫ'nį ndų įįn tundǫo', tun' nį kętą ñųų Troas jąą̈n', tę kua'ą̈n ndąku ndų ndęę ñų'u' Samotracia. Tę nį kitų' tųkų kivį', tę nį kįęę ndų kua'ą̈n ndų ñųų Neápolis.

12 Tę ñųų jąą̈n' nį kįęę ndų tę kua'ą̈n ndų ndęę ñųų Filipos. Ñųų jąą̈n' ndii, ndą'a' ñųų Roma nduu' ą, tę kandu'ų' ą nuų' ñų'u' Macedonia jąą̈n', tę įįn ñųų ka'nu' vą nduu' ą. Įkan' nį ndieę ndų ndia'vi' kivį'.

13 Tę įįn kivį' sábado, ña xinąndieę' nę ta'an' ndų, nę judío ndii, nį kįęę ndų ñųų jąą̈n', tę nį xa'ą̈n ndų yų'u' įtįą mii' tuu ndų ña yoo įįn xaan' mii' xi ka'án nę judío, nę ndiee' įkan' xiin' Ndiosí. Sąkan' tę nį xįkųndieę ndų įkan', tę nį xą'a' ka'án ndų xiin' ña'a', nę nį nąkayą įkan', tų'ų̈n vą'ą xa'ą' Jesús.

14 Tę įįn ña'a' jąą̈n' nąni' Lidia, ña' ñųų Tiatira. Tę xikǫ' a' totǫ vą'ą, ña kua'a ndiaa'. Tę ña' xaka'nu' Ndiosí nduu' a'. Tę kiį' ndu'ų' a' xini sǫ'ǫ a' ña ka'án Pablo ndii, nį nųnia' xtǫ'ǫ ę' nimá a', tę nį nątįįn a' tų'ų̈n vą'ą ña nį ka'ą̈n rą.

15 Tę kiį' ndį'į nį chįchį a' kuenta Jesús xiin' sąkuu' nę ndiee' vį'ę a' ndii, nį ka'ą̈n nda'vi a' xiin' ndų ndii:

—Naa' tuu ndǫ' ña įnį į xini į xtǫ'ǫ ę' ndii, to'ǫ' ndǫ' tę ndoǫ ndǫ' xiin' ndų vį'ę į —nį kachį a'.

Tę xa'ą' ą ña ndįęe' vą nį ka'ą̈n a' xiin' ndų ndii, nį ndoǫ ndų įkan'.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kiį' nį chįnaá tę yivį' Pablo xiin' Silas vį'ę kąą

16 Unta' kiį' kua'ą̈n tųkųų ndų mii' ka'án ndų xiin' Ndiosí ndii, nį nąta'an' įįn ña' sąvą xiin' ndų. Ña' jąą̈n' ndii, xiko' ni'i' ña'a' xtǫ'ǫ a', tę ndiee' ñųų jąą̈n'. Tę naá įįn ña ndivą'ą nimá a', ña xaa' sąkan' tę tuvi' įnį a'. Tę xiin' ña ndįęe', ña taxi' ña jąą̈n' ndii, kua'ą' vą xų'un' nį kąnando a' xa'ą' xtǫ'ǫ a' jąą̈n'.

17 Tę nį xįkųndikųn a' Pablo xiin' ndu'ų ka'án ti'e' a' ndii:

—Tę yivį' kaą' ndii, tę xika' nuu' nuų' Ndiosí ka'nu' xąvą'ą nduu' rą. Tę ka'án

rą sąą sąą ndǫ' tę kakų ndǫ' nųu' kuąchį ndǫ' —kachi a'.

18 Tę kua'ą' vą kivį' nį xąą a' ña jąąn' ndęę nį kųsuxan' xíni' Pablo. Sąkan' na nį ndįkǫ kuiín rą, tę nį ka'ąn rą xiin' ña ndįvą'ą ña naá nimá a' jąąn' ndii:

—Xiin' ña ndįęę' Jesucristo ka'án chuun' į xiin' ųn' ña kuan kętą nimá ña' ñaą' —nį kachį rą.

Xąka'án ę' tę nį kętą ña jąąn', tę kua'ąn ą.

19 Tę kiį' nį xįnį xtǫ'ǫ ña' sąvą jąąn' ña nį ndį'į ña ndiatu' įnį rą kąnando ką rą xų'un' xiin' a' ndii, nį tįin rą Pablo xiin' Silas tę nį ñųų ña'a' rą xan ndiąką rą mą'in' yą'vį nuų' tę xa'ndia chuun' nuų' ñųų jąąn'.

20 Tę nį sąnąkua'a ña'a' rą nuų' tę kuu' ka'nu' ka'án rą ndii:

—Tę judío yo'o' ndii, sasana' rą nę ñųų ę' xiin' ña ka'án ndǫsǫ' rą.

21 Sąkan' ña sania'á rą įin nuų' ña ndęi' ña vä'ą nątįin ę', tę nį ndęę vąsą' tų xi xaá ę', sąkan' ña tę romano nduu' yoo' —nį kachį rą.

22 Xa'ą' ą jąąn' na nį nųtą tų kua'ą' nę yivį', nę nį nąsaą' nį xįnį nįą Pablo xiin' Silas. Sąkan' tę nį tįąnų' tę kuu' ka'nu' jąąn' tę xíin', tę nį tąvą' rą totǫ Pablo xiin' Silas, tę nį ka'ąn chuun' tų rą, tę nį sųkų' nduku vą ña'a' rą.

23 Tę kiį' ndį'į nį kųtun' ña'a' tę xíin' jąąn' kua'ą' vą įchi' ndii, nį tąąn' ña'a' rą vį'ę kąą. Tę nį ka'ąn chuun' tę kuu' ka'nu' jąąn' xiin' tę xíin' tę xito' vį'ę kąą ña kǫtǫ vą ña'a' rą.

24 Kiį' nį nątįin tę xito' vį'ę kąą jąąn' ña nį ka'ąn chuun' tę jąąn' xiin' rą ndii, nį tąąn' ña'a' rą ndęmąa' tįxįn vį'ę kąą jąąn' mii' kutų' vą kaa'. Tę nį kǫ'nį tų rą xa'ą' tę jąąn' yavį įin įtun' vię vą.

25 Tę xą nañųu sąvą nduu' ą, ndisų Pablo xiin' Silas ndii, ka'án rą xiin' Ndiosí tę xita' tų rą yąą nuų' ą. Tę sąkuu' tę ñu'u' vį'ę kąą jąąn' xini sǫ'ǫ ą.

26 Tę įin nį tąąn ndięe' xąvą'ą ndęę nį kįsį ą xa'ą' vį'ę kąą jąąn'. Tę xą ndikųn sąkan', tę nį nunįą' tų sąkuu' yi'e' ą, tę nį ndaxįn' tų kąrena, ña tiín sąkuu' tę ñu'u' jąąn'.

27 Tę kiį' nį ndǫtǫ tę xito' vį'ę kąą jąąn', tę nį xįnį rą ña nunia' yi'e' jąąn' ndii, nį xtą'ni' rą ichį rą, tę ką'nį' xiin' mii' rą, sąkan' ña nį xąnįnį rą ndii, xą nį xįnų tę ñu'u' vį'ę kąą jąąn'.

28 Ndisų nį ka'ąn ti'e' Pablo xiin' rą ndii:

—Sątųxu'ví xiin' mįi' ųn', sąkan' ña yo'o' ñu'u' sąkuu' ndų —nį kachį rą.

29 Sąkan' tę nį xikąn tę xito' vį'ę kąą jąąn' ñu'ų, tę ki'į' nį ndąvą rą ndetą rą mii' naá Pablo xiin' Silas. Tę kisi' vį' ña'a' ą ña yi'vi rą, tę nį xįkąndu'ų' ndięę rą ndęę nuų' ñų'u' nuų' Pablo xiin' Silas.

30 Ndį'į jąąn' tę nį tąvą' ña'a' rą įkan'. Tę nį ka'ąn rą xiin' tę jąąn' ndii:

—Ndo'ó, tákui'e, ¿ndee ña sąą į, tę kakų į nuų' kuąchį į? —nį kachį rą.

31 Tę nį nąkuįin tę jąąn' ndii:

—Įnį ųn' kųnį ųn' xtǫ'ǫ ę' Jesucristo, tę kakų ųn' nuų' kuąchį ųn', yo'ó xiin' sąkuu' nę ndiee' vį'ę ųn' —nį kachį rą.

32 Sąkan' tę Pablo xiin' Silas ndii, nį ka'ąn rą tų'ųn xa'ą' xtǫ'ǫ ę' nuų' tę jąąn' xiin' nuų' sąkuu' nę ndiee' vį'ę rą.

33 Tę xą ñųu sąkan' nį xąką ña'a' tę xito' vį'ę kąą jąąn', tę nį nątįą rą mii' nį tųxu'ví tę jąąn'. Sąkan' tę nį chįchį rą xiin' sąkuu' nę ndiee' vį'ę rą kuenta Jesús.

34 Tę kiį' ndiee' tę jąąn' vį'ę rą ndii, nį tąxi rą ña nį xįxi tę jąąn', tę vą'ą vą kuni rą xiin' sąkuu' nę ndiee' vį'ę rą xa'ą' ą ña įnį nįą xini nįą Ndiosí.

35 Kiį' nį kitų' kivį' jąąn' ndii, nį tį'vi' tę kuu' ka'nu' ñųų jąąn' įin uvi tę xíin' tę ka'ąn rą xiin' tę xito' vį'ę kąą jąąn' ndii:

—Sąña' ųn' tę yivį' ñaą' —nį kachį rą.

36 Sąkan' tę nį ka'ąn tę xito' vį'ę kąą jąąn' kuento jąąn' xiin' Pablo ndii:

—Tę kuu' ka'nu' nį ka'ąn chuun' xiin' į ña sąña' į ndo'ó. Sąkan' na kuii' xą kųvį kįęę ndǫ' tę ku'ųn ndǫ', Ndiosí na ku'ųn na xiin' ndǫ' —nį kachį rą.

37 Ndisų nį nąkuįin Pablo nuų' tę xito' vį'ę kąą jąąn' ndii:

—Xį'ną nį kųtun' rą ndu'ų nuų' kua'ą' nę yivį', tę nį kǫ'nį rą ndų vį'ę kąą teę' ndęę nï sana'má rą ndu'ų, tę nąjin rą kuąchį ndų. Tę ndu'ų ndii, tę romano nduu' tų ndu'ų. Tę vįtįn ndii, kuní rą tąvą' sį'e rą ndu'ų. Kuąsą' xąchi' sąkan' rąn', na kįxįn mįi' tę kuu' ka'nu' jąąn' tę tąvą' rą ndų —nį kachį Pablo.

38 Tę nį ka'ąn tę xíin' jąąn' xiin' tę kuu' ka'nu' jąąn' ña nį ka'ąn Pablo jąąn', tę nį

yi'vi rą kii' ni xini so'o rą ña te romano nduu' tu Pablo xiin' Silas.
39 Xa'ą' ą jąąn' na ni xa'ąn tąvą' rą te jąąn' vi'ę kąą jąąn', te ni xikąn rą ña ka'nu' inį nuu' rą, te ni ka'ąn nda'vi rą xiin' rą ña kięę rą ñuu jąąn'.
40 Ni ketą so'o Pablo xiin' Silas vi'ę kąą jąąn', te kua'ąn rą vi'ę Lidia. Te ikan' ni nduiin rą xiin' ne nakayá xa'ą' Jesús, te ni xąndięni rą nimá nią, ndi'i jąąn' te ni kięę rą kua'ąn rą.

17

So'o ni xąą ą kii' xika' Pablo ñuu Tesalónica

1 Te Pablo xiin' Silas ndii, ni xka'ndią rą ñuu ña nąni' Anfípolis xiin' ñuu ña nąni' Apolonia, te ni xaą rą ndęę ñuu Tesalónica, te ikan' ndii, yoo iin vi'ę mii' nakayá ne judío.
2 Te Pablo ndii, uni ta'an kivi' sábado, ña xinąndiee' ne judío, ni xa'ąn rą vi'ę mii' nakayá nią naa xi xaá rą. Te ndięe' ni ndątu'un' rą nuu' ne jąąn' xa'ą' ña ka'án tu'un Ndiosí.
3 Te ni sąnąkuachi' rą ña yoso' nuu' tutu Ndiosí jąąn' nuu' nią, te sąkuni' ña'a' rą ña ña nduu' Cristo ni ti'vi' Ndiosí sąkakú yoo' ndii, ni kuni ą ña kuvi ą, ndi'i jąąn', te nątiąkų ą. Te ka'án tu rą ndii:

—Jesús, ña ka'án ndosǫ' i xa'ą' jąąn' nduu' Cristo, ña ni ti'vi' Ndiosí sąkakú yoo' —ni kachi rą.

4 Te sąvą ne judío jąąn' ndii, ni ini nią xini nią Jesús, te ni nduiin nią xiin' Pablo xiin' Silas. Te sąkan' tu ni xąą kua'ą' vą ne griego, ne ndikún Ndiosí ña kandixa' ne judío, xiin' ki'in' ña'a', ne kuu' nuu'.
5 Ndisu te judío, te nï kąndixa' ndii, ni xąkuiñu xąvą'ą rą Pablo xiin' Silas. Sąkan' na kuii' ni nąkąyą rą ki'in' te nią'a xika' sii' yą'yą, te sąnąsaá' te jąąn' ne ndiee' ñuu jąąn'. Te ni ki'vi ndięe' rą vi'ę iin te nąni' Jasón nanduku' rą Pablo xiin' Silas, te tąvą' ña'a' rą, te kundiąką ña'a' rą vi'ę ka'nu' ñuu jąąn'.
6 Ndisu xa'ą' ą ña kǫǫ' te jąąn' ni ną'in rą ndii, ni nąką rą Jasón xiin' ingą ką te ini tu xini Jesús. Te ni kąñuu ña'a' rą xan ndiąką rą nuu' te kuu' nuu' nuu' ñuu jąąn'. Te ni ka'ąn ti'e' rą ndii:

—Te yivi', te sątivi' ne yivi' iin yivi' mii' ką ndiee' nią jąąn' ndii, ni xąą tu rą ñuu mii' ndiee' ę' yo'o' vitin,
7 te Jasón kaą' ndii, ni nątiin ña'a' rą vi'ę rą. Te sąkuu' te jąąn' xka'ndíá kuento ña ka'án chuun' César, te xa'ndia chuun' ka'nu' ką, sąkan' ña ka'án rą ndii, yoo ingą te xa'ndia chuun' ka'nu' ką te nani' Jesús, kachi rą —ni kachi te jąąn'.
8 Te ni nąsaą' ne kua'ą' jąąn' xiin' te sanakuachi' kuento ñuu jąąn' kii' ni xini so'o nią ña ni ka'ąn rą.
9 Xa'ą' ą jąąn' na ni chikąndią Jasón xiin' ingą te yivi' jąąn' xu'un', te ni sąin' ña'a' te jąąn'.

So'o ni xąą ą kii' ni xiką Pablo xiin' Silas ñuu Berea

10 Ni xąą so'o ñuu, te ni ti'vi' ne ini xini Jesús Pablo xiin' Silas ndęę ñuu Berea. Te kii' ni xąą rą ñuu jąąn' ndii, ni xa'ąn rą vi'ę mii' nakayá ne judío.
11 Ne ndiee' ñuu jąąn' ndii, ka'nu' ką ini nią te sąkan' ne ndiee' ñuu Tesalónica jąąn'. Kuachi ndii ni nątiin vą'ą nią tu'un vą'ą xa'ą' Jesús, te i'in kivi' kua'ąn ndii, sakuaąn ndi'i nią ña yoso' nuu' tutu Ndiosí te kuni nią naa' sąkan' xną'ą nduu' ą naa sania'á Pablo xiin' Silas.
12 Ña jąąn' na kuii' kua'ą' vą ne judío jąąn' ni ini xini Jesús. Te sąkan' tu kua'ą' ña'a' griega, ne ka'nu' xiin' te yivi' ndii, ni ini nią xini nią Jesús.
13 Ndisu kii' ni xini te judío, te ndiee' ñuu Tesalónica, kuento ña ka'án ndosǫ' tu Pablo tu'un Ndiosí ñuu Berea jąąn' ndii, ni xa'ąn tu rą ikan', te ni kikų' rą ne yivi' kua'ą', ne ndiee' ñuu jąąn', sanasaá' ña'a' rą.
14 Ndisu ne ini xini Jesús ndii, numi' vą, te ni ti'vi' nią Pablo ndęę yu'u' mini ka'nu'. Te Silas xiin' Timoteo ndii, ni ndoo rą ñuu Berea jąąn'.
15 Te yivi', te ni xa'ąn xiin' Pablo ndii, ndęę ñuu Atenas ni xa'ąn nąkoo ña'a' rą. Te kii' ndi'i ni ka'ąn chuun' Pablo xiin' rą ña ka'ąn rą xiin' Silas xiin' Timoteo ña yachi vą kixin te jąąn' ñuu Atenas mii' ndu'u' Pablo jąąn' ndii, ni nąndiko' rą.

So'o ni xąą ą kii' ni xiką Pablo ñuu Atenas

16 Tę kiį' ndu'ų' Pablo ñųų Atenas jąąn' ndiatu' rą tę jąąn' ndii, nį tųxu'ví vą nimá rą kiį' nį xįnį rą ñą chitu' vį' ñųų jąąn' yoo ndiosí saka.
17 Xa'ą' ą jąąn' na nį ndątu'un' ndi'į rą nuų' nę judío jąąn' vį'ę mii' nakayá nįą, xiin' nuų' nę tuku', nę xaka'nu' Ndiosí. Tę sąkan' tų nį xąą rą į'įn kivį' nuų' yǫǫ ką xika' yą'vį.
18 Tę sąvą tę ndikún xatą' ñą nį sąnia'á įįn tį'vį tę nąni' epicúreos xiin' sąvą tę ndikún xatą' ñą nį sąnia'á įįn tį'vį tę nąni' estoicos ndii, nį kąnį ta'an' rą kuento xiin' Pablo. Tę nį ka'ąn sąvą tę jąąn' ndii:

—¿Yǫǫ nduu' tų ą sania'á tę ka'án saka kaą'? —nį kachį rą.

Tę sąvą tųkų rą nį ka'ąn ndii:

—Kuain' tę ka'án ndǫsǫ' xa'ą' įngą nuų' ndiosí nduu' rą —nį kachį rą.

Nį ka'ąn tę jąąn' ñą jąąn' sąkan' ñą nį ka'ąn ndǫsǫ' Pablo tų'ųn vą'ą nuų' rą xa'ą' Jesús, xiin' xa'ą' ñą nątįąkų ę' kiį' kųvį ę'.
19 Sąkan' tę nį xąką tę jąąn' Pablo tę kua'ąn rą xiin' rą įįn xaan' mii' nakayá tę xini tuní mii' nani' ą Areópago, tę nį ndątu'ųn' ñą'a' rą ndii:

—¿Ñáá kųvį sąnia'á ųn' ndu'ų xa'ą' ñą xąa' ñą ka'án ndǫsǫ' ųn' jąąn'?
20 Kuąchį ndii ñą siin' tų ka'án ųn' xtuu ndų, sąkan' na kuni kųndąnį ndų ndęę xa'ą' ka'án ą —nį kachį rą.
21 Sąkan' ñą sąkuu' nę ndiee' ñųų jąąn' xiin' nę tuku', nę ndiee' tų įkan' ndii, xą nuų' ndatu'un' nįą uun xini sǫ'ǫ nįą xa'ą' ndee ką ñą tuu nįą nduu' ñą xąa' nuų' nįą.
22 Sąkan' tę nį xįkuiįn ndįchį Pablo mą'in' vį'ę Areópago jąąn', tę nį ka'ąn rą ndii:

—Ndo'ó, nę ndiee' ñųų Atenas yo'o' ndii, xą kundanį yu'ų ñą tiin' ka'nu' vą ndo'ó ñą kandixa' ndǫ'.
23 Sąkan' ñą kiį' nį xka'ndįą į yą'yą ñųų ndǫ' mii' ita' yųkun' kuali' mii' xaka'nu' ndǫ' kua'ą' vą ñą kandixa' ndǫ' jąąn' ndii, nį xini tų į iin' įįn yųkun' lulu mii' yosǫ' įįn yų'u' ñą ka'án ndii: "Xa'ą' Ndiosí ñą kǫǫ' xiní." Sąkan' yosǫ' ą. Sųų xa'ą' Ndiosí, ñą xaka'nu' ndǫ' jąąn' teę' ndee xïní ndǫ' ą, kuąxį yu'ų ka'án ndǫsǫ' į nuų' ndǫ' vįtįn.
24 'Ña jąąn' nduu' ñą nį xą'ą įįn yivį' tę sąkan' tų sąkuu' ñą yoo nuų' ñų'u' įįn yivį', xa'ą' ą jąąn' na sųvį ą nduu' xtǫ'ǫ ndįvi' xiin' ñų'u' įįn yivį'. Tę ndü'ų' ą ndęę įįn yųkun' ñą xa'a ndą'a' tę yivį',
25 nį ndęę kǫǫ' tų ndęę įįn ę' kųvį chįndįęe' ñą'a' ndęę naa kumi' ę' įįn ñą kuní nuų' ą. Sąkan' ñą kǫǫ' ą kuní xąchi' nuų' ą jąąn', süų' jąąn' ndii mįį' ą taxi' kivį' ñųų sąkuu' ę', xiin' ñą na'in' tachį' ę', xiin' sąkuu' ñą kuní nuų' ę'.
26 Tę xiin' įįn ndąą' tę yivį' nį xą'ą Ndiosí sąkuu' nuų' nę yivį' įįn yivį', tę kųndįęę į'įn nę jąąn' kąnii' įįn yivį'. Tę kiį' tïą'an kǫǫ ndęę įįn ę' ndii, nį ndoǫ ą kuento ąmąą xiin' mii' kųndįęę ę',
27 tę nąndųku' ñą'a' sąkuu' ę', teę' ndee nąndųku' nianí ñą'a' ę' ndii, nąį'in ñą'a' ę', sąkan' ñą xïka' yoo ą nuų' į'įn ę'.
28 Kuąchį ndii sųvį ą xaa' sąkan' tę tiaku ę', xiin' ñą xiko' kuiín ę', xiin' ñą yoo ę'. Naa nį ka'ąn sąvą tę įchi' ndo'ó, tę nį kę'į kuento ndątųn' kua'ąn ndii: "Si'ę Ndiosí nduu' ę'", nį kachį rą.
29 'Tę xa'ą' ą ña si'ę Ndiosí nduu' ę' ndii, vä'ą kąnįnį ę' ña nduu' Ndiosí ndęę naa ña xa'a ndą'a' tę yivį' xiin' oro, xiin' plata, xiin' yuų' sąą xanini mįį' rą.
30 Tę Ndiosí ndii, nï ka'ąn kuąchį ą xiin' nę yivį' xa'ą' ña nąą' nį kųų nįą xtą'an'. Ndisų vįtįn ndii, ka'án chuun' ą xiin' sąkuu' yoo', nę ndiee' kąnii' įįn yivį', ña nąmą ę' nimá ę' xa'ą' kuąchį ę' tę sąą ę' ña kuní ą.
31 Sąkan' ña xą nį chįndu'ų' ą įįn kivį' ña sąna'má ndąku ą sąkuu' nę yivį' xa'ą' kuąchį nįą. Tę sąą ą ña jąąn' xiin' ndą'a' įįn tę yivį', tę xą nį sąkuiso' chuun' ą xa'ą' chųųn jąąn'. Tę nį nia'ą ą nuų' sąkuu' ę' xa'ą' ña jąąn', sąkan' ña nį sąnątiaku ña'a' ą —nį kachį Pablo.
32 Tę kiį' nį xįnį sǫ'ǫ nę yivį' jąąn' ña natiaku nę xi'í ndii, sąvą nįą nį xąndį'į xiin' Pablo, tę sąvą tųkų nįą nį ka'ąn ndii:

—Ingą kivį' kuni kųnį sǫ'ǫ ką ndų xa'ą' ña ka'án ųn' kaą' —nį kachį nįą.
33 Sąkan' tę nį kętą Pablo tęin nę yivį' jąąn' kua'ąn rą.
34 Tę sąvą nę yivį' jąąn' ndii, nį nątįin nįą tų'ųn vą'ą xa'ą' Jesús ña sania'á Pablo, tę nį nduįin nįą xiin' rą. Tę tęin nę jąąn' ka'nį įįn tę nąni' Dionisio, įįn tę xa'ndia

chuun' xa'ą' Areópago jąąn' nduu' tų tę jąąn'. Tę ka'nį tų įin ña'a' nąni' Dámaris, xiin' įngą ką nę yivį' įkan'.

18

Sǫ'ǫ nį xąą ą kįį' xika' Pablo ñųų Corinto

1 Tę kįį' nį ndį'į ña jąąn' ndii, nį kętą Pablo ñųų Atenas jąąn' tę kua'ąn rą ñųų ka'nu' ña nąni' Corinto.
2 Tę įkan' nį xįnį ta'an' rą xiin' įin tę judío tę nąni' Aquila, tę nį tuvį ñų'u' Ponto. Sakąn' ndia'vi' kivį' kua'ąn ña nį kįęę tę jąąn' ñų'u' Italia, tę nį xaą rą ñųų Corinto jąąn' xiin' ña si'i rą Priscila. Sąkan' ña Claudio, tę xa'ndia chuun' kuu' nųu' Roma, nį ka'ąn chuun' ña kįęę sąkuu' nę judío ñųų jąąn'. Tę nį nduįin Pablo xiin' nįą.
3 Tę xa'ą' ą ña įin ndąą' nuų' chųųn xaa' Pablo xiin' Aquila jąąn' ndii, nį ndoǫ rą ndu'ų' rą xiin' nįą, tę sąchuun' inga' rą xiin' nįą, sąkan' ña nę xa'a vį'ę totǫ nduu' nįą.
4 Tę sąą kivį' sábado, ña xinąndieę' nę judío ndii, nį xa'ąn Pablo vį'ę mii' nakayá nįą, tę nį ndątu'un' rą xiin' nįą, xiin' nę griego xa'ą' Jesús tę įnį nįą kųnį nįą ą.
5 Tę kįį' nį xąą Silas xiin' Timoteo ñųų Corinto jąąn', ña nį kįęę rą ndęę ñų'u' Macedonia ndii, ndee xą nuų' tų'ųn vą'ą xa'ą' Jesús ka'án ndǫsǫ' Pablo, tę ndiee' yų'u' rą nuų' nę judío jąąn' ña sųvį ą nduu' Cristo, ña nį tį'vi' Ndiosí sąkakú yoo'.
6 Tę ndii, xa'ą' ą ña xikuita'nú nę judío jąąn' nuų' tų'ųn vą'ą ña ka'án ndǫsǫ' Pablo, tę kanįą'a tų nįą xiin' rą ndii, nį kįsį rą totǫ rą ka'án rą ndii:
—Xą kuenta mįi' ndǫ' nduu' ña kųndǫ'ǫ ndǫ' xa'ą' kuąchį ndǫ' nuų' Ndiosí, kǫǫ' kuąchį kumi' ką yu'ų xa'ą' ña jąąn'. Tę ndęę vįtįn ndii, nuų' nę tuku' ku'ųn ka'ąn ndǫsǫ' į tų'ųn vą'ą —nį kachį rą.
7 Sąkan' tę nį kętą Pablo mii' nakayá nę judío jąąn' tę kua'ąn rą vį'ę įin tę nąni' Justo. Tę jąąn' ndii, xito' ka'nu' rą Ndiosí, tę iin' vį'ę rą yątįn xįįn' vį'ę mii' nakayá nę judío jąąn'.
8 Tę Crispo, tę kuu' nųu' tįxįn vį'ę mii' nakayá nę judío jąąn' ndii, nį įnį rą xini rą xtǫ'ǫ ę' Jesús, tę sąkan' tų sąkuu' nę ndiee' vį'ę rą. Tę ki'in' tųkų nę ñųų Corinto jąąn', kįį' nį xįnį sǫ'ǫ nįą ña nį ka'ąn ndǫsǫ' Pablo ndii, nį įnį nįą xini nįą xtǫ'ǫ ę' Jesús, tę nį chįchį nįą kuenta ą.
9 Sąkan' tę nį sątuví xiin' mii' xtǫ'ǫ ę' Jesús nuų' Pablo ñųu, tę nį ka'ąn ą xiin' rą ndii:
—Kuän yi'vi ųn' ka'án ndǫsǫ' ųn' xa'ą' į, ka'ąn na ka'án ųn', tę vįkuiįn ųn'.
10 Kuąchį ndii yoo į xiin' ųn', tę köǫ' ndęę įin nę yivį' kųvį tįįn yo'ó tę sątųxu'ví nįą yo'ó, sąkan' ña yoo kua'ą' nę nduu' kuenta į ñųų yo'o' —nį kachį ą xiin' rą.
11 Sąkan' na nį ndoǫ rą įkan' įin kuiyą yosǫ' sąvą sania'á rą nę ñųų Corinto jąąn' tų'ųn Ndiosí.
12 Ndisų kįį' nį nduų Galión tę xa'ndia chuun' kuu' nųu' nuų' ñų'u' Acaya jąąn' ndii, nį nąkątą sąvą nę judío kuento nįą, tę nį tįįn nįą Pablo, tę nį xan ndįąką ña'a' nįą vį'ę mii' xa'nú tę yivį' kuąchį
13 ka'án nįą ndii:
—Tę yǫ'ǫ' ndii, tianų' rą nę yivį' tę sąka'nu' nįą Ndiosí ña näkuitá xiin' ña ka'án tų'ųn ndęi' ndų —nį kachį nįą.
14 Tę kįį' xą xito' ka'ąn Pablo xa'ą' rą ndii, nį ka'ąn Galión xiin' nę jąąn' ndii:
—Naa' sąkan' tę yoo xną'ą įin kuąchį vięę, uun įin ña nįą'a ña nį xąą tę yo'o' ndii, kųnį sǫ'ǫ į ña ka'án ndǫ', nę judío.
15 Ndisų naa' kani' ta'an' ndǫ' xa'ą' kuento kuįtį', xiin' xa'ą' ña kandixa' ndǫ', xiin' xa'ą' tų'ųn ndęi' mįi' ndǫ' ndii, küni kųndųų yu'ų tę xa'nú kuąchį xa'ą' ña jąąn'. Sąkan' na kuii' ñaą' mįi' ndǫ' xiní sąą sąą ndǫ' xiin' ą —nį kachį rą.
16 Sąkan' tę nį tąvą' rą nę jąąn' vį'ę mii' xa'nú rą kuąchį jąąn'.
17 Tę nį tįįn sąkuu' nę jąąn' Sóstenes, tę kuu' nųu' tįxįn vį'ę mii' nakayá nįą, tę nį kųtun' ña'a' nįą nuų' ą mii' xa'nú Galión kuąchį jąąn'. Ndisų tę jąąn' ndii, nï xąą rą kuenta kuu' vį' nę jąąn'.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kįį' nį nąndįko' Pablo ñųų Antioquía

18 Tę nį ndoǫ ką Pablo ñųų Corinto jąąn' kua'ą' kivį'. Ndį'į jąąn', tę nį ndęi' rą nę įnį xini Jesús, nę ndiee' įkan', tę ku'ųn rą ñų'u' Siria. Tę kua'ąn tų Aquila xiin' Priscila xiin' rą. Tę ñųų Cencrea mii' kį'įn nįą tundǫo', tun' kua'ąn nįą jąąn', nį kįeę

ti'e' xíni' Pablo jąąn', sąkan' ña xą nį tąxį rą kuento rą nuų' Ndiosí.

19 Tę kiį' nį xaą nįą ñųų Éfeso ndii, nį nąkǫǫ Pablo Aquila xiin' Priscila ñųų jąąn'. Tę kua'ą́n rą vį'ę mii' nakayá nę judío, tę nį ndątu'un' rą xiin' nę nakayá ịkan'.

20 Tę nį ka'ą́n nda'vi nę jąąn' xiin' rą ña ndoǫ ką rą xiin' nįą ndia'vi' kivį', ndisų nï xịịn rą,

21 süų' jąąn' ndii nį ndęi' ña'a' rą ka'án rą xiin' nįą ndii:

—Kịxịn ndi'ę' tų́kų ị yo'o' naa' sąkan' kuní Ndiosí —nį kachį rą.

Tę nį kį'ịn rą tundǫo' ñųų Éfeso jąąn', tę nį kętą rą kua'ą́n rą.

22 Tę kiį' nį xąą rą ñųų Cesarea ndii, nį kętą rą tundǫo' jąąn', tę nį kąą rą ñųų Jerusalén, tę kua'ą́n nąkuątų rą nę nduu' kuenta Jesús. Ịkan' tę nį nąkaą' rą ñųų Antioquía.

23 Tę ñųų Antioquía jąąn' nį ndoǫ Pablo ndia'vi' kivį', ịkan' tę nį kętą rą kua'ą́n rą ị'ịn ñųų ña ñu'u' nuų' ñų'u' Galacia xiin' nuų' ñų'u' Frigia nakata' nį'ị rą nę nduu' kuenta Jesús nuų' ịchi' ą.

Ka'án ndǫsǫ' Apolos xa'ą' Jesús ñųų Éfeso

24 Tę kivį' jąąn' nį xaą ịịn tę judío, tę nąni' Apolos, ñųų Éfeso, tę jąąn' ndii, ñųų Alejandría nį kịęę rą, tę chųųn vą rą xiin' ña ka'án ndǫsǫ' rą, tę xiní vą tų rą sąą yoo ña yosǫ' nuų' tųtų Ndiosí.

25 Tę jąąn' ndii, nį sąkuaąn ndi'ị tų rą xa'ą' ịchi' xtǫ'ǫ ę' Jesús. Tę xiin' ịịn kąnii' nimá rą ka'án ndǫsǫ' rą, tę ndąku vą sania'á tų rą xa'ą' Jesús, teę' ndee xa'ą' ña nį sąkuchi' Juan nę yivį' kuenta ña nama' nįą nimá kuịtị' nįą xiní rą.

26 Tę nį xą'a' rą ka'án ndǫsǫ' ndịtụnị rą vį'ę mii' nakayá nę judío. Ndisų kiį' nį xịnį sǫ'ǫ Aquila xiin' Priscila ña nį ka'ą́n rą jąąn' ndii, nį xąką ña'a' nįą mii' kǫ̈ǫ' yoo, tę nį sąnąkuachi' ndi'ị ką nįą ịchi' Ndiosí nuų' rą.

27 Tę xa'ą' ą ña kuni ku'ụn Apolos jąąn' nuų' ñų'u' Acaya ndii, nį xąndịęni ña'a' nę nakayá xa'ą' Jesús, nę ñųų Éfeso jąąn', tę nį kę'ị nįą ịịn tųtų nuų' nę nakayá xa'ą' Jesús, nę ndiee' ñų'u' Acaya jąąn', ña nątịịn va'ą nįą tę jąąn'. Tę kiį' nį xąą Apolos ịkan' ndii, nį chịndịęe' kua'ą' rą nę yivį', nę nį ịnį xini Jesús nį xąą Ndiosí xa'ą' ą ña ndanį mịi' ña'a' ą.

28 Sąkan' sụų ndịęe' vą nį sąndoó kui'e rą nę judío, nę ïnį xini Jesús, mii' chitu' kaa'. Tę xiin' ña yosǫ' nuų' tųtų Ndiosí nį nia'ą rą nę jąąn' ña Jesús nduu' Cristo, ña nį tị'vi' Ndiosí sąkakú yoo'.

19

Sǫ'ǫ nį xąą ą kiį' xika' Pablo ñųų Éfeso

1 Ndu'ų' ką Apolos ñųų Corinto jąąn', tę Pablo ndii, xą ndị'ị nį xịnu'nį rą kąnii' tęin ịku', tę xą nį xąą rą ndęę ñųų Éfeso. Tę ịkan' nį xịnį ta'an' rą xiin' sąvą tę ndikún ịchi' Jesús.

2 Tę nį ndątu'ụn' ña'a' rą ndii:

—¿Ñáá nį nątịịn ndǫ' Espíritu Santo kiį' nį xą'a' ịnį ndǫ' xini ndǫ' Jesús? —nį kachį rą.

Tę nį nąkuịịn tę jąąn' ndii:

—Nį ndęę tïą'an kụnị sǫ'ǫ ndų naa' yoo ịịn Espíritu Santo —nį kachį rą.

3 Tę nį ndątu'ụn' tukuu' ña'a' Pablo ndii:

—¿Ndee nuų' ña chichi' nį nątịịn ndo'ó na sąkan'? —nį kachį rą.

Tę nį nąkuịịn tę jąąn' ndii:

—Ña chichi', ña nį sąnia'á Juan kuịtị', nį nątịịn ndų —nį kachį rą.

4 Tę nį ka'ą́n ką Pablo xiin' rą ndii:

—Ña nį chịchį ña nį sąnia'á Juan jąąn' ndii, kuenta ña nama' ę' nimá ę' xa'ą' kuąchį ña xaa' ę' kuịtị' nduu' ą. Tę nį ka'ą́n tų rą xiin' nę yivį' ña ịnį nįą kụnị nįą ña kuąxį xatą' rą, tę ña jąąn' nduu' Jesús, nį kachį rą —nį kachį Pablo.

5 Tę kiį' nį xịnį sǫ'ǫ rą ña jąąn' ndii, nį chịchį rą kuenta xtǫ'ǫ ę' Jesús.

6 Tę kiį' nį tondịą ndą'a' ña'a' Pablo ndii, nį xịkui'nų Espíritu Santo sąkuu' tę jąąn', tę nį xą'a' ka'án rą tų'ụn ña xïní rą, tę nį ka'ą́n tiakú tų rą.

7 Tę ña sąkuu' tę yivį' jąąn' ndii, uxį uvį ta'an kuu' rą.

8 Tę nii' unį ta'an yoǫ' nį xa'ą́n Pablo vį'ę mii' nakayá tę judío ñųų jąąn', tę nį ndątu'un' ndịęni rą xiin' tę jąąn', tę nį xiką rą sąkąndixa' ña'a' rą ña ką'ndịą chuun' Ndiosí nimá tę jąąn'.

9 Ndisų kua'ą' vą tę jąąn' nį xąxįį nimá, tę nuų' chitu' nį kąnįą'a rą xa'ą' įchi' xąa' ña ka'án ndǫsǫ' Pablo jąąn'. Sąkan' na nį kųxįǫǫ rą nuų' tę jąąn', tę nį nąką siin' rą tę įnį xini Jesús, tę kua'ąn rą xiin' tę jąąn' vį'ę mii' sania'á įin tę nąni' Tiranno. Tę sąą kivį' nį ndątu'un' ndi'į rą xiin' tę jąąn' įkan'.

10 Tę sąkan' nį xąą rą nii' uvį kuiyą. Sąkan' na kuii' nį xįnį sǫ'ǫ sąkuu' nę ndiee' nuų' ñų'u' Asia jąąn' tų'ųn vą'ą xa'ą' xtǫ'ǫ ę' Jesús, nę judío xiin' nę griego.

11 Tę xiin' ña ndįęe' Ndiosí nį xąą Pablo ki'in' chųųn ka'nu' koo' chukuu'.

12 Tę ndęę pein rą xiin' totǫ taa' nuų' rą nį kį'įn nę yivį', tę kua'ąn nįą xiin' ą mii' ndiee' nę kuni kųvį, tę nį ndą'ą nįą nuų' kui'ę ña ndo'o' nįą. Tę sąkan' tų nį kįęę ña ndįvą'ą nimá nįą.

13 Ndisų sąvą tę judío, tę xika' yą'yą tavą' ña ndįvą'ą nimá nę yivį' ndii, nį xąą na rą ña nduxą' ña tąvą' rą ña ndįvą'ą nimá nę yivį' xiin' ña ndįęe' xtǫ'ǫ ę' Jesús ka'án rą ndii:

—Xiin' ña ndįęę' Jesús, ña ka'án ndǫsǫ' Pablo xa'ą', ka'án chuun' ndų xiin' ndǫ'. Kua'an kįęę ndǫ' —nį kachį rą.

14 Tę xaa' ña jąąn' ndii, tę uxą ta'an si'ę įin sutų ka'nu' judío, tę nį nąni' Esceva, nduu' rą.

15 Ndisų nį ka'ąn ña ndįvą'ą jąąn' xiin' rą ndii:

—Jesús ndii, xiní ña'a' į, tę xiní tų į yǫǫ nduu' Pablo. Ndisų ndo'ó ndii, ¿yǫǫ nduu' ndǫ' na ka'ąn ndǫ' ña jąąn'? —nį kachį ą.

16 Xą sąkan' nį, tę nį xįkǫsǫ' ndi'i' ña'a' tę yivį', tę naá ña ndįvą'ą nimá jąąn', tę nį kąnando ña'a' rą. Tę mįi' vą nį kųų rą xiin' tę jąąn', ndęę nį xįnų įin' vichi' ti'e' sąkuu' rą vį'ę jąąn', tę nį tųxu'ví xąvą'ą tų rą.

17 Tę kiį' nį xįnį sąkuu' nę ndiee' ñųų Éfeso kuento xa'ą' ña jąąn', nę judío xiin' nę griego ndii, nį yį'vi xąvą'ą nįą. Tę nį xįtǫ ka'nu' vą nįą ña ndįęę' xtǫ'ǫ ę' Jesús mii' ką.

18 Tę kua'ą' vą tų nę sąkan' nį xą'a' įnį xini Jesús ndii, kuąxį nįą na'má nįą kuąchį nįą xa'ą' ña nįą'a ña xaa' nįą.

19 Tę kua'ą' nę nį xąą ña tų'vą ndii, nį ndąsąįin nįą sąkuu' tųtų mii' yosǫ' tų'ųn tų'vą jąąn', tę nį xą'mį nįą ą nuų' sąkuu' nę yivį'. Tę kiį' nį nątavą' nįą kuenta xa'ą' yą'vį tųtų jąąn' ndii, nį kętą ą uvį xįkǫ uxį mií xų'un' yuų' plata xa'ą' sąkuu' ą.

20 Xa'ą' ą jąąn' na sǫ'ǫ ndįęe' ką kikú tų'ųn vą'ą xa'ą' xtǫ'ǫ ę' Jesús, tę kua'ą' ką tų nę yivį' įnį xini ą. Sąkan' ña xini nįą ña kumi' ą kua'ą' ña ndįęę'.

21 Kiį' ndį'į nį xka'ndįą sąkuu' ña nį yoǫ jąąn' ndii, nį ka'ąn Pablo xiin' nimá rą ña ku'ųn rą ñųų Jerusalén kiį' ndį'į xka'ndįą rą ñų'u' Macedonia xiin' ñų'u' Acaya. Tę nį ka'ąn tų rą ndii:

—Kiį' ndį'į sąą į ña jąąn' ndii, kuní ą ku'ųn tų į ñųų Roma —kachi rą.

22 Tę nį tį'vi' rą uvį ta'an tę xachuun' inga' xiin' rą ñų'u' Macedonia, Timoteo xiin' Erasto. Tę mįi' rą ndii, nį ndoǫ rą ñų'u' Asia jąąn' ndia'vi' ką kivį'.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kiį' nį ka'ąn ndǫsǫ' Pablo ñųų Éfeso

23 Tę sąvą nį kiį' sąkan' nį xą'a' xi'é kua'ą' nę ñųų jąąn' xini nįą įchi' xąa' ña ka'án xa'ą' Jesús.

24 Kuąchį ndii nį yoǫ įin tę xachuun' xiin' plata ñųų jąąn' tę nąni' Demetrio. Tę jąąn' ndii, xa'a rą yųkun' kuali' kuenta ndiosí Diana. Tę kua'ą' vą xų'un' nį kąnando tę xachuun' nuų' rą xa'ą' ña jąąn'.

25 Xa'ą' ą jąąn' na nį nąkąyą rą tę jąąn' xiin' tųkų tę xaa' tų naa chųųn jąąn', tę nį ka'ąn rą xiin' tę jąąn' ndii:

—Ndo'ó, tę xaa' tų chųųn yo'o' ndii, xiní ndǫ' ña ña kaą' tiaku ę'.

26 Ndisų xą xiní ę', tę xą xini tų ę' kuento ña süų' ñųų Éfeso yǫ'ǫ' kuįtį' xą nį sąkąndixa' Pablo jąąn' kua'ą' nę yivį' xiin' ña sania'á rą, süų' jąąn' ndii yatin' kąnii' nuų' ñų'u' Asia. Tę ka'án rą ña ña xa'a ndą'a' ę' ndii, süų' ndiosí nduu' ą.

27 Tę süų' chųųn ña xaa' kuįtį' ę' įyǫ ndǫñu'u', süų' jąąn' ndii ndee vį'ę mii' xaka'nu' sąkuu' yoo' ndiosí chię Diana įyǫ ndǫñu'u'. Tę sąkan' ndǫñu'u' ña xaka'nu' ña'a' sąkuu' nę ndiee' ñų'u' Asia xiin' nę ndiee' kąnii' įin yivį' —nį kachį rą.

28 Tę kiį' nį xįnį sǫ'ǫ rą ña jąąn' ndii, nį nąsaą' xąvą'ą rą, tę nį kuąa' ti'e' rą ka'án rą ndii:

—Ña' ka'nu' nduu' ndiosí yoo' Diana, nę ñųų Éfeso —kachi rą.
29 Tę iin kanį' tiǫ', tę nį sąnąą xíni' nę yivį' kąnii' ñųų jąąn', tę nį tiin nią Gayo xiin' Aristarco. Tę jąąn' ndii, ñų'u' Macedonia nį kįęę rą, tę ndiaka' ta'an' rą xiin' Pablo. Ikan' tę nį ki'vį sąkan' mǫto nią vį'ę ñųų mii' nakayá nę yivį' ndiaka' nią uvį sąa' tę jąąn'.
30 Tę Pablo ndii, nį kunį rą ku'ųn rą mii' nį nąkayą nę ñųų jąąn', ndisų nį tąxį nę nakayá xa'ą' Jesús xiin' rą ña ku'ųn rą.
31 Tę sąkan' tų sąvą tę xa'ndia chuun' nuų' ñų'u' Asia jąąn', tę xiní ta'an' xiin' Pablo ndii, nį tį'vi' rą tų'ųn ka'án nda'vi rą ña kü'ųn rą vį'ę ñųų jąąn'.
32 Tę nę yivį', nę nį nąkayą vį'ę ñųų jąąn' ndii, näkuitá xąchi' kuento nią, sąvą nią ka'án xa'ą' iin ña'ą, tę tųkų nią ka'án xa'ą' tųkų ą. Tę yatin' sąkuu' nią xïní ndęę xa'ą' nį nduiin nią ikan'.
33 Tę sąvą nę judío, nę ka'nį tęin nę kua'ą' jąąn' ndii, nį chindą'a' nią iin tę nąni' Alejandro tę ka'ąn rą xiin' nę kua'ą' jąąn'. Sąkan' tę nį kątąnį ndą'a' tę jąąn' nuų' nią ña kǫǫ taxin' yų'u' nią, tę nį kunį rą ka'ąn rą xa'ą' nę judío nuų' nią.
34 Ndisų kiį' nį xinį nią ña tę judío nduu' tų mįi' rą ndii, nį xą'a' kuaa' sąkuu' nią, tę sąkan' nį xąą nią yatin' uvį ta'an hora ka'án nią ndii:

—Ña' ka'nu' vą nduu' ndiosí yoo' Diana, nę ñųų Éfeso —nį kachį nią.
35 Tę kiį' nį sąin kuiín ña'a' tę kuu' ka'nu' nuų' ñųų jąąn', sąkan' tę nį ka'ąn rą xiin' nią ndii:

—Ndo'ó, nę ñųų Éfeso, sąkuu' nę yivį' iin yivį' xiní ña yoo', nę ndiee' ñųų Éfeso, nduu' nę kumi' kuenta ña xito' ę' yųkun' ndiosí ka'nu' Diana xiin' ña niania' a', ña nį nųų ndivi'.
36 Tę xą'a' ą ña ña ndąku xnąą nduu' ña jąąn' ndii, kųndięę taxin' ndǫ', tę säą ndǫ' ndęę iin ña'ą xiin' tų'ųn kui'ę.
37 Sąkan' ña tę yivį', tę nį kixin ndiąką ndǫ' yo'o' ndii, kǫǫ' ą nį xąkui'na' rą yųkun' ę' nį ndęę nï kąnią'a tų rą xa'ą' ndiosí ę' jąąn'.
38 Sąkan' na kuii' naa' yoo iin ña kuni chindu'ų' Demetrio kuąchį xa'ą' uun tę xachuun' xiin' rą ndii, xą yǫǫ vį'ę mii' xa'nú tę yivį' kuąchį. Ikan' yoo tę xa'nú kuąchį. Ikan' kųvį ku'ųn chįndu'ų' rą kuąchį xa'ą' ta'an' rą.
39 Tę naa' yoo ingą ką xa'ą' kuni ka'ąn kuąchį ndǫ' ndii, kiį' kǫǫ junta ka'nu', tę ndoǫ ę' kuento xa'ą' ña jąąn' sąą ka'án chuun' tų'ųn ndęi' ę'.
40 Kuąchį ndii, xa'ą' ña nį nąkųchi ę' vįtin ndii, iyǫ tiin kuąchį nę yivį' yoo' nuų' tę xa'ndia chuun' ka'nu' ña xïin' ą kųndięę taxin' ę'. Sąkan' ña kǫǫ' ndęę iin ña kųvį ka'ąn ę' xa'ą' ę' naa' ndątu'ųn' tę jąąn' yoo' ndęę xa'ą' nį xąą ę' sąkan' —nį kachį rą.
41 Tę kiį' ndį'į nį ka'ąn rą ña jąąn' ndii, nį sąndutíá rą nę jąąn' vį'ę jąąn'.

20

Sǫ'ǫ nį xąą ą kiį' xika' Pablo ñų'u' Macedonia xiin' ñų'u' Grecia

1 Tę kiį' nį xikuiin ña nį nąkųchi nę kua'ą' jąąn' ndii, nį nąkąyą Pablo nę inį xini Jesús ndiee' ñųų Éfeso jąąn', tę nį xąndięni ña'a' rą. Ndį'į jąąn', tę nį ndęi' ña'a' rą, tę nį kętą rą kua'ąn rą ñų'u' Macedonia.
2 Tę kiį' ndį'į nį xka'ndią rą ñų'u' jąąn' xandieni kua'ą' rą nę inį xini Jesús ndiee' ikan' xiin' ña ka'án rą ndii, sąkan' vį' tę nį xąą rą ñų'u' Grecia.
3 Tę nį ndoǫ rą ikan' unį ta'an yoǫ'. Tę kiį' xą xito' kį'in rą tundǫo', tę ku'ųn rą ñų'u' Siria ndii, nį xinį rą kuento ña nį ndątu'un' tuní nę judío ña kąnį' ña'a' nią. Sąkan' na kuii' ndęę chaa' ką nį kunį rą nąndiko' xa'a' rą nuų' ñų'u' Macedonia.
4 Tę nį xa'ąn ki'in' tę yivį' xiin' rą. Iin rą nąni' Sópater, tę nį kįęę ñųų Berea, tę ingą rą nąni' Aristarco xiin' ingą tę nąni' Segundo. Tę ñųų Tesalónica nduu' uvį sąa' tę jąąn'. Tę ingą rą nąni' Gayo, tę nį kįęę ñųų Derbe xiin' ingą tę nąni' Timoteo. Tę ingą rą nąni' Tíquico xiin' ingą tę nąni' Trófimo. Tę ñų'u' Asia nduu' uvį sąa' tę jąąn'.
5 Tę jąąn' ndii, nį kį'in ichi' rą, tę nį ndiatų rą ndu'ų ñųų Troas.
6 Tę kiį' nį ndį'į vįko' kuenta ña xixi' nę judío xitą' vą'ą ña kǫǫ' yųchi' levadura saká xiin' ndii, nį kįęę ndų ñųų Filipos, tę nį kǫ'nį ndų iin tundǫo' tę kua'ąn ndų. Tę u'ųn ta'an kivį' nį ya'ą, tę nį xąą ndų

ñụụ Troas jạạn' mii' ndiatu' tẹ jạạn' ndụ. Tẹ nị ndoọ ndụ ịkan' uxạ ta'an kivị'.

Soọ'ọ nị xạạ ạ kịị' nị ka'ạn ndọsọ' Pablo ñụụ Troas, tẹ nị ndẹị' ta'an' rạ xiin' nẹ yivị' ịkan'

7 Tẹ kivị' nụu' xa'ạ' xịmana ndii, nị nạkayạ ndụ tẹ kụxị ndụ ña xaxị' xạkuaạ' kuenta ña nị xịxị Jesús. Tẹ xa'ạ' ạ ña kitụ' tụkụ kivị' kịẹẹ ndụ tẹ ku'ụn ndụ ndii, nị sania'á Pablo nẹ ịnị xini Jesús ndẹẹ nị kụụ na ñụu.

8 Tẹ cuarto vị'ẹ sukun mii' nị nạkayạ ndụ jạạn' ndii, nị yoọ kua'ạ' kạạ tuún tịxịn ạ.

9 Tẹ ịịn tẹ sạvạ, tẹ nạni' Eutico ndii, ndu'ụ' rạ yụ'u' ventana vị'ẹ jạạn' kuni kusụn xạvạ'ạ rạ. Tẹ xa'ạ' ạ ña nạ'a' vạ nị ka'ạn ndọsọ' Pablo na nị kạnando mạ'na tẹ jạạn'. Sạkan' na kuii' ndẹẹ piso ña unị mii' ndiee' ndụ jạạn' nị kịẹẹ rạ, tẹ nị nạmạ rạ ndienụ. Tẹ kịị' nị ndọnị'ị ña'a' nẹ yivị' ndii, xạ nị xi'ị rạ.

10 Sạkan' tẹ nị nụụ Pablo, tẹ nị nạkạnu' rạ xatạ' ñụ'u' nde'ị tẹ jạạn', tẹ nị nụmị rạ ạ. Tẹ nị ka'ạn rạ xiin' nẹ yivị' jạạn' ndii:

—Kụ̈ndị'nị ndọ' sạkan' ña xạ nị nạtịạkụ rạ —nị kachị rạ.

11 Ịkan' tẹ nị kạạ kạ Pablo cuarto jạạn', tẹ nị tạ'vi' rạ xitạ' vạ'ạ, tẹ nị xịxị ndụ ña xaxị' xạkuaạ' kuenta Jesús. Sạkan' tẹ nị nạkaạ kạ rạ nị ka'ạn ndọsọ' rạ ndẹẹ nị kitụ'. Sạkan' tẹ nị kịẹẹ ndụ kua'ạn ndụ.

12 Tẹ nị nạkạ tiaku nẹ yivị' tẹ sạvạ jạạn', tẹ kuan nu'ụ nịạ xiin' rạ, xa'ạ' ạ jạạn' na vạ'ạ xạvạ'ạ kuni nịạ.

Kua'ạn Pablo ñụụ Mileto

13 Tẹ ndu'ụ ndii, xị'nạ ndụ nị kị'ịn ịchi' kua'ạn ndụ, sạkan' na nị kọ'nị ndụ tundọo' tẹ ndiatu' ndụ Pablo ndẹẹ ñụụ Asón, sạkan' ña nị kunị rạ ku'ụn xa'a' rạ.

14 Tẹ kịị' nị nạta'an' ndụ xiin' rạ ñụụ Asón jạạn' ndii, nị ndi'vị rạ tundọo' tẹ kua'ạn sạkuu' ndụ ndẹẹ ñụụ Mitilene.

15 Tẹ tụkụ kivị' nị kịẹẹ ndụ ñụụ jạạn', tẹ nị xka'ndịạ ndụ nuụ' ñụ'u' Quío. Tẹ kịị' nị kitụ' ịngạ kạ kivị' ndii, nị xka'ndịạ ndụ yạtịn nuụ' ñụ'u' Samos. Tẹ ịngạ kạ kivị' ndii, nị xaạ ndụ ñụụ Trogilio. Tẹ tụkụ kivị' nị xaạ ndụ ndẹẹ ñụụ Mileto.

16 Sạkan' ña nị chịtuní Pablo ña xka'ndịạ xịọọ rạ ñụụ Éfeso, sạkan' ña nï kunị rạ kụụ kuachí rạ nuụ' ñụ'u' Asia. Kuạchị ndii ndi'nị rạ xaạ rạ ñụụ Jerusalén, tẹ naa' nị kụvị ndii, xạ ịkan' yoo rạ kịị' kọọ vịko' ka'nu' ña nạni' Pentecostés.

Kani kuento Pablo tẹ xito' nẹ nakayá xa'ạ' Jesús, nẹ ndiee' ñụụ Éfeso

17 Tẹ nị tị'vi' Pablo tẹ yivị' tẹ ka'ạn rạ xiin' tẹ xịxạ, tẹ xito' nẹ nduu' kuenta Jesús, nẹ ndiee' ñụụ Éfeso jạạn', tẹ kịxịn rạ ñụụ Mileto jạạn'.

18 Kịị' nị xạạ tẹ jạạn' ịkan', tẹ nị ka'ạn Pablo xiin' rạ ndii:

—Xiní ndo'ó sạạ nị xạchuun' ị sạkuu' kivị' kịị' nị ndu'ụ' ị xiin' ndọ' ndẹẹ kivị' nụu' kịị' nị xạạ ị nuụ' ñụ'u' Asia yo'o',

19 tẹ sạkuu' kivị' tụ nị xikạ nụụ ị nuụ' xtọ'ọ ẹ' xiin' sạkuu' ña nda'vi kuu' nimá ị, xiin' ña nị xitịạ tịkui nuụ' ị xa'ạ' ndo'ó, xiin' ña nị xạạ nẹ judío xiin' ị kịị' nị sạndo'o' nịạ yu'ụ.

20 Tẹ xiní ndo'ó ña sạkuu' ịchi' nị ka'ạn ị xiin' ndọ' xa'ạ' ña vạ'ạ mịi' ndọ', tẹ chịndịẹe' ạ ndo'ó. Tẹ nị sania'á ị ndo'ó tụ'ụn vạ'ạ nuụ' kua'ạ' nẹ yivị'. Tẹ sạkan' tụ nị xạạ ị vị'ẹ ị'ịn ndọ'.

21 Nị ka'ạn ndọsọ' ị nuụ' nẹ judío xiin' nuụ' nẹ tuku' ña nạmạ nịạ nimá nịạ xa'ạ' kuạchị nịạ tẹ sạạ nịạ ña kuní Ndiosí, tẹ ịnị nịạ kụnị nịạ xtọ'ọ ẹ' Jesucristo.

22 'Tẹ vịtịn ndii, ndịẹe' xaka' Espíritu Santo yu'ụ ña ku'ụn ị ñụụ Jerusalén, tẹ xïní ị ndẹẹ ña kụndọ'ọ ị ịkan'.

23 Tẹ ndii, xiní kuịtị' ị ña ị'ịn ñụụ mii' kua'ạn ị ndii, sakuni' Espíritu Santo jạạn' yu'ụ ña kụnaạ ị vị'ẹ kạạ, tẹ kọọ tụ ị kua'ạ' tụndo'ọ'.

24 Ndisụ nuụ' mịi' ị ndii, ndïaa ya'vi' xạchi' kivị' ñụụ ị. Süụ' jạạn' ndii ndiaa ya'vi' kạ ña sạxinú ị chụụn ña nị sạkuiso' chuun' xtọ'ọ ẹ' Jesús yu'ụ, ña ndiee' yụ'u' ị xa'ạ' tụ'ụn vạ'ạ, ña ka'án xa'ạ' ña ndanị mịi' Ndiosí yoo'.

25 'Tẹ vịtịn ndii, ka'án ị xiin' ndọ' ña xiní ị ña ndẹẹ ịịn ndo'ó, nẹ nị yoọ ị xiin' ka'án ndọsọ' ị xa'ạ' sạạ xa'ndia chuun' Ndiosí nimá ẹ' ndii, kụ̈nị kạ ndọ' nuụ' ị.

26 Ña jạạn' na kuii' ka'án kaxi' ị xiin' ndọ' kivị' vịtịn ña kọ̈ọ' kạ kuenta kumi' ị xa'ạ' ndọ'.

27 Kuạchị ndii nï nạkọọ sị'e ị nuụ' ndọ' ndẹẹ ịin ña kuní Ndiosí, süụ' jạạn' ndii nị ka'ạn ị sạkuu' ạ xiin' ndọ'.
28 'Xa'ạ' ạ jạạn' na kọtọ xiin' mịi' vạ ndọ', tẹ kọtọ vạ tụ ndọ' sạkuu' nẹ nduu' kuenta xtọ'ọ ẹ', nẹ nị tạxị Espíritu Santo kụndụụ ndọ' tẹ pạxto nuụ', tẹ kọtọ ña'a' ndọ', kuạchị ndii nị ndạsạndụụ ạ nẹ jạạn' kuenta ạ xiin' níí' si'ẹ mịi' ạ.
29 Sạkan' ña xiní yu'ụ ña kịị' ku'ụn ị ndii, kọ'nị tẹ yivị' tẹịn ndọ', tẹ kụụ rạ ndẹẹ naa lobo nịạ'a, ti' xika' kuni kạxị' mbẹẹ, sạkan' ña kạkạ rạ sạtívi' rạ nimá ndo'ó.
30 Tẹ tẹịn mịi' ndọ' kịẹẹ sạvạ tẹ ka'ạn tụn vixị, tẹ xịtạ' rạ nẹ ndikún ịchi' Jesús, tẹ kụndikụn nịạ xatạ' mịi' rạ.
31 Ña jạạn' na kuii' kạkạ ñu'u' ịnị vạ ndọ'. Tẹ nạkạ'an' vạ ndọ' ña nii' unị kuiyạ nï xịkuiịn ị ña saki'in' kuento ị ị'ịn ndọ'. Tẹ kua'ạ' vạ ịchi' ndii, ndẹẹ nị xạkụ ị.
32 'Tẹ vịtịn sanakua'a ị ndo'ó ndạ'a' Ndiosí xiin' ndạ'a' tụ'ụn ạ ña ka'án xa'ạ' ña ndanị mịi' ạ yoo'. Ña jạạn' kumi' ndịẹẹ' tẹ kụvị nạkạtạ nị'ị ạ yoo' nuụ' ịchi' ạ. Tẹ ña jạạn' tụ kụvị sạạ sạkan' tẹ nạtịịn na ndọ' xiin' ịngạ nẹ nduu' tụ ndịtịạ ạ ña xạ nị tạxị ạ kuento ạ xa'ạ' nuụ' ẹ'.
33 Kọ̈ọ' kivị' nị ndioọ' ịnị ị xa'ạ' ña'ạ ndẹẹ ịin ndọ', naa kuu' oro, plata uun totọ ndọ'.
34 Xiní ndo'ó ña nị xạchuun' ị xiin' ndạ'a' ị yo'o', tẹ nị kị'ịn ị ña nị kunị nuụ' ị xiin' ña nị kunị nuụ' tẹ ndiaka' ta'an' xiin' ị.
35 Tẹ xiin' ña nị xạạ ị jạạn' nị nia'ạ ị ndo'ó ña sạkan' kuní ạ sạchuun' u'vị ẹ' tẹ kụvị chịndịẹe' ẹ' nẹ natiín. Nạkạ'an' ẹ' ña nị ka'ạn xtọ'ọ ẹ' Jesús kịị' nị ka'ạn ạ ndii: "Sañu'u' kạ Ndiosí yoo' kịị' taxi' ẹ' ña'ạ tẹ sạkan' ña natiin' ẹ' ña jạạn'." Sạkan' nị kachị Jesús —nị kachị Pablo xiin' tẹ xịxạ jạạn'.
36 Tẹ kịị' ndị'ị nị ka'ạn rạ ña jạạn' ndii, nị xịkuiịn xiti' rạ xiin' sạkuu' tẹ xịxạ jạạn', tẹ nị ka'ạn sạkuu' rạ xiin' Ndiosí.
37 Ịkan' tẹ nị xạkụ ti'e' sạkuu' rạ xiin' Pablo, tẹ nị nụmị ña'a' rạ, tẹ nị chịto tụ rạ nuụ' tẹ jạạn'.
38 Sạkan' ña suchi' xạvạ'ạ ịnị tẹ jạạn' kọtọ kạ nị ka'ạn Pablo xiin' rạ ña kọ̈ọ' kivị' kạ kụnị nuụ' ta'an' rạ. Tẹ nị xa'ạn ndịạkạ ña'a' rạ ndẹẹ mii' iin' tundọo'.

21

Sọkua'ạn Pablo ñụụ Jerusalén

1 Tẹ kịị' ndị'ị nị ndẹi' ndụ tẹ jạạn' ndii, nị kọ'nị ndụ tundọo' tẹ kua'ạn ndạku ndụ ndẹẹ nuụ' ñụ'u' Cos. Tẹ tụkụ kivị' kua'ạn ndụ, tẹ nị xaạ ndụ ndẹẹ nuụ' ñụ'u' Rodas. Tẹ ịkan' nị kịẹẹ ndụ tẹ kua'ạn ndụ, tẹ nị xaạ ndụ ndẹẹ ñụụ Pátara.
2 Tẹ ñụụ Pátara jạạn' nị xịnị ndụ ịin tundọo', tun' kua'ạn ñụ'u' Fenicia. Tẹ nị kọ'nị ndụ tun' jạạn', tẹ nị kịẹẹ ndụ kua'ạn ndụ.
3 Tẹ kịị' kua'ạn ndụ ndii, nị xịnị ndụ kandu'ụ' ñụ'u' Chipre ndạ'a' ịtịn ndụ, tẹ kua'ạn ndạku ndụ ndẹẹ ñụ'u' Siria. Tẹ nị xa'ạn nụ' xiin' ndụ ñụụ Tiro, sạkan' ña ịkan' nị xka'ndịạ tẹ yivị' nạkọọ rạ ña'ạ, ña ñu'u' tịxịn tun' jạạn'. Sạkan' tẹ nị nụụ ndụ ịkan'.
4 Tẹ ịkan' nị xịnị ta'an' ndụ xiin' nẹ nduu' kuenta xtọ'ọ ẹ'. Tẹ nị ndoọ ndụ xiin' nẹ jạạn' uxạ ta'an kivị'. Tẹ nị sạkuni' Espíritu Santo nẹ jạạn' ña kụndọ'ọ Pablo, sạkan' na nị ka'ạn nịạ xiin' rạ ña kü'ụn rạ ñụụ Jerusalén.
5 Ndisụ kịị' nị sạxinú ndụ kivị' jạạn' ndii, nị kịẹẹ ndụ ñụụ jạạn' tẹ kua'ạn ndụ mii' nị ndoọ tundọo' jạạn'. Tẹ sạkuu' nẹ jạạn', tiaạ xiin' ña' si'i rạ xiin' si'ẹ nịạ ndii, nị xan ndịạkạ nịạ ndu'ụ yụ'u' mịnị nuụ' ñụụ jạạn'. Tẹ nị xịkuitạ xiti' sạkuu' ndụ yụ'u' mịnị jạạn', tẹ nị ka'ạn ndụ xiin' Ndiosí.
6 Ịkan' tẹ nị ndẹi' ña'a' ndụ, tẹ nị kọ'nị ndụ tundọo' jạạn' kua'ạn ndụ. Tẹ nẹ jạạn' ndii, nị nạndịko' nịạ vị'ẹ nịạ.
7 Tẹ ndu'ụ ndii, nị kịẹẹ ndụ ñụụ Tiro jạạn' tẹ kua'ạn kạ ndụ nuụ' mịnị ndẹẹ nị xaạ ndụ ñụụ Tolemaida. Tẹ ịkan' nị nạkuạtụ ta'an' ndụ xiin' nẹ nduu' kuenta Jesús, tẹ nị ndoọ ndụ xiin' nẹ jạạn' ịin ndạạ' kivị'.
8 Tẹ tụkụ kivị' nị kịẹẹ ndụ ịkan' tẹ kua'ạn ndụ, tẹ nị xaạ ndụ ñụụ Cesarea. Tẹ ịkan' nị xa'ạn ndụ vị'ẹ ịin tẹ ka'án ndọsọ' tụ'ụn vạ'ạ, tẹ nạni' Felipe. Tẹ jạạn' nduu' ịin tẹ uxạ ta'an tẹ nị chịndịẹe' tẹ ndạ'a' xa'ạ' Jesús, tẹ nị ndoọ ndụ vị'ẹ rạ jạạn'.
9 Tẹ jạạn' ndii, yoo kụmi' ta'an ña'a' si'ẹ rạ, tẹ nẹ jạạn' ndii, nẹ ndiee' ịin ndạạ' nduu' nịạ, tẹ nẹ ka'án tiakú tụ'ụn Ndiosí nduu' tụ nịạ.

10 Tẹ kiị' xạ kua'ạn ndia'vi' kivị' ndiee' ndụ ịkan' ndii, nị xạạ ịin tẹ nị kịẹẹ ñụ'u' Judea, tẹ ka'án tiakú tụ'ụn Ndiosí, tẹ nạni' Agabo.
11 Xạạ sọ'ọ rạ mii' ndiee' ndụ jạạn', tẹ nị kụyạtịn rạ nuụ' ndụ, tẹ nị kị'ịn rạ totọ ña tiín tọko' Pablo, tẹ nị sạtiín rạ ạ ndạ'a' rạ xiin' xa'ạ' rạ, tẹ nị ka'ạn rạ ndii:
—Ka'án Espíritu Santo xiin' ị ndii, sọ'ọ sạtiín tẹ judío ñụụ Jerusalén tẹ xiin' ña'ạ totọ yo'o'. Tẹ sạnạkua'a ña'a' rạ ndạ'a' nẹ tuku', kachi ạ —nị kachị rạ.
12 Tẹ kiị' nị xịnị sọ'ọ ndụ ña jạạn' ndii, ndu'ụ' xiin' nẹ ndiee' ịkan' ndii, nị ka'ạn nda'vi vạ ndụ xiin' Pablo ña kạạ rạ ñụụ Jerusalén.
13 Sạkan' tẹ nị ka'ạn rạ xiin' ndụ ndii:
—Kuạkụ kạ ndọ', sạkan' ña sakusuchi' ndikui ndọ' ịnị ị. Kuạchị ndii, süụ' ña kọtiịn kuịtị' ị xạ yoo tụ'vạ ị, süụ' jạạn' ndii xạ yoo tụ'vạ tụ ị ña kụvị ị ñụụ Jerusalén jạạn' xa'ạ' xtọ'ọ ẹ' Jesús —nị kachị rạ.
14 Tẹ xa'ạ' ạ ña nïị kụvị nạkạsị ña'a' ndụ ndii, nị xịkuiịn ndụ ka'án xiin' ta'an' ndụ ndii:
—Na xka'ndịạ sạạ kuní xtọ'ọ ẹ' Jesús —nị kachị ndụ.
15 Tẹ kiị' nị ya'ạ ndia'vi' kivị', tẹ nị sạkoo' tụ'vạ xiin' mịi' ndụ, tẹ nị kịẹẹ ndụ kua'ạn kạạ ndụ ñụụ Jerusalén.
16 Tẹ nị xa'ạn ndia'vi' tẹ ndikún ịchi' Jesús, tẹ ndiee' ñụụ Cesarea jạạn', xiin' ndụ. Tẹ nị xan ndịạkạ rạ ndụ vị'ẹ ịin tẹ nạni' Mnasón mii' nị ndoọ ndụ. Tẹ jạạn' ndii, ñụ'u' Chipre nị kịẹẹ rạ, tẹ xạ yạta' vạ ndikún rạ ịchi' xtọ'ọ ẹ'.

Sọ'ọ nị xạạ ạ kiị' nị xạạ Pablo ñụụ Jerusalén

17 Kiị' nị xaạ ndụ ñụụ Jerusalén ndii, nị nạtịịn manị' vạ nẹ nduu' kuenta Jesús, nẹ ndiee' ịkan', ndụ.
18 Tẹ tụkụ kivị' kua'ạn ndi'ẹ' ndụ mii' ndu'ụ' Jacobo. Tẹ ịkan' ndiee' tị'vị sạkuu' tẹ xịxạ, tẹ xito' nẹ jạạn'.
19 Tẹ kiị' ndị'ị nị nạkuạtụ ña'a' ndụ ndii, ịkan' tẹ nị xạ'a' ndạtu'un' ndi'ị Pablo nuụ' tẹ jạạn' sạạ nị chịndịẹe' ña'a' Ndiosí nuụ' ị'ịn chụụn ña nị sạkuiso' chuun' ña'a' ạ tẹịn nẹ tuku'.
20 Tẹ kiị' ndị'ị nị xịnị sọ'ọ rạ ña jạạn' ndii, nị xạka'nu' rạ Ndiosí, tẹ nị ka'ạn rạ xiin' Pablo ndii:
—Xạ xiní yo'ó, ñạnị ị, ña ñụụ Jerusalén yọ'ọ' ndii, yoo kua'ạ' mií nẹ ta'an' ẹ', nẹ judío, nẹ xạ ịnị xini xtọ'ọ ẹ'. Tẹ sạkuu' nẹ jạạn' ndii, tiin' ka'nu' xạvạ'ạ nịạ tụ'ụn ndẹi' Ndiosí.
21 Tẹ xạ xiní nịạ ka'án nẹ yivị' xa'ạ' yo'ó ña sania'á ụn' sạkuu' nẹ judío, nẹ ndiee' tẹịn nẹ tuku', ña na kụxịọọ nịạ nuụ' tụ'ụn ndẹi', ña nị sạnia'á Moisés, tẹ ka'án ụn' xiin' nịạ ña na käsạ'ạ nịạ tunị ịin' tiaạ si'ẹ nịạ, tẹ ka'án tụ ụn' xiin' nịạ ña na kändịxa' nịạ ña xi xaá ẹ'.
22 ¿Sạạ tụ sạạ ẹ' vịtịn? Sạkan' ña kụnị nẹ kua'ạ' jạạn' kuento ña xạ nị xạạ ụn' yo'o'.
23 Sạkan' na kuii' vạ'ạ kạ sạạ ụn' ña ka'ạn ndụ xiin' ụn' vịtịn: Yoo kụmi' ta'an tẹ yivị' tẹịn ndụ yo'o', tẹ kuní ạ ña sạxinú rạ ña nị tạxị rạ kuento rạ, ña kạkạ nụụ rạ nuụ' Ndiosí.
24 Nạkạ ña'a' ụn' tẹ ku'ụn ụn' yụkun' ka'nu', tẹ ndạsạndọọ sutụ ndo'ó nuụ' Ndiosí. Tẹ cha'vị ụn' xa'ạ' rạ tẹ kụvị kịẹẹ ti'e' xíni' rạ xa'ạ' ña kuní ạ sạạ rạ jạạn'. Sạkan' tẹ kụnị sạkuu' nẹ yivị' ña süụ' ña ndịxạ nduu' ña nị xịnị sọ'ọ nịạ ka'án nẹ yivị' xa'ạ' ụn' jạạn', süụ' jạạn' ndii xika' tụ yo'ó sạạ nii' ka'án chuun' tụ'ụn ndẹi' jạạn'.
25 Tẹ nẹ tuku', nẹ xạ ịnị xini Jesús ndii, xạ nị tị'vi' ndụ tụtụ ndạ'a' nịạ ña nị chịtuní ndụ ña kuní ạ ña nạkọọ nịạ ña xixi' nịạ ndẹi', ña nị nạsokọ' nẹ yivị' nuụ' ndiosí saka, tẹ kügxị kạ tụ nịạ níi', tẹ kügxị kạ tụ nịạ ndẹi' ti' nïị xitịạ níi', tẹ kümi' kạ tụ nịạ musa nịạ —nị kachị rạ xiin' Pablo.
26 Tẹ tụkụ kivị' ndii, nị xạkạ Pablo tẹ jạạn', tẹ nị xa'ạn rạ tẹ ndạsạndọọ ña'a' sutụ xiin' tẹ jạạn' nuụ' Ndiosí. Ndị'ị jạạn', tẹ nị ndạ'nị Pablo yụkun' ka'nu', tẹ nị ka'ạn rạ xiin' sutụ ndee kivị' xinụ ña nduu' ndoo' rạ xiin' tẹ jạạn' nuụ' Ndiosí, tẹ tạxị rạ tụmanị' nuụ' ạ xa'ạ' ị'ịn rạ.

Sọ'ọ nị xạạ ạ kiị' nị tịịn tẹ yivị' Pablo ñụụ Jerusalén

27 Tẹ kiị' xạ xito' xinụ kuii uxạ ta'an kivị' jạạn' ndii, nị xịnị sạvạ tẹ judío, tẹ ndiee' nuụ' ñụ'u' Asia, Pablo yụkun' ka'nu' jạạn'. Sạkan' tẹ nị sạnạkụchi rạ sạkuu' nẹ yivị' kua'ạ' xạvạ'ạ, nẹ ndiee' ịkan', tẹ nị tịịn rạ Pablo
28 ka'án ti'e' rạ ndii:

—Ndo'ó, nę ta'an' ndų, tę Israel, nią'ą ndǫ' tę chindięe' ndǫ' ndu'ų, sąkan' ña tę yivį' yǫ'ǫ' nduu' tę sania'á sąkuu' nę yivį' įin yivį' ña kanią'a nią xa'ą' nę ñųų ę', xiin' xa'ą' tų'ųn ndęi' Ndiosí, xiin' xa'ą' yųkun' ka'nu' sų'ųn yo'o'. Tę siin' tuku' ndii, ndęę sąvą tę griego nį kǫ'nį rą yųkun' ę' tę sąnduxín rą ą kiį' xaa' rą sąkan' —nį kachį rą.

29 Nį ka'ąn tę jąąn' sąkan', kuąchį ndii nį xįnį rą xika' Pablo xiin' įin tę ñųų Éfeso, tę nąni' Trófimo, tę nį xąnįnį rą ña nį xąką Pablo tę jąąn', tę nį ki'vį rą yųkun' jąąn'.

30 Sąkan' na kuii' nį nąkųchi sąkuu' nę ndiee' ñųų jąąn' tę taxta'an' nią ndekuie' inga' nią. Tę nį tįin tę yivį' Pablo, tę nį xtą'ni' ña'a' rą ndęę kį'ę yųkun' jąąn'. Tę xąka'án ę', tę nį ndąsį rą yi'e' yųkun' jąąn'.

31 Tę xą xito' ką'nį' ña'a' rą kiį' nį xįnį tų'ųn tę xíin', tę xa'ndia chuun' nuų' įin tį'vį tę xíin', ña nį nąkųchi vą sąkuu' nę ndiee' ñųų Jerusalén jąąn'.

32 Numį' tę nį nąką rą ki'in' tę xíin' xiin' sąvą tų tę xíin' kuu' nųu' tę taxta'an' rą nakaą' rą ndekuie' rą nuų' nę yivį' kua'ą' jąąn'. Tę kiį' nį xįnį ña'a' nią ndii, nį xįkuiįn nią ña kutun' nią Pablo.

33 Sąkan' tę nį kųyątįn tę xíin', tę xa'ndia chuun' jąąn', tę nį ka'ąn chuun' rą, tę nį tįin rą Pablo, tę sątiín ña'a' rą xiin' uvį ta'an kąrena. Tę nį ndątu'ųn' tę jąąn' nę jąąn' yǫǫ nduu' Pablo, tę yǫǫ nduu' tų ą nį xąą rą.

34 Ndisų sąvą nę jąąn' ka'án ti'e' įin ña'ą, tę sąvą tųkų nią ka'án ti'e' įngą ña'ą. Xa'ą' ą ña nï kųvį kųndąnį kaxi' rą ndęę xa'ą' tiin' kuąchį nią Pablo xa'ą' ą ña kuaa' ti'e' nią ndii, nį ka'ąn chuun' rą ña nąką ña'a' tę xíin' jąąn' tę ku'ųn rą vį'ę mii' ndiee' rą.

35 Tę kiį' nį xaą tę xíin' jąąn' xiin' Pablo kuatǫ ña kua'ąn kąą mii' ndiee' rą ndii, nį ndǫnį'į ña'a' rą sąkan' ña nį sąną vą'ą chǫ' nę kua'ą' jąąn'.

36 Kuąchį ndii xą xatą' rą jąąn' ndikún nę kua'ą' jąąn' ka'án ti'e' nią ndii:

—Na kųvį rą —kachi nią.

Xikán Pablo ndęi' ña ka'ąn rą xa'ą' rą nuų' nę kua'ą' jąąn'

37 Kiį' xą xito' tę xíin' jąąn' skǫ'ni' ñą'a' rą vį'ę mii' ndiee' rą ndii, nį ka'ąn Pablo tų'ųn griego xiin' tę xa'ndia chuun' nųu' tę xíin' jąąn' ndii:

—¿Ñáá kųvį ka'ąn į xiin' ųn' įin xa'a'? —nį kachį rą.

Tę nį ka'ąn tę xa'ndia chuun' jąąn' xiin' rą ndii:

—Aan, kųvį tų ka'án yo'ó tų'ųn griego uun.

38 Naa' sąkan' ndii, ¿süų' yo'ó nduu' tę Egipto, tę nį sąkųnta'an' tę yivį' xiin' tę xa'ndia chuun' xąmą'in', ndį'į jąąn', tę nį nąką rą kųmi' mií tę xa'nį' nę yivį' tę kua'ąn rą xiin' tę jąąn' mii' įchi kaa'? —nį kachį rą.

39 Tę nį nąkuįin Pablo ndii:

—Yu'ų ndii, tę judío nduu' į, tę nį kįęę į ñųų Tarso, ña nduu' įin ñųų ka'nu' ña kandu'ų' nuų' ñų'u' Cilicia. Tę xikán į ña vą'ą nuų' ųn' ña tąxį ųn' ka'ąn į xiin' nę yivį' kaą' —nį kachį rą.

40 Tę kiį' nį tąxį tę xíin' jąąn' ña ka'ąn Pablo ndii, įkan' tę nį iįn rą kuatǫ jąąn', tę nį ndǫnį'į rą ndą'a' rą tę ka'ąn rą xiin' nią. Tę kiį' nį xįkuiįn sąkuu' nią ndii, nį ka'ąn rą xiin' nią tų'ųn hebreo ndii:

22

1 —Tę yivį', ñąnį į, xiin' ndo'ó, tę xįxą nuų' ñųų yo'o', kųnį sǫ'ǫ ndǫ' ña ka'ąn į xa'ą' į nuų' ndǫ' vįtįn —nį kachi rą.

2 Tę kiį' nį xįnį sǫ'ǫ nią ña ka'án rą xiin' nią tų'ųn hebreo ndii, nį xįkuitą taxįn' ką nią. Tę nį ka'ąn ką rą ndii:

3 —Tę judío nduu' tų yu'ų, tę nį kįęę į ñųų Tarso, ña kandu'ų' nuų' ñų'u' Cilicia. Ndisų ñųų Jerusalén yǫ'ǫ' nį xą'nų į, tę nį sąkuaąn ndi'į į sąą nii' ka'án tų'ųn ndęi' nę įchi' yąta' ę', nuų' Gamaliel. Tę xika' nųų į nuų' Ndiosí ndęę vįtįn xiin' kąnii' nimá į naa xaa' sąkuu' ndo'ó kivį' vįtįn.

4 Tę nį sąndo'o' u'vį vą į nę ndikún įchi' Jesús ndęę nį xi'į sąvą nią xa'ą' ą ña nį sątiín ña'a' į, tę nį tąąn' į nią vį'ę kąą, naa' tiaą nduu' rą, uun ña'a' nduu' nią.

5 Sąkan' tų sutų ka'nu' xiin' tę xįxą nuų' ñųų yǫ'ǫ' ndii, kųvį ndįęę yų'u' rą xa'ą' ña jąąn', sąkan' ña ndą'a' tę jąąn' nį kį'įn į tųtų ña kua'ąn ndą'a' nę ta'an' ę', nę ndiee' ñųų Damasco. Tę nį kętą į kua'ąn į ñųų jąąn' tę sątiín į nę ndikún įchi' jąąn',

tẹ nąką ña'a' i̱, tẹ xaą nia ñųų yo'o', tẹ kųndọ'ọ nia.

Ndiee' yų'u' Pablo sąą ni nąma Jesús nimá ra
(Hch. 9:1-19; 26:12-18)

6 ’Tẹ ki̱i̱' kuyatin' i̱in ke'in' ki̱i̱' naá i̱ ichi' yątin ñųų Damasco jąąn' kua'ąn i̱ ndii, achi̱ vą ni̱ kẹẹ i̱in ñu'ų yi'é koo' chukuu' ndẹẹ ndivi', tẹ ni̱ xi̱nųndųų ą yu'ų.

7 Tẹ ni̱ nduvą i̱ ñų'u', tẹ ni̱ xi̱ni̱ sọ'ọ i̱ i̱in tachi̱' yų'u' ka'án ą xiin' i̱ ndii: “Saulo, Saulo, ¿ndichun na sando'o' ųn' yu'ų?”, ni̱ kachi̱ ą.

8 Tẹ ni̱ ka'ąn i̱ ndii: “¿Yọọ nduu' yo'ó, tákui'e?”, ni̱ kachi̱ i̱. Tẹ ni̱ ka'ąn ą xiin' i̱ ndii: “Yu'ų nduu' Jesús, tẹ ñųų Nazaret, tẹ sando'o' ųn'”, ni̱ kachi̱ ą.

9 Tẹ yivi̱', tẹ kua'ąn xiin' i̱ ndii, ni̱ xi̱ni̱ rą ñu'ų jąąn', ndisų nï kųndąni̱ rą ña ni̱ ka'ąn tachi̱' yų'u' jąąn' xiin' i̱.

10 Tẹ ni̱ ka'ąn i̱ xiin' ą ndii: “¿Ndee ña sąą i̱, tákui'e?”, ni̱ kachi̱ i̱. Tẹ ni̱ ka'ąn ą xiin' i̱ ndii: “Ndọkoọ ųn' tẹ ndi'vi̱ ųn' ñųų Damasco, tẹ i̱kan' ka'ąn i̱in tẹ yivi̱' xiin' ųn' ndee ña kuní ą sąą ųn'”, ni̱ kachi̱ ą.

11 ’Tẹ xa'ą' ą ña ni̱ kövi̱ kųni̱ i̱ sąkan' ña ni̱ yi'ẹ koo' chukuu' ñu'ų jąąn' ndii, ni̱ ti̱in tẹ kua'ąn xiin' i̱ jąąn' ndą'a' i̱, tẹ ni̱ nąką rą yu'ų tẹ kua'ąn ndų ndẹẹ ni̱ kọ'ni̱ ndų ñųų Damasco jąąn'.

12 Tẹ i̱kan' ndu'ų' i̱in tẹ nąni' Ananías, tẹ jąąn' ndii, xika' nuu' rą nuų' Ndiosí sąą ka'án tų'ųn ndẹi' ą. Tẹ ka'án vą'ą sąkuu' nẹ ta'an' ẹ', nẹ judío, nẹ ndiee' ñųų jąąn', xa'ą' rą.

13 Tẹ ni̱ xaą rą mii' ni̱ ndu'ų' i̱ jąąn', tẹ ni̱ kųyątin rą nuų' i̱, tẹ ni̱ ka'ąn rą xiin' i̱ ndii: “Ñąni̱ Saulo, na nątuvi̱ nuų' ųn'”, ni̱ kachi̱ rą xiin' i̱. Tẹ xąka'án ẹ', tẹ ni̱ nątuvi̱ nuų' i̱, tẹ ni̱ nąkọtọ ndi̱ąą ña'a' i̱.

14 Tẹ ni̱ ka'ąn ką rą xiin' i̱ ndii: “Ndiosí, ña ni̱ xąka'nu' nẹ xi̱i̱' yąta' ẹ', ni̱ nąkąxin yo'ó tẹ kųni̱ ųn' ña kuní ą, tẹ kųni̱ ndųchi' nuų' ųn' Jesús, ña xachuun' ndąku, tẹ kųni̱ sọ'ọ ųn' tachi̱' ą.

15 Tẹ ndi̱ẹẹ yų'u' ųn' xa'ą' ña jąąn' nuų' sąkuu' nẹ yivi̱', tẹ ka'ąn ndọsọ' ųn' xa'ą' ña ni̱ xi̱ni̱ ndųchi' nuų' ųn' xiin' xa'ą' ña ni̱ xi̱ni̱ sọ'ọ ųn' jąąn'.

16 Tẹ vi̱tin ndii, kündi̱ątų ką ųn'. Ndọndi̱chi̱ ųn' tẹ kųchi̱ ųn' kuenta ą. Tẹ kakąn ųn' nuų' ą tẹ sąndoyo' ą kuąchi̱ ųn'”, ni̱ kachi̱ rą xiin' i̱.

17 ’Tẹ ki̱i̱' ni̱ nąndiko' i̱ ñųų Jerusalén yo'o', tẹ iin' i̱ ka'án i̱ xiin' Ndiosí yųkun' ka'nu' ndii, ni̱ sątuví ą nuų' i̱

18 ña ni̱ xi̱ni̱ i̱ xtọ'ọ ẹ'. Tẹ ni̱ ka'ąn ą xiin' i̱ ndii: “Yachi̱ vą tẹ kẹtą ki'i̱' ųn' ñųų Jerusalén ñaą'. Sąkan' ña nätiin nẹ ñųų ñaą' ña ndiee' yų'u' ųn' xa'ą' i̱”, ni̱ kachi̱ ą.

19 Tẹ ni̱ ka'ąn i̱ xiin' ą ndii: “Tákui'e, xiní kaxi' nẹ yivi̱' jąąn' ña yu'ų nduu' tẹ ni̱ xa'ąn sąą vi̱'ẹ mii' nakayá nẹ judío, nẹ ta'an' ẹ', tẹ ni̱ tąąn i̱ nẹ i̱ni̱ xini yo'ó vi̱'ẹ kąą, tẹ ni̱ kutųn' tų nia ni̱ xąą i̱.

20 Tẹ sąkan' tų ki̱i̱' ni̱ xą'ni̱ tẹ yivi̱' Esteban, tẹ ni̱ ndi̱ẹẹ yų'u' xa'ą' ųn' ndii, xta'ąn tų yu'ų ni̱ i̱in i̱kan' xito' i̱ totọ tẹ ni̱ xą'ni̱ ña'a' jąąn', tẹ ni̱ nąkuitą kuento i̱ xiin' tẹ jąąn'”, ni̱ kachi̱ i̱ xiin' ą.

21 Tẹ ni̱ ka'ąn ą xiin' i̱ ndii: “Kua'an, sąkan' ña ti'vi' i̱ yo'ó nuų' nẹ tuku', nẹ ndiee' xika'”, ni̱ kachi̱ ą xiin' i̱ —kachi Pablo.

Sọ'ọ ni̱ xąą ą ki̱i̱' ni̱ yoọ Pablo ndą'a' tẹ xíin' romano

22 Tẹ ndee ña yọ'ọ' kuitį' ni̱ xi̱ni̱ sọ'ọ nẹ kua'ą' jąąn' ni̱ ka'ąn Pablo. I̱kan' tẹ ni̱ xą'a' kuaa' ti'e' nia ka'án nia ndii:

—Xäta'ąn kųtiąkų ką tẹ yivi̱' ñaą', ką'ni̱' ña'a' ndọ' —kachi nia.

23 Tẹ xa'ą' ą ña kuaa' ti'e' nia, tẹ seko' xi'é nia totọ nia, tẹ sakandeta' tų nia yąka' ndii,

24 ni̱ ka'ąn chuun' tẹ xíin', tẹ xa'ndia chuun' jąąn', ña sąndi'ví tẹ xíin' rą Pablo ti̱xin vi̱'ẹ rą jąąn', tẹ sųkų' yọ'o' tų ña'a' rą tẹ ndi̱ẹẹ yų'u' Pablo jąąn' ndee xa'ą' nduu' ą ña kuaa' ndi̱ąą ña'a' nẹ yivi̱' jąąn'.

25 Tẹ ki̱i̱' xą ni̱ sątiín kutų' tẹ xíin' jąąn' Pablo xiin' i̱in' tẹ sųkų' yọ'o' ña'a' rą ndii, ni̱ ka'ąn Pablo xiin' i̱in tẹ xíin' kuu' nųu', tẹ iin' yątin jąąn' ndii:

—¿Ñáá taxi' tų'ųn ndẹi' ñųų Roma ña sųkų' yọ'o' ndọ' i̱in tẹ romano naa' tïą'an sąna'má ña'a' tẹ xa'ndia chuun'? —ni̱ kachi̱ rą.

26 Tẹ ki̱i̱' ni̱ xi̱ni̱ sọ'ọ tẹ kuu' nųu' jąąn' ña jąąn' ndii, ni̱ xa'ąn ka'ąn rą xiin' tẹ xa'ndia chuun' nuų' rą jąąn' ndii:

—¿Sąą sąą ųn' vi̱tin, kuąchi̱ ndii tẹ romano nduu' tų tẹ kaą'? —ni̱ kachi̱ rą.

27 Tę nį kų̨yą̨tį̨n tę xa'ndia chuun' jąą̨n' mii' iin' Pablo, tę nį ndą̨tu'ų̨n' ña̱'a' rą ndii:
—¿Ñáá ndi̱xą̨ xnąą̨'ą̨ ndii, tę romano nduu' tų yo'ó? —nį kachį rą.
Tę nį nąkuį̱in Pablo nuų' rą ndii:
—Uun sų̨vį i̱ —nį kachį rą.
28 Tę nį ka'ą̨n ką tę xa'ndia chuun' jąą̨n' xiin' Pablo ndii:
—Yu'ų̨ ndii, kua'ą̨' xą̨vą̨'ą̨ xų̨'un' nį chą̨'vį i̱, tę nį nąndų̨ų̨ i̱ tę romano —nį kachį rą.
Tę nį ka'ą̨n Pablo xiin' rą ndii:
—Yu'ų̨ ndii, xą tę romano nduu' i̱ ndę̨ę kį̱i' nį tuvį i̱ —nį kachį rą.
29 Ña̱ jąą̨n' na kuii' tę xíin', tę xito' sų̨kų̨' yǫ'o' ña̱'a' jąą̨n' ndii, xą̨ka'án ę', tę nį kų̨xi̱ǫǫ rą. Tę ndę̨ę tę xa'ndia chuun' jąą̨n' nį yį'vi kį̱i' nį xi̱nį rą ña̱ tę romano nduu' tų Pablo, są̨kan' ña̱ nį ka'ą̨n chuun' rą, tę nį xi̱kǫtį̱in Pablo xiin' kąrena.

Ka'án Pablo xą̨'a' rą nuų' tę xi̱xą̨ kuu' nų̨u' nuų' nę judío

30 Tę tų̨kų̨ kivį' ndii, xa'ą̨' ą̨ ña̱ nį kunį tę xa'ndia chuun' jąą̨n' kų̨ndą̨nį kaxi' rą ndee xa'ą̨' nį tį̱in kuą̨chį nę judío Pablo jąą̨n' ndii, nį ndą̨xin' rą kąrena ña̱ tiín Pablo. Tę nį ka'ą̨n chuun' rą ña̱ nąkayą tų sutų kuu' nų̨u' xiin' są̨kuu' tę xi̱xą̨ kuu' nų̨u' ñų̨ų Jerusalén jąą̨n'. Tę nį xtą̨'ni' rą Pablo vį'ę kąą, tę nį xą̨nį ña̱'a' rą nuų' tę jąą̨n'.

23

1 Tę nį xtǫ'nį kaxi' Pablo nuų' tę xa'ndia chuun' jąą̨n', tę nį ka'ą̨n rą ndii:
—Ñą̨nį ta'an' i̱, saxinú i̱ ña̱ kuní Ndiosí ndę̨ę vi̱tį̱in xiin' ña̱ naá vą̨'ą̨ nimá i̱ nuų' ą̨ —nį kachi rą.
2 Tę sutų ka'nu', tę nani' Ananías ndii, nį ka'ą̨n chuun' rą xiin' tę ita' yą̨tį̨n jąą̨n' ña̱ są̨'ndia' rą yų'u' Pablo.
3 Są̨kan' tę nį ka'ą̨n Pablo xiin' Ananías jąą̨n' ndii:
—Ndiosí na są̨'ndia' yų'u' yo'ó, są̨kan' ña̱ nduu' ų̨n' ndę̨ę naa namą vį'ę, ña̱ kinį kaa', tę nį nąke'i̱ yąą̨ ą̨. Ndu'ų' ų̨n' ña̱ą' tę sąna'má ų̨n' yu'ų sąą̨ nii' ka'án tų'ų̨n ndę̨i' Ndiosí. Ndisų nį xka'ndi̱ą ų̨n' tų'ų̨n ndę̨i' jąą̨n' ña̱ nį ka'ą̨n chuun' ų̨n' tę kąnį rą yu'ų —nį kachį rą.
4 I̱kan' tę nį ka'ą̨n tę ita' yą̨tį̨n jąą̨n' xiin' Pablo ndii:
—Są̨kan' vį' tų̨kų̨ ka'án yo'ó xiin' sutų ka'nu', tę xika' nuu' nuų' Ndiosí ų̨ų̨n' —nį kachi rą.
5 Tę nį ka'ą̨n Pablo ndii:
—Ñą̨nį i̱, xïní yu'ų naa' sutų ka'nu' nduu' tę kaą', są̨kan' ña̱ yosǫ' ą̨ nuų' tų̨tų Ndiosí mii' ka'án ą̨ ndii: "Kä'ą̨n kinį ų̨n' xiin' tę xa'ndia chuun' kuu' nų̨u' nuų' ñų̨ų ų̨n'." Są̨kan' yosǫ' ą̨ —nį kachi rą.
6 Xa'ą̨' ą̨ ña̱ nį xi̱nį Pablo ña̱ sąvą̨ tę jąą̨n' nduu' tę saduceo, tę sąvą̨ tų̨kų̨ rą nduu' tę fariseo ndii, nį ka'ą̨n ti'e' rą xiin' tę xi̱xą̨ kuu' nų̨u' jąą̨n' ndii:
—Ñą̨nį ta'an' i̱, yu'ų ndii, tę fariseo nduu' i̱, tę tę fariseo nį nduų tų yųva' i̱. Tę tiin' kuą̨chį ndǫ' yu'ų xa'ą̨' ą̨ ña̱ ndiatu' i̱nį i̱ ña̱ nąti̱ąkų ę' kį̱i' kų̨vi ę' —nį kachi rą.
7 Tę kį̱i' nį ka'ą̨n rą ña̱ jąą̨n' ndii, nį xą̨'a' kani' ta'an' kuento tę fariseo xiin' tę saduceo, tę nį nąta'vį' rą.
8 Kuą̨chį ndii, tę saduceo ndii, kändixa' rą ña̱ nąti̱ąkų nę nį xi'i̱, tę nį ndę̨ę kändixa' tų rą ña̱ yoo ángele, tę nį ndę̨ę kändixa' tų rą naa' yoo espíritu. Ndisų tę fariseo ndii, kandixa' tę jąą̨n' są̨kuu' ña̱ jąą̨n'.
9 I̱kan' tę nį xą̨'a' kuaa' ti'e' są̨kuu' tę jąą̨n'. Tę nį ndǫndi̱chį sąvą̨ tę sanakuachi' tų'ų̨n ndę̨i' Moisés, tę nduu' tę fariseo. Tę nį ka'ą̨n rą ndii:
—Kǫ̈ǫ' xą̨chi' kuą̨chį tę kaą' nį nąi̱n ndų. Naa' nį ka'ą̨n i̱in ángele, uun naa' nį ka'ą̨n i̱in espíritu xiin' rą ndii, vą̈'ą̨ kuun' ta'an' ę' xiin' Ndiosí —nį kachi rą.
10 Tę xa'ą̨' ą̨ ña̱ sǫ'ǫ nį nąsaą' kua'ą̨' ką są̨kuu' tę jąą̨n' ndii, nį yį'vi tę xa'ndia chuun' nuų' tę xíin' jąą̨n' ña̱ są̨kuachi' xi'ę rą Pablo. Ña̱ jąą̨n' na kuii' nį ka'ą̨n chuun' rą xiin' ndia'vi' tę xíin', tę kǫ'nį rą xtą̨'ni' ña̱'a' rą tę̱in tę jąą̨n', tę ku'ų̨n ndi̱ąką tų̨kų̨ų ña̱'a' rą vį'ę mii' ndiee' rą xito' rą.
11 Tę kį̱i' nį kų̨ñų̨u kivį' jąą̨n' ndii, nį tuvį xtǫ'ǫ ę' nuų' Pablo, tę nį ka'ą̨n ą̨ xiin' rą ndii:
—Są̨ndi̱ęni xiin' mi̱i' ų̨n', są̨kan' ña̱ sąą̨ nį ndi̱ę̨ę yų'u' ų̨n' xa'ą̨' i̱ ñų̨ų Jerusalén ñaą̨' ndii, nii' są̨kan' tų kuní ą̨ ndi̱ę̨ę yų'u' ų̨n' xa'ą̨' i̱ ñų̨ų Roma —nį kachi ą̨.

Ndatu'un' tuní tẹ judío sąą sąą rą tẹ ką'nį' rą Pablo

12 Tẹ kį' nį kitų' ndii, nį ndątu'un' tuní sąvą tẹ judío sąą sąą rą tẹ ką'nį' rą Pablo. Tẹ nį chįkąndįą xiin' mįį' rą nuų' ta'an' rą ña kų̈xį rą, tẹ kǫ̈'ǫ tų rą tįkui ndẹẹ skąchi' ką'nį' ña'a' rą.
13 Tẹ ya'ą uvį xįkǫ kuu' tẹ nį chįkąndįą xiin' mįį' jąąn'.
14 Tẹ jąąn' ndii, nį xa'ąn rą nuų' sutų kuu' nų̨u' xiin' nuų' tẹ xįxą nuų' ñų̨ų Jerusalén jąąn', tẹ nį ka'ąn rą xiin' tẹ jąąn' ndii:

—Ndu'ų ndii, nį chįkąndįą xiin' mii' ndų ña kä̈xį' ndų ndẹẹ į̈in ña'ą ndẹẹ skąchi' ką'nį' ndų Pablo.

15 Ña jąąn' na kuii' ndo'ó xiin' tẹ xįxą kuu' nų̨u' ndii, ka'ąn ndǫ' xiin' tẹ xíin', tẹ xa'ndia chuun', tẹ kįxįn ndįąką rą Pablo nuų' ndǫ', tẹ sąą ndǫ' ndẹẹ naa kuni sąna'má ndi'į̄ ką ndǫ' rą. Tẹ ndu'ų ndii, kǫǫ tų'vą ndų tẹ ką'nį' ña'a' ndų ña kuní ką xaą rą yo'o' —nį kachį rą.
16 Ndisų nį xįnį tiaą si'ẹ ña' ta'an' Pablo kuento ña nį ndątu'un' tuní si'e tẹ jąąn'. Tẹ nį xa'ąn ndątu'un' rą ą nuų' Pablo mii' naá rą vį'ẹ mii' ndiee' tẹ xíin' jąąn'.
17 Sąkan' tẹ nį kąną Pablo į̈in tẹ xíin' kuu' nų̨u', tẹ nį ka'ąn rą xiin' rą ndii:

—Kua'an ndįąką tẹ sąvą yǫ'ǫ' nuų' tẹ xíin' xa'ndia chuun', sąkan' ña yoo į̈in ña kuni ka'ąn rą xiin' tẹ jąąn' —nį kachį rą.

18 Sąkan' tẹ nį xąką ña'a' tẹ kuu' nų̨u' jąąn' nuų' tẹ xa'ndia chuun' jąąn', tẹ nį ka'ąn rą ndii:

—Pablo, tẹ naá vį'ẹ kąą, nį kąną yu'ų, tẹ nį ka'ąn rą xiin' į̄ ña kįxįn ndįąką į̄ tẹ sąvą yǫ'ǫ' nuų' yo'ó, sąkan' ña yoo į̈in ña kuni ka'ąn rą xiin' ų̨n' —nį kachį rą.

19 Tẹ tẹ xa'ndia chuun' jąąn' ndii, nį tį̈in rą ndą'a' tẹ sąvą jąąn', tẹ nį nąką siin' ña'a' rą. Tẹ nį ndątu'ų̨n' ña'a' rą ndii:

—¿Yǫǫ nduu' ą kuni ka'ąn ų̨n' xiin' į̄? —nį kachį rą.

20 Tẹ nį ka'ąn tẹ sąvą jąąn' ndii:

—Tẹ judío ndii, nį ndoǫ rą kuento ña kakąn rą nuų' yo'ó tẹ ku'ų̨n ndįąką ų̨n' Pablo nuų' tẹ xįxą kuu' nų̨u' tiaąn, tẹ sąą rą ndẹẹ naa kuni sąna'má ndi'į̄ ką rą tẹ jąąn'.
21 Ndisų yo'ó ndii, sä̈ą ų̨n' kuenta kuu' rą, sąkan' ña ya'ą uvį xįkǫ ta'an tẹ yivį' xą nį chįkąndįą xiin' mįį' rą ña kų̈xį rą tẹ kǫ̈'ǫ tų rą tįkui ndẹẹ ką'nį' rą Pablo. Tẹ vįtįn ndii, ndiee' tų'vą rą ndiatu' rą ndẹẹ ña ka'ąn yo'ó —nį kachį tẹ sąvą jąąn'.
22 Sąkan' tẹ nį ndẹi' ña'a' tẹ xa'ndia chuun' jąąn' ka'án chuun' rą xiin' tẹ sąvą jąąn' ña kä'án rą xiin' ndẹẹ į̈in nẹ yivį' ña nį ka'ąn rą xiin' tẹ jąąn' xa'ą' ña jąąn'.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kį̈' nį tį'vi' rą Pablo nuų' tẹ ka'nu', tẹ nąni' Félix

23 Tẹ nį kąną tẹ xa'ndia chuun' jąąn' uvį tą'an tẹ kuu' nų̨u', tẹ nį ka'ąn rą xiin' tẹ jąąn' ña sąkoo' tų'vą rą uvį ciento tẹ xíin', xiin' unį xįkǫ uxį tẹ xíin', tẹ yosǫ' kuei, xiin' uvį ciento tẹ xíin', tẹ ni'i' tun' xíin', tẹ ku'ų̨n rą ñų̨ų Cesarea kąą íin ñų̨u.
24 Tẹ nį ka'ąn chuun' tų rą ña sąkoo' tų'vą rą kuei ti' kǫsǫ' Pablo, tẹ xaą vą'ą rą ñų̨ų jąąn' nuų' tẹ xa'ndia chuun' kuu' nų̨u', tẹ nąni' Félix.
25 Tẹ nį kẹ'į̄ tẹ xíin' tẹ xa'ndia chuun' jąąn' į̈in tų̨tų, tẹ sǫ'ǫ ka'án ą:
26 “Yu'ų, tẹ nduu' Claudio Lisias ndii, ti'vi' į̄ tų̨tų yo'o' ndą'a' yo'ó, tẹ ka'nu' xąvą'ą, Félix, tẹ xa'ndia chuun' kuu' nų̨u' ndii. Nątį̈in ų̨n' ña nakuatu' į̄ yo'ó.
27 Tẹ yǫ'ǫ' ndii, nį tį̈in ña'a' nẹ judío, tẹ xą xito' ką'nį' kuii ña'a' nįą. Ndisų nį xa'ąn į̄ xiin' tẹ xíin', tẹ xa'ndia chuun' į̄ nuų', tẹ nį sąkakú ña'a' į̄, sąkan' ña nį xįnį į̄ kuento ndii, į̈in tẹ romano, tẹ ta'an' ẹ', nduu' rą.
28 Tẹ xa'ą' ą ña nį kunį į̄ kų̨ndąnį į̄ ndee xa'ą' tiin' kuąchį ña'a' nįą ndii, nį xa'ąn ndįąką ña'a' į̄ nuų' tẹ xįxą nų̨u' ñų̨ų nįą.
29 Tẹ nį xįnį į̄ ña tiin' kuąchį ña'a' nįą xa'ą' tų'ų̨n ndẹi' mįį' nįą. Ndisų nį xąą rą ndẹẹ į̈in ña xata'ąn kų̨vį rą xa'ą' nį ndẹẹ ña kų̨naą rą vį'ẹ kąą.
30 Tẹ kį̈' nį xįnį į̄ kuento ña nį ndątu'un' tuní ndia'vi' tẹ yivį' ña ką'nį' rą tẹ yǫ'ǫ' ndii, xąka'án ẹ', tẹ nį tį'vi' ña'a' į̄ nuų' yo'ó. Tẹ nį ka'ąn chuun' tų į̄ xiin' tẹ tiin' kuąchį ña'a' ña ku'ų̨n rą nuų' yo'ó tẹ chįndu'ų' rą kuąchį tẹ yǫ'ǫ' nuų' ų̨n'.” Sąkan' kachi tų̨tų jąąn'.
31 Tẹ nį nąką tẹ xíin' jąąn' Pablo ñų̨u jąąn', tẹ nį xan ndiaką ña'a' rą ndẹẹ ñų̨ų Antípatris sąą nii' nį ka'ąn chuun' tẹ xíin', tẹ xa'ndia chuun' jąąn', xiin' rą.
32 Tẹ nį kitų' tų̨kų kivį' ndii, nį nąndįko' tẹ xíin', tẹ kua'ąn xa'a', ñų̨ų Jerusalén vį'ẹ

mii' ndiee' rą. Ndisų tę xíin', tę yosǫ' kuei ndii, kua'ą̈n naa kua'ą̈n rą xiin' Pablo.

33 Kį̈' nį̈ xaą rą ñųų Cesarea ndii, nį̈ tąxį̈ rą tųtų jąą̈n' ndą'a' tę xa'ndia chuun' kuu' nųų' jąą̈n', tę nį̈ sąnąkua'a tų rą Pablo ndą'a' tę jąą̈n'.

34 Tę kį̈' nį̈ ką'vį̈ tę xa'ndia chuun' kuu' nųų' jąą̈n' tųtų jąą̈n', tę nį̈ ndątu'ų̈n' rą Pablo mii' nį̈ kį̈ę̈ę rą. Tę kį̈' nį̈ xį̈nį̈ rą ñą tę nį̈ kį̈ę̈ę ñų'u' Cilicia nduu' rą ndii,

35 nį̈ ka'ą̈n rą ndii:

—Kų̈nį̈ sǫ'ǫ tųkųų į̈ ñą ka'ą̈n ų̈n' kį̈' xaą tę tiin' kuąchį̈ yo'ó —nį̈ kachį̈ rą.

Tę nį̈ ka'ą̈n chuun' rą ñą kǫndį̈ą ñą'a' tę xíin' vį̈'ę ka'nu', ñą nį̈ xą'ą į̈į̈n tę nį̈ xą'ndį̈ą chuun' kuu' nųų', tę nį̈ nąni' Herodes.

24

Sǫ'ǫ nį̈ xąą ą kį̈' nį̈ nąka'ą̈n Pablo xa'ą' rą nuų' Félix

1 Tę kį̈' nį̈ xka'ndį̈ą u'ų̈n ta'an kivį̈' ndii, nį̈ xąą sutų ka'nu', tę nani' Ananías, xiin' sąvą tę xį̈xą nuų' ñųų xiin' į̈į̈n tę xikui'ní xa'ą' nę yivį̈', tę nani' Tértulo. Tę sąkuu' rą nį̈ xąą nuų' tę xa'ndia chuun' kuu' nųų' jąą̈n' tiin' kuąchį̈ rą Pablo.

2 Tę kį̈' nį̈ kąnąą tę xa'ndia chuun' kuu' nųų' jąą̈n' Pablo, tę nį̈ xąą rą ndii, nį̈ xą'a' tiin' kuąchį̈ ñą'a' Tértulo jąą̈n' ka'án rą ndii:

—Tákui'e, yo'ó tę ka'nu' vą ndii, xa'ą' ñą xa'ndia chuun' vą'ą ų̈n', tę xą kua'ą' kuiyą ndiee' manį̈' vą ndų, tę xa'ą' ą ñą xini tuní ų̈n' ndii, xą nį̈ ndąsąvą'ą ų̈n' ñų'u' mii' ndiee' ndų,

3 sąkan' na kuii' sąkuu' ndų ndii, tąxį̈' vą ndų ñą chįndąni ų̈n' xa'ą' sąkuu' ñą jąą̈n'.

4 Tę xa'ą' ą ñą küni sąkuachí kua'ą' ndų yo'ó ndii, ka'án nda'vi į̈ xiin' ų̈n' ñą kų̈nį̈ sǫ'ǫ ų̈n' į̈į̈n xa'a' ñą ka'ą̈n į̈ xiin' ų̈n' xa'ą' ñą vį̈ta kuu' nimá ų̈n'.

5 Tę yivį̈' yǫ'ǫ' ndii, nį̈ xį̈nį̈ ndų ñą nduu' rą ndęę naa kui'ę, sąkan' ñą nata'vi' rą sąkuu' nę ta'an' ndų, nę judío, mii' ką ndiee' nį̈ą nuų' ñų'u' į̈į̈n yivį̈'. Tę siin' tųkų ndii, tę ni'i' į̈chi' nuų' į̈į̈n tį̈'vį̈ nę nį̈ xąsiin' xiin' mii', tę ndikún nį̈ą į̈chi' tę nazaret, nduu' rą.

6 Nį̈ xiką tų rą xę'na' rą xiin' yų̈kun' ka'nu' ndų, xa'ą' ą jąą̈n' na nį̈ tį̈į̈n ñą'a' ndų, tę nį̈ kų̈nį̈ ndų sąna'má ñą'a' ndų sąą ka'án tų'ų̈n ndęi' mį̈i' ndų.

7 Ndisų nį̈ kį̈xį̈n Lisias xiin' tę xíin' rą, tę nį̈ tų'ų̈n u'vį̈ ñą'a' rą ndą'a' ndų,

8 tę nį̈ ka'ą̈n chuun' rą xiin' ndų ñą kį̈xį̈n ndų nuų' yo'ó. Tę kį̈' sąna'má ñą'a' ų̈n' xa'ą' sąkuu' ñą jąą̈n' ndii, kų̈vį̈ kų̈nį̈ ų̈n' ñą ñą ndąku nduu' ñą tiin' kuąchį̈ ñą'a' ndų —nį̈ kachį̈ rą.

9 Tę sąkan' tų į̈ngą ką tę judío, tę ita' xiin' rą į̈kan' ndii, nį̈ nąkątą rą kuento rą, tę nį̈ ka'ą̈n rą ñą sąkan' xnąą'ą nduu' ą.

10 Sąkan' tę nį̈ sąnia'á ndą'a' tę xa'ndia chuun' jąą̈n' nuų' Pablo ñą ka'ą̈n rą, į̈kan' tę nį̈ xą'a' ka'án Pablo ndii:

—Xiní yu'ų ñą xą ki'in' kuiyą kua'ą̈n ñą nduu' ų̈n' tę xa'nú kuąchį̈ nuų' nę yivį̈', nę ndiee' nuų' ñų'u' yǫ'ǫ. Ña jąą̈n' na kuii' vą'ą vą kuni į̈ tę naka'án į̈ xa'ą' į̈ nuų' ų̈n' vį̈tį̈n.

11 Naa' ndątu'ų̈n' ų̈n' ndii, kų̈vį̈ kų̈nį̈ ų̈n' ñą ndęę uxį̈ uvį̈ ta'an kivį̈' tïą'an ya'ą vį̈' ñą nį̈ kąą į̈ ñųų Jerusalén tę sąka'nu' į̈ Ndiosí.

12 Nį̈ ndęę nuų' kį̈'ę yų̈kun' ka'nu', tę nį̈ ndęę vį̈'ę mii' nakayá nę judío, nę ta'an' ndų, tę nį̈ ndęę į̈į̈n xaan' mii' ką ñųų jąą̈n' ndii, nï xį̈nį̈ tę kaą' nata'vi' į̈ ndęę į̈į̈n nę yivį̈', nį̈ ndęę nï xį̈nį̈ tų rą sanakų̈chi į̈ nę yivį̈' kua'ą' į̈kan'.

13 Nį̈ ndęę kų̈vį̈ tų nia'ą tę kaą' nuų' yo'ó ñą ñą ndį̈xą nduu' ñą tiin' kuąchį̈ rą yu'ų vį̈tį̈n.

14 'Ndisų ndiee' yų'u' į̈ nuų' yo'ó ñą xaka'nu' į̈ Ndiosí, ñą nį̈ xąka'nu' nę xį̈' yąta' ndų, sąą sania'á į̈chi' xąą', ñą ka'án tę kaą' nduu' į̈į̈n tį̈'vį̈ nę nį̈ xąsiin' xiin' mį̈i'. Sąkan' ña kandixa' į̈ sąkuu' ñą ka'án tų'ų̈n ndęi' Ndiosí xiin' sąkuu' ñą ka'án ña nį̈ kę'į̈ tę nį̈ ka'ą̈n tiakú tų'ų̈n ą.

15 Tę į̈į̈n kachi ndiatu' į̈nį̈ į̈ naa ndiatu' į̈nį̈ tę kaą' ña Ndiosí ndii, sąnątiaku ą sąkuu' nę yivį̈', naa' nę xachuun' ndąku nduu' ę', uun naa' nę xächuun' ndąku nduu' ę'.

16 Xa'ą' ą jąą̈n' na xaa' į̈ sąkuu' ñą nduxą' į'į̈n kivį̈' kua'ą̈n tę kų̈naą vą'ą nimá į̈ nuų' Ndiosí xiin' nuų' nę yivį̈'.

17 'Kį̈' nį̈ xka'ndį̈ą ki'in' kuiyą xika' į̈ tųkų xaan' ndii, nį̈ nąxąą į̈ ñųų Jerusalén tę tąxį̈ xų'un' ndą'a' nę nda'vi kuu' ñųų į̈, tę nąsokǫ' tų į̈ tųmanį̈' nuų' Ndiosí.

18 Tẹ nanị ña jąąn' xaa' ị, tẹ nị xịnị sąvą tẹ judío, tẹ nị kịẹẹ ñụ'u' Asia, naá ị yụkun' ka'nu' ndasandoo' sutụ yu'ụ nuụ' Ndiosí sąą ka'án tụ'ụn ndẹi' ą. Ndisụ kǫǫ' nẹ yivị' kua'ą' nị yoǫ ịkan' xiin' ị, nị ndẹẹ nï nata'vi' tụ ị nẹ yivị'.

19 Tẹ nị xịnị naá ị jąąn' kuní ą kịxịn nuụ' yo'ó, tẹ tịịn kuąchị rą yu'ụ naa' yoo ịịn xa'ą'.

20 Uun naa' kǫǫ' tụkụ ndii, na ka'ąn tụ mịi' tẹ kaą' naa' nị xịnị rą xaa' ị ña nịą'a kịị' nị yoǫ ị nuụ' tẹ xịxą kuu' nụu' ñụụ Jerusalén.

21 Kuein' tiin' kuąchị rą yu'ụ xa'ą' ña nị ka'ąn ti'e' kuịtị' ị kịị' nị yoǫ ị tẹịn rą, kịị' nị ka'ąn ị ndii: "Tiin' kuąchị ndǫ' yu'ụ xa'ą' ą ña ịnị ị ña nątịąkụ ẹ kịị' kụvị ẹ'" —nị kachị Pablo.

22 Tẹ xa'ą' ą ña xiní kaxi' Félix jąąn' xa'ą' ịchi' Jesús ndii, nị sąịn kuiín rą ña sana'má rą Pablo, tẹ ndẹẹ tụkụ kivị' nąkaą' rą xiin' ña jąąn'. Tẹ nị ka'ąn rą ndii:

—Ndẹẹ kịị' kịxịn Lisias, tẹ xíin' tẹ xa'ndia chuun', sąkan' vị' tẹ ndoǫ ị kuento xa'ą' ndǫ' —nị kachị rą.

23 Sąkan' tẹ nị ka'ąn chuun' rą xiin' tẹ xíin' kuu' nụu' ña kǫǫ ndịąą rą Pablo, tẹ na tąxị rą ña kụvị sąą ndiká rą sąvą ña'ą tịxịn vị'ẹ chuun' jąąn'. Tẹ tąxị tụ rą xka'ndịą tẹ xiní ta'an' xiin' rą tẹ kąką nụụ rą nuụ' rą.

24 Kịị' nị ya'ą ndia'vi' kivị' tẹ nị xaą Félix xiin' ña' si'i' rą Drusila, ña' jąąn' ndii, ña' judía nduu' a'. Tẹ nị ka'ąn chuun' rą ña kịxịn Pablo nuụ' nịą. Tẹ nị xịnị sǫ'ǫ nịą ka'án rą xa'ą' ña kuní ą ịnị ẹ' kụnị ẹ' Jesucristo.

25 Ndisụ kịị' nị ndątu'un' Pablo xiin' nịą xa'ą' ña kuní ą sąchuun' ndąku ẹ', xiin' xa'ą' ña kuní ą vịkǫ ni'i' xiin' mịi' ẹ', xiin' xa'ą' ña sąna'má Ndiosí yoo' kivị' nuụ' ku'ụn ẹ' ndii, nị yị'vi xąvą'ą Félix jąąn', tẹ nị ka'ąn rą ndii:

—Xąvą'ą sąkan' kuịtị' vịtịn kua'an kịị', tẹ kịị' kụnịą'ą ị tẹ kąną tụkụụ ị yo'ó —nị kachị rą.

26 Tẹ siin' tuku' ndii, nị ndiatụ tụ ịnị Félix jąąn' ña tąxị Pablo xụ'un' ndą'a' rą tẹ sąndoó ndiká ña'a' rą. Sąkan' na kuii' ki'in' ịchi' nị kąną ña'a' rą, tẹ nị ndątu'un' rą xiin' tẹ jąąn'.

27 Tẹ kịị' nị xka'ndịą uvị tą'an kuiyą ndii, nị nąịn chuun' ịin tẹ nąni' Porcio Festo nuụ' Félix jąąn'. Tẹ xa'ą' ą ña nị kunị Félix jąąn' ndoǫ vą'ą rą xiin' nẹ judío ndii, nị nąkǫǫ rą Pablo naá rą vị'ẹ jąąn'.

25

Sǫ'ǫ nị xąą ą kịị' nị nąka'ąn Pablo xa'ą' rą nuụ' Festo

1 Tẹ kịị' nị ndị'ị unị ta'an kivị' ña nị xąą Festo jąąn' nuụ' ñụ'u' jąąn' ndii, nị kẹtą rą ñụụ Cesarea jąąn', tẹ nị kąą rą ñụụ Jerusalén.

2 Tẹ ịkan' nị xąą ki'in' sutụ kuu' nụu' xiin' ki'in' tẹ judío kuu' nụu' nuụ' Festo jąąn', tẹ nị xą'a' tiin' kuąchị rą Pablo.

3 Tẹ nị ka'ąn nda'vi rą xiin' Festo jąąn' ña ka'ąn chuun' rą tẹ kịxịn ndịąką tẹ xíin' Pablo ñụụ Jerusalén jąąn'. Nị xikąn rą ña jąąn' sąkan' ña xą nị ndątu'un' tuní rą ña kąnị' rą Pablo ịchi'.

4 Ndisụ nị ka'ąn Festo ña xąvą'ą naá mịi' Pablo vị'ẹ chuun' ñụụ Cesarea, tẹ nä'a' ką tẹ nąndịko' tụ mịi' rą ịkan'.

5 Tẹ nị ka'ąn ką rą xiin' tẹ jąąn' ndii:

—Na ku'ụn sąvą ndo'ó tẹ kuu' nụu' xiin' ị ịkan', tẹ tịịn kuąchị ña'a' ndǫ' naa' nị xąą rą ịin ña nịą'a —nị kachị rą.

6 Tẹ kịị' ndị'ị nị ndoǫ rą tẹịn nẹ jąąn' unịą, uun uxị ta'an ką kivị' ndii, nị nąkaą' rą ñụụ Cesarea. Tẹ tụkụ kivị' nị xịkụndu'ụ' rą mii' xa'nú rą kuąchị, tẹ nị ka'ąn chuun' rą ña ku'ụn ndịąką tẹ xíin' Pablo nuụ' rą.

7 Tẹ kịị' nị xąą Pablo ịkan' ndii, nị katị ña'a' tẹ judío, tẹ nị kịẹẹ ñụụ Jerusalén jąąn', tiin' kuąchị ña'a' rą xiin' kua'ą' kuąchị vịẹ, teẹ' ndee kǫǫ' ą nị kụvị nia'ą rą xa'ą' ą.

8 Tẹ nị ka'ąn Pablo xa'ą' rą ndii:

—Kǫǫ' ndẹẹ ịin ña nịą'a nị xaa' ị xa'ą' tụ'ụn ndẹi' ndụ, nẹ judío, nị ndẹẹ xa'a' yụkun' ka'nu' ndụ, nị ndẹẹ kǫǫ' tụ ą nị xąą ị xa'ą' tụ'ụn ndẹi' César, tẹ xa'ndia chuun' kuu' nụu' —nị kachị rą.

9 Ndisụ xa'ą' ą ña nị kunị Festo jąąn' ndoǫ vą'ą rą xiin' tẹ judío jąąn' ndii, nị ndątu'ụn' rą Pablo ndii:

—¿Ñáá ka'án nimá ụn' kąą ụn' ñụụ Jerusalén tẹ sąna'má ị yo'ó ịkan' xa'ą' ña jąąn'? —nị kachị rą.

10 Tẹ nị nąkuịin Pablo ndii:

—Vɨtɨn ndii, mii' xa'nú César kuạchɨ iin' ɨ, sạkan' na yo'o' kuní ạ sạna'má ụn' yu'ụ, sạkan' ña xiní kaxi' ụn' ña kǫǫ' ndẹẹ ɨɨn ña nɨạ'a nɨ xạạ ɨ xiin' nẹ ta'an' ɨ, nẹ judío.

11 Sạkan' ña naa' nɨ xạạ ɨ ɨɨn ña nɨạ'a, ña kuní ạ kụvɨ ɨ xa'ạ' ạ ndii, kǫǫ' ạ ka'án ɨ kụvɨ ɨ. Ndisụ xa'ạ' ạ ña süụ' ña ndạku nduu' ña tiin' kuạchɨ tẹ judío, tẹ ta'an' ɨ kaạ', yu'ụ ndii, ndẹẹ ɨɨn kǫǫ' kumi' ña ndạku tẹ sạnạkua'a rạ yu'ụ ndạ'a' tẹ kaạ'. Ña jạạn' na kuii' xikán ɨ ña na sạna'má César yu'ụ —nɨ kachɨ rạ.

12 Tẹ kɨɨ' ndɨ'ɨ nɨ ka'ạn Festo xiin' tẹ chindiee' ta'an' xiin' rạ xiin' kuento ndii, nɨ ka'ạn rạ xiin' Pablo ndii:

—Xa'ạ' ạ ña nɨ xikạn ụn' ña sạna'má César yo'ó ndii, nuụ' César jạạn' ku'ụn ụn' —nɨ kachɨ rạ.

Sǫ'ǫ nɨ xạạ ạ kɨɨ' nɨ ɨɨn Pablo nuụ' Agripa

13 Tẹ kɨɨ' nɨ xka'ndɨạ ndia'vi' kivɨ' ndii, nɨ xạạ rey Agripa xiin' ɨɨn ña' nạni' Berenice ñụụ Cesarea jạạn' tẹ nạkuạtụ nɨạ Festo.

14 Tẹ xa'ạ' ạ ña nɨ ndoǫ nɨạ ɨkan' ki'in' kivɨ' ndii, nɨ ndatu'un' Festo xiin' rey jạạn' xa'ạ' tụndo'o' Pablo ka'án rạ ndii:

—Nɨ nạkǫǫ Félix ɨɨn tẹ yivɨ' naá rạ vɨ'ẹ kạạ yǫ'ǫ.

15 Tẹ kɨɨ' nɨ xa'ạn ɨ ñụụ Jerusalén ndii, nɨ tɨɨn kuạchɨ ña'a' sutụ kuu' nụu' xiin' tẹ xɨxạ nuụ' nẹ judío. Tẹ nɨ xikạn rạ nuụ' ɨ ña ka'ạn chuun' ɨ ña kụvɨ tẹ jạạn'.

16 Tẹ nɨ ka'ạn ɨ xiin' tẹ judío jạạn' ña täxi' tụ'ụn ndẹi' romano ña kạ'nɨ' ẹ' nẹ yivɨ' kɨɨ' tïạ'an nạka'ạn nɨạ xa'ạ' nɨạ nuụ' tẹ tiin' kuạchɨ ña'a'.

17 Ña jạạn' na kuii' kɨɨ' nɨ kɨxɨn tẹ judío jạạn' yo'o' ndii, nɨ kụụ kuachí ɨ xiin' tụndo'o' rạ. Süụ' jạạn' ndii tụkụ kivɨ' nɨ xɨkụndu'ụ' ɨ mii' xa'nú ɨ kuạchɨ, tẹ nɨ ka'ạn chuun' ɨ ña kɨxɨn ndɨạkạ tẹ xíin' tẹ jạạn' nuụ' ɨ.

18 Tẹ kɨɨ' nɨ xɨkuitạ tẹ tiin' kuạchɨ ña'a' jạạn' ndii, kǫǫ' ña nɨạ'a ña nɨ ndiatụ ɨ xa'ạ' nɨ tɨɨn kuạchɨ ña'a' rạ.

19 Süụ' jạạn' ndii xa'ạ' ɨɨn uvɨ ña kandixa' mɨɨ' rạ xa'ạ' Ndiosí rạ kuɨtɨ' nɨ kạnɨ ta'an' tẹ jạạn' kuento xiin' Pablo jạạn', xiin' xa'ạ' ɨɨn tẹ xạ nɨ xi'ɨ, tẹ nɨ nạni' Jesús, tẹ ka'án Pablo jạạn' ña tiaku rạ.

20 Tẹ xa'ạ' ạ ña nɨ kụndạnɨ ɨ ndee ña sạạ ɨ xiin' ña nɨ kạnɨ ta'an' rạ kuento xiin' tẹ jạạn' ndii, nɨ ndạtu'ụn' ɨ Pablo naa' ka'án nimá rạ ku'ụn rạ ñụụ Jerusalén tẹ sạna'má ña'a' ɨ ɨkan' xa'ạ' ña jạạn'.

21 Ndisụ Pablo jạạn' ndii, nɨ xikạn rạ ña kụndɨạtụ rạ tẹ sạna'má ña'a' César, tẹ xa'ndia chuun' kuu' nụu'. Sạkan' na nɨ ka'ạn chuun' ɨ ña kǫǫ ndɨạạ kạ ña'a' tẹ xíin' ndẹẹ kɨɨ' kụvɨ tɨ'vi' ña'a' ɨ ndạ'a' César jạạn' —nɨ kachɨ Festo.

22 Tẹ nɨ ka'ạn Agripa jạạn' xiin' Festo ndii:

—Kuni kụnɨ sǫ'ǫ tụ yu'ụ ña ka'án tẹ jạạn' —nɨ kachɨ rạ.

Tẹ nɨ ka'ạn Festo ndii:

—Tiaạn tẹ kụnɨ sǫ'ǫ ụn' rạ —nɨ kachɨ rạ.

23 Tẹ tụkụ kivɨ' kɨɨ' nɨ xạạ Agripa xiin' Berenice vɨ'ẹ chuun' ndii, nɨ tɨɨn ka'nu' xạvạ'ạ ña'a' kua'ạ' nẹ yivɨ'. Tẹ kua'ạ' tụ tẹ xíin' kuu' nụu' nɨ ndẹkuɨẹ xiin' nẹ jạạn' xiin' kua'ạ' tẹ xɨxạ kuu' nụu' nuụ' ñụụ jạạn'. Tẹ nɨ ka'ạn chuun' Festo jạạn' ña ku'ụn nạkạ tẹ xíin' Pablo tẹ kɨxɨn ndɨạkạ ña'a' rạ ɨkan'.

24 Sạkan' tẹ nɨ ka'ạn Festo ndii:

—Yo'ó, rey Agripa, xiin' sạkuu' ndo'ó, tẹ ndiee' yo'o' vɨtɨn, tẹ yivɨ' tẹ iin' nuụ' ẹ' yǫ'ǫ' ndii, kua'ạ' vạ nẹ judío ka'án kuạchɨ nuụ' ɨ ñụụ Jerusalén xiin' ñụụ yǫ'ǫ' xa'ạ' rạ kuaa' ti'e' nɨạ ka'án nɨạ ña kuní ạ kụvɨ rạ.

25 Ndisụ tuu yu'ụ ndii, kǫǫ' ndẹẹ ɨɨn ña xata'ạn kụvɨ rạ xa'ạ' nɨ xạạ rạ. Tẹ ndii, xa'ạ' ạ ña nɨ ka'ạn mɨɨ' rạ ña César Augusto sạna'má ña'a' ndii, nɨ chɨtuní ɨ tɨ'vi' ña'a' ɨ ndạ'a' tẹ jạạn'.

26 Tẹ xa'ạ' ạ ña kǫǫ' ạ ni'í' ɨ kẹ'ɨ ɨ xa'ạ' rạ nuụ' xtǫ'ǫ ẹ' César jạạn' ndii, nɨ ka'ạn chuun' ɨ tẹ nɨ kɨxɨn ndɨạkạ ña'a' rạ nuụ' ndǫ' yo'o' vɨtɨn, ndisụ nuụ' yo'ó kạ vɨ' rey Agripa. Tẹ kɨɨ' ndɨ'ɨ sạna'má ña'a' ụn' ndii, kǫǫ na ña kụvɨ kẹ'ɨ ɨ xa'ạ' rạ.

27 Kuạchɨ ndii tuu ɨ ña süụ' tẹ kuu' kaxi' nduu' ɨ naa' tɨ'vi' ɨ ɨɨn tẹ naá vɨ'ẹ kạạ nuụ' César, tẹ kä'ạn ɨ ndee xa'ạ' tiin' kuạchɨ ña'a' nẹ yivɨ' —nɨ kachɨ Festo.

26

Sǫ'ǫ nɨ xạạ ạ kɨɨ' nɨ nạka'ạn Pablo xa'ạ' rạ nuụ' Agripa

1 Sąkan' tę nį ka'ąn Agripa jąąn' xiin' Pablo ndii:
—Kųvį nąka'ąn ųn' xa'ą' ųn' vįtįn —nį kachį rą.
Sąkan' tę nį kątąnį nda'a' Pablo, tę nį xą'a' naka'án rą xa'ą' rą ndii:
2 —Rey Agripa, vą'ą kuni į ñą nąka'ąn į xa'ą' į nuų' yo'ó vįtįn xa'ą' sąkuu' ñą tiin' kuąchį tę judío, tę ta'an' į, yu'ų.
3 Sąkan' ñą xiní yo'ó sąkuu' ñą xi xaá nę judío, nę ta'an' į, xiin' sąkuu' ñą kani' ta'an' nę ñųų į kuento xa'ą'. Ña jąąn' na kuii' ka'án nda'vi į xiin' ųn' ñą sąą ųn' ñą vą'ą, tę kųnį so'o ųn' xiin' ñą manį' ñą ka'ąn į xiin' ųn'.

Ka'án Pablo sąą nį nduų rą xtą'an'

4 'Sąkuu' nę judío, nę ta'an' į, xiní sąą xika' į ndęę kiį' nį nduų į tę sąvą tęin nę ñųų į xiin' kiį' nį ndu'ų' į ñųų Jerusalén.
5 Nę jąąn' ndii, xiní tų nįą ña nį xiką į nuų' ña sania'á tę fariseo ndęę xtą'an' vį'. Tę kųvį ndįęę yų'u' nįą xa'ą' ña jąąn' naa' kuní nįą. Tę tę fariseo jąąn' nduu' įin tį'vį tę xika' ndįęe' ką xiin' tų'ųn ndęi' Ndiosí, tę sąkan' sąkuu' tę ñųų į.
6 Tę vįtįn ndii, tiin' kuąchį rą yu'ų xa'ą' ą ña ndiatu' įnį į xa'ą' kuento ña nį tąxį Ndiosí nuų' nę xįį' yąta' į.
7 Tę kuento jąąn' nduu' ña ndiatu' įnį ndų, nę uxį uvį tį'vį, nę vį'ę nę Israel nątįin ndų, xa'ą' ą jąąn' na xaka'nu' chitǫ ndų Ndiosí ndųvi' xiin' ñųu. Rey Agripa, xa'ą' kuento jąąn' tiin' kuąchį nę ta'an' į, nę judío jąąn', yu'ų.
8 ¿Ndichun na vixi nįą tų nduu' ą nuų' ndo'ó tę kąndįxa' ndǫ' ña kųvį sąnątiaku Ndiosí nę nį xi'į?

Ka'án Pablo sąą nį sąndo'o' rą nę nduu' kuenta Jesús

9 'Tę yu'ų ndii, nį tųų į ña kuní ą sąą į sąkuu' ña nduxą' tę sąndi'i' į nę įnį xini Jesús, tę ñųų Nazaret.
10 Tę nį xąą į ña jąąn' ñųų Jerusalén, tę xiin' ña ndįęę' sutų kuu' nųu' nį ka'ąn chuun' į, tę nį ñu'ų kua'ą' nę nduu' kuenta ña jąąn' vį'ę kąą. Tę nį nąkuitą tų kuento į xiin' tę yivį' kiį' nį xą'nį' rą sąvą nę jąąn'.
11 Tę ki'in' vą įchi' nį xa'ąn į sąą vį'ę mii' nakayá ndų tę sando'o' u'vį ña'a' į, tę kąnįą'a nįą xa'ą' Jesús jąąn'. Tę xa'ą' ą ña nį xi'ę xąvą'ą į nį xini ña'a' į ndii, nį ndikųn į sando'o' į nįą ndęę tųkų ñų'u' mii' kua'ąn nįą.

Ndiee' yų'u' ką Pablo sąą nį nąmą Jesús nimá rą
(Hch. 9:1-19; 22:6-16)

12 'Tę ña jąąn' kua'ąn sąą į ñųų Damasco xiin' ña ndįęe' ña xa'ndia chuun' sutų kuu' nųu', xiin' ña nį ka'ąn chuun' rą xiin' į.
13 Ndisų kiį' naá į įchi' kua'ąn į įkan' įin ke'in' ndii, kuni ka'ąn į xiin' ųn', rey, ña nį xįnį į nį kįęę įin ñu'ų ndęę ndįvi', ña yi'é koo' chukuu' ką tę sąkan' ñų'ų, tę nį xįnųndųų ą yu'ų xiin' tę kua'ąn xiin' į.
14 Tę nį nduvą sąkuu' ndų ñų'u', tę nį xįnį sǫ'ǫ į įin tachį' yų'u' ña ka'án xiin' į xiin' tų'ųn hebreo ndii: "Saulo, Saulo ¿ndichun na sando'o' ųn' yu'ų? Sando'o' xiin' mįį' ųn' ndęę naa ndo'o' toro kiį' kacha'ni' ri' kąą xíin' nuų'", nį kachį ą.
15 Tę nį ka'ąn į xiin' ą ndii: "¿Yǫǫ nduu' yo'ó, tákui'e?", nį kachį į. Tę nį ka'ąn xtǫ'ǫ ę' xiin' į ndii: "Yu'ų nduu' Jesús, ña sando'o' ųn'.
16 Ndisų ndǫkoǫ ųn', tę kuįin ndįchį ųn'. Sąkan' ña nį sątuví xiin' mii' į nuų' ųn', tę ndąsąndųų į yo'ó tę kąką nųų nuų' į, tę ndįęę yų'u' tų ųn' xa'ą' ña nį nia'ą į nuų' ųn' xiin' xa'ą' ña nia'ą ką į nuų' ųn'.
17 Tę sąkakú į yo'ó nuų' nę ñųų ųn' xiin' nuų' nę tuku' mii' tianų' į yo'ó ku'ųn ųn' vįtįn,
18 tę sąkuni' ųn' nę jąąn' tę nąkǫǫ nįą ña xika' nįą įchi' nįąą', tę na kąką nįą įchi' ña yi'é ñu'ų į. Sąkan' tę kįęę nįą nuų' ña xiko ni'i' ña'a' ña ndįvą'ą, tę kǫ'nį nįą nuų' ña vįkǫ ni'i' ña'a' Ndiosí. Sąkan' tę xa'ą' ña įnį nįą kųnį nįą yu'ų kǫǫ ka'nu' įnį Ndiosí xa'ą' kuąchį nįą, tę nątįin tų nįą ña vą'ą ña samaní' Ndiosí nę nduu' ndįtįą ą", nį kachį ą xiin' į.
19 'Ña jąąn' na kuii', rey Agripa, nį xąsǫ'ǫ į nuų' ña nį ka'ąn xiin' į ndęę ndįvi'.
20 Süų' jąąn' ndii xį'ną ką nį ka'ąn ndǫsǫ' į ñųų Damasco, xiin' ñųų Jerusalén, xiin' sąą kua'ąn ką nuų' ñu'u' Judea, xiin' tęin nę tuku', tę nąmą nįą nimá nįą xa'ą' kuąchį ña xaa' nįą, tę kųndikųn nįą Ndiosí, tę xiin' ña vą'ą ña xaa' nįą nia'ą nįą ña xą nį nąmą xnąą'ą nįą nimá nįą xa'ą' kuąchį nįą.

21 Xa'ą' ą jąąn' na nį tiin tę judío, tę ta'an' į, yu'ų nuų' kį'ę yųkun' ka'nu', tę nį xiką rą ką'nį' rą yu'ų.
22 Ndisų xa'ą' ą ña nį chindiẹe' Ndiosí yu'ų ndii, kusaa' ka'án į tų'ųn ą ndẹẹ vįtin nuų' sąkuu' nẹ yivį', naa' nẹ nda'vi sǫ'ǫ nduu' nią, uun naa nẹ ka'nu' nduu' nią. Tẹ sania'á į nuų' nią sąą nii' nį ka'ąn tẹ nį ka'ąn tiakú tų'ųn Ndiosí, xiin' ña nį ka'ąn Moisés ña kuní ą kǫǫ.
23 Tẹ jąąn' ndii, nį ka'ąn rą ña kuní ą kųndǫ'ǫ ña kųnduų Cristo, tẹ kiį' kųvį ą ndii, xį'ną ką ą kųnduų ña nątiąkų tẹin nẹ nį xi'į, tẹ kųnduų ą ñu'ų, ña nia'ą įchi' Ndiosí nuų' nẹ ta'an' ą xiin' nuų' nẹ tuku'. Tẹ ña nį ka'ąn tẹ jąąn' ndii, xą nį xinų ą —nį kachi Pablo.
24 Kiį' ka'án ką Pablo ña jąąn' xa'ą' rą iin' rą ndii, įkan' tẹ nį nde'į ti'e' Festo ka'án rą ndii:
—Tẹ küu' kaxi' nduu' yo'ó, Pablo. Nį sąkuaąn kua'ą' vą ųn' ndẹẹ nį sąną vį' xíni' ųn' —nį kachi rą.
25 Ndisų nį nąkuiin Pablo ndii:
—Süų' tẹ küu' kaxi' nduu' į, xkuaą' Festo. Süų' jąąn' ndii ña ndixą nduu' ña ka'án į, tẹ ña kuu' kaxi' tų nduu' ą.
26 Kuąchi ndii xiní rey Agripa ñaą' xa'ą' ña ka'án į yo'o'. Ña jąąn' na kuii' inį į tẹ ka'án į nuų' rą. Tẹ xiní kaxi' į ña xiní rą sąkuu' ña jąąn', sąkan' ña süų' ña nį yoǫ si'e nduu' ą.
27 Tẹ yo'ó, rey Agripa, ¿ñáá kandixa' ųn' ña nį ka'ąn tẹ nį ka'ąn tiakú tų'ųn Ndiosí? Xiní yu'ų ña kandixa' ųn' ña jąąn' —nį kachi rą.
28 Tẹ nį ka'ąn Agripa xiin' Pablo ndii:
—Ndee xąkų vą tẹ sąnąnduu' ųn' yu'ų tẹ ndikún įchi' Cristo —nį kachi rą.
29 Tẹ nį ka'ąn Pablo xiin' rą ndii:
—Ndee xąkų', uun kua'ą' ką, ndisų xikán vą į nuų' Ndiosí ña süų' yo'ó kuitį' kųnduų tų tẹ ndikún įchi' Cristo, süų' jąąn' ndii, kuní į ña kųnduų tų sąkuu' nẹ xini sǫ'ǫ ña ka'án į vįtin ndẹẹ naa yu'ų, ndisų süų' xiin' kąrena ña tiín į yo'o' —nį kachi rą.
30 Kiį' ndį'į nį ka'ąn Pablo ña jąąn' ndii, nį ndǫndichi rey jąąn' xiin' tẹ xa'ndia chuun' jąąn', xiin' ña' nani' Berenice, xiin' sąkuu' nẹ nį ndieẹ xiin' tẹ ka'nu' jąąn'.
31 Tẹ kiį' nį kịẹẹ nią kua'ąn nią ndii, nį xą'a' ndatu'un' xiin' ta'an' nią ka'án nią ndii:
—Kǫǫ' xąchi' ą nį xąą tẹ yivį' jąąn' ña xata'ąn kųvį rą xa'ą', uun kųnaą rą vį'ẹ kąą —kachi nią.
32 Tẹ nį ka'ąn Agripa xiin' Festo ndii:
—Kųvį sąndoó ndiká ẹ' tẹ jąąn' naa' nį̈ xikąn rą ña sąna'má ña'a' César —nį kachi rą.

27

Sǫ'ǫ nį xąą ą kiį' nį tį'vi' Festo Pablo ñųų Roma

1 Kiį' nį ndoǫ Festo kuento ña tį'vi' rą ndų ñų'u' Italia xiin' iin tundǫo' ndii, nį sąnąkua'a rą Pablo xiin' tųkų tẹ ñu'u' vį'ẹ kąą ndą'a' iin tẹ xíin' kuu' nųu', tẹ nąni' Julio, tẹ xachuun' inga' xiin' iin tį'vį tẹ xíin', tẹ xika' nuu' nuų' Augusto César.
2 Tẹ nį kǫ'nį ndų iin tundǫo', tun' nį kịẹẹ ñųų Adramitio. Tun' jąąn' ndii, xka'ndią nų' sąą ñųų, ña ñu'u' yų'u' mįnį nuų' ñų'u' Asia. Tẹ nį kịẹẹ ndų kua'ąn ndų, tẹ kua'ąn tų Aristarco, tẹ ñųų Tesalónica, ña kandu'ų' nuų' ñų'u' Macedonia, xiin' ndų.
3 Tẹ tųkų kivį' nį xąą ndų ñųų Sidón. Tẹ Julio jąąn' ndii, manį' nį kųų rą xiin' Pablo, sąkan' ña nį tąxį rą ku'ųn kǫtǫ tẹ jąąn' nẹ xiní ta'an' xiin' rą, tẹ chindiẹe' ña'a' nią.
4 Tẹ nį kịẹẹ ndų įkan' tẹ kua'ąn ndų xiin' tundǫo' yątin xiin' ñų'u' Chipre mii' kǫǫ' tachi' ndiẹe' tiasi nuų' ndų.
5 Tẹ nį xka'ndią ndų mįnį ka'nu' yątin ñų'u' Cilicia xiin' ñų'u' Panfilia, tẹ nį xąą ndų ndẹẹ ñųų ña nani' Mira, ña kandu'ų' nuų' ñų'u' Licia.
6 Tẹ įkan' nį xįnį tẹ xíin' kuu' nųu' jąąn' iin tundǫo', tun' nį kịẹẹ ñųų Alejandría, tun' kua'ąn ñų'u' Italia. Tẹ nį ka'ąn chuun' rą tẹ nį kǫ'nį ndų tįxin tun' jąąn'.
7 Tẹ kua'ą' vą kivį' nį ñu'ų ndų nuų' tįkui sąkan' ña kuie vą kua'ąn tundǫo' jąąn', tẹ nį ndǫ'ǫ xąvą'ą ndų tẹ nį xąą ndų nuų' ñųų, ña nani' Gnido, sąkan' ña tachi' ndiẹe' nį nąkąsi nuų' ndų, tẹ xa'ą' ą ña kusaa' xika' ką tachi' ndii, nį xa'ąn' sẹko' ndų ndẹẹ ñųų ña naá į'nų, ña nąni' Creta yątin Salmón.
8 Tẹ xiin' kua'ą' tųndo'ǫ' nį xa'ąn ndų sąą yų'u' mįnį ndẹẹ nį xąą ndų iin xaan'

mii' nąni' Puerto Vą'ą, ñą kandu'ų' yątįn ñųų Lasea.
9 Tę xą kua'ą' vą kivį' nį xka'ndįą ñu'u' ndų nuų' mįnį, tę siin' tųkų ndii, xą nį kųų kuain' vą kaa' ñą ku'ųn ndų xiin' tundǫo' nuų' mįnį jąąn' kįį' sąkan'. Sąkan' ñą xą kuyatin' yoǫ' vįxįn. Xa'ą' ą jąąn' na nį sąkuni' chitǫ Pablo tę xa'ndia chuun' tįxįn tundǫo' jąąn'
10 ka'án rą ndii:
—Tę yivį' raįn, tuu į ñą naa' ku'ųn na ku'ųn ę' ndii, kųndǫ'ǫ kua'ą' ę' tę ndǫñu'u' tundǫo' yo'o' xiin' sąkuu' ñą ndiso' nų'. Tę ndęę mįį' ę' įyǫ kųvį —nį kachį rą.
11 Ndisų tę xíin' kuu' nųu' jąąn' ndii nį kąndįxa' ką rą ñą nį ka'ąn tę xiin' ñą'ą nų' xiin' tę satuvį' nų' tę sąkan' ñą nį ka'ąn Pablo.
12 Tę xa'ą' ą ñą vä'ą kaa' yi'e' jąąn' tę ndoǫ tundǫo' jąąn' yoǫ' vįxįn ndii, yatin' sąkuu' rą nį ndoǫ kuento ñą ku'ųn na ku'ųn ndų, tę naa' nį kųvį ndii, xaą ndų ñųų Fenice, ñą nduu' yi'e' ñų'u' Creta jąąn'. Tę ñą jąąn' ndii, sǫ'ǫ xito' ą mii' ketá ñų'ų xiin' mii' keta' ą. Tę įkan' nį kunį rą ndoǫ ndų yoǫ' vįxįn jąąn'.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kįį' nį sąndo'o' tachį' ndįęe' ndų nuų' mįnį

13 Tę nį xą'a' xika' kuie tachį' ñą kuąxį xįǫǫ mįnį, tę nį tųų rą ñą kųvį ku'ųn ndų mii' kua'ąn ndų jąąn'. Sąkan' na kuii' nį sąkaa' rą kąą vię ña tiín nų', tę nį kįęę ndų kua'ąn ndų yątįn yątįn nį yų'u' mįnį ñų'u' Creta jąąn'.
14 Ndisų sie tįǫ' nį xa'ąn ndų, tę nį xą'a' xika' įįn tachį' ndįęe', ñą nąni' Euroclidón, ñą nį kįxįn nuų' ñų'u' tųkų ta'vi' xįǫǫ mįnį, tę nį kǫndįą ndįęe' ą tundǫo' jąąn'.
15 Sąkan' na nį kąñųų ą nų' mii' kuní mįį' ą, tę xa'ą' ą ñą nį kųvį sąnąndiko' kuiín rą nų' tę ku'ųn nų' mii' kuąxį tachį' jąąn' ndii, nį tąxį rą ña ku'ųn nų' mii' chinda'a' ña'a' ą.
16 Tę kįį' nį xka'ndįą ndų xatą' ñų'u' sie ña naá į'nų, ñą nąni' Clauda, mii' xąkų ndįęe' xika' tachį' ndii, nį ndǫ'ǫ xąvą'ą ndų, tę nį sąkaa' ndų tundǫo' lulu.
17 Tę kįį' ndį'į nį sąkaa' ndų nų' ndii, nį sątiín vą'ą rą tundǫo' chię jąąn' xiin' yǫ'o'. Tę xa'ą' ą ña yi'vi rą ñą tiįn tundǫo' jąąn' nuų' ñųti' mii' nąni' ą Sirte ndii, nį ndąxin' rą totǫ, ñą xiku'ún tachį' tun' ndoǫ jąąn', tę nį tąxį rą ñą ku'ųn nų' mii' chinda'a' ña'a' tachį' jąąn'.
18 Tę tųkų kivį' ndii, ndįęe' ką xika' tachį' jąąn', xa'ą' ą jąąn' na nį xątįą rą sąvą ña ndiso' tundǫo' jąąn' nuų' mįnį.
19 Tę kivį' ñą unį ndii, nį xątįą ndą'a' ndų sąvą ndąchuun', ñą tiin' rą tįxįn tundǫo' jąąn', nuų' mįnį.
20 Tę xa'ą' ą ña xą kua'ą' vą kivį' kua'ąn ña kuäsą' ką nandįį', nį ndęę tiuųn' tüvi' ką ndiee', tę sando'o' vą tachį' ndįęe' xąvą'ą ña xika' jąąn' ndų ndii, nį xą'ndįą įnį ndų ñą kakų ndų.
21 Tę xa'ą' ą ña xą kua'ą' kivį' kua'ąn ña tïą'an kųxį ndų ndii, nį xįkuiįn ndįchį Pablo mą'in' sąkuu' ndų, tę nį ka'ąn rą ndii:
—Vą'ą ką naa' nį kąndįxa' ndǫ' ña nį ka'ąn į jąąn' tę kįęę ę' ñų'u' Creta kįxįn ę'. Naa' sąkan' ndii, kųndǫ'ǫ ę' ña įyǫ kaą' tę ndǫñu'u' tų ña'ą ę' ña nį xątįą ę' kaą'.
22 Ndisų vįtįn ndii, ka'án į xiin' ndǫ' ña sąndįęni xiin' mįį' ndǫ', kuąchį ndii ndęę įįn ę' kųvį, tundǫo' kuįtį' ndǫñu'u'.
23 Kuąchį ndii, Ndiosí, ña xaka'nu' į tę xika' nuu' tų į nuų' ndii, ñųu ndi'ę' nį sątuví ą įįn ángele ą nuų' į.
24 Tę nį ka'ąn ą xiin' į ndii: “Kuän yi'vi ųn', Pablo. Kuní ą ku'ųn ųn' nuų' César. Tę xa'ą' ña kundanį Ndiosí yo'ó ndii, sąkakú ą sąkuu' tę kua'ąn xiin' ųn' tundǫo' yo'o'”, nį kachį ą.
25 Xa'ą' ą jąąn' na kuii' sąndįęni xiin' mįį' ndǫ', tę yivį' raįn. Kuąchį ndii įnį į xini į Ndiosí ña kǫǫ ą sąą nii' nį ka'ąn ángele jąąn' xiin' į.
26 Tę ndii, kuní ą ña ku'ųn tundǫo', tę kąnį nų' yų'u' mįnį įįn ñų'u' ña ndasi į'nų xiin' mįnį —nį kachį Pablo.
27 Tę xą uxį kųmi' ta'an kivį' kua'ąn ña chinda'a' tachį' jąąn' tundǫo' nuų' mįnį ka'nu' ña nąni' Adriático. Tę yatin' na ñųu ndii, nį tųų sąkuu' tę xachuun' xiin' nų' ña xą kuyatin' ndų nuų' ñų'u'.
28 Sąkan' na kuii' nį kį'įn kų'vą tę jąąn' xiin' yǫ'o' tę kųnį rą sąą kunu mįnį jąąn'. Tę nį xįnį rą ña kunu ą okǫ ndą'a'. Tę sie ndǫsǫ' ką tę tųkų nį nį kį'įn kų'vą rą ą xiin' yǫ'o' jąąn', tę nį xįnį rą ña kunu ą xa'ųn ndą'a'.
29 Tę xa'ą' ña yi'vi rą ñą kąnį ta'an' nų' xiin' yuų' ndii, nį sąkoyó tę jąąn' kųmi'

ta'an kąą kį'i' vię tįxįn tįkui xiin' yǫ'o', tę kǫtiįn kutų' yǫ'o' jąąn' su'mą' nų'. Tę nį ka'ąn vą nimá rą ña kitų' ki'į'.

30 Tę nį xiką tę xachuun' xiin' tundǫo' jąąn' kųnų rą nuų' tųndo'ǫ' jąąn'. Ña jąąn' na kuii' nį xą'a' sąnuu' rą tundǫo' lulu nuų' mįnį. Nį xąą rą ndęę naa kuni sąkoyó tų rą kąą kį'i' vię tįxįn tįkui xiin' yǫ'o', tę kǫtiįn kutų' yǫ'o' jąąn' nuų' nų'.

31 Ndisų nį ka'ąn Pablo xiin' tę xíin' kuu' nųu' xiin' tę xíin' rą ndii:

—Naa' ndöǫ tę kaą' tįxįn tundǫo' yo'o' ndii, kǖvį kakų ndo'ó —nį kachį rą.

32 Įkan' tę nį xą'ndįą įin uvį tę xíin' jąąn' sąkuu' yǫ'o' ña tiin' tun' lulu jąąn', tę kua'ąn ndį'į nų' xiin' tįkui.

33 Tę kiį' xą sąkan' tę kitų' kuii ndii, nį xąndįęni Pablo sąkuu' ndų ña kųxį ndų, ka'án rą ndii:

—Xą kua'ąn uxį kųmi' ta'an kivį' ña tïą'an kųxį ę' ndęę sie ña ndiatu' ę' ndee ña kǫǫ.

34 Ña jąąn' na kuii' ka'án nda'vi į xiin' ndǫ' ña kųxį ę', tę kǫǫ ndįęę' ę', tę kųtįąkų ką ę'. Kuąchį ndii ndęę įin įxi' xíni' ę' ndǫ̈ñu'u' —nį kachį rą.

35 Tę kiį' ndį'į nį ka'ąn rą ña jąąn' ndii, nį kį'įn rą įin xitą' vą'ą, tę nį tąxį rą ña chįndąni Ndiosí xa'ą' ą nuų' sąkuu' ndų ita' ndų jąąn', tę nį tą'vi' rą ą, tę nį xą'a' xixi' rą ą.

36 Sąkan' tę nį xąndįęni xiin' mįi' sąkuu' ndų, tę nį xą'a' xixi' tų ndu'ų.

37 Tę ña sąkuu' ndų tę nį ñu'ų tįxįn tundǫo' jąąn' ndii, nį kųų ndų uvį ciento unį xįkǫ xa'ųn įin.

38 Tę kiį' ndį'į nį xįxį ndų ndii, nį kǫ'nį tę xachuun' xiin' tundǫo' jąąn' ndįkin' trigo mįnį, tę kųų xąkų vię nų'.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kiį' nį tanį tundǫo' mii' kua'ąn Pablo

39 Tę kiį' nį kitų' ndii, nï nąkųnį rą ñų'u' mii' nį ndękuię rą jąąn'. Ndisų nį xįnį rą ña yoo įin ndą'a' mįnį mii' yoo kua'ą' ñųti', tę nį kunį rą ku'ųn chįkąndu'ų' rą nų' ndęę nuų' ñųti' jąąn' naa' nį kųvį.

40 Tę nį xą'ndįą rą yǫ'o' ña tiin' kųmi' sąa' kąą kį'i' jąąn', tę nį ndoǫ ą mįnį jąąn'. Tę nį sątaya tų rą yǫ'o' ña tiin' kutų' tun' ndiko' ni'i' rą tundǫo'. Tę nį ndąnį'į rą totǫ, ña ta'nu' nuų' nų'. Tę nį xiką rą ku'ųn ndąku rą xiin' nų' nuų' yų'u' mįnį jąąn'.

41 Ndisų tundǫo' jąąn' ndii, nį xa'ąn xįkui'nį nuų' nų' mii' ndiee' mąto ñųti', tę įkan' nį tiįn ndį'į nų' tę nï kųvį ką kąndą nų'. Tę su'mą' tundǫo' ndii, nį xą'a' ą tiachi' ą xaa' kǫǫ nuų' mįnį jąąn'.

42 Sąkan' tę nį ndoǫ tę xíin' kuento ña ką'nį' rą sąkuu' tę ñų'ų vį'ę kąą, tę kua'ąn tįxįn tundǫo' jąąn', kǫtǫ ką sųntia' rą, tę kųnų rą.

43 Ndisų xa'ą' ą ña nį kųnį tę xíin' kuu' nųu' jąąn' sąkakú rą Pablo ndii, nï tąxį rą sąą tę jąąn' ña jąąn'. Süų' jąąn' ndii nį ka'ąn chuun' rą ña tę xiní sųntia' ndii, xį'ną rą sąkoyó xiin' mįi' nuų' tįkui mįnį tę nąxaą rą ndęę yų'u' mįnį.

44 Tę sąvą tųkų rą kįęę xatą' vixin' įtun', uun kįęę rą xiin' įngą tu'ųn' tundǫo' ña chachi' jąąn'. Tę sąkan' nį xąą ndų, tę nį kakų vą'ą sąkuu' ndų, tę nį xaą ndų ndęę yų'u' mįnį.

28

Sǫ'ǫ nį xąą ą kiį' nį xąą Pablo ñų'u' Malta

1 Tę kiį' xą nį kakų ndų ita' ndų yų'u' mįnį jąąn' ndii, nį xįnį ndų kuento ña Malta nąni' įkan'.

2 Tę nę ndiee' įkan' ndii, nį nątiįn vą'ą vą nįą ndų. Kuąchį ndii nį ną'mį nįą ñu'ų, tę nį ka'ąn nįą xiin' sąkuu' ndų ña kųtunį' ndų nuų' ñu'ų jąąn', sąkan' ña kuun' vą savį', tę vįxįn xąvą'ą xini ndų.

3 Sąkan' tę kiį' nį nąkąyą Pablo sąvą tųtun', tę tąąn' rą nų' nuų' ñu'ų jąąn' ndii, nį kętą įin koǫ' xatų tęin tun' jąąn' xinu' ri' nuų' ña į'ni' ñu'ų jąąn', tę nį tįin nų'ų ri' ndą'a' rą.

4 Tę kiį' nį xįnį nę ndiee' ñu'u' jąąn' taa' xiko' ti' jąąn' ndą'a' rą ndii, nį ka'ąn xiin' ta'an' nįą ndii:

—Tę kaą' ndii, kuän vį' kųnį ę' ña įin tę xa'nį' nę yivį' nduu' rą. Kuąchį ndii, teę' ndee nį kakų rą nuų' mįnį ndii, xą nį kąnį ña'a' ndiosí, ña kendiaą' ya'vi' ndąku, tę kǖtįąkų ką rą —nį kachį nįą.

5 Ndisų nį kįsį Pablo ndą'a' rą, tę nį nąmą koǫ' jąąn' nuų' ñu'ų, tę kǫǫ' ą nį ndǫ'ǫ rą.

6 Tę sąkuu' nįą ndiatų ña nęin ndą'a' rą, uun įin kųvį tįǫ' rą. Ndisų kiį' nį kųnąa'

ndiatu' nia, te ni xini nia ña köo' a ndo'o' ra ndii, ni nama nia saa tuu nia ka'án nia ña iin ndiosí nduu' ra.

7 Te yatin ikan' kandu'u' ñu'u' iin te nani' Publio. Te jaan' ndii, te kuu' nuu' nduu' ra nuu' ñu'u' ña ndasi i'nu xiin' mini jaan'. Te ni natiin ra ndu'u vi'e ra, te ni xito va'a ra ndu'u uni ta'an kivi'.

8 Te yuva' te jaan' ndii, kuni kuvi ra kandu'u' ra tiin' ña'a' ka'ni' xiin' tindaku' níi'. Te ni ndi'vi Pablo mii' kandu'u' ra, te koto ña'a' ra. Te kii' ndi'i ni ka'an ra xiin' Ndiosí xa'a' te jaan' ndii, ni tondia nda'a' ña'a' ra, te ni sanda'a ña'a' ra.

9 Te kii' ni xka'ndia ña jaan' ndii, ni ndekuie sakuu' tukú ne kuni kuvi ndiee' ñu'u' jaan' nuu' Pablo, te ni nda'a nia.

10 Te ne jaan' ndii, ni tiin mani' va nia ndu'u xiin' kua'a' nuu' ña va'a. Te kii' ni ki'in ndu tundoo' kua'an ndu ndii, ni taxi nia sakuu' ña ni kuni nuu' ndu.

So'o ni xaa a kii' ni xaa Pablo ñuu Roma

11 Te kii' ni ndi'i uni ta'an yoo' ña ndiee' ndu ikan' ndii, ni ko'ni ndu iin tundoo', tun' ni kiee ñuu Alejandría. Tun' jaan' ndii, ni ndiatu nu' ikan' ndee xka'ndia yoo' vixin. Te nuu' nu' ndii, ita' uvi ta'an ndiosí, ña nani' ndiosí kuate.

12 Te kii' ni xaa ndu yi'e', ña kandu'u' ñuu Siracusa ndii, ni ndoo ndu ikan' uni ta'an kivi'.

13 Te ndee ikan' ni kiee ndu te kua'an ndu yatin yatin yu'u' mini jaan' xiin' tundoo' jaan' te ni xaa ndu yi'e' ña kandu'u' ñuu Regio. Te ni ya'a tukú kivi' kii' ni xika tachi' va'a, ña kuaxi xata' a mii' kua'an tundoo' jaan'. Te tukú ka kivi' ni xaa ndu ndee yi'e' ña kandu'u' ñuu Puteoli.

14 Te ikan' ni xini ta'an' ndu xiin' savа ne ndikún Jesús. Te ni ka'an nda'vi ne jaan' xiin' ndu ña ndoo ndu ikan' uxa ta'an kivi' xiin' nia, ndi'i jaan' te kua'an ndu ndee ñuu Roma.

15 Te kii' ni xini ne ndikún ichi' Jesús kuento ña ni xaa ndu ñuu Puteoli jaan' ndii, ndee ñuu Roma ni kiee savа nia, te ni kixin natiin nia ndu'u ndee ya'vi ña nani' Apio. Te savа tukú nia ni kixin natiin ndu'u ndee iin xaan' mii' nani' uni ta'an vi'e. Kii' ni xini Pablo ne jaan' ndii, ni taxi ra ña chindani Ndiosí xa'a' nia, te ni kundieni nimá ra.

16 Te kii' ni xaa ndu ñuu Roma ndii, ni sanakua'a te xíin' kuu' nuu' jaan', te ñu'u' vi'e kaa, te ndiaa ra kua'an ra jaan' nda'a' te xito' vi'e kaa ñuu Roma jaan'. Ndisu ni ndu'u' siin' mii' Pablo iin vi'e xiin' iin te xíin', te xito' ña'a'.

Ka'án ndoso' Pablo nuu' te judío, te ndiee' ñuu Roma

17 Kii' ni xka'ndia uni ta'an kivi' ndii, ni kana Pablo te judío, te kuu' nuu', te ndiee' ñuu jaan'. Kii' ni nakaya te jaan' ndii, ni ka'an ra xiin' ra ndii:

—Ñani ta'an' i, yu'u ndii köo' ndee iin ña nia'a ni xaa i xiin' ne judío, ne ta'an' e', te ni ndee ni xka'ndia tu i ña ni nakoo ne xii' yata' e' xaa' e'. Ndisu ni tiin te ta'an' e', te Jerusalén, yu'u ñuu jaan', te ni sanakua'a ra yu'u nda'a' te xíin', te romano.

18 Te kii' ndi'i ni sana'má te romano jaan' yu'u ndii, ni kuni ra sandoó ndiká ra yu'u xa'a' a ña köo' kuachi, ña xata'an kuvi i xa'a' ni xaa i.

19 Ndisu xa'a' a ña ni ka'an te judío, te ta'an' e' jaan', ña sändoó ndiká ra yu'u ndii, ni kuni a ña kakan i ña sana'má César yu'u. Ndisu ni xaa i sakan', te tiin kuachi te ñuu e' jaan'.

20 Xa'a' a jaan' na ni kana i ndo'ó, te kuni i nuu' ndo', te ka'an i xiin' ndo'. Kuachi ndii, xa'a' a ña kandixa' i ña ndiatu' ini yoo', ne Israel, tiín karena yo'o' nda'a' i —ni kachi ra.

21 Te ni ka'an te jaan' xiin' ra ndii:

—Ndee iin tutu tïa'an natiin ndu nda'a' te ta'an' e', te ndiee' ñu'u' Judea, ña ka'án xa'a' yo'ó, te ndee iin tu te ndiee' ikan' tïa'an kixin yo'o', te chindu'u' ra kuachi xa'a' un', uun kania'a ra xa'a' un'.

22 Te ndii, kuní ndu kuni so'o ndu saa xanini un' xa'a' ne kandixa' naa kandixa' un' jaan', sakan' ña xini' ndu kuento mii' ka ña kini va ndatu'un' ne yivi' xa'a' ne ndikún ichi' xaa' jaan' —ni kachi ra.

23 Te ni chindu'u' te jaan' iin kivi' ña kuni so'o ka ra xa'a' ña jaan'. Te kua'a' va ra ni kixin vi'e mii' ndu'u' Pablo kii' ni xaa kivi' jaan'. Te nduvi' ni ka'an Pablo xiin' ra xa'a' saa kuvi ko'ni e' nda'a' Ndiosí, te ka'ndia chuun' a nuu' e', te ni xika ra

sąkąndixa' ñą'a' rą ñą xa'ą' Jesús ka'án tų'ųn ndęi' Ndiosí, ñą nį kę'į Moisés, xiin' ñą nį kę'į tę nį ka'ąn tiakú tų'ųn ą.
24 Tę sąvą tę jąąn' nį kąndįxa' ñą nį ka'ąn Pablo, tę sąvą tųkų rą nï kąndįxa' ñą jąąn'.
25 Tę xa'ą' ñą nį nakuitá kuento rą ndii, nį xą'a' kiee' rą kua'ąn rą, sąkan' na nį ka'ąn ką Pablo ñą yǫ'ǫ' xiin' rą ndii:
—Vą'ą vą nį ka'ąn Espíritu Santo xiin' nę xįį' yąta' ę', xiin' ñą nį kę'į Isaías, tę nį ka'ąn tiakú tų'ųn Ndiosí ndii:
26 Kua'an tę ka'ąn ųn' xiin' nę yivį' ñaą' ndii:
Kųnį sǫ'ǫ tę kųnį sǫ'ǫ ndǫ', ndisų kündanį xąchi' ndǫ'.
Tę kǫtǫ tę kǫtǫ ndǫ', ndisų kǖvį xąchi' kųnį ndǫ'.
27 Kuąchį ndii nį xąxįį nįą nimá nįą.
Tę xini sǫ'ǫ tę xini sǫ'ǫ nįą, ndisų xäa' nįą kuenta.
Tę xito' tę xito' nįą, ndisų kǖvį kųnį nįą ñą yoo jąąn'.
Sąkan' xaa' nįą kǫtǫ ką kųnį sǫ'ǫ nįą.
Tę xaa' tų nįą sąkan' kǫtǫ ką kųnį nįą.
Tę xaa' tų nįą sąkan' kǫtǫ ką kųndąnį nįą xiin' nimá nįą.
Xa'ą' ą jąąn' na nąndįko' nįą nuų' į, tę sąnda'a ñą'a' į.
Nį kachį ą.
28 'Xa'ą' ą jąąn' na, kuní ą ñą kųndąnį ndǫ' vįtįn, ñą Ndiosí ndii, nuų' nę tuku' ti'vi' ą ñą ka'án xa'ą' ñą sąkakú ą yoo'. Tę nę jąąn' ndii, kųnį sǫ'ǫ xnąą nįą ą —nį kachį rą.
29 Tę kįį' ndį'į nį ka'ąn Pablo ñą jąąn' ndii, ndįęe' vą kani' ta'an' tę judío jąąn' kuento nį kįęe rą kua'ąn rą.
30 Tę nii' uvį kuiyą nį ndoǫ ką Pablo vį'ę mii' nį tątų rą įkan'. Tę nį nątįįn rą sąkuu' nę nį xa'ąn kǫtǫ ñą'a' įkan'.
31 Kįį' sąkan' ndii, ka'án ndǫsǫ' rą xa'ą' sąą kuní Ndiosí ką'ndįą chuun' ą nimá ę', xiin' xa'ą' xtǫ'ǫ ę' Jesucristo. Tę nį xąą rą ñą jąąn' xiin' ñą ndįęni, tę kǫ̈ǫ' tų nį xįkuįta'nų nuų' rą xa'ą' ñą jąąn'.

Tutu ña ni ke'i San Pablo kua'an nda'a' ne ini xini Jesús, ne ndiee' ñuu Roma

Ti'vi' ra cha'an' nia

1 Yu'u nduu' Pablo, te xika' nuu' nuu' Jesucristo, te tianu' a sania'á ichi' a, sakan' ña Ndiosí ni sakuiso' chuun' yu'u te ka'an ndoso' i tu'un va'a xa'a' a.
2 Te xa ni taxi a kuento a xa'a' tu'un va'a jaan' nuu' ña su'un, ña nduu' tutu a, ña ni ke'i te ni ka'an tiakú xa'a' Jesús ndee xta'an' iin yivi'.
3 Te tu'un va'a jaan' ndii, ka'án a xa'a' si'e a, xto'o e' Jesucristo. Te kuenta ña nduu' a te yivi' ndii, iin te siani' xika' David nduu' a.
4 Te ni sanatiaku ña'a' Ndiosí xiin' ña ndiee' Espíritu Santo, te xiin' ña jaan' ni nia'a a ña si'e a nduu' ña jaan'.
5 Te xa'a' a ña ndani mii' Jesús ndu'u na ni sakuiso' chuun' a ndu, te ni ti'vi' tu a ndu ña sania'á ndu ichi' a nuu' sakuu' ne yivi' iin yivi', te ini nia kuni ña'a' nia, te kandixa' tu ña'a' nia. Sakan' te ña jaan' natiin sakuu' ña xaka'nu' ña'a' nia.
6 Te tein ne ka'án i xa'a' jaan' ka'ni tu ndo'ó, ne ni kana Ndiosí te kundúu ndo' kuenta Jesucristo.
7 Te ke'i i tutu yo'o' nuu' sakuu' ndo'ó, ne ndiee' ñuu Roma. Ndiosí ndii, ndani a ndo'ó, te ni kana a ndo'ó, ña jaan' na nduu' ndo' kuenta a. Na sañu'u' va yuva' e' Ndiosí xiin' xto'o e' Jesucristo ndo'ó, te na taxi tu a ña mani' koo xiin' ndo'.

Kuni ku'un ndi'e' Pablo mii' ndiee' ne ini xini Jesús, ne ndiee' ñuu Roma

8 Ña nuu' ndii, taxi' i ña chindani Ndiosí xa'a' sakuu' ndo'ó xiin' ña ndiee' Jesucristo. Sakan' ña xini i kuento ña ka'án va'a sakuu' ne yivi' xa'a' ña ini ndo' xini ndo' a.
9 Te xika' nuu' i nuu' Ndiosí xiin' kanii' nimá i ka'án ndoso' i tu'un va'a xa'a' si'e a. Te xiní Ndiosí ña naka'an' chito i xa'a' ndo' sakuu' ichi' kii' ka'án i xiin' a.
10 Te sakuu' ichi' kii' ka'án i xiin' a ndii, xikán i nuu' a ña naa' kuní a ndii, kuain' so'o' ndi'i' ku'un ndi'e' na i mii' ndiee' ndo'.
11 Kuachi ndii ka'án va nimá i kuni nduchi' nuu' i ndo'ó, te ka'án va tu nimá i saya'á i iin ña chuun va ña kuni taxi Espíritu Ndiosí nuu' ndo' te sandieni a nimá ndo' xa'a' ichi' a.
12 Te ndiatu' ini i ña sandieni ta'an' e' xa'a' ña ini ka e' xini ña'a' e'.
13 Ndisu ndee vitin ndii, yoo naa yoo ña xikuita'nú nuu' i te xaa i mii' ndiee' ndo' jaan'. Ñani ta'an' i, kuní i ña kundani ndo' ña kua'a' va ichi' ni chituní i ña ku'un ndi'e' i mii' ndiee' ndo' te sanakoó ka i ne xika' ichi' Jesús naa ni xaa i tein inga ne tuku',
14 naa' ne griego nduu' nia, uun naa' süu' ne griego nduu' nia, naa' ne xini tuní nduu' nia, uun naa' ne xïni tuní nduu' nia ndii, kuní a ka'an ndoso' i tu'un va'a jaan' nuu' sakuu' nuu' ne jaan'.
15 Ña jaan' na saki'i' a nimá i ña ka'an ndoso' tu i tu'un va'a jaan' nuu' ndo'ó, ne ndiee' ñuu Roma.

Tu'un va'a ndii, ndiee' Ndiosí nduu' a

16 Kuachi ndii küchani i ka'án i tu'un va'a jaan', sakan' ña ndiee' Ndiosí nduu' a, te xiin' ña jaan' sakakú Ndiosí sakuu' ne ini xini ña'a'. Xi'na ka nuu' ndu'u, ne judío, ni xaa tu'un va'a jaan', te sakan' ni xaa a nuu' ndo'ó, ne tuku'.
17 Sakan' ña ka'án tu'un va'a jaan' ña xa'a' ña ini kuiti' e' xini e' Jesús, xa ni xandaku Ndiosí nimá e', naa yoso' a nuu' tutu Ndiosí mii' ka'án a ndii: "Ne ni xandaku Ndiosí nimá xa'a' ña ini kuiti' nia xini ña'a' nia ndii, kutiaku nia ndee ndi'i' ni kivi'." Sakan' yoso' a.

Sakuu' e' ndiso' kuachi nuu' Ndiosí

18 Sakan' ña ndee ndivi' satuví tu Ndiosí ña xi'é a xini a sakuu' ne xaa' ña nia'a, te xächuun' ndaku tu nia, te xiin' ña jaan' xikuita'nú nia nuu' ña ndixa xa'a' Ndiosí.
19 Te ña kuní a kundani ne jaan' xa'a' Ndiosí ndii, xa xiní nia a, sakan' ña mii' a nia'a ña jaan' nuu' nia.
20 Kuachi ndii küvi kuni e' Ndiosí xiin' nduchi' nuu' e', te ni ndee küvi tu kuni e' ña ndiee' a, ña köo' kivi' ndi'i', ndisu

ndẹẹ kịị' nị xịkạndu'ụ' ịịn yivị', tẹ nị nia'ạ ạ nuụ' ẹ' ña sạkan' nduu' ạ, tẹ xiin' ña nị xạ'ạ ạ xiní ẹ' ndii yoo ạ. Xa'ạ' jạạn' na kǫǫ' ndẹẹ ịịn nẹ kụvị ka'ạn ña xïní nịạ naa' yoo Ndiosí.

21 Kuạchị ndii, teẹ' ndee xiní nẹ jạạn' ña yoo Ndiosí ndii, xïto' ka'nu' ña'a' nịạ sạạ xata'ạn kǫtǫ ka'nu' ña'a' ẹ', tẹ nị ndẹẹ täxi' tụ nịạ ña chịndạni ạ. Xa'ạ' ạ jạạn' na nị sạnạ ña xini tuní nịạ, tẹ nị kụụ ịịn yaví tụ nimá nịạ ña küu' kaxi'.

22 Tẹ teẹ' ndee ka'án nẹ jạạn' ña nẹ chụụn vạ xika' ndạku nduu' nịạ ndii, nẹ küu' kaxi' nduu' nịạ.

23 Tẹ teẹ' ndee vạ'ạ koo' chukuu' kuu' Ndiosí, tẹ kǫǫ' kivị' xi'í ạ ndii, xäka'nu' ña'a' nịạ. Süụ' jạạn' ndii xaka'nu' nịạ ña niania', ña nị xạ'ạ ndạ'a' nịạ, naa kuu' nẹ yivị' ịịn yivị', xiin' naa kuu' sạạ, xiin' naa kuu' ti' kụmi' ta'an xa'ạ', xiin' naa kuu' ti' kañuu' tịxịn.

24 Xa'ạ' ạ jạạn' na nị sạnạkua'a ña'a' Ndiosí nuụ' ña xe'na' ña ndioǫ' ịnị nẹ jạạn' xa'ạ' jạạn'. Ña jạạn' na kuii' xaa' nẹ jạạn' ña kịnị jạạn' xiin' ta'an' nịạ xiin' ịịn' nịạ.

25 Kǫtǫ kạ nị nạkǫǫ nẹ jạạn' ña ndịxạ xa'ạ' Ndiosí, tẹ nuụ' ạ jạạn' ndii, nị nạtịịn nịạ ña xini xa'an'. Kuạchị ndii xaka'nu' nịạ ña nị xạ'ạ Ndiosí, tẹ xika' nuu' nịạ nuụ' ña jạạn'. Tẹ xäka'nu' nịạ ña nị xạ'ạ sạkuu' ña yoo, ña nduu' Ndiosí, ña kuní ạ sạka'nu' sạkuu' ẹ' ndẹẹ ndi'i' nị kivị'. Sạkan' na kụndụụ ạ.

26 Xa'ạ' ạ jạạn' na nị sạnạkua'a Ndiosí nẹ jạạn' nuụ' sạkuu' ña nịạ'a, ña ndioǫ' ịnị nịạ xa'ạ'. Kuạchị ndii nị nạkǫǫ ndẹẹ ña'a' naa nị chịtuní Ndiosí xa'ạ' ạ, tẹ kandu'ụ' a' xiin' ịngạ ña'a'.

27 Tẹ nii' sạkan' tụ xaa' tẹ yivị', nakoo' rạ ña nị chịtuní Ndiosí xa'ạ' rạ xiin' ña'a'. Tẹ ndịẹe' vạ nị ndịǫǫ' ịnị rạ nị xịnị ta'an' rạ, tẹ kixín xiin' ta'an' rạ. Tẹ xaa' rạ ña ka'an' nuụ', xa'ạ' ạ jạạn' na xata'ạn kụndǫ'ǫ rạ nuụ' mịị' rạ xa'ạ' ña kịnị jạạn'.

28 Tẹ xa'ạ' ạ ña nï kuní nẹ jạạn' kị'ịn kuenta nịạ Ndiosí ndii, nị sạnạkua'a ña'a' ạ nuụ' ña xanini saka nịạ tẹ sạạ nịạ ña kịnị kuäsạ' kuní jạạn'.

29 Sạkan' na xaa' nẹ jạạn' sạkuu' nuụ' ña kuäsạ' nduu' ña ndạku jạạn', naa kuu' ña kumi' nịạ musa nịạ, xiin' ña nịạ'a ịnị nịạ, xiin' ña ndioǫ' ịnị vạ nịạ xa'ạ' ña'ạ, xiin' ña kui'ẹ nịạ, xiin' ña ndạsị' nuụ' nịạ, xiin' ña xa'nị' nịạ nẹ yivị', xiin' ña iin tạan nịạ, xiin' ña xini xa'an' nịạ nẹ yivị', xiin' ña xika' nịạ'a nịạ,

30 xiin' ña ndatu'un' nịạ tụ'ụn nẹ yivị', xiin' ña kanịạ'a nịạ xiin' nẹ yivị', xiin' ña ndasi' nịạ Ndiosí, xiin' ña sandiee' kui'e nịạ nẹ yivị', xiin' ña ñuñu' nịạ, xiin' ña ka'án vạ'ạ nịạ xa'ạ' mịị' nịạ, xiin' ña nata'vi' xíni' nịạ xa'ạ' ña nịạ'a ña kuni sạạ nịạ, xiin' ña kändixa' nịạ yụva' sị'i' nịạ,

31 xiin' ña nduu' nịạ nẹ küu' kaxi', xiin' ña säxinú nịạ kuento nịạ, xiin' ña ndänị nịạ ndẹẹ ịịn nẹ yivị', xiin' ña xïní nịạ kǫǫ ka'nu' ịnị nịạ, xiin' ña küvita ịnị nịạ ndee sie.

32 Teẹ' ndee xiní kaxi' nẹ jạạn' ña xạ nị ka'ạn tuní Ndiosí ña nẹ xaa' ña jạạn' ndii, xata'ạn ña kụvị nịạ, ndisụ süụ' xaa' kuịtị' nịạ kuạchị jạạn', süụ' jạạn' ndii vạ'ạ kuni tụ nịạ xiin' ịngạ nẹ yivị' kịị' xaa' nịạ kuạchị jạạn'.

2

Sana'má ndạku Ndiosí nẹ yivị'

1 Sạkan' na kuii' yǫǫ kạ nduu' ndo'ó, nẹ katun' nẹ yivị' jạạn' ndii, kǫǫ' ạ kụvị ka'ạn ndǫ' xa'ạ' ndǫ' nuụ' Ndiosí, kuạchị ndii sạạ nii' xaa' nẹ jạạn' xaa' tụ mịị' ndǫ'. Sạkan' na kuii' kịị' katun' ndǫ' nẹ jạạn' ndii, katun' xiin' mii' mịị' ndǫ'.

2 Ndisụ xiní ẹ' ña kịị' katun' Ndiosí nẹ xaa' ña jạạn' ndii, kạtun' ndạku ña'a' ạ.

3 Naa' katun' ndǫ' ịngạ nẹ yivị' xa'ạ' kuạchị ña xaa' nịạ, tẹ xaa' tụ mịị' ndǫ' kuạchị jạạn' ndii, käniịnị ndǫ' na kätun' Ndiosí mịị' ndǫ' xa'ạ' kuạchị jạạn'.

4 ¿Ñáá tüvi' nuụ' ndǫ' ña kịị' xaa' ndǫ' sạkan' ndii, chïndịạạ ya'vi' ndǫ' ña vịta xạvạ'ạ kuu' ịnị Ndiosí xa'ạ' ndǫ', xiin' ña ndạsụn ịnị ạ xa'ạ' ndǫ', xiin' ña kundieni tụ ạ xini ạ ndo'ó? ¿Ñáá xäa' ndǫ' kuenta ña xa'ạ' ña vịta xạvạ'ạ kuu' ịnị Ndiosí na kuii' kụvị nạmạ ndǫ' nimá ndǫ' xa'ạ' kuạchị ndǫ' nuụ' ạ?

5 Ndisụ xa'ạ' ạ ña xaxịị ndǫ' nimá ndǫ' nuụ' Ndiosí, tẹ xaya'vi' tụ ndǫ' ña nạmạ ndǫ' ạ xa'ạ' kuạchị ndǫ' ña xaa' ndǫ' ndii, sǫ'ǫ nakayá mǫto kạ tụndo'ǫ' ña kụndǫ'ǫ

ndǫ' kiį' xaą kivį' ñą sątuví Ndiosí ñą xi'é ą tę sąna'má ndąku ą nę yivį'.
6 Tę Ndiosí ndii, tąxį ą ndą'a' į'įn nę yivį' xa'ą' sąą nii' nį xąą nią.
7 Tę nę nį xąą naa xaa' ñą vą'ą ndii, tąxį ą nątiįn nią kivį' ñųų nią ñą kǫǫ' kivį' ndi'i' xa'ą' ą ñą nduku' nią ñą kųnį nią ñą ka'nu' koo' chukuu' Ndiosí, xiin' xa'ą' ñą nduku' tų nią ñą ka'ąn vą'ą ą xa'ą' nią, xiin' xa'ą' ą ñą nduku' tų nią ñą kųtiąkų nią xiin' ą ndęę ndi'i' nį kivį'.
8 Ndisų tąxį ą tųndo'ǫ', tę kąsi'ę tų ą kųnį ą nę xaa' sǫ'ǫ nuų' ą, tę kändixa' nią ñą ndąku xa'ą' ą, süų' jąąn' ndii ñą nią'a kandixa' nią.
9 Tę kǫǫ kua'ą' vą tųndo'ǫ' xiin' ñą u'vį kųndǫ'ǫ sąkuu' nę xaa' ñą nią'a jąąn', xį'ną ką nę judío kųndǫ'ǫ ñą jąąn', tę sąkan' nę tuku'.
10 Ndisų taxi' Ndiosí ñą kųnį nę xaa' ñą vą'ą ñą ka'nu' koo' chukuu' ą, tę ka'ąn vą'ą tų ą xa'ą' nią, tę tąxį tų ą ñą manį' kǫǫ xiin' nią. Ña nųu' tąxį ą ñą jąąn' ndą'a' nę judío, tę sąkan' tąxį ña'a' ą ndą'a' nę tuku'.
11 Sąkan' ña įįn kachi kuu' ą xiin' sąkuu' nę yivį'.
12 Sąkan' ñą sąkuu' nę nï kųmi' tų'ųn ndęi' Ndiosí, tę xaa' nią kuąchį ndii, kątun' ą nę jąąn' teę' ndee nï kųmi' nią tų'ųn ndęi' ą jąąn'. Tę sąkan' tų sąkuu' nę kumi' tų'ųn ndęi' jąąn', tę xaa' nią kuąchį ndii, sąna'má ą nę jąąn' xa'ą' tų'ųn ndęi' jąąn'.
13 Kuąchį ndii, nę xini sǫ'ǫ kuįtį' tų'ųn ndęi' jąąn' ndii, ndüu' nią nę ndąku nimá nuų' Ndiosí, süų' jąąn' ndii nę xini sǫ'ǫ tų'ųn ndęi' jąąn', tę xaa' tų nią ą nduu' nę ndąku nimá nuų' ą.
14 Sąkan' ñą nę tuku' ndii, kümi' nią tų'ųn ndęi' ą jąąn', ndisų kiį' xaa' nią ñą ndąku, ña ka'án tų'ųn ndęi' jąąn' xiin' ñą xini tuní mįi' nią ndii, nia'á nią ñą xiní nimá nią ndee ñą nduu' ña ndąku xiin' ndee ñą nduu' ña nią'a.
15 Tę xiin' sąą xika' nią nia'á nią ñą yoo įįn tų'ųn ndęi' nimá nią, sąkan' na kuii' xiin' ñą xini tuní nią xiní mįi' nią ąmąą xaa' nią ñą vą'ą uun ña vä'ą. Tę tų'ųn ndęi', ñą yoo nimá nią jąąn' nduu' ñą tįįn kuąchį ña'a', uun nąka'ąn ą xa'ą' nią
16 kiį' xaą kivį' ñą sąna'má Ndiosí nę yivį' xa'ą' ñą yoo sį'e nimá nią xiin' ndą'a' Jesucristo sąą nii' yoo tų'ųn vą'ą ña ka'án ndǫsǫ' į.

Säxinú nę judío tų'ųn ndęi' Ndiosí

17 Ndo'ó, nę ta'an' į ndii, ka'án vą'ą ndǫ' xa'ą' ndǫ' ña nduu' ndǫ' nę judío, tę tiin' ndįąą ndǫ' tų'ųn ndęi' Ndiosí, tę ka'án ñuñu' ndǫ' ña nduu' ndǫ' kuenta Ndiosí.
18 Tę xiní kaxi' ndǫ' ndee ñą kuní Ndiosí sąą ndǫ'. Tę sakuaąn ndǫ' tų'ųn ndęi' ą jąąn' tę kųndąnį ndǫ' ña vą'ą ką ña kuní ą sąą ndǫ'.
19 Tę tuu ndǫ' ña kųvį sąnia'á ndǫ' įchi' Ndiosí nuų' nę tuku', nę yoo sa'ví įnį xa'ą' ą. Tę tuu tų ndǫ' ña nę satuví įchi' ą nuų' nę yoo nįąą' nimá jąąn' nduu' ndǫ'.
20 Tę tuu ndǫ' ña kųvį sąnia'á ndǫ' nę nąą' kuu'. Tę tuu tų ndǫ' ña kųvį sąnia'á ndǫ' nę tïą'an kuįxą įnį. Tę xa'ą' ą ña kumi' ndǫ' tų'ųn ndęi' Ndiosí ndii, tuu ndǫ' ña xiní vą ndǫ' ña ndichi xiin' ña ndąku xa'ą' ña kuní ą.
21 Tę ndo'ó, nę sania'á tųkų nę yivį' ndii, nį ndęę mįi' ndǫ' säxinú ña sania'á ndǫ' jąąn'. Tę ndo'ó, nę sania'á ña vä'ą sąkui'na' ę' ndii, sųvį ndǫ' nduu' nę xakui'na'.
22 Tę ndo'ó, nę ka'án kümi' ndǫ' musa ndǫ' ndii, sųvį ndǫ' nduu' nę xaa' ña jąąn'. Tę ndo'ó, nę ndasi' ndiosí saka ndii, xakui'na' ndǫ' ña'ą ña yoo tįxįn yųkun' ą.
23 Tę ka'án ñuñu' ndǫ' xa'ą' ña kumi' ndǫ' tų'ųn ndęi' jąąn'. Ndisų sųvį ndǫ' xaa' sąkan', tę tïin' ka'nu' nę yivį' Ndiosí, sąkan' ña xka'ndíá ndǫ' tų'ųn ndęi' ą jąąn'.
24 Kuąchį ndii yosǫ' ą nuų' tųtų Ndiosí mii' ka'án ą ndii: "Xa'ą' ña xïka' vą'ą' ndo'ó įchi' Ndiosí kanįą'a nę tuku' xa'ą' Ndiosí." Sąkan' yosǫ' ą.
25 Sąkan' ña naa' yoo tunį įįn' ę' ndii, ndiaa yą'vį ą naa' saxinú ę' tų'ųn ndęi' jąąn'. Ndisų naa' säxinú ę' tų'ųn ndęi' jąąn' ndii, ndęę naa kǫǫ' ą kumi' ę'.
26 Ndisų nę kǫǫ' tunį jąąn' įįn' tę saxinú nią ña ka'án tų'ųn ndęi' ą jąąn' ndii, natiin' ña'a' ą teę' ndee kǫǫ' tunį įįn' nią.
27 Tę nę kǫǫ' tunį jąąn' įįn' tę saxinú vą'ą nią ña ka'án tų'ųn ndęi' jąąn' ndii, nia'á ña jąąn' ña xata'ąn kątun' Ndiosí ndo'ó, sąkan' ña teę' ndee yoo tunį įįn' ndǫ', tę kumi' tų ndǫ' tų'ųn ndęi' jąąn' ndii, säxinú ndǫ' ą.

28 Kuạchị ndii, süụ' nduu' ẹ' nẹ judío xa'ạ' ạ ña ạ nduu' ẹ' si'ẹ nẹ judío kuịtị', tẹ nị ndẹẹ süụ' nduu' tụ ẹ xa'ạ' ạ ña yoo tunị ịin' kuịtị' ẹ'.
29 Süụ' jạạn' ndii nẹ nduu' xnạ'ạ nẹ judío ndii, ndẹẹ tịxịn nimá nịạ kuạxị ña jạạn', tẹ tunị ña kumi' nịạ ndii, nimá nịạ yoo ạ nị xạạ Espíritu Santo, tẹ süụ' nị xạ'ạ ạ ña jạạn' xa'ạ' ạ ña saxinú nịạ ña ka'án tụ'ụn ndẹi' jạạn'. Tẹ nẹ kumi' ña jạạn' ndii, süụ' tẹ yivị' ka'án vạ'ạ xa'ạ' nịạ, süụ' jạạn' ndii mịi' Ndiosí.

3

1 Teẹ' kuein' xanini ndo'ó ña ka'án ị ña kǫ̈ǫ' xatạ' ạ ña nduu' ẹ' nẹ judío, tẹ nị ndẹẹ kǫ̈ǫ' tụ xatạ' ạ ña yoo tunị ịin' ẹ'.
2 Sụụ yoo kua'ạ' xatạ' ạ, kuạchị ndii ndẹẹ ña nụụ' nị ịnị Ndiosí xini ạ yoo', nẹ judío, tẹ nị sạnạkua'a ạ tụ'ụn ạ ndạ'a' ẹ'.
3 Kǘvị kạnịnị ẹ' ña säxinú tụ Ndiosí kuento ạ ña nị tạxị ạ nuụ' ẹ' xa'ạ' ạ ña nï saxinú sạvạ ẹ' kuento ạ.
4 Sụụ sạxinú xnạ'ạ ña'a' ạ, sạkan' ña Ndiosí ndii, sạkuu' ịchi' ka'án ndạku ạ, tẹ kǫ̈ǫ' kivị' xini xa'an' ạ jạạn' teẹ' ndee sạkuu' nẹ yivị' nduu' nẹ xini xa'an', naa yosọ' ạ nuụ' tụtụ Ndiosí mii' ka'án ạ ndii:
Xiin' ña ka'án ụn' nia'á ụn' ña ịin ña xachuun' ndạku nduu' ụn',
tẹ kịị' sạna'má nẹ yivị' yo'ó ndii, kẹtạ vạ'ạ ụn'.
Sạkan' yosọ' ạ.
5 Teẹ' kuein' ka'ạn ndọ' xiin' ị ña naa' xiin' ña xächuun' ndạku ẹ', tẹ kụvị kụnị ẹ' ña xachuun' ndạku Ndiosí xiin' kuento ạ, ña nị tạxị ạ nuụ' ẹ' ndii, xächuun' ndạku Ndiosí jạạn' kịị' sando'o' ạ yoo' xa'ạ' kuạchị ẹ' naa' sạkan', kachị ndọ'. (Ka'án ị sạạ xanini nẹ yivị' ịin yivị'.)
6 Kuäsạ' xạchi' sạkan' rạn'. Naa' sạkan' nduu' ạ ndii, kǘvị sạna'má ndạku Ndiosí nẹ yivị' ịin yivị'.
7 Teẹ' kuein' ka'ạn kạ ịin ndọ' xiin' ị ndii: “Naa' xiin' kuạchị ña xaa' ị sọ'ọ tuví kua'ạ' kạ ña ndịxạ xa'ạ' Ndiosí, tẹ kua'ạ' kạ tụ nẹ yivị' xaka'nu' ña'a' ndii, kǫ̈ǫ' ndẹẹ ịin xa'ạ' ña kusaa' kạtun' kạ ạ yu'ụ ndẹẹ naa ịin nẹ ndiso' kuạchị.” Sạkan' kachị ndọ'.
8 Naa' sạkan' nduu' ạ ndii, teẹ' ka'ạn sạvạ ndọ' ña na sạạ ẹ' ña nịạ'a, tẹ sạkan' kua'ạ' kạ nẹ yivị' sạka'nu' Ndiosí, kachị ndọ'. Tẹ sạkan' tiin' kuạchị sạvạ nẹ yivị' ndu'ụ ka'án kịnị nịạ xa'ạ' ndụ ña ña jạạn' sania'á ndụ. Ndisụ nẹ jạạn' ndii, nẹ xạ yoo katụn' sạạ Ndiosí nduu' nịạ.

Kǫ̈ǫ' ndẹẹ ịin nẹ xika' ndạku nuụ' Ndiosí

9 Naa' sạkan' nduu' ạ ndii, ¿ñáá vạ'ạ kạ nẹ yivị' nduu' ndụ, nẹ judío, tẹ sạkan' nẹ tuku' jạạn'? Kuäsạ' xạchi' sạkan' rạn'. Kuạchị ndii, naa' xạ nị ka'ạn ndụ ndii, naa' nẹ judío uun nẹ tuku' nduu' ẹ' ndii, ịin kachi xiko' ni'i' kuạchị yoo'.
10 Naa yosọ' ạ nuụ' tụtụ Ndiosí mii' ka'án ạ ndii:
Kǫ̈ǫ' ndẹẹ ịin nẹ xachuun' ndạku nuụ' Ndiosí.
Kǫ̈ǫ' ndẹẹ ịin ndạạ' nịạ.
11 Tẹ kǫ̈ǫ' tụ nẹ kuní xnạ'ạ ña kụndạnị nịạ ña kuní Ndiosí.
Tẹ kǫ̈ǫ' nị tụ nẹ kuní xnạ'ạ ña ndụku' ki'ị' nịạ nuụ' Ndiosí.
12 Tẹ sạkuu' nịạ nị kụxịọọ xạchi' nuụ' Ndiosí.
Tẹ nị nạnduụ nịạ nẹ kuäsạ' kuní nuụ' ạ.
Tẹ kǫ̈ǫ' kạ ndẹẹ ịin nẹ xaa' ña ndạku.
Kǫ̈ǫ' kạ ndẹẹ ịin ndạạ' nịạ.
13 Yụ'u' nịạ ndii, ndẹẹ na yavị ndịi ña nunia' nduu' ạ,
tẹ xạ nuụ' ña xini xa'an' kiee' yụ'u' nịạ.
Tẹ xạ nuụ' ña xatụ nduu' kuento ña kiee' yụ'u' nịạ kịị' ka'án nịạ.
Ndẹẹ naa ña xatụ, ña ñu'u' yụ'u' koọ' xatụ, nduu' ạ.
14 Tẹ chitu' vị' yụ'u' nịạ kiee' ña kanịạ'a nịạ xa'ạ' nẹ yivị',
Tẹ chitu' vị' tụ yụ'u' nịạ ñu'u' ña kịnị yoo ịnị nịạ.
15 Tẹ ki'ị' vạ kua'ạn nịạ tẹ xa'nị' nịạ nẹ yivị'.
16 Tẹ mii' kạ xka'ndíá nịạ ndii, ña nduxín xiin' ña suchi' ịnị kuịtị' nakoo' nịạ.
17 Tẹ xïní nịạ kụndịẹẹ manị' nịạ xiin' nẹ yivị'.
18 Tẹ kǫ̈ǫ' kivị' yi'vi nịạ Ndiosí.
Sạkan' yosọ' ạ.
19 Ndisụ xiní ẹ' ña sạkuu' ña ka'án tụ'ụn ndẹi' Ndiosí ndii, ka'án ạ xiin' nẹ xiko' ni'i' ạ, sạkan' tẹ kǫ̈ǫ' ạ kụvị ka'ạn ndẹẹ ịin nẹ jạạn' xa'ạ' nịạ nuụ' Ndiosí, tẹ kụnị tụ sạkuu' nẹ yivị' ịin yivị' ña ndiso' kuạchị nịạ nuụ' Ndiosí, tẹ sạna'má ña'a' ạ.

20 Sąkan' na kuii' ndęę i̱in ę' kuäsą' kų̱ndąku nimá nuų' Ndiosí xa'ą' ą ña saxinú ę' ña ka'án tų'ų̱n ndęi' ą jąąn'. Kuąchi̱ ndii ni̱ tąxi̱ Ndiosí tų'ų̱n ndęi' jąąn', tę kų̱vi̱ kų̱ni̱ ę' ña nę ndiso' kuąchi̱ nduu' ę' nuų' ą.

Xandąku Ndiosí nimá ę' xa'ą' ña i̱ni̱ ę' xini ę' Jesucristo

21 Ndisų̱ vi̱ti̱n ndii, xą ni̱ nia'ą Ndiosí sąą kų̱vi̱ sąndąku ą nimá ę' nuų' ą, tę süų' xa'ą' ą ña sąxinú ką ę' ña ka'án tų'ų̱n ndęi' jąąn' nduu' ą, sąkan' ña xą mi̱i' tų'ų̱n ndęi' jąąn' xiin' ña ni̱ ka'ą̱n tę ni̱ ka'ą̱n tiakú tų'ų̱n Ndiosí xtą'an' ka'án sąą kų̱vi̱ sąndąku ą nimá ę'.

22 Tę ña xandąku Ndiosí nimá ę' jąąn' ndii, xa'ą' ą ña i̱ni̱ ę' xini ę' Jesucristo kui̱ti̱' xaa' ą ña jąąn' xa'ą' sąkuu' ę'. Sąkan' ña Ndiosí ndii, näkaxin ą yoo,

23 tę xa'ą' ą ña sąkuu' ę' xaa' kuąchi̱ ndii, xika' yoo' ę' nuų' Ndiosí, tę kų̱vi̱ kų̱ni̱ ę' ña ndątų̱n' ą.

24 Ndisų̱ Ndiosí ndii, ni̱ ndąsąndąku mi̱i' ą nimá ę' xa'ą' ą ña ndani̱ mi̱i' ą yoo', sąkan' ña xiin' ña ni̱ xi'i̱ Jesucristo ni̱ sąndooó ndiká ą yoo' nuų' ña ni̱ kuni̱ ą kų̱ndo'o' ę' xa'ą' kuąchi̱ ę'.

25 Sąkan' ña Cristo nduu' ña ni̱ chi̱kąndi̱ą Ndiosí, tę ni̱ xiti̱ą níi' ña jąąn', tę xiin' ña ni̱ xiti̱ą níi' ą jąąn' ni̱ sąndoyo' Ndiosí kuąchi̱ ę' xa'ą' ą ña i̱ni̱ ę' xini ña'a' ę', sąkan' na ni̱ nia'ą Ndiosí yoo' ña xachuun' ndąku ą. Tę kuie tų i̱ni̱ ą, sąkan' na nï nakąn ą kuenta nuų' ę' xa'ą' kuąchi̱ ña ni̱ xąą ę' xtą'an'.

26 Sąkan' ni̱ xąą Ndiosí tę nia'ą ą yoo' ndęę kivi̱ vi̱ti̱n ña xachuun' ndąku ą, sąkan' tę kų̱ni̱ ę' ña mi̱i' kui̱ti̱' ą nduu' ña xachuun' ndąku, tę mi̱i' tų ą xandąku nimá yoo', nę i̱ni̱ xini Jesús.

27 Xa'ą' ą jąąn' na kuii' kǫ̈ǫ' ndęę i̱in xa'ą' ña kų̱vi̱ ka'ą̱n ñuñu' ę', sąkan' ña süų' xa'ą' tų'ų̱n ndęi' Ndiosí ni̱ xąndąku ą nimá ę'. Süų' jąąn' ndii xa'ą' ą ña i̱ni̱ ę' xini ę' Jesús kui̱ti̱' ni̱ xąą ą ña jąąn'.

28 Sąkan' na kuii' kundani̱ ę' ña xandąku Ndiosí nimá ę' xa'ą' ą ña i̱ni̱ ę' xini ę' Cristo kui̱ti̱', tę süų' xa'ą' ą ña xaa' ę' ña ka'án chuun' tų'ų̱n ndęi' ą.

29 Sąkan' ña Ndiosí ndii, süų' Ndiosí nę judío kui̱ti̱' nduu' ą, süų' jąąn' ndii nduu' tų ą Ndiosí nę tuku'.

30 Sąkan' ña yoo i̱in ndąą' kui̱ti̱' Ndiosí, tę i̱in ndąą' ña jąąn' kui̱ti̱' nduu' ña xandąku nimá sąkuu' yoo', nę i̱ni̱ xini Jesús. Naa kuu' nę yoo tuni̱ i̱in', xiin' nę kǫ̈ǫ' tuni̱ jąąn' i̱in' ndii, i̱in kachi xandąku ą nimá ni̱ą xa'ą' ña i̱ni̱ ni̱ą xini ni̱ą Jesús.

31 Naa' i̱ni̱ ę' xini ę' Jesús ndii, ¿teę' tuu ndǫ' ña kǫ̈ǫ' ką ndi̱ęę' tų'ų̱n ndęi' Ndiosí jąąn' nuų' ę'? Kuäsą' xąchi' sąkan' rąn', süų' jąąn' ndii sǫ'ǫ chindiaa ya'vi' ką ę' tų'ų̱n ndęi' ą jąąn' ki̱i' i̱ni̱ ę' xini ę' Jesús.

4

Ni̱ xąndąku Ndiosí nimá Abraham nuų' ą xa'ą' ą ña ni̱ i̱ni̱ rą xini ña'a' rą

1 Naa' sąkan' nduu' ą ndii, ¿ndee ña kų̱vi̱ ka'ą̱n ę' xa'ą' ña ni̱ kų̱ndąni̱ Abraham, tę xi̱i' yąta' ę', xa'ą' ña i̱ni̱ ę' jąąn'?

2 Kuąchi̱ ndii, naa' sąkan' tę ni̱ xąndąku Ndiosí nimá rą xa'ą' ą ña ni̱ xąą rą ña ka'án tų'ų̱n ndęi' ą ndii, kų̱vi̱ ka'ą̱n vą'ą rą xa'ą' rą nuų' ę', ndisų̱ nuų' Ndiosí ndii, kǫ̈ǫ' ą kų̱vi̱ ka'ą̱n rą.

3 Sąkan' ña sąkan' yosǫ' ą nuų' tų̱tų̱ Ndiosí mii' ka'án ą ndii: “Xa'ą' ą ña ni̱ i̱ni̱ Abraham ni̱ xi̱ni̱ rą Ndiosí na ni̱ ka'ą̱n ą ña tę ndąku nimá ni̱ nduų' rą nuų' ą.” Sąkan' yosǫ' ą.

4 Tę vi̱ti̱n ndii, xiní ę' ña ki̱i' xachuun' yǫǫ ką tę xiku'ún ya'vi' ni̱ą ndii, süų' ña xamaní' ña'a' nę yivi̱' nduu' ña jąąn', süų' jąąn' ndii ña ndiso' i̱ka' ña'a' ni̱ą nduu' ą.

5 Ndisų̱ Ndiosí, ña ndasandąku nimá nę ni̱ą'a ndii, ka'ą̱n ą ña nę ndąku nimá nduu' ę' xa'ą' ą ña i̱ni̱ ę' xini ña'a' ę', tę süų' xa'ą' ą ña xaa' ę' ña vą'ą.

6 Naa ni̱ ka'ą̱n tų David xa'ą' nę sąñu'u' vą Ndiosí xiin' ña ndąsąndąku ą nimá ni̱ą nuų' ą, teę' ndee kǫ̈ǫ' ña vą'ą ni̱ xąą ni̱ą.

7 Ni̱ ka'ą̱n rą ndii:

Sañu'u' vą Ndiosí xiin' ña yoo ka'nu' i̱ni̱ ą
xa'ą' ña ni̱ą'a ña ni̱ xąą ni̱ą,
tę sąndoyo' tų ą kuąchi̱ ni̱ą.

8 Tę vą'ą vą tų kuni nę sañu'u' ą xiin'
ña nätavą' ką ą kuenta xa'ą' kuąchi̱
ni̱ą.
Ni̱ kachi̱ rą.

9 Tę ña sañu'u' Ndiosí nę jąąn' ndii, süų' nuų' nę judío, nę yoo tuni̱ i̱in' kui̱ti̱', tąxi̱ Ndiosí ą. Süų' jąąn' ndii tąxi̱ tų ña'a' ą nuų' nę tuku', nę xä'a tuni̱ jąąn' i̱in'. Xą ni̱ ka'ą̱n i̱ sąą ka'án tų'ų̱n Ndiosí ña ni̱ i̱ni̱

Abraham ni xini ra a, te ni ka'an a ña te ndaku nimá ni nduu ra nuu' a.
10 Ndisu kii' ni ka'an Ndiosí ña te ndaku nimá nduu' Abraham jaan' ndii, ¿ñáá xa yoo tuni jaan' iin' ra kii' sakan', uun ñáá tïa'an koo a iin' ra, tuu ndo'? Suu tïa'an koo a iin' ra kii' sakan', süu' jaan' ndii ndee ni ya'a, te ni xa'a ra tuni jaan' iin' ra.
11 Te ni xa'a ra tuni jaan' iin' ra, te ni nduu' a ña nia'á ña xa ni yoo ndaku nimá ra nuu' Ndiosí xa'a' a ña ni ini ra xini ña'a' ra. Xa'a' a jaan' na suvi ra ni nandúu xii' yata' sakuu' ne ini xini Ndiosí tee' ndee köo' tu tuni jaan' iin' nia ndii, ka'án Ndiosí ña ne ndaku nimá nduu' tu nia nuu' a xa'a' a ña ini nia xini ña'a' nia.
12 Te sakan' tu suvi Abraham jaan' nduu' te xii' yata' ne judío, ne yoo tuni jaan' iin', te süu' xa ña jaan' kuiti' yoo iin nia, süu' jaan' ndii ini tu nia xini nia Ndiosí saa nii' ni ini te xii' yata' e' Abraham jaan' ni xini ra Ndiosí kii' tïa'an koo tuni iin' ra.

Ni taxi' Ndiosí kuento a nuu' Abraham xa'a' a ña ini ra xini ña'a' ra

13 Kuachi ndii, kii' ni taxi Ndiosí tu'un a nuu' Abraham xiin' nuu' siani' xika' ra ña kundúu ra te xiin' ña'a ñu'u' iin yivi' ndii, süu' ni taxi ña'a' a xa'a' a ña ni saxinú ra tu'un ndei' a, süu' jaan' ndii ni taxi a ña jaan' ña te ndaku nimá nduu' ra nuu' a xa'a' a ña ni ini ra xini ña'a' ra.
14 Sakan' ña, naa' ne xika' saa ka'án chuun' tu'un ndei' jaan' nduu' ne kundúu ne xiin' ña'a ñu'u' iin yivi' ndii, ini saka e' xini e' Ndiosí naa sakan' nduu' a, te tu'un a ña ni taxi a nuu' Abraham jaan' ndii, köo' ka ndiee' a naa' sakan'.
15 Kuachi ndii, ne säxinú tu'un ndei' jaan' ndii, sando'o' ña'a' Ndiosí, ndisu mii' köo' tu'un ndei' xa'ndia chuun' ndii, köo' tu ne xa'nú a.
16 Sakan' na kuii', xa'a' a ña ini e' xini e' Ndiosí ndii, taxi mii' a ña va'a nda'a' e', ña ni taxi a kuento a xa'a' natiin sakuu' yoo', ne nduu' siani' xika' Abraham. Te süu' nuu' ne kumi' tu'un ndei' kuiti' ni taxi a ña jaan', süu' jaan' ndii ni taxi tu ña'a' a nuu' sakuu' ne ini xini Ndiosí saa nii' ni ini Abraham jaan' ni xini ña'a' ra. Sakan' na te jaan' nduu' xii' yata' sakuu' e',
17 naa yoso' a nuu' tutu Ndiosí mii' ka'án a ndii: "Xa ni ndasandúu i yo'ó xii' yata' kua'a' va ne yivi' iin yivi'", kachi a. Te Abraham jaan' ndii, ini ra ni xini ra Ndiosí, te ni xini ra ña kuvi sanatiaku a ndee ne ni xi'i, te kuvi tu ka'án a xa'a' ña tïa'an koo ndee naa xa yoo a.
18 Te ni kandixa' Abraham ña ni ka'an Ndiosí xiin' ra tee' ndee köo' ka ndee iin xa'a' ña kundiatu ini ka ra, ndisu ni ndiatu ini ra kaa' sakan'. Te sakan' na ni nandúu ra te xii' yata' kua'a' va ne yivi' iin yivi' saa nii' ni ka'an Ndiosí xiin' ra ndii: "Sakan' vi' kua'a' kuu siani' xika' un'", ni kachi a.
19 Te nï sanuu' Abraham jaan' ña ini ra xini ra Ndiosí, tee' ndee ni kumi' ra yatin' ciento kuiya, te sakan' tu ni kundani kaxi' ra ña ñu'u' nde'i ra ndii, ndee naa ña xa ni xi'i ni nduu' a, te küvi tu koo si'e Sara.
20 Tee' ndee sakan' ni nduu a ndii, nï sanuu' ra ña ini ra xini ra Ndiosí, süu' jaan' ndii ni kandixa' ra kuento ña ni taxi a nuu' ra jaan', te so'o ndiee' ka ini naa ini ra ni xini ra Ndiosí xaka'nu' ña'a' ra,
21 sakan' ña xiní kaxi' ra ndii, ndiee' koo' chukuu' a te saxinu a kuento a ña ni taxi a nuu' ra jaan'.
22 Xa'a' a ña ini ra xini ra Ndiosí jaan' na ni ka'an a ña te ndaku nimá nduu' ra nuu' a.
23 Te süu' xa xa'a' mii' kuiti' Abraham jaan' yoso' a mii' ka'án ña ni xandaku Ndiosí nimá ra nuu' a,
24 süu' jaan' ndii yoso' tu a xa'a' yoo'. Sakan' ña xandaku tu Ndiosí nimá yoo' xa'a' a ña ini e' xini ña'a' e' xa'a' a ña ni sanatiaku a xto'o e' Jesús tein ne ni xi'i.
25 Ni sanakua'a Ndiosí Jesús jaan', te ni xi'i a xa'a' kuachi e'. Te ni sanatiaku tu ña'a' a te kundúu e' ne ndaku nimá nuu' Ndiosí.

5

Xa ni xandaku Ndiosí nimá e' nuu' a

1 Sakan' na kuii', xa'a' a ña ini e' xini e' Jesús na xa ni xandaku Ndiosí nimá e', sakan' na xa yoo e' ña mani' xiin' Ndiosí xa'a' a ña ni xaa xto'o e' Jesucristo.

2 Tẹ sạkan' tụ nị nụnia' Jesús jạạn' ịchi' nuụ' ẹ' xa'ạ' ạ ña ịnị ẹ' xini ña'a' ẹ', tẹ kụvị nạtịin ẹ' ña ndanị mịi' Ndiosí yoo', tẹ ita' nị'ị ẹ' nuụ' ña jạạn' vịtịn. Tẹ vạ'ạ vạ kuni ẹ' xa'ạ' ạ ña ndiatu' ịnị ẹ' ña kụnị ẹ' mii' ndạtụn' kọọ chukuu' kaa' mii' yoo' Ndiosí.

3 Ndisụ süụ' xa'ạ' ña jạạn' kuịtị' vạ'ạ kuni ẹ', süụ' jạạn' ndii vạ'ạ tụ kuni ẹ' kịị' yoo tụndo'ọ' nuụ' kivị' ñụụ ẹ', sạkan' ña xiin' ña jạạn' kuịxạ ña kundieni ịnị ẹ'.

4 Tẹ xiin' ña kundieni ịnị ẹ' jạạn' kuịxạ ịnị ẹ' nuụ' ịchi' Ndiosí. Tẹ xiin' ña kuịxạ ịnị ẹ' jạạn' chindiee' ạ yoo', tẹ ndiatu' ịnị ẹ'.

5 Tẹ ña ndiatu' ịnị ẹ' jạạn' ndii, säka'an' ạ yoo', kuạchị ndii xạ nị skọ'nu' Espíritu Santo nimá ẹ' ña kundanị Ndiosí yoo' kịị' nị nạtịin ẹ' Espíritu Santo jạạn' nị xạạ ạ.

6 Sạkan' na kuii' kịị' kusaa' ndiso' kuạchị kạ ẹ' ndii, nị xi'ị Cristo xa'ạ' yoo', nẹ xaa' ña nịạ'a, kịị' nị xinụ kivị' ña nị ka'ạn tuní Ndiosí.

7 Kuạchị ndii vixi xạvạ'ạ tẹ tạxị ịin nẹ yivị' ña kụvị nịạ xa'ạ' ịngạ nẹ yivị', teẹ' ndee nẹ xachuun' ndạku vạ nduu' nẹ jạạn'. Ndẹẹ sạạ kạnị ndii, teẹ' kuain' yoo ịin nẹ kụndịẹni kụvị nịạ xa'ạ' ịin nẹ yivị' vạ'ạ xnạ'ạ.

8 Ndisụ nị nia'ạ Ndiosí ña kundanị ạ yoo', sạkan' ña kịị' kusaa' ndiso' kạ ẹ' kuạchị ẹ' jạạn' ndii, nị xi'ị Cristo xa'ạ' ẹ'.

9 Sạkan' na kuii', xa'ạ' ạ ña xạ nị xạndạku Ndiosí nimá ẹ' xiin' níí' Cristo ndii, kakụ ẹ' nuụ' ña sạndo'o' Ndiosí yoo'.

10 Kuạchị ndii, naa' kịị' kusaa' nduu' kạ ẹ' nẹ ndasi' ta'an' xiin' Ndiosí, tẹ nị nạkoọ ạ ña manị' xiin' ẹ' xa'ạ' ạ ña nị xi'ị si'ẹ ạ xa'ạ' kuạchị ẹ' ndii, kạchị kạ vị' ẹ' vịtịn ña xạ nị nạtạndịẹẹ manị' Cristo yoo' xiin' Ndiosí ndii, sạkakú ạ yoo' xa'ạ' ạ ña nị nạtịakụ Jesús.

11 Tẹ süụ' ña jạạn' kuịtị', süụ' jạạn' ndii vạ'ạ tụ kuni ẹ' xini ẹ' Ndiosí xa'ạ' ña nị xạạ xtọ'ọ ẹ' Jesucristo jạạn', sạkan' ña nị nạkoọ ẹ' ña manị' xiin' Ndiosí nị xạạ ạ.

Kuạchị Adán xiin' ña nị xạạ Jesucristo xa'ạ' kuạchị jạạn'

12 Tẹ xa'ạ' ña nị xạạ ịin ndạạ' kuịtị' tẹ yivị', tẹ nani' Adán, nị xkoọ kuạchị sạkuu' nẹ yivị' ịin yivị', tẹ xa'ạ' kuạchị jạạn' nị kụụ, tẹ nị xạ'a' xi'í tụ sạkuu' nẹ yivị' jạạn', kuạchị ndii sạkuu' nịạ xaa' kuạchị jạạn'.

13 Sạkan' ña kịị' tïạ'an tạxị Ndiosí tụ'ụn ndẹi' ạ ndii, xạ nị xạạ nẹ yivị' ịin yivị' kuạchị. Ndisụ mii' kọọ' tụ'ụn ndẹi' ndii, kọọ' tụ nẹ kụvị xka'ndịạ ña ka'án ạ.

14 Ndẹẹ sạạ kạ nị ndii, ndẹẹ kịị' nị xikạ Adán, tẹ ndẹẹ kịị' nị xikạ Moisés ndii, nị xi'ị nẹ yivị' teẹ' ndee kọọ' ndẹẹ ịin tụ'ụn ndẹi' nị xa'nú nẹ jạạn' ndẹẹ naa' nị xạạ Adán jạạn'. Tẹ Adán jạạn' nị nduụ ndẹẹ naa ịin nuụ' ña xito' kịxịn.

15 Ndisụ ịin ña vạ'ạ' kạ nị nạtịin yoo' ndạ'a' Ndiosí tẹ sạkan' ña nị nạtịin ẹ' xa'ạ' kuạchị ña nị xạạ Adán jạạn'. Sạkan' ña xa'ạ' kuạchị ña nị xạạ tẹ ịin ndạạ' jạạn' kuịtị', tẹ nị xi'ị kua'ạ' vạ nẹ yivị'. Ndisụ ña vạ'ạ', ña nị tạxị mịi' Ndiosí ndạ'a' yoo' xa'ạ' ña nị xạạ ịin ndạạ' kuịtị' tẹ yivị' ndii, xa'ạ' ña vạ'ạ kua'ạ' kạ tụ nẹ yivị' nduu' ạ. Tẹ tẹ yivị' jạạn' nduu' Jesucristo.

16 Tẹ sạkan' tụ ña vạ'ạ, ña nị tạxị mịi' Ndiosí ndạ'a' ẹ' ndii, näkuitá ạ xiin' kuạchị tẹ ịin ndạạ' jạạn'. Kuạchị ndii, xa'ạ' kuạchị tẹ ịin ndạạ' jạạn' kuịtị' nị xạ'a' kạtun' Ndiosí nẹ yivị' ịin yivị', tẹ xata'ạn kọọ nịạ tụndo'ọ'. Ndisụ ña vạ'ạ ña taxi' Ndiosí ndạ'a' ẹ' ndii, teẹ' ndee kua'ạ' kuạchị nẹ yivị' ịin yivị' ndii, xandạku ạ nimá ẹ'.

17 Kuạchị ndii, xa'ạ' kuạchị ịin ndạạ' kuịtị' tẹ yivị' jạạn', tẹ nị xạ'ndịạ chuun' ña xi'í nuụ' sạkuu' nẹ yivị', sạkan' tụ xa'ạ' ịin ndạạ' kuịtị' Jesucristo kụmi' ẹ' kivị' ñụụ ña kọọ' kivị' ndi'i', sạkan' ña kua'ạ' ña ndanị mịi' Ndiosí yoo' nị nạtịin ẹ' xiin' ña nị ndạsạndạku ạ nimá ẹ' nuụ' ạ.

18 Xa'ạ' ạ jạạn' na, sạạ nii' nị kạtun' Ndiosí sạkuu' yoo', nẹ ndiee' ịin yivị', xa'ạ' kuạchị ịin ndạạ' kuịtị' tẹ yivị' jạạn' ndii, nii' sạkan' tụ xa'ạ' ña nị sạxinú ịin ndạạ' kuịtị' Jesucristo ña kuní Ndiosí, nị ndạsạndạku ạ nimá ẹ' nuụ' ạ tẹ nạtịin ẹ' kivị' ñụụ ña kọọ' kivị' ndi'i'.

19 Kuạchị ndii, sạạ nii' xa'ạ' ña nị xạsọ'ọ ịin ndạạ' kuịtị' tẹ yivị', nị nạkuịsọ kuạchị sạkuu' nẹ yivị' nuụ' Ndiosí ndii, nii' sạkan' tụ, xa'ạ' ña nị kạndịxa' ịin ndạạ' kuịtị' tẹ yivị', sạndạku Ndiosí nimá sạkuu' ẹ'.

20 Tẹ siin' tuku' ndii, nị skọ'nu' tụ'ụn ndẹi' Ndiosí tẹ kụndạnị nẹ yivị' ña yoo

kua'ą' kuąchį nįą. Ndisų kįį' nį kųkua'ą' ką kuąchį nę yivį' ndii, sǫ'ǫ kųkua'ą' ką ña ndanį mįi' ña'a' Ndiosí,
21 tę sąkan' naa xaa' kuąchį ę' xa'ndia chuun' ą tę xi'í ę' ndii, sąkan' tų xa'ndia chuun' ña ndanį mįi' Ndiosí yoo' ndasandąku ą nimá ę' nuų' ą, tę tąxį ą kivį' ñųų ę' ña kǫǫ' kivį' ndi'i' xa'ą' ą ña nį xąą xtǫ'ǫ ę' Jesucristo xa'ą' ę'.

6

Nį xi'į inga' ę' xiin' Cristo nuų' krusín, tę nį nątiąkų inga' tų ę' xiin' ą

1 Naa' sąkan' ndii, ¿ndee ña vą'ą ka'ąn ę' xa'ą' ña jąąn'? ¿Ñáá sąą na xaa' ę' kuąchį tę kųndanį mįi' ką Ndiosí yoo'?
2 Kuąsą' xąchi' sąkan' rąn', kuąchį ndii nę xą nį xi'į nuų' kuąchį nduu' yoo', sąkan' na kuii' kǖvį kąką ką yoo' xaa' ę' kuąchį.
3 Sųų xiní kaxi' sąkuu' yoo' ña sąą nii' nį nduįįn ę' xiin' Cristo kįį' nį chįchį ę' kuenta ą ndii, nii' sąkan' tų ndęę naa nį xi'į na ę' xiin' ą.
4 Sąkan' ña kįį' nį chįchį ę' kuenta Jesús ndii, ndęę naa nį xi'į inga' ę' xiin' ą, tę nį ñu'ų inga' tų ę' xiin' ą tįxįn ñų'u'. Sąkan' tę sąą nii' nį sąnątiaku ña'a' yųva' ę' xiin' ña ndįęe' ndątųn' vą ndii, nį sąnątiaku tų ą yoo' tę kąką ę' xiin' kivį' ñųų xąa'.
5 Sąkan' na kuii', naa' nį nduįįn ę' xiin' ą ña nį xi'į ą ndii, nii' sąkan' tų nduįįn ę' xiin' ą sąą nii' nį nątiąkų ą.
6 Tę xiní ę' ña kivį' ñųų yąta' ę' ndii, nį kuxį inga' ą nuų' krusín xiin' Cristo, sąkan' tę ndǫñu'u' ña ndioǫ' įnį įįn' ę' ña xaa' ę' kuąchį, tę sąkan' kąką nųų ką ę' nuų' kuąchį jąąn'.
7 Sąkan' ña nę xą nį xi'į ndii, xą nį saįn' nįą nuų' ña xaa' nįą kuąchį.
8 Tę siin' tuku' ndii, naa' nį xi'į ę' xiin' Cristo ndii, įnį ę' ña kųtiąkų tų ę' xiin' ą.
9 Sąkan' ña xiní ę' ña nį nątiąkų Cristo, tę kǫǫ' kivį' ką kųvį ą. Kuąchį ndii xä'ndia chuun' ką ña xi'í jąąn' nuų' ą.
10 Sąkan' ña kįį' nį xi'į Jesús ndii, xą unta' sąkan' nį xi'į ą xa'ą' kuąchį ę', tę kǫǫ' kivį' ką kųvį ą. Ndisų vįtįn ndii, tiaku ą xaa' ą ña kuní Ndiosí.
11 Tę sąkan' tų įįn kachi sąą ndo'ó kuenta, ña nę xą nį xi'į nduu' ndǫ' nuų' kuąchį ndǫ', ndisų tiaku ndǫ' vįtįn tę sąą ndǫ' ña kuní Ndiosí kuįtį' xa'ą' ą ña nį nduįįn ndǫ' xiin' xtǫ'ǫ ę' Jesucristo.
12 Ña jąąn' na kuii' na kąką nųų ką ndǫ' nuų' kuąchį xiin' ñų'u' nde'į ndǫ', ña kųvį ñaą', tę nį ndęę sąą tų ndǫ' ña ndioǫ' įnį ñų'u' nde'į ndǫ' ñaą'.
13 Tę sąkan' tų sąnąkua'a ndǫ' į'įn tu'ųn' ñų'u' nde'į ndǫ' nuų' kuąchį ndęę naa ndąchuun' ña sakuiniá ña nįą'a. Süų' jąąn' ndii ndęę chaa' ką sąnąkua'a xiin' mii' ndį'į ndǫ' ndą'a' Ndiosí ndęę naa nę xą nį xi'į, tę nį nątiąkų nį tųkųų nįą. Xa'ą' ą jąąn' na sąnąkua'a ndǫ' į'įn tu'ųn' ñų'u' nde'į ndǫ' ndą'a' Ndiosí, tę kųndųų ą ndęę naa ndąchuun' ña kųvį xaa' sąkan', tę xaa' ndǫ' ña ndąku.
14 Kuąchį ndii kuąsą' ką xa'ndia chuun' kuąchį nuų' kivį' ñųų ndǫ', sąkan' ña kǫǫ' ką ndįęę' tų'ųn ndęi' Ndiosí nuų' ndǫ', süų' jąąn' ndii ña ndanį mįi' Ndiosí ndo'ó nduu' ña kumi' ndįęę' nuų' ndǫ' vįtįn.

Kuní ą kąką ndąku ę' nuų' Ndiosí xiin' nuų' nę yivį'

15 Naa' sąkan' ndii, ¿ñáá sąą ę' kuąchį vįtįn ña kümi' ką tų'ųn ndęi' Ndiosí ndįęę' nuų' ę', süų' jąąn' ndii ña ndanį mįi' Ndiosí yoo' kumi' ndįęę' nuų' ę'? Kuąsą' xąchi' sąkan' rąn'.
16 Sųų xiní kaxi' ndo'ó ña naa' sąnąkua'a xiin' mii' ndǫ' ndą'a' įįn nę yivį' tę sąchuun' ndǫ' nuų' nįą ndii, nę jąąn' xiko' ni'i' ndo'ó. Tę sąkan' tų yoo ą naa' sąnąkua'a xiin' mįi' ę' nuų' kuąchį ndii, kųvį xąchi' ę'. Ndisų naa' sąnąkua'a xiin' mįi' ę' ndą'a' Ndiosí tę saxinú ę ña kuní ą ndii, ndąsąndąku ą nimá ę'.
17 Ndisų chįndąni vą Ndiosí ña teę' ndee nį xįkǫ ni'i' kuąchį ndo'ó ndii, xą nį kąndįxa' ndǫ' ña ndįxą xa'ą' Jesús vįtįn xiin' įįn kąnii' nimá ndǫ' sąą nii' yoo' ą nį nątįįn ndǫ'.
18 Tę kįį' xą nį ndoǫ ndiká ndǫ' nuų' ndįęę' kuąchį ndii, nį nąndųų ndǫ' nę xika' nuu' nuų' ña ndąku ña kuní Ndiosí.
19 Ka'án į ña yǫ'ǫ' xiin' ndǫ' xiin' ña ka'án ndįąą jąąn' xa'ą' ą ña tïą'an kųvį kųndąnį vą'ą ndǫ' ña nį sąnia'á į ndo'ó jąąn'. Xtą'an' ndii, nį sąnąkua'a ndǫ' į'įn tu'ųn' ñų'u' nde'į ndǫ' nuų' ña xe'na' xiin' nuų' ña nįą'a, tę nį nduų ndǫ' nę xika' nuu' nuų' ña jąąn'. Ndisų vįtįn ndii, na sąnąkua'a ndǫ' į'įn tu'ųn' ñų'u' nde'į ndǫ' jąąn' nuų' ña ndąku ña kuní Ndiosí, tę

sąkan' kụndụụ ndọ' xąnuụ' ndịtịą Ndiosí kuịtị'.
20 Kuąchị ndii, kịị' nị xịkọ ni'i' kuąchị ndo'ó ndii, nï xiką nụụ ndọ' nuụ' ñą ndąku ñą kuní Ndiosí.
21 Ndisụ kịị' nị xịkọ ni'i' kuąchị jąąn' ndo'ó ndii, kọọ' ndẹẹ ịịn nuụ' ñą vą'ą nị kị'ịn ndọ', süụ' jąąn' ndii sakuchani ndị'ị ñą jąąn' ndo'ó vịtịn, kuąchị ndii mii' ndi'i' ndọsọ' ñą jąąn' ndii, xi'í nẹ yivị' xaa' ą.
22 Tẹ ndii, vịtịn ñą xą nị ndoọ ndiká ndọ' nuụ' kuąchị jąąn', tẹ nị nąndụụ ndọ' nẹ xika' nuu' nuụ' Ndiosí ndii, kuní ą kąką ndọ' sąą kuní mịi' ą kuịtị', tẹ ndi'i' ndọsọ' nątịin ndọ' kivị' ñụụ ñą kọọ' kivị' ndi'i'.
23 Sąkan' ñą yą'vị ẹ' ñą nątịin ẹ' xa'ą' kuąchị ẹ' ndii, ñą kuní ą kụvị ẹ' nduu' ą. Ndisụ tụmanị' ñą nątịin ẹ' ndą'a' Ndiosí xa'ą' ą ñą ịnị ẹ' xini ẹ' xtọ'ọ ẹ' Jesucristo ndii, kivị' ñụụ ñą kọọ' kivị' ndi'i' nduu' ą.

7

Xa'ą' ą ñą ịnị ẹ' xini ẹ' Jesús tẹ sąkakú ą yoo', süụ' xa'ą' ą ñą saxinú ẹ' tụ'ụn ndẹi' Moisés

1 Nẹ ñąnị ta'an' ị, ka'án ị xiin' ndo'ó, nẹ xiní tụ'ụn ndẹi' Ndiosí. Xiní ndo'ó ñą tụ'ụn ndẹi' jąąn' ndii, kumi' ą ndịẹẹ' nuụ' ẹ' kịị' tiaku kuịtị' ẹ'.
2 Sąą ẹ' kuenta naa kuu' ịịn ñą'a' kịị' tunda'á' a' ndii, kumi' tụ'ụn ndẹi' ñą tunda'á' jąąn' ndịẹẹ' nuụ' a' kịị' tiaku kuịtị' ịị' ą. Ndisụ naa' kụvị tẹ jąąn' ndii, kọọ' ką ndịẹẹ' kumi' tụ'ụn ndẹi' jąąn' nuụ' ñą'a' jąąn'.
3 Ña jąąn' na kuii', naa' tiaku ką ịị' a' jąąn', tẹ tụnda'ą' a' xiin' tụkụ tẹ yivị' ndii, ịịn ña' xaa' kuąchị nuụ' Ndiosí xiin' tẹ yivị' jąąn' nduu' a'. Ndisụ naa' kụvị ịị' a' jąąn' ndii, ndoọ ndiká a' nuụ' tụ'ụn ndẹi' jąąn'. Tẹ ndüu' a' ịịn ña' xaa' kuąchị nuụ' Ndiosí teẹ' ndee tụnda'ą' a' xiin' tụkụ tẹ yivị'.
4 Sąkan' tụ ndo'ó, nẹ ñąnị ta'an' ị ndii, nẹ nị xi'ị nduu' tụ ndọ' nuụ' tụ'ụn ndẹi' Ndiosí xa'ą' ą ña nị xi'ị Cristo xa'ą' kuąchị ẹ', sąkan' na ịịn ndąą' nị nąndụụ ndọ' xiin' ą xa'ą' ą ñą nị xi'ị ą xa'ą' kuąchị ẹ' jąąn', tẹ nị nątịąkụ ą, tẹ kụvị sąą ndọ' ña vą'ą ña xtanị Ndiosí.
5 Sąkan' ña kịị' nị xiką ẹ' xaa' ẹ' ñą kuní ịịn' mịi' ẹ' xtą'an' ndii, nị chụ'ụ' ndị'ị tụ'ụn ndẹi' jąąn' ña ndioọ' ịnị ịịn' ẹ' yoo' tẹ sąą ką ẹ' ña nịą'a jąąn' xiin' ịịn' ẹ', sąkan' tẹ nị xątą'ąn kụvị ẹ' nuụ' Ndiosí.
6 Ndisụ vịtịn ndii, xa'ą' ą ña nị xi'ị ẹ' nuụ' tụ'ụn ndẹi' ña nị xịkọ ni'i' yoo' jąąn' ndii, xą nị ndoọ ndiká ẹ' nuụ' ą jąąn', tẹ sąkan' xika' nuu' ẹ' nuụ' Ndiosí xiin' ndịẹẹ' xąa' ña taxi' Espíritu Santo. Tẹ süụ' xika' nuu' ẹ' nuụ' ą sąą ka'án chuun' tụ'ụn ndẹi' yąta' ña nị kẹ'ị tẹ yivị'.

Yo'o' ka'án Pablo xa'ą' kuąchị ña ñu'u' ịịn' rą

7 Teẹ' ka'ąn ndọ' xiin' ị ña naa' sąkan' nduu' ą ndii, ¿ñáá kuąchị nduu' tụ'ụn ndẹi' jąąn'?, kachị ndọ'. Kuäsą' xąchi' sąkan' rąn'. Ndisụ naa' nï ka'ąn tụ'ụn ndẹi' jąąn' ndee ña nduu' kuąchị ndii, kündąnị yu'ụ ndee ña nduu' kuąchị. Tẹ nị ndẹẹ kọọ' kivị' kụndąnị tụ ị naa' kuąchị nduu' ą ña ndioọ' ịnị ẹ' xa'ą' ña'ą ịngą nẹ yivị' naa' nï ka'ąn tụ'ụn ndẹi' jąąn' ndii: "Ndiọọ' ịnị ndọ' xa'ą' ña'a' ịngą nẹ yivị'." Sąkan' yosọ' ą.
8 Ndisụ kuąchị ña ñụ'ụ nimá ị jąąn' ndii, tụ'ụn ndẹi' jąąn' nị nduụ kueị ą, tẹ xiin' ña jąąn' nị sąkuiniá ą sąkuu' nuụ' ña ndioọ' ịnị kịnị nimá ị. Kuąchị ndii, kịị' xïní yu'ụ ña ka'án tụ'ụn ndẹi' jąąn' ndii, kọọ' tụ ña ndịẹe' kuąchị jąąn' nuụ' ị.
9 Tẹ kịị' tïą'an kụnị yu'ụ ña ka'án chuun' tụ'ụn ndẹi' jąąn' ndii, nị xąnịnị ị ña tẹ yivị' vą'ą nị nduụ ị. Ndisụ kịị' nị kụndąnị ị ña ka'án ña jąąn' ndii, nị xą'a' xiko' ni'i' kuąchị ị jąąn' yu'ụ, tẹ nị xątą'ąn kụvị ị nuụ' Ndiosí.
10 Tẹ nị kụndąnị ị ña xą mịi' tụ'ụn ndẹi', ña nị xątą'ąn tąxị kivị' ñụụ ị ña kọọ' kivị' ndi'i' jąąn', nduu' ña nị tąxị tẹ nị xątą'ąn kụvị ị nuụ' Ndiosí.
11 Kuąchị ndii tụ'ụn ndẹi' jąąn' nị nduụ kueị kuąchị jąąn', tẹ nị xịnị xa'an' ą yu'ụ, tẹ sąkan' nị xątą'ąn kụvị ị nuụ' Ndiosí nị xąą ą.
12 Sąkan' na kuii' tụ'ụn ndẹi' jąąn' ndii, ña sụ'ụn nduu' ą. Tẹ ị'ịn ña ka'án chuun' ą ndii, ña sụ'ụn nduu' ą, tẹ ña ndąku nduu' tụ ą, tẹ ña vą'ą tụ nduu' ą.
13 Naa' sąkan' nduu' ą ndii, ¿ñáá tụ'ụn ndẹi' vą'ą ña ka'án chuun' Ndiosí jąąn' nị nduụ ña nị xą'nị' yu'ụ nuụ' Ndiosí? Kuäsą' xąchi' sąkan' rąn'. Süụ' jąąn' ndii

kuạchị nduu' ña ni tiin ndiạạ tu'un ndẹi' jạạn', tẹ ni xa'ni' ạ yu'u nuu' Ndiosí, sạkan' tẹ nia'ạ kuạchị jạạn' ña yoo ndiẹẹ' ạ nuu' i. Sạkan' ni tiin ndiạạ kuạchị jạạn' tu'un ndẹi' jạạn' tẹ nia'ạ ạ ña niạ'a koo' chukuu' kuạchị jạạn'.

14 Sạkan' ña xạ xiní ẹ' ña tu'un ndẹi' jạạn' ndii, ni kiẹẹ ạ nuu' Ndiosí. Ndisu yu'u ndii, iin tẹ yivi' iin yivi' kuiti' nduu' i, tẹ xiko' ni'i' kuạchị kivi' ñuu i.

15 Xïní i yọọ nduu' ạ ndọ'ọ i, sạkan' ña xäa' i ña vạ'ạ ña kuní i sạạ i, süu' jạạn' ndii ña niạ'a, ña ndasi' i sạạ i, nduu' ña xaa' i.

16 Tẹ vitin ndii, xa'ạ' ạ ña xaa' i ña niạ'a, ña küní i sạạ i jạạn' ndii, kuni kachị ạ ndii ña vạ'ạ nduu' tu'un ndẹi' Ndiosí jạạn'.

17 Sạkan' na kuii' süu' xaa' mii' yu'u kuạchị jạạn', süu' jạạn' ndii kuạchị, ña ñu'u' iin' i, nduu' ña xaa' sạkan', tẹ xaa' i ña jạạn'.

18 Tẹ xiní yu'u ña kọọ' ndẹẹ iin ña vạ'ạ ñu'u' iin' i, suu ka'án i xa'ạ' ñu'u' nde'i i. Xa'ạ' ạ jạạn' na teẹ' ndee kuni sạạ i ña vạ'ạ ndii, küvi sạạ ẹ.

19 Tẹ süu' ña vạ'ạ, ña kuni sạạ i jạạn' xaa' i. Süu' jạạn' ndii ña niạ'a, ña küni i sạạ i jạạn', xaa' i.

20 Tẹ naa' xaa' i ña küní sạạ i jạạn' ndii, süu' yu'u kạ xaa' ña niạ'a jạạn'. Süu' jạạn' ndii kuạchị, ña ñu'u' iin' i jạạn', nduu' ña xaa' sạkan', tẹ xaa' i ña jạạn'.

21 Ña jạạn' na kuii' sạkan' ndo'o' i, teẹ' ndee kuni sạạ i ña vạ'ạ ndii, xạ ikan' yoo tu ña niạ'a iin' i, tẹ täxi' ạ sạạ i ña vạ'ạ jạạn'.

22 Sạkan' ña ndẹẹ mạa' tixin ini i ndii, xtani i sạạ i ña ka'án tu'un ndẹi' jạạn'.

23 Ndisu xini i ña iin' i ndii, yoo ingạ ña xikuita'nú nuu' tu'un ndẹi' jạạn' ña kuní i sạạ i, tẹ ña xikuita'nú jạạn' nduu' kuạchị ña ñu'u' iin' i, tẹ suvi tu ạ nduu' ña xiko' ni'i' yu'u ndẹẹ naa iin tẹ naá vi'ẹ kạạ.

24 Iin tẹ nda'vi vạ kuu' nduu' yu'u. ¿Yọọ tu kuvi sạkakú yu'u nuu' ñu'u' nde'i i yo'o', ña kuni kạ'ni' yu'u nuu' Ndiosí?

25 Chindạni vạ Ndiosí, sạkan' ña ni sạkakú xtọ'ọ ẹ' Jesucristo yu'u. Sạkan' na kuii', teẹ' ndee xika' nuu' yu'u nuu' tu'un ndẹi' Ndiosí xiin' ña kuní i xtun, ndisu xiin' iin' i ndii, xiko' ni'i' kuạchị kivi' ñuu i.

8

Na kạkạ ẹ' sạạ kuní Espíritu Santo

1 Sạkan' na kuii' vitin ndii, kọọ' ndẹẹ iin xa'ạ' ña kạtun' Ndiosí yoo', nẹ ini xini Cristo Jesús, sạkan' ña süu' xika' kạ ẹ' sạạ kuní iin' ẹ', süu' jạạn' ndii xika' ẹ' sạạ kuní Espíritu Santo.

2 Kuạchị ndii, tu'un ndẹi', ña nduu' kuenta Espíritu, ña taxi' kivi' ñuu ẹ' xa'ạ' ạ ña ini ẹ' xini ẹ' Cristo Jesús ndii, ni sạkakú ạ yoo' nuu' ña xiko' ni'i' kuạchị yoo' xiin' nuu' ña xata'ạn kuvi ẹ' xa'ạ'.

3 Kuạchị ndii ni sạxinú Ndiosí ña nï kuvi sạxinú tu'un ndẹi' jạạn' xa'ạ' ạ ña itiạ' kuu' ini nẹ yivi' nuu' ña niạ'a. Xa'ạ' ạ jạạn' na ni tianu' ạ si'ẹ ạ iin yivi' xiin' iin ñu'u' nde'i ndẹẹ naa ña kumi' yoo', nẹ xaa' kuạchị, tẹ ni sạnạkua'a xiin' mii' ạ tẹ kuitiạ níi' ạ xa'ạ' kuạchị ẹ'. Tẹ sạkan' tẹ nuu' ña ni xi'i Jesús jạạn', ni sạkakú ạ yoo' nuu' ña xiko' ni'i' kuạchị yoo'.

4 Sạkan' ni xạạ Ndiosí tẹ sạxinu ndạku Jesús nuu' ẹ' sạkuu' ña ka'án chuun' tu'un ndẹi' jạạn', sạkan' ña yoo' ndii, xïka' kạ ẹ' sạạ kuní ñu'u' nde'i ẹ', süu' jạạn' ndii xika' ẹ' sạạ kuní Espíritu Santo.

5 Tẹ nẹ xika' sạạ kuní iin' mii' niạ ndii, xanini niạ xa'ạ' ña ndioọ' ini iin' niạ jạạn' kuiti'. Ndisu nẹ xika' sạạ kuní Espíritu Santo ndii, xanini niạ xa'ạ' ña kuní ña jạạn' kuiti'.

6 Tẹ yọọ kạ ndi'ni xa'ạ' ña ndioọ' ini iin' niạ jạạn' ndii, kuvi xạchi' niạ nuu' Ndiosí, ndisu yọọ kạ ndi'ni xa'ạ' ña xiko' ni'i' Espíritu Santo jạạn' kivi' ñuu niạ ndii, kọọ mani' nimá niạ, tẹ natiin niạ kivi' ñuu ña kọọ' kivi' ndi'i'.

7 Xa'ạ' ạ jạạn' na ña ndioọ' ini iin' jạạn' ndii, ña ndasi' ta'an' xiin' Ndiosí nduu' ạ, tẹ küní ạ sạxinú ạ ña ka'án chuun' tu'un ndẹi' Ndiosí, tẹ ni ndẹẹ kuvi tu sạạ ạ ña jạạn'.

8 Tẹ nẹ xika' sạạ kuní iin' niạ jạạn' ndii, kuvi sạkuatia' niạ Ndiosí.

9 Ndisu ndo'ó ndii, xïka' kạ ndọ' sạạ kuní iin' ndọ' jạạn', süu' jạạn' ndii xika' ndọ' sạạ kuní Espíritu Santo naa' ndixạ xna'ạ naá Espíritu Ndiosí nimá ndọ'. Tẹ

yǫǫ kạ kǫ̈ǫ' Espíritu Cristo naá nimá ndii, sün' kuenta Cristo xnạ'ạ nduu' nịạ.
10 Ndisụ naa' ndu'ụ' xnạ'ạ Cristo tịxịn nimá ndǫ' ndii, teẹ' ndee kụvị ñụ'u' nde'ị ndǫ' xa'ạ' kuạchị ndii, tạxị Espíritu kụtịạkụ ndǫ' xa'ạ' ạ ña xạ nị xạndạku Ndiosí nimá ndǫ' nuụ' ạ.
11 Tẹ naa' naá Espíritu Ndiosí, ña nị sạnạtiaku Jesús, nimá ndǫ' ndii, Ndiosí jạạn' tụ sạnạtiaku ñụ'u' nde'ị ndǫ' xa'ạ' ña naá Espíritu ạ jạạn' nimá ndǫ'.

12 Ñạnị ta'an' ị, xa'ạ' ạ jạạn' na kuii' kümi' ẹ' ña ndẹi' tẹ kạkạ kạ ẹ' sạạ kuní ịin' mịi' ẹ'.
13 Kuạchị ndii, naa' xika' ndo'ó sạạ kuní ịin mịi' ndǫ' ndii, kụvị xạchi' ndǫ' nuụ' Ndiosí, ndisụ naa' xiin' ndịẹẹ' Espíritu Santo sạndi'i' xạchi' ndǫ' ña kuní ịin' mịi' ndǫ' jạạn' ndii, kụtịạkụ xnạ'ạ ndǫ'.

14 Kuạchị ndii sạkuu' nẹ taxi' ña ndiaka' ña'a' Espíritu Santo ndii, si'ẹ Ndiosí nduu' nịạ.
15 Sạkan' ña nï nạtịin ndo'ó espíritu, ña tụkụ nị xiko' ni'i' ndo'ó, tẹ kạkạ ịyǫ ndǫ'. Sün' jạạn' ndii Espíritu, ña nị sạnạnduu' Ndiosí ndo'ó si'ẹ ạ, nị nạtịin ndǫ'. Tẹ ña jạạn' xaa' sạkan' tẹ ka'án ẹ' xiin' Ndiosí ndii: “Tata yụva' ị”, kachi ẹ'.
16 Tẹ sụvị tụ Espíritu jạạn' nduu' ña nduiin' xiin' espíritu ẹ', tẹ ndiee' yụ'u' ạ nuụ' ạ ña xạ nduu' ẹ' si'ẹ Ndiosí.
17 Tẹ xa'ạ' ạ ña si'ẹ ạ nduu' ẹ' ndii, nạtịin tụ ẹ' ña nị tạxạ'ạ Ndiosí xa'ạ' ẹ', tẹ nạtịin ẹ' ña jạạn' xiin' Cristo. Sạkan' ña naa' ndo'o' ẹ' sạạ nị ndǫ'ǫ ạ ndii, tịin ka'nu' tụ Ndiosí yoo' xiin' Cristo jạạn'.

18 Kuạchị ndii xiní kaxi' yu'ụ ña ndẹẹ sie näkuitá tụndo'ǫ' ña yoo nuụ' kivị' ñụụ ẹ' vịtịn xiin' ña ndạtụn' koo' chukuu' ña nạtịin ẹ' sạạ Ndiosí naá kivị'.
19 Sạkan' ña sạkuu' ña nị xạ'ạ Ndiosí ndiatu' ndi'nị ña xaạ kivị' tẹ nia'ạ Ndiosí yǫǫ nduu' xnạ'ạ si'ẹ ạ.
20 Kuạchị ndii, sün' xa'ạ' ạ ña kuní mịi' ña nị xạ'ạ Ndiosí na nị nạtịin ạ ña tívi' ạ, sün' jạạn' ndii xa'ạ' ña xạ sạkan' nị kunị mịi' Ndiosí. Ndisụ nị nạtịin tụ ạ ña ndiatu' ịnị ạ
21 ña ndoǫ ndiká ạ nuụ' ña xiko ni'i' ña'a' ña satịvi' ña'a' jạạn'. Tẹ ndiatu' tụ ịnị ạ ña ndoǫ ndiká inga' ạ xiin' yoo', nẹ nduu' si'ẹ Ndiosí, tẹ nạtịin na ạ ña ndụndạtụn ạ xiin' ẹ'.
22 Kuạchị ndii xiní ẹ' ña tana' inga' sạkuu' ña nị xạ'ạ Ndiosí ndẹẹ vịtịn. Tẹ ndo'o' u'vị tụ sạkuu' ạ ndẹẹ naa ndo'o' ịin ña' sakaku' si'ẹ.
23 Tẹ sün' ña jạạn' kuịtị' ndo'o' sạkan', sün' jạạn' ndii tana' u'vị tụ ịnị yoo', nẹ nị tạxị Ndiosí Espíritu Santo naá nimá, ña nduu' ndẹẹ naa ña nị chịkạndịạ ạ nuụ' ẹ', ña ndiatu' ịnị ẹ' xaạ' kivị' ña nạtịin nda'vi xạchi' Ndiosí yoo', tẹ nạtịin ẹ' sạkuu' ña vạ'ạ ndạ'a' ạ kịi' sạnduxạa' xạchi' ạ ñụ'u' nde'ị ẹ'.
24 Kuạchị ndii, kịi' nị sạkakú Ndiosí yoo' ndii, nị nạtịin ẹ' ña ndiatu' ịnị ẹ' jạạn', ndisụ ña kụvị kụnị nuụ' ẹ' ndii, küní ạ ña kụndịạtụ ịnị kạ ẹ' xa'ạ' ña jạạn'. Sạkan' ña kǫ̈ǫ' ndẹẹ ịin nẹ yivị' ndiatu' ịnị xa'ạ' ña xạ kumi' nịạ.
25 Ndisụ xa'ạ' ña ndiatu' ịnị ẹ' ña tïạ'an kụvị kụnị ẹ' ndii, na kụndịạtụ ndịtụnị kuie ẹ' xa'ạ' ạ.
26 Tẹ nii' sạkan' tụ chindiee' Espíritu Santo yoo' kịi' itịạ' ịnị nimá ẹ', kuạchị ndii xïní ẹ' ndee ña kakạn ẹ' nuụ' Ndiosí. Ndisụ mịi' Espíritu jạạn' xikui'ní xa'ạ' ẹ' nuụ' Ndiosí teẹ' ndee xiin' ña tana' ña kǘvị ka'ạn ẹ' xiin' tụ'ụn ẹ'.
27 Tẹ Ndiosí ndii, xa'ạ' ạ ña sụvị ạ xachuun' ndi'ị xiin' nimá ẹ' ndii, xạ xiní ạ jạạn' ndee ña kuní Espíritu ña naá nimá ẹ' jạạn'. Sạkan' ña xikui'ní Espíritu jạạn' xa'ạ' yoo sạạ nii' kuní Ndiosí xa'ạ' ạ ña nduu' ẹ' kuenta ạ.

Kanando ẹ' nuụ' sạkuu' tụndo'ǫ' ña ndo'o' ẹ'

28 Tẹ siin' tuku' ndii, xạ xiní ẹ' ña xa'ạ' ạ ña ndanị ẹ' Ndiosí, na sạkuu' ña ndo'o' ẹ' ndii, ña vạ'ạ nduu' ạ xaa' ạ, sạkan' ña nị kạnạ ạ yoo' sạạ nị chịtuní mịi' ạ.
29 Sạkan' ña yoo' nẹ xạ nị nạkạxịn Ndiosí ndẹẹ kịi' tïạ'an kuạ'ạ ịin yivị' ndii, nị chịtuní ạ ña kụụ ẹ' sạạ nii' kuu' si'ẹ ạ. Tẹ sạkan' si'ẹ ạ jạạn' kụndụụ ñạnị ña xkua'ạ' nuụ' kua'ạ' nẹ ta'an' ạ.
30 Tẹ yoo', nẹ xạ nị chịtuní ạ ña kǫǫ ẹ' sạkan' ndii, nị kạnạ tụ ạ yoo', tẹ yoo', nẹ nị kạnạ ạ jạạn' ndii, nị xạndạku tụ ạ nimá ẹ' nuụ' ạ, tẹ yoo', nẹ nị xạndạku ạ nimá jạạn' ndii, nduu' ẹ' kuenta mii' ndạtụn' kaa' mii' ndu'ụ' ạ.

31 Xa'ą' ą jąąn' na kuii' kųvį ka'ąn ę' ña naa' Ndiosí yoo xiin' ę' ndii, ¿yǫǫ kųvį kąnando yoo'?
32 Sąkan' ña Ndiosí ndii, nï kųų xi'ndią' ą si'ę ą nuų' ę', süų' jąąn' ndii nį sąnąkua'a ña'a' ą, tę nį xi'į ña jąąn' xa'ą' kuąchį sąkuu' ę'. Xa'ą' ą jąąn' na nii' sąkan' tų tąxį inga' ą xiin' si'ę ą jąąn' nuų' ę' sąkuu' ña'ą.
33 Naa' sąkan' ndii, kǫǫ' xąchi' ką ña kųvį tįin kuąchį yoo', nę xą nį nąkąxįn Ndiosí rąn'. Sąkan' ña mįi' ą jąąn' nduu' ña xą nį ka'ąn ña nę ndąku nimá nduu' ę' nuų' ą.
34 Tę sąkan' tų kǫǫ' xąchi' ką ña kųvį kątun' yoo' nuų' Ndiosí. Sąkan' ña Cristo nduu' ña xą nį xi'į xa'ą' kuąchį ę'. Tę süų' sąkan' kuįtį', süų' jąąn' ndii xą nį nątiąkų tųkųų ą, tę ndu'ų' ą ndą'a' kuą'ą Ndiosí xikui'ní ą xa'ą' ę'.
35 Tę sąkan' nį tų kǫǫ' xąchi' ña kųvį sąą sąkan' tę nąkǫǫ Cristo ña ndanį ą yoo', naa kuu' tųndo'ǫ', uun naa kuu' ña ndi'nį nimá ę', uun naa kuu' ña ndikún u'vį nę yivį' yoo', uun naa kuu' sǫkǫ, uun naa kuu' ña natiín ę' xa'ą' totǫ, uun naa kuu' ña kuain', uun naa kuu' ña xa'nį' nę yivį'. Ndęę įin ña jąąn' kųvį sąą sąkan'.
36 Naa yosǫ' ą nuų' tųtų Ndiosí mii' ka'án ą ndii:

Xa'ą' ą ña ndikún ndų įchi' ųn' ndii,
sąą kivį' yoo ndų nuų' ña kuein' ña ką'nį' nę yivį' ndu'ų.
Tę kuu' nįą xiin' ndų ndęę naa xaa' nę yivį' xiin' mbęę, ti' xą xito' ką'nį' nįą.
Sąkan' yosǫ' ą.

37 Ndisų xa'ą' ą ña ndanį Cristo yoo' ndii, mįi' ą sąą sąkan', tę kąnando xąchi' ę' nuų' sąkuu' tųndo'ǫ' jąąn'.
38 Sąkan' ña xiní kaxi' yu'ų ña kǫǫ' xąchi' ña kųvį sąą sąkan', tę nąkǫǫ Cristo ña ndanį ą yoo', naa kuu' ña xi'í ę', uun naa kuu' ña xika' ę' įin yivį', uun naa kuu' ángele, uun naa kuu' ña xa'ndia chuun' ka'nu', uun naa kuu' ña kumi' ndįęę', uun naa kuu' ña ndo'o' ę' vįtįn, uun naa kuu' ña kųndǫ'ǫ ę' nuų' ku'ųn ę',
39 uun naa kuu' ña ndiee' mii' sukun vą ndįvi', uun naa kuu' ña ñu'u' ndęę mąa' vą tįxįn ñų'u', ndęę ndee ką ña nį kuą'ą nį xąą Ndiosí ndii, kųvį sąą ą sąkan' tę nąkǫǫ Ndiosí ña ndanį ą yoo', sąkan' ña nį nia'ą ña ndanį ą yoo' xa'ą' ña nį xąą xtǫ'ǫ ę' Jesucristo xa'ą' ę'.

9

Nakaxin Ndiosí yǫǫ ką kuní mįi' ą kųndųų kuenta ą

1 Xa'ą' ą ña nduu' į tę ndikún Cristo ndii, ña ndįxą ka'án į, süų' xini xa'an' į. Tę Espíritu Santo ndiee' yų'u' nuų' nimá į ña ña ndįxą ka'án į,
2 kįį' ka'án į ña ndįęe' vą xikui'nú tįtu'ųn' yu'ų, tę ndįęe' vą tų ndi'nį u'vį nimá į xa'ą' nę ta'an' į.
3 Kuąchį ndii xą nakuiin' yų'u' yu'ų nąchą'ąn į sąą Ndiosí, teę' ndęę ndondįą į Cristo naa' xiin' ña jąąn' kųvį sąkakú ą nę ta'an' į, nę Israel, nę nduu' įchi' į mii' kuąxį į.
4 Sąkan' ña nę Israel nduu' tų nę jąąn', tę nę jąąn' tų nduu' nę xito' nątįin nda'vi Ndiosí, tę sųvį tų nįą nduu' nę nį nia'ą Ndiosí ña ndįęe' ndątųn' vą ą, tę sųvį tų nįą nduu' nę nį ndoǫ ą kuento ą xiin', tę sųvį tų nįą nduu' nę nį tąxį ą tų'ųn ndęi' ą nuų', tę sųvį tų nįą nduu' nę nį ka'ąn Ndiosí xiin' sąą sąka'nu' ña'a' nįą, tę sųvį tų nįą nduu' nę nį chįkąndįą Ndiosí kuento ą xa'ą'.
5 Tę sąkan' tų įchi' yąta' tų nįą nduu' tę xįį' yąta' ę', tę nį xiką vą'ą įchi' Ndiosí, tę kuenta tę jąąn' nduu' tų įchi' yąta' Cristo kuenta ña nduu' ą si'ę nę yivį'. Tę Cristo jąąn' nduu' tų Ndiosí, ña xa'ndia chuun' xa'ą' sąkuu' ña yoo'. Na sąka'nu' ña'a' ę' ndęę ndi'i' nį kivį'. Sąkan' na kųndųų ą.
6 Ndisų süų' ka'án į ña nï saxinú Ndiosí tų'ųn ña nį tąxį ą jąąn' nuų' nę jąąn'. Kuąchį ndii süų' sąkuu' nę Israel jąąn' nduu' kuenta Ndiosí,
7 tę nį ndęę süų' sąkuu' tų sįąni' xika' Abraham nduu' xną'ą sįąni' xika' rą nuų' Ndiosí. Süų' jąąn' ndii nį ka'ąn Ndiosí xiin' rą ndii: "Sįąni' xika' Isaac kuįtį' kųndųų sįąni' xika' ųn'", nį kachį ą.
8 Ña jąąn' na kuni kachį ą ndii, ndęę įin nę yivį' ndüu' si'ę Ndiosí xa'ą' ą ña nduu' nįą sįąni' xika' Abraham kuįtį'. Süų' jąąn' ndii nę nį tąxį ą kuento ą xa'ą' nuų' Abraham jąąn' kuįtį' nduu' xną'ą sįąni' xika' rą.

9 Kuạchị ndii ña ya'a' nduu' kuento ạ ña nị tạxị ạ ndii: “Kivị' naa vịtịn nạndịko' ị kuiyạ kị'ịn, tẹ Sara ndii, xạ nị tuvị si'ẹ a'”, nị kachị ạ.
10 Tẹ süụ' xạ ña jạạn' kuịtị', süụ' jạạn' ndii sạkan' tụ Rebeca ndii, nị sạkaku' a' tẹ kuate si'ẹ a' xiin' ịịn ndạạ' tẹ yivị' kuịtị', tẹ jạạn' nduu' xịị' yạta' ẹ' Isaac.
11 Ndisụ ña kuní kạ kạkụ tẹ kuate jạạn', tẹ kịị' kuní kạ tụ sạạ uvị sạa' rạ ña vạ'ạ, uun ña nịạ'a ndii, xạ nị chịtuní Ndiosí ña nạkạxịn ạ ịịn tẹ jạạn', tẹ süụ' xa'ạ' ña nị xạạ tẹ jạạn' ña vạ'ạ na nị nạkạxịn ña'a' Ndiosí,
12 sạkan' ña nị ka'ạn ạ xiin' Rebeca ndii: “Tẹ xkua'ạ' kạkạ nụụ nuụ' tẹ xanuu'”, nị kachị ạ.
13 Tẹ sạkan' tụ yosọ' ạ nuụ' tụtụ Ndiosí mii' ka'án ạ ndii: “Nị kụndanị ị Jacob, ndisụ nị kụndạsi' ị Esaú.” Sạkan' yosọ' ạ.
14 Teẹ' ka'ạn ndọ' xiin' ị ña süụ' ña xachuun' ndạku nduu' Ndiosí na xaa' ạ sạkan', kachị ndọ'. Kuäsạ' xạchi' sạkan' rạn'.
15 Kuạchị ndii yosọ' ạ nuụ' tụtụ Ndiosí mii' nị ka'ạn ạ xiin' Moisés ndii: “Kụvịta ịnị ị xa'ạ' yọọ kạ kuní mịi' ị, tẹ kọọ ka'nu' ịnị ị xa'ạ' yọọ kạ kuní mịi' ị.” Sạkan' yosọ' ạ.
16 Xa'ạ' ạ jạạn' na kuii' ña kuvita ịnị Ndiosí xa'ạ' ẹ' ndii, süụ' kuenta ña ka'án nimá ẹ' nduu' ạ, tẹ nị ndẹẹ süụ' kuenta ña ndịẹẹ' mịi' ẹ' nduu' tụ ạ. Süụ' jạạn' ndii kuenta ña nị chịtuní Ndiosí ña kụvịta ịnị ạ xa'ạ' kuịtị' ẹ' nduu' ạ.
17 Kuạchị ndii yosọ' ạ nuụ' tụtụ Ndiosí ña nị ka'ạn ạ xiin' Faraón, tẹ nị xạ'ndịạ chuun' kuu' nụu' ñụụ Egipto, mii' ka'án ạ ndii: “Nị sạkuiso' chuun' ị yo'ó tẹ nia'ạ ị ña ndịẹe' ị xiin' ña kụndọ'ọ ụn', tẹ kikụ' tụ'ụn xa'ạ' ị kạnii' nuụ' ñụ'u' ịịn yivị'.” Sạkan' yosọ' ạ.
18 Xa'ạ' ạ jạạn' na kuii' kuvita ịnị Ndiosí xa'ạ' nẹ kuní mịi' ạ kụvịta ịnị ạ xa'ạ' kuịtị', tẹ xaxịi ạ nimá nẹ kuní ạ sạxịi ạ nimá.
19 Ndisụ teẹ' ka'ạn ndọ' xiin' ị ndii: “¿Ndee xa'ạ' ka'ạn Ndiosí ña nẹ ndiso' kuạchị nduu' ẹ', sạkan' ña kụvị xạchi' saịn kuiín ẹ' ña xạ nị chịtuní ạ sạạ ạ xiin' ẹ'?”
20 Ndisụ ka'án yu'ụ xiin' ndọ' ndii, nẹ yivị' ịịn yivị' kuịtị' nduu' yoo'. Kọọ' nduu' xạchi' yo'ó na nakạn ụn' kuenta nuụ' Ndiosí xa'ạ' ña xaa' ạ. Naa kuu' ịịn kịsị ndii, ¿ñáá tuu ndo'ó ña kụvị ka'ạn ạ xiin' tẹ nị xạ'ạ ña'a' ndii: “¿Ndichun na nị xạ'ạ ụn' yu'ụ sọ'ọ?”, kachị ạ.
21 Xiní ẹ' ña tẹ xachuun' xiin' ñụ'u' kixin' ndii, kumi' rạ ndịẹẹ', tẹ kạsạ'ạ rạ ndee kạ nuụ' kịsị xiin' ñụ'u' kixin' naa' kuní rạ. Kụvị kạsạ'ạ rạ ịịn ạ xa'ạ' chụụn vạ'ạ, tẹ kụvị tụ kạsạ'ạ rạ ịịn ạ xa'ạ' chụụn kuali' kuu' sọ'ọ.
22 Tẹ ndẹẹ naa sạkan' tụ yoo Ndiosí, kịị' kuní ạ nia'ạ ạ ña xi'é ạ xini ạ kuạchị, tẹ kụnị nẹ yivị' ña ndịẹe' ạ, sạkan' na xiin' kua'ạ' ña kuiee ịnị nị kụndịẹni ạ xa'ạ' nẹ xạ nị yoọ tụ'vạ, tẹ sạndo'o' ña'a' ạ, tẹ nduxịn nịạ.
23 Tẹ nị xạạ tụ ạ sạkan' tẹ nia'ạ ạ ña ka'nu' vạ ña nduu' ạ xiin' nẹ nị nạkạxịn ạ, tẹ kụvịta ịnị ạ xa'ạ' nịạ, tẹ nẹ jạạn' nduu' nẹ nị chịtuní ạ ndẹẹ ña nụu' ña kụndịẹẹ nịạ mii' ndạtụn' vạ kaa'.
24 Tẹ yoo' tụ nduu' nẹ nị kạnạ Ndiosí jạạn'. Tẹ süụ' ndu'ụ nẹ judío kuịtị' nị kạnạ ạ, süụ' jạạn' ndii nị kạnạ tụ ạ ndo'ó, nẹ tuku'.
25 Naa nị ka'ạn Ndiosí xiin' Oseas, tẹ nị ka'ạn tiakú tụ'ụn ạ ndii:
Ka'ạn ị ña nẹ nduu' kuenta ị nduu' nẹ nï nduụ kuenta ị.
Tẹ ka'ạn ị ña kundanị ị nẹ nï ndanị ị.
26 Tẹ ịịn xaan' mii' nị ka'ạn ị xiin' nẹ yivị' ndii:
“Ndo'ó ndii, süụ' kuenta ị nduu' ndọ'”,
ịkan' ka'ạn ị xiin' nịạ ña si'ẹ mịi' yu'ụ Ndiosí tiaku nduu' nịạ.
Nị kachị Ndiosí xiin' Oseas jạạn'.
27 Tẹ nị ka'ạn ndọsọ' Isaías, tẹ nị ka'ạn tiakú tụ'ụn Ndiosí, xa'ạ' nẹ Israel ndii:
Teẹ' ndee yoo kua'ạ' ya'ạ ndụ nẹ Israel,
ndẹẹ naa ñụti' mịnị ka'nu' ndii,
chaa' kuịtị' ndụ kakụ nuụ' kuạchị ndụ.
28 Kuạchị ndii xạ kuyatin' kuii vạ nạtavạ' ndạku xtọ'ọ ẹ' kuạchị
sạkuu' nẹ ndiee' ịịn yivị'.
Nị kachị rạ.
29 Tẹ naa nị ka'ạn kạ Isaías ịngạ xaan' ndii:
Naa' nï sạkakú xtọ'ọ ẹ' Ndiosí, ña ndịẹe' koo' chukuu', ịịn chaa' nẹ xịị' yạta' ndụ ndii,

xą nį ndǫñu'u' ndų ndęę naa nį ndǫ'ǫ nę nį ndieę ñųų Sodoma xiin' ñųų Gomorra.
Sąkan' nį kachį rą.

Ïnį nę Israel xini nią Cristo

30 Xa'ą' ą jąąn' na kuii', ñą yǫ'ǫ' nduu' ñą ka'án ñą nį ka'ąn į jąąn'. Tę nę tuku' ndii, teę' ndee nï ndųku' nią ñą kǫǫ ndąku nimá nią nuų' Ndiosí ndii, nį nątįin nią ñą nį xąndąku ą nimá nią jąąn' nuų' ą xa'ą' ą ñą įnį nią xini ñą'a' nią.
31 Ndisų nę ta'an' į, nę Israel ndii, teę' ndee nį ndųku' u'vį nią ñą sąndąku Ndiosí nimá nią nuų' ą xa'ą' ą ñą xanduxą' nią, tę sąxinú nią tų'ųn ndęi' ą ndii, nï nątįin nią ñą sąndąku ą nimá nią nuų' ą.
32 Nį ndǫ'ǫ nią sąkan' kuąchį ndii, nï ndųku' nią ñą sąndąku Ndiosí nimá nią nuų' ą xa'ą' ą ñą įnį nią xini ñą'a' nią. Süų' jąąn' ndii nį ndųku' nią ñą sąndąku ą nimá nią nuų' ą xa'ą' ą ñą xaa' nią ñą ka'án chuun' tų'ųn ndęi' ą. Sąkan' na nį kąki'į nią xiin' yuų', ñą kaki'í nę küní įnį.
33 Naa yosǫ' ą nuų' tųtų Ndiosí mii' ka'án ą ndii:

Chųųn xa'a' vą ndǫ'. Xą nį chįndu'ų' į įin yuų' ñųų Sión.
Tę nuų' yuų' jąąn' kąki'į nę yivį' tę ndųvą nią.
Ndisų yǫǫ ką įnį xini yuų' jąąn' ndii, säkųchani ñą'a' ą.

Sąkan' kachi ą.

10

1 Ñąnį ta'an' į, ñą ka'án nimá į xa'ą' nę ta'an' į, nę Israel, xiin' ñą ka'án į xiin' Ndiosí xa'ą' nią ndii, ñą kakų na nią nuų' kuąchį nią nduu' ą.
2 Kuąchį ndii kųvį ndięę yų'u' į xa'ą' nę jąąn' ñą xikán vą nimá nią ñą kąką nųų nią nuų' Ndiosí, ndisų xïní nią sąą kuní ą sąą nią.
3 Kuąchį ndii nï kųndąnį nią sąą nį kunį Ndiosí sąndąku ą nimá nią nuų' ą. Sąkan' na nį xiką nią sąndąku mįi' nią nimá nią nuų' ą xiin' ndięę' mįi' nią, tę ka'ąn ą ñą nę ndąku nimá nduu' nią. Tę nï nątįin nią sąą nį kunį Ndiosí sąndąku ą nimá nią nuų' ą.
4 Kuąchį ndii Cristo nduu' mii' xinú ñą ka'án tų'ųn ndęi' Ndiosí. Sąkan' tę sąndąku ą nimá sąkuu' yoo', nę įnį xini ñą'a'.
5 Tę sǫ'ǫ yosǫ' tų'ųn ndęi' Ndiosí ñą nį kę'į Moisés jąąn' xa'ą' nę xika' sąndąku mįi' nimá nią nuų' Ndiosí xiin' tų'ųn ndęi' jąąn' ndii: "Yǫǫ ką saxinú sąkuu' ñą ka'án chuun' tų'ųn ndęi' Ndiosí ndii, kųtįąkų nią sąą tų'ųn ndęi' jąąn'." Sąkan' kachi ą.
6 Ndisų yosǫ' ą nuų' tųtų Ndiosí ñą nę įnį xini ñą'a' kuįtį' nduu' nę yoo ndąku nimá nuų' ą, sąkan' na ka'án ą ndii: "Kąnįnį ndǫ' xiin' nimá ndǫ' ndii: ¿Yǫǫ tų kųvį ndąą ndįvi', tę nąjin nią ą? (Kįį' ka'án ę' sąkan' ndii, ndęę naa' kuni sąnuu' ę' Cristo.)
7 Nį ndęę kä'án tų ndǫ' xiin' nimá ndǫ' ndii: ¿Yǫǫ tų nųų ndęę yavį kunu tę nąjin nią ą?" (Kįį' ka'án ę' sąkan' ndii, ndęę naa' kuni xtą'ni' ę' Cristo tęin nę nį xi'į.) Sąkan' yosǫ' ą.
8 Ndisų yosǫ' ą nuų' tųtų Ndiosí mii' ka'án ą ndii: "Yątįn nuų' ndǫ', tę yątįn tų nimá ndǫ' yoo tų'ųn vą'ą jąąn'", kachi ą. Tę tų'ųn vą'ą jąąn' nduu' tų ñą ka'án ndǫsǫ' ndu'ų nuų' ndǫ' vįtįn tę įnį ndǫ' kųnį ndǫ' Jesús.
9 Sąkan' ñą naa' ka'ąn ųn' xiin' yų'u' ųn' ñą Jesús nduu' xtǫ'ǫ nuų' sąkuu' ñą'ą, tę įnį ųn' xiin' nimá ųn' ñą nį sąnątiaku ñą'a' Ndiosí ndii, kakų ųn' nuų' kuąchį ųn'.
10 Kuąchį ndii xiin' nimá ę' įnį ę' xini ñą'a' ę' tę xandąku Ndiosí nimá ę' nuų' ą. Tę xiin' yų'u' ę' ka'án ę' ñą nakuni ñą'a' ę' nuų' nę yivį' tę sąkakú ą yoo' nuų' kuąchį ę'.
11 Naa yosǫ' ą nuų' tųtų Ndiosí mii' ka'án ą ndii: "Yǫǫ ką įnį xini ñą'a' ndii, täxį ą kųchani nią." Sąkan' yosǫ' ą.
12 Kuąchį ndii įin ndąą' nduu' ę' teę' ndee nę judío nduu' ę', uun nę tuku' nduu' ę'. Sąkan' ñą įin ndąą' Ndiosí nduu' xtǫ'ǫ nuų' sąkuu' ę', tę sañu'u' kua'ą' ą sąą ką ta'an' nę yivį' xikán nuų' ą.
13 Kuąchį ndii yosǫ' tų ą nuų' tųtų Ndiosí mii' ka'án ą ndii: "Yǫǫ ką kakąn nuų' xtǫ'ǫ ę' Ndiosí jąąn' ndii, sąkakú ñą'a' ą nuų' kuąchį nią", kachi ą.
14 Ndisų xiní kaxi' ę' ñą kųvį kakąn nę jąąn' nuų' ą naa' tïą'an įnį nią kųnį ñą'a' nią. Tę kųvį tų įnį nią kųnį nią xtǫ'ǫ ę' naa' tïą'an kųnį sǫ'ǫ nią tų'ųn ą. Tę sąkan' tų kųvį kųnį sǫ'ǫ nią tų'ųn ą naa' tïą'an ka'ąn ndǫsǫ' nę yivį' nuų' nią xa'ą' ą.

15 Tę, ¿yǫǫ ku'ụn ka'ạn ndǫsǫ' tụ'ụn ạ naa' nį̈ tią̈nụ' ña'a' ạ? Naa yosǫ' ạ nuụ' tụtụ Ndiosí mii' ka'án ạ ndii: “Ña vạ'ạ vạ nduu' ạ kį̈' xaá nę ka'án ndǫsǫ' tụ'ụn ña nachindiee' manį̈' yoo' xiin' Ndiosí, tę ka'án tụ nią tụ'ụn vạ'ạ.” Sạkan' yosǫ' ạ.

16 Ndisụ nį̈ nạtį̈in sạkuu' nę ta'an' į̈, nę Israel, tụ'ụn vạ'ạ jạạn'. Naa yosǫ' ạ nuụ' tụtụ Ndiosí mii' nį ka'ạn Isaías ndii: “Tákui'e, kǫǫ' nį kandixa' tụ'ụn ña ka'án ndǫsǫ' ndụ”, nį kachį rạ.

17 Ña jạạn' na kuii' kį̈' xini sǫ'ǫ ę' tụ'ụn vạ'ạ jạạn', tę xa'a' ña į̈nį ę' xini ę' Ndiosí, tę tụ'ụn vạ'ạ jạạn' nduu' ña ka'án xa'ạ' Jesucristo.

18 Ndisụ ndatu'ún' į ndo'ó ndii: ¿Ñáá nį̈ xį̈nį sǫ'ǫ nę jạạn' tụ'ụn vạ'ạ jạạn'? Sụụ nį xį̈nį sǫ'ǫ nią ạ naa yosǫ' ạ nuụ' tụtụ Ndiosí mii' ka'án ạ ndii:

Tę į̈in kạnii' nuụ' ñụ'u' į̈in yivį̄' ka'án ndǫsǫ' nę yivį̄' tụ'ụn vạ'ạ jạạn'.

Tę ndęę mii' xan ndį̄'į̄ į̈in yivį̄' xaá tụ'ụn nią.

Sạkan' yosǫ' ạ.

19 Tę ndatu'ún' tụ į ndo'ó ndii: ¿Ñáá nį̈ kụndạnį nę ta'an' į̄, nę Israel, tụ'ụn vạ'ạ jạạn'? Sụụ nį kụndạnį nią ạ naa yosǫ' ạ nuụ' tụtụ Ndiosí ña nį kẹ'į Moisés ndii:

Sạkuiñu ndǫ' yu'ụ sạạ į xa'ạ' nę tuku',
nę ndüu' kuenta į̄.

Tę sạnạsaá' į ndo'ó xa'ạ' nę tuu tụ ndǫ' ña nę küu' kaxi' nduu' nią.

Sạkan' kachi Ndiosí, nį kachį ạ.

20 Tę yosǫ' tụ ạ nuu' tụtụ Ndiosí mii' ka'án ạ ña nį xạndi̯eni xiin' mii' Isaías, tę nį ka'ạn rạ ndii:

Nį nạtį̈in nę tuku' jạạn' yu'ụ teę' ndee nį̈ nạnduku' nią yu'ụ.

Tę teę' ndee nį̈ ndạtu'ụn' nią xa'ạ' į ndii, nį sạtuví xiin' mii' mį̈i' į nuụ' nią.

Sạkan' yosǫ' ạ.

21 Ndisụ yosǫ' tụ ạ nuụ' tụtụ Ndiosí ña nį ka'ạn Isaías jạạn' ndii: “Nduvi' nį kạtạnį ndạ'a' į nuụ' ndo'ó, nę sǫ'ǫ, nę xį̈i nimá.” Sạkan' yosǫ' ạ.

11

Nakaxin Ndiosí chaa' kụiti' nę Israel, tę į̈nį nią kụnį ña'a' nią

1 Sạkan' na ndatu'ún' į ndo'ó ndii: ¿Ñáá xanini ndǫ' ña xạ nį sạxǫǫ Ndiosí nę nduu' kuenta ạ nuụ' ạ? Kuạ̈sạ' xạchi' sạkan' rạn'. Kuạchį ndii, sạkan' tụ yu'ụ ndii, į̈in tę Israel sią̈ni' xika' Abraham nduu' į, tę nduu' tụ į kuenta tį'vį nę į̈in kuu' xiin' Benjamín.

2 Nį̈ sạxǫǫ Ndiosí nuụ' ạ nę nį nạkạxin ạ ndęę xtạ'an' į̈in yivį̄' nduu' kuenta ạ. Teę' näka'an' kạ ndǫ' sạạ yosǫ' ạ nuụ' tụtụ Ndiosí xạ'a' Elías kį̈' nį tį̈in kuạchį rạ nę jạạn' nuụ' ạ ka'án rạ ndii:

3 “Tákui'e, xạ nį xạ'nį' nią tę ka'án tiakú tụ'ụn ụn', tę xạ nį tạnį tụ nią sạkuu' yuụ' ña ndiee' mǫto mii' nį sąka'nu' ndụ yo'ó. Tę ndee į̈in ndạạ' į sǫ'ǫ nį kakụ. Tę kuni ka'nį' tụ nią yu'ụ”, nį kachį rạ.

4 Ndisụ nį nạkuį̈in Ndiosí nuụ' rạ ndii: “Xạ nį xạ siin' į uxạ mií tę yivį̄' xa'ạ' mį̈i' į, tę xika' nuu' nuụ' į xiin' ụn', tę kǫǫ' kivį̄' nį itạ xiti' rạ nuụ' ndiosí saka ña nạni' Baal, tę sąka'nu' rạ ạ”, nį kachį Ndiosí.

5 Tę sạkan' tụ xaa' Ndiosí ndęę vi̯tį̈in ndii, nį nạkạxin ạ chaa' kụiti' nę ta'an' į, nę Israel, xa'ạ' ạ ña ndanį mį̈i' ạ ndu'ụ.

6 Tę naa' nį nạkạxin ạ nę jạạn' xa'ạ' ạ ña ndanį mį̈i' ña'a' ndii, süụ' xa'ạ' chụụn vạ'ạ ña nį xạạ nią nduu' ạ. Süụ' jạạn' ndii xa'ạ' ạ ña ndanį mį̈i' ạ nę jạạn' kụiti' nduu' ạ. Sạkan' ña naa' xa'ạ' ạ ña vạ'ạ ña xaa' nią nį nạkạxin ña'a' ạ ndii, süụ' xa'ạ' ạ ña ndanį mį̈i' ña'a' ạ kụndụụ ạ, ndisụ süụ' sạkan' nduu' ạ.

7 Ña jạạn' na kuii' nį nạnduku' nę ta'an' į, nę Israel, ña sạndạku Ndiosí nimá nią nuụ' ạ, tę nį̈ nạtį̈in nią ạ, ndisụ nę chaa' nę nį nạkạxin Ndiosí ndii, nį nạtį̈in nę jạạn' ạ. Tę sạkuu' tụkụ kạ nę Israel jạạn' ndii, nį kụxį̈i nimá nią nuụ' Ndiosí.

8 Naa yosǫ' ạ nuụ' tụtụ Ndiosí mii' ka'án ạ ndii:

Nį sạkuun' Ndiosí mạ'na nuụ' nimá nę Israel jạạn' nuụ' i̯chi' ạ,
tę nį ndạsi̯ tụ ạ ndụchi' nuụ' nią,
tę nį ndạsi̯ nį tụ ạ sǫ'ǫ nią,
tę kü̱vi̯ kụnį sǫ'ǫ nią tụ'ụn ạ ndęę kivį̄' vi̯tį̈in.

Sạkan' yosǫ' ạ.

9 Tę sạkan' tụ yosǫ' ạ nuụ' tụtụ Ndiosí mii' nį ka'ạn David ndii:

Na kụndụụ mii' yoo vi̯ko' nią,
ndęę naa į̈in ñụnụ',
xiin' ndęę naa į̈in i̯tun' mii' xiku'ún sạạ.
Tę kụndụụ ạ ña vi̯ku'ụn xa'ạ' nią,
tę sạndo'o' ña'a' Ndiosí.

10 Tẹ na ndąsị nduchi' nuụ' nịą tẹ kụ̈vị
kụnị nịą nuụ' Ndiosí.
Tẹ na kụtọsọ xąchi' nịą nuụ' kuąchị ña
ndiso' nịą.
Nị kachị rą.

Sakakú Ndiosí nẹ tuku' nuụ' kuąchị nịą

11 Xa'ą' ą jąąn' na ndatu'ún' į ndo'ó
ndii: Kiį' nị kąki'į' nẹ ta'an' į, nẹ Israel
jąąn' ndii, ¿ñáá xanini ndọ' ña nị nduva
xąchi' nịą? Kuäsą' xąchi' sąkan' rąn'.
Nị xka'ndịą ña jąąn' tẹ sąkakú Ndiosí nẹ
tuku', tẹ sąkuiñu ą nẹ Israel jąąn' kuịtị'.

12 Xa'ą' ą ña nị xąsọ'ọ nẹ Israel jąąn'
nuụ' Ndiosí ndii, nị nątịin nẹ yivị' ịin yivị'
kua'ą' ña vą'ą, ña taxi' Ndiosí. Tẹ xa'ą'
ą ña nị sąxịọọ nịą ña kuní Ndiosí tąxị ą
nuụ' nịą ndii, nị sąñu'u' kua'ą' ą nẹ tuku'
jąąn', sąą ką vị' tụ kua'ą' sąñu'u' ą yoo'
kiį' sąnąkua'a xiin' mii' sąkuu' nẹ Israel
jąąn' ndą'a' Ndiosí.

13 Tẹ vịtịn ka'án į xiin' ndo'ó, nẹ tuku',
ña Cristo nduu' ña nị tịąnụ' yu'ụ, tẹ
sania'á į ịchi' ą nuụ' ndọ', tẹ tiin' ka'nu'
į chụụn yo'o'.

14 Tẹ kụnị į naa' sąkuiñu nẹ ta'an' į
ndo'ó xa'ą' ą ña nị sąkakú Ndiosí ndo'ó
nuụ' kuąchị ndọ', tẹ sąkan' kụvị kakụ tụ
sąvą nẹ jąąn' nuụ' kuąchị nịą.

15 Kuąchị ndii, naa' xa'ą' ą ña nị sąxịọọ
Ndiosí yatin' sąkuu' nẹ ta'an' į, nẹ Israel
jąąn', tẹ nị nąkoọ ą ña manị' xiin' sąkuu'
ịngą nẹ yivị' ịin yivị' ndii, sąą ką vị' tụ sąą
ą kiį' nątịin tụkụụ ą nẹ Israel jąąn'. Sąą ą
xiin' nịą ndẹẹ naa nątịąkụ tụkụụ nịą ndẹẹ
tẹịn nẹ nị xi'į, tẹ nąkoọ kivị' ñụụ nịą ña
kọọ' kivị' ndi'i'.

16 Tẹ naa' ña sụ'ụn nduu' xitą' vą'ą, ña
nị kuą'ą ña nụụ', ña nduu' ndịtịą nuụ'
Ndiosí ndii, ña sụ'ụn nduu' tụ kąnii' xini'
ịxan'. Tẹ sąkan' tụ naa' ña sụ'ụn nduu'
tịọ'ọ ịtun' ndii, ña sụ'ụn nduu' tụ ndą'a'
nụ'.

17 Ndu'ụ nẹ Israel ndii, ndẹẹ naa tun'
olivo tątą tun' xą nị ta'nụ sąvą ndą'a'
nduu' ndụ. Tẹ ndo'ó, nẹ tuku' ndii, ndẹẹ
naa ndą'a' tun' olivo ịku' nduu' ndọ'. Tẹ
ni'ni' ndịąą ndą'a' tun' olivo ịku' jąąn'
tọko' tun' olivo tun' tątą jąąn' mii' nị ta'nụ
sąvą ndą'a' tun' olivo tątą jąąn'. Tẹ tịọ'ọ
tun' tątą jąąn' taxi' sịkuị asịn' vą xa'ą'
ndą'a' tun' olivo ịku' ña nị xịkui'nị ndịąą
jąąn'.

18 Ndisụ kä'ąn ñuñu' ndo'ó, nẹ tuku',
ña nẹ ka'nu' ką nduu' ndọ' tẹ sąkan'
nẹ Israel, nẹ nduu' ndẹẹ naa ndą'a' tun'
olivo tątą ña nị ta'nụ jąąn'. Naa' ka'ąn
ñuñu' ndọ' sąkan' ndii, kuní ą ña sąą ndọ'
kuenta ña süụ' ndo'ó, nẹ tuku', taxi' sịkuị
asịn' vą nuụ' tịọ'ọ tun' tątą jąąn'. Süụ'
jąąn' ndii tịọ'ọ tun' tątą jąąn' taxi' sịkuị
jąąn' nuụ' ndo'ó.

19 Teẹ' ka'ąn ndọ' ña xą nị ta'nụ ndą'a'
tun' olivo tątą jąąn', tẹ nąkui'nị ndịąą
ndu'ụ.

20 Ña ndąku ka'án ndọ', ndisụ nẹ jąąn'
ndii, xa'ą' ą ña nï xịin' nịą ịnị nịą kụnị nịą
Cristo na nduu' nịą ndẹẹ naa ndą'a' tun'
olivo ña nị ta'nụ jąąn'. Tẹ ndo'ó, nẹ tuku'
ndii, ni'ni' ndịąą ndọ' ndą'a' tun' olivo
jąąn' xa'ą' ą ña ịnị kuịtị' ndọ' xini ndọ'
Cristo. Xa'ą' ą jąąn' na vä'ą kụñuñu' nimá
ndẹẹ ịin ndọ' xa'ą' ña jąąn'. Süụ' jąąn'
ndii nuụ' ña jąąn' ndii, vą'ą ką kụyị'vi
ndọ' Ndiosí.

21 Kuąchị ndii, naa' nï yoọ ka'nu' ịnị
Ndiosí xa'ą' nẹ Israel, nẹ nduu' ndẹẹ
naa ndą'a' tun' olivo tątą jąąn' ndii, kọọ'
ka'nu' tụ ịnị ą xa'ą' ndo'ó naa' sąą ndọ'
sąą nii' nị xąą nẹ jąąn'.

22 Ña jąąn' na chụụn xa'ą' vą ẹ' xa'ą'
ña ndąsụn ịnị Ndiosí xiin' xa'ą' ña kui'ẹ
ą. Sąkan' ña kui'ẹ ą xini ą nẹ nï kunị
nątịin ña nị kunị ą sąkakú ña'a' ą, ndisụ
ndąsụn ịnị ą xini ą ndo'ó, nẹ nị nątịin ña
jąąn'. Ndisụ naa' nąkọọ ndọ' ña ndąsụn
ịnị ą jąąn' ndii, kụndụụ tụ ndo'ó ndẹẹ naa
ndą'a' tun' olivo, ña nị ta'nụ jąąn'.

23 Tẹ naa' nąkọọ nẹ jąąn' ña ïnị nịą xini
nịą Cristo ndii, kụvị nąchị'nị nị tụkụụ ą nẹ
jąąn' mii' nị ndondịą nịą. Kuąchị ndii ña
ndịẹe' koo' chukuu' nduu' Ndiosí tẹ sąą ą
sąkan'.

24 Kuąchị ndii ndẹẹ naa ndą'a' tun' olivo
ịku', ña nị tia'ndịą tẹ nị xịkui'nị ndịąą ą
ndą'a' tun' olivo tątą jąąn', nduu' ndo'ó.
Sąkan' ña teẹ' ndee näkuitá ndọ' xiin' tun'
olivo tątą jąąn' ndii, nị xịkui'nị ndịąą ndọ'
ndą'a' tun' jąąn'. Sąą ką vị' tụ nẹ Israel,
nẹ nduu' ndẹẹ naa ndą'a' tun' olivo, ña nị
ta'nụ jąąn' ndii, kụvị ya'ą nąchị'nị tụkụụ
Ndiosí nẹ jąąn' mii' xą nị ndondịą nịą
jąąn'.

*Kakụ sąkuu' nẹ Israel xnąʼą nuụ' kuąchị
nịą*

25 Ñąnį ta'an' į, kuní į ña kųndąnį ndǫ' ña nį chįtuní sį'e Ndiosí xa'ą' nę Israel jąąn', sąkan' tę kǘñuñu' nimá ndǫ'. Sąvą nę Israel ndii, nį xą xįį nįą nimá nįą, tę sąkan' kųndǫ'ǫ nįą ndęę skąchi' ndį'į xinų nę tuku', nę nį nąkąxįn Ndiosí, nę įnį kųnį Cristo.
26 Ndį'į ña jąąn' tę sąkakú Ndiosí sąkuu' nę Israel nuų' kuąchį nįą. Naa yosǫ' ą nuų' tųtų Ndiosí mii' ka'án ą ndii:

Tę xaą įįn ña sąkakú nę ndiee' ñųų
Jerusalén, ña kętą tęįn nįą,
tę ndąsąndǫǫ ą nę nduu' sįąni' xika' Jacob
nuų' kuąchį nįą.

27 Tę kuento yǫ'ǫ' ndoǫ į xiin' nę jąąn' kįį'
sąndoyo' į kuąchį nįą.
Nį kachį ą.
28 Tę xa'ą' ą ña nï nątįįn nę Israel jąąn' tų'ųn vą'ą xa'ą' Cristo ndii, ndasi' nįą Ndiosí, tę ña jąąn' ndii, ña vą'ą ndo'ó nduu' ą. Ndisų xa'ą' ą ña nduu' nįą nę nį nąkąxįn Ndiosí ndii, kua'ąn na kua'ąn ą ña ndanį ña'a' ą xa'ą' ą ña nį ndoǫ ą kuento ą xiin' tę xįį' yąta' ndų.
29 Sąkan' ña Ndiosí ndii, tü'ųn ą ndą'a' ę' ña xą nį xąmanį' ą yoo', nį ndęę nąkǫǫ tų ą nę xą nį kąnąą ą tę kąką nįą įchi' ą.
30 Sąkan' tų ndo'ó, nę tuku' ndii, nï sąxinú ndǫ' ña kuní Ndiosí nuų' nį kįxįn. Ndisų kuvita įnį ą xa'ą' ndǫ' vįtįn xa'ą' ą ña säxinú nę Israel jąąn' ña kuní ą.
31 Sąkan' tų nę jąąn' vįtįn ndii, säxinú nįą ña kuní Ndiosí, ndisų nątįįn na nįą ña kųvįta įnį ą xa'ą' nįą naa kuvita įnį ą xa'ą' ndo'ó.
32 Kuąchį ndii mįį' Ndiosí nį ndąsį į'nų sąkuu' nę yivį' nuų' ña sǫ'ǫ, sąkan' tę kųvį kųvįta įnį ą xa'ą' sąkuu' ę'.

Xaka'nu' Pablo Ndiosí xa'ą' ą ña xini tuní ą

33 Ña ndichi xąvą'ą nduu' Ndiosí xiin' ña xini tuní, tę sąkuu' ña yoo kundanį ą, tę kǫǫ' ndęę įįn nę kųvį sąnąkuachi' ña chituní ą, nį ndęę kǫǫ' tų nę kųvį nąkųnį sąą yoo įchi' ą.
34 Tę kǫǫ' tų ndęę įįn nę xiní ña xanini xtǫ'ǫ ę' jąąn', tę nį ndęę kǫǫ' tų nį ka'ąn ña kaa' vą'ą xiin' ą.
35 Tę nį ndęę kǫǫ' tų nę yivį' nę kųvį sątatu ndęę įįn ña'ą nuų' Ndiosí, tę sąkan' nakąn nįą ña'ą jąąn' nuų' ą.
36 Sąkan' ña sąkuu' ña yoo ndii, mįį' ą nį xą'ą ña'a', tę xa'ą' ą ña kuní Ndiosí na yoo ą, tę xa'ą' mįį' ą yoo sąkuu' ña jąąn'. Tę na nątįįn ą sąkuu' ña tiin' ka'nu' ña'a' ę' ndęę ndi'i' nį kivį'. Sąkan' na kųndųų ą.

12

Vą'ą ką tąxį ę' kivį' ñųų ę' tę kųndųų ą tumanį' ndįtįą Ndiosí

1 Ñąnį ta'an' į, ka'án nda'vi į xiin' ndǫ' ña xa'ą' ą ña kuvita įnį Ndiosí xa'ą' ę' ndii, na sąnąkua'a na ndǫ' kivį' ñųų ndǫ' ndą'a' ą ndęę naa įįn tumanį' ña yoo tiaku tę kųndųų ą ndįtįą Ndiosí, ña vą'ą kuni ą xini ą. Kuąchį ndii sąkan' kuní ą sąka'nu' ña'a' ę'.
2 Tę käką ką tų ndǫ' įįn yivį' sąą nii' xika' sąkuu' nę yivį' įįn yivį' vįtįn. Süų' jąąn' ndii tąxį ndǫ' ña ndąsąxąa' Ndiosí nimá ndǫ' xiin' ña xanini ndǫ', sąkan' tę kųvį kųndąnį kaxi' ndǫ' ndee ña nduu' ña vą'ą ña kuní Ndiosí sąą ndǫ', xiin' ña xtanį ą, xiin' ña xachuun' ndąku.
3 Tę xa'ą' ą ña ndanį mįį' Ndiosí yu'ų na nį sąkuiso' chuun' ą yu'ų tę ka'án į xiin' sąkuu' ndo'ó ña kä'ąn ñuñu' ndǫ' xa'ą' mįį' ndǫ' ya'ą ką tę sąkan' ña kuní ą, süų' jąąn' ndii kuní ą ña kąninį kuįtį' ndǫ' xa'ą' mįį' ndǫ' sąą naá nimá ndǫ', xiin' sąą nį tąxį Ndiosí ña įnį ndǫ' xini ña'a' ndǫ'.
4 Sąkan' ña, naa kuu' yoo' ndii, yoo ñų'u' nde'į į'įn ę', tę kua'ą' tu'ųn' kuu' ą, ndisų xą yoo xą yoo chųųn nuų' į'įn ą.
5 Tę nii' sąkan' tų sąkuu' yoo' ndii, teę' ndee kua'ą' ę' ndii, įįn ndąą' nduu' ę' xa'ą' ą ña įnį ę' xini ę' Cristo.
6 Xą siin' ña chųųn nį tąxį Ndiosí ndą'a' į'įn ę' sąą kuní mįį' ą sąñu'u' ą yoo'. Naa' chųųn vą yǫǫ ką xiin' ña ka'án tiakú nįą tų'ųn ą ndii, na sąą nįą ña jąąn' sąą kuu' ña įnį kuįtį' nįą xini ña'a' nįą.
7 Tę naa' ña chįndįęe' nįą nę yivį' nduu' ña chųųn ña nį nątįįn nįą nuų' Ndiosí ndii, na chįndįęe' ña'a' nįą. Tę naa' ña sąnia'á nįą nę yivį' nduu' ą ndii, na sąnia'á ña'a' nįą.
8 Tę naa' ña sąndįęni nįą nimá nę yivį' nduu' ą ndii, na sąndįęni ña'a' nįą. Tę naa' ña tąxį nįą ña'ą nduu' ą ndii, na tąxį nįą ą xiin' kąnii' nimá nįą. Tę naa' ña ką'ndįą chuun' nįą nuų' nę nakayá xa'ą'

Jesús nduu' a ndii, na ka'ndia chuun' nia xiin' iin kanii' nimá nia. Te naa' ña kuvita ini nia xa'a' ne yivi' nduu' a ndii, na va'a kuni nia kii' xaa' nia a.

Saa xika' e' iin yivi' kii' nduu' xna'a e' ne xika' ichi' Cristo

9 Te na kundani ta'an' ndaku ndo', te na kundasi' ndo' ña nia'a, te kuní a ña kundikun kixin' ndo' ña va'a.
10 Te kuní tu a ña kundani ta'an' i'in ndo' ndee naa iin ndaa' yuva' si'i' ndo'. Te kuní ni tu a ña koto ka'nu' ta'an' i'in ndo'.
11 Te sachuun' ndiee' ndo', te küsuxan' ndo'. Te kuní a ña kaka nuu ndo' nuu' xto'o e' Ndiosí xiin' iin kanii' nimá ndo'.
12 Te na nakuatia' va ndo' xa'a' ña ndiatu' kutu' ini e'. Te sakan' tu na kukuie ini ndo' kii' yoo tundo'o' nuu' ndo', te na ka'an te ka'an tu ndo' xiin' Ndiosí.
13 Te na chindiee' ndo' inga ne nduu' tu kuenta Cristo ne kuní ña'a nuu'. Te na natiin va'a ndo' ne xaá vi'e ndo'.
14 Ka'an ndo' xiin' Ndiosí ña sañu'u' a ne sando'o' ndo'ó, na ka'an ndo' xiin' a ña sañu'u' ña'a' a, te süu' sanacha'an' ña'a' ndo'.
15 Te na nakuatia' ndo' xiin' ne kuatia'. Te sakan' tu na kuaku ndo' xiin' ne xaku'.
16 Te na kundiee mani' xiin' ta'an' ndo'. Te sakan' tu na küñuñu' ndo', süu' jaan' ndii nduiin ndo' xiin' ne nda'vi so'o. Ni ndee na käninini tu ndo' ña ne xini tuní ka nduu' mii' ndo'.
17 Te na sänandiko' ndo' ña vä'a nuu' ne yivi' xa'a' ña vä'a ña xaa' nia xiin' ndo'. Süu' jaan' ndii na kaka ndo' saa ndo' ña va'a xa'a' sakuu' ne jaan'.
18 Te na saa va ndo' ña nduxa' te kaka mani' ndo' xiin' sakuu' ne yivi'.
19 Ndo'ó, ne ndani i ndii, sänandiko' ndo' ña nia'a nuu' ne yivi' xa'a' ña nia'a ña xaa' nia xiin' ndo'. Süu' jaan' ndii taxi ndo' na sando'o' ña'a' mii' Ndiosí. Kuachi ndii yoso' a nuu' tutu Ndiosí mii' ka'án a ndii: "Mii' yu'u nakan kuenta nuu' ne xaa' ña nia'a xiin' ne yivi', te nacha'vi i ne jaan' xa'a' ña ni xaa nia", kachi xto'o e'.
20 Te siin' tukú ndii, yoso' tu a tukú xaan' ndii: "Naa' iin ne ndasi' ndo'ó xi'í soko ndii, taxi ndo' ña kuxi nia. Te naa' ichí ini nia ndii, taxi ndo' tikui ko'o nia. Kuachi ndii, naa' saa ndo' ña jaan' ndii, ka'an nuu' nia xa'a' ña nia'a ña ni xaa nia xiin' ndo' jaan'." Sakan' yoso' a.
21 Täxi ndo' ña kanando ña nia'a ndo'ó, süu' jaan' ndii mii' ndo'ó kanando nuu' ña nia'a jaan' xiin' ña va'a.

13

1 Te na kandixa' sakuu' ndo' sakuu' te xa'ndia chuun' nuu' ñuu. Kuachi ndii köo' ndee iin te jaan' kumi' ndiee' te ka'ndia chuun' ra naa' täxi Ndiosí a. Sakan' na kuii' te xa'ndia chuun' jaan' ndii, mii' Ndiosí ni sakuiso' chuun' ña'a' te ndiee' ra.
2 Ña jaan' na kuii' yoo ka xikuitá tei' nuu' ña ka'án te xa'ndia chuun' jaan' ndii, xikuitá tei' tu nia nuu' ña chikandu'u' Ndiosí xa'a' ña xa'ndia chuun' te jaan'. Te ne xikuitá tei' jaan' ndii, katun' nia xa'a' ña xikuitá tei' nia jaan'.
3 Sakan' ña te xa'ndia chuun' ndii, süu' yoo ra te sayi'vi ra ne xaa' ña va'a, süu' jaan' ndii yoo ra te sayi'vi ra ne xaa' ña nia'a. Xa'a' a jaan' na naa' küni ndo' kuyi'vi ndo' nuu' te xa'ndia chuun' jaan' ndii, ña va'a saa ndo' te ka'an va'a ra xa'a' ndo'.
4 Kuachi ndii, te xa'ndia chuun' jaan' ndii, Ndiosí ni taxi chuun jaan' nuu' ra te kundiee mani' ndo'. Ndisu naa' xaa' ndo' ña nia'a ndii, kuní a kuyi'vi ndo' te jaan', sakan' ña kümi' saka ra ña ndiee' te sando'o' ra ne yivi'. Kuachi ndii Ndiosí ni taxi chuun jaan' nuu' ra te sando'o' ra ne xaa' ña nia'a.
5 Ña jaan' na kuii' kuní a ña kandixa' ndo' te xa'ndia chuun' nuu' ndo'. Süu' xa'a' a ña kuvi sando'o' kuiti' ra ndo'ó kandixa' ña'a' ndo', süu' jaan' ndii saa tu ndo' ña jaan' xa'a' a ña naá kaxi' nimá ndo'.
6 Ña jaan' na kuní a ña cha'vi ndo' nda'a' te jaan' xu'un' yoo', kuachi ndii Ndiosí ni taxi chuun jaan' nuu' ra. Te xa nditia ña xa'ndia chuun' ra jaan' xika' ra i'in kivi'.
7 Te nacha'vi ndo' sakuu' ne ndiso' ika' ndo'. Te naa' ndiso' ika' ndo' ndee ka xu'un' yoo' ndii, nacha'vi ndo' a nda'a' te jaan'. Te naa' ndiso' ika' ndo' xu'un' yoo' kuenta ñu'u' ndo' ndii, nacha'vi ndo' a.

Tẹ nuụ' nẹ xata'ạn ña xito' ka'nu' ña'a' nẹ yivị' ndii, na kọtọ ka'nu' tụ ña'a' ndọ'. Tẹ naa' nuụ' ña xata'ạn ña tịin ka'nu' ña'a' nẹ yivị' ndii, na tịin ka'nu' tụ ña'a' ndọ'.

8 Kuïsọ ịka' ndọ' ndẹẹ ịin nẹ yivị'. Kuạchị ndii, ña kuní kuịtị' ạ kuịsọ ịka' ta'an' ndọ' ndii, ña kụndanị ta'an' ndọ' nduu' ña jạạn'. Sạkan' ña naa' kụndanị ẹ' nẹ yivị' xiin' ẹ' ndii, xạ saxinú ẹ' ña ka'án tụ'ụn ndẹi' Ndiosí.

9 Kuạchị ndii, naa ka'án tụ'ụn ndẹi' Ndiosí ndii: "Kümi' ndọ' musa ndọ'. Tẹ kä'nị' tụ ndọ' nẹ yivị'. Tẹ säkui'na' ndọ'. Tẹ kä'ạn ndọ' tụn vixị. Tẹ ndiọọ' ịnị ndọ' xa'ạ' ña'ạ nẹ yivị'." Tẹ sạkuu' tụ'ụn ndẹi' jạạn' xiin' sạkuu' kạ tụkụ tụ'ụn ndẹi' Ndiosí ndii, nakuitá ạ xiin' ña kụndanị ẹ' nẹ yivị' xiin' ẹ' jạạn' sạạ nii' ndanị xiin' mii' mịi' ẹ'.

10 Tẹ yọọ kạ ndanị nẹ yivị' ndii, kọọ' kivị' sando'o' nịạ nẹ jạạn' xiin' ña nịạ'a. Ña jạạn' na kuii' kịi' ndanị ẹ' nẹ yivị' ndii, xạ saxinú ẹ' tụ'ụn ndẹi' Ndiosí.

11 Ña jạạn' kuní ạ sạạ ndọ', sạkan' ña xạ kua'ạn vạ kivị'. Sạkan' na kuii' ndọtọ nuụ' ndọ', sạkan' ña xika' ndọ' ịin yivị' ndẹẹ naa nẹ iin' vạ mạ'na nuụ'. Kuạchị ndii xạ kuyatin' kạ kivị' ña kịxịn Cristo tẹ sạkakú ạ yoo' tẹ sạkan' kịi' nị xạ'a' ịnị ẹ' xini ña'a' ẹ'.

12 Xạ kuyatin' ndị'ị ñụu, tẹ xạ kuyatin' kivị' ña nạndịko' ạ. Sạkan' na kuii' na vịkuiịn ẹ' ña xaa' ẹ' ña nịạ'a, ña xaa' nẹ yivị' mii' ịin yaví. Tẹ na kọọ tụ'vạ ẹ' xiin' tụ'ụn ndạtụn' Ndiosí, tẹ kụnta'an' ẹ' xiin' ña nịạ'a jạạn'.

13 Tẹ na kạkạ vạ'ạ ẹ' ndẹẹ naa ịin ke'in' nduu' ạ. Tẹ na käsạ'ạ ndọ' vịko' loco, tẹ säxinị xiin' mịi' tụ ndọ'. Tẹ säạ tụ ndọ' ña xiín, nị ndẹẹ ña kịnị kuu' ndọ' xiin' ịin' ndọ'. Tẹ käni ta'an' ndọ' kuento xiin' nẹ yivị', nị ndẹẹ kündụụ tụ ndọ' nẹ ndạsị' nuụ'.

14 Ndisụ nuụ' ạ jạạn' ndii, kụndikụn nị'ị ndọ' ịchi' xtọ'ọ ẹ' Jesucristo. Tẹ vịkuiịn ndọ' ña xanini ndọ' sạạ kụvị kị'ịn ndọ' ña ndioọ' ịnị ñụ'u' nde'ị ndọ'.

14

Yo'o' ka'án Pablo sạạ kuní ạ kụụ ẹ' xiin' nẹ itịạ' ịnị nuụ' ịchi' Cristo

1 Tẹ nạtịin vạ'ạ naa natiin' vạ'ạ ndọ' nẹ nduu' kuenta Cristo xiin' ẹ', nẹ itịạ' ịnị nuụ' ịchi' ạ. Tẹ kịi' xaa' ndọ' sạkan' ndii, käni ta'an' ndọ' kuento xiin' nịạ.

2 Naa kuu' sạvạ ndo'ó ndii, xanini ndọ' ña kụvị kụxị ndọ' sạkuu' nuụ' ạ, ndisụ tụkụ ndọ', nẹ itịạ' ña ịnị ndii, xanini ndọ' ña kụvị kụxị ndọ' yụvạ kuịtị'.

3 Tẹ ndo'ó, nẹ xixi' sạkuu' nuụ' ạ ndii, kä'ạn ichị ndọ' xiin' nẹ xïxi' sạkuu' nuụ' ạ jạạn'. Tẹ ndo'ó, nẹ xïxi' sạkuu' nuụ' ạ jạạn' ndii, nätavạ' ndọ' kuenta kuu' nẹ xixi' sạkuu' nuụ' ạ jạạn'. Sạkan' ña nị nạtịin tụ Ndiosí nẹ jạạn'.

4 Tẹ kọọ' xạchi' xa'ạ' ạ ña nạtavạ' ndo'ó kuenta kuu' nẹ xika' nuu' nuụ' xtọ'ọ ẹ' Ndiosí. Mịi' ạ jạạn' ka'ạn naa' xika' nuu' vạ'ạ nịạ uun naa' xïka' nuu' vạ'ạ nịạ nuụ' ạ. Ndisụ kạkạ nị'ị nịạ ịchi' ạ, kuạchị ndii kumi' xtọ'ọ ẹ' Ndiosí jạạn' ndịẹẹ' tẹ chịndịẹe' ña'a' ạ.

5 Yoo sạvạ nẹ yivị' ndii, ka'nu' kạ sạvạ kivị' nuụ' nịạ tẹ sạkan' tụkụ ạ, ndisụ sạvạ nịạ ndii, ịin kachi nduu' sạkuu' kivị' nuụ' nịạ. Sạkan' na kuii' i'ịn nẹ ka'án ña jạạn' ndii, kuní ạ ña kọọ ña ndạku nuụ' nịạ ña ña kandixa' nịạ jạạn' ndii, ña vạ'ạ nduu' ạ.

6 Tẹ nẹ tuu ña ka'nu' kạ sạvạ kivị' ndii, xa'ạ' xtọ'ọ ẹ' xaa' nịạ ạ. Tẹ nẹ kọọ' kivị' ka'nu' nuụ' ndii, xa'ạ' xtọ'ọ ẹ' xaa' nịạ ạ. Tẹ nẹ xixi' sạkuu' nuụ' ạ ndii, xa'ạ' xtọ'ọ ẹ' xixi' nịạ ạ, sạkan' ña taxi' nịạ ña chịndạni Ndiosí. Tẹ nẹ xïxi' sạkuu' nuụ' ạ jạạn' ndii, xa'ạ' xtọ'ọ ẹ' xïxi' nịạ ạ, sạkan' ña taxi' tụ nẹ jạạn' ña chịndạni Ndiosí.

7 Kuạchị ndii ndee ịin ẹ' tïaku xa'ạ' mịi' ẹ' kuịtị'. Tẹ ndẹẹ ịin tụ ẹ' küvị xa'ạ' mịi' ẹ'.

8 Tẹ naa' tiaku ẹ' ndii, xa'ạ' xtọ'ọ ẹ' tiaku ẹ' tẹ sạạ ẹ' ña kuní ạ. Tẹ naa' nị xi'ị ẹ' ndii, kuenta xtọ'ọ ẹ' nduu' ẹ'. Ña jạạn' na kuii' naa' tiaku ẹ', uun naa' nị xi'ị ẹ' ndii, kuenta xtọ'ọ ẹ' nduu' ẹ'.

9 Kuạchị ndii nị xi'ị Cristo, tẹ nị nạtịakụ ạ, tẹ sạkan' kụndụụ ạ xtọ'ọ nuụ' nẹ nị xi'ị xiin' nuụ' nẹ tiaku.

10 Tẹ ndo'ó ndii, kọọ' ndee ịin xa'ạ' ña nạtavạ' ndọ' kuenta kuu' nẹ nduu' kuenta Cristo xiin' ẹ'. Tẹ kọọ' tụ ndee ịin xa'ạ' ña ka'ạn ichị ndọ' xa'ạ' nịạ. Kuạchị ndii sạkuu' ẹ' kuịtạ ndịchị nuụ' Cristo mii' sạna'má ạ yoo'.

11 Sąkan' ña yosǫ' ą nuų' tųtų Ndiosí
mii' ka'án ą ndii:
Ka'án kaxi' į xiin' ndǫ' ña xa'ą' ña tiaku į
ndii, nuų' yu'ų kuįtą xiti' sąkuu' nę
yivį'
tę ndįęę yų'u' nįą ña yu'ų nduu' Ndiosí.
Kachi ą.
12 Ña jąąn' na kuii' į'įn yoo' nątąxį kuenta
nuų' Ndiosí xa'ą' mįi' ę'.
13 Ña jąąn' na kuii' vįkuiįn ę' ña natavą'
ę' kuenta kuu' ta'an' ę'. Tę nuų' ą jąąn'
ndii, ndęę chaa' ką chįtuní ę' ña kǖndųų
ę' ña kaviko' nę nduu' kuenta Cristo xiin'
ę' tę sąą nįą kuąchį.
14 Tę xiní kaxi' yu'ų ña nuų' xtǫ'ǫ ę'
Jesús ndii, kǫǫ' ndęę įįn ña xaxį' ña kįnį
iin' mįi'. Ndisų naa' yǫǫ ką tuu ña yoo ña
xaxį' ña kįnį iin' ndii, ña kįnį iin' nduu' ą
nuų' mįi' nę jąąn'.
15 Sąą ę' kuenta ndii, naa' sątųxu'ví ndǫ'
nimá įįn nę nduu' kuenta Cristo xiin' xa'ą'
ña xaxį' ndǫ' ndii, kuäsą' ką nia'á ndǫ'
sąą ndanį ę' nę jąąn'. Xa'ą' ą jąąn' na
sänduxín ndǫ' xiin' ña xaxį' ndǫ' jąąn' įįn
nę xą nį xi'į Cristo xa'ą'.
16 Ña jąąn' na kuii' täxį ndǫ' ña kąnįą'a
nę yivį' xa'ą' ña xiní ndǫ' nduu' ña vą'ą
ña xaa' ndǫ'.
17 Kuąchį ndii, ña xa'ndia chuun' Ndiosí
nimá ę' ndii, süų' kuenta ña xaxį' uun ña
xi'i' nduu' ą. Süų' jąąn' ndii kuenta ña
xachuun' ndąku ę', xiin' ña xika' manį' ę'
įįn yivį', xiin' ña vą'ą kuni ę' nduu' ą. Tę
sąkuu' ña jąąn' ndii, Espíritu Santo taxi'
ą nuų' ę'.
18 Kuąchį ndii, yǫǫ ką xika' nuu' nuų'
Cristo sąkan' ndii, vą'ą kuni Ndiosí xini
ña'a' ą. Tę vą'ą tų kuni nę yivį' xini ña'a'
nįą.
19 Ña jąąn' na kuii' na kųndikųn nį'į
ę' ña kųndįęę manį' xiin' ta'an' ę', tę
sąkua'nu' naa sąkua'nu' ta'an' ę' nuų'
įchi' Ndiosí.
20 Xa'ą' ą jąąn' na vįkuiįn ndǫ' ña
sanduxín ndǫ' ña xaa' Ndiosí nimá nę
ta'an' ę' xiin' Cristo xa'ą' ña xaxį' ndǫ'. Ña
ndąku nduu' ą ndii, ña vą'ą nduu' ndee ką
nuų' ña xaxį'. Tę ndii, vä'ą xaa' ndǫ' xaxį'
ndǫ' ña xaxį', ña kaviko' tųkų nę ta'an' ę'
jąąn', tę sąą nįą kuąchį.
21 Ndęę vą'ą ką kǖxį ę' ndęį' nį ndęę
kǫ'ǫ tų ę' vino, nį ndęę ndiaa ką įngą ña'ą,
tę sänama' tų ña'a' ę' nuų' kuąchį, tę nį
ndęę säą tų ę' ña kandixa' nę jąąn' ndii,
kuąchį nduu' ą, tę nį ndęę sätųxu'ví ę'
nimá nę jąąn' xa'ą' ña jąąn'.
22 Tę naa' kandixa' ndo'ó ndii, vą'ą sąą
ndǫ' ndee ką ña jąąn' naa' sąą ndǫ' ą
nuų' Ndiosí kuįtį'. Sąkan' ña sañu'u' vą
Ndiosí į'įn ndo'ó, nę tïin' kuąchį xiin' mįi'
kįį' xaa' ndǫ' ña kandixa' ndǫ' nduu' ña
ndąku.
23 Ndisų nę kandixa' ña vä'ą kąxį' nįą
sąvą ña'ą, tę xaxį' nįą ą ndii, katun' xiin'
mii' mįi' nįą, sąkan' ña kandixa' nįą ña ña
vä'ą nduu' ą. Tę sąkuu' nę xaa' ña jąąn',
tę kandixa' nįą ña süų' ña vą'ą nduu' ą
ndii, kuąchį nduu' ą nuų' Ndiosí.

15

1 Sąkan' na kuii' yoo', nę xįxą ña įnį xini
Jesús ndii, kuní ą ña kųndįęni ę' nuų' nę
itįą' ña įnį xini nįą ą, tę na käką ę' xa'ą'
ña vą'ą ña kuní mįi' kuįtį' ę'.
2 Süų' jąąn' ndii kuní ą ña sąkuatia' ę'
nę ndikún įchi' Jesús xiin' ę', tę na nduku'
tų ę' ña vą'ą sąą ę' xa'ą' nįą, tę kuą'nų naa
kuą'nų nįą nuų' įchi' Ndiosí.
3 Kuąchį ndii nį ndee mįi' Cristo nį̈
ndųku' ña vą'ą xa'ą' mįi' ą. Süų' jąąn' ndii
yosǫ' ą nuų' tųtų Ndiosí mii' ka'án ą ndii:
“Ña nį kąnįą'a nę yivį' xa'ą' ųn' ndii, xa'ą'
yu'ų nį kąnįą'a nįą.” Sąkan' yosǫ' ą.
4 Kuąchį ndii sąkuu' ña yosǫ' nuų' tųtų
Ndiosí, ña nį ke'į xtą'an' įįn yivį' ndii, nį
ke'į ą, tę sąnia'á ą yoo' ña kuie kǫǫ įnį ę',
tę sąndįęni tų ą yoo', tę kųndįątų įnį ę' ña
nį tąxį Ndiosí kuento ą xa'ą' nuų' ę'.
5 Ndiosí, ña taxi' ña kuie yoo įnį ę'
xiin' ña xandieni yoo', na chįndįęe' ndo'ó
tę kųndįęę manį' naa ndiee' manį' xiin'
ta'an' ndǫ' ndęę naa kuní Cristo Jesús,
6 tę xiin' įįn ndąą' nimá ndǫ' sąka'nu'
inga' ndǫ' Ndiosí, ña nduu' yųva' xtǫ'ǫ ę'
Jesucristo.

Na sąnia'á ę' tų'ųn vą'ą nuų' nę tuku'

7 Xa'ą' ą jąąn' na kuii' nątįįn manį'
ta'an' į'įn ndǫ' ndęę naa nį nątįįn manį'
tų Cristo yoo', tę nątįįn Ndiosí ña xaka'nu'
ña'a' nę yivį'.
8 Nąką'an' ndǫ' ña Cristo Jesús ndii, nį
kįxįn ą, tę nį xiką nųų ą nuų' nę ta'an' į,
nę Israel, tę xiin' ña jąąn' nį nia'ą ą ña
Ndiosí ndii, ña xachuun' ndąku nduu' ą,

sąkan' ña ni sąxinú ą ña ni ka'ąn ą xiin' nę xiį' yąta' į.
9 Tę sąkan' tu ni kįxįn ą tę sąka'nu' nę tuku' Ndiosí xa'ą' ña kuvita įni ą xa'ą' nią.
Naa yosǫ' ą nuų' tutu Ndiosí mii' ka'án ą ndii:
Xa'ą' ą jąąn' na ka'ąn į xiin' nę tuku' ña ña ka'nu' vą nduu' yo'ó,
tę sąka'nu' į yo'ó xita' į nuų' ųn'.
Sąkan' yosǫ' ą.
10 Tę yosǫ' tu ą ndii:
Nąkuątia' nimá ndo'ó, nę tuku',
xiin' ndu'ų, nę Israel, nę nduu' kuenta Ndiosí.
Sąkan' yosǫ' ą.
11 Tę yosǫ' tu ą ndii:
Nę tuku', na sąka'nu' sąkuu' ndo'ó xtǫ'ǫ ę' Ndiosí.
Tę na ka'ąn ndątųn' sąkuu' ndo'ó, nę yivį' įin yivį' xa'ą' Ndiosí.
Sąkan' yosǫ' ą.
12 Tę yosǫ' tu ą nuų' tutu ą mii' ni kę'į Isaías ndii:
Tę kąkų įin sįąni' xika' Isaí.
Tę jąąn' ndii, ką'ndįą chuun' rą nuų' sąkuu' nę tuku'.
Tę įni nę jąąn' kųni ña'a' nią.
Sąkan' yosǫ' ą.
13 Tę mįį' Ndiosí, ña taxi' ña ndiatu' įni ę', na tąxi tu ą ña vą'ą kuni ndǫ', tę tąxi tu ą ña manį' kǫǫ nimá ndǫ' xa'ą' ą ña įni ndǫ' xini ña'a' ndǫ'. Tę kǫǫ kua'ą' xąvą'ą ña kųndįątų įni ndǫ' sąą ña ndįęe' Espíritu Santo.

Chuųn nuų' Pablo ña ni tąxi Ndiosí sąą rą tęin nę tuku'

14 Ñąni ta'an' į, yu'ų ndii, įni xną'ą į ña xaa' ndǫ' sąkuu' nuų' ña vą'ą xiin' ta'an' ndǫ'. Tę xiní kaxi' ndi'į ndǫ' ndęę ña kuní Ndiosí kųni ndǫ'. Tę nę chuųn vą nduu' ndǫ' ña kǫndįą yų'u' ta'an' ndǫ'.
15 Ndisų ni kę'į į tutu yo'o' mii' ka'án ndįęe' ą xa'ą' sąvą ña'ą, tę sąnąka'an' į ndo'ó xa'ą' ña jąąn'. Xaa' į sąkan' kuąchi ndii, Ndiosí nduu' ña ni xąmanį' yu'ų chuųn yo'o',
16 tę kųndųų į tę xika' nuu' nuų' Cristo Jesús xa'ą' nę tuku', ña jąąn' na nduu' į tę ka'án ndǫsǫ' tų'ųn vą'ą xa'ą' Ndiosí nuų' nią. Sąkan' xaa' į tę kųndųų nę tuku', nę įni xini Ndiosí, ndęę naa ña nąsokǫ' į nuų' ą, ña nduu' ña vą'ą kuni ą xini ą, tę sąkan' nduu' nę jąąn' ndįtįą Ndiosí xiin' ña ndįęe' Espíritu Santo.
17 Ña jąąn' na kuii' kųvi ka'ąn kuatia' į xa'ą' ña ni xąą Cristo Jesús xiin' ndą'a' į xiin' chuųn ña xaa' į nuų' Ndiosí.
18 Kuąchi ndii ka'án ninų kuįtį' į xa'ą' ña ni xąą Cristo xiin' ndą'a' į, sąkan' ña xiin' ña ni ka'ąn į, tę xiin' ña ni xąą į, ni tąxi sǫ'ǫ nę tuku' jąąn' tų'ųn vą'ą.
19 Sąkan' ña xiin' ña ndįęe' ña taxi' Espíritu Ndiosí ni xąą į chuųn ka'nu' xiin' ña nandani nę yivį'. Sąkan' na ni xą'a' į ndęę ñuų Jerusalén ka'án ndǫsǫ' į tų'ųn vą'ą xa'ą' Cristo sąkuu' ñuų ndęę ni xąą į nuų' ñų'u' Ilírico.
20 Xa'ą' ą jąąn' na ka'án ndįęe' xąchi' nimá į ña ka'ąn ndǫsǫ' į tų'ųn vą'ą mii' tïą'an kųni sǫ'ǫ nę yivį' xa'ą' Cristo. Sąkan' xaa' į tę sänia'á ką į nę xą ni xą'a' ingą nę yivį' sania'á nią xa'ą' įchi' Ndiosí.
21 Süų' jąąn' ndii ni xąą į naa yosǫ' ą nuų' tutu Ndiosí mii' ka'án ą ndii:
Nę nï ka'ąn nę yivį' xiin' xa'ą' ña jąąn' ndii, kųni ña'a' nią.
Tę nę nï xįni sǫ'ǫ xa'ą' ña jąąn' ndii, kųndąni nią xa'ą' ą.
Sąkan' yosǫ' ą.

Chituní Pablo ña ku'ųn ndi'ę' rą tę kųni rą nę nduu' kuenta Jesús, nę ndiee' ñuų Roma

22 Xa'ą' ą jąąn' na nï kųvi ku'ųn ndi'ę' į mii' ndiee' ndǫ' teę' ndee kua'ą' vą įchi' ni ka'ąn nimá į.
23 Ndisų vitin ña xą ni ndi'į chuųn nuų' į yo'o', tę xa'ą' ą ña kua'ą' kuiyą xikán nimá į ku'ųn ndi'ę' į mii' ndiee' ndǫ' ndii,
24 chituní į ña xka'ndįą į mii' ndiee' ndǫ' jąąn' kiį' ku'ųn į ñų'u' España. Tę kųvi chįndįęe' ndǫ' yu'ų, tę nąkaą į ku'ųn į ñų'u' España jąąn' kiį' ndi'į vą'ą kųni inga' nimá ę' ndia'vi' kivį'.
25 Ndisų vitin ndii, kua'ąn į ñuų Jerusalén tę chįndįęe' į nę nduu' kuenta Ndiosí xiin' ę'.
26 Kuąchi ndii, nę nakayá xa'ą' Jesús, nę ndiee' ñų'u' Macedonia xiin' ñų'u' Acaya ndii, ni ka'ąn nimá mįį' nią ña ndąsąiin nią xų'un' tę chįndįęe' nią nę nda'vi kuu', nę nduu' kuenta Ndiosí xiin' ę', nę ndiee' ñuų Jerusalén.
27 Tę ni ka'ąn nimá mįį' nią sąą nią ña jąąn', teę' ndee kandęi' ña chįndįęe' nią

nę jąąn' xa'ą' ą ña xį'na nę Israel jąąn' nį tąxį tų'ųn vą'ą xa'ą' Jesús nuų' nę tuku' jąąn'. Sąkan' na kuní tų ą ña chįndįęe' nįą nę jąąn' xiin' ña vą'ą ña kumi' nįą.

28 Ña jąąn' na kuii' kįį' sąxinú į chųųn vą'ą yo'o', ña nątąxį į xų'un' jąąn' xa'ą' nę nda'vi kuu' jąąn' ndii, xka'ndįą į mii' ndiee' ndǫ', tę įkan' tę ku'ųn į ñų'u' España.

29 Tę xiní į ña kįį' xaą į mii' ndiee' ndǫ' ndii, xaą į xiin' sąkuu' ña kuni sąñu'u' ndį'į Cristo yoo'.

30 Ñąnį ta'an' į, ka'án nda'vi į xiin' ndǫ' xa'ą' ą ña įnį ę' xini ę' xtǫ'ǫ ę' Jesucristo, xįįn' xa'ą' ą ña ndanį ta'an' ę' xiin' ña ndįęe' Espíritu Santo ndii, chįndįęe' ndǫ' yu'ų ña ka'ąn ndįęe' ndǫ' xiin' Ndiosí xa'ą' į.

31 Tę įįn sąkan' ka'ąn tų ndǫ' xiin' ą ña sąkakú ą yu'ų nuų' nę küni įnį kųnį Jesús, nę ndiee' ñųų Jerusalén, xiin' įngą nę ndiee' nuų' ñų'u' Judea. Tę ka'ąn tų ndǫ' xiin' ą ña tįįn manį' nę nduu' kuenta Jesús, nę ndiee' ñųų Jerusalén jąąn', xų'un' jąąn'.

32 Sąkan' tę naa' kuní Ndiosí ndii, nii' sąkan' vą'ą kųnį na nimá į xaą į ndęę mii' ndiee' ndǫ' jąąn', tę nąndieę' į įįn xa'a' tęįn ndǫ'.

33 Tę na kǫǫ na Ndiosí ña taxi' ña manį' yoo nimá ę' xiin' sąkuu' ndǫ'. Sąkan' na kųndųų ą.

16

Ti'vi' Pablo cha'an' sąvą nę ndiee' ñųų Roma

1 Tę sąkan' tų ka'án nda'vi į xiin' ndǫ' ña nątįįn vą'ą ndǫ' ña' ta'an' ę' Febe, ña' jaan' ndii, ña' xito' nę nakayá xa'ą' Jesús ñųų Cencrea nduu' a'.

2 Tę xa'ą' ą ña kuenta xtǫ'ǫ ę' nduu' a' ndii, nątįįn manį' ña'a' ndǫ' sąą xata'ąn natiin' manį' ę' nę nduu' kuenta a' xiin' ę'. Tę chįndįęe' ña'a' ndǫ' xiin' ndęę ką ña kuní nuų' a', sąkan' ña xą nį chįndįęe' kua'ą' a' nę yivį', tę nį chįndįęe' tų a' yu'ų.

3 Kua'ąn Ndiosí na kǫǫ Priscila xiin' įį' a' Aquila, nę xachuun' inga' xiin' į nuų' Cristo Jesús.

4 Tę nį sąndo'o' xiin' mii' nįą tę sąkakú nįą yu'ų, ndęę kuain' nį kųų nįą. Tę süų' yu'ų kuįtį' taxi' ña chįndąni Ndiosí xa'ą' nę jąąn'. Süų' jąąn' ndii sąkan' tų nę tuku', nę nakayá xa'ą' Jesús ndii, taxi' nįą ña chįndąni ą xa'ą' nę jąąn'.

5 Tę kua'ąn Ndiosí kǫǫ tų nę nakayá xą'a' Jesús, nę nduiin' vį'ę nę jąąn'.

Tę kua'ąn Ndiosí kǫǫ tų tę ndanį vą į, tę nduu' Epeneto. Tę xį'nąą ką tę jąąn' nį įnį xini Cristo tę sąkan' sąkuu' nę ndiee' nuų' ñų'u' Asia.

6 Tę kua'ąn Ndiosí kǫǫ tų María, ña' xą xika' nuu' kua'ą' tęįn ndo'ó.

7 Kua'ąn Ndiosí kǫǫ Andrónico xiin' Junia. Tę judío, tę ta'an' į, nduu' tų tę jąąn'. Tę nį ñu'ų inga' ndų vį'ę kąą xa'ą' tų'ųn vą'ą xa'ą' Jesús. Tę ka'án vą'ą vą tę ndą'a' xa'ą' Cristo xa'ą' tę jąąn'. Tę xį'nąą ką tę jąąn' nį įnį xini Cristo tę sąkan' yu'ų.

8 Kua'ąn Ndiosí kǫǫ Amplias, tę ndanį vą į, tę nduu' kuenta xtǫ'ǫ ę'.

9 Kua'ąn Ndiosí kǫǫ Urbano, tę xachuun' inga' xiin' ndų nuų' Cristo Jesús. Tę sąkan' tų kua'ąn Ndiosí kǫǫ Estaquis, tę ndanį į.

10 Kua'ąn Ndiosí kǫǫ Apeles, tę nį nia'ą nuų' kua'ą' tųndo'ǫ' ña įnį rą xini rą Cristo. Kua'ąn Ndiosí kǫǫ tų Aristóbulo xiin' nę įįn kuu' xiin' rą.

11 Kua'ąn Ndiosí kǫǫ Herodión, tę nduu' tę judío, tę ta'an' į. Kua'ąn Ndiosí kǫǫ Narciso xiin' nę įįn kuu' xiin' rą, nę įnį xini xtǫ'ǫ ę'.

12 Kua'ąn Ndiosí kǫǫ Trifena xiin' Trifosa. Tę xachuun' nę jąąn' kuenta xtǫ'ǫ ę'. Kua'ąn Ndiosí kǫǫ tų Pérsida, ña' ndanį ę', ña' xachuun' vą tų kuenta xtǫ'ǫ ę'.

13 Kua'ąn Ndiosí kǫǫ Rufo, tę xika' nuu' vą'ą nuų' xtǫ'ǫ ę', tę kua'ąn Ndiosí kǫǫ tų sį'i' rą, ña' nduu' ndęę naa sį'i' tų yu'ų.

14 Kua'ąn Ndiosí kǫǫ Asíncrito, xiin' Flegonte xiin' Hermas, xiin' Patrobas xiin' Hermes. Kua'ąn Ndiosí kǫǫ tų ñąnį ta'an' ę', nę nakayá xa'ą' Cristo xiin' nę jąąn'.

15 Kua'ąn Ndiosí kǫǫ Filólogo xiin' Julia xiin' Nereo xiin' ña' ta'an' rą. Tę kua'ąn Ndiosí kǫǫ tų Olimpas xiin' sąkuu' nę nduu' kuenta Jesús xiin' nę jąąn'.

16 Chįto nuų' ta'an' ndǫ' kuenta Jesús, tę xiin' ña jąąn' nąkuątų ta'an' ndǫ'. Tę ti'vi' sąkuu' į'įn tį'vį nę nakayá xa'ą' Cristo cha'an' ndǫ'.

17 Ñąnį ta'an' į, ka'án nda'vi į xiin' ndǫ' ña kǫtǫ xiin' mįi' ndǫ' nuų' nę kuni

nątą'vi' ndo'ó. Nę jąąn' ndii, kuni kąvįko' nįą ndo'ó xiin' ña xini xa'an' ña näkuitá xiin' ña ndixą xa'ą' Jesús, ña nį kąndįxa' ndǫ'. Kųxįǫǫ naa kuxioo' ndǫ' nuų' nę jąąn'.

18 Kuąchį ndii, nę yivį' jąąn' ndii, süų' xika' nuu' nįą nuų' xtǫ'ǫ ę' Jesucristo. Süų' jąąn' ndii xika' nuu' nįą xa'ą' ña xikán įįn' mįi' kuįtį' nįą. Tę xiin' kuento ndątųn' vą ka'án nįą. Tę sąkan' tų xiin' kuento vixį sachié nįą nę yivį'. Sąkan' xaa' nįą xini xa'an' nįą nę nąą' kuu'.

19 Kuąchį ndii xiní sąkuu' nę yivį' ña saxinú ndǫ' tų'ųn vą'ą xa'ą' Cristo, tę sakuatia' vą ña jąąn' nimá į. Ndisų kuní į ña chųųn vą kǫǫ įnį ndǫ' nuų' ña vą'ą, tę kǫǫ sa'ví įnį ndǫ' nuų' ña nįą'a.

20 Tę Ndiosí, ña taxi' ña manį' ndii, nä'a' ką tę kue'nį ą ña ndįvą'ą nuų' ndǫ'. Tę na sąñu'u' na xtǫ'ǫ ę' Jesucristo ndo'ó.

21 Timoteo, tę xachuun' inga' xiin' į ndii, ti'vi' rą cha'an' ndǫ'. Tę įįn kachi xaa' Lucio xiin' Jasón xiin' Sosípater. Tę judío, tę ta'an' į, nduu' tų tę jąąn'.

22 Ti'vi' tų yu'ų tę nani' Tercio, cha'an' ndǫ', tę nį kę'į tųtų yo'o'. Tę nduu' tų yu'ų kuenta xtǫ'ǫ ę' Jesús xiin' ndǫ'.

23 Ti'vi' Gayo cha'an' ndǫ'. Tę jąąn' ndii, natiin' vą'ą rą yu'ų xiin' sąkuu' nę nakayá xa'ą' Jesús yo'o'. Tę ti'vi' tų Erasto cha'an' ndǫ'. Tę jąąn' ndii, tę xito' xų'un' xa'ą' ñųų yo'o' nduu' rą. Tę ti'vi' tų ñąnį ta'an' ę' Cuarto cha'an' ndǫ'.

24 Tę na sąñu'u' na xtǫ'ǫ ę' Jesucristo sąkuu' ndo'ó. Sąkan' na kųndųų ą.

Tųkų nį xaka'nu' Pablo Ndiosí

25 Tę na sąka'nu' ę' Ndiosí, ña kųvį taxi' ña ndįęe' ndǫ' tę kuįtą nį'į ndǫ' xiin' ña kandixa' ndǫ' sąą nakuitá xiin' tų'ųn vą'ą, ña ka'án ndǫsǫ' į nuų' ndǫ' xa'ą' Jesucristo. Tę nakuitá tų ña ka'án ndǫsǫ' į jąąn' xiin' ña nį yoǫ sį'e nį xąą Ndiosí ndęę kįį' tïą'an kuą'ą įįn yivį' xtą'an' kivį'.

26 Ndisų vįtįn ndii, xą nį sątuví Ndiosí ña ndįxą xa'ą' Jesús, ña nį yoǫ sį'e jąąn', ña nį kę'į tę nį ka'ąn tiakú tų'ųn ą jąąn', sąą nii' nį ka'ąn tuní mįi' Ndiosí jąąn', ña yoo ndęę ndi'i' nį kivį', tę kųnį sąkuu' tį'vį nę tuku' ña ndįxą jąąn', tę kųvį kuįnį sąkuu' nę yivį' kųnį ña'a' nįą, tę kųvį tų kąndįxa' ña'a' nįą.

27 Tę įįn ndąą' Ndiosí ña ndichi vą jąąn' na sąka'nu' ę' ndęę ndi'i' nį kivį' xa'ą' ña nį xąą Jesucristo. Sąkan' na kųndųų ą.

Tutu nuu' ña ni ke'i San Pablo kua'an nda'a' ne ini xini Jesús, ne ndiee' ñuu Corinto

Ti'vi' ra cha'an' nia

1 Yu'u nduu' Pablo, te ni kana Ndiosí xa'a' a ña kuní mii' a te kundúu i te tianu' Jesucristo sania'á ichi' a. Ti'vi' yu'u xiin' ñani e' Sóstenes
2 cha'an' sakuu' ndo'ó, ne nakayá xa'a' Ndiosí, ne ndiee' ñuu Corinto, ne ndoo nuu' Ndiosí xa'a' ña ni xaa Cristo Jesús. Te ni kana a ndo'ó te kundúu ndo' nditia a xiin' sakuu' ne yivi', ne ndiee' mii' ka iin yivi', ne nakuni ña Jesucristo nduu' xto'o nia ndee naa nduu' tu a xto'o yoo'.
3 Na sañu'u' na Ndiosí, yuva' e', xiin' xto'o e' Jesucristo, ndo'ó, te na taxi tu a ña mani' koo xiin' ndo'.

Taxi' Pablo ña chindani Ndiosí

4 Saa kivi' taxi' i ña chindani Ndiosí e' xa'a' ndo', te sakan' tu xa'a' a ña ndani mii' Ndiosí ndo'ó ni xaa Cristo Jesús.
5 Kuachi ndii ña jaan' ni xaa sakan', te ni sañu'u' va Ndiosí ndo'ó xiin' ña chuun va ndo' sania'á ndo' tu'un a, te ni taxi tu a ña ndichi va ndo'.
6 Te xiin' ña jaan' nia'á ndo' ña ni tuxi' va tu'un va'a, ña ni sania'á ndu ndo'ó xa'a' Cristo, nimá ndo'.
7 Xa'a' a jaan' na köo' ka ndee iin ña chuun va ña xaxa' Ndiosí nuu' e' kuní nuu' ndo'ó ña ndiatu' ndo' kii' xaa' kivi' ña nandiko' xto'o e' Jesucristo.
8 Ndiosí tu taxi ndiee' ndo' te kuita ni'i ndo' nuu' ichi' a ndee so'o' ndi'i', sakan' te köo' xa'a' ña kuvi sanandiko' a ndo'ó kii' xaa kivi' ña kixin xto'o e' Jesucristo jaan'.
9 Sakan' ña Ndiosí ndii, xachuun' ndaku a, te suvi a ni kana ndo'ó te iin ndaa' nduu' ndo' xiin' xto'o e' Jesucristo si'e a.

Vä'a natа'vi' ta'an' ne ndikún ichi' Jesús

10 Ñani ta'an' i, xiin' ndiee' xto'o e' Jesucristo ka'án nda'vi i xiin' ndo' ña nakuita kuento ndo', te nätа'vi' ta'an' ndo'. Süu' jaan' ndii kundiee mani' ndo', te iin kachi kaninі ndo', te iin kachi tu ña'a chituní ndo' xa'a'.
11 Ka'án i sakan' xiin' ndo', ñani ta'an' i, sakan' ña xini i kuento xaa' ne vi'e Cloé ña nata'vi' ta'an' ndo'.
12 Sakan' ña sava ndo' ka'án ndii, kuenta Pablo nduu' ndo', te sava tu ndo' ka'án ndii, kuenta Apolos nduu' ndo', te sava ni tu ndo' ka'án ndii, kuenta Pedro nduu' ndo', te sava ka tu ndo' ka'án ndii, kuenta Cristo nduu' ndo', kachi ndo'.
13 ¿Ñáá xanini ndo'ó ndii, ni nata'vi' Cristo? Uun, ¿ñáá xanini ndo' ndii, Pablo ni xi'i nuu' krusín xa'a' ndo'? Uun, ¿ñáá kuenta Pablo ni chichi ndo'?
14 Taxi' i ña chindani Ndiosí ña ndee iin ndo'ó ni sakuchi' i kuenta Jesús. Süu' jaan' ndii Crispo xiin' Gayo kuiti' ni sakuchi' i kuenta Jesús.
15 Sakan' na kuii' ndee iin ne yivi' küvi ka'an ña ni chichi nia kuenta i.
16 Ni sakuchi' tu i ne vi'e Estéfanas kuenta Jesús. Ndisu näka'an' i naa' ni sakuchi' i inga ka ne yivi'.
17 Kuachi ndii ni tianu' Cristo yu'u te sakuchi' i ne yivi' kuenta a, süu' jaan' ndii ni tianu' a yu'u te ka'an ndoso' i tu'un va'a nuu' ne yivi'. Te süu' xiin' tu'un ndichi ni xaa i ña jaan', sakan' te chindiaa ya'vi' i ña ni xi'i Cristo nuu' krusín.

Cristo nduu' ña ndiee' Ndiosí, te suvi tu a nduu' ña ndichi a

18 Sakan' ña tu'un va'a ña ka'án xa'a' ña ni xi'i Jesús nuu' krusín xa'a' kuachi e' ndii, ña siki' nduu' a nuu' ne kua'an mii' ndoñu'u' nimá nia. Ndisu nuu' yoo, ne xa ni kaku nuu' kuachi e' ndii, ña ndiee' Ndiosí nduu' a.
19 Naa yoso' a nuu' tutu Ndiosí mii' ka'án a ndii:
Sandoñu'u' i ña xini tuní te yivi' te xini tuní,
te saxioo tu i ña kundani te xini tuní jaan'.
Sakan' kachi a.
20 Xa ni sasana' ndoo' Ndiosí ña xini tuní ña yoo iin yivi' yo'o', naa kuu' te kumi' ña xini tuní jaan', xiin' te sania'á ña ndichi, xiin' te kani ta'an' kuento xa'a' ña ndichi jaan'.
21 Kuachi ndii, xiin' ña xini tuní Ndiosí ni xindoo nimá a ña köo' kivi' kuni nia

nuu' a xiin' ña xini tuní ña yoo iin yivi' yo'o', süu' jaan' ndii ni xindoo nimá a ña sakakú a ne ini xini ña sania'á ndu'u, tee' ndee ña siki' nduu' a nuu' savá ne yivi'.
22 Kuachi ndii, ne ta'an' ndu, ne judío ndii, kuni kuni niá chuun ka'nu' te kuvi kandixa' niá. Te ne tuku' ndii, kuni kuni so'o niá ña ndichi te kuvi kandixa' niá.
23 Ndee saá kani ndii, xa'a' a ña ni xi'i Cristo nuu' krusín ka'án ndosо' ndu. Te tu'un yo'o' ndii, sanasaá' va a ne judío, te nuu' ne tuku' ndii, siki kuiti' nduu' a.
24 Ndisu nuu' yoo', ne ni kaná Ndiosí nuu' ichi' a ndii, Cristo jaan' nduu' ña ndiee' a, te nduu' tu a ña ndichi a, köo' a xaa' naa' ne judío nduu' e', uun naa' ne tuku' nduu' e'.
25 Kuachi ndii, tee' ndee siki kuiti' nduu' tu'un Ndiosí jaan' nuu' ne yivi', ndisu ña ndichi ka nduu' a te sakan' sakuu' ña xini tuní ña yoo iin yivi' kaa'. Te ña xaa' Ndiosí, te tuu ne yivi' ña köo' ña ndiee' a ndii, ndiee' kua'a' ka a te sakan' ña ndiee' ña kumi' ne yivi' iin yivi' yo'o'.

26 Chuun xa'a' ndo' ña kii' ni kaná Ndiosí ndo'ó nuu' ichi' a ndii, ndia'vi' kuiti' ndo' nduu' ne ndichi nuu' ne yivi' iin yivi', te ndia'vi' tu ndo' nduu' ne ndíáchuun', uun ne iin kuu' xiin' ne ka'nu'.
27 Sakan' ña ni nakaxin Ndiosí ne naa' kuu' tuu ne yivi' iin yivi' te saka'an' a ne tuu ña ndichi niá. Te ni nakaxin tu a ne nda'vi so'o tuu ne yivi' iin yivi' te saka'an' a ne tuu ña yoo ndiee' niá.
28 Te ni nakaxin ni tu Ndiosí ne nda'vi va kuu', xiin' ne küni koto ne yivi' nuu', xiin' ne kuäsa' kuní xachi' tuu ne yivi' iin yivi', sakan' ni xaa a te saka'an' a ne tuu ndii, ne ka'nu' nduu' mii' niá.
29 Sakan' ni xaa Ndiosí te ndee iin ne yivi' küvi sañuñu' xiin' mii' nuu' a.
30 Mii' Ndiosí ni ndasaiin ndo'ó xiin' Cristo Jesús, te xa'a' ña ni xaa a ndii, nduu' e' ne ndichi, te nduu' tu e' ne ndaku nimá nuu' a, te nduu' tu e' ndiia a te saa e' ña kuní a, te sakan' tu ni sandoó ndiká a yoo' nuu' kuachi e'.
31 Sakan' ni xaa Ndiosí sakan' ña naa yoso' a nuu' tutu Ndiosí mii' ka'án a ndii: "Naa' kuni ka'an ninu yoo ka ndii, na ka'an ninu niá xa'a' ña ni xaa xto'o e' Ndiosí xa'a' niá", kachi a.

2

Ka'án Pablo ña ni xi'i Cristo nuu' krusín xa'a' kuachi e'

1 Ñani ta'an' i, sakan' na kii' ni xa'an ka'an ndoso' i mii' ndiee' ndo' tu'un ña ni natiin i ndá'a' Ndiosí ndii, nï tiin' i tu'un ña xasuvi', ni ndee nï tiin' tu i ña ndichi.
2 Süu' jaan' ndii ni chituní i ña ka'an i xiin' ndo' xa'a' Jesús kuiti' xiin' xa'a' ña ni xi'i a nuu' krusín xa'a' kuachi e'.
3 Te nï yoo ndiee' i, te ndee kisi' vi' a yu'u ña yi'vi i kii' ni xika i mii' ndiee' ndo' jaan'.
4 Te kii' ni ka'an ndoso' i tu'un va'a xa'a' Jesús nuu' ndo' ndii, nï tiin' i tu'un ña xasuvi' ña ndichi ne yivi' iin yivi' yo'o'. Süu' jaan' ndii ña ndiee' Espíritu Santo ni nia'a ndo'ó xiin' tu'un ña ni ka'an ndoso' i jaan'.
5 Sakan' te kotiin ndiaa ña ini ndo' xini ndo' Jesús jaan' ña ndiee' Ndiosí, te kötiin ndiaa a ña ndichi ne yivi' iin yivi' yo'o'.

Kumi' e' ña ndichi xaa' Espíritu Santo

6 Ndisu ka'án ndu xiin' ña ndichi nuu' ne xa ita' ni'i nuu' ichi' Jesús. Te ndii, ña ndichi ña ka'án ndu jaan' ndii, süu' ña ndichi iin yivi' yo'o' nduu' a, ni ndee süu' ña ndichi ne xini tuní xa'ndia chuun' iin yivi' yo'o' nduu' a. Ne jaan' ndii, xa kua'an ndoñu'u' niá.
7 Te ndu'u ndii, sania'á ndu ña ndichi ña ni yoo si'e, ña xiní mii' kuiti' Ndiosí ndee kii' tia'an kasa'a a iin yivi', ña ni chituní a xa'a' e' te natiin e' ña ndatun' saa a.
8 Te ña ndichi jaan' ndii, ndee iin te xa'ndia chuun' iin yivi' yo'o' nï kundani a. Sakan' ña naa' ni kundani ra a ndii, ka'ni' ra xto'o e', ña ndatun' koo' chukuu', nuu' krusín.
9 Te ndii, naa yoso' a nuu' tutu Ndiosí mii' ka'án a ndii:

Ña'a ña köo' kivi' ni xini nduchi' nuu' ne yivi',
xiin' ña köo' kivi' ni xini so'o niá,
xiin' ña köo' kivi' ni xanini niá nduu' ña ni xavá'a Ndiosí xa'a' ne ndani ña'a'.

Sakan' yoso' a.

10 Ndisu̱ ni̱ sa̱tuví Ndiosí sa̱kuu' ña̱ ja̱a̱n' nuu̱' e̱' ni̱ xa̱a̱ Espíritu Santo, sa̱kan' ña̱ Espíritu Santo ja̱a̱n' ndii, xiní a̱ sa̱kuu' ña̱ yoo' si̱'e nde̱e̱ ma̱a' nimá Ndiosí.
11 Kua̱chi̱ ndii nde̱e̱ i̱in e̱' xïní sa̱a̱ xanini i̱nga̱ ne̱ yivi̱', süu̱' ja̱a̱n' ndii i̱in nda̱a̱' mi̱i' ni̱a̱ xiin' nimá ku̱i̱ti̱' ni̱a̱ xiní yo̱o̱ nduu' a̱ xanini ni̱a̱. Sa̱kan' tu̱ nde̱e̱ i̱in e̱' xïní yo̱o̱ nduu' a̱ xanini Ndiosí, süu̱' ja̱a̱n' ndii Espíritu Santo ku̱i̱ti̱' nduu' ña̱ xiní ña̱ xanini a̱.
12 Te̱ yoo' ndii, nï na̱ti̱in e̱' espíritu ña̱ nduu' kuenta i̱in yivi̱' yo'o', süu̱' ja̱a̱n' ndii ni̱ na̱ti̱in e̱' Espíritu ña̱ kua̱xi̱ nda̱'a' Ndiosí te̱ ku̱vi̱ ku̱ndan̈i̱ e̱' sa̱kuu' ña̱ ni̱ sa̱man̈i̱' a̱ yoo'.
13 Te̱ sania'á ndu̱ xa'a̱' ña̱ ja̱a̱n' xiin' tu̱'u̱n ña̱ sania'á Espíritu Ndiosí ndu'u̱, te̱ süu̱' sania'á ndu̱ a̱ xiin' ña̱ xini tuní mi̱i' ndu̱. Süu̱' ja̱a̱n' ndii xiin' tu̱'u̱n ña̱ natiin' ndu̱ nuu̱' Espíritu Santo sania'á ndu̱ xa'a̱' ña̱ ka'án xa'a̱' Ndiosí.
14 Ndisu̱ ne̱ yivi̱', ne̱ kö̱o̱' Espíritu Santo naá nimá ndii, kü̱vi̱ na̱ti̱in ni̱a̱ ña̱ sania'á Espíritu Santo ja̱a̱n', sa̱kan' ña̱ nuu̱' ne̱ ja̱a̱n' ndii, si̱ki̱ ku̱i̱ti̱' nduu' a̱, te̱ ni̱ nde̱e̱ kü̱vi̱ tu̱ ku̱ndan̈i̱ ni̱a̱ a̱. Sa̱kan' ña̱ ne̱ naá Espíritu Santo nimá ku̱i̱ti̱' ku̱vi̱ kundan̈i̱ ña̱ ja̱a̱n'.
15 Sa̱kan' ña̱ ne̱ naá Espíritu Santo nimá ndii, ku̱vi̱ nakuni ni̱a̱ sa̱kuu' ña̱'a̱, ndisu̱ ne̱ ja̱a̱n' ndii, nde̱e̱ i̱in ne̱ yivi̱' kü̱vi̱ na̱ku̱ni̱ ña̱'a'.
16 Naa yoso̱' a̱ nuu̱' tu̱tu̱ Ndiosí mii' ka'án a̱ ndii: "Kö̱o̱' xiní ña̱ xanini xto̱'o̱ e̱' Ndiosí, te̱ kö̱o̱' tu̱ ku̱vi̱ sa̱nia'á ña̱'a'", sa̱kan' yoso̱' a̱. Ndisu̱ kundan̈i̱ yoo' ña̱ ja̱a̱n' sa̱kan' ña̱ xanini e̱' sa̱a̱ xanini Cristo.

3

Xachuun' inga' Pablo xiin' Apolos nuu̱' Jesús

1 Ña̱ni̱ ta'an' i̱, nï ku̱vi̱ ka'a̱n i̱ xiin' ndo̱' nde̱e̱ naa xaa' i̱ xiin' ne̱ xa̱ xaa' ña̱ kuní Espíritu Santo. Süu̱' ja̱a̱n' ndii ni̱ ka'a̱n i̱ xiin' ndo̱' nde̱e̱ naa ne̱ xaa' ña̱ ka'án nimá mi̱i', uun nde̱e̱ naa ne̱ kuañu'u̱ nuu̱' i̱chi' Cristo.
2 Ni̱ sa̱nia'á i̱ ndo'ó ña̱ xa̱ku̱ vixi ku̱i̱ti̱' nde̱e̱ naa xaa' e̱' xiin' ne̱ kuañu'u̱ ne̱ chichin', ña̱ sa̱ko'o' e̱' ni̱a̱ lechin ku̱i̱ti̱', te̱ ta̱xi̱ e̱' ka̱xi̱' ni̱a̱ ña̱ xaxi̱' naa ña̱ xaxi̱' yoo' ne̱ xi̱xa̱. Sa̱kan' ni̱ xa̱a̱ i̱ sa̱kan' ña̱ ndo'ó ndii, ni̱ ku̱vi̱ na̱ti̱in ndo̱' ña̱ ndichi xa'a̱' Ndiosí, te̱ tïa̱'an ku̱vi̱ na̱ti̱in ndo̱' a̱ nde̱e̱ vi̱ti̱n,
3 sa̱kan' ña̱ kusaa' xaa' ka̱ ndo̱' ña̱ ka'án nimá mi̱i' ndo̱', naa kuu' ña̱ kuiñu ndo̱', xiin' ña̱ kani' ta'an' ka̱ ndo̱' kuento, xiin' ña̱ nata'vi' ta'an' ndo̱'. Te̱ xiin' ña̱ ja̱a̱n' nia'á ndo̱' ña̱ kusaa' nduu' ka̱ ndo̱' ne̱ xaa' ña̱ ka'án nimá mi̱i' ku̱i̱ti̱' ndo̱' nde̱e̱ naa ne̱ yivi̱' ne̱ xïní yoo Ndiosí.
4 Sa̱kan' su̱u̱, ki̱i' ka'án sa̱va̱ ndo̱' ndii: "Yu'u̱ ndii, kuenta Pablo nduu' i̱", kachi ndo̱'. Te̱ sa̱va̱ tu̱ku̱ ndo̱' ka'án ndii: "Yu'u̱ ndii, kuenta Apolos nduu' i̱", kachi ndo̱'. Te̱ ki̱i' xaa' ndo̱' sa̱kan' ndii, i̱in kachi xaa' ndo̱' te̱ sa̱kan' xaa' ne̱ xaa' ña̱ ka'án nimá mi̱i' ku̱i̱ti̱'.
5 ¿Yo̱o̱ nduu' Pablo, xanini ndo'ó, uun yo̱o̱ nduu' Apolos, xanini tu̱ ndo̱'? Ndu'u̱ ndii, te̱ xika' nuu' nuu̱' Ndiosí ku̱i̱ti̱' nduu' ndu̱, te̱ xiin' ña̱ sa̱nia'á ndu̱ i̱ni̱ ndo̱' xini ndo̱' Jesús. Ndisu̱ i̱'i̱n ndu̱ ni̱ xa̱a̱ ña̱ ni̱ ka'a̱n chuun' xto̱'o̱ e̱' Ndiosí xiin' ku̱i̱ti̱' ndu̱.
6 Yu'u̱ ni̱ chi̱'i̱ tu̱'u̱n a̱ nimá ndo̱', te̱ Apolos ni̱ koso̱ a̱, ndisu̱ mi̱i' Ndiosí ni̱ sa̱kua'nu' a̱.
7 Xa'a̱' a̱ ja̱a̱n' na süu̱' te̱ ka'nu' ka̱ nduu' te̱ chi'i', te̱ ni̱ nde̱e̱ te̱ kosó. Süu̱' ja̱a̱n' ndii mi̱i' Ndiosí nduu' ña̱ ka'nu' ka̱, sa̱kan' ña̱ su̱vi̱ a̱ sakua'nu' ña̱'a'.
8 Sa̱kan' ña̱ te̱ chi'i' xiin' te̱ kosó ndii, i̱in kachi te̱ nduu' ra̱, tee' ndee xa̱ko̱o̱ xa̱ko̱o̱ ya̱'vi̱ ra̱ xa'a̱' chu̱u̱n ña̱ ni̱ xa̱a̱ i̱'i̱n ra̱.
9 Sa̱kan' ña̱ ndu'u̱ ndii, te̱ xaa' chu̱u̱n nuu̱' Ndiosí ku̱i̱ti̱' nduu' ndu̱, te̱ ndo'ó nduu' nde̱e̱ naa ñu̱'u' mii' xachuun' a̱, te̱ nduu' tu̱ ndo̱' nde̱e̱ naa vi̱'e̱ a̱ ña̱ xa'a a̱.
10 Te̱ xa'a̱' a̱ ña̱ ndan̈i̱ mi̱i' Ndiosí yu'u̱ ndii, ni̱ ta̱xi̱ a̱ kumi' i̱ ña̱ chu̱u̱n, te̱ nduu' i̱ nde̱e̱ naa te̱ xa'a vi̱'e̱. Xa'a̱' a̱ ja̱a̱n' na sakania' i̱ xa'a̱' vi̱'e̱, te̱ tu̱ku̱ te̱ yivi̱' sa̱kaa' vi̱'e̱ ja̱a̱n'. Ndisu̱ kuní a̱ ña̱ ko̱to̱ va̱'a̱ te̱ sa̱kaa' vi̱'e̱ ja̱a̱n' sa̱a̱ sakaa' ra̱ a̱.
11 Sa̱kan' ña̱ nde̱e̱ i̱in ne̱ yivi̱' kü̱vi̱ sa̱kania' xa'a̱' i̱nga̱ vi̱'e̱ mii' xa̱ iin' ña̱ ja̱a̱n'. Te̱ xa'a̱' vi̱'e̱ ña̱ xa̱ iin' ja̱a̱n' ndii, Jesucristo nduu' a̱.
12 Kua̱chi̱ ndii, xa'a̱' vi̱'e̱ ja̱a̱n' ndii, ku̱vi̱ sa̱kaa' e̱' xiin' oro, uun xiin' plata, uun xiin' yuu̱' nda̱tu̱n', uun xiin' i̱tun', uun xiin' i̱ti̱a̱, uun xiin' ñuu̱' nda̱'a' tun' koko.

13 Ndisu i'in chuun ña ni xaa i'in e' natuvi kii' koto kua'a ña'a' Ndiosí kivi' so'o' ndi'i'. Sakan' ña xiin' ñu'u koto kua'a a i'in ña jaan' naa' chuun va'a nduu' a, uun naa' süvi a.
14 Naa' köo' a ni ndo'o' vi'e ña ni sakaa' yoo ka ndii, natiin nia ña va'a ña taxi Ndiosí nda'a' nia.
15 Ndisu naa' koko a ndii, ndoñu'u' xachi' chuun ña ni xaa nia. Tee' ndee kaku mii' nia ndii, kundo'o nia ndee naa ne xka'ndíá nuu' ñu'u.
16 ¿Ñáá xïní ndo' ña yukun' Ndiosí nduu' ndo', te naá Espíritu Santo nimá ndo'?
17 Sakan' ña naa' xika' yoo ka sandoñu'u' nia yukun' Ndiosí jaan' ndii, sandoñu'u' tu Ndiosí mii' ne jaan'. Kuachi ndii, yukun' jaan' ndii, ña su'un nduu' a, te xa mii' ndo'ó nduu' yukun' jaan'.
18 Küni xa'an' xiin' mii' mii' ndee iin ndo'. Naa' xanini sava ndo'ó ña ndichi ndo' xiin' ña xini tuní iin yivi' yo'o' ndii, kuu ndo' ndee naa ne xïni tuní xiin' ña ndichi jaan', sakan' te kuvi kunduu ndo' ne xini tuní xna'a nuu' ña ndichi Ndiosí.
19 Kuachi ndii, ña ndichi ña nduu' kuenta iin yivi' yo'o' ndii, ña küu' kaxi' nduu' a nuu' Ndiosí naa yoso' a nuu' tutu Ndiosí mii' ka'án a ndii: "Nakasi Ndiosí ne ndichi nuu' ña xini tuní saka mii' nia."
20 Te ka'án tu a ndii: "Xiní xto'o e' Ndiosí ña ña xanini ne ndichi ndii, ña küu' kaxi' nduu' a", kachi a.
21 Xa'a' a jaan' na vä'a kuñuñu' ndo' xa'a' ña ndikún ndo' iin te yivi' iin yivi' yo'o'. Sakan' ña sakuu' ña'a nduu' kuenta mii' ndo',
22 naa kuu' yu'u, te nduu' Pablo, xiin' te nduu' Apolos, xiin' te nduu' Pedro, xiin' iin yivi' yo'o', xiin' kivi' ñuu, xiin' ña xi'í, xiin' ña xka'ndíá vitin, xiin' ña xka'ndia nuu' ku'un e' ndii, sakuu' ña jaan' nduu' kuenta mii' ndo'.
23 Te ndo'ó nduu' kuenta Cristo, te Cristo jaan' nduu' kuenta Ndiosí.

4

Ka'án Pablo xa'a' ña xaa' ra tein ne nakayá xa'a' Jesús

1 Xa'a' a jaan' na kuní a ña kundani ndo' ña ndu'u ndii, te xika' nuu' nuu' Cristo kuiti' nduu' ndu, te ni sakuiso' chuun' a ndu te sania'á ndu ña xiní mii' kuiti' Ndiosí.
2 Te yoo ka ni tiso chuun', te saa nia iin chuun ndii, kuní a ña nia'a nia ña ne xachuun' ndaku nduu' nia.
3 Yu'u ndii, ndï'ni xachi' i naa' natava' ndo'ó kuenta kuu' i, uun naa' natava' te yivi' kuenta kuu' i mii' xa'nú ra kuachi. Ndee mii' ndii, nätava' i kuenta ña kuu' mii' i.
4 Ndisu tee' ndee xiní kaxi' i ña naá va'a nimá i ndii, süu' xa'a' a jaan' na nduu' i te ndaku xachi' nimá nuu' Ndiosí. Kuachi ndii xto'o e' Jesús nduu' ña sana'má yu'u.
5 Xa'a' a jaan' na nätava' ndo' kuenta kuu' ndee iin ne yivi' ña kuní ka xaa kivi' so'o' ndi'i', süu' jaan' ndii ndiatu' ndo' ndee nandiko' xto'o e' Jesús. Sakan' ña ña jaan' nduu' ña sanatuví sakuu' ña xaa' si'e e' xiin' sakuu' ña xanini nimá e', te natiin i'in e' ña tiin' ka'nu' saa xata'an natiin e' nda'a' Ndiosí.
6 Ñani ta'an' i, ni ka'an i xa'a' ña xaa' Apolos xiin' ña xaa' mii' i xa'a' ña va'a mii' ndo'. Sakan' te kuni ndo' saa xaa' ndu, te ña jaan' kundikun ndo' saa ndo', te saa kuiti' ndo' ña yoso' nuu' tutu Ndiosí, sakan' te ndee iin ndo' säñuñu' xiin' mii' mii' ña xtani ka ndo' saa xaa' iin ra te sakan' inga ra.
7 Kuachi ndii, ¿yoo nduu' ndo'ó, tuu ndo', na natava' ndo' kuenta kuu' te jaan'? Te, ¿yoo nduu' ña kumi' ndo' ni taxi' Ndiosí nda'a' ndo'? Sakuu' a ni taxi a jaan'. Naa' suvi a ni taxi a ndii, ¿ndichun na xañuñu' xiin' mii' ndo' ndee naa' ni ki'in ndo' a xiin' ña ndiee' mii' ndo'?
8 Xanini ndo' ña köo' a kuní xachi' ka nuu' ndo', te xa vika' va ndo', te xa nduu' tu ndo' ndee naa ne xa'ndia chuun' kuu' nuu', te kuäsa' ka kuní ndu nuu' ndo'. Va'a ya'a naa' sakan', te nduu' xna'a ndo' ne xa'ndia chuun' kuu' nuu', te kuvi ka'ndia chuun' na ndu'u xiin' ndo'.
9 Kuachi ndii tuu yu'u ndii, ndu'u, te tianu' Jesús sania'á ichi' a ndii, ni xata yukun Ndiosí ndu ndee so'o' ndi'i' ndee naa te xa ni xaa ndei' ña kuvi ra. Sakan' ña xa ni nanduu ndu ndee naa ña sii' iin yivi' yo'o' nuu' ángele xiin' nuu' ne yivi'.
10 Te xa'a' a ña saxinú ndu ña kuní Cristo na nduu' ndu ndee naa te küu'

kaxi' nuu' ne yivi', ndisu ndo'ó ndii, ne kuu' kaxi' va nduu' ndo' ni xaa Cristo, kachi mii' ndo'. Ndu'u ndii, kö̱o' ndie̱e̱' ndu, ndisu ndo'ó ndii, ndie̱e' va ndo' nuu' mii' ndo'. Ndo'ó ndii, xito' ka'nu' ne yivi' ndo'ó, ndisu ndu'u ndii, ndasi' nia ndu.

11 Nde̱e̱ kivi' vitin ndii, xi'í va ndu so̱ko̱, te ichí tu ndu tikui, te kuní tu toto ndu, te mii' tu kuu' ne yivi' xiin' ndu, te kö̱o' tu vi'e mii' ndiee' ndu.

12 Te xavi xava'a ndu xachuun' ndu te tiaku ndu, te kii' kania'a ne yivi' xiin' ndu ndii, ka'án ndu xiin' Ndiosí ña sañu'u' ña'a' a, te kii' mii' kuu' nia xiin' ndu ndii, kundieni ndu xa'a' nia.

13 Te kii' kania'a nia xiin' ndu ndii, ka'án va'a ndu xiin' nia. Te nde̱e̱ vitin ndii, xaa' nia xiin' ndu nde̱e̱ naa xaa' e' xiin' mi'in' ña yoo iin yivi' kuiti', uun nde̱e̱ na xaa' e' xiin' ña xa ni ndoo ndo̱so̱'.

14 Süu' ke'i i ña yo̱'o̱' te saka'an' i ndo'ó, süu' jaan' ndii ke'i e te chituní i ndo'ó nde̱e̱ naa si'e mii' i, sakan' ña ndani va i ndo'ó.

15 Sakan' na tee' ndee kumi' ndo' uxi mií te sania'á ndo'ó ichi' Cristo, ndisu yuva' ndo' ndii, iin ndaa' kuiti' kuu' ra. Te yu'u nduu' yuva' ndo' jaan', sakan' ña suvi i ni ka'an ndo̱so̱' tu'un va'a xa'a' Jesús nuu' ndo', te ni natiin ndo' a.

16 Xa'a' a jaan' na ka'án nda'vi i xiin' ndo' ña kundikun ndo' ña xaa' i.

17 Xa'a' a jaan' tu na ni ti'vi' i Timoteo nuu' ndo', te nduu' nde̱e̱ naa si'e i, te ndani va i, te te yo̱'o̱' ndii, xika' ndaku va ra ichi' xto̱'o̱ e' Jesús. Te yo̱'o̱' sanaka'an' ndo'ó saa xika' yu'u nuu' ichi' Cristo xiin' saa sania'á i ne nakayá xa'a' Jesús mii' ka kua'an i.

18 Ndisu sava ndo' ndii, xa ni kuñuñu' va ndo', te tuu ndo' ña nde̱e̱ naa kö̱o' kivi' ku'un ka i mii' ndiee' ndo'.

19 Ndisu naa' ni taxi xto̱'o̱ e' ndii, ku'un achi i mii' ndiee' ndo', te kuni i naa' ndixa kumi' xna'a te ñuñu' jaan' ña ndie̱e̱' Ndiosí, uun xanuu' tu'un nda'vi so̱'o̱ kuiti' ka'án ra.

20 Kuachi ndii, kii' xa'ndia chuun' Ndiosí nimá e' ndii, süu' tu'un nda'vi so̱'o̱ kuiti' ka'án e', süu' jaan' ndii nia'á e' ña kumi' e' ña ndie̱e̱' a.

21 ¿Saa kuní ndo' xaa i mii' ndiee' ndo'? ¿Ñáá kuní ndo' ña xaa i xiin' iin ndukun te kutun' i ndo'ó, uun ñáá kuní ndo' ña xaa maso i xiin' ña ndani va i ndo'ó?

5

Ka'án chuun' Pablo ña xta'ni' nia te̱in nia te xaa' kuachi xiin' si'i' nda'vi ra

1 Xini i kuento ña yoo iin te yivi', te kumi' musa te̱in ndo', te ña jaan' ndii, nde̱e̱ ne tuku' xäa' a, sakan' ña te jaan' ndii, si'i' nda'vi ra ndiaka' ra.

2 Te ndo'ó ndii, kusaa' xañuñu' ka ndo' tee' ndee xaa' te jaan' sakan'. Naa' va'a iin yivi' ndii, kusuchi' ini ndo' xa'a' ña jaan', te xta'ni' ndo' te xaa' ña kini jaan' te̱in ndo'.

3 Te yu'u ndii, tee' ndee kö̱o' i yoo te̱in ndo' ndii, kaninini ndo' nde̱e̱ naa ndu'u' i xiin' ndo'. Tee' ndee xika' ndu'u' i ndii, xa ni katun' i te xaa' ña kini jaan'.

4 Te kii' nakayá ndo' xa'a' xto̱'o̱ e' Jesucristo xiin' ña ndie̱e̱' a ndii, ko̱o tu nimá yu'u xiin' ndo', te xiin' ña ndie̱e̱' xto̱'o̱ e' Jesucristo

5 sanakua'a ndo' te xaa' ña kini jaan' nda'a' ña ndiva'a, te sakan' ndoñu'u' xachi' ña ndioo̱' ini ñu'u' nde'i ra, te kaku nimá ra kii' nandiko' xto̱'o̱ e' Jesucristo.

6 Te ndo'ó ndii, vä'a ña kusaa' xañuñu' ka ndo'. ¿Ñáá xïní ndo' ña sie kuiti' yuchi' levadura te saki'ví pachi a sakuu' ixan' xita' va'a?

7 Xa'a' a jaan' na kuxio̱o̱ ndo' nuu' kuachi naa ña ni xaa te yivi' jaan', ña nduu' nde̱e̱ naa yuchi' levadura yata', ña saki'ví pachi xita' va'a te sätivi' a ndo'ó. Te sakan' kundu̱u ndo' nde̱e̱ naa ixan' xaa' ña ko̱o' yuchi' jaan' saká xiin'. Te mii' ndo'ó nduu' nde̱e̱ naa xita' va'a jaan', ña xi xixi' e' kii' nasukú viko' pascua. Sakan' ña Cristo nduu' nde̱e̱ naa mbe̱e̱ sie, ti' xa'ni' ne yivi' viko' pascua jaan', te ni nasoko' xiin' mii' mii' a xa'a' kuachi e'.

8 Sakan' na kuii' kuní a ña saka'nu' e' viko' pascua jaan' kuenta Jesús xiin' ña ndo̱o nimá e' xiin' ña ndixa, te kundu̱u a nde̱e̱ naa xita' va'a ti'e' ña ko̱o' yuchi' levadura yata' jaan' saká xiin'. Sakan' ña yuchi' jaan' ndii, nduu' a nde̱e̱ naa kuachi xiin' nde̱e̱ naa ña nia'a.

9 Xą nį ka'ą̈n į̈ xiin' ndǫ' xiin' į̈ngą tų̈tų̈ ña nį tį'vi' nų̈u' į̈ ña kų̈ndį̈ąką ta'an' ndǫ' xiin' nę kumi' musa.
10 Ndisų̈ sü̱ų' xiin' ña nį ka'ą̈n į̈ jąą̈n' kuni kachį̈ į̈ ña kų̈xį̈ǫǫ xą̈chi' ndǫ' nų̈u' nę yivį̈', nę nduu' kuenta į̈in yivį̈', naa kuu' nę kumi' musa, xiin' nę ndioǫ' į̈nį vą xa'ą̈' ña'ą̈ į̈ngą nę yivį̈', xiin' nę kui'nąʼ, xiin' nę xaka'nu' ndiosí saka. Sąkan' ña naa' kų̈xį̈ǫǫ xą̈chi' ndǫ' nų̈u' nę jąą̈n' ndii, kunį̈ ą ña kį̈ę̈ę xą̈chi' ndǫ' nų̈u' ñų'u' į̈in yivį̈' yo'o'.
11 Ña nį kunį̈ yu'ų̈ ka'ą̈n į̈ ndii, ña kų̈ndį̈ąką ta'an' ką ndǫ' xiin' nę ka'án ña ndikún nį̈ą į̈chi' Jesús, ndisų̈ kumi' nį̈ą musa nį̈ą, tę nduu' tų̈ nį̈ą nę ndioǫ' į̈nį vą xa'ą̈' ña'ą̈ į̈ngą nę yivį̈', tę xaka'nu' tų̈ nį̈ą ndiosí saka, tę tiin' kuą̈chį̈ nianí tų̈ nį̈ą nę yivį̈', tę nduu' tų̈ nį̈ą nę xinį̈, tę kui'na' tų̈ nį̈ą. Tę xiin' nę jąą̈n' ndii, nį ndę̈ę kų̈xį̈ inga' ndǫ'.
12 Kuą̈chį̈ ndii kǫ̈ǫ' ndę̈ę į̈in xa'ą̈' ña sąna'má yu'ų̈ nę nduu' kuenta į̈in yivį̈'. Ndisų̈ ndo'ó nduu' nę kuní ą sąna'má nę nduu' kuenta Jesús xiin' ndǫ'.
13 Sąkan' ña mį̈i' Ndiosí sąna'má nę nduu' kuenta į̈in yivį̈' jąą̈n'. Xa'ą̈' ą jąą̈n' na xtą̈'ni' ndǫ' tę xaa' ña kį̈nį̈, tę ndiaka' sį̈'i' nda'vi jąą̈n' tę̈in ndǫ'.

6

Nąkoǫ ndǫ' ña manį̈' xiin' ta'an' ndǫ' tę̈in mį̈i' ndǫ' kį̈i' yoo tų̈'ų̈n kui'ę

1 Kį̈i' yoo į̈in ndǫ' tų̈'ų̈n kui'ę xiin' į̈in nę xika' į̈chi' Jesús xiin' ę' ndii, vä'ą̈ xaa' ndǫ' naa' ku'ų̈n ndǫ' nų̈u' tę ndiso' chuun' vį̈'ę kuą̈chį̈, tę tį̈in kuą̈chį̈ ta'an' ndǫ', sü̱ų' jąą̈n' ndii kuní ą ña ku'ų̈n ndǫ' nų̈u' tę xa'ndia chuun' nų̈u' nę nduu' kuenta Jesús xiin' ę', tę ka'ą̈n ndǫ' ña jąą̈n' xiin' rą̈.
2 Kuą̈chį̈ ndii, yoo', nę nduu' kuenta Ndiosí, nduu' nę sąna'má nę yivį̈' į̈in yivį̈' kivį̈' so'ǫ̈' ndi'i'. Naa' sąkan' nduu' ą ndii, ¿ndichun na kų̈vį̈ ka'nų̈ ndǫ' kuą̈chį̈ kuali' kuso'ǫ̈ jąą̈n'?
3 ¿Ñáá xïní ndǫ' ña yoo' sąna'má ndę̈ę ángele nų̈u' ku'ų̈n ę'? Naa' sąkan' nduu' ą ndii, kų̈vį̈ ką vį̈' ka'nų̈ ndǫ' kuą̈chį̈ ña yoo į̈in yivį̈' yo'o'.
4 Xa'ą̈' ą jąą̈n' na kį̈i' yoo ndǫ' tų̈'ų̈n kui'ę tę̈in ndǫ' ndii, kǫ̈ǫ' ndę̈ę į̈in xa'ą̈' ña ku'ų̈n ka'ą̈n kuą̈chį̈ ndǫ' xa'ą̈' ta'an' ndǫ' nų̈u' tę xa'ndia chuun' vį̈'ę kuą̈chį̈, tę ndüu' kuenta Jesús.
5 Ka'án į̈ ña yǫ'ǫ̈' xiin' ndǫ', sąkan' tę kų̈ką'ą̈n nų̈u' ndǫ'. ¿Sąą ką vį̈' tų̈ kǫ̈ǫ' ndę̈ę į̈in nę kų̈vį̈ ka'nų̈ kuą̈chį̈ xa'ą̈' tų̈'ų̈n kui'ę ña yoo tę̈in mį̈i' ndǫ' jąą̈n'?
6 Sąkan' ña sü̱ų' kunta'an' mį̈i' kų̈i̱tį̈' ndǫ', sü̱ų' jąą̈n' ndii ndę̈ę nų̈u' tę xa'ndia chuun' vį̈'ę kuą̈chį̈, tę ndüu' kuenta Jesús, kua'ą̈n ndǫ' kų̈nta'an' ndǫ'.
7 Sąkan' na kuii', xa'ą̈' ą ña kunta'an' ndǫ' jąą̈n' kų̈i̱tį̈' ndii, nia'á ndǫ' ña ïta' nį̈'į̈ ndǫ' nų̈u' į̈chi' Jesús. Ndę̈ę vą'ą̈ ką naa' kų̈ndį̈ęni ndǫ' ña sąą ką kų̈ų nę yivį̈' xiin' ndǫ', tę vą'ą̈ ką naa' kų̈ndį̈ęni tų̈ ndǫ' kį̈i' xakui'na' nį̈ą ña'ą̈ ndǫ'.
8 Ndisų̈ ndo'ó nduu' nę sąą ką kuu' xiin' nę yivį̈' ndę̈ę nę ta'an' ndǫ', nę nakayá xiin' ndǫ' xa'ą̈' Jesús, tę xakui'na' tų̈ ndǫ' ña'ą̈ nį̈ą.
9 Sąą ką vį̈' tų̈ tüvi' nų̈u' ndǫ' ña nę xaa' ña nį̈ą'a ndii, kų̈ndų̈ų nį̈ą kuenta ña xa'ndia chuun' Ndiosí. Kų̈nį̈ xa'an' xiin' mii' mį̈i' ndǫ', sąkan' ña nę xaa' ña xiín ndii, kų̈ndį̈ęę nį̈ą į̈kan', tę sąkan' tų̈ nę xaka'nu' ndiosí saka, tę sąkan' nį tų̈ nę kumi' musa, tę sąkan' nį̈ tų̈ tę yivį̈', tę sananduu' xiin' mii' ña'a', tę sąkan' tų̈ tę yivį̈', tę kixín xiin' į̈ngą tę yivį̈',
10 tę nį ndę̈ę nę kui'nąʼ, tę nį ndę̈ę nę ndioǫ' į̈nį vą xa'ą̈' ña'ą̈ į̈ngą nę yivį̈', tę nį ndę̈ę nę nduu' nę xinį̈, tę nį ndę̈ę nę tiin kuą̈chį̈ nianí, tę nį ndę̈ę nę xini xa'an' nę yivį̈', tę na'in' nį̈ą xų'un' nę jąą̈n' ndii, ndę̈ę į̈in nę jąą̈n' kų̈ndį̈ęę mii' xa'ndia chuun' Ndiosí jąą̈n'.
11 Tę sąkan' nį xąą sąvą ndo'ó nų̈u' nį kį̈xį̈in. Ndisų̈ vį̈tį̈in ndii, xą nį ndąsąndǫǫ Ndiosí ndo'ó nų̈u' kuą̈chį̈ ndǫ', tę xą nį ndąsąndų̈ų tų̈ ą ndo'ó ndį̈tį̈ą mį̈i' ą, tę nduu' ndǫ' nę nį xąndąku ą nimá nų̈u' ą xiin' ña ndį̈ę̈e' xtǫ'ǫ̈ ę' Jesucristo, tę sąkan' tų̈ xiin' ña ndį̈ę̈e' Espíritu Ndiosí.

Kų̈xį̈ǫǫ ę' nuų' ña xiín

12 “Sąkuu' nuų' ą kų̈vį̈ sąą į̈”, kachi nę yivį̈', ndisų̈ sü̱ų' sąkuu' ą nduu' ña chindiee' yoo'. “Sąkuu' nuų' ą kų̈vį̈ sąą į̈”, kachi nį̈ą, ndisų̈ vä'ą̈ tąxį̈ ę' ña vį̈kǫ ni'i' ndę̈ę į̈in ña jąą̈n' yoo'.
13 Tę sąkan' tų̈ ka'án sąvą nį̈ą ndii: “Ña xaxį̈' ę' ndii, ña kuní tį̈xį̈in ę' nduu' ą,

tę tịxịn ę' ndii, ña kuní ña xaxị' nduu' ą", kachi nịą. Ndịxą ka'án nịą, ndisụ sąndọñu'u' Ndiosí uvị sąa' ña jąąn'. Tę ndii, ñụ'u' nde'ị ę' ndii, süụ' nị xą'ą ña'a' xtọ'ọ ę' Ndiosí tę sąą ę' ña xiín xiin' ą. Süụ' jąąn' ndii nị xą'ą ña'a' ą xa'ą' mịi' ą, tę sụvị tụ ą nduu' xtọ'ọ ñụ'u' nde'ị ę' jąąn'.

14 Sąą nii' nị sąnątiaku Ndiosí xtọ'ọ ę' Jesús ndii, nii' sąkan' tụ sąnątiaku ą yoo' xiin' ña ndịęe' ą.

15 Sąą ką vị' tụ xïní ndọ' ña kuenta Cristo nduu' ñụ'u' nde'ị ę'. ¿Ñáá xanini ndọ' ña kụvị sąndụịịn ę' ñụ'u' nde'ị ę', ña nduu' kuenta Cristo, xiin' ñụ'u' nde'ị ịịn ña'a' ña' xiín? Vä'ą xąchi' sąkan' rąn'.

16 Sąą ką vị' tụ xïní ndọ' ña tę sanduiin' ñụ'u' nde'ị rą xiin' ñụ'u' nde'ị ịịn ña'a' ña' xiín ndii, ịịn ndąą' nanduu' rą xiin' ña'a' jąąn', naa yosọ' ą nuụ' tụtụ Ndiosí mii' ka'án ą ndii: "Ịịn ndąą' ñụ'u' nde'ị nanduu' uvị saą' nịą." Sąkan' yosọ' ą.

17 Ndisụ nę sanduiin' xiin' mịi' xiin' xtọ'ọ ę' Jesús ndii, ịịn ndąą' nanduu' nimá nịą xiin' ą.

18 Sąkan' na kuii' kụnụ ndọ' nuụ' ña xiín, kuąchị ndii, ndee ką tụkụ nuụ' kuąchị ña xaa' nę yivị' ndii, süụ' xiin' ñụ'u' nde'ị nịą xaa' nịą ą. Ndisụ nę xaa' ña kịnị jąąn' ndii, xiin' ñụ'u' nde'ị nịą xaa' nịą ą.

19 Sąą ką vị' tụ xïní ndọ' ña ñụ'u' nde'ị ndọ' jąąn' ndii, nduu' ą ndęę naa yụkun' Espíritu Santo ña nị tąxị Ndiosí nuụ' ndọ', tę naá ą nimá ndọ'. Tę süụ' ña'ą mịi' ndọ' nduu' ñụ'u' nde'ị ndọ' jąąn',

20 kuąchị ndii yą'vị vą nị chą'vị Ndiosí xa'ą' ndọ'. Sąkan' na kuní ą ña sąka'nu' ña'a' ndọ' xiin' ñụ'u' nde'ị ndọ' xiin' nimá ndọ', sąkan' ña ña'ą mịi' ą nduu' ña jąąn'.

7

Ka'án Pablo sąą kuní ą kụndịęę nę yivị' kịị' tunda'á' nịą

1 Tę vịtịn kuni nąkuịịn ị ña nị ndątu'ụn' ndọ' yu'ụ nuụ' tụtụ, ña nị tị'vi' ndọ' nuụ' ị, ña ka'án naa' vą'ą ña küsụn tę yivị' xiin' ña'a'.

2 Ndisụ xa'ą' ą ña ịyọ vą koyọ ę' nuụ' ña xiín ndii, tuu yu'ụ ña vą'ą ką ña ị'ịn tę yivị' ndii, kọọ ña' si'i' rą, tę ị'ịn ña'a' ndii, kọọ jị' ą.

3 Tę jị' ña'a' ndii, kuní ą ña sąxinú rą ña kusụn rą xiin' ña' si'i' rą, tę sąkan' tụ ña' si'i' jịn tę yivị' ndii, kuní ą ña sąxinú a' ña kusụn a' xiin' jị' a'.

4 Ña'a' ndii, süụ' ña'ą mịi' a' nduu' ñụ'u' nde'ị a', süụ' jąąn' ndii ña'ą jị' a' nduu' ą. Tę sąkan' tụ tę yivị' ndii, süụ' ña'ą mịi' rą nduu' ñụ'u' nde'ị rą, süụ' jąąn' ndii ña'ą ña' si'i' rą nduu' ą.

5 Xa'ą' ą jąąn' na kä'ąn yụ'u' ndọ' ña kusụn xiin' ta'an' ndọ'. Ndisụ naa' nị ndoọ ndọ' kuento ña kọọ jị' ndọ' jịn xa'a' tę ka'ąn ndọ' xiin' Ndiosí ndii, vą'ą sąkan'. Tę kịị' ndị'ị ña jąąn' ndii, kuní ą ña kusụn xiin' ta'an' nị tukuu' ndọ', saą' jịn kịị' tę sąmaña ña ndivą'ą ndo'ó, tę koyọ ndọ' nuụ' kuąchị xa'ą' ą ña kündieni ndọ'.

6 Sąkuu' ña yọ'ọ' ka'án ị xiin' ndọ' sąą tuu mịi' yu'ụ, ndisụ süụ' jịn ña ka'án chuun' ị nuụ' ndọ' nduu' ą.

7 Tuu yu'ụ ndii, vą'ą ką naa' ndoọ jịn ndąą' sąkuu' nę yivị' ndęę naa yu'ụ, ndisụ ị'ịn nę yivị' ndii, nị tąxị Ndiosí ña siin' kąką nịą jịn yivị'. Sąvą nịą nị tąxị ą ña ndoọ mịi' nịą sąą yoo nịą, tę sąvą tụkụ nịą nị tąxị ą ña tụnda'ą' nịą.

8 Sąkan' na kuii' ka'án ị xiin' nę ndiee' jịn ndąą', xiin' nę kuaąn' ña vą'ą ką ndoọ mịi' nịą kụndịęę nịą sąą yoo nịą ndęę naa yu'ụ.

9 Ndisụ naa' kündieni nịą ña kọọ jị' nịą nuụ' ña kuni kusụn xiin' ta'an' nịą ndii, ndęę chaa' ką na tụnda'ą' nịą tę sąkan' ña ndịęe' vą ndo'o' nịą xa'ą' ña kuni kusụn xiin' ta'an' nịą.

10 Nę xą nị tụnda'ą' ndii, ña yọ'ọ' ka'án chuun' ị nuụ' nịą, ndisụ süụ' ña ka'án chuun' mịi' ị nduu' ą, süụ' jąąn' ndii, ña ka'án chuun' xtọ'ọ ę' nduu' ą. Ña ña'a' ndii, kuní ą ña nąkọọ ą jị' a'.

11 Tę naa' xą nị nątą'vi' ta'an' jịn ña'a' xiin' jị' ą ndii, na tụnda'ą' ką a', uun na nąkoọ nịą ña manị' xiin' ta'an' nịą. Tę sąkan' tụ tiaą ndii, na nątą'vi' ta'an' rą xiin' ña si'i' rą.

12 Tę ña kuni ị ka'ąn ị xiin' sąkuu' ịngą ndọ' vịtịn ndii, süụ' ña nị ka'ąn chuun' xtọ'ọ ę' Jesús nduu' ką ą. Naa' yoo jịn tę ndikún ịchi' Jesús xiin' ę', tę ndïkún ña' si'i rą ịchi' Jesús, ndisụ xindoó nimá a' ña kụndu'ụ' a' xiin' rą ndii, na nątą'vi' ta'an' rą xiin' a'.

13 Tẹ naa' yoo i̱in ña̱'a', ña' ndikún i̱chi' Jesús xiin' ẹ', tẹ ndïkún i̱i̱' a' i̱chi' Jesús, ndisu̱ xindoó nimá ra̱ ña̱ ku̱ndu'u̱' ra̱ xiin' a' ndii, na nätạ'vi' ta'an' a' xiin' ra'.
14 Sa̱kan' ña̱ i̱in tẹ yivi̱', tẹ ndïkún i̱chi' Jesús ndii, nduu' ra̱ ndi̱ti̱a̱ Ndiosí nuu̱' a̱ xa'a̱' a̱ ña̱ ndikún ña' si'i' ra̱ i̱chi' Jesús. Tẹ i̱in kachi tu̱ i̱in ña̱'a' ña' ndïkún i̱chi' Jesús ndii, nduu' a' ndi̱ti̱a̱ Ndiosí nuu̱' a̱ xa'a̱' ña̱ ndikún i̱i̱' a' i̱chi' Jesús. Naa' süu̱' sa̱kan' nduu' a̱ ndii, süu̱' nẹ ndọọ nduu' si'ẹ ni̱a̱ nuu̱' Ndiosí. Ndisu̱ ndi̱ti̱a̱ Ndiosí nduu' tu̱ si'ẹ ni̱a̱ ja̱a̱n' vi̱ti̱n.
15 Ndisu̱ naa' kuni nạtạ'vi' ta'an' nẹ ndïkún i̱chi' Jesús ja̱a̱n' ndii, na sa̱a̱ ni̱a̱ a̱. Sa̱kan' ña̱ nẹ ndikún i̱chi' Jesús ndii, kuäsa̱' kandẹi' ña̱ ku̱ndi̱aka̱ ta'an' ka̱ ni̱a̱ xiin' nẹ ja̱a̱n'. Sa̱kan' ña̱ Ndiosí ndii, kuní a̱ ña̱ ku̱ndi̱ẹẹ mani̱' ẹ'.
16 Ndo'ó, ña̱'a', xïní ndọ' naa' kuein' ku̱vi̱ sa̱ku̱ndikún ndọ' i̱i̱' ndọ' i̱chi' Jesús. Tẹ ndo'ó, tẹ yivi̱', xïní tu̱ ndo'ó naa' kuein' ku̱vi̱ sa̱ku̱ndikún ndọ' ña' si'i' ndọ' i̱chi' Jesús.

17 I̱'i̱n ndọ' kuní a̱ ka̱ka̱ sa̱a̱ ni̱ ka'a̱n tuní xtọ'ọ ẹ' xiin' ndọ' ki̱i̱' ni̱ ka̱na̱ a̱ ndo'ó tẹ ka̱ka̱ ndọ' i̱chi' a̱. Ña̱ ka̱a̱' nduu' ña̱ sania'á i̱ sa̱kuu' xaan' mii' nakayá nẹ yivi̱' xa'a̱' Jesús.
18 Naa' xa̱ yoo tuni̱ i̱in' sa̱va̱ ndo'ó ki̱i̱' ni̱ ka̱na̱ Ndiosí ndo'ó tẹ ka̱ka̱ ndọ' i̱chi' Jesús ndii, na ndoọ mi̱i' a̱ i̱in' ndọ', tẹ naa' sa̱va̱ ndọ' nï yoọ a̱ i̱in' ndii, ka̱sa'a̱ ndọ' a̱ i̱in' ndọ'.
19 Kuäsa̱' chindiee' a̱ ña̱ ka̱sa'a̱ ẹ' tuni̱ i̱in' ẹ', uun naa' käsa̱'a̱ ẹ' i̱in' ẹ'. Ña̱ ka'nu' ka̱ nduu' a̱ ña̱ sa̱xinu̱ ẹ' ña̱ ka'án chuun' Ndiosí xiin' ẹ'.
20 Sa̱kan' na kuii' na ka̱ka̱ i̱'i̱n ẹ' sa̱a̱ yoo ẹ' ki̱i̱' ni̱ ka̱na̱ Ndiosí yoo tẹ ka̱ka̱ ẹ' i̱chi' a̱.
21 Naa' ni̱ xi̱ko̱ ni'i' i̱in xtọ'ọ ndo'ó ki̱i̱' ni̱ ka̱na̱ Ndiosí ndo'ó nuu̱' i̱chi' a̱ ndii, ku̱ndi̱'ni̱ ndọ' xa'a̱' ña̱ ja̱a̱n'. Ndisu̱ naa' ku̱vi̱ ndoọ ndiká ndọ' nuu̱' xtọ'ọ ja̱a̱n' ndii, sa̱a̱ ndọ' a̱.
22 Kuạchi̱ ndii, naa' ni̱ xi̱ko̱ ni'i' ña̱'a' i̱in xtọ'ọ ki̱i̱' ni̱ ka̱na̱ ña̱'a' xtọ'ọ ẹ' Ndiosí ndii, ni̱ sa̱ndoó ndiká ña̱'a' a̱ tẹ ku̱ndu̱u̱ ni̱a̱ kuenta a̱, ndisu̱ nẹ ni̱ xika̱ ndiká ki̱i̱' ni̱ ka̱na̱ ña̱'a' xtọ'ọ ẹ' Ndiosí ndii, nẹ xika' nuu' nuu̱' Cristo ni̱ na̱ndu̱u̱ ni̱a̱.

23 Sa̱kan' ña̱ ki̱i̱' ni̱ sa̱ndoó ndiká Ndiosí yoo' ña̱ ni̱ xi'i̱ Cristo xa'a̱' ẹ' ndii, kua'a̱' va̱ ni̱ cha̱'vi̱ a̱. Xa'a̱' a̱ ja̱a̱n' na kuní a̱ ña̱ täxi' ndọ' vi̱kọ ni'i' ndẹẹ i̱in nẹ yivi̱' ndo'ó.
24 Sa̱kan' na kuii', ña̱ni̱ ta'an' i̱, na ka̱ka̱ nu̱u̱ i'i̱n ndọ' nuu̱' Ndiosí sa̱a̱ ni̱ yoọ ndọ' ki̱i̱' ni̱ ka̱na̱ a̱ ndo'ó tẹ ka̱ka̱ ndọ' i̱chi' a̱.
25 Tẹ xa'a̱' nẹ tïa̱'an tu̱nda'a̱' ndii, kọ̈ọ' ndẹẹ i̱in ña̱ ka'án chuun' xtọ'ọ ẹ' taxi' i̱, ndisu̱ ku̱vi̱ ta̱xi̱ i̱ ña̱ tuu mi̱i' i̱, tẹ ku̱vi̱ i̱ni̱ ndọ' ku̱ni̱ ndọ' yu'u̱ xa'a̱' a̱ ña̱ ni̱ ku̱vi̱ta i̱ni̱ Ndiosí xa'a̱' i̱.
26 Tuu yu'u̱ ndii, va'a̱ ka̱ na ka̱ka̱ i'i̱n ẹ' sa̱a̱ yoo ẹ' ki̱i̱' ni̱ ka̱na̱ Ndiosí yoo' tẹ ka̱ka̱ ẹ' i̱chi' a̱ xa'a̱' a̱ ña̱ ni̱ ku̱u̱ tu̱ndo'ọ' kaa' i̱in yivi̱' ña̱ ndiee' ẹ' vi̱ti̱n.
27 Naa' yoo ña̱ si'i' ndọ' ndii, nätạ'vi' ta'an' ndọ' xiin' a', tẹ naa' kọ̈ọ' a' ndii, ndü̱ku' ña̱'a' ndọ'.
28 Naa' tu̱nda'a̱' ndọ' ndii, kuäsa̱' xaa' ndọ' kuạchi̱, tẹ naa' i̱in ña̱'a' ndu'u̱' sie tunda'á' ndii, kuäsa̱' tu̱ xaa' ña' ja̱a̱n' kuạchi̱, ndisu̱ nẹ tunda'á' ja̱a̱n' ndii, kọọ tu̱ndo'ọ' nuu̱' ni̱a̱ i̱in yivi̱' yo'o', tẹ yu'u̱ ndii, küni̱ i̱ ña̱ ku̱ndọ'ọ ni̱a̱ ña̱ ja̱a̱n'.
29 Ña̱ni̱ ta'an' i̱, ña̱ yọ'ọ' nduu' ña̱ kuni ka'a̱n i̱ xiin' ndọ'. Xa̱ kua'a̱n ndi'i' kivi̱', xa'a̱' a̱ ja̱a̱n' na nẹ xa̱ ni̱ tu̱nda'a̱' ndii, kuní a̱ ña̱ ku̱ndi̱ẹẹ ni̱a̱ ndẹẹ naa nẹ tïa̱'an tu̱nda'a̱' nduu' ni̱a̱,
30 tẹ nẹ xaku' ndii, kuní a̱ ña̱ ku̱u̱ ni̱a̱ ndẹẹ naa nẹ kuäsa̱' xaku', tẹ nẹ va'a̱ kuni ndii, kuní a̱ ña̱ ndẹẹ naa kuäsa̱' va'a̱ tu̱ kuni ni̱a̱, tẹ nẹ sata̱' ña̱'a̱ ndii, ndẹẹ naa kọ̈ọ' xa̱chi' a̱ kumi' ni̱a̱,
31 tẹ nẹ sasa̱na' xiin' mii' xiin' ña̱'a̱ ña̱ yoo i̱in yivi̱' yo'o' ndii, ku̱u̱ ni̱a̱ ndẹẹ naa kuäsa̱' sasa̱na' xiin' mii' xa̱chi' ni̱a̱ nuu̱' a̱. Sa̱kan' ña̱, ña̱ yoo i̱in yivi̱' vi̱ti̱n ndii, xa̱ kuyatin' ndọñu'u' a̱.
32 Ka'án nimá yu'u̱ ña̱ ku̱ndi̱'ni̱ ndọ' xa'a̱' ndẹẹ i̱in ña̱'a̱, sa̱kan' ña̱ tẹ ndu'u̱' i̱in ndaa̱' ndii, xa'a̱' xtọ'ọ ẹ' ku̱i̱ti̱' ndi'ni̱ ra̱ xiin' xa'a̱' sa̱a̱ sa̱a̱ ra̱ tẹ ku̱si̱i̱' i̱ni̱ a̱ sa̱a̱ ra̱.
33 Ndisu̱ tẹ xa̱ ni̱ tu̱nda'a̱' ndii, ndi'ni̱ ra̱ xa'a̱' ña̱'a̱ ña̱ yoo i̱in yivi̱', sa̱kan' ña̱ ndi'ni̱ ra̱ xa'a̱' sa̱a̱ sa̱a̱ ra̱ tẹ sa̱si̱i̱' ra̱ i̱ni̱ ña' si'i' ra̱.
34 Tẹ sa̱kan' tu̱ ña̱'a', ña' yoo i̱i̱', xiin' ña' ndu'u̱' sie ndii, näkuitá ndo'o' ni̱a̱, sa̱kan' ña̱ ña' kọ̈ọ' i̱i̱' ndii, ndi'ni̱ a' xa'a̱' ña̱ xika' nuu' a' nuu̱' xtọ'ọ ẹ' ku̱i̱ti̱' xiin' xa'a̱' ña̱

kụndụụ a' xạnuụ' ndịtịạ ạ xiin' ñụ'u' nde'ị a' xiin' nimá a'. Ndisụ ña' yoo ịị' jạạn' ndii, ndi'nị a' xa'ạ' ñạ yoo ịịn yivị', sạkan' ñạ ndi'nị a' xa'ạ' sạạ sạạ a' tẹ sạsiị' a' ịnị ịị' a' jạạn'.

35 Ka'án ị ñạ yọ'ọ' xiin' ndọ' xa'ạ' ñạ vạ'ạ mịi' ndọ', süụ' xaa' ị sạkan' xa'ạ' ạ ñạ kuni nạkạsị ị ndo'ó. Süụ' jạạn' ndii kuni chịndịẹe' ị ndo'ó tẹ sạchuun' ndạku ndọ', tẹ kụụ kaxi' tụ ndọ', tẹ sạkan' tụ tẹ kọ̈ọ' ndẹẹ ịịn ñạ vịkuịta'nụ nuụ' ndọ' tẹ kạkạ nụụ ndọ' nuụ' xtọ'ọ ẹ'.

36 Ndisụ naa' yoo sạvạ tẹ yivị', tẹ yoo ịịn ña'a' si'ẹ ndu'ụ' sie, tẹ tuu rạ ndii, xạ ña'a' xinụ nduu' a' tẹ xanini rạ ñạ vạ'ạ kạ nduu' ạ ñạ tụnda'ạ' a', na sạtụnda'á' ña'a' rạ. Tẹ xiin' ñạ jạạn' ndii, kọ̈ọ' kuạchị xaa' rạ.

37 Ndisụ tẹ xạ nị xịndoọ nimá ñạ tụnda'ạ' ña' si'ẹ rạ, tẹ kọ̈ọ' ndẹẹ ịịn xa'ạ' ñạ sạtụnda'á' rạ ña' jạạn', tẹ kọ̈ọ' tụ ndẹẹ ịịn ñạ xikuita'nú nuụ' rạ, tẹ sạạ rạ ñạ kuní rạ xa'ạ' ña' jạạn', tẹ xạ nị tạxị ịnị tụ rạ ñạ sätunda'á' rạ ña'a' si'ẹ rạ jạạn' ndii, vạ'ạ xaa' rạ.

38 Xa'ạ' ạ jạạn' na tẹ satunda'á' ña' si'ẹ jạạn' ndii, vạ'ạ xaa' rạ, tẹ tẹ sätunda'á' ña'a' ndii, vạ'ạ kạ xaa' rạ.

39 Ña'a', ña' xạ nị tụnda'ạ' ndii, ịịn ndạạ' nị nạnduụ a' xiin' ịị' a' ñạ tiaku rạ. Ndisụ naa' kụvị rạ ndii, ndoó ndiká a' tẹ kụvị tụnda'ạ' a' xiin' yọọ kạ kuní a', ndisụ na tụnda'ạ' a' xiin' tẹ xika' ịchi' xtọ'ọ ẹ' Jesús.

40 Teẹ' ndee kụvị tụnda'ạ' a' ndii, tuu yu'ụ ña vạ'ạ kạ kụndu'ụ' a' naa' tụnda'ạ' kạ a', tẹ kumi' ị Espíritu Santo, tẹ tuu yu'ụ ndii, sụvị ạ saka'án yu'ụ ñạ yọ'ọ.

8

Ña nị nạsokọ' nẹ yivị' nuụ' ndiosí saka

1 Tẹ vịtịn kuni ka'ạn ị xiin' ndọ' xa'ạ' ndẹị' ña nị nạsokọ' nẹ yivị' nuụ' ndiosí saka. Ña ndịxạ nduu' ạ ndii, sạkuu' ẹ' xiní xa'ạ' ñạ jạạn', tẹ ña xiní ẹ' jạạn' ndii, xañuñu' ạ yoo', ndisụ ñạ ndanị ẹ' nẹ yivị' ndii, sakua'nu' ạ yoo' nuụ' ịchi' Jesús.

2 Tẹ yọọ kạ tuu ñạ xạ xiní nịạ xa'ạ' ñạ jạạn' ndii, kusaa' tïạ'an kụndạnị nịạ sạạ kuní ạ ñạ kụndạnị xnạ'ạ nịạ ạ.

3 Ndisụ nẹ ndanị Ndiosí ndii, xiní ạ nẹ jạạn'.

4 Tẹ xa'ạ' ạ ña, naa' vạ'ạ kạxị' ẹ', uun vä'ạ kạxị' ẹ' ña xaxị' ña nị nạsokọ' nẹ yivị' nuụ' ndiosí saka jạạn' ndii, xiní kaxi' ẹ' ña süụ' ña tiaku nduu' ndiosí saka jạạn', tẹ xiní tụ ẹ' ña ịịn ndạạ' tilụ' kuịtị' Ndiosí yoo.

5 Teẹ' ndee yoo kua'ạ' ña ka'án nẹ yivị' nduu' ndiosí, uun xtọ'ọ nịạ ndịvi', uun nuụ' ñụ'u' ịịn yivị', sạkan' ña yoo kua'ạ' ña jạạn' nuụ' nẹ yivị' ịịn yivị',

6 ndisụ nuụ' yoo' ndii, yoo ịịn ndạạ' kuịtị' Ndiosí, yụva' ẹ', ña nị xạ'ạ sạkuu' ña'ạ ña yoo, tẹ xa'ạ' ña jạạn' tiaku ẹ'. Tẹ yoo ịịn ndạạ' kuịtị' xtọ'ọ ẹ', tẹ ña jạạn' nduu' Jesucristo, tẹ xiin' ndạ'a' ña jạạn' nị xạ'ạ Ndiosí sạkuu' ña'ạ, tẹ sụvị tụ ạ taxi' kivị' ñụụ ẹ'.

7 Tẹ ndisụ süụ' sạkuu' nẹ ndikún ịchi' Jesús xiin' ẹ' xiní ña ndịxạ jạạn', sạkan' ña sạvạ nịạ ndii, nị kaạn nịạ ña nị xạka'nu' nịạ ndiosí saka jạạn', tẹ ndẹẹ vịtịn, xa'ạ' ạ ña itịạ' ịnị nịạ ndii, kịị' xixi' nịạ ndẹị', ña nị nạsokọ' nẹ yivị' nuụ' ndiosí saka jạạn' ndii, xanini nịạ ña xạ nị tịvi' nịạ.

8 Ndisụ ña natiin' Ndiosí yoo' ndii, süụ' kuenta ndee nuụ' ña xaxị' ẹ' nduu' ạ, uun ndee nuụ' ña xäxị' ẹ. Nị ndẹẹ süụ' nẹ ka'nu' kạ nduu' ẹ' xa'ạ' ạ ña xaxị' ẹ' ịịn nuụ' ña xaxị', uun nị ndẹẹ süụ' nẹ nda'vi sọ'ọ nduu' ẹ' xa'ạ' ạ ña xäxị' ẹ'.

9 Ndisụ kọtọ ndọ', kọtọ kạ sạkoyó ndọ' nẹ itịạ' ịnị nuụ' ịchi' Ndiosí nuụ' kuạchị xiin' ña yoo ndiká ndọ' tẹ xixi' ndọ' ndee kạ nuụ' ña xaxị' jạạn'.

10 Sạkan' ña sạạ ẹ' kuenta ndii, naa' ịịn ndo'ó, nẹ xạ xiní xa'ạ' ña xaxị' jạạn' ku'ụn tẹ kụxị ndọ' ạ tịxịn yụkun' ndiosí saka jạạn', tẹ nạ'ịn ndạ'a' ịịn nẹ ta'an' ẹ', nẹ itịạ' ịnị xini Jesús, ndo'ó ndii, kuein' ka'ạn tụ nimá nẹ jạạn' kụxị nịạ ña nị nạsokọ' nẹ yivị' jạạn' teẹ' ndee xanini nịạ ña vä'ạ sạạ nịạ ña jạạn'.

11 Sạkan' na xa'ạ' ạ ña xiní ndo'ó ña kọ̈ọ' ạ xaa' ạ sạạ ẹ' ña jạạn' ndii, xiin' ña jạạn' sanama' ndọ' nẹ itịạ' ịnị xini Cristo, nẹ nị xi'ị tụ ạ xa'ạ'.

12 Sạkan' na kuii' kịị' xaa' ndọ' ña jạạn' ndii, satuxu'ví ndọ' nimá nẹ itịạ' ña ịnị xini Jesús, sạkan' ña xiin' ña xaa' ndọ' jạạn' nị tụụ nẹ jạạn' ndii, nị xạạ nịạ

kuạchị, tẹ ndẹẹ naa xiin' mịi' Jesucristo xaa' ndọ' kuạchị.
13 Sạkan' na kuii', naa' xa'ạ' ñạ xixi' ị ndẹị' jạạn' tẹ xaa' ịngạ nẹ ta'an' ị kuạchị ndii, kọ̈ọ' kivị' kụxị kạ ị ndẹị' ñạ nị nạsokọ' nẹ yivị' nuụ' ndiosí saka jạạn', tẹ sạ̈ạ kạ nẹ ta'an' ị jạạn' kuạchị jạạn' xa'ạ' ñạ kuu' yu'ụ.

9

Ka'án Pablo ñạ nduu' rạ tẹ nị tịạnụ' Jesús sạnia'á ịchi' ạ

1 Xiní ndo'ó ñạ kumi' yu'ụ ndẹi' tẹ sạạ ị naa xaa' ịngạ tẹ ndikún ịchi' Jesús, tẹ xiní tụ ndọ' ñạ nduu' ị tẹ tianụ' ạ sạnia'á ịchi' ạ, tẹ xiní nị tụ ndọ' ñạ nị xịnị nduchi' nuụ' ị Jesús, ñạ nduu' xtọ'ọ ẹ', tẹ nduu' ndo'ó kuenta ạ xa'ạ' ñạ nị ka'ạn ị tụ'ụn ạ nuụ' ndọ'.
2 Naa' süụ' tẹ tianụ' ạ sạnia'á ịchi' ạ nduu' ị nuụ' tụkụ nẹ yivị' ndii, sụvị xnạ'ạ nduu' ị nuụ' ndo'ó, sạkan' ñạ nị sạnạnduu' ị ndo'ó kuenta ạ, tẹ xiin' ñạ jạạn' kụvị kụnị nẹ yivị' ndii, sụvị nduu' ị.

3 Ña yọ'ọ' ka'ạn ị xiin' nẹ kanịạ'a xiin' ị:
4 Xata'ạn tụ ñạ tạxị ndo'ó ñạ kạxị' ndu'ụ xiin' ñạ kọ'ọ ndụ xa'ạ' chụụn ña xaa' ndụ.
5 Xata'ạn tụ ñạ nạkạ ndụ ịịn ñạ'a' xika' ịchi' Jesús tẹ kụndụụ a' ña' si'i' ndụ, tẹ kạkạ a' xiin' ndụ naa xaa' tụkụ tẹ nị tịạnụ' Jesús sạnia'á ịchi' ạ, xiin' naa xaa' ñạnị mịi' xtọ'ọ ẹ', xiin' naa xaa' Pedro.
6 ¿Ñáá yu'ụ xiin' Bernabé kuịtị' kuní ạ sạchuun' tụkụ nuụ' chụụn tẹ kụtịạkụ ndụ?
7 Kọ̈ọ' ndẹẹ ịịn tẹ xíin' xiku'ún ya'vi' xiin' xụ'un' mịi' rạ xa'ạ' chụụn ña xaa' rạ. Tẹ kọ̈ọ' ndẹẹ ịịn tẹ chi'i' uva tẹ xäxị' rạ nduụ ạ, tẹ sạkan' tụ kọ̈ọ' ndẹẹ ịịn tẹ kumi' mbẹẹ tẹ xï'i' rạ lechin ri'.
8 Tẹ kạ̈nịnị ndọ' naa' yu'ụ kuịtị' ka'án sạkan'. Kuạchị ndii sạkan' tụ ka'án tụ'ụn ndẹi' Ndiosí.
9 Sạkan' ña tụ'ụn ndẹi', ña nị kẹ'ị Moisés jạạn', ka'án ndii: "Chü'ụn ndọ' tindaạ' yụ'u' toro kịị' sakoyó ri' ndịkin' trigo." Sạkan' kachi ạ. Tẹ kịị' ka'án Ndiosí sạkan' ndii, süụ' xa'ạ' ti' jạạn' kuịtị' ndi'nị ạ,
10 süụ' jạạn' ndii xa'ạ' yoo' ndi'nị ạ, kuạchị ndii xa'ạ' yoo' nị ke'ị tụ'ụn jạạn'. Sạkan' ñạ tẹ ta'vi' ñụ'u' xiin' tẹ sakoyó ndịkin' trigo jạạn' ndii, xaa' rạ chụụn jạạn' xa'ạ' ạ ña ndiatu' ịnị rạ ñạ nạtịịn rạ ñạ savị', ñạ xata'ạn nạtịịn rạ xa'ạ' chụụn jạạn'.
11 Xa'ạ' ạ ña ndu'ụ nị chị'ị tikịn' ña nduu' tụ'ụn Ndiosí nimá ndọ' ndii, ¿ñáá xäta'ạn ña tạxị ndo'ó ña kụtịạkụ ndụ?
12 Naa' tụkụ tẹ yivị' tạxị ndo'ó ña tiaku rạ ndii, sạạ kạ vị' tụ kuní ạ ña sạạ ndọ' sạkan' xa'ạ' ndu'ụ.

Ndisụ ndu'ụ ndii, tïạ'an kakạn ndu'ụ ạ nuụ' ndọ', süụ' jạạn' ndii sạkuu' ạ kundieni ndụ, tẹ sạkan' ndẹẹ ịịn ña'ạ vj̈kuịta'nụ nuụ' ña ka'án ndọsọ' ndụ tụ'ụn vạ'ạ xa'ạ' Cristo.
13 Xiní ndo'ó ña tẹ xachuun' tịxịn yụkun' ka'nu' ndii, xạ ña yoo tịxịn yụkun' jạạn' xixi' rạ chaa' ạ, tẹ tẹ xachuun' mii' nasokọ' rạ kịti' nuụ' Ndiosí ndii, xixi' rạ chaa' ndẹị' ri'.
14 Tẹ sạkan' tụ nị ka'ạn chuun' xtọ'ọ ẹ' Jesús ña nẹ sania'á tụ'ụn vạ'ạ ndii, na kụtịạkụ nịạ xiin' chụụn jạạn'. Sạkan' nị kachị ạ.
15 Ndisụ ndẹẹ ịịn ịchi' tïạ'an kakạn ị ndẹẹ ịịn ña'ạ nuụ' ndọ' ña kụtịạkụ ị, nị ndẹẹ süụ' ke'i ị ña yọ'ọ' nuụ' ndọ' sạkan' ña kuní ị ña sạmanị' ndọ' yu'ụ ña jạạn'. Ndẹẹ vạ'ạ kạ kụvị ị tẹ sạkan' ña kẹndiaạ' ndo'ó ña sakutu' nimá ị ña kï'in' ị xụ'un' ndạ'a' ndọ'.
16 Sạkan' ña nuụ' yu'ụ ndii, ña ka'án ndọsọ' ị tụ'ụn vạ'ạ ndii, süụ' ịịn ña sachié xiin' mii' mịi' nduu' ạ, kuạchị ndii Ndiosí nị tịạnụ' yu'ụ ña kuní ạ sạạ ẹ, sạkan' ña nda'vi vạ kuu' ị naa' kä'án ndọsọ' ẹ.
17 Sạkan' na kuii' naa' xaa' ị ña yọ'ọ' xa'ạ' ña kuní mịi' ị ndii, xata'ạn ña nạtịịn ị ịịn ña manị', ndisụ naa' xaa' ẹ' xa'ạ' ạ ña nị tịạchuun' Ndiosí yu'ụ ndii, kọ̈ọ' ạ kụvị sạạ ị.
18 Xa'ạ' ạ jạạn' na kọ̈ọ' ạ kụvị kị'ịn xạchi' ị, süụ' jạạn' ndii ña manị' ña natiin' yu'ụ ndii, nduu' ạ ña sakutu' nimá ị ña kï'in' ị xụ'un' ndạ'a' ndọ' xa'ạ' ña ka'án ndọsọ' ị tụ'ụn vạ'ạ xa'ạ' Cristo nuụ' ndọ'. Sạkan' ña xïkán ị ña kụtịạkụ ị nuụ' ndọ' teẹ' ndee kandẹi' sạạ ị ña jạạn' xa'ạ' ạ ña ka'án ndọsọ' ị tụ'ụn vạ'ạ jạạn' nuụ' ndọ'.

19 Xa'ą' ą ña xïko' ni'i' ndęę įin nę yivį' yu'ų ndii, yoo ndiká į tę kąką nuų' į nuų' sąkuu' nę yivį', sąkan' tę kua'ą' ką nę yivį' kąndįxa' Cristo sąą į.
20 Kiį' ndu'ų' į tęin nę ta'an į, nę judío ndii, kuu' į ndęę naa nę jąąn' tę nątiin nįą įchi' Jesús. Tę kiį' ndu'ų' į tęin nę xika' sąą ka'án chuun' tų'ųn ndęi' Ndiosí ndii, teę' ndee xïka' yu'ų sąą ka'án tų'ųn ndęi' jąąn' ndii, kuu' į ndęę naa nę jąąn' tę kųvį nątiin nįą įchi' Jesús.
21 Tę sąkan' tų xaa' į kiį' ndu'ų' į tęin nę xïka' sąą ka'án tų'ųn ndęi' jąąn' ndii, kuu' į ndęę naa nę jąąn' tę nątiin nįą įchi' Jesús. Teę' ndee xaa' į sąkan', ndisų xika' į sąą ka'án chuun' tų'ųn ndęi' Ndiosí xa'ą' ą ña xika' į sąą ka'án chuun' Cristo.
22 Tę sąkan' tų xaa' į kiį' ndu'ų' į tęin nę itįą' įnį nuų' įchi' Jesús ndii, kuu' į ndęę naa nę jąąn' tę kuą'nų nįą nuų' įchi' Jesús. Sąkan' na kuii' sąkuu' ña jąąn' xaa' į xa'ą' sąkuu' nę yivį' tę nątiin sąvą nįą įchi' Jesús.
23 Tę sąkuu' ña jąąn' xaa' į xa'ą' tų'ųn vą'ą jąąn' tę kųų kua'ą' ką nę yivį' įnį kųnį Jesús, tę kętą vą'ą į xiin' tų'ųn vą'ą jąąn'.
24 Xiní ndo'ó ña kiį' katįn ta'an' nę yivį' taxta'an' nįą ndii, sąkuu' nįą kuní ą tąxta'an', ndisų įin ndąą' kuįtį' nįą kanando. Xa'ą' ą jąąn' na kuní ą ña kuįtą nį'į ndǫ' nuų' įchi' Jesús ndęę naa nę tąxta'an' jąąn', tę kųvį kąnando ndǫ' ña tąxį Ndiosí.
25 Sąkan' tų tę yivį', tę sąkoo' tų'vą xiin' mii', tę katįn ta'an' rą ndii, sando'o' xiin' mii' xąvą'ą rą. Tę corona, ña katįn ta'an' rą xa'ą' jąąn' ndii, įin kanį' tę tįvi' ą, ndisų naa' kuįtą nį'į ndǫ' nuų' įchi' Jesús ndii, nątiin ndǫ' įin corona ña kǫǫ' kivį' tįvi'.
26 Xa'ą' ą jąąn' na yu'ų ndii, kua'ąn ndąku į nuų' įchi' Ndiosí, tę süų' ndava' nianí į, nį ndęę künta'an' į xiin' ña ndivą'ą naa xaa' nę xatia įki' ndą'a' nįą tęin tachį'.
27 Süų' jąąn' ndii sando'o' į ñų'u' nde'į į tę tiin' ndįęe' ę, tę sąxinú ą ña kuní Ndiosí, saą' įin kiį' ndoǫ kui'e į so'ǫ' ndi'i' kiį' ndį'į ka'ąn ndǫsǫ' į tų'ųn ą nuų' įngą nę yivį'.

10

Ka'án Pablo ña vą'ą sąka'nu' ę' ndiosí saka

1 Ñąnį ta'an' manį' į, kuní į ña nąndosǫ' ndǫ' ña nę xiį' yąta' ndų ndii, nį ni'į įchi' įin vikǫ' nuų' nįą nia'á ña'a' ą mii' kua'ąn nįą, tę nį xka'ndįą nįą mįnį kua'a.
2 Tę sąkuu' nę jąąn' ndii, ndęę naa nį chįchį nįą kuenta Ndiosí xiin' vikǫ' jąąn', xiin' tįkui mįnį jąąn', tę nį kǫ'nį nįą tįxįn ña ka'án chuun' Moisés.
3 Tę sąkuu' tų nįą nį xįxį ña xaxį', ña nį tąxį Ndiosí.
4 Tę sąkan' nį tų, sąkuu' nįą nį xį'į tįkui, te' nį tąxį Ndiosí, tę yuų' mii' nį kįęę tįkui jąąn' ndii, ndęę naa mįi' Jesucristo nduu' ą, tę nį ndikųn ña'a' ą mii' ką kua'ąn nįą.
5 Ndisų yatin' sąkuu' nįą ndii, nį xtąnį Ndiosí ña nį xąą nįą, xa'ą' ą jąąn' na nį xi'į nįą mii' įchi kaa' jąąn'.
6 Tę sąkuu' ña jąąn' nį xka'ndįą tę sąkuni' ą yoo' ña vą'ą ndioǫ' įnį ę' xa'ą' ña'ą naa nį xąą nę jąąn'.
7 Kųndųų ndǫ' nę xaka'nu' ndiosí saka naa nį xąą sąvą nę jąąn', naa yosǫ' ą nuų' tųtų Ndiosí mii' ka'án ą ndii: "Nį xįkųndieę nę yivį' jąąn', tę nį xįxį nįą, tę nį xį'į tų nįą vino, įkan' tę nį xą'a' nįą kusií' įnį nįą nuų' ndiosí saka jąąn'", kachi ą.
8 Sąkan' na vą'ą kǫǫ musa ę' naa nį xąą sąvą nę jąąn', tę xa'ą' ą jąąn' na nį xi'į okǫ unį mií nįą įin ndąą' kuįtį' kivį'.
9 Tę sąkan' tų vą'ą kǫtǫ kuą'ą ę' Ndiosí xtǫ'ǫ ę' naa nį xąą sąvą nę jąąn', tę nį xąxį' ña'a' koǫ', tę nį xi'į nįą.
10 Tę kä'án į'nį tų ę' xiin' Ndiosí naa nį xąą sąvą nę jąąn', tę nį xą'nį' ña'a' ángele, ña kumi' ndįęę' tę xa'nį' ą nę yivį'.
11 Tę sąkuu' ña jąąn' nį xka'ndįą xiin' nę jąąn' tę sąkuni' ą yoo', tę säą ę' naa nį xąą nę jąąn'. Tę yosǫ' ą nuų' tųtų Ndiosí tę sąnia'á ą yoo', nę ndiee' kivį' so'ǫ' ndi'i' vįtįn.
12 Xa'ą' ą jąąn' na yǫǫ ką tuu ña ita' nį'į nįą nuų' įchi' Ndiosí ndii, na kǫtǫ xiin' mii' nįą saą' įin kiį' tę sąą nįą kuąchį.
13 Sąkuu' ña xito' kua'a ña ndo'o' ndo'ó ndii, įin kachi ndo'o' tų sąkuu' nę yivį' ą. Ndisų Ndiosí ndii, xachuun' ndąku ą, sąkan' na tąxį ą ña kǫtǫ kuą'ą ña kįnį ndo'ó ya'ą ką tę sąkan' ña kųvį kųndįęni ndǫ'. Süų' jąąn' ndii tąxį tų ą ndįęę' ndǫ'

tę kụvị kętą vą'ą ndǫ' nuụ' ñą xito' kua'a jąąn'.

14 Nę ta'an' manị' ị, xa'ą' ą jąąn' na kuii' kụnụ ndǫ' nuụ' ñą nduu' ndiosí saka jąąn'.

15 Ka'án ị xiin' ndǫ' ndęę naa nę xą naá nimá, tę kụvị sąą ndǫ' kuenta naa' vą'ą yoo ñą ka'án ị xiin' ndǫ' jąąn'.

16 Kịị' xi'i' ị'ịn ę' sie vino, tę taxi' ę' ñą chịndąni Ndiosí xa'ą' ą ñą nị sąñu'u' ą yoo' ndii, ịịn ndąą' nanduu' ę' xiin' Cristo xiin' níi' ą. Tę sąkan' tụ kịị' xixi' ị'ịn ę' sie xitą' vą'ą ndii, ịịn ndąą' nanduu' ę' xiin' ñụ'u' nde'ị ą.

17 Teę' ndee kua'ą' ę' ndii, ịịn ndąą' kuịtị' xitą' vą'ą xixi' sąkuu' ę', xa'ą' ą jąąn' na ịịn ndąą' nanduu' ę'.

18 Sąą ndǫ' kuenta sąą xaa' ą xiin' tę vị'ę Israel, tę xixi' ndęị' ñą nasokǫ' nę yivị' nuụ' Ndiosí ndii, ịịn ndąą' nduu' rą xiin' mii' nasokǫ' rą kịti' jąąn'.

19 Tę süụ' ka'án ị ñą yoo ndịęę' ndiosí saka. Tę süụ' ka'án tụ ị ñą ndiaa ya'vi' ndęị' ñą nasokǫ' nę yivị' nuụ' ą.

20 Sąkan' nduu' ą, kuąchị ndii, kịị' nasokǫ' nę tuku' jąąn' ndii, nuụ' ñą ndịvą'ą nasokǫ' nịą tę süụ' nuụ' Ndiosí xaa' nịą ą, tę küní ị ñą nduịịn ndǫ' xiin' ñą ndịvą'ą jąąn'.

21 Sąkan' ñą vä'ą kǫ'ǫ ę' vino jąąn' kuenta xtǫ'ǫ ę' Jesús, tę kǫ'ǫ tụ ę' ra' kuenta ñą ndịvą'ą jąąn'. Tę vä'ą tụ ñą kụxị ę' sie xitą' vą'ą jąąn' kuenta Jesús, tę kụxị tụ ę' e kuenta ñą ndịvą'ą jąąn'.

22 ¿Ñáá xïní ndǫ' ñą sataña'ą' ę' xtǫ'ǫ ę' Ndiosí, tę sąkuiñu ą yoo' kịị' xaa' ę' sąkan'? ¿Ñáá nakuitá yoo' xiin' ñą jąąn', tuu ndǫ'?

Kụndị'nị ę' xa'ą' ñą vą'ą ịngą nę yivị'

23 “Sąkuu' nuụ' ą kụvị sąą ị”, kachi nę yivị', ndisụ süụ' sąkuu' ą nduu' ñą chindiee' yoo'. “Sąkuu' nuụ' ą kụvị sąą ị”, kachi nịą, ndisụ vä'ą tąxị ę' ñą vịkǫ ni'i' ndęę ịịn ña'ą jąąn' yoo'.

24 Na kụndị'nị ę' xa'ą' ñą vą'ą mịi' kuịtị' ę', süụ' jąąn' ndii, na kụndị'nị ę' xa'ą' ñą vą'ą ịngą nę yivị'.

25 Kụxị ndǫ' ndee ką ndęị' ñą ke'ví mii' ke'ví ndęị', tę küní ą ndątu'ụn' ndǫ' mii' nị kịxịn ą tę kụndị'nị ndǫ'.

26 Sąkan' ñą ña'ą xtǫ'ǫ ę' Ndiosí nduu' kąnii' ịịn yivị' xiin' sąkuu' ñą yoo nuụ' ą.

27 Naa' kana' ịịn nę ndüu' nę ndikún ịchi' Jesús ndo'ó vị'ę nịą tę kụxị ndǫ' ndii, kụvị ku'ụn ndǫ' naa' kuni ku'ụn ndǫ', tę kụxị ndǫ' ndee ką ña kąnị nịą nuụ' ndǫ'. Tę küní ą ndątu'ụn' ndǫ' mii' nị kịxịn ą tę kụndị'nị ndǫ'.

28 Ndisụ naa' ka'ąn ịịn tę yivị' xiin' ndǫ' ndii: “Ndęị' kaą' ndii, ña nị nąsokǫ' nę yivị' nuụ' ndiosí saka nduu' ą.” Naa' sąkan' ndii, kụxị ndǫ' ą xa'ą' ñą vą'ą tę nị ka'ąn sąkan', tę kụndị'nị rą.

29 Kịị' ka'án ị sąkan' ndii, ka'án ị xa'ą' ña kụndị'nị ịngą tę yivị', süụ' xa'ą' ñą kụndị'nị ndo'ó.

Kuein' ndątu'ụn' sąvą ndo'ó yu'ụ ndii: “¿Ndichun na kuní ą ña ka'nụ ịnị yu'ụ nuụ' ña yoo ndiká ị kụxị ị xa'ą' ña ndi'nị ịngą nę yivị'?

30 Naa' taxi' ị ñą chịndąni Ndiosí xa'ą' ña xaxị' ị ndii, ¿ndichun na tiin' kuąchị nę yivị' yu'ụ xa'ą' ą?” Kuein' sąkan' kachị sąvą ndǫ'.

31 Vą'ą, naa' xixi' ndǫ', uun naa' xi'i' ndǫ', uun naa' xaa' ndǫ' ndee ką tụkụ nuụ' ña'ą ndii, sąą vą'ą ndǫ' ą tę nątịịn Ndiosí ña xaka'nu' ña'a' ę'.

32 Vä'ą naa' sąkąki'í ndǫ' nę yivị' tę sąą nịą kuąchị nuụ' Ndiosí, nị ndęę nę judío, nị ndęę nę tuku', nị ndęę nę nakayá xa'ą' Jesús xiin' ę'.

33 Sąkan' tụ yu'ụ ndii, sąkuu' ña xaa' ị ndii, xaa' ę tę sąkuatia' ị nę yivị', sąkan' ña ndüku' ị ña vą'ą mịi' kuịtị' ị, süụ' jąąn' ndii nduku' tụ ị ña vą'ą ịngą nę yivị' tę nątịịn nịą Jesús, tę kakụ nịą nuụ' kuąchị nịą.

11

1 Sąą ndǫ' naa xaa' yu'ụ ña xaa' ị naa xaa' Cristo.

Sąą kuní ą kụụ ę' mii' nakayá ę' xa'ą' Jesús

2 Ñąnị ta'an' ị, ka'án vą'ą ị xa'ą' ndǫ' sąkan' ña naka'an' ndǫ' xa'ą' ị sąą kivị', tę taxa'a ndǫ' ña nị sąnia'á ị ndo'ó sąą nii' nị ka'ąn ę xiin' ndǫ'.

3 Tę vịtịn ndii, kuní ị ña kụndąnị ndǫ' ña Cristo nduu' ndęę naa xíni' sąkuu' tę yivị', tę tę yivị' nduu' ndęę naa xíni' ña' si'i' rą, tę Ndiosí nduu' ndęę naa xíni' Cristo.

4 Tẹ sąkuu' tẹ yivį', naa' tisa'ví rą xíni' rą kiį' ka'án rą xiin' Ndiosí, uun kiį' ka'án tiakú rą tụ'ụn ña nį tąxį ą nuụ' rą ndii, xïto' ka'nu' rą Cristo, ña nduu' ndẹẹ naa xíni' rą jąąn' kiį' xaa' rą sąkan'.

5 Ndisụ naa' tįsa'ví įin ña'a' xíni' ą kiį' ka'án a' xiin' Ndiosí, uun kiį' ka'án a' tiakú a' tụ'ụn ña nį tąxį ą nuụ' a' ndii, xïto' ka'nu' a' įį' a', tẹ nduu' ndẹẹ naa xíni' a'. Sąkan' ña nduu' a' ndẹẹ naa įin ña' nį kịẹẹ ti'e' xíni'.

6 Naa' tįsa'ví įin ña'a' xíni' ą ndii, ndẹẹ chaa' ką na ką'ndịą a' įxi' xíni' a' jąąn'. Ndisụ naa' ka'an' nuụ' a' ña ką'ndịą a' įxi' xíni' a' jąąn', uun ña kịẹẹ ti'e' xíni' a' ndii, ndẹẹ chaa' ką na tįsa'ví a' xíni' a'.

7 Tẹ tẹ yivį' ndii, küní ą ña tįsa'ví rą xíni' rą, kuąchį ndii, nį xą'ą ña'a' Ndiosí sąą kaa' mįį' ą xiin' sąą ndątụn' ą. Ndisụ ña'a' nduu' ña' ndątụn' ką nį kẹtą įnį tiaą.

8 Kuąchį ndii, nį kẹtą tiaą įnį ña'a' ña nụu', süụ' jąąn' ndii ña'a' nį kẹtą įnį tiaą ña nụu'.

9 Tẹ sąkan' tụ nį xą'ą Ndiosí tiaą jąąn' xa'ą' ña vą'ą ña'a' jąąn', süụ' jąąn' ndii nį xą'ą ą ña'a' jąąn' xa'ą' ña vą'ą tiaą jąąn'.

10 Xa'ą' ą jąąn' na kuní ą ña tįsa'ví ña'a' xíni' a', tẹ nia'ą a' ña ki'in' ka'nu' a' tiaą xiin' ña ki'in' ka'nu' a' ángele.

11 Ndisụ nį chįtuní xtọ'ọ ẹ' Ndiosí ña kǫ̈ǫ' tiaą naa' kǫ̈ǫ' ña'a' nį ndẹẹ kǫ̈ǫ' tụ ña'a' naa' kǫ̈ǫ' tiaą.

12 Kuąchį ndii, teẹ' ndee ña ndąku nduu' ą ña ña'a' ndii, nį kẹtą a' įnį tiaą tẹ nụu', ndisụ ña ndąku nduu' tụ ą ña ña'a' sakaku' tẹ yivį'. Tẹ ndii, sąkuu' ẹ' kuąxį ndą'a' Ndiosí.

13 Mįį' ndo'ó kụvį nątavą' kuenta naa' vą'ą ką ña tįsa'ví ña'a' xíni' nịą tẹ ka'ąn nịą xiin' Ndiosí.

14 Xiní ndọ' sąą ndiee' yoo' ña įin ña ką'ąn nuụ' nduu' ą nuụ' tẹ yivį' ña sąkua'nu' rą įxi' xíni' rą.

15 Tẹ ndisụ ña'a' ndii, įin ña vą'ą nduu' ą nuụ' a' ña sąkua'nu' a' įxi' xíni' a', tẹ nduu' tụ ą ña ndątụn' a', kuąchį ndii įxi' xíni' a' jąąn' tisa'ví xíni' a'.

16 Naa' yọọ ką kuni kụụ kuento xa'ą' ña kaą' ndii, kuní ą kụndąnį nịą ña ña kaą' nduu' ña xi xaá ndu'ụ xiin' nẹ nakayá xa'ą' Jesús xiin' ẹ' mii' ką.

Kani kuento Pablo nẹ yivį', nẹ vä'ą xaa' kiį' xixi' nịą kuenta Jesús

17 Ña kuni kẹ'į į vịtịn ndii, kǘvį ka'ąn vą'ą į xa'ą' ndọ', sąkan' ña kiį' nakayá ndọ' xa'ą' Jesús ndii, kuní ą ña chịndịẹe' ą ndo'ó, ndisụ süụ' sąkan' nduu' ą xiin' ndọ', süụ' jąąn' ndii satịvi' ndi'i' ą ndo'ó.

18 Sąkan' ña, ña nụu' ña kuni ka'án į xiin' ndọ' ndii, xini į kuento ña nata'vi' ta'an' ndọ' kiį' nakayá ndọ', tẹ xanini yu'ụ ndii, ña ndịxą nduu' ą.

19 Kuąchį ndii kuní vį' ą ña nątą'vi' ta'an' ndo'ó tẹ kụvį kụnį ndọ' yọọ nduu' xnąʼą nẹ xika' vą'ą įchi' Jesús xtun, kachi ndọ'.

20 Tẹ kiį' nakayá ndọ' xixi' ndọ' kuenta ña xaxį' xąkuaą' ña nį xįxį Jesús ndii, süụ' xaa' vą'ą ndọ' ą.

21 Sąkan' ña xïxi' inga' ndọ' ą, süụ' jąąn' ndii į'įn ndọ' xixi' ą ąmąą ką kuní mįį' ndọ', tẹ įngą ndọ' xi'í soḳọ, tẹ įngą tụkụ ndọ' saxinį xiin' mii'.

22 Tẹ kiį' xaa' ndọ' sąkan' ndii, saka'an' ndọ' nẹ nda'vi kuu', tẹ xïto' ka'nu' tụ ndọ' įngą nẹ nakayá xa'ą' Jesús. Naa' kuni kụxį ndọ', tẹ kuni kọ'ọ tụ ndọ' ndii, vą'ą ką na vį'ẹ ndọ' sąą ndọ' ña jąąn'. ¿Ñáá xanini ndọ' ña ka'ąn vą'ą į xa'ą' ndọ' xa'ą' ña jąąn'? Kuąsą' xąchi' sąkan' rąn'.

Ka'án Pablo sąą kuní ą kụxį ẹ' kuenta Jesús

(Mt. 26:26-29; Mr. 14:22-25; Lc. 22:14-20)

23 Kuąchį ndii ña yọ'ọ' nduu' ña nį tąxį mįį' xtọ'ọ ẹ' ndą'a' yu'ụ, tẹ yu'ụ tụkụ saya'á ą nuụ' ndo'ó. Ña ñụu, kiį' nį sąnąkua'a tẹ yivį' xtọ'ọ ẹ' Jesús jąąn' ndii, nį kị'įn ą įin xitą' vą'ą,

24 tẹ kiį' ndį'į nį tąxį ą ña chịndąni Ndiosí xa'ą' ą ndii, nį sąkuachi' ña'a' ą, tẹ nį tąxį ña'a' ą ndą'a' tẹ ndą'a' xa'ą' ą ka'án ą xiin' rą ndii: "Kị'įn ndọ' ą tẹ kụxį ndọ', ña yo'o' nduu' ñụ'u' nde'į į ña xito' kụvį xa'ą' ña vą'ą ndo'ó. Sąkan' na ndẹẹ vịtịn, tẹ ndẹẹ nuụ' ku'ụn ẹ' ndii, na sąą ndọ' ña kaą' naka'an' ndọ' ña nį xi'į į xa'ą' ndọ'", nį kachį ą.

25 Įin kachi nį xąą tụ ą kiį' ndį'į nį xįxį ą xąkuaą' jąąn' xiin' tẹ jąąn' ndii, nį kị'įn ą įin copa vino, tẹ nį ka'ąn ą ndii: "Te' naá tįxịn ña yo'o' nduu' níi' į, tẹ xiin' ña kaą' taxi' xa'a' Ndiosí ña chikandu'ụ' ą įin

kuento xąa' xa'ą' ndǫ'. Sąkan' na ndęę vįtįn, tę ndęę nuų' ku'ųn ę' ndii, į'įn įchi' kiį' xaa' ndǫ' ña ką̈a' ndii, na sąą ndǫ' ą naka'an' ndǫ' ña nį xi'į į xa'ą' ndǫ'", nį kachį ą.

26 Sąkan' na kuii' ndęę vįtįn, tę ndęę nuų' ku'ųn ę' ndii, į'įn įchi' kiį' xixi' ndǫ' xitą' vą'ą kaą', tę xi'i' ndǫ' vino kaą' ndii, xa'ą' ña nį xi'į xtǫ'ǫ ę' Jesús xa'ą' kuąchį ę' sanaka'an' ta'an' ndǫ' ndęę nąndįko' tųkųų ą.

Kųndį'į ę' xiin' ña xixi' ę' kuenta Jesús

27 Xa'ą' ą jąąn' na yǫǫ ką xixi' xitą' vą'ą jąąn', uun xi'i' nįą vino jąąn', tę tįįn ka'nu' nįą ą ndii, kuąchį xaa' nįą xa'ą' ą ña xandi'i' nįą xiin' ñų'u' nde'į xtǫ'ǫ ę' xiin' níi' ą.

28 Sąkan' na kuii' kuní ą ña nątavą' į'įn ndǫ' kuenta sąą ita' ndǫ' nuų' įchi' Jesús ña kuní ką kųxį ndǫ' xitą' vą'ą xiin' ña kǫ'ǫ ndǫ' vino jąąn'.

29 Sąkan' ña naa' tïin' ka'nu' ndǫ' ñų'u' nde'į Jesús jąąn' xiin' níi' ą kiį' xixi' ndǫ' xitą' vą'ą tę xi'i' ndǫ' vino jąąn' ndii, ña sąndo'o' Ndiosí ndo'ó nduku' ndǫ' kiį' xaa' ndǫ' sąkan'.

30 Xa'ą' ą jąąn' na kua'ą' vą ndǫ' kuni kųvį, tę kua'ą' tų ndǫ' nį kųvįta vą, tę kua'ą' nį tų ndǫ' xą nį xi'į.

31 Naa' xį'ną ką nątavą' ę' kuenta sąą ita' ę' nuų' įchi' Jesús ndii, są̈ndo'o' Ndiosí yoo'.

32 Ndisų natavą' xtǫ'ǫ ę' Ndiosí kuąchį ę', tę taxi' ą tųndo'ǫ' ndo'o' ę' tę kųndąnį ę', sąkan' tę kä̈tun' ą yoo ndęę naa xaa' ą xiin' nę yivį' nę nduu' kuenta įįn yivį'.

33 Ñąnį ta'an' manį' į, sąkan' na kuii' kiį' nakayá ndǫ' tę kųxį ndǫ' kuenta Jesús ndii, ndiatu' ndǫ' ndęę nąkayą sąkuu' nę ta'an' ndǫ' tę kųxį ndǫ' ą.

34 Xa'ą' ą jąąn' na, naa' xi'í sąvą ndǫ' sǫkǫ ndii, vą'ą ką vį'ę ndǫ' kųxį ndǫ' tę tä̈xį Ndiosí tųndo'ǫ' kųndǫ'ǫ ndǫ' xa'ą' ña vä̈'ą ña xaa' ndǫ' mii' nakayá ndǫ'. Tę tųkų nuų' ña'ą ndii, ndęę kiį' xaą į mii' ndiee' ndǫ', tę ndąsąvą'ą ę'.

12

Kumi' yoo' ña chųųn vą ña xaxą' Ndiosí nuų' ę'

1 Ñąnį ta'an' į, kuní yu'ų ña kųndąnį kaxi' ndǫ' xa'ą' ña chųųn vą ña xaxą' Espíritu Santo nuų' ę'.

2 Xiní ndo'ó ña kiį' tïą'an kųndųų ndǫ' nę xiní yoo Ndiosí ndįxą ndii, nį xiką sana' ndǫ' ndęę naa nę kui'e nuų' ña kuu' ña xąka'nu' ndǫ' ndiosí saka, ña kųvį ka'ąn.

3 Sąkan' na kuii' kuní į ña kųndąnį ndǫ' ña kǫ̈ǫ' ndęę įįn nę yivį' kųvį sąnącha'an' Jesús xiin' ña ndįęę' Espíritu Santo. Tę kǫ̈ǫ' tų ndęę įįn nę yivį' kųvį ka'ąn ndii, Jesús nduu' xtǫ'ǫ nuų' sąkuu' ña'ą, naa' kǫ̈ǫ' ña ndįęę' Espíritu Santo kumi' nįą.

4 Yoo ki'in' nuų' ña chųųn vą tę kųvį sąą ę' chųųn Ndiosí, ndisų įįn ndąą' Espíritu Santo nduu' ña xaxą' į'įn ña jąąn'.

5 Tę yoo ki'in' tų nuų' sąą sąchuun' ę' nuų' Ndiosí, ndisų įįn ndąą' xtǫ'ǫ ę' nduu' ña xika' nuu' į'įn ę' nuų'.

6 Tę sąkan' tų yoo ki'in' nuų' sąą nia'á Ndiosí ndįęę' ą xiin' ndą'a' yoo', ndisų įįn ndąą' Ndiosí nduu' ña xaa' sąkuu' ña jąąn'.

7 Ndisų Ndiosí nduu' ña xaxą' į'įn ña chųųn vą jąąn' xiin' ña ndįęę' Espíritu Santo xa'ą' ña vą'ą sąkuu' ę'.

8 Xiin' ña ndįęę' Espíritu Santo ña xaxą' ą nuų' sąvą ę' ña ka'ąn ę' tų'ųn ndichi, tę xiin' ña jąąn' tų ka'án sąvą ę' ña xini tuní mįį' kuįtį' Ndiosí.

9 Tę xiin' ña ndįęę' Espíritu Santo ña xaxą' ą nuų' sąvą ę' natiin' ę' ña įnį xąvą'ą ę' xini ę' Ndiosí, tę xiin' ña jąąn' tų kųvį sąnda'a sąvą ę' nę kuni kųvį.

10 Tę xiin' ña jąąn' tų kųvį sąą sąvą ę' chųųn ka'nu' koo' chukuu', tę xiin' ña jąąn' tų kųvį ka'án tiakú sąvą ę' tų'ųn ña natiin' ę' nuų' Ndiosí, tę xiin' ña jąąn' nį tų kųvį nakuni sąvą ę' ndee nuų' espíritu kumi' į'įn nę yivį', tę xiin' ña jąąn' tų kųvį ka'ąn sąvą ę' tųkų nuų' tų'ųn ña xïní ę', tę xiin' ña jąąn' tų kųvį sąnąkuachi' sąvą ę' tųkų tų'ųn ña nį ka'ąn nę jąąn'.

11 Ndisų sąkuu' nuų' ña jąąn' ndii, įįn ndąą' Espíritu Santo nduu' ña xaxą' ą, tę į'įn ña jąąn' xaxą' ą nuų' į'įn ę' sąą kuní mįį' ą.

Įįn ndąą' nduu' ę' xa'ą' ą ña nduu' ę' kuenta Jesús

12 Kuạchị ndii, naa kuu' ñụ'u' nde'į ẹ' ndii, teẹ' ndee kua'ạ' xaan' ñu'u' ta'an' ạ ndii, įịn ndạạ' ñụ'u' nde'į nduu' ạ. Sạkan' tụ nduu' ạ xiin' yoo', nẹ nduu' kuenta Jesús ndii, įịn ndạạ' nduu' ẹ' xiin' ạ.

13 Tẹ sạkuu' yoo' ndii, nị chịchị ẹ' kuenta Jesús xiin' ña ndịẹẹ' įịn ndạạ' Espíritu Santo, tẹ įịn ndạạ' nị nạnduụ ẹ'. Kǫǫ' ạ xaa' naa' nẹ judío nduu' ẹ', uun naa' nẹ tuku' nduu' ẹ', uun naa' xiko' ni'i' įịn xtǫ'ǫ yoo', uun naa' nẹ xika' ndiká nduu' ẹ' ndii, įịn ndạạ' Espíritu Santo nị nạtịịn ẹ'.

14 Tẹ siin' tuku' ndii, sạkan' tụ ñụ'u' nde'į ẹ' ndii, süụ' įịn ndạạ' tu'ụn' kuịtị' kuu' ạ, süụ' jạạn' ndii kua'ạ' ya'ạ tu'ụn' kuu' ạ.

15 Naa' sạkan' tẹ ka'ạn įịn xa'ạ' ẹ' ndii: “Xa'ạ' ạ ña süụ' ndạ'a' nduu' į ndii, süụ' kuenta ñụ'u' nde'į nduu' į”, süụ' xa'ạ' ạ jạạn' na ndüu' xnạ'ạ xa'ạ' jạạn' kuenta ñụ'u' nde'į ẹ'.

16 Tẹ naa' ka'ạn įịn sǫ'ǫ ẹ' ndii: “Xa'ạ' ạ ña süụ' ndụchi' nuụ' nduu' į ndii, süụ' kuenta ñụ'u' nde'į nduu' į”, süụ' xa'ạ' ạ jạạn' na ndüu' xnạ'ạ sǫ'ǫ ẹ' jạạn' kuenta ñụ'u' nde'į ẹ'.

17 Naa' sạkan' tẹ sạạ kua'ạn įịn' ẹ' kụndụụ ndụchi' nuụ' ẹ' ndii, kǘvị kụnị sǫ'ǫ ẹ', tẹ naa' sạkan' tẹ sạạ kua'ạn įịn' ẹ' kụndụụ sǫ'ǫ ẹ' ndii, kǘvị tạ'nị ẹ' xikǫ.

18 Ndisụ Ndiosí ndii, nị tạndịẹẹ ạ į'įn tu'ụn' ñụ'u' nde'į ẹ' jạạn' mii' nị xtạnị mịị' ạ.

19 Kuạchị ndii, naa' sạkan' tẹ įịn ndạạ' nuụ' tu'ụn' kuịtị' kụndụụ įịn kạnii' ẹ' ndii, kǘvị kǫǫ ñụ'u' nde'į ẹ'.

20 Ña ndạku nduu' ạ ña xiní ẹ' ndii, kua'ạ' ya'ạ tu'ụn' kuu' ñụ'u' nde'į ẹ', ndisụ įịn ndạạ' ñụ'u' nde'į nduu' kạnii' ạ.

21 Xa'ạ' ạ jạạn' na kǘvị ka'ạn ndụchi' nuụ' ẹ' xiin' ndạ'a' ẹ' ndii: “Kuạsạ' kuní ụn' nuụ' į.” Tẹ nị ndẹẹ kǘvị tụ ka'ạn xíni' ẹ' xiin' xa'ạ' ẹ' ndii: “Kuạsạ' kuní ndo'ó nuụ' į.”

22 Süụ' jạạn' ndii tu'ụn' ñụ'u' nde'į ẹ', ña tïin' kua'ạ' kạ ẹ' ndii, kuní kua'ạ' kạ ạ,

23 tẹ tu'ụn' ñụ'u' nde'į ẹ', ña tuu ẹ' ndii, ña xạkụ ka'nu' nduu' ạ ndii, ña jạạn' nduu' ña tisa'ví vạ'ạ kạ ẹ', tẹ ña küní ạ nia'ạ ẹ' nuụ' nẹ yivị' ndii, kuní ạ tịsa'ví vạ'ạ kạ ẹ' ña jạạn'.

24 Tẹ tu'ụn' ñụ'u' nde'į ẹ', ña ndạtụn' ndii, küní ạ ña tịịn ka'nu' kua'ạ' ña'a' ẹ'. Kuạchị ndii xạ sạkan' nị chịtuní Ndiosí xa'ạ' į'įn tu'ụn' ạ jạạn', sạkan' tẹ ña xạkụ ka'nu' ndii, xata'ạn ña kǫtǫ ka'nu' kạ ña'a' ẹ'.

25 Sạkan' tẹ kạ̈nị ta'an' tu'ụn' ñụ'u' nde'į ẹ' jạạn', süụ' jạạn' ndii kụndị'nị į'įn ạ xa'ạ' ta'an' ạ.

26 Tẹ kịị' ndo'o' įịn tu'ụn' ñụ'u' nde'į ẹ' ndii, sạkuu' tu'ụn' ñụ'u' nde'į ẹ' jạạn' ndo'o' xiin' ạ, tẹ kịị' natiin' įịn tu'ụn' ñụ'u' nde'į ẹ' jạạn' ña tiin' ka'nu' ña'a' nẹ yivị' ndii, sạkuu' įngạ tu'ụn' ñụ'u' nde'į ẹ' vạ'ạ kuni xiin' ạ.

27 Sạkan' na kuii' sạkuu' ndo'ó ndii, kuenta ñụ'u' nde'į Cristo nduu' ndǫ', tẹ į'įn ndǫ' ndii, įịn ndạạ' tu'ụn' ñụ'u' nde'į ạ nduu' ndǫ'.

28 Tẹ mii' nakayá ndǫ' xa'ạ' Jesús ndii, ña nụu' nị kunị Ndiosí ña kǫǫ tẹ tianụ' Jesús sạnia'á įchi' ạ, tẹ ña uvị ndii, ña kǫǫ tẹ ka'án tiakú tụ'ụn ạ, tẹ ña unị ndii, ña kǫǫ tẹ sạnia'á nẹ yivị' tụ'ụn ạ, tẹ nị kunị nị tụ ạ ña kǫǫ tẹ xaa' chụụn ka'nu' koo' chukuu', tẹ sạkan' tụ nị kunị ạ ña kǫǫ tẹ sanda'a nẹ kuni kụvị, tẹ nị kunị kạ tụ ạ ña kǫǫ tẹ chindiee' nẹ yivị', xiin' ña kǫǫ tẹ xa'ndia chuun' nuụ' nẹ ndikún įchi' Jesús, xiin' ña kǫǫ tẹ ka'án tụ'ụn ña xïní rạ.

29 Süụ' sạkuu' ẹ' nduu' nẹ nị tịạnụ' Jesús sạnia'á įchi' ạ, tẹ nị ndẹẹ süụ' sạkuu' tụ ẹ' nduu' nẹ ka'án tiakú tụ'ụn Ndiosí. Süụ' sạkuu' ẹ' nduu' nẹ sania'á nẹ yivị' tụ'ụn ạ, tẹ nị ndẹẹ süụ' sạkuu' tụ ẹ' xaa' chụụn ka'nu' koo' chukuu',

30 tẹ nị ndẹẹ süụ' sạkuu' tụ ẹ' sanda'a nẹ kuni kụvị. Tẹ sạkan' tụ süụ' sạkuu' ẹ' ka'án tụ'ụn ña xïní ẹ', tẹ nị ndẹẹ kǘvị tụ sạnạkuachi' sạkuu' ẹ' tụ'ụn jạạn'.

31 Xa'ạ' ạ jạạn' na ndẹẹ chaa' kạ na ndụku' ndǫ' ña chụụn ña vạ'ạ kạ. Tẹ yu'ụ ndii, kuni sạnia'á į ndo'ó įịn įchi' vạ'ạ kạ.

13

Kuní ạ ña kụndanị ta'an' ẹ' sạạ kuní Ndiosí

1 Naa' sạạ ẹ' kuenta ndii, kụvị ka'án yu'ụ ki'in' nuụ' tụ'ụn įịn yivị' uun kụvị ka'án į ndẹẹ tụ'ụn ña ndatu'un' ángele. Ndisụ naa' ndänị į nẹ yivị' ndii, ndẹẹ naa kạạ ña sakaxan' nẹ yivị' kuịtị' nduu' į,

uun ndɛɛ naa ɨɨn ti'ɛ' ña sakaxan' nɛ yivɨ' kuɨtɨ' nduu' ɨ.
2 Tɛ naa' sąą tu ɛ' kuenta ndii, kumi' ɨ ña xaxą' Ndiosí nuu' ɛ', tɛ kuvɨ ka'án tiakú ɨ tu'un ą, tɛ kuvɨ kundanɨ tu ɨ sąkuu' ña yoo sɨ'e ña xiní ɨɨn ndąą' mɨɨ' kuɨtɨ' Ndiosí, tɛ kundanɨ tu ɨ sąkuu' nuu' ña'ą, tɛ ɨnɨ kua'ą' tu ɨ xini Ndiosí ndɛɛ kuvɨ ka'ąn chuun' ɨ xiin' ɨɨn ɨku', tɛ ku'un ndɨą'ą ą mii' ndu'u' ą. Ndisu naa' ndänɨ ɨ nɛ yivɨ' ndii, kuäsą' kuní xąchi' ɨ naa' sąkan'.
3 Tɛ naa' sąą ką tu ɛ' kuenta ndii, nątą'vi' ɨ sąkuu' ña kumi' ɨ, tɛ tąxɨ ɛ' ndą'a' nɛ nda'vi kuu', tɛ sąnąkua'a xiin' mii' tu ɨ tɛ kǫkǫ ñu'u' nde'ɨ ɨ nuu' ñu'u ndatin. Ndisu naa' ndänɨ ɨ nɛ yivɨ' ndii, kuäsą' kuní xąchi' ɨ na sąkan'.
4 Kɨɨ' ndanɨ xną'ą ɛ' nɛ yivɨ' ndii, kuie kuu' ɨnɨ ɛ' xa'ą' nɨą, tɛ vą'ą tu nimá ɛ' xini ɛ' nɨą, tɛ kuäsą' tu ndąsɨ' nuu' ɛ', tɛ sąkan' tu kuäsą' ñuñu' ɛ', tɛ sąkan' nɨ tu xächié xiin' mii' mɨɨ' ɛ',
5 tɛ kuäsą' tu mɨɨ' kuu' ɛ' xiin' nɛ yivɨ', nɨ ndɛɛ kuäsą' tu nduku' ɛ' ña kuní nuu' mɨɨ' kuɨtɨ' ɛ', nɨ ndɛɛ kuäsą' nɨ tu nasaá' yachɨ ɛ', tɛ sąkan' tu kuäsą' taxa'a' ɛ' ką'ni' nimá ɛ';
6 tɛ kuäsą' tu vą'ą kuni ɛ' kɨɨ' xächuun' ndąku nɛ yivɨ', süu' jąąn' ndii kuatia' ɨnɨ ɛ' kɨɨ' xachuun' ndąku nɛ yivɨ'.
7 Kɨɨ' ndanɨ ɛ' nɛ yivɨ' ndii, yoo ka'nu' ɨnɨ ɛ' xa'ą' sąkuu' ña xąą nɨą, tɛ ɨnɨ tu ɛ' kunɨ ɛ' nɨą ndee ką ña ka'ąn nɨą, tɛ sąkan' tu kundɨątu ɨnɨ ɛ' ña kɨɛɛ vą'ą nɨą nuu' sąkuu' ña'ą, tɛ kundɨɛni tu ɛ' nuu' sąkuu' ña xaa' nɨą xiin' ɛ'.
8 Sąkan' ña, ña ndanɨ ta'an' ɛ' jąąn' xiin' ña ndanɨ Ndiosí yoo' ndii, kǫǫ' kivɨ' ndi'i' ą, ndisu ña ka'án tiakú nɛ yivɨ' tu'un Ndiosí, xiin' ña ka'án nɛ yivɨ' tu'un ña xïní nɨą, xiin' ña kundanɨ nɛ yivɨ' ña yoo sɨ'e, ña xiní mɨɨ' kuɨtɨ' Ndiosí ndii, ndɨ'ɨ ą naá kivɨ'.
9 Kuąchɨ ndii sąvą kuɨtɨ' xiní ɛ' ña xini tuní Ndiosí vɨtɨn, tɛ sąvą tukų ka'án tiakú ɛ' tu'un ą jąąn',
10 ndisu kɨɨ' xąą ña kundąnɨ ndɨ'ɨ ɛ' ña kuní Ndiosí xiin' ña ndɨɛɛ' ą ndii, sąkan' tɛ ña sie, ña xiní ɛ' jąąn' ndii, ndɨ'ɨ ą.
11 Kɨɨ' nɨ nduu yu'u tɛ lulu ndii, nɨ ka'ąn ɨ sąą ka'án nɛ kuali', tɛ nɨ xąnɨnɨ tu ɨ sąą xanini nɛ kuali', tɛ sąkan' tu nɨ xąą kuenta ɨ sąą xaa' kuenta nɛ kuali', ndisu kɨɨ' nɨ xɨxą ɨ ndii, nɨ nąkǫǫ ɨ ña nɨ kuu ɨ sąą kuu' nɛ kuali' jąąn'.
12 Vɨtɨn ndii kǖvɨ kunɨ kaxi' ɛ' sąkan' na xito' ɛ' ndɛɛ naa kɨɨ' xito' ɨɨn nɛ yivɨ' nuu' nɨą nuu' ɨɨn yuu' peko kuɨtɨ', ndisu naá kivɨ' ndii, kunɨ nuu' ɛ' sąkuu' ña xiní Ndiosí. Vɨtɨn ndii xïní kaxi' ɨ sąą xiní ɨ Ndiosí, ndisu naá kivɨ' ndii, kundąnɨ kaxi' ɨ sąą kaa' Ndiosí ndɛɛ naa xiní ą yu'u.
13 Tɛ sąkan' na kuii' vɨtɨn ndii, yoo unɨ ta'an' kuɨtɨ' ña kǫǫ' kivɨ' ndi'i', ña nduu' ña ɨnɨ ɛ' xini ɛ' Ndiosí, xiin' ña ndiatu' ɨnɨ xną'ą ɛ', xiin' ña ndanɨ ɛ' nɛ yivɨ'. Ndisu ña ka'nu' ką tɛɨn unɨ sąa' ña jąąn' ndii, ña ndanɨ ɛ' nɛ yivɨ' nduu' ą jąąn'.

14

Sąą kuní ą kųų nɛ ka'án tųkų tų'un ña xïní nɨą

1 Sąkan' na kuii' ndɛɛ chaa' ką na sąnduxą' ndi'nɨ ndǫ' xa'ą' ña ndanɨ ta'an' ndǫ', tɛ sąkan' tu xa'ą' ña chųųn ña xaxą' Espíritu Santo nuu' ndǫ'. Ndisu sąnduxą' ndi'nɨ ką ndǫ' xa'ą' ña ka'ąn tiakú ndǫ' tu'un Ndiosí.
2 Kuąchɨ ndii, nɛ ka'án tu'un ña xïní nɨą ndii, xiin' Ndiosí ndatu'un' nɨą, tɛ süu' xiin' nɛ nakayá xa'ą' Jesús ndatu'un' nɨą. Sąkan' ña kǫǫ' nɛ yivɨ' kuvɨ kundąnɨ ña ka'án nɛ jąąn', kuąchɨ ndii ña yoo sɨ'e ña xiní mɨɨ' kuɨtɨ' Ndiosí ka'án nɨą xiin' ña ndɨɛɛ' Espíritu Santo.
3 Ndisu nɛ ka'án tiakú tu'un Ndiosí ndii, xiin' nɛ nakayá xa'ą' Jesús ka'án nɨą tɛ kuą'nu ką nɛ jąąn' nuu' ɨchi' ą, tɛ sąndɨɛni tu ña'a' nɨą nuu' ɨchi' ą, tɛ sąkan' tu tɛ sąki'ví ña'a' nɨą kɨɨ' ndo'o' nɛ jąąn'.
4 Tɛ nɛ ka'án tu'un ña xïní nɨą ndii, mɨɨ' kuɨtɨ' nɨą chindiee' ą tɛ kua'ąn kuą'nu nɨą nuu' ɨchi' Ndiosí. Ndisu nɛ ka'án tiakú tu'un Ndiosí ndii, chindiee' nɨą nɛ nakayá xa'ą' Jesús tɛ kuą'nu tu nɛ jąąn' nuu' ɨchi' ą.
5 Xa'ą' ą jąąn' na kuní yu'u ña ka'ąn sąkuu' ndo'ó tu'un ña xïní ndǫ', ndisu ña kuní ndɨɛɛ' ką ɨ ndii, ña ka'ąn tiakú ndǫ' tu'un Ndiosí. Sąkan' ña, ña vą'ą ką nduu' ą jąąn' tɛ sąkan' ña ka'án ɛ' tukų tu'un ña xïní ɛ' kɨɨ' kǫǫ' nɛ sąnąkuachi' ña ka'án ɛ' jąąn', tɛ chɨndɨɛɛ' ą nɛ nakayá xa'ą' Jesús.
6 Ñąnɨ ta'an' ɨ, sąą ɛ' kuenta ndii, ku'un ɨ mii' ndiee' ndǫ' tɛ ka'ąn ndǫsǫ' ɨ nuu'

ndọ' xiin' tụ'ụn ña xïní ndọ' ndii, kuäsạ' chịndịẹe' xạchi' ạ ndo'ó. Ndisụ naa' ka'ạn ị xiin' ndọ' xiin' ña satuví Ndiosí nuụ' ị, uun naa' ka'ạn ị xiin' ndọ' xiin' ña xini tuní ña xiní mịi' kuịtị' Ndiosí, uun naa' ka'ạn ị xiin' ndọ' xiin' ña ka'án tiakú ị tụ'ụn Ndiosí, uun naa' ka'ạn ị xiin' ndọ' xiin' ña ndịxạ xa'ạ' Jesús, ña jạạn' ndii, chịndịẹe' ạ ndo'ó.

7 Naa kuu' tun' yoọ' xiin' ñuụ' ndii, kụvị nạkụnị ẹ' ndee nuụ' yạạ ka'án ị'ịn ạ naa' ịịn ndạạ' nduu' ndụsụ ạ.

8 Tẹ naa' tịvị kaxi' ịịn tẹ xíin' ndạchuun', tun' nichi' kịị' kua'ạn rạ mii' yoo ñu'ụ ndii, ndẹẹ ịịn tẹ xíin' rạ säkoo' tụ'vạ xiin' mii' tẹ kụnta'an' rạ.

9 Sạkan' tụ xka'ndịạ naa' ka'án ndo'ó ịịn tụ'ụn ña kọ̈ọ' kundanị, ¿sạạ kụvị kụndạnị nẹ yivị' yọọ nduu' ạ ka'án ndọ'? Ndẹẹ naa xiin' tachị' kuịtị' ka'án ndọ'.

10 Xiní ẹ' ndii, yoo kua'ạ' nuụ' tụ'ụn ịịn yivị', tẹ sạkuu' ña jạạn' ndii, xạ yoo xạ yoo ndụsụ xa'ạ' ị'ịn ạ.

11 Ndisụ naa' xïní yu'ụ ndẹẹ ña kuni kachị tụ'ụn jạạn' ndii, ndẹẹ naa tẹ tuku' kụndụụ ị nuụ' nẹ ka'án tụ'ụn jạạn', tẹ nẹ jạạn' ndii, ndẹẹ naa nẹ tuku' kụndụụ nịạ nuụ' ị xa'ạ' ña kụndạnị ị tụ'ụn ña ka'án nịạ.

12 Sạkan' na kuii' ndo'ó ndii, xa'ạ' ña xikán vạ ịnị ndọ' chụụn ña xaxạ' Espíritu Santo nuụ' ẹ' ndii, kakạn vạ tụ ịnị ndọ' tẹ kụmi' ndọ' kua'ạ' kạ ña chindiee' nẹ nakayá xa'ạ' Jesús tẹ kuạ'nụ kạ ndọ' nuụ' ịchi' ạ.

13 Xa'ạ' ạ jạạn' na yọọ kạ ka'án tụ'ụn ña xïní nịạ jạạn' ndii, na kakạn nịạ ña xini tuní nuụ' Ndiosí, tẹ kụvị sạnạkuachi' nịạ tụ'ụn jạạn' kịị' ka'án nịạ ạ.

14 Kuạchị ndii, naa' ka'ạn yu'ụ xiin' Ndiosí xiin' tụ'ụn ña xïní ị ndii, teẹ' ndee xiní espíritu ị ña ka'án ị xiin' Ndiosí jạạn', ndisụ ña xanini ị ndii, kündanị xạchi' ạ ña ka'án ị xiin' tụ'ụn jạạn'.

15 ¿Ndee ña kuní ạ sạạ ị naa' sạkan'? Ka'ạn ị xiin' Ndiosí xiin' espíritu ị, tẹ ka'ạn tụ ị xiin' Ndiosí xiin' ña xanini ị. Kạtạ ị yạạ nuụ' Ndiosí xiin' espíritu ị, tẹ kạtạ tụ ị yạạ jạạn' xiin' ña xanini ị.

16 Kuạchị ndii, naa' xaka'nu' ndo'ó Ndiosí xiin' tụ'ụn ña xaxạ' Espíritu Santo, tẹ xini soọ' ịịn nẹ xika' ịchi' Jesús, nẹ kụndạnị tụ'ụn jạạn' ndii, kụvị ka'ạn nịạ: “Sạkan' na kụnduụ ạ”, kịị' taxi' ndọ' ña chịndạni Ndiosí, sạkan' ña kündanị nịạ ndẹẹ ña ka'án ndọ'.

17 Kịị' taxi' ndọ' ña chịndạni Ndiosí ndii, vạ'ạ ya'ạ xaa' ndọ', ndisụ chïndiee' ạ ịngạ nẹ yivị'.

18 Tẹ yu'ụ ndii, taxi' vạ ị ña chịndạni Ndiosí xa'ạ' ña ka'án chitọ kạ ị tụ'ụn jạạn' tẹ sạkan' sạkuu' ndo'ó.

19 Ndisụ mii' nakayá ẹ' xa'ạ' Jesús ndii, ndẹẹ chaa' kạ ña ka'ạn ị u'ụn ta'an yụ'u' tụ'ụn ña kụvị kụndạnị ẹ' tẹ sạkan' kụvị chịndịẹe' ị ịngạ nẹ yivị', tẹ sạkan' ña ka'ạn ị uxị mií yụ'u' tụkụ nuụ' tụ'ụn ña kọ̈ọ' kụndạnị.

20 Ñạnị ta'an' ị, käninị ndọ' naa xanini nẹ kuachị' kuali', süụ' jạạn' ndii kạninị ndọ' ndẹẹ naa nẹ xịxạ ịnị nuụ' ịchi' Jesús. Tẹ sạkan' tụ kụụ ndọ' ndẹẹ naa nẹ kuachị' kuali' nẹ xïní xa'ạ' ña nịạ'a.

21 Yosọ' tụ'ụn ndẹi' Ndiosí nuụ' tụtụ ạ mii' ka'án ạ ndii:

Nẹ yivị', nẹ nduu' kuenta ị kaạ' ndii,
xiin' tụ'ụn ña ka'án ịngạ nẹ yivị' ka'ạn ị xiin' nịạ,
tẹ ka'ạn tụ ị xiin' nịạ xiin' tụ'ụn nẹ kuạxị tụkụ xaan'.
Ndisụ nị ndẹẹ sạkan' ndii,
täxị soọ' nịạ ña ka'ạn ị, kachi xtọ'ọ ẹ'.

22 Sạkan' na kuii', ña ka'án ẹ' tụ'ụn ña xïní ẹ' ndii, kuenta ña nia'á Ndiosí nuụ' nẹ ịnị xini Jesús nduu' ạ, tẹ süụ' xa'ạ' ña vạ'ạ nẹ ịnị xini Jesús nduu' ạ. Ndisụ ña ka'án tiakú ẹ' tụ'ụn Ndiosí ndii, kuenta ña nia'á ạ nuụ' nẹ ịnị xini Jesús nduu' ạ, tẹ süụ' xa'ạ' ña vạ'ạ nẹ ïnị xini Jesús nduu' ạ.

23 Süụ' jạạn' ndii, naa' ndiee' tị'vị sạkuu' ndo'ó mii' nakayá ndọ' xa'ạ' Jesús, tẹ ka'án tụ ndọ' tụ'ụn ña xïní ndọ', tẹ koọ'nị nẹ xạa' nuụ' ịchi' Jesús, uun ịịn nẹ ïnị xini Jesús ndii, ka'ạn nẹ jạạn' ña nẹ loco nduu' ndo'ó na xaa' ndọ' sạkan'.

24 Ndisụ naa' ndiee' tị'vị sạkuu' ndo'ó mii' nakayá ndọ' xa'ạ' Jesús, tẹ sạkuu' tụ ndọ' ka'án tiakú tụ'ụn Ndiosí, tẹ koọ'nị nẹ xạa' nuụ' ịchi' Jesús, uun nẹ ïnị xini Jesús ndii, kịị' kụnị soọ' nịạ ña ka'án ndọ' jạạn' ndii, nạkụnị nịạ ña nẹ ndiso' kuạchị nduu' nịạ nuụ' Ndiosí, tẹ xata'ạn

ña kạtun' ña'a' Ndiosí xa'ạ' kuạchị nịạ jạạn'.

25 Tẹ nạtuvị tụ ña yoo sị'e nimá nịạ, xa'ạ' ạ jạạn' na vịkuiịn xiti' nịạ nuụ' Ndiosí tẹ sạka'nu' ña'a' nịạ, tẹ ka'ạn nịạ ña ndịxạ xnạ'ạ ndii, yoo Ndiosí teịn ndọ' mii' nakayá ndọ' xa'ạ' Jesús.

Kuní ạ sạka'nu' vạ'ạ ẹ' Ndiosí mii' nakayá ẹ' xa'ạ' Jesús

26 Nẹ ta'an' ị, xa'ạ' ạ jạạn' na kiị' nakayá ndọ' ndii, kụvị kạtạ sạvạ ndọ' yạạ nuụ' Ndiosí, tẹ sạvạ tụ ndọ' kụvị sạnia'á tụ'ụn ạ, tẹ sạvạ tụkụ ndọ' kụvị ka'ạn yọọ nduu' ña nị nia'ạ Ndiosí nuụ' ndọ', uun ka'ạn ndọ' tụ'ụn ña xïní ndọ', tẹ kụvị tụ sạnạkuachi' sạvạ ndọ' tụ'ụn jạạn'. Ndisụ sạkuu' ña xaa' ndọ' jạạn' ndii, na sạạ ndọ' ạ tẹ sạkua'nu' ta'an' kạ ndọ' nuụ' ịchi' Jesús.

27 Naa' ka'án sạvạ ndọ' tụ'ụn ña xïní ndọ' ndii, na ka'ạn uvị tạ'an kuịtị' nẹ yivị' ạ, uun ndẹẹ unị ta'an nịạ. Tẹ xạ ka'ạn xạ ka'ạn nịạ ạ, tẹ kuní tụ ạ ña sạnạkuachi' iịn nẹ yivị' ña ka'án nẹ jạạn'.

28 Tẹ naa' kọọ' nẹ kụvị sạnạkuachi' tụ'ụn ña ka'án nẹ jạạn' ndii, ndẹẹ chaa' kạ kọọ taxịn' yụ'u' nịạ mii' nakayá ndọ' xa'ạ' Jesús, tẹ na ka'ạn nịạ ña jạạn' xiin' nimá kuịtị' nịạ nuụ' Ndiosí.

29 Tẹ sạkan' tụ nẹ ka'án tiakú tụ'ụn Ndiosí ndii, na ka'ạn uvị ta'an, uun ndẹẹ unị ta'an kuịtị' nịạ. Tẹ sạvạ nịạ kụnị sọ'ọ ña ka'án nẹ jạạn', tẹ kụvị kụndạnị nịạ sạạ kuní ạ sạạ nịạ ña jạạn'.

30 Tẹ naa' nia'á Ndiosí yọọ kạ nduu' ạ nuụ' ịngạ nẹ ndu'ụ' ịkan' ndii, na vịkuiịn nẹ ka'án jạạn', tẹ tạxị nịạ ña ka'ạn ịngạ nịạ ña nị sạtuví Ndiosí nuụ' nịạ.

31 Sạkan' tẹ kụvị ka'ạn tiakú ị'ịn ndo'ó, nẹ kụvị ka'án tiakú tụ'ụn Ndiosí kiị' kuní ạ ka'ạn ndọ' ạ, tẹ kụvị tụ kụnị sọ'ọ sạkuu' ndọ', tẹ kụvị nị tụ sạndịẹni ta'an' ndọ'.

32 Kuạchị ndii, nẹ ka'án tiakú tụ'ụn Ndiosí ndii, kumi' nịạ ndịẹẹ' nuụ' ña jạạn', tẹ kụvị ka'ạn nịạ ạ ạmạạ kạ kuní mịi' nịạ.

33 Sạkan' ña Ndiosí ndii, süụ' ña sasana' yoo' nduu' ạ, süụ' jạạn' ndii natandiee' manị' ạ yoo'.

Sạạ xaa' tụ sạkuu' tị'vị sạkuu' xaan' mii' nakayá nẹ nduu' kuenta Jesús,

34 kuní ạ ña na kụndịẹẹ taxịn' ña'a' kiị' nakayá ndọ' xa'ạ' Jesús, sạkan' ña kọọ' ndẹi' ña ka'ạn nịạ, süụ' jạạn' ndii kuní ạ ña kọọ taxịn' nịạ naa ka'án tụ'ụn ndẹi' Ndiosí.

35 Naa' yoo ña kuni ndạtu'ụn' nịạ ndii, na ndạtu'ụn' nịạ iị' nịạ vị'ẹ nịạ, sạkan' ña kạ'ạn vạ kaa' ạ ña ka'án iịn ña'a' mii' nakayá ẹ' xa'ạ' Jesús.

36 ¿Ñáá xanini ndo'ó ña sụvị ndọ' nduu' nẹ nị nạtạ'vi' xíni' tụ'ụn Ndiosí, tẹ xạ ndo'ó kuịtị' tụ nduu' nẹ nị xịnị sọ'ọ ạ?

37 Naa' yọọ kạ tuu ña kụvị ka'ạn tiakú nịạ tụ'ụn Ndiosí, uun tuu nịạ ña kumi' nịạ ña chụụn ña xaxạ' Espíritu Santo ndii, na nạkụnị nịạ ña xtọ'ọ ẹ' nduu' ña ka'án chuun' xiin' ị, tẹ ke'i ị ña yọ'ọ.

38 Ndisụ naa' näkụnị yọọ kạ ña xtọ'ọ ẹ' nduu' ña ka'án chuun' xiin' ị, tẹ ke'i ị ña yọ'ọ' ndii, sạkan' tụ nẹ jạạn' ndii, näkụnị ña'a' xtọ'ọ ẹ' jạạn'.

39 Nẹ ta'an' manị' ị, sạkan' na kuii' ndo'ó ndii, kuní ạ ña sạnduxạ' kạ ndọ' ña ka'ạn tiakú ndọ' tụ'ụn Ndiosí, tẹ näkạsị ndọ' nuụ' nẹ ka'án tụ'ụn ña xïní nịạ.

40 Ndisụ kuní ạ ña sạkuu' ña xaa' ndọ' ndii, na sạạ vạ'ạ ndọ' ạ, tẹ na sạạ yukụn tụ ndọ' ạ.

15

Nị natịakụ Cristo

1 Nẹ ta'an' ị, vịtịn ndii kuni sạnạka'an' ị ndo'ó xa'ạ' tụ'ụn vạ'ạ ña xạ nị ka'ạn ndọsọ' ị nuụ' ndọ', tẹ nị nạtịịn ndọ' ạ, tẹ ita' nị'ị ndọ' sạạ ka'án ạ ndẹẹ vịtịn.

2 Tẹ sạkan' tụ xiin' ña ka'án tụ'ụn vạ'ạ jạạn' kụvị kakụ ndọ' nuụ' kuạchị ndọ' naa' kuịtạ nị'ị na ita' nị'ị ndọ' nuụ' ña ka'án ạ sạạ nii' nị sạnia'á ị ndo'ó. Tẹ naa' kuäsạ' ndii, nị nạtịịn saka ndọ' ạ.

3 Kuạchị ndii xị'nạ kạ nị sạnia'á ị ndo'ó tụ'ụn vạ'ạ ña nị nạtịịn tụ mịi' ị ña nị xi'ị Cristo xa'ạ' kuạchị ẹ', tẹ nị sạxinú ạ ña yosọ' nuụ' tụtụ Ndiosí xa'ạ' ạ,

4 tẹ nị kụxị tụ ña'a' nẹ yivị' tịxịn ñụ'u', tẹ nị sạnạtiaku ña'a' Ndiosí kivị' ña unị, tẹ nị sạxinú ạ ña yosọ' nuụ' tụtụ Ndiosí xa'ạ' ạ,

5 tẹ nị tuvị ạ nuụ' Pedro, ịkan' tẹ nị tuvị nị tụ ạ nuụ' sạkuu' ịngạ tẹ uxị uvị tẹ ndạ'a' xa'ạ' ạ.

6 Tẹ nị ya'ạ, tẹ nị tuvị ạ nuụ' ya'ạ u'ụn ciento nẹ ta'an' ẹ', nẹ xika' ịchi' ạ. Tẹ ki'in'

nę jąąn' ndii, kusaa' tiaku ką nįą ndęę vįtįn, tę sąvą tųkų nįą xą nį xi'į.
7 Tę nį ya'ą ką, tę nį tuvį nį tų ą nuų' Jacobo, tę nį ya'ą ką sie, tę nį tuvį ą nuų' sąkuu' tę nį tįąnų' ą sąnia'á įchi' ą.
8 Tę ndi'i' ndǫsǫ', tę nį tuvį tų ą nuų' yu'ų, tę nduu' ndęę naa įįn tę kuañu'ų, tę nį tuvį kįį' xą nį xka'ndįą kivį' ña tuvį rą.
9 Kuąchį ndii yu'ų nduu' tę lulu ma'á ką tę tianų' Jesús sąnia'á įchi' ą, tę ndęę xäta'ąn ña kųnąni' į tę tianų' ą, sąkan' ña nį sąndo'o' vą į nę nakayá xa'ą' Ndiosí.
10 Ndisų xa'ą' ą ña ndanį mįį' Ndiosí yu'ų na nduu' į tę nį tįąnų' Jesús sąnia'á įchi' ą, tę ña ndanį mįį' Ndiosí yu'ų ndii, nï natiin' saka ę, süų' jąąn' ndii xą xachuun' kua'ą' ką į xiin' ą tę sąkan' sąkuu' tę tianų' Jesús jąąn'. Ndisų süų' xiin' ña ndįęe' mįį' į xaa' į chųųn jąąn', süų' jąąn' ndii xiin' ña ndįęę' ña xamaní' vą Ndiosí yu'ų xaa' į sąkuu' ą.
11 Sąkan' na kuii' kǫǫ' ą xaa' ą yǫǫ nį ka'ąn ndǫsǫ' tų'ųn vą'ą jąąn' nuų' ndǫ', naa' yu'ų, uun naa' įngą tę nį tįąnų' Jesús jąąn', sąkan' ña įįn kachi sania'á ndų ą tę sąkan' nį nątįįn ndo'ó ą.

12 Tę ndii, naa' xa'ą' ña nį sąnątiaku Ndiosí Cristo tęįn nę nį xi'į ka'án ndǫsǫ' ndų ndii, ¿ndichun na ka'án sąvą ndo'ó ña nätįąkų nę yivį' kįį' kųvį nįą?
13 Sąkan' ña naa' nätįąkų nę yivį' kįį' kųvį nįą ndii, nį ndęę Cristo nï natiaku naa' sąkan' nduu' ą.
14 Tę naa' nï natiaku Cristo ndii, ña saka kuäsą' kuní nduu' ña ka'án ndǫsǫ' ndų naa' sąkan' nduu' ą, tę ña saka nduu' tų ña įnį ndo'ó xini ña'a' ndǫ'.
15 Tę naa' ndįxą xną'ą nätįąkų nę yivį' kįį' kųvį nįą ndii, tę xini xa'an' ndiee' yų'u' xa'ą' Ndiosí nduu' ndų, sąkan' ña ka'án ndǫsǫ' ndų ña nį sąnątiaku ą Cristo. Ndisų naa' ndįxą xną'ą sänątiaku Ndiosí nę yivį' kįį' kųvį nįą ndii, nï sąnątiaku tų ą Cristo.
16 Kuąchį ndii, naa' ndįxą xną'ą sänątiaku Ndiosí nę yivį' kįį' kųvį nįą ndii, nï sąnątiaku tų ą Cristo.
17 Tę naa' nï sąnątiaku Ndiosí Cristo ndii, ña saka nduu' tų ña įnį ndo'ó xini ña'a' ndǫ', tę kusaa' ndiso' ką ndǫ' kuąchį ndǫ' nuų' Ndiosí.
18 Tę sąkan' tų nę ndikún įchi' Jesucristo, nę nį xi'į ndii, nį ndǫñu'u' saka nįą naa' sąkan' xną'ą nduu' ą.
19 Naa' xą įįn yivį' yo'o' kuįtį' ndiatu' įnį ę' xa'ą' Cristo, tę kǫǫ' ña nątįąkų ę' jąąn' naá kivį' ndii, nę ndo'o' saka kua'ą' sǫ'ǫ nduu' ę' naa' sąkan'.
20 Ndisų vįtįn ndii, xą nį nątįąkų xną'ą Cristo tęįn nę nį xi'į, tę sųvį ą nduu' ña nį nątįąkų nųu' nuų' sąkuu' yoo', nę nątįąkų tų sąą Ndiosí kįta'ąn.
21 Kuąchį ndii xa'ą' kuąchį įįn ndąą' kuįtį' tę yivį' xi'í nę yivį' įįn yivį', sąkan' tų xa'ą' įįn ndąą' kuįtį' tų tę yivį' nątįąkų ę' kįį' kųvį ę'.
22 Sąkan' ña xa'ą' kuąchį ña nį xąą Adán xi'í tų sąkuu' nę yivį' įįn yivį', sąkan' tų xa'ą' ña nį nątįąkų Cristo ndii, sąkuu' ę' kǫǫ kivį' ñųų ña kǫǫ' kivį' ndi'i' sąą Ndiosí.
23 Ndisų į'įn ę' nątįąkų sąą Ndiosí ąmąą ką kuní mįį' ą, xį'ną Cristo nį sąnątiaku ą, tę kįį' nąndįko' Cristo jąąn', tę sąnątiaku tų ą yoo', nę nduu' kuenta ą.
24 Tę įkan' kuąxį ña ku'ųn ndįko' ña sąxinų Cristo chųųn nuų' ą, tę sąnąkua'a ą ña xa'ndia chuun' ą jąąn' ndą'a' yųva' ę' Ndiosí kįį' ndį'į sąndoó kui'e xąchi' ą sąkuu' nę xa'ndia chuun', xiin' sąkuu' nę kumi' ndįęę' tę xa'ndia chuun' nįą, xiin' sąkuu' ña ndįęę' ña ndivą'ą.
25 Kuąchį ndii kuní ą ña ką'ndįą chuun' Cristo ndęę ndį'į sąndoó kui'e xąchi' ą sąkuu' ña ndasi' ta'an' xiin' ą.
26 Tę ña kumi' ndįęę' nuų' ña xa'nį' yoo' nduu' ña ndasi' ta'an' xiin' ę', ña sąndǫñu'u' ą so'ǫ' ndi'i'.
27 Sąkan' ña nį tąxį Ndiosí vįkǫ ni'i' Cristo sąkuu' ña yoo. Tę kįį' ka'án ña nį tąxį Ndiosí vįkǫ ni'i' Cristo sąkuu' ña yoo ndii, süų' kuni kachį ą ña vįkǫ ni'i' tų Cristo ndęę mįį' Ndiosí. Kuąchį ndii mįį' Ndiosí nį tąxį tę vįkǫ ni'i' Cristo sąkuu' ña jąąn'.
28 Ndisų kįį' ndį'į sąkuu' ña jąąn' vįkǫ ni'i' Cristo ndii, sąkan' tę xą mįį' Cristo, si'ę ą, tąxį ña vįkǫ ni'i' ña'a' Ndiosí, sąkan' ña mįį' ą nį tąxį tę vįkǫ ni'i' Cristo sąkuu' ña jąąn'. Sąkan' tę įįn ndąą' mįį' kuįtį' Ndiosí ką'ndįą chuun' kuu' nųu' nuų' sąkuu' nuų' ña yoo.
29 Naa' kändixa' sąvą ndo'ó ña nątįąkų ę' kįį' kųvį ę' ndii, nę yivį', nę chichi' xa'ą'

nę xą nį xi'į ndii, kųvį xąchi' chįndįęe' ña'a' nįą naa' sąkan' tę nätįąkų nę nį xi'į. Kǫǫ' ndęę įin xa'ą' ña kųchį nįą xa'ą' nę nį xi'į jąąn' naa' sąkan' nduu' ą.

30 Tę kǫǫ' tų ndęę įin xa'ą' ña sąkųkuein' xiin' mii' ndu'ų sąą kivį' kua'ąn xa'ą' įchi' Jesús naa' nätįąkų nę nį xi'į.

31 Nę ta'an' į, ka'án kaxi' į xiin' ndǫ' ña sąą kivį' sąkųkuein' xiin' mii' į xa'ą' įchi' Jesús xa'ą' ña vą'ą kuni nimá į xa'ą' ña nį xąą xtǫ'ǫ ę' Jesucristo xa'ą' ndǫ'.

32 Kįį' nį xiką į ñųų Éfeso ndii, nį kąnį ta'an' kuento į xiin' kua'ą' nę yivį', nę nduu' ndęę naa kįti' įku'. Naa' ndįxą xnąą ña nätįąkų nę nį xi'į ndii, kǫǫ' xąchi' xatą' ą jąąn'. Ndęę chaa' ką sąą ę' naa ka'án nę yivį' ndii: "Kųxį ę', tę kǫ'ǫ ę' vįtįn, tę tiaąn kųvį ę'." Sąkan' kachi nįą.

33 Kųnį xa'an' xiin' mįi' ndǫ': "Ña ndiaka' ta'an' ndǫ' xiin' nę xini xa'an' jąąn' ndii, satįvi' nįą ña vą'ą ña xi xaá ndǫ'."

34 Nąchįnaá kaxi' ndǫ' įnį ndǫ', tę säą ką ndǫ' kuąchį nuų' Ndiosí, kuąchį ndii, sąvą ndo'ó ndii, ndęę Ndiosí xïní ndǫ'. Ka'án į sąkan' tę ką'ąn nuų' ndǫ'.

Ka'án Pablo sąą nątįąkų ę' sąą Ndiosí

35 Ndisų teę' kuein' ndątu'ųn' sąvą ndo'ó yu'ų ndii: "¿Sąą tų nątįąkų nę nį xi'į? ¿Tę xiin' ndee nuų' ñų'u' nde'į nątįąkų nįą?", kachį ndǫ'.

36 Nę küu' kaxi' xnąą nduu' ndǫ', sąkan' ña kuní ą ña kųvį įin tikįn' ña nųu' kįį' chi'i' ę' tę nąta'vį' ą.

37 Tę ña chi'i' ę' ndii, süų' įtun' ą tun' nakųn jąąn' nduu' nų', süų' jąąn' ndii tikįn' kuįtį' ą chi'i' ę', naa' ndįkin' trigo nduu' ą, uun naa' ndęę ndiaa ką nuų' įngą tikįn' chi'i' ę'.

38 Ndisų mįi' Ndiosí nduu' ña taxi' įtun' tikįn' jąąn' sąą xtanį mįi' ą kǫǫ tun' jąąn', tę xą siin' xą siin' iin' įtun' nį tąxį Ndiosí xa'ą' į'įn tikįn'.

39 Süų' xą įin ndąą' nuų' kuu' sąkuu' ñų'u' nde'į, süų' jąąn' ndii xą įin kuu' ñų'u' nde'į nę yivį', tę xą įin kuu' tų ñų'u' nde'į kįti', tę xą įin kuu' nį tų ñų'u' nde'į tįąka', tę sąkan' tų xą įin kuu' ñų'u' nde'į sąą.

40 Tę sąkan' tų xą tųkų nį xą'ą Ndiosí ña yoo ndįvi' tę sąkan' ña yoo nuų' ñų'u' įin yivį', ndisų xą siin' ndątųn' ña yoo ndįvi', tę xą siin' tų ndątųn' ña yoo nuų' ñų'u' įin yivį'.

41 Tę sąkan' tų xą siin' yi'é ñų'ų, tę xą siin' nį tų yi'é yoǫ', tę xą siin' ką nį tų yi'é tiuųn'. Kuąchį ndii, į'įn tiuųn' ndii, xą yoo xą yoo siin' sąą yi'é ri'.

42 Įin kachi sąą tų Ndiosí xiin' ñų'u' nde'į ę' kįį' kųvį ę', tę nątįąkų ę' ndii. Ñų'u' nde'į ę', ña kua'ąn tįxįn ñų'u' ndii, ña te'į nduu' ą, ndisų ñų'u' nde'į ę', ña nątįąkų nuų' Ndiosí ndii, ña kǫǫ' kivį' te'į kųndųų ą jąąn'.

43 Ñų'u' nde'į ę', ña kua'ąn tįxįn ñų'u' ndii, ña kuäsą' kuní nduu' ą, ndisų ñų'u' nde'į ę', ña nątįąkų sąą Ndiosí ndii, ña ndątųn' xąvą'ą kųndųų ą. Ñų'u' nde'į ę', ña kua'ąn tįxįn ñų'u' ndii, kǫǫ' ką ndįęę' ą, ndisų ñų'u' nde'į ę', ña nątįąkų sąą Ndiosí ndii, kǫǫ kua'ą' ña ndįęe' ą.

44 Ñų'u' nde'į ę', ña kua'ąn tįxįn ñų'u' ndii, kuenta įin yivį' kaą' nduu' ą jąąn', ndisų ñų'u' nde'į ę', ña nątįąkų sąą Ndiosí ndii, kuenta ndįvi' mii' ndu'ų' Ndiosí kųndųų ą jąąn'. Sąkan' ña naa' yoo ñų'u' nde'į, ña nduu' kuenta įin yivį' ndii, yoo tų ñų'u' nde'į, ña nduu' kuenta ndįvi' mii' ndu'ų' Ndiosí.

45 Sąkan' tų yosǫ' ą nuų' tųtų Ndiosí mii' ka'án ą ndii: "Tę Adán, tę nį yoǫ ña nųu' ndii, Ndiosí nį tąxį kivį' ñųų ra." Ndisų Adán, tę nį yoǫ ña uvį, ña nduu' Jesús ndii, Espíritu ña taxi' kivį' ñųų ę' nduu' ą.

46 Ndisų süų' xį'nąą ñų'u' nde'į, ña nduu' kuenta ndįvi' mii' ndu'ų' Ndiosí, kumi' ę', süų' jąąn' ndii xį'nąą ką ñų'u' nde'į, ña nduu' kuenta įin yivį', kumi' ę', sąkan' vį' tę nątįin ę' ñų'u' nde'į, ña nduu' kuenta ndįvi' mii' ndu'ų' Ndiosí.

47 Tę yivį', tę nį yoǫ ña nųu' ndii, kuenta įin yivį' nį nduų ra, ndisų tę yivį', tę uvį, ña nduu' xtǫ'ǫ ę' Jesús ndii, kuenta ndįvi' nduu' ą.

48 Ñų'u' nde'į yoo', nę yivį' įin yivį' ndii, nakuitá xiin' ñų'u' nde'į Adán, tę nį xą'ą Ndiosí xiin' ñų'u' kuįtį'. Tę ñų'u' nde'į, ña nduu' kuenta ndįvi' ndii, nakuitá ą xiin' ñų'u' nde'į ña kumi' Jesús ndįvi'.

49 Tę sąą nii' nakuitá ñų'u' nde'į ę' xiin' ñų'u' nde'į tę yivį', tę nį xą'ą Ndiosí xiin' ñų'u' kuįtį' ndii, nii' sąkan' tų nąkuitą

ñu'u' nde'i e' xiin' ñu'u' nde'i ña kumi' Jesús ndivi'.

50 Te kuni ka'an i xiin' ndo'ó, ñani ta'an' i ndii, ñu'u' nde'i xiin' níi' ndii, küvi kundiee a mii' xa'ndia chuun' Ndiosí, te ni ndee küvi tu ko'ni ñu'u' nde'i, ña te'i jaan', mii' köo' kivi' te'i ña'a jaan'.

51 Te vitin kuní yu'u ña kundani ndo' iin ña yoo si'e, ña xiní iin ndaa' mii' kuiti' Ndiosí. Süu' sakuu' e' kuvi, ndisu sakuu' e' ndii, nama a ñu'u' nde'i e' saa Ndiosí.

52 Te ña jaan' ndii, numi' va xka'ndia a ndee naa kii' nakuaní e' iin xa'a' te nakoto'ni' kuiti' e' kii' ndi'i nde'i ndachuun' tun' nichi' so'o' ndi'i'. Sakan' ña kivi' so'o' ndi'i' jaan' ndii, nde'i ndachuun' tun' nichi', te ne ni xi'i ndii, natiakú nia xiin' ñu'u' nde'i ña köo' kivi' kuvi ka. Te yoo', ne tiaku kii' sakan' ndii, nama Ndiosí ñu'u' nde'i e'.

53 Sakan' ña kuní a ña nama Ndiosí ñu'u' nde'i e', ña te'i kaa', te köo' kivi' te'i ka a. Te sakan' tu nama Ndiosí ñu'u' nde'i e', ña xi'í kaa', te köo' kivi' kuvi ka a.

54 Te kii' xa ni nama Ndiosí ñu'u' nde'i e' kaa', te köo' kivi' te'i ka a, xiin' kii' xa ni nama tu a ñu'u' nde'i e' kaa', te köo' kivi' kuvi ka a ndii, sakan' te xinu tu'un Ndiosí mii' ka'án a ndii: "Te ña kumi' ndiee' nuu' ña xa'ni' yoo' ndii, xa ni ndoñu'u' xachi' a xa'a' ña ni kanando e' xiin' ña ndiee' Ndiosí.

55 Yo'ó, ña xa'ni' rain, ¿mii' kua'an ña kanando un' ndu? Yo'ó, yavi ndii rain, ¿mii' kua'an ña sando'o' un' ndu ndee naa kii' xaxi' tisu'ma?"

56 Sakan' ña kuachi e' nduu' ndiee' ña xa'ni' jaan', te sando'o' a yoo', te ña ndiee' kuachi e' nduu' tu'un ndei' Ndiosí.

57 Ndisu chindani Ndiosí ña xa ni taxi a ña ni kanando e' ña xa'ni' jaan' xa'a' ña ni xaa xto'o e' Jesucristo xa'a' e'.

58 Ñani ta'an' mani' i, xa'a' a jaan' na kuní a ña kua'an na kua'an ndo' ña kuita ni'i va ndo' nuu' ichi' Jesús. Te kua'an na kua'an tu ndo' ña xaa' ndo' chuun nuu' xto'o e' jaan', sakan' ña xiní ndo' ña chuun nuu' xto'o e', ña xaa' ndo' jaan' ndii, xäa' saka ndo' a.

16

Kaya ne ini xini Jesús ndiee' ñuu Corinto xu'un' te chindiee' nia inga ne ini tu xini Jesús

1 Te vitin kuni ka'an i xa'a' ña kayá xu'un' te chindiee' ndo' inga ne nduu' kuenta Jesús ndii, saa ndo' a saa nii' ni ka'an chuun' i xiin' ne nakayá xa'a' Jesús, ne ndiee' ñuu Galacia.

2 Te i'in ndo'ó ndii, i'in kivi' nuu' xa'a' ximana xta'ni' siin' ndo' chaa' xu'un' ña xiku'ún ya'vi' ndo' kii' xachuun' ndo', te taxa'a ndo' a. Sakan' te kii' xaa i ndii, näkaya ki'i' ka ndo' ña jaan'.

3 Te kii' xaa i mii' ndiee' ndo' ndii, ke'i i iin tutu taxi i nda'a' ne ni nakaxin ndo', te ku'un nia ñuu Jerusalén xiin' xu'un' ña ni kaya ndo' jaan', te ti'vi' ña'a' i ikan'.

4 Te naa' kuní a ña ku'un tu yu'u xiin' ne jaan' ndii, ku'un i xiin' nia.

Ka'án tuní Pablo ña ku'un ra ñuu Corinto

5 Kii' ndi'i xka'ndia i ñu'u' Macedonia, sakan' te ku'un i mii' ndiee' ndo', sakan' ña xi'na ka ikan' kuní a xka'ndia i.

6 Tee' kuein' ndoo i iin xa'a' mii' ndiee' ndo', uun kuein' ikan' ndu'u' i ndee xka'ndia yoo' ña vixin, te kuvi chindiee' ndo' yu'u, te ku'un i mii' kuní a ku'un i.

7 Kuachi ndii, küní i ña xka'ndia xaa kuiti' i mii' ndiee' ndo' vitin, süu' jaan' ndii kuní i ña ndoo i mii' ndiee' ndo' ndia'vi' kivi' naa' ni kuni xto'o e'.

8 Ndisu ndoo i ñuu Éfeso yo'o' ndee tondia viko' Pentecostés,

9 sakan' ña yoo kua'a' va ne kuni kuni so'o tu'un Ndiosí ñuu yo'o', te va'a va kivi' nduu' a te ka'an ndoso' i tu'un a jaan', tee' ndee yoo kua'a' tu ne ndasi' yu'u.

10 Te naa' xaa Timoteo mii' ndiee' ndo' ñaa' ndii, koto ña'a' ndo', te va'a kuni ra kundu'u' ra xiin' ndo', sakan' ña te xaa' chuun nuu' xto'o e' nduu' tu te jaan' ndee naa yu'u.

11 Te xa'a' a jaan' na kuii' ndee iin ndo' kä'an kui'e xa'a' ra, süu' jaan' ndii chindiee' ña'a' ndo' te kuvi ya'a ra ku'un mani' ra, te kuvi xaa nata'an' ra xiin' i mii' xika' i yo'o'. Sakan' ña ndiatu' i ña kixin ra xiin' inga ñani ta'an' e'.

12 Te te nduu' ñani e' Apolos ndii, ni ka'an nda'vi va i xiin' ra ña ku'un na ra mii' ndiee' ndo' xiin' inga ñani ta'an' e', te ni xiin xachi' ra ku'un ra vitin, ndisu ku'un ra tuku ichi' kii' kuniá'a ra.

Ti'vi' Pablo cha'an' nę ndikún i̱chi' Jesús, nę ndiee' ñu̱u̱ Corinto

13 Ndo'ó, nę ta'an' i̱ ndii, ku̱'u̱n naa ñu'u' tu̱'va̱ i̱ni̱ ndo̱', tę ku̱ita̱ ni̱'i̱ naa ita' ni̱'i̱ tu̱ ndo̱' nuu̱' ña̱ i̱ni̱ ndo̱' xini ndo̱' Jesús, tę sa̱kan' tu̱ na ku̱ixa̱ naa xixa' ka̱ ni̱ tu̱ i̱ni̱ ndo̱' nuu̱' i̱chi' a̱, tę na ka̱ka̱ ni̱'i̱ ndi̱tu̱ni̱ tu̱ ndo̱'.

14 Tę sa̱kuu' ña̱ xaa' ndo̱' ndii, sa̱a̱ ndo̱' a̱ xa'a̱' ña̱ ndani̱ ta'an' ndo̱'.

15 Ña̱ni̱ ta'an' i̱, xiní kaxi' ndo'ó ña̱ nę vi̱'ę Estéfanas ndii, nę ni̱ na̱ti̱in nu̱u' tu̱'u̱n va̱'a̱ xa'a̱' Jesús ñu̱u̱ Acaya nduu' ni̱a̱, tę xiní tu̱ ndo̱' ña̱ ni̱ chi̱ndi̱ę' kua'a̱' tu̱ ni̱a̱ nę nduu' kuenta Jesús xiin' ę'.

16 Ka'án nda'vi yu'u̱ xiin' ndo̱' ña̱ sa̱xinu̱ ndo̱' ña̱ ka'án nę yivi̱', nę nduu' ndę̱ę naa nę ja̱a̱n', tę sa̱kan' tu̱ sa̱kuu' nę chindiee' xiin' nę xachuun' u'vi̱ tu̱ ndę̱ę naa nę ja̱a̱n' nuu̱' chu̱u̱n xa'a̱' xto̱'o̱ ę'.

17 Va̱'a̱ va̱ kuni i̱ ña̱ ni̱ ki̱xi̱n nę ni̱ ki̱ę̱ę mii' ndiee' ndo̱' mii' ndu'u̱ i̱ yo'o', tę nduu' Estéfanas, xiin' tę nduu' Fortunato, xiin' tę nduu' Acaico, sa̱kan' ña̱ xa̱ ni̱ ku̱ini̱ i̱ vi̱ti̱n, teę' ndee kÜvi̱ ku̱ni̱ ndu̱chi' nuu̱' i̱ ndo'ó.

18 Sa̱kan' ña̱ ni̱ sa̱ki'ví ni̱a̱ nimá i̱ tę sa̱kan' tu̱ nimá ndo'ó. Tę nę yivi̱', nę nduu' naa nę ja̱a̱n' ndii, kuní a̱ ña̱ ti̱in mani̱' ña̱'a' ndo̱'.

19 Sa̱kuu' nę nakayá xa'a̱' Jesús, nę ndiee' nda̱'a' ñu̱'u' Asia ndii, ti'vi' ni̱a̱ cha'an' ndo̱'. Tę ña̱ni̱ ę' Aquila xiin' ku̱'va̱ ę' Priscila xiin' sa̱kuu' nę nakayá xa'a̱' Jesús vi̱'ę ni̱a̱ ndii, ti'vi' kua'a̱' tu̱ nę ja̱a̱n' cha'an' ndo̱' kuenta xto̱'o̱ ę'.

20 Tę sa̱kan' tu̱ ti'vi' sa̱kuu' nę ta'an' ę', nę xika' i̱chi' Jesús ñu̱u̱ Éfeso yo'o', cha'an' ndo̱'. Tę chi̱to nuu̱' ta'an' ndo̱' kuenta Jesús, tę xiin' ña̱ ja̱a̱n' na̱kua̱tu̱ ta'an' ndo̱'.

21 Tę cha'an' ndo̱' ña̱ ti'vi' i̱ nda̱'a' ndo̱' yo'o' ndii, mi̱i' yu'u̱, tę nduu' Pablo, ke'i a̱ xiin' nda̱'a' i̱.

22 Naa' ndäni̱ yo̱o̱ ka̱ nduu' nę yivi̱' xto̱'o̱ ę' Jesucristo ndii, na na̱cha̱'a̱n ni̱a̱ sa̱a̱ Ndiosí. Tę xto̱'o̱ ę' ndii, xa̱ kua̱xi̱ a̱.

23 Tę na sa̱ñu'u' na xto̱'o̱ ę' Jesucristo sa̱kuu' ndo'ó.

24 Tę ndani̱ i̱ sa̱kuu' ndo'ó xa'a̱' a̱ ña̱ i̱in nda̱a̱' nduu' ę' xiin' xto̱'o̱ ę' Jesucristo ja̱a̱n'. Sa̱kan' na ku̱ndu̱u̱ a̱.

Tutu ña uvi ña ni ke'i San Pablo kua'an nda'a' ne ini xini Jesús, ne ndiee' ñuu Corinto

Ti'vi' ra cha'an' nia

1 Yu'u nduu' Pablo, te Jesucristo ni tianu' yu'u te sania'á i ichi' a saa kuní Ndiosí. Te yu'u xiin' ñani e' Timoteo ndii, ti'vi' ndu cha'an' ndo'ó, ne nakayá xa'a' Ndiosí ñuu Corinto, te ti'vi' tu ndu cha'an' sakuu' ne nduu' kuenta a, ne ndiee' kanii' nuu' ñu'u' Acaya.

2 Na sañu'u' na Ndiosí, yuva' e', xiin' xto'o e' Jesucristo ndo'ó, te na taxi tu a ña mani' koo xiin' ndo'.

Ka'án Pablo xa'a' ña ni ndo'o ra

3 Ka'nu' va ña nduu' Ndiosí, yuva' xto'o e' Jesucristo, te nduu' tu a ña kuvita ini xa'a' e', te saki'ví tu a yoo'.

4 Te sakan' tu saki'ví a ndu'u nuu' sakuu' ña ndo'o' ndu, te sakan' kuvi saki'ví tu ndu'u ne yoo nuu' ndee ka nuu' tundo'o' saa nii' ni saki'ví Ndiosí ndu'u.

5 Kuachi ndii, kii' kua'a' ka ndo'o' ndu xa'a' Cristo ndii, kua'a' ka tu sakí'ví Ndiosí ndu'u nuu' tundo'o' jaan' xiin' nda'a' Cristo.

6 Ndisu naa' ndo'o' ndu ndii, ndo'o' ndu te ki'vi ndo'ó, te ndo'o' tu ndu, te kaku ndo'. Te naa' ki'ví ndu'u ndii, ki'vi ndu'u te ki'vi tu ndo'ó, sakan' te kuvi sandieni ndituni ndo' nuu' tundo'o' ña ndo'o' ndo' jaan' ndee naa ndo'o' ndu'u.

7 Te ini va tu ndu xini ndu Ndiosí xa'a' ndo'ó, sakan' ña xiní ndu ña ndo'o' ndo' saa nii' ndo'o' ndu, xa'a' a jaan' na iin kachi tu saki'ví Ndiosí ndo'ó ndee naa xaa' a xiin' ndu'u.

8 Ñani ta'an' ndu, kuní ndu ña kundani ndo' saa vi' kua'a' ni ndo'o ndu nuu' ñu'u' Asia. Kua'a' xavá'a ni ndo'o ndu ya'a ka te sakan' ña kuvi kundieni ndu, ndee ni xaninu ndu ña kuvi ndu.

9 Ni xini ini ndu ndee naa te xa yoo kuvi, ndisu ni ndo'o ndu ña jaan' te ïni ndu kuni ndu ndiee' mii' ndu, süu' jaan' ndii ini kuiti' ndu kuni ndu Ndiosí, ña sanatiaku ne ni xi'i.

10 Te ni sakakú Ndiosí ndu'u nuu' ña iyo va ña nï xi'i ndu jaan', te sakakú ka a ndu'u, te ini ndu ña sakakú ka tu a ndu'u nuu' tundo'o'.

11 Te naa' chindiee' ndo'ó ndu'u ña ka'an na ka'án ndo' xiin' Ndiosí xa'a' ndu, te naa' kua'a' ka tu ndo' ka'án xiin' a xa'a' ndu ndii, kua'a' ka ne yivi' taxi' ña chindani a xa'a' kua'a' ña ni chindiee' a ndu.

Ka'án Pablo ndichun na nï xa'an ra ñuu Corinto

12 Ndu'u ndii, yoo iin xa'a' ña kuvi ka'an ninu ndu xa'a' ndu, ña xachuun' va'a ndu kachi nimá ndu, te xika' ndaku tu ndu iin yivi', te xaa' ka vi' ndu sakan' tein ndo'ó. Te süu' xika' ndu sakan' xiin' ndiee' ña xini tuní iin yivi', süu' jaan' ndii Ndiosí nduu' ña chindiee' ndu te xika' ndu sakan'.

13 Sakan' ña ni ke'i ndu ña vïxi te kuvi ka'vi ndo' a, te kuvi tu kundani ndo' a. Te ndiatu' ini i ña kundani va'a ndo' a

14 saa nii' xa xa'a kundani ndo' a sie vitin. Te kii' nandiko' xto'o e' Jesús ndii, va'a kuni nimá ndo' xa'a' ndu, te va'a tu kuni nimá ndu'u xa'a' ndo'ó.

15 Te xa'a' a ña ini i ni xini i ndo'ó ndii, ni kuni i xka'ndia i ña nuu' mii' ndiee' ndo', te sakan' kuvi xka'ndia i uvi ta'an ichi' mii' ndiee' ndo' jaan', te natiin tukuu ndo' ña sañu'u' Ndiosí ndo'ó.

16 Sakan' ña ni xaninini i xka'ndia i mii' ndiee' ndo' kii' ku'un i ñu'u' Macedonia, te xka'ndia ka tu i ikan' kii' nandiko' i, sakan' te kuvi chindiee' ndo' yu'u te ku'un i ñu'u' Judea.

17 Te ndiatu' ini i ña kaninini ndo' na kii' ni ndoo i kuento ña ku'un i mii' ndiee' ndo' ndii, nï xanini va'a i, uun ni xaa i ndee naa xaa' ne yivi', ne xiní yoo Ndiosí, kii' ka'án nia uvi ta'an yu'u', ka'án nia uun, ndisu iin kachi ka'án tu nia ü'un'.

18 Ndisu xiní kaxi' Ndiosí ña süu' ka'án ndu xiin' ndo' uun, te ka'án tu ndu ü'un'.

19 Kuachi ndii ni ka'an ndosо' Silvano xiin' Timoteo xiin' yu'u, xa'a' Jesucristo, si'e Ndiosí, nuu' ndo', te ña jaan' ndii, köo' kivi' ka'án a uun, te ka'án tu a ü'un', süu' jaan' ndii xa'a' a jaan' ka'án Ndiosí uun kuiti'.

20 Kuạchị ndii xiin' ña ni xạạ Jesús ni xinu sạkuu' kuento ña ni tạxi Ndiosí nuu' ẹ'. Sạkan' na kuii' kii' xaka'nu' ẹ' Ndiosí ndii, ka'án ẹ' ña sạkan' na kundụ ạ xa'ạ' ña ni xạạ Cristo jạạn'.

21 Tẹ ndu'u ni xiin' ndo'ó ni ndii, Ndiosí nduu' ña xata' ni'i yoo' nuu' ichi' Cristo, tẹ ni sạkuiso' chuun' tu ạ yoo',

22 tẹ ni chindu'u' tu ạ sello ạ nimá ẹ', tẹ ña jạạn' nduu' Espíritu Santo ña ni chikandia ạ nuu' ẹ' tẹ kuni ẹ' ña natiin xnạ'ạ ẹ' ña ni tạxi ạ kuento ạ xa'ạ' jạạn'.

23 Ndisu Ndiosí nduu' ña xiní sạạ kaa' nimá i, sạkan' na xiní tu ạ ña süu' xini xa'an' i ndo'ó. Tẹ naa' tïạ'an ku'un i ñuu Corinto ndii, xa'ạ' ạ ña nï kuni i sạkusụchi' i ini ndọ' na ni xạạ i sạkan'.

24 Süu' kuni vikọ ni'i' ndu ndo'ó nuu' ña ini ndọ' xini ndọ' Jesús, kuạchị ndii xiní kaxi' ndu ña xạ ini vạ'ạ ndọ' xini ndọ' ạ. Süu' jạạn' ndii kuni chindiẹe' ndu ndo'ó tẹ vạ'ạ kạ kuni ndọ'.

2

1 Xa'ạ' ạ jạạn' na ni chituní i ña kü'un tukuu i mii' ndiee' ndọ' tẹ sạkusụchi' i ini ndọ'.

2 Kuạchị ndii, naa' sạkusụchi' yu'u ini ndo'ó ndii, ¿yọọ sạki'ví yu'u kii' ya'ạ naa' süu' ndo'ó? Iin ndạạ' ndo'ó, nẹ sạkusụchi' i ini kuiti'.

3 Tẹ ña ni ti'vi' i ndạ'a' ndọ' ndii, ni kẹ'i ẹ sạkan' tẹ kii' xạạ' i mii' ndiee' ndọ' ndii, küní i ña nuu' ạ ña sạki'ví ndọ' yu'u ndii, sạkusụchi' ndọ' ini i. Tẹ kii' vạ'ạ kuni yu'u ndii, ini i ña vạ'ạ tu kuni sạkuu' ndo'ó.

4 Kuạchị ndii, kii' ni kẹ'i i tutu ña ni ti'vi' i ndạ'a' ndọ' ndii, ni ndi'ni xạvạ'ạ i, tẹ ni kusuchi' ya'ạ tu ini i ndẹẹ ni xạkụ i. Ndisu nï kẹ'i i ẹ tẹ sạkusụchi' i ini ndọ', süu' jạạn' ndii ni kẹ'i ẹ tẹ kundạni ndọ' ña kundani xạvạ'ạ i ndo'ó.

Yoo ka'nu' ini Pablo xa'ạ' tẹ ni xạạ kuạchị

5 Tẹ kuni ka'ạn i xiin' ndọ' ña tẹ ni sạkusụchi' ini i jạạn' ndii, süu' yu'u kuiti' ni sạkusụchi' ra ini, süu' jạạn' ndii kuvi ka'ạn ẹ' ña ni sạkusụchi' tu ra ini sạkuu' ndo'ó.

6 Ndisu xạ yoo sạkan' kuiti' ña sando'o' yatin' sạkuu' ndo'ó tẹ jạạn'.

7 Xa'ạ' ạ jạạn' na ndẹẹ chaa' kạ kọọ ka'nu' ini ndọ' xa'ạ' tẹ jạạn', tẹ sạki'ví tu ña'a' ndọ', saạ' iin kii' kuvi ndi'i ra sạạ titu'un'.

8 Sạkan' na kuii' ka'án nda'vi i xiin' ndọ' ña nia'ạ ni tukuu ndọ' tẹ jạạn' ña ndani ña'a' ndọ'.

9 Kuạchị ndii, xa'ạ' ạ jạạn' na ni ti'vi' i tutu jạạn' ndạ'a' ndọ' tẹ kọtọ kuạ'ạ i ndo'ó, tẹ kuni i naa' saxinú ndọ' sạkuu' ña ka'án chuun' i xiin' ndọ'.

10 Sạkan' ña yọọ kạ yoo ka'nu' ini ndo'ó xa'ạ', xa'ạ' ña ni xạạ niạ ndii, yoo ka'nu' tu ini yu'u xa'ạ' niạ naa' yoo iin ña kọọ ka'nu' ini ẹ' xa'ạ' nẹ jạạn'. Xaa' i sạkan' xa'ạ' ña vạ'ạ ndo'ó xiin' xa'ạ' ña sạkan' tu kuní Cristo,

11 sạkan' tẹ känando ña ndivạ'ạ yoo', sạkan' ña xạ xiní ẹ' ña kini ña kuni sạạ ña ndivạ'ạ jạạn' xiin' ẹ'.

Ndi'ni Pablo xa'ạ' Tito

12 Kii' ni xạạ i ñuu Troas tẹ ka'ạn ndọsọ' i tu'un vạ'ạ xa'ạ' Cristo ndii, ni tạxi xtọ'ọ ẹ' Ndiosí ña kuvi ka'ạn ndọsọ' i ikan'.

13 Ndisu xa'ạ' ạ ña nï xini i ñạni i Tito ndii, vä'ạ xạchi' ni kuni i, sạkan' na ndẹẹ chaa' kạ ni ndẹi' i nẹ ndiee' jạạn', tẹ ni kẹtạ i kuạxi i ñu'u' Macedonia tẹ kuni ta'an' i xiin' ra.

Kanando ẹ' xa'ạ' ña ndikún ẹ' ichi' Cristo

14 Ndisu chindạni vạ Ndiosí ña suvi ạ xaa' sạkan' tẹ kanando ndu sạkuu' ichi' xa'ạ' ạ ña ndikún ndu Cristo Jesús, tẹ suvi tu ạ xaa' sạkan' tẹ nduu' ndu tẹ ka'án ndọsọ' tu'un vạ'ạ xa'ạ' Jesús. Sạạ kua'ạn iin yivi' kiku ndu tu'un jạạn' ndẹẹ naa iin xikọ xavixín'.

15 Kuạchị ndii nduu' ndu'u ndẹẹ naa xikọ sụxạ chú'ma xavixín', ña ni nạsokọ' Cristo nuu' Ndiosí, tẹ xikọ jạạn' nduu' tu'un vạ'ạ ña ka'án ndọsọ' ndu nuu' nẹ xika' ichi' ña kaku niạ nuu' kuạchị niạ, xiin' nuu' nẹ xika' ichi' ña kua'ạn mii' kọọ niạ tundo'ọ'.

16 Tẹ nuu' nẹ kua'ạn mii' kọọ niạ tundo'ọ' jạạn' ndii, xikọ tu'un ña ka'án ndọsọ' ndu ndii, nduu' ạ ndẹẹ naa xikọ ña xa'ni', ndisu nuu' nẹ xika' ichi' ña kaku niạ nuu' kuạchị niạ ndii, xikọ tu'un ña ka'án ndọsọ' ndu ndii, nduu' ạ ndẹẹ naa xikọ ña taxi' kivi' ñuu niạ. Tẹ, ¿yọọ xini

tuní vą'ą tę kụvị sąą nịą chụụn jąąn' nuụ' Ndiosí?
17 Sąkan' ñą ndu'ụ ndii, süụ' xikọ' ndụ tụ'ụn Ndiosí naa xaa' ịngą nę ka'án ndọsọ' ą, süụ' jąąn' ndii xiní Ndiosí ñą ka'án ndọsọ' ndąku ndụ tụ'ụn ą jąąn', kuąchị ndii sụvị ą nị tịąnụ' ndụ. Tę sąkan' tụ ñą ịin ndąą' nduu' ndụ xiin' Cristo.

3

Ka'án Pablo ñą nị ndoọ Ndiosí ịin kuento xąą' nuụ' ę'

1 Tę kịị' ka'án ndụ sąkan' ndii, süụ' ka'án ndụ ą tę kąnị'ị xiin' mii' nị tukuu' ndụ. Sąkan' ñą küní ndụ ịin tụtụ ñą ka'án vą'ą xa'ą' ndụ nuụ' ndọ', nị ndẹẹ küní tụ ą ñą kẹ'ị ndo'ó ịin tụtụ ñą ka'án vą'ą xa'ą' ndụ nuụ' ịngą nę yivị' naa xaa' ịngą tę yivị'.
2 Tę küní tụtụ jąąn' nuụ' ndụ, sąkan' ñą xą ndo'ó nduu' tụtụ ñą ka'án vą'ą xa'ą' ndụ, ñą kuní nuụ' ndụ. Tę ndiaka' ndụ ndo'ó nimá ndụ mii' ką kua'ąn ndụ, tę ka'án tụ ndụ xa'ą' ndọ' nuụ' sąkuu' nę yivị', sąkan' na xiní nịą ndo'ó, tę xiní tụ nịą kivị' ñụụ ndọ'.
3 Sąkan' ñą nia'á ndo'ó ñą nduu' ndọ' tụtụ ñą ka'án vą'ą xa'ą' ndụ, ñą nị kẹ'ị mịi' Cristo, tę ni'i' ndụ ą mii' ką kua'ąn ndụ. Tę nï kẹ'ị ñą'a' Cristo xiin' tuụn' nuụ' tụtụ, süụ' jąąn' ndii xiin' ndịẹẹ' Espíritu Santo, ñą taxi' Ndiosí tiaku, nị kẹ'ị ą ñą jąąn', tę nị ndẹẹ nï kẹ'ị tụ ñą'a' ą xatą' yuụ', süụ' jąąn' ndii nuụ' nimá ndọ' nị kẹ'ị ą ñą jąąn'.
4 Tę vịtịn ndii, Cristo nduu' ñą xaa' sąkan', tę ịnị ndụ xini ndụ Ndiosí ñą sąkuu' ñą jąąn' ndii, ñą ndịxą xnąą'ą nduu' ą.
5 Süụ' xiin' ñą chụụn vą mịi' ndụ na kụvị xaa' ndụ ñą jąąn', süụ' jąąn' ndii Ndiosí nduu' ñą xaa' chụụn vą ndụ nuụ' chụụn jąąn'.
6 Tę sąkan' tụ Ndiosí nduu' ñą nị xąą chụụn vą ndụ, tę kąką nụụ ndụ nuụ' ą sąą ka'án chuun' kuento xąa' ñą nị ndoọ ą xiin' ę'. Tę kuento xąa', ñą nị ndoọ ą xiin' ę' jąąn' ndii, süụ' yoo kueị ą nuụ' tụ'ụn ndẹi' ñą nị ke'i, süụ' jąąn' ndii yoo kueị ą nuụ' ñą ndịẹe' Espíritu Santo. Tę tụ'ụn ndẹi' jąąn' ndii, ka'án chuun' ą ñą kụvị ę', ndisụ Espíritu Ndiosí ndii, taxi' ą kivị' ñụụ ę' ñą kọọ' kivị' ndi'i'.
7 Tę tụ'ụn ndẹi', ñą ka'án chuun' ñą kụvị ę' jąąn' ndii, nị kẹ'ị ñą'a' Ndiosí xatą' yuụ'. Tę kịị' nị tąxị ñą'a' ą ndą'a' Moisés ndii, nị yi'ẹ koo' chukuu' ą, sąkan' na nę vị'ẹ Israel ndii, ndẹẹ nï kụvị kọtọ'nị nịą nuụ' rą, sąkan' ñą nị yi'ẹ xąvą'ą nuụ' rą. Ndisụ teẹ' ndee nị yi'ẹ kua'ą' ą ndii, kuie kuie nị nda'vą ą.
8 Sąą ką vị' tụ ndątụn' yi'é tụ'ụn xąa', ñą nị ndoọ Ndiosí nuụ' ę' jąąn', ñą yoo kueị nuụ' ndịẹẹ' Espíritu Santo jąąn'.
9 Kuąchị ndii, naa' tụ'ụn ndẹi', ñą ka'án chuun' ñą kụvị ę' xa'ą' kuąchị ę' jąąn', nị yi'ẹ ndątụn' ya'ą ndii, sąą ką vị' tụ ndątụn' nị yi'ẹ tụ'ụn xąa', ñą ka'án ñą xą nị xąndąku Ndiosí nimá ę' nuụ' ą.
10 Kuąchị ndii, teẹ' ndee nị yi'ẹ koo' chukuu' tụ'ụn ndẹi', ñą nị tąxị Ndiosí ñą nụu' ndii, näkuitá ñą yi'é ñą jąąn' xiin' ñą yi'é ñą xąa', ñą taxi' ą ndą'a' yoo'.
11 Sąkan' ñą, naa' nị yi'ẹ tụ tụ'ụn ndẹi', ñą kuie kuie nị nị ndị'ị ndii, sąą ką vị' tụ yi'ẹ ñą xąa', ñą kọọ' kivị' ndi'i'.
12 Tę xa'ą' ą ñą ịnị ndụ xini ndụ ñą xąa' jąąn', na ka'án ndịtụnị ndụ xa'ą' ą.
13 Tę nï xaa' ndụ ndẹẹ naa nị xąą Moisés, ñą nị tịsa'ví rą nuụ' rą xiin' ịin totọ tę kụ̈nị nę vị'ẹ Israel ñą nda'vá ñą yi'é nuụ' rą.
14 Ndisụ ñą kundanị nę jąąn' ndii, nị xą xịi nịą. Tę ndẹẹ kivị' vịtịn, kịị' ka'vi' nịą tụ'ụn ndẹi' ñą nị tąxị Ndiosí ndą'a' nịą xtą'an' ndii, kusaa' tiasi ką totọ jąąn' nuụ' nịą, tę kụvị kụndąnị nịą tụ'ụn ndẹi' ą jąąn', sąkan' ñą tïą'an kụndia'ą totọ jąąn', kuąchị ndii ịin ndąą' ñą ịnị ẹ' xini ẹ' Cristo kuịtị' sąkụndia'á ñą jąąn'.
15 Tę ndẹẹ kivị' vịtịn, kịị' ka'vi' nịą tụ'ụn ndẹi' Ndiosí, ñą nị nątịin Moisés xtą'an' ndii, totọ jąąn' tiasi nuụ' ñą kundanị nịą.
16 Ndisụ kịị' natiin' yọọ ką xtọ'ọ ę' Jesús ndii, kụndia'ą totọ jąąn' sąą ą.
17 Kuąchị ndii, xtọ'ọ ę' jąąn' ndii, Espíritu nduu' ą, tę mii' yoo Espíritu xtọ'ọ ę' jąąn' ndii, nę xą yoo ndiká ndiee' ịkan'.
18 Xa'ą' ą jąąn' na sąkuu' yoo' ndii, kọọ' ką totọ jąąn' tiasi ką nuụ' ę'. Tę nduu' ę' ndẹẹ naa yuụ' tątą, ñą yi'é tę nia'á ę' ñą ka'nu' kọọ chukuu' xtọ'ọ ę' jąąn', tę sąkan' kua'ąn na kua'ąn ę' ñą nduvą'ą ką ę' ndẹẹ skąchi' nąxaą ę' kọọ ę' sąą nii' kaa' mịi'

xtǫ'ǫ ę' jąąn'. Tę sąkuu' ña jąąn' ndii, mįi' Espíritu xtǫ'ǫ ę' nduu' ña xaa' ą.

4

Ka'án ndǫsǫ' ndąku Pablo tų'ųn vą'ą xa'ą' Jesús

1 Xa'ą' ą jąąn' na xïkuiín ndų ña xaa' ndų chųųn nuų' Ndiosí, ña nį sakuiso' chuun' ą ndų xa'ą' ą ña nį kųvįta įnį ą xa'ą' ndų.
2 Tę kǫ̈ǫ' ndęę įin ña'ą xaa' sį'e ndų, nį ndęę kǫ̈ǫ' tų ña ką'ąn kaa' xaa' ndų, tę sąkan' tų xïni xa'an' ndų ndęę įin nę yivį', nį ndęę näma' nį tų ndų tų'ųn Ndiosí. Süų' jąąn' ndii įin ndąą' Ndiosí xiní ña ña ndįxą xną'ą nduu' ña ka'án ndų, tę kųvį įnį ndǫ' kųnį ndǫ' ą.
3 Ndisų naa' yǫǫ ką kündanį tų'ųn vą'ą ña ka'án ndǫsǫ' ndų jąąn' ndii, kündanį nįą ą sąkan' ña nę xika' įchi' ña kua'ąn mii' kǫǫ tųndo'ǫ' nduu' nįą.
4 Tę nę jąąn' ndii, kǫ̈vį kųndąnį nįą tų'ųn vą'ą jąąn', sąkan' ña ña ndįvą'ą, ña nduu' ndiosí nuų' ñų'u' įin yivį' yo'o', nį ndąsį ña kundanį nįą tę kǫ̈vį kųndąnį nįą tų'ųn vą'ą jąąn', tę nątuvį nuų' nįą xiin' ña yi'é tų'ųn vą'ą ndątųn' koo' chukuu' jąąn', ña ka'án xa'ą' Cristo. Tę nį ndąkų nii' Cristo jąąn' sąą kaa' mįi' Ndiosí.
5 Kuąchį ndii süų' xa'ą' mįi' ndų ka'án ndǫsǫ' ndų, süų' jąąn' ndii xa'ą' xtǫ'ǫ ę' Jesucristo ka'án ndǫsǫ' ndų, tę nduu' ndų tę xika' nuu' nuų' kuįtį' ndǫ' xa'ą' ą ña xika' nuu' ndų nuų' Jesús.
6 Tę Ndiosí nį ka'ąn chuun', tę nį nątuųn ñu'ų ña nųu' kiį' nį yoǫ nįąą' įin yivį', tę sųvį tų ą nduu' ña nį xąą sąkan', tę nį nątuųn ñu'ų ą jąąn' nimá ndu'ų, tę nia'ą ndų ą nuų' įngą nę yivį', tę kųvį kųndąnį nįą ña ña ndątųn' koo' chukuu' nduu' Ndiosí. Tę nia'á Ndiosí ña ndątųn' ą jąąn' xiin' ndą'a' Jesucristo.

Įnį ndų xini ndų Ndiosí kiį' yoo tųndo'ǫ'

7 Tę ndu'ų ndii, ndęę na kįsį ña nį kuą'ą xiin' ñų'u' kixin' nduu' ndų, tę ñu'u' ña ndiaa ya'vi' xąvą'ą jąąn' nimá ndų, ña nduu' tų'ųn vą'ą. Tę xiin' ña jąąn' nia'á Ndiosí ña ña ndįęe' ka'nu' koo' chukuu' jąąn' ndii, ña ndįęe' mįi' ą nduu' ą, tę süų' ña ndįęe' mįi' ndų nduu' ą.
8 Sąkan' na kuii' teę' ndee yoo kua'ą' tųndo'ǫ' nuų' kivį' ñųų ndų ndii, kǫ̈vį kąnando ą ndų, tę teę' ndee yoo kua'ą' tų ña sandi'nį ndu'ų ndii, kǫ̈vį sąnuu' ą nimá ndų.
9 Teę' ndee ndikún nę yivį' taxi' nįą ndu'ų ndii, kuäsą' yoo' įin ndąą' ndų. Teę' ndee sukų' nę yivį' ndu'ų ñų'u' ndii, kuäsą' sandoñu'u' nįą ndų.
10 Tę mii' ką kua'ąn ndų ndii, ndo'o' ndų xiin' ñų'u' nde'į ndų xa'ą' įchi' Jesús. Sąkan' tę kųnį tų nę yivį' xa'ą' kivį' ñųų Jesús xiin' ña xaa' ndų.
11 Kuąchį ndii, vįtįn ña tiaku ndų ndii, sąą kivį' kuein' kuu' ndų xiin' kivį' ñųų ndų xa'ą' ña ka'án ndǫsǫ' ndų xa'ą' įchi' Jesús. Sąkan' tę kųnį tų nę yivį' xa'ą' kivį' ñųų Jesús xiin' ndą'a' ña xaa' ndų xiin' ñų'u' nde'į ndų.
12 Sąkan' na kuii' ndu'ų xą yoo kųvį, tę nątįin ndo'ó kivį' ñųų ña kǫ̈ǫ' kivį' ndi'i'.
13 Sąkan' ña įnį ndų xini ndų Ndiosí ndęę naa nį įnį tę nį kę'į mii' yosǫ' ą nuų' tųtų Ndiosí mii' ka'án ą ndii: "Įnį į xini į Ndiosí, sąkan' na ka'án į xa'ą' ą", kachi ą. Tę sąkan' tų ndu'ų ndii, kandixa' ndų Ndiosí, sąkan' na ka'án ndų xa'ą' ą.
14 Kuąchį ndii xiní ndų ña Ndiosí nį sąnątiaku xtǫ'ǫ ę' Jesús tęin nę nį xi'į, tę sąnątiaku tų ą ndu'ų xiin' Jesús jąąn', tę sąnąkua'a inga' Jesús jąąn' ndu'ų xiin' sąkuu' ndo'ó nuų' Ndiosí.
15 Tę sąkuu' ña jąąn' ndo'o' ndų xa'ą' ña vą'ą ndo'ó, sąkan' tę kua'ą' ką nę yivį' nątįin ña ndanį mįi' ña'a' Ndiosí, tę kua'ą' ką tų nįą tąxį ña chįndąni ą. Sąkan' tę ña jąąn' nątįin sąkuu' ña xaka'nu' ña'a' ę'.
16 Xa'ą' ą jąąn' na nüu' nimá ndų, kuąchį ndii, teę' ndee sǫ'ǫ xixa' ñų'u' nde'į ndų kua'ąn ą, ndisų nimá ndų ndii, sǫ'ǫ nakoó ką ndįęę' ą į'įn kivį' kua'ąn.
17 Kuąchį ndii, tųndo'ǫ' kuali', ña ndo'o' ndų įin yivį' yo'o' ndii, įin kanį' kuįtį' yoo ą, tę ña xka'ndíá kuįtį' nduu' tų ą. Ndisų xa'ą' ña jąąn' tąxį Ndiosí ndą'a' ndų ña vą'ą koo' chukuu' ña kǫ̈ǫ' kivį' ndi'i'.
18 Sąkan' ña xïto' ndų ña kųvį kųnį nduchi' nuų' ndų, süų' jąąn' ndii xito' ndų ña kǫ̈vį kųnį ndų. Tę ña kųvį xini ę' ndii, ña xka'ndíá kuįtį' nduu' ą, ndisų ña kǫ̈vį kųnį ę' ndii, ña kǫ̈ǫ' kivį' ndi'i' nduu' ña jąąn'.

5

1 Kuachi ndii xiní ndu ña naa' ndoñu'u' ñu'u' nde'i ndu, ña nduu' ndee naa iin vi'e toto, ña iin' iin kani' kuiti' iin yivi' yo'o' ndii, taxi Ndiosí nda'a' ndu iin ña köo' kivi' ndoñu'u' ndivi'. Te ña jaan' ndii, süu' te yivi' ni xa'a a.

2 Te xa'a' a jaan' na tana' ndu ña kusaa' tiaku ka ndu iin yivi' yo'o' xa'a' a ña xikán va ini ndu ña nama kii' ñu'u' nde'i ndu yo'o', te nakundixin ndu ñu'u' nde'i ña nduu' kuenta ndivi'.

3 Sakan' na kuii' kumi' ndu ñu'u' nde'i xaa' ndivi', sakan' te kündüu ndu iin te köo' ñu'u' nde'i ikan'.

4 Te vitin ña kusaa' tiaku ka ndu xiin' ñu'u' nde'i yo'o' ndii, tana' ndii u'vi ini ndu, kuachi ndii küní ndu ña kundüu ndu iin te köo' ñu'u' nde'i, süu' jaan' ndii kuní ndu ña nama kii' ñu'u' nde'i ndu, ña xi'í kaa', xiin' ña köo' kivi' kuvi.

5 Te mii' Ndiosí nduu' ña ni xavaa ndu'u xa'a' ña jaan', te ni chinaá Espíritu Santo nimá ndu, ña jaan' ni chikandia a nuu' ndu.

6 Xa'a' a jaan' na saa kivi' ini ndu xika' ndu iin yivi', te xiní tu ndu ña vitin ña tiaku ndu xiin' ñu'u' nde'i yo'o' ndii, xika' yoo ndu nuu' xto'o e'.

7 Sakan' ña ña jaan' kuiti' ini ndu xini ndu te xika' ndu iin yivi', te süu' ndi'ni ndu xa'a' ña xini nduchi' nuu' ndu.

8 Sakan' na kuii' ini ndu te xika' ndu iin yivi', te ka'án nimá ndu ña nakoo kii' ndu ñu'u' nde'i ndu yo'o', te ku'un kundiee ndu mii' ndu'u xto'o e' jaan'.

9 Sakan' na kuii' saa kivi' xanduxa' ndu, te sasii' ndu ini xto'o e' jaan', naa' yoo ndu xiin' ñu'u' nde'i yo'o', uun naa' yoo ndu xiin' ñu'u' nde'i xaa'.

10 Kuachi ndii sakuu' yoo' kuní a kuyatin nuu' Cristo mii' xa'nú a kuachi, te i'in e' natiin ña xata'an natiin e' xa'a' ña va'a, uun ña nia'a ña ni xaa e' kii' ni xika e' iin yivi' yo'o'.

Ni nakoo e' ña mani' xiin' Ndiosí ni xaa Cristo

11 Te xa'a' ña xiní ndu ña kuní a kuyi'vi e' xto'o e' jaan' ndii, xika' ndu sakandixa' ndu ne yivi', sakan' ña Ndiosí ndii, xa xiní a saa xika' ndu nuu' a, te ndiatu' ini i ña xiní tu ndo'ó ndu'u xiin' nimá ndo'.

12 Te kii' ka'án ndu saka n' ndii, süu' ka'án ndu a te kani'i xiin' mii' ni tukuu' ndu nuu' ndo', süu' jaan' ndii ka'án ndu a te kuvi ka'an ninu na ndo'ó xa'a' ndu, te kuvi tu nakuiin ndo' nuu' ne xasuvi' xiin' mii' mii' xa'a' ña xaa' kuiti' nia, te süu' xaa' nia a xiin' iin ndaa' nimá nia.

13 Sakan' ña, naa' te loco nduu' ndu tuu ne yivi' ndii, xa'a' chuun nuu' Ndiosí nduu' ndu te loco, te naa' te kuu' kaxi' nduu' ndu tuu nia ndii, xa'a' ña va'a mii' ndo' nduu' ndu te kuu' kaxi'.

14 Kuachi ndii xa'a' a ña ndani Cristo ndu'u na xaki'i' a ndu, te xaa' ndu ña kaa', sakan' ña xa ni kundani ndu ña iin ndaa' ña jaan' kuiti' ni xi'i xa'a' kuachi saku e'. Xa'a' a jaan' na iin kachi ni xi'i tu sakuu' e' xiin' a kii' ni xi'i a.

15 Te xa'a' a ña ni xi'i a xa'a' kuachi sakuu' e' ndii, kuní a ña kutiaku e' xa'a' ña jaan' kuiti', te süu' kutiaku ka e' xa'a' mii' e'. Süu' jaan' ndii kutiaku e' te saa e' ña kuní ña ni xi'i jaan', te ni natiaku a xa'a' ña va'a mii' e'.

16 Sakan' na kuii' ndee vitin, te ndee nuu' ku'un e' ndii, xänini ka ndu xa'a' ingá ne yivi' naa xanini ne yivi' iin yivi'. Ña ndixa nduu' a ña ni xaninini tu ndu'u xta'an' ña ndee Cristo ndii, te yivi' nda'vi so'o kuiti' nduu' a. Ndisu vitin ndii, süu' sakan' ka xanini ndu xa'a' a.

17 Xa'a' a jaan' na naa yoo ka ini xini Cristo ndii, ne yivi' xaa' ni nandüu nia, te ña ni nduu nia ña nuu' ndii, xa ni ndoo ña jaan'. Sakan' na kuii' vitin ndii, ne yivi' xaa' nduu' kanii' nia.

18 Te sakuu' ña kaa' kuaxi nda'a' Ndiosí, ña ni nakoo e' ña mani' xiin' xiin' nda'a' Cristo, te ni ka'an chuun' Ndiosí xiin' ndu ña ka'an ndu xiin' ne yivi' ndee ña kuní a saa nia, te nakoo nia ña mani' xiin' a.

19 Te ka'an tu ndu xiin' nia ña xiin' nda'a' Cristo ni nakoo Ndiosí ña mani' xiin' ne yivi' iin yivi', te koo ka'nu' xachi' ini a xa'a' kuachi nia. Ña jaan' nduu' ña ni ka'an chuun' Ndiosí xiin' ndu ña ka'an ndu xa'a' a nuu' ne yivi'.

20 Sakan' na kuii' te tianu' Cristo nuu' a ka'an ndoso' xa'a' a nduu' ndu, xa'a' a jaan' na ndee naa mii' Ndiosí ka'án nda'vi xiin' nda'a' ndu nuu' ndo' ña nakoo ndo' ña mani' xiin' a. Xa'a' a jaan' na ka'án nda'vi ndu nuu' ndo' xa'a' Cristo ña

nąkoọ ndọ' ña manį' xiin' Ndiosí.
21 Kuąchį ndii, teę' ndee kọọ' ndęę įin kuąchį nį xąą Cristo ndii, kuąchį yoo' nį sąkuiso' ña'a' Ndiosí, tę kụndụụ ę' nę ndąku nimá nuụ' ą xa'ą' ña nį xąą Cristo.

6

1 Tę vįtįn ña tę xaa' chụụn nuụ' Ndiosí nduu' ndụ ndii, ka'án nda'vi ndụ xiin' ndo'ó ña nątįin saka ndọ' ña ndanį mįi' Ndiosí ndo'ó.
2 Kuąchį ndii yosọ' ą nuụ' tụtụ Ndiosí mii' ka'án ą ndii:
Kį' nį kunį ą ña chįndįęe' į ndo'ó ndii, nį chįndįęe' į ndo'ó,
tę kį' nį kunį ą ña sąkakú į ndo'ó ndii, nį sąkakú į ndo'ó.
Sąkan' yosọ' ą.
Chụụn xa'a' ndọ' ña ka'án ndụ xiin' ndọ', vįtįn nį xąą kivį' ña chįndįęe' Ndiosí ndo'ó, tę vįtįn tụ nį xąą kivį' ña sąkakú ą ndo'ó.
3 Kuąsą' xaa' ndụ ndęę įin ña vą'ą xiin' ndęę įin nę yivį' tę kąnįą'a nįą xa'ą' chụụn nuụ' Ndiosí ña xaa' ndụ.
4 Süụ' jąąn' ndii xiin' sąkuu' ña ndo'o' ndụ nia'á ndụ nę yivį' ña tę xika' nuu' nuụ' Ndiosí nduu' ndụ. Naa kuu' ña kuie įnį ndụ nuụ' tụndo'ọ', xiin' naa kuu' ña natiín ndụ, xiin' naa kuu' ña sandi'nį ą ndụ,
5 xiin' naa kuu' ña sukụ' yọ'o' tę yivį' ndu'ụ, xiin' naa kuu' ña xiñu'ú ndụ vį'ę kąą, xiin' naa kuu' ña katí kua'ą' nę yivį' ndụ, tę kani nįą ndụ, xiin' naa kuu' ña xachuun' u'vį ndụ, xiin' naa kuu' ña kïxín vą'ą ndụ, xiin' naa kuu' ña xika' sọko ndụ,
6 tę xiin' naa kuu' ña xika' ndọọ ndụ, xiin' naa kuu' ña sania'á ndụ ña ndįxą ña xiní ndụ, xiin' naa kuu' ña kuie įnį ndụ xa'ą' nę yivį', xiin' naa kuu' ña maso ndụ, xiin' naa kuu' ña xachuun' Espíritu Santo nimá ndụ, xiin' naa kuu' ña ndanį ndụ nę yivį' xiin' įin ndąą' nimá ndụ,
7 xiin' naa kuu' ña ka'án ndọsọ' ndụ tụ'ụn ña ndįxą xnąą, xiin' naa kuu' ña taxi' Ndiosí ña ndįęe' ndụ. Tę tiín ndįąą ndụ ña nduu' ña xachuun' ndąku ndụ jąąn', tę xiin' ña jąąn' naka'án ndụ xa'ą' ndụ kį' yoo' tụndo'ọ' nuụ' ndụ, uun kį' kiee' vą'ą ndụ.
8 Xaá tụkụ ndii tiin' ka'nu' nę yivį' ndụ, tę xaá tụkụ ndii kanįą'a nįą xa'ą' ndụ, tę xaá tụkụ ndii ka'án vą'ą nę yivį' xa'ą' ndụ, tę xaá tụkụ ndii tụn vixį ka'án nįą xa'ą' ndụ. Tę sąkan' tụ ka'án nįą ña tę xini xa'an' nduu' ndụ, teę' ndee ña ndįxą xnąą nduu' ña ka'án ndụ.
9 Kuu' nįą xiin' ndụ ndęę naa tę kọọ' xiní, teę' ndee xiní kaxi' nįą ndu'ụ, tę xą yoo ndụ kụvį ndụ, ndisụ kọtọ ndọ' kusaa' tiaku ką ndụ, sando'o' nįą ndụ, ndisụ tïą'an kụvį ndụ.
10 Naa iin' tę suchi' įnį iin' ndụ, ndisụ sąą kivį' vą'ą kuni ndụ, naa iin' tę natiín iin' ndụ, ndisụ kua'ą' vą nę yivį' nduu' vika' xaa' ndụ xiin' ña ndįxą, naa iin' tę kọọ' xąchi' ña'ą iin' ndụ, ndisụ kumi' ndụ sąkuu' nuụ' ña'ą.
11 Ndo'ó, nę ta'an' ndụ, nę nakayá xa'ą' Jesús ñụụ Corinto ndii, nį ka'ąn kaxi' vą ndụ xiin' ndọ', tę nį ka'ąn ndụ xiin' ndọ' xiin' įin kąnii' nimá ndụ.
12 Tę tüku' nį kuu' ndụ xiin' ndọ', ndisụ ndo'ó ndii, tuku' ką kuu' ndọ' xiin' ndụ.
13 Tę xa'ą' ą ña nduu' į ndęę naa yụva' ndọ' ndii, ka'án nda'vi į xiin' ndọ' ndęę naa xaa' įin yụva' xiin' si'ę rą ña tąxį na ndọ' nunįą' kąnii' nimá ndọ' nuụ' į, ndęę naa xaa' yu'ụ ña nunia' į kąnii' nimá į nuụ' ndọ'.

Nduu' ę' ndęę naa vį'ę Ndiosí tiaku

14 Ndo'ó ndii, süụ' įin kachi ką xika' ndọ' tę sąkan' nę ïnį xini Jesús, sąkan' na kuii' kï'įn ta'an' kutụ' ką ndọ' xiin' nę jąąn'. Kuąchį ndii kï'in' ta'an' ña ndąku xiin' ña nįą'a, tę nį ndęę kï'in' ta'an' tụ ñu'ụ xiin' ña įin yaví.
15 Sąkan' tụ Cristo ndii, nï kį'įn ta'an' ą xiin' ña ndįvą'ą, nį ndęę vą'ą tụ kį'įn ta'an' kutụ' įin nę įnį xini Jesús xiin' nę ïnį xini ą.
16 Yụkun' Ndiosí ndii, kï'in' ta'an' ą xiin' yụkun' ndiosí saka. Sąkan' ña yoo' ndii, yụkun' mįi' Ndiosí tiaku nduu' ę', naa nį ka'ąn mįi' ą ndii:
Kụndu'ụ' inga' į xiin' nę yivį' kaą', tę kąką inga' tụ į xiin' nįą,
tę yu'ụ kụndụụ Ndiosí nįą, tę nę kaą' kụndụụ kuenta į.
Nį kachį ą.
17 Tę nį ka'ąn ką tụ xtọ'ọ ę' Ndiosí ndii:
Ndo'ó, nę nduu' kuenta į ndii, kua'an kįęę ndọ' tęin nę yivį' ñaą',
tę kụxįọọ ndọ' nuụ' nįą.

Sąkan' tę töndią ndǫ' ndęę įin ña nią'a ña
xaa' nią,
tę sąkan' kųvį nątįin yu'ų ndo'ó.
18 Tę yu'ų kųndųų yųva' ndǫ',
tę ndo'ó kųndųų tiaą si'ę į xiin' ña'a' si'ę
į,
kachi xtǫ'ǫ ę' Ndiosí, ña ka'nu' koo'
chukuu'.

7

1 Nę ta'an' manį' į, ña jąąn' nduu' ña nį
tąxį Ndiosí kuento ą xa'ą' nuų' ę'. Xa'ą'
ą jąąn' na kuní ą ña ndąsąndǫǫ xiin' mii'
xąchi' ę' nuų' sąkuu' ña satįvi' ñų'u' nde'į
ę', xiin' espíritu ę'. Tę xa'ą' ą ña yi'vi
ę' Ndiosí ndii, na sąnduxą' ę' tę kųndųų
xąchi' ę' ndįtią kuįtį' ą.

Vą'ą kuni Pablo ña nį nąmą nę ñųų Corinto nimá nią

2 Xa'ą' ą jąąn' na sąą ndǫ' ña vą'ą tę
nątįin vą'ą ndǫ' ndu'ų, sąkan' ña xiní ndǫ'
ña kuäsą' nį xaa' ndų ña nią'a xiin' ndęę
įin nę yivį', nį ndęę kuäsą' tų nį sątívi' ndų
ndęę įin nę yivį', tę kuäsą' nį tų nį xini
xa'an' ndų ndęę įin nę yivį'.
3 Tę süų' ka'án į sąkan' xa'ą' ą ña kuni
sąka'an' į ndo'ó, kuąchį ndii xą nį ka'ąn
į xiin' ndǫ' ña ndanį kua'ą' į ndo'ó. Naa'
tiaku į uun naa' kųvį į ndęę sąą ką nį ndii,
ndanį na ndanį į ndo'ó.
4 Ndįtųnį vą yu'ų tę ka'án į xiin' ndo'ó
xa'ą' ña kaą', tę ka'án vą'ą vą tų į xa'ą'
ndǫ' nuų' nę yivį'. Teę' ndee kua'ą' ndo'o'
ndų ndii, vą'ą vą kuni į, tę naá vą'ą tų
nimá į.
5 Sąkan' ña ndęę kiį' nį xąą ndų nuų'
ñų'u' Macedonia yo'o' ndii, tïą'an kųvį
nąndieę' ndų. Süų' jąąn' ndii xąnuų'
tųndo'ǫ' yoo nuų' kivį' ñųų ndų sąą
kua'ąn. Nę yivį', nę ndasi' ndu'ų ndii,
sando'o' nią ndų, tę ndo'o' tų ndų xąą ña
ndi'nį nimá ndų.
6 Ndisų Ndiosí ndii, saki'ví ą nę nda'vi
kuni įnį, tę nį sąki'ví ą ndu'ų kiį' nį xąą
Tito mii' ndiee' ndų yo'o',
7 tę süų' xa'ą' ą ką nį xąą Tito kuįtį' na
nį saki'ví ą ndu'ų, süų' jąąn' ndii sąkan'
tų xa'ą' ą ña vą'ą kuni rą nį xąą ndo'ó. Tę
xą nį ndątu'un' tų rą nuų' ndų ña ka'án
vą nimá ndǫ' kųnį ndǫ' ndų, tę sąkan' tų
nį ka'ąn rą xiin' ndų ña suchi' vą įnį ndǫ'
xa'ą' kuąchį ña nį xąą ndǫ', tę nį ka'ąn tų
rą xiin' į ña kusaa' nakuitá ką ndǫ' xiin'
į. Xa'ą' ą jąąn' na sǫ'ǫ vą'ą ką nį kųnį į.

8 Kuąchį ndii teę' ndee nį kųsuchi' įnį
ndǫ' nį xąą į xiin' tųtų ña nį tį'vi' į ndą'a'
ndǫ' jąąn' ndii, kuäsą' ką suchi' įnį į xa'ą'
ña jąąn' vįtįn. Ña ndįxą nduu' ą ña sąa'
ndii, nį kųsuchi' tų įnį yu'ų kiį' nį xįnį
į kuento ña nį sąkųsųchi' tųtų jąąn' įnį
ndo'ó.
9 Tę vįtįn ndii, vą'ą vą kuni į xa'ą'
ña jąąn', süų' vą'ą kuni į kǫtǫ ką nį
sąkųsųchi' į įnį ndǫ' xiin' tųtų jąąn', süų'
jąąn' ndii kǫtǫ ką nį kųsuchi' įnį ndǫ' xa'ą'
kuąchį ndǫ', ña nį xąą ndǫ' jąąn' nuų'
Ndiosí, tę nį nąmą ndǫ' nimá ndǫ' xa'ą' ą.
Tę ña nį kųsuchi' įnį ndǫ' jąąn' ndii, ña nį
kunį mįi' Ndiosí nduu' ą. Xa'ą' ą jąąn' na
kuäsą' nį xaa' ndų ndęę įin ña vä'ą xiin'
ndǫ'.
10 Kuąchį ndii, kiį' kusuchi' įnį ę' sąą
kuní mįi' Ndiosí xa'ą' ą ña nį xąą ę' kuąchį
ndii, kuni nąmą ę' nimá ę' xa'ą' kuąchį
ña nį xąą ę' jąąn', tę sąkakú Ndiosí yoo',
tę kǫǫ' ndęę įin xa'ą' ña kųsuchi' ką įnį
ndų xa'ą' ą ña nį sąkųsųchi' ndų įnį ndo'ó.
Ndisų ña kusuchi' įnį nę yivį' įin yivį' ndii,
kuenta ña xi'í kuįtį' nduu' ña jąąn'.
11 Tę vįtįn ndii, kǫtǫ ndǫ' sąą vį' nį namą
nimá ndǫ' nį xąą ña nį kųsuchi' įnį ndǫ'
nuų' Ndiosí xa'ą' ą ña nį xąą ndǫ' kuąchį
jąąn'. Ña jąąn' nį xąą sąkan', tę nį nąkuitą
kuento ndǫ' ña säą ką ndǫ' ña nį xąą ndǫ'
jąąn', tę ndęę xa'ą' yu'ų nį nąka'ąn ndǫ',
tę nį xtąnį tų ndǫ' kuąchį ña nį xąą nę
yivį' jąąn', tę nį yį'vi tų ndǫ' Ndiosí xa'ą'
ña nį xąą ndǫ' kuąchį jąąn'. Ndį'į jąąn' tę
nį kunį tų ndǫ' ña kųnį ndǫ' yu'ų, nį yoǫ
tų'vą ndǫ' tę sąą ndǫ' ña nį ka'ąn į, tę nį
sąndo'o' ndǫ' tę nį xąą kuąchį jąąn'. Tę
xiin' sąkuu' ña nį sąxinų ndǫ' ña nį ka'ąn
į jąąn' ndii, nia'á ndǫ' ña xą nį sąnduvą'ą
ndǫ' tų'ųn kui'ę jąąn' tęin ndǫ'.
12 Xa'ą' ą jąąn' na kiį' nį kę'į į tųtų jąąn',
tę nį tį'vi' ę ndą'a' ndǫ' ndii, süų' nį tį'vi'
ę xa'ą' yǫǫ nį xąą kuąchį jąąn', uun xa'ą'
yǫǫ nį ndǫ'ǫ xa'ą' kuąchį jąąn'. Süų' jąąn'
ndii nį xąą į sąkan' tę nia'ą ndǫ' nuų'
Ndiosí sąą vį' ndi'nį ndǫ' xa'ą' ndu'ų.

13 Tę xa'ą' ña jąąn' na nį sąki'ví ą nimá
ndų, ndisų kua'ą' ką nį sąki'ví ą nimá ndų
kiį' nį xįnį ndų ña vą'ą vą kuni Tito kiį'

nị xąą rą yo'o' xa'ą' ña nị xąndịẹni ña'a' sąkuu' ndo'ó.
14 Sąkan' na kuii' ña nị ka'ąn vą'ą ị xa'ą' ndo'ó nuụ' Tito ndii, kuäsą' nị sąka'an' ndọ' nuụ' ị, sąkan' ña sąkuu' ña ka'án ndụ xiin' ndọ' ndii, ña ndịxą nduu' ą, tẹ sąkan' tụ sąkuu' ña nị ka'ąn vą'ą ndụ xa'ą' ndọ' xiin' tẹ jąąn' ndii, ña ndịxą nduu' tụ ą jąąn'.
15 Tẹ ña ndanị vą rą ndo'ó ndii, sọ'ọ kua'ąn kuą'nụ ką ą kịị' naka'an' rą ña nị sąxinụ sąkuu' ndọ' ña nị ka'ąn rą xiin' ndọ', xiin' ña nị nątịịn vą'ą tụ ña'a' ndọ', xiin' ña yi'vi ndọ', tẹ nị tịịn ka'nu' tụ ña'a' ndọ'.
16 Tẹ yu'ụ ndii, vą'ą vą kuni ị ña kụvị ịnị ị kụnị ị ndo'ó xiin' ịịn kanii' nimá ị.

8

Kaya nẹ ịnị xini Jesús xụ'un' xa'ą' ịngą nẹ ndikún ịchi' ą

1 Nẹ ta'an' ndụ, vịtịn kuni ka'ąn ndụ xiin' ndọ' xa'ą' sąą vị' xamaní' Ndiosí nẹ nakayá xa'ą' Jesús, nẹ ndiee' nuụ' ñụ'u' Macedonia.
2 Sąkan' ña teẹ' ndee kua'ą' ya'ą ndo'o' nịą, tẹ kua'ą' ya'ą tụ natiín nịą ndii, vą'ą vą kuni nịą, tẹ sąkan' tụ kua'ą' xụ'un' xito' nịą ndẹẹ naa nẹ viką' vị' nduu' nịą.
3 Tẹ kumi' yu'ụ ña ndąku ña xiin' ña ka'án nimá mịi' nịą tẹ xito' nịą xụ'un' jąąn' sąą kundiee' nịą, tẹ xaá ndii, ndẹẹ ya'ą ką tẹ sąkan' sąą kundiee' nịą.
4 Ndẹẹ nị ka'ąn nda'vi vą nịą xiin' ndụ ña tąxị ndụ ña kọtọ na nịą xụ'un', tẹ chịndịẹe' na nịą nẹ nduu' inga' kuenta Ndiosí xiin' ẹ'.
5 Tẹ süụ' xụ'un' kụịtị' nị xịtọ nịą, süụ' jąąn' ndii nị xąą nịą kua'ą' ką tẹ sąkan' ña nị ka'ąn ndụ xiin' nịą. Sąkan' ña ña nụụ' ndii, nị sąnąkua'a xiin' mịi' nịą ndą'a' xtọ'ọ ẹ' Jesús, tẹ nị nąkuitą tụ kuento nịą xiin' ndu'ụ xa'ą' ña kuni sąą nịą ña kuní Ndiosí.
6 Tito nduu' tẹ nị xą'a' nakaya xụ'un' jąąn' tẹịn ndọ', sąkan' na kuii' nị ka'ąn nda'vi ndụ xiin' rą ña sąxinụ rą chụụn vą'ą jąąn' sąą nii' nị tąxị xą'a' rą ą tẹịn ndọ'.
7 Sąkan' ña ndo'ó ndii, chụụn vą ndọ' nuụ' ndẹẹ ndee ką ña xaa' ndọ': naa kuu' ña ịnị ndọ' xini ndọ' Jesús, xiin' ña chụụn vą ndọ' xiin' tụ'ụn vą'ą, xiin' ña chụụn tụ ndọ' xiin' ña xini tuní, xiin' ña taxi' ndọ' kivị' tẹ chịndịẹe' ndọ' nẹ yivị', xiin' ña ndanị ndọ' ndu'ụ. Xa'ą' ą jąąn' na vịtịn ndii, kuní ą ña sąą tụ ndọ' ña nduxą', tẹ sąxinụ ndọ' chụụn vą'ą yo'o' xa'ą' nẹ yivị'.

8 Tẹ süụ' ka'án chuun' ị ña jąąn' xiin' ndọ', süụ' jąąn' ndii kuní kụịtị' ị ña kụnị ndọ' sąą nia'á tụkụ nẹ ndikún ịchi' Jesús ña yoo tụ'vą nịą tẹ chịndịẹe' nịą nẹ natiín, tẹ sąkan' tẹ kụvị nia'ą tụ ndo'ó ña ndanị xnąą ndọ' nẹ yivị'.
9 Kuąchị ndii xą xiní ndo'ó ña ndanị mịi' xtọ'ọ ẹ' Jesucristo ndo'ó, sąkan' sụụ xa'ą' ą ña ndanị ą ndo'ó, na teẹ' ndee ña vika' nduu' ą ndii, nị xąnda'vi xiin' mii' mịi' ą, tẹ xiin' ña nị xąnda'vi xiin' mii' mịi' ą jąąn' nị nąndụụ ndo'ó nẹ viką'.
10 Tẹ xa'ą' ña vą'ą mịi' ndọ' na kuni kọndịą yụ'u' ị ndo'ó xa'ą' ña jąąn', kuąchị ndii xą ndẹẹ kuiyą ndị'ị vị' nị xą'a' mịi' ndọ' nakaya ndọ' xụ'un' jąąn'. Tẹ süụ' nị xą'a' kụịtị' ndọ' xaa' ndọ' ña jąąn', süụ' jąąn' ndii mịi' tụ ndọ' nị tąxị xa'a' xiin' ña jąąn'.
11 Sąkan' na kuii' vịtịn ndii, na sąxinụ tụ ndọ' ą sąą kundiee' mịi' ndọ', sąą nii' vą'ą nị kụnị ndọ' tẹ nị tąxị xa'a' ndọ' xiin' ą, sąkan' tụ na sąxinụ ndọ' ą.
12 Kuąchị ndii, naa' ndịxą xnąą ka'án nimá yọọ ką chịndịẹe' nịą ndii, natiin' Ndiosí sąą kundiee' mịi' nịą tąxị nịą, sąkan' ña Ndiosí ndii, xïkán jąąn' nuụ' ẹ' ña xiní ą ndii, kọ̈ọ' ą kumi' ẹ'.
13 Sąkan' ña süụ' ka'án ị ña yọ'ọ', tẹ kụvị ndo'ó sọkọ xa'ą' ą ña chindiee' ndọ' ịngą nẹ natiín, süụ' jąąn' ndii xaa' ị sąkan' tẹ ịịn kachi kụmi' ẹ' ña kọọ manị' ẹ'.
14 Tẹ vịtịn ndii, kumi' ndo'ó ña tiaku ndọ', ndisụ nẹ jąąn' ndii, kọ̈ọ' ą kumi' nịą, tẹ naá kivị' kịị' kọ̈ọ' ą kụmi' tụ ndo'ó ndii, nẹ jąąn' chịndịẹe' tụ ndo'ó xiin' ña kụtịąkụ ndọ', tẹ ịịn kachi kụmi' ẹ' ña kọọ manị' ẹ'.
15 Naa yosọ' ą nuụ' tụtụ Ndiosí mii' ka'án ą ndii: "Kọ̈ọ' ą nị ndooọ ndọsọ' ndą'a' nẹ nị nąkąyą kua'ą' ña xaxị', tẹ nị ndẹẹ kọ̈ọ' tụ ą nị kunị nuụ' nẹ nị nąkąyą xąkụ ña jąąn'", kachi ą.

16 Ndisụ chịndąni vą Ndiosí ña nị sąka'án ą nimá ñąnị ẹ' Tito, tẹ nị ndị'nị tụ rą xa'ą' ndọ' ndẹẹ naa yu'ụ.

17 Sąkan' ña kiį' nį ka'ąn chuun' ndų xiin' rą ña ku'ųn rą mii' ndiee' ndǫ' ndii, nį ka'ąn yų'u' rą, süų' jąąn' ndii xiin' ña ka'án nimá mįi' rą tę kua'ąn rą į̱kan'. Sąkan' ña ndi'nį vą rą xa'ą' ndǫ'.

18 Tę nį tį'vi' tų ndų į̱ngą ñąnį ę' xiin' Tito jąąn', tę ñąnį ę', tę nį tį'vi' ndų jąąn' ndii, sąkuu' xaan' mii' nakayá nę yivį' xa'ą' Jesús ndii, ka'án vą'ą vą nę jąąn' xa'ą' rą xa'ą' ña xaa' vą'ą rą chų̱un nuų' Ndiosí xa'ą' tų'ųn vą'ą.

19 Tę siin' tųkų ndii, ñąnį ę', tę kua'ąn xiin' Tito jąąn' ndii, nę nakayá yo'o' xa'ą' Jesús nį nąkąxį̱n ña'a', tę ku'ųn tų rą xiin' ndų kiį' ku'ųn ndį̱ąką ndų ña nį kąyą nę ta'an' ę'. Tę ña xaa' ndų kaą' ndii, xaa' ndų ą tę nątį̱in mįi' xtǫ'ǫ ę' ña xaka'nu' ña'a' ę', tę xaa' tų ndų ą, tę nia'ą ndų ña ndi'nį xną'ą ndų xa'ą' nę natiín.

20 Xaa' tų ndų sąkan', kuąchį ndii küní ndų ña ka'ąn kį̱nį ndę̱ę į̱in nę yivį' xa'ą' ndų xa'ą' ña kaya ndų tų̱manį̱' chię jąąn'.

21 Sąkan' na kuii' xaa' ndų ña nduxą', tę xachuun' ndąku ndų nuų' xtǫ'ǫ ę' Ndiosí xiin' nuų' nę yivį'.

22 Tę ti'vi' ką tų ndų į̱ngą ką ñąnį ta'an' ę' xiin' tę uvį ta'an jąąn'. Tę ñąnį ę', tę ti'vi' ndų jąąn' ndii, xą ki'in' į̱chi' nį nia'ą rą ndu'ų ña xachuun' ndąku xną'ą rą chų̱un nuų' Ndiosí, tę vi̱tį̱n ką vį' ndi'nį rą xa'ą' ndǫ', sąkan' ña į̱nį rą xini rą ndo'ó.

23 Tę ñąnį ę' Tito ndii, xą xiní ndǫ' ña į̱in tę xachuun' inga' xiin' į̱ xa'ą' ña vą'ą mįi' ndo'ó nduu' rą. Tę į̱ngą ką tųkų uvį tą'an tę ta'an' ę' ndii, nę nakayá xa'ą' Jesús nį tį̱ąnų' ña'a'. Tę sąkan' tų xiin' ndą'a' tę jąąn' nątį̱in mįi' Cristo ña tiin' ka'nu'.

24 Xa'ą' ą jąąn' na nia'ą na ndǫ' tę jąąn' ña ndanį xną'ą ña'a' ndǫ', tę kų̱nį na nę nakayá xa'ą' Jesús, nę nį tį'vi' ña'a', ña ndanį xną'ą ña'a' ndǫ', tę kų̱nį tų nį̱ą ña nį̈ ka'ąn vą'ą saka ndų xa'ą' ndǫ' nuų' nį̱ą.

9

1 Tę xa'ą' xų'un' ña nakayá, tę chį̱ndį̱ęe' ę' nę nduu' kuenta Jesús xiin' ę', nę natiín ndii, küní ą ña kę'į̱ ką į̱ ña jąąn' nuų' ndǫ'.

2 Kuąchį̱ ndii xą xiní yu'ų ña kuní vą ndo'ó chį̱ndį̱ęe' ña'a' ndǫ'. Xą ų̱un nį tę ka'án vą'ą į̱ xa'ą' ndǫ' nuų' nę ndiee' nuų' ñų'u' Macedonia yo'o'. Ka'án į̱ ña ndo'ó, nę ndiee' nuų' ñų'u' Acaya ndii, xą ndę̱ę kuiyą ndį̱'į̱ vį' nį xą'a' ndǫ' kaya ndǫ' xų'un' xa'ą' nę natiín jąąn' tę chį̱ndį̱ęe' ña'a' ndǫ'. Xa'ą' ą ña yoo tų'vą ndǫ' tę sąą ndǫ' ña jąąn' ndii, kua'ą' vą tų nę Macedonia nį kunį chį̱ndį̱ęe' nį̱ą nę jąąn'.

3 Ndisų ti'vi' į̱ tę ta'an' ę' yo'o' saą' į̱in kiį' tę ka'án vą'ą saka į̱ xa'ą' ña xaa' ndǫ' jąąn'. Sąkan' tę kǫǫ tų'vą xną'ą ndǫ' xiin' xų'un' ña kaya ndǫ' jąąn'.

4 Saą' į̱in kiį' ku'ųn sąvą nę ta'an' ę', nę ndiee' nuų' ñų'u' Macedonia yo'o', xiin' į̱ mii' ndiee' ndǫ', tę kų̱nį nį̱ą ña kuäsą' yoo' tų'vą ndǫ' xiin' xų'un' jąąn', tę kųką'ąn ndų nuų' nį̱ą xa'ą' ą ña į̱nį vą ndų xini ndų ndo'ó, ndisų kųką'ąn ką vį' nuų' ndo'ó.

5 Xa'ą' ą jąąn' na nį kunį ą ña ka'ąn nda'vi į̱ xiin' ñąnį ta'an' ę' yo'o', tę kǫnį'į̱ į̱chi' rą ku'ųn rą mii' ndiee' ndǫ', tę chį̱ndį̱ęe' rą ndo'ó tę kąyą ndǫ' xų'un' ña xą nį ndoǫ ndǫ' kuento tąxį̱ ndǫ', tę kų̱ndų̱ų ą ña nį ka'ąn nimá mįi' ndǫ' tąxį̱ ndǫ', tę kų̈ndų̱ų ą ña xikán u'vį̱ ndu'ų nuų' ndǫ'.

6 Ndisų nąką'an' ndǫ' ña yǫ'ǫ' ndii: “Yǫǫ ką sie chi'i' ndii, sie tų ña'ą nakaya nį̱ą, tę yǫǫ ką kua'ą' chi'i' ndii, kua'ą' tų ña'ą nakaya nį̱ą.”

7 Tę į'į̱n ndǫ' ndii, kuní ą ña tąxį̱ ndǫ' sąą ką nį ka'ąn nimá mįi' ndǫ', tę kü̱sų̱chi' į̱nį ndǫ' kiį' taxi' ndǫ' ą, nį ndę̱ę tä̱xį̱ tų ndǫ' ą xa'ą' ą ña tiin' u'vį nę yivį' ndo'ó. Kuąchį̱ ndii ndanį Ndiosí nę vą'ą kuni tę taxi' nį̱ą ña jąąn'.

8 Tę ña ndį̱ęe' kǫǫ chukuu' nduu' tų Ndiosí, mįi' tuku' ą jąąn' sąñu'u' vą ndo'ó, tę kǫ̈ǫ' ndę̱ę į̱in ña'ą kų̱ndǫ'ǫ ndǫ' xa'ą', tę kǫǫ ña kuní ą kų̱tį̱ąkų ndǫ' sąą kivį', tę ndę̱ę nį̱ąnį ą tę chį̱ndį̱ęe' ką ndǫ' xiin' ña jąąn' nę kǫ̈ǫ' ą kumi'.

9 Naa yosǫ' ą nuų' tų̱tų Ndiosí mii' ka'án ą xa'ą' nę vą'ą nimá ndii:

Nį tąxį̱ kua'ą' nį̱ą ña'ą nį̱ą ndą'a' nę nda'vi kuu',
tę nąką'an' Ndiosí ndę̱ę ndi'i' nį kivį' ña nį xąchuun' ndąku nį̱ą jąąn'.

Sąkan' yosǫ' ą.

10 Tę Ndiosí nduu' ña taxi' tikį̱n' tę chi'i' nę yivį' ą, tę sų̱vį tų ą taxi' ña xaxį̱' ę', sąkan' na kuii' tąxį̱ tų ą ña nąkąyą kua'ą' ką ndǫ' ña'ą ndǫ' ña nį chį̱'į̱ ndǫ', tę sąñu'u' kua'ą' ką ą ndo'ó, tę kų̱vį chį̱ndį̱ęe' ką ndǫ' nę natiín.

11 Sąkan' tę kụmi' ndǫ' sąkuu' nuụ' ña vika', tę kụvị chịndịẹe' ndǫ' kua'ą' ką nę nda'vi kuu'. Tę ña tąxị ndǫ' ndą'a' ndu'ụ jąąn', tę xaxą' ndụ ą, sąą sąkan' tę kua'ą' ką tụ nę yivị' tąxị ña chịndąni Ndiosí xa'ą' ña jąąn'.
12 Kuąchị ndii, xiin' tụmanị' ña chindiee' ndo'ó nę ta'an' ẹ' jąąn' ndii, süụ' nę jąąn' kuịtị' taxi' ndǫ' ña kuní nuụ', süụ' jąąn' ndii xandieni tụ ña'a' ndǫ', tę tąxị vą nịą ña chịndąni Ndiosí.
13 Sąkan' ña kịị' nątịịn nę jąąn' ña chindiee' ña'a' ndǫ' ndii, sąka'nu' nịą Ndiosí, kuąchị ndii kụnị nịą sąą nia'á ndo'ó ña sąxinú xnąą'ą ndǫ' tụ'ụn vą'ą ña ka'án xa'ą' Cristo. Tę sąka'nu' tụ nịą Ndiosí xa'ą' ą ña taxi' ndǫ' kua'ą' xụ'un' tę chịndịẹe' ña'a' ndǫ', tę chịndịẹe' tụ ndǫ' sąkuu' nę natiín.
14 Tę sąkan' tụ ka'ąn vą nịą xiin' Ndiosí xa'ą' ndǫ', sąkan' ña ndanị nịą ndo'ó xa'ą' ą ña nị sąñu'u' vą ña'a' Ndiosí xiin' ndą'a' ndǫ'.
15 Chịndąni vą Ndiosí xa'ą' ą ña kua'ą' vą nị xąmanị' ą yoo', tę kǫ̈ǫ' tụ'ụn ña kụvị sąnąkuachi' ẹ' tụmanị' jąąn'.

10

Naka'án Pablo xa'ą' chụụn ña nị sąkuiso' ña'a' Ndiosí xaa' rą

1 Ka'án nda'vi yu'ụ, tę nduu' Pablo, xiin' ndo'ó sąą nii' xaa' Cristo, ña maso kuu' ą, tę vą'ą tụ nimá ą. Sąkan' ña xini į kuento ña ka'án sąvą ndǫ' ña įyǫ vą į kịị' ndu'ụ' į tẹịn ndǫ', ndisụ kịị' ndu'ụ' į tụkụ xaan' ndii, tïakú xąchi' yụ'u' į xa'ą' ndǫ', kachi ndǫ'.
2 Xa'ą' ą jąąn' na ka'án nda'vi į xiin' ndǫ' ña ndǘku' ndǫ' ña tïakú yụ'u' į jąąn' kịị' kǫǫ į tẹịn ndǫ', sąkan' ña xą yoo ndịtụnị į ña ka'ąn kaxi' į xiin' nę tiin' kuąchị ndu'ụ jąąn', ña ka'án nịą ña xika' ndụ ndẹẹ naa xika' nę nduu' kuenta ịịn yivị'.
3 Kuąchị ndii, teẹ' ndee tę yivị' ịịn yivị' nduu' ndụ ndii, künta'an' ndụ naa kunta'an' nę yivị' ịịn yivị' yo'o'.
4 Kuąchị ndii, ña tiin' ndịąą ndụ tę kunta'an' ndụ ndii, süụ' naa ña tiin' ndịąą nę yivị' ịịn yivị' nduu' ą, süụ' jąąn' ndii ndịẹẹ' mịi' Ndiosí nduu' ą. Tę kumi' ą ndịẹẹ' tę sąnduxín ą ña ndịẹẹ' ña ndivą'ą, 5 tę xiin' ña jąąn' sandoñu'u' ndụ ña xini tuní xini xa'an' ña kumi' nę yivị' ịịn yivị'. Tę ña jąąn' taxi' tụ ndịẹẹ' ndụ, tę sąnduxín ndụ sąkuu' ña ka'án ñuñu' nịą, tę xikuita'nú nịą nuụ' ña ka'án xa'ą' Ndiosí. Tę ña jąąn' tụ taxi' ndịẹẹ' ndụ, tę nakasi ndụ sąkuu' ña xanini nę yivị' ịịn yivị', tę kịxịn ndịąką ña'a' ndụ nuụ' Cristo, tę kąndịxa' ña'a' nịą.
6 Tę xą yoo tụ'vą ndụ tę sąndo'o' ndụ sąkuu' nę xasǫ'ǫ nuụ' Cristo kịị' kụnị ndụ ña xą nị kąndịxa' ña'a' sąkuu' ndo'ó.
7 Chụụn xa'a' vą ndǫ' sąą kuu' nę yivị'. Naa' tuu yǫǫ ką ña xiní kaxi' nịą ña kuenta Cristo nduu' nịą ndii, kuní ą ña nąkụnị tụ nịą ña kuenta Cristo nduu' tụ ndu'ụ.
8 Teẹ' ndee ndẹẹ vaą' ndịẹe' ką ka'án chuun' yu'ụ vịtịn xa'ą' ą ña nị tąxị xtǫ'ǫ ẹ' ndịẹẹ' jąąn' ndą'a' į ndii, kuäsą' ka'an' nuụ' į. Sąkan' ña nị tąxị ą ndịẹẹ' jąąn' ndą'a' į tę sąkua'nu' į ndo'ó nuụ' ịchi' Jesús, tę süụ' nị tąxị ą ndịẹẹ' jąąn' ndą'a' į tę sątívi' į ndo'ó, nę ịnị xini ña'a'.
9 Tę küní į ña kąnịnị ndǫ' ña teẹ' kuni sąyị'vi į ndo'ó xiin' tụtụ, ña nị tị'vi' į kua'ąn ndą'a' ndǫ'.
10 Kuąchị ndii, xini į kuento ña ka'án sąvą ndǫ' ndii, vixi vą tę sąxinú ẹ' ña nị kẹ'į į nuụ' tụtụ jąąn', tę ndịẹe' vą tụ ka'án ña yosǫ' nuụ' ą, ndisụ kịị' yoo į tẹịn ndǫ' ndii, įyǫ vą į tę kǘvị tụ ndątụn' ka'ąn į, kachi ndǫ'.
11 Sąkan' na kuii' kuní į ña kụndąnị tụ tę ka'án sąkan' xa'ą' į ña sąą nii' nị kẹ'į ndịẹe' į nuụ' tụtụ yo'o' kịị' ndu'ụ' xika' į ndii, nii' sąkan' tụ ndịẹe' ka'ąn į xiin' ndǫ' kịị' kǫǫ į mii' ndiee' ndǫ'.
12 Sąkan' ña kǫ̈ǫ' kivị' sąą ndụ naa xaa' tę ka'án vą'ą xa'ą' mịi' jąąn', nị ndẹẹ näkątą xiin' mii' tụ ndụ xiin' tę jąąn', kuąchị ndii tę ka'án vą'ą xa'ą' mịi' jąąn', tę xą xiin' ta'an' mịi' tụ rą nakata' xiin' mii' rą ndii, ịịn tę küu' kaxi' nduu' rą.
13 Ndisụ ndu'ụ ndii, kä'ąn vą'ą ndụ xa'ą' chụụn ña xaa' ndụ ya'ą ką tę sąkan' sąą kuní Ndiosí, süụ' jąąn' ndii Ndiosí nduu' ña nia'á ndu'ụ sąą kuní ą sąą ndụ chụụn nuụ' ą, tę ña jąąn' tụ nị xąą sąkan', tę nị xąą ndụ ndẹẹ mii' ndiee' ndo'ó.
14 Xị'ną ndụ nị xa'ąn mii' ndiee' ndǫ' ña nụu', sąkan' na kuii' kuäsą' ya'á ndụ

ña kuní Ndiosí sąą ndų. Kuąchį ndii xį'ną ndų nį xą'a' ka'án ndǫsǫ' tų'ųn vą'ą ña ka'án xa'ą' Cristo nuų' ndǫ'.

15 Kuäsą' ka'án vą'ą ndų xa'ą' mįį' ndų xa'ą' chųųn ña nį xąą tųkų tę yivį', süų' jąąn' ndii ndiatu' įnį ndų ña sąą ña kua'ąn kuą'nų ką ña įnį ndo'ó xini ndǫ' Jesús, tę kųvį kua'ą' ką ndǫ' kųmi' ndų ña ndįęe' nuų' sąą kuní Ndiosí sąchuun' ndų.

16 Tę ndiatu' tų įnį ndų ña ku'ųn ka'ąn ndǫsǫ' ndų tų'ųn vą'ą jąąn' xika' ką tę mii' ndiee' ndo'ó, mii' tïą'an ku'ųn ndęę įįn tę yivį', tę sąkan' kä'ąn vą'ą ndų xa'ą' mįį' ndų xa'ą' chųųn ña nį xąą tųkų tę yivį'.

17 Sąkan' ña yosǫ' ą nuų' tųtų Ndiosí mii' ka'án ą ndii: “Naa' kuni ka'ąn vą'ą yǫǫ ką xa'ą' mįį' nįą ndii, ndęę chaa' ką na ka'ąn vą'ą nįą xa'ą' ña nį xąą xtǫ'ǫ ę' Ndiosí xa'ą' nįą.” Sąkan' yosǫ' ą.

18 Kuąchį ndii, süų' nę ka'án vą'ą xa'ą' mįį' nduu' nę keta' vą'ą nuų' xtǫ'ǫ ę' Ndiosí, süų' jąąn' ndii nę ka'án vą'ą mįį' ña jąąn' xa'ą' nduu' nę keta' vą'ą nuų' ą.

11

1 Ndiatu' įnį į ña kųndįęni xíni' ndǫ' kųnį ndǫ' yu'ų, teę' ndee ka'ąn į ndęę naa įįn tę küu' kaxi'. Vą'ą ką na kųndįęni xíni' ndǫ' kųnį ndǫ' yu'ų.

2 Kuąchį ndii, ña xakuiñu yu'ų ndo'ó ndii, ndęę ndą'a' Ndiosí kuąxį ą. Sąkan' ña xą nį chįtuní į ña xiin' įįn ndąą' kuįtį' tę yivį' tųnda'ą' ndǫ' sąą į, tę tę yivį' jąąn' ndii, Cristo nduu' ą. Sąkan' na kuii' kįį' kundįąką į ndo'ó nuų' ą ndii, kuní ą ña ndǫǫ kǫǫ ndǫ' ndęę naa įįn ña'a' ña ndu'ų' sie ndęę xaą' kivį' ña tųnda'ą' a'.

3 Ndisų xika' nimá į ña naa nį xąą koǫ' nį xįnį xa'an' ri' Eva ndii, kuein' tų kųnį xa'an' tę jąąn' ndo'ó, tę sąsana' rą xíni' ndǫ', tę nąkǫǫ ndǫ' ña ita' nį'į ndǫ' įchi' Cristo.

4 Sąkan' ña ndo'ó ndii, kundieni manį' xíni' ndǫ' kuu' yǫǫ ką kuąxį ka'án ndǫsǫ' siin' nuų' ndǫ' xa'ą' Jesús, tę sąkan' ña xą nį ka'ąn ndǫsǫ' ndų nuų' ndǫ' xa'ą', tę natiin' tų ndǫ' įngą espíritu siin' tę sąkan' Espíritu Santo, ña xą nį nątįįn ndǫ', tę natiin' ką tų ndǫ' įngą nuų' tų'ųn siin' tę sąkan' tų'ųn vą'ą, ña xą nį ka'ąn ndǫsǫ' ndų nuų' ndǫ'.

5 Tę kuäsą' tuu yu'ų ña tę xanuu' ką nduu' į tę sąkan' tę ka'án mįį' ña nduu' rą tę chųųn vą ka'án ndǫsǫ' jąąn'.

6 Teę' ndee süų' įįn tę chųųn vą xiin' kuento nduu' į, ndisų kumi' į ña chųųn xaa' ña ndichi ña nį tąxį Ndiosí. Tę ña jąąn' ndii, xą ki'in' įchi' xi nia'á ndų ą nuų' ndǫ'.

7 Kuein' tuu ndǫ' ña nį xąą į kuąchį ña nï kį'įn į xų'un' ndą'a' ndǫ' kiį' nį sąnia'á į ndo'ó tų'ųn vą'ą ña ka'án xa'ą' Ndiosí, sąkan' ña nį sąnuu' xiin' mii' mįį' į tę kąnį'į į ndo'ó.

8 Tę ndą'a' tųkų tį'vį nę nakayá xa'ą' Jesús nį kį'įn į xų'un', tę nį sąnia'á į ndo'ó.

9 Kiį' nį ndu'ų' į mii' ndiee' ndǫ' ñaą', tę kiį' nį kunį yǫǫ ką nduu' ña'ą nuų' į ndii, kǫǫ' kivį' nį xa'ąn į vį'ę ndęę įįn ndǫ' tę kakąn ę nuų' ndǫ', sąkan' ña nę ta'an' ę', nę nduu' kuenta Jesús, nę nį kįęę ñų'u' Macedonia yo'o', nį chįndįęe' yu'ų xiin' ña tiaku į. Tę nį xąnduxą' į, tę nï xikąn į ña'ą nuų' ndęę įįn ndǫ', tę nį ndęę käkąn tų ę' nuų' ndǫ'.

10 Sąą nii' xiní kaxi' yu'ų ña xiní xną'ą į ña ndįxą xa'ą' Cristo ndii, nii' sąkan' tų xiní kaxi' į ña ndęę įįn nę ndiee' nuų' ñų'u' Acaya ñaą' kǔvį sąvįkuiín yu'ų, tę nąkǫǫ į ña vą'ą kuni į xa'ą' ña kï'in' į xų'un' tę sania'á į ndo'ó.

11 Teę' kuein' tuu ndǫ' ña xaa' į sąkan' xa'ą' ą ña ndäni į ndo'ó. Kuäsą' xąchi' sąkan' rąn', xiní Ndiosí ña ndanį kua'ą' į ndo'ó.

12 Ndisų yu'ų ndii, sąą na xaa' į ña xą xaa' į jąąn', sąkan' tę kǫǫ' xąchi' ą kųvį ka'ąn nįnų tę ñuñu' xa'ą' mįį' rą xa'ą' ña jąąn', tę nakata' xiin' mii' rą xiin' ndų.

13 Sąkan' ña tę jąąn' ndii, tę ka'án ndǫsǫ' tųn vixį kuįtį' nduu' rą, tę xini xa'an' rą ndo'ó ka'án rą ña tę tianų' Cristo sąnia'á įchi' ą nduu' rą, kachi rą.

14 Tę kǫǫ' ą nąndąnį ę' xa'ą' ña xaa' tę jąąn' sąkan', kuąchį ndii sąkan' tų xaa' mįį' ña ndivą'ą sananduu' xiin' mii' ą ndęę naa ángele, ña yi'é.

15 Xa'ą' ą jąąn' na kuii' kǫǫ' ą nąndąnį tų ę' xa'ą' ña xaa' tę xika' nuu' nuų' ña ndįvą'ą jąąn', ña sananduu' xiin' mii' rą ndęę naa tę ka'án ndǫsǫ' xną'ą xa'ą' ña ndąku. Ndisų kivį' so'ǫ' ndi'i' ndii, ku'ųn rą vį'ę tųndo'ǫ' mii' xata'ąn ku'ųn rą xa'ą' ña xaa' rą ña jąąn'.

Yo'o' ka'án Pablo ña ndo'o' ra xa'a' a ña nduu' ra te ka'án ndoso' tu'un va'a xa'a' Jesús

16 Tuku ni ka'án i xiin' ndo' ña ndee iin ndo' känini ña te küu' kaxi' nduu' i, ndisu tee' ndee sakan' nduu' a ndii, natiin ndo' yu'u kaa' sakan', te sakan' kuvi tu ka'an va'a yu'u xa'a' mii' i sie.

17 Te ña xito' ka'an i yo'o' ndii, süu' xto'o e' ni ka'an chuun' a xiin' i, süu' jaan' ndii ka'án i ndee naa iin te küu' kaxi', te kuvi ka'an va'a i xa'a' mii' i.

18 Xa'a' ña yoo va te ka'án va'a xa'a' mii' xa'a' ña kuu' mii' ra ndii, kuvi tu saa yu'u sakan'.

19 Tee' ndee tuu ndo' ña ne kuu' kaxi' nduu' ndo' ndii, kundieni xíni' ndo' kuu' te küu' kaxi' jaan'.

20 Sakan' ña kundieni xíni' ndo' kuu' ndee te tiachuun' ndo'ó, te xa ndа'a' ndo'ó tiaku ra, te xini xa'an' tu ra ndo'ó, te sakan' tu xachié xiin' mii' ra nuu' ndo', te ndee sa'ndia' ra nuu' ndo'.

21 Ka'an' va nuu' i ka'án i xiin' ndo' ña ndu'u ndii, ya'a kuie ni kuu ndu xiin' ndo', sakan' na ni xaa' ndu naa xaa' te jaan'.

Ndisu naa' inga te yivi' ka'án va'a xa'a' mii' ndii, sakan' tu saa yu'u, tee' ndee ña küu' kaxi' nduu' ña jaan'.

22 ¿Ñáá te vi'e hebreo nduu' te jaan', kachi ra? Suvi tu yu'u. ¿Ñáá te ñuu Israel nduu' te jaan', kachi ra? Suvi tu yu'u. ¿Ñáá te vi'e Abraham nduu' te jaan', kachi ra? Suvi tu yu'u.

23 Ka'án te jaan' ña te xika' nuu' nuu' Cristo nduu' ra xtun, yu'u ka vi' te sakan' te jaan'. Tee' ndee ka'án i ndee naa iin te küu' kaxi', xa kua'a' ka ni xachuun' yu'u te sakan' te jaan', te xa kua'a' ka tu ichi' xi xaxi' i nda'a' te yivi' te sakan' te jaan', xa kua'a' ka tu ichi' xi naá i vi'e kaa te sakan' te jaan', sakan' tu xa kua'a' ka ichi' xa yoo i kuvi i te sakan' te jaan'.

24 U'un ta'an ichi' xa ni sukú' yo'o' te Israel yu'u. Te i'in ichi' jaan' ndii, oko xa'un kumi' ichi' ni sukú' ra a iin' i.

25 Uni ta'an ichi' xa ni sukú' ndukú te yivi' yu'u, te iin ichi' ni kuun yuu' tu te yivi' yu'u, te sakan' tu xa uni ta'an ichi' xa ni ndeka'nu tundoo' mii' kua'an i nuu' mini ka'nu', te ni ndoo i nuu' tikui mini ka'nu' jaan' iin ndaa' kivi' xiin' iin ndaa' ñuu.

26 Xa kua'a' va xaan' xi xa'án i, te ki'in' itia xi xka'ndia i xiin' kua'a' tundo'o'. Xi ndokuein' i xaa' te kui'na', te sakan' tu xi ndokuein' i xaa' te ñuu mii' i, te xa xi ndokuein' tu i xaa' te tuku'. Sakan' tu xi ndokuein' i ñuu ka'nu', uun mii' taxin' kaa', uun nuu' mini ka'nu', te xa xi ndokuein' tu i tein te xini xa'an' ka'án ña te xika' ichi' Jesús xiin' e' nduu' ra.

27 Xa kua'a' va tu xi xachuun' i, sakan' na ni xavi va i, te xa kua'a' tu ichi' nï kixin i ndee sie, te ki'in' tu ichi' ni xi'i va i soko, te ni ichi tu i tikui, te xa ki'in' tu ichi' nï xixi i ndee sie sakan' na ni yoo ndiia i, te sakan' tu xa ki'in' ichi' nï yoo toto i, te ni xini vixin va i.

28 Te süu' xa ña jaan' kuiti' ndo'o' i, süu' jaan' ndii saa kivi' kua'an ndi'ni kua'a' ka i xa'a' sakuu' ne nakayá xa'a' Jesús.

29 Sakan' na kuii' kii' köo' ndiee' sava ndo'ó nuu' ichi' Jesús ndii, ndee naa köo' tu ndiee' yu'u, te kii' kaviko' ne yivi' yoo ka nduu' ndo'ó te xaa' ndo' kuachi ndii, sanasaá' va nia yu'u.

30 Naa' yoo iin xa'a' ña kuní a ka'an va'a i xa'a' mii' i ndii, kuvi saa i sakan' xa'a' a ña nia'á ña köo' xachi' ndiee' i.

31 Sakan' ña Ndiosí, ña xata'an saka'nu' e' ndee ndi'i' ni kivi', yuva' xto'o e' Jesucristo, xiní ña süu' xini xa'an' i.

32 Kii' ni xika i ñuu Damasco ndii, iin te ni xa'ndia chuun' nuu' ñuu jaan', te ni chindu'u' rey te nani' Areta ndii, ni ka'an chuun' ra xiin' te xito' yi'e' ñuu jaan', ndiaa ni te natiin ra yu'u.

33 Ndisu ni chindiee' sava ne yivi' yu'u, te ni ketа i toko' nama ñuu jaan' mii' yoo iin ventana. Ni sko'ni' nia yu'u tixin iin íka', te ni nuu i. Sakan' te ni kuvi ni kaku i nda'a' te ñuu jaan'.

12

Ka'án Pablo xa'a' ña ni satuví xto'o e' nuu' ra xiin' xa'a' ña ndo'o' ra

1 Ña ndaku nduu' a ña köo' xata' a ña ka'an va'a e' xa'a' mii' e', ndisu yu'u ndii, kuní a ña ka'an i xa'a' ña ni satuví xto'o e' nuu' i xiin' ña ni sakuni' a yu'u.

2 Xiní yu'u iin te yivi', te ini xini Cristo, ña xa kua'an uxi kumi' kuiya ndii, ni naka

ña'a' Ndiosí ndẹẹ ndivi' uni, ndẹẹ mii' ndu'u' a. Xïní i naa' ni xa'an ra xiin' ñu'u' nde'i ra, uun xiin' nimá kuiti' ra ni xa'an ra. Xïní yu'u. Iin ndaa' Ndiosí kuiti' xiní ña jaan'.

3 (Xïní i naa' ni xa'an ra xiin' ñu'u' nde'i ra, uun xiin' nimá kuiti' ra ni xa'an ra. Xïní yu'u. Iin ndaa' Ndiosí kuiti' xiní ña jaan'.) Ndisu xiní yu'u xa'a' tẹ yivi' jaan'

4 ña ni nakạ ña'a' Ndiosí ndẹẹ ndivi' mii' ndu'u' a, mii' ndatun' xavạ'ạ kaa'. Tẹ ikan' ni xini so'o ra tu'un ña xiní mii' kuiti' Ndiosí ka'an a, tẹ kö̱o' ndẹẹ iin nẹ yivi' nẹ kandẹi' ka'an ña jaan'.

5 Xa'a' tẹ yivi' jaan' ndii, kuvi ka'an va'a i, ndisu säa i sakan' xa'a' mii' i. Sakan' ña xa'a' mii' i ndii, ka'an va'a i xa'a' ña nia'á ña kö̱o' xachi' ndiẹẹ' i kuiti'.

6 Sakan' na kuii' teẹ' ndee ka'an va'a i xa'a' mii' i ndii, süu' iin tẹ küu' kaxi' kundụu i, kuachi ndii ña ndaku nduu' a ka'an i. Ndisu xäa' i ña jaan', sakan' tẹ käninini nẹ yivi' xa'a' i ña iin tẹ koo' chukuu' ya'a ka nduu' i tẹ sakan' saa xiní nẹ jaan' xaa' i, uun tẹ sakan' ña xini so'o nia ka'án i.

7 Tẹ kọto ka ka'an va'a ya'a i xa'a' mii' i xa'a' ña ndatun' koo' chukuu' ña ni xini i, ña ni nia'a Ndiosí nuu' i jaan' ndii, ni kani iin ña u'vi iin' i ndẹẹ naa ki'ví iñu', tẹ ña xika' nuu' nuu' ña ndivạ'ạ nduu' ña sando'o' yu'u jaan', sakan' tẹ kä'an va'a ya'a i xa'a' mii' i.

8 Tẹ xa uni ichi' ni ka'an nda'vi i xiin' xto'o ẹ' Ndiosí ña tavạ' ña'a' a,

9 ndisu ni ka'an a xiin' i ndii: “Ña kundani i yo'ó kuiti' nduu' ña kuní nuu' un', sakan' ña ña ndiẹe' i ndii, nia'á va'a ya'a ka a kii' kö̱o' ña ndiẹe' nẹ yivi'”, ni kachi a. Xa'a' a jaan' na ndẹẹ chaa' ka va'a kuni i, tẹ ka'an va'a i xa'a' ña nia'á ña kö̱o' ña ndiẹe' i, sakan' tẹ nia'a va'a ka i ña ña ndiẹe' Cristo xiko ni'i' yu'u.

10 Sakan' na kuii' va'a kuni i kii' kö̱o' ña ndiẹe' i, uun kii' ka'án kini nẹ yivi' xiin' i, uun kii' natiín i, uun kii' mii' kuu' nẹ yivi' xiin' i, uun kii' ndo'o' i xa'a' a ña xaa' i chụun nuu' Cristo. Sakan' ña kii' kö̱o' ka ña ndiẹe' i ndii, sakan' tẹ nduu' i tẹ ndiẹe' ka xaa' Ndiosí.

11 Ni kụụ i ndẹẹ naa iin tẹ küu' kaxi' kii' ni ka'an va'a i xa'a' mii' i nuu' ndo', ndisu ndo'ó kumi' kuachi xa'a' ña jaan'. Kuachi ndii ndo'ó nduu' nẹ ni kuni a ka'an va'a xa'a' i, sakan' ña teẹ' ndee kö̱o' nduu' xachi' i ndii, küni kachi a jaan' ña xanuu' ka i sie nuu' tẹ ka'án mii' ña nduu' ra tẹ chụun va ka'án ndosọ' jaan'.

12 Sakan' ña ña nia'á ña tẹ tianu' xna'a Cristo sania'á ichi' a nduu' ndu ndii, ña yọ'ọ' nduu' a, xiin' ña kuie ini ni kundiẹni ndu nuu' sakuu' ña ndọ'ọ ndu ni xaa ndu chụun ka'nu' mii' ndiee' ndọ', tẹ ni xaa tu ndu ña nandani va nẹ yivi', tẹ ni xaa tu ndu ña nia'á ña yoo ndiẹẹ' Ndiosí xiin' ndu.

13 ¿Ndee ña va'a ni xaa i xa'a' ingạ nẹ nakayá xa'a' Jesús, tuu ndọ', ña nï xaa' i xa'a' ndo'ó? Suu ña ni xaa kuiti' i xa'a' ndọ' ndii, ña ndẹẹ iin ña kutiakụ i nï xikan i nuu' ndẹẹ iin ndọ'. ¡Kọọ ka'nu' ini ndọ' xiin' i naa' iin kuachi chiẹ va nduu' ña jaan', tuu ndọ'!

Ka'án Pablo ña ku'un ndi'ẹ' ra ichi' ña uni ñuu Corinto

14 Kọto ndọ', xa sakoo' tu'va xiin' mii' i, tẹ ku'un ndi'ẹ' ni tukuu' i mii' ndiee' ndọ' ichi' ña uni, ndisu käkan ni tukuu i ña kutiakụ i nuu' ndẹẹ iin ndọ' vitin. Sakan' ña süu' ña kumi' ndọ' xika' ndikún i, süu' jaan' ndii ndo'ó ndi'ni i xa'a'. Sakan' ña iin yuva' ndii, süu' nẹ kuali' si'ẹ ra taxa'a' xu'un' ña kuní nuu' ra, süu' jaan' ndii mii' ra taxa'a' ña kuní nuu' si'ẹ ra jaan'.

15 Tẹ yu'u ndii, xa yoo i sandi'i' i sakuu' ña kumi' i xa'a' ndọ' xa'a' a ña ndani i ndo'ó. Tẹ süu' ña kumi' i jaan' kuiti', süu' jaan' ndii ndẹẹ mii' ñu'u' nde'i i ndii xa yoo i sanakua'a ẹ xa'a' ña va'a ndo'ó. Teẹ' ndee na saa kivi' ndani kua'a' ka i ndo'ó ndii, so'o sie ka ndani ndo'ó yu'u i'in kivi' kua'an.

16 Teẹ' ndee nï xikán i ndẹẹ iin ña kutiakụ i nuu' ndọ', ndisu ka'án savạ ndọ' ña xa'a' ña chụun va i ndii, ni xini xa'an' siki' i ndo'ó.

17 ¿Ñáá tuu ndọ' ña ni xini xa'an' i ndo'ó xiin' nda'a' savạ ñani ẹ', tẹ ni tivi' i mii' ndiee' ndọ' jaan'?

18 Ni ka'an nda'vi i xiin' Tito, tẹ ni ti'vi' ña'a' i xiin' ingạ ka ñani ta'an' ẹ', tẹ ni xa'an ra mii' ndiee' ndọ'. ¿Ñáá tuu ndọ' ña ni xini xa'an' tẹ jaan' ndo'ó? Xiní ndo'ó ña iin kachi xanini ndu, tẹ iin ndaa' tu ichi' ndikún ndu.

19 Teę' kusaa' xanini kạ ndǫ' ña ka'án ndụ ña jạạn' xa'ạ' ña naka'án ndụ xa'ạ' mịi' ndụ, süụ' sạkan' nduu' ạ, süụ' jạạn' ndii ka'án ị sạkan' xiin' ndǫ' nuụ' Ndiosí xa'ạ' ạ ña nduu' ị tẹ tianụ' Cristo. Nẹ ta'an' manị' mịi' ị, sạkuu' ña xaa' ndụ jạạn' ndii, xaa' ndụ ạ, tẹ kụvị kuạ'nụ na kuạ'nụ kạ ndǫ' nuụ' ịchi' Jesús.

20 Sạkan' ña xika' nimá ị ña kịi' xaạ' ị mii' ndiee' ndǫ' ndii, kuein' kuäsạ' ndiee' vạ'ạ ndǫ' sạạ ndiatu' ịnị yu'ụ, teę' kuein' tụ nị ndẹẹ yu'ụ ndii, kuäsạ' naá vạ'ạ nimá ị xini ndo'ó kịi' xaạ ị mii' ndiee' ndǫ' jạạn' ndẹẹ naa ndiatu' ịnị ndǫ'. Sạkan' ña teę' kuein' ndïee' tị'vị ndǫ', teę' ndạsị' nuụ' ndǫ' xini ta'an' ndǫ', teę' xi'é ndǫ' xini ta'an' ndǫ', teę' nata'vi' ta'an' ndǫ', teę' ka'án ndǫ' tụn vixị tẹin ndǫ', teę' chichi' ndǫ' nẹ yivị' xatạ' nịạ, teę' ñuñu' tụ ndǫ', teę' sǫ'ǫ nị tụ ndǫ'.

21 Tẹ sạkan' tụ xika' nimá ị ña kịi' ku'ụn ndi'ẹ' ị mii' ndiee' ndǫ' ndii, teę' kuein' kụkạ'ạn nuụ' ị nuụ' Ndiosí, xa'ạ' ndo'ó xa'ạ' kuạchị ndǫ', teę' kuein' kunị ạ kuạkụ ị xa'ạ' kua'ạ' nẹ nị xạạ kuạchị sạa', tẹ tïạ'an nạmạ nịạ nimá nịạ xa'ạ' kuạchị nịạ, naa kuu' ña kuu' xe'na' nịạ, xiin' ña kumi' nịạ musa nịạ, xiin' ña kịnị kuu' nịạ xiin' ịin' nịạ.

13

Ka'án Pablo sạạ sạạ ẹ', tẹ kụnị ẹ' ña xika' xnạ'ạ ẹ' ịchi' Cristo

1 Ña yǫ'ǫ' nduu' ịchi' ña unị ña ku'ụn ị mii' ndiee' ndǫ'. Xiní ndǫ' ña ka'án tụ'ụn Ndiosí ndii: “Kịi' chindu'ụ' ẹ' kuạchị xa'ạ' ịin nẹ yivị' ndii, kuní ạ ña kǫǫ uvị ta'an', uun unị ta'an nẹ ndẹẹ yụ'u', tẹ sạkan' kụvị kụnịạnị kuạchị jạạn'”, kachi ạ.

2 Kịi' nị xa'ạn ị mii' ndiee' ndǫ' sạa' ndii, xạ nị sạkuni' ị ndo'ó, nẹ nị xaa' kuạchị jạạn'. Tẹ vịtịn ña xika' ndu'ụ' ị ndii, sakuni' nị tukuu' ị yǫǫ kạ xaa' kạ kuạchị, xiin' sạkuu' ịngạ nẹ xạ xạ'a' xaa' tụ ạ ña kündụụ ị tẹ ka'nu' ịnị xa'ạ' nịạ kịi' xaạ tụkụụ ị mii' ndiee' ndǫ',

3 sạkan' ña kuní ndǫ' ña nia'ạ ị ndo'ó naa' ndịxạ xnạ'ạ ña Cristo tianụ' yu'ụ. Tẹ Cristo ndii, kuäsạ' ịi' kuu' ạ jạạn' xiin' ndǫ', süụ' jạạn' ndii ndẹẹ' xa'ndia chuun' ạ nuụ' ndǫ'.

4 Kuạchị ndii, teę' ndee kǫǫ' ña ndẹẹ' Cristo jạạn' kịi' nị xi'ị ạ nuụ' krusín, ndisụ vịtịn ndii, xiin' ña ndẹẹ' Ndiosí tiaku ạ. Tẹ sạkan' tụ ndu'ụ vịtịn ndii, teę' ndee kǫǫ' ña ndẹẹ' ndụ ndẹẹ naa nị ndǫ'ǫ ña jạạn' ndii, Ndiosí taxi' tụ ña ndẹẹ' ndu'ụ, tẹ xachuun' ndụ tẹin ndo'ó.

5 Chụụn xa'a' ndǫ' naa' ndịxạ xnạ'ạ xika' ndǫ' sạạ ka'án tụ'ụn vạ'ạ xa'ạ' Jesús, tẹ kǫtǫ kuạ'ạ xiin' mii' mịi' ndǫ' nuụ' ña jạạn'. ¿Ñáá xäa' kạ ndǫ' kuenta ña yoo Jesucristo xiin' ndǫ'? Tẹ naa' kǫǫ' ña nia'á ña yoo ña jạạn' xiin' ndǫ' ndii, kǫǫ' ạ yoo xiin' ndǫ'.

6 Ndisụ ndiatu' ịnị yu'ụ ña xiní ndǫ' ña ndu'ụ ndii, yoo ña nia'á ña yoo ạ xiin' ndụ.

7 Tẹ ka'án vạ ndụ xiin' Ndiosí xa'ạ' ndǫ' ña sạạ ndǫ' ndẹẹ ịin ña nịạ'a. Ndisụ süụ' xaa' ndụ sạkan' xa'ạ' ña kuní ndụ ña ka'ạn vạ'ạ nẹ yivị' xa'ạ' ndụ, süụ' jạạn' ndii xaa' ndụ sạkan', tẹ sạạ ndo'ó ña vạ'ạ, teę' ndee kạnịnị nẹ yivị' ña kǫǫ' ña nia'á ña yoo ndẹẹ' Cristo xiin' ndụ.

8 Kuạchị ndii kǫǫ' kivị' nạkạsị ndụ ña ndịxạ xa'ạ' Cristo, süụ' jạạn' ndii chi'ni' xiin' mịi' kuịtị' ndụ xa'ạ' ña ndịxạ jạạn'.

9 Xa'ạ' ạ jạạn' na vạ'ạ vạ kuni ndụ ña ndu'ụ kǫǫ' ndẹẹ', tẹ ndo'ó nduu' nẹ yoo kạ ndẹẹ'. Tẹ ka'án kạ ndụ xiin' Ndiosí ña na tạxị na taxi' ạ ña sǫ'ǫ xinụ xạchi' ndǫ' sạạ nii' kuní ạ.

10 Sạkan' na kuii' ke'i ị tụtụ yo'o' ña kuní kạ xaạ' ị mii' ndiee' ndǫ', sạkan' tẹ kịi' xaạ ị ñaạ' ndii, xạkụ ndẹẹ' kụụ ị xiin' ndǫ' xiin' ndẹẹ' ña nị tạxị xtǫ'ǫ ẹ' ndạ'a' ị. Sạkan' ña süụ' nị tạxị ạ ndẹẹ' ndạ'a' ị tẹ sạnduxín ị ndo'ó, süụ' jạạn' ndii nị tạxị ña'a' ạ tẹ sạkua'nu' ị ndo'ó nuụ' ịchi' Jesús.

Ña ndẹịi' Pablo so'ǫ' ndi'i'

11 Nẹ ta'an' manị' ị, mii' so'ǫ' ndi'i' yo'o' ndii, ka'án kạ ị xiin' ndǫ' ña sịi' kụndẹẹ ndǫ', tẹ sạxinụ tụ ndǫ' ña kụndụụ xạchi' ndǫ' sạạ kuní Ndiosí, tẹ na sạndẹẹni ta'an' tụ ndǫ' xiin' ña ka'án ị yo'o'. Sạkan' tụ ịin ndạạ' kụnaạ nimá sạkuu' ndǫ', tẹ kụndẹẹ manị' xiin' ta'an' ndǫ'. Tẹ sạkan' Ndiosí, ña ndanị yoo', tẹ taxi' tụ ạ ña manị' ạ yoo xiin' ẹ', na kǫǫ na ạ xiin' ndǫ'.

12 Chịto nuụ' ta'an' ndǫ' kuenta Jesús, tẹ xiin' ña jạạn' nạkuạtụ ta'an' ndǫ'.

13 Sa̱kuu' ne̱ nduu' kuenta Jesús, ne̱ ndiee' yo'o', ti'vi' cha'an' ndo̱'.
14 Te̱ na sa̱ñu'u' na xto̱'o̱ e̱' Jesucristo sa̱kuu' ndo'ó, te̱ na ko̱o̱ tu̱ ña̱ nda̱ni̱ Ndiosí xiin' ndo̱', te̱ sa̱kan' tu̱ na ku̱ndi̱e̱e̱ ti̱'vi̱ sa̱kuu' ndo̱' xaa' Espíritu Santo. Sa̱kan' na ku̱ndu̱u̱ a̱.

Tutu ña ni ke'i San Pablo kua'an nda'a' ne ini xini Jesús, ne ndiee' ñu'u' Galacia

Ti'vi' ra cha'an' nia

1 Yu'u nduu' Pablo, te Jesucristo ni tianu' yu'u te sania'á i ichi' a. Süu' te yivi' ni sakuiso' chuun' yu'u, ni ndee süu' te yivi' tu ni tianu' yu'u. Süu' jaan' ndii mii Jesucristo xiin' yuva' e' Ndiosí, ña ni sanatiaku ña'a', ni sakuiso' chuun' yu'u.
2 Yu'u xiin' ñani ta'an' e', ne ndiee' yo'o' ndii, ti'vi' ndu cha'an' i'in ti'vi ndo'ó, ne nakayá xa'a' Jesús, nuu' ñu'u' Galacia.
3 Na sañu'u' yuva' e' Ndiosí xiin' xto'o e' Jesucristo ndo'ó, te na taxi tu a ña mani' koo xiin' ndo'.
4 Te Jesús jaan' nduu' ña ni sanakua'a xiin' mii', te ni xi'i a xa'a' kuachi e', te ni sakakú a yoo' nuu' ña nia'a ña yoo iin yivi' vitin. Sakan' ña xa sakan' ni kuni Ndiosí, yuva' e'.
5 Te ña jaan' kuní a natiin sakuu' ña ka'nu' ndee ndi'i' ni kivi'. Sakan' na kundúu a.

Iin ndaa' Jesús kuiti' kuvi sakakú yoo' nuu' kuachi e'

6 Nandani xavaa i ña yachi va ni kuxioo ndo' nuu' Ndiosí, ña ni kana ndo'ó xa'a' ña ndani mii' a ndo'ó xa'a' ña ni xaa Cristo, te vitin ndikún ndo' tukú nuu' tu'un va'a.
7 Ndisu köo' tukú tu'un va'a ña kuvi saa sakan', te kakú e'. Süu' jaan' ndii yoo sava te yivi', te kuni sasana' ndo'ó. Te jaan' ndii, kuni nama ra tu'un va'a ña ka'án xa'a' Cristo.
8 Tee' ndee ndee yu'u naa' ka'an ndoso' i iin tu'un ña näkuitá xiin' ña xa ni ka'an ndoso' ndu, uun iin ángele, ña kiee ndivi', naa' ka'an ndoso' a iin tu'un ña näkuitá xiin' ña xa ni ka'an ndoso' ndu ndii, na kundo'o xachi' ndu saa Ndiosí.
9 Te saa nii' xa ni ka'an ndu ndii, sakan' tu ka'án i vitin ña naa' ka'an ndoso' yoo ka iin tu'un ña näkuitá xiin' ña xa ni natiin ndo' ndii, na kundo'o xachi' nia saa Ndiosí.
10 Kuachi ndii, süu' xa'a' ña ndoo va'a i nuu' ne yivi' xika' i, süu' jaan' ndii xika' i xa'a' ña ndoo va'a i nuu' Ndiosí. Käninini ndo' naa' xika' i te ndoo va'a i nuu' ne yivi', sakan' ña naa' kusaa' xika' i xa'a' ña ndoo va'a i nuu' ne yivi' ndii, süu' te xika' nuu' nuu' Cristo nduu' i naa' sakan'.

Ka'án Pablo saa ni ndo'o ra kii' ni kana ña'a' Cristo

11 Ñani ta'an' i, kuní i ña kundani ndo'ó ña tu'un va'a ña ka'án ndoso' i ndii, süu' ña ni natá'vi' xíni' ne yivi' nduu' a.
12 Kuachi ndii ni natiin i e ndaa' ndee iin ne yivi', ni ndee ni sakuaan i e nuu' ndee iin te yivi'. Süu' jaan' ndii Jesucristo ni nia'a tu'un va'a jaan' nuu' i.
13 Xa ni xini ndo' kuento saa ni xika i iin yivi' xta'an' kii' ni xika i saa xika' ne judío, ne ta'an' i, ichi' Ndiosí. Te xa ni xini tu ndo' kuento ña ni sando'o' u'vi i ne nakayá xa'a' Jesús te sandoñu'u' i nia.
14 Te kii' ni xika i saa xika' ne judío, ne ta'an' i, ichi' Ndiosí ndii, ndiee' ka ni kandixa' i te sakan' tukú te iin kachi xiin' i, sakan' ña ni xito ka'nu' ya'a ka i ña xi xaá ne xii' yata' ndu te sakan' te jaan'.
15 Ndisu Ndiosí ndii, ni nakaxin a yu'u xa'a' a ña ndani mii' a yu'u, ndee kii' kuní ka kaku i, te ni xtani a
16 ña nia'a a Jesús, si'e a jaan', nuu' i, te ka'an ndoso' i xa'a' ña jaan' nuu' ne tuku'. Te ni xa'an i te ndatu'un' i xiin' ndee iin te yivi' ndee ña ka'an ndoso' i,
17 ni ndee ni kaa tu i ñuu Jerusalén te ndatu'un' i te ni tianu' Jesús ña nuu' ka te sakan' yu'u. Süu' jaan' ndii ni xa'an i ñu'u' Arabia, te ni nandiko' tukuu i ñuu Damasco.
18 Te kii' ni xka'ndia uni kuiya ndii, ni xa'an i mii' ndu'u' Pedro ñuu Jerusalén, te ni ndoo i xiin' ra xa'un kivi' ikan'.
19 Ndisu ni xini ta'an' i xiin' inga te tianu' Jesús sania'á ichi' a. Iin ndaa' so'o Jacobo, te nduu' ñani xto'o e' Jesús, ni xini ta'an' xiin' i.
20 Te ña ke'i i nuu' tutu yo'o' ndii, xiní Ndiosí ña ña ndixa nduu' a.
21 Te kii' ni ya'a sie, te ni xa'an i ñu'u' Siria xiin' ñu'u' Cilicia.

22 Ndisụ nẹ nakayá xa'ạ' Jesús ñụ'u' Judea ndii, tïạ'an kụnị nuụ' nịạ yu'ụ.
23 Nị xịnị sọ'ọ kuịtị' nịạ ña ka'án nẹ yivị' xa'ạ' ị ndii: “Tẹ nị sạndo'o' yoo' xtạ'an' ndii, ka'án ndọsọ' rạ nuụ' nẹ yivị' tụ'ụn vạ'ạ ña nị xikạ rạ sạndọñu'u' rạ”, nị kachị nịạ.
24 Tẹ nị xạka'nu' vạ nịạ Ndiosí xa'ạ' ña nị xạạ ạ xiin' ị.

2

Sọ'ọ nị xka'ndịạ ạ kịị' nị xa'ạn Pablo mii' ndiee' ịngạ tẹ sania'á ịchi' Jesús

1 Tẹ kịị' nị xka'ndịạ uxị kụmi' kuiyạ ndii, nị kạạ tụkụụ ị ñụụ Jerusalén xiin' Bernabé. Tẹ nị xạkạ tụ ị Tito kua'ạn rạ xiin' ndụ.
2 Nị xa'ạn ị sạkan' ña Ndiosí nị nia'ạ nuụ' ị ña kuní ạ ña ku'ụn ị ịkan'. Tẹ nuụ' tẹ kuu' nụu' nuụ' nẹ nakayá xa'ạ' Jesús kuịtị' nị ndạtu'un' ndi'ị ị xa'ạ' ña ka'án ndọsọ' ị xa'ạ' tụ'ụn vạ'ạ nuụ' nẹ tuku'. Nị ndạtu'un' ndi'ị ị xa'ạ' ña jạạn' nuụ' rạ kọtọ kạ xachuun' saka ị, uun xạ nị xạchuun' saka ị kạnịnị tẹ jạạn'.
3 Ndisụ nị xtạnị rạ ña nị ka'ạn ị, sạkan' na ndẹẹ Tito, tẹ nị xa'ạn xiin' ndụ ndii, teẹ' ndee tẹ griego nduu' rạ ndii, nï ka'ạn tẹ kuu' nụu' jạạn' ña kuní ạ kuạ'ạ tunị ịin' rạ,
4 teẹ' ndee nị kọ'nị sị'e ịin uvị tẹ xini xa'an' ka'án ña xika' rạ ịchi' Jesús tẹịn ndụ mii' nị nạkayạ ndụ jạạn'. Nị kọ'nị rạ ịkan' tẹ nịạni' rạ ña xaa' ndụ ña yoo ndiká ndụ nuụ' ịchi' Cristo Jesús, ndianị tẹ tụkụ nị sạnạndiko' rạ ndu'ụ nuụ' ña ka'án tụ'ụn ndẹi'.
5 Ndisụ ndẹẹ ịin kanị' nï nạtịin ndu'ụ ña ka'án tẹ jạạn', sạkan' tẹ nämạ xạchi' ndụ tụ'ụn vạ'ạ ndịxạ ña xạ kandixa' ndọ' jạạn'.
6 Tẹ kọ̈ọ' xạchi' ña xạa' nị ka'ạn tẹ kuu' nụu' nuụ' nẹ nakayá xa'ạ' Jesús jạạn' xiin' ị. Nuụ' yu'ụ ndii, naa' tẹ ka'nu' nduu' rạ, uun sụ̈vị rạ ndii, kọ̈ọ' ạ xaa' ạ, sạkan' ña Ndiosí ndii, näkaxin ạ nẹ yivị'.
7 Süụ' jạạn' ndii nị xịnị tẹ kuu' nụu' jạạn' ña nị tạxị Ndiosí chụụn nuụ' ị ña ka'án ndọsọ' ị tụ'ụn vạ'ạ nuụ' nẹ tuku' ịin kachi naa nị tạxị ạ chụụn nuụ' Pedro ña ka'án ndọsọ' rạ tụ'ụn vạ'ạ jạạn' nuụ' nẹ judío.
8 Kuạchị ndii mịi' Ndiosí nị tạxị ndịẹẹ' Pedro tẹ kụndụụ rạ tẹ sania'á ịchi' Jesús nuụ' nẹ judío, tẹ mịi' tụ ạ nị tạxị ndịẹẹ' yu'ụ tẹ kụndụụ ị tẹ sania'á ịchi' Jesús nuụ' nẹ tuku'.
9 Sạkan' na kuii' nị nạkụnị Santiago xiin' Pedro xiin' Juan, tẹ nduu' tẹ kuu' nụu' nuụ' nẹ ndikún ịchi' Jesús, ña nị sạmanị' vạ Ndiosí yu'ụ chụụn yo'o'. Sạkan' na kuii' nị tịịn rạ ndạ'a' ị xiin' ndạ'a' Bernabé tẹ nia'ạ rạ ña nduiin' rạ xiin' ndụ. Tẹ nị ndoọ rạ kuento ña sạchuun' kạ ndụ nuụ' nẹ tuku', tẹ tẹ jạạn' sạchuun' kạ nuụ' nẹ judío.
10 Tẹ kuu' nụu' jạạn' ndii, ịin ndạạ' kuịtị' ạ nị xikạn rạ nuụ' ndụ ña chịndịẹe' naa chindiee' ndụ nẹ nda'vi kuu', nị kachị rạ. Tẹ ña jạạn' nduu' ña xạ kuạxị ị saxinú ị xiin' ịin kanii' nimá ị.

Sọ'ọ nị xạạ ạ kịị' nị kạnị kuento Pablo Pedro xa'ạ' ña vä'ạ ña xaa' rạ tẹịn nẹ tuku'

11 Tẹ kịị' nị xạạ Pedro ñụụ Antioquía ndii, nị kạnị ña'a' ị kuento, sạkan' ña vä'ạ xaa' rạ.
12 Kuạchị ndii, kịị' kuní kạ xaạ tẹ nị tị'vi' Jacobo ndii, nị xịxị rạ xiin' nẹ tuku' jạạn'. Ndisụ kịị' nị xạạ tẹ nị tị'vi' Jacobo jạạn' ndii, nị kụxịọọ Pedro jạạn' nuụ' nẹ tuku' jạạn' xa'ạ' ạ ña yi'vi rạ tẹ yivị', tẹ ka'án ña kuní ạ kuạ'ạ tunị ịin' sạkuu' tẹ tuku', tẹ ndikún ịchi' Jesús.
13 Tẹ sạkan' tụ ịngạ tẹ judío, tẹ ndikún ịchi' Jesús ndii, nị kụxịọọ tụ tẹ jạạn' nuụ' nẹ tuku' jạạn' naa nị xạạ Pedro jạạn', ña nị xạsụvị xiin' mii' rạ. Tẹ ndẹẹ Bernabé nị sạnama' xiin' mii' nuụ' ña siki' jạạn' nị xạạ rạ.
14 Tẹ kịị' nị xịnị ị ña xïka' ndạku sạkuu' tẹ jạạn' nuụ' ña ndịxạ xa'ạ' tụ'ụn vạ'ạ xa'ạ' Jesús ndii, nị ka'ạn ị xiin' Pedro nuụ' sạkuu' nẹ nakayá xa'ạ' Jesús ịkan' ndii: “Yo'ó ndii, tẹ ịchi' nẹ ta'an' ẹ', nẹ judío, nduu' ụn', ndisụ xika' ụn' ndẹẹ naa süụ' tẹ judío nduu' ụn'. Sạkan' na kuii', ¿ndichun na kaviko' u'vị ụn' nẹ tuku', nẹ ndikún ịchi' Jesús, ña kuní ạ kạkạ nịạ naa xika' nẹ judío?
15 Yoo' ndii, si'ẹ nẹ judío nduu' ẹ' ndẹẹ nị tuvị ẹ', tẹ süụ' tẹ tuku', tẹ xaa' kuạchị nuụ' tụ'ụn ndẹi' Ndiosí, nduu' ẹ'.
16 Sạkan' ña xiní ẹ' ña süụ' xa'ạ' ạ ña xaa' ndẹẹ ịin nẹ yivị' ña ka'án tụ'ụn ndẹi'

Ndiosí sąndąku ą nimá nįą, süų' jąąn' ndii xa'ą' ą ña į̈nį nįą xini nįą Cristo Jesús kuįtį'. Tę sąkan' tų yoo' ndii, xa'ą' ą ña į̈nį ę' xini ę' Cristo Jesús jąąn' kuįtį', tę nį xąndąku Ndiosí nimá ę' nuų' ą, tę süų' xa'ą' ą ña xaa' ę' ña ka'án tų'ų̨n ndęi' jąąn'. Kuąchį ndii ndęę į̈in nę yivį' kų̈vį kų̨ndų̨ų nę ndąku nimá nuų' Ndiosí xa'ą' ą ña xaa' nįą ña ka'án tų'ų̨n ndęi' jąąn'.

17 Sąkan' na kuii' kį̈' xika' ę' sąndąku Ndiosí nimá ę' xa'ą' ą ña į̈nį ę' xini ę' Cristo kuįtį' ndii, ka'án sąvą nę judío ña xa'nú ę' sąvą tų'ų̨n ndęi' jąąn'. ¿Ñáá Cristo nduu' ña xaa' sąkan', tę xaa' ę' kuąchį na sąkan'? Kuäsą' xąchi' sąkan' rąn'.

18 Kuąchį ndii, naa' į̈nį nį tų̨kų̨ų į kų̨nį tų'ų̨n ndęi' jąąn', ña nį į̈nį nį xį̈nį sąa' ndii, tų̨kų̨ nį nanduu' į tę ndiso' kuąchį nuų' Ndiosí.

19 Sąkan' ña yu'ų̨ ndii, ndęę naa tę xą nį xi'į̈ nduu' į nuų' tų'ų̨n ndęi' jąąn' xa'ą' ña ï̈nį ką į ña kų̨vį sąkakú ą yu'ų̨, sąkan' na tiaku į tę xaa' į ña kuní Ndiosí.

20 Tę yu'ų̨ vįtį̈n ndii, xaa' į kuenta ndęę naa nį xi'į̈ inga' į xiin' Cristo nuų' krusín. Sąkan' na kuii' yu'ų̨ ndii, ña tiaku į xiin' ñų'u' nde'į̈ yo'o' vįtį̈n ndii, tïaku ką į tę sąą į ña kuní mį̈i' į̈. Süų' jąąn' ndii Cristo nduu' ña xiko' ni'i' kivį' ñų̨ų į, tę xika' į į̈in yivį' xa'ą' ą ña į̈nį į xini į Cristo, si'ę Ndiosí. Tę kundanį ña jąąn' yu'ų̨, sąkan' ña nį sąnąkua'a xiin' mį̈i' ą xa'ą' į, tę nį xi'į̈ ą nuų' krusín xa'ą' kuąchį į.

21 Kǫ̈ǫ' kivį' nąkǫǫ į ña ndanį mį̈i' Ndiosí yu'ų̨, sąkan' ña naa' kų̨vį kų̨ndąku nimá ę' nuų' Ndiosí xa'ą' ą ña sąxinú ę' tų'ų̨n ndęi' jąąn' ndii, nį xi'į̈ saka Cristo nuų' krusín naa' sąkan', ndisų süų' sąkan' nduu' ą", nį kachį į xiin' rą.

3

Xa'ą' ña į̈nį ę' xini ę' Cristo kuįtį' natiin' ę' Espíritu Santo

1 Ndo'ó, nę Galacia, nę küu' kaxi' nduu' ndǫ' ndęę naa nį sąkuinį' į̈in tę yivį' xiin' ndǫ', sąkan' ña nį kų̨xi̱ǫǫ ndį'į ndǫ' nuų' ña nį sąnia'á į ndo'ó ña nį xi'į̈ Jesucristo nuų' krusín xa'ą' kuąchį ę'.

2 Ña yǫ'ǫ' kuįtį' kuní į ña nąkuį̈in ndǫ' nuų' į: ¿Ñáá xanini ndo'ó ña nį nątį̈in ndǫ' Espíritu Santo xa'ą' ą ña nį sąxinú ndǫ' ña ka'án chuun' tų'ų̨n ndęi' Moisés? Kuäsą' xąchi' sąkan' rąn'. Sąkan' ña nį nątį̈in ndǫ' Espíritu Santo jąąn' xa'ą' ą ña į̈nį ndǫ' xini ndǫ' tų'ų̨n vą'ą ña ka'án xa'ą' Jesús kuįtį'.

3 Sąą tų tïakú xíni' ndǫ'. Naa' nį nątį̈in ndǫ' Espíritu Santo kį̈' nį xą'a' į̈nį ndǫ' xini ndǫ' tų'ų̨n vą'ą jąąn' ndii, ¿ndichun na xika' ndǫ' ña ndąsąndąku ndǫ' nimá ndǫ' nuų' Ndiosí vįtį̈n xiin' ña ndį̈ęe' mį̈i' ndǫ', na sąkan'?

4 Nį ndǫ'ǫ kua'ą' vą ndo'ó xa'ą' ą ña į̈nį ndǫ' xini ndǫ' Jesús. ¿Ñáá nį ndǫ'ǫ saka ndǫ' sąkuu' ña jąąn'? Vą'ą vą naa' nï̈ ndo'o' saka ndǫ' ña jąąn'.

5 Sąkan' ña süų' xa'ą' ą ña nį xąą ndǫ' ña ka'án tų'ų̨n ndęi' jąąn' nį tąxį Ndiosí Espíritu ą naá nimá ndǫ', tę nį xąą ą chų̨ų̨n ka'nu' koo' chukuu' tę̱in ndǫ'. Süų' jąąn' ndii xa'ą' ą ña į̈nį ndǫ' xį̈nį ndǫ' tų'ų̨n vą'ą jąąn' nį xąą ą ña jąąn'.

Nį ka'ą̨n Ndiosí ña tę ndąku nimá nduu' Abraham xa'ą' ą ña nį į̈nį rą xį̈nį ña'a' rą

6 Nį į̈nį kuįtį' Abraham, tę xį̈' yąta' ndų, nį xį̈nį rą Ndiosí, tę nį ndąsąndąku ą nimá rą nuų' ą.

7 Sąkan' na kuii' kuní ą kų̨ndąnį ndǫ' ña nę į̈nį xini Ndiosí nduu' xnąa'ą sią̨ni' xika' Abraham jąąn'.

8 Ndęę xtą'an' yosǫ' ą nuų' tų̨tų Ndiosí mii' ka'án ą ña naá kivį' kų̨ndų̨ų tų nę tuku' nę ndąku nimá nuų' Ndiosí sąą ą xa'ą' ą ña į̈nį nįą kų̨nį ña'a' nįą. Sąkan' na kuii' nį sąkuni' Ndiosí Abraham tų'ų̨n vą'ą jąąn' kį̈' tïą'an xka'ndį̈ą ą, sąkan' na nį ka'ą̨n ą xiin' rą ndii: "Xiin' ndą'a' yo'ó sąñu'u' į sąkuu' nę yivį' į̈in yivį'", nį kachį ą.

9 Sąkan' na kuii' nę į̈nį xini Jesús ndii, sañu'u' ña'a' Ndiosí naa nį sąñu'u' ą Abraham jąąn' xa'ą' ą ña nį į̈nį rą xini ña'a' rą.

10 Kuąchį ndii, yǫǫ ką kuní ña ndąsąndąku Ndiosí nimá nįą nuų' ą xa'ą' ña saxinú nįą ña ka'án chų̨ų̨n tų'ų̨n ndęi' ą ndii, xą yoo nįą nuų' ña nacha'an'. Kuąchį ndii ka'án ña yosǫ' nuų' tų̨tų Ndiosí ndii: "Nąchą'ą̨n sąkuu' nę sąxinú ndį'į sąkuu' ña ka'án tų'ų̨n ndęi' jąąn'", kachi ą.

11 Xiní kaxi' ę' ña sąndąku Ndiosí nimá ndęę į̈in ę' xa'ą' ą ña xaa' ę' ña ka'án tų'ų̨n

ndẹi' jąąn', sąkan' ña ka'án ña yosọ' nuụ' tụtụ ą ndii: “Nẹ nị xąndąku Ndiosí nimá xa'ą' ą ña ịnị kuịtị' nịą xini ña'a' nịą ndii, kụtịąkụ nịą ndẹẹ ndi'i' nị kivị'”, kachi ą.

12 Ndisụ tụ'ụn ndẹi' jąąn' ndii, süụ' kuenta ña ịnị ẹ' xini ẹ' Jesús nduu' ą, sąkan' ña ka'án ña yosọ' nuụ' tụtụ ą ndii: “Nẹ saxinú sąkuu' ña ka'án tụ'ụn ndẹi' jąąn' ndii, kụtịąkụ nịą xa'ą' ña jąąn'”, kachi ą.

13 Nị sąndoó ndiká Cristo yoo' nuụ' ña nị kunị ą sąnącha'an' tụ'ụn ndẹi' jąąn' yoo'. Sąkan' ña nị xi'ị ą nuụ' ẹ', tẹ nị tịsọ ą ña nacha'an' jąąn, naa yosọ' ą nuụ' tụtụ Ndiosí mii' ka'án ą ndii: “Yọọ ką nduu' nẹ xi'í nuụ' ndụyụ ndii, nacha'an' nịą”, kachi ą.

14 Sąkan' nị xąą Cristo tẹ sąñu'u' tụ Ndiosí nẹ tuku' xiin' kuento ą, ña nị tąxị ą nuụ' Abraham jąąn'. Tẹ xa'ą' ą ña ịnị ẹ' xini ẹ' Cristo ndii, natiin' ẹ' Espíritu Santo, ña xą nị tąxị Ndiosí kuento ą xa'ą' jąąn'.

Sändoñu'u' tụ'ụn ndẹi' jąąn' kuento ña nị tąxị Ndiosí nuụ' Abraham

15 Ñąnị ta'an' ị, kuni ka'ąn ị xiin' ndọ' ịin ña ka'án ndịąą xa'ą' tẹ yivị'. Tẹ yivị', kịị' ndoó rą kuento xiin' ta'an' rą ndii, ke'i rą ą nuụ' tụtụ, tẹ chindu'ụ' rą nuụ' ndą'a' rą nuụ' ą. Kịị' xaa' rą sąkan' ndii, ndẹẹ ịin rą kụvị nąchịkąnu' ką ndẹẹ ịin yụ'u', nị ndẹẹ kụvị tụ sąndọñu'u' rą ña jąąn'.

16 Sąkan' tụ nị xąą Ndiosí nị tąxị ą kuento ą nuụ' Abraham xiin' nuụ' sịąni' xika' rą. Sąkan' na kuii' yosọ' ą ndii: “nuụ' ịin sịąni' xika' ụn'”, sąkan' yosọ' ą. Ndisụ kä'án ña jąąn' xa'ą' kua'ą' sịąni' xika' rą kịị' ka'án ą sąkan'. Süụ' jąąn' ndii ka'án ą xa'ą' ịin ndąą' kuịtị' ą, tẹ ña jąąn' nduu' Cristo.

17 Ña kuni ka'ąn ị xiin' ndọ' yo'o' ndii, xą nị ndoọ Ndiosí kuento ą xiin' Abraham jąąn' ña sąxinú ą ña nị ka'ąn ą xiin' rą jąąn'. Tẹ tụ'ụn ndẹi', ña nị tąxị Ndiosí ndą'a' Moisés kịị' xą nị ya'ą kụmi' ciento okọ uxị kuiyą ndii, kụvị sątívi' ą kuento ą ña xą nị tąxị ą nuụ' Abraham jąąn'.

18 Kuąchị ndii, naa' xa'ą' ą ña saxinú ẹ' tụ'ụn ndẹi' jąąn' nątịin ẹ' ña sąmanị' Ndiosí yoo' jąąn' ndii, süụ' xa'ą' ña nị tąxị ą kuento ą jąąn' ką nduu' ą naa' sąkan'. Ndisụ Ndiosí ndii, nị tąxị ą ña jąąn' nuụ' Abraham xa'ą' ą ña xą sąkan' nị ndoọ ą kuento ą nuụ' rą.

Ka'án Pablo ndee xa'ą' nị tąxị Ndiosí tụ'ụn ndẹi' ą ndą'a' Moisés

19 ¿Ndichun nị tąxị Ndiosí tụ'ụn ndẹi' jąąn' naa' sąkan'? Nị tąxị ña'a' ą tẹ nia'ą xną'ą ą nẹ yivị' ndee ña nduu' kuąchị. Tẹ nị kunị ą ña sąchuun' tụ'ụn ndẹi' jąąn' ndẹẹ kịị' nị kịxịn sịąni' xika' Abraham jąąn', ña nị tąxị Ndiosí kuento ą xa'ą' ą jąąn'. Tẹ nị tąxị Ndiosí tụ'ụn ndẹi' jąąn' ndą'a' ángele, tẹ ángele jąąn' nị tąxị ą ndą'a' Moisés, tẹ nị saya'á rą ą nuụ' nẹ ñụụ rą.

20 Sąkan' ña kịị' nị tąxị Ndiosí kuento ą nuụ' Abraham jąąn' ndii, nï tịąchuun' ą ịngą nẹ yivị', sąkan' ña ịin ndąą' mịi' ą nị xąą sąkuu' ña jąąn'.

21 Sąkan' na kuii', ¿ñáá kani' ta'an' tụ'ụn ndẹi' jąąn' xiin' kuento ña nị tąxị Ndiosí jąąn'? Kuäsą' xąchi' sąkan' rąn'. Kuąchị ndii, naa' kụvị tąxị tụ'ụn ndẹi' jąąn' kivị' ñụụ ẹ', ña kọọ' kivị' ndi'i' ndii, kụvị kụndụụ ẹ' nẹ ndąku nimá nuụ' Ndiosí xa'ą' ą ña xaa' ẹ' ña ka'án tụ'ụn ndẹi' jąąn'.

22 Ndisụ ka'án ña yosọ' nuụ' tụtụ Ndiosí ña xiko' nị'ị kuąchị sąkuu' nẹ yivị', sąkan' tẹ nẹ ịnị xini Jesucristo kuịtị' kụvị nątịin ña nị tąxị Ndiosí kuento ą xa'ą' jąąn'.

23 Tẹ kịị' tïą'an ịnị ẹ' kụnị ẹ' Jesús ndii, nị nduụ ẹ' ndẹẹ naa nẹ ndasi ị'nụ nị xąą tụ'ụn ndẹi' jąąn' ndẹẹ kịị' nị xaą kivị' ña nia'ą Ndiosí ña kuní ą ña ịnị ẹ' kụnị ẹ' Cristo.

24 Sąkan' na kuii', ña kuní ką kịxịn Cristo ndii, tụ'ụn ndẹi' jąąn' nị nduụ ndẹẹ naa ịin tẹ sania'á yoo'. Ndẹẹ naa sąkan' nị xąchuun' tụ'ụn ndẹi' jąąn' tẹ kundịąką ą yoo' nuụ' Cristo, tẹ sąndąku Ndiosí nimá ẹ' xa'ą' ą ña ịnị ẹ' xini ẹ' Cristo jąąn'.

25 Ndisụ vịtịn ndii, xą nị xąą kivị' ña ịnị ẹ' xini ña'a' ẹ', tẹ kuäsą' ką xito' tụ'ụn ndẹi' jąąn' yoo'.

26 Tẹ xa'ą' ą ña ịnị ẹ' xini ẹ' Cristo Jesús jąąn' ndii, si'ẹ Ndiosí nduu' sąkuu' ẹ'.

27 Kuąchị ndii, sąkuu' yoo', nẹ nị chịchị kuenta Cristo ndii, nị xịkui'nụ ą yoo'.

28 Sąkan' na kọọ' ą xaa' ą ndẹẹ ką nuụ' nẹ yivị' nduu' ẹ', naa' nẹ judío nduu' ẹ', uun naa' nẹ tuku' nduu' ẹ', naa' nẹ xiko'

ni'i' ịịn xtọ'ọ nduu' ẹ', uun naa' nẹ xika' ndiká nduu' ẹ', naa' tiaạ nduu' ẹ', uun naa' ña'a' nduu' ẹ' ndii, ịịn ndạạ' nduu' sạkuu' ẹ' xa'ạ' ạ ña nduu' ẹ' kuenta Cristo Jesús.

29 Tẹ xa'ạ' ạ ña nduu' ẹ' kuenta Cristo ndii, nẹ vị'ẹ Abraham jạạn' nduu' ẹ', sạkan' na kuii' nạtịịn ẹ' ña nị tạxị Ndiosí kuento ạ xa'ạ' nuụ' nẹ vị'ẹ rạ.

4

1 Tẹ sạkan' tụ ka'án ị ndii, ịịn tẹ lulu, tẹ nạtịịn ña'ạ yụva', kịị' tïạ'an xinụ kuiyạ rạ ndii, nduu' rạ ndẹẹ naa ịịn tẹ xika' nuu' kuịtị' teẹ' ndee kụndụụ rạ tẹ xiin' ña'ạ sạkuu' ạ.

2 Kịị' lulu rạ ndii, yoo nẹ xito' ña'a', tẹ yoo tụ nẹ xito' ña'ạ yụva' rạ ndẹẹ xaạ kivị' ña nị chịndu'ụ' yụva' rạ jạạn'.

3 Tẹ ịịn kachi tụ nị nduụ ạ xiin' yoo' kịị' tïạ'an ịnị ẹ' kụnị ẹ' Jesús ndii, nị nduụ ẹ' nẹ xachuun' nuụ' ña xiko' ni'i' nẹ yivị' ịịn yivị'.

4 Ndisụ kịị' nị xinụ kivị' ña nị chịtuní Ndiosí ndii, nị tị'vi' ạ si'ẹ ạ. Tẹ ịịn ña'a' nị sạkaku' ña'a'. Tẹ si'ẹ ạ jạạn' ndii, nị kạkụ ạ, tẹ nị xikạ ạ sạạ ka'án chuun' tụ'ụn ndẹi' Ndiosí.

5 Sạkan' nị xạạ ạ tẹ sạndoó ndiká ạ yoo' nuụ' tụ'ụn ndẹi' jạạn', tẹ kụndụụ ẹ' si'ẹ Ndiosí.

6 Tẹ xa'ạ' ạ ña si'ẹ Ndiosí nduu' ẹ' ndii, nị sạndoó ạ Espíritu si'ẹ ạ jạạn' nimá ẹ' ña saka'án yoo' ndii: "Tata kua'a mịị' ị", kachi ẹ' xiin' Ndiosí.

7 Sạkan' na kuii', süụ' nẹ xika' nuu' kuịtị' nduu' ẹ', süụ' jạạn' ndii si'ẹ Ndiosí nduu' ẹ'. Tẹ xa'ạ' ạ ña si'ẹ ạ nduu' ẹ' ndii, xạ kandẹi' sạni'í' ạ yoo' sạkuu' ña vạ'ạ ạ.

Ndi'nị Pablo xa'ạ' nẹ ịnị xini Jesús, nẹ ndiee' nuụ' ñụ'u' Galacia

8 Kịị' xïní ndọ' Ndiosí ndii, nị xịkọ ni'i' ndiosí saka ndo'ó.

9 Ndisụ vịtịn ña xạ xiní ndọ' Ndiosí, uun vạ'ạ kạ ka'án ẹ' ndii, ña xạ xiní Ndiosí ndo'ó ndii, ¿ndichun na tụkụ nị kuni kọ'nị ndọ' ndạ'a' ña xiko' ni'i' nẹ yivị' ịịn yivị', tẹ vịkọ ni'i' ạ ndo'ó? Ña jạạn' ndii, kọọ' ndịẹẹ' ạ tẹ kuäsạ' tụ kuní ạ.

10 Kuạchị ndii xito' ka'nu' ndọ' kivị' ka'nu', tẹ xa'a tụ ndọ' vịko' yoọ', tẹ xa'a tụ ndọ' ị'ịn vịko' ña nasukú, tẹ xito' ka'nu' tụ ndọ' kuiyạ.

11 Xa'ạ' ạ jạạn' na ndi'nị yu'ụ xa'ạ' ndọ', saạ' ịịn kịị' xachuun' saka ị tẹịn ndọ'.

12 Ñạnị ta'an' ị, ka'án nda'vi ị xiin' ndọ' ña kạkạ ndọ' naa xika' yu'ụ, sạkan' ña yu'ụ ndii, nị xikạ ị sạạ nii' xikạ ndo'ó. Tẹ ndo'ó ndii, nï xaa' ndọ' ndẹẹ ịịn ña vä'ạ xiin' ị nuụ' nị kịxịn.

13 Naka'an' ndọ' ña kịị' nị kụnị kụvị ị ndii, nị tạxị ạ kivị', tẹ kụvị ka'ạn ndọsọ' ị tụ'ụn vạ'ạ nuụ' ndọ' ña nụu'.

14 Teẹ' ndee nị ndọ'ọ ndọ' xiin' ị kịị' nị kụnị kụvị jạạn' ndii, nï kụndạsi' ndọ' yu'ụ, tẹ nị ndẹẹ nï sạxịọọ tụ ndọ' yu'ụ. Süụ' jạạn' ndii nị nạtịịn ndọ' yu'ụ ndẹẹ naa ịịn ángele ña xika' nuu' nuụ' Ndiosí, tẹ nị nạtịịn tụ ndọ' yu'ụ ndẹẹ naa mịi' Cristo Jesús.

15 Kịị' sạkan' ndii, nị kuạtia' vạ nimá ndọ' xini ndọ' yu'ụ. ¿Mii' kua'ạn tụ sạkuu' ña jạạn' vịtịn? Kuạchị ndii kụvị ndịẹẹ yụ'u' ị nuụ' ndọ' ña naa' nị kụvị ndii, tạvạ' xạchi' ndọ' nduchi' nuụ' ndọ', tẹ tạxị ndọ' ạ ndạ'a' ị kịị' sạkan'.

16 Tẹ vịtịn ndii, xa'ạ' ạ ña ka'án ị ña ndịxạ xiin' ndọ' ndii, kundasi' ndi'i' ndọ' yu'ụ.

17 Tẹ nẹ yivị', nẹ kuni nạmạ tụ'ụn vạ'ạ jạạn' ndii, nia'á nịạ ndo'ó ndẹẹ naa ndi'nị nịạ xa'ạ' ndọ', ndisụ vä'ạ xaa' nịạ. Kuni sạsiin' nịạ ndo'ó nuụ' ndu'ụ, tẹ kụndị'nị kuịtị' ndọ' xa'ạ' mịi' nịạ.

18 Tẹ ña vạ'ạ nduu' ạ kụndị'nị ẹ' sạkuu' ịchi' xa'ạ' ña vạ'ạ, tẹ süụ' kịị' yoo ị xiin' ndọ' kuịtị'.

19 Nẹ kua'a ị, ndo'o' tụkụụ ị xa'ạ' ndọ' ndẹẹ naa ndo'o' ịịn ña'a', ña' sakaku'. Naa' sạkan' kụndọ'ọ naa ndo'o' ị xa'ạ' ndọ' ndẹẹ kịị' sạạ ndọ' ndẹẹ naa xaa' Cristo.

20 Xạvạ'ạ ạ naa' yoo ị mii' ndiee' ndọ' naka'án ẹ' sạkan', tẹ kụvị ka'ạn vịta kạ ị xiin' ndọ', sạkan' ña ndi'nị ị xa'ạ' ña xaa' ndọ'.

Yo'o' ka'án xa'ạ' ña nị ndọ'ọ Agar xiin' ña nị ndọ'ọ Sara

21 Ndo'ó, nẹ kuni kụ'ụn nuụ' ña ka'án chuun' tụ'ụn ndẹi' jạạn' ndii, ka'ạn ndọ' xiin' ị, ¿ñáá xiní xnạ'ạ ndọ' ña ka'án tụ'ụn ndẹi' jạạn'?

22 Kuachi ndii yoso' a nuu' tutu Ndiosí
mii' ka'án a xa'a' Abraham, ña ni yoo uvi
ta'an tiaa si'e ra. Iin si'e ra ni yoo xiin'
ña' ni xika nuu nuu' ña' si'i ra. Te inga
si'e ra ni yoo xiin' ña' ni yoo ndiká, ña ni
nduu ña si'i ra jaan'.
23 Si'e ña' ni xika nuu jaan' ndii, ni tuvi
ra xa'a' a ña sakan' ni kuni mii' Abraham.
Ndisu, si'e ña' ni yoo ndiká jaan' ndii, ni
tuvi ra te xinu kuento Ndiosí, ña ni taxi a
nuu' Abraham jaan'.
24 Te ña ni xka'ndia xiin' uvi saa' ña'a'
jaan' ndii, ña ka'án ndiaa nduu' a xa'a'
uvi saa' kuento ña ni ndoo Ndiosí xiin'
ne ñuu i. Iin a ka'án xa'a' iku' ña nani'
Sinaí, ña' jaan' nduu' ña' nani' Agar, te
ña' jaan' tu nduu' ichi' yata', ne xiko' ni'í'
xaa' tu'un ndei' Ndiosí.
25 Te xiin' ña ni ndo'o Agar jaan' ka'án
ndiaa a xa'a' iku' Sinaí, ña iin' ñu'u'
Arabia. Te sakan' tu ka'án ndiaa ña ni
ndo'o ña' jaan' xa'a' ne ñuu Jerusalén,
sakan' ña xiko' ni'i' tu ña'a' tu'un ndei'
jaan'.
26 Ndisu xiin' ña ni ndo'o Sara, ña' ni
yoo ndiká ndii, ka'án ndiaa a xa'a' ñuu
Jerusalén, ña nduu' kuenta ndivi' mii'
ndia'vi' ne yoo' ndiká. Te ñuu jaan' nduu'
ndee naa si'i' yoo', ne ini xini Jesús.
27 Kuachi ndii yoso' a nuu' tutu Ndiosí
mii' ka'án a ndii:

Yo'ó, ña' küvi koo si'e,
te tïa'an tu kundo'o un' kui'e ne kuachi' ndii,
sii' kuni un', te nde'i ti'e' un' ña va'a kuni un'.
Kuachi ndii koo kua'a' ka si'e un' te sakan' iin ña' ndu'u' xiin' ii'.

Sakan' yoso' a.

28 Ñani ta'an' i, yoo' ndii nduu' e' ndee
naa Isaac, sakan' ña si'e ne ni taxi Ndiosí
kuento a xa'a' nuu' Abraham nduu' tu e'.
29 Ndisu te ni kaku kuenta iin yivi'
jaan' ndii, ni sando'o' ra Isaac, te ni kaku
kuenta Espíritu Santo. Nii' sakan' tu xaa'
ne ndikún ni'i tu'un ndei' jaan' xiin' e'
vitin.
30 Ndisu nakа'an' ndo' ña yoso' a nuu'
tutu Ndiosí mii' ka'án a ndii: "Taxi' un'
ña' xika' nuu' jaan' xiin' si'e a'. Kuachi
ndii xäta'an ña natiin si'e ña' jaan' ña'a
yuva' ra xiin' si'e ña' yoo ndiká." Sakan'
yoso' a.
31 Ñani ta'an' i, xa'a' a jaan' na kuii',
süu' si'e ña' ni xika nuu jaan' nduu' yoo'.
Süu' jaan' ndii si'e ña' yoo ndiká nduu' e'.

5

Xika' ndiká e' nuu' tu'un ndei' Moisés ni xaa Jesucristo

1 Ni sandoó ndiká Jesucristo ndo'ó te
kundüu ndo' ne yoo ndiká. Xa'a' a jaan'
na kuita ni'i ndo' nuu' ña jaan', te täxi
ndo' ña viko ni'i' inga ña'a ndo'ó.
2 Koto ndo', mii' yu'u Pablo ka'án xiin'
ndo' ña naa' taxi ndo' ña kua'a tuni iin'
ndo' ndii, këta va'a xachi' ndo' nuu' ña ni
xaa Cristo.
3 Te ka'án ka i xiin' yoo ka nduu' ndo'ó,
te taxi' kua'a tuni iin' ndii, kandei' saxinú
ndo' sakuu' inga ña ka'án chuun' tu'un
ndei' jaan'.
4 Ndo'ó, ne xika' kundüu ne ndaku
nimá nuu' Ndiosí xa'a' a ña xaa' ndo' ña
ka'án tu'un ndei' a jaan' ndii, xa ni küsiin'
ndo' nuu' Cristo, te xa ni nakoo ndo' ña
ndani mii' Ndiosí ndo'ó.
5 Ndisu yoo', ne ndiatu' ini ña sandaku
Ndiosí nimá e' xa'a' a ña ini e' jaan' ndii,
ndiatu' e' xiin' ña ndiee' Espíritu Santo.
6 Sakan' ña, xa'a' a ña ini e' xini e' Cristo
Jesús ndii, köo' a xaa' naa' yoo tuni iin' e',
uun naa' köo' a. Ña ka'nu' ka ndii, ña ini
e' xini e' Cristo, te ña jaan' xaa' sakan' te
kundani e' ne yivi'.
7 Ni xika va'a ndo' ña nuu' ichi' Cristo.
¿Yoo ni nakasi nuu' ndo', te nï ini ka ndo'
kuni ndo' ña ndixa?
8 Süu' Ndiosí ni xaa ña jaan', kuachi ndii
mii' ña jaan' ni kana ndo'ó nuu' ña ndixa
jaan'.
9 Naa ka'án e' ndii, iin ña xini xa'an'
ndii nduu' a ndee naa yuchi' levadura, ña
saki'ví pachi xita' va'a. Sie tio' a ndii kikú
i'nu a kanii' tein ixan', te saki'ví pachi a
ña jaan'.
10 Te yu'u ndii, ini xini i xto'o e' ña iin
kachi xanini ndo' xiin' i xa'a' ña ndixa
jaan', te ne xini xa'an' ndo'ó jaan' ndii,
kundo'o nia saa Ndiosí, yoo ka nduu' nia.
11 Ñani ta'an' i, naa' ña ndixa nduu' ña
ka'án te jaan' ña kusaa' ka'án ndoso' i ña

kuní ą kuą'ą tunį įįn' tę įnį xini Jesús ndii, ¿ndęę xa'ą' na sando'o' nę Israel yu'ų naa' sąkan'? Kuąchį ndii, naa' sąkan' nduu' ą ndii, näsaą' kua'ą' nįą sąą tų'ųn vą'ą ñą ka'án xa'ą' ñą nį xi'į Cristo nuų' krusín.

12 Teę' naa' sąña'ma xiin' mįi' ndį'į tę xini xa'an' ndo'ó jąąn' rąn'.

13 Ñąnį ta'an' į, nį kąną Ndiosí ndo'ó tę kǫǫ ndiká ndǫ' nuų' tų'ųn ndęi' Moisés jąąn', ndisų käninį ndǫ' ña xa'ą' ñą yoo ndiká ndǫ' nuų' ñą jąąn', na kųvį sąą ndǫ' ñą ndioǫ' įnį įįn' ndǫ'. Süų' jąąn' ndii kąką nųų nuų' ta'an' ndǫ' xa'ą' ą ñą kundanį ta'an' ndǫ'.

14 Kuąchį ndii sąkuu' tų'ųn ndęi' Ndiosí kųvį sąxinú ę' xiin' įįn ndąą' yų'u' sie ñą ka'án ndii: “Kųndanį ndǫ' nę yivį' xiin' ndǫ' ndęę naa kundanį xiin' mii' mįi' ndǫ'”, kachi ą.

15 Ndisų naa' chichi' ta'an' ndǫ', tę satuxu'ví ndǫ' nimá ta'an' ndǫ' ndii, kǫtǫ xiin' mįi' ndǫ'. Naa' sąą naa xaa' ndǫ' ñą jąąn' ndii, sąndǫñu'u' ta'an' xąchi' ndǫ'.

Kąką ę' sąą kuní Espíritu Santo, tę süų' sąą ndioǫ' įnį mįi' ę'

16 Xa'ą' ą jąąn' na ka'án į xiin' ndǫ' ñą kąką naa xika' ndǫ' sąą kuní Espíritu Santo, tę sändą'ni ndǫ' nimá ndǫ' xiin' ñą ndioǫ' įnį ndǫ'.

17 Kuąchį ndii kani' ta'an' ñą ndioǫ' įnį ndǫ' jąąn' xiin' ñą kuní Espíritu jąąn'. Tę kani' ta'an' tų ñą kuní Espíritu jąąn' xiin' ñą ndioǫ' įnį ndǫ' jąąn'. Ña ndasi' ta'an' nduu' uvį sąą' ñą jąąn', sąkan' na kuii' kųvį sąą ndǫ' ñą kuní mįi' ndǫ'.

18 Ndisų xa'ą' ą ñą ndiaka' Espíritu Santo yoo' ndii, xiko' ni'i' ką tų'ųn ndęi' jąąn' yoo'.

19 Kuän vį' kųnį ę' sąą kuu' nę xaa' ñą ndioǫ' įnį nįą: kumi' nįą musa nįą, tę xiín nįą, tę kuu' xe'na' nįą, tę xaa' nįą ñą kįnį kuu' xiin' įįn' nįą,

20 tę xaka'nu' nįą ndiosí saka, tę xaa' nįą ñą kuinį', tę ndasi' ta'an' nįą, tę xïka' manį' xiin' ta'an' nįą, tę kuiñu nįą, tę xi'é nįą, tę nata'vi' ta'an' nįą, tę xasiin' xiin' mįi' nįą, tę kųų mįi' nįą įįn tį'vį,

21 tę ndąsį' nuų' nįą xini nįą nę yivį', tę xa'nį' nįą nę yivį', tę nduu' nįą nę xinį, tę xa'a nįą vįko' loco, tę sąkan' xaa' nįą xiin' kua'ą' ką tųkų nuų' ña'ą. Tę sakuni' tųkųų į ndo'ó naa nį sąkuni' į ndo'ó xa'ą' ñą jąąn' sąa' ndii, nę xaa' ña jąąn' ndii, kųvį kųndįęę nįą ndįvi' mii' xa'ndia chuun' Ndiosí.

22 Ndisų ña vą'ą, ña taxi' Espíritu Santo sąą ę' ndii, nduu' ą ña kundanį ę' nę yivį', tę nduu' tų ą ña kuatia' įnį ę', tę nduu' tų ą ña xika' manį' ę', tę nduu' tų ą ña kuie kuu' įnį ę' xiin' nę yivį', tę nduu' tų ą ña chindiee' ña'a' ę', tę nduu' tų ą ña vą'ą kuu' ę' xiin' nįą, tę nduu' tų ą ña xachuun' ndąku ę' xiin' nįą,

23 tę nduu' tų ą ña maso kuu' ę', tę nduu' tų ą ña xiko' ni'i' xiin' mįi' ę'. Tę kuäsą' xa'nú ę' ndęę įįn tų'ųn ndęi' kįį' xaa' ę' sąkuu' ña jąąn'.

24 Tę yoo', nę nduu' kuenta Cristo Jesús ndii, xą nį xa'nų įnį ę' xa'ą' ña ndioǫ' įnį ę' xiin' ña xikán nimá ę', ndęę naa xą nį xi'į ña jąąn' nuų' krusín.

25 Naa' kumi' ę' kivį' ñųų xąa' xaa' Espíritu Santo ndii, na tąxį tų ę' ña kųndįąką ą yoo' tę kąką ę' sąą kuní ą.

26 Na kündųų ę' nę ñuñu', tę na sätąña'ą' ta'an' tų ę', tę sąkan' tų na ndäsį' nuų' ę' kųnį ta'an' ę'.

6

Na chįndįęe' ę' nę yivį'

1 Ñąnį ta'an' į, naa' nį nąmą yǫǫ ką nuų' ndee ką kuąchį ndii, ndo'ó, nę xika' nį'į nuų' įchi' Jesús ndii, chįndįęe' ndǫ' nę jąąn', tę nąndįko' nįą nuų' įchi' ą jąąn'. Ndisų maso kųų ndǫ' kįį' chindiee' ña'a' ndǫ'. Tę kǫtǫ xiin' mįi' vą ndǫ' kįį' xaa' ndǫ' sąkan', kǫtǫ ką kǫtǫ kuą'ą tų kuąchį jąąn' ndo'ó.

2 Tę chįndįęe' naa chindiee' ta'an' ndǫ' xiin' ña ndo'o' ndǫ'. Tę kįį' xaa' ndǫ' sąkan' ndii, saxinú ndǫ' tų'ųn ndęi' ña nį sąnia'á Cristo.

3 Kuąchį ndii naa' yǫǫ ką tuu ña nę ka'nu' ką nduu' mįi' nįą kįį' süų' sąkan' nduu' ą ndii, xini xa'an' xiin' mii' mįi' nįą.

4 Sąkan' na kuii' į'įn ndǫ' kuní ą nątavą' kuenta xa'ą' ña kuu' mįi' ndǫ'. Naa' ña vą'ą xaa' ndǫ' ndii, kųvį vą'ą kųnį ndǫ' xa'ą' ña jąąn'. Ndisų näkątą xiin' mii' ndǫ' xiin' įngą nę yivį'.

5 Kuąchį ndii xą yoo xą yoo ña ka'án kuąchį xiin' į'įn ę'.

6 Nẹ sakuaạn ndii, na chịndịẹe' nịạ nẹ
sania'á ña'a' tụ'ụn Ndiosí xiin' sạkuu'
nuụ' ña kumi' nịạ.
7 Tẹ kụ̈nị xa'an' xiin' mịi' ndọ'. Kụvị
kụnị xa'an' ẹ' Ndiosí, sạkan' ña ndee kạ
nuụ' ña chi'i' ẹ' ndii, ña jạạn' tụ nạ'ịn ẹ'.
8 Sạkan' ña nẹ chi'i' ña ndioọ' ịnị mịi'
nịạ ndii, ña kụvị xạchi' nịạ nạtịịn nịạ.
Ndisụ nẹ xaa' ña kuní Espíritu ndii, nạtịịn
nịạ ña kụtịạkụ nịạ ndẹẹ ndi'i' nị kivị' sạạ
Espíritu jạạn'.
9 Sạkan' na kuii' na näkọọ ẹ' ña xaa' ẹ'
ña vạ'ạ, sạkan' ña naa' xävi ẹ' ña xaa' ẹ'
ña jạạn' ndii, kịị' xaạ' kivị' ña nị chịtuní
Ndiosí ndii, nạtịịn ẹ' ña vạ'ạ ndạ'a' Ndiosí
xa'ạ' ña jạạn'.
10 Xa'ạ' ạ jạạn' na kuii' na chịndịẹe' ẹ'
nẹ yivị' sạkuu' ịchi' kịị' kụvị. Ndisụ na
chịndịẹe' kua'ạ' kạ ẹ' nẹ nduu' kuenta
Jesús xiin' ẹ'.

Nẹ yivị' xạa' nduu' ẹ' vịtịn xa'ạ' ạ ña ịnị ẹ' xini ẹ' Jesucristo

11 Yo'o' ndii, mịi' ị ke'i ạ vịtịn xiin' letra
na'nu' vạ xiin' ndạ'a' mịi' ị.
12 Tẹ yivị', tẹ kuni tịịn u'vị ndo'ó tẹ kuạ'ạ
tunị ịịn' ndọ' jạạn' ndii, xaa' rạ sạkan' tẹ
ndoọ vạ'ạ rạ xiin' nẹ yivị' kuịtị', sạkan'
ña küní rạ ña sạndo'o' ña'a' nẹ yivị' jạạn'.
Xa'ạ' ạ jạạn' na kä'án ndọsọ' rạ ña kakụ
ẹ' xa'ạ' ña nị xạạ Cristo nuụ' krusín kuịtị'.
13 Sạkan' ña nị ndẹẹ mịi' tẹ yoo tunị ịịn'
jạạn' säxinú ña ka'án tụ'ụn ndẹi' jạạn'.
Ndisụ kuní rạ ña kọọ tunị jạạn' ịịn' ndo'ó
tẹ kụvị ka'ạn nịnụ rạ xa'ạ' ña nị xạạ ndọ'
jạạn'.
14 Yu'ụ ndii, kuäsạ' xạchi' ka'ạn nịnụ ị
naa tẹ jạạn'. Ndisụ ka'án nịnụ kuịtị' ị xa'ạ'
ña nị xạạ xtọ'ọ ẹ' Jesucristo nuụ' krusín.
Tẹ xa'ạ' ạ ña nị xạạ ña jạạn' nuụ' krusín
jạạn', na xaa' ị kuenta ña xạ nị xi'ị ị nuụ'
ña yoo ịịn yivị', tẹ xạ nị xi'ị tụ ña jạạn'
nuụ' yu'ụ.
15 Kuạchị ndii, xa'ạ' ạ ña nduu' ẹ'
kuenta Cristo Jesús ndii, kümi' ạ kuenta
naa' yoo tunị ịịn' ẹ', uun naa' kọọ' ạ. Süụ'
jạạn' ndii kumi' ạ kuenta xa'ạ' ạ ña nduu'
ẹ' nẹ nị sạkaku' xạa' Ndiosí kuịtị'.
16 Tẹ ndo'ó, nẹ nakuitá xiin' sạạ ka'án
chuun' ị yo'o' ndii, na tạxị na Ndiosí ña
manị' kọọ nimá ndọ', tẹ na kụvịta tụ ịnị ạ
xa'ạ' sạkuu' ndo'ó, nẹ nduu' xnạ'ạ kuenta
ạ.
17 Tẹ ndẹẹ vịtịn, tẹ ndẹẹ nuụ' ku'ụn ẹ'
ndii, küní ị ña kạsạ'ạ kạ ndẹẹ ịịn nẹ yivị'
tụ'ụn kui'ẹ nuụ' ị. Kuạchị ndii tị'ịn ña
ndondia ịịn' ị nia'á ña tẹ xika' nuu' nuụ'
Jesús nduu' ị.
18 Ñạnị ta'an' ị, na sạñu'u' na xtọ'ọ ẹ'
Jesucristo ndo'ó. Sạkan' na kụndụụ ạ.

Tutu ña ni ke'i San Pablo kua'an nda'a' ne ini xini Jesús, ne ndiee' ñuu Éfeso

Ti'vi' ra cha'an' nia

1 Yu'u nduu' Pablo, te Jesucristo ni tianu' yu'u te sania'á i ichi' a saa kuní Ndiosí. Te ti'vi' i cha'an' sakuu' ndo'ó, ne ndiee' ñuu Éfeso, ne nduu' kuenta Cristo Jesús, ne xika' ndaku ichi' a.

2 Na sañu'u' va yuva' e' Ndiosí xiin' xto'o e' Jesucristo ndo'ó. Te na taxi tu a ña mani' koo xiin' ndo'.

Sañu'u' Ndiosí yoo' xiin' sakuu' ña va'a ña nduu' kuenta Jesucristo

3 Ka'nu' va ña nduu' Ndiosí, yuva' xto'o e' Jesucristo. Suvi a nduu' ña sañu'u' yoo' xiin' sakuu' nuu' ña va'a, ña yoo ndivi', xa'a' a ña nduu' e' kuenta Cristo.

4 Kuachi ndii ni nakaxin a yoo' xa'a' Cristo ndee kii' tïa'an kua'a iin yivi' te kundúu e' nditia mii' a, te köo' ndee iin xa'a' ña tiin kuachi a yoo' nuu' a.

5 Te xa'a' a ña ndani a yoo' ndii, ni chituní a kuento ndee ña nuu' ña kundúu e' si'e a xa'a' ña ni xaa Jesucristo, sakan' ña xa sakan' ni ndoo nimá mii' a saa a.

6 Ni xaa a sakan', te saka'nu' ña'a' e' xa'a' a ña ndani ndatun' a yoo', te ni natiin yoo' ña jaan' xa'a' a ña ni xaa si'e a, ña ndani a.

7 Xiin' níi' si'e a jaan' ni sandoó ndiká a yoo' nuu' ña ni kuni a kundo'o e' xa'a' kuachi e', te xiin' ña jaan' ni yoo ka'nu' ini a xa'a' e', te ni xaa a sakan' xa'a' ña ndani va mii' a yoo'.

8 Te xa'a' a ña ndani xava'a a yoo' na ni natiin e' sakuu' ña ndichi xiin' ña xini tuní.

9 Te xiin' ña jaan' ni nia'a Ndiosí nuu' e' ña ni yoo' si'e, ña ka'án xa'a' ña xa ni chituní a saa a xiin' Cristo.

10 Te saxinú Ndiosí ña ni chituní a jaan' sava ni kivi' ña ni kuni mii' a, te ndasaiin a sakuu' ña yoo, te ka'ndia chuun' Cristo nuu' sakuu' ña jaan', naa' ña yoo ndivi' nduu' a uun naa' ña yoo iin yivi' nduu' a.

11 Te xa'a' ña ni xaa Cristo tu ni nakaxin Ndiosí yoo' te natiin kua'a' e' ña va'a jaan' ndaa' Ndiosí, ña ni chituní mii' a ndee ña nuu', sakan' ña ña jaan' ndii, saxinú a sakuu' ña kuní a.

12 Sakan' te natiin Ndiosí ña xaka'nu' xiin' ndaa' yoo', xi'na ka ndaa' ndu'u, ne ni ndiatu xi'na ña kixin Cristo.

13 Te sakan' tu ndo'ó, kii' ni xini so'o ndo' tu'un ndixa, ña nduu' tu'un va'a, ña ka'án xa'a' saa kaku e' nuu' kuachi e', te ni kandixa' ndo' a ndii, ni natiin ndo' Espíritu Santo naá nimá ndo' saa nii' ni taxi Ndiosí kuento a ña saa a. Te ña jaan' nduu' ndee naa sello ña nia'á ña kuenta Jesucristo nduu' ndo'.

14 Te naá ña jaan' nimá e', te kuni e' ña natiin xna'a e' sakuu' ña ni chituní Ndiosí taxi a ndaa' e' ndee kii' xaa kivi' ña sandoó ndiká xachi' a yoo', ne nduu' kuenta a, te koo e' xiin' a, te natiin a sakuu' ña ka'nu'.

Ka'án va Pablo xiin' Ndiosí xa'a' ne ini xini Jesús, ne ndiee' ñuu Éfeso

15 Te xa'a' a jaan' na, kii' ni xini tu i kuento ña ini va ndo' xini ndo' xto'o e' Jesús, te ndani tu ndo' sakuu' ne nduu' kuenta Ndiosí ndii,

16 xïkuiín tu yu'u ña taxi' i ña chindani a xa'a' ndo' kii' ka'án i xiin' a.

17 Te suvi a nduu' Ndiosí xto'o e' Jesucristo, te nduu' tu a yuva' e', ña ka'nu' koo' chukuu'. Te ka'án va i xiin' a ña na taxi a Espíritu a te chindiee' a ndo'ó ña kundichi ndo', te taxi tu a ña satuví nuu' ndo' te kundani va'a ka ndo' xa'a' a.

18 Te xikán tu i nuu' a ña sanatuún a nimá ndo' te kundani kaxi' ndo' xa'a' ña ndiatu' ini e', ña ni kana a yoo' natiin e' saa a. Te kundani tu ndo' xa'a' ña ndatun' va ña natiin ndo' ndaa' a, ña natiin' tu sakuu' ne nduu' kuenta a.

19 Te kundani kaxi' tu ndo' ña ña ndiee' ya'a nduu' ña ndiee' a, ña tiin' a te chindiee' a yoo', ne ini xini Jesús. Te ña ndiee' jaan' tu

20 ni tiin a kii' ni sanatiaku a Cristo, te ni chindu'u' ña'a' a nuu' tei ka'nu' ndaa' kua'a a ndivi'.

21 Tẹ kumi' ạ ndịẹẹ' nuụ' sạkuu' ña xa'ndia chuun' kuu' nụu', xiin' nuụ' sạkuu' ña kumi' ndịẹẹ', xiin' nuụ' sạkuu' ña kumi' ña ndịẹẹ', xiin' nuụ' sạkuu' xtọ'ọ. Tẹ kumi' tụ ạ chụụn ka'nu' ka tẹ sạkan' sạkuu' ña kumi' ndịẹẹ' ịin yivị' vịtịn xiin' ịngạ ịin yivị' nuụ' ku'ụn ẹ'.

22 Tẹ nị sạnạkua'a Ndiosí sạkuu' ña yoo ndạ'a' Cristo, tẹ nị sạkuiso' chuun' ña'a' ạ ña nduu' ña jạạn' xíni' xa'ạ' ña vạ'ạ yoo', nẹ nduu' kuenta ạ.

23 Tẹ sạkuu' yoo' nduu' ndẹẹ naa ñụ'u' nde'ị Cristo. Tẹ yoo xinụ ẹ' xiin' ña ndịẹẹ' Cristo, sạkan' ña ña jạạn' nduu' ña saxinú sạkuu' ña yoo.

2

Sakakú Ndiosí yoo' nuụ' kuạchị ẹ' xiin' ndạ'a' Cristo kuịtị'

1 Tẹ Ndiosí tụ nị sạnạtiaku ndo'ó kịị' nị nduụ ndọ' ndẹẹ naa nẹ xạ nị xi'ị nuụ' ạ xa'ạ' ạ ña nị xka'ndịạ ndọ' ña ndạku, tẹ nị xạạ ndọ' kuạchị,

2 sạkan' ña nị xikạ ndọ' sạạ xika' nẹ nduu' kuenta ịin yivị' yo'o', sạkan' ña nị xikạ ndọ' xaa' ndọ' ña kuní ña xa'ndia chuun' tẹịn tachị'. Tẹ ña jạạn' xiko' ni'i' nẹ kändixa' Ndiosí.

3 Kịị' sạkan' ndii, sạkuu' ẹ' nị xikạ xaa' kuạchị jạạn', sạkan' ña nị tọọ tụ ịnị ẹ' xa'ạ' ña ndioọ' ịnị mịi' ẹ', tẹ nị xạạ tụ ẹ' ña nịạ'a, ña ka'án nimá mịi' ẹ' xa'ạ', xiin' ña xanini kịnị ẹ'. Tẹ xa'ạ' ạ jạạn' na nị nduụ ẹ' ndẹẹ naa sạkuu' nẹ yivị', nẹ xi'é Ndiosí xini ạ.

4 Ndisụ Ndiosí ndii, kuvita xạvạ'ạ ịnị ạ xa'ạ' ẹ', sạkan' ña kua'ạ' xạvạ'ạ ndanị ạ yoo'.

5 Tẹ sạkan' na teẹ' ndee ndẹẹ naa nẹ nị xi'ị nị nduụ ẹ' nuụ' ạ xa'ạ' kuạchị ẹ' ndii, nị sạnạtiaku ạ yoo' nuụ' ạ xiin' ndạ'a' Cristo. Nị sạkakú ạ yoo' nuụ' kuạchị ẹ' jạạn' xa'ạ' ạ ña ndanị mịi' ạ yoo'.

6 Tẹ nị sạnạtiaku ạ yoo' naa' nị xạạ ạ xiin' Cristo Jesús, tẹ nị chịndịẹẹ ạ yoo' xiin' ạ ndịvi' mii' ndu'ụ' ạ.

7 Tẹ nia'ạ ạ nuụ' ku'ụn ẹ' ña kua'ạ' vạ ndanị mịi' ạ yoo', sạkan' ña nị xạạ ạ ña vạ'ạ jạạn' xiin' ẹ' xa'ạ' ña nị xạạ Cristo Jesús.

8 Kuạchị ndii, xa'ạ' ạ ña ndanị mịi' Ndiosí yoo', na nị sạkakú ạ yoo' nuụ' kuạchị ẹ' xa'ạ' ạ ña ịnị ẹ' xini ẹ' Jesús. Sạkan' ña kụvị sạkakú xiin' mii' mịi' ẹ', süụ' jạạn' ndii, Ndiosí xamaní' ña jạạn' nuụ' ẹ'.

9 Tẹ süụ' xa'ạ' ña vạ'ạ ña xaa' ẹ' sạkakú ạ yoo', kọtọ kạ ka'ạn nịnụ yọọ kạ.

10 Kuạchị ndii mịi' Ndiosí nduu' ña nị xạ'ạ yoo', tẹ xa'ạ' ạ ña ịin ndạạ' nị nạnduụ ẹ' xiin' Cristo Jesús na nị ndạsạxạa' ạ yoo' tẹ sạạ ẹ' ña vạ'ạ ña nị chịtuní ạ sạạ ẹ' ndẹẹ ña nụụ'.

Ndasa iin' Cristo sạkuu' nuụ' nẹ yivị', tẹ kụndịẹẹ manị' ẹ'

11 Xa'ạ' ạ jạạn' na kuní ạ ña nạkạ'an' ndọ' ña xtạ'an' ndii, nị ka'ạn tẹ judío ña tẹ kọọ' tunị ịin' nduu' ndo'ó, tẹ tuku', tẹ mịi' rạ ndii, tẹ yoo tunị ịin' nduu' rạ, sạkan' na kuii' kuenta Ndiosí nduu' rạ kachi rạ, ndisụ tẹ yivị' kuịtị' nị xạ'ạ tunị jạạn' ịin' rạ.

12 Tẹ kịị' sạkan' ndii, nị nduụ' ndọ' kuenta Cristo, tẹ nị nduụ tụ ndọ' nẹ kuenta Ndiosí ndẹẹ naa nẹ Israel. Tẹ nị yoọ siin' ndọ' nuụ' sạkuu' ña nị chịtuní Ndiosí, xiin' nuụ' ña nị ndoọ ạ kuento ạ xiin' ndụ. Tẹ nị yoọ ña ndiatu' ịnị ndọ' xa'ạ', tẹ nị ndẹẹ xïní tụ ndọ' Ndiosí ndịxạ kịị' sạkan'.

13 Ndisụ vịtịn, xa'ạ' ạ ña nduu' ndọ' kuenta Cristo Jesús ndii, teẹ' ndee xika' nị yoọ ndọ' nuụ' ạ sạa' ndii, yạtịn yoo ndọ' nuụ' ạ vịtịn xa'ạ' ạ ña nị xitịạ níi' ạ kịị' nị xi'ị ạ nuụ' krusín xa'ạ' kuạchị ẹ'.

14 Kuạchị ndii nị tạndịẹẹ manị' Cristo ndu'ụ, nẹ judío, xiin' ndo'ó, nẹ tuku', sạkan' na ịin ndạạ' nị ndạsạnduụ ạ yoo' xa'ạ' ạ ña nị sạndọñu'u' ạ ña ndasi' ta'an' ẹ', ña nị nduụ ndẹẹ naa namạ, ña nị ta'nụ mạ'in' tẹịn ẹ'.

15 Tẹ xa'ạ' ạ ña nị xi'ị ạ nuụ' krusín ndii, nị sạndọñu'u' ạ tụ'ụn ndẹi' Ndiosí xiin' ña ka'án chuun' ña jạạn'. Tẹ sạkan' nị ndạsạịin ạ ndu'ụ, nẹ judío, xiin' ndo'ó, nẹ tuku', tẹ kụndụụ ẹ' ịin tị'vị xạa', tẹ kụndịẹẹ manị' ẹ'.

16 Tẹ xiin' ña nị xi'ị ạ nuụ' krusín jạạn' nị ndạsạịin ạ yoo', tẹ nị nạkoọ uvị sạa' tị'vị ẹ' xiin' Ndiosí ña manị' nị xạạ ạ. Tẹ xiin' ña jạạn' tụ nị sạndọñu'u' ạ ña ndasi' ta'an' ẹ'.

17 Sạkan' ña nị kịxịn Cristo Jesús ịin yivị', tẹ nị ka'ạn ndọsọ' ạ tụ'ụn vạ'ạ, ña

ka'án sąą kụndịẹẹ manị' ẹ' xiin' Ndiosí, nuụ' ndo'ó, nẹ tuku', nẹ nị yoọ xika' nuụ' Ndiosí, xiin' nuụ' ndu'ụ, nẹ judío, nẹ nị yoọ yątịn nuụ' ą.

18 Sąkan' na xa'ą' ña nị xąą Cristo kụvị nąxaą sąkuu' ẹ' nuụ' yụva' ẹ' Ndiosí xiin' ịin ndąą' Espíritu Santo.

19 Sąkan' na kuii' ndo'ó ndii, süụ' nẹ tuku' ką nduu' ndọ', nị ndẹẹ ndüu' ką tụ ndọ' nẹ ndịvą'ą. Süụ' jąąn' ndii kuenta Ndiosí nduu' tụ ndọ' xiin' ndụ. Tẹ nduu' tụ ndọ' nẹ vị'ẹ Ndiosí xiin' ndụ.

20 Tẹ ndo'ó ndii, nị xịkuitą ndọ' nuụ' ña nị sąnia'á tẹ nị tịąnụ' Jesús sąnia'á ịchi' ą, xiin' ña sąnia'á tẹ nị ka'ąn tiakú tụ'ụn Ndiosí. Tẹ mịi' Jesucristo nduu' ndẹẹ naa yuụ' ña kua'ąn xikị' vị'ẹ.

21 Sąkan' tẹ kụ'ụn ta'an' vą'ą xa'ą' vị'ẹ jąąn', tẹ kąą vą'ą ą ndẹẹ xinụ ą, tẹ kụndụụ ą yụkun' sụ'ụn kuenta xtọ'ọ ẹ' Jesús.

22 Tẹ sąkan' tụ ndo'ó, xa'ą' ą ña ịnị ndọ' xini ndọ' ą ndii, kua'ąn kąą ndọ' tẹ kụndụụ tụ ndọ' yụkun' Ndiosí mii' ndu'ụ' Espíritu ą.

3

Ka'án Pablo xa'ą' tụ'ụn vą'ą ña ka'án ndọsọ' rą nuụ' nẹ tuku'

1 Xa'ą' ą ña ka'án ndọsọ' yu'ụ, tẹ nduu' Pablo, tụ'ụn vą'ą xa'ą' Cristo Jesús jąąn' nuụ' ndo'ó, nẹ tuku', na naá ị vị'ẹ kąą.

2 Xą nị xịnị sọ'ọ ndọ' ña Ndiosí nị sąkuiso' chuun' yu'ụ tẹ kụndąnị ndọ' ña kundanị mịi' ą ndo'ó.

3 Sąkan' ña xiin' ña satuví nị nia'ą Ndiosí yu'ụ ña nị yoọ sị'e xa'ą' mịi' ą, naa xą nị kẹ'ị ị sie ña jąąn' nuụ' ndọ'.

4 Tẹ kịi' ką'vị tẹ yivị' ña jąąn' nuụ' ndọ', tẹ kụvị kụndąnị ndọ' ña kundanị ndi'ị yu'ụ ña nị yoọ sị'e ña ka'án xa'ą' Cristo.

5 Nuụ' nị kịxịn ndii, nï sąkuni' Ndiosí ña jąąn' nuụ' nẹ yivị'. Ndisụ vịtịn ndii, xą nị sąkuni' Espíritu Santo ña jąąn' nuụ' tẹ nị nąkąxịn Ndiosí, naa kuu' tẹ nị tịąnụ' Jesús sania'á ịchi' ą xiin' tẹ nị ka'ąn tiakú tụ'ụn ą.

6 Tẹ ña nị yoọ sị'e jąąn' ndii, ña yọ'ọ' nduu' ą: ña xiin' tụ'ụn vą'ą ndii, natiin' inga' ndo'ó, nẹ tuku', xiin' ndu'ụ, nẹ judío, ña vą'ą ña kumi' Ndiosí xa'ą' yoo', tẹ nanduu' tụ ndọ' ịin ndąą' tị'vị xiin' ndụ, tẹ natiin' tụ ndọ' ña taxi' Ndiosí kuento ą xa'ą'. Tẹ sąkuu' ña jąąn' nątịin ndọ' xa'ą' ña ịnị ndọ' xini ndọ' Cristo Jesús.

7 Sąkan' ña Ndiosí nduu' ña nị sąmanị' yu'ụ ña nduu' ị tẹ xachuun' xa'ą' tụ'ụn vą'ą jąąn' xa'ą' ą ña ndanị mịi' ą yu'ụ, tẹ nị xąą ą ña jąąn' xiin' ị xiin' ña ndịẹẹ' ą.

8 Tẹ yu'ụ ndii, teẹ' ndee kọọ' tẹ nduu' xąchi' ị tẹịn sąkuu' nẹ nduu' kuenta Ndiosí, ndisụ nị sąmanị' ą yu'ụ chụụn yo'o' tẹ ka'ąn ndọsọ' ị tụ'ụn vą'ą xa'ą' Cristo nuụ' nẹ tuku', tẹ ndẹẹ ịin nẹ yivị' kụvị kụndąnị sąkuu' ña vą'ą ña xamaní' Cristo yoo'.

9 Tẹ nị tąxị tụ ą chụụn jąąn' nuụ' ị tẹ sąnąkuachi' ị nuụ' nẹ yivị' ña nị chịtuní Ndiosí sąą ą ndẹẹ ña nụu', ña nị yoọ sị'e ndẹẹ xtą'an' ịin yivị'. Tẹ mịi' ą nị xą'ą sąkuu' ña yoo.

10 Nị chịtuní Ndiosí sąkan', tẹ vịtịn ndii, xiin' ndą'a' nẹ nduu' kuenta ą kụvị kụnị sąkuu' ña xa'ndia chuun' kuu' nụu', xiin' ña kumi' ndịẹẹ' ña yoo ndịvi', ña kua'ą' nuụ' ña ndichi Ndiosí.

11 Tẹ vịtịn nị sąxinú ą ña jąąn' sąą nii' nị chịtuní mịi' ą ndẹẹ kịi' tïą'an kuą'ą ịin yivị' xiin' ña nị xąą Cristo Jesús, ña nduu' xtọ'ọ ẹ'.

12 Tẹ xa'ą' ña nị xąą ą jąąn' ndii, kụvị ịnị ẹ' tẹ kụyątịn ẹ' nuụ' Ndiosí xa'ą' ą ña ịnị ẹ' xini ẹ' Cristo.

13 Xa'ą' ą jąąn' na kuii' ka'án nda'vi ị xiin' ndọ' ña nüụ nimá ndọ' ña naá ị vị'ẹ kąą xa'ą' ą ña ka'án ndọsọ' ị tụ'ụn vą'ą, sąkan' ña xa'ą' ña vą'ą mịi' ndọ' ndo'o' ị ña jąąn'.

Ka'án Pablo xiin' Ndiosí xa'ą' nẹ ndikún ịchi' Jesús, nẹ ndiee' ñụụ Éfeso

14 Xa'ą' ą jąąn' na xikuiín xiti' ị nuụ' Ndiosí, yụva' xtọ'ọ ẹ' Jesucristo, tẹ ka'án ị xiin' ą.

15 Tẹ ña jąąn' nduu' yụva' nuụ' ña ndiee' ndịvi' xiin' nuụ' yoo', nẹ ndiee' ñụ'u' ịin yivị'.

16 Tẹ xa'ą' ą ña kumi' ą ña vika' ndątụn' ndii, ka'án nda'vi ị xiin' ą ña tąxị ą ña ndịẹẹ' ịnị nimá ndọ' xiin' ndą'a' Espíritu ą,

17 tẹ kụnaą Cristo nimá ndọ' xą'a' ą ña ịnị ndọ' xini ña'a' ndọ', tẹ na kụndụụ ña ndanị ą ndo'ó ndẹẹ naa tịọ'ọ ịtun', tẹ kụndụụ tụ ą xa'ndụ kivị' ñụụ ndọ'.

18 Tẹ xiin' ña jąąn' tụ kụvị kụndąnị ndo'ó xiin' sąkuu' ịngą nẹ nduu' kuenta Ndiosí ña ya'ą ndiká ña ndanị Cristo yoo', xiin' ña ya'ą nanị' ña ndanị ą yoo' jąąn', xiin' ña ya'ą kunu ña ndanị ą yoo' jąąn', xiin' ña sukun ya'ą ña ndanị ą yoo' jąąn',
19 tẹ kụndąnị ndọ' ña ndanị ya'ą Cristo yoo', tẹ chiẹ ya'ą ką ña ndanị ña jąąn' yoo' tẹ sąkan' ña kụvị kụndąnị ẹ', sąkan' tẹ kụvị xaą ndọ' kụndụụ ndọ' nẹ yoo xinụ sąą kuní mịi' Ndiosí.
20 Tẹ Ndiosí jąąn' ndii, ndịẹẹ' koo' chukuu' ą, tẹ kụvị sąą ą kua'ą' ya'ą ką tẹ sąkan' ña kụvị kakąn ẹ' nuụ' ą, tẹ kụvị sąą kua'ą' xąvą'ą ką tụ ą tẹ sąkan' ña kụvị tuu ẹ' xa'ą' ña xachuun' ña ndịẹẹ' ą xiin' nimá ẹ'.
21 Tẹ ña jąąn' na nątịin ndẹẹ ndi'i' nị kivị' ña tiin' ka'nu' ña'a' nẹ yivị' xa'ą' yoo', nẹ nduu' kuenta ą, tẹ na nątịin tụ ą ña tiin' ka'nu' xa'ą' ña nị xąą Cristo. Sąkan' na kụndụụ ą.

4

Nduiin' ẹ' xaa' Espíritu Santo

1 Yu'ụ, tẹ naá vị'ẹ kąą xa'ą' ą ña xaa' ị chụụn nuụ' xtọ'ọ ẹ' Jesús ndii, ka'án nda'vi ị xiin' ndọ' ña kąką naa xika' vą'ą ndọ' sąą kuní ą kąką ndọ' xa'ą' ą ña nị kąną Ndiosí ndo'ó tẹ kụndụụ ndọ' kuenta ą.
2 Tẹ kịị' xika' ndọ' sąkan' ndii, nda'vi kụụ nimá ndọ', tẹ maso tụ kụụ ndọ', tẹ kuie tụ kọọ ịnị ndọ', tẹ kụndịẹni tụ ndọ' kụnị ta'an' ndọ' xiin' ña ndanị ta'an' ndọ' jąąn'.
3 Tẹ sąą vą ndọ' ña nduxą', tẹ kụndịẹẹ tị'vị ndọ' sąą Espíritu Santo xiin' ña ndiee' manị' ndọ'.
4 Sąkan' ña ịin ndąą' tị'vị kuu' ẹ' vịtịn, tẹ ịin ndąą' tụ Espíritu Santo yoo nimá ẹ', tẹ nị kąną tụ Ndiosí yoo' tẹ nątịin ẹ' ịin ndąą' nuụ' ña kụndịątụ ịnị ẹ' xa'ą'.
5 Tẹ yoo ịin ndąą' kuịtị' tụ xtọ'ọ ẹ'. Tẹ yoo tụ ịin ndąą' kuịtị' ña ndịxą ña kandixa' ẹ'. Tẹ yoo tụ ịin ndąą' ña chichi' ẹ' kuenta Jesús.
6 Tẹ yoo tụ ịin ndąą' Ndiosí, tẹ ña jąąn' nduu' yụva' sąkuu' ẹ'. Tẹ ña jąąn' xa'ndia chuun' nuụ' sąkuu' yoo', tẹ sụvị tụ ą xaa' sąkan' tẹ xaa' ẹ' chụụn nuụ' ą, tẹ naá tụ ą nimá sąkuu' ẹ'.
7 Tẹ ị'ịn ẹ' nị nątịin ndą'a' Cristo ịin ña chụụn vą sąą kuní mịi' ą.
8 Sąkan' na yosọ' ą nuụ' tụtụ Ndiosí mii' ka'án ą ndii:
Kịị' nị kąą ą mii' sukun vą ndịvi' ndii,
kua'ą' vą tẹ tiín nị nąką ą,
tẹ nị tąxị ą ña vą'ą ndą'a' nẹ yivị'.
Sąkan' yosọ' ą.
9 Tẹ kịị' ka'án ña yosọ' jąąn' ña nị kąą ą ndii, kuni kachị ą ña ña nụu' ndii, nị nụụ ą tẹ nị kịxịn ą ndẹẹ ndienụ ką nuụ' ñụ'u' ịin yivị'.
10 Sąkan' na kuii' ña nị nụụ ndienụ jąąn' ndii, sụvị tụ ą nduu' ña nị ndąą ndẹẹ mii' sukun vą ndịvi', tẹ ką'ndịą chuun' ndị'ị ą ịin kąnii' ndịvi' xiin' ịin yivị'.
11 Tẹ xą mịi' Cristo nị tąxị ña chụụn vą sąvą ẹ' ña nduu' ẹ' nẹ tianụ' ą sąnia'á ịchi' ą, tẹ sąvą ẹ' nduu' nẹ ka'án tiakú tụ'ụn Ndiosí, tẹ sąvą tụkụ ẹ' nduu' nẹ ka'án ndọsọ' tụ'ụn vą'ą nuụ' nẹ yivị', tẹ sąvą tụkụ ẹ' nduu' nẹ xito' nẹ ndikún ịchi' Jesús, tẹ sąvą tụkụ ẹ' nduu' nẹ sąnia'á tụ'ụn ą.
12 Sąkan' xaa' ą tẹ sąkoo' tụ'vą ą yoo', nẹ nduu' kuenta ą, tẹ kụvị sąą vą'ą sąkuu' ẹ' chụụn nuụ' ą, sąkan' tẹ kuą'nụ ką yoo', nẹ nduu' ndẹẹ naa ñụ'u' nde'ị ą, nuụ' ịchi' ą,
13 ndẹẹ nąxaą ẹ' ña ịin ndąą' kụndụụ ẹ' xiin' ña ịnị ẹ' xini ẹ' si'ẹ Ndiosí, xiin' ña kụnị xnąą'ą ña'a' ẹ'. Tẹ nąxaą tụ ẹ' kụndụụ ẹ' nẹ xą nị xą'nụ xinụ xąchi' nuụ' ịchi' ą ndẹẹ naa mịi' Cristo.
14 Tẹ kụụ ką ẹ' ndẹẹ naa nẹ kuachị' kuali', nẹ tïą'an kuịxą ịnị. Sąkan' tẹ kụndikụn ẹ' yo'o' nị jąąn' sąkuu' nuụ' ña xini xa'an', ña sania'á tẹ saka, tẹ saxio' rą yoo' xiin' ña maña, tẹ ndasanduu' rą ą ndẹẹ naa ña ndịxą.
15 Süụ' jąąn' ndii kuní ą ña kụndikụn ẹ' ña ndịxą ndanị ta'an' ẹ', tẹ kuą'nụ ẹ' ndẹẹ nąxaą ẹ' kụụ ẹ' ndẹẹ naa kuu' Cristo. Tẹ ña jąąn' nduu' ndẹẹ naa xíni' ẹ'.
16 Tẹ ña jąąn' xiko' ni'i' yoo', nẹ nduu' ndẹẹ naa ñụ'u' nde'ị ą, naa xaa' xíni' ẹ' ña xiko' ni'i' ą ñụ'u' nde'ị ẹ', ña ñu'u' ta'an' ą xiin' tụchị, tẹ ịin ndąą' nduu' ą, tẹ chindiee' ta'an' ą nuụ' ị'ịn chụụn ña yoo nuụ' ị'ịn ą. Tẹ sąkan' tụ xaa' Cristo xiin' yoo' tẹ kuą'nụ ẹ' xiin' ña ndanị ta'an' ẹ'.

Na kąką ẹ' sąą kuní Jesús xiin' kivị' ñụụ xąą'

17 Ña jąąn' na kuii' ka'án ndi̱ę̱e' i̱ xiin' ndǫ' xiin' ndi̱ę̱ę' xtǫ'ǫ ę' ña kąką ką ndǫ' sąą xika' i̱ngą nę tuku', nę xanini saka,
18 tę yoo i̱i̱n yaví tu̱ ña xini tuní ni̱ą, tę xika' yoo ni̱ą nuu̱' kivi̱' ñu̱u̱ ña kuní Ndiosí tąxi̱ ą, kuąchi̱ ndii yoo sa'ví i̱ni̱ ni̱ą xa'ą' ą ña ni̱ xąxi̱i̱ ni̱ą nimá ni̱ą.
19 Tę kǫ̈ǫ' ką ña ka'an' nuu̱' ni̱ą, tę ni̱ sąnąkua'a xiin' mi̱i' ni̱ą nuu̱' ña ki̱ni̱ kuu' ni̱ą xiin' i̱i̱n' ni̱ą, sąkan' ña ka'án ndi̱ę̱e' vą nimá ni̱ą sąą ni̱ą sąkuu' nuu̱' ña xe'na'.
20 Ndisu̱ ndo'ó ndii, kǫ̈ǫ' ña jąąn' ni̱ sąkuaąn ndǫ' sąą ndǫ' ki̱i̱' ni̱ xi̱ni̱ sǫ'ǫ ndǫ' xa'ą' Cristo,
21 naa' ndi̱xą xnąą ni̱ xi̱ni̱ sǫ'ǫ ndǫ' ña ka'án xa'ą' ą, tę ni̱ ku̱ndąni̱ ndǫ' sąą nii' nakuitá ña ndi̱xą xa'ą' ą jąąn'.
22 Sąkan' na kuii' kuní ą ña nąkǫǫ ndǫ' kivi̱' ñu̱u̱ yąta' ndǫ', tę tąvą' xąchi' ndǫ' sąą ni̱ ku̱u̱ ndǫ' sąa', sąkan' ña ni̱ sątívi' ña jąąn' nimá ndǫ', tę ni̱ xi̱ni̱ xa'an' ña jąąn' ndo'ó xiin' ña ndioǫ' ki̱ni̱ i̱ni̱ ndǫ'.
23 Tę tąxi̱ ndǫ' ña nąmą Ndiosí ña xanini ndǫ'
24 tę ndąsąndu̱u̱ ą ndo'ó nę yivi̱' xąa', tę ku̱u̱ ndǫ' ndęę naa kuu' mi̱i' ą, tę ku̱ndu̱u̱ ndǫ' nę xachuun' ndąku nuu̱' ña ndi̱xą, tę ku̱ndu̱u̱ tu̱ ndǫ' ndi̱ti̱ą ą.
25 Tę ña jąąn' na kuii' nąkǫǫ ndǫ' tu̱n vixi̱, tę ka'ą̈n ndąku xiin' ta'an' i̱'i̱n ndǫ', sąkan' ña i̱i̱n ndąą' nduu' ę'.
26 Naa' nasaá' xiin' ta'an' ndǫ' ndii, sä̱ą ndǫ' kuąchi̱. Tę ndiätu' ndǫ' ndęę ketą vi̱' ñu'u̱ tę nąkoǫ ndǫ' ña mani̱' xiin' ta'an' ndǫ',
27 ni̱ ndęę täxi̱ tu̱ ndǫ' ña kętą vą'ą ña ndivą'ą xiin' ndǫ'.
28 Tę nę ni̱ xąkui'na' ndii, na sä̱kui'na' ką ni̱ą. Sü̱u̱' jąąn' ndii na sąchuun' ndąku ni̱ą xiin' ndą'a' ni̱ą, tę ku̱vi̱ ki̱'i̱n ni̱ą xu̱'un' tę chindi̱ęe' ni̱ą nę nda'vi kuu'.
29 Tę kä'án ndǫ' ndęę i̱i̱n ña ki̱ni̱, sü̱u̱' jąąn' ndii ña vą'ą ka'ą̈n ndǫ' sąą kivi̱' tę kuą'nu̱ ką nę xini sǫ'ǫ ña jąąn' nuu̱' i̱chi' Jesús. Tę ki̱i̱' sąą ndǫ' ña jąąn' ndii, chindi̱ęe' ndǫ' nę jąąn'.
30 Tę sä̱ku̱su̱chi' ndǫ' i̱ni̱ Espíritu Santo, kuąchi̱ ndii ña jąąn' nduu' ndęę naa i̱i̱n sello ña ni̱ nątiin ę', ña nia'á ña nduu' ę' kuenta Ndiosí, tę kaku̱ xnąą ę' ki̱i̱' xaą kivi̱' ña ki̱xi̱n Cristo.
31 Tę na nąkǫǫ ndǫ' sąkuu' ña ñu'u' ką'ni' nimá ndǫ', xiin' ña nasaá' ndǫ', xiin' ña kui'ę ndǫ', xiin' ña ti'e' yu̱'u' ndǫ', xiin' ña kani̱ą'a ndǫ' xa'ą' nę yivi̱', xiin' sąkuu' nuu̱' ña ni̱ą'a ndǫ'.
32 Sü̱u̱' jąąn' ndii vą'ą ką ndąsu̱n kǫǫ i̱ni̱ ndǫ', tę ku̱vi̱ta tu̱ i̱ni̱ ndǫ', tę sąkan' tu̱ kǫǫ ka'nu' i̱ni̱ ndǫ' ku̱ni̱ ta'an' ndǫ' sąą nii' yoo ka'nu' i̱ni̱ Ndiosí xa'ą' kuąchi̱ ę' xa'ą' ña nį xąą Cristo.

5

Na kąką ę' sąą kuní Ndiosí kąką ę'

1 Ña jąąn' na kuii' ku̱u̱ ndǫ' sąą nii' kuu' Ndiosí xa'ą' ą ña si'ę ą, nę ndani̱ vą ą, nduu' ndǫ'.
2 Tę ku̱ndani̱ ndǫ' nę yivi̱' sąą nii' ndani̱ Cristo yoo', sąkan' na ni̱ sąnąkua'a xiin' mi̱i' ą, tę ni̱ xi'i̱ ą xa'ą' ę' ndęę naa i̱i̱n ña nąsokǫ' ña xavixín' vą nuu̱' Ndiosí.
3 Sąkan' na kuii' tę̱in ndo'ó ndii, na kǫ̈ǫ' ndęę i̱i̱n nę kumi' musa, ni̱ ndęę i̱i̱n nuu̱' ña xe'na' naa ña jąąn', ni̱ ndęę nę ndioǫ' i̱ni̱ vą xa'ą' ña'ą. Sąkan' ña nę nduu' kuenta Ndiosí ndii, xätaą'an sąą ni̱ą ña jąąn'.
4 Tę ni̱ ndęę xätaą'an tu̱ ka'ą̈n ki̱ni̱ ndǫ', xiin' ña ka'ą̈n saka ndǫ', xiin' ña ka'ą̈n ndǫ' si̱ki̱ ką'ą̈n. Tę sąkuu' ña jąąn' vä'ą sąą yoo', nę nduu' kuenta Ndiosí, sü̱u' jąąn' ndii vą'ą ką tąxi̱ ę' ña chindąni ą.
5 Kuąchi̱ ndii kuní ą ku̱ndąni̱ ndǫ' ña ndęę i̱i̱n nę kumi' musa, uun nę xaa' ña xe'na', uun nę ndioǫ' i̱ni̱ vą xa'ą' ña'ą i̱ngą nę yivi̱', nę nduu' ndęę naa nę xaka'nu' ndiosí saka ndii, nï'i̱' ni̱ą ña ku̱ndi̱ęę ni̱ą mii' xa'ndia chuun' Cristo xiin' Ndiosí.
6 Xa'ą' jąąn' na täxi' ndǫ' ña ku̱ni̱ xa'an' ndęę i̱i̱n nę yivi̱' ndo'ó xiin' ña maña. Kuąchi̱ ndii sąndo'o' Ndiosí nę sǫ'ǫ jąąn'.
7 Ña jąąn' na kuii' sä̱ą ndo'ó ña xaa' nę jąąn'.
8 Sąkan' ña nuu̱' ni̱ ki̱xi̱n ndii, ni̱ xiką iin' yaví ndǫ' i̱i̱n yivi̱'. Ndisu̱ vi̱ti̱n ndii ñu'u̱ xtǫ'ǫ ę' tuún nuu̱' ndǫ' tę xika' ndǫ'. Xa'ą' ą jąąn' na kuní ą ña ką̈ką vą'ą ndǫ' ndęę naa xika' nę yoo ña tuún nuu̱' jąąn'.
9 Sąkan' ña nę yoo ña tuún nuu̱' xika' ndii, vą'ą kuu' ni̱ą, tę xachuun' ndąku ni̱ą, tę i̱in ndąą' tu̱ nimá ni̱ą,
10 sąkan' ña nuu̱' sąkuu' ña xaa' ni̱ą xika' nduku' ni̱ą ña xakuatia' xtǫ'ǫ ę'.

11 Tẹ säạ ndọ' ña kuäsạ' kuní, ña xaa' nẹ
xika' i̱in yaví jạạn', süụ' jạạn' ndii kụxi̱ọọ
ndọ' nuụ' ạ,
12 sạkan' ña ndẹẹ kuchani ẹ' ka'ạn ẹ'
xa'ạ' ña xaa' si̱'e nẹ jạạn'.
13 Ndisụ sạkuu' ña yoo si̱'e natuví xaa'
ña tuún, sạkan' ña ña tuún jạạn' ndii,
sạkuu' ña'ạ sanatuví ạ,
14 naa ka'án nẹ yivi̱' ndii:
Ndọtọ nuụ' yo'ó, tẹ kixín,
tẹ ndọkoọ ụn' tẹin nẹ nduu' ndẹẹ naa nẹ
xạ ni̱ xi'i̱,
tẹ sạyi'é Cristo nimá ụn'.
Kachi ni̱ạ.

Tạxi̱ ẹ' ña sạkutu' Ndiosí nimá ẹ' xiin' Espíritu Santo

15 Ña jạạn' na kuii' kọtọ xiin' mi̱i' vạ
ndọ' sạạ xika' ndọ', tẹ käkạ ndọ' naa xika'
nẹ sa'ví i̱ni̱. Süụ' jạạn' ndii kạkạ ndọ' naa
xika' nẹ chụụn vạ xika' ndạku.
16 Tẹ i̱'i̱n i̱chi' kua'ạn ndii, ña vạ'ạ sạạ
ndọ', sạkan' ña kivi̱' vi̱ti̱n ndii, yoo vạ ña
ni̱ạ'a.
17 Ña jạạn' na kuii' kụ̈ndụụ ndọ' nẹ küu'
kaxi'. Süụ' jạạn' ndii sạạ ndọ' ña nduxạ'
ña kụndạni̱ ndọ' ndee ña kuní xtọ'ọ ẹ'.
18 Tẹ kọ̈'ọ ndọ' vino ndẹẹ xi̱ni̱ ndọ',
sạkan' ña sati̱vi' xiin' mii' ndọ', süụ' jạạn'
ndii tạxi̱ ndọ' ña sạkutu' Ndiosí nimá ndọ'
xiin' Espíritu Santo.
19 Tẹ ka'ạn xiin' ta'an' ndọ' xiin' yạạ
Ndiosí ña yosọ' nuụ' tụtụ ạ, xiin' yạạ ña
xaka'nu' ña'a' ẹ', xiin' yạạ ña saka'án
Espíritu nimá ẹ'. Tẹ kạtạ ndọ' yạạ jạạn'
xaka'nu' ndọ' xtọ'ọ ẹ' Jesús xiin' nimá
ndọ'.
20 Tẹ xiin' ndi̱ẹẹ' xtọ'ọ ẹ' Jesucristo tạxi̱
ndọ' ña chi̱ndạni yụva' ẹ' Ndiosí xa'ạ'
sạkuu' ña ndo'o' ndọ'.

Ka'án Pablo sạạ kuní ạ kụndi̱ẹẹ i̱'i̱n nẹ tunda'á'

21 Tẹ xa'ạ' ạ ña tiin' ka'nu' ndọ' Cristo
ndii, kạkạ nụụ nuụ' ta'an' ndọ' xiin' i̱in
kạnii' nimá ndọ'.
22 Ña'a', ña' yoo i̱i' ndii, kuní ạ ña kạkạ
nụụ a' nuụ' i̱i' a' sạạ nii' xaa' a' xiin' xtọ'ọ
ẹ' Cristo.
23 Sạkan' ña i̱i' a' jạạn' nduu' ndẹẹ naa
xíni' a', ndẹẹ naa nduu' Cristo xíni' sạkuu'
yoo', nẹ nduu' kuenta ạ, nẹ nduu' ndẹẹ
naa ñụ'u' nde'i̱ ạ. Tẹ sụvi̱ tụ ạ nduu' ña
sakakú yoo'.
24 Sạạ nii' xika' nuu' yoo', nẹ nduu'
kuenta Jesucristo, nuụ' ạ ndii, nii' sạkan'
tụ kuní ạ ña kạkạ nụụ ña'a' nuụ' i̱i' a' nuụ'
sạkuu' ña kuní ạ.
25 Tẹ ndo'ó, tẹ yoo ña' si'i ndii, kụndani̱
ña'a' ndọ' sạạ nii' ndani̱ Cristo sạkuu'
yoo', nẹ nduu' kuenta ạ, tẹ ni̱ sạnạkua'a
xiin' mi̱i' ạ, tẹ ni̱ xi'i̱ ạ xa'ạ' ẹ'
26 tẹ kụndụụ ẹ' ndi̱ti̱ạ Ndiosí kui̱ti̱'. Tẹ
ni̱ ndạsạndọọ tụ ạ yoo' xiin' ti̱kui ni̱ xạạ
tụ'ụn ạ.
27 Ni̱ xạạ ạ sạkan' tẹ sạnạkua'a ạ yoo,
nẹ nduu' kuenta ạ, nuụ' mi̱i' ạ, tẹ ndạtụn'
xạvạ'ạ kọọ ẹ'. Tẹ nimá ẹ' ndii, kọ̈ọ̈' ndẹẹ
sie ma'á ña ke'i̱ nuụ' ạ, tẹ ni̱ ndẹẹ kọ̈ọ̈' tụ
ña kụti̱'vi̱ nuụ' ạ, tẹ ni̱ ndẹẹ kọ̈ọ̈' tụ ndẹẹ
i̱in nuụ' ña vä'ạ nuụ' ạ. Süụ' jạạn' ndii
ndi̱ti̱ạ mi̱i' ạ kui̱ti̱' kụndụụ ẹ', tẹ kọ̈ọ̈' ndẹẹ
sie ma'á ña ke'i̱ nimá ẹ'.
28 Sạkan' tụ, tẹ yoo ña' si'i ndii, kuní ạ
kụndani̱ ña'a' rạ ndẹẹ naa ndani̱ rạ ñụ'u'
nde'i̱ mi̱i' rạ. Kuạchi̱ ndii i̱in tẹ ndani̱ ña'
si'i ndii, ndani̱ tụ rạ mi̱i' rạ.
29 Sạkan' ña ndẹẹ i̱in tẹ yivi̱' ndäsi' ñụ'u'
nde'i̱ mi̱i' rạ. Süụ' jạạn' ndii kuie xamaní'
xiin' mi̱i' rạ, tẹ kuie tụ xito' xiin' mi̱i' rạ
sạạ nii' xito' Cristo sạkuu' yoo', nẹ nduu'
kuenta ạ.
30 Sạkan' ña kuenta ñụ'u' nde'i̱ ạ nduu'
ẹ' xa'ạ' ạ ña nduu' ẹ' ndẹẹ naa kụñụ ạ
xiin' i̱ki' ạ.
31 "Xa'ạ' ạ jạạn' na nạkọọ tiaạ yụva' si'i
rạ, tẹ ndụi̱in rạ xiin' ña' si'i' rạ, tẹ uvi̱ sạa'
ni̱ạ ndii, i̱in ndạạ' nạnduụ ni̱ạ."
32 Ña kaạ' ndii, i̱in nuụ' ña vixi xạvạ'ạ
nduu' ạ, ndisụ nakata' yu'ụ ạ xiin' ña
ndo'o' Cristo xiin' yoo', nẹ nduu' kuenta
ạ.
33 Ndẹẹ sạạ kạni̱ ndii, kuní ạ ña kụndani̱
i̱'i̱n ndo'ó, ña' si'i ndọ' sạạ nii' ndani̱ xiin'
mii' mi̱i' ndọ', tẹ ña'a' ndii, kuní ạ ña kọtọ
ka'nu' a' i̱i' a'.

6

Ka'án Pablo sạạ kuní ạ kụụ yụva' si'i xiin' si'ẹ ni̱ạ, tẹ si'ẹ jạạn' xiin' yụva' si'i' ni̱ạ

1 Nẹ kuachi̱', kạndi̱xa' ndọ' yụ'u' yụva'
si̱'i' ndọ' naa kuní xtọ'ọ ẹ', sạkan' ña ña
jạạn' nduu' ña xata'ạn nuụ' Ndiosí.

2 Tụ'ụn ndẹi' nụu' ña ni taxi Ndiosí nuụ' ẹ' kii' ni ndoọ a kuento a xiin' ẹ' ka'án ndii: “Kọtọ ka'nu' ndọ' yụva' si'i' ndọ'
3 tẹ natiin ndọ' ña mani' kọọ xiin' ndọ', tẹ nakaa tụ kivi' ñụụ ndọ' nuụ' ñụ'u' iin yivi'”, kachi a.
4 Tẹ ndo'ó, yụva' si'i' ndii, sänasaá' ndọ' si'ẹ ndọ', süụ' jaan' ndii sania'á ndọ' nia, tẹ kọndia yụ'u' tụ ña'a' ndọ' saa kuní xtọ'ọ ẹ' Jesús.

Yo'o' ka'án Pablo xa'a' nẹ ni ke'vi xachuun' xiin' xa'a' xtọ'ọ nia

5 Tẹ ndo'ó, nẹ xiko' ni'i' iin xtọ'ọ ndii, kandixa' ndọ' sakuu' ña ka'án nẹ nduu' xtọ'ọ ndọ' iin yivi' yo'o' xiin' ndọ'. Tẹ kọtọ ka'nu' yi'vi ña'a' ndọ', tẹ kaka nụụ ndọ' nuụ' nia xiin' iin ndaa' nimá ndọ' saa nii' xika' nuu' ndọ' nuụ' Cristo.
6 Tẹ süụ' kandixa' ña'a' ndọ' kii' ita' nia xito' kuiti' nia ndo'ó tẹ ndoọ va'a ndọ' nuụ' nia, süụ' jaan' ndii kaka nụụ ndọ' nuụ' nia ndẹẹ naa nuụ' Cristo xika' nuu' ndọ' xiin' iin kanii' nimá ndọ' saa kuní Ndiosí.
7 Tẹ kaka nụụ sini ndọ' nuụ' nẹ jaan' ndẹẹ naa nuụ' xtọ'ọ ẹ' Cristo xika' nuu' ndọ'. Saa ndọ' kuenta ña süụ' nuu' nẹ yivi' kuiti' xika' nuu' ndọ'.
8 Sakan' ña xa xiní ndọ' ña i'in ẹ' natiin ña va'a saa xtọ'ọ ẹ' Cristo naá kivi' xa'a' ña va'a ña ni xaa ẹ', naa' nẹ xiko' ni'i' iin xtọ'ọ nduu' ẹ' uun naa' nẹ xika' ndiká nduu' ẹ'.
9 Tẹ ndo'ó, nẹ nduu' xtọ'ọ nẹ jaan' ndii, iin kachi kụụ va'a ndọ' xiin' nia, tẹ vikuiin ndọ' ña sayi'vi ña'a' ndọ', sakan' ña xa xiní ndọ' ña iin ndaa' xtọ'ọ ndọ', ña ndu'ụ' ndivi' nduu' tụ xtọ'ọ nẹ jaan'. Tẹ ña jaan' ndii, iin kachi kuu' a xiin' sakuu' nẹ yivi'.

Nakui'nụ ẹ' sakuu' ña taxi' Ndiosí tẹ kasi a yoo' nuụ' ña ndiva'a

10 Ñani ta'an' i, ndẹẹ vitin tẹ ndẹẹ nuụ' ku'ụn ẹ' ndii, nduku' ndọ' ndiẹẹ' ndọ' nuụ' ña ndiẹe' xava'a ña taxi' xtọ'ọ ẹ'.
11 Tẹ nakui'nụ ndọ' sakuu' ña taxi' Ndiosí tẹ kasi a ndo'ó nuụ' ña ndiva'a, tẹ kụvi kuita ni'i ndọ' kii' xamaña ña jaan' ndo'ó.
12 Sakan' ña süụ' xiin' nẹ yivi' iin yivi' kunta'an' ẹ', süụ' jaan' ndii xiin' ña ndiva'a, xiin' ña xa'ndia chuun', xiin' ña kumi' ndiẹẹ' xa'ndia chuun' nuụ' ñụ'u' iin yivi', mii' iin yaví yo'o' vitin, xiin' ña ndiẹe' kua'a' tachi' kini, ña xika' nuụ' vikọ', kunta'an' ẹ.
13 Xa'a' jaan' na nakui'nụ ki'i' ndọ' sakuu' ndachuun' ña taxi' Ndiosí tẹ kasi a ndo'ó nuụ' ña ndiva'a jaan' kii' xaa kivi' kini ña kunta'an' ndọ' xiin' a. Tẹ kii' ndi'i ña kunta'an' ndọ' jaan' ndii, kusaa' ita' ni'i' ka ndọ' nuụ' ichi' Ndiosí.
14 Ña jaan' na kuii' kuita ni'i ndọ' ichi' a. Ña nduu' ña ndixa xa'a' Ndiosí ndii, tiin ndọ' a ndẹẹ naa iin' ña ki'i' tọko' ndọ'. Tẹ ña xachuun' ndaku ndii, tiin ndọ' a ndẹẹ naa ña kasi tia'ni ndọ'.
15 Tẹ ña yoo tụ'va ndọ' tẹ ka'an ndọsọ' ndọ' xa'a' tụ'ụn va'a saa ndiee' mani' ẹ' xiin' Ndiosí ndii, tiin ndọ' a ndẹẹ naa ndixan' ki'i ndọ'.
16 Tẹ siin' tuku' ndii, ña ini ndọ' xini ndọ' Ndiosí tiin ndọ' ndẹẹ naa kaa ña tiasi xiin' mii' ndọ', tẹ kụvi nda'va ndọ' sakuu' kuxi ndatin, tun' xatia ña ndiva'a nuụ' ndọ'.
17 Tẹ ña ni sakakú Jesús ndo'ó nuụ' kuachi ndọ' ndii, tiin ndọ' a ndẹẹ naa ti'ẹ' ña kasi xíni' ndọ'. Tẹ tụ'ụn Ndiosí ndii, tiin tụ ndọ' a ndẹẹ naa ichi ña taxi' Espíritu Santo nda'a' ndọ'.
18 Ka'an ndọ' xiin' Ndiosí saa kivi', tẹ sakuu' nuụ' saa ka'án ẹ' xiin' a ndii, ka'an nda'vi ndọ' xiin' a xiin' ña ndiẹe' Espíritu Santo, tẹ kọọ tụ'va tụ ndọ' xiin' ña jaan', tẹ näkọọ ndọ' ña xikán ndọ' nuụ' a xa'a' sakuu' nẹ nduu' kuenta a.
19 Tẹ ka'an tụ ndọ' xiin' Ndiosí xa'a' yu'ụ ña taxi a tụ'ụn a nuụ' i, tẹ ka'an i xiin' ña ndiẹni nuụ' nẹ yivi' kii' sakuni' i nia ña yoo si'e xa'a' tụ'ụn va'a, ña ka'án xa'a' Jesús.
20 Tẹ yu'ụ nduu' tẹ ndiso' chuun' xa'a' tụ'ụn va'a jaan', sakan' na tiín i xiin' karena naá i vi'ẹ kaa. Ka'an va ndọ' xiin' Ndiosí xa'a' i tẹ kụvi ka'an i xiin' ña ndiẹni nuụ' nẹ yivi' saa kuní Ndiosí ka'an i.

Cha'an' so'ọ' ndi'i'

21 Tíquico, ñani mani' ẹ', iin tẹ xika' nuu' ndaku nuụ' xtọ'ọ ẹ' ndii, xaa ra mii' ndiee' ndọ', tẹ ka'an ndi'i ra xiin' ndọ' xa'a' i tẹ kụni ndọ' saa ndu'ụ' i.

22 Ti'vi' ña'a' i xa'a' ña kaa', te sakuni' ra ndo'ó saa ndiee' ndu, te sandieni ra nimá ndo'.
23 Na taxi na yuva' e' Ndiosí xiin' xto'o e' Jesucristo ña manï' koo xiin' sakuu' ndo'ó, te sakan' tu ne ta'an' e', te na taxi tu a ña kundani ta'an' ndo' xiin' ña inï ndo' xini ña'a' ndo'.
24 Te na sañu'u' na tu Ndiosí sakuu' ne ndani xto'o e' Jesucristo xiin' iin kanii' nimá nia. Sakan' na kundua a.

Tutu ña ni ke'i San Pablo kua'an nda'a' ne ini xini Jesús, ne ndiee' ñuu Filipos

Ti'vi' ra cha'an' nia

1 Yu'u Pablo xiin' Timoteo ndii, te
xika' nuu' nuu' Jesucristo nduu' ndu, te
ti'vi' ndu cha'an' sakuu' ndo'ó, ne nduu'
kuenta Ndiosí, ne ini xini Cristo Jesús, ne
ndiee' ñuu Filipos. Te ti'vi' tu ndu cha'an'
te xito' ndo'ó, xiin' te chindiee' ndo'ó.
2 Na sañu'u' va yuva' e' Ndiosí xiin'
xto'o e' Jesucristo ndo'ó, te na taxi tu a
ña mani' koo xiin' ndo'.

Ka'án Pablo xiin' Ndiosí xa'a' ne ndikún ichi' a xiin' ra

3 Taxi' i ña chindani Ndiosí i sakuu' ichi'
kii' naka'an' i xa'a' ndo'.
4 Te sakuu' ichi' ndii, kuatia' nimá i te
ka'án i xiin' a xa'a' sakuu' ndo'ó,
5 sakan' ña xachuun' inga' e' xa'a' tu'un
va'a ndee kivi' nuu' ña ni xini so'o ndo'
tu'un jaan', te ndee vitin.
6 Te ndituni yu'u ña chuun va'a ña
ni xa'a' Ndiosí xaa' a xiin' nimá ndo'
ndii, kua'an naa kua'an a xaa' ña'a' a, te
saxinú ña'a' a ndee xaa kivi' ña nandiko'
Jesucristo.
7 Te kandei' xanini i sakan' xa'a' sakuu'
ndo', sakan' ña ndani kua'a' i ndo'ó.
Kuachi ndii ni xachuun' inga' sakuu' ndo'
xiin' i nuu' chuun ña ni samani' Ndiosí
yu'u, kii' naá i vi'e kaa xiin' kii' xika'
ndiká i ndiee' yu'u' i xa'a' tu'un va'a jaan',
te nia'á i ña ña ndaku nduu' a.
8 Ndiosí xiní saa vi' kundani i sakuu'
ndo'ó saa nii' kundani va Jesucristo yoo'.
9 Te ka'án i xiin' Ndiosí xa'a' ndo' te
kundani ta'an' ya'a ka ndo', te na saa ndo'
a xiin' ña xini tuní, te saa tu ndo' a xiin'
ña ndichi.
10 Te kuní i ña jaan' xa'a' ndo' te kuvi
nakaxin ndo' ndee ña nduu' ña va'a
xna'a, te kaka na kaka ndaku ndo', te köo'
ndee iin ña kuvi tiin kuachi ne yivi' ndo'ó
ndee xaa kivi' ña nandiko' Jesucristo.
11 Te kumi' tu ndo' kua'a' va ña ndaku
ña xaa' ndo' xiin' ña ndiee' Jesucristo, te
xiin' ña jaan' kua'a' ka ne yivi' tiin ka'nu'
Ndiosí, te saka'nu' tu ña'a' nia.

Ka'án Pablo ña xa'a' Cristo kuiti' tiaku ra

12 Ñani ta'an' i, kuní i ña kundani ndo'
ña tu'un ndo'o' i yo'o' ndii, ni nakasi a
ña kikú tu'un va'a, süu' jaan' ndii so'o
chindiee' ka a xa'a' ña jaan'.
13 Sakan' na kuii' ndee te xíin', te ndiaa
vi'e ka'nu', xiin' sakuu' ne yivi' xiní ña
naá i vi'e kaa xa'a' ña xika' nuu' i nuu'
Cristo.
14 Te kua'a' ka ñani ta'an' e' ndii, ini
ka ra xini ra xto'o e' xa'a' a ña naá i vi'e
kaa. Te so'o kumi' ka ra ña ndieni te ka'án
ndoso' ndituni ra tu'un va'a jaan' nuu' ne
yivi'.
15 Ña ndixa nduu' a ña sava te jaan'
ndii, ka'án ndoso' ra xa'a' Cristo xa'a' ña
ndasi' nuu' ra xini ra yu'u xa'a' chuun ña
ndiso' i, uun xa'a' a ña kuni kanando ra
yu'u kuiti'. Ndisu sava tuku ra ndii, ka'án
ndoso' ra a xa'a' a ña va'a nimá ra.
16 Te ndasi' nuu' jaan' ndii, ka'án ndoso'
ra xa'a' Cristo xa'a' a ña kuni katin ta'an'
ra xiin' yu'u kuiti', te xächuun' ndaku
nimá ra. Süu' jaan' ndii kuni sanakuiniá
ka ra tu'un kui'e nuu' i vi'e kaa yo'o.
17 Ndisu te va'a nimá jaan' ndii, ka'án
ndoso' ra xa'a' Cristo xa'a' a ña ndani ra
yu'u, sakan' ña xiní ra ndii, naá i vi'e kaa
xa'a' a ña naka'án i xa'a' tu'un va'a jaan'.
18 Te ndii, köo' a xaa' a naa' ka'án
ndoso' ra a xa'a' a ña ndasi nuu' ra, uun
xa'a' a ña nduu' ra te ndaku nimá, ndee
saa kani ndii, xa'a' Cristo ka'án ndoso' ra,
te va'a va kuni yu'u xa'a' ña jaan'. Te va'a
na va'a ka kuni i,
19 sakan' ña xiní i ña xa'a' a ña ka'án
ndo' xiin' Ndiosí xa'a' i, xiin' xa'a' a
ña chindiee' Espíritu Jesucristo yu'u ndii,
ketai vi'e kaa yo'o'.
20 Te ka'án nimá i, te ndiatu' tu ini i ña
ndöo kui'e i nuu' Cristo, süu' jaan' ndii
xiní kaxi' i ña naa xa xaa' ka i ndii, nia'a
tu i ña ka'nu' Cristo vitin tee' ndee tiaku
i, uun tee' ndee kuvi i.
21 Sakan' ña nuu' yu'u naa' tiaku i ndii,
tiaku i te xaa' i ña kuní Cristo, te naa' kuvi
i ndii, xa ni ketai va'a i.

22 Tę naa' kutiąkų ką į, tę kųnduų ą nuų' į iin ña koo kua'ą' ką nę inį kųnį Cristo ndii, xïní ndęę ña vą'ą ką.
23 Sąkan' ña vixi vą nuų' į tę kųnį į ndee ña uvį ta'an jąąn' nduu' ña vą'ą ką. Kuąchį ndii ka'án nimá į kųvį į, tę kųndu'ų' į xiin' Cristo, sąkan' ña ña jąąn' nduu' ña vą'ą ya'ą ką.
24 Ndisų xa'ą' ña vą'ą ndo'ó ndii, kuní ą ña koo ką į xiin' ndo' iin yivį' yo'o'.
25 Tę inį į ña ndoo ką į iin yivį' yo'o' xiin' sąkuu' ndo' xa'ą' ña vą'ą mįi' ndo', tę chindįęe' į ndo'ó nuų' ña kuatia' nimá ndo' ña inį ndo' xini ndo' Jesús,
26 tę sąka'nu' ką ndo' Cristo Jesús xa'ą' ą ña chindįęe' ą yu'ų, xiin' xa'ą' ą ña koo tųkųų į xiin' ndo'.
27 Ndisų ndee ką ña koo ndii, xa'ą' ą ña nduu' ndo' kuenta Cristo ndii, kąką naa xika' ndo' naa ka'án chuun' tų'ųn vą'ą xa'ą' ą. Teę' ndee xaą į uun xäą į mii' ndiee' ndo' ndii, kuni kųnį į kuento ña ita' nį'į ndo' xiin' iin ndąą' nimá ndo' nuų' ichi' ą, tę xachuun' inga' tų ndo' nuų' ichi' ą xa'ą' tų'ųn vą'ą ña kandixa' ę' jąąn'.
28 Tę ndęę sie küyį'vi ndo' nuų' nę nakasi ndo'ó xa'ą' ą ña kandixa' ndo' tų'ųn vą'ą jąąn'. Tę ña jąąn' nia'á ña nę ndoñu'u' nduu' nįą, ndisų ndo'ó ndii, nia'á ña jąąn' ña nę kakų nduu' ndo', tę mįi' Ndiosí sąą ña jąąn'.
29 Kuąchį ndii, süų' nį tąxį Ndiosí ña inį kuįtį' ę' xini ę' Cristo, süų' jąąn' ndii nį tąxį tų ą ña kųndo'o tų ę' xa'ą' ą.
30 Sąkan' ña ndo'o' ndo' naa nį xįnį ndo' nį ndo'o į sąa', xiin' sąą xini ndo' kuento ña ndo'o' į vįtįn.

2

Nda'vi kųų nimá ndo' sąą nii' nda'vi kuu' nimá Cristo Jesús

1 Sąkan' na kuii', naa' ndixą xną'ą saki'ví Cristo ndo'ó xa'ą' ą ña inį ndo' xini ña'a' ndo', tę saki'ví tų ą ndo'ó xa'ą' ą ña ndanį ą ndo'ó, tę nį nduiin ndo' nį xąą Espíritu Santo tę ndiee' manį' ndo', tę kuvita inį ndo' xini ta'an' ndo' ndii,
2 sąkuatia' ndi'i' ndo' nimá į kųnduų ndo' iin ndąą' xíni', tę iin ndąą' tų ña ndanį ta'an' ndo', tę iin ndąą' tų nimá ndo', tę iin ndąą' tų ña xanini ndo'.
3 Tę sąą ndo' ndęę iin ña'ą, tę nątą'vi' ta'an' ndo' xa'ą' ą ña ndąsį' nuų' ndo' nį ndęę xa'ą' ą ña ñuñu' ndo'. Süų' jąąn' ndii xiin' ña nda'vi kuu' nimá ndo' kąninį ndo' ña nę ka'nu' ką nduu' ingą nę yivį' tę sąkan' mįi' ndo'.
4 Tę käninį ndo' xa'ą' ña vą'ą mįi' kuįtį' ndo', süų' jąąn' ndii kąninį tų ndo' xa'ą' ña vą'ą ingą nę yivį'.
5 Sąkan' na kuii' na kąninį ndo'ó naa xanini Cristo Jesús.
6 Ña jąąn' ndii, teę' ndee iin kachi nduu' ą xiin' Ndiosí ndii, nï xą xįi ą xa'ą' ą ña iin kachi nduu' ą xiin' Ndiosí.
7 Süų' jąąn' ndii nį nąkoo mįi' ndoo ą ña ka'nu' ą, tę nį nąnduiin kachi ą xiin' iin tę xika' nuu', tę nį ndąsąiin kachi xiin' mii' tų ą xiin' tę yivį'.
8 Tę kiį' nduu' ą tę yivį' ndii, nį sąnuu' xiin' mii' mįi' ą, tę nį sąxinų ndį'į xęchi' ą ña kuní Ndiosí ndęę nį xi'į ą, tę ndęę nuų' iin krusín vį' nį xi'į ą.
9 Sąkan' na kuii' nį kąnį'į ña'a' Ndiosí ndęę mii' ka'nu' ya'ą, tę nį chindu'ų' ą iin kivį' ą ña ka'nu' ką tę sąkan' ndee ką tųkų kivį' ña yoo.
10 Sąkan' tę nuų' Jesús vįkuitą xiti' sąkuu' ña ndiee' ndįvi', xiin' sąkuu' ña ndiee' nuų' ñų'u' iin yivį', xiin' sąkuu' ña ñu'u' tįxįn ñų'u',
11 sąkan' tę nąkųnį sąkuu' nę yivį' iin yivį' ña Jesús nduu' xto'o nuų' sąkuu' ña'ą, tę xiin' ña jąąn' natiin' Ndiosí, yųva' ę', ña tiin' ka'nu'.

Ka'án Pablo ña kuní ą kųnduų ę' ndęę naa ñu'ų nuų' nę yivį'

12 Ñąnį ta'an' manį' į, sąą nii' kandixa' ndo' ña ka'án į sąkuu' įchi' xiin' ndo', tę süų' kiį' ndu'ų' kuįtį' į xiin' ndo', süų' jąąn' ndii vįtįn ką vį' ndįęe' kąndįxa' ndo' yu'ų ña köo' į ndu'ų' xiin' ndo'. Tę nia'ą ndo' ña nduu' ndo' nę nį sąkakú Ndiosí, tę xiin' ña kųndį'nį ndo' yi'vi ndo' ndęę kįsį ą ndo'ó xaa' ndo' ą.
13 Kuąchį ndii mįi' Ndiosí nduu' ña xaa' sąkan', tę ka'án nimá ndo' sąą ndo' ña kuní ą, tę suvį tų ą xaa' sąkan', tę sąxinų ndo' ña jąąn' xa'ą' ą ña sąkan' nį kunį mįi' ą.
14 Tę kä'ąn yų'u' ndo' kiį' xaa' ndo' sąkuu' ña'ą, nį ndęę käni ta'an' tų ndo' kuento,

15 sąkan' tę kụndụụ ndǫ' nę xachuun' ndąku nuụ' sąkuu' nę yivį', tę tįin kuąchį nįą ndo'ó. Tę kụndụụ ndǫ' si'ę Ndiosí, nę kǫǫ' kuąchį tęin nę nįą'a, nę nį sątívi' xiin' mii'. Tę kụndụụ ndǫ' ndęę naa ñu'ụ ña yi'é, ña ndiee' ndįvi', nuụ' nę yivį' įin yivį' jąąn'.

16 Tiin' kutụ' ndǫ' tụ'ụn ña taxi' kivį' ñụụ ę', sąkan' tę kiį' nąndįko' Cristo ndii, kụvį ka'ąn kuatia' į xa'ą' ña nį̈ sąndo'o' saka xiin' mii' į, tę nį ndęę nį̈ xachuun' saka tụ į nuụ' ą tęin ndǫ'.

17 Teę' ndee kuní ą kuitįą níi' į, tę kį'įn ta'an' ą xiin' ña nasokǫ' ndǫ' nuụ' Ndiosí, tę ña jąąn' nduu' ña įnį ndǫ' xini ndǫ' ą, sąą ę xiin' ña kuatia' nimá į, tę sąkuatia' tụ į nimá sąkuu' ndo'ó xiin' į.

18 Tę sąkan' tụ ndo'ó ndii, kuątia' nimá ndǫ', tę sąkuatia' na ndǫ' nimá į xiin' nimá ndǫ'.

Ka'án Pablo xa'ą' uvį tą'an tę chindiee' ta'an' xiin' rą, Epafrodito xiin' Timoteo

19 Ndiatu' į ña tąxi xtǫ'ǫ ę' Jesús tį'vi' yachį į Timoteo mii' ndiee' ndǫ', tę vą'ą kụnį į kiį' nąndįko' rą tę ka'ąn rą xiin' į sąą ndiee' ndǫ'.

20 Sąkan' ña kǫǫ' ką ndęę įin rą xiin' į ndęę naa tę jąąn', tę ndi'nį xnąą xa'ą' ndǫ' ndęę naa yu'ụ.

21 Kuąchį ndii, sąkuu' įngą rą ndii, ndi'nį rą xa'ą' ña kuní mįi' kuįtį' rą, tę ndï'nį rą xa'ą' ña kuní Cristo Jesús.

22 Ndisụ xą xiní ndǫ' sąą xachuun' ndąku Timoteo yǫ'ǫ', ña xika' nuu' vą'ą rą nuụ' tụ'ụn vą'ą xiin' į ndęę naa xaa' įin si'ę, tę xika' nuu' nuụ' yụva' rą.

23 Sąkan' na kuii' ndiatu' įnį į tį'vi' yachį rą mii' ndiee' ndǫ' kiį' kụnį į kuento ndee ña kụndǫ'ǫ į.

24 Tę įnį į ña tąxi xtǫ'ǫ ę' ña yachį ku'ụn tụ yu'ụ mii' ndiee' ndǫ' jąąn'.

25 Ndisụ vįtįn ndii, nį xątą'ąn nuụ' į ña sąnąndiko' tukuu' į ñąnį į Epafrodito mii' ndiee' ndǫ', tę nį tį'vi' ndǫ', tę sąą rą chụụn nuụ' į. Tę chįndįęe' ta'an' rą xiin' į xachuun' inga' ndụ ña kụnta'an' ndụ xiin' ña nįą'a.

26 Tį'vi' ña'a' į mii' ndiee' ndǫ' sąkan' ña nanduku' vą rą sąkuu' ndǫ'. Tę ndi'nį vą tụ rą xa'ą' ą ña nį xįnį ndǫ' kuento ña nį kụnį kụvį rą.

27 Ña ndįxą nduu' ą ndii, nį kụnį kụvį vą rą. Ndee chaa' vą tę kụvį rą. Ndisụ nį kụvįta įnį Ndiosí xa'ą' rą, tę nį sąnda'a ña'a' ą. Tę nį kụvįta tụ įnį ą ndęę xa'ą' yu'ụ, kuąchį ndii nį̈ tąxį ą ña kụsuchi' kua'ą' ką įnį į.

28 Sąkan' na kuii' yachį vą tį'vi' ña'a' į, tę nąndįko' rą mii' ndiee' ndǫ' jąąn'. Tę kiį' kụnį ña'a' ndǫ' ndii, kuątia' nį tukuu' nimá ndǫ', tę kǫ̈sụchi' ką įnį yu'ụ.

29 Nątiin ña'a' ndǫ' sąą kuní xtǫ'ǫ ę' xiin' ña kuatia' nimá ndǫ'. Tę kǫtǫ ka'nu' ndǫ' tę yivį', tę xaa' naa xaa' tę yǫ'ǫ',

30 sąkan' ña ndee sie vą tę kụvį rą xa'ą' ą ña xachuun' rą nuụ' Cristo Jesús, ña kuain' nį kụụ rą xiin' kivį' ñụụ rą kiį' nį xįtǫ rą yu'ụ xa'ą' ndo'ó xa'ą' ą ña nį̈ kụvį chįndįęe' mįi' ndǫ' yu'ụ.

3

Ka'án Pablo ña Cristo kuįtį' kuní ą įnį ę' kụnį ę'

1 Ñąnį ta'an' į, ka'án tụ į xiin' ndǫ' ña kuątia' nimá ndǫ' xa'ą' ą ña nduu' ndǫ' kuenta xtǫ'ǫ ę' Jesús. Yu'ụ ndii, xą̈vi į ña tụkụ nį ke'i į nuụ' ndǫ' ña xą nį kę'į į jąąn', tę chindiee' tụ ą ndo'ó nuụ' įchi' Ndiosí.

2 Kǫtǫ xiin' mii' ndǫ' nuụ' tę yivį' ñaą', tę nduu' ndęę naa nayą' sana', tę kǫtǫ xiin' mii' ndǫ' nuụ' ña nįą'a ña xaa' rą, tę kǫtǫ xiin' mii' tụ ndǫ' nuụ' ña kuni kąsą'ą rą tunį įin' ndǫ'.

3 Sąkan' ña yoo' ndii, kumi' xnąą ę' ña jąąn', ndisụ nimá ę' yoo ą xa'ą' ą ña xaka'nu' ę' Ndiosí xiin' ndįęę' Espíritu Santo, tę Jesucristo kuįtį' įnį ę' xini ę', tę įnį ę' xini ę' ña ndįęę' mii' ę' tę kǫǫ ndąku nimá ę' nuụ' Ndiosí.

4 Sąkan' tụ yu'ụ ndii, yoo ña kụvį įnį į kụnį į tę kǫǫ ndąku nimá į nuụ' Ndiosí xiin' ndįęę' mįi' į. Naa' yǫǫ ką xanini ña kụvį kǫǫ ndąku nimá ę' nuụ' Ndiosí xiin' ndįęę' mįi' ę' ndii, yu'ụ ką vį'.

5 Sąkan' ña nį xą'ą nįą tunį įin' į kivį' ña unįą ña nį tuvį į. Tę įchi' nę Israel nduu' į. Tę xiį' yąta' į nį nduụ Benjamín. Tę tę hebreo ndį'į nduu' į. Tę kuenta ña nduu' į tę fariseo ndii, ndikún vą'ą ką į tụ'ụn ndęi' Ndiosí.

6 Tę kuenta ña xaa' į ña kuní Ndiosí ndii, ndęę nę nakayá xa'ą' Jesús nį tąxi' u'vį

i̱, tẹ kuenta ña ka'án chuun' tu̱'u̱n ndei' jaan' ndii, ni̱ saxinú i̱ sakuu' a.
7 Ndisu̱ vi̱ti̱n ndii, sakuu' ña ni̱ tu̱u̱ i̱ ni̱ ndiaa ya'vi' nuu' i̱ ki̱i̱' sakan' ndii, kuäsa' xachi' ka ndiaa ya'vi' a nuu' i̱ vi̱ti̱n xa'a' ña i̱ni̱ i̱ xini i̱ Cristo.
8 Ndisu̱ süu' sakan' ku̱i̱ti̱', ndẹẹ i̱i̱n ña jaan' ndïaa ya'vi' ka nuu' i̱ vi̱ti̱n ki̱i̱' nakata' ẹ xiin' ña xiní i̱ xto'o i̱ Cristo Jesús, ña ndiaa ya'vi' ya'a ka. Tẹ xa'a' Cristo ni̱ nakoo i̱ sakuu' ña jaan', tẹ nduu' a nuu' i̱ ndẹẹ naa mi̱'in' ku̱i̱ti̱', sakan' tẹ ndẹẹ i̱i̱n ndaa' Cristo ku̱i̱ti̱' kondi̱a ya'vi' nuu' i̱,
9 tẹ ndu̱i̱in tu i̱ xiin' a. Tẹ ndüku' i̱ ña ku̱ndu̱u i̱ tẹ ndaku nimá nuu' Ndiosí xa'a' ña saxinú i̱ ña ka'án tu̱'u̱n ndei' a, süu' jaan' ndii xa'a' a ña i̱ni̱ i̱ xini i̱ Cristo ku̱i̱ti̱' nduku' i̱ ña jaan'. Sakan' ña mi̱i' Ndiosí ku̱i̱ti̱' nduu' ña xandaku nimá ẹ' xa'a' a ña i̱ni̱ ẹ' xini ẹ' Cristo.
10 Kuachi̱ ndii kuni ku̱ni̱ i̱ Cristo, tẹ ku̱ni̱ tu i̱ ña ndẹẹ' Ndiosí, ña ni̱ sanatiaku ña'a' a, tẹ ku̱ndo'o na i̱ naa ni̱ ndo'o a, ña xaa i̱ ku̱vi̱ i̱ ndẹẹ naa ni̱ xi'i̱ a,
11 tẹ xiin' ña jaan' ndiatu' i̱ni̱ i̱ ña natiaku i̱ tei̱n ne ni̱ xi'i̱.

Ka'án Pablo ña kuni xaa ra ndẹẹ mii' ni̱ nia'a ña'a' Ndiosí xaa ra

12 Süu' ka'án i̱ ña xa ni̱ nani'i̱' i̱ sakuu' ña jaan', ni̱ ndẹẹ kä'án tu i̱ ña xa ni̱ saxinu i̱ saa kuní Ndiosí ku̱ndu̱u i̱, süu' jaan' ndii kua'an na kua'an i̱ ña ndiatu' i̱ni̱ i̱ nani'i̱' i̱ ña ni̱ kana Cristo yu'u ku̱ndu̱u i̱.
13 Ñani̱ i̱ ta'an' i̱, süu' ka'án i̱ ña xa ni̱ nani'i̱' i̱ ña jaan'. Ndisu̱ i̱i̱n ndaa' a xaa' i̱ ndii, nandoso' i̱ xa'a' sakuu' ña ni̱ nakoo i̱ xata' i̱, tẹ xanduxa' ka i̱ ña nani'i̱' i̱ ña ndu'u̱' nuu' i̱ mii' kua'an i̱,
14 tẹ ndii kua'an na kua'an i̱ mii' ni̱ nia'a Ndiosí naxaa i̱ ndẹẹ nani'i̱' i̱ ña va'a ña ni̱ kana Ndiosí yu'u natiin i̱ xa'a' ña i̱ni̱ i̱ xini i̱ Cristo Jesús.
15 Sakan' na kuii' sakuu' yoo', ne xa xi̱xa i̱ni̱ nuu' i̱chi' Ndiosí ndii, kuní a kani̱ni̱ ẹ' sakan'. Ndisu̱ naa' siin' xanini savá ndo'ó xa'a' ña jaan' ndii, mi̱i' Ndiosí sakuni' ndo'ó ndee ña kuní a saa ndo'.
16 Ndẹẹ saa ka ni̱ ndii, kuní a ña i̱i̱n ni̱ nda'a' kaka ẹ' nuu' i̱chi' a naa xa xika' ẹ'.
17 Ñani̱ ta'an' i̱, kaka ndo' i̱chi' Jesús saa nii' xika' yu'u i̱chi' a, tẹ chu̱u̱n xa'a' tu ndo' saa xika' ne xika' i̱chi' a naa xika' ndu'u̱.
18 Naa xa ni̱ ka'an i̱ xiin' ndo' ki'in' va i̱chi' ndii, tukú ni̱ ka'án i̱ xiin' ndo' vi̱ti̱n ndẹẹ xaku' i̱ ña xika' kua'a' ne yivi̱', ne kuu' ndẹẹ naa chïndiaa ya'vi' ni̱a ña ni̱ xaa Cristo nuu' krusín.
19 Tẹ ki̱i̱' ku̱vi̱ ne jaan' ndii, tu̱ndo'o' ku̱i̱ti̱' koo ni̱a, sakan' ña ña xikán nimá ku̱i̱ti̱' ni̱a nduu' ndiosí nuu' ni̱a, tẹ ka'án ñuñu' ni̱a xa'a' ña ka'an ña xaa' ni̱a, tẹ ndi'ni̱ ni̱a xa'a' ña yoo i̱i̱n yivi̱' ku̱i̱ti̱'.
20 Ndisu̱ yoo' ndii, ndivi' kandu'u̱' ñuu ẹ', tẹ i̱kan' ndiatu' i̱ni̱ tu ẹ' ki̱xi̱n xto'o ẹ' Jesucristo, ña sakakú yoo'.
21 Tẹ nama a ñu'u' nde'i̱ ẹ', ña tívi', tẹ ku̱ndu̱u a ndẹẹ naa ñu'u' nde'i̱ mi̱i' a, ña ndatun' va. Tẹ saa a ña jaan' xiin' ndi̱ẹẹ' a ña tiin' a tẹ xa'ndia chuun' a nuu' sakuu' ña yoo'.

4

Kuatia' naa kuatia' nimá ndo' i̱'i̱n kivi̱' kua'an xa'a' Jesús xto'o ẹ'

1 Sakan' na ka'án i̱ xiin' ndo'ó, ne ta'an' i̱, ne ndani̱ va i̱, tẹ kundi̱ni va tu i̱ xa'a' ndo', tẹ va'a tu kuni i̱ xini ndo'ó, tẹ nduu' ndo' ndẹẹ naa corona i̱, ña ku̱ita ni̱'i̱ na ita' ni̱'i̱ ndo' nuu' i̱chi' xto'o ẹ' Jesús.
2 Ka'án nda'vi i̱ xiin' Evodia, tẹ sakan' tu xiin' Síntique, ña na nakoo ni̱a ña mani̱' xiin' ta'an' ni̱a. Kuachi̱ ndii i̱i̱n kachi ne xika' i̱chi' xto'o ẹ' nduu' uvi̱ saa' ni̱a.
3 Tẹ ka'án nda'vi tu i̱ xiin' yo'ó, Sícigo, tẹ xachuun' inga' ndaku xiin' i̱, ña chi̱ndi̱ẹe' un' ña'a' jaan'. Ne ni̱ xachuun' u'vi xiin' i̱ xa'a' tu'u̱n va'a nduu' tu ne jaan', xiin' Clemente, xiin' i̱nga ne ni̱ xachuun' inga' tu xiin' i̱. Tẹ xa yoso' kivi̱' sakuu' ne jaan' nuu' tutu mii' yoso' kivi̱' ne natiin kivi̱' ñu̱u ña kö̱o' kivi̱' ndi'i'.
4 Vi̱ti̱n ka'an i̱ ña kuatia' nimá ndo' saa kivi̱' xa'a' a ña nduu' ndo' kuenta xto'o ẹ' Jesús. Tẹ tukú ni̱ ka'án i̱ xiin' ndo' ña kuatia' nimá ndo'.
5 Tẹ nia'a ndo' nuu' sakuu' ne yivi̱' ña ne va'a nimá nduu' ndo'. Xa kuyatin' tukuu' ki̱xi̱n xto'o ẹ' jaan'.
6 Sändi'ni̱ xiin' mii' ndo' xa'a' ndẹẹ i̱i̱n ña'a, ndẹẹ chaa' ka ka'an ndo' xiin' Ndiosí sakuu' i̱chi', tẹ ka'an nda'vi ndo' xiin' a

xa'ą' ña kuní nuų' ndǫ', tę taxį tų ndǫ' ña chįndąni ą.
7 Tę taxį ą ña manį' ą, ña vą'ą ya'ą ką tę sąkan' ña xiní nę yivį' įin yivį', kǫǫ nimá ndǫ', tę ña jąąn' kǫtǫ nimá ndǫ' xiin' ña xanini ndǫ' xa'ą' ą ña įnį ndǫ' xini ndǫ' Cristo Jesús.

Xa'ą' ña vą'ą kuįtį' kuní ą kąnįnį ę'

8 Ñąnį ta'an' į, mii' sandi'i' į yo'o' ka'án į ña kąnįnį ndǫ' xa'ą' sąkuu' ña nduu' ña ndixą, xiin' xa'ą' sąkuu' ña xata'ąn kǫtǫ ka'nu' ę', xiin' xa'ą' sąkuu' ña ndąku, xiin' xa'ą' sąkuu' ña ndǫǫ, xiin' xa'ą' sąkuu' ña ndątųn', xiin' xa'ą' sąkuu' ña vą'ą koo' chukuu' xa'ą' nę yivį'. Naa' yoo ña xata'ąn sąka'nu' ę' ndii, xa'ą' ña jąąn' kuįtį' kąnįnį ndǫ'.
9 Tę sąkuu' ña nį sąnia'á į ndo'ó, xiin' ña nį ka'ąn į, xiin' ña nį xįnį sǫ'ǫ ndǫ' ka'án į, xiin' ña nį xįnį ndǫ' xaa' į ndii, ña jąąn' sąą ndǫ'. Tę na kǫǫ Ndiosí, ña taxi' ña manį' yoo nimá ę', xiin' ndǫ'.

Taxi' Pablo ña chįndąni nę ñuų Filipos xa'ą' ą ña nį chįndįęe' ña'a' nįą

10 Kuatia' vą nimá į nuų' xtǫ'ǫ ę' ña tųkų sąkan' nį nąką'an' ndǫ' chįndįęe' ndǫ' yu'ų. Xiní į ña kǫǫ' kivį' nį nąkǫǫ ndǫ' ña naka'an' ndǫ' xa'ą' į, ndisų nï kųvį kųnį ndǫ' sąą chįndįęe' ndǫ' yu'ų.
11 Süų' ka'án į ña yǫ'ǫ' xa'ą' ą ña natiín į xa'ą' ña'ą. Kuąchį ndii xą nį kaąn į ña vą'ą kuni į nuų' ndee ką nuų' ña ndo'o' į.
12 Xiní į kųndųų į tę nda'vi kuu', tę xiní tų į kųndųų į tę viką'. Xą nį kaąn į nuų' ndee ką ña ndo'o' į, naa kuu' ña kąką chitu' į, uun ña kąką sǫko į, tę xiní tų į ña kųmi' į kua'ą' ña'ą, uun ña kųndųų į tę natiín.
13 Kųvį xaa' į sąkuu' ña jąąn' sąkan' ña Cristo chindiee' yu'ų.
14 Ndęę sąą ką nį ndii, vą'ą nį xąą ndǫ' ña nį chįndįęe' ndǫ' yu'ų nuų' ña ndo'o' į.
15 Xiní kaxi' ndo'ó, nę ndiee' ñųų Filipos, ña kiį' nį kętą į ñų'u' Macedonia ñaą', tę nį xą'a' į ka'án ndǫsǫ' į tų'ųn vą'ą ndii, ndęę įin tį'vį nę nakayá xa'ą' Jesús nï chįndįęe' yu'ų, süų' jąąn' ndii ndo'ó kuįtį' nį xąą ña jąąn'.
16 Kuąchį ndii, ndęę kiį' xika' į ñųų Tesalónica ndii, ki'in' įchi' nį tį'vi' ndǫ' ña kųtįąkų į.
17 Süų' ka'án į ña yǫ'ǫ' xa'ą' ą ña kuní į ña tąxį ką ndǫ' ña kųtįąkų į, süų' jąąn' ndii kuní į ña sąñu'u' na Ndiosí ndo'ó xa'ą' ña vą'ą ña xaa' ndǫ' jąąn'.
18 Xą nį nątįin į ndą'a' Epafrodito sąkuu' ña kųtįąkų į, ndęę yosǫ' ą nuų' į vįtįn xiin' ña nį tį'vi' ndǫ' jąąn', nįąnį ndęę yosǫ' ą kųtįąkų į. Ña jąąn' ndii, ndęę naa įin tųmanį' xavixín' nduu' ą nuų' Ndiosí, tę vą'ą tų kuni ą xini ą ña jąąn'.
19 Tę mįi' Ndiosí ę', ña kumi' ña vika' ndątųn' koo' chukuu', tąxį sąkuu' ña kuní nuų' ndǫ' sąą Cristo Jesús.
20 Na nątįin yųva' ę' Ndiosí ña xaka'nu' ña'a' ę' ndęę ndi'i' nį kivį'. Sąkan' na kųndųų ą.

Ti'vi' Pablo cha'an' sąkuu' nę nakayá xa'ą' Jesucristo, tę ndeįi' ña'a' rą

21 Sąkuu' įngą nę įnį xini Cristo Jesús, nę nduu' kuenta Ndiosí, nę ndiee' ñaą' ndii, kua'ąn Ndiosí kǫǫ nįą. Tę kua'ąn Ndiosí kǫǫ tų ndo'ó, kachi ñąnį ę', tę ndiee' xiin' į yo'o'.
22 Sąkan' tų sąkuu' nę nduu' kuenta Ndiosí, nę ndiee' yo'o' ndii, ti'vi' nįą cha'an' ndǫ', ndisų nę xika' nuu' nuų' César ką vį' ti'vi' cha'an' ndǫ'.
23 Tę na sąñu'u' na xtǫ'ǫ ę' Jesucristo sąkuu' ndo'ó. Sąkan' na kųndųų ą.

Tụtụ ña nị ke'ị San Pablo kua'ạn ndạ'a' nẹ ịnị xini Jesús, nẹ ndiee' ñụụ Colosas

Ti'vi' rạ cha'an' nịạ

1 Yu'ụ nduu' Pablo, tẹ Jesucristo nị tịạnụ' yu'ụ tẹ sania'á ị ịchi' ạ sạạ kuní Ndiosí, tẹ xiin' Timoteo, ñạnị ta'an' ẹ' ndii, ti'vi' ndụ cha'an' ndo'ó,
2 ñạnị ta'an' ndụ, nẹ nduu' kuenta Ndiosí, nẹ xika' ndạku ịchi' Cristo, nẹ ndiee' ñụụ Colosas. Na sạñu'u' vạ yụva' ẹ' Ndiosí ndo'ó, tẹ na tạxị tụ ạ ña manị' kọọ xiin' ndọ'.

Ka'án Pablo xiin' Ndiosí xa'ạ' nẹ ịnị xini Jesús xiin' rạ

3 Sạkuu' ịchi' kịị' ka'án ndụ xiin' Ndiosí, yụva' xtọ'ọ ẹ' Jesucristo ndii, taxi' ndụ ña chịndạni ạ xa'ạ' ndọ'.
4 Sạkan' ña nị xịnị ndụ kuento ña ịnị ndọ' xini ndọ' Cristo Jesús, tẹ kundanị tụ ndọ' sạkuu' nẹ nduu' kuenta Ndiosí
5 xa'ạ' ạ ña ndiatu' ịnị ndọ' ña nạtịin ndọ' ña kumi' Ndiosí xa'ạ' ndọ' ndịvi'. Tẹ xạ xiní ndọ' xa'ạ' ña jạạn', sạkan' ña xạ nị xịnị sọ'ọ ndọ' tụ'ụn vạ'ạ ndịxạ ña ka'án xa'ạ' Jesús,
6 ña xạ nị xạạ ndẹẹ mii' ndiee' ndọ'. Tẹ tụ'ụn vạ'ạ jạạn' ndii, kikú ạ, tẹ sanduvạ'ạ ạ kivị' ñụụ nẹ yivị' kạnii' ịin yivị' naa nị xạạ ạ xiin' ndo'ó ndẹẹ kivị' nụu' ña nị xịnị sọ'ọ ndọ' ạ, tẹ nị kụndạnị xnạ'ạ ndọ' xa'ạ' ña ndanị mịi' Ndiosí yoo'.
7 Tẹ Epafras, ñạnị manị' ndụ, nị sạnia'á ndo'ó ña jạạn'. Tẹ jạạn' ndii, tẹ xachuun' xiin' ndụ nduu' rạ, tẹ xika' nuu' ndạku rạ nuụ' Cristo xa'ạ' ña vạ'ạ ndo'ó.
8 Tẹ nị ka'ạn rạ xiin' ndụ ña ndanị ta'an' ndọ' xaa' Espíritu Santo.
9 Xa'ạ' ạ jạạn' na ndẹẹ kịị' nị xịnị ndụ ña nị ka'ạn rạ xa'ạ' ndọ' jạạn' ndii, ka'án tẹ ka'án ndụ xiin' Ndiosí xa'ạ' ndọ', tẹ sạkuni' ndi'i' ạ ndo'ó ña kuní ạ sạạ ndọ', tẹ sạkutu' tụ ạ ndo'ó xiin' ña xini tuní, xiin' ña kundanị ña taxi' Espíritu Santo,
10 tẹ kạkạ ndọ' sạạ xata'ạn nuụ' xtọ'ọ ẹ' Jesús, tẹ sạkuatia' ndọ' ạ xiin' sạkuu' ña xaa' ndọ', sạkan' ña sạạ ndọ' ña vạ'ạ, tẹ kuạ'nụ tụ ndọ' xiin' ña xiní vạ'ạ kạ ndọ' Ndiosí.
11 Tẹ xikán tụ ndụ nuụ' ạ ña tạxị ạ ndịẹẹ' ndọ' xiin' ña ndịẹẹ' ạ ña ndạtụn' koo' chukuu' ña kumi' ạ, tẹ kụvị kụndịẹni kuie ndọ' nuụ' sạkuu' tụndo'ọ'.
12 Tẹ nạkuạtia' nimá ndọ' taxi' ndọ' ña chịndạni yụva' ẹ' Ndiosí ña nị sạkoo' tụ'vạ yoo', tẹ nạtịin na ẹ' ña xito' nạtịin nẹ nduu' kuenta ạ mii' xa'ndia chuun' ạ mii' ndạtụn' koo' chukuu',
13 sạkan' ña nị sạkakú ạ yoo' nuụ' ña xiko' ni'i' ña ịin yaví, ña nduu' kuenta ña ndịvạ'ạ, tẹ nị ndạsạndụụ ạ yoo kuenta Cristo, si'ẹ manị' ạ,
14 ña nị nạcha'vị' xa'ạ' kuạchị ẹ' xiin' níi' ạ, tẹ xiin' ña jạạn' nị yoọ ka'nu' ịnị Ndiosí xa'ạ' kuạchị ẹ'.

Nị nạkoọ ẹ' ña manị' xiin' Ndiosí xa'ạ' ña nị ndọ'ọ Jesucristo

15 Tẹ Cristo jạạn' nduu' ña nakuitá xạchi' xiin' Ndiosí, ña kụvị kụnị ẹ', tẹ nia'ạ ạ yoo' sạạ kuu' Ndiosí, tẹ xị'nạ ạ nị xịkoọ tẹ sạkan' sạkuu' ña yoo'.
16 Sạkan' ña sụvị ạ nị xạ'ạ sạkuu' ña yoo nị xạạ Ndiosí, nị xạ'ạ ạ ña yoo ndịvi', xiin' ña yoo nuụ' ñụ'u' ịin yivị', ña kụvị kụnị ẹ', xiin' ña kụvị kụnị ẹ', naa kuu' ña kumi' ndịẹẹ' ka'nu', xiin' naa kuu' ña xa'ndia chuun' ka'nu', xiin' naa kuu' ña xa'ndia chuun', xiin' naa kuu' ña kumi' ndịẹẹ'. Cristo jạạn' nị xạ'ạ sạkuu' ña yoo, tẹ xa'ạ' mịi' ạ nị xạ'ạ ña'a' ạ.
17 Tẹ ña jạạn' ndii, xạ yoo ạ ndẹẹ kịị' tïạ'an kọọ ndẹẹ ịin ña'ạ. Tẹ xiin' ndịẹẹ' ạ yoo yukụn sạkuu' ña yoo.
18 Tẹ ña jạạn' nduu' xíni' sạkuu' nẹ nduu' kuenta ạ, nẹ nduu' ndẹẹ naa ñụ'u' nde'ị ạ. Tẹ sụvị tụ ạ nduu' xa'ndụ sạkuu' ña yoo, tẹ xị'nạ tụ ạ nị nạtịạkụ tẹịn nẹ nị xi'ị tẹ kụndụụ ạ ña ka'nu' kuu' nụu' nuụ' sạkuu' ña yoo.
19 Sạkan' ña mịi' Ndiosí nị xtạnị ña nakuitá xạchi' ña jạạn' xiin' ạ,
20 tẹ xiin' ña nị ndọ'ọ ạ nị nạkoọ Ndiosí ña manị' xiin' sạkuu' ña yoo, ña yoo nuụ' ñụ'u' ịin yivị', xiin' ña yoo ndịvi' ndii, nị nạtạndịẹẹ manị' ạ sạkuu' ña jạạn' xa'ạ' ạ ña nị xitịạ níi' Cristo jạạn' nuụ' krusín.
21 Sạkan' tụ ndo'ó sạa' ndii, xika' nị yoọ' ndọ' nuụ' Ndiosí xa'ạ' ạ ña kịnị ña nị

xąnįnį ndǫ', xiin' ña nįą'a ña nį xąą ndǫ', tę nį kųndąsi' ndǫ' Ndiosí. Tę ndii, xą nį nątąndįęę manį' Cristo ndo'ó xiin' Ndiosí vįtįn
22 xa'ą' ą ña nį xi'į ą xą'a' kuąchį ndǫ' kiį' nį xiką ą įįn yivį', tę ndǫǫ kǫǫ ndǫ' kiį' sąnąkua'a ą ndo'ó nuų' Ndiosí, tę ndǫǫ tų nimá ndǫ', tę kǫǫ' ndęę įįn xa'ą' ña tįįn kuąchį Ndiosí yoo' nuų' ą
23 naa' ita' nį'į ndǫ' nuų' ña įnį ę' xini ę' Jesús, tę kǫ̈nųndia'ą ndǫ' nuų' ą, tę kǫ̈xįǫǫ tų ndǫ' nuų' ña ndiatu' įnį ę' ña nį nątįįn ndǫ' kiį' nį xįnį sǫ'ǫ ndǫ' xa'ą' tų'ųn vą'ą, ña ka'án ndǫsǫ' tę yivį' kąnii' įįn yivį'. Tę nį sąkuiso' chuun' tų Ndiosí yu'ų Pablo, tę ka'án ndǫsǫ' į ña jąąn'.

Ndo'o' Pablo xa'ą' nę ndikún įchi' Jesús

24 Nakuatia' nimá į vįtįn nuų' ña ndo'o' į xa'ą' ndǫ' xiin' ñų'u' nde'į į, sąkan' ña xiin' ña jąąn' saxinú į ña nį ndǫ'ǫ Cristo xa'ą' nę nduu' kuenta ą, nę nduu' ndęę naa ñų'u' nde'į ą.
25 Tę nį sąkuiso' chuun' Ndiosí yu'ų tę xika' nuu' į nuų' ndo'ó, nę nakayá xa'ą' Jesús, tę ka'án ndǫsǫ' xinų į tų'ųn vą'ą
26 ña nį yoǫ sį'e nuų' sąkuu' nę yivį' ndęę xtą'an' įįn yivį', xiin' ndęę kiį' nį xą'a' yoo nę yivį'. Ndisų vįtįn ndii, xą nį sątuví ña'a' Ndiosí nuų' nę nduu' kuenta ą.
27 Sąkan' ña nį kunį ą ña kųndąnį ndo'ó, nę tuku', nę nduu' kuenta ą, ña ka'nu' koo' chukuu' ña nį yoǫ sį'e jąąn'. Tę Cristo nduu' ña jąąn', tę naá ą nimá ndǫ', xa'ą' ą jąąn' na ndiatu' įnį ndǫ' ña kųndįęę ndǫ' mii' ndątųn' koo' chukuu' kaa'.
28 Tę xa'ą' Cristo jąąn' ka'án ndǫsǫ' ndų nuų' sąkuu' nę yivį'. Ndiaa yų'u' ña'a' ndų, tę sania'á tų ña'a' ndų xiin' sąkuu' ña xini tuní ña kuąxį ndą'a' Ndiosí, tę kųvį sąnąkua'a ña'a' ndų nuų' Ndiosí nduu' nįą nę ndąku nimá xa'ą' ą ña įnį nįą xini nįą Cristo Jesús.
29 Xa'ą' ą jąąn' na xachuun' u'vį į nuų' Cristo xiin' ña ndįęę' ña taxi' ą nuų' į, tę sąxinú į ña nį sąkuiso' chuun' ą yu'ų.

2

1 Tę kuní į ña kųndąnį ndǫ' sąą vį' xachuun' u'vį vą į xa'ą' ndo'ó, xiin' xa'ą' nę ndiee' ñųų Laodicea, xiin' xa'ą' sąkuu' nę tïą'an kųnį sąą kaa' nuų' į.
2 Xaa' į sąkan' tę sąndįęni į nimá ndǫ', tę įįn ndąą' kųnduų ña ndanį ta'an' ndǫ', tę kųndąnį ndį'į ndǫ' sąkuu' ña xini tuní, sąkan' tę kųndąnį ndǫ' ña ndichi ña yoo sį'e xa'ą' yųva' ę' Ndiosí, tę ña ndichi jąąn' nduu' Cristo.
3 Tę ña jąąn' nduu' ña kumi' sąkuu' ña ndiaa ya'vi' koo' chukuu', ña yoo sį'e, ña xini tuní xiin' ña ndichi xąvą'ą.
4 Ka'án į ña yǫ'ǫ' xiin' ndǫ' tę kǫ̈nį xa'an' ndęę įįn nę yivį' ndo'ó xiin' kuento ndątųn' saka.
5 Kuąchį ndii, teę' ndee kǫ̈ǫ' į yoo xiin' ndǫ', ndisų yoo nimá į xiin' ndǫ', tę nakuatia' į ña ndiee' manį' xiin' ta'an' ndǫ', tę ita' nį'į tų ndǫ' nuų' ña įnį ndǫ' xini ndǫ' Cristo.
6 Sąkan' na kuii' xa'ą' ą ña nį nątįįn ndǫ' Jesucristo nduu' xtǫ'ǫ ndǫ' ndii, kąką ndǫ' sąą kuní ą,
7 tiin' kutų' ña'a' ndǫ', tę kuįtą kutų' tų ndǫ' nuų' tų'ųn ą, tę kuįtą nį'į ndǫ' nuų' ña įnį ę' xini ę' Jesús sąą nii' nį sąnia'á rą ndo'ó, tę tąxį vą ndǫ' ña chįndąni Ndiosí.

Nį sąndoó ndiká Cristo yoo' nuų' kuąchį ę' tę nduu' ę' nę yivį' xąa'

8 Kǫtǫ xiin' mįi' vą ndǫ', tę kǫ̈nį xa'an' ndęę įįn nę yivį' ndo'ó xiin' ña xini tuní saka, ña kuäsą' kuní, ña ka'án xa'ą' ña xi xaá tę yivį' kuįtį', tę ka'án tų ą sąą kuní ña xiko' ni'i' nę yivį', nę nduu' kuenta įįn yivį', tę süų' ka'án ña jąąn' sąą kuní Cristo.
9 Sąkan' ña nakuitá kąnii' Cristo xiin' ña kuu' Ndiosí.
10 Tę ndo'ó ndii, xą yoo xinų ndǫ' tę sąą ndǫ' ña kuní Ndiosí xa'ą' ą ña įnį ndǫ' xini ndǫ' Cristo, tę ña jąąn' nduu' xíni' nuų' sąkuu' ña kumi' ndįęę' xiin' ña xa'ndia chuun'.
11 Tę sąkan' tų xa'ą' ą ña įnį ndǫ' xini ndǫ' Jesús ndii, nį xą'ą ą tunį ndǫ', ndisų süų' tunį naa ña xa'a' ndą'a' tę yivį' nduu' ña jąąn', süų' jąąn' ndii nduu' ą ña tavą' Jesús ña ndioǫ' įnį įįn' ndǫ' sąą ndǫ' kuąchį. Tę ña jąąn' nduu' ndęę naa tunį ndǫ' ña nį xą'ą Cristo.
12 Kiį' nį chįchį ndǫ' kuenta Cristo ndii, ndęę naa nį kuxį tų rą ndo'ó xiin' ą tįxįn ñų'u', tę nį nątįąkų inga' tų ndǫ' xiin' ą xiin' ndįęę' Ndiosí xa'ą' ą ña įnį ndǫ' xini ndǫ' Jesús, tę ndįęę' jąąn' nduu' ña nį tįįn

Ndiosí, tẹ nị sạnạtiaku ña'a' ạ tẹin nẹ nị xi'ị.

13 Tẹ ndo'ó ndii, nị nduụ ndọ' ndẹẹ naa nẹ nị xi'ị nuụ' Ndiosí xa'ạ' ạ ña nị xịkọ ni'i' kuạchị kivị' ñụụ ndọ', tẹ nï nduụ ndọ' kuenta Ndiosí xa'ạ' ạ ña kọ̈ọ' tunị ịin' ndọ'. Ndisụ Ndiosí ndii, nị sạnạtiaku inga' ạ ndo'ó xiin' Cristo kịị' nị yoọ ka'nu' ịnị ạ xa'ạ' kuạchị ẹ',

14 sạkan' ña nị sạndoyo' ạ sạkuu' ña yosọ' xa'ạ' ẹ', ña nị xka'ndịạ ẹ' ña ka'án tụ'ụn ndẹi' ạ, ña nị tịin kuạchị yoo'. Nị tịin ña'a' ạ, tẹ nị kụxị ña'a' ạ nuụ' krusín, tẹ sạkan' nị sạndoyo' ạ ña ka'án ña jạạn' xa'ạ' kuạchị ẹ'.

15 Tẹ sạkan' nị tụ'ụn ạ ña ndịẹe' nuụ' sạkuu' ña kumi' ndịẹẹ' jạạn', xiin' nuụ' ña xa'ndia chuun' kịị' nị sạndịẹẹ kui'e tuvi' ña'a' ạ nuụ' kua'ạ' nẹ yivị', xiin' ña nị xạạ Cristo nuụ' krusín.

16 Xa'ạ' ạ jạạn' na kuii' säạ ndọ' kuenta ña ka'ạn kịnị nẹ yivị' xiin' ndọ' xa'ạ' ña xixi' ndọ', xiin' ña xi'i' ndọ', nị ndẹẹ xa'ạ' ạ ña xïto' ka'nu' ndọ' kivị' ña tuu nẹ jạạn' ka'nu', xiin' ạ xa'ạ' ña xïto' ka'nu' ndọ' kivị' ña nduu' itịạ' yoọ', xiin' xa'ạ' ạ ña xïto' ka'nu' ndọ' kivị' sábado, ña xinạndieẹ' nịạ.

17 Tẹ sạkuu' ña jạạn' nduu' kụnda'vị ña kịxịn, ndisụ ña ka'án xnạ'ạ ña jạạn' xa'ạ' ndii, Cristo nduu' ạ.

18 Tẹ täxị ndọ' nạkạsị ndẹẹ ịin nẹ yivị' ndo'ó nuụ' ña sạni'í' Ndiosí ndo'ó, sạkan' ña nẹ jạạn' ndii, xasuvi' nịạ ña nda'vi ịnị nịạ, tẹ xaka'nu' tụ nịạ ángele, tẹ ka'án ñuñu' nịạ ña satuví ạ nuụ' nịạ, tẹ chitu' vị' xíni' nịạ ñu'u' ña kuäsạ' kuní.

19 Tẹ nẹ jạạn' ndii, ndïkún nịạ Cristo, ña nduu' xíni' sạkuu' yoo', nẹ ịnị xini ạ, nẹ nduu' ndẹẹ naa ñụ'u' nde'ị ạ, xiin' mii' ñu'u' ta'an' ịki' mii' tiin' tụchị xịi ñụ'u' nde'ị jạạn'. Sạkan' ña saxka'ndía ạ sạkuu' ña kuní ạ xa'ạ' yoo', nẹ ịnị xini ạ. Tẹ sạkan' sanduiin' ña'a' ạ, tẹ xa'nu' ẹ' sạạ kuní Ndiosí.

20 Naa' ndịxạ xnạ'ạ xạ nị xi'ị inga' ndọ' xiin' Cristo nuụ' ña xiko' ni'i' nẹ yivị', nẹ nduu' kuenta ịin yivị' yo'o' ndii, ¿ndichun na xika' ndọ' ndẹẹ naa xika' nẹ nduu' kuenta ịin yivị', tẹ ndikún ndọ' ña xaa' nẹ jạạn'?

21 Naa kuu' ña ka'án nịạ ndii: “Kụ̈nị ndạ'a' ụn' ña kaạ', kọ̈tọ ụn' sạạ iin' ña yọ'ọ', töndịạ ụn' ña yọ'ọ' xiin' ndạ'a' ụn'”, kachi nịạ.

22 Tẹ sạkuu' ña jạạn' ndii, ka'án ạ xa'ạ' ña sania'á tẹ yivị' xiin' ña ka'án chuun' mịi' kuịtị' rạ, tẹ ña ndọñu'u' kụndụụ ạ kịị' ya'ạ kivị' yoo ạ.

23 Ña ndịxạ nduu' ạ ndii, sạkuu' ña sania'á nẹ jạạn' ndii, ndẹẹ naa ña xini tuní xnạ'ạ xa'ạ' ịchi' Ndiosí nduu' ạ, sạkan' ña ka'án ạ sạạ kạkạ nịạ ịchi' Ndiosí, xiin' sạạ kụnda'vi ịnị nịạ, xiin' sạạ sạndo'o' xiin' mịi' nịạ. Ndisụ ndẹẹ sie chïndiee' ndẹẹ ịin ña jạạn' yoo', tẹ nạkọọ ẹ' kuạchị ña ndioọ' ịnị ịin' ẹ.

3

Na kạnịnị ẹ' xa'ạ' ña yoo ndịvi' kuịtị'

1 Tẹ xa'ạ' ạ ña nị nạtịạkụ inga' ndọ' xiin' Cristo ndii, nduku' naa nduku' ndọ' ña'ạ ña yoo ndịvi' mii' ndu'ụ' Cristo ndạ'a' kuạ'ạ Ndiosí.

2 Tẹ kạnịnị ndọ' xa'ạ' ña nduu' kuenta ndịvi', tẹ kän̈ịnị ndọ' xa'ạ' ña nduu' kuenta ịin yivị'.

3 Tẹ xa'ạ' ạ ña nị xi'ị ndọ' nuụ' ña kuní ịin' mịi' ndọ' ndii, ndạ'a' Ndiosí yoo sị'e kivị' ñụụ ndọ' nị xạạ Cristo.

4 Tẹ kịị' nạtuvị Cristo, ña taxi' kivị' ñụụ ẹ' ndii, nạtuvị tụ ndo'ó xiin' ạ mii' ndạtụn' kaa'.

Na nạkọọ ẹ' sạkuu' nuụ' kuạchị

5 Xa'ạ' ạ jạạn' na kụ̈tịạkụ kạ ndọ' nuụ' ña kuní ịin' mịi' ndọ': naa kuu' ña kumi' ndọ' musa ndọ', xiin' ña xe'na' ndọ', xiin' ña kịnị ndioọ' ịnị ndọ', xiin' ña ka'án nimá ndọ' sạạ ndọ' ña kịnị, xiin' ña ndioọ' ịnị vạ ndọ' xa'ạ' ña'ạ, tẹ ndẹẹ naa ịin ndiosí ndọ' nduu' ña jạạn'.

6 Tẹ nẹ xaa' ña jạạn' ndii, chiẹ vạ tụndo'ọ' tạxị Ndiosí kụndọ'ọ nịạ.

7 Tẹ nị xạạ tụ ndo'ó ña kạ'ạn jạạn' kịị' nị xikạ ndọ' xiko ni'i' ña jạạn' kivị' ñụụ ndọ'.

8 Ndisụ vịtịn ndii, kuní ạ ña nạkọọ ndọ' sạkuu' ña yọ'ọ': naa kuu' ña nasaá' ndọ', xiin' ña kui'ẹ ndọ', xiin' ña chịchị' ịnị ndọ', xiin' ña kanịạ'a ndọ' xa'ạ' nẹ yivị', xiin' ña vạ'ạ yụ'u' ndọ'.

9 Tę kų̈nį xa'an' ta'an' ką ndǫ', sąkan' ña vįtįn ndii xą nį nąkǫǫ ndǫ' kivį' ñų̈ų yąta', xiin' sąkuu' ña nį xąą ndǫ',
10 tę xą nį nąndų̈ų ndǫ' nę yivį' xąa'. Sąkan' na į'į̈n kivį' kua'ą̈n nakuitá ką kuu' ndǫ' sąą kuu' Ndiosí, ña nį xą'ą yoo', ndę̱ę̱ skąchi' xaą kivį' ña kų̈ndąnį ndį'į̈ ndǫ' xa'ą' ą.
11 Tę kǫ̈ǫ' ą xaa' ą naa' nduu' ę' nę tuku', uun nę judío, naa' yoo tunį į̈į̈n' ę', uun naa kǫ̈ǫ' ą, naa' nę nda'vi sǫ'ǫ nduu' ę', uun nę į̈ku' nduu' ę', naa' nę xiko' ni'i' į̈į̈n xtǫ'ǫ nduu' ę', uun naa' nę xika' ndiká nduu' ę'. Sü̱ų' jąą̈n' ndii Cristo nduu' ña xa'ndia chuun' nuų' ę', tę sų̱vį tų ą naá nimá sąkuu' ę'.
12 Tę xa'ą' ą ña nį nąkąxį̈n Ndiosí yoo', tę nduu' tų ę' kuenta ą, tę ndanį ą yoo' ndii, nia'ą ndǫ' ña vą'ą kuu' ndǫ', xiin' ña kuvita į̈nį ndǫ', xiin' ña ndąsų̈n į̈nį ndǫ', xiin' ña nda'vi kuu' nimá ndǫ', xiin' ña maso kų̈ų ndǫ', xiin' ña kuie į̈nį ndǫ'.
13 Tę sąkan' tų kų̈ndį̨ęni ndǫ' kų̈nį ta'an' ndǫ', tę kǫǫ ka'nu' į̈nį ndǫ' kų̈nį ta'an' ndǫ'. Tę naa' yoo ndǫ' tų̈n kui'ę xiin' ta'an' ndǫ' ndii, kǫǫ ka'nu' į̈nį ndǫ' xa'ą' ta'an' ndǫ' sąą nii' nį yoǫ ka'nu' į̈nį Cristo xa'ą' ę'.
14 Tę ña ka'nu' ką nuų' sąkuu' ña jąą̈n' ndii, ña kų̈ndanį ta'an' ndǫ' nduu' ą, sąkan' ña ña jąą̈n' nduu' ña ndasaiin' xąchi' yoo'.
15 Tę na kǫǫ na ña manį', ña taxi' Cristo, nimá ndǫ', kuąchį ndii nį kąną Ndiosí ndo'ó tę kų̈ndų̈ų ndǫ' ndę̱ę̱ naa į̈į̈n ndąą' ñų̈'u' nde'į̈, tę kų̈ndį̨ęę manį' ndǫ'. Tę tąxį na ndǫ' ña chį̈ndąni Ndiosí.
16 Tę na kǫǫ kua'ą' tų'ų̈n vą'ą xa'ą' Cristo nimá ndǫ' tę kų̱vį sąnia'á ta'an' ndǫ', tę kų̱vį tų kǫndį̨ą yų'u' ta'an' ndǫ' xiin' sąkuu' ña xini tuní ña kuąxį ndą'a' Ndiosí. Tę kątą ndǫ' nuų' ą taxi' ndǫ' ña chį̈ndąni ą xiin' yąą ña yosǫ' nuų' tų̈tų̈ Salmos, xiin' yąą ña kuie kua'ą̈n, xiin' yąą ña saka'án Espíritu nimá ndǫ'.
17 Sąkan' na kuii' ndee ką ña ka'án ndǫ', uun ndee ką ña xaa' ndǫ' ndii, sąą ndǫ' sąkuu' ña jąą̈n' xiin' ndį̨ęę' xtǫ'ǫ ę' Jesús taxi' ndǫ' ña chį̈ndąni yų̱va' ę' Ndiosí xa'ą' ña nį xąą Jesús.

Sąą xata'ą̈n kąką nę ndikún į̈chi' Jesús

18 Ndo'ó, ña'a', nę yoo į̈į̈' ndii, kuní ą ña kąką nų̱ų ndǫ' nuų' į̈į̈' ndǫ' xiin' į̈į̈n kąnii' nimá ndǫ' sąą xata'ą̈n sąą nę ndikún į̈chi' xtǫ'ǫ ę' Jesús.
19 Ndo'ó, tę yoo ña' si'i ndii, kų̈ndanį ña'a' ndǫ', tę mį̈į' kų̱ų ndǫ' xiin' a'.
20 Ndo'ó, nę kuachį' ndii, kąndį̨xa' ndǫ' sąkuu' ña ka'án yų̱va' sį'i' ndǫ' xiin' ndǫ'. Kuąchį ndii vą'ą kuni xtǫ'ǫ ę' Jesús kį̈' xaa' ndǫ' ña jąą̈n'.
21 Ndo'ó, yų̱va' sį'i' ndii, mį̈į' kų̱ų ndǫ' xiin' si'ę ndǫ' kǫtǫ ką kų̱ų sǫǫ į̈nį nį̈ą.
22 Ndo'ó, nę xiko' ni'i' į̈į̈n xtǫ'ǫ ndii, kąndį̨xa' ndǫ' sąkuu' ña ka'án xtǫ'ǫ ndǫ' į̈į̈n yivį' yo'o' xiin' ndǫ'. Tę sü̱ų' kąndį̨xa' ña'a' ndǫ' kį̈' xito' ndi'ę' kuį̈tį̈' nę jąą̈n' ndo'ó tę ndoǫ vą'ą ndǫ' nuų' nį̈ą. Sü̱ų' jąą̈n' ndii xiin' į̈į̈n kąnii' nimá ndǫ' kąndį̨xa' ña'a' ndǫ', sąkan' ña xito' ka'nu' ndǫ' xtǫ'ǫ ę' Jesús.
23 Tę ndee ką ña xaa' ndǫ' ndii, sąą ndǫ' ą xiin' į̈į̈n kąnii' nimá ndǫ' ndę̱ę̱ naa xika' nuu' ndǫ' nuų' xtǫ'ǫ ę' Jesús, tę sü̱ų' nuų' nę yivį' kuį̈tį̈'.
24 Kuąchį ndii xiní ndǫ' ña nąt̰į̈in ndǫ' ña vą'ą ndą'a' Ndiosí ndį̨vi', sąkan' ña nuų' xtǫ'ǫ ę' Cristo xika' nuu' ndǫ' kį̈' xika' nuu' ndǫ' nuų' nę yivį' jąą̈n'.
25 Ndisų̱ yǫǫ ką xaa' ña nį̈ą'a ndii, nącha'vį mį̈i' nį̈ą xa'ą' ña jąą̈n' sąą Ndiosí, sąkan' ña į̈į̈n kachi kuu' ña jąą̈n' xiin' sąkuu' nę yivį'.

4

1 Ndo'ó, nę nduu' xtǫ'ǫ vįtįn ndii, sąchuun' ndąku ndǫ' xiin' nę xika' nuu' nuų' ndǫ', tę į̈į̈n kachi tų kų̱ų ndǫ' xiin' nį̈ą nąką'an' ndǫ' ña yoo tų į̈į̈n xtǫ'ǫ ndo'ó ndį̨vi'.
2 Nä̱kǫǫ ndǫ' ña ka'án chitǫ ndǫ' xiin' Ndiosí, tę kǫǫ tų'vą ndǫ' kį̈' ka'án ndǫ' xiin' ą taxi' ndǫ' ña chį̈ndąni ą.
3 Tę kį̈' ka'án ndǫ' xiin' ą ndii, kakąn tų ndǫ' nuų' ą tę nų̱nia' ą į̈chi', tę kų̱vį ka'ą̈n ndǫsǫ' ndų tų'ų̈n vą'ą xa'ą' Cristo, ña nį yoǫ sį'e nuų' nę yivį', ña naá į vį'ę kąą xa'ą'.
4 Tę ka'ą̈n tų ndǫ' xiin' Ndiosí xa'ą' į tę kų̱vį ka'ą̈n ndǫsǫ' kaxi' į ña jąą̈n' sąą kuní ą.
5 Tę kąką į̈į' ndǫ' nuų' nę tïą'an į̈nį kų̱nį Jesús, tę kǫǫ tų'vą xąvą'ą ndǫ' sąkuu' į̈chi' kį̈' kų̱vį ndątu'un' ndǫ' xiin' nį̈ą.

6 Tẹ sąkuu' i̱chi' ki̱i̱' ndatu'un' ndọ' xiin' nẹ jąąn' ndii, vą'ą vą ka'ą̱n ndọ', tẹ si̱i̱' tu̱ ka'ą̱n ndọ'. Sąkan' tẹ ku̱vi̱ nąku̱i̱̱in vą'ą ndọ' nuu̱' i̱'i̱n nẹ yivi̱'.

Cha'an' so'ọ' ndi'i'

7 Tíquico, ñąni̱ mani̱' ẹ', tẹ xika' nuu' ndąku nuu̱' xtọ'ọ ẹ' Jesús xiin' i̱, ka'ą̱n xiin' ndọ' xa'ą' i̱ ki̱i̱' xaą rą mii' ndiee' ndọ'.

8 Ti̱'vi' i̱ rą tẹ ka'ą̱n rą xiin' ndọ' sąą ndiee' ndu̱, tẹ sąndi̱ẹni rą nimá ndọ'.

9 Tẹ ti̱'vi' ña'a' i̱ xiin' Onésimo, ñąni̱ mani̱' ẹ', tẹ ni̱ ki̱ẹẹ ñu̱u̱ ndọ', tẹ xika' nuu' ndąku nuu̱' xtọ'ọ ẹ'. Tẹ ka'ą̱n uvi̱ sąa' tẹ jąąn' xiin' ndọ' sąkuu' ña xka'ndíá yo'o'.

10 Ti'vi' Aristarco, tẹ naá vi̱'ẹ kąą xiin' i̱, cha'an' ndọ'. Tẹ sąkan' tu̱ ti'vi' Marcos, tẹ nduu' saxi̱n Bernabé, cha'an' ndọ'. Tẹ xą ni̱ nątii̱n ndọ' i̱i̱n tu̱tu̱ ña ka'án chuun' xa'ą' rą. Tẹ nątii̱n vą'ą ña'a' ndọ' naa' nąxaą rą ñaą'.

11 Tẹ ti'vi' tu̱ Jesús, tẹ nąni' tu̱ Justo, cha'an' ndọ'. Tẹ uni̱ ta'an yo'o' ku̱i̱ti̱' nduu' tẹ judío, tẹ xachuun' inga' xiin' i̱ tẹ ki'in' ką nẹ yivi̱' ką'ndi̱ą chuun' Ndiosí nimá, tẹ xandieni kua'ą' tu̱ rą yu'u̱.

12 Ti'vi' ni̱ tu̱ tẹ ñu̱u̱ ndọ' Epafras cha'an' ndọ', tẹ xika' nuu' nuu̱' Cristo. Tẹ ka'án ndi̱ẹe' rą xiin' Ndiosí xa'ą' ndọ' tẹ ku̱i̱tą ni̱'i̱ xąvą'ą ndọ' nuu̱' i̱chi' ą, tẹ ku̱i̱xą tu̱ i̱ni̱ ndọ' nuu̱' ą, tẹ sąxinú ndọ' sąkuu' ña kuní ą.

13 Tẹ ku̱vi̱ ndiee' yu'u' i̱ ña xachuun' u'vi̱ vą rą xa'ą' ndọ' xiin' xa'ą' nẹ ndiee' ñu̱u̱ Laodicea xiin' xa'ą' nẹ ndiee' ñu̱u̱ Hierápolis.

14 Tẹ ti'vi' tu̱ Lucas, tẹ tatan', tẹ ndani̱ ẹ', cha'an' ndọ', tẹ sąkan' tu̱ Demas.

15 Tẹ kua'ą̱n Ndiosí ko̱o̱ ñąni̱ ta'an' ẹ', nẹ ndiee' ñu̱u̱ Laodicea. Tẹ kua'ą̱n Ndiosí ko̱o̱ tu̱ Ninfas, tẹ sąkan' tu̱ nẹ nakayá xa'ą' Jesús vi̱'ẹ a'.

16 Tẹ ki̱i̱' ndi̱'i̱ ką'vi̱ rą tu̱tu̱ yo'o' nuu̱' sąkuu' ndo'ó ndii, sąya'á ndọ' ą ndą'a' nẹ nakayá xa'ą' Jesús ñu̱u̱ Laodicea tẹ ką'vi̱ tu̱ nẹ jąąn' ą. Tẹ ndo'ó tu̱ku̱ ką'vi̱ tu̱tu̱ ña ni̱ ti̱vi' i̱ ndą'a' nẹ jąąn' ki̱i̱' tąxi̱ ni̱ą ą ndą'a' ndọ'.

17 Tẹ ka'ą̱n ndọ' xiin' Arquipo ña sąxinú rą chu̱u̱n ña ni̱ sąkuiso' chuun' ña'a' xtọ'ọ ẹ'.

18 Mi̱i̱' yu'u̱, tẹ nduu' Pablo, ke'i i̱ xiin' ndą'a' i̱ vi̱ti̱n. Ti'vi' tu̱ i̱ cha'an' ndọ'. Nąką'an' ndọ' ña vi̱'ẹ kąą naá i̱. Tẹ na sąñu'u' na xtọ'ọ ẹ' Jesucristo ndo'ó. Sąkan' na ku̱ndu̱u̱ ą.

Tutu nuu' ña ni ke'i San Pablo kua'an nda'a' ne ini xini Jesús, ne ndiee' ñuu Tesalónica

Ti'vi' ra cha'an' nia

1 Yu'u Pablo, xiin' Silvano, xiin' Timoteo ndii, ti'vi' ndu cha'an' ndo'ó, ne ndiee' ñuu Tesalónica, ne nakayá xa'a' yuva' e' Ndiosí xiin' xa'a' xto'o e' Jesucristo. Na sañu'u' va na a ndo'ó, te na taxi tu a ña mani' koo xiin' ndo'.

Taxi' Pablo ña chindani Ndiosí xa'a' ne ini xini Jesús

2 Sakuu' ichi' kii' ka'án ndu xiin' Ndiosí ndii, taxi' ndu ña chindani a xa'a' sakuu' ndo'.

3 Te naka'an' chito ndu xa'a' ndo' nuu' yuva' e' Ndiosí xa'a' saa xaa' ndo' chuun va'a xa'a' ña ini ndo' xini ndo' Jesús, xiin' xa'a' ña xachuun' u'vi va ndo' ña ndani ndo' inga ne yivi', xiin' xa'a' ña ita' ni'i ndo' nuu' ña ndiatu' ini e' xa'a' xto'o e' Jesucristo.

4 Ñani ta'an' ndu, ndani Ndiosí ndo'ó, te xiní ndu ña ni nakaxin a ndo'ó xa'a' mii' a.

5 Kuachi ndii, kii' ni ka'an ndoso' ndu tu'un va'a nuu' ndo' ndii, süu' xiin' tu'un kuiti' ni xaa ndu a, süu' jaan' ndii xiin' ña ndiee' Ndiosí ni xaa ndu a, te sakan' tu xiin' ña ndiee' Espíritu Santo te kuni ne yivi' ña ña ndixa nduu' tu'un va'a jaan'. Te xiní ndo' ña mani' ni kuu ndu kii' ni xika ndu tein ndo' xa'a' ña va'a mii' ndo'.

6 Te ni xaa ndo' saa nii' xaa' ndu'u xiin' saa xaa' xto'o e'. Tee' ndee ni sando'o' u'vi va ne yivi' ndo'ó ndii, ni natiin ndo' tu'un va'a jaan' nakuatia' nimá ndo' xaa' Espíritu Santo.

7 Te nuu' ña jaan' ni nia'a ndo' nuu' sakuu' ne ini xini xto'o e', ne ndiee' ñu'u' Macedonia, xiin' ne ndiee' ñu'u' Acaya.

8 Süu' ne ndiee' ikan' kuiti' xa ni xini so'o tu'un va'a xa'a' xto'o e' ni xaa ndo', süu' jaan' ndii mii' ka kikú tu'un jaan', sakan' ña xa ni xini so'o ne yivi' ña ini ndo' xini ndo' Ndiosí. Ndee küní a ña ka'an ka vi' ndu xiin' ne yivi' xa'a' tu'un jaan',

9 kuachi ndii mii' ne jaan' ka'án saa ni natiin ndo' ndu'u xiin' saa ni nakoo ndo' ndiosí saka, te vitin xika' nuu' ndo' nuu' Ndiosí tiaku, ña nduu' Ndiosí xna'a.

10 Te ka'án tu nia saa ndiatu' ndo' ña kiee Jesús, si'e Ndiosí, ndivi', te xaa a iin yivi'. Te Ndiosí ni sanatiaku ña'a', te ni sakakú a yoo' nuu' ña sando'o' Ndiosí ne ndiso' kuachi nuu' ku'un e'.

2

Ka'án Pablo xa'a' saa xachuun' ra tein ne ñuu Tesalónica

1 Ñani ta'an' ndu, xiní ndo' ña ni xa'an saka ndu mii' ndiee' ndo'.

2 Te xiní tu ndo' ña ni sando'o' ne yivi' ndu'u, te mii' tu ni kuu nia xiin' ndu ñuu Filipos. Ndisu Ndiosí ni taxi ndiee' ndu, te ni ka'an ndoso' ndu tu'un va'a nuu' ndo', tee' ndee ndiee' ni xikuita'nu ne yivi' nuu' ndu.

3 Kuachi ndii, ña ka'án ndoso' ndu ndii, kuäxi a nuu' ña sana', ni ndee kuäxi tu a nuu' ña xanini kini, ni ndee kuäxi tu a nuu' ña xini xa'an'.

4 Süu' jaan' ndii mii' Ndiosí ni sakuiso' chuun' ndu te ka'án ndoso' ndu tu'un va'a jaan', te nii' sakan' yoo a ka'án ndu, sakan' te ndüku' ndu ña sakuatia' ndu ne yivi', süu' jaan' ndii nduku' ndu ña sakuatia' ndu Ndiosí, ña xiní saa iin' nimá e' kuiti'.

5 Te xiní tu ndo' ña köo' kivi' ni ka'an ndatun' ndu nuu' ndo' te sakandixa' ndu ndo'ó, ni ndee ni xini xa'an' tu ndu ndo'ó te ki'in ndu xu'un' nda'a' ndo'. Xiní Ndiosí ña xäa' ndu sakan'.

6 Te ni ndee ndüku' tu ndu ña koto ka'nu' ndee iin ne yivi' ndu'u, ni ndee ndo'ó uun ndee ka ne yivi' ndii, küni ndu ña saa nia sakan'. Tee' ndee te tianu' Jesús sania'á ichi' a nduu' ndu, te kumi' ndu ndiee' te tiachuun' ndu ndo'ó ndii, ni xaa ndu sakan'.

7 Süu' jaan' ndii kuie ni kuu ndu xiin' ndo' ndee naa xaa' iin ña'a' ña' ndani a si'e a', te xito' va'a a.

8 Te xa'a' a ña ndani xava'a ndu ndo'ó ndii, süu' tu'un va'a xa'a' Ndiosí kuiti' ni sania'á ndu ndo'ó, süu' jaan' ndii ndee

kivi' ñuu ndu ni kuni ndu taxi tu ndu xa'a' ndo', saka
n' ña ndani xava'a ndu ndo'ó, ndee naa nimá ndu nduu'
ndo'.
9 Te naka'an' ndo'ó, ñani ta'an' ndu, saa ni xachuun'
u'vi va ndu, te ni saxavi xiin' mii' tu ndu ña xachuun'
ndu nduvi' xiin' ñuu te sändo'o' ndu ndee iin ndo'ó
xa'a' ña tiaku ndu kii' ka'án ndosо' ndu tu'un va'a
xa'a' Ndiosí nuu' ndo'.
10 Xiní Ndiosí, te xiní tu ndo'ó saa ni xika ndoo ndu
nuu' Ndiosí nuu' ndo'. Te xiní tu ndo' saa ni xachuun'
ndaku ndu nuu' ndo'ó, ne ini xini ña'a'. Te köo' ndee
iin xa'a' ña kuvi tiin kuachi ne yivi' ndu'u.
11 Te xiní tu ndo' ña ni kuu va'a ndu xiin' i'in ndo'
ndee naa xaa' iin yuva' xiin' si'e ra.
12 Saka
n' ni xandiéni ndu ndo'ó, ni chi'ni kuei tu ndu ndo'ó
xiin' kuento, te ni ka'an ndiee' ndu xiin' ndo' te kaka
xata'an ndo' saa kuní Ndiosí, ña ni kana yoo' te kundiée
e' mii' xa'ndia chuun' a mii' ndatun' koo' chukuu' kaa'.
13 Ña jaan' na xïkuiín ndu ña taxi' ndu ña chindani
Ndiosí xa'a' a ña ni natiin va'a ndo' tu'un a kii' ni
ka'an ndosо' ndu a nuu' ndo'. Te süu' ni natiin ndo' a ndee
naa tu'un ne yivi', süu' jaan' ndii ni natiin ndo' a ndee naa
tu'un Ndiosí. Te tu'un Ndiosí xna'a nduu' a, te xiin' tu'un
jaan' xachuun' Ndiosí xiin' nimá ndo'ó, ne ini xini ña'a'.
14 Ne ñani ta'an' i, kii' ndo'o' ndo' xaa' ne ta'an' ndo'
ndii, ndo'o' ndo' saa nii' ni ndo'o i'in ti'vi ne nakayá xa'a'
Ndiosí, ne nduu' kuenta Cristo Jesús, ne ndiee' ñu'u'
Judea, ni xaa ne judío, ne ta'an' ndu.
15 Te ne judío jaan' nduu' ne ni xa'ni' xto'o e' Jesús, te
suvi tu nia ni xa'ni' te ni ka'an tiakú tu'un Ndiosí xta'an', te suvi ni
tu nia ni taxi' ndu'u. Te xäa' nia ña kuní
Ndiosí, te ndasi' nia sakuu' ne yivi',
16 sakan' ña täxi' nia ka'an ndosо' ndu
tu'un va'a nuu' ndo'ó, ne tuku', te kaku
ndo' nuu' kuachi ndo'. Te xiin' sakuu'
ña xaa' nia jaan' ndii, so'o kuu' kua'a' ka
kuachi nia nuu' Ndiosí, ndisu ndiee' va
sando'o' ña'a' a.

Kuni ku'un ndi'e' ni tukuu' Pablo mii' ndiee' ne ñuu Tesalónica

17 Ñani ta'an' ndu, tee' ndee ni kuxika'
ndu nuu' ndo' ni xaa ne yivi' jaan' iin
xa'a' ndii, yachi va ni kuni ndu nandiko'
tukuu' ndu mii' ndiee' ndo', te koo ndu
xiin' ndo', sakan' ña ñu'u' ndo' nimá ndu
tee' ndee xika' ndiee' ndu nuu' ndo'.
18 Ña jaan' na kuii' ni kuni ndu ku'un
ndu mii' ndiee' ndo' jaan'. Yu'u, te nduu'
Pablo ka vi' ndii, ki'in' ichi' ni xika i
ku'un i mii' ndiee' ndo', ndisu ni nakasi
ña ndiva'a nuu' ndu.
19 Kuachi ndii, ¿ñáá xïní ndo' ña ndo'ó
nduu' ne xaa' sakan' te ndiatu' ini ndu,
xiin' ña kuatia' nimá ndu, te kundüu
tu ndo' ña kuvi ka'an va'a ndu xa'a'
ndu nuu' xto'o e' Jesucristo kii' nandiko'
tukuu' a?
20 Suu ndo'ó nduu' ne xaa' sakan', te
ka'án va'a ndu xa'a' ndu, te suvi tu ndo'
xakuatia' nimá ndu.

3

Ni ti'vi' Pablo Timoteo ñuu Tesalónica

1 Xa'a' a jaan' na kuii', kii' nï kundiéni
ka ndu ndii, ni ndoo ndu kuento ña ndoo
ndu ñuu Atenas,
2 te ni ti'vi' ndu Timoteo, ñani e', mii'
ndiee' ndo'. Te jaan' ndii, te xachuun'
inga' xiin' ndu kuenta Ndiosí xa'a' tu'un
va'a ña ka'án xa'a' Cristo nduu' ra. Ni
ti'vi' ña'a' ndu te nakata ni'i ka ra ndo'ó
nuu' ña ini ndo' xini ndo' Jesús, te
sandiéni tu ra ndo'ó nuu' ña jaan',
3 koto ka kuxioo ndo' nuu' ichi' a xa'a'
a ña sando'o' ne yivi' ndo'ó. Kuachi ndii
xiní ndo' ña kuní a kundo'o e' ña jaan'.
4 Sakan' na kii' ni yoo ndu xiin' ndo'
ndii, ni sakuni' ndu ndo'ó ña sando'o' ne
yivi' yoo', te sakan' xna'a ndo'o' e' vitin.
5 Xa'a' a jaan' na kii' nï kundiéni ka
yu'u ndii, ni ti'vi' i Timoteo mii' ndiee'
ndo' te kuni i naa' kusaa' ndikún ka ndo'
ichi' Jesús. Kuachi ndii ni xaninì i ña tee'
kuain' xa ni koyo ndo' nuu' ña xito' kua'a
ña ndiva'a ndo'ó, te chuun ña ni xaa ndu
tein ndo' ndii, ni ndoñu'u' saka a.
6 Ndisu kii' ni nandiko' Timoteo ni xa'an
ra mii' ndiee' ndo' ndii, ni ka'an va'a
ra xiin' ndu xa'a' ña ini ndo' xini ndo'
Jesús, xiin' xa'a' ña ndani ta'an' ndo'. Te
ndatun' va naka'an' ndo' xa'a' ndu, te
kuni kuni tu ndo' nuu' ndu ndee naa kuní
ndu'u kuni ndu nuu' ndo'ó, ni kachi ra
xiin' ndu.

7 Ñąnį ta'an' ndų, sąkan' na kuii' teę' ndee sando'o' vą nę yivį' ndu'ų, tę sakusuchi' tų nįą įnį ndų ndii, nį xąndięni Ndiosí ndu'ų kįį' nį xįnį ndų kuento ñą ita' nį'į ndǫ' nuų' ñą įnį ndǫ' xini ndǫ' Jesús.
8 Tę vįtįn ndii, nį nąkųnaą vą'ą nimá ndų kįį' nį xįnį ndų ñą ndikún nį'į ndǫ' įchi' xtǫ'ǫ ę' Jesús.
9 Ndęę xïní ką ndų ndęę ñą ka'ąn ndų xiin' Ndiosí kįį' tąxį ndų ñą chįndąni ą xa'ą' ñą nakuatia' xąvą'ą nimá ndų xa'ą' ndǫ' nuų' ą.
10 Sąkan' na kuii' ndųvi' xiin' ñųu xikán ndįęe' ndų nuų' ą ñą tąxį ą kųnį tųkųų ndų nuų' ndǫ', tę sąxinų ndų ñą kuní ką kųndąnį ndǫ' xa'ą' ñą įnį ndǫ' xini ndǫ' Jesús.
11 Na nųnia' na yųva' ę' Ndiosí, xiin' xtǫ'ǫ ę' Jesucristo įchi' tę kųvį xaą tųkųų ndų mii' ndiee' ndǫ'.
12 Tę na chįndįęe' na xtǫ'ǫ ę' ndo'ó tę kuą'nų ndǫ' nuų' ñą ndanį ta'an' ndǫ', tę kųndanį naa kundanį ta'an' ką tų ndǫ', tę kųndanį tų ndǫ' sąkuu' nę yivį' ndęę naa kundanį ndu'ų ndo'ó.
13 Tę na chįndįęe' na ą nimá ndǫ', sąkan' tę kǫ̈ǫ' kuąchį ndǫ', tę kǫ̈ǫ' tų ndęę įįn xa'ą' ñą tįįn kuąchį Ndiosí, yųva' ę', ndo'ó kivį' kįį' nąndįko' xtǫ'ǫ ę' Jesucristo xiin' sąkuu' nę nduu' kuenta mįį' ą.

4

Ka'án Pablo ñą kuní ą sąą ę' ñą xtanį Ndiosí

1 Tę vįtįn, ñąnį ta'an' ndų, ka'án nda'vi ndų xiin' ndǫ', tę ndiaa yų'u' tų ndų ndo'ó xa'ą' ą ñą įnį ę' xini ę' xtǫ'ǫ ę' Jesús ñą kąką na kąką ndǫ' ñą xakuatia' ndǫ' Ndiosí sąą nį sąnia'á ndų ndo'ó. Teę' ndee xą xaa' ndǫ' ą ndii, kuní ą ñą sąą vą'ą ką ndǫ' ą.
2 Kuąchį ndii xą xiní ndǫ' ñą nį sąnia'á ndų ndo'ó sąą nii' nį sąkuiso' chuun' xtǫ'ǫ ę' Jesús ndu'ų.
3 Kuąchį ndii kuní Ndiosí ñą kąką ndǫ' sąą kuní mįį' ą kuįtį', sąkan' na kuii' kųxįǫǫ ndǫ' nuų' ñą xiín.
4 Kuní ą ñą į'įn ndǫ' ndii, kųndąnį ndǫ' ñą kųų tuní ndǫ' xiin' įįn' ndǫ', tę kąką ndǫǫ ndǫ' xiin' ą.
5 Tę ndiǫ̈ǫ' įnį ką'ąn ta'an' ndǫ' naa xaa' nę tuku', nę xïní yoo Ndiosí.
6 Tę mįį' kųų ndęę įįn ndǫ', nį ndęę kǫ̈nį xa'an' tų ndǫ' ñąnį ta'an' ndǫ' nuų' naa ñą yǫ'ǫ', sąkan' ñą sąndo'o' xtǫ'ǫ ę' nę xaa' ñą jąąn' naa xą nį ka'ąn ndų xiin' ndǫ', tę nį ndiaą yų'u' ndų ndo'ó.
7 Kuąchį ndii nï kąnąą Ndiosí yoo' tę sąą ę' ñą xe'na', süų' jąąn' ndii nį kąnąą ą yoo', tę kųndųų ę' ndįtįą ą.
8 Sąkan' na kuii' yǫǫ ką sanandiko' ñą yǫ'ǫ' ndii, süų' ñą ka'án nę yivį' sanandiko' nįą, süų' jąąn' ndii, ñą ka'án chuun' Ndiosí sanandiko' nįą. Sąkan' ñą ñą jąąn' nį taxi' Espíritu Santo naá nimá ę'.
9 Tę xa'ą' ą ñą ndanį ta'an' ndǫ' ndii, küní ą ñą ka'ąn ką į xa'ą' ñą jąąn', sąkan' ñą mįį' Ndiosí nį sąnia'á ndo'ó ñą ndanį ta'an' ndǫ'.
10 Kuąchį ndii ndanį tų ndǫ' sąkuu' nę įnį inga' xini Jesús xiin' ę', nę ndiee' ñų'u' Macedonia ndą'a' ñųų ndǫ'. Ndisų ka'án nda'vi ndų xiin' ndǫ', ñąnį ta'an' ndų, ñą kųndanį naa kųndanį ta'an' ką ndǫ'.
11 Tę kąką naa xika' ndǫ' ñą ndiee' manį' ndǫ' xiin' sąkuu' nę yivį'. Tę xa'ą' ñą ka'án kuąchį nuų' mįį' kuįtį' ndǫ' chuun' xa'a' ndǫ'. Tę sąchuun' ndǫ' xiin' ndą'a' mįį' ndǫ' tę kųtįąkų ndǫ' sąą nii' nį ka'ąn chuun' ndų xiin' ndǫ' kįį' nį jąąn'.
12 Tę kǫtǫ ka'nu' nę ïnį xini Jesús ndo'ó kįį' kųnį nįą xaa' ndǫ' ñą jąąn', tę kǫ̈tįįn ndįąą ndǫ' ndęę įįn nę yivį'.

Sǫ'ǫ sąą ą kivį' ñą nąndįko' xtǫ'ǫ ę'

13 Ñąnį ta'an' ndų, kuní ndų ñą kųnį ndǫ' sąą ndo'o' nę xą nį xi'į, tę kǫ̈sųchi' įnį ndǫ' xa'ą' nįą ndęę naa xaa' nę ndiätu' įnį ñą kųndįęę nįą mii' ndu'ų' Ndiosí.
14 Kuąchį ndii kandixa' ę' ñą nį sąnątiaku Ndiosí Jesús, tę sąkan' tų sąnątiaku ą nę nį xi'į, nę įnį xini Jesús, tę nduįįn nįą xiin' ą ndįvi'.
15 Sąkan' na kuii' ka'án ndų xiin' ndǫ' vįtįn ñą nį ka'ąn xtǫ'ǫ ę' xiin' ndų ndii. Yoo', nę tiaku kįį' nąndįko' ą ndii, kï'įn įchi' ę' nuų' nę xą nį xi'į jąąn'.
16 Kuąchį ndii mįį' xtǫ'ǫ ę' Jesús kętą ndęę ndįvi' ka'án chuun' ti'e' ą xiin' tachį' yų'u' ą, tę ka'ąn ti'e' tų įįn ángele kuu' nųu', tę nde'į ti'e' tų įįn ndąchuun' Ndiosí. Tę nę nį xi'į, nę įnį xini Cristo ndii, xį'nąą ką nįą nątįąkų kįį' sąkan'.

17 Sąkan' tę yoo', nę tiaku kįį' sąkan', nę nį ndoǫ ką ndiee' ndii, įįn xįtą' inga' tįǫ' Ndiosí yoo' xiin' nę jąąn', tę ku'ų̱n ę' nuų' vikǫ', tę nduįįn ę' xiin' xtǫ'ǫ ę' tęin tachį'. Tę sąkan' kų̱ndįęę ę' xiin' ą ndęę ndi'i' nį kivį'.
18 Xa'ą' ą jąąn' na kuii' sąndįęni ta'an' į'įn ndǫ' xiin' tų'ų̱n yo'o'.

5

1 Ñąnį ta'an' ndų, küní ą ña ka'ąn į xiin' ndǫ' ąmąą kuįtį' nąndįko' xtǫ'ǫ ę' Jesús, nį ndęę küní tų ą ka'ąn į xiin' ndǫ' sąą kuįtį' xka'ndįą ą.
2 Kuąchį ndii xą xiní kaxi' ndǫ' ña kįį' xaą kivį' ña nąndįko' xtǫ'ǫ ę' ndii, įįn xaą ki'į' kuįtį' ą ndęę naa xaa' įįn tę kui'nąʼ ñų̱u.
3 Kįį' ka'án nę yivį' ndii: “Ndiee' manį' ę', tę kǫ̈ǫ' ą yoo”, kachi nįą, sąkan' tę įįn kįxįn kuįtį' ña sąndǫñu'u' ña'a' ndęę naa įįn kuąxį kuįtį' ña ndo'o' įįn ña'a' kįį' xito' sąkaku' a'. Tę kǫ̈ǫ' ą kų̱vį sąą nįą, tę kakų nįą.
4 Ndisų ndo'ó, ñąnį ta'an' ndų ndii, yöo sa'ví įnį ndǫ' xa'ą' kivį' jąąn' tę tįįn nianí ą ndo'ó ndęę naa tiin' nianí tę kui'nąʼ nę yivį'.
5 Sąkan' ña sąkuu' ndo'ó ndii, xą tuvi' nuų' nimá ndǫ' xaa' ñu'ų Ndiosí, tę xika' ndǫ' ndęę naa įįn ke'in' nduu' ą. Tę ndüu' ę' ndęę naa nę xika' ñų̱u, nį ndęę ndüu' tų ę' nę xika' įįn yaví.
6 Sąkan' na kuii' täxi' ę' ña kǫǫ sa'ví įnį ę' xa'ą' kivį' jąąn' naa xaa' nę įnį xini Jesús, süų' jąąn' ndii kǫǫ tų'vą ę' xą'a' ą, tę kǫǫ ñu'u' įnį tų ę'.
7 Kuąchį ndii, nę yoo sa'ví įnį xa'ą' kivį' jąąn' ndii, kixín nįą ñų̱u, tę xi'i' tų nįą vino ñų̱u, tę xinį nįą.
8 Ndisų yoo', nę xą tuvi' nuų' nimá xaa' ñu'ų Ndiosí ndii, kuní ą ña kǫǫ ñu'u' įnį ę', tę tiasi ña įnį ę' xini ę' Jesús yoo', xiin' ña ndanį ta'an' ę'. Tę ña ndiatu' įnį ę' sąkakú Jesús yoo ndii, nduu' ą ndęę naa ti'ę' ña kasi xíni' ę'.
9 Kuąchį ndii, süų' nį nąkąxįn Ndiosí yoo' tę sąndo'o' ą yoo', süų' jąąn' ndii nį nąkąxįn ą yoo' tę sąkakú ą yoo' xa'ą' ña nį xąą xtǫ'ǫ ę' Jesucristo,
10 ña nį xi'į ą xa'ą' ę', tę kų̱ndįęę inga' ę' xiin' ą naa' nį xi'į ę' uun naa' tiaku ę'.
11 Sąkan' na kuii' sąndįęni ta'an' į'įn ndǫ', tę chįndįęe' ta'an' tų ndǫ' ña kuą'nų ką ndǫ' nuų' įchi' Jesús naa xą xaa' ką ndǫ'.

Ndiaa yų'u' Pablo nę įnį xini Jesús sąą kuní ą kąką nįą

12 Ñąnį ta'an' ndų, ka'án nda'vi ndų xiin' ndǫ' ña kǫtǫ ka'nu' ndǫ' nę xachuun' u'vį tęin ndǫ' chų̱ų̱n nuų' xtǫ'ǫ ę', ña xito' nįą ndo'ó, tę sania'á tų nįą ndo'ó ña ndikún ndǫ' įchi' ą.
13 Tę tįįn ka'nu' vą ndǫ' nę jąąn', tę kų̱ndanį vą tų ña'a' ndǫ' xa'ą' chų̱ų̱n ña xaa' nįą. Tę kų̱ndįęę manį' xiin' ta'an' ndǫ'.
14 Ñąnį ta'an' ndų, ka'án nda'vi tų ndų xiin' ndǫ' ña kąnį kuento ndǫ' nę suxan', tę sąndįęni tų ndǫ' nę nuu' nimá, tę chįndįęe' nį tų ndǫ' nę itįą' įnį, tę sąkan' tų kuie kų̱ų įnį ndǫ' xiin' sąkuu' nę yivį'.
15 Chų̱ų̱n xa'a' vą ndǫ' ña ndęę įįn ndǫ' sąnąndiko' ña nįą'a xa'ą' ña nįą'a ña xaa' nę yivį' xiin' ndǫ', süų' jąąn' ndii kąką ndǫ' xaa' ndǫ' ña vą'ą xiin' ta'an' ndǫ', tę įįn kachi tų sąą ndǫ' ą xa'ą' sąkuu' nę yivį'.
16 Kuątia' na kuatia' įnį ndǫ'.
17 Tę ka'ąn na ka'án ndǫ' xiin' Ndiosí.
18 Tę tąxį na taxi' ndǫ' ña chįndąni ą xa'ą' sąkuu' ña ndo'o' ndǫ'. Kuąchį ndii ña jąąn' nduu' ña kuní Ndiosí sąą ę' xa'ą' ą ña įnį ę' xini ę' Cristo Jesús.
19 Tį̈ąsį ndǫ' ña kuni sąą Espíritu Santo.
20 Tę sąnuu' tų ndǫ' ña ka'án tiakú nę yivį' xaa' Espíritu Santo jąąn'.
21 Ndisų sąkuaąn ndi'į ndǫ' ą tę kų̱nį ndǫ' naa' Espíritu Santo jąąn' nduu' ña saka'án tiakú nę yivį' jąąn' uun sü̱vį ą. Tę ña vą'ą kuįtį' nątįįn ndǫ'.
22 Tę na kųxįǫǫ tų ndǫ' nuų' sąkuu' nuų' ña nįą'a.
23 Na tąxį na Ndiosí ña manį' kǫǫ xiin' ndǫ', tę na ndąsąndǫǫ ndi'į xąchi' ą ndo'ó. Tę sąkan' tąxą'ą ą kąnii' ndǫ', naa kuu' espíritu ndǫ', xiin' nimá ndǫ', xiin' ñų'u' nde'į ndǫ', tę kǫ̈ǫ' ndęę įįn xa'ą' ña tįįn kuąchį ą ndo'ó kįį' nąndįko' xtǫ'ǫ ę' Jesucristo.
24 Sąkan' ña Ndiosí, ña nį kąnąʼ yoo' ndii, xachuun' ndąku ą tę sąxinú ą sąkuu' ña jąąn'.

Ndeįi' Pablo nę įnį xini Jesús

25 Ñąnį ta'an' ndų, ka'ąn ndǫ' xiin' Ndiosí xa'ą' ndų.
26 Chįto nuų' ta'an' sąkuu' ndǫ' kuenta Jesús, tę xiin' ña jąąn' nąkuątų ta'an' ndǫ'.
27 Ka'án chuun' į nuų' ndǫ' sąą kuní xtǫ'ǫ ę' ña ką'vį ndǫ' tųtų yo'o' nuų' sąkuu' ñąnį ta'an' ę'.
28 Tę na sąñu'u' na xtǫ'ǫ ę' Jesucristo ndo'ó. Sąkan' na kųndųų ą.

Tutu ña uvi ña ni ke'i San Pablo kua'an nda'a' ne ini xini Jesús, ne ndiee' ñuu Tesalónica

Ti'vi' ra cha'an' nia

1 Yu'u Pablo, xiin' Silvano, xiin' Timoteo ndii, ti'vi' ndu cha'an' ndo'ó, ne ndiee' ñuu Tesalónica, ne nakayá xa'a' yuva' e' Ndiosí xiin' xa'a' xto'o e' Jesucristo.

2 Na sañu'u' va na a ndo'ó, te na taxi tu a ña manі' koo xiin' ndo'.

Taxi' Pablo ña chindani Ndiosí, te ka'án tu ra ña sando'o' a ne sando'o' ne ndikún ichi' a

3 Ñani ta'an' ndu, kuní a ña taxi ndu ña chindani Ndiosí sakuu' ichi' xa'a' ndo'. Xata'an saa ndu sakan', kuachi ndii kua'an kua'nu te kua'an kua'nu ña ini ndo' xini ndo' Jesús, xiin' ña ndani ta'an' ka ndo' i'in kivi' kua'an.

4 Xa'a' a jaan' na ka'án kuatia' ndu nuu' i'in ti'vi, ne nakayá xa'a' Jesús, saa kundieni ndo' nuu' sakuu' nuu' ña sando'o' ne yivi' ndo'ó, xiin' sakuu' nuu' ña xandii' nia xiin' ndo'. Te ka'án tu ndu saa vi' ini ndo' xini ndo' Jesús kii' ndo'o' ndo' sakan'.

5 Te xa'a' a ña kundieni ndo' ña ndo'o' ndo' jaan' ndii, nia'á a ña xachuun' ndaku Ndiosí, te xata'an kundiee ndo' mii' xa'ndia chuun' a, sakan' na ndo'o' ndo' xa'a' ña jaan' vitin.

6 Te xa'a' a ña xachuun' ndaku Ndiosí ndii, sando'o' a ne sando'o' ndo'ó jaan'.

7 Te ndo'ó, ne ndo'o' vitin ndii, taxi a ña nandiee' ndo' xiin' ndu kii' satuví xiin' mii' xto'o e' Jesús ndee ndivi' xiin' kua'a' ángele, ña xika' nuu' nuu' a.

8 Te kixin a tein ñu'u ndatin, te sando'o' a sakuu' ne xïni yoo Ndiosí, ne ni kandixa' tu'un va'a xa'a' xto'o e' Jesucristo.

9 Ne jaan' ndii, kundo'o nia ndee ndi'i' ni kivi' saa a kii' sakan', te täxi a ña kundiee nia xiin' a. Ni ndee täxi tu a kundiee nia nuu' ña ndiee' ndatun' koo' chukuu' a.

10 Sakan' saa a kii' xaa kivi' ña nandiko' a jaan', te koto ka'nu' ña'a' sakuu' ne nduu' kuenta a, te nandani tu nia kuni ña'a' nia. Te kundiee tu ndo'ó ikan' xiin' ne jaan' xa'a' a ña ini ndo' xini ndo' ña ni ndiee yu'u' ndu nuu' ndo'.

11 Xa'a' a jaan' na ka'án te ka'án ndu xiin' Ndiosí xa'a' ndo' te kundu ndo' ne xata'an xa'a' chuun ña ni kana a ndo'ó, te xiin' ña ndiee' a na saxinú a ña va'a ña kuní ndo' saa ndo', xiin' ña va'a ña xaa' ndo' xa'a' a ña ini ndo' xini ndo' Jesús.

12 Te xiin' ña xaa' ndo' jaan' natiin xto'o e' Jesucristo ña tiin' ka'nu' ña'a' ne yivi', te natiin tu ndo'ó ña tiin ka'nu' jaan' xa'a' a ña kundani mii' Ndiosí xiin' xto'o e' Jesucristo ndo'ó.

2

Xi'na ka te nia'a kixin, sakan' te kixin Jesús

1 Te vitin ka'an ndu xiin' ndo' xa'a' ña nandiko' xto'o e' Jesucristo xiin' xa'a' saa nata'an' e' xiin' a. Ñani ta'an' ndu, xikán ndu nuu' ndo'

2 ña täxi ndo' ña sandi'ni ne yivi' ndo'ó, ni ndee kü'yi'vi tu ndo' saa nia naa' ka'án nia ña xa ni kixin tukuu xto'o e' Jesús, uun naa' ka'án ndoso' nia ña jaan', uun naa' ka'án nia ña ni natiin nia iin tutu nda'a' ndu'u ña ka'án xa'a' ña jaan' ndii.

3 Täxi ndo' kuni xa'an' ndee iin ne yivi' ndo'ó xiin' ndee ka nuu' ña xini xa'an'. Kuachi ndii, kii' kuní ka xaa kivi' jaan' ndii, xi'na ka kivi', ña nakuita tei' kua'a' va ne yivi' nuu' Ndiosí, xaa, xiin' ña tuvi te xäa' kuenta kuu' tu'un ndei' Ndiosí. Te jaan' ndii, te xa yoo ndoñu'u' xachi' nduu' ra.

4 Kuachi ndii xikuita'nú ra nuu' sakuu' ña ka'án ne yivi' nduu' ndiosí, xiin' nuu' sakuu' ña xaka'nu' ne yivi', te ndee tixin yukun' ka'nu' Ndiosí nda'ni ra kundu'u' ra, te ka'an ra ña xa Ndiosí nduu' mii' ra.

5 Te nakaa'an' ndo' ña xa ni ka'an i xiin' ndo' xa'a' te jaan' kii' ni ndu'u' i tein ndo'.

6 Xiní kaxi' ndo' ña yoo iin ña nakasi te jaan' te sätuví xiin' mii' ra ndee kii' xaa kivi' ña kuní a saa ra ña jaan'.

7 Kuachi ndii xa ni xa'a' xachuun' ña ndiee' ña ndiva'a, ña yoo si'e jaan', ndee

ña kuní kundia'a ndi'i ña nakasi ña'a' kuitï' te tuvi a.
8 Te sakan' te tuvi te xäa' kuenta kuu' tu'un ndei' Ndiosí jaan', te xto'o e' ndii, ka'ni' ña'a' a xiin' tachi' yu'u' a, te sandoñu'u' xachi' ña'a' a xiin' ndiee' ndatun' koo' chukuu' a ña kixin xiin' a.
9 Te kii' tuvi te jaan' ndii, ña ndiva'a sakuiso' chuun' ña'a' te saa ra kua'a' nuu' chuun ka'nu' siki', xiin' kua'a' ña nia'á siki', xiin' kua'a' ña vixi siki' ña nandani ne yivi'.
10 Te tiin ra sakuu' nuu' ña xini xa'an' kini va, te kuni xa'an' ra ne kua'an ichi' vi'e ndiaya' xa'a' a ña nï kuní nia kandixa' nia ña ndixa te kaku nia nuu' kuachi nia.
11 Xa'a' a jaan' na ti'vi' Ndiosí iin ndiee' ña kuni xa'an' ndiee' ne jaan' te kandixa' nia ña xini xa'an' jaan',
12 sakan' na katun' Ndiosí sakuu' ne nï kandixa' ña ndixa, süu' jaan' ndii ni xtani ka nia xaa' nia ña nia'a.

Kuita ni'i e' nuu' ichi' Jesús

13 Ndisu ndo'ó, ñani ta'an' ndu, ne ndani xto'o e' Jesús ndii, kuní a ña taxi naa taxi' ndu ña chindani Ndiosí xa'a' ndo', sakan' ña xa ni nakaxin a ndo'ó ndee ña nuu' te kaku ndo' xiin' ña ndiee' Espíritu Santo, ña xaa' sakan', te nduu' ndo' nditia Ndiosí, xiin' ña ini ndo' xini ndo' ña ndixa.
14 Xa'a' a jaan' na ni kana Ndiosí ndo'ó xiin' tu'un va'a ña ni ka'an ndosо' ndu nuu' ndo' te kundiee na ndo' mii' ndatun' kaa', mii' yoo xto'o e' Jesucristo.
15 Ñani ta'an' ndu, sakan' na kuii' kuita ni'i ndo' nuu' ña ni saya'á ndu nuu' ndo', te kaka ndaku tu ndo' nuu' a, naa' nduu' a ña ni ka'an xiin' yu'u' ndu nuu' ndo', uun naa' nduu' a ña ni ke'i ndu nuu' tutu.
16 Te mii' xto'o e' Jesucristo xiin' yuva' e' Ndiosí, ña nduu' ña ndani yoo', te ni taxi mii' a ña saki'ví a yoo' ndee ndi'i' ni kivi', te ni taxi tu a ña ndiatu' ini va'a e',
17 na sandieni na tu a nimá ndo', te chindiee' tu a ndo'ó xiin' sakuu' ña va'a ña saa ndo', uun ña ka'an ndo'.

3

Xikán Pablo ña ka'an nia xiin' Ndiosí te kiku ka tu'un a

1 Ñani ta'an' ndu, mii' ndi'i' ndosо' yo'o' ka'án ndu xiin' ndo' ña ka'an va ndo' xiin' Ndiosí xa'a' ndu te yachi kiku tu'un va'a xa'a' xto'o e', te natiin ka'nu' ne yivi' a ndee naa ni natiin ndo'ó a.
2 Te ka'an tu ndo' xiin' Ndiosí ña sakakú a ndu'u nuu' ne nia'a. Kuachi ndii süu' sakuu' ne yivi' ini xini Jesús.
3 Ndisu xto'o e' ndii, xachuun' ndaku a, ña jaan' na kuii' sandieni a ndo'ó, te koto tu a ndo'ó nuu' ña ndiva'a.
4 Te xa'a' a ña iin nduu' e' xiin' xto'o e' Jesús ndii, ini ndu ña saxinú ndo' ña ni ka'an ndu xiin' ndo', te kua'an naa kua'an ndo' ña saxinú ndo' ña jaan'.
5 Te na chindiee' xto'o e' ndo'ó, te kundani ka ndo' ne yivi' saa nii' ndani Ndiosí sakuu' e', te na taxi tu a ndiee' ndo', te sandieni xiin' mii' ndo' nuu' tundo'o' naa ni xandieni xiin' mii' Cristo nuu' ña ni ndo'o a.

Ka'án Pablo ña kuní a sachuun' e' te kutiakú e'

6 Ñani ta'an' i, xiin' ña ndiee' xto'o e' Jesucristo ka'án chuun' ndu xiin' ndo' ña kusiin' ndo' nuu' sakuu' ne suxan', ne ndikún ichi' Jesús, ne xïka' saa ni sania'á ña'a' ndu.
7 Kuachi ndii xiní mii' ndo'ó saa kundikun ndo' xata' ña ni xaa ndu kii' ni yoo ndu xiin' ndo', nï nduu ndu te suxan' kii' sakan'.
8 Te ni ndee nï xaxi' so'o ndu ña'a ndee iin ne yivi', süu' jaan' ndii nduvi' xiin' ñuu ni xachuun' u'vi ndu, sakan' ña nï kuni ndu sando'o' ndu ndee iin ndo'ó.
9 Ni xaa ndu sakan' tee' ndee xata'an ña taxi ndo'ó ña xaxi' jaan' kaxi' ndu. Ndisu nï kuni ndu sakan' te kundikun ndo' ichi' ña ni nia'a ndu jaan'.
10 Kuachi ndii sakan' tu kii' ni yoo ndu xiin' ndo' ndii, ni ka'an chuun' ndu ña naa' yoo ka küni sachuun' ndii, na küxi tu nia.
11 Kuachi ndii ni xini ndu kuento ña yoo savа ne suxan' tein ndo', te küni sachuun' nia ndee iin nuu' chuun, süu' jaan' ndii chi'ni' xiin' mii' nia nuu' ña xaa' tukú ne yivi' mii' köo' kana' ña'a'.
12 Te ne jaan' ndii, ka'án chuun' ndu xiin' nia, te kani tu ña'a' ndu kuento xa'a' a ña ni sakuiso' chuun' xto'o e'

Jesucristo ndu'ų, ña na sąchuun' manį' nią, tę kųtiąkų nią.
13 Tę ndo'ó, ñąnį ta'an' ndų, na xą̈vi ndǫ' ña xaa' ndǫ' ña vą'ą.
14 Sąą ndǫ' kuenta naa' yǫǫ sąvą nę küni kąndįxa' ña ka'án ndų nuų' tųtų yo'o', tę kį̈'įn ta'an' ndǫ' xiin' nią, sąkan' tę kųką'ąn nuų' nią xa'ą' ña xaa' nią jąąn'.
15 Ndisų kų̈ndąsi' ña'a' ndǫ', süų' jąąn' ndii ka'ąn manį' ndǫ' xiin' nią xa'ą' ą ña nę įnį xini xtǫ'ǫ ę' xiin' ę' nduu' nią.

Ti'vi' Pablo cha'an' so'ǫ' ndi'i'

16 Tę xtǫ'ǫ ę', ña taxi' ña manį', na tąxį na ña manį' ą kǫǫ xiin' sąkuu' ndǫ' sąą kivį' xiin' ąmąą ką. Tę na kǫǫ na ą xiin' sąkuu' ndǫ'.
17 Yu'ų, tę nduu' Pablo, ke'i į xiin' ndą'a' mįi' į cha'an' ndǫ'. Sąkan' xaa' į xiin' sąkuu' tųtų ña ke'i į tę nia'á į ña yu'ų nį ke'į į ą. Sąkan' ke'i yu'ų.
18 Na sąñu'u' na xtǫ'ǫ ę' Jesucristo sąkuu' ndo'ó. Sąkan' na kųndųų ą.

Tutu nuu' ña ni ke'i San Pablo kua'an nda'a' Timoteo

Ti'vi' ra cha'an' ra

1 Yu'u nduu' Pablo, te Jesucristo ni tianu' yu'u te sania'á i ichi' a, sakan' ña Ndiosí, ña ni sakakú yoo', xiin' Jesucristo, ña ndiatu' ini e' xa'a', ni sakuiso' chuun' yu'u.

2 Ti'vi' i cha'an' un', Timoteo, te nduu' un' ndee naa si'e i xa'a' a ña ini inga' e' xini e' Cristo. Na sañu'u' na yuva' e' Ndiosí xiin' xto'o e' Cristo Jesús yo'ó, te na kuvita ini a xa'a' un', te na taxi tu a ña mani' koo xiin' un'.

Ka'án Pablo ña kuní a koto xiin' mii' e' nuu' ne sania'á ña xini xa'an'

3 Kii' ni keta i kua'an i ñu'u' Macedonia ndii, ni ka'an nda'vi i xiin' un' ña ndoo un' ñuu Éfeso te ka'an chuun' un' xiin' sava te sania'á ña xini xa'an' ña na saiin kuiín ra ña jaan'.

4 Te na saiin kuiín tu ra ña sania'á ra kuento yata', uun ña natava' ra kuenta yoo ni nduu ichi' yata' ne yivi', ña köo' kivi' ndi'i'. Kuachi ndii kuento kuiti' sakani ta'an' ña jaan' ne yivi', te täxi' a ña kua'nu e' nuu' ña ini e' xini e' Jesús.

5 Te ni ka'an chuun' i ña jaan' xiin' un' te sania'á un' ne yivi' ña ndani ta'an' e', xiin' ña ndoo koo nimá e', xiin' ña naá kaxi' tu ña xanini e', xiin' xa'a' ña ini xna'a e' xini e' Jesús.

6 Te xa ni kuxioo sava te yivi' nuu' ña jaan', te ndee xa nuu' xa'a' ña kuäsa' kuní kuiti' kani' ta'an' ra kuento.

7 Te kuni kunduu ra te sania'á tu'un ndei' Ndiosí, kachi mii' ra, ndisu ndee kündani ra ña ka'án tu'un ndei' jaan' ni ndee ña sania'á ndituni va ra.

8 Ndisu yoo' ndii, xiní e' ña ña va'a nduu' tu'un ndei' jaan' naa' xachuun' ndaku e' xiin' a.

9 Te xiní tu e' ña süu' yoo tu'un ndei' jaan' xa'a' ne xachuun' ndaku, süu' jaan' ndii yoo a xa'a' ne xka'ndíá ndoso' a, xiin' xa'a' ne xaso'o nuu' a, xiin' xa'a' ne xää' ña kuní Ndiosí, xiin' ne xtani saa kuachi, xiin' ne xïto' ka'nu' Ndiosí, xiin' ne xa'nú tu'un ndei' Ndiosí, xiin' ne xa'ni' yuva' si'i' mii' nia, xiin' sakuu' inga ne xa'ni',

10 te yoo tu a xa'a' ne kumi' musa, xiin' xa'a' te yivi', te kandu'u' xiin' inga te yivi', xiin' xa'a' ne xiko' ne yivi', xiin' xa'a' ne vixi, xiin' xa'a' ne ndiee' yu'u' xiin' ña vixi, xiin' xa'a' ndee ka ña kani' ta'an' xiin' ña ndixa, ña sania'á e' xa'a' Jesús,

11 ña nakuitá xiin' tu'un va'a ndatun' koo' chukuu', ña ka'án xa'a' Ndiosí, ña xata'an tiin ka'nu' e', ña ni sakuiso' chuun' yu'u te ka'an ndoso' i tu'un jaan'.

Ka'án Pablo ña ni kuvita ini Jesús xa'a' ra, te ni sakuiso' chuun' ña'a' a

12 Taxi' i ña chindani xto'o e' Cristo Jesús, ña taxi' ndiee' i, sakan' ña ni xini a ña te xachuun' ndaku nduu' i, te ni sakuiso' chuun' a yu'u.

13 Tee' ndee ni nduu i te kania'a xa'a' a, te ni nduu tu i te xandii' xiin' ne ini xini ña'a', te ni nduu ni tu i te tei' nuu' a kii' sakan', ndisu ni kuvita ini a xa'a' i, sakan' ña ni kandixa' ña'a' i, te ni ndee ni kundani tu i ña ni xaa i.

14 Ndisu xa'a' a ña ndani kua'a' mii' xto'o e' Ndiosí yu'u, na ni taxi a ña ini i xini ña'a' i, xiin' ña ndani i ne yivi' xaa' Cristo Jesús.

15 Ña ka'án i yo'o' ndii, ña ndaku nduu' a, te xata'an ña natiin sakuu' ne yivi' a: ña ni kixin Cristo Jesús iin yivi', te sakakú a ne ndiso' kuachi, te yu'u nduu' te nuu', te ni ndiso kua'a' ka kuachi te ni sakakú a.

16 Ndisu xa'a' a jaan' na ni kuvita ini Ndiosí xa'a' yu'u, te ndiso' kua'a' ka kuachi, te ni nia'a Cristo Jesús xiin' i sakuu' ña kuie kuu' ini a. Te ni nia'a tu a ña naa' ini ne yivi' kuni ña'a' nia ndii, taxi a kivi' ñuu ña köo' kivi' ndi'i' nda'a' nia naa ni xaa a xiin' yu'u.

17 Te na natiin na Ndiosí sakuu' ña tiin' ka'nu', xiin' sakuu' ña xaka'nu' ña'a' e' ndee ndi'i' ni kivi'. Te ña jaan' nduu' ña xa'ndia chuun' kuu' nuu' ndee ndi'i' ni kivi'. Te köo' kivi' kuvi a, te ndee iin ne yivi' küvi kuni nduchi' nuu' ña'a', te ña jaan' kuiti' nduu' Ndiosí. Sakan' na kundu a.

18 Timoteo kua'a mii' i, ña yo'o' sakuiso' chuun' i yo'ó, ña nakuitá xiin' ña ni ka'an tiakú ra xa'a' un' saa'. Sakan' na ña jaan' na kunduu ndiee' un' te kunta'an' naa kunta'an' va'a un' xiin' ña nia'a.
19 Te na kunduu tu a ndiee' un' te kuiin ni'i un' xiin' ña ini un' xini un' Jesús, te kunaa kaxi' tu ini un'. Sakan' ña sava ne ndikún ichi' Jesús, ne ni xaa' ña jaan' ndii, ni sana nia nuu' ña ini nia jaan' ndee naa tundoo' kii' kani ta'an' nu'.
20 Sakan' ni xka'ndia a xiin' Himeneo xiin' Alejandro. Sakan' na ni sanakua'a ña'a' i ndaa' ña ndiva'a te kundani ra ña vä'a kania'a ra xa'a' Ndiosí.

2

Va'a ka ña ka'an e' xiin' Ndiosí xa'a' sakuu' ne yivi'

1 Ña yo'o' xikán i nuu' un' vitin ña ka'an nda'vi un' xiin' Ndiosí xa'a' sakuu' nuu' ne yivi', te kakan tu un' nuu' a xa'a' nia. Te ka'an un' xiin' a xa'a' nia, te sakan' tu taxi un' ña chindani a xa'a' nia.
2 Sakan' tu saa un' xa'a' te xa'ndia chuun', te ka'nu' koo' chukuu', xiin' xa'a' sakuu' te kumi' ndiee', te kuvi kundiee mani' e' iin yivi', te kündi'ni nimá e', te xaa' e' ña kuní Ndiosí, te kuu kaxi' tu e' xiin' ne yivi'.
3 Sakan' ña ña jaan' nduu' ña va'a, ña xtani Ndiosí, ña ni sakakú yoo'.
4 Kuachi ndii kuní Ndiosí ña kaku sakuu' ne yivi' nuu' kuachi nia, te kuní tu a ña natiin nia ña ndixa xa'a' a.
5 Sakan' ña yoo iin ndaa' kuiti' Ndiosí, te yoo iin ndaa' kuiti' tu ña xikui'ní xa'a' sakuu' ne yivi' nuu' a. Te ña jaan' nduu' Jesucristo, ña nduu' tu te yivi',
6 ña ni sanakua'a kivi' ñuu a te ni xi'i a, te nduu' a ya'vi xa'a' kuachi sakuu' ne yivi'. Te ni xka'ndia sakuu' ña jaan' kivi' ña ni chituní mii' Ndiosí.
7 Xa'a' a jaan' na ni sakuiso' chuun' Jesús yu'u, te sania'á i ichi' a nuu' ne tuku', te ka'an ndoso' i tu'un a, te sania'á tu i ña jaan' te ini ne jaan' kuni ña'a' nia, te kuni tu nia ña ndixa. Te süu' xini xa'an' i ña ndixa ka'án i xa'a' Cristo.

Ka'án Pablo xa'a' te yivi' xiin' xa'a' ña'a'

8 Sakan' na kuii' kuní i ña mii' ka ka'án te yivi' xiin' Ndiosí ndii, na ndani'i ra ndaa' ra xiin' ña ndoo nimá ra, te na näsaa' ra, te ni ndee käni' ta'an' tu ra kuento.
9 Te kuní tu i ña ña'a' ndii, xaku tio' nataxi xiin' mii' nia kii' ni'nu' nia toto, te kuní i ña kuu' kaxi' nia xiin' toto nia te nia'a nia ña xäkuita' nia te yivi', ni ndee sätiín ndatun' tu nia ixi' xíni' nia, ni ndee kü'un tu oro ndaa' nia, te ni ndee kü'un tu yuu' ndatun', ña nani' perla, sukun' nia, ni ndee kui'nu tu nia toto ya'vi va.
10 Süu' jaan' ndii va'a ka kundi'ni nia ña saa nia chuun va'a, ña nakuitá xiin' ña ndiee' yu'u' ña'a', ña' xito' ka'nu' Ndiosí. Te ña jaan' kundu ndee naa ña nataxi xiin' mii' nia.
11 Te kuní tu i ña koo taxin' yu'u' ña'a' kii' sania'á te yivi' tu'un Ndiosí, te na koto ka'nu' nia ña xaa' ra jaan' kundiee taxin' nia.
12 Te täxi' i ña sania'á ndee iin ña'a', te ni ndee täxi' tu i ña vikо ni'i' nia te yivi'. Va'a ka koo taxin' yu'u' nia.
13 Kuachi ndii xi'na ka ni xa'a Ndiosí Adán, sakan' te ni xa'a a Eva.
14 Te nï xini xa'an' ña ndiva'a Adán jaan', süu' jaan' ndii, ni xini xa'an' a Eva, sakan' te ni nama a' nuu' kuachi.
15 Ndisu ña'a' ndii, sakakú ña'a' Ndiosí xa'a' a ña yoo si'e a' naa' iin' ni'i a' nuu' ña ini a' xini a' Jesús, xiin' ña ndani a' ne yivi', xiin' ña xika' a' saa kuní Ndiosí kuiti', xiin' ña kaka kaxi' a'.

3

Yo'o' ka'án Pablo saa kuní a kuu te xito' ne nakayá xa'a' Jesús

1 Ka'án ne yivi' ña naa' kuni kundu yoo ka te xito' ne nakayá xa'a' Jesús ndii, ña ndaku nduu' a, ña iin chuun va'a ndioo' ini ra xa'a'.
2 Ndisu iin te xito' ne nakayá xa'a' Jesús ndii, kuní a ña kundu ra te köo' ndee iin xa'a' ña kuvi tiin kuachi ña'a' ne yivi', te kuní tu a ña kundu ra te iin ndaa' kuiti' ña' si'i, te kuní tu a ña koo ñu'u' ini ra, te kuní tu a ña xito' ka'nu' ña'a' ne yivi', te kuní tu a ña natiin va'a ra ne yivi' vi'e ra, te kuní tu a ña koo tu'va ra te sania'á ra.

3 Tę kuní ą ña kũnduụ rą tę xiną, tę kuní tụ ą ña kũnduụ rą tę kui'ę, tę kuní tụ ą ña kũnduụ rą tę ndioọ' ịną vą xa'ą' xụ'un'. Süụ' jąąn' ndii kuní ą ña kụnduụ rą tę vą'ą nimá, tę kąką manị' tụ rą xiin' nę yivị'.

4 Tę na kụnduụ rą tę xa'ndia chuun' vą'ą vị'ę mịi' rą, tę na sąnia'á vą'ą rą si'ę rą, tę kũnduụ nịą nę sọ'ọ, tę kọtọ ka'nu' ña'a' nịą.

5 Kuąchị ndii, naa' kũvị ką'ndịą chuun' vą'ą ịin tę yivị' tịxịn vị'ę mịi' rą ndii, ¿sąą tụ kụvị ka'ąn chuun' rą nuụ' nę nakayá xa'ą' Jesús, na sąkan'?

6 Kuní tụ ą ña kũnduụ rą ịin tę sakąn' xą'a' ndikún ịchi' Jesús, kọtọ ką sąchié xiin' mịi' rą, tę nąmą rą, tę kụndọ'ọ rą sąą Ndiosí naa nị ndọ'ọ ña ndịvą'ą xa'ą' ą ña nị xąchié xiin' mii' mịi' ą.

7 Tę kuní tụ ą ña kụnduụ rą ịin tę ka'án vą'ą nę ïnị xini Jesús xa'ą', sąkan' tę nï'ị' nę yivị' ña kąnịą'a nịą xa'ą' rą, tę vịku'ụn rą sąą ña ndịvą'ą jąąn'.

Sąą kuní ą kụụ tę chindiee' nę nakayá xą'a' Jesús

8 Tę tę chindiee' ta'an' xiin' tę xito' nę nakayá xą'a' Jesús ndii, kuní ą kụnduụ rą ịin tę ka'án vą'ą nę yivị' xa'ą', tę kuní tụ ą ña ndątu'un' ndąku rą, tę kuní ą ña kọ̈'ọ kua'ą' rą vino, nị ndẹẹ ndiọọ' tụ ịnị rą ña kị'ịn kua'ą' rą xụ'un' ndą'a' nę yivị' xiin' ña xini xa'an'.

9 Tę kuní ą ña kąką naa kąką rą taxa'a rą ña nị sątuví Ndiosí nuụ' ę' xa'ą' ą ña ịnị ę' xini ę' Jesús. Tę kụnaą vą'ą nimá rą kiị' xaa' rą ña jąąn'.

10 Ndisụ ña nụu' ndii, kuní ą ña kụnị ę' sąą xika' rą, tę naa' kọ̈ọ' ña kụvị tịịn kuąchị ę' rą ndii, sąkan' tę kụvị kụndụụ rą tę chindiee' jąąn'.

11 Sąkan' tụ ña' si'i' rą ndii, kuní ą ña kụndụụ a' ña' ka'án vą'ą nę yivị' xa'ą'. Tę kuní tụ ą ña kąnịą'a a' xa'ą' nę yivị'. Süụ' jąąn' ndii kụụ kaxi' a', tę kąką ndąku a' xiin' sąkuu' ña xaa' a'.

12 Tę chindiee' nę nakayá xą'a' Jesús jąąn' ndii, kuní ą ña kụnduụ rą tę ịin ndąą' kuịtị' ña' si'i. Tę kuní tụ ą ña kụnduụ rą tę xa'ndia chuun' vą'ą nuụ' si'ę rą xiin' tịxịn vị'ę rą.

13 Sąkan' ña tę chindiee' vą'ą ndii, xito' ka'nu' ña'a' nę ịnị xini Jesús, tę kua'ąn kuą'nụ ką tụ ña ịnị rą xini rą Cristo Jesús.

Ña yọ'ọ' nduu' ña ndịxą ña kandixa' ę'

14 Ke'i ị ña yọ'ọ' nuụ' tụtụ teę' ndee ndiatu' ịnị ị ña xaą yachị ị mii' yoo ụn'.

15 Sąkan' tę naa' kụụ kuachí ị ndii, kụnị ụn' sąą kụụ ụn' vị'ę Ndiosí mii' nakayá nę yivị' xą'a' Ndiosí tiaku, nę taxi' ndịẹẹ' xa'ą' ña ndịxą, tę nduu' tụ nịą ndẹẹ naa ndụyụ ą.

16 Xiní kaxi' ę' ña ña ka'nu' ya'ą nduu' ña ndịxą, ña nị satuví Ndiosí nuụ' ę' kandixa' ę':

Nị kịxịn Jesús ịin yivị' nduu' ą ịin tę yivị',
tę Espíritu Santo nị nia'ą ña ña xachuun' ndąku nduu' ą,
tę nị xịnị tụ ña'a' ángele,
tę nị ka'ąn ndọsọ' tę yivị' xa'ą' ą nuụ' nę tuku',
tę nị kąndịxa' ña'a' nę yivị' ịin yivị',
tę nị nątịin ña'a' Ndiosí ndịvi' mii' ndątụn' vą kaa'.

4

Sakuni' tụ'ụn Pablo nę ndikún ịchi' Jesús xa'ą' nę sania'á ña xini xa'an'

1 Ndisụ ka'án kaxi' Espíritu Santo xiin' ę' vịtịn ña nąkọọ sąvą nę yivị' ña ndịxą xa'ą' ịchi' Jesús kivị' so'ọ' ndi'i', tę kąndịxa' nịą espíritu, ña xini xa'an', tę kụndikụn nịą ña sania'á nę saka'án ña ndịvą'ą.

2 Tę nę sąnia'á ña jąąn' ndii, nę xini xa'an' xasuvi' xiin' mịi' nduu' nịą, tę nị kụxịi nimá nịą nuụ' ña ndąku, tę ndẹẹ sie küchani ką nịą.

3 Tę täxi' ką nịą ña tụnda'ą' nę yivị', tę täxi' tụ nịą ña kąxị' nę yivị' sąvą nuụ' ña xaxị'. Ndisụ Ndiosí ndii, nị xą'ą ą sąkuu' ña xaxị' jąąn', tę kụvị kąxị' yoo', nę ịnị xini ña'a', nę xą xiní ña ndịxą, nę taxi' ña chịndąni ą kiị' xaxị' ę' ę.

4 Sąkan' ña sąkuu' ña nị xą'ą Ndiosí ndii, ña vą'ą nduu' ą, tę ndẹẹ ịin ą vä'ą kụndąsi' ę' naa' taxi' ę' ña chịndąni ą kiị' natiin' ę' ña jąąn'.

5 Kuąchị ndii kuñu'u' ą xaa' tụ'ụn Ndiosí, tę kuñu'u' tụ ą kiị' ka'án ę' xiin' ą xa'ą' ą.

Sąą kuní ą kụụ i̱in tẹ xika' nuu' vą'ą nuụ' Jesucristo

6 Tẹ naa' sąnia'á ụn' ña yọ'ọ' nuụ' ñąni̱ ta'an' ẹ' ndii, tẹ xika' nuu' vą'ą nuụ' Jesucristo kụndụụ ụn', tẹ xiin' ña ndi̱xą, ña kandixa' ẹ' xa'ą' Jesús, ña ni̱ sąkuaąn ụn', kua'ąn kuą'nụ ụn', tẹ ndikún ụn' ña jąąn' ndẹẹ vi̱ti̱n.

7 Xa'ą' ą jąąn' na kuii', nätiin' ụn' kuento ña sanduxín xiin' ña ndatu'un' saka ña'a' xi̱xą. Süụ' jąąn' ndii kọtọ xiin' mi̱i' ụn', tẹ sąą vą'ą ką ụn' ña kuní Ndiosí.

8 Kuąchi̱ ndii, teẹ' ndee xito' xiin' mi̱i' ẹ' xiin' ñụ'u' nde'i̱ ẹ' ndii, chïndiee' kua'ą' ą. Tẹ ña xaa' ẹ' ña kuní Ndiosí ndii, chindiee' ą nuụ' sąkuu' ña'ą. Sąkan' ña chindiee' ą yoo' i̱in yivi̱' yo'o' xiin' i̱ngą i̱in yivi̱' ña ki̱xi̱n nuụ' ku'ụn ẹ'.

9 Tẹ ña ndąku nduu' ña yọ'ọ', tẹ xata'ąn nątiin sąkuu' nẹ yivi̱' ą.

10 Xa'ą' ą jąąn' na xachuun' ndi̱ẹẹ' u'vi̱ ẹ', tẹ ndo'o' nimá ẹ', sąkan' ña ndiatu' i̱ni̱ ẹ' xa'ą' Ndiosí tiaku, ña sąkakú sąkuu' nẹ yivi̱', kachi̱ ką vi̱' yoo', nẹ i̱ni̱ xini ña'a'.

11 Ña yọ'ọ' kuní ą ka'ąn chuun' ụn' nuụ' nẹ yivi̱', tẹ sụvi̱ tụ ą kuní ą sąnia'á ña'a' ụn'.

12 Täxi̱ ụn' sąndi̱ẹẹ kui'e ndee i̱in nẹ yivi̱' yo'ó xa'ą' ą ña nduu' ụn' tẹ sąvą. Süụ' jąąn' ndii kụndụụ ụn' tẹ nia'á vą'ą nuụ' nẹ i̱ni̱ xini Jesús, naa kuu' sąą ndatu'un' ụn', xiin' sąą kuu' ụn', xiin' sąą ndani̱ ụn' nẹ yivi̱', xiin' sąą i̱ni̱ ụn' xini ụn' Jesús, xiin' sąą yoo ndọọ nimá ụn' nuụ' Ndiosí xiin' nuụ' nẹ yivi̱'.

13 Tẹ ña kuní ką xaą i̱ ndii, ką'vi̱ naa ka'vi' ụn' tụtụ Ndiosí nuụ' nẹ yivi̱', sąndi̱ẹni ụn' nimá ni̱ą, tẹ sąnia'á tụ ña'a' ụn' ndẹẹ xaą i̱.

14 Tẹ kọtọ ụn' ña chụụn vą, ña ni̱ tąxi̱ Ndiosí ndą'a' ụn' ki̱i̱' ni̱ ka'ąn tiakú tẹ xi̱xą xa'ą' ụn', ki̱i̱' ni̱ chi̱ndi̱ẹẹ rą ndą'a' rą xíni' ụn'.

15 Tẹ kụndi̱'ni̱ ụn' xa'ą' chụụn jąąn', tẹ sąxinú ndi̱'i̱ ụn', sąkan' tẹ kụni̱ sąkuu' nẹ yivi̱' ña kua'ąn kuą'nụ ụn' xiin' chụụn ña ni̱ tąxi̱ Ndiosí ndą'a' ụn'.

16 Tẹ kọtọ xiin' mi̱i' ụn', tẹ kọtọ tụ ụn' ña ndi̱xą ña sania'á ụn', tẹ kui̱in ni̱'i̱ ụn' nuụ' ña jąąn'. Kuąchi̱ ndii, ki̱i̱' xaa' ụn' sąkan' ndii, sąkakú xiin' mii' mi̱i' ụn', tẹ sąkakú tụ ụn' nẹ xini sọ'ọ ña ka'án ụn' jąąn'.

5

Ka'án Pablo sąą kuní ą kụụ ẹ' xiin' nẹ yivi̱'

1 Kąsi'ẹ ụn' nuụ' tẹ xi̱xą, süụ' jąąn' ndii kuie kọndi̱ą yụ'u' ña'a' ụn' ndẹẹ naa yụva' ụn'. Tẹ tẹ sąvą ndii, ka'ąn ụn' xiin' rą ndẹẹ naa ñąni̱ ụn',

2 tẹ ka'ąn kuie tụ ụn' xiin' ña' xi̱xą ndẹẹ naa xaa' ụn' xiin' si̱'i' ụn', tẹ ka'ąn kuie tụ ụn' xiin' ña' sąvą ndẹẹ naa xaa' ụn' xiin' ña' kụ'vą mi̱i' ụn', tẹ xiin' nimá ndọọ sąą ụn' ña jąąn'.

Ka'án Pablo xa'ą' ña'a' nẹ kuaąn'

3 Tẹ ña' kuaąn', ña' kọ̈ọ' xnąą nẹ i̱in kuu' xiin' ndii, kuní ą ña chi̱ndi̱ẹe' ña'a' ụn'.

4 Ndisụ naa' yoo i̱in ña' kuaąn', ña' yoo si'ẹ, uun si̱ąni' a' ndii, kuní ą ña xi̱'nąą ką chi̱ndi̱ẹe' ni̱ą ña' jąąn', sąą xata'ąn sąą ni̱ą, xa'ą' ą ña nduu' ni̱ą kuenta Jesús, tẹ xiin' ña jąąn' sanandiko' ni̱ą ña vą'ą ña ni̱ xąą yụva' si'i' ni̱ą xiin' ni̱ą. Sąkan' ña ña jąąn' nduu' ña xtani̱ Ndiosí.

5 Ña' kuaąn', ña' i̱in ndąą' tilụ' xnąą ndii, ndiatu' i̱ni̱ a' xa'ą' Ndiosí kui̱ti̱', tẹ ka'án a' xiin' ą ndụvi' xiin' ñụu xikán a' nuụ' ą ña chi̱ndi̱ẹe' ña'a' ą.

6 Ndisụ ña' kuaąn', ña' xą xindoó nimá ña sąą a' ña kuní i̱in' mi̱i' a' ndii, teẹ' ndee tiaku a' ndii, ndẹẹ naa' ña' xą ni̱ xi'i̱ nduu' a' nuụ' Ndiosí.

7 Tẹ ña yọ'ọ' ka'ąn chuun' ụn' nuụ' sąkuu' nẹ nduu' kuenta Jesús, sąkan' tẹ kọ̈ọ' ndẹẹ i̱in xa'ą' ña kụvi̱ ti̱in kuąchi̱ ña'a' nẹ yivi̱'.

8 Vä'ą xaa' nẹ chïndiee' nẹ i̱in kuu' xiin' ni̱ą, tẹ ndii vä'ą xąchi' ką xaa' nẹ chïndiee' nẹ ndiee' vi̱'ẹ mi̱i' ni̱ą, sąkan' ña nẹ xaa' sąkan' ndii, ni̱ ndi̱ko' xata' ni̱ą nuụ' i̱chi' Jesús, tẹ ki̱ni̱ ką kuu' ni̱ą tẹ sąkan' nẹ i̱ni̱ xini Jesús.

9 Ña' kuaąn', ña' nąkọsọ' kivi̱' mii' nakosọ' kivi̱' nẹ kuaąn', nẹ kuní ą chi̱ndi̱ẹe' ndọ' ndii, kuní ą ña kumi' a' ya'ą ką uni̱ xi̱kọ kuiya, tẹ kuní tụ ą ña unta' kui̱ti̱' ni̱ tụnda'ą' a'.

10 Tẹ sąkan' tụ kuní ą kụndụụ a' i̱in ña' ka'án vą'ą nẹ yivi̱' xa'ą', xiin' xa'ą' ña vą'ą ña xaa' a', naa kuu' ña ni̱ sąkua'nu' vą'ą a' si'ẹ a', tẹ ni̱ nątiin vą'ą tụ a' nẹ yivi̱' vi̱'ẹ a', tẹ ni̱ nątią a' xa'ą' i̱ngą nẹ nduu' kuenta Jesús, tẹ ni̱ chi̱ndi̱ẹe' a' nẹ suchi'

i̱ni̱, tẹ ni̱ yoọ tu̱'vạ a' sạkuu' i̱chi', tẹ sạạ a' sạkuu' nuu̱' ña vạ'ạ.

11 Tẹ ña'a' kuaạn', nẹ sạva ndii, täxi̱ ndọ' nạkọsọ' kivi̱' ni̱ạ i̱kan'. Kuạchi̱ ndii, ki̱i̱' ka'án ndi̱ẹe' vạ nimá ni̱ạ xa'ạ' tẹ yivi̱' ndii, säxinú ni̱ạ kuento ña ni̱ tạxi̱ ni̱ạ nuu̱' Cristo, tẹ kuní ni̱ạ tu̱nda'ạ' tukuu' ni̱ạ.

12 Tẹ xiin' ña jạạn' ndiso' kuạchi̱ ni̱ạ xa'ạ' ạ ña nï sạxinú ni̱ạ kuento ña ni̱ tạxi̱ ni̱ạ nuu̱' ạ.

13 Tẹ sạkan' tu̱ nanduu' ni̱ạ nẹ suxạn', tẹ xạ nuu̱' vi̱'ẹ nẹ yivi̱' ku̱i̱ti̱' xika' ndi'ẹ' ni̱ạ, tẹ süu̱' ña jạạn' ku̱i̱ti̱' xaa' ni̱ạ, süu̱' jạạn' ndii nanduu' tu̱ ni̱ạ nẹ vixi̱, tẹ chi'ni' xiin' mi̱i' ni̱ạ mii' kọọ' kana' ña'a', tẹ ka'án ni̱ạ ña xäta'ạn ka'ạn ni̱ạ.

14 Ña jạạn' na kuii' kuní i̱ ña tu̱nda'ạ' nẹ jạạn', tẹ koọ si'ẹ ni̱ạ, tẹ ku̱mi' ni̱ạ chu̱u̱n ti̱xi̱n vi̱'ẹ ni̱ạ, tẹ sạxinú tu̱ ni̱ạ ạ, tẹ kọọ' ndẹẹ i̱i̱n xa'ạ' ña ku̱vi̱ ka'ạn kuạchi̱ nẹ ndasi' yoo' xa'ạ' ẹ'.

15 Kuạchi̱ ndii xạ ni̱ ku̱xi̱oọ sạvạ nẹ kuaạn' jạạn' nuu̱' i̱chi' Jesús, tẹ ndikún ni̱ạ ña ndi̱vạ'ạ.

16 Sạkan' na kuii', naa' i̱i̱n nẹ ndikún i̱chi' Jesús xiin' ẹ' yoo i̱i̱n ña' kuaạn' vi̱'ẹ ni̱ạ ndii, kuní ạ ña chi̱ndi̱ẹe' ña'a' ni̱ạ, tẹ xạku̱ kua'ạ' chu̱u̱n tạxi̱ ni̱ạ nuu̱' yoo', nẹ nakayá xa'ạ' Jesús, sạkan' tẹ ku̱vi̱ chi̱ndi̱ẹe' ẹ' nẹ kuaạn', nẹ i̱i̱n ndạạ' tilu̱' xnạ'ạ.

Ka'án Pablo ña kuní ạ ti̱in ka'nu' ẹ' tẹ xi̱xạ, tẹ xito' nẹ nakayá xa'ạ' Jesús

17 Tẹ xi̱xạ, tẹ ni'i' i̱chi' vạ'ạ nuu̱' nẹ nakayá xa'ạ' Jesús ndii, xata'ạn ña kọtọ ka'nu' ña'a' ẹ', tẹ tạxi̱ ẹ' ña ku̱ti̱ạku̱ rạ. Tẹ ndii, ña jạạn' nduu' ña vạ'ạ kạ sạạ ẹ' xa'ạ' tẹ xi̱xạ, tẹ xachuun' ndi̱ẹe' vạ ña ka'án ndọsọ' rạ xa'ạ' i̱chi' Jesús xiin' ña sania'á tu̱ rạ tu̱'u̱n ạ.

18 Kuạchi̱ ndii yosọ' ạ nuu̱' tu̱tu̱ Ndiosí mii' ka'án ạ ndii: "Chü'u̱n ndọ' tindaạ' yu̱'u' toro ki̱i̱' sạkoyó ri' ndi̱kin' trigo." Tẹ yosọ' tu̱ ạ ndii: "Tẹ xachuun' ndii, xata'ạn ki̱'i̱n ya'vi' rạ." Sạkan' yosọ' ạ.

19 Naa' tiin' kuạchi̱ i̱i̱n nẹ yivi̱' i̱i̱n tẹ xi̱xạ, tẹ xito' nẹ nakayá xa'ạ' Jesús ndii, kändixa' u̱n' ña ka'án ni̱ạ naa' kọọ' uvi̱ tạ'an, uun uni̱ tạ'an nẹ tiin' kuạchi̱ ña'a'.

20 Tẹ naa' xaa' naa xaa' yoọ kạ kuạchi̱ ndii, kạni̱ kuento ña'a' u̱n' nuu̱' sạkuu' nẹ nakayá xa'ạ' Jesús, tẹ ku̱yi̱'vi i̱ngạ nẹ jạạn', tẹ säạ ni̱ạ ña jạạn'.

21 Tẹ nuu̱' Ndiosí, xiin' nuu̱' Jesucristo, xiin' nuu̱' sạkuu' ángele, ña ni̱ nạkạxi̱n ạ ndii, sakuiso' chuun' i̱ yo'ó ña ka'ạn chuun' u̱n' ña yọ'ọ' nuu̱' sạkuu' nẹ yivi̱'. Tẹ ki̱i̱' xaa' u̱n' ña jạạn' ndii, chi̱tu̱n koọ i̱ni̱ u̱n', ni̱ ndẹẹ näkạxi̱n tu̱ u̱n' nẹ yivi̱'.

22 Kạni̱ni̱ vạ'ạ vạ u̱n' ña kuní kạ chi̱ndu'u̱' u̱n' ndạ'a' u̱n' xíni' yọọ kạ, tẹ sạkuiso' chuun' ña'a' u̱n', kọtọ kạ kuiso u̱n' kuạchi̱ ña xaa' ni̱ạ. Kạkạ ndọọ u̱n' nuu̱' Ndiosí.

23 Tẹ kö'o kạ u̱n' xạ mi̱i' ndi'i' ti̱kui, süu̱' jạạn' ndii kọ'ọ tu̱ u̱n' sie vino xa'ạ' ạ ña ku'ví chitọ vạ ti̱xi̱n u̱n'.

24 Sạvạ nẹ yivi̱' ndii, tuvi' vạ xaa' ni̱ạ kuạchi̱ ndẹẹ ña kuní kạ nạndi̱ẹẹ ạ, ndisu̱ sạvạ tu̱ku̱ ni̱ạ ndii, ndẹẹ ki̱i̱' nạndi̱ẹẹ kuạchi̱ ni̱ạ, tẹ sạkan' vi̱' nạtuvi̱ ạ.

25 Tẹ sạkan' tu̱ ña vạ'ạ ña xaa' ẹ' ndii, yoo ña kuäạn' vi̱' ku̱ni̱ ẹ', ndisu̱ sạvạ ạ ndii, kü̱vi̱ ku̱ni̱ ẹ' vi̱ti̱n, tẹ ndii naá kivi̱' ndii, ku̱ni̱ ẹ' sạkuu' ạ.

6

1 Sạkuu' nẹ i̱ni̱ xini Jesús, nẹ xiko' ni'i' i̱i̱n xtọ'ọ ndii, kuní ạ ña kọtọ ka'nu' ni̱ạ xtọ'ọ ni̱ạ tẹ kän̈i̱ạ'a nẹ yivi̱' xa'ạ' Ndiosí xiin' xa'ạ' ña ndi̱xạ ña sania'á ẹ'.

2 Tẹ nẹ xiko' ni'i' i̱i̱n nẹ i̱ni̱ xini Jesús ndii, vä'ạ ti̱in ka'nu' ni̱ạ nẹ jạạn' xa'ạ' ạ ña nduu' inga' ni̱ạ nẹ i̱ni̱ xini Jesús xiin' ni̱ạ, süu̱' jạạn' ndii kuní ạ ña kạkạ nuu̱ vạ'ạ kạ ni̱ạ nuu̱' nẹ jạạn', sạkan' ña xa'ạ' ña vạ'ạ nẹ ña̱ni̱ mani̱' ẹ', nẹ i̱ni̱ xini Jesús, xachuun' ni̱ạ. Ña yọ'ọ' kuní ạ sạnia'á u̱n' nẹ yivi̱', tẹ su̱vi̱ tu̱ ạ kọndi̱ạ yu̱'u' ña'a' u̱n'.

Ndẹẹ chaa' kạ vạ'ạ kuni ẹ' xiin' ña kumi' ẹ'

3 Naa' yọọ kạ sania'á xa'ạ' xtọ'ọ ẹ' Jesucristo, tẹ näkuitá ạ xiin' ña ndi̱xạ ña sania'á ẹ', tẹ chïndiee' tu̱ ạ nẹ yivi̱' tẹ sạạ ni̱ạ ña kuní Ndiosí ndii,

4 i̱i̱n tẹ ñuñu', tẹ kündani̱ xạchi' ña xaa' nduu' rạ. Tẹ xtani̱ vạ rạ i̱i̱n tạan rạ xiin' nẹ yivi̱' xa'ạ' ña kuäsạ' kuní ña ka'án rạ, tẹ xiin' ña jạạn' sakaku' rạ ña ndạsi̱' nuu̱', xiin' tu̱'u̱n kui'ẹ, xiin' ña kani̱ạ'a xiin' ta'an' nẹ yivi̱', xiin' ña i̱ni̱ kạ nẹ yivi̱' xini ta'an' ni̱ạ.

5 Tẹ kani' ta'an' tẹ jąąn' kuento xa'ą' ña kuäsą' kuní, sąkan' ña xą nį tįvi' ña xanini rą, tẹ xïní rą ña ndįxą, tẹ tiin' ndįąą rą ña ndįxą ña kandixa' ẹ', tẹ xiin' ña jąąn' sanduvika' xiin' mįi' rą. Kųxįǫǫ ųn' nuų' tẹ xaa' naa ña jąąn'.

6 Naa' xaa' ẹ' ña kuní Ndiosí, tẹ vą'ą kuni ẹ' xiin' ña kumi' ẹ' ndii, ndẹẹ naa nẹ viką' nduu' ẹ' nuų' ą.

7 Kuąchį ndii kįį' nį tuvį ẹ' įįn yivį' ndii, kǫǫ' ña'ą ndiso' ẹ'. Tẹ sąkan' tų kįį' kųvį ẹ' ndii, kǫǫ' ą kuįsǫ ẹ' ku'ųn ẹ'.

8 Xa'ą' ą jąąn' na kuii', naa' kumi' ẹ' ña xaxį' xiin' ña kuį'nų ẹ' ndii, na vą'ą kųnį nimá ẹ'.

9 Sąkan' ña, nẹ kuni kųvika' ndii, koyó nįą nuų' ña xito' kua'a ña'a' ña kįnį, tẹ xiku'ún nįą nuų' kua'ą' ña ndioǫ' įnį nįą. Tẹ ña jąąn' ndii, ña küu' kaxi' nduu' ą, tẹ sando'o' ña'a' ą, tẹ sandoó nda'vi tų ña'a' ą, ndẹẹ skąchi' sąndǫñu'u' xąchi' ña'a' ą.

10 Kuąchį ndii ña too vą nẹ yivį' xų'un' nduu' xa'ndų sąkuu' nuų' ña nįą'a. Tẹ xa'ą' ą ña ndioǫ' įnį vą nįą ña jąąn' na nį kųxįǫǫ sąvą nįą nuų' ña ndįxą ña kandixa' ẹ', tẹ nį sąndo'o' kua'ą' ña'a' ña jąąn'.

Ndiaa yų'u' ką Pablo Timoteo

11 Ndisų yo'ó, tẹ nį sakuiso' chuun' Ndiosí ndii, kųxįǫǫ ųn' nuų' sąkuu' ña nįą'a jąąn', tẹ kųndikųn naa ndikún ųn' ña xachuun' ndąku ųn', tẹ sąą ųn' ña kuní Ndiosí, tẹ kuįįn nį'į ųn' nuų' ña įnį ųn' xini ųn' Jesús, tẹ kųndikųn tų ųn' ña ndanį ųn' nẹ yivį', xiin' ña kuie įnį ųn', xiin' ña maso kųų ųn' xiin' nẹ yivį'.

12 Tẹ kua'ąn naa kua'ąn ųn' ña xanduxą' ųn' xa'ą' ña ndįxą, ña kandixa' ẹ', tẹ kuįįn nį'į ųn' nuų' įchi' ña kua'ąn vį'ẹ Ndiosí mii' kųndu'ų' ųn' ndẹẹ ndi'i' nį kivį'. Sąkan' ña mįi' Ndiosí nį kąną yo'ó xa'ą' ña jąąn' kįį' nį ndįẹẹ yų'u' ųn' xiin' įįn kąnii' nimá ųn' nuų' kua'ą' vą nẹ yivį' ña nduu' ųn' kuenta Jesús.

13 Tẹ nuų' Ndiosí, ña taxi' kivį' ñųų sąkuu' ña'ą, xiin' nuų' Jesucristo, ña nį ndįẹẹ yų'u' vą'ą nuų' Poncio Pilato, sąkuiso' chuun' į yo'ó,

14 tẹ sąxinú ųn' chųųn ña nį nątįįn ųn' nuų' ą. Tẹ täxį ųn' tįvi' nimá ųn', tẹ nį ndẹẹ täxį tų ųn' ndẹẹ įįn xa'ą' ña kųvį tįįn kuąchį nẹ yivį' yo'ó, sąkan' sąą ųn' ndẹẹ xaą kivį' ña nąndiko' xtǫ'ǫ ẹ' Jesucristo.

15 Tẹ mįi' Ndiosí sątuví kivį' jąąn' kįį' kunį mįi' ą. Sąkan' ña įįn ndąą' ña jąąn' kuįtį' nduu' ña sų'ųn, ña xa'ndia chuun' kuu' nųu'. Tẹ sųvį tų ą nduu' ña xata'ąn tįįn ka'nu' ẹ', tẹ ña ka'nu' ką nduu' ą tẹ sąkan' sąkuu' tẹ xa'ndia chuun' kuu' nųu', tẹ nduu' tų ą xtǫ'ǫ nuų' sąkuu' xtǫ'ǫ.

16 Tẹ įįn ndąą' ña jąąn' kuįtį' kǫǫ' kivį' kųvį, tẹ yoo ą tẹįn ñu'ų, ña ndątųn' vą, tẹ ndẹẹ įįn ña'ą kǘvį kųyątįn nuų' ą, tẹ ndẹẹ įįn nẹ yivį' tïą'an kųnį ña'a', nį ndẹẹ kǘvį tų kųnį ña'a' nįą xiin' ndųchi' nuų' nįą. Tẹ na nątįįn ą sąkuu' ña tiin' ka'nu' ña'a' ẹ', xiin' sąkuu' ña xa'ndia chuun' ndẹẹ ndi'i' nį kivį'. Sąkan' na kųndųų ą.

17 Nẹ viką' įįn yivį' yo'o', nẹ įnį xini Jesús ndii, ka'ąn chuun' ųn' xiin' nįą ña kǘndųų nįą nẹ ñuñu' nimá, tẹ nį ndẹẹ chįndu'ų' tų nįą ña ndiatu' įnį nįą nuų' ña vika' nįą, sąkan' ña yachį vą xka'ndíá ña jąąn'. Süų' jąąn' ndii nuų' Ndiosí kuįtį' chindu'ų' nįą ña ndiatu' įnį nįą, ña jąąn' taxi' sąkuu' ña kuní nuų' ẹ', tẹ kǫǫ vą'ą ẹ'.

18 Tẹ ka'ąn chuun' tų ųn' xiin' nįą ña kuní ą sąą nįą chųųn vą'ą, tẹ na kųndųų nįą ndẹẹ naa nẹ viką' xiin' kua'ą' chųųn vą'ą, tẹ kǫǫ tų'vą nįą xiin' ña sąmanį' nįą nẹ yivį', tẹ nątą'vi' nįą ña nį xąmanį' ña'a' Ndiosí.

19 Tẹ kįį' xaa' nįą sąkan' ndii, kaya nįą ña vika' xnąą'ą ndįvi', tẹ xiin' ña jąąn' kųvį ni'į' nįą įįn kivį' ñųų xnąą'ą kivį' ña kįxįn.

Ña ka'án chuun' so'ǫ' ndi'i' Pablo nuų' Timoteo

20 Kǫtǫ vą'ą ųn' ña nį sąkuiso' chuun' Ndiosí yo'ó, Timoteo. Täxį sǫ'ǫ ųn' kuu' nẹ ka'án kuento ña sanduxín, ña yoo įįn yivį', nį ndẹẹ ña kuäsą' kuní ña ka'án nẹ kani ta'an' kuento xa'ą' ña xini tuní tẹ yivį' įįn yivį'.

21 Tẹ sąvą nẹ įnį xini Jesús xiin' ẹ' ndii, xa'ą' ą ña nį chųųn xa'a' nįą kuu' ña jąąn' ndii, nį kųxįǫǫ nįą nuų' įchi' ą.

Na sąñu'u' na Jesucristo yo'ó. Sąkan' na kųndųų ą.

Tutu ña uvi ña ni ke'i San Pablo kua'an nda'a' Timoteo

Ti'vi' ra cha'an' ra

1 Yu'u nduu' Pablo, te Jesucristo ni tianu' yu'u te sania'á i ichi' a saa kuní Ndiosí, te ka'án ndosо' i xa'a' kuento ña ni ndoo Ndiosí xiin' e', ña taxi' a kivi' ñuu e' xa'a' a ña ini e' xini e' Cristo Jesús.

2 Ti'vi' i cha'an' un', Timoteo, te nduu' un' ndee naa si'e i xa'a' a ña ini inga' e' xini e' Jesús. Na sañu'u' na Ndiosí, yuva' e', xiin' xto'o e' Jesucristo, yo'ó, te na kuvita ini a xa'a' un', te na taxi tu a ña mani' koo xiin' un'.

Xandieni Pablo Timoteo

3 Sakuu' ichi' kii' ka'án i xiin' Ndiosí, iin ke'in' nduu' a, uun ñuu nduu' a ndii, naka'an' i xa'a' un', te taxi' i ña chindani Ndiosí, ña xika' nuu' i nuu' xiin' nimá ndoo, saa ni xaa ne xii' yata' i.

4 Kii' naka'an' i ña ni xitia tikui nuu' un' kii' ni ndei' ta'an' e' ndii, kuni kuni i yo'ó, te va'a ndi'i kuni nimá i.

5 Naka'an' tu i ña ini xna'a un' xini un' Jesús naa ni xaa xi'na xtaan' un' Loida xiin' si'i' un' Eunice. Xiní kaxi' i ña ini tu yo'ó naa ne jaan'.

6 Xa'a' a jaan' na sanaka'an' i yo'ó ña täxi un' nda'va ña chuun va ña ni taxi Ndiosí nuu' un' kii' ni chindu'u' i nda'a' i xíni' un'.

7 Kuachi ndii ni taxi Ndiosí iin espíritu ña iyo nuu' e', süu' jaan' ndii Espíritu mii' a ni taxi a nuu' e', te taxi' ña jaan' ña ndiee' e', te taxi' tu a ña ndani e' ne yivi', xiin' ña ndiko' ni'i' xiin' mii' e'.

8 Sakan' na kuii' küchani un' te ndiee yu'u' un' xa'a' xto'o e', ni ndee xa'a' yu'u ña naá i vi'e kaa xa'a' a ña ndiee' yu'u' i xa'a' a. Süu' jaan' ndii kundieni un' nuu' tundo'o' ña ndo'o' un' xa'a' tu'un va'a xiin' ña ndiee' Ndiosí naa xaa' yu'u.

9 Kuachi ndii ni sakakú Ndiosí yoo' nuu' kuachi e', te ni kana a yoo' te kundуu e' kuenta a. Te süu' xa'a' ña va'a ña ni xaa e' na ni xaa a sakan' xa'a' e'. Süu' jaan' ndii ndee kii' tïa'an koo iin yivi' ndii, ni chituní Ndiosí kuento ña kundani mii' a yoo' xa'a' ña saa Cristo Jesús.

10 Te vitin ndii, xa ni satuví Ndiosí ña ni chituní a jaan' ña ni kixin Cristo Jesús, ña ni sakakú yoo' nuu' kuachi e', te ña jaan' ni sandoñu'u' ndiee' ña xa'ni' yoo'. Te xiin' tu'un va'a ni satuví kaxi' a nuu' e' ña kuvi natiin e' kivi' ñuu ña köo' kivi' ndi'i'.

11 Te xa'a' tu'un va'a jaan' ndiso' chuun' i ña nduu' i te ka'án ndosо' a, te nduu' tu i te ni tianu' Cristo sania'á tu'un jaan' nuu' ne tuku', te nduu' tu i maestro xa'a' ña jaan'.

12 Xa'a' a jaan' na ndo'o' i yo'o' vitin. Ndisu küchani i, sakan' ña xiní i yoo nduu' ña ini i xini i, te ini xna'a i ña kumi' ña jaan' ña ndiee', te koto va'a a ndee kivi' so'o' ndi'i' chuun ña ni xaa i, ña ni sanakua'a i nda'a' a.

13 Taxa'a un' ña ni sania'á i yo'ó, te ini un' xini un' Cristo Jesús, te ndani un' ne yivi' xaa' a.

14 Te xiin' ndiee' Espíritu Santo, ña naá nimá un', koto va un' tu'un va'a ña ni sania'á i yo'ó.

15 Xa xiní un' ña ni nakoo sakuu' ne ni kiee ñu'u' Asia yu'u, te ni nakoo tu Figelo xiin' Hermógenes yu'u.

16 Na kuvita ini xto'o e' Jesús xa'a' ne vi'e Onesíforo, sakan' ña ki'in' ichi' ni xandieni ra yu'u, te nï kuchani ra xa'a' a ña naá i vi'e kaa.

17 Süu' jaan' ndii xaa so'o ra ñuu Roma yo'o', te ni xa'a' nanduku' ndi'ni ra yu'u ndee ni xan kuni ra mii' naá i.

18 Na kuvita ini xto'o e' Jesús xa'a' Onesíforo jaan' kivi' so'o ndi'i'. Xiní kaxi' un' ña ni chindiee' va ra yoo' ñuu Éfeso.

2

Kuní a kuita ni'i e' nuu' ichi' Jesús tee' ndee yoo tundo'o' kivi' ñuu e'

1 Te yo'ó, yuva' i, kuiin ni'i un' nuu' ña xamaní' Ndiosí yoo' xa'a' a ña nduu' e' kuenta Cristo Jesús.

2 Ña ni xini so'o un' ni ka'an i nuu' kua'a' ne yivi' ndii, ña jaan' kuní a tiachuun' un' te xika' ndaku ichi' xto'o e', te tuu un' ña yoo tu'va xna'a ra te sania'á ra ña jaan' nuu' tuku ne yivi'.

3 Na kundo'o inga' e' nuu' ichi' Jesucristo xa'a' a ña nduu' e' ndee naa te xíin' va'a xa'a' a.
4 Te ndee iin te xíin', te kuni ndoo va'a nuu' te tiachuun' ña'a' ndii, ndï'ni ra saa ra naa xaa' ne yivi' nda'vi so'o.
5 Te sakan' tu te katin ta'an' ndii, küvi natiin ra corona ña xata'an natiin ra naa' kätin ta'an' va'a ra saa ka'án tu'un ndei' xa'a' ña xasiki' jaan'.
6 Te sakan' ni tu iin te xachuun' u'vi xa'a' ku'u ndii, xi'na ra xata'an kaxi' ña savi' va'a ka kii' nakuixa a.
7 Kaninin un' xa'a' ña ka'án i jaan', te mii' xto'o e' chindiee' yo'ó te kundani kaxi' un' sakuu' a.
8 Te nakaa'an' un' xa'a' Jesucristo, ña ni natiakun, ña nduu' siani' xika' David. Te tu'un va'a xa'a' ña jaan' ka'án ndoso' i.
9 Te xa'a' ña jaan' sando'o' te yivi' yu'u, te tiín i xiin' karena naá i vi'e kaa yo'o' ndee naa iin te xaa' ña nia'a. Ndisu tu'un Ndiosí ndii, kuäsa' tiín a xiin' karena.
10 Xa'a' a jaan' na kundieni i saa ka ndo'o' i xa'a' ne ni nakaxin Ndiosí, te kuvi natiin tu ne jaan' ña sakakú ña'a' a xa'a' ña ni xaa Cristo Jesús, sakan' te kundiee nia ndee ndi'i' ni kivi' mii' ndatun' kaa'.
11 Te ña ka'an i yo'o' ndii, ña ndaku nduu' a:
Naa' ni xi'i inga' e' xiin' Cristo ndii,
kutiakun inga' tu e' xiin' a.
12 Naa' ni kundieni e' nuu' tundo'o' xa'a'
a ndii,
ka'ndia chuun' inga' tu e' xiin' a.
Ndisu naa' ka'an e' ña xïní ña'a' e' ndii,
ka'an tu a jaan' nuu' Ndiosí ña xïní a yoo'.
13 Naa' xächuun' ndaku e' nuu' a ndii,
kua'an naa kua'an ña jaan' xachuun'
ndaku a xa'a' e'.
Kuachi ndii küvi xachi' namaa a saa kuu'
a.

Kuní a kunduu e' te xachuun' va'a, te va'a kuni Ndiosí xini a

14 Te sanaka'an' un' ne ini xini Jesús ña ni ka'an i jaan'. Te sakuni' ndiee' un' ne jaan' ña nuu' Ndiosí ka'án i ña vä'a kani' ta'an' nia kuento xa'a' ña kuäsa' kuní. Sakan' ña sativi' ndi'i' ña'a' ña jaan' kii' xini so'o nia a.
15 Nakundiee' un' te kunduu un' iin te va'a kuni Ndiosí xini a ndee naa iin te xachuun' va'a, te köo' ndee iin xa'a' ña kuchani ra nuu' Ndiosí, te sanakuachi' ndaku ra tu'un ndixa xa'a' a.
16 Chï'ni' xiin' mii' un' xiin' te ndatu'un' kuento ña sanduxín xiin' ña kuäsa' kuní, sakan' ña te xaa' ña jaan' ndii, so'o saxioo' ka ra ne yivi' nuu' ña kuní Ndiosí.
17 Te ña sania'á ra ndii, kikú a ndee naa xaa' kui'e te'i, ña kikú kanii' iin' e'. Te tein te jaan' ka'ni te nduu' Himeneo xiin' Fileto.
18 Te jaan' ndii, ni kuxioo ra nuu' tu'un ndixa, te xika' ra ka'án ra ña xa ni xka'ndia ña sanatiaku Ndiosí ne ni xi'i, te sasana' ra ña ini savа ne yivi' xini nia Jesús.
19 Ndisu ña ndixa xa'a' Ndiosí ndii, nduu' a ndee naa xa'a' vi'e ña iin kutu' mii' yoso' ña ka'án a ndii: "Xiní xto'o e' ne nduu' kuenta a." Te yoso' tu a ndii: "Yoo ka nakuni ña Ndiosí nduu' xto'o nia ndii, kuní a kuxioo nia nuu' ña nia'a." Sakan' yoso' a.
20 Te tixin iin vi'e chie ndii, yoo kua'a' nuu' ndachuun' ña tiin' ne yivi'. Yoo ña ni kua'a xiin' oro, te yoo tu ña ni kua'a xiin' plata, te yoo ni tu ña ni kua'a xiin' ñu'u' kixin', te sakan' tu yoo ña ni kua'a xiin' itun'. Te i'in ña jaan' ndii, xa yoo xa yoo chuun nuu' a. Sava a yoo xa'a' chuun ka'nu', te sava tukú a yoo xa'a' chuun kuali' kuso'o.
21 Ndee naa ndachuun', ña yoo xa'a' chuun ka'nu' jaan', nduu' ne kuxioo' nuu' ña nia'a jaan'. Te nduu' nia nditi xto'o e', te chuun va nia nuu' a, te yoo tu'va nia xa'a' ndee ka chuun va'a.
22 Kunu un' nuu' kuachi ña xtani ne sava xaa' nia, te kundikun un' ña xachuun' ndaku un', xiin' ña ini un' xini un' Jesús, xiin' ña ndani un' ne yivi', xiin' ña yoo un' ña mani' xiin' ne yivi'. Saa inga' un' ña jaan' xiin' ne nakuni xiin' nimá ndoo ña Jesús nduu' xto'o nia.
23 Chï'ni xiin' mii' un' xiin' ne kani' ta'an' kuento xa'a' ña kuäsa' kuní, xiin' xa'a' ña küu' kaxi' nia, sakan' ña xa xiní kaxi' un' ña ña jaan' sandutía tu'un kui'e.
24 Te iin te xika' nuu' nuu' xto'o e' ndii, küní a kani ta'an' ra kuento xiin' ne yivi', süu' jaan' ndii kuní a kunduu ra iin te vita nimá xiin' sakuu' ne yivi', te koo tu'va tu

ra te sania'á ña'a' ra, te kuie kuu tu inі ra xiin' nia.
25 Te sakan' tu kuní a ña kondia yu'u' maso ra, te näkuitá kuento xiin' ña ndixa, tee' kuain' taxi na Ndiosí ña namа te jaan' nimá ra, te sakuni' ña'a' a ña ndixa jaan'.
26 Sakan' te ndoto nuu' ra, te ndie'ni ra nda'a' ña ndiva'a, ña ni saviku'ún ña'a' te xaa' ra ña kuní mii' a.

3

Koo kua'a' tundo'o' iin yivi' kivi' so'o' ndi'i'

1 Te vitin ndii, kuní i ña kundani un' ña kivi' so'o' ndi'i' ndii, koo kua'a' tundo'o' iin yivi'.
2 Kuachi ndii koo kua'a' va ne ndani xiin' mii' kuiti', te koo kua'a' ne ndioo' ini va xa'a' xu'un', te koo kua'a' ne ka'án ñuñu', te koo kua'a' ne ñuñu', te koo kua'a' ne kania'a xa'a' Ndiosí xiin' xa'a' ne yivi', te koo kua'a' ne so'o nuu' yuva' si'i', te koo kua'a' ne täxi' ña chindani, te koo kua'a' ne xïto' ka'nu' Ndiosí,
3 te koo kua'a' ne ndäni ndee sie, te koo kua'a' ne köo' ka'nu' xachi' ini, te koo kua'a' ne kania'a xa'a' ne yivi', te koo kua'a' ne ndïko' ni'i' xiin' mii', te koo kua'a' ne tei' ini, te koo kua'a' ne ndasi' sakuu' nuu' ña va'a,
4 te koo kua'a' ne siki', te koo kua'a' ne yachi va kuu', ndisu xänini nia ña xka'ndia naá kivi' xa'a' ña xaa' nia, te koo kua'a' ne ñuñu' ya'a, te koo kua'a' ne xtani ya'a ka ña sii' te sakan' ña xtani nia ña kuní Ndiosí.
5 Te ne jaan' ndii, kuu nia ndee naa ne xito' ka'nu' xna'a Ndiosí, ndisu küni nia namа Ndiosí kivi' ñuu nia xiin' ña ndiee' a. Te ki'in' ta'an' un' xiin' ne jaan'.
6 Sakan' ña naa ne jaan' nduu' ne chuun va te xika' ndi'e' nia vi'e ne yivi', te saviku'ún nia ña'a', ne itia' ña ini nuu' ichi' Jesús, ne ndiso' kua'a' kuachi, te xa'a' a jaan' na xiko ni'i' ña'a' sakuu' nuu' ña ndioo' ini nia.
7 Te ne jaan' ndii, sakuaan te sakuaan nia, ndisu köo' kivi' xaá nia kundani nia ña ndixa xa'a' Ndiosí.
8 Te kuu' nia ndee naa ni kuu Janes xiin' Jambres kii' ni xikuita'nu ra nuu' Moisés xta'an' kivi', nii' sakan' xikuita'nú nia nuu' ña ndixa jaan'. Sakan' ña xa ni nduxin xachi' ña xanini nia, te köo' chuun tu nia nuu' ña ini e' xini e' Jesús.
9 Ndisu näkaa kua'a' nia xiin' ña xini xa'an' jaan', sakan' ña sakuu' ne yivi' kuni ña ne küu' kaxi' nduu' nia naa ni ndo'o te uvi ta'an jaan'.

Sakuiso' chuun' Pablo Timoteo

10 Ndisu yo'ó ndii, xiní kaxi' un' ña sania'á i, te xiní tu un' saa xika' i, te xiní tu un' ndee ña kuni saa i xiin' kivi' ñuu i, te xiní tu un' saa vi' ini i xini xto'o e', te xiní tu un' saa kuie kuu' ini i xiin' ne yivi', te xiní tu un' saa kundani i Ndiosí xiin' ne yivi', te xiní tu un' saa vi' kundieni i nuu' ichi' Jesús,
11 te xiní tu un' saa vi' mii' ni kuu te yivi' xiin' i, te xiní tu un' saa vi' ni ndo'o i. Te xiní tu un' saa ni ndo'o u'vi i kii' ni xika i ñuu Antioquía, xiin' ñuu Iconio, xiin' ñuu Listra, xiin' kua'a' ña mii' ni kuu te yivi' xiin' i. Ndisu ni sakakú xto'o e' yu'u nuu' sakuu' ña jaan'.
12 Te sakuu' yoo', ne kuni saa ña kuní Ndiosí, xa'a' a ña nduu' e' ne ini xini Jesús ndii, sando'o' ne yivi' yoo'.
13 Te nia'a, te xini xa'an' jaan' ndii, i'in kivi' kua'an so'o tívi' ka ra nuu' ña nia'a jaan'. Xini xa'an' ra ne yivi', te xini xa'an' ta'an' tu mii' ra.
14 Ndisu yo'ó ndii, kuiin ni'i un' nuu' ña ni sakuaan un', sakan' ña xiní kaxi' un' ña ña ndixa nduu' a, te xiní tu un' yoo ni sania'á a yo'ó.
15 Te ndee kii' lulu un' te xa xiní un' ña yoso' nuu' tutu Ndiosí. Te ña jaan' ndii, kumi' a ndiee' te sania'á a yo'ó, te kuni un' ña kuvi kaku e' nuu' kuachi e' xa'a' a ña ini e' xini e' Cristo Jesús.
16 Te sakuu' ña yoso' nuu' tutu Ndiosí ndii, mii' a ni saka'án nimá te yivi', te ni ke'i ra a. Xa'a' a jaan' na ña yoso' jaan' ndii, va'a a sania'á e' ne yivi', te va'a a saki'in' ndei' e' ne yivi', te va'a a nakata ndaku e' ne yivi', te va'a a sania'á ña'a' e' te sachuun' ndaku nia saa kuní Ndiosí.
17 Sakan' te koo tu'va yoo' te xaa' chuun nuu' Ndiosí, te kuvi saa e' sakuu' nuu' chuun va'a.

4

Ka'ạn ndọsọ' ẹ' tụ'ụn vạ'ạ

1 Nuụ' Ndiosí xiin' nuụ' Jesucristo, ña kịxịn sạna'má nẹ tiaku xiin' nẹ nị xi'ị kịị' nạndịko' ạ tẹ kạ'ndịạ chuun' ạ ndii, sạkuiso' chuun' ị yo'ó

2 ña vïkuiịn ụn' ña ka'án ndọsọ' ụn' tụ'ụn vạ'ạ. Ka'ạn ụn' ụn ạmạạ kạ, naa' kivị' vạ'ạ nduu' ạ, uun naa' sụ̈vị ạ. Tẹ xiin' ña jạạn' nạkạtạ ndạku ụn' nẹ yivị', tẹ sạki'in' ndẹi' tụ ña'a' ụn', tẹ sạndịẹni tụ ụn' nịạ xiin' ña kuie ịnị ụn' kịị' sạnia'á ụn' ña jạạn'.

3 Sạkan' ña xaạ kivị' ña nätịịn nẹ yivị' ña ndịxạ ña sania'á ẹ' xa'ạ' Jesús, süụ' jạạn' ndii kunị nịạ kụnị sọ'ọ nịạ ña xikán nimá mịi' nịạ. Sạkan' na ndụku' nịạ moto vị' maestro, tẹ sania'á ña'a' ña nakuitá xiin' ña xtanị mịi' nịạ.

4 Nạkọọ nịạ ña ndịxạ jạạn' xatạ' nịạ, tẹ kụnị sọ'ọ nịạ kuento yụ'u' tẹ yivị' kuịtị'.

5 Ndisụ yo'ó ndii, kọọ ñu'u' ịnị vạ ụn' sạkuu' ịchi', tẹ kụndịẹni ụn' nuụ' tụndo'ọ', tẹ xạnuụ' tụ'ụn vạ'ạ tịọ' ka'ạn ndọsọ' ụn' nuụ' nẹ yivị', nẹ tïạ'an ịnị kụnị Jesús, tẹ sạxinú ndị'ị tụ ụn' sạkuu' chụụn ña nị tạxị Ndiosí ndạ'a' ụn' naa xaa' ịịn tẹ xika' nụụ vạ'ạ.

6 Sạkan' ña yu'ụ ndii, xạ yoo ị kụvị ị tẹ kụndụụ ạ ndẹẹ naa ịịn tụmanị' nuụ' Ndiosí, sạkan' ña xạ nị xạạ kivị' ña kẹtạ ị ịịn yivị' yo'o'.

7 Nị kụnta'an' vạ'ạ ị xiin' ña nịạ'a, tẹ xạ nị sạxinú ị chụụn ña nị tạxị xtọ'ọ ẹ' ndạ'a' ị, tẹ kӧọ' kivị' nị nạkọọ ị ña ndịxạ ña kandixa' ẹ'.

8 Tẹ vịtịn ndii, ndee ndiatu' ịnị ị natịịn ị ịịn corona kivị' so'ọ' ndi'i', ña xata'ạn natịịn nẹ xachuun' ndạku ndạ'a' xtọ'ọ ẹ', ña nduu' ña xa'nú ndạku kuạchị. Tẹ süụ' ndạ'a' yu'ụ kuịtị' tạxị ña'a' ạ, süụ' jạạn' ndii tạxị tụ ña'a' ạ ndạ'a' sạkuu' nẹ ndiatu' xiin' ịịn kạnii' nimá nịạ ña nạndịko' ạ.

Xikán Pablo ña vạ'ạ nuụ' Timoteo

9 Sạạ ụn' sạkuu' ña nduxạ', tẹ kịxịn kọtọ yachị ụn' yu'ụ,

10 Sạkan' ña xạ nị nạkọọ Demas yu'ụ, tẹ kua'ạn rạ ñụụ Tesalónica xa'ạ' ạ ña nị xtạnị vạ rạ ña nduu' kuenta ịịn yivị'. Tẹ xạ kua'ạn tụ Crescente ñụ'u' Galacia. Tẹ Tito kua'ạn ñụ'u' Dalmacia.

11 Tẹ ndee ịịn ndạạ' sọ'ọ Lucas ndu'ụ' xiin' ị. Nạkạ tụ ụn' Marcos, tẹ kịxịn rạ xiin' ụn', kuạchị ndii kụvị chịndịẹe' rạ yu'ụ xiin' chụụn nuụ' ị.

12 Tíquico ndii, ñụụ Éfeso nị tị'vi' ña'a' ị.

13 Kịị' kịxịn ụn' ndii, kọnị'ị ụn' totọ nanị' ni'nu' ị ña nị nạkọọ ị ñụụ Troas mii' ndu'ụ' Carpo. Tẹ kọnị'ị tụ ụn' tụtụ ị, ndisụ nạkạ'an' kạ ụn' xa'ạ' tụtụ ịịn' ña nị nạkọọ ị ịkan'.

14 Alejandro, tẹ xachuun' xiin' kạạ ndii, mịi' vạ nị kụụ rạ xiin' ị. Ndisụ nạcha'vị mịi' rạ nuụ' xtọ'ọ ẹ' xa'ạ' ña nị xạạ rạ jạạn'.

15 Kọtọ xiin' mịi' tụ yo'ó nuụ' tẹ jạạn', sạkan' ña nị xịkuịta'nụ ndịẹe' vạ rạ nuụ' tụ'ụn vạ'ạ ña sania'á ẹ'.

16 Kịị' nị nạka'ạn ị xa'ạ' ị nuụ' tẹ romano ña nụu' ndii, ndẹẹ ịịn kӧọ' nị nạka'ạn xa'ạ' ị, süụ' jạạn' ndii nị nạkọọ sạkuu' rạ yu'ụ. Tẹ ndiatu' ịnị ị ña säạ Ndiosí kuenta xa'ạ' ña nị xạạ tẹ jạạn' xiin' ị.

17 Ndisụ xtọ'ọ ẹ' ndii, yoo ạ xiin' ị, tẹ chindiee' ạ yu'ụ, sạkan' tẹ nị tạxị ạ ña ndịẹe' ị tẹ kụvị ka'ạn ndọsọ' ndi'ị ị tụ'ụn vạ'ạ, tẹ sạkan' nị xịnị sọ'ọ ña'a' sạkuu' nẹ tuku' yo'o'. Tẹ nị sạkakú ạ yu'ụ nuụ' león.

18 Tẹ sạkakú xtọ'ọ ẹ' yu'ụ nuụ' sạkuu' ña nịạ'a, tẹ kundịạkạ vạ'ạ ạ yu'ụ ndẹẹ ndịvi' mii' xa'ndia chuun' ạ. Tẹ na natịịn Ndiosí sạkuu' ña xaka'nu' ña'a' ẹ' ndẹẹ ndi'i' nị kivị'. Sạkan' na kụndụụ ạ.

Ña ndẹịi' Pablo so'ọ' ndi'i'

19 Kua'ạn Ndiosí kọọ Priscila xiin' Aquila, xiin' nẹ vị'ẹ Onesíforo.

20 Erasto ndii, ñụụ Corinto nị ndoọ rạ, tẹ ñụụ Mileto nị nạkọọ ị Trófimo, sạkan' ña kuni kụvị rạ.

21 Sạạ ụn' sạkuu' ña nduxạ', tẹ kịxịn ụn' ña kuní kạ xaạ yoọ' ña vịxịn. Ti'vi' Eubulo xiin' Pudente xiin' Lino xiin' Claudia cha'an' ụn'. Tẹ ti'vi' tụ sạkuu' ịngạ ñạnị ta'an' ẹ' cha'an' ụn'.

22 Tẹ na kọọ na xtọ'ọ ẹ' Jesucristo xiin' nimá ụn'. Na sạñu'u' na Ndiosí sạkuu' ndo'ó. Sạkan' na kụndụụ ạ.

Tutu ña ni ke'i San Pablo kua'an nda'a' Tito

Ti'vi' ra cha'an' ra

1 Yu'u nduu' Pablo, te xika' nuu' nuu' Ndiosí, te nduu' tu i te ni tianu' Jesucristo sania'á ichi' a, te kuini ne ni nakaxin Ndiosí kuni nia Jesús, te kundani nia ña ndixa ña kandixa' e'.
2 Xa'a' a jaan' na ndiatu' ini nia kivi' ñuu ña köo' kivi' ndi'i', ña xa ni taxi Ndiosí kuento a xa'a' ndee xta'an' kii' tïa'an kua'a iin yivi', te ña jaan' ndii, xïni xa'an' a.
3 Kii' ni xaa kivi' ña ni nakaxin a ndii, ni satuví a kuento jaan'. Te mii' Ndiosí, ña sakakú yoo', nduu' ña ni sakuiso' chuun' yu'u te ka'an ndoso' i ña jaan' nuu' ne yivi'.
4 Tito, yo'ó ndii, ndee naa si'e mii' xna'a i nduu' un' xa'a' a ña ini inga' e' xini e' Jesús, te ti'vi' i tutu yo'o' nda'a' un'. Te na sañu'u' na Ndiosí, yuva' e', xiin' xto'o e' Jesucristo, ña sakakú yoo', yo'ó, te na kuvita tu ini a xa'a' un', te na taxi tu a ña mani' koo xiin' un'.

Saa kuní a kaka nuu te xixa te xa'ndia chuun' nuu' ne nakayá xa'a' Jesús

5 Kii' ni nakoo i yo'ó nuu' ñu'u' ña naá i'nu ña nani' Creta ndii, ni xaa i sakan' te ndasava'a un' ña kuní xinu, naa kuu' ña sakuiso' chuun' un' te xixa, te ka'ndia chuun' nuu' ne nakayá xa'a' Jesús i'in ñuu, saa ni tiachuun' i yo'ó.
6 Te iin te xixa, te xa'ndia chuun' nuu' ne nakayá xa'a' Jesús ndii, kuní a ña kundüu ra iin te ka'án va'a ne yivi' xa'a', te iin ndaa' kuiti' ña' si'i ra koo, te si'e ra ndii, kuní a ña ini nia xini nia Jesús, te kündüu nia ne nia'a, ni ndee kündüu tu nia ne so'o.
7 Kuachi ndii, te xito' ne nakayá xa'a' Jesús jaan' ndii, kuní a ña kundüu ra iin te ka'án va'a ne yivi' xa'a', sakan' ña chuun nuu' Ndiosí xaa' ra. Te küní a ña kundüu ra te ñuñu', ni ndee te i'ni', ni ndee te xini, ni ndee te kunta'an' xiin' ne yivi', ni ndee te xini xa'an' ne yivi' te ki'in ra xu'un'.
8 Süu' jaan' ndii kuní a ña kundüu ra iin te natiin' mani' ne yivi' kii' xaá nia vi'e ra, iin te ka'án va nimá saa ña va'a, iin te kuu' kaxi', iin te xachuun' ndaku, iin te xika' ndoo nuu' Ndiosí, iin te xito' xiin' mii'.
9 Te sakan' tu kuní a ña kuiin ni'i ra saa nii' ni sakuaan ra tu'un va'a ña kandixa' e', te koo tu'va ra, te kani kuento ra ne yivi' xiin' ña va'a ña sania'á ra xa'a' ña ndixa ña kandixa' e', te sakandixa' ra ne xikuita'nú nuu' tu'un va'a jaan'.
10 Kuachi ndii yoo kua'a' te so'o nuu' ña kandixa' e' jaan', te ka'án saka ra, te xini xa'an' tu ra ne ini xini Ndiosí. Sakan' xaa' naa kuu' te ka'án ña kuní a ña kasa'a e' tuni iin' e'.
11 Täxi' un' sania'á te jaan' ne ndikún ichi' Jesús, sakan' ña sasana' ra sakuu' ne ndiee' vi'e mii' ko'ni' ra sania'á ra. Te siin' tuku' ndii, süu' xa'a' Ndiosí xaa' ra chuun jaan', süu' jaan' ndii xa'a' a ña kuni ki'in ra xu'un' kuiti' xaa' ra a.
12 Xa'a' a jaan' na xa ni ka'an tiakú iin te ñuu Creta ña' xa'a' ne ñuu ra xta'an' ndii: "Ne ñuu i, ne Creta ndii, vixi va mii' ne jaan', te kuu' nia ndee na kiti' iku', te sakan' tu xixi' xka'ndia nia, te suxan' va tu nia", ni kachi ra.
13 Te ña ndaku ni ka'an ra, sakan' na kuní a ña kondia yu'u' ndiee' un' ne ndikún ichi' Jesús jaan', te nakuita ni'i tukuu nia nuu' ña ini e' xini e' Jesús,
14 te säa tu nia kuenta kuu' kuento ña ni nata'vi' xíni' te judío, ni ndee säa tu nia kuenta kuu' ña ka'án chuun' te yivi', te ni saxioo xiin' mii' nuu' ña ndixa xa'a' Ndiosí.
15 Ne ini xna'a xini Jesús ndii, ndoo nimá nia te ndoo tu sakuu' ña'a nuu' nia. Ndisu ne xa ni tivi' nimá, te ini tu nia xini nia Jesús ndii, köo' ndee iin ña ndoo nuu' ne jaan'. Kuachi ndii mii' ndi'i' ña kuäsa' kuní xanini nia, te nätuvi' ini nia xa'a' ña nia'a, ña xaa' nia.
16 Ka'án ne jaan' ña xiní nia Ndiosí, ndisu xiin' ña xaa' nia ndii, nia'á nia ña ne xini xa'an' nduu' nia. Te kini va kuu' nia, te nduu' tu nia ne so'o, te sakan' tu köo' kivi' xaa' nia ndee iin nuu' ña va'a.

2

Saa kuní a sania'á Tito

1 Ndisu yo'ó ndii, ka'an kuitï' un' ña nakuitá xiin' ña ndixa ña kandixa' e'.
2 Te xixa ndii, ka'an un' xiin' ra ña kuní a koo ñu'u' ini va ra, te kuní tu a ña kundúu ra iin te ka'án va'a ne yivi' xa'a', te kuní a ña kuu' kaxi' ra, te kuní a kuiin ni'i tu ra nuu' ichi' Jesús, te kuní a ña kuiin ni'i tu ra nuu' ña kundani ra ne yivi', te kuiin ni'i tu ra tee' ndee yoo tundo'o' nuu' kivi' ñúu ra.
3 Sakan' tu ña'a' xixa ndii, sania'á un' nia ña kuní a kaka ii' nia saa kuní Ndiosí. Te sätaví kuachi nianí nia ne yivi', te ni ndee kündúu tu nia ne xtani va ko'o vino, ndee va'a ka na sania'á nia ña va'a,
4 te kondia yu'u' nia ña'a' savá ña kundani ne jaan' ii' nia xiin' si'e nia.
5 Te na kondia yu'u' tu nia ne sava jaan' ña kundúu nia ne kuu' kaxi', te kundúu tu nia ne xika' ndoo, te koto mani' tu nia ne ndiee' vi'e nia, te va'a tu nimá nia kuni nia ne yivi', te sakan' tu koto ka'nu' nia ii' nia. Sakan' te köo' ne kuvi kania'a xa'a' tu'un Ndiosí.
6 Sakan' tu ne sava ndii, kondia yu'u' un' nia ña na kundúu nia ne kuu' kaxi',
7 te xiin' ña xaa' un' nia'a un' nia ña xachuun' ndaku un' xiin' sakuu' ña xaa' un', te kii' sania'á ña'a' un' ndii, saa un' ña jaan' xiin' iin kanii' nimá un', te saa tu un' saa xata'an kuini e'.
8 Te sakan' tu sania'á ndaku un' ne yivi', te köo' ne kuvi kania'a xa'a' tu'un va'a, sakan' te yoo ka xikuita'nú nuu' ña sania'á un' jaan' ndii, kuka'an nuu' nia, kuachi ndii köo' ña nia'a kuvi ka'an nia xa'a' e'.
9 Te sakan' tu ne xiko' ni'i' iin xto'o ndii, kondia yu'u' un' nia, ña taxi so'o nia ña ka'án chuun' xto'o nia xiin' nia, te kaka nia xakuatia' nia te jaan' xiin' sakuu' ña xaa' nia, te käni ta'an' nia kuento xiin' ra.
10 Te säkui'na' nia ña'a xto'o nia jaan', süu' jaan' ndii kuní a ña sachuun' ndaku xna'a nia. Sakan' te kuni sakuu' ne yivi' ña ndatun' ya'a ka'án ña ndixa xa'a' Ndiosí, ña ni sakakú yoo'.
11 Kuachi ndii xa ni nia'a tuvi' Ndiosí ña ndani mii' a yoo'. Sakan' na katani' a ña sakakú a sakuu' yoo' ne yivi' iin yivi' nuu' kuachi e'.
12 Te xiin' ña ndani a yoo' jaan' sania'á a yoo' ña kuxioo e' nuu' sakuu' nuu' ña nia'a, xiin' ña too ini, ña yoo iin yivi'. Te kundúu e' ne kuu' kaxi', te kaka ndaku e' iin yivi', te saa e' ña kuní Ndiosí,
13 ña ndiatu' e' xaa ña ndiatu' ini e' xa'a', ña nduu' kivi' ndatun' ña kixin Ndiosí ka'nu' koo' chukuu', ña nduu' Jesucristo, ña sakakú yoo'.
14 Te ni sanakua'a xiin' mii' a, te ni xi'i a xa'a' kuachi e' te sandoó ndiká a yoo' nuu' sakuu' nuu' ña nia'a, te ndasandoo a nimá e'. Sakan' te kundúu e' kuenta mii' a, ne nduu' ndítia a, ne xaa' xa nuu' ña va'a kuitï'.
15 Xiin' sakuu' ña ndiee' ña kumi' un' ka'an un' ña yo'o' nuu' ne yivi' ñaa', te sandiéni un' nia, te ka'an ndiee' tu un' xiin' nia. Te täxi un' ndee iin xa'a' ña ka'an kui'e ndee iin ne yivi' xa'a' un'.

3

Saa kuní a kúu ne ndikún ichi' Jesús

1 Sanaka'an' naa sanaka'an' un' sakuu' ne ta'an' e', ne nduu' kuenta Jesús, ña kuní a saxinú nia ña ka'án te ndiaa chuun' nuu' ñu'u' e', xiin' te xa'ndia chuun' nuu' ñúu e'. Te na saxinú nia ña ka'án chuun' ra, te na koo tu'va tu nia te saa nia sakuu' ña va'a.
2 Te na käniá'a nia xa'a' ndee iin ne yivi', te na käni' ta'an' nia kuento xiin' ne yivi', süu' jaan' ndii mani' kúu nia xa'a' ne yivi' nia'á nia nuu' sakuu' ne jaan' ña maso kuu' nia.
3 Kuachi ndii ni kúu tu yoo' xta'an' naa kuu' ne jaan', ni nduu e' ne küu' kaxi', te ni nduu tu e' ne so'o nuu' Ndiosí, te xika' ni yoo e' nuu' ña ndixa, te ni xiko ni'i' sakuu' nuu' ña nia'a, ña ndioo' ini mii' e' yoo', xiin' ña sii', ña yoo' iin yivi'. Te xa nuu' nuu' ña nia'a ni tiaku e', te ndasi' nuu' e' ni xini ta'an' e', te kini va ni íin e', te ni ndasi' ta'an' e'.
4 Ndisu Ndiosí, ña sakakú yoo' ndii, ni nia'a a ña kuvita ini a xa'a' ne yivi' iin yivi' xiin' ña ndani a sakuu' e'.
5 Te süu' xa'a' a ña ni xaa e' ña va'a na ni sakakú a yoo', süu' jaan' ndii xa'a' a ña kuvita ini a xa'a' e' ni xaa a ña jaan', sakan' ña ni sandoyo' a kuachi e' kii' ni kaku e' tuku ichi', te ni na'in e' kivi' ñúu xaa' ni xaa Espíritu Santo,

6 ña ni sakutu' Ndiosí nimá e' xa'a' ña ni xaa Jesucristo, ña sakakú yoo'.
7 Ni xaa a sakan' te sandaku a nimá e' xa'a' a ña ndani mii' a yoo', te natiin e' kivi' ñuu ña köo' kivi' ndi'i', ña ndiatu' ini e' xa'a'.
8 Ña yo'o' ndii, ña ndaku nduu' a, te kuní i ña ka'an ndiee' va un' un xiin' ne yivi', sakan' te kundi'ni ne ini xini Ndiosí te saa nia ña va'a. Te ña jaan' ndii, ña va'a va nduu' a, te chindiee' kua'a' tu a sakuu' ne yivi'.
9 Ndisu käni ta'an' un' kuento xiin' ne yivi' xa'a' ña kuäsa' kuní, ni ndee xa'a' kuento yata' ña ka'án nia xa'a' ne xii' yata' e', ni ndee xa'a' tu'un ndei' Ndiosí. Kuachi ndii ña kuäsa' kuní nduu' a kii' xaa' e' sakan', te kuäsa' tu chindiee' a.
10 Te ne xika' nata'vi' ne ndikún ichi' Jesús ndii, kani ña'a' un' kuento iin uvi ta'an ichi', te naa' täxi so'o nia ña ka'án un' ndii, täxi ka un' nduiin nia xiin' ndo'.
11 Kuachi ndii xa xiní kaxi' e' ña xiin' ña jaan' nia'á ne jaan' ña xa ni sanako' xiin' mii' nia nuu' ña ndixa, te xa kuachi mii' nia katun' ña'a'.

Ka'án Pablo xiin' Tito xa'a' ña kuní a saa ra

12 Te kii' ti'vi' i Artemas uun Tíquico mii' ndu'u' un' ñaa' ndii, saa un' sakuu' ña nduxa' te kixin koto un' yu'u ñuu Nicópolis. Sakan' ña ikan' xanini i xka'ndia i yoo' vixin.
13 Te chindiee' un' te xikui'ní xa'a' ne yivi', te nani' Zenas, te chindiee' tu un' Apolos xiin' yoo ka nduu' ña'a ña kuní nuu' uvi saa' ra, te kuvi nakaa ra ku'un ra xiin' tu'un Ndiosí, sakan' te kündo'o ra xa'a' ndee iin ña'a.
14 Sakan' te kuvi sakuaan ne ndikún ichi' Jesús xiin' e' saa nia ña va'a, te chindiee' nia ne natiín xna'a, te kundüu nia ne chuun va nuu' Ndiosí.

Ndeii' Pablo Tito

15 Ti'vi' sakuu' ne chindiee' ta'an' xiin' i cha'an' un'. Te kua'an Ndiosí koo na ne ini inga' xini Jesús xiin' e', ne ndani yoo'. Na sañu'u' na xto'o e' Jesucristo sakuu' ndo'ó. Sakan' na kundüu a.

Tutu ña ni ke'i San Pablo kua'an nda'a' Filemón

Ti'vi' ra cha'an' ra

1 Yu'u nduu' Pablo, te naá i vi'e kaa xa'a' a ña nduu' i te xika' nuu' nuu' Jesucristo. Yu'u xiin' ñani e' Timoteo ndii, ti'vi' ndu cha'an' un' Filemón kua'a, te xachuun' inga' xiin' ndu.

2 Te ti'vi' tu ndu cha'an' sakuu' ne nakayá xa'a' Jesús vi'e un'. Te sakan' tu ti'vi' ndu cha'an' ne ta'an' e' xiin' Cristo, ña' nduu' Apia xiin' te nduu' Arquipo, te xachuun' inga' xiin' e'.

3 Te na sañu'u' na Ndiosí, yuva' e', xiin' xto'o e' Jesucristo, ndo'ó. Te na taxi tu a ña mani' koo xiin' ndo'.

Ka'án Pablo xiin' Ndiosí xa'a' Filemón

4 Sakuu' ichi' kii' ka'án i xiin' Ndiosí ndii, taxi' i ña chindani a xa'a' un', Filemón,

5 sakan' ña xini i kuento ña ndani un' xto'o e' Jesús, te ini tu un' xini ña'a' un'. Te sakan' tu ndani un' sakuu' ne nduu' kuenta a.

6 Te ka'án va i xiin' Ndiosí ña xa'a' a ña iin kachi ini e' xini ña'a' e' ndii, kundani un' sakuu' ña va'a ña kuvi natiin e' xa'a' a ña ndikún e' ichi' Jesucristo.

7 Kuachi ndii va'a va kuni nimá i, te naá va'a tu ini i xa'a' a ña tiakú tu'un ña kundani va un' ne ini xini Jesús. Ñani i, sakan' ña ni saki'ví un' nimá kua'a' ne nduu' kuenta Ndiosí xiin' ña xaa' un' jaan'.

Xikán Pablo iin ña va'a nuu' Filemón xa'a' Onésimo

8 Sakan' na kuii', tee' ndee kumi' i ña ndiee' ña ni taxi Cristo nuu' i te tiachuun' i yo'ó ndee ka ña kuní a saa un' ndii,

9 ndee chaa' ka ka'an nda'vi i xiin' un' te saa un' iin ña va'a xa'a' i xa'a' a ña ndani ta'an' e'. Yu'u, Pablo ndii, iin te xixa va nduu' i, te siin' tuku' ndii, vi'e kaa naá i vitin xa'a' a ña sania'á i ichi' Jesucristo.

10 Ka'án nda'vi i xiin' un' xa'a' Onésimo, te ni ka'an ndoso' i tu'un va'a nuu' tixin vi'e kaa yo'o', ndee naa si'e i nduu' ra nuu' ichi' Jesús.

11 Naa' nuu' ni kixin ndii, iin te naá xachuun' kuäsa' kuní ni nduu Onésimo yo'o' nuu' yo'ó ndii, süu' sakan' ka nduu' a vitin, süu' jaan' ndii iin te xachuun' ndaku va nduu' ra nuu' i, te sakan' tu nuu' yo'ó.

12 Sakan' na kuii' ti'vi' ña'a' i mii' ndu'u' un', te ndee naa nimá i nduu' ra.

13 Tee' ndee ni kuni nimá i ña ndoo ra xiin' i nuu' yo'ó te chindiee' ra yu'u mii' naá i vi'e kaa xa'a' a ña ka'án ndoso' i tu'un va'a,

14 ndisu nï kuni i saa i ndee iin ña'a xa'a' a ña tïa'an ndoo e' kuento xa'a' ña jaan'. Sakan' te ña va'a ña saa un' xa'a' i ndii, kündüu a ndee naa ña tiin' u'vi yu'u yo'ó te saa un' un, süu' jaan' ndii saa un' sakan' xa'a' a ña sakan' ka'án nimá mii' un'.

15 Kuachi ndii kuein' xa'a' a jaan' na ni kuxioo Onésimo yo'o' nuu' un' iin xa'a'. Ndisu vitin ndii sanandiko' i ra vi'e un', te ndoo ra ikan' ndee amaa ka kivi' xiin' un'.

16 Ndandii, kündüu ka ra te xika' nuu' nuu' kuiti' un', süu' jaan' ndii kundüu ra ndee naa ñani mii' un', te ndani va un'. Sakan' ña va'a ka nduu' a sakan'. Yu'u ndii, ndani va ña'a' i, ndisu yo'ó ndii, kuní a ña kundani ya'a ka ña'a' un'. Kundani un' ra sakan' ña süu' ndee ka nuu' te yivi' nduu' ra, süu' jaan' ndii iin te ndikún xto'o e' nduu' ra.

17 Sakan' na kuii', naa' ndixa xna'a ñani un' nduu' i nuu' ichi' xto'o e' ndii, natiin va'a un' ra ndee naa natiin' un' yu'u.

18 Naa' ni xaa Onésimo yo'o' ndee ka nuu' ña vä'a xiin' un', uun naa' ndiso' ika' ra yo'ó ndii, yu'u nacha'vi xa'a' ra.

19 Yu'u, te nduu' Pablo, ke'i tutu yo'o', te chindu'u' i nuu' nda'a' i nuu' a, te kuni un' ña taxi' i kuento i ña nacha'vi i yo'ó sakuu' ña ndiso' ika' ra yo'ó. Tee' ndee kuvi sanaka'an' i yo'ó ña ndiso' ika' tu' mii' un' yu'u xa'a' kivi' ñuu un'.

20 Ndixa, ñani i Filemón, ka'án nimá i ña saa un' iin ña va'a xa'a' i xa'a' a ña ini e' xini e' xto'o e' Jesús. Saki'ví un' nimá i xiin' ña jaan' xa'a' a ña iin kachi xika' e' ichi' a.

21 Ti'vi' i tutu yo'o' nda'a' un', sakan' ña xiní kaxi' i ña saxinú un' ña yo'o', te

ndẹ̱ẹ̱ kua'ą̱' ką̱ są̱ą̱ u̱n' tẹ̱ są̱kan' ñą̱ xikán i̱ jąą̱n'.
22 Tẹ̱ ndẹ̱ẹ̱ vi̱ti̱n sakuni' tu̱'u̱n i̱ yo'ó ñą̱ są̱koo' tu̱'vą̱ u̱n' i̱i̱n xaan' mii' ku̱ndu'u̱' i̱. Są̱kan' ñą̱ ndiatu' i̱ni̱ i̱ sąxinú Ndiosí ñą̱ xikán ndọ̱' nuu̱' ą̱, tẹ̱ ku̱vi̱ kẹ̱tą̱ i̱ vi̱'ẹ̱ kąą̱, tẹ̱ ku'u̱n ndi'ẹ̱' i̱ mii' ndiee' ndọ̱'.

Ti'vi' tẹ̱ chindiee' ta'an' xiin' Pablo cha'an' Filemón

23 Epafras, tẹ̱ naá vi̱'ẹ̱ kąą̱ xiin' i̱ xa'ą̱' ą̱ ñą̱ xika' nuu' ndu̱ nuu̱' Cristo Jesús ndii, ti'vi' rą̱ cha'an' u̱n'.
24 Tẹ̱ są̱kan' tu̱ ti'vi' Marcos, xiin' Aristarco, xiin' Demas, xiin' Lucas cha'an' u̱n'. Tẹ̱ chindiee' ta'an' xiin' tu̱ i̱ nduu' są̱kuu' tẹ̱ yọ̱'ọ̱'.
25 Na są̱ñu'u' na xtọ̱'ọ̱ ẹ̱' Jesucristo nimá ndọ̱'. Są̱kan' na ku̱ndu̱u̱ ą̱.

Tụtụ yo'o' nduu' ña kua'ạn ndạ'a' nẹ judío, nẹ ndikún i̱chi' Jesús

Ka'án Ndiosí xiin' ẹ' vi̱ti̱n xiin' ndạ'a' si'ẹ ạ

1 Nuụ' nḭ kḭxḭn ndii, kua'ạ' vạ i̱chi' tẹ
kua'ạ' vạ tụ nuụ' nḭ sạka'án Ndiosí tẹ nḭ
ka'ạn tiakú tụ'ụn ạ nuụ' nẹ xi̱' yạta' ẹ'.
2 Ndisụ kivḭ' ña xạ kua'ạn ndi'i' i̱in yivḭ'
vi̱ti̱n ndii, xiin' ndạ'a' si'ẹ ạ nḭ ka'ạn ạ
xiin' ẹ'. Tẹ ña jạạn' nḭ ndạsạndụụ ạ ña
xiin' ña'ạ sạkuu' ña yoo. Tẹ xiin' ndạ'a'
ña jạạn' tụ nḭ xạ'ạ Ndiosí i̱in yivḭ'.
3 Ña jạạn' nduu' ña nia'á ña ka'nu'
koo' chukuu' Ndiosí. Tẹ sụvḭ tụ ạ nduu'
ña nakuitá xạchi' xiin' Ndiosí jạạn'. Tẹ
sụvḭ tụ ạ nduu' ña xito' sạkuu' ña yoo'
xiin' ndi̱ẹẹ' tụ'ụn yụ'u' ạ. Tẹ ki̱' ndi̱'i̱
nḭ sạndoyo' mi̱i' ạ kuạchḭ ẹ' ndii, nḭ
xi̱kụndu'ụ' ạ ndi̱ẹnụ ndạ'a' kuạ'ạ Ndiosí,
ña ka'nu' vạ.
4 Sạkan' na kuii' ña ka'nu' kạ nduu' si'ẹ
Ndiosí jạạn' tẹ sạkan' ángele, sạkan' ña
ka'nu' kạ kivḭ' nḭ nạti̱in ạ tẹ sạkan' ña
jạạn'.
5 Kuạchḭ ndii, kǫ̈ǫ' kivḭ' nḭ ka'ạn Ndiosí
xiin' ndẹẹ i̱in ángele ndii:
Si'ẹ i̱ nduu' yo'ó,
kivḭ' vi̱ti̱n satuví i̱ ña nduu' i̱ yụva' ụn'.
Tẹ tụkụ xaan' nḭ ka'ạn ạ ndii:
Yu'ụ kụndụụ yụva' tẹ jạạn',
tẹ tẹ jạạn' kụndụụ si'ẹ i̱.
Sạkan' kachi ạ.
6 Tẹ nḭ ka'ạn kạ tụ Ndiosí ki̱' nḭ tḭ'vi' ạ si'ẹ
ạ ña xkua'ạ' jạạn' i̱in yivḭ' ndii:
Naa sạka'nu' ña'a' sạkuu' ángele,
ña xika' nuu' nuụ' Ndiosí.
Nḭ kachḭ ạ.
7 Tẹ ndisụ xa'ạ' ángele yosǫ' ạ nuụ' tụtụ
Ndiosí ndii:
Tẹ ángele, ña xika' nuu' nuụ' ạ ndii,
sananduu' ña'a' ạ ndẹẹ na tachḭ',
uun ndẹẹ na ñu'ụ ndatin.
8 Ndisụ nḭ ka'ạn Ndiosí xa'ạ' si'ẹ ạ ndii:
Ndiosí, yo'ó nduu' ña xa'ndia chuun'
ndẹẹ ndi'i' nḭ kivḭ',
tẹ xa'ndia chuun' ndạku tụ ụn'.
9 Tẹ xtanḭ ụn' ña xachuun' ndạku, tẹ
ndasi' ụn' ña nḭạ'a.
Xa'ạ' jạạn' na nḭ sạkuiso' chuun' Ndiosí
ụn' yo'ó,
tẹ nḭ tạxḭ ạ ña si̱' kạ kụnḭ ụn' tẹ sạkan'
sạkuu' ndee kạ nẹ ta'an' ụn'.
Nḭ kachḭ ạ.
10 Tẹ yosǫ' tụ ạ nuụ' tụtụ Ndiosí ña ka'án
ạ xa'ạ' si'ẹ ạ jạạn' ndii:
Tákui'e, yo'ó nduu' ña nḭ xạ'ạ ñụ'u' i̱in
yivḭ' ndẹẹ ña nụu',
tẹ sụvḭ tụ ụn' nḭ xạ'ạ ndi̱vi'.
11 Tẹ ña jạạn' ndii, ndǫñu'u' ạ, tẹ yo'ó ndii,
yoo naa yoo ụn'.
Tẹ kụyạta' sạkuu' ạ ndẹẹ naa totǫ,
12 tẹ nạtụvi' ụn' ña jạạn' ndẹẹ naa i̱in totǫ,
tẹ nạmạ ụn' ndẹẹ naa xaa' nẹ yivḭ' ki̱'
nama' nḭạ totǫ nḭạ,
sạkan' nạmạ ụn' sạkuu' ña jạạn'.
Ndisụ yo'ó ndii, kǫ̈ǫ' kivḭ' namạ ụn',
tẹ kǫ̈ǫ' kivḭ' ndi̱'i̱ tụ kivḭ' ñụụ ụn'.
Kachi ạ.
13 Kuạchḭ ndii kǫ̈ǫ' kivḭ' nḭ ka'ạn Ndiosí
xiin' ndẹẹ i̱in ángele ndii:
Kụndu'ụ' ndạ'a' kuạ'ạ i̱, tẹ na sạndoó
kui'e xạchi' i̱ tẹ ndasi' yo'ó.
Nḭ ka'ạn ạ sạkan'.
14 Sạkan' ña sạkuu' ángele jạạn' ndii,
espíritu, ña xika' nuu' nuụ' Ndiosí ku̱i̱ti̱'
nduu' ạ, tẹ ti'vi' ña'a' Ndiosí tẹ chi̱ndi̱ẹẹ'
ạ yoo', nẹ nạti̱in ña sạkakú Ndiosí yoo'.

2

Kuní ạ ku̱i̱tạ nḭ'i̱ ẹ' nuụ' ña nḭ sạkakú Ndiosí yoo'

1 Xa'ạ' ạ jạạn' na kuní ạ ndii, ku̱i̱tạ nḭ'i̱
vạ ẹ' nuụ' ña ka'án tụ'ụn Ndiosí, ña nḭ
xini sǫ'ǫ ẹ', kǫtǫ kạ kụxi̱ǫǫ ẹ' nuụ' i̱chi' ạ.
2 Tẹ naa' nḭ sạxinú Ndiosí tụ'ụn ndẹi' ạ,
ña nḭ sạka'án ạ ángele xtạ'an' nuụ' nẹ xi̱'
yạta' ẹ', tẹ sạkuu' nẹ nḭ xạạ ña nḭạ'a, tẹ nḭ
tạxḭ sǫ'ǫ nḭạ tụ'ụn ndẹi' ạ jạạn' ndii, nḭ
sạndo'o' ña'a' Ndiosí sạạ xata'ạn kụndǫ'ǫ
nḭạ,
3 sạạ kạ vḭ' tụ yoo' naa' tävạ' ẹ' kuenta
kuu' tụ'ụn vạ'ạ xa'ạ' ña ka'nu' ya'ạ ña
xạ nḭ sạkakú Ndiosí yoo' nuụ' kuạchḭ ẹ'.
Sạkan' sụụ xi̱'na kạ xtǫ'ǫ ẹ' Jesús nḭ ka'ạn
ndǫsǫ' tụ'ụn jạạn', i̱kan' tẹ nḭ ka'ạn tụ
ña'a' nẹ nḭ xḭnḭ sǫ'ǫ ạ ña ña ndi̱xạ nduu'
ạ.

4 Tẹ sąkan' tụ Ndiosí ndii, nị nia'ą ą ña ña ndịxą nduu' ña nị ka'ąn nẹ jąąn' xiin' ña nia'á ndịẹẹ' ą, xiin' ña nandanị vą nẹ yivị', tẹ sąkan' tụ xiin' ki'in' nuụ' chụụn ka'nu' koo' chukuu'. Tẹ sąkan' tụ xiin' ndą'a' Espíritu Santo nị tąąn ą ña chụụn vą nimá i'in nẹ nị kunị ą sąą sąkan' xiin'.

Cristo nduu' ña sakakú yoo'

5 Kuąchị ndii nị tąxị Ndiosí ña ką'ndịą chuun' ángele nuụ' ku'ụn ẹ' nuụ' ñụ'u' in yivị', ña ka'án ndụ xa'ą' nuụ' ndọ' jąąn'.

6 Naa nị ka'ąn in tẹ yivị' in xaan' mii' yosọ' ą nuụ' tụtụ Ndiosí ndii:

Yụva' ẹ' Ndiosí, ¿yọọ nduu' nẹ yivị' na
naka'an' ụn' xa'ą' nịą?

Tẹ, ¿yọọ nduu' nịą na ndi'nị ụn' xa'ą' nịą?

7 Tẹ nị sąnuu' ką ụn' nịą in xa'a' tẹ sąkan'
ángele,

tẹ nị tąxị ụn' ña ndątụn' koo' chukuu' nịą,
tẹ nị tąxị tụ ụn' ña nątiin nịą ña tiin'
ka'nu'.

Tẹ nị sąnąkua'a ụn' sąkuu' ña nị xą'ą ụn'
ndą'a' nịą

tẹ ką'ndịą chuun' nịą nuụ' ña jąąn'.

8 Tẹ nị sąkuiso' chuun' ụn' nịą nuụ' sąkuu'
ña jąąn'.

Sąkan' yosọ' ą. Tẹ kiị' ka'án ą ña nị sąkuiso' chuun' ụn' nịą nuụ' sąkuu' ña'ą jąąn' ndii, ndẹẹ in ą nï ndoọ ña kä'ndịą chuun' nịą nuụ' ą. Ndisụ ndẹẹ sąą kąnị ndii, tïą'an kụvị kụnị ẹ' naa' xą xa'ndia chuun' nịą nuụ' sąkuu' ña'ą jąąn'.

9 Tẹ ndii, kụvị kụndąnị ẹ' ña nị sąnuu' ką Ndiosí Jesús in xa'a' tẹ sąkan' ángele, tẹ nị nątiin ą ña ndątụn' koo' chukuu' xiin' ña tiin' ka'nu' xa'ą' ą ña nị ndọ'ọ ą ña xi'í. Sąkan' ña xa'ą' ą ña kundanị vą mịi' Ndiosí yoo' na nị xi'ị Jesús nuụ' sąkuu' ẹ'.

10 Tẹ Ndiosí nduu' ña nị xą'ą sąkuu' ña yoo, tẹ sụvị tụ ą xaa' sąkan' tẹ yoo naa yoo ą. Tẹ xa'ą' ą ña nị kunị ą ña kua'ą' si'ẹ ą kụndịẹẹ xiin' ą mii' ndu'ụ' ą, mii' ndątụn' kaa' ndii, nị ndoọ ą kuento ña Jesús sąxinú sąkuu' ña kuní ą xiin' tụndo'ọ' ña nị ndọ'ọ ą. Sąkan' ña sụvị ą nduu' ña nị sąkakú yoo' nuụ' kuąchị ẹ'.

11 Kuąchị ndii Jesús nduu' ña nị ndąsąndọọ yoo', tẹ yoo' nduu' nẹ nị ndąsąndọọ ą, sąkan' na yụva' tụ sąkuu' yoo' nduu' Ndiosí xiin' ą. Xa'ą' ą jąąn' na kuäsą' ka'an' nuụ' ą jąąn' ka'án ą ña ñąnị ta'an' ą nduu' ẹ'.

12 Naa yosọ' ą nuụ' tụtụ Ndiosí mii' ka'án ą ndii:

“Ka'ąn ndọsọ' i xa'ą' ụn' nuụ' ñąnị ta'an'
i,

tẹ mii' nakayá kua'ą' nẹ yivị' kątą i yąą
nuụ' ụn'.”

Sąkan' yosọ' ą.

13 Tẹ tụkụ xaan' yosọ' ą nuụ' tụtụ Ndiosí mii' ka'án ą ndii:

Inị yu'ụ kụnị i Ndiosí.

Sąkan' yosọ' ą. Tẹ ka'án ką ą ndii:

Kọtọ ndọ' yo'o' ita' ndụ xiin' si'ẹ i, nẹ nị
xąmanị' Ndiosí yu'ụ.

Sąkan' yosọ' ą.

14 Xa'ą' ą ña yoo ñụ'u' nde'i xiin' níi' yoo', nẹ nduu' si'ẹ Ndiosí ndii, nị ndąsąndụụ xiin' mii' tụ Jesús jąąn' ndẹẹ naa yoo'. Tẹ kiị' nị xi'i ą ndii, nị kąnando ą ña xa'ndia chuun' nuụ' ña xi'í, tẹ ña jąąn' nduu' ña ndivą'ą.

15 Tẹ xiin' ña jąąn' nị sąndoó ndiká ą sąkuu' ẹ' nuụ' ña yi'vi ẹ' kụvị ẹ', sąkan' ña ndẹẹ nị tuvị ẹ', tẹ nị xịkọ ni'i' ña jąąn' yoo'.

16 Kuąchị ndii nï kịxịn Jesús tẹ chịndịẹe' ą ángele, süụ' jąąn' ndii nị kịxịn ą tẹ chịndịẹe' ą yoo', nẹ nduu' sịąni' xika' Abraham.

17 Xa'ą' ą jąąn' na nị kunị ą ña nąkuitą nii' ą xiin' yoo', nẹ ta'an' ą. Sąkan' tẹ kụndụụ ą nuụ' Ndiosí in sutụ ka'nu' xachuun' ndąku, ña vịta inị xa'ą' nẹ yivị'. Tẹ sąkan' tẹ sąndoyo' ą kuąchị ẹ' xiin' ña nị sąnąsokọ' xiin' mịi' ą kiị' nị xi'ị ą.

18 Tẹ xa'ą' ą ña nị ndọ'ọ tụ mịi' Jesús, ña xito' kua'a ña kịnị ndii, yoo ndịẹẹ' ą tẹ chịndịẹe' ą yoo', nẹ yoo nuụ' ña xito' kuą'ą ña jąąn'.

3

Ña ka'nu' ką nduu' Jesús tẹ sąkan' Moisés

1 Xa'ą' ą jąąn' na, ñąnị ta'an' i, ndo'ó, nẹ nduu' kuenta Ndiosí, nẹ nị kąnąą tẹ kụndịẹẹ ndọ' ndịvi' ndii, sąą ndọ' kuenta kuu' Cristo Jesús, ña nị tịąnụ' ą sąnia'á ichi' ą, tẹ nduu' tụ ą sutụ ka'nu' nuụ' ichi' ña ndikún ẹ'.

2 Tẹ Jesús jąąn' ndii, nį xiką nųų ndąku
ą nuų' chųųn ña nį sąkuiso' ña'a' Ndiosí,
naa nį xiką nųų ndąku tų Moisés nuų'
sąkuu' chųųn ña nį sąkuiso' ña'a' Ndiosí
nuų' rą xa'ą' nẹ nduu' kuenta ą.
3 Tẹ ndii, kua'ą' ką ña ka'nu' xata'ąn
nątiin Jesús tẹ sąkan' Moisés jąąn', ndẹẹ
naa xaa' nẹ yivį' xiin' iin tẹ xa'a vį'ẹ ndii,
xito' ka'nu' ką nią tẹ jąąn' tẹ sąkan' vį'ẹ
ña xa'a rą.
4 Kuąchį ndii, tẹ yivį' xa'a sąkuu' vį'ẹ,
ndisų Ndiosí nduu' ña nį xą'ą sąkuu' ña'ą
ña yoo.
5 Tẹ nį xiką nųų ndąku Moisés nuų'
sąkuu' chųųn ña nį sąkuiso' ña'a' Ndiosí
nuų' nẹ nduu' kuenta ą, tẹ xiin' ña jąąn'
nį nia'ą rą ña kuni kachį chųųn jąąn' nuų'
ku'ųn ẹ'.
6 Ndisų Cristo ndii, xa'ą' ą ña si'ẹ Ndiosí
nduu' ą ndii, xa'ndia chuun' ndąku ą nuų'
nẹ nduu' kuenta Ndiosí, tẹ nẹ jąąn' nduu'
yoo' naa' nąkọọ ẹ' ña inį nį'į ẹ' ña ndiatu'
inį ẹ', tẹ vą'ą kuni ẹ' ndiatu' ẹ' ña jąąn'.

Mii' nąndieẹ' nẹ ndikún ichi' Ndiosí

7 Xa'ą' ą jąąn' na ka'án Espíritu Santo
ndii:
Naa' xini sọ'ọ ndọ' tų'ųn yų'u' Ndiosí vįtin
ndii,
8 sąxįį ndọ' nimá ndọ' nuų' ą, naa nį
xąą nẹ xiį' yąta' ndọ' xtą'an' kiį' nį
xątei' nią nuų' ą,
tẹ nį xįtọ kuą'ą tų ña'a' nią mii' taxįn'
kaa'.
9 Įkan' nį xįtọ kuą'ą nẹ xiį' yąta' ndọ' yu'ų,
teẹ' ndee nį xįnį nią chųųn ka'nu' ña nį
xąą į nii' uvį xįkọ kuiyą.
10 Xa'ą' ą jąąn' na nį nąsaą' į nį xįnį į nẹ
jąąn', tẹ nį ka'ąn į ndii:
“Ndẹẹ naa nẹ xika' ndọsọ' iin yivį' tiaąn
tiaąn nduu' nimá nią,
tẹ tią'an nąkųnį nią mii' kua'ąn ichi' į.”
11 Sąkan' na nį nąsaą' į, tẹ nį tąxį į kuento
į ña kọ'nį nią mii' nąndieẹ' nią xiin'
į.
Sąkan' kachi ą.
12 Kọtọ xiin' mii' ndọ', ñąnį ta'an' į, tẹ
ndẹẹ iin ndọ' kųndųų nẹ nią'a nimá, tẹ
kųndųų tų ndọ' nẹ xįį nimá, tẹ kųxįọọ
ndọ' nuų' Ndiosí tiaku.
13 Süų' jąąn' ndii vą'ą ką kọndią yų'u'
ta'an' į'įn ndọ' į'įn kivį' kua'ąn, ña tani'
ką kivį' vįtin ña ka'án Ndiosí xa'ą' jąąn',
sąkan' tẹ ndẹẹ iin ndo'ó kųxįį nimá nuų'
Ndiosí xa'ą' ą ña xini xa'an' kuąchį ndo'ó.
14 Kuąchį ndii kuenta Cristo nduu' ẹ'
naa' inį na inį ẹ' xini ña'a' ẹ' ndẹẹ so'ọ'
ndi'i' ndẹẹ naa inį ẹ' nį xįnį ña'a' ẹ' ña
nųų'.
15 Naa yosọ' ą nuų' tųtų Ndiosí mii'
ka'án ą ndii:
Naa' xini sọ'ọ ndọ' tų'ųn yų'u' Ndiosí vįtin
ndii,
säxįį ndọ' nimá ndọ' nuų' ą naa nį xąą nẹ
xiį' yąta' ndọ' xtą'an' kiį' nį xątei'
nią nuų' ą.
Sąkan' yosọ' ą.
16 Nąka'an' ndọ' ña nẹ nį tąvą' Moisés
ñų'u' Egipto xiin' ña ndiẹẹ' Ndiosí nduu'
sąkuu' nẹ nį xįnį sọ'ọ tų'ųn yų'u' ą jąąn',
ndisų teẹ' ndee sąkan' nduu' ą ndii, nį
xątei' nią nuų' ą.
17 Tẹ sųvį tų nią nduu' nẹ nį xi'ẹ Ndiosí
nį xįnį ą nii' uvį xįkọ kuiyą xa'ą' ą ña nį
xąą nią kuąchį, sąkan' na nį xi'į nią mii'
taxįn' kaa' jąąn'.
18 Tẹ sųvį nį tų nią nduu' nẹ nį tąxį
Ndiosí kuento ą nuų' ña kọ'nį nią mii'
nąndieẹ' nią xiin' ą, sąkan' ña nį tąxį sọ'ọ
nią ña nį ka'ąn ą xiin' nią.
19 Sąkan' na xiní ẹ' ndii, nį kọ'nį nią
įkan' xa'ą' ą ña nį inį nią nį xįnį ña'a' nią.

4

Kųndųų ẹ' nẹ sọ'ọ nuų' Ndiosí

1 Sąkan' na kuii' kuní ą kọtọ xiin' mii'
ẹ' ña kusaa' kandu'ų' ką kuento Ndiosí ña
ka'án ña kųvį kọ'nį ẹ' mii' nąndieẹ' ẹ' xiin'
ą, säą iin kiį' tẹ kọ'nį sąvą ndọ' įkan'.
2 Kuąchį ndii, xą nį xįnį sọ'ọ tų yoo'
tų'ųn vą'ą naa ña nį xįnį sọ'ọ nẹ jąąn',
ndisų nį chįndiẹe' ą nẹ jąąn' teẹ' ndee nį
xįnį sọ'ọ nią ą. Sąkan' ña nį inį nią kųnį
nią Ndiosí xiin' tų'ųn vą'ą jąąn'.
3 Ndisų yoo', nẹ kandixa' tų'ųn vą'ą
jąąn' ndii, kọ'nį ẹ' mii' nąndieẹ' ẹ' xiin'
Ndiosí, mii' nį ka'ąn ą xiin' nẹ jąąn' ndii:
Sąkan' na nį nąsaą' į, tẹ nį tąxį į kuento į
ña kọ'nį nią mii' nąndieẹ' nią xiin'
į.
Nį ka'ąn ą sąkan' teẹ' ndee xą yoo mii'
nąndieẹ' ẹ' xiin' ą jąąn' ndẹẹ kiį' nį
sąndi'i' ą nį xą'ą ą iin yivį'.
4 Sąkan' ña yoo iin xaan' mii' ka'án ą sọ'ọ
xa'ą' kivį' ña uxą ndii:

Tę nį nąndieę' Ndiosí kivį' ña uxą ndęę ndi'i' nį chųųn nuų' ą.
Kachi ą.
5 Tę tųkų nį nį ka'ąn ą ndii:
Kǫ'nį nįą mii' nąndieę' nįą xiin' į.
Nį kachį ą.
6 Ndisų kuní ką kǫ'nį sąvą nę yivį' mii' nąndieę' nįą jąąn', sąkan' ña nę nį xįnį sǫ'ǫ tų'ųn vą'ą jąąn' ña nųų' ndii, nį kųvį kǫ'nį nįą įkan' xa'ą' ą ña nį xąsǫ'ǫ nįą.
7 Sąkan' na nį chįndu'ų' nį tukuu' Ndiosí įngą kivį', tę kivį' jąąn' nduu' kivį' vįtįn.
Xa'ą' ą jąąn' na xą kua'ą' kuiyą kua'ąn ña xą nį sąka'án ą David xa'ą' kivį' jąąn' ndii:
Naa' nį xįnį sǫ'ǫ ndǫ' tų'ųn yų'u' Ndiosí vįtįn ndii,
säxįį ndǫ' nimá ndǫ' nuų' ą.
Nį kachį ą.
8 Kuąchį ndii, naa' sąkan' tę nį taxi' Josué ña nąndieę' xnąą nę xįį' yąta' ę' jąąn' ndii, kä'án Ndiosí xa'ą' tųkų kivį' kįį' xą nį ya'ą.
9 Xa'ą' ą jąąn' na yoo ką įįn xaan' mii' nąndieę' sąkuu' yoo', nę xika' įchi' Ndiosí.
10 Ña jąąn' na kuii' yǫǫ ką nį kǫ'nį mii' nąndieę' nįą xiin' ą jąąn' ndii, nąndieę' xąchi' nįą ndęę ndi'i' nį chųųn nuų' nįą, naa nį xąą Ndiosí nį nąndieę' ą xiin' chųųn nuų' ą.
11 Sąkan' na kuii' na sąą ę' ña nduxą' ña kǫ'nį ę' mii' nąndieę' ę' xiin' ą jąąn', tę ndęę įįn ę' kųndųų nę sǫ'ǫ nuų' ą naa nį xąą nę xįį' yąta' ę' jąąn'.
12 Kuąchį ndii tų'ųn yų'u' Ndiosí ndii, yoo tiaku ą, tę yoo tų ña ndįęę' ą, tę xíin' ką ą tę sąkan' sąkuu' ichį ña xíin' uvį sąą' ta'vi', tę ki'ví ą ndęę tįxįn nimá ę', xiin' tįxįn espíritu ę' ndęę mąa'. Tę ki'ví tų ą ndęę mii' ñu'u' ta'an' įki' ę', xiin' ndęę mii' ñu'u' chįmękę tįxįn ą, tę kųvį nąkųnį ą ña xanini ę', tę sąkan' tų ña ka'án nimá ę' xa'ą'.
13 Tę kǫǫ' ndęę įįn ña nį kuą'ą yoo sį'e nuų' Ndiosí, süų' jąąn' ndii sąkuu' ña'ą yoo įįn' vichi' nuų' ą, tę yoo nunia' tų ą nuų' ña xito' sąna'má yoo'.

Jesús nduu' sutų ka'nu' kumi' yoo'

14 Tę xa'ą' ą ña xą kumi' ę' įįn sutų ka'nu', ña nį kąą ndįvi' tę ndu'ų' ą įkan', ña nduu' Jesús, si'ę Ndiosí ndii, na kuįtą nį'į ę' nuų' ña ndįxą ña kandixa' ę'.
15 Kuąchį ndii kumi' ę' įįn sutų ka'nu' ña kųvį kųnda'vi įnį xa'ą' ę' kįį' kǫǫ' ndįęę' ę', sąkan' ña nį ndǫ'ǫ tų mįį' ña jąąn' ña xito' kua'a ña kįnį ndęę naa ndo'o' yoo', ndisų kǫǫ' kivį' nį xaa' ą kuąchį.
16 Xa'ą' ą jąąn' na įnį ę' tę kųyątįn ę' nuų' Ndiosí mii' ndu'ų' ą nuų' teį ka'nu' mii' nątįįn vą'ą manį' ą yoo', tę kųvįta įnį ą xa'ą' ę', tę chįndįęe' ą yoo' xiin' ndee ką ña ndo'o' ę' sąvą nį kįį' kuní ą nuų' ę'.

5

1 Kuąchį ndii, sąkuu' sutų ka'nu' ndii, nakaxin ña'a' Ndiosí tęįn nę ta'an' rą tę sąkuiso' chuun' ña'a' ą, tę vįkui'nį rą xa'ą' nę yivį' nuų' ą, tę sąnąkua'a tų rą ña nasokǫ' nįą nuų' ą xiin' ña ką'mį rą kįti' xa'ą' kuąchį nįą.
2 Tę kųvį kuie kųų įnį rą kųnį rą nę sa'ví įnį xiin' nę sasana' xiin' mii' mįį', sąkan' ña tę yoo kuąchį nduu' tų mįį' rą.
3 Tę xa'ą' ą jąąn' na kuní ą ką'mį tų rą kįti' xa'ą' kuąchį mįį' rą sąą xaa' rą xa'ą' kuąchį nę ñųų rą.
4 Tę kǔvį nąį'in ndee ką tę yivį' chųųn ka'nu' jąąn' tę sąą rą ą, süų' jąąn' ndii tę sakuiso' chuun' Ndiosí kuįtį' kųvį sąą ą naa nį xąą ą xiin' Aarón.
5 Sąkan' tų Cristo ndii, nį xaka'nu' xiin' mii' mįį' ą jąąn' tę ndąsąndųų xiin' mii' ą sutų ka'nu', süų' jąąn' ndii mįį' Ndiosí, ña nį sąkuiso' chuun' ña'a', nį ka'ąn xiin' ą ndii:
Si'ę į nduu' yo'ó, kivį' vįtįn satuví į ña nduu' į yųva' ųn'.
Nį kachį ą.
6 Tę įngą xaan' yosǫ' ą nuų' tųtų Ndiosí mii' ka'án ą ndii:
Yo'ó nduu' sutų ka'nu' ndęę ąmąą ką kivį' ndęę naa nį nduų' tę nį nąni' Melquisedec.
Sąkan' yosǫ' ą.
7 Tę kįį' nį xiką Cristo įįn yivį' yo'o' ndii, ti'e' nį ka'ąn nda'vi ą xiin' Ndiosí, tę nį xąkų tų ą, sąkan' ña ña jąąn' kuįtį' kųvį chįndįęe' ña'a' nuų' ña xi'í. Tę xa'ą' ña nį sąxinų ą ña kuní Ndiosí ndii, nį chįndįęe' xnąą ña'a' ą.
8 Sąkan' na kuii' teę' ndee si'ę Ndiosí nduu' ą ndii, xiin' tųndo'ǫ' ña nį ndǫ'ǫ ą nį kųndąnį ą sąxinú ą ña kuní Ndiosí.
9 Tę kįį' nį ndį'į nį xąą Jesús sąkuu' chųųn ña nį tąxį Ndiosí sąą ą ndii, nį

nąnduụ ą xa'ndụ ña ką kakú ẹ', tẹ taxi' tụ ą kivị' ñụụ ña kǫǫ' kivị' ndi'i' ndą'a' sąkuu' nẹ xaa' ña kuní ą.

10 Tẹ nị sąkuiso' chuun' ña'a' Ndiosí tẹ nduu' ą sutụ ka'nu' ndẹẹ naa nị nduụ Melquisedec.

Ndẹẹ naa nẹ kuali' nduu' ẹ kịị' kǖvị kuą'nụ ẹ' nuụ' ịchi' Jesús

11 Yoo kua'ą' ką ña kuni sąnia'á ndụ ndo'ó xa'ą' ña jąąn', ndisụ xa'ą' ą ña täxi' sǫ'ǫ kaxi' ndǫ' tụ'ụn vą'ą ndii, vixi vą tẹ sąnąkuachi' ndụ ą.

12 Kuąchị ndii xą kua'ą' vą kuiyą sąkuaąn ndǫ' tụ'ụn Ndiosí, tẹ xą xata'ąn kụndụụ ndǫ' nẹ sania'á ña jąąn'. Ndisụ kusaa' kuní ą ña sąkuaąn ką ndǫ' xa'ą' ña kuu' nụu' ña xą nị sąnia'á ndụ ndo'ó xa'ą' tụ'ụn jąąn'. Tẹ nduu' ndǫ' ndẹẹ naa nẹ kuachị' kuali', nẹ kusaa' chichin' ką, tẹ kǖvị kụxị nịą ndee ką ña xaxị'.

13 Tẹ sąkuu' nẹ kuu' ką ndẹẹ naa kuu' nẹ kuali', nẹ chichin' ndii, kǖvị kụndąnị nịą ndee ña nduu' ña vą'ą, uun ndee ña nduu' ña nịą'a. Sąkan' ña kuu' nịą ndẹẹ naa ña kuañu'ụ.

14 Ndisụ nẹ xą nduu' ndẹẹ naa nẹ xịxą, nẹ xą kụvị xanini vą'ą, tẹ xą kụvị tụ xixi' nịą ndee ką nuụ' ña xaxị' ndii, nẹ jąąn' nduu' nẹ xą xiní ndee ña nduu' ña vą'ą, uun ndee ña nduu' ña nịą'a.

6

1 Xa'ą' ą jąąn' na vịkuiịn ẹ' ña sakuaąn ẹ' xą nuụ' xa'ą' ña kuu' nụu' kuịtị' xa'ą' ịchi' Cristo. Ndẹẹ chaa' ką sǫ'ǫ ku'ụn kuą'nụ ką ẹ' nuụ' ịchi' ą jąąn'. Süụ' xą nuụ' xa'ą' ña kuu' nụu' jąąn' kuịtị' ndątu'un' ẹ', naa kuu' xa'ą' ña kuní ą nąmą ẹ' nimá ẹ' xa'ą' ña kuäsą' kuní ña xaa' ẹ', xiin' xa'ą' ña kuní ą ịnị ẹ' kụnị ẹ' Ndiosí,

2 xiin' xa'ą' sąą kuní ą kụchị ẹ' kuenta Jesús, xiin' xa'ą' ña chindu'ụ' ẹ' ndą'a' ẹ' xíni' nẹ yivị', xiin' xa'ą' ña nątịąkụ ẹ' kịị' kụvị ẹ', xiin' xa'ą' kịị' sąna'má Ndiosí yoo' kivị' so'ǫ' ndi'i'.

3 Sąkan' sąą ẹ' naa' kuní Ndiosí.

4 Kuąchị ndii, nẹ xą nị nia'ą Ndiosí ña ndịxą nuụ' unta', tẹ nị xịnị nịą tụmanị' ña taxi' mịi' ą, tẹ nị kụmi' nịą ña ndịẹẹ' Espíritu Santo,

5 tẹ xą nị xịnị tụ nịą ña ndątụn' ka'án tụ'ụn Ndiosí, tẹ nị xịnị tụ nịą ña ndịẹe' ña kǫǫ nuụ' ku'ụn ẹ',

6 tẹ nị nąkǫǫ nịą sąkuu' ña jąąn' xatą' nịą ndii, kǫǫ' xąchi' ką kụvị sąą ẹ' tẹ nąmą nẹ jąąn' nimá nịą xa'ą' kuąchị ña xaa' nịą, tẹ nąndịko' tụkụụ nịą nuụ' Ndiosí. Sąkan' ña kịị' xaa' nịą sąkan' ndii, ndẹẹ naa tụkụ nị xa'nị' nịą si'ẹ ą jąąn' nuụ' krusín, tẹ ndẹẹ naa tụkụ nị tụ saka'an' ña'a' nịą nuụ' kua'ą' nẹ yivị'.

7 Sąkan' na kuii' nẹ yivị' jąąn' ndii, nduu' nịą ndẹẹ naa ñụ'u' mii' kuun' vą'ą savị'. Naa' kua'ą' ña savị' tąxị ñụ'u' jąąn' ndii, sąñu'u' ña'a' Ndiosí.

8 Ndisụ naa' mii' ndi'i' ịñụ' xiin' ndịki'ị' kuịtị' tąxị ą ndii, kuäsą' kuní xąchi' ą, tẹ kąnị ña'a' Ndiosí, tẹ ką'mị tụ ña'a' ą.

9 Nẹ ta'an' manị' ndụ, teẹ' ndee ka'án ndụ sąkan', ndisụ xiní kaxi' ndụ ña ndo'ó ndii, xą yoo ña vą'ą vą xito' nątịin ndǫ' xa'ą' ą ña nduu' ndǫ' nẹ nị kakụ nị xąą Ndiosí.

10 Kuąchị ndii ña xachuun' ndąku nduu' Ndiosí, tẹ nändosǫ' ą ña xachuun' ndǫ' nuụ' ą, tẹ nị xiką nụụ tụ ndǫ' nuụ' nẹ nduu' kuenta ą xa'ą' ą ña ndanị ña'a' ndǫ', tẹ kusaa' xika' nuu' ką ndǫ' nuụ' nẹ jąąn' ndẹẹ vịtịn.

11 Ndisụ ka'án nimá ndụ ña ku'ụn naa ku'ụn ị'ịn ndǫ' ña xaa' ndǫ' sąkan' ndẹẹ so'ǫ' ndi'i', tẹ kụnị ndǫ' xinụ xną'ą ña ndiatu' ịnị ẹ' xa'ą'.

12 Kündụụ ndǫ' nẹ suxan' nuụ' ịchi' Ndiosí, süụ' jąąn' ndii ịnị naa ịnị ndǫ' kụnị ndǫ' Ndiosí, tẹ kụndịẹni ndǫ' ndẹẹ naa xaa' nẹ natiin' ña nị tąxị ą kuento ą xa'ą', xa'ą' ą ña ịnị nịą xini ña'a' nịą.

13 Kuąchị ndii, kịị' nị tąxị Ndiosí kuento ą ndą'a' Abraham ndii, xa'ą' ą ña kǫǫ' ką ña ka'nu' ką ña kụvị tịin ndịąą ą ndii, nị tịin ndịąą xiin' mii' mịi' ą, tẹ nị tąxị ą kuento ą

14 kịị' nị ka'ąn ą ndii: “Sąñu'u' kua'ą' xąvą'ą ị yo'ó, tẹ ndąsąkua'ą' xąvą'ą tụ ị sịąni' xika' ụn' nuụ' ku'ụn ẹ'”, nị kachị ą xiin' rą.

15 Tẹ xa'ą' ą ña nị ndiatụ tẹ nị ndiatụ ịnị Abraham jąąn' ndii, nị nątịin rą ña nị tąxị Ndiosí kuento ą xa'ą' jąąn'.

16 Sąkan' ña ịin nẹ yivị', kịị' taxi' nịą kuento nịą ndii, tiin' ndịąą nịą ịin ña ka'nu' ką tẹ sąkan' mịi' nịą, tẹ kịị' xaa'

nia sakan' ndii, kuvi ndatu'un' ka e' xa'a' ña jaan'.
17 Te xa'a' a ña ni kuni Ndiosí nia'a kaxi' a nuu' ne natiin ña ni chikandu'u' a kuento a xa'a' jaan', te kuni nia ña näma' a ña ka'án a ndii, ni tiin ndiaa xiin' mii' a kii' ni taxi a kuento a jaan'.
18 Te xa'a' kuento ña ni taxi a, xiin' ña ni tiin ndiaa xiin' mii' mii' a jaan' ndii, kuvi nama a uvi saa' ña jaan', sakan' ña kuvi kuni xa'an' a. Te xandieni ña jaan' yoo' ne nduku' ña koto Ndiosí yoo', te ndiatu' ini e' ña natiin e' ña ni ka'an a taxi a nda'a' e'.
19 Te ña ini e' jaan' xaa' sakan', te ita' ni'i e'. Te suvi tu a xaa' sakan', te ita' ndaku e' ndee naa iin tundoo' kii' chu'un' ki'i' te yivi' nu' xiin' kaa ki'i' tixin mini. Te ña ini e' jaan' xaa' sakan', te xka'ndia e' ndee xata' toto ndiká mii' ndu'u' Ndiosí ndivi',
20 ndee mii' ni ki'vi Jesús xa'a' e' ni'i' ichi' a nuu' e' nduu' a sutu ka'nu' ndee amaa ka kivi' ndee naa ni nduu Melquisedec.

7

Jesús nduu' sutu ka'nu' ndee naa Melquisedec

1 Te Melquisedec jaan' ni nduu' te ni xa'ndia chuun' kuu' nuu' ñuu Salem, te ni nduu' tu ra sutu ka'nu' kuu' nuu' xika' nuu' nuu' Ndiosí ndu'u' ndivi'. Te kii' ni nandiko' Abraham ña ni xa'an kunta'an' ra, te ni kanando ra tuku te xa'ndia chuun' kuu' nuu' ndii, ni kixin nata'an' Melquisedec jaan' xiin' ra, te ni sañu'u' ña'a' ra.
2 Te ni cha'vi Abraham jaan' Melquisedec iin ña'a xa'a' i'in uxi sakuu' ña'a ña ni kanando ra. Te kivi' Melquisedec jaan' ndii, yoo uvi ta'an ña kuni kachi a, ña nuu' ndii, "Te xa'ndia chuun' ndaku." Te nduu' tu ra te xa'ndia chuun' kuu' nuu' ñuu Salem. Te ña jaan' kuni kachi a ndii, "Te xa'ndia chuun' xiin' ña mani'."
3 Te jaan' ndii, köo' xiní xachi' xa'a' yuva' si'i' ra, te ni ndee xa'a' ne xii' yata' ra, te sakan' tu ndee iin köo' xiní amaa ni tuvi ra, uun amaa ni xi'i ra, sakan' ña ni ndaku nii' ra si'e Ndiosí, ña jaan' ndii, nduu' a sutu ka'nu' kuu' nuu' ndee amaa ka kivi'.
4 Koto ndo', saa vi' te ka'nu' koo' chukuu' ni nduu te jaan' na ndee mii' xii' yata' e' Abraham ni cha'vi ña'a' iin ña'a xa'a' i'in uxi sakuu' ña ni kanando ra jaan'.
5 Tu'un ndei' Ndiosí ka'án chuun' ña te nduu' siani' xika' Leví, te na'in' chuun' te kundüu ra sutu ndii, kandei' cha'vi ña'a' sakuu' ne yivi' iin ña'a xa'a' i'in uxi sakuu' ña na'in nia xa'a' chuun ña xaa' nia, tee' ndee te iin kuu' xiin' nia nduu' ra xa'a' a ña te xii' yata' tu ne jaan' nduu' Abraham, kachi a.
6 Ndisu Melquisedec jaan' ndii, süu' siani' xika' Leví nduu' ra, ndee saa ka ni ndii ni ki'in ra iin ña'a xa'a' i'in uxi sakuu' ña ni kanando Abraham, te xa ni taxi Ndiosí kuento a nda'a' jaan', te ni sañu'u' tu ña'a' ra.
7 Te xiní kaxi' sakuu' e' ndii, te ka'nu' ka nduu' te sañu'u' ne yivi' te sakan' ne kuñu'u' xaa' ra jaan'.
8 Te yivi', te kendiaa' ya'vi' iin ña'a xa'a' i'in uxi sakuu' ña na'in' e' xa'a' chuun ña xaa' e' jaan' ndii, te kuvi nduu' ra naá kivi'. Ndisu Melquisedec jaan' ndii, kusaa' tiaku ka ra, kachi tu'un Ndiosí.
9 Sakan' na kuii' kuvi ka'an e' ña kii' ni cha'vi Abraham Melquisedec jaan' xiin' iin ña'a xa'a' i'in uxi sakuu' ña ni kanando ra jaan' ndii, ni cha'vi tu ña'a' sutu te nduu' siani' xika' Leví, te kendiaa' ya'vi' iin ña'a xa'a' i'in uxi sakuu' ña na'in' e' xa'a' chuun ña xaa' e' vitin.
10 Kuachi ndii, kii' ni kixin nata'an' Melquisedec jaan' xiin' Abraham jaan' ndii, xa ni ndiso Abraham jaan' te vi'e Leví jaan' tein níi' ra, tee' ndee tïa'an tuvi ndee iin ra.

Jesús ndii, ndee naa Melquisedec nduu' a

11 Sutu te vi'e Leví ndii, ni ndiso chuun' ra saa ka'án tu'un ndei' jaan', ndisu xa'a' a ña ni kuvi kundüu ne yivi' ne ndaku xachi' nimá nuu' Ndiosí xiin' a ndii, ni kuni a tuku nuu' sutu ndee naa Melquisedec jaan', te süu' ndee naa ni nduu Aarón sutu.
12 Kuachi ndii, kii' namá te kundüu sutu ndii, kuní a ña nama tu tu'un ndei' jaan'.

13 Sąkan' ña xtǫ'ǫ ę' Jesús, ña ndatu'un' ę' xa'ą' jąąn' ndii, süų' sįąni' xika' tę vį'ę Leví nį nduų ą, tę ndęę įin tę vį'ę ą jąąn' nï nduų sutų, tę nasokǫ' kįti' nuų' Ndiosí.
14 Kuąchį ndii, xiní kaxi' ę' ña sįąni' xika' Judá nduu' ña jąąn'. Tę xa'ą' tę vį'ę Judá jąąn' ndii, kǫ̈ǫ' kivį' nį ka'ąn Moisés naa' kųvį kųndųų ra sutų.
15 Tę kundanį ę' ña nį namą tų'ųn ndęi' jąąn' xa'ą' ą ña nį kąkų ingą sutų ka'nu' kuu' nųu' siin' kaa' ndęę naa Melquisedec.
16 Tę Jesús ndii, süų' nduu' ą sutų sąą ka'án chuun' tų'ųn ndęi', sąkan' ña tų'ųn ndęi' jąąn' ka'án ndii, tę nduu' sįąni' xika' Leví kuįtį' kųvį sąą sąkan', süų' jąąn' ndii nduu' ą sutų xa'ą' ą ña kumi' ą ña ndįęę', tę tiaku ą ndęę ndi'i' nį kivį'.
17 Kuąchį ndii, yosǫ' ą nuų' tųtų Ndiosí xa'ą' ą ndii:
Yo'ó nduu' sutų ka'nu' kuu' nųu'
ndęę ąmąą ką kivį' ndęę naa Melquisedec.
Sąkan' yosǫ' ą.
18 Sąkan' na kuii' tų'ųn ndęi' yąta' jąąn' ndii, xą nį ndoǫ chųųn ą xa'ą' ą ña nï kǫǫ chukuu' ą sąxinú ą ña kuní Ndiosí, tę kuäsą' tų kuní ą.
19 Kuąchį ndii nį kųvį ndąsąndąku tų'ųn ndęi' jąąn' nimá ę' nuų' Ndiosí. Tę siin' tuku' ndii, xą yoo ingą ña vą'ą ką ndiatu' inį yoo' xa'ą', ña sakuyatin' yoo' nuų' Ndiosí.
20 Tę Jesús ndii, nį tįin ndįąą xiin' mii' mįi' Ndiosí kįi' nį tąxį ą kuento ą ña kųndųų Jesús sutų kuu' nųu',
21 ndisų tųkų nuų' sutų ndii, nï tįin ndįąą xiin' mii' ą xa'ą' rą ndęę įin įchi'. Ndisų yosǫ' ą nuų' tųtų Ndiosí mii' nį tąxį ą kuento ą xa'ą' Jesús ka'án ą ndii:
Nį tįin ndįąą xiin' mii' mįi' xtǫ'ǫ ę' Ndiosí,
tę ña jąąn' ndii nämą ą kuento ą:
“Yo'ó nduu' sutų ka'nu' kuu' nųu'
ndęę ąmąą ką kivį' ndęę naa Melquisedec.”
Sąkan' kachį ą.
22 Jesús nduu' ña chikandia Ndiosí tę sąxinú ą kuento ña nį ndoǫ Ndiosí xiin' ę', tę ña vą'ą ką nduu' ña jąąn' tę sąkan' kuento ña nį ndoǫ ą ña nųu'.
23 Tę tųkų nuų' sutų ndii, kua'ą' xąvą'ą rą nį yoǫ xa'ą' ą ña ndęę įin rą nï kųvį kųtįąkų ndęę ndi'i' nį kivį'.
24 Ndisų Jesús ndii, xa'ą' ą ña tiaku ą ndęę ąmąą ką kivį' ndii, nduu' ą sutų ndęę ąmąą ką kivį'.
25 Xa'ą' ą jąąn' na kųvį tų sąkakú xąchi' ą nę inį xini ña'a', nę kuyatin' nuų' Ndiosí xiin' ña ndįęę' ą, sąkan' ña tiaku ą ndęę ndi'i' nį kivį', tę xikui'ní chitǫ ą xa'ą' nią nuų' Ndiosí.
26 Sąkan' na kuii' ña jąąn' nduu' sutų ka'nu' ña nį kunį ą kųmi' yoo', sąkan' sųų ña ndǫǫ ndį'į nduu' ą, tę kǫ̈ǫ' tų kuąchį ą, tę kǫ̈ǫ' kivį' nį xaa' tų ą ña nįą'a, tę nį xtą'ni' ña'a' Ndiosí tęin nę xaa' kuąchį, tę nį sąkaa' ña'a' ą ndįvi', tę nį tąxį ą įin chuun' ka'nu' ką ndą'a' ą įkan'.
27 Ña jąąn' ndii, xäa' ą ndęę naa xaa' tųkų sutų ka'nu' jąąn', ña xa'nį' rą kįti' į'įn kivį'. Tę xį'ną xa'mi' rą ri' xa'ą' kuąchį mįi' rą, tę sąkan' xa'mi' tų rą ri' xa'ą' kuąchį nę yivį'. Süų' jąąn' ndii unta' kuįtį' nį sąnąsokǫ' xiin' mįi' ą, tę nį xi'į ą xa'ą' kuąchį ę', tę ndęę ndi'i' nį kivį' ndiaa ya'vi' ña nį xąą ą jąąn'.
28 Sąkan' ña tų'ųn ndęi' Ndiosí ndii, tę yivį', tę ndiso' kuąchį, kuįtį' saki'in' chuun' ą, tę nduu' rą sutų ka'nu'. Ndisų Ndiosí, kįi' nį tįin ndįąą xiin' mii' mįi' ą ndii, nį sąkuiso' chuun' ą si'ę ą jąąn', tę nduu' ą sutų ña sąxinú sąkuu' ña kuní Ndiosí ndęę ąmąą ką kivį'. Tę nį xąą Ndiosí ña jąąn' kįi' xą yoo tų'ųn ndęi' jąąn'.

8

Jesús nduu' sutų ka'nu' ya'ą ką tę sąkan' ndee ką tę yivį'

1 Vą'ą, ña ka'nu' ką ña kuni ka'ąn ndų xiin' ndǫ' xa'ą' ndii, sutų ka'nu' ką vį' nduu' ña kumi' ę' jąąn'. Ndęę ndą'a' kuą'ą tei Ndiosí, ña ka'nu' vą, mii' ndu'ų' ą xa'ndia chuun' ą ndįvi', nį xįkųndu'ų' ą.
2 Tę sutų ka'nu' jąąn' ndii, xachuun' ą nuų' Ndiosí tįxin yųkun' ka'nu' xnąą ña iin' ndįvi'. Tę süų' tę yivį' nį xą'ą yųkun' jąąn', süų' jąąn' ndii mįi' xtǫ'ǫ ę' Ndiosí nį xą'ą ą.
3 Sąkan' ña sąkuu' sutų ka'nu' įin yivį' yo'o' ndii, ndiso' chuun' rą tę nąsokǫ' rą tųmanį', xiin' ña kąmį rą kįti' xa'ą' kuąchį nę yivį'. Xa'ą' ą jąąn' na sąkan' tų Jesús jąąn' ndii, kuní ą ña kǫǫ tų įin ña nąsokǫ' ą nuų' Ndiosí xa'ą' kuąchį ę'.

4 Naa' sąkan' tę xika' ką Jesús nuų' ñų'u' ịịn yivị' yo'o' ndii, nị ndęę kụ̈nduų ą sutų ka'nu' jąąn', kuąchị ndii kusaa' yoo ką sutų tę nasokọ' tụmanị' jąąn' sąą ka'án tụ'ụn ndẹi' Ndiosí.
5 Sutų ka'nu' jąąn' ndii, ndęę naa ñą niania', uun ndęę naa kụnda'vị ñą yoo yụkun' ñą iin' ndịvi' kuịtị' nduu' ñą xaa' rą jąąn'. Naa nị ka'ąn Ndiosí xiin' Moisés kịị' nị sąkuiso' chuun' ñą'a' ą, tę kąsą'ą rą vị'ę totọ, nị ka'ąn ą xiin' rą ndii: "Chụụn xa'a' vą ụn' tę sąxinụ ụn' sąkuu' ñą nị nia'ą į yo'ó sąą nii' nị xịnị ụn' ụn xíni' ịku' yo'o'", nị kachị ą xiin' rą.
6 Ndisụ chụụn sutų, ñą nị sąkuiso' chuun' Ndiosí Jesús ndii, ñą ka'nu' ką nduu' ą tę sąkan' ñą nị xąą tę yivị', tę nị nduų sutų jąąn'. Sąkan' ñą ịịn ñą xikui'ní vą'ą ką xa'ą' ę' nduu' ą jąąn' xa'ą' ą ñą xiin' ndą'a' ą nị ndoọ Ndiosí kuento vą'ą ką ñą sąą ą xiin' ę', tę xiin' ndą'a' ą nị chịkąndu'ụ' Ndiosí kuento vą'ą ką xiin' ę'.
7 Kuąchị ndii, naa' nị kụvị kụndąku nimá ę' nuų' Ndiosí xiin' kuento ñą nị ndoọ ą xiin' ę' ñą nụu' ndii, küní ą ndoọ ą ịngą kuento xiin' ę'.
8 Ndisụ xa'ą' ą ñą nị xịnị Ndiosí ñą xïka' vą'ą nę jąąn' ịchi' ą ndii, nị xi'ę ą xịnị ñą'a' ą ka'án ą ndii:
Kuąxị kivị', kachi xtọ'ọ ę' ndii,
ndoọ į ịngą kuento xąa' xiin' nę vị'ę Israel,
tę sąkan' tụ xiin' nę vị'ę Judá.
9 Süụ' naa kuento ñą nị ndoọ į xiin' nę xịị' yąta' nịą xtą'an' kịị' nị tịịn į ndą'a' nę jąąn',
tę nị tąvą' ñą'a' į nuų' ñụ'u' Egipto.
Sąkan' ñą nę jąąn' ndii, nï sąxinú nịą kuento į jąąn'.
Xa'ą' ą jąąn' na nị nąkọọ ñą'a' į.
Kachị ą.
10 Tę ka'án tụ xtọ'ọ ę' ndii:
Ña yọ'ọ' nduu' kuento xąa' ñą ndoọ į xiin' nę vị'ę Israel nuų' ku'ụn ę':
Chịndu'ụ' į tụ'ụn ndẹi' į nuų' ñą xanini nịą,
tę kẹ'į tụ ę tịxịn nimá nịą.
Sąkan' tę kụnduụ į Ndiosí ñą xaka'nu' nịą,
tę nę jąąn' kụnduụ kuenta į.
11 Tę sąkan' tụ küní ką ñą sąnia'á nịą nę ñụụ nịą xa'ą' į,
tę nị ndęę küní ką tụ ą ñą sąnia'á nịą nę ịịn kuu' xiin' nịą xa'ą' į.
Kuąchị ndii sąkuu' nịą kụndąnị kaxi' xa'ą' į,
ndęę nę kuali', tę ndęę nę xịxą.
12 Tę kọọ ka'nu' ịnị į xa'ą' sąkuu' ñą nịą'a ña nị xąą nịą,
tę kö̤ọ' kivị' ką tụ nąką'an' į xa'ą' kuąchị nịą.
Nị kachị ą.
13 Kịị' nị ka'ąn Ndiosí ñą ndoọ ą ịngą kuento xąa' jąąn' nuų' ę' ndii, xą nị ndoọ chụụn kuento ña nị ndoọ ą nuų' ę' ña nụu', tę xą nị kụyąta' tụ ą nuų' ą, tę ña xą yąta' ndii, nä'a' ką tę nduxịn xąchi' ą.

9

1 Vą'ą, tę xiin' kuento ña nị ndoọ Ndiosí xiin' nę xịị' yąta' ę' ña nụu' ndii, nị tąxị ą ndẹi' sąą kuní ą sąchuun' sutų nuų' ą xaka'nu' ña'a' rą, xiin' sąą kuní ą kọọ yụkun' ą ịịn yivị' yo'o'.
2 Tę yụkun' jąąn' ndii, sọ'ọ nị kuą'ą ą: mii' xaą ụụn ę' ndii, ịịn xaan' sụ'ụn nani' ą. Tę ịkan' ita' kąndẹlero xiin' ịịn mesa mii' ndiee' xitą' vą'ą ña kuñu'u' nuų' Ndiosí.
3 Tę xatą' totọ ndiká ña uvị tịxịn yụkun' jąąn' ndii, ịịn xaan' mii' sụ'ụn xąvą'ą nani' ą.
4 Tę ịkan' iin' cho'ọ oro mii' xixí sụxą chụ'ma, tę ịkan' tụ iin' xatụn', tun' ndisukụ' mịị' ndị'į oro, tun' nia'á ña nị ndoọ Ndiosí kuento ą xiin' nịą xtą'an' ką. Tę tịxịn tun' jąąn' naá ịịn kịsị lulu ña nduu' mịị' ndị'į oro mii' nị tąxą'ą nę yivị' ña xaxị' ña nąni' maná, xiin' tun' nị kątụvị Aarón, tun' nị nịąnịą ndą'a', tę ịkan' tụ ñu'u' yuų' mii' yosọ' tụ'ụn ndẹi' Ndiosí.
5 Tę xatą' xatụn' jąąn' nị xątą nịą uvị tą'an ángele ña nị sąniania' nịą, ña nani' Querubines. Tę xiin' ña jąąn' nia'á Ndiosí ña ịkan' yoo ą. Tę nị tịsa'ví ángele jąąn' ña ndasi tun' jąąn' xiin' ndịxịn ą. Ndisụ vịtịn ndii küní ą ka'ąn ką ndụ xa'ą' ña jąąn'.
6 Tę kịị' xą yoo tụ'vą sąkuu' ña jąąn' ndii, ko'ni' chitọ sutų xaa' rą chụụn nuų' Ndiosí mii' xaá ụụn ę' tịxịn yụkun' jąąn'.
7 Ndisụ xatą' totọ ndiká ña uvị jąąn' ndii, sutų ka'nu' kuịtị' kụvị xkan'dịą ịkan' ịịn ịchi' į'ịn kuiyą. Tę ndii, xiin' níi' kịti' kuịtị' kụvị xka'ndịą rą ịkan' tę nasokọ' rą

ą xa'ą' kuąchį mįį' rą xiin' xa'ą' kuąchį ñą xaa' nianí nę yivį'.

8 Tę xiin' ñą jąąn' nį sąkuni' Espíritu Santo yoo' ñą naa' iin' ką mii' xaá ųųn ę' tįxįn yųkun' jąąn' ndii, kųvį ki'vį ę' mii' iin' ñą sų'ųn xąvą'ą jąąn'.

9 Tę sąkuu' ñą jąąn' ndii, ñą ka'án ndįąą kuįtį' nduu' ą nuų' ę' kivį' vįtįn. Sąkan' ñą kǫǫ' ndįęę' ñą xa'mi' nįą kįti' jąąn', xiin' ñą nasokǫ' nįą tę ndąsąndǫǫ ą nimá nįą, tę kųnį nįą ñą kǫǫ' ką kuąchį jąąn' ndiso' nįą.

10 Sąkan' ñą ñą jąąn' ndii, ka'án ą xa'ą' ñą kųvį kąxį' ę', xiin' ñą kųvį kǫ'ǫ ę' kuįtį', tę ka'án tų ą xa'ą' sąą sąndǫǫ xiin' mii' ę' nuų' Ndiosí, tę ñą jąąn' ka'án ą sąą kuní ą sąą ę' xiin' ñų'u' nde'į ę'. Sąkan' nį yoǫ ą ndęę skąchi' nį xąą kivį' ñą nąmą ñą'a' Ndiosí.

11 Ndisų vįtįn ñą xą nį kįxįn Cristo ndii, ñą jąąn' nduu' sutų ka'nu' tę nątįįn ę' ñą vą'ą, ñą nį ndoǫ Ndiosí kuento tąxį ą ndą'a' ę'. Tę yųkun' mii' xa'ndia chuun' ą ndii, ñą vą'ą ką nduu' ą, tę ñą sų'ųn ką tų nduu' ą, tę süų' tę yivį' įįn yivį' nį xą'ą yųkun' jąąn', sąkan' ñą süų' kuenta įįn yivį' yo'o' nduu' ą.

12 Tę sąkan' tų süų' níi' tįxu'ų', uun níi' sįndikį' nį nąsokǫ' ą nuų' Ndiosí tįxįn yųkun' mii' sų'ųn ką jąąn'. Süų' jąąn' ndii xiin' níi' mįį' ą nį ki'vį ą, tę nąsokǫ' ą xą unta' sąkan' nuų' Ndiosí mii' sų'ųn ką jąąn', tę nį ndąsąndǫǫ ą yoo' nuų' Ndiosí ndęę ąmąą ką kivį'.

13 Kuąchį ndii, naa' níi' toro, xiin' níi' tįxu'ų' chię, xiin' yáa' nú'u vaca sie, ti' nį xixį nį kǫndįą likįn' sutų kuu' nųu' jąąn' įįn' nę nį xka'ndįą ñą ka'án tų'ųn ndęi' Moisés, tę nį kųvį ndąsąndǫǫ ą ñų'u' nde'į nįą nuų' ñą nį xąą nįą jąąn' ndii,

14 kąchį ką vį' tų ę' níi' Cristo ndii, nį ndąsąndǫǫ ą nimá ę'. Kuąchį ndii xiin' ñą ndįęe' Espíritu Santo, ñą yoo ndęę ndi'i' nį kivį,' nį sąnąsokǫ' xiin' mii' ą xa'ą' kuąchį ę' nuų' Ndiosí. Tę xa'ą' ą ñą ñą ndǫǫ ndį'į nduu' ą ndii, kųvį ndąsąndǫǫ níi' ą nimá ę' nuų' ñą kįnį ñą saxioo' yoo', tę kąką nųų ę' nuų' Ndiosí tiaku.

15 Xa'ą' ą jąąn' na Jesucristo nduu' ñą xikui'ní xa'ą' ę' nuų' Ndiosí xa'ą' ą ñą nį sąxinú ą ñą ka'án chuun' kuento xąa', ñą nį ndoǫ Ndiosí xiin' ę' sąą ą, tę nį nątįįn yoo', nę nį nąkąxįn ą, sąkuu' ñą vą'ą ñą yoo ndįvi', ñą nį chįkąndu'ų' ą kuento ą xa'ą' jąąn'. Sąkan' ñą nį xi'į Jesús tę sąndoyo' ą kuąchį ę' ñą nį xąą ę' kįį' nį xiką ę' sąą ka'án chuun' kuento yąta', ñą nį ndoǫ Ndiosí xiin' ę'.

16 Kuąchį ndii, kįį' xavą'ą įįn nę yivį' tųtų ñą ka'án sąą kuní nįą nąta'vį' ñą'ą nįą, tę yǫǫ ndą'a' ndoǫ ą kįį' kųvį nįą ndii, ndęę kįį' kųvį nę jąąn', sąkan' vį' tę ndiaa ya'vi' tųtų jąąn'.

17 Sąkan' ñą tųtų jąąn' ndii, ndęę na kųvį nę nį xą'ą ą tę kųvį chįndįęe' ą, sąkan' ñą kųvį nąta'vį' ñą'ą jąąn' kįį' kusaa' tiaku ką nę nakoo' ą.

18 Xa'ą' ą jąąn' na ndęę kįį' nį xą'a' nųu' kuento ñą nį ndoǫ Ndiosí xiin' ę' ndii, nį xitįą níi' kįti', tę nį xą'a' ą xachuun' ą.

19 Kuąchį ndii, kįį' nį ndį'į nį ka'ąn ndǫsǫ' Moisés sąkuu' ñą ka'án chuun' tų'ųn ndęi' Ndiosí nuų' sąkuu' nę yivį' jąąn' ndii, nį kį'įn rą níi' sįndikį' xiin' níi' tįxu'ų' chię, tę nį nąsaką rą ą xiin' tįkui. Ikan', tę nį kį'įn tų rą kachį' kua'a ndųkun', xiin' yukų ndųkų hisopo, tę nį kosǫ likįn' rą níi' xiin' tįkui jąąn' xatą' yuų' mii' yosǫ' tų'ųn ndęi' jąąn', tę sąkan' tų nį kǫndįą likįn' rą te' jąąn' sąkuu' nę yivį' jąąn'

20 ka'án rą ndii: “Xiin' níi' ñaą' nia'á Ndiosí ndo'ó kuento ą ñą nį ndoǫ ą xiin' ndǫ'”, nį kachį rą.

21 Tę nį kǫndįą likįn' tų rą níi' jąąn' yųkun' xiin' sąkuu' ndąchuun' ñą xi tiín sutų kįį' xaa' rą chųųn nuų' Ndiosí.

22 Tę ka'án chuun' tų'ųn ndęi' jąąn' ñą yatin' sąkuu' ñą'ą kuní ą ndųndǫǫ xiin' níi', kachi ą. Tę na kǫǫ' níi' jąąn' kuitįą ndii, kųvį kǫǫ ka'nu' įnį Ndiosí xa'ą' kuąchį ę'.

Nį ndǫyǫ kuąchį ę' nuų' Ndiosí xa'ą' ą ñą nį xitįą níi' Jesús

23 Sąkan' na, nį kunį ą ñą kuitįą níi' kįti' jąąn' tę ndųndǫǫ sąkuu' ñą jąąn', ñą nduu' ñą ka'án ndįąą kuįtį' xa'ą' ñą yoo ndįvi'. Ndisų ñą ndįxą xnąą'ą ñą yoo ndįvi' ndii, xiin' níi' vą'ą ką kuní ą tę kųvį xka'ndįą ę' įkan' tę sąkan' xiin' níi' kįti' jąąn'.

24 Kuąchį ndii nį ndi'vį Cristo įįn yųkun' ñą nį xą'ą ndą'a' tę yivį', ñą nduu' ndęę naa ñą ka'án ndįąą xa'ą' yųkun' ñą ndįxą

xnąˈą. Süų' jąąn' ndii nį ndiˈvį ą ndęę ndįvi' mii' nduˈų' Ndiosí tę xikuiˈní ą xaˈą' ę' nuų' ą jąąn'.
25 Tę nį ndiˈvį ą įkan' tę nąsokǫ' xiin' mįi' ą kuaˈą' įchi' naa xi xaá sutų kaˈnu', ña ndiˈví rą sąą kuiyą mii' sų'ųn xąvąˈą tįxįn yųkun' xiin' níi' kįti', tę sü ų' níi' mįi' rą.
26 Naa' sąkan' nį xaa' Cristo ndii, nį kunį ą ña kųvį ą kuaˈą' yaˈą įchi' ndęę kįį' nį kuąˈą įįn yivį', ndisų vįtįn ña xą kuyatin' ndį'į įįn yivį' ndii, nį kįxįn ą, tę nį nąsokǫ' xiin' mii' ą, tę nį xiˈį ą unta' kuįtį' xaˈą' kuąchį ę', tę ndiaa yaˈvi' ą ndęę ąmąą ką nį xaˈą' ą ña nį ndǫˈǫ mįi' ą, tę nį sąndoyo' ą kuąchį ę'.
27 Tę sąkan' tų yoo', nę yivį' įįn yivį' ndii, unta' kuįtį' xiˈí ę', ndį'į jąąn' tę kuąxį ña sąnaˈmá Ndiosí yoo' xaˈą' ña nį xąą ę'.
28 Sąkan' na kuii' Cristo ndii, unta' kuįtį' tų nį xiˈį ña jąąn' xaˈą' kuąchį kuaˈą' nę yivį'. Tę kįį' kįxįn nį tųkųų ą ndii, süų' kįxįn ą tę kųvį tųkųų ą xaˈą' kuąchį ę', süų' jąąn' ndii kįxįn kuįtį' ą tę sąkakú ą, nę ndiatu' ña'a'.

10

Nį kųvį ndąsąndǫǫ níi' kįti' yoo' nuų' kuąchį ę'

1 Tų'ųn ndęi' Ndiosí ndii, süų' ña vąˈą ña nį kaˈąn Ndiosí tąxį ą ndąˈa' ę' nį nduų' ña jąąn', süų' jąąn' ndii kųnda'vį kuįtį' ą nį nduų ą. Sąkan' na teę' ndee sąą kuiyą xa'mi' sutų kįti' nuų' Ndiosí xaˈą' kuąchį nę yivį', nę kuąxį įkan' ndii, ndäsąndąku ña jąąn' nimá nįą nuų' Ndiosí.
2 Kuąchį ndii, naa' sąkan', tę ña kųvį sąndoyo' kuąchį nįą nduu' ña xa'mi' nįą ti' jąąn' ndii, kuäsąˈ ką kįnį kųnį nę xaka'nu' Ndiosí xiin' ña jąąn' xaˈą' kuąchį nįą, tę näsokǫ' ką tų nįą kįti' jąąn'.
3 Ndisų ña nasokǫ' sutų kįti' jąąn' ndii, sąą kuiyą sanaka'an' ñaˈa' ą xaˈą' kuąchį nįą.
4 Sąkan' ña níi' toro xiin' níi' tįxuˈų' chię ndii, kųvį sąndoyo' ą kuąchį ę' nuų' Ndiosí.
5 Xaˈą' ą jąąn' na nį kaˈąn Cristo xiin' Ndiosí kįį' nį kįxįn ą įįn yivį' ndii:

Xtänį ų̨n' ña nasokǫ' nę yivį' ña'ą, nį ndęę
ña taxi' nįą tųmanį' nuų' ų̨n'.
Xaˈą' ą jąąn' na nį tąxį ų̨n' ñų'u' ndeˈį
yu'ų.
6 Nį xtąnį ų̨n' ña nasokǫ' nę yivį' ña'ą,
nį ndęę ña xa'mi' nįą kįti' xaˈą' kuąchį nįą.
7 Sąkan' na nį kaˈąn į ndii:
“Ndiosí ka'nu', kǫtǫ ų̨n', yo'o' iin' į,
kuąxį į tę sąą į ña kaˈán nimá ų̨n',
sąą nii' kaˈán tų'ųn ndęi' ų̨n' xaˈą' į”, nį
kachį į.
8 Nį kaˈąn ą ña nųu' ndii: “Xtänį ų̨n' ña nasokǫ' nę yivį' ña'ą, nį ndęę ña taxi' nįą tųmanį', nį ndęę ña xa'mi' nįą kįti' nuų' ų̨n' xaˈą' kuąchį nįą, tę vä'ą tų kuni ų̨n' xiin' ña jąąn'.” Sąkan' kaˈán ą teę' ndee tų'ųn ndęi' Ndiosí nį kaˈąn tuní ña jąąn'.
9 Tę nį kaˈąn ką Cristo ndii: “Ndiosí ka'nu', kǫtǫ ų̨n', yo'o' iin' į, kuąxį į tę sąą į ña kaˈán nimá ų̨n'”, nį kachį ą. Tę xiin' ña jąąn' xtąˈni' Ndiosí ña yąta' jąąn', tę nį nąchįndu'ų' ą įįn ña xąa'.
10 Tę xaˈą' ą ña nį sąxinú Jesucristo jąąn' ña kuní Ndiosí ndii, nį ndąsąndųų ą yoo' ndįtįą Ndiosí, sąkan' ña nį sąnąkua'a xiin' mįi' ą, tę nį xiˈį ą xaˈą' kuąchį ę' unta' kuįtį', tę ndiaa yaˈvi' ña nį xąą ą jąąn' ndęę ndi'i' nį kivį'.
11 Tę sąkuu' sutų ndii, xiní kaxi' ę' ña sąą kivį' xaa' rą chųųn nuų' Ndiosí tįxįn yųkun', tę xą nuų' kįti' kuįtį' xa'mi' chitǫ rą teę' ndee kü vį sąndoyo' ña jąąn' kuąchį nę yivį' nuų' Ndiosí.
12 Ndisų Cristo ndii, unta' kuįtį' nį sąnąkua'a xiin' mii' ą, tę nį xiˈį ą xaˈą' kuąchį ę', tę ndiaa yaˈvi' ña jąąn' ndęę ndi'i' nį kivį'. Tę ndį'į jąąn', tę nį xįkųndu'ų' ą ndąˈa' kuąˈą Ndiosí.
13 Tę įkan' ndiatu' ą ndęę skąchi' sąndoó kui'e xąchi' Ndiosí tę ndasi' ña'a'.
14 Sąkan' ña xiin' įįn ndąą' kuįtį' ña nį nąsokǫ' xiin' mįi' ą jąąn' nį ndąsąndǫǫ xąchi' ą yoo', nę xą nduu' ndįtįą Ndiosí.
15 Tę sakuni' tų Espíritu Santo yoo' ña jąąn' ą kįį' nį kaˈąn ą ndii:
16 Kaˈán Ndiosí ndii:
Ña yǫˈǫ' nduu' kuento ña ndoǫ į xiin' nę
vį'ę Israel nuų' kuˈų̨n ę':
Tąąn' į tų'ųn ndęi' į nimá nįą,
tę kę'į tų ę xíni' nįą.
17 Įkan' tę kaˈán ką ą ndii:
Tę kǫ̈ǫ' kivį' nąkąˈan' ką į xaˈą' kuąchį nįą,
nį ndęę ña nįąˈa ña nį xąą nįą.
Nį kachį ą.

18 Sąkan' na kuii', xa'ą' ą ña ni yoọ ka'nu' inį Ndiosí xa'ą' kuąchį ę' ndii, küní ką ña nąsokọ' ką ę' ña'ą xa'ą' kuąchį ę' jąąn'.

Jesús nduu' ichi' xąa' ña kua'ąn ndą'a' Ndiosí

19 Ñąnį ta'an' į, xa'ą' ą jąąn' na xą yoo ndiká ę' tę kụvį xka'ndįą ę' nuụ' ą mii' sụ'ụn ką xa'ą' ą ña nį xitįą níi' Jesucristo xa'ą' kuąchį ę'.
20 Sąkan' ña kįį' nį xi'į Jesús ndii, nį nụnia' ą ichi' xąa' ña taxi' kivį' ñụụ ę', tę kụvį xka'ndįą ę' xatą' totọ ndiká jąąn' xa'ą' ą ña nį nąsokọ' ą ñụ'u' nde'į ą jąąn'.
21 Tę yoo', nę vį'ę Ndiosí ndii, xą kumi' ę' įin sutụ ka'nu' vą ña ni'i' ichi' nuụ' ę',
22 sąkan' na kuii' na kụyątịn ę' nuụ' Ndiosí xiin' įin ndąą' nimá ę', tę inį xąchi' ę' ña nątįin vą'ą ą yoo' xa'ą' ą ña xą nį ndąsąndọọ ą nimá ę' nuụ' ña nį ndọ'ọ ę' nį xąą kuąchį ę', ndęę naa nį nątįą ą ñụ'u' nde'į ę' xiin' tįkui ndątụn' vą.
23 Inį naa inį ę' kụnį ę' Ndiosí ndiatu' inį ę' xa'ą' ą, tę įin ndąą' tụ kụnaą nimá ę' nuụ' ña kandixa' ę', sąkan' ña xachuun' ndąku ña nį chįkąndu'ụ' kuento jąąn' nuụ' ę'.
24 Tę kuní ą ña kụndį'nį ę' xa'ą' sąą kụvį chįndįęe' ta'an' į'įn ę', tę xiin' ña jąąn' tąxį ę' ndįęę' ta'an' ę', tę kụndanį ta'an' ką ę', tę sąą ę' ña vą'ą.
25 Tę näkọọ tụ ę' ña nakayá ę' saka'nu' ę' Ndiosí naa sakaán xiin' mįį' sąvą nę yivį'. Süụ' jąąn' ndii sąndįęni ta'an' į'įn ę', kachį ką vį' ę' vįtịn ña xą kuyatin' kivį' ña nąndįko' xtọ'ọ ę'.
26 Kuąchį ndii, naa' xą xiní ę' sąkuu' ña ndįxą ña ka'án tụ'ụn vą'ą, tę kusaa' xaa' tę xaa' ką ę' kuąchį ndii, kọọ' ką ndęę įin ña kụvį nąsokọ' ę' nuụ' Ndiosí tę sąkakú ą yoo' xa'ą' kuąchį ę' jąąn'.
27 Süụ' jąąn' ndii ndee ña įyọ xąvą'ą ña kuąxį kįį' ndį'į sąna'má Ndiosí yoo' xa'ą' kuąchį ę' jąąn' kuįtį' ndiatu' ę', xiin' ña ku'ụn ę' nuụ' ñu'ụ ndatin ña ką'mį Ndiosí nę ndasi' ña'a'.
28 Naa' yọọ ką nį sąxinụ tụ'ụn ndęi', ña nį nątįin Moisés, tę yoo uvį ta'an, uun unį ta'an nę yivį' ndiee' yụ'u' xa'ą' nįą nuụ' tę sana'má ña'a' ndii, kọọ' kụvįta xąchi' ką inį xa'ą' nįą, süụ' jąąn' ndii ka'ąn chuun' rą tę kụvį nįą xa'ą' ña nį xąą nįą jąąn'.
29 Sąkan' na kuii' sąą ndọ' kuenta ña kua'ą' ya'ą ką kụndọ'ọ nę küni kọtọ si'ę Ndiosí jąąn', sąkan' ña ndęę naa xe'ní ndọsọ' ña'a' nįą. Tę xaa' nįą ña ndęę naa ña kuäsą' kuní nduu' níi' ą ña saxinú ña nį ndoọ Ndiosí kuento ą xiin' ę', teę' ndee xiin' ña jąąn' ndasanduu' ą nę jąąn' ndįtįą ą. Tę ka'án kįnį tụ nįą xa'ą' Espíritu Santo, ña ndanį ña'a'.
30 Sąkan' ña xą xiní ę' sąą xachuun' Ndiosí naa yosọ' ą nuụ' tụtụ ą mii' ka'án ą ndii: "Mįį' yu'ụ nakąn kuenta nuụ' nę xaa' ña nįą'a xiin' nę yivį', tę nącha'vį į nę jąąn' xą'a' ña nį xąą nįą", nį kachį xtọ'ọ ę'. Tę yosọ' tụ ą ndii: "Sąna'má xtọ'ọ ę' nę nduu' kuenta ą." Sąkan' yosọ' ą.
31 Įyọ ya'ą kụndọ'ọ yọọ ką naa' kąnį ña'a' Ndiosí tiaku.
32 Nąką'an' ndọ' ña u'vį vą nį ndọ'ọ ndọ' nuụ' nį kįxįn kįį' nį nątįin ndọ' tụ'ụn vą'ą, ña nduu' ndęę naa ñu'ụ nuụ' ndọ'.
33 Yoo xaá ndii, nį kąnįą'a nę yivį' xiin' ndọ' nuụ' chitu', tę nį sąndo'o' tụ nįą ndo'ó, tę xaá tụkụ ndii, nį nduįin ndọ' xiin' nę nį yoọ nuụ' tụndo'ọ' jąąn'.
34 Sąkan' tụ nį kụvįta inį ndọ' xa'ą' nę ñu'u' vį'ę kąą, tę kįį' nį nąkąya nę yivį' ña kumi' ndọ' ndii, vą'ą kuįtį' nį kụnį ndọ'. Sąkan' ña xiní ndọ' ndii, ndįvi' kumi' ndọ' ña vą'ą ką ña kọọ' kivį' ndi'i', ña sąni'í' Ndiosí yoo'.
35 Näkọọ ndọ' ña inį ndọ' xini ndọ' kuento ña nį tąxį Ndiosí nuụ' ndọ' jąąn', sąkan' ña xiin' ña jąąn' sąñu'u' kua'ą' ą ndo'ó ndįvi'.
36 Kuąchį ndii kuní ą ña kụndįęni naa kundieni ndọ' tę sąxinú ndọ' ña kuní Ndiosí, tę nątįin ndọ' ña nį tąxį ą kuento ą nuụ' ndọ'.
37 Sąkan' ña yosọ' ą nuụ' tụtụ ą mii' ka'án ą ndii:

Ña kįxįn ndii, xą kuyatin' kuii kįxįn ą, tę
kükuachí ką ą.

38 Nę nį xąndąku Ndiosí nimá ndii,
xika' nįą nuụ' ą xa'ą' ą ña inį nįą xini ña'a'
nįą.
Tę ndii, naa' nąkọọ nįą ichi' į xatą' nįą
ndii,
vä'ą kụnį į kụnį ña'a' į.
Sąkan' yosọ' ą.
39 Ndisụ yoo' ndii, ndüu' ę' nę nakoo' ichi' ą, tę kọọ ę' tụndo'ọ' jąąn'. Süụ' jąąn' ndii

nę ịnị xini Ndiosí nduu' ę', tę sąkakú ą nimá ę'.

11

Kuní ą ịnị ę' kụnị ę' Ndiosí

1 Ña ịnị ę' xini ę' Ndiosí kuni kachi ą ndii, ịnị xnąa'ą ę' ña nątiịn ę' ña nị tąxị Ndiosí kuento ą nuụ' ę' xa'ą', tę xiin' ña ịnị ę' jąąn' tụ xiní xnąa'ą ę' ña tąxị Ndiosí ña jąąn' ndą'a' ę' naá kivị', teę' ndee kụvị kụnị ę' ña jąąn'.

2 Kuąchị ndii, xa'ą' ą ña nị ịnị nę xiị' yąta' ę' nị xịnị nịą Ndiosí xtą'an', na nị kịęę vą'ą nịą nuụ' ą, tę nị nątiịn ña'a' ą.

3 Tę xa'ą' ą ña ịnị ę' xini ę' Ndiosí na xiní ę' ndii, xiin' tụ'ụn yụ'u' ą nị xą'ą ą ịin yivị' xiin' ndịvi'. Sąkan' na kuii' ña kụvị xini ę' vịtịn ndii, nị kuą'ą ą xiin' ña kụvị kụnị ę'.

4 Sąkan' tụ Abel ndii, xa'ą' ą ña nị ịnị rą nị xịnị rą Ndiosí na nị nąsokọ' rą ña vą'ą ką nuụ' ą tę sąkan' ñąnị rą Caín. Xa'ą' ą jąąn' na nị ka'ąn Ndiosí ña tę xachuun' ndąku nị nduụ' rą, tę nị nątiịn ą ña nị nąsokọ' rą jąąn'. Tę ña nị ịnị rą nị xịnị rą Ndiosí jąąn' ndii, kusaa' nia'á ką ą yoo', teę' ndee xą nị xi'ị rą.

5 Sąkan' tụ Enoc ndii, xa'ą' ą ña nị ịnị rą nị xịnị rą Ndiosí, na nị ndąnị'ị ña'a' ą tę kua'ąn rą ndịvi', tę nï xi'ị rą. Tę sąkan' tụ kọ̈ọ' nị xini ką ña'a', sąkan' ña Ndiosí nị nąką ña'a'. Ndisụ ña kuní ką ku'ụn rą mii' ndu'ụ' Ndiosí ndii, ka'án tụtụ ą ña nị sąxinụ rą ña kuní ą, tę vą'ą nị kụnị ą xiin' ña nị xąą rą.

6 Xa'ą' ą jąąn' na kuii' naa' ịnị ę' xini ę' Ndiosí ndii, kụvị xąchi' vą'ą kuni Ndiosí kụnị ą yoo'. Sąkan' ña yọọ ką kuyatin' nuụ' ą ndii, kuní ą ña kąndịxa' nịą ña yoo ą, tę kąndịxa' tụ nịą ña sąmanị' ą nę nanduku' ña'a'.

7 Xa'ą' ą ña nị ịnị Noé nị xịnị rą Ndiosí na kiị' nị sąkuni' tụ'ụn ña'a' ą xa'ą' ña tïą'an kọọ, tę kụvị kụnị ę' ndii, nị sąxinụ rą ña nị ka'ąn ą xiin' rą, tę nï xąsọ'ọ rą nuụ' ą. Tę nị xą'ą rą ịin tundọo' chiẹ mii' nị sąkakú rą nę ịin kuu' xiin' rą. Tę xa'ą' ą ña nị ịnị rą jąąn' nị nąchą'ąn nę nï ịnị kụnị Ndiosí. Tę tę jąąn' ndii, nị xąndąku Ndiosí nimá rą nuụ' ą xa'ą' ą ña nị ịnị rą nị xịnị ña'a' rą.

8 Xa'ą' ą ña nị ịnị Abraham nị xịnị rą Ndiosí na nị sąxinụ rą ña nị ka'ąn ą xiin' rą ña ką tą rą mii' nị ndu'ụ' rą, tę ku'ụn rą tụkụ ñụ'u' mii' tąxị Ndiosí kụndụụ ña'ą rą naá kivị'. Tę nị ką tą rą kua'ąn nianí rą teę' ndee xïní rą mii' nduu' ą.

9 Tę xa'ą' ą ña ịnị tụ Abraham jąąn' xini rą Ndiosí na nị ndu'ụ' rą vị'ẹ totọ nuụ' ñụ'u' ña nị ndoọ Ndiosí kuento ą tąxị ą ndą'a' rą ndẹẹ naa tę kuąxị tụkụ xaan'. Tę ịin kachi naa nị xąą si'ẹ rą, tę nąni' Isaac, xiin' sịąni' rą, tę nąni' Jacob. Sąkan' tụ tę jąąn' ndii, nị tąxị Ndiosí kuento ą ña tąxị ą ñụ'u' jąąn' ndą'a' rą.

10 Sąkan' ña nị ndiatụ ịnị Abraham jąąn' ịin ñụụ ña nị sąkania' mịi' Ndiosí xa'ą', tę sụvị tụ ą nduu' ña nị sąniania' ñụụ jąąn', tę sụvị nị tụ ą nị xą'ą ña'a'.

11 Tę sąkan' tụ xa'ą' ą ña nị ịnị Sara nị xịnị a' Ndiosí, na nị nąkụnaą ña ndịẹe' a', tę nị yoọ ịin si'ẹ a', teę' ndee ña' xịxą vą nị nduụ a', tę ña' kụvị nąkụisọ nị nduụ tụ a'. Sąkan' ña ịnị a' nị xịnị a' Ndiosí ña sąxinụ xnąa'ą ą kuento ą ña nị tąxị ą nuụ' a'.

12 Xa'ą' ą jąąn' na teę' ndee tę xịxą vą nị nduụ Abraham ndii, nị yoọ kua'ą' xąvą'ą sịąni' xika' rą ndẹẹ na kua'ą' tiuụn' ndiee' ndịvi', uun ndẹẹ na kua'ą' ñụti' mịnị, tę kụvị ką'vị ę' ą.

13 Tę sąkuu' nę jąąn' ndii, nị ịnị nịą nị xịnị nịą Ndiosí ndẹẹ nị xi'ị nịą, teę' ndee nï nątiịn nịą ña nị tąxị ą kuento ą xa'ą' jąąn', tę nị xi'ị nịą. Ndisụ xa'ą' ą ña nị ịnị nịą ndii, ndẹẹ naa' nị xịnị nịą ndẹẹ xika' ña nị chịkąndu'ụ' Ndiosí kuento ą xa'ą' jąąn', tę vą'ą vą nị kụnị nịą nị xịnị nịą ą. Tę nị ndịẹẹ yụ'u' nịą ña nę tuku', nę xka'ndíá kua'ąn kuịtị', nduu' nịą nuụ' ñụ'u' ịin yivị'.

14 Sąkan' ña nę ka'án ña jąąn' ndii, kundanị kaxi' ę' ña nę nduku' ñụụ mii' kụndịẹẹ nduu' nịą.

15 Kuąchị ndii, naa' sąkan' tę xa'ą' ñụụ mii' nị kịęę nịą nị xąnịnị nịą kiị' nị ka'ąn nịą ña jąąn' ndii, kụvị nąndịko' nịą ñụụ jąąn'.

16 Ndisụ nę jąąn' ndii, nị ka'ąn nimá nịą xa'ą' ịin ñụụ vą'ą ką, tę ña jąąn' nduu' ña kandu'ụ' ndịvi'. Xa'ą' ą jąąn' na kä'an' nuụ' Ndiosí ka'án ą ña xą ịin ndąą' ą jąąn' nduu' Ndiosí nịą, sąkan' ña nị xąvą'ą ą ịin ñụụ chiẹ mii' kụndịẹẹ nịą.

17 Xa'ą' ą ña nị ịnị tụ Abraham nị xịnị rą Ndiosí na kiị' nị xịtọ kuą'ą ña'a' ą ndii,

nị yoọ tụ'vạ rạ ña nạsokọ' rạ Isaac, si'ẹ rạ, tẹ ịin ndạạ' tilụ', teẹ' ndee xạ nị tạxị ạ kuento ạ xa'ạ' tẹ jạạn'

18 kịị' nị ka'ạn ạ ndii: “Tẹ xiin' Isaac, si'ẹ ụn', ñaạ' kuịtị' kọọ kua'ạ' sịạni' xika' ụn'”, nị kachị ạ xiin' rạ.

19 Sạkan' ña nị ịnị Abraham jạạn' ña koo' chukuu' ya'ạ Ndiosí, tẹ kụvị sạnạtiaku ạ nẹ yivị' teẹ' ndee xạ nị xi'ị nịạ. Xa'ạ' ạ jạạn' na kuni kachị ạ ndii, ndẹẹ naa nị xi'ị Isaac jạạn', tẹ nị nạtịạkụ rạ ndạ'a' Abraham.

20 Tẹ sạkan' tụ Isaac jạạn' ndii, xa'ạ' ạ ña nị ịnị rạ nị xịnị rạ Ndiosí na nị ka'ạn rạ xiin' si'ẹ rạ Jacob xiin' Esaú ña sạñu'u' ña'a' ạ nuụ' ku'ụn ẹ'.

21 Tẹ sạkan' tụ Jacob jạạn' ndii, xa'ạ' ạ ña ịnị rạ nị xịnị rạ Ndiosí na kịị' xạ xito' kụvị kuii rạ ndii, nị ka'ạn rạ xiin' uvị sạa' si'ẹ José ña sạñu'u' ña'a' Ndiosí nuụ' ku'ụn ẹ', tẹ nị xịkuiịn ndịchị rạ xiin' tun' katuvi' rạ, tẹ nị xạka'nu' rạ Ndiosí.

22 Tẹ sạkan' tụ José jạạn' ndii, xa'ạ' ạ ña nị ịnị rạ nị xịnị rạ Ndiosí na kịị' xạ xito' kụvị kuii rạ ndii, nị ka'ạn tiakú rạ ña kịẹẹ nẹ vị'ẹ rạ, nẹ Israel, ñụụ Egipto, tẹ nị ka'ạn chuun' rạ sạạ sạạ nịạ xiin' ịki' rạ.

23 Tẹ sạkan' tụ yụva' sị'i' Moisés ndii, xa'ạ' ạ ña nị ịnị nịạ nị xịnị nịạ Ndiosí na kịị' sạkan' nị tuvị rạ ndii, nị tịsị'e ña'a' nịạ nii' unị ta'an yoọ', sạkan' ña nị xịnị nịạ ndii, ịin tẹ kuañu'ụ lụị vạ kaa' nị nduụ' rạ, tẹ nï yị'vi nịạ xa'ạ' ña nị ka'ạn chuun' tẹ xa'ndia chuun' kuu' nụu' nuụ' ñụ'u' jạạn' ña kạ'nị' rạ sạkuu' tẹ kuañu'ụ si'ẹ nẹ vị'ẹ Israel.

24 Tẹ sạkan' tụ Moisés ndii, xa'ạ' ạ ña nị ịnị rạ nị xịnị rạ Ndiosí na kịị' nị xịxạ rạ ndii, nï xiin' kạ rạ ña tịin ka'nu' ña'a' nẹ yivị' teẹ' ndee si'ẹ nda'vi ña' si'ẹ Faraón nị nduụ' rạ.

25 Süụ' jạạn' ndii nị xịndoọ nimá rạ ña kụndọ'ọ inga' rạ xiin' nẹ ta'an' rạ, nẹ ndikún ịchi' Ndiosí, tẹ sạkan' ña sạsanạ' xiin' mịi' rạ nuụ' kuạchị ịin xa'a'.

26 Sạkan' ña nị xịnị rạ ndii, ña vạ'ạ kạ nduu' ạ ña kụndọ'ọ rạ xa'ạ' Cristo, ña tianụ' Ndiosí, tẹ sạkan' ña kụmi' rạ ña vika' nẹ Egipto jạạn'. Sạkan' ña nị ndiatụ ịnị rạ ña sạñu'u' ña'a' Ndiosí nuụ' ku'ụn ẹ' xiin' ña vạ'ạ kạ.

27 Tẹ xa'ạ' ạ ña ịnị tụ Moisés jạạn' nị xịnị rạ Ndiosí na nị nạkọọ rạ ñụụ Egipto, tẹ nï yị'vi rạ teẹ' ndee xiní rạ ndii, kạsi'ẹ tẹ xa'ndia chuun' kuu' nụu' nuụ' ñụ'u' jạạn' ña nị xạạ rạ ña jạạn'. Tẹ nị ịnị rạ xiin' ịin kạnii' nimá rạ nị xịnị rạ Ndiosí ndẹẹ naa nị xịnị ña'a' rạ xiin' nimá rạ teẹ' ndee kụvị kụnị ña'a' ẹ'.

28 Tẹ sạkan' tụ xa'ạ' ạ ña nị ịnị Moisés jạạn' nị xịnị rạ Ndiosí na nị xạ'a' rạ vịko' pascua, tẹ nị ka'ạn chuun' rạ, tẹ nị xạtịạ likịn' nẹ ta'an' ẹ' níi' mbẹẹ yi'e' nịạ, sạkan' tẹ kịị' xka'ndịạ ña kumi' ndịẹẹ', tẹ kạ'nị' ạ si'ẹ nụu' nẹ Egipto ndii, kạ̈'nị' ạ si'ẹ nụu' nẹ jạạn'.

29 Tẹ sạkan' tụ xa'ạ' ạ ña nị ịnị nẹ xịị' yạta' ẹ', nẹ Israel, nị xịnị nịạ Ndiosí na nị xka'ndịạ nịạ mịnị kua'a ndẹẹ naa ñụ'u' ịchi nị nduụ ạ. Ndisụ kịị' nị xikạ tẹ xíin' Egipto xka'ndịạ rạ ịkan' ndii, nị ka'ạ ndọọ rạ tẹ nị xi'ị rạ.

30 Tẹ sạkan' tụ xa'ạ' ạ ña nị ịnị nẹ jạạn' nị xịnị nịạ Ndiosí na nị nduvạ namạ ña ndasi ị'nụ ñụụ Jericó kịị' ndị'ị nị kịẹndụụ ña'a' nịạ uxạ ta'an kivị'.

31 Tẹ sạkan' tụ ña' nani' Rahab, ña' nị xịkọ' xiin' mii' ndii, xa'ạ' ạ ña ịnị a' nị xịnị a' Ndiosí na nï ndọñu'u' a' xiin' ịngạ nẹ ñụụ a', nẹ nï taxi' sọ'ọ ña nị ka'ạn Ndiosí. Süụ' jạạn' ndii nị sạkakú ña'a' Ndiosí xa'ạ' ạ ña nị nạtịin manị' a' tẹ Israel, tẹ nị xa'ạn kọtọ sị'e sạạ kaa' ñụụ Jericó jạạn'.

32 Yoo kua'ạ' kạ ña kụvị ka'ạn ị xiin' ndọ', ndisụ kẽtạ ị nạkaạ kạ ị ka'ạn ị xa'ạ' naa kuu' ña nị xạạ Gedeón, xiin' Barac, xiin' Sansón, xiin' Jefté, xiin' David, xiin' Samuel, tẹ sạkan' tụ sạkuu' naa kuu' ña nị xạạ tẹ nị ka'ạn tiakú tụ'ụn Ndiosí.

33 Tẹ jạạn' ndii, xa'ạ' ạ ña nị ịnị rạ nị xịnị rạ Ndiosí sạkan' na nị kạnando rạ nuụ' kua'ạ' mii' xa'ndia chuun' tụkụ, tẹ koo' chukuu', sạkan' tụ na nị xạchuun' ndạku rạ, tẹ sạkan' tụ na nị nạtịin rạ ña nị tạxị Ndiosí kuento ạ xa'ạ' jạạn', tẹ sạkan' nị tụ na nị ndạsị rạ yụ'u' león.

34 Tẹ xa'ạ' ạ ña ịnị tụ tẹ jạạn' nị xịnị rạ Ndiosí na nị ndạ'vạ rạ ñu'ụ ndatin ndịẹẹ' vạ, tẹ nị kakụ tụ rạ ndạ'a' tẹ yivị', tẹ nị kunị kạ'nị' ña'a' xiin' ichị, tẹ nị tạxị tụ Ndiosí ndịẹẹ' rạ teẹ' ndee xạ nị xạvi xạvạ'ạ rạ, tẹ sạkan' tụ nị yoọ ndịẹẹ' rạ, tẹ nị kịẹẹ vạ'ạ rạ kịị' nị xa'ạn rạ tịin rạ ñu'ụ,

tẹ nị kạnando tụ rạ tẹ xíin', tẹ ndasi' ta'an' xiin' rạ.
35 Nị yoọ sạvạ ña'a' ndii, xa'ạ' ạ ña ịnị nịạ nị xịnị nịạ Ndiosí na nị nạtịạkụ nẹ ịin kuu' xiin' nịạ, nẹ nị xi'ị.

Tẹ sạvạ tụkụ nẹ yivị' ndii, nị nạkuịin yụ'u' nịạ ña sạndo'o' ña'a' tẹ yivị' xa'ạ' ạ ña ịnị nịạ nị xịnị nịạ Ndiosí, tẹ nï xiin' nịạ nạkọọ nịạ Ndiosí tẹ sạndoó ndiká ña'a' rạ, sạkan' ña xiní nịạ ña kiị' nạtịạkụ tụkụụ nịạ ndii, kivị' ñụụ vạ'ạ kạ nạtịin nịạ ndivi'.
36 Tẹ xa'ạ' ạ ña ịnị tụ sạvạ nịạ nị xịnị nịạ Ndiosí na nị xạndị'ị nẹ yivị' xiin' nịạ, tẹ nị sụkụ' ịin' tụ ña'a' nịạ. Tẹ sạvạ tụkụ nịạ ndii, nị sạtiín ña'a' nẹ yivị' kạrena, tẹ nị tạạn tụ ña'a' nịạ vị'ẹ kạạ.
37 Tẹ nị xạ'nị' tụ nẹ yivị' sạvạ nẹ jạạn' xiin' yuụ', tẹ sạvạ nịạ nị kẹndosọ' mạ'in' ña'a' nịạ xiin' serrucho, tẹ nị xịtọ kuạ'ạ tụ ña'a' nịạ, tẹ sạvạ nịạ nị xạ'nị' ña'a' nịạ xiin' ichị, tẹ sạkan' tụ nị xikạ nịạ mii' kạ ni'nu' nịạ ịin' mbẹẹ, uun ịin' tịxu'ụ'. Tẹ nẹ natiín xạvạ'ạ nị nduụ tụ nịạ, tẹ nị xikạ ndo'o' ịnị vạ nịạ ịin yivị', tẹ sạkan' tụ mịi' vạ nị kụụ nẹ yivị' xiin' nịạ.
38 Tẹ nï xạtạ'ạn nẹ yivị' ịin yivị' yo'o' ña kạkạ nẹ yivị' vạ'ạ jạạn' tẹịn nịạ. Sạkan' ña nẹ yivị' vạ'ạ jạạn' ndii, nị ndieẹ nịạ xika' ndọsọ' nịạ mii' ịchi' kaa', tẹ nị ndieẹ tụ nịạ xikị' tẹịn ịku', uun tịxịn yavị yuụ' nị ndieẹ nịạ, uun nị ndieẹ tụ nịạ tịxịn yavị ñụ'u'.
39 Ndisụ teẹ' ndee vạ'ạ nị kụnị Ndiosí xa'ạ' ña nị ịnị nẹ jạạn' nị xịnị ña'a' nịạ ndii, nï nạtịin ndẹẹ ịin nịạ ña nị taxị ạ kuento ạ nuụ' nịạ jạạn'.
40 Sạkan' nị xạạ Ndiosí, sạkan' ña xạ nị chịtuní ạ ịin ña vạ'ạ kạ xa'ạ' yoo', tẹ na xaạ inga' ẹ' xiin' nẹ jạạn' mii' ndạsạndọọ inga' ndị'ị ạ yoo'.

12

Ịnị ẹ' kụnị ẹ' Ndiosí teẹ' ndee yoo tụndo'ọ' nuụ' kivị' ñụụ ẹ'

1 Ña jạạn' na kuii' sạkan' tụ yoo' ndii, xa'ạ' ạ ña yoo nẹ yivị' kua'ạ' jạạn' sạạ xinundụụ xịin' ẹ', tẹ nia'á nịạ yoo' sạạ ịnị ẹ' kụnị ẹ' Ndiosí ndii, na nạkọọ ẹ' sạkuu' ña nakasi nuụ' ẹ', tẹ sạkan' tụ kuạchị ẹ' ña xiko ni'i' yoo', tẹ kụndịẹni ẹ' ku'ụn naa ku'ụn nuụ' ịchi' Ndiosí mii' xạ taví ẹ' kua'ạn ẹ'.
2 Nuụ' Jesús kuịtị' na tạxị sọ'ọ ẹ, sạkan' ña ña jạạn' nduu' xa'ndụ ña ịnị ẹ', tẹ sụvị tụ ạ xaa' sạkan' tẹ ịnị naa ịnị ẹ' xini ña'a' ẹ' ndẹẹ so'ọ' ndi'i'. Ña jạạn' ndii, nị kụndịẹni ạ ña kạ'ạn ña nị xi'ị ạ nuụ' krusín, sạkan' ña nị xịnị ạ ña vạ'ạ vạ kụnị ạ nuụ' ku'ụn ẹ', tẹ vịtịn ndu'ụ' ạ ndạ'a' kuạ'ạ Ndiosí mii' ndu'ụ' ña jạạn' xa'ndia chuun' ạ.
3 Xa'ạ' ạ jạạn' na sạạ ndọ' kuenta naa kuu' Jesús, sạạ vị' nị sạndo'o' ña'a' nẹ ndiso' kuạchị, nẹ nï nạkuitạ xiin' ạ, ndisụ nị kụndịẹni ạ nuụ' ña jạạn'. Sạkan' na kuii' säxạvi xiin' mịi' ndọ' ña ịnị ndọ' xini ndọ' Ndiosí, tẹ säṇạko' xiin' mịi' tụ ndọ' nuụ' ịchi' ạ.
4 Kuạchị ndii tïạ'an kụndọ'ọ ndọ' ndẹẹ kụvị ndọ' xa'ạ' ạ ña küni sạạ ndọ' kuạchị ndẹẹ naa nị ndọ'ọ Jesús.
5 Teẹ' xạ nị nạndosọ' ndo'ó ña ka'án tụ'ụn Ndiosí xiin' yoo', nẹ nduu' si'ẹ ạ, kiị' kani kuento ạ yoo' ka'án ạ ndii:

Si'ẹ mịi' ị, ïchi kọọ ịnị ụn' kiị' ndiaa yụ'u' xtọ'ọ ẹ' Ndiosí yo'ó,
nị ndẹẹ künda'vi tụ kụnị ụn' kiị' kani' kuento ạ yo'ó.

6 Kuạchị ndii, xtọ'ọ ẹ' Ndiosí jạạn' ndii, ndiaa yụ'u' ạ sạkuu' nẹ ndanị ạ,
tẹ sukụ' yọ'o' tụ ạ nẹ natiin' ạ nduu' si'ẹ ạ.
Sạkan' kachi ạ.

7 Vạ'ạ kạ kụndịẹni ndọ' nuụ' ña ndiaa yụ'u' Ndiosí ndo'ó, kuạchị ndii xaa' ạ sạkan' xiin' ndọ' xa'ạ' ña nduu' ndọ' si'ẹ ạ. Sạkan' ña kọ̈ọ' ndẹẹ ịin yụva' si'i', tẹ kọ̈ọ' kivị' ndiaa yụ'u' si'ẹ rạ.
8 Ndisụ naa' ndïaa yụ'u' Ndiosí ndo'ó naa xaa' ạ xiin' ịngạ nẹ nduu' si'ẹ ạ ndii, süụ' si'ẹ xnạ'ạ ạ nduu' ndọ' nuụ' ạ na sạkan'.
9 Tẹ siin' tụkụ ndii, kiị' nị nduụ ẹ' nẹ kuali' ndii, nị ndiaạ yụ'u' yụva' sị'i' ẹ' ịin yivị' kaạ' yoo', tẹ nị xịtọ ka'nu' ña'a' ẹ'. Sạạ kạ vị' tụ kuní ạ ña kọtọ ka'nu' ẹ' yụva' ẹ' Ndiosí, ña ndu'ụ' ndịvi', tẹ tạxị ạ kivị' ñụụ ẹ' ña kọ̈ọ' kivị' ndi'i'.
10 Kiị' nị nduụ ẹ' nẹ kuali' ndii, nị ndiaạ yụ'u' yụva' sị'i' ẹ' jạạn' yoo' ịin xa'a', sạkan' ña nuụ' nẹ jạạn' ndii, ña jạạn' nduu' ña vạ'ạ nuụ' yoo'. Ndisụ Ndiosí

ndii, ndiaa yu'u' a yoo' xa'a' ña va'a mii' e', sakan' te kundúu e' ne ndoo nuu' a ndee naa yoo mii' a.

11 Ña ndaku nduu' a ndii, kuäsa' xachi' va'a kuni e' kii' ndiaa yu'u' yuva' e' yoo', süu' jaan' ndii kusuchi' ndi'i' ini e'. Ndisu naa' yoo ka ni kundieni nuu' ña jaan' ndii, taxi' a ña ndiee' mani' xiin' ta'an' nia, te taxi' tu a ña sachuun' ndaku nia.

Saa saa Ndiosí xiin' ne saxioo' ña'a'

12 Xa'a' a jaan' na nachinaá ndo' ndiee' nda'a' ndo' ña xa ni xavi, te sakan' tu xa'a' ndo', ña xa ni kuu itun', te nakuita ni'i ndo'.

13 Te nakaka ndaku ndo' ichi' Ndiosí, sakan' te nda'a xa'a' ndo' ña nduu' ndee naa ña yakua' ñaa', te këta ndo' nuu' ichi' a.

14 Kundiee mani' naa ndiee' mani' ndo' xiin' sakuu' ne yivi', te kaka naa xika' ndo' saa kuní mii' xto'o e' Ndiosí kuiti', sakan' ña ne xäa' ña jaan' ndii, küni nia nuu' a.

15 Te koto ndo' ña ndee iin ndo' sänako' xiin' mii' nuu' ña ndani mii' Ndiosí yoo', sakan' te kündúu ndee iin ndo' ndee naa tio'o iin ku'u uva, te xiin' ña jaan' satívi' ndo' kua'a' ne yivi', te kuxika' nia nuu' Ndiosí saa ndo'.

16 Te koto va tu ndo' ña ndee iin ndo' kündúu ne kumi' musa, ni ndee kä'nu tu ndo' tu'un ndei' naa ni xaa Esaú, ña xa'a' iin ndaa' ko'o' ña xaxi' kuiti' ni xiko' ra ndei' ña kumi' ra xa'a' a ña nduu' ra te xkua'a', te natiin ra ña'a yuva' ra kii' kuvi te jaan'.

17 Sakan' ña xa xiní e' ndii, kii' ni ya'a, te ni kuni te jaan' natiin ra kuento va'a yu'u' yuva' ra, ña ni xata'an natiin ra jaan' ndii, ni kuvi ka natiin ra a. Tee' ndee ni xika nduu ra ndee ni xaku va ra xa'a' ña jaan' ndii, ni yoo ka tatan' a xa'a' ña ni xaa ra jaan'.

18 Te yoo' ndii, ni kuyatin e' iku' naa ni kuyatin ne xii' yata' e', iin iku' ña kuvi tondia nda'a' nia, ña xixí, te iin yaví va tu a xiin' viko' nu'u', te sakan' tu ni xika ndiee' va tachi'.

19 Te ni ndee ni xini so'o tu e' ña nde'í ti'e' ndachuun', ni ndee tachi' yu'u' Ndiosí ña ni ka'an xiin' e' ndee naa ña ni xini so'o ne xii' yata' e' jaan'. Kii' ni xini so'o nia ña jaan' ndii, ni ka'an nda'vi nia ña kä'an ka tachi' yu'u' jaan' xiin' nia.

20 Sakan' ña ni kundieni ka nia kuni so'o nia tu'un ndei', ña ni ka'an chuun' Ndiosí xiin' nia ikan', kii' ni ka'an a ndii: "Naa' yoo ka tondia iku' yo'o' ndii, ka'ni' ña'a' ne yivi' xiin' yuu', uun xiin' kuxi. Te sakan' tu saa nia tee' ndee iin kiti' tondia iku' yo'o'", ni kachi a.

21 Iyo xava'a ni kaa' ña ni xini ne jaan' ikan' sakan' na ndee mii' Moisés ni ka'an ndii: "Yi'vi i ndee kisi' vi' a yu'u", ni kachi ra.

22 Ndisu yoo' ndii, kuyatin' e' mii' iin' iku' Sión, ña nduu' ñuu Jerusalén, ña kandu'u' ndivi', ña nduu' ñuu mii' Ndiosí tiaku. Te kuyatin' tu e' nuu' kua'a' xava'a ángele ña xita' sini nuu' Ndiosí ndivi'.

23 Te kuyatin' tu e' nuu' ti'vi ne xa yoso' kivi' ndivi'. Ne jaan' nduu' ne ni nakaxin nuu' Ndiosí ndee ña nuu' te nduu' nia si'e a. Te nii' sakan' tu kuyatin' e' nuu' Ndiosí, ña xa'nú ndaku kuachi sakuu' e'. Te kuyatin' tu e' nuu' nimá ne yivi', ne ni xandaku Ndiosí xa ndiee' ndivi'.

24 Te sakan' tu kuyatin' e' nuu' Jesús, ña xikui'ní xa'a' e', sakan' na ni ndoo Ndiosí kuento xaa' xiin' e'. Te nii' sakan' tu kiee' va'a e' xiin' níi' Jesús jaan' ña ni xitia xa'a' kuachi e'. Te níi' va'a ka nduu' ña jaan' te sakan' níi' Abel, sakan' ña xïkán ya'vi' a xa'a' kuachi e'.

25 Xa'a' a jaan' na koto va ndo' säa iin kii' saso'o ndo' nuu' Ndiosí kii' ka'án a xiin' ndo'. Naa' ni sakakú Ndiosí ne xii' yata' e' kii' ni xaso'o nia nuu' a xta'an', kii' ni ka'an ndei' a xiin' nia iin yivi' yo'o' ndii, käku xachi' ka vi' yoo' naa' täxi so'o e' nuu' ña ka'án a xiin' e' ndee ndivi'.

26 Kii' ni ka'an Ndiosí xiin' ne jaan' xta'an' ndii, ni taan ñu'u' iin yivi' kuiti', ndisu vitin ndii xa ni taxi ka Ndiosí kuento a ka'án a ndii: "Sataan ka tukuu i iin yivi', ndisu süu' ñu'u' iin yivi' kuiti', süu' jaan' ndii sataan tu i ndee ndivi'", ni kachi a.

27 Te kii' ka'án a ndii: "sataan ka tukuu i", kuni kachi a ña sakundia'á a ña ni xa'a a, ña kuvi kanda jaan', te ndoo ña kõo' kivi' kanda kuiti'.

28 Sakan' na kuii', xa'a' a ña nduu' e' kuenta mii' kuvi kanda mii' xa'ndia

chuun' Ndiosí ndii, na tąxį ę' ña chįndąni ą, tę sąka'nu' ña'a' ę' xiin' įįn kąnii' nimá ę' sąą xtanį ą ña kį'įn ka'nu' ña'a' ę'.
29 Sąkan' ña Ndiosí ę' jąąn' ndii, ndęę naa ñu'ų ña xa'mi' sąkuu' nuų' ña'ą nduu' ą.

13

Sąą kuní ą kųų yoo', nę xika' įchi' Ndiosí

1 Kųndanį ta'an' naa kųndanį ta'an' ndǫ' ndęę naa įįn ndąą' nduu' ndǫ'.
2 Tę nąndosǫ' ndǫ' ña nątįįn manį' ndǫ' yǫǫ ką kįį' kua'ąn ndi'ę' nįą mii' ndiee' ndǫ', kuąchį ndii sąkan' nį nątįįn manį' sąvą nę yivį' ndęę ángele, teę' ndee nį nąkųnį ña'a' nįą.
3 Tę nąką'an' tų ndǫ' xa'ą' nę ñu'u' vį'ę kąą ndęę naa ñu'u' tų mįį' ndǫ' vį'ę kąą jąąn' xiin' nę jąąn'. Tę sąkan' tų nąką'an' ndǫ' xa'ą' nę mįį' kuu' nę yivį' xiin', tę sąą ndǫ' kuenta ña ndęę naa mįį' ndǫ' ndo'o' ña jąąn'.
4 Kǫtǫ ka'nu' sąkuu' ndǫ' ña tunda'á', tę vą'ą nduu' ą ña kusųn xiin' ta'an' ndǫ', ndisų nę kumi' musa xiin' nę xaa' ña xiín ndii, sąna'má ña'a' Ndiosí.
5 Tę ndiǫǫ' įnį vą ndǫ' xa'ą' xų'un', na kųndoǫ nimá ndǫ' xiin' ña kumi' kuįtį' ndǫ'. Sąkan' ña yosǫ' ą nuų' tųtų Ndiosí mii' ka'án ą ndii: “Ndęę įįn kivį' sąndie'ni' į yo'ó, tę nį ndęę näkǫǫ tų į yo'ó”, kachi ą.
6 Xa'ą' ą jąąn' na įnį ę' tę ka'ąn ę' naa ka'án ą nuų' tųtų Ndiosí mii' yosǫ' ą ndii:
Kuąsą' yi'vi į yǫǫ ką nduu' ña sąą nę yivį' xiin' į,
sąkan' ña xtǫ'ǫ ę' Ndiosí chindiee' yu'ų.
Kachi ą.
7 Nąką'an' na ndǫ' xa'ą' tę pąxto ndǫ', tę nį sania'á ndo'ó tų'ųn Ndiosí, tę nąką'an' tų ndǫ' sąą nį įnį tę jąąn' nį xįnį rą Ndiosí, tę sąą tų ndo'ó naa nį xąą rą.
8 Jesucristo ndii, kǫǫ' kivį' namą kuu' ą, naa nį kųų ą įkų, sąkan' tų kuu' ą vįtįn, tę sąkan' tų kųų ą ndęę ąmąą ką kivį'.
9 Tę täxį ndǫ' kųnį xa'an' nę yivį' ndo'ó xiin' įngą ña sania'á siin' ña näkuitá xiin' ña ndąku xa'ą' Jesús. Kuąchį ndii vą'ą ką ña kuįtą nį'į ę' xiin' ña įnį ę' xini ę' Ndiosí xa'ą' ą ña ndanį mįį' ą yoo', tę sąkan' ña kuįtą nį'į ę' nuų' ña ka'án xa'ą' ña kųvį xaxį' ę'. Sąkan' ña ña jąąn' ndii, nï chįndįęe' ą ndęę įįn nę xaa' ą.
10 Yoo' ndii, xą kumi' ę' ña vą'ą ką tę sąkan' mii' nasokǫ' sutų kįti' kuįtį' xa'ą' ą ña nį nąsokǫ' xiin' mii' Jesús, tę nį xi'į ą nuų' krusín xa'ą' ę'. Tę sutų jąąn' ndii, kǫǫ' ndęi' kųmi' rą xa'ą' ña vą'ą jąąn'.
11 Sąkan' ña ndęi' kįti', ti' xatia sutų ka'nu' níi' xa'ą' kuąchį nę yivį' tįxįn yųkun' totǫ mii' sų'ųn ką ndii, xa'mi' rą ą nuų' ñųų yątįn mii' ndiee' nįą jąąn'.
12 Xa'ą' ą jąąn' na sąkan' tų Jesús ndii, nį xi'į ą nuų' ñųų Jerusalén tę ndąsąndųų ą yoo' ndįtįą ą xiin' níi' mįi' ą jąąn'.
13 Xa'ą' ą jąąn' na na ku'ųn ę', tę nduįįn ę' xiin' Jesús nuų' ñųų jąąn', tę įįn kachi sąka'an' nę yivį' yoo' xiin' ą.
14 Kuąchį ndii, süų' xą yo'o' kųndįęę xąchi' ę', süų' jąąn' ndii ndiatu' įnį ę' xa'ą' įįn ñųų ña kǫǫ nuų' ku'ųn ę', ña kandu'ų' ndįvi'.
15 Xa'ą' ą jąąn' na na sąka'nu' ę' Ndiosí sąą kivį' kua'ąn xiin' ña ndįęę' Jesucristo. Tę ña jąąn' nduu' ña nasokǫ' ę' nuų' Ndiosí, tę xiin' ña jąąn' ndiee' yų'u' ę' xa'ą' ą.
16 Tę na nändosǫ' ndǫ' sąą ndǫ' ña vą'ą, tę sąkan' tų chindiee' ta'an' ndǫ' xiin' ña kumi' ndǫ'. Kuąchį ndii ña jąąn' nduu' ña nasokǫ' ña xtanį Ndiosí.
17 Tąxį sǫ'ǫ ndǫ' ña ka'án tę pąxto ndǫ', tę sąą ndǫ' ña ka'án chuun' rą xiin' ndǫ'. Sąkan' ña tę jąąn' nduu' tę xito' ndo'ó nuų' įchi' Ndiosí, tę xiní rą ña nątąxį rą kuenta nuų' Ndiosí xa'ą' ndǫ'. Tąxį sǫ'ǫ ndǫ' ña ka'án rą, tę kųnaą vą'ą nimá rą sąą rą chuųn nuų' Ndiosí. Sąkan' ña naa' sąkųndi'nį ña'a' ndǫ' ndii, vä'ą xaa' ndǫ'.
18 Ka'ąn ndǫ' xiin' Ndiosí xa'ą' ndų. Xiní ndų ña naá vą'ą nimá ndų, sąkan' ña ka'án nimá ndų ña sąchuun' ndąku ndų xiin' sąkuu' ña xaa' ndų.
19 Tę ka'án nda'vi į xiin' ndǫ' ña ka'ąn vą ndǫ' xiin' Ndiosí xa'ą' į, tę kųvį nąndįko' yachį tųkųų į mii' ndiee' ndǫ'.

Cha'an' so'ǫ' ndi'i'

20 Tę Ndiosí nduu' ña taxi' ña manį' yoo nimá ę', tę nį sąnątiaku tų ą xtǫ'ǫ ę' Jesucristo tęin nę nį xi'į. Tę Jesús jąąn' nduu' ña pąxto kuu' nųų' nuų' yoo', nę nduu' ndęę naa mbęę. Tę xa'ą' ą ña nį

xitia níi' a ni ndoo Ndiosí kuento a xiin' e' ndee ndi'i' ni kivi'.
21 Na sakoo' chuun a ndo'ó nuu' ndee ka chuun va'a te kuvi saa ndo' ña kuní a. Te na saa a ña jaan' xiin' ndo' saa xtani mii' a xiin' ña ndiee' Jesucristo, ña xata'an kuiti' saka'nu' e' ndee amaa ka kivi'. Sakan' na kunduu a.
22 Ñani ta'an' i, ka'án nda'vi i xiin' ndo' ña natiin va'a ndo' ña sie, ña ni ke'i i yo'o', ña xandieni ndo'ó, ña ti'vi' i nda'a' ndo'.
23 Sakuni' tu'un i ndo'ó ña xa ni keta ñani e' Timoteo vi'e kaa, sakan' na kuii' naa' yachi kixin ra ndii, ku'un i xiin' ra ku'un koto i ndo'ó.
24 Kua'an Ndiosí na koo na sakuu' te paxto ndo', te sakan' tu sakuu' inga ne nduu' kuenta Ndiosí. Te ti'vi' tu ne ta'an' e', ne ndiee' Italia, cha'an' ndo'.
25 Na sañu'u' na Ndiosí sakuu' ndo'ó. Sakan' na kunduu a.

Tụtụ ña nị kẹ'ị Santiago

Ti'vi' rą cha'an'

1 Yu'ụ nduu' Santiago, tẹ xika' nuu' nuụ' Ndiosí xiin' nuụ' xtọ'ọ ẹ' Jesucristo. Ti'vi' ị cha'an' ndo'ó nẹ uxị uvị tị'vị, nẹ ta'an' ị, nẹ Israel, nẹ nị kikụ ki'in' xaan' ịin yivị'.

Na nąkuątia' nimá ẹ' kịị' yoo tụndo'ọ' nuụ' ẹ'

2 Ñąnị ta'an' ị, na nąkuątia' vą nimá ndọ' kịị' ndo'o' ndọ' nuụ' ndee ką tụndo'ọ'.

3 Kuąchị ndii xą xiní ndọ' ña kịị' ndo'o' ndọ' nuụ' ndee ką ña'ą xa'ą' ą ña ịnị ndọ' xini ndọ' Ndiosí ndii, chindiee' ą tẹ ita' nị'ị ką ndọ' nuụ' ña ịnị ndọ' jąąn'.

4 Tẹ naa' ita' nị'ị ndọ' nuụ' ña ịnị ndọ' jąąn', tẹ chịndịẹe' ą ndo'ó nuụ' tụndo'ọ' ndẹẹ so'ọ' ndi'i', tẹ kụndụụ xąchi' ndọ' nẹ xata'ąn nuụ' Ndiosí, tẹ kụndụụ tụ ndọ' nẹ xinụ xąchi' nuụ' ą, tẹ kǫ̈ǫ' ña kunị xąchi' ką nuụ' ndọ'.

Kakąn ẹ' ña chụụn vą ẹ' ña kąką ndąku ẹ' nuụ' Ndiosí

5 Tẹ naa' yoo sąvą ndo'ó, nẹ kuní ką ña xini tuní nuụ' ndii, kakąn ndọ' ą nuụ' Ndiosí, tẹ tąxị ą ña jąąn' ndą'a' ndọ'. Sąkan' ña Ndiosí ndii, taxi' ą kua'ą' ña vą'ą nuụ' ẹ', tẹ xï'é ą nuụ' ẹ' xa'ą' ą ña xikán ẹ' ña jąąn' nuụ' ą.

6 Ndisụ ịnị ndọ' tẹ kakąn ndọ' ą, tẹ kụ̈ndụụ ndọ' nẹ uvị ą xanini, sąkan' ña nẹ uvị ą xanini ndii, nduu' nịą ndẹẹ naa tịkui mịnị ka'nu', te' kua'ąn kuąxị xika' xaa' tachị', tẹ yo'o' nị jąąn' koyo' ą ra'.

7 Kuąchị ndii, nẹ xaa' ña jąąn' ndii, na kąnịnị nịą ña nątịin nịą ịin ña xikán nịą jąąn' nuụ' xtọ'ọ ẹ'.

8 Sąkan' ña nẹ uvị nimá nduu' nịą, tẹ ximị' kǫǫ tụ ịnị nịą nuụ' sąkuu' ña xaa' nịą.

9 Ñąnị ta'an' ẹ', nẹ nda'vi kuu' ndii, na vą'ą kụnị nịą ña nduu' nịą nẹ ka'nu' nuụ' Ndiosí.

10 Ndisụ nẹ viką' ndii, na vą'ą kuni nịą ña nduu' nịą nẹ nda'vi kuu' nimá nị xąą Ndiosí, sąkan' ña ña vika' nịą jąąn' ndii, ndọñu'u' ą ndẹẹ naa ịtą ku'ụ.

11 Kuąchị ndii, kịị' kẹtą ñụ'ụ sanandịị' ndịẹe' ą ndii, ichị ku'ụ jąąn', tẹ koyọ ịtą ą, tẹ ndọñu'u' ña ndątụn' ą. Ịin kachi kụndọ'ọ tụ nẹ viką', sąkan' ña ndọñu'u' nẹ jąąn', tẹ ndọñu'u' tụ ña xachuun' nịą xiin' ña vika' jąąn'.

Kuą̈są' xito' kua'a Ndiosí nẹ yivị'

12 Sañu'u' vą Ndiosí yǫǫ ką xandieni nuụ' ña xamaña, sąkan' ña kịị' kąnando nịą nuụ' ña jąąn' ndii, nątịin nịą kivị' ñụụ ña kǫ̈ǫ' kivị' ndi'i', ña nduu' ndẹẹ naa corona ña ni'í' nẹ kanando, ña nị tąxị Ndiosí kuento ą xa'ą' nuụ' nẹ ndanị ña'a'.

13 Na kä'ąn yǫǫ ką kịị' xito' kua'a ña'a' ña kịnị ndii: “Ndiosí nị xịtọ kuą'ą yu'ụ.” Kuąchị ndii kǫ̈ǫ' ndịẹẹ' ndẹẹ ịin ña'ą tẹ sąnama' ą Ndiosí nuụ' kuąchị, tẹ nị ndẹẹ mịi' Ndiosí xïto' kuą'ą ndẹẹ ịin nẹ yivị' tẹ koyọ nịą nuụ' kuąchị.

14 Süụ' jąąn' ndii ña kịnị, ña ndioọ' ịnị mịi' nịą, nduu' ña xito' kua'a ña'a', tẹ xiku'ún nịą nuụ' kuąchị.

15 Tẹ xa'ą' ą ña kịnị ndioọ' ịnị nịą ndii, xaa' nịą kuąchị. Tẹ kịị' xaa' tẹ xaa' nịą kuąchị jąąn' ndii, kụvị xąchi' nịą nuụ' Ndiosí xa'ą' ą jąąn'.

16 Nẹ kua'a ñąnị ta'an' ị, kụ̈nị xa'an' xiin' mịi' ndọ'.

17 Kuąchị ndii Ndiosí taxi' sąkuu' ña vą'ą, tẹ sąkuu' ña ndọọ kuąxị mii' ndu'ụ' ą ndịvi', tẹ sụvị tụ ą nduu' ña nị xą'ą sąkuu' ña yi'é ndiee' ndịvi'. Tẹ Ndiosí ndii, kǫ̈ǫ' kivị' namá ą ndẹẹ naa xaa' ña yi'é ndiee' ndịvi' jąąn', nị ndẹẹ nämą tụ ą ndẹẹ naa xaa' kụnda'vị ña jąąn'.

18 Tẹ xa'ą' ą ña kuní mịi' ą, nị sątuví ą yoo' xiin' tụ'ụn ą, ña ndịxą, tẹ kụndụụ ẹ' si'ẹ ą, nẹ nụu' nuụ' sąkuu' ña nị xą'ą ą.

Na kụnị sọ'ọ ẹ' tụ'ụn Ndiosí, tẹ sąą tụ ẹ' ña ka'án ą

19 Nẹ kua'a, ñąnị ta'an' ị, xa'ą' ą jąąn' na kuní ą ña kǫǫ tụ'vą sąkuu' ẹ' tẹ kụnị sọ'ọ ẹ' ña ka'án ịngą nẹ yivị', tẹ ndiatu' ẹ' xiin' ña ka'ąn ẹ', tẹ nąsaą' yachị tụ ẹ'.

20 Kuąchị ndii, ña kui'ẹ nẹ yivị' ndii, täxi' ą sąchuun' ndąku nịą sąą kuní Ndiosí.

21 Ña jąąn' na kuii' nąkǫǫ ndọ' sąkuu' ña xe'na', xiin' sąkuu' ña nịą'a ña yoo vą nuụ' kivị' ñụụ ndọ'. Tẹ nątịin maso ndọ' tụ'ụn ña nị chị'ị Ndiosí nimá ndọ',

sąkan' ña ña jąąn' kumi' ndịẹẹ' tẹ sąkakú ą ndo'ó.

22 Ndisụ kụ̈nị xa'an' xiin' mịi' ndọ', süụ' kụnị sọ'ọ kụịtị' ndọ' tụ'ụn jąąn'. Süụ' jąąn' ndii, kuní ą sąą tụ ndọ' ña ka'án ą.

23 Kuąchị ndii, nẹ xini sọ'ọ kụịtị' tụ'ụn jąąn', tẹ xäa' nịą ña ka'án ą ndii, nduu' nịą ndẹẹ naa ịin nẹ xito' ndịąą ndi'ị nuụ' nịą nuụ' yuụ' peko.

24 Tẹ kịi' ndị'ị kọtọ ndịąą xiin' mịi' nịą, tẹ kua'ą̣n nịą ndii, ịin kanị' vą tẹ nandosọ' nịą sąą kaa' nuụ' nịą.

25 Ndisụ nẹ xini sọ'ọ tụ'ụn ndẹi' Ndiosí, tẹ xito' ndi'ị nịą ña ka'án ą xiin' nịą, tẹ ndikún kịxin' nịą ą, tẹ nändosọ' nịą ą ndii, sañu'u' ña'a' Ndiosí, tẹ xaa' nịą ą. Sąkan' ña tụ'ụn ndẹi' jąąn' ndii, ịin ña vą'ą ndị'ị nduu' ą, tẹ sandoó ndiká ą yoo' nuụ' kuąchị ẹ'.

26 Tẹ naa' yọọ ką tuu ña nduu' nịą nẹ xaa' xnạ'ą ña kuní Ndiosí, ndisụ xïto' nịą sąą kọọ yụ'u' nịą ndii, xini xa'an' xiin' mịi' nịą, tẹ ndïaa ya'vi' ña xaa' nịą jąąn' nuụ' ą.

27 Sąkan' ña ña ndọọ xiin' ña ndąku nuụ' yụva' ẹ' Ndiosí, ña xtanị ą sąą ẹ' ndii, ña yọ'ọ' nduu' ą: ña kọtọ ẹ' nẹ kuachị' nda'vi, tẹ sąkan' tụ ña'a' kuaąn' kịi' ndo'o' nịą, tẹ kọtọ xiin' mịi' ẹ' nuụ' kuąchị ña yoo ịin yivị'.

2

Vä'ą nąkąxịn ẹ' nẹ yivị'

1 Ñąnị ta'an' ị, xa'ą' ą ña ịnị ẹ' xini ẹ' xtọ'ọ ẹ' Jesucristo, ña ka'nu' koo' chukuu' ndii, kuní ą ña ịin kachi tịin manị' ẹ' ndee ką nuụ' nẹ yivị'.

2 Sąą ẹ' kuenta ndii, ndi'vị ịin tẹ viką' ni'nu' totọ vą'ą, tẹ ñu'u' tụ ịin kąxun ndą'a' vą'ą nuụ' ndą'a' rą, mii' nakayá ndọ', tẹ ndi'vị tụ ịin tẹ nda'vi kuu' ni'nu' totọ yąta' ịkan'.

3 Tẹ kọtọ'nị ndọ' nuụ' tẹ viką' jąąn', tẹ ka'ą̣n ndọ' xiin' rą ndii: "Nịą'ą yątịn yo'o' kụndu'ụ' ụn', tákui'e", kachị ndọ'. Tẹ ka'ą̣n tụ ndọ' xiin' tẹ nda'vi kuu' jąąn' ndii: "Ndẹẹ kaą' kuịin ndịchị yo'ó, uun ñụ'u' mii' ita' xa'ą' ị yo'o' kụndu'ụ' ụn'", kachị ndọ' xiin' tẹ jąąn'. Naa' sąkan' nduu' ą ndii,

4 xą ịin kächi tịin manị' ndọ' nẹ yivị' kịi' xaa' ndọ' sąkan', tẹ nduu' ndọ' ndẹẹ naa tẹ xa'nú kuąchị, tẹ xächuun' ndąku.

5 Nẹ kua'a ñąnị ta'an' ị, chụụn xa'a' vą ndọ' ña ka'ą̣n ị xiin' ndọ' vịtịn: ¿Ñáá xïní ndọ' ña nị nąkąxịn Ndiosí nẹ nda'vi kuu' ịin yivị' yo'o' tẹ ịnị vą nịą kụnị ña'a' nịą? Tẹ kịi' xaa' nịą sąkan' ndii, ndẹẹ naa vika' nịą nuụ' ą xa'ą' ą ña natiin' nịą ña kạ'ndịą chuun' ą nimá nịą sąą nị tąxị ą kuento ą nuụ' nẹ ndanị ña'a'.

6 Ndisụ ndo'ó ndii, mịi' kuu' ndọ' xiin' nẹ nda'vi kuu' jąąn'. ¿Sąą tụ xïní ndọ' ña nẹ viką' jąąn' nduu' nẹ mịi' kuu' xiin' ndọ', tẹ sụvị tụ nịą nduu' nẹ tiin' kuąchị siki' ndo'ó, tẹ kua'ą̣n nịą xiin' ndọ' ndẹẹ vị'ẹ mii' xa'nú tẹ yivị' kuąchị?

7 ¿Sąą tụ xïní ndọ' ña sụvị tụ nịą nduu' nẹ kanịą'a xa'ą' kivị' ndątụn' xtọ'ọ ẹ', ña ịnị ẹ' xini ẹ'?

8 Ka'án tụ'ụn ndẹi' ka'nu' ką mii' yosọ' ą nuụ' tụtụ Ndiosí ndii: "Kụndanị ndọ' nẹ yivị' xiin' ndọ' ndẹẹ naa ndanị xiin' mii' mịi' ndọ'." Sąkan' yosọ' ą. Naa' ndịxą xnạ'ą saxinú ndọ' ña jąąn' ndii, vą'ą xaa' ndọ'.

9 Ndisụ na ịin kachi tịin manị' ndọ' nẹ yivị' ndii, xą nị xąą ndọ' kuąchị xa'ą' ą ña nị xka'ndịą ndọsọ' ndọ' ña ka'án tụ'ụn ndẹi' jąąn', tẹ xą nẹ ndiso' kuąchị nduu' ndọ' nuụ' ą.

10 Kuąchị ndii yọọ ką saxinú sąkuu' tụ'ụn ndẹi' jąąn', ndisụ xka'ndíá ndọsọ' nịą ịin yụ'u' kuịtị' ą ndii, kumi' kuąchị nịą nuụ' Ndiosí xa'ą' sąkuu' ą.

11 Kuąchị ndii, sụvị Ndiosí jąąn' nị ka'ą̣n ndii: "Kümi' ụn' musa ụn'." Tẹ sụvị tụ ą nị ka'ą̣n ndii: "Kä'nị' ụn' nẹ yivị'", nị kachị ą. Ña jąąn' na kuii' naa' nï kumi' ndọ' musa ndọ', ndisụ nị xą'nị' ndọ' ịin nẹ yivị' ndii, xą kumi' kuąchị ndọ' nuụ' Ndiosí xa'ą' sąkuu' tụ'ụn ndẹi' ą.

12 Sąkan' na kuii' ndo'ó ndii, ndątu'un' vą'ą ndọ', tẹ sąchuun' vą'ą tụ ndọ', sąkan' ña xiní ndọ' ña sąna'má Ndiosí yoo' nuụ' kuąchị ẹ' xiin' tụ'ụn ndẹi' ą, ña sandoó ndiká yoo' nuụ' kuąchị ẹ'.

13 Kuąchị ndii kụ̈vịta xąchi' ịnị Ndiosí xa'ą' yọọ ką kịi' sąna'má ña'a' ą naa' nï kụvịta ịnị nịą xa'a' nẹ yivị', sąkan' ña nẹ nị kụvịta ịnị xa'ą' nẹ yivị' ndii, kẹtą vą'ą nịą kịi' sąna'má ña'a' ą.

Kuní ą sąchuun' inga' ñą i̱ni̱ ę' xini ę' Ndiosí xiin' ñą chindiee' ę' nę yivi̱'

14 Ñąni̱ ta'an' i̱, nę ka'án ñą i̱ni̱ ni̱ą xini ni̱ą Ndiosí, tę xäa' ni̱ą ñą vą'ą ndii, kuäsą' kuní xąchi' ñą ka'án ni̱ą jąąn', tę kǖvi̱ kakų ni̱ą nuų' kuąchi̱ xiin' ñą ka'án kui̱ti̱' ni̱ą ñą i̱ni̱ ni̱ą.
15 Sąą ę' kuenta ndii, yoo i̱in nę xika' i̱chi' Ndiosí xiin' ę', tiaą, uun ñą'a' nduu' ni̱ą, tę kuní totǫ kui̱'nų ni̱ą, tę kuní tų ñą kųti̱ąkų ni̱ą,
16 tę ka'án i̱in ndo'ó xiin' nę jąąn' ndii: “Ndiosí na ku'ųn xiin' ųn', na kǫǫ na totǫ ųn' xiin' ñą tiaku ųn'”, kachi̱ ndǫ', ndisų täxi̱ ndǫ' ñą kuní nuų' ni̱ą ndii, kǫǫ' ndęę i̱in ñą vą'ą ni̱ xaa' ndǫ' xa'ą' nę jąąn' na sąkan'.
17 Nii' sąkan' nduu' tų ą xiin' nę ka'án kui̱ti̱' ñą i̱ni̱ ni̱ą xini Ndiosí, tę xäa' ni̱ą ñą vą'ą ndii, i̱in ñą kuäsą' kuní nduu' ñą i̱ni̱ ni̱ą jąąn'.

18 Ndisų sąą ę' kuenta ndii, ka'ąn yǫǫ ką ndii: “Yo'ó ndii, i̱ni̱ ųn' xini ųn' Ndiosí, tę yu'ų ndii, xaa' i̱ ñą vą'ą.” Kǖvi̱ nia'ą ndǫ' yu'ų ñą i̱ni̱ ndǫ' xini ndǫ' Ndiosí ki̱i̱' kǫǫ' ñą vą'ą xaa' ndǫ'. Ndisų yu'ų ndii, xiin' ñą vą'ą ñą xaa' i̱ kų̱vi̱ nia'á i̱ ndo'ó ñą i̱ni̱ i̱ xini i̱ Ndiosí.

19 ¿Ñáá kandixa' ndo'ó ñą yoo i̱in ndąą' kui̱ti̱' Ndiosí? Vą'ą xaa' ndǫ'. Ndisų ndęę ñą ndivą'ą kandixa' ñą jąąn', tę yi'vi vą ñą'a' ą.
20 ¡Nę küu' kaxi' nduu' ndo'ó! Xa'ą' ą ñą ka'án kui̱ti̱' ndǫ' ñą i̱ni̱ ndǫ' xini ndǫ' Ndiosí, tę xäa' ndǫ' ñą vą'ą ndii, i̱in ñą kuäsą' kuní nduu' ñą i̱ni̱ jąąn'.

21 Xą xiní ndǫ' ñą Abraham, tę xi̱i̱' yąta' ę' ndii, ni̱ ka'ąn Ndiosí ñą tę ndąku nimá nduu' rą nuų' ą xa'ą' ą ñą ni̱ xąą rą ki̱i̱' ni̱ xiką rą nąsokǫ' rą si'ę rą Isaac sąą ni̱ ka'ąn chuun' ą xiin' rą.
22 Tę kǫtǫ ndǫ' sąą ni̱ xąchuun' inga' ñą i̱ni̱ rą xini rą Ndiosí xiin' ñą ni̱ xąą rą. Tę xiin' ñą ni̱ xąą rą jąąn' ni̱ xinų ñą i̱ni̱ rą jąąn'.
23 Xa'ą' ą jąąn' na ni̱ xinų ñą yosǫ' nuų' tų̱tų Ndiosí mii' ka'án ą ndii: “Ni̱ i̱ni̱ Abraham ni̱ xi̱ni̱ rą Ndiosí, tę ni̱ ka'ąn ą ñą tę xachuun' ndąku nduų' rą nuų' ą.” Sąkan' yosǫ' ą. Tę ni̱ ka'ąn tų ą ñą tę xiní ta'an' xiin' ą nduu' rą.

24 Ñą jąąn' na kuii' xiní ę' ndii, süų' xa'ą' ą ñą ka'án kui̱ti̱' nę yivi̱' ñą i̱ni̱ ni̱ą xini ni̱ą Ndiosí, tę nduu' ni̱ą nę xachuun' ndąku nuų' ą. Süų' jąąn' ndii xa'ą' ą ñą xaa' tų ni̱ą ñą vą'ą nduu' ni̱ą nę xachuun' ndąku nuų' ą.
25 Tę xą xiní tų ndǫ' sąą ni̱ xka'ndi̱ą ą xiin' Rahab, ña' ni̱ xi̱kǫ' xiin' mii' mi̱i̱'. Ndęę ña' jąąn' ni̱ ka'ąn Ndiosí ñą ña' xachuun' ndąku nduu' a' nuų' ą xa'ą' ą ñą ni̱ nątii̱n vą'ą a' tę Israel, tę kuan kǫtǫ maña ñųų a', tę ni̱ ti̱'vi' ña'a' a' i̱ngą i̱chi', tę ni̱ kakų rą.
26 Sąkan' na kuii' i̱in ñų'u' nde'i̱ ki̱i̱' kǫǫ' ką nimá ą ndii, xą ni̱ xi'i̱ ą, nii' sąkan' tų yoo ñą i̱ni̱ ę' naa' kǫǫ' ñą vą'ą xaa' ę'.

3

Kǫtǫ ę' yų'u' ę' ki̱i̱' ndatu'un' ę'

1 Ñąni̱ ta'an' i̱, na ndǖku' kua'ą' vą ndo'ó ñą kųndųų ndǫ' nę sania'á, sąkan' ñą xiní ę' ndii, ndi̱ęe' ką nakąn Ndiosí kuenta nuų' ndu'ų, nę sania'á, tę sąkan' nę xini sǫ'ǫ ñą jąąn'.
2 Sąkuu' ę' ndii, ki'in' vą i̱chi' xaa' ę' ña vä'ą. Ndisų naa' yoo i̱in nę yivi̱', nę kǫǫ' kivi̱' xaa' ñą jąąn' xiin' ñą ka'án ni̱ą ndii, nę yivi̱' vą'ą xąchi' nduu' ni̱ą, tę kų̱vi̱ ndiko' ni'i' xiin' mi̱i̱' tų ni̱ą nuų' kuąchi̱.
3 Ndęę naa xaa' tų ę' ki̱i̱' chika'ni' ę' kąą yų'u' kuei, tę sąą ri' ñą kuní ę' ndii, kų̱vi̱ ndi̱kǫ ni'i' ę' ri', tę ku'ųn ri' mii' ką kuní ę'.
4 Kǫtǫ tų ndǫ' sąą xaa' tundǫo', teę' ndee na'nu' xąvą'ą tun' jąąn', tę ndi̱ęe' vą xika' tachi̱' ndii, xiin' i̱in tun' lulu kui̱ti̱' kų̱vi̱ satuvi̱' tę yivi̱' nų', tę kua'ąn nų' mi̱i̱' ką kuní rą.
5 Sąkan' tų xaa' yaą' ę' ndii, i̱in ñą lulu kuenta ñų'u' nde'i̱ ę' nduu' ą, ndisų kumi' ą ndi̱ęe' tę ka'án ni̱nų ą xa'ą' ña na'nu' ya'ą. Tę nduu' ą ndęę naa i̱in ñu'ų ti̱liki̱n', ña kų̱vi̱ ką'mi̱ kua'ą' xąvą'ą xiki̱' na'nu'.
6 Tę sąkan' tų yaą' ę' ndii, ndęę naa ñu'ų nduu' ą. Tę i̱in xaan' mii' ñu'u' chitu' vi̱' ña ni̱ą'a nduu' tų ą. Tę i̱in tu'ųn' ñų'u' nde'i̱ ę', ña kų̱vi̱ sati̱vi' kąnii' ę', nduu' ą, tę ndęę ki̱i̱' tuví ę' xiin' ndęę skachi' kų̱vi̱ ę' ndii, kų̱vi̱ sati̱vi' ą yoo', sąkan' ña ndęę naa ñu'ų, ña kuąxi̱ vi̱'ę ndi̱ąya', nduu' ą.
7 Ndi̱xą nduu' ą ndii, chųųn vą nę yivi̱' sąmaso ni̱ą sąkuu' nuų' ki̱ti' i̱ku', naa kuu'

ti' kụmi' ta'an xa'ạ', xiin' sạạ, xiin' ti' kañuu' tịxịn, xiin' ti' ñu'u' mịnị ka'nu'.
8 Ndisụ ndẹẹ ịịn ẹ' kụ̈vị sạmaso yaạ' ẹ'. Sạkan' ña ịịn ña nịạ'a nduu' ạ, tẹ kụ̈vị ndịko' ni'i' ña'a' ẹ'. Tẹ xiin' yaạ' ẹ' jạạn' ka'án ẹ' kuento xatụ, ña satuxu'ví nẹ yivị'.
9 Tẹ xiin' yaạ' ẹ' jạạn' tụ xaka'nu' ẹ' Ndiosí, yụva' ẹ', tẹ xiin' ña jạạn' tụ sanacha'an' ẹ' nẹ yivị', nẹ nị xạ'ạ Ndiosí sạạ kuu' mịi' ạ.
10 Xiin' yụ'u' ẹ' ka'án vạ'ạ ẹ' xa'ạ' nẹ yivị' tẹ xiin' ña jạạn' tụ sanacha'an' ña'a' ẹ'. Ña̱nị ta'an' ị, xäta'ạn sạạ ẹ' sạkan'.
11 Sạkan' ña ịịn xaan' mii' kiee' tịkui ndii, kụ̈vị kịẹẹ tịkui vạ'ạ xiin' tịkui uvạ.
12 Ña̱nị ta'an' ị, sạkan' tụ ịtun' higo ndii, kụ̈vị kụ̱ụn nduụ' olivo ndạ'a' nụ', nị ndẹẹ kụ̈vị tụ kụ̱ụn nduụ' higo ndạ'a' yọ'o' uva, sạkan' na kuii' nị ndẹẹ kụ̈vị tụ kịẹẹ tịkui vạ'ạ mii' kiee' tịkui uvạ.

Yoo uvị nuụ' ña xini tuní

13 Naa' ka'nị sạvạ ndo'ó nẹ xini tuní ndii, na nia'ạ ndọ' ña jạạn' xiin' ña vạ'ạ ña xaa' ndọ', xiin' ña maso kuu' ndọ', ña taxi' ña xini tuní ndọ' jạạn'.
14 Ndisụ naa' ndạsị' vạ nuụ' ndọ' xini ndọ' nẹ yivị', tẹ kuni nạkuitạ tụ ndọ' xiin' nịạ ndii, kọ̈ọ' ndẹẹ ịịn xa'ạ' ña ka'ạn nịnụ ndọ', tẹ xini xa'an' ndọ' xa'ạ' ña ndịxạ.
15 Ña̱ xini tuní ña kumi' ndọ' jạạn' ndii, süụ' Ndiosí taxi' ạ, süụ' jạạn' ndii ña xini tuní, ña yoo ịịn yivị' kuịtị' nduu' ạ, ña nị nạtạ'vi' xíni' nẹ yivị', ña taxi' ña ndịvạ'ạ.
16 Kuạchị ndii mii' yoo nẹ ndạsị' nuụ' xini nịạ nẹ yivị', tẹ kuni nạkuitạ tụ nịạ xiin' ịngạ nẹ yivị' ndii, ndïee' manị' nịạ, tẹ xaa' nịạ sạkuu' nuụ' ña nịạ'a.
17 Ndisụ yoo', nẹ kumi' ña xini tuní ña taxi' Ndiosí jạạn' ndii, xika' ndọọ ẹ' nuụ' ịchi' ạ, tẹ sạkan' tụ ndiee' manị' ẹ', tẹ vạ'ạ nimá ẹ' xini ẹ' nẹ yivị', tẹ nda'vi kuu' ẹ' xiin' nẹ yivị', tẹ kuvita ịnị ẹ' xa'ạ' nẹ yivị', tẹ sạkan' tụ xaa' ẹ' kua'ạ' ña vạ'ạ, tẹ näkaxin tụ ẹ' nẹ yivị', tẹ ndüu' tụ ẹ' nẹ uvị nimá.
18 Sạkan' ña nẹ nduku' ña ndiee' manị' nẹ yivị' ndii, xika' manị' nịạ ịịn yivị', tẹ nạtịịn nịạ ña xaa' nẹ yivị' ña kuní Ndiosí.

4

Na ndiọọ' ịnị ẹ' xa'ạ' ña̱'ạ ña̱ yoo ịịn yivị'

1 ¿Ñáá xïní ndọ' mii' kuạxị tụn kui'ẹ xiin' ñu'ụ ña yoo tẹịn ndọ'? Sụụ ña̱ kịnị ndioọ' ịnị mịi' ndọ' jạạn' sakaku' ña̱ kụnta'an' nimá ndọ' xiin' ña vạ'ạ ña̱ kuní ạ sạạ ndọ'.
2 Ndioọ' ịnị ndọ' xa'ạ' ña̱'ạ, tẹ kọ̈ọ' ạ natiin' ndọ'. Xa'nị' ndọ' nẹ yivị', tẹ kündieni kạ ndọ' ña̱ ndạsị' vạ nuụ' ndọ' xini ña̱'a' ndọ', ndisụ kọ̈ọ' ạ natiin' ndọ'. Xa'a tụ ndọ' tụn kui'ẹ xiin' ñu'ụ, ndisụ kọ̈ọ' ña̱'ạ natiin' ndọ', sạkan' ña̱ xïkán ndọ' ạ nuụ' Ndiosí.
3 Tẹ kịị' xikán ndọ' ạ nuụ' ạ ndii, kọ̈ọ' ạ natiin' ndọ' sạkan' ña̱ xïkán vạ'ạ ndọ' ạ sạạ kuní Ndiosí. Süụ' jạạn' ndii xikán ndọ' ạ tẹ kụsikị' saka ndọ' ạ mii' yoo ña̱ sịị' nuụ' ndọ'.
4 Ndo'ó, nẹ xa'ní ndọsọ' Ndiosí ndẹẹ naa nẹ kumi' musa ndii, ¿ñáá xïní ndọ' ña̱ nẹ xtanị vạ sạạ ña̱ nduu' kuenta ịịn yivị' ndii, nanduu' nịạ nẹ nï̈ ta'an' vạ'ạ kạ xiin' Ndiosí? Sạkan' na kuii' yọọ kạ xtanị sạạ ña̱ nduu' kuenta ịịn yivị' ndii, nï̈ ta'an' vạ'ạ kạ nịạ xiin' Ndiosí.
5 ¿Ñáá xanini ndọ' ña̱ yosọ' saka ña̱ ka'án nuụ' tụtụ Ndiosí ndii: “Kuiñu vạ Espíritu Ndiosí, ña̱ nị tạxị ạ naá nimá ẹ', xini ạ yoo'”? Sạkan' yosọ' ạ.
6 Ndisụ chindiee' kua'ạ' kạ Ndiosí yoo' naa yosọ' ạ nuụ' tụtụ ạ mii' ka'án ạ ndii: “Tä̱xị Ndiosí ña̱ kẹtạ vạ'ạ nẹ ñuñu', ndisụ chindiee' ạ nẹ nda'vi kuu' nimá.” Sạkan' yosọ' ạ.
7 Sạkan' na kuii' tạxị ndọ' ña̱ kạ'ndịạ chuun' Ndiosí nuụ' ndọ', tẹ tä̱xị ndọ' ña̱ kẹtạ vạ'ạ ña̱ ndịvạ'ạ xiin' ndọ', tẹ kụxịọọ ạ nuụ' ndọ'.
8 Ndạsạyạtịn ndọ' nimá ndọ' nuụ' Ndiosí tẹ kụyạtịn tụ ạ jạạn' nuụ' ndọ'. Ndo'ó, nẹ ndiso' kuạchị ndii, nạkọọ ndọ' ạ, tẹ ndụndọọ nimá ndọ', sạkan' ña̱ nẹ uvị nimá nduu' ndọ'.
9 Xa'ạ' ạ jạạn' na na kụsuchi' u'vị ịnị ndọ', tẹ kuạkụ ndọ', tẹ tạnạ ndịi vạ ndọ' xa'ạ' kuạchị ndọ'. Na nạnduụ ña̱ nị xakụ ndọ' ña̱ kuạkụ u'vị ndọ', tẹ ña̱ sịị' nị xịnị ndọ' ndii, na nạnduụ ạ ña̱ kụsuchi' vạ ịnị ndọ'.

10 Na sąnuu' xiin' mii' mįi' ndǫ' nuų' xtǫ'ǫ ę' Ndiosí, tę kį'įn ka'nu' ą ndo'ó.

Nątavą' ę' kuenta kuu' ta'an' ę'

11 Ñąnį ta'an' į, kąnįą'a xiin' ta'an' ndǫ'. Sąkan' ña naa' kanįą'a ndǫ' xa'ą' nę yivį', uun naa' natavą' ndǫ' kuenta kuu' nę jąąn' ndii, kanįą'a tų ndǫ' xa'ą' tų'ųn ndęi' Ndiosí, tę natavą' tų ndǫ' kuenta kuu' tų'ųn ndęi' ą jąąn'. Tę kįį' xaa' ndǫ' sąkan' ndii, süų' tę saxinú tų'ųn ndęi' jąąn' nduu' ndǫ', süų' jąąn' ndii tę xa'nú kuąchį sananduu' xiin' mii' ndǫ'.

12 Kuąchį ndii Ndiosí kuįtį' nduu' ña xa'a tų'ųn ndęi' jąąn', tę sųvį tų ą nduu' ña xa'nú kuąchį ę'. Tę ña jąąn' kumi' ña ndįęę' tę sąkakú ą yoo' nuų' kuąchį ę', uun kątun' ą yoo'. Ndisų ndo'ó ndii, ¿yǫǫ nduu' ndǫ', tuu ndǫ', na natavą' ndǫ' kuenta kuu' įngą nę yivį'?

Vą'ą ka'ąn ñuñu' ę' xa'ą' kivį' tiaąn

13 Chųųn xa'a' vą ndo'ó vįtįn, nę ka'án ndii: "Vįtįn, uun tiaąn ku'ųn ę' įįn ñųų, tę kųndįęę ę' įkan' įįn kuiya, tę xįkǫ' ę' ña'ą, tę kąnando ę' xų'un'." Sąkan' kachi ndǫ'.

14 Ndisų xïní ndǫ' sąą sąą ą xiin' kivį' ñųų ndǫ' tiaąn. Kuąchį ndii, kivį' ñųų ę' ndii, nduu' ą ndęę naa vikǫ' nų'u', ña yoo įįn kanį', tę ndį'į tųkųų ą sǫ'ǫ.

15 Kuní ą ña vą'ą ką ka'ąn ndǫ' ndii: "Naa' kuní xtǫ'ǫ ę' ndii, kųtįąkų ę', tę sąą ę' ña yǫ'ǫ', uun ña jąąn'." Sąkan' kuní ą ka'ąn ndǫ'.

16 Ndisų ndo'ó ndii, ka'án ñuñu' ndǫ'. Tę sąkuu' ña ñuñu' naa ña jąąn' ndii, ña nįą'a nduu' ą.

17 Sąkan' na kuii' nę xiní sąą ña vą'ą, tę xäa' nįą ą ndii, kuąchį xaa' nįą nuų' Ndiosí.

5

Vįtįn ka'ąn Santiago xa'ą' ña kųndǫ'ǫ nę viką' nįą'a

1 Ndo'ó, nę viką' ndii, chųųn xa'a' vą ndǫ' ña ka'ąn į vįtįn, sąkan' ña xą kuyatin' kuii ña kųndǫ'ǫ ndǫ'. Sąkan' na xą'a' ndǫ' kuąkų ndǫ' tę nde'į ndǫ'.

2 Sąkan' ña ña vika' ndǫ' ndii, te'í ą, tę totǫ ndǫ' ndii, xaxį' kųxį ą.

3 Tę oro ndǫ' xiin' plata ndǫ' ndii, kųxį ą. Tę kųxį ña vika' ndǫ' jąąn' kųndųų ña tįįn kuąchį ndo'ó nuų' Ndiosí, tę kųndųų ą ndęę naa ñu'ų kįį' xa'mi' ą ña'ą. Ndisų taxa'a tę taxa'a ką ndǫ' ña vika' jąąn' teę' ndee xą kuyatin' kivį' so'ǫ' ndi'i'.

4 Kųnį sǫ'ǫ ndǫ' ña ka'án kuąchį tę tatú ndǫ' nuų' ndǫ', tę nį nąkąya ña savį' ndǫ', sąkan' ña nï cha'vį' ña'a' ndǫ'. Tę xtǫ'ǫ ę' Ndiosí ka'nu' koo' chukuu' ndii, xą nį xįnį sǫ'ǫ ą ña ka'án kuąchį tę jąąn'.

5 Ndo'ó ndii, sįį' xika' ndǫ' įįn yivį' yo'o', tę sasąna' xiin' mįi' ndǫ'. Tę sanda'ni ndǫ' nimá ndǫ' xiin' sąkuu' ña kuní ndǫ'. Xa'ą' ą jąąn' na nį kųxą'an ndǫ' ndęę naa kįti', ti' xito' kųxį nę yivį', tę xą nį xąą kivį' ña kųvį ri'.

6 Tę nį kątun' ndǫ' nę yivį', nę köǫ' kuąchį, tę nį xą'nį' ña'a' ndǫ' teę' ndee nï kųvį ndǫnį'į ndą'a' nįą tę nąka'ąn nįą xa'ą' nįą.

Kųndįęni ę' ndęę xaą kivį' ña nąndįko' xtǫ'ǫ ę'

7 Ñąnį ta'an' į, kuie kųų įnį ndǫ' ndęę xaą kivį' ña nąndįko' xtǫ'ǫ ę'. Kǫtǫ ndǫ' sąą kuie kuu' įnį tę xachuun' xa'ą' ku'ų ndęę nąkuįxą ña savį'. Tę jąąn' ndii, kuie kuu' įnį rą ndiatu' rą savį' ña kųųn nųu' xiin' savį' ña kųųn ndi'i' ndǫsǫ'.

8 Nii' sąkan' tų kuní ą ña kuie kųų tų įnį ndo'ó, tę kuįtą nį'į ndǫ' nuų' įchi' Ndiosí ndęę xaą kivį' jąąn'. Kuąchį ndii xą kuyatin' xaą kivį' ña nąndįko' xtǫ'ǫ ę' jąąn'.

9 Ñąnį ta'an' į, küchį ta'an' ndǫ', saą' įįn kįį' katųn' ndǫ' xa'ą' ña jąąn'. Sąkan' ña xą kuyatin' kuii kivį' ña nąndįko' ña xa'nú kuąchį.

10 Ñąnį ta'an' į, nąką'an' ndǫ' sąą nį kųndįęni tę nį ka'ąn tiakú tų'ųn xtǫ'ǫ ę' Ndiosí xiin' ña ndįęę' ą. Tę jąąn' ndii, kuie nį kųų tų įnį rą kįį' nį sąndo'o' ña'a' nę yivį', nii' sąkan' tų kuní ą kųndįęni ndo'ó, tę kuie kųų tų įnį ndǫ'.

11 Ña ndįxą nduu' ą ndii, ka'án ę' ña sañu'u' vą Ndiosí nę nį kųndįęni nuų' tųndo'ǫ'. Tę nį xįnį sǫ'ǫ ndǫ' sąą nį kųndįęni Job nuų' tųndo'ǫ', ña kuie nį kųų įnį rą. Tę xiní tų ndǫ' sąą nį sąñu'u' vą ña'a' xtǫ'ǫ ę' Ndiosí so'ǫ' ndi'i', sąkan' ña kuvita vą įnį ą xa'ą' ę', tę yoo ka'nu' vą tų įnį ą xa'ą' ę'.

12 Ñąnį ta'an' į, ña ka'nu' ką nduu' ą ña tįįn ndįąą ndǫ' kivį' Ndiosí kįį' taxi' ndǫ' kuento ndǫ'. Nį ndęę tįįn ndįąą tų ndǫ' ndįvi'. Tę sąkan' tų tįįn ndįąą ndǫ' ñų'u'

i̱in yivi̱'. Te̱ ti̱in ndi̱a̱a̱ ndo̱' nde̱e̱ i̱in nuu̱' tu̱ku̱ ña̱'a̱ ki̱i̱' taxi' ndo̱' kuento ndo̱' ja̱a̱n'. Sü u̱' ja̱a̱n' ndii ki̱i̱' ka'án ndo̱' "uun" ndii, ña̱ ja̱a̱n' ku̱i̱ti̱' ka'a̱n ndo̱'. Te̱ ki̱i̱' ka'án ndo̱' "ü'u̱n'" ndii, ña̱ ja̱a̱n' ku̱i̱ti̱' tu̱ ka'a̱n ndo̱'. Sa̱kan' sa̱a̱ ndo̱', saa̱' i̱in ki̱i̱' ka̱tun' Ndiosí ndo'ó xa'a̱' ña̱ ja̱a̱n'.

Ka'a̱n e̱' xiin' Ndiosí xa'a̱' ne̱ kuni ku̱vi̱

13 Naa' yoo sa̱va̱ ndo'ó, ne̱ ndo'o' ndii, na ka'a̱n ni̱a̱ xiin' Ndiosí. Naa' yoo sa̱va̱ ne̱ va̱'a̱ va̱ kuni te̱in ndo̱' ndii, na ka̱ta̱ ni̱a̱ ya̱a̱ Ndiosí.

14 Naa' yoo sa̱va̱ ne̱ kuni ku̱vi̱ te̱in ndo̱' ndii, na ka̱na̱ ni̱a̱ te̱ xi̱xa̱, te̱ xito' ne̱ nakayá xa'a̱' Ndiosí, te̱ ka'a̱n ra̱ xiin' a̱ xa'a̱' ni̱a̱, te̱ xiin' ña̱ ndi̱e̱e̱' xto̱'o̱ e̱' ka̱ki̱n ña̱'a' ra̱ xa̱'a̱n oliva.

15 Te̱ ki̱i̱' i̱ni̱ e̱', te̱ ka'án e̱' xiin' Ndiosí xa'a̱' ni̱a̱ ndii, nda̱'a̱ ne̱ kuni ku̱vi̱ ja̱a̱n' sa̱a̱ xto̱'o̱ e̱', te̱ ndo̱koo̱ ni̱a̱. Te̱ naa' ni̱ xa̱a̱ ni̱a̱ kua̱chi̱ ndii, ko̱o̱ ka'nu' i̱ni̱ a̱ xa'a̱' ni̱a̱.

16 Sa̱kan' na kuii' na'ma̱ ndo̱' kua̱chi̱ ndo̱' nuu̱' ta'an' ndo̱', te̱ ka'a̱n ndo̱' xiin' Ndiosí xa'a̱' ta'an' ndo̱', te̱ nda̱'a̱ ndo̱'. Te̱ ki̱i̱' i̱in ne̱ xachuun' nda̱ku nuu̱' Ndiosí ka'án xiin' a̱ ndii, chindiee' kua'a̱' ña̱ ka'án ne̱ ja̱a̱n'.

17 Naa kuu' Elías ndii, i̱in te̱ yivi̱' naa yoo' tu̱ ni̱ nduu̱ te̱ ja̱a̱n'. Te̱ ki̱i̱' ni̱ ka'a̱n, te̱ ni̱ ka'a̱n ra̱ xiin' Ndiosí ña̱ kü u̱n savi̱' ndii, nï ku u̱n xna̱'a̱ a̱ uni̱ kuiya̱ yoso̱' sa̱va̱.

18 Ni̱ ya'a̱, te̱ ni̱ ka'a̱n tu̱ku u̱ ra̱ xiin' Ndiosí ña̱ ku u̱n tu̱ku u̱ savi̱'. Te̱ ni̱ ku u̱n a̱, te̱ ni̱ yoo̱ ña̱ savi̱'.

Sa̱na̱ndiko' e̱' ne̱ yivi̱' nuu̱' ña̱ ndi̱xa̱ xa'a̱' Ndiosí

19 Ña̱ni̱ ta'an' i̱, naa' i̱in ndo'ó sa̱na̱ko' xiin' mi̱i̱' nuu̱' ña̱ ndi̱xa̱ ña̱ kandixa' e̱', te̱ sa̱na̱ndiko' i̱nga̱ ne̱ ta'an' e̱' ndo'ó nuu̱' ña̱ ndi̱xa̱ ja̱a̱n' ndii,

20 kuní i̱ ña̱ ku̱nda̱ni̱ ndo̱' ña̱ yo̱o̱ ka̱ sa̱na̱ndiko' ne̱ xaa' kua̱chi̱ ja̱a̱n' nuu̱' i̱chi' Ndiosí ndii, sa̱kakú ña̱'a' ni̱a̱ nuu̱' vi̱'e̱ ña̱ ndi̱va̱'a̱. Te̱ ko̱o̱ ka'nu' i̱ni̱ Ndiosí xa'a̱' sa̱kuu' kua̱chi̱ ne̱ ni̱ xa̱a̱ kua'a̱' xa̱va̱'a̱ kua̱chi̱ ja̱a̱n'.

Tutu nuu' ña ni ke'i San Pedro kua'an nda'a' ne ni nakaxin Ndiosí

Ti'vi' ra cha'an' nia

1 Yu'u nduu' Pedro, te Jesucristo ni tianu' yu'u sania'á i ichi' a. Ti'vi' i cha'an' ndo'ó, ne ndiee' tuku xaan', ne ni xitia i'nu nuu' ñu'u' ña nani' Ponto, xiin' ñu'u' Galacia, xiin' ñu'u' Capadocia, xiin' ñu'u' Asia, xiin' ñu'u' Bitinia.

2 Te yuva' e' Ndiosí ndii, ni nakaxin a ndo'ó saa nii' ni chituní a ndee xta'an' te ndasandua Espíritu Santo ndo'ó kuenta Ndiosí, te kandixa' ña'a' ndo', te xiin' níi' Jesucristo kundua ndo' ne ndoo nimá. Te i'in kivi' kua'an na sañu'u' na Ndiosí ndo'ó, te na taxi ya'a tu a ña manï' koo xiin' ndo'.

Ni taxi Ndiosí ña ndiatu' ini e' ña kundiee e' xiin' a naá kivi'

3 Ka'nu' va ña nduu' Ndiosí, yuva' xto'o e' Jesucristo. Te xa'a' a ña kuvita xavá'a ini a xa'a' e' ndii, ni kaku e' tuku ichi' ni xaa a, te ni natiin e' ña ndiatu' ini ndituni e' xa'a' ña ni natiaku Jesucristo.

4 Te natiin e' ña köo' kivi' te'í, te köo' kivi' tu tivi' a, te sakan' tu köo' kivi' ndi'i' ña ndatun' a ña yoo tu'va xa'a' e' xaa' Ndiosí ndivi'.

5 Te xiin' ña ndiee' Ndiosí xito' a ndo'ó xa'a' a ña ini ndo' xini ña'a' ndo' ndee xaa ña natiin ndo' ña sakakú xachi' a ndo'ó, ña xa yoo tu'va natiin ndo', te nia'a ña'a' a ndee kivi' so'o' ndi'i'.

6 Xa'a' a jaan' na na va'a va kuni ndo' tee' ndee ndo'o' kua'a' ndo' ndee vitin ki'in' nuu' tundo'o' iin kani'.

7 Sakan' ña xiin' tundo'o' jaan' nia'a ndo' ña ndee naa oro vi' nduu' ña ini ndo' jaan'. Sakan' ña oro ndii, tee' ndee ña ndoñu'u' nduu' a ndii, saxka'ndíá te yivi' a nuu' ñu'u te kuni ra naa' oro ndi'i xna'a nduu' a. Te ña ini ndo'ó jaan' ndii, ndiaa ya'vi' ya'a ka a te sakan' oro, te naa' kiee va'a a nuu' tundo'o' ndii, xata'an natiin ndo' ña ndatun' xiin' ña tiin' ka'nu' xiin' ña va'a saa Jesucristo kii' nandiko' a.

8 Tee' ndee ni xini nduchi' nuu' ndo' a ndii, ndani ña'a' ndo'. Tee' ndee küvi kuni ña'a' ndo' vitin ndii, ini ndo' xini ña'a' ndo'. Te va'a xava'a kuni ndo', te ndee küvi ka'an ndi'i ndo' saa kuni ndo'.

9 Sakan' ña natiin ndo' ña va'a xa'a' a ña ini ndo' jaan', te ña jaan' nduu' ña kaku nimá ndo' nuu' kuachi ndo'.

10 Te ni ka'an tiakú tu'un Ndiosí ndii, ni ka'an ra ña ndani mii' Ndiosí ndo'ó, sakan' ña ni sakuaan ndi'i ra, te ni xika tu ra kundani ra saa saa Ndiosí te sakakú a yoo'.

11 Te ni xika tu ra kuni ra amaa koo ña jaan' xiin' saa xka'ndia a, sakan' ña Espíritu mii' Cristo ni naa nimá ra, te ni nia'a ña'a' a xa'a' ña jaan', te ni sakuni' ña'a' a ndee ña kuní ka koo ña kundo'o Cristo, ña kixin sakakú yoo', xiin' xa'a' ña ndatun' xava'a, ña natiin a kii' ndi'i kundo'o a tundo'o' jaan'.

12 Te ni sakuni' a te jaan' ña süu' xa'a' ña va'a mii' ra ni ka'an ra ña jaan', süu' jaan' ndii xa'a' ña va'a yoo' ni ka'an ra a. Te ña jaan' nduu' tu ña ni ka'an te yivi', te ni ka'an ndoso' tu'un va'a nuu' ndo' xiin' ña ndiee' Espíritu Santo, ña ni tianu' Ndiosí ndee ndivi'. Te ndee sakuu' ángele, ña xika' nuu' nuu' Ndiosí ndii, kuni kuni a ña jaan'.

Kaka ndoo e' xiin' sakuu' ña xaa' e' ndee naa xaa' mii' Ndiosí

13 Sakan' na kuii' koo tu'va ndo' xiin' ña xanini ndo', te koo ñu'u' ini va ndo', te kundiatu ndi'i tu ini ndo' xa'a' a ña ndani mii' Ndiosí ndo'ó kii' kixin tukuu Jesucristo.

14 Ndee naa xaa' si'e, ña saxinú nia ña ka'án yuva' si'i' nia ndii, nii' sakan' tu kuní a saxinú ndo'ó ña ka'án Ndiosí, ña käka ka ndo' saa ni xika ndo' kii' tïa'an kundani ndo' xa'a' Ndiosí.

15 Süu' jaan' ndii kaka ndoo ndo' xiin' sakuu' ña xaa' ndo' ndee naa xaa' mii' Ndiosí, ña ni kana yoo', sakan' ña ña jaan' ndii, ña ndoo nduu' a.

16 Sakan' ña yoso' a nuu' tutu Ndiosí mii' ka'án a ndii: "Kaka ndoo ndo', sakan' ña ña ndoo nduu' yu'u", kachi a.

17 Sakan' na kuii' naa' nakuni ndo'ó ña Ndiosí nduu' yuva' ndo' ndii, kuní a kaka ndo' tiin' ka'nu' ña'a' ndo', ña xika' nuu'

ndǫ' i̱in yivi̱' yo'o', sa̱kan' ña̱ ña̱ ja̱a̱n' nduu' ña̱ sana'má nda̱ku yoo' xa'a̱' ña̱ xaa' i̱'i̱n e̱', te̱ näkaxin a̱ ne̱ yivi̱'.

18 Te̱ xiní kaxi' ndǫ' sa̱a̱ ni̱ sa̱ndoó ndiká Ndiosí yoo' nuu̱' ña̱ ni̱ xika̱ saka e̱' sa̱a̱ ni̱ sa̱ya'á ne̱ xii̱' ya̱ta' e̱' nuu̱' e̱'. Süu̱' ni̱ xa̱a̱ a̱ sa̱kan' xiin' ña̱ ndoñu'u' naa ña̱ nduu' oro, uun plata.

19 Süu̱' ja̱a̱n' ndii xiin' ña̱ nda̱tu̱n' xa̱va'a̱ ña̱ nduu' níi' Cristo, ña̱ ni̱ xiti̱a̱ xa'a̱' kua̱chi̱ e̱', ni̱ xa̱a̱ Ndiosí ña̱ ja̱a̱n'. Sa̱kan' ña̱ Cristo ja̱a̱n' ni̱ nduu̱' nde̱e̱ naa mbe̱e̱, ti' nasoko̱' ne̱ yivi̱' nuu̱' Ndiosí, ti' nda̱tu̱n' va̱, te̱ kuäsa̱' kui'e ri' nde̱e̱ sie.

20 Te̱ xa̱ ni̱ chi̱tuní Ndiosí nde̱e̱ ki̱i̱' tïa̱'an kua̱'a̱ i̱in yivi̱' ña̱ Cristo ja̱a̱n' sa̱a̱ chu̱u̱n ja̱a̱n'. Ndisu̱ vi̱ti̱n, ña̱ xa̱ kua'a̱n ndi'i' kivi̱' ndii, ni̱ sa̱tuví ña̱'a' a̱ xa'a̱' ña̱ va̱'a̱ yoo'.

21 Te̱ xa'a̱' a̱ ña̱ ni̱ xa̱a̱ Cristo, i̱ni̱ ndo'ó xini ndǫ' Ndiosí, sa̱kan' ña̱ ni̱ sa̱na̱tiaku ña̱'a' a̱, te̱ ni̱ ki̱'i̱n ka'nu' ña̱'a' a̱ ndivi', sa̱kan' te̱ i̱ni̱ ndǫ' ku̱ni̱ ndǫ' Ndiosí, te̱ xa'a̱' ña̱ ja̱a̱n' ku̱ti̱' ku̱ndi̱a̱tu̱ i̱ni̱ ndǫ'.

22 Te̱ vi̱ti̱n, ña̱ xa̱ ni̱ nda̱sa̱ndǫǫ Ndiosí nimá ndǫ' xa'a̱' a̱ ña̱ ni̱ ka̱ndi̱xa' ndǫ' ña̱ ndi̱xa̱ xa'a̱' Jesús ni̱ xa̱a̱ Espíritu, te̱ ku̱ndani̱ ta'an' ndǫ' xiin' i̱in ka̱nii' nimá ndǫ' ndii, na ku̱ndani̱ ta'an' ndǫ' xiin' ña̱ ndǫǫ nimá ndǫ'.

23 Kua̱chi̱ ndii xa̱ ni̱ ka̱ku̱ ndo'ó tu̱ku̱ i̱chi', te̱ süu̱' ni̱ ka̱ku̱ ndǫ' naa ni̱ xa̱a̱ ki̱i̱' ni̱ sa̱kaku' si'i' ndǫ' ndo'ó. Süu̱' ja̱a̱n' ndii ni̱ ka̱ku̱ ndǫ', te̱ ku̱ti̱a̱ku̱ xa̱chi' ndǫ' sa̱a̱ tu̱'u̱n Ndiosí. Te̱ tu̱'u̱n ja̱a̱n' ndii, ña̱ yoo tiaku nduu' a̱, te̱ kǫ̈ǫ' kivi̱' ndǫñu'u' a̱.

24 Xa'a̱' a̱ ja̱a̱n' na yosǫ' a̱ nuu̱' tu̱tu̱ Ndiosí mii' ka'án a̱ ndii:

Ne̱ yivi̱' ndii, nde̱e̱ naa ku'u̱ nduu' ni̱a̱.

Te̱ nde̱e̱ naa i̱ta̱ ku'u̱ ja̱a̱n' nduu' ña̱ ka'nu' ni̱a̱.

Te̱ ku'u̱ ja̱a̱n' ndii, ichí a̱, te̱ koyó tu̱ i̱ta̱ a̱.

25 Ndisu̱ tu̱'u̱n xtǫ'ǫ e̱' Ndiosí ndii, kǫ̈ǫ' kivi̱' ndǫñu'u' a̱.

Sa̱kan' yosǫ' a̱. Te̱ ña̱ yosǫ' ja̱a̱n' nduu' tu̱'u̱n va̱'a̱, ña̱ ka'án xa'a̱' Jesús, ña̱ ni̱ ka'a̱n ndǫsǫ' ndu̱ nuu̱' ndǫ'.

2

1 Xa'a̱' a̱ ja̱a̱n' na na̱kǫǫ ndǫ' sa̱kuu' ña̱ ki̱ni̱ yoo i̱ni̱ ndǫ', te̱ na̱kǫǫ tu̱ ndǫ' sa̱kuu' ña̱ xini xa'an', xiin' ña̱ xasuvi' xiin' mi̱i', xiin' ña̱ nda̱si̱' nuu̱' ndǫ', xiin' sa̱kuu' ña̱ kani̱a̱'a ndǫ' xa'a̱' ne̱ yivi̱'.

2 Sa̱a̱ nii' xaa' ña̱ kuañu'u̱, ña̱ xikán va̱ i̱ni̱ a̱ xa'a̱' lechin si̱'i' a̱ ndii, nii' sa̱kan' tu̱ kaka̱n va̱ i̱ni̱ ndo'ó xa'a̱' ña̱ ndi̱xa̱, ña̱ taxi' Ndiosí, te̱ xiin' ña̱ ja̱a̱n' kua̱'nu̱ ndǫ' ña̱ ndiatu' ndǫ' kivi̱' ña̱ sa̱kakú Ndiosí ndo'ó,

3 sa̱kan' ña̱ xa̱ ni̱ xi̱tǫ ndǫ' ña̱ va̱'a̱ va̱ kuu' xtǫ'ǫ e̱'.

Cristo nduu' nde̱e̱ naa yuu̱' xa'a̱' vi̱'e̱

4 Te̱ ku̱ya̱ti̱n ndǫ' nuu̱' Jesucristo, ña̱ nduu' nde̱e̱ naa i̱in yuu̱', ña̱ tiaku, te̱ yuu̱' ja̱a̱n' ndii, ni̱ na̱kǫǫ te̱ yivi̱' a̱, ndisu̱ Ndiosí ndii, ni̱ na̱ka̱xi̱n ña̱'a' a̱ te̱ nduu' a̱ i̱in yuu̱' nda̱tu̱n' va̱.

5 Sa̱kan' tu̱ ndo'ó ndii, nde̱e̱ naa yuu̱' tiaku nduu' ndǫ'. Te̱ xa'a Ndiosí i̱in vi̱'e̱ a̱ xiin' ndǫ' te̱ ku̱ndu̱u̱ ndǫ' i̱in ti̱'vi̱ sutu̱ ndi̱ti̱a̱ mi̱i' a̱, te̱ na̱sokǫ' ndǫ' ña̱ xtani̱ va̱ Ndiosí, ña̱ natiin' a̱ xa'a̱' ña̱ ni̱ xa̱a̱ Jesucristo.

6 Naa yosǫ' a̱ nuu̱' tu̱tu̱ Ndiosí mii' ka'án a̱ ndii:

Ko̱to ndǫ', chindu'u̱' i̱ i̱in yuu̱', ña̱ kua'a̱n
xiki̱' vi̱'e̱, ñu̱u̱ Sión.
Te̱ yuu̱' ja̱a̱n' ndii, yuu̱' kuu' nu̱u' nduu' a̱,
te̱ ni̱ na̱ka̱xi̱n ña̱'a' i̱ te̱ nduu' a̱ i̱in yuu̱'
nda̱tu̱n' va̱,
te̱ yǫǫ ka̱ i̱ni̱ xini ña̱ ja̱a̱n' ndii, kǫ̈ǫ' kivi̱'
sa̱ka'an' xiin' mi̱i' ni̱a̱.
Sa̱kan' yosǫ' a̱.

7 Te̱ ña̱ nduu' nde̱e̱ naa yuu̱' ja̱a̱n' ndii, ña̱ nda̱tu̱n' nduu' a̱ nuu̱' ndo'ó, ne̱ i̱ni̱ xini ña̱'a'. Ndisu̱ nuu̱' ne̱ ïni̱ xini ña̱'a' ndii, nduu' a̱ nde̱e̱ naa yosǫ' a̱ nuu̱' tu̱tu̱ Ndiosí ndii:

Yuu̱', ña̱ ni̱ na̱kǫǫ te̱ xa'a vi̱'e̱ ndii,
yuu̱' nu̱u' ña̱ tiin' xa'a̱' vi̱'e̱ ni̱ na̱ndu̱u̱ a̱.

8 Te̱ yosǫ' tu̱ a̱ nuu̱' tu̱tu̱ Ndiosí ndii:

Xiin' yuu̱' ja̱a̱n' ka̱ki'i̱ ne̱ ja̱a̱n',
te̱ ña̱ ja̱a̱n' sa̱a̱ sa̱kan' te̱ xaa̱ ni̱a̱ ñu̱'u'.

Sa̱kan' yosǫ' a̱. Sa̱kan' ndo'o' ni̱a̱ xa'a̱' a̱ ña̱ kändixa' ni̱a̱ ña̱ yosǫ' nuu̱' tu̱tu̱ Ndiosí, te̱ xa̱ ña̱ ja̱a̱n' chi̱tuní Ndiosí ku̱ndǫ'ǫ ni̱a̱.

Ne̱ ñu̱u̱ Ndiosí nduu' yoo'

9 Ndisu̱ ndo'ó ndii, ne̱ yivi̱', ne̱ xa̱ ni̱ na̱ka̱xi̱n Ndiosí, nduu' ndǫ', te̱ nduu' ndǫ' sutu̱ xika' nuu' nuu̱' a̱, te̱ xa̱ ndi̱ti̱a̱ mi̱i' ku̱i̱ti̱' a̱ nduu' ndǫ', te̱ xa̱ kuenta mi̱i' ku̱i̱ti̱' tu̱ a̱ nduu' ndǫ' te̱ ka'a̱n ndǫsǫ' ndǫ' xa'a̱' chu̱u̱n va̱'a̱ koo' chukuu' ña̱ ni̱ xa̱a̱ ña̱ ni̱

kąną ndo'ó jąąn'. Tę ña jąąn' ndii, nį tąvą' ą ndo'ó nuų' įchi' ña įin yaví, tę nį kǫ'nį ą ndo'ó nuų' įchi' ą, ña yi'é ndątųn' vą.
10 Ndo'ó, ña nųu' ndii, ndęę nï nduų ndǫ' įin tį'vį, ndisų vįtįn ndii, nį nąndųų ndǫ' kuenta Ndiosí. Tę sąkan' tų nï kųvįta įnį ą xa'ą' ndǫ' ña nųu', ndisų vįtįn ndii, xą kuvita įnį ą xa'ą' ndǫ'.
11 Ñąnį ta'an' manį' į, xa'ą' ą ña nduu' ndǫ' ndęę naa nę ndivą'ą, nę xka'ndíá kua'ąn įin yivį' ndii, ka'án nda'vi į xiin' ndǫ' ña tąxį ndǫ' kętą vą'ą ña ndioǫ' įnį įin' ndǫ', ña kuun' ta'an' xiin' ña vą'ą ña kuní nimá ndǫ'.
12 Tę vą'ą kųų ndǫ' tęin nę tuku', nę ïnį xini Jesús, sąkan' tę teę' ndee kanįą'a nę jąąn' xa'ą' ndǫ' ndii, kųnį nįą ña vą'ą ña xaa' ndǫ' jąąn', tę sąka'nu' nįą Ndiosí kiį' nakąn ą kuenta nuų' sąkuu' nę yivį'.

Sąxinú ndǫ' ña ka'án sąkuu' tę xa'ndia chuun'

13 Tę xa'ą' ą ña nduu' ndǫ' kuenta xtǫ'ǫ ę' ndii, sąxinų ndǫ' ña ka'án sąkuu' tę xa'ndia chuun' kuenta įin yivį', naa kuu' rey, tę xa'ndia chuun' ka'nu' kuu' nųu',
14 xiin' naa kuu' ndą'a' xa'ą' rą, tę tianų' rą sando'o' nę xaa' ña nįą'a, tę tiin' ka'nu' rą nę xaa' ña vą'ą.
15 Kuąchį ndii kuní Ndiosí ña xiin' ña xaa' ndǫ' ña vą'ą, kǫǫ' ña kųvį ka'ąn nę küu' kaxi' xa'ą' ndǫ'.
16 Ña jąąn' na xika' ndiká ndǫ' nį xąą Ndiosí, ndisų tïin' ndįąą ndǫ' ña xika' ndiká ndǫ' jąąn' tę sąą ndǫ' ña nįą'a, süų' jąąn' ndii tįįn ndǫ' ą tę kąką nųų ndǫ' nuų' Ndiosí kuįtį'.
17 Ña jąąn' na kuii' tįįn ka'nu' ndǫ' sąkuu' nę yivį', tę kųndanį ndǫ' nę įnį xini Jesús xiin' ndǫ', tę kųyį'vi ndǫ' Ndiosí, tę tįįn ka'nu' ndǫ' rey.

Ña kuní ą sąą nę nį ke'vį xachuun' nuų' xtǫ'ǫ nįą kiį' mįi' kuu' rą xiin' nįą

18 Ndo'ó, nę nį ke'vį xachuun' nuų' xtǫ'ǫ ndii, sąxinų ndǫ' ña kuní nę jąąn', tę tįįn ka'nu' ndį'į ña'a' ndǫ'. Tę süų' xiin' xtǫ'ǫ ndǫ', nę vą'ą, nę vįta kuu' įnį kuįtį' sąą ndǫ' ña jąąn', süų' jąąn' ndii sąą tų ndǫ' ą xiin' xtǫ'ǫ ndǫ', nę nįą'a, nę mįi' kuu' xiin' ndǫ'.
19 Kuąchį ndii įin ña ndiaa ya'vi' nduu' ą nuų' Ndiosí naa' xa'ą' ą ña kuni saxinú ndǫ' ña kuní ą kundieni ndǫ' ña sando'o' xtǫ'ǫ ndǫ' ndo'ó teę' ndee kǫǫ' įin xa'ą'.
20 Naa' xa'ą' ą ña xaa' ndǫ' kuąchį, tę sando'o' xtǫ'ǫ jąąn' ndo'ó, tę kundieni kuie ndǫ' nuų' ña jąąn' ndii, kuäsą' ndiaa ya'vi' xąchi' ą jąąn'. Ndisų naa' sando'o' nę jąąn' ndo'ó xa'ą' ą ña xaa' ndǫ' ña vą'ą, tę kundieni kuie ndǫ' nuų' ą ndii, įin ña ndiaa ya'vi' nduu' ą nuų' Ndiosí.
21 Tę xą xa'ą' ña jąąn' nį kąną Ndiosí ndo'ó, sąkan' ña sąkan' tų nį ndǫ'ǫ Cristo xa'ą' ę', tę nį nia'ą ą yoo' sąą kuní ą kųndikųn ę' įchi' ña nį xiką ą.
22 “Ña jąąn' ndii, kǫǫ' kivį' nį xaa' ą kuąchį, tę nį ndęę nï ka'ąn tų ą tųn vixį.”
23 Tę kiį' nį kąnįą'a nę yivį' xiin' ą ndii, nï kąnįą'a ña jąąn' xiin' nįą, tę kiį' nį sąndo'o' ña'a' nįą ndii, nï ka'ąn ą ña kąnį ña'a' ą, süų' jąąn' ndii nį sąnąkua'a ą sąkuu' ña ndo'o' ą ndą'a' Ndiosí, ña sana'má ndąku nę yivį'.
24 Tę mįi' Cristo nį nącha'vį xiin' ñų'u' nde'į ą xa'ą' kuąchį ę' nuų' krusín, sąkan' tę kųndųų ę' ndęę naa nę nį xi'į nuų' kuąchį jąąn', tę kųtįąkų ę', tę sąą ę' ña ndąku ña kuní Ndiosí. Tę xa'ą' ą ña nį tųxu'ví ą nį ndą'ą ę'.
25 Kuąchį ndii nį xiką ndǫ' ndęę naa mbęę, ti' nį xitįą į'nų. Ndisų vįtįn ndii, xą nį nąndįko' ndǫ' nuų' ña pąxto ę', ña xito' nimá ndǫ'.

3

Ña kuní ą sąą sąkuu' nę yivį', nę xą nį tųnda'ą'

1 Nii' sąkan' tų ndo'ó, nę yoo įi' ndii, kǫtǫ ka'nu' ndǫ' rą, sąkan' tę naa' kändixa' rą tų'ųn vą'ą ndii, kųvį nąmą rą nimá rą xa'ą' ña kuu' ndǫ' jąąn', tę ndęę küní ą ña ka'ąn vį' ndǫ' xiin' rą
2 kiį' kųnį rą sąą xika' ndǫǫ ndǫ' xiin' sąą xito' ka'nu' ña'a' ndǫ'.
3 Na ndäsąndątųn' ya'ą ndǫ' įin' ndǫ', naa kuu' ña kachi'i' ndǫ' įxi' xíni' ndǫ', xiin' kąą vą'ą oro ña ndondia įin' ndǫ', xiin' totǫ yą'vį, ña ni'nu' ndǫ'.
4 Süų' jąąn' ndii nimá ndǫ' ndąsąndątųn' ndǫ' xiin' ña kuäsą' tįvi', ña nduu' ña vą'ą nimá ndǫ', xiin' ña maso ndǫ'. Ña jąąn' nduu' ña ndiaa ya'vi' xną'ą nuų' Ndiosí.

5 Sąkan' ña xtą'an' ndii, sąkan' nį ndąsąndątųn' xiin' mii' ña'a', nę nduu' kuenta Ndiosí, nę nį įnį xįnį ña'a', tę nį xįtǫ ka'nu' nįą įį' nįą.
6 Naa nį xąą Sara, ña nį xįtǫ ka'nu' a' Abraham, tę nį ka'ąn a' ña xtǫ'ǫ a' nduu' rą. Tę ndo'ó ndii, ndęę naa si'ę ña' jąąn' nduu' ndǫ' naa' xaa' ndǫ' ña vą'ą, tę xïka' ni'vi ndǫ' įįn yivį'.
7 Tę sąkan' tų ndo'ó, tę yoo ña si'i ndii, kųndįąką ña'a' ndǫ' xiin' ña xini tuní, tę tįįn ka'nu' ña'a' ndǫ' xa'ą' ą ña nduu' nįą nę įį' ką. Sąkan' ña sąmanį' tų Ndiosí nę jąąn' xiin' ndǫ' kivį' ñuų ña kǫ̈ǫ' kivį' ndi'i'. Tę kįį' xaa' ndǫ' sąkan' ndii, kǫ̈ǫ' ña tįąsį nuų' ndǫ' kįį' ka'án ndǫ' xiin' Ndiosí.

Vą'ą ką kųndǫ'ǫ ę' xa'ą' ą ña xaa' ę' ña vą'ą, tę sąkan' xa'ą' ą ña xaa' ę' ña vą̈'ą

8 Sąkan' na kuii' kuní ą ña kųndįęę manį' xiin' ta'an' ndǫ', tę kǫǫ ka'nu' įnį ndǫ' kųnį ta'an' ndǫ', tę kųndanį ndǫ' nę yivį' ndęę naa ta'an' mįį' ndǫ', tę kųvįta įnį ndǫ' xa'ą' ta'an' ndǫ', tę vą'ą kǫǫ nimá ndǫ' kųnį ta'an' ndǫ'.
9 Tę sä̱nąndiko' ndǫ' ña vą̈'ą nuų' nę yivį' xa'ą' ña vą̈'ą ña xaa' nįą xiin' ndǫ'. Tę nį ndęę sä̱nąndiko' ndǫ' ña kanįą'a nę yivį' xa'ą' ndǫ'. Süų' jąąn' ndii kakąn ndǫ' nuų' Ndiosí tę sąñu'u' ña'a' ą, sąkan' ña ndo'ó ndii, nį kąnąą Ndiosí ndo'ó tę nątįįn ndǫ' ña sąñu'u' ą xa'ą' ą ña xaa' ndǫ' jąąn'.
10 Kuąchį ndii yosǫ' ą nuų' tųtų Ndiosí mii' ka'án ą ndii:
Yǫǫ ką kuni kųtįąkų vą'ą,
tę kąką sįį' įnį nįą įįn yivį' ndii,
na kǫtǫ nįą yaą' nįą, tę kä̱nįą'a nįą xa'ą' nę yivį',
tę na kǫtǫ tų nįą yų'u' nįą, tę kä'án nįą tųn vixį,
11 tę na kųxįǫǫ nįą nuų' ña nįą'a,
tę sąą nįą ña vą'ą.
Tę na nduku' nįą ña kųndįęę manį' nįą xiin' nę yivį',
tę sąą nįą ą xiin' įįn kąnii' nimá nįą.
12 Kuąchį ndii xito' ndǫsǫ' xtǫ'ǫ ę' nę xachuun' ndąku,
tę xini sǫ'ǫ tų ą ña ka'án nįą xiin' ą,
ndisų xito' xi'é ą nę xaa' ña nįą'a.
Sąkan' kachi ą.
13 Kǫ̈ǫ' sąą xąchi' ña vą̈'ą xiin' ndǫ' naa' sąnduxą' ndǫ', tę sąą ndǫ' ña vą'ą.
14 Ndisų naa' sąndo'o' nę yivį' ndo'ó xa'ą' ña xachuun' ndąku ndǫ' ndii, sąñu'u' vą Ndiosí ndo'ó. Xa'ą' ą jąąn' na kü̱yį'vi ndǫ' nę yivį' jąąn', nį ndęę kųndį'nį tų ndǫ'.
15 Süų' jąąn' ndii tįįn ka'nu' ndǫ' xtǫ'ǫ ę' Ndiosí xiin' nimá ndǫ'. Tę kǫǫ tų'vą ndǫ' sąkuu' įchi' tę nąkuįįn ndǫ' nuų' sąkuu' nę ndatu'ún' ndo'ó xa'ą' ña ndiatu' įnį ndǫ'. Tę kįį' xaa' ndǫ' sąkan' ndii, maso kųų ndǫ' xiin' nę jąąn', tę tįįn ka'nu' tų ña'a' ndǫ'.
16 Tę xiin' ña jąąn' xiní ndǫ' ña kǫ̈ǫ' ndęę įįn xa'ą' ña kųvį tįįn kuąchį nįą ndo'ó. Sąkan' tę nę kanįą'a xa'ą' ndǫ' xa'ą' ña vą'ą ña xaa' ndǫ' xa'ą' ą ña nduu' ndǫ' kuenta Cristo ndii, kųką'ąn nuų' nįą.
17 Ña jąąn' na kuii', naa' kuní Ndiosí ña kųndǫ'ǫ ę' xa'ą' ą ña xaa' ę' ña vą'ą ndii, vą'ą ką nduu' ą tę sąkan' kųndǫ'ǫ ę' xa'ą' ą ña xaa' ę' ña vą̈'ą.
18 Sąkan' ña Cristo ndii, xą unta' sąkan' kuįtį' nį xi'į ą xa'ą' kuąchį ę', tę ña jąąn' ndii, ña kǫ̈ǫ' kuąchį nduu' ą, tę nį xi'į ą xa'ą' yoo', nę ndiso' kuąchį, sąkan' tę ku'ųn ndįąką ą yoo' nuų' Ndiosí. Ña ndįxą nduu' ą ndii, nį xi'į xną'ą ñų'u' nde'į ą, ndisų nį nątįąkų espíritu ą.
19 Sąkan' tę nį xa'ąn ą, tę nį ka'ąn ndǫsǫ' ą nuų' nimá ña ndasi į'nų.
20 Tę ña jąąn' nduu' nimá nę yivį', nę nï xįįn kąndįxa' ña ka'án chuun' Ndiosí nį ndieę įįn yivį' xtą'an' kįį' nį xiką Noé įįn yivį'. Teę' ndee nį ndiatų kuie įnį ą xa'ą' nįą kįį' xa'a' Noé jąąn' tundǫo' chię ndii, ndia'vi' kuįtį' nę yivį' nį kakų xiin' tundǫo' jąąn' kįį' nį kįxįn tįkui savi' jąąn'. Unįą ta'an kuįtį' nįą nduu' nę nį kakų ña sąkuu' nįą.
21 Tę tįkui jąąn' ndii, ka'án ndįąą ra' xa'ą' ña chichi' ę' kuenta Cristo, tę xiin' ña jąąn' nį sąkakú Ndiosí yoo' vįtįn. Tę ña chichi' ę' jąąn' ndii, süų' kuenta ña natia' ę' įįn ę' nduu' ą, süų' jąąn' ndii įįn nuų' ña taxi' ę' kuento ę' nuų' Ndiosí xiin' įįn kąnii' nimá ę' nduu' ą, tę xa'ą' ą ña nį nątįąkų Jesucristo, na nį sąkakú ą yoo'.
22 Tę ña jąąn' ndii, nį ndąą ą ndįvi', tę ndu'ų' ą xįįn' kuą'ą Ndiosí. Tę sąkuu' ángele, xiin' sąkuu' ña kumi' ndįęę', xiin' sąkuu' ña kumi' ña ndįee' yoo ndą'a' Jesús.

4

Kɨ̈kɑ kɑ ę' naa xika' nę ïnɨ xini Jesús

1 Xa'ɑ' ɑ ña nɨ ndǫ'ǫ Cristo xiin' ñu'u' nde'ɨ ɑ xa'ɑ' ę' ndii, nii' sɑkan' tu kuní ɑ kǫǫ tu'vɑ ndo'ó tę kundǫ'ǫ ndǫ', sɑkan' ña ña nɨ ndǫ'ǫ xiin' ñu'u' nde'ɨ ɑ ndii, xɑ nɨ sɑndi'i' ɑ kuɑchɨ ę'.

2 Tę vɨtɨn, ña kuu' saa' tiaku kɑ ę' ndii, na kɑkɑ ę' xaa' ę' ña kuní Ndiosí, tę süu' kɑkɑ ę' sɑɑ ę' ña ndioǫ' ɨnɨ ę', ña nduu' kuenta ɨɨn yivɨ'.

3 Vɨkuiɨn ndǫ' ña xaa' ndǫ' ña xtanɨ nę tuku', nę ɨnɨ xini Jesús, ña nɨ xɑɑ ndǫ' xtɑ'an' kiɨ' nɨ nduu ndǫ' nę nɨ xikɑ xaa' ña kɨnɨ kuu' xiin' ɨɨn' ndǫ', xiin' ña kɨnɨ ña ndioǫ' ɨnɨ ndǫ', xiin' ña xinɨ, xiin' ña xa'a ndǫ' vɨko' loco, xiin' ña ndiee' siɨ' ndǫ' tę xinɨ vɑ ndǫ', xiin' ña xaka'nu' ndǫ' ndiosí saka, ña kuäsɑ' kuní.

4 Ndisu vɨtɨn ña xäa' kɑ ndǫ' ña kɨnɨ naa ña xaa' nę jɑɑn' ndii, siin' kuu' ndǫ' tuu nɨɑ, sɑkan' na kanɨɑ'a nɨɑ xa'ɑ' ndǫ'.

5 Ndisu nę jɑɑn' ndii, naá kivɨ' kunɨ ɑ ña nɑtɑxɨ nɨɑ kuenta nuu' Ndiosí, ña xɑ yoo tu'vɑ, tę sɑna'má ɑ nę tiaku, xiin' nę xɑ nɨ xi'ɨ.

6 Xa'ɑ' ɑ jɑɑn' na nɨ xɨnɨ sǫ'ǫ tu nę xɑ nɨ xi'ɨ vɨtɨn tu'un vɑ'ɑ tę kuvɨ nɑtɨɨn nɨɑ kivɨ' ñuu ña kǫǫ' kivɨ' ndi'i' teę' ndee nɨ xi'ɨ nɨɑ ndęę naa xi'í ndee kɑ nę yivɨ'.

Ka'án Pedro sɑɑ kuní ɑ kuu ę', vɨtɨn ña xɑ kuyɑtɨn ndɨ'ɨ ɨɨn yivɨ'

7 Xɑ kuyatin' kivɨ' ndɨ'ɨ ɨɨn yivɨ'. Xa'ɑ' ɑ jɑɑn' na kǫǫ ñu'u' ɨnɨ ndǫ', tę kǫǫ tu'vɑ ndǫ', tę ka'ɑn ndǫ' xiin' Ndiosí.

8 Tę ña ka'nu' kɑ ndii, kundanɨ ta'an' xɑvɑ'ɑ ndǫ'. Kuɑchɨ ndii kiɨ' xaa' ę' ña jɑɑn' xa'ɑ' nę yivɨ' ndii, yoo ka'nu' ɨnɨ ę' xa'ɑ' kua'ɑ' kuɑchɨ nɨɑ.

9 Tę na nɑtɨɨn ta'an' vɑ'ɑ ndǫ' vɨ'ę ndǫ', tę kä'ɑn yu'u' ndǫ' kiɨ' xaa' ndǫ' ña jɑɑn'.

10 Tę ɨ'ɨn ndǫ' ndii, kɑkɑ nuu ndǫ' nuu' ɨngɑ nę yivɨ' xiin' ɨ'ɨn nuu' ña chuun ña nɨ tɑxɨ Ndiosí ndɑ'a' ndǫ'. Tę chɨndɨęe' vɑ'ɑ ndǫ' nɨɑ xiin' ɨ'ɨn ña chuun jɑɑn'.

11 Xa'ɑ' ɑ jɑɑn' na, nę ka'án ndǫsǫ' ndii, na ka'ɑn nɨɑ sɑɑ nii' sɑka'án ña'a' Ndiosí kuɨtɨ', tę nę xika' nuu' ndii, na kɑkɑ nuu nɨɑ xiin' ndɨęę' Ndiosí kuɨtɨ'. Tę xiin' ña jɑɑn' nɑtɨɨn Ndiosí sɑkuu' ña xaka'nu' xiin' ndɑ'a' Jesucristo, ña xata'ɑn nɑtɨɨn ña tiin' ka'nu' ña'a' ę', xiin' sɑkuu' ña ndɨęę' ndęę ndi'i' nɨ kivɨ'. Sɑkan' na kundu ɑ.

Na nɑkuɑtia' ę' kɨɨ' ndo'o' ę' xa'ɑ' ɑ ña ɨnɨ ę' xini ę' Cristo

12 Ñɑnɨ ta'an' manɨ' ɨ, nändɑnɨ ndǫ' kiɨ' yoo tundo'ǫ' chię vɑ nuu' kivɨ' ñuu ndǫ', tę kɑ̈nɨnɨ ndǫ' ña küní ɑ xka'ndɨɑ tundo'ǫ' naa ña jɑɑn' nuu' kivɨ' ñuu ndǫ'.

13 Süu' jɑɑn' ndii nɑkuɑtia' vɑ nimá ndǫ' xa'ɑ' ɑ ña ndo'o' ndǫ' ndęę naa nɨ ndǫ'ǫ Cristo, sɑkan' tę nɑkuɑtia' ya'ɑ kɑ nimá ndǫ' kiɨ' kunɨ ndǫ' nɑndɨko' ɑ ɨɨn yivɨ' xiin' ña ndɑtun' koo' chukuu' ɑ.

14 Sañu'u' vɑ Ndiosí ndo'ó naa' ka'án kɨnɨ nę yivɨ' xiin' ndǫ' xa'ɑ' ɑ ña nduu' ndǫ' kuenta Cristo, sɑkan' ña naá Espíritu Ndiosí, ña ndɑtun' koo' chukuu', nimá ndǫ'.

15 Tę naa' sɑndo'o' nę yivɨ' yǫǫ kɑ nduu' ndo'ó ndii, na kundu ɑ xa'ɑ' ɑ ña nduu' ndǫ' nę xa'nɨ' nę yivɨ', uun xa'ɑ' ɑ ña nduu' ndǫ' nę kui'nɑ', uun xa'ɑ' ɑ ña nduu' ndǫ' nę xaa' ndęę kɑ nuu' ña nɨɑ'a, uun xa'ɑ' ɑ ña nduu' ndǫ' nę chi'ni' yu'u' nuu' ɑ, mii' kǫǫ' kana' ndo'ó.

16 Ndisu naa' ndo'o' yǫǫ kɑ xa'ɑ' ɑ ña nduu' ndǫ' kuenta Cristo ndii, kǫǫ' xa'ɑ' ña kuchani ndǫ', süu' jɑɑn' ndii sɑka'nu' ndǫ' Ndiosí xa'ɑ' ɑ ña ndo'o' ndǫ' jɑɑn' xa'ɑ' ɑ ña nduu' ndǫ' kuenta Cristo.

17 Kuɑchɨ ndii xɑ nɨ xɑ'a' kivɨ' ña sana'má Ndiosí sɑkuu' nę yivɨ', tę kuní ɑ ña xɨ'nɑ xɑ'a' ɑ xiin' yoo', nę nduu' kuenta ɑ, tę naa' xɨ'nɑ kɑ xiin' yoo' xɑ'a' ɑ ndii, sɑɑ kɑ vɨ' tu kundǫ'ǫ nę küni kɑndɨxa' tu'un vɑ'ɑ xa'ɑ' Ndiosí.

18 Kuɑchɨ ndii yosǫ' ɑ nuu' tutu Ndiosí mii' ka'án ɑ ndii:

Tę naa' tundo'ǫ' xɑvɑ'ɑ tę kakų nę xachuun' ndɑku ndii,

sɑɑ kɑ vɨ' tu kundǫ'ǫ nę xaa' ña nɨɑ'a xiin' nę xaa' kuɑchɨ.

Sɑkan' kachi ɑ.

19 Sɑkan' na kuii', yǫǫ kɑ ndo'o' xa'ɑ' ɑ ña sɑkan' kuní Ndiosí ndii, na sɑnɑkua'a xiin' mɨɨ' nɨɑ ndɑ'a' ɑ, sɑkan' ña ña nɨ xɑ'ɑ ɨɨn yivɨ' ndii, saxinú ɑ kuento ña taxi' ɑ. Xa'ɑ' ɑ jɑɑn' na nä̈kǫǫ ndǫ' ña xaa' ndǫ' ña vɑ'ɑ.

5

Ka'án Pedro xiin' tẹ xi̱xạ, tẹ xito' nẹ nakayá xa'ạ' Jesús

1 Kuni ka'ạn nda'vi i̱ xiin' tẹ xi̱xạ, tẹ xito' ndo'ó, nẹ nakayá xa'ạ' Jesús, xa'ạ' ạ ña nduu' tu̱ yu'u̱ tẹ xi̱xạ ndẹẹ naa tẹ jạạn', tẹ ni̱ xi̱ni̱ ndu̱chi' nuu̱' i̱ ña ni̱ ndọ'ọ Cristo, sạkan' tu̱ nạti̱in inga' i̱ xiin' tẹ jạạn' ña ndạtu̱n' koo' chukuu' ña tuvi̱ sạạ Ndiosí nuu̱' ku'u̱n ẹ'.

2 Ka'án nda'vi i̱ xiin' ndọ' ña kọtọ vạ'ạ ndọ' nẹ nduu' kuenta Ndiosí, nẹ ni̱ tạxi̱ ạ ndạ'a' ndọ' xito' ndọ', tẹ nduu' ni̱ạ ndẹẹ naa mbẹẹ xito' ndọ'. Tẹ sạ̈ạ ndọ' ña jạạn' xiin' ña ndi̱ẹe', ni̱ ndẹẹ sạ̈ạ tu̱ ndọ' ạ xa'ạ' ạ ña too ndọ' xu̱'un', sü̱u̱' jạạn' ndii sạạ ndọ' ạ xa'ạ' ạ ña kuni kạkạ nu̱u̱ ndọ' nuu̱' nẹ ni̱ tạxi̱ Ndiosí xito' ndọ' jạạn'.

3 Tẹ kü̱u̱ ndọ' ndẹẹ naa xtọ'ọ xiin' nẹ xito' ndọ' jạạn', sü̱u̱' jạạn' ndii ku̱ndu̱u̱ ndọ' nẹ nia'á i̱chi' Ndiosí nuu̱' nẹ jạạn'.

4 Tẹ ki̱i̱' nạndi̱ko' ña pạxto kuu' nu̱u' ndii, nạti̱in ndọ' corona ndạtu̱n' xạvạ'ạ ña kọ̈ọ' kivi̱' ti̱vi'.

Kani' kuento Pedro sạkuu' i̱ngạ nẹ ndikún Jesús

5 Ndo'ó, nẹ sạvạ ndii, kọtọ ka'nu' ndọ' tẹ xi̱xạ. Tẹ sạkuu' ndọ' ndii, kọtọ ka'nu' ta'an' ndọ' xiin' ña nda'vi ku̱u̱ nimá ndọ'. Naa yosọ' ạ nuu̱' tu̱tu̱ Ndiosí mii' ka'án ạ ndii:

Nakasi Ndiosí nuu̱' nẹ ñuñu',
ndisu̱ nẹ nda'vi kuu' nimá ndii, chindiee' ña'a' ạ.
Sạkan' yosọ' ạ.

6 Ña jạạn' na kuii' kọ'ni̱ xạchi' ndọ' xiin' ña nda'vi kuu' nimá ndọ' ndạ'a' ka'nu' koo' chukuu' Ndiosí, tẹ ti̱in ka'nu' ạ ndo'ó ki̱i̱' xaạ kivi̱' ña ni̱ chi̱tuní ạ.

7 Tẹ nạkọọ ndọ' sạkuu' ña sandi'ni̱ nimá ndọ' ndạ'a' Ndiosí, sạkan' ña ndi'ni̱ ña jạạn' xa'ạ' ña ndo'o' ndọ'.

8 Kọọ ñu'u' i̱ni̱ ndọ', tẹ kọọ tu̱'vạ tu̱ ndọ', sạkan' ña ña ndivạ'ạ, ña ndasi' ta'an' xiin' ẹ' ndii, xika' nduu' ạ yoo' ndẹẹ naa león ki̱i̱' xiña ri' nanduku' ri' yọọ ku̱vi̱ kọko' ri'.

9 Tẹ tạ̈xi̱ ndọ' ña kẹtạ vạ'ạ ña ndivạ'ạ jạạn' nuu̱' ndọ', tẹ kuitạ ni̱'i̱ vạ ndọ' nuu̱' ña i̱ni̱ ndọ' xini ndọ' Jesús, sạkan' ña xiní ndọ' ña ndo'o' tu̱ i̱ngạ nẹ i̱ni̱ xini Jesús i̱i̱n kachi nuu̱' tu̱ndo'ọ' mii' kạ ndi̱ẹẹ' ni̱ạ i̱i̱n yivi̱'.

10 Ndisu̱ ki̱i̱' ndi'i̱ ku̱ndọ'ọ ndọ' i̱i̱n xa'a' ndii, mi̱i' Ndiosí ndạsạndạku nimá ndọ' tẹ kuitạ ni̱'i̱ ndọ' nuu̱' i̱chi' ạ, tẹ kuitạ kutu̱' tu̱ ndọ'. Sạkan' ña Ndiosí jạạn' ndii, ndani̱ mi̱i' ạ yoo', tẹ su̱vi̱ ạ ni̱ kạnạ yoo' tẹ ku̱ndi̱ẹẹ ẹ' ndẹẹ ndi'i' ni̱ kivi̱' mii' ndạtu̱n' xạvạ'ạ kaa' xa'ạ' ạ ña nduu' ẹ' kuenta Cristo.

11 Tẹ Ndiosí na nạti̱in sạkuu' ña tiin' ka'nu', xiin' sạkuu' ña ndi̱ẹe' ndẹẹ ndi'i̱ ni̱ kivi̱'. Sạkan' na ku̱ndu̱u̱ ạ.

Ndei̱i' Pedro, tẹ ti'vi' tu̱ rạ cha'an'

12 Xiní i̱ ña Silvano ndii, i̱i̱n tẹ xika' ndạku i̱chi' Jesús nduu' rạ, tẹ jạạn' ni̱ chi̱ndi̱ẹe' yu'u̱ ni̱ kẹ'i̱ i̱ tu̱tu̱ ña sie yo'o' tẹ sạndi̱ẹni i̱ ndo'ó, tẹ tạxi̱ i̱ ña ku̱ndạni̱ vạ'ạ ndọ' ndee xa'ạ' xnạ'ạ nduu' ạ nạ ndani̱ mi̱i' Ndiosí yoo'. Ña jạạn' na kuii' na kui̱tạ ni̱'i̱ ndọ' nuu̱' ña jạạn'.

13 Nẹ ni̱ nạkạxi̱n tu̱ Ndiosí, nẹ nakayá xa'ạ' Jesús ñu̱u̱ Babilonia ndii, ti'vi' ni̱ạ cha'an' ndọ'. Tẹ sạkan' tu̱ ti'vi' Marcos, tẹ nduu' ndẹẹ naa si'ẹ i̱, cha'an' ndọ'.

14 Tẹ chi̱to nuu̱' ta'an' sạkuu' ndọ' kuenta Jesús xa'ạ' ạ ña ndani̱ ta'an' ndọ' ndẹẹ naa ta'an' mi̱i' ndọ', tẹ xiin' ña jạạn' nạkuạtu̱ ta'an' ndọ'. Tẹ na kọọ na ña mani̱' ña taxi' Ndiosí xiin' sạkuu' ndo'ó, nẹ nduu' kuenta Jesucristo. Sạkan' na ku̱ndu̱u̱ ạ.

Tutu ña uvi ña ni ke'i San Pedro kua'an ndá'a' ne ini xini Jesús xiin' ra

Ti'vi' ra cha'an' nia

1 Yu'u nduu' Simón Pedro, te xika' nuu' nuu' Jesucristo, te ña jaan' ni tianu' yu'u sania'á i ichi' a. Te ti'vi' i cha'an' ndo'ó, ne ni natiin iin ña va'a xavá'a, ña ini na ndo' xini ndo' Jesús saa nii' ini ndu. Te ni natiin ndo' ña jaan' xa'a' a ña xachuun' ndaku Ndiosí e' Jesucristo, ña ni sakakú yoo'.

2 Te i'in kivi' na sañu'u' na Ndiosí ndo'ó, te na taxi ya'a tu a ña manì' koo xiin' ndo' xa'a' ña xiní ndo' xa'a' a, xiin' ña xiní ndo' xa'a' xto'o e' Jesús.

Nia'á ndo' ña ni kana Ndiosí ndo'ó, te ni nakaxin tu a ndo'ó

3 Xiin' ña ndieé' Ndiosí ni taxi a sakuu' ña kuní nuu' e' te kutiakú e, te kaka ndaku xna'a e' nuu' a xa'a' a ña ni taxi a kundani e' xa'a' Jesús, ña ni kana yoo' xiin' ña ndieé' mii' a xiin' chuun ka'nu' ña ni xaa a.

4 Te xiin' ña jaan' ni taxi Ndiosí kuento a nuu' e', te kuento jaan' ndii, ndatun' va a, te ka'nu' va tu a. Sakan' te kii' ndi'i kieé ndo' nda'a' ña kini ña kuní iin' ndo', ña yoo iin yivi' yo'o' ndii, natiin ndo' ñu'u' nde'i ña yoo ndivi'.

5 Xa'a' a jaan' na saa ndo' sakuu' ña nduxa', te süu' ini kuiti' ndo' kuni ndo' Jesús, süu' jaan' ndii saa tu ndo' ña nduxa' te kaka ndaku ndo', te süu' ña jaan' kuiti' saa ndo', süu' jaan' ndii saa tu ndo' ña nduxa' te kundani ka ndo' xa'a' Ndiosí.

6 Te süu' ña jaan' kuiti' saa ndo', süu' jaan' ndii saa tu ndo' ña nduxa' te ndiko ni'i' xiin' mii' ndo', te süu' ña jaan' kuiti' saa ndo', süu' jaan' ndii sanduxa' tu ndo' te kuie kuu ini ndo', te süu' ña jaan' kuiti' saa ndo', süu' jaan' ndii sanduxa' tu ndo' te saa ndo' ña kuní Ndiosí kuiti'.

7 Te süu' ña jaan' kuiti' saa ndo', süu' jaan' ndii sanduxa' tu ndo' te kundani ta'an' ndo' ndeé naa ta'an' mii' ndo' nduu' ne yivi', te süu' ña jaan' kuiti' saa ndo', süu' jaan' ndii saa tu ndo' ña nduxa' te kundani ta'an' ndo' xiin' iin kanii' nimá ndo'.

8 Sakan' ña, naa' xaa' ndo' sakuu' ña jaan', te chitu' vi' a nimá ndo' ndii, sakua'nu' a ndo'ó nuu' ña xiní ndo' xa'a' xto'o e' Jesucristo, te täxi' a kundúu ndo' ne kuäsa' kuní, uun ne köo' xachi' ña va'a xaa' xa'a' Ndiosí.

9 Te ne köo' ña jaan' ñu'u' nimá ndii, xïto' xachi' nia ña xaa' nia, te nduu' nia ndee naa ne kui'e nuu' näka'an' ka nia ña xa ni sandoyo' Ndiosí kuachi ña ni xaa nia xta'an'.

10 Ñani ta'an' i, sakan' na kuii' saa ka ndo' sakuu' ña nduxa' te saa ndo' ña jaan', te koto va ndo' ña ni kana Ndiosí ndo'ó, sakan' ña suvi a ni nakaxin ndo'ó. Te naa' xaa' ndo' sakan' ndii, köo' kivi' kuxioo ndo' nuu' a.

11 Te kii' xaa' ndo' ña jaan' ndii, nunia' ko'o' Ndiosí yi'e' nuu' ndo' te xka'ndia ndo' mii' xa'ndia chuun' Jesucristo ndee ndi'i' ni kivi', ña nduu' xto'o e', ña ni sakakú yoo'.

12 Ña jaan' na kuii' sanaka'an' chito i ndo'ó xa'a' ña ni ka'an i jaan' tee' ndee xa xiní ndo' a, te xika' ni'i ndo' xiin' ña ndixa jaan', ña kumi' ndo' vitin.

13 Sakan' ña xiní i ña vitin ña kusaa' tiaku i xiin' ñu'u' nde'i yo'o' ndii, kuní a sanaka'an' chito i ndo'ó xa'a' ña jaan'.

14 Sakan' ña xiní i ndii, nä'a' ka te nakoo i ñu'u' nde'i i naa ni ka'an xto'o e' Jesucristo xiin' i.

15 Te xiin' ña ndiee' sanaka'an' tu i ndo'ó sakuu' ña yo'o' vitin te naka'an' ndo' a tee' ndee xa ni xi'i i.

Ña ndaku ka'án Ndiosí xa'a' Jesucristo

16 Kii' ni sakuni' ndu ndo'ó xa'a' ña ndieé' koo' chukuu' xto'o e' Jesucristo, xiin' xa'a' ña nandiko' a iin yivi' ndii, ni ka'an ndu xiin' kuento xini tuní nda'vi so'o. Süu' jaan' ndii ni ka'an ndu xa'a' ña ni xini nduchi' nuu' ndu, ña ka'nu' va ña nduu' Jesús jaan'.

17 Kuachi ndii ni tiin ka'nu' ña'a' yuva' e' Ndiosí, te ni ndasayi'é va tu ña'a' a. Te ndee ndivi', mii' ndu'u' ña ka'nu' koo' chukuu', ni xini so'o ndu tachi' yu'u' a ña

ka'án ndii: “Si'ę i, ña ndani va i, nduu' ña ñaa'. Tę va'a va kuni i xini ña'a' i”, ni kachi a.

18 Tę mii' ndu'u nduu' tę ni xini so'o tachi' yu'u' ña ni kixin ndęę ndivi' kii' ni ita ndu xiin' Jesús xíni' iku' su'un.

19 Tę xiin' ña jaan' ni xini ę' ni xinu ña ni ka'an tę ni ka'an tiakú tu'un Ndiosí, sakan' na va'a xaa' ndo' naa' kandixa' ndo' a, sakan' ña kundua a ndęę naa ñu'u ña kotuun nuu' ndo' mii' iin yaví ndęę kitu', tę tuvi Jesús nimá ndo', ña nduu' ndęę naa tiuun' chię, ti' keta' kuaxi kitú'.

20 Tę ña ka'nu' ka nduu' a ña kundani ndo' ña ndęę iin tu'un ña yoso' nuu' tutu Ndiosí, ña ka'án tiakú jaan' ndii, nï kaku a xíni' ndęę iin tę yivi'.

21 Kuachi ndii, kii' ni ka'an tiakú tę yivi' tu'un Ndiosí ndii, nï kaku a xíni' mii' ra, süu' jaan' ndii Espíritu Santo ni saka'án ña'a', tę ni ka'an tiakú ra saa kuní Ndiosí.

2

Ka'án Pedro ña koto xiin' mii' ę' nuu' tę sania'á tun vixi (Jud. 4-13)

1 Ndisu ni yoo tu tę ka'án tiakú tu'un vixi tein ne ichi' yata' ę', ne Israel. Tę nii' sakan' koo tu tę sania'á tun vixi tein ndo'ó. Tę sania'á si'e ra ña xini xa'an' ña satívi' ne yivi', tę xiin' ña jaan' ndii, ndęę xa'a' xto'o ę', ña ni sakakú ña'a', ndïęę yu'u' ra. Tę xa'a' ña jaan' ndii, ki'i' va kixin ña sandoñu'u' ña'a'.

2 Kua'a' va ne nduu' kuenta Ndiosí kundikun xata' ña ka'an ña sania'á tę jaan'. Tę xa'a' a ña xaa' nia ña jaan' ndii, kania'a ne yivi' xa'a' ichi' ña ndixa, ña ndikún ę'.

3 Tę xa'a' a ña ndioo' ini va ra xa'a' xu'un' ndii, tava' ra xu'un' nda'a' ndo' xa'a' kuento nda'vi so'o, ña xini xa'an' jaan'. Xa'a' a jaan' na ndęę xta'an' vi' xa ni chituní Ndiosí ña sando'o' a ra, tę xa yoo tu'va kivi' ña ndoñu'u' ra.

4 Ndiosí ndii, nï yoo ka'nu' ini a xa'a' ángele, ña ni xaa kuachi, süu' jaan' ndii ni ko'ni ña'a' a tixin iin yavi kunu va, tę ni ndasi i'nu ña'a' a mii' iin yaví ikan', tę ni taxi ndiatu ña'a' a ndęę xaa kivi' ña sana'má a sakuu' ne yivi'.

5 Tę sakan' tu nï yoo ka'nu' ini Ndiosí xa'a' ne ni xaa ña nia'a ni ndieę iin yivi' xta'an', kii' ni ti'vi' a savi', tę ni xa'ni' ña'a' a, tę ni sakakú a Noé kuiti', tę ni ka'an ndoso' xa'a' ña sana'má ndaku Ndiosí, tę ni sakakú tu a uxa ta'an ka ne yivi' xiin' ra.

6 Tę ni sanduxín tu a ne ni ndieę ñuu Sodoma xiin' ñuu Gomorra ndęę ni nanduu ñuu jaan' ndee yáa' nú'u kuiti', tę xiin' ña jaan' nia'á a saa sando'o' a ne xaa' ña nia'a.

7 Ndisu Lot ndii, ni sakakú ña'a' Ndiosí xa'a' a ña ni xachuun' ndaku ra nuu' a, tę ni ndi'ni va nimá ra kii' xito' ra ña nia'a, ña xaa' ne ñuu ra jaan'.

8 Tę ni xachuun' ndaku jaan' ndii, ni ndo'o kua'a' nimá ndaku ra i'in kivi' kua'an xa'a' ña nia'a ña ni xaa nia, ña ni xini ra xiin' ña ni xini so'o ra.

9 Tę xiin' sakuu' ña jaan' nia'á xto'o ę' Ndiosí ña kumi' a ndięę', tę sakakú a ne xaa' ña kuní a nuu' ña sando'o' ña'a'. Tę kumi' tu a ndięę' tę sando'o' a ne xächuun' ndaku jaan' kii' xaa kivi' ña sana'má a sakuu' ne yivi'.

10 Ña jaan' na sando'o' xto'o ę' sakuu' ne xaa' ña xe'na' jaan' xiin' ña ka'an ña ndioo' ini iin' mii' nia, tę yï'vi nia kania'a nia xa'a' a ña ndięe' a.

Tę sania'á ña xini xa'an' jaan' ndii, tïaku yu'u' ra, tę ñuñu' tu ra, tę yï'vi tu ra ña kania'a ra xa'a' ña kumi' ndięę', ña ndiee' ndivi'.

11 Ndisu ángele ndii, tee' ndee koo' chukuu' ka a, tę kumi' ka tu a ña ndięę' tę sakan' tę xini xa'an' jaan' ndii, kündieni a kania'a a xa'a' ña kumi' ndięę' jaan' nuu' xto'o ę' Ndiosí.

12 Tę jaan' ndii, kuu' ra ndęę naa kiti', ña köo' ña xanini ri' tę xika' ri' saa tuu mii' kuiti' ri', tę tuví ri', tę tiin tę yivi' ri', tę ka'ni' ra ri'. Tę jaan' ndii, kania'a ra xa'a' ña kündani ra, sakan' na kuii' tivi' xachi' ra nuu' ña kini jaan',

13 tę kundo'o ra saa Ndiosí xa'a' a ña ni satívi' ra inga ne yivi'. Sakan' ña tuu ra ndii, va'a kuni ra ña xaa' ra ndee ka nuu' ña kini kuu' ra ndęę iin ke'in'. Tę kii' naka' ña'a' ndo', tę xixi' ra mii' ndiee' sii' ndo' ndii, kua'an ka'an' nuu' ę' kuu' ra xa'a' ña kini ña xaa' ra xiin' ña kuaa' loco ra.

14 Tẹ jąąn' ndii, kǖvį xka'ndịą sąna' vį' i̱in ña'a' nuų' rą, sąkan' ña xą ndikụn nį, tẹ kuni tịin ña'a' rą, tẹ kǫǫ' kivį' xikuiín rą ña xaa' rą kuąchį. Tẹ xamaña rą nẹ itịą' i̱nį nuų' ña kandixa' nịą Cristo, tẹ chụụn vą rą ña tąvą' rą ndee ką ña ndioǫ' i̱nį rą xa'ą' ndą'a' nẹ yivį'. Sąkan' na kuii' tẹ xą yoo kǫǫ tụndo'ǫ' sąą Ndiosí nduu' rą.

15 Tẹ jąąn' ndii, nį nąkǫǫ rą i̱chi' ndąku, tẹ nį ko'nį rą nuų' i̱chi' Balaam, si'ẹ tẹ nduu' Beor. Balaam jąąn' ndii, nį xtąnį vą rą sąą rą ña nịą'a, tẹ kį'i̱n rą xų'un' ndą'a' nẹ yivį'.

16 Ndisụ nį kąnį kuento ña'a' i̱in mburru xiko' ña'ą xa'ą' kuąchį rą xiin' i̱in tachį' yų'u' ndẹẹ naa ka'án i̱in nẹ yivį', tẹ nį sąi̱in kuiín ri' ña nį kunį tẹ ka'án tiakú siki' jąąn' sąą rą, teẹ' ndee kǫǫ' tų'ụn ti' jąąn'.

17 Tẹ sania'á ña xini xa'an' jąąn' ndii, nduu' rą ndẹẹ naa tịkǫ'yo', mii' nį ndǫkǫ tịkui, tẹ nduu' tụ rą ndẹẹ naa vikǫ', ña xiko' ni'i' tachį' ndịẹe', tẹ xa'ą' tẹ jąąn' tụ nį sąkoo' tụ'vą Ndiosí mii' i̱in yaví ndiaa' xąchi'.

18 Kuąchį ndii ka'án ñuñu' rą xa'ą' mi̱i' rą xiin' kuento ña kuäsą' kuní, tẹ xiin' ña ką'ąn ña xaa' rą satịvi' rą nẹ sąkan' xinu' nuų' nẹ xïní ña ndixą xa'ą' Ndiosí.

19 Taxi' rą kuento rą ña sąndoó ndiká rą nẹ yivį' jąąn' nuų' tụ'ụn ndẹi' Ndiosí, ki̱i' ndẹẹ mi̱i' rą tïą'an ndoǫ ndiká nuų' ña kịnį ña xaa' rą. Sąkan' ña yǫǫ ką kǖvį vịkǫ ni'i' xiin' mii' mi̱i' nuų' ndee ką ña'ą ndii, ña jąąn' xiko' ni'i' ña'a'.

20 Naa' xą nį kakụ yǫǫ ką ndą'a' ña ndioǫ' i̱nį ña nduu' kuenta i̱in yivį' xa'ą' ą ña nį xi̱nį nịą tụ'ụn xa'ą' xtǫ'ǫ ẹ' Jesucristo, ña nį sąkakú yoo' nuų' kuąchį ẹ', tẹ tụkụ nį sanasukụ' ña'a' ña kịnį jąąn', tẹ kanando ña'a' ą ndii, sątívi' ya'ą ką ña'a' ą i̱chi' ña uvį tẹ sąkan' ña nụu' ki̱i' xïní nịą i̱chi' Jesús.

21 Sąkan' na kuii' ndẹẹ chaa' ką na kǫǫ' kivį' nį xini nẹ jąąn' i̱chi' ña ndąku jąąn', tẹ sąkan' ña nąkǫǫ nịą ą ki̱i' xą nį xi̱nį nịą ą, sąkan' tẹ kụxi̱ǫǫ nịą nuų' tụ'ụn vą'ą sụ'ụn, ña nį xi̱nį sǫ'ǫ nịą.

22 Ndisụ nį xąą tẹ jąąn' sąkan' tẹ xinụ naa ka'án nẹ yivį' ndii: “Nayą' ndii, nakaxi̱' ri' suxąn yụ'u' ri'”, kachi nịą. Tẹ naa ka'án tụ nẹ yivį' ndii: “Ki̱i' xą nį sąkuchi' ẹ' kinį ndii, tụkụ nį xiko kavą ri' nuų' nde'i̱”, kachi nịą.

3

Ka'án Pedro xa'ą' ña xka'ndịą ki̱i' xą kuyatin' nąndịko' Jesús i̱in yivį'

1 Ñąnį ta'an' manį' i̱, tụtụ yo'o' nduu' ña uvį ña ti'vi' i̱ ndą'a' ndǫ'. Tẹ xiin' uvį sąa' ą kuní i̱ kǫndịą yụ'u' i̱ ndo'ó tẹ ndǫtǫ nuų' i̱nį ndǫ', tẹ kąnį̱nį vą'ą ndǫ',

2 tẹ nąką'an' ndǫ' ña nį ka'ąn tẹ nduu' kuenta Ndiosí, tẹ nį ka'ąn tiakú tụ'ụn ą xtą'an'. Tẹ kuní tụ i̱ ña nąką'an' ndǫ' tụ'ụn ndẹi' ña nį tąxi̱ xtǫ'ǫ ẹ', ña nį sąkakú yoo' nuų' kuąchį ẹ', nuų' ndu'ụ, tẹ nį tịąnų' ą sąnia'á i̱chi' ą, tẹ nį sąya'á ndụ ą nuų' ndǫ'.

3 Ña xį'ną ką ña kuní ą kụndąnį ndǫ' ndii, ña yǫ'ǫ' nduu' ą: kivį' so'ǫ' ndi'i' ndii, kąndẹkụie tẹ kụndị'i̱ xiin' ẹ', tẹ kụndikụn rą ña kịnį ña ka'án nimá mi̱i' kuịtị' rą,

4 tẹ ka'ąn ndi̱i' rą ndii: “Nį nąkǫǫ xtǫ'ǫ ndǫ' kuento rą ña nąndịko' rą, tẹ kǫǫ' rą xaá, tẹ ndẹẹ ki̱i' nį xi'i̱ tẹ xi̱i' yąta' ẹ' ndii, i̱in kachi kaa' i̱in yivį' ndẹẹ vịtịn ndẹẹ naa ña nụu' ki̱i' nį kuą'ą ą”, kachį rą.

5 Ndisụ tẹ yivį' jąąn' ndii, küni nąką'an' mi̱i' rą ña ndẹẹ xtą'an' i̱in yivį' ndii, xa'ą' ą ña nį ka'ąn chuun' Ndiosí na nį kuą'ą ndịvi' xiin' ñụ'u' i̱in yivį', tẹ küni nąką'an' tụ rą ña tịxịn tịkui nį kẹtą ñụ'u' jąąn', tẹ xiin' tịkui jąąn' nį kụvą'ą ą.

6 Tẹ xiin' ña nį ka'ąn chuun' ña jąąn' tụ nį sąndẹka'nú ą i̱in yivį' ki̱i' sąkan' xiin' tịkui.

7 Tẹ xiin' tụ'ụn ndẹi', ña nį ka'ąn chuun' ą jąąn', tụ yoo tụ'vą ndịvi' xiin' ñụ'u' i̱in yivį' ña yoo vịtịn, tẹ kǫkǫ ą. Sąkan' na xiin' ñu'ụ jąąn' kǫkǫ ña jąąn' ki̱i' xaą' kivį' ña sąna'má Ndiosí sąkuu' nẹ yivį', tẹ sąndǫñu'u' ą nẹ xaa' ña kịnį.

8 Ndisụ ndo'ó, nẹ ñąnį ta'an' manį' i̱ ndii, ka'án i̱ xiin' ndǫ' ña nändosǫ' ndǫ' ña i̱in kivį' nuų' xtǫ'ǫ ẹ' ndii, nduu' ą ndẹẹ naa i̱in mi̱i' kuiyą, tẹ i̱in mi̱i' kuiyą ndii, nduu' ą ndẹẹ naa i̱in kivį' kuịtị' nuų' ą.

9 Sąkan' na xtǫ'ǫ ẹ' jąąn' ndii, nä'a' ką tẹ sąxinú ą kuento ą, ña nį tąxi̱ ą nuų' ẹ' jąąn', tẹ süų' nį kụụ kuachí ą naa xanini sąvą nẹ yivį', süų' jąąn' ndii ndiatu' ą xa'ą' ą ña kuie i̱nį ą xa'ą' ẹ', tẹ küní ą ña kụvį

ndẹẹ i̱in nẹ yivi̱' xa'ạ' kuạchi̱ ni̱ạ. Süu̱' jạạn' ndii kuní ạ ña nạmạ sạkuu' ni̱ạ nimá ni̱ạ xa'ạ' kuạchi̱ ña xaa' ni̱ạ, tẹ kạndi̱xa' ña'a' ni̱ạ.

10 Ndisu̱ kivi̱' ña nạndi̱ko' xtọ'ọ ẹ' ndii, i̱in xaạ ki'i̱' kui̱ti̱' ạ ndẹẹ naa i̱in tẹ kui'nạ'. Tẹ ndi̱vi' mii' ndiee' ña tuún nuu̱' ẹ' ndii, ndọñu'u' ạ sạạ i̱in ña ni'i̱ i̱yọ xạvạ'ạ ki̱i' sạkan', tẹ kọkọ ndọọ ña yi'é ndiee' ndi̱vi', tẹ ñu̱'u' i̱in yivi̱' xiin' sạkuu' ña yoo nuu̱' ạ ndii, kọkọ sạkuu' ạ.

11 Tẹ xa'ạ' ạ ña sạkan' ndọñu'u' sạkuu' ña jạạn' ndii, kuní ạ ña ndi̱ẹe' kạ kạkạ ndọọ ndọ', tẹ kạkạ vạ'ạ tu̱ ndọ', tẹ sạạ ndọ' ña kuní Ndiosí,

12 ña ndiatu' ndọ' xaạ kivi̱' ña sạna'má ạ nẹ yivi̱', tẹ sạạ ndọ' ña nduxạ', tẹ xaạ ki'i̱' vạ kivi̱' jạạn'. Ki̱i' sạkan' ndii, ndi̱vi' mii' ndiee' ña tuún nuu̱' ẹ' ndii, ndọñu'u' ạ sạạ ñu'u̱, tẹ ndu̱ti̱ạ ndọọ ña yi'é ndiee' ndi̱vi' jạạn' sạạ ña i̱'ni' ñu'u̱ jạạn'.

13 Ndisu̱ yoo' ndii, ndiatu' ẹ' ña kạsạ'ạ Ndiosí i̱in ndi̱vi' xạa' xiin' i̱in ñu̱'u' i̱in yivi̱' xạa', sạạ ni̱ tạxi̱ ạ kuento ạ nuu̱' ẹ', mii' kọọ mi̱i' ndi̱'i̱ ña ndạku.

14 Sạkan' na kuii', ñạni̱ ta'an' mani̱' i̱, vi̱ti̱n ña ndiatu' ndọ' xaạ kivi̱' ña nạndi̱ko' xtọ'ọ ẹ' jạạn' ndii, sạạ ndọ' sạkuu' ña nduxạ', tẹ sätivi̱' ndọ' nimá ndọ', tẹ kọọ' ndẹẹ i̱in xa'ạ' ña ku̱vi̱ ti̱in kuạchi̱ Ndiosí ndo'ó. Tẹ sạạ tu̱ ndọ' sạkuu' ña nduxạ', tẹ kọọ ndọ' ña mani̱' xiin' ạ.

15 Tẹ nạkạ'an' ndọ' ña, ña kuie kuu' i̱ni̱ xtọ'ọ ẹ' xa'ạ' ẹ' jạạn' ndii, xa'ạ' ña kuni sạkakú ạ yoo' na xaa' ạ sạkan' xiin' ẹ', sạạ nii' ni̱ ke'i̱ tu̱ ñạni̱ mani̱' ẹ' Pablo nuu̱' ndọ' xiin' ña xini tuní ña ni̱ tạxi̱ Ndiosí ndạ'a' rạ.

16 Tẹ kuyatin' sạkuu' tu̱tu̱ ña ni̱ ke'i̱ Pablo jạạn' ndii, ka'án ạ xa'ạ' ña yọ'ọ'. Tẹ yoo sạvạ ña ni̱ ke'i̱ rạ jạạn' ndii, vixi vạ ka'án ạ. Sạkan' na kuii', nẹ küu' kaxi' xiin' nẹ iti̱ạ' i̱ni̱ nuu̱' i̱chi' Ndiosí ndii, sänakuachi' ndạku ni̱ạ ña jạạn'. Tẹ sạkan' tu̱ xaa' ni̱ạ xiin' i̱ngạ xaan' mii' yosọ' ạ nuu̱' tu̱tu̱ Ndiosí. Xa'ạ' ạ jạạn' na sạndọñu'u' xiin' mii' mi̱i' ni̱ạ.

17 Nẹ ñạni̱ ta'an' mani̱' i̱, sạkan' na kuii', ndo'ó ndii, xa'ạ' ạ ña xạ xiní ndọ' ña jạạn' ndii, kạkạ ndito' i̱ni̱ vạ ndọ' kọto̱ kạ ku̱ndiku̱n ndọ' xatạ' ña xini xa'an' ña xaa' nẹ ki̱ni̱ kuu', tẹ nạkọọ ndọ' ña ita' ni̱'i̱ ndọ' nuu̱' i̱chi' Jesús.

18 Ndẹẹ chaa' kạ kuạ'nu̱ naa kuạ'nu̱ kạ ndọ' nuu̱' ña ndani̱ vạ xtọ'ọ ẹ' Jesucristo, ña ni̱ sạkakú yoo', ndo'ó, xiin' ña kuạ'nu̱ ndọ' nuu̱' ña xiní ndọ' xa'ạ' ạ. Tẹ ña jạạn' na nạti̱in sạkuu' ña tiin' ka'nu' ña'a' ẹ' ndẹẹ ndi'i' ni̱ kivi̱'. Sạkan' na ku̱ndu̱u ạ.

Tụtụ nụu' ña nị kẹ'ị San Juan kua'ạn ndạ'a' nẹ ịnị xini Jesús

Jesús nduu' tụ'ụn ña taxi' kivị' ñụụ ẹ'

1 Ka'án ndụ xiin' ndọ' xa'ạ' tụ'ụn ña taxi' kivị' ñụụ ña kọọ' kivị' ndi'i', ña xạ yoo ndẹẹ ña nụu' kịị' tïạ'an kuạ'ạ ịin yivị'. Ndu'ụ ndii, nị xịnị sọ'ọ ndụ ña nị ka'ạn ạ, tẹ nị xịnị ndụchi' nuụ' ña'a' ndụ, tẹ nị tondịạ ndạ'a' tụ ña'a' ndụ.

2 Tẹ ña taxi' kivị' ñụụ ẹ' jạạn' ndii, nị tuvị ạ ịin yivị'. Tẹ ndu'ụ ndii, nị xịnị ndụchi' nuụ' ña'a' ndụ, tẹ ndiee' yụ'u' ndụ xa'ạ' ạ, tẹ ka'án ndọsọ' ndụ nuụ' ndọ' xa'ạ' ña taxi' kivị' ñụụ ña kọọ' kivị' ndi'i' jạạn', ña yoo xiin' yụva' ẹ' Ndiosí, tẹ nị tuvị ạ tẹịn ẹ'.

3 Tẹ ña nị xịnị ndụchi' nuụ' ndụ xiin' ña nị xịnị sọ'ọ ndụ jạạn' nduu' ña ka'án ndọsọ' ndụ nuụ' ndọ', sạkan' tẹ ịin ndạạ' kụndụụ tụ ndo'ó xiin' ndụ, ndẹẹ naa ịin ndạạ' nduu' ndu'ụ xiin' yụva' ẹ' Ndiosí, xiin' si'ẹ ạ Jesucristo.

4 Ke'i ndụ ña yọ'ọ' nuụ' ndọ', tẹ nạkuạtia' ndị'ị nimá ẹ'.

Sandoyo' Ndiosí kuạchị ẹ' naa' na'mạ ẹ' kuạchị ẹ' nuụ' ạ

5 Ña yọ'ọ' nduu' ña nị xịnị sọ'ọ ndụ nị ka'ạn Jesucristo, tẹ ka'án ndọsọ' tụ ndu'ụ ạ nuụ' ndo'ó: Ndiosí nduu' ña tuún ndạtụn', tẹ kọọ' ndẹẹ ma'á ña ịin yaví ịnị ạ.

6 Naa' ka'án ẹ' ña ịin ndạạ' nduu' ẹ' xiin' Ndiosí, tẹ kusaa' xaa' kạ ẹ' kuạchị xika' ẹ' ịchi' ịin yaví ndii, xini xa'an' ẹ', tẹ kọọ' ña ndịxạ xaa' ẹ'.

7 Ndisụ naa' xika' ẹ' ịchi' mii' tuún ñu'ụ ndạtụn' jạạn' ndẹẹ naa xaa' Ndiosí ndii, ịin ndạạ' nduu' ẹ' xiin' ta'an' ẹ', tẹ níí' Jesucristo, si'ẹ ạ, sandoyo' sạkuu' kuạchị ẹ'.

8 Naa' ka'án ẹ' ña nẹ kọọ' kuạchị kumi' nduu' ẹ' ndii, xini xa'an' xiin' mii' mịi' ẹ', tẹ kọọ' ña ndịxạ naá nimá ẹ'.

9 Ndisụ naa' ndịẹẹ yụ'u' ẹ' kuạchị ẹ' nuụ' Ndiosí ndii, xa'ạ' ạ ña xachuun' ndạku ạ, tẹ saxinú tụ ạ ña ka'án ạ ndii, kọọ ka'nu' ịnị ạ xa'ạ' kuạchị ẹ', tẹ ndạsạndọọ ạ nimá ẹ' nuụ' sạkuu' ña nịạ'a ña nị xạạ ẹ'.

10 Naa' ka'án ẹ' ña nẹ kọọ' kivị' xaa' kuạchị nduu' ẹ' ndii, ña xini xa'an' ndasanduu' ẹ' Ndiosí, tẹ kọọ' tụ'ụn ạ ñu'u' nimá ẹ'.

2

Jesucristo nduu' ña xikui'ní xa'ạ' ẹ' nuụ' Ndiosí

1 Nẹ kua'a manị' ị, ke'i ị ña yọ'ọ' nuụ' ndọ' tẹ säạ ndọ' kuạchị. Ndisụ naa' nị xạạ yọọ kạ kuạchị ndii, xachuun' ndạku Jesucristo, tẹ ña jạạn' nduu' ña xikui'ní xa'ạ' ẹ' nuụ' yụva' ẹ' Ndiosí.

2 Tẹ ña jạạn' nduu' ña nị xi'ị tẹ chạ'vị ạ xa'ạ' kuạchị ẹ' nuụ' Ndiosí. Tẹ süụ' kuạchị yoo' kuịtị', süụ' jạạn' ndii sụvị tụ ạ nị xi'ị xa'ạ' kuạchị sạkuu' nẹ yivị' ịin yivị'.

3 Tẹ naa' saxinú ẹ' ña ka'án chuun' ạ xiin' ẹ' ndii, kundanị ẹ' ña xiní xnạ'ạ ña'a' ẹ'.

4 Tẹ yọọ kạ ka'án ndii: “Xiní ña'a' yu'ụ”, kachi nịạ, ndisụ xäa' nịạ ña ka'án chuun' ạ ndii, nẹ xini xa'an' nduu' nịạ, tẹ kọọ' ña ndịxạ naá nimá nịạ.

5 Ndisụ yọọ kạ saxinú ña ka'án chuun' ạ ndii, nẹ jạạn' nduu' nẹ kundanị xinụ xnạ'ạ sạạ xaa' Ndiosí. Tẹ xiin' ña jạạn' xiní ẹ' ña ịin ndạạ' nduu' xnạ'ạ ẹ' xiin' Jesús.

6 Yọọ kạ ka'án ña nduiin' nịạ xiin' ạ ndii, kuní ạ ña kạkạ nịạ sạạ nii' nị xikạ ña jạạn'.

Nị kẹ'ị Juan ịin ña ka'án chuun' xạa'

7 Ñạnị ta'an' manị' ị, ña ka'án chuun' ị nuụ' ndọ' yo'o' ndii, süụ' ña xạa' nduu' ạ, süụ' jạạn' ndii ña xạ nị xịnị sọ'ọ ndọ' nduu' ạ, tẹ xạ nị nạtịin ndọ' ạ ndẹẹ ña nụu'.

8 Ndisụ ke'i tụkụụ ị ña yọ'ọ' nuụ' ndọ' ndẹẹ naa ña ka'án chuun' xạa', ña ka'án xa'ạ' ña nị nia'ạ Jesús xiin' xa'ạ' ña saxinú tụ ndo'ó. Kuạchị ndii xạ kua'ạn xka'ndíá ña ịin yaví, tẹ xạ xạ'a' yi'é ñu'ụ ña ndịxạ nuụ' ẹ'.

9 Yọọ kạ ka'án ña xika' nịạ ịchi' mii' tuún ñu'ụ ạ, ndisụ ndasi' nịạ ñạnị ta'an' nịạ ndii, kusaa' xika' ịin yaví kạ nịạ.

10 Yọọ kạ ndanị ñạnị ta'an' nịạ ndii, xika' nịạ mii' tuún ñu'ụ ạ, tẹ kọọ' ña kụvị kạvịko' ña'a' tẹ sạạ nịạ kuạchị.

11 Ndisụ yọọ ka ndasi' ñanị ta'an' nịa ndii, mii' ịin yaví yoo nịa, tẹ xa ịkan' xika' nịa. Tẹ xïní nịa mii' kua'ạn nịa, sakan' ña tüvi' ka nuụ' nịa xaa' ña ịin yaví jaạn'.

12 Ñanị ta'an' manị' ị, ke'i ị ña yọ'ọ' nuụ' ndọ' sakan' ña xa nị yoọ ka'nu' ịnị Ndiosí xa'ạ' kuachị ndọ' xa'ạ' ña nị xaạ Jesús.

13 Ndo'ó, tẹ xịxa ndii, ke'i ị ña yọ'ọ' nuụ' ndọ' sakan' ña xa xiní ndọ' ña xa yoo ndẹẹ kịị' tïa'an kua'ạ ịin yivị'. Ndo'ó, nẹ savạ ndii, ke'i ị ña yọ'ọ' nuụ' ndọ' sakan' ña xa nị kanando ndọ' ña ndịva'ạ. Ñanị ta'an' manị' ị, ke'i ị ña yọ'ọ' nuụ' ndọ' sakan' ña xa xiní ndọ' yụva' ẹ' Ndiosí.

14 Ndo'ó, tẹ xịxa ndii, ke'i ị ña yọ'ọ' nuụ' ndọ' sakan' ña xa xiní ndọ' ña xa yoo ndẹẹ kịị' tïa'an kua'ạ ịin yivị'. Ndo'ó, nẹ savạ ndii, ke'i ị ña yọ'ọ' nuụ' ndọ' sakan' ña ita' nị'ị ndọ' nuụ' ịchi' Ndiosí, tẹ taxa'a' ndọ' tụ'ụn ạ nimá ndọ', tẹ xa nị kanando ndọ' ña ndịva'ạ.

Ka'án Juan ña vä'ạ kụndanị ẹ' ña kịnị ña yoo ịin yivị'

15 Sakan' na kuii' kündanị ndọ' ịin yivị' yo'o' nị ndẹẹ ña nduu' kuenta ạ. Sakan' ña yọọ ka ndanị ña jaạn' ndii, ndänị nịa yụva' ẹ' Ndiosí.

16 Kuachị ndii ndẹẹ ịin ña kịnị, ña nduu' kuenta ịin yivị' yo'o', kuäxị ndạ'a' yụva' ẹ' Ndiosí. Süụ' jaạn' ndii xa ịin yivị' yo'o' nị ka'ndị ạ: naa kuu' ña ndioọ' ịnị kịnị ịin' nẹ yivị', xiin' ña xikán ịnị nịa xa'ạ' ña xini nduchi' nuụ' nịa, xiin' ña ka'án ñuñu' nịa.

17 Tẹ ndii, ịin yivị' xiin' ña kịnị, ña nduu' kuenta ạ ndii, ña xka'ndíá kuịtị', nduu' ạ, ndisụ nẹ xaa' ña kuní Ndiosí ndii, kụtịakụ nịa ndẹẹ ndi'i' nị kivị'.

Kuní ạ ña kọtọ xiin' mii' ẹ' nuụ' tẹ ndasi' ta'an' xiin' Cristo

18 Ñanị ta'an' manị' ị, xa kuyatin' kuii vạ xaạ kivị' so'ọ' ndi'i'. Tẹ ndo'ó ndii, xạ nị xịnị sọ'ọ ndọ' ña kịxịn tẹ ndasi' ta'an' xiin' Cristo, sụụ kua'ạ' ya'ạ rạ xạ nị kạ'ndị, sakan' na kundanị ẹ' ndii, xạ kuyatin' kuii vạ xaạ' kivị' so'ọ' ndi'i' jaạn'.

19 Tẹ jaạn' ndii, teẹ' ndee tẹịn ndụ nị kịẹẹ rạ, ndisụ nï nduụ xnạ'ạ rạ kuenta Jesús xiin' ẹ', sakan' ña naa' nị nduu' rạ kuenta ạ xiin' ẹ' ndii, yoo rạ xiin' ẹ' ndẹẹ vịtịn. Ndisụ xiin' ña nị xạạ rạ jaạn' kụvị kụndạnị ẹ' ña süụ' kuenta Jesús xnạ'ạ nị nduụ ndẹẹ ịin rạ.

20 Ndisụ ndo'ó ndii, nị tạxị Ndiosí Espíritu Santo naá nimá ndọ', sakan' na kuii' xiní sakuu' ndọ' xa'ạ' ña ndịxạ.

21 Süụ' nị kẹ'ị ña yọ'ọ' nuụ' ndọ' xa'ạ' ạ ña xïni ndọ' ña ndịxạ jaạn'. Süụ' jaạn' ndii nị kẹ'ị ẹ sakan' ña xạ xiní ndọ' ạ, tẹ ndẹẹ ịin yụ'u' tụn vixị kuäxị xiin' ña ndịxạ jaạn'.

22 ¿Yọọ nduu' tẹ xini xa'an' naa' süụ' tẹ ka'án ña süụ' Jesús nduu' Cristo, ña nị sakakú yoo'? Tẹ jaạn' nduu' tẹ ndasi' ta'an' xiin' Cristo, sakan' ña saxioo' rạ yụva' ẹ' Ndiosí xiin' si'ẹ ạ jaạn'.

23 Sakuu' nẹ saxioo' si'ẹ ạ jaạn' ndii, ịin ndaạ' nduu' tụ nịa xiin' Ndiosí, yụva' ẹ'. Ndisụ yọọ ka ndiee' yụ'u' xa'ạ' si'ẹ ạ jaạn' ndii, ịin ndaạ' nduu' tụ nịa xiin' yụva' ẹ' Ndiosí jaạn'.

24 Sakan' na kuii' tạxạ'ạ ndọ' ña nị xịnị sọ'ọ ndọ' ndẹẹ kịị' nị xạ'a' xika' ndọ' ịchi' Jesús, tẹ kịị' xaa' ndọ' sakan' ndii, ịin ndaạ' xạchi' kụndụụ ndọ' xiin' si'ẹ yụva' ẹ' Ndiosí xiin' mịi' ạ.

25 Tẹ ña yọ'ọ' nduu' kuento ña nị tạxị Cristo nuụ' ẹ' ndii, ña nạtịin ẹ' kivị' ñụụ ña kọọ' kivị' ndi'i'.

26 Ke'i ị ña yọ'ọ' tẹ kọtọ xiin' mịi' ndọ' nuụ' tẹ kuni kụnị xa'an' ndo'ó.

27 Ndisụ ndo'ó ndii, xạ nị chịnaá Ndiosí Espíritu Santo nimá ndọ', tẹ naá kạ ña jaạn' ịkan', sakan' na kuii' küní kạ ña sania'á ndẹẹ ịin nẹ yivị' ndo'ó. Sakan' ña Espíritu Santo jaạn' nduu' ña sania'á ndo'ó sakuu' ña kuní ạ kụndạnị ndọ'. Tẹ ña sania'á ña jaạn' ndii, ña ndịxạ nduu' ạ, tẹ süụ' ña xini xa'an' nduu' ạ, sakan' na kuii' kua'ạn naa kua'ạn ndọ' ña ịin ndaạ' nduu' ndọ' xiin' Cristo saạ nii' nị sania'á ña jaạn' ndo'ó.

28 Nẹ ta'an' manị' ị, vịtịn ndii, ịin ndaạ' naa ịin ndaạ' kụnduụ ẹ' xiin' Cristo, sakan' tẹ ndịtụnị ẹ' kụnị ña'a' ẹ' kịị' nạndiko' ạ, tẹ kükạ'ạn nuụ' ẹ' kịị' kụnị ña'a' ẹ'.

29 Naa' xiní xnạ'ạ ndọ' ña xachuun' ndaku ạ ndii, kuní ạ kụndạnị tụ ndọ' ña sakuu' nẹ xachuun' ndaku ndii, xạ nị kạkụ xạa' nịa nị xạạ ạ.

3

Si'ę Ndiosí nduu' ę'

1 Kǫtǫ ndǫ', sąą vį' kua'ą' kundanį yų̱va' ę' Ndiosí yoo', sąkan' na si'ę ą nani' ę' nį xąą ą. Tę xą si'ę xnąą'ą nduu' ę', sąkan' na kuii' nę nduu' kuenta i̱in yivį' ndii, näkuni nį̱ą yoo' sąkan' ñą nį̈ nąkų̱nį tų nį̱ą Ndiosí.
2 Ñąnį ta'an' manį' i̱, xą si'ę Ndiosí nduu' ę' vi̱ti̱n, teę' ndee xïní ę' sąą ku̱i̱ti̱' kǫǫ ę', ndisų xiní ę' ñą ki̱i̱' nąndi̱ko' Cristo ndii, kų̱ų ę' sąą nii' kuu' mi̱i' ą, sąkan' ñą kų̱nį ę' sąą nii' kuu' xnąą'ą ą.
3 Tę sąkuu' nę kumi' ñą ndiatu' i̱nį jąą̱n' xa'ą' Jesús ndii, i'i̱n kivį' kua'ą̱n xika' ndǫǫ ką nį̱ą nuų' ą, sąkan' ñą ñą jąą̱n' ndii, ñą ndǫǫ ndi̱'i̱ nduu' ą.
4 Sąkuu' nę xaa' kuąchį ndii, xka'ndíá ndǫsǫ' tų nį̱ą tų'ų̱n ndęi' Ndiosí, sąkan' ñą kuąchį nduu' ą ki̱i̱' xka'ndíá ndǫsǫ' ę' tų'ų̱n ndęi' ą.
5 Ndisų xiní ndǫ' ñą nį kixin Jesús i̱in yivį' tę sąndoyo' ą kuąchį ę'. Tę ñą jąą̱n' ndii, ñą kǫǫ' kuąchį nduu' ą.
6 Sąkan' na kuii' yǫǫ ką nduiin' xiin' Jesús ndii, xäa' ką nį̱ą kuąchį. Tę yǫǫ ką xaa' kuąchį ndii, tïą'an i̱nį nį̱ą kų̱nį ña'a' nį̱ą, nį ndęę xïni tų nį̱ą yǫǫ nduu' Jesús jąą̱n'.
7 Ñąnį ta'an' manį' i̱, täxi̱ ndǫ' kų̱nį xa'an' ndęę i̱in nę yivį' ndo'ó. Sąkuu' nę xachuun' ndąku ndii, nę ndąku nimá nduu' nį̱ą ndęę naa ndąku nimá ñą jąą̱n'.
8 Nę xaa' na xaa' kuąchį ndii, kuenta ñą ndi̱vą'ą nduu' nį̱ą. Sąkan' ñą ñą ndi̱vą'ą jąą̱n' ndii, ndęę xtą'an' kivį' xaa' ą kuąchį. Xa'ą' ą jąą̱n' na nį kixin si'ę Ndiosí, tę sąndǫñu'u' ą ñą kį̱nį ñą xaa' ñą ndi̱vą'ą jąą̱n'.
9 Tę sąkuu' nę nduu' si'ę Ndiosí ndii, xäa' ką nį̱ą kuąchį, sąkan' ñą kivį' ñų̱ų xąa' kumi' nį̱ą nį xąą ą, sąkan' na kü̱vį ką sąą nį̱ą kuąchį jąą̱n' xa'ą' ą ñą si'ę ą nduu' nį̱ą.
10 Tę xiin' ñą yǫ'ǫ' kų̱vį kų̱ndąnį kaxi' ę' yǫǫ nduu' si'ę Ndiosí, tę yǫǫ nduu' si'ę ñą ndi̱vą'ą jąą̱n'. Sąkuu' nę xächuun' ndąku ndii, sü̱ų' si'ę Ndiosí nduu' nį̱ą, nį ndęę sü̱vį tų nę ndäni̱ nę i̱nį xini Jesús xiin' nį̱ą.

Ka'án Juan ñą kų̱ndanį ta'an' ę'

11 Sąkan' ñą ñą yǫ'ǫ' nduu' tų'ų̱n vą'ą, ñą nį xi̱nį sǫ'ǫ ndǫ' ndęę ñą nų̱u' ki̱i̱' nį xą'a' ndǫ' ndikún ndǫ' i̱chi' Jesús, ñą kų̱ndanį ta'an' i̱'i̱n ę'.
12 Tę kü̱ndų̱ų ę' ndęę naa Caín. Tę jąą̱n' ndii, kuenta ñą ndi̱vą'ą nį nduų' rą sąkan' na nį xą'nį' rą ñąnį mi̱i' rą. ¿Ndee xa'ą' nį xąą rą ñą jąą̱n'? Nį xąą rą ą ñą jąą̱n' xa'ą' ą ñą tę xaa' ñą nį̱ą'a nį nduų rą, ndisų ñąnį rą jąą̱n' ndii, tę xą̱chuun' ndąku nį nduų tę jąą̱n'.
13 Ñąnį ta'an' i̱, nändąnį ndǫ' ñą ndasi' nę nduu' kuenta i̱in yivį' ndo'ó.
14 Tę yoo' ndii, xiní ę' ñą xą nį kį̱ęę ę' nuų' i̱chi' ñą kua'ą̱n mii' xi'í ę', tę xą xika' ę' i̱chi' ñą taxi' kivį' ñų̱ų ñą kǫǫ' kivį' ndi'i', sąkan' ñą ndanį ę' ta'an' ę' nę i̱nį xini Jesús xiin' ę', tę yǫǫ ką ndäni̱ nę jąą̱n' ndii, xika' ką nį̱ą i̱chi' ñą kua'ą̱n mii' xi'í ę'.
15 Sąkuu' nę ndasi' nę i̱nį xini Jesús xiin' nį̱ą ndii, nę xa'nį' nę yivį' nduu' nį̱ą. Tę xą xiní ndo'ó ñą ndęę i̱in nę xa'nį' nę yivį' ndii, kǫǫ' kivį' ñų̱ų ñą kǫǫ' kivį' ndi'i' kumi' nį̱ą nuų' Ndiosí.
16 Tę yoo' ndii, xiin' ñą yǫ'ǫ' nį kų̱ndąnį ę' sąą nduu' ą ñą kų̱ndanį ta'an' ę', ñą nį tąxi̱ Jesucristo kivį' ñų̱ų ą, tę nį xi'i̱ ą xa'ą' kuąchį ę'. Tę sąkan' tų kuní ą sąą yoo' tąxi̱ ę' kivį' ñų̱ų ę' xa'ą' ta'an' ę', nę i̱nį xini Jesús xiin' ę'.
17 Ndisų naa' kumi' yǫǫ ką ña'ą, ñą tiaku nį̱ą i̱in yivį' yo'o', tę xini nį̱ą i̱in nę i̱nį xini Jesús xiin' nį̱ą, nę nakotiín xa'ą' ña'ą, tę saxi'ndi̱ą' nį̱ą ña'ą nį̱ą nuų' nę jąą̱n' ndii, kuäsą' xą̱chi' nia'á nį̱ą ñą ndanį ña'a' nį̱ą sąą kuní Ndiosí.
18 Nę ta'an' manį' i̱, sü̱ų' xiin' tų'ų̱n ñą kiee' yų'u' ku̱i̱ti̱' ę' kuní ą ka'ą̱n ę' ñą ndanį ta'an' ę', sü̱ų' jąą̱n' ndii kuní tų ą ña nia'ą ę' ñą jąą̱n' xiin' chų̱ų̱n vą'ą ñą xaa' ę', tę chi̱ndi̱ęe' xnąą'ą ę' nę jąą̱n'.
19 Tę xiin' ñą jąą̱n' kų̱nį ę' ñą ñą ndi̱xą kandixa' ę', tę nąchi̱naá vą'ą tų ę' nimá ę' nuų' Ndiosí.
20 Teę' ndee ti̱in kuąchį nimá ę' jąą̱n' yoo' nuų' ą ndii, Ndiosí nduu' ñą ka'nu' ką tę sąkan' nimá ę' jąą̱n', tę xiní ñą jąą̱n' sąkuu' ña'ą.
21 Nę ta'an' manį' i̱, naa' kuäsą' tiin' kuąchį nimá ę' yoo' ndii, i̱nį ę' tę kuyą̱ti̱n ę' nuų' Ndiosí,
22 tę natiin' ę' ndee ką ñą xikán ę' nuų' ą, sąkan' ñą kandixa' ę' ñą ka'án chuun'

ą, tę xaa' tų ę' ña xtanį ą.
23 Tę ña yǫ'ǫ' nduu' ña ka'án chuun' ą ña įnį ę' kųnį ę' si'ę ą Jesucristo, tę kundanį ta'an' tų ę' sąą nį ka'ąn chuun' ą xiin' ę'.
24 Tę yǫǫ ką kandixa' ña ka'án chuun' ą jąąn' ndii, nduiin' nįą xiin' ą, tę nduiin' tų ą jąąn' xiin' nįą. Tę xiní ę' ña jąąn' sąkan' ña nį taxį ą Espíritu Santo naá nimá ę'.

4

Sąą kųvį kųnį ę' yǫǫ nduu' nę įnį xnąą xini Jesús, tę yǫǫ nduu' nę xini xa'an'

1 Ñąnį ta'an' manį' į, kändįxa' ndǫ' ña sania'á ndee ką nę yivį', nę ka'án ña Espíritu Santo saka'án ña'a', süų' jąąn' ndii sąą ndǫ' kuenta xiin' ña sania'á nę jąąn' tę kųnį ndǫ' naa' kuenta Ndiosí nduu' nįą. Sąkan' ña xą nį nąkųchi kua'ą' vą tę ka'án tiakú tųn vixį įin yivį'.
2 Tę xiin' ña yǫ'ǫ' kųvį nąkųnį ę' yǫǫ nduu' nę naá Espíritu Ndiosí nimá. Yǫǫ ką ndiee' yų'u' ña tę yivį' xąchi' nį nduų Jesucristo kįį' nį kįxįn ą įin yivį' ndii, nę jąąn' naá Espíritu Ndiosí nimá.
3 Ndisų yǫǫ ką ndïee' yų'u' ña tę yivį' xąchi' nį nduų Jesucristo ndii, süų' Espíritu Ndiosí naá nimá nįą. Süų' jąąn' ndii espíritu kuenta ña ndasi' ta'an' xiin' Cristo kumi' nįą. Xą nį xįnį sǫ'ǫ ndo'ó ña kįxįn ña jąąn' įin yivį', tę vįtįn ndii, xą yoo ą įin yivį'.
4 Ñąnį ta'an' manį' į, ndo'ó ndii, kuenta Ndiosí nduu' ndǫ'. Tę xą nį kętą vą'ą ndǫ' nuų' nę xini xa'an' jąąn', sąkan' ña ña ka'nu' ką nduu' Espíritu Ndiosí, ña naá nimá ndo'ó, tę sąkan' espíritu ña ñu'u' nimá nę nduu' kuenta įin yivį' jąąn'.
5 Nę jąąn' ndii, kuenta įin yivį' nduu' nįą sąkan' na ka'án nįą xa'ą' ña tuu nę yivį' kuenta įin yivį'. Tę nę yivį' kuenta įin yivį' ndii, xini sǫ'ǫ nįą ña ka'án nę jąąn'.
6 Yoo' ndii, kuenta Ndiosí nduu' ę'. Tę nę xiní Ndiosí ndii, xini sǫ'ǫ nįą ña ka'án ę'. Ndisų nę ndüu' kuenta Ndiosí ndii, xïni sǫ'ǫ nįą ña ka'án ę'. Xiin' ña jąąn' kųvį kųnį ę' yǫǫ nduu' nę kumi' Espíritu Ndiosí, uun nę kumi' espíritu ña xini xa'an' jąąn'.

Ka'án Juan ña kuní ą kųndanį ta'an' ę'

7 Ñąnį ta'an' manį' į, kuní ą kųndanį ta'an' ę', kuąchį ndii nuų' Ndiosí kiee' ña ndanį jąąn'. Tę yǫǫ ką ndanį nę yivį' ndii, si'ę Ndiosí nduu' nįą, tę xiní nįą Ndiosí.
8 Ndisų yǫǫ ką ndäni nę yivį' ndii, tïą'an kųnį nįą Ndiosí, sąkan' ña ndanį ña jąąn' yoo'.
9 Tę xiin' ña yǫ'ǫ' nį nia'ą Ndiosí ña kundanį ą yoo', ña nį tį'vi' ą si'ę ą, ña įin ndąą' tilų', įin yivį' yo'o', tę nį nątįin ę' kivį' ñųų ña kǫǫ' kivį' ndi'i' nį xąą ña jąąn'.
10 Tę ña kundanį xnąą ndii, sǫ'ǫ yoo ą: süų' ña nį kųndanį yoo' Ndiosí ña nųu', süų' jąąn' ndii ña xį'ną ką mįi' ą nį kųndanį yoo', tę nį tį'vi' ą si'ę ą, tę nį xi'į ą, tę nį chą'vį ą xa'ą' kuąchį ę'.
11 Ñąnį ta'an' manį' į, xa'ą' ą ña sąkan' kundanį Ndiosí yoo' ndii, nii' sąkan' tų kuní ą kundanį ta'an' yoo'.
12 Ndiosí ndii, ndęę įin nę yivį' tïą'an kųnį nduchi' nuų' ña'a', ndisų naa' ndanį ta'an' į'į́n ę' ndii, įin ndąą' nduu' ę' xiin' ą, tę naa' ndanį ta'an' ę' ndęę naa ndanį ña jąąn' yoo' ndii, xą yoo xinų xnąą ña ndanį ą jąąn' nimá ę'.
13 Tę xa'ą' ą ña nį tąxį ą Espíritu ą naá nimá ę' na xiní ę' ña įin ndąą' xnąą nduu' ę' xiin' ą, tę įin ndąą' tų nduu' ą xiin' ę'.
14 Tę ndu'ų ndii, nį xįnį ndų, tę ndiee' yų'u' ndų ña nį tįąnų' yųva' ę' Ndiosí si'ę ą, tę nį tuvį ą įin yivį' tę sąkakú ą nę yivį' įin yivį' nuų' kuąchį nįą.
15 Yǫǫ ką ndiee' yų'u' ña si'ę Ndiosí nduu' Jesús ndii, nduiin' nįą xiin' Ndiosí, tę nduiin' tų ą jąąn' xiin' nįą.
16 Tę xiní ę' ña kundanį Ndiosí yoo', tę įnį ę' xini ę' ña kundanį ą yoo'. Ndiosí nduu' ña ndanį yoo'. Tę yǫǫ ką nduu' nę ndanį ta'an' ndii, nduiin' nįą xiin' ą, tę nduiin' tų ą xiin' nįą.
17 Tę xiin' ña yǫ'ǫ' xinú ña ndanį ta'an' ę' sąą kuní Ndiosí, tę įnį ę' kįį' xaą kivį' ña sąna'má ą sąkuu' nę yivį'. Sąkan' ña xika' ę' įin yivį' yo'o' sąą nii' nį xiką Jesucristo.
18 Nę ndanį nę yivį' ndii, yï'vi nįą xa'ą' kivį' jąąn'. Kuąchį ndii kįį' ndanį xnąą ę' ndii, xinu' ña yi'vi ę' jąąn'. Sąkan' na kuii' nę yi'vi ndii, xanini nįą ña sąndo'o' ña'a' Ndiosí xa'ą' ña tïą'an xinų xnąą ña ndanį nįą sąą kuní Ndiosí.

19 Yoo' ndii, kundanị ña'a' ẹ', sąkan' ña xị'na ką ña jąąn' nị kụndanị yoo'.
20 Naa' ka'án yǫǫ ką ndii, “Kundanị yu'ụ Ndiosí”, kachi nịą, ndisụ ndasi' nịą nẹ ịnị xini Jesús xiin' nịą ndii, nẹ xini xa'an' nduu' nịą na sąkan'. Kuąchị ndii, naa' kündanị nịą nẹ ịnị xini Jesús xiin' nịą, nẹ kụvị xini nduchi' nuụ' nịą ndii, ¿sąą kụvị ka'án nịą ña kụndanị nịą Ndiosí, ña tïą'an kụnị nduchi' nuụ' nịą?
21 Jesucristo nị ka'ąn chuun' nuụ' ndụ ña naa' ndanị ẹ' Ndiosí ndii, kuní tụ ą ña kụndanị ẹ' nẹ ịnị xini Jesús xiin' ẹ'.

5

Ịnị ẹ' kụnị ẹ' Jesús

1 Yǫǫ ką kandixa' ña Jesús nduu' Cristo nị tịąnụ' Ndiosí kuenta ą ndii, nẹ jąąn' nduu' si'ẹ Ndiosí. Yǫǫ ką kundanị ịin yụva' ndii, kuní ą ña kundanị tụ nịą si'ẹ rą.
2 Tẹ xiin' ña yǫ'ǫ' xiní ẹ' ña kundanị ẹ' nẹ nduu' si'ẹ Ndiosí xiin' ẹ', kịị' kundanị ẹ' Ndiosí, tẹ kandixa' tụ ẹ' ña ka'án chuun' ą.
3 Sąkan' na kuii' naa' kundanị xnąą'ą ẹ' Ndiosí ndii, saxinú ẹ' ña ka'án chuun' ą. Tẹ ña ka'án chuun' ą jąąn' ndii, süụ' ña vixi nduu' ą.
4 Kuąchị ndii sąkuu' yoo', nẹ nduu' si'ẹ Ndiosí ndii, kanando ẹ' nuụ' ña nduu' kuenta ịin yivị'. Tẹ xiin' ña yǫ'ǫ' kanando ẹ' nuụ' ña nduu' kuenta ịin yivị' jąąn', ña nduu' ña ịnị ẹ' xini ẹ' Jesucristo.
5 Süụ' ndee ką nẹ yivị' kanando nuụ' ña nduu' kuenta ịin yivị' jąąn'. Süụ' jąąn' ndii nẹ kandixa' ña si'ẹ Ndiosí nduu' Jesús, nẹ jąąn' kuịtị' kanando nuụ' ña nduu' kuenta ịin yivị'.
6 Tẹ tịkui xiin' níi' nduu' ña nia'á ña nị kịxịn Jesucristo nuụ' Ndiosí, süụ' tịkui kuịtị' nia'á ña jąąn', süụ' jąąn' ndii tịkui xiin' níi' nia'á ña jąąn'. Tẹ Espíritu Santo nduu' ña ndiee' yụ'u' xa'ą' ña jąąn', sąkan' ña Espíritu jąąn' ndii, ña ndịxą nduu' ą.
7 Kuąchị ndii, unị ta'an kuu' ña ndiee' yụ'u' ndịvi': [Tẹ ña jąąn' nduu' Ndiosí, yụva' ẹ', xiin' si'ẹ ą, xiin' Espíritu Santo. Tẹ ịin ndąą' nduu' unị sąa' ña jąąn'.
8 Tẹ unị ta'an kuu' ña ndiee' yụ'u' ịin yivị', tẹ ña jąąn' nduu'] Espíritu Santo jąąn', xiin' tịkui jąąn', xiin' níi'. Tẹ nakuitá ña ndiee' yụ'u' unị sąa' ña jąąn'.
9 Naa' natiin' ẹ' ña ndiee' yụ'u' nẹ yivị' ndii, sąą ką vị' tụ xata'ąn ką nątịin ẹ' ña ndiee' yụ'u' Ndiosí, sąkan' ña ña ka'nu' ką nduu' ña ndiee' yụ'u' ą jąąn'. Sąkan' ña xa'ą' si'ẹ ą nị ndịẹẹ yụ'u' ą.
10 Yǫǫ ką ịnị xini si'ẹ Ndiosí jąąn' ndii, natiin' nịą ña ndiee' yụ'u' ña jąąn'. Ndisụ yǫǫ ką ïnị xini si'ẹ ą jąąn' ndii, sandiee' vixị nịą Ndiosí xa'ą' ña nï kandixa' nịą ña ndiee' yụ'u' ą xa'ą' si'ẹ ą jąąn'
11 Tẹ xa'ą' ña yǫ'ǫ' nduu' ña nị ndiee' yụ'u' Ndiosí, ña nị tąxị ą kivị' ñụụ ẹ' ña kǫǫ' kivị' ndi'i'. Tẹ kivị' ñụụ ẹ' jąąn' ndii, ndą'a' si'ẹ ą jąąn' natiin' ẹ'.
12 Nẹ ịnị xini si'ẹ Ndiosí ndii, natiin' nịą kivị' ñụụ ña kǫǫ' kivị' ndi'i', ndisụ nẹ ïnị xini si'ẹ ą jąąn' ndii, kǫǫ' kivị' ñụụ jąąn' natiin' nịą.

Sandi'i' ndǫsǫ' Juan ke'i rą

13 Ke'i ị ña yosǫ' yo'o' nuụ' ndo'ó, nẹ ịnị xini si'ẹ Ndiosí, tẹ kụnị ndǫ' ña xą kumi' ndǫ' kivị' ñụụ ña kǫǫ' kivị' ndi'i', tẹ ịnị ndǫ' kụnị ndǫ' si'ẹ ą jąąn'.
14 Tẹ ña yǫ'ǫ' nduu' ña ịnị ẹ' xini ẹ' Ndiosí, ña kịị' xikán ẹ' ndee ką ña'ą nuụ' ą sąą kuní mịi' ą ndii, xini sǫ'ǫ ą ña ka'án ẹ'.
15 Tẹ naa' xiní ẹ' ña xini sǫ'ǫ ą ña xikán ẹ' nuụ' ą ndii, xiní kaxi' tụ ẹ' ña xą natiin' ẹ' ña xikán ẹ' nuụ' ą jąąn'.
16 Naa' xiní sąvą ndo'ó ña xaa' ịin nẹ nakayá xiin' ndǫ' xa'ą' Jesús kuąchị, ña sąku'ún ña'a' tẹ kụvị nịą ndii, ka'ąn ndǫ' xiin' Ndiosí xa'ą' nịą, tẹ tąxị ña jąąn' kivị' ñụụ ña kǫǫ' kivị' ndi'i' ndą'a' nịą. Sąkan' sąą ndǫ' xa'ą' nẹ xaa' kuąchị ña sąku'ún ña'a' tẹ kụvị nịą. Kuąchị ndii yoo kuąchị ña saku'ún nẹ yivị' tẹ kụvị nịą, tẹ kä'án ị na ka'ąn ndǫ' xiin' Ndiosí xa'ą' nẹ jąąn'.
17 Sąkuu' ña nịą'a nduu' kuąchị. Ndisụ yoo kuąchị ña sąku'ún ña'a' tẹ kụvị nịą.
18 Xiní ẹ' ña yoo', nẹ nduu' si'ẹ Ndiosí ndii, xäa' ką ẹ' kuąchị. Sąkan' ña Jesús, si'ẹ Ndiosí, xito' yoo', tẹ kǖvị sątụxu'ví ña ndịvą'ą yoo'.
19 Tẹ xiní tụ ẹ' ña si'ẹ Ndiosí nduu' ẹ', tẹ ndą'a' ña ndịvą'ą naá kąnii' ịin yivị'.
20 Tẹ xiní tụ ẹ' ña nị kịxịn si'ẹ Ndiosí ịin yivị', tẹ nị tąxị ą ña kụndąnị ẹ' ndee ña

nduu' Ndiosí xnạ'ạ. Tẹ yoo' ndii, nduiin' ẹ' xiin' ña ndịxạ jạạn', tẹ nduiin' tụ ẹ' xiin' si'ẹ ạ jạạn', ña nduu' Jesucristo, tẹ ña jạạn' nduu' Ndiosí xnạ'ạ, tẹ ña jạạn' tụ taxi' kivị' ñụụ ẹ' ña kọọ' kivị' ndi'i'.

21 Nẹ kua'a mịi' ị, kọtọ xiin' mịi' vạ ndọ' nuụ' ndiosí saka. Sạkan' na kụndụụ ạ.

Tutu ña uvi ña ni ke'i San Juan kua'an nda'a' ne ini xini Jesús

Ti'vi' ra cha'an' nia

1 Yu'u, te nduu' iin te xixa va ndii, ti'vi' i cha'an' yo'ó, ña' ta'an' i, ña' xa ni nakaxin Ndiosí nduu' kuenta a, te ti'vi' tu i cha'an' si'e un'. Te ndani i ndo'ó saa ka'án ña ndixa, ña kandixa' e'. Te süu' yu'u kuiti' ndani ndo'ó. Süu' jaan' ndii sakan' tu sakuu' ne xiní ña ndixa.

2 Te ndani i ndo'ó xa'a' a ña naá ña ndixa jaan' nimá e', te xa ikan' kunaa a ndee ndi'i' ni kivi'.

3 Na sañu'u' va na Ndiosí, yuva' e', xiin' si'e a Jesucristo, ndo'ó. Te na kuvita tu ini a xa'a' ndo'. Te na taxi tu a ña mani' koo xiin' ndo'. Na saa a ña jaan' xa'a' a ña xiní ndo' ña ndixa jaan', te ndani ta'an' ndo'.

Kuita ndaku e' nuu' ña ndixa ña ka'án xa'a' Jesús

4 Va'a va ni kuni i kii' ni xini i sava si'e un', ne xaa' ña ndixa saa nii' ni ka'an chuun' Ndiosí, yuva' e', xiin' e'.

5 Ña' ta'an' i, vitin ndii ka'án nda'vi xiin' ndo' ña na kundani ta'an' na e'. Te süu' iin ña ka'án chuun' xaa' nduu' ña ka'án i nuu' ndo'. Süu' jaan' ndii ña xa yoo nuu' e' ndee kii' ni xa'a' ndikún e' ichi' Jesús nduu' a.

6 Te ña yo'o' nduu' ña kundani ta'an' e' ndii, ña kaka e' saa ka'án chuun' Ndiosí. Te ña yo'o' nduu' ña ka'án chuun' a jaan' ña kundani ta'an' e' saa nii' ni xini so'o ndo' ndee ña nuu'.

7 Ka'án i ña jaan' sakan' ña xa kua'a' va te xini xa'an' xika' iin yivi' ka'án ña Jesucristo ndii, nï nduu' a te yivi' xachi' kii' ni kixin a iin yivi'. Te jaan' ndii, te xini xa'an' nduu' ra, te ndasi' tu ra Cristo.

8 Koto xiin' mii' ndo' nuu' te jaan', koto ka ndoñu'u' saka ña xata'an natiin ndo' xa'a' chuun ña ni xaa ndo' nuu' Ndiosí, va'a ka sanduxa' ndo' te natiin ndo' sakuu' ña kuní a taxi a nda'a' ndo'.

9 Yoo ka kuxioo' nuu' ña ndixa ña ka'án xa'a' Cristo, te kuäsa' ita' ni'i nia nuu' a ndii, köo' Ndiosí naá nimá nia. Ndisu yoo ka ita' ni'i xiin' ña jaan' ndii, naá Ndiosí xiin' si'e a jaan' nimá nia.

10 Sakan' na kuii' naa' kuaxi yoo ka nduu' te jaan' mii' ndiee' ndo', te sänia'á ra ña ndixa xa'a' Jesús ndii, täxi ndo' xka'ndia ra vi'e ndo' kundiee ra, te ni ndee näkuatu ña'a' ndo'.

11 Kuachi ndii, ne nakuatu' ña'a' ndii, chindiee' ta'an' nia xiin' te jaan' nuu' chuun nia'a ña xaa' ra jaan'.

Ña ndeii' so'o' ndi'i'

12 Yoo kua'a' ka ña kuni ka'an i xiin' ndo', ndisu küni ke'i i e nuu' tutu, sakan' ña ndiatu' ini i ku'un i mii' ndiee' ndo', te ndatu'un' xiin' ta'an' e'. Sakan' saa i te va'a ndi'i kuni na i'in e' kua'an.

13 Ne nduu' si'e ña' ta'an' un', ña' ni nakaxin tu Ndiosí, ne ndiee' yo'o' ndii, ti'vi' nia cha'an' un'. Sakan' na kundu a.

Tụtụ ña uni ña ni ke'i San Juan kua'ạn ndạ'a' nẹ inị xini Jesús

Ti'vi' rạ cha'an' nịạ

1 Yu'ụ, tẹ nduu' iin tẹ xịxạ vạ ndii, ti'vi' i cha'an' yo'ó, Gayo kua'a, tẹ ndanị i yo'ó sạạ ka'án ña ndịxạ ña kandixa' ẹ'.
2 Ñạnị kua'a, ka'án vạ i xiin' Ndiosí xa'ạ' ụn' tẹ kịẹẹ vạ'ạ ụn' xiin' sạkuu' ña xaa' ụn', tẹ kọọ vạ'ạ tụ ụn' sạạ nii' yoo vạ'ạ nimá ụn' nuụ' Ndiosí.
3 Vạ'ạ vạ nị kụnị i kii' nị kịxịn sạvạ ñạnị ẹ', tẹ nị ndịẹẹ yụ'u' rạ nuụ' i ña inị vạ ụn' xini ụn' ña ndịxạ, tẹ xika' ndạku tụ ụn' xiin' ña jạạn'.
4 Kọọ' kạ ndẹẹ iin ña'ạ ña xaa' sạkan' tẹ vạ'ạ kạ kuni yu'ụ, tẹ sạkan' ña xini so'ọ i ña xika' nẹ kua'a si'ẹ i xiin' ña ndịxạ jạạn'.
5 Ñạnị kua'a, xachuun' ndạku vạ ụn' nuụ' chụụn Ndiosí ña chindiee' ụn' nẹ ndikún ichi' Jesús xiin' ẹ'. Teẹ' ndee nẹ xïní ta'an' xiin' ụn' nduu' sạvạ nẹ jạạn' ndii, chindiee' ña'a' ụn'.
6 Tẹ nẹ jạạn' ndii, ndiee' yụ'u' nịạ xa'ạ' ụn' nuụ' nẹ nakayá yo'o' xa'ạ' Jesús ña kundanị vạ ña'a' ụn'. Chịndịẹe' naa chindiee' ụn' nẹ jạạn' sạạ kuní Ndiosí xiin' ña kuní nuụ' nịạ kii' kua'ạn nịạ ichi'.
7 Kuạchị ndii, xa'ạ' ạ ña ndanị nịạ Jesús na nị kịẹẹ nịạ xika' nịạ sạkan'. Tẹ kọọ' ạ ni'í' nịạ ndạ'a' nẹ inị xini Jesús.
8 Sạkan' na kuii' yoo' ndii, kuní ạ chịndịẹe' ẹ' nẹ jạạn', tẹ sạchuun' inga' ẹ' xiin' nịạ xa'ạ' ña ndịxạ jạạn'.
9 Xạ nị kẹ'i i iin tụtụ nuụ' nẹ nakayá xa'ạ' Jesús ñụụ ñaạ'. Ndisụ tẹ nduu' Diótrefe ndii, nätiin' rạ ña ka'án ndụ jạạn', sạkan' ña xtanị rạ ña nduu' rạ tẹ kuu' nụu' nuụ' nịạ.
10 Sạkan' na kuii' kii' xaạ i ñaạ' ndii, ka'ạn i xiin' rạ nuụ' ndọ' xa'ạ' ña kuu' rạ jạạn', xiin' xa'ạ' ña kanịạ'a rạ xa'ạ' ndụ. Tẹ süụ' ña jạạn' kuịtị' xaa' rạ, süụ' jạạn' ndii nätiin' tụ rạ ñạnị ta'an' ẹ', nẹ xaá ñụụ ñaạ'. Tẹ nị ndẹẹ täxi' tụ rạ nạtiin ingạ nẹ inị xini Jesús, nẹ ndiee' ñaạ', nẹ jạạn', tẹ nị ndẹẹ täxi' tụ rạ nạkayạ kạ nẹ natiin' ña'a' jạạn' xiin' ingạ nẹ nakayá xa'ạ' Jesús ñaạ'.

Ka'án vạ'ạ Juan xa'ạ' iin tẹ nạni' Demetrio

11 Ñạnị kua'a, säạ ụn' ña nịạ'a ña xaa' nẹ yivị'. Süụ' jạạn' ndii ña vạ'ạ kuịtị' sạạ ụn'. Kuạchị ndii yọọ kạ xaa' ña vạ'ạ ndii, kuenta Ndiosí nduu' nịạ. Ndisụ nẹ xaa' ña nịạ'a ndii, xïní nịạ Ndiosí.
12 Sạkuu' nẹ nakayá xa'ạ' Jesús ka'án vạ'ạ xa'ạ' Demetrio. Tẹ ndẹẹ mịi' ña ndịxạ, ña kandixa' ẹ' ndii, nakuitá xiin' sạạ xika' rạ. Tẹ sạkan' tụ ndu'ụ ndii, ka'án vạ'ạ ndụ xa'ạ' rạ. Tẹ xiní ụn' ña ña ndạku nduu' ña ndiee' yụ'u' ndụ.

Ndeịi' Juan ingạ nẹ inị xini Jesús

13 Yoo kua'ạ' kạ ña kuni ka'ạn i xiin' ụn', ndisụ ndẹẹ chaa' kạ kẹ'i i ẹ nuụ' tụtụ,
14 sạkan' ña ndiatu' inị i ku'ụn i mii' ndu'ụ' ụn' iin tụn ki'i' tẹ ndạtu'un' xiin' ta'an' ẹ'.
15 Na tạxị na Ndiosí ña manị' kọọ xiin' ụn'. Nẹ xiní ta'an' xiin' ẹ', nẹ ndiee' yo'o' ndii, ti'vi' nịạ cha'an' ụn'. Kua'ạn Ndiosí kọọ i'in nẹ xiní ta'an' xiin' ẹ', nẹ ndiee' ñaạ'.

Tutu ña ni ke'i San Judas kua'an nda'a' ne ini xini Jesús

Ti'vi' ra cha'an' nia

1 Yu'u nduu' Judas, ñani Santiago, te xika' nuu' i nuu' Jesucristo. Te ti'vi' i cha'an' sakuu' ndo'ó, ne ni kana yuva' e' Ndiosí, xa'a' a ña ndani a ndo'ó, te xito' tu a ndo'ó xiin' nda'a' Jesucristo.

2 Te na so'o kua'nu kua'a' ka ña kuvita ini Ndiosí xa'a' ndo', xiin' ña mani', ña taxi' a yoo xiin' ndo', xiin' ña ndani a ndo'ó i'in kivi' kua'an.

Ka'án Judas ña kuní a koto xiin' mii' e' nuu' ne sania'á tun vixi
(2 P. 2:1-17)

3 Ne kua'a, ni ka'an ndiee' va nimá i ke'i i xa'a' ña sakakú Ndiosí yoo', ña xa kumi' inga' e'. Ndisu ni xini i ña kuní a ke'i i vitin, te ka'án nda'vi i xiin' ndo' ña ku'un naa ku'un ndo' ña xanduxa' ndo' xa'a' ña ndixa ña kandixa' e', ña ni sanakua'a Ndiosí unta' kuiti' te xavá'a nda'a' ne nduu' kuenta a.

4 Kuachi ndii xa ni ko'ni si'e sava te xini xa'an' tein ndo' xiin' tun vixi. Te jaan' ndii, ndee xta'an' vi' ka'án tu'un Ndiosí xa'a' a ña koo ra tundo'o'. Te yivi' jaan' ndii, te nia'a nduu' ra, te tiin' ndiaa ra ña ndani mii' Ndiosí yoo', te ndasanduu' ra ña jaan' ña kuvi xaa' ra ña ka'an kini xiin' iin ra. Te xiin' ña jaan' saxioo' ra Ndiosí, ña nduu' ña xiin' ña'a yoo', te saxioo' tu ra xto'o e' Jesucristo.

5 Tee' ndee xa kundani kaxi' ndo' ña xito' ka'an i xiin' ndo' vitin ndii, kuni sanaka'an' i ndo'ó ña kii' ndi'i ni tava' xto'o e' Ndiosí ne nduu' kuenta a nuu' ñu'u' Egipto ndii, ni sandoñu'u' a sava ne jaan' xa'a' a ña ni ka ndixa' ña'a' nia.

6 Naa kuu' ángele, ña ni tiin' ka'nu' mii' ni ndiee a xa'ndia chuun' a, te ni nakoo a ndiee' a ña ni taxi Ndiosí nda'a' a ndii, ni ko'ni xachi' ña'a' Ndiosí iin xaan' mii' iin yaví, te ndiatu' a ndee xaa kivi' chie ña so'o' ndi'i' te sana'má ña'a' Ndiosí.

7 Te nakа'an' tu ndo' saa ni xaa ne ni ndiee ñuu Sodoma, xiin' ñuu Gomorra, xiin' nda'a' uvi saa' ñuu jaan' ndii, ni xtani va nia sakuu' nuu' ña xiín. Te ni xiko ni'i' ña'a' ña ka'an ña ka'án nimá nia xiin' iin' nia. Xa'a' a jaan' na ni sando'o' ña'a' Ndiosí xiin' ñu'u ña köo' kivi' nda'vá, te sakuni' a yoo' saa xaa' a xiin' ne xaa' kuachi.

8 Ndee saa ka ni ndii, te xini xa'an' jaan' ndii, nii' sakan' tu xaa' te jaan' xika' ra ndee naa te xáni xaa' ra ña ka'an xiin' iin' ra. Te nätiin' ra ña xa'ndia chuun' Ndiosí, te kania'a tu ra xa'a' ña ndiee' ña ndiee' ndivi'.

9 Ni ndee Miguel, ña nduu' iin ángele ka'nu' kuu' nuu' ka, kii' ni kani ta'an' a kuento xiin' ña ndiva'a xa'a' ñu'u' nde'i Moisés ndii, nï kundieni a kania'a a xiin' ña ndiva'a jaan'. Süu' jaan' ndii ni ka'an a xiin' ña ndiva'a jaan' ndii: "Xto'o i na kani yo'ó", ni kachi a.

10 Ndisu te xini xa'an' jaan' ndii, kania'a ra xa'a' ndee ña kündani ra. Te ña kundani ra, kuenta ña xini iin' mii' ra ndee naa xaa' kiti' ña köo' ña xanini ri' ndii, katun' ndi'i ña'a' ña jaan' nuu' Ndiosí.

11 Nda'vi va kundo'o te jaan', kuachi ndii xata' ña nia'a ña ni xaa Caín ndikún ra. Te xa'a' a ña kuni ki'in ra xu'un' ndii, ndikún tu ra xata' ña ni xaa Balaam. Te xa'a' a ña xaso'o ra ndee naa Coré ndii, sandoñu'u' tu ña'a' Ndiosí.

12 Te kii' ko'ni' te jaan' mii' ndiee' sii' ndo' ña ndani ta'an' ndo', te xixi' ndo' kuenta Jesús, te xixi' ra xiin' ndo' ndii, ka'an' nuu' e' kuu' ra xa'a' ña kini ña xaa' ra, sakan' ña ndi'ni ra xa'a' ña ndioo' ini mii' kuiti' ra, te nduu' ra ndee naa viko' ichi, ña säkuun' savi', te xiko' ni'i' ña'a' tachi' mii' ka kuní a. Te nduu' tu ra ndee naa itun', tun' köo' nduu' kuun' nda'a' kii' kuní a kuun a nda'a' nu'. Xa'a' a jaan' na nduu' ra ndee naa tun' xa ni kiee sakuu' tio'o, te xa ni xi'i xachi' ra nuu' Ndiosí.

13 Te te jaan' ndii, nduu' ra ndee naa tikui nuu' mini ka'nu' kii' ndiee' va kiee' kua'a' ña ka'an, ña xini xa'an' jaan' yu'u' ra ndee naa pele nuu' tikui mini jaan'. Te nduu' tu ra ndee naa tiuun', ti' ndiee' iin xaan'. Te xa ni sakoo' tu'va Ndiosí xa'a' te

jąąn' mii' i̱in yaví ndiaa' xąchi', mii' kų'ų̱n rą ndę̱ę̱ ndi'i' nį̱ kivi̱'.
14 Sąkan' tų Enoc, tę̱ uxą sią̱ni' xika' Adán ndii, nį̱ ka'ą̱n tiakú rą xa'ą' tę̱ xini xa'an' jąąn' ndii: "Kǫtǫ ndǫ', ki̱xi̱n xtǫ'ǫ̱ ę̱' xiin' ki'in' mií ángele, ñą̱ xika' nuu' nuų' ą̱,
15 tę̱ sąna'má ą̱ sąkuu' nę̱ yivi̱', tę̱ kę̱ndiaą' ya'vi' ą̱ sąkuu' nę̱ ni̱ą̱'a xa'ą̱' sąkuu' ñą̱ ni̱ą̱'a ñą̱ nį̱ xąą ni̱ą̱, xiin' sąkuu' ñą̱ nį̱ kąni̱ą̱'a nę̱ ki̱nį̱ kuu' xaa' kuąchi̱ xa'ą̱' ą̱", nį̱ kachi̱ rą̱.
16 Tę̱ jąąn' ndii, xą̱ nuų' kayu'u' rą̱, tę̱ chi̱tų̱n tų rą̱, tę̱ ndikún tų rą̱ ñą̱ ni̱ą̱'a, ñą̱ ka'án nimá mi̱i' rą̱ xa'ą̱', tę̱ ka'án ñuñu' tų rą̱, tę̱ sąkan' tų sachié rą̱ nę̱ yivi̱', tę̱ ki̱'i̱n rą̱ xų'un' ndą̱'a' ni̱ą̱ kui̱ti̱'.

Ka'án Judas ñą̱ kui̱tą̱ ni̱'i̱ ę̱' nuų' i̱chi' Jesús

17 Ñąni̱ ta'an' mani̱' i̱, nąką̱'an' ndǫ' ñą̱ ni̱ ka'ą̱n tę̱ ndą̱'a' xa'ą̱' xtǫ'ǫ̱ ę̱' Jesucristo nuų' ndǫ' sąa'.
18 Ni̱ ka'ą̱n rą̱ ñą̱: "Kivi̱' so'ǫ̱' ndi'i' ndii, kǫǫ nę̱ kundi'i' xa'ą̱' Ndiosí. Nę̱ jąąn' ndii, kąką̱ ni̱ą̱ sąą ndioǫ' ki̱nį̱ i̱ni̱ nimá mi̱i' kui̱ti̱' ni̱ą̱", nį̱ kachi̱ rą̱.
19 Tę̱ nata'vi' ndo'ó kui̱ti̱' nduu' tę̱ xini xa'an' jąąn'. Tę̱ xiko' ni'i' ñą̱'a' ñą̱ ni̱ą̱'a, ñą̱ ka'án nimá mi̱i' rą̱, tę̱ kǫǫ' tų Espíritu Santo naá nimá rą̱.
20 Ndisų̱ ndo'ó ñąni̱ ta'an' mani̱' i̱ ndii, kui̱tą̱ ni̱'i̱ ką̱ ndǫ' xiin' ñą̱ ndi̱xą̱, ñą̱ kandixa' ę̱', ñą̱ nduu' ñą̱ sų'ų̱n, ñą̱ kuąxi̱ ndą̱'a' Ndiosí. Tę̱ ka'ą̱n vą̱ ndǫ' xiin' Ndiosí xiin' ndi̱ę̱ę̱' ñą̱ taxi' Espíritu Santo.
21 Tę̱ sąkan' tų kų'ų̱n naa kų'ų̱n ndǫ' nuų' ñą̱ ndani̱ Ndiosí ndo'ó, ñą̱ ndiatu' ndǫ' ñą̱ xaą kivi̱' ñą̱ tąxi̱ xtǫ'ǫ̱ ę̱' Jesucristo kivi̱' ñų̱ų̱ ę̱' ñą̱ kǫǫ' kivi̱' ndi'i' xa'ą̱' ą̱ ñą̱ kuvita i̱ni̱ ą̱ xa'ą̱' ę̱'.
22 Tę̱ nę̱ kǫǫ' ñą̱ ndąku nuų' xa'ą̱' ñą̱ ndi̱xą̱ ñą̱ kandixa' ę̱' ndii, sąnia'á ndi'i̱ ką̱ ñą̱'a' ndǫ' xa'ą̱' ñą̱ jąąn'.
23 Tę̱ sąvą̱ tų̱kų̱ ni̱ą̱ ndii, tų'ų̱n ñą̱'a' ndǫ' nuų' ñą̱ ki̱nį̱ ñą̱ xaa' ni̱ą̱, ñą̱ nduu' ndę̱ę̱ naa ñu'ų̱, tę̱ sąkakú ñą̱'a' ndǫ' vi̱'ę̱ tų̱ndo'ǫ̱'. Tę̱ sąvą̱ tų̱kų̱ ni̱ą̱ ndii, kų̱vi̱ta i̱ni̱ ndǫ' xa'ą̱' ni̱ą̱. Ndisų̱ kǫtǫ xiin' mii' vą̱ ndǫ' ki̱i' xaa' ndǫ' ñą̱ jąąn', kǫtǫ ką̱ sątívi' ni̱ą̱ ndo'ó xiin' kuąchi̱ ni̱ą̱. Tę̱ kų̱ndąsi' tų ndǫ' ndę̱ę̱ totǫ ñą̱ ni'nu' ni̱ą̱ xaa' ni̱ą̱ kuąchi̱ jąąn'.

Ka'án Judas ñą̱ Ndiosí kui̱ti̱' xata'ą̱n sąka'nu' ę̱'

24 Tę̱ i̱in ndąą' Ndiosí, ñą̱ ni̱ sąkakú yoo' kui̱ti̱' kų̱vi̱ kǫtǫ ndo'ó, tę̱ nämą ndǫ' nuų' kuąchi̱, sąkan' tę̱ kǫǫ' ndę̱ę̱ i̱in xa'ą̱' ñą̱ ti̱in kuąchi̱ ą̱ ndo'ó, tę̱ si̱i' kų̱ni̱ ndǫ' ki̱i' nąxaą ę̱' nuų' ą̱ mii' ndą̱tų̱n' kaa'.
25 Tę̱ ñą̱ jąąn' na nąti̱in sąkuu' ñą̱ ndą̱tų̱n' xąvą̱'ą̱, xiin' ñą̱ ka'nu', xiin' ñą̱ ndi̱ę̱ę̱', xiin' ñą̱ xa'ndia chuun' ndę̱ę̱ vi̱ti̱n tę̱ ndę̱ę̱ ndi'i' ni̱ kivi̱' xa'ą̱' ñą̱ ni̱ xąą Jesucristo. Sąkan' na kų̱ndų̱ų̱ ą̱.

Tụtụ yo'o' ka'án xa'ạ' sạkuu' ña nä'a' kạ tẹ kọọ

Ña nị nia'ạ Ndiosí nuụ' Jesucristo

1 Ña yọ'ọ' nduu' ña nị nia'ạ Ndiosí nuụ' Jesucristo, tẹ ña jạạn' nia'ạ ña'a' nuụ' nẹ xika' nuu' nuụ' ạ ña nä'a' kạ tẹ kọọ. Xa'ạ' ạ jạạn' na nị tịạnụ' Jesús ịịn ángele, ña nduu' ndạ'a' xa'ạ' ạ nuụ' yu'ụ, tẹ nani' Juan, tẹ xika' nuu' nuụ' ạ, tẹ sạkuni' ạ yu'ụ ña jạạn'.

2 Tẹ ndiee' yụ'u' ndạku ị xa'ạ' ña nị nia'ạ Ndiosí nuụ' ị xiin' xa'ạ' ña nị ndịẹẹ yụ'u' Jesucristo, ña nị xịnị ị jạạn'.

3 Sañu'u' vạ Ndiosí nẹ ka'vi' ti'e' ña yosọ' nuụ' tụtụ yo'o' nuụ' nẹ yivị', xiin' sạkuu' nẹ xini sọ'ọ ña ka'án tiakú yo'o', tẹ saxinú nịạ ạ. Kuạchị ndii xạ kuyatin' kivị' ña kọọ sạkuu' ña yọ'ọ'.

Ti'vi' Juan cha'an', tẹ xaka'nu' rạ Jesús

4 Yu'ụ nduu' Juan, tẹ ti'vi' ị cha'an' uxạ tị'vị sạa' ndo'ó, nẹ nakayá xa'ạ' Jesús, nẹ ndiee' nuụ' ñụ'u' Asia. Na sạñu'u' na Ndiosí ndo'ó, tẹ na tạxị tụ ạ ña manị' kọọ xiin' ndọ'. Ña jạạn' ndii, yoo ạ, tẹ nị yoọ ạ, tẹ kuạxị ạ. Tẹ sạkan' tụ na sạạ uxạ sạa' Espíritu, ña ndiee' yạtịn nuụ' teị ka'nu' mii' xa'ndia chuun' Ndiosí.

5 Tẹ sạkan' tụ na sạạ Jesucristo, ña ndiee' yụ'u' ndạku xa'ạ' Ndiosí, tẹ nduu' tụ ạ ña kuu' nụu' ña nị nạtịạkụ ạ tẹịn nẹ nị xi'ị, tẹ sạkan' tụ nduu' ạ ña kumi' ndịẹẹ' nuụ' sạkuu' tẹ xa'ndia chuun' kuu' nụu' nuụ' nẹ yivị' ịịn yivị'. Tẹ ndanị Cristo yoo', ña jạạn' na nị sạndoó ndiká ạ yoo' nuụ' kuạchị ẹ' xiin' níi' ạ.

6 Tẹ siin' tuku' ndii, nị sạnạnduu' ạ yoo' tẹ xa'ndia chuun', tẹ nị sạnạnduu' tụ ạ yoo' sutụ tẹ kạkạ nụụ ẹ' nuụ' yụva' ạ Ndiosí. Na nạtịịn ạ sạkuu' ña tiin' ka'nu' ña'a' ẹ' xiin' sạkuu' ña ndịẹe' ndẹẹ ndị'ị nị kivị'. Sạkan' na kụndụụ ạ.

7 Kọtọ ndọ', kaạ' kuạxị Jesús tẹịn vikọ'. Tẹ kụnị nduchi' nuụ' ña'a' sạkuu' nẹ yivị' ịịn yivị'. Tẹ ndẹẹ tẹ nị xạ'nị' ña'a' kụnị ña'a'. Tẹ sạkuu' nẹ ndiee' ịịn yivị' ndii, kụsuchi' ịnị nịạ xa'ạ' ña kuạxị ạ. Sạkan' na kụndụụ ạ.

8 Tẹ ka'án xtọ'ọ ẹ' ndii: "Yu'ụ ndii, yoo ị ña nụu', tẹ yoo tụ ị ña so'ọ' ndi'i'. Tẹ nduu' ị ña nụu', tẹ nduu' tụ ị ña so'ọ' ndi'i', tẹ yoo ị, tẹ nị yoọ ị, tẹ kuạxị ị, tẹ nduu' ị ña ka'nu' koo' chukuu'", kachi ạ.

Nị xịnị Juan ịịn ña kaa' naa kaa' Jesús

9 Yu'ụ nduu' Juan, ta'an' ndọ', tẹ ndo'o' tụ ị sạạ ndo'o' ndo'ó nuụ' ña sando'o' vạ nẹ yivị' yoo' xa'ạ' ña ndikún ẹ' ịchi' Jesús, tẹ nduu' ẹ' kuenta ña xa'ndia chuun' Ndiosí, tẹ kundieni ịnị ẹ' nuụ' ña jạạn' xiin' ndịẹẹ' Jesús. Tẹ xa'ạ' ạ ña nị ka'ạn ndọsọ' ị tụ'ụn Ndiosí, xiin' ña nị ndịẹẹ yụ'u' ị xa'ạ' Jesús na nị tịịn u'vị rạ yu'ụ, tẹ nị xan ndịạkạ rạ yu'ụ nuụ' ịịn ñụ'u' ña nani' Patmos, ña ndasi ị'nụ xiin' mịnị ka'nu'.

10 Tẹ ịịn kivị' ña nakayá ẹ' xaka'nu' ẹ' xtọ'ọ ẹ' ndii, nị sạkutu' Espíritu Santo nimá ị, tẹ nị xịnị sọ'ọ ị ịịn tachị' yụ'u' ti'e' vạ xatạ' ị ndẹẹ naa' nde'í ịịn ndạchuun' vị'.

11 Tẹ nị ka'ạn ạ xiin' ị ndii:

—Yu'ụ ndii, yoo ị ña nụu', tẹ yoo tụ ị ña so'ọ' ndi'i'. Tẹ nduu' ị ña nụu', tẹ nduu' tụ ị ña so'ọ' ndi'i'. Kẹ'ị ụn' nuụ' tụtụ sạkuu' ña kụnị nduchi' nuụ' ụn', tẹ tị'vi' ụn' tụtụ jạạn' ndạ'a' uxạ tị'vị sạa' nẹ nakayá xa'ạ' ị, nẹ ndiee' ñụụ ña ñu'u' nuụ' ñụ'u' Asia, naa kuu' ñụụ Éfeso, ñụụ Esmirna, ñụụ Pérgamo, ñụụ Tiatira, ñụụ Sardis, ñụụ Filadelfia, xiin' ñụụ Laodicea —nị kachị tachị' yụ'u' jạạn'.

12 Sạkan' tẹ nị ndịkọ kuiín ị, tẹ nị nạkọtọ xatạ' ị tẹ kụnị ị yọọ ka'án xiin' ị. Tẹ nị xịnị ị ita' uxạ ta'an kạndẹlero, ña nị kuạ'ạ xiin' oro, mii' ita' ña tuún.

13 Tẹ tẹịn kạndẹlero jạạn' nị xịnị tụ ị ịịn ña kaa' ndẹẹ naa kaa' ña nduu' tụ tẹ yivị' ni'nu' ạ totọ nanị' ña xaá ndẹẹ nuụ' xa'ạ' ạ. Tẹ kanu' ịịn totọ, ña nị kuạ'ạ xiin' yu'vạ oro tịạ'nị ạ.

14 Tẹ xíni' ạ xiin' ịxi' xíni' ạ ndii, yạạ kachị' vị' ạ ndẹẹ naa i'in'. Tẹ ndụchi' nuụ' ạ ndii, yi'é ạ ndẹẹ naa ñu'ụ ndatin.

15 Tẹ nuụ' xa'ạ' ạ ndii, yi'é ạ ndẹẹ naa yi'é kạạ kua'a ndịị' kịị' ndundoo' ạ nuụ' ñu'ụ ị'ni' vạ. Tẹ tachị' yụ'u' ạ ndii, ndịẹe' xạvạ'ạ ni'ị ạ ndẹẹ naa ni'ị mii' koyó kua'ạ' vạ tịkui.

16 Tẹ nị kụmi' ạ uxạ ta'an tiuụn' tịxịn ndạ'a' kuạ'ạ ạ. Tẹ nị kẹtạ ịịn ichị níi' ña

xíin' vą uvį sąa' ta'vi' yų'u' ą. Tę nuų' ą ndii, ndįęe' ką nį yi'ę ą tę sąkan' ñų'ų įin ke'in' sąvą.
17 Tę kįį' nį xįnį ña'a' į ndii, nį nąkąndu'ų' ndįęę į ndęę nuų' ñų'u' xa'ą' ą ndęę naa xą nį xi'į į. Tę nį chįndu'ų' ą ndą'a' kuą'ą ą sokǫ į ka'án ą xiin' į ndii:
—Küyį'vi ųn'. Yu'ų ndii, yoo į ña nųu', tę yoo tų į ndęę so'ǫ' ndi'i',
18 tę tiaku į teę' ndee nį xi'į į ndii. Kǫtǫ ųn', tiaku į ndęę ndi'i' nį kivį'. Sąkan' na kųnduų ą. Tę kumi' į ña ndįęę' nuų' ña xi'í xiin' nuų' yavį ndįį.
19 Sąkan' na kuii' nątįso' ųn' ña nį xini nduchi' nuų' ųn', xiin' ña xini ųn' vįtįn, xįįn' ña kǫǫ kįį' xka'ndįą ña jąąn'.
20 Tę ña yǫ'ǫ' nduu' ña nį yoǫ sį'e, ña ka'án ndįąą xa'ą' uxą ta'an tiuųn' yo'o', ti' nį xįnį ųn' tįxįn ndą'a' į, xiin' xa'ą' uxą ta'an kąndęlero oro mii' ita', ña tuún jąąn'. Uxą ta'an tiuųn' yǫ'ǫ' ndii, ka'án ndįąą ri' xa'ą' uxą ta'an ángele, ña xika' nuų' nųu' į. Tę uxą ta'an kąndęlero jąąn' ndii, ka'án ndįąą ą xa'ą' uxą ta'an tį'vį nę nakayá xa'ą' į.

2

Ña yǫ'ǫ' nduu' tųtų ña nį tį'vi' Jesús ndą'a' ña ndiaa chuun' nuų' nę nakayá xa'ą' ą, nę ndiee' ñųų Éfeso

1 'Nuų' ángele, ndiaa chuun' nuų' nę nakayá xa'ą' į, nę ndiee' ñųų Éfeso ndii, kę'į ųn' nuų' įin tųtų ña ka'ąn į xiin' ųn' vįtįn: "Yu'ų, ña kumi' uxą ta'an tiuųn' tįxįn ndą'a' kuą'ą į, tę xika' į tęin uxą ta'an kąndęlero oro jąąn' ndii, ña yǫ'ǫ' ka'án į:
2 Xiní į ña xaa' ndǫ', tę xiní tų į ña xachuun' u'vį ndǫ' xa'ą' į, tę kundieni ndǫ'. Tę xiní nį tų į ña ndasi' vą ndǫ' ña xaa' tę nįą'a. Tę xiní tų į ña xito' kua'a tų ña'a' ndǫ', tę ka'án tę jąąn' ña yu'ų tianų' ña'a' ña sąnia'á rą įchi' į, ndisų süvį rą, tę nį xįnį ndǫ' ña tę xini xa'an' nduu' rą.
3 Tę xa'ą' ą ña ndanį ndǫ' yu'ų ndii, kundieni ndǫ' nuų' tųndo'ǫ' ña ndo'o' ndǫ', tę xachuun' u'vį ndǫ' xa'ą' į, tę nį sąnąko' xiin' mii' ndǫ'.
4 Tę ndęę sąą ką nį ndii, tiin' kuąchį į ndo'ó xa'ą' ña yǫ'ǫ': ña ndäni kua'ą' ką ndǫ' yu'ų vįtįn ndęę naa nį ndanį ndǫ' yu'ų ña nųu'.
5 Xa'ą' ą jąąn' na nąką'an' ndǫ' sąą nį itą ndǫ' nuų' įchi' į ña nųu' kįį' tïą'an kųxįǫǫ nimá ndǫ'. Nąmą ndǫ' nimá ndǫ', tę sąą tųkųų ndǫ' ña kuní į naa nį xąą ndǫ' ña nųu'. Tę naa' nämą ndǫ' nimá ndǫ' ndii, yachį xaą' į mii' ndiee' ndǫ', tę sąnųndia'á į kąndęlero ndǫ' ñaą' mii' iin' ą.
6 Ndisų yoo įin ña vą'ą ña xaa' ndǫ': ña ndasi' ndǫ' ña xaa' nę ndikún įchi' Nicolaítas sąą nii' ndasi' yu'ų ą.
7 Yǫǫ ką nduu' nę xą nį nųnia' Ndiosí sǫ'ǫ ndii, na tąxį sǫ'ǫ nįą ña ka'án Espíritu Santo xiin' nę nakayá xa'ą' į jąąn'. Nę kanando nuų' tųndo'ǫ' ndii, tąxį į kąxį' nįą nduų' tun' iin' mii' ndątųn' kaa' mii' ndu'ų' Ndiosí. Tę tun' jąąn' nduu' tun' taxi' kivį' ñųų ña kǫǫ' kivį' ndi'i'."

Ña yǫ'ǫ' nduu' tųtų ña nį tį'vi' Jesús ndą'a' ña ndiaa chuun' nuų' nę nakayá xa'ą' ą, nę ndiee' ñųų Esmirna

8 'Nuų' ángele, ña ndiaa chuun' nuų' nę nakayá xa'ą' į, nę ndiee' ñųų Esmirna ndii, kę'į ųn' ña ka'ąn į xiin' ųn' vįtįn nuų' įin tųtų: "Yu'ų, ña yoo ndęę ña nųu', tę yoo tų į ndęę ña so'ǫ' ndi'i', tę tiaku xąchi' į teę' ndee nį xi'į į ndii, ña yǫ'ǫ' ka'án į:
9 Xiní į ña xaa' ndǫ', tę xiní tų į sąą ndo'o' ndǫ', tę xiní nį tų į ña nda'vi kuu' ndǫ', ndisų vika' ndǫ' xiin' ña'ą yu'ų. Tę xiní nį tų į sąą kanįą'a sąvą nę ka'án ña nę judío nduu' nįą xa'ą' ndǫ', ndisų süų' sąkan' nduu' ą. Süų' jąąn' ndii kuenta nę nakayá xa'ą' ña ndivą'ą nduu' nįą.
10 Küyį'vi ndǫ' xa'ą' ña xito' sąndo'o' nę yivį' ndo'ó. Kuąchį ndii tąąn' tę nduu' kuenta ña ndivą'ą jąąn' sąvą ndo'ó vį'ę kąą, tę kǫtǫ kuą'ą rą ndo'ó, tę kųndǫ'ǫ ndǫ' uxį ta'an kivį'. Kąką naa xika' ndąku ndǫ' nuų' įchi' į teę' ndee kųvį ndǫ' sąą tę jąąn'. Sąkan' tę tąxį į kivį' ñųų ndǫ' ña kǫǫ' kivį' ndi'i', ña nduu' ndęę naa įin corona ña ni'į' ndǫ'.
11 Yǫǫ ką nduu' nę xą nį nųnia' Ndiosí sǫ'ǫ ndii, na tąxį sǫ'ǫ nįą ña ka'án Espíritu Santo xiin' nę nakayá xa'ą' į jąąn'. Tę yǫǫ ką kąnando nuų' sąkuu' ña jąąn' ndii, küvį nįą įchi' ña uvį."

Ña yǫ'ǫ' nduu' tųtų ña nį tį'vi' Jesús ndą'a' ña ndiaa chuun' nuų' nę nakayá xa'ą' ą, nę ndiee' ñųų Pérgamo

12 'Nuu' ángele, ña ndiaa chuun' nuu' ne nakayá xa'a' i, ne ndiee' ñuu Pérgamo ndii, ña yo'o' ke'i un': "Ña kumi' ichi nii' ña xíin' va uvi saa' ta'vi' jaan' ndii, ña yo'o' ka'án a:

13 Xiní i saa ndo'o' un', te xiní tu i ña ndu'u un' ñuu mii' xa'ndia chuun' ña ndivа'a. Ndee saa kani ndii, ini te ini un' xini un' yu'u. Te ni nakoo un' ña ini un' xini un' yu'u, ni ndee kii' ni xa'ni' te yivi' Antipas, te ni xika ndaku ndiee' yu'u' xa'a' i. Ña jaan' ni xka'ndia ñuu un' jaan' mii' ndu'u' ña ndivа'a jaan'.

14 Te ndee saa ka ni ndii, tiin' kuachi yu'u yo'ó xa'a' ki'in' ña'a, naa kuu' ña ka'ni ne ndikún ichi' Balaam tein ndo'. Te Balaam jaan' ni sania'á Balac saa kuvi samaña ra ne vi'e Israel nuu' kuachi. Xa'a' a jaan' na ni kaviko' te jaan' ne vi'e Israel jaan' te kuxi nia ña xaxi' ña ni nasoko' ne yivi' nuu' ndiosí saka. Te ni kaviko' tu ña'a' ra, te ni xaa nia ña xiín.

15 Te sakan' tu ka'ni ne ndikún ichi' ña sania'á ne ndikún Nicolaítas tein ndo'.

16 Sakan' na kuii' nama ki'i' un' nimá un' xa'a' kuachi un'. Sakan' ña naa' säa un' ña jaan' ndii, yachi ku'un i mii' ndu'u un', te kunta'an' i xiin' ne jaan' xiin' ichi ña keta' yu'u' i jaan'.

17 Yoo ka nduu' ne xa ni nunia' Ndiosí so'o ndii, na taxi so'o nia ña ka'án Espíritu Santo xiin' ne nakayá xa'a' i, ne ndiee' nuu' ñu'u' Asia. Te yoo ka kanando nuu' sakuu' tundo'o' jaan' ndii, taxi i kaxi' nia ña nani' maná, ña yoo si'e. Te taxi tu i iin yuu' lulu yaa nda'a' nia, te nuu' yuu' jaan' yoso' iin kivi' xaa' ña ndee iin ne yivi' xïní, süu' jaan' ndii iin ndaa' mii' ne natiin yuu' jaan' kuiti' kuni a."

Ña yo'o' nduu' tutu ña ni ti'vi' Jesús nda'a' ña ndiaa chuun' nuu' ne nakayá xa'a' a, ne ndiee' ñuu Tiatira

18 'Nuu' ángele, ña ndiaa chuun' nuu' ne nakayá xa'a' i, ne ndiee' ñuu Tiatira ndii, ña yo'o' ke'i un': "Si'e Ndiosí, ña yi'é nduchi' nuu' ndee naa ñu'u ndatin, te yi'é tu nuu' xa'a' a ndee naa yi'é kaa kua'a ndii ndii, ña yo'o' ka'án a:

19 Xiní i ña xaa' un', te xiní tu i ña ndani un' yu'u xiin' ne yivi', te xiní ni tu i ña ini un' xini un' yu'u, te xiní tu i ña xika' nuu' un' nuu' i, te sakan' tu xiní ña kundieni un' nuu' tundo'o'. Te xiní i ña kua'a' ka xaa' un' ña jaan' vitin te sakan' ni xaa un' ña nuu' kii' ni xa'a' ini un' xini un' yu'u.

20 Te ndee saa ka ni ndii, tiin' kuachi yu'u yo'ó xa'a' ki'in' ña'a, naa kuu' ña taxi' un' ña xaa' Jezabel, ña' ka'án ña iin ña' ka'án tiakú tu'un Ndiosí nduu' a, kachi mii' a'. Te xiin' ña sania'á a' ndii, xamaña a' sava ne xika' nuu' nuu' i, te sakan' kumi' nia musa nia, te sakan' tu xixi' nia ña xaxi' ña ni nasoko' ne yivi' nuu' ndiosí saka.

21 Te yu'u ndii, ni taxi i ki'in' kuiya nuu' a' te nama a' nimá a' xa'a' kuachi a', ndisu nï xiin a' nakoo a' ña xiín a'.

22 Xa'a' a jaan' na sando'o' i ña' jaan' xiin' kui'e xatu. Te sando'o' u'vi tu i ne kumi' ña' jaan' ndee naa musa nia naa' nämа nia nimá nia nuu' sakuu' ña nia'a ña ni sania'á ña'a' ña jaan'.

23 Te xiin' kui'e xatu ka'ni' i ne ndikún ichi' ña sania'á a'. Te kii' sakan' ndii, kuni sakuu' ti'vi ne nakayá xa'a' i ña yu'u nduu' ña xiní ña xanini yoo ka. Te xiní tu i ña ka'án nimá nia xa'a'. Te viku'un ya'vi' tu i'in ndo'ó xa'a' ndee ka nuu' ña ni xaa ndo'.

24 'Ndisu sava ndo'ó, ne ndiee' ñuu Tiatira, ne nï sakuaan ña sania'á ña' jaan', xiin' ne nï xini kuento ña ka'án ne jaan' kaa' si'e, ña ka'án xa'a' ña ndivа'a ndii, ka'án i ña köo' ka tuku ña ka'án chuun' i xiin' ndo'.

25 Ndaa' ndii, kuní i ña ini naa ini ndo' kuni ndo' yu'u ndee xaa' kivi' ña nandiko' tukuu' i.

26 Te yoo ka kanando nuu' sakuu' tundo'o' jaan', te saxinú nia ña kuní yu'u ndee kivi' so'o' ndi'i' ndii, taxi i ndiee' nia te ka'ndia chuun' nia nuu' ne yivi' iin yivi'.

27 Te saa nii' ni natiin yu'u ndiee' nda'a' yuva' i te xa'ndia chuun' i ndii, nii' sakan' taxi i ña ka'ndia chuun' vie ne jaan' nuu' ne yivi', te sakuachi' nia ne yivi' jaan' ndee naa kisi ña sakuachi' xi'e ne yivi'.

28 Te taxi i tiun' chie, ti' keta' kuaxi kitú', nda'a' nia.

29 Yoo ka nduu' ne xa ni nunia' Ndiosí so'o ndii, na taxi so'o nia ña ka'án Espíritu Santo xiin' ne nakayá xa'a' i, ne

ndiee' nuu' ñu'u' Asia.”

3

Ña yo'o' nduu' tutu ña ni ti'vi' Jesús ndа'a' ña ndiaa chuun' nuu' ne nakayá xa'a' a, ne ndiee' ñuu Sardis

1 ’Nuu' ángele, ña ndiaa chuun' nuu' ne nakayá xa'a' i, ne ndiee' ñuu Sardis ndii, ña yo'o' ke'i un': “Ña kumi' uxa saa' Espíritu, ña xika' nuu' nuu' Ndiosí jaan' xiin' uxa saa' tiuun' jaan' ndii, ña yo'o' ka'án a: Xiní i ña xaa' un', te xiní tu i ña ka'án ne yivi' ña tiaku ka ña ini un' xini un' yu'u. Ndisu nuu' yu'u ndii, xa yoo' un' kuvi un'.

2 Koo ndito' ini un'. Te sandieni un' ña va'a ña xaa' ka na un', ña kusaa' ndoó ka ndee sie jaan'. Kuachi ndii xa ni xini i ña nï saxinu va'a un' chuun ña xaa' un' nuu' Ndiosí.

3 Nakа'an' un' ña ndixa ña ni natiin un' xiin' ña ni xini so'o un', te saxinú un' ña jaan', te na namа un' nimá un' nuu' kuachi jaan'. Sakan' ña naa' köo' ndito' ini un' ndii, nandiko' si'e i nuu' un' kii' xïní un' amaa kuiti' ndee naa xaa' te kui'na'.

4 Ndisu yoo ndia'vi' ne ndiee' ñuu Sardis ñaa' ne nï sande'i nimá xiin' kuachi nuu' i. Sakan' na kuii' toto yaa kui'nu nia kaka nia xiin' i xa'a' a ña ne xata'an nduu' nia.

5 Te ne kanando nuu' kuachi ndii, kui'nu nia toto yaa jaan'. Te sändoyo' i kivi' nia, ña yoso' nuu' tutu mii' yoso' kivi' ne kumi' kivi' ñuu ña köo' kivi' ndi'i'. Te nuu' yuva' i xiin' nuu' ángele a ndii, ndiee yu'u' i ña nduu' nia kuenta i.

6 Yoo ka nduu' ne xa ni nunia' Ndiosí so'o ndii, na taxi so'o nia ña ka'án Espíritu Santo xiin' ne nakayá xa'a' i, ne ndiee' nuu' ñu'u' Asia.”

Ña yo'o' nduu' tutu ña ni ti'vi' Jesús ndа'a' ña ndiaa chuun' nuu' ne nakayá xa'a' a, ne ndiee' ñuu Filadelfia

7 ’Nuu' ángele, ña ndiaa chuun' nuu' ne nakayá xa'a' i, ne ndiee' ñuu Filadelfia ndii, ke'i un' ña ka'an i xiin' un' vitin: “Ña su'un ndi'i, ña ndixa xna'a, ña kumi' ndа'a' ña ni kumi' rey David, te kii' nunia' a iin yi'e' ndii, ndee iin ña'a kuvi ndasi ña jaan', te kii' ndasi a iin yi'e' ndii, ndee iin ña'a kuvi nunia' tu ña jaan' ndii, ña yo'o' ka'án a:

8 Xiní i ña xaa' un'. Te koto un', xa ni nunia' i iin yi'e' nuu' un', te ndee iin ña'a kuvi ndasi yi'e' jaan'. Te, tee' ndee köo' kua'a' ña ndiee' un' ndii, ni saxinú un' tu'un i, te köo' kivi' ni ka'an un' ña xïní un' yu'u.

9 Te ne xini xa'an' ne nakayá xa'a' ña ndivа'a jaan', ne ka'án ña ne judío nduu' nia, te süvi nia ndii, sandiee kui'e ña'a' i ña ku'un kuita xiti' nia nuu' un', te kuni nia ña ndani yu'u yo'ó.

10 Te xa'a' a ña ni saxinú un' ña ni ka'an chuun' i xiin' un', ña kundieni un' nuu' ichi' i ndii, koto tu yu'u yo'ó nuu' tundo'o' chie ña kixin nuu' ñu'u' iin yivi', ña koto kua'a ne yivi' iin yivi'.

11 Koto un', xa kuyatin' nandiko' ni tukuu' i iin yivi'. Ini naa ini un' kuni un' yu'u, te sakan' köo' na'in corona ña kanando un' saa i.

12 Te ne kanando nuu' tundo'o' jaan' ndii, sananduu' ña'a' i ndee naa nduyu ka'nu' xa'a' yukun' Ndiosí i mii' xika' nuu' i nuu' a. Te köo' kivi' kuni a ña kiee nia vi'e a jaan'. Te chindu'u' i kivi' Ndiosí i nuu' ne jaan' xiin' kivi' ñuu a, ña nani' Jerusalén xaa'. Te ñuu jaan' ndii, keta a ndivi' mii' ndu'u' Ndiosí, te nuu a. Te chindu'u' tu i kivi' xaa' mii' i nuu' nia.

13 Yoo ka nduu' ne xa ni nunia' Ndiosí so'o ndii, na taxi so'o nia ña ka'án Espíritu Santo xiin' ne nakayá xa'a' i, ne ndiee' nuu' ñu'u' Asia.”

Ña yo'o' nduu' tutu ña ni ti'vi' Jesús ndа'a' ña ndiaa chuun' nuu' ne nakayá xa'a' a, ne ndiee' ñuu Laodicea

14 ’Nuu' ángele, ña ndiaa chuun' nuu' ne nakayá xa'a' i, ne ndiee' ñuu Laodicea ndii, ña yo'o' ke'i un': “Ña nduu' sakan' na kundуu a, ña ndiee' yu'u' ndaku, ña ka'án ña ndixa, ña ni xaa sakan', te ni xa'a Ndiosí sakuu' ña yoo ndii, ña yo'o' ka'án a:

15 Xiní i ña xaa' un', te xiní tu i ña ni ndee ï'ni' ka un' nuu' ichi' i, te ni ndee vixin tu un' nuu' a. Va'a ka naa' vixin un', uun i'ni' un' nuu' ichi' i.

16 Ndisụ xa'ạ' ạ ña ni ndẹẹ ï'ni' kạ ụn' nuụ' ịchi' ị, tẹ ni ndẹẹ vïxịn tụ ụn', süụ' jạạn' ndii ị'ni' vixịn kuịtị' ụn' nuụ' ịchi' ị jạạn' ndii, xạ xito' nduxạn kuii ị yo'ó.

17 Sạkan' ña ka'án ụn' ndii: Tẹ vikạ' nduu' ị, tẹ ni nạtiịn ị kua'ạ' ña vika'. Tẹ kuäsạ' natiín ị xa'ạ' ndẹẹ iịn ña'ạ, kachi ụn'. Ndisụ nuụ' yu'ụ ndii, tẹ nạchạ'ạn nduu' ụn', tẹ tẹ natiín xạvạ'ạ nduu' tụ ụn'. Tẹ tẹ nda'vi koo' chukuu' kuu' ni tụ nduu' ụn'. Tẹ sạkan' tụ ndẹẹ naa tẹ tüvi' nuụ' nduu' ụn'. Tẹ ndẹẹ naa tẹ iịn' vichi' nduu' tụ ụn'.

18 Ña jạạn' na kuii' ka'án ị xiin' ụn' ña vạ'ạ kạ nuụ' yu'ụ sạtạ' ụn' ña vạ'ạ kạ ña nduu' ndẹẹ naa kạạ kua'a, ña ndundoo' nuụ' ñu'ụ ị'ni' vạ, tẹ kụvika' ụn' xa'ạ' ña nduu' kuenta ị. Tẹ sạtạ' tụ ụn' totọ yạạ nuụ' ị kuị'nụ ụn', tẹ käkạ iịn' vichi' ụn', tẹ kụchani ụn', tẹ sạkan' tụ sạtạ' ụn' xạ'ạn tatan' tẹ tạạn ụn' ndụchi' nuụ' ụn', tẹ kụvị kụnị ụn' ña nduu' kuenta ị.

19 Tẹ yu'ụ ndii, kani kuento ị sạkuu' nẹ ndanị ị, tẹ kani tụ ña'a' ị tụndo'ọ'. Xa'ạ' ạ jạạn' na kụndikụn ụn' yu'ụ xiin' iịn kạnii' nimá ụn', tẹ nạmạ ụn' nimá ụn' nuụ' kuạchị ụn'.

20 Tẹ kọtọ ụn', yu'ụ ndii, yoo tẹ yoo ị nuụ' kị'ẹ, tẹ kana' ị ndo'ó. Tẹ yọọ kạ nduu' nẹ xini sọ'ọ tachị' yụ'u' ị, tẹ nạkuiịn nịạ ña ka'án ị, tẹ saxka'ndíá nịạ yu'ụ vị'ẹ nịạ ndii, xka'ndịạ ị vị'ẹ nịạ, tẹ kụxị inga' ị xiin' nịạ ña xaxị' xạkuaạ'.

21 Tẹ nẹ kạnando nuụ' sạkuu' tụndo'ọ' ña kọọ ndii, tạxị ị kụndịẹẹ nịạ mii' xa'ndia chuun' ị, ndẹẹ naa ni xạạ ị ni kạnando ị tẹ ndu'ụ' ị mii' xa'ndia chuun' yụva' ị.

22 Yọọ kạ nduu' nẹ xạ ni nụnia' Ndiosí sọ'ọ ndii, na tạxị sọ'ọ nịạ ña ka'án Espíritu Santo xiin' nẹ nakayá xa'ạ' ị, nẹ ndiee' nuụ' ñụ'u' Asia" —ni kachị ạ xiin' ị.

4

Xaka'nu' ña ndiee' ndịvi' Ndiosí

1 Kiị' ni ndị'ị ni sạtuví ạ ña jạạn' nuụ' ị ndii, ni xịnị ị ña nunia' iịn yi'e' ndịvi', tẹ ni xịnị sọ'ọ ni tụkụụ ị tachị' yụ'u', ña ni xịnị sọ'ọ ị ña nụu', ña ti'e' ka'án ạ ndẹẹ naa tachị' iịn ndạchuun'. Tẹ ni ka'ạn ạ xiin' ị ndii:

—Kua'an kạạ yo'o', tẹ nia'ạ ị yo'ó ña xka'ndịạ kiị' ndị'ị ña kaạ' —ni kachị ạ.

2 Tẹ xạka'án ẹ', tẹ ni sạkutu' Espíritu Santo nimá ị, tẹ ni xịnị ị iin' iịn teị ka'nu' ndịvi', tẹ ndu'ụ' iịn tẹ yivị' nuụ' tun' jạạn'.

3 Tẹ tẹ ndu'ụ' nuụ' teị jạạn' ndii, ndạtụn' vạ yi'é rạ ndẹẹ naa yuụ' ndạtụn' ña nạni' jaspe, xiin' yuụ' kua'a ña nạni' cornalina. Tẹ ndasi ị'nụ teị ka'nu' jạạn' xiin' iịn ña kaa' ndẹẹ naa koọ' yanki' ndạtụn' ndẹẹ naa iịn yuụ' ña yi'é kuiị' ndạtụn' xạvạ'ạ ña nạni' esmeralda.

4 Tẹ ndasi ị'nụ tụ teị ka'nu' jạạn' xiin' okọ kụmi' ta'an teị ka'nu' mii' ndiee' ña xịxạ. Tẹ ña xịxạ jạạn' ndii, ni'nu' ạ totọ yạạ, tẹ ndu'ụ' iịn corona oro xíni' ị'ịn ạ.

5 Tẹ nuụ' teị ka'nu' jạạn' nị kịẹẹ ñu'ụ savị', tẹ ti'e' vạ ni nde'ị ạ, tẹ ka'án tụ ki'in' tachị' yụ'u'. Tẹ ndatin tụ uxạ ta'an choon ịkan'. Tẹ ña jạạn' nduu' uxạ ta'an Espíritu Ndiosí.

6 Tẹ sạkan' tụ yoo iịn ña yi'é ndẹẹ naa mịnị yuụ' tạtạ yạtịn nuụ' teị ka'nu' jạạn'. Tẹ yi'é kaxi' ạ ndẹẹ naa yuụ' ña nani' cristal.

Tẹ yạtịn teị ka'nu' jạạn' xiin' sạạ kua'ạn xịịn' nụ' ndii, yoo' kụmi' ta'an ña tiaku. Tẹ sạạ kua'ạn iịn' ña jạạn' yoo ndụchi' nuụ' ạ naa kuu' xatạ' ạ xiin' nuụ' ạ.

7 Tẹ ña tiaku, ña iịn ndii, naa kaa' león kaa' ạ. Tẹ ña tiaku, ña uvị ndii, naa kaa' sịndikị' sạvạ kaa' ạ. Tẹ ña tiaku, ña unị ndii, naa kaa' nuụ' tẹ yivị' kaa' nuụ' ạ. Tẹ ña tiaku, ña kụmi' ndii, naa kaa' tasụ' kiị' ta'nu' ri' kaa' ạ.

8 Tẹ yoo iñụ ta'an ndịxịn ị'ịn kụmi' saa' ña tiaku jạạn'. Tẹ sạạ kua'ạn iịn' ạ yoo ndụchi' nuụ' ạ. Tẹ ndụvi' xiin' ñụu ndii, xïkuiín ạ ña ka'án ạ ndii:

Ña sụ'ụn, ña sụ'ụn, ña sụ'ụn
nduu' xtọ'ọ ẹ' Ndiosí.
Tẹ ña ka'nu' koo' chukuu' nduu' ạ.
Tẹ ni yoọ ạ, tẹ yoo ạ, tẹ kuạxị ạ.
Kachi ạ.

9 Tẹ xita' kụmi' sạa' ña tiaku jạạn' yạạ nuụ' ña ndu'ụ' nuụ' teị ka'nu', ña tiaku ndẹẹ ndi'i' ni kivị' jạạn', tẹ xaka'nu' ña'a' ạ, tẹ tiin' ka'nu' ña'a' ạ, tẹ taxi' tụ ạ ña chịndạni ña jạạn'. Tẹ sạkuu' ịchi' kiị' xaa' ña jạạn' sạkan' ndii,

10 xikundieé ndịẹẹ okọ kụmi' sạa' ña xịxạ jạạn' nuụ' ña ndu'ụ' nuụ' teị ka'nu'

jąąn', tę xaka'nu' ą ña tiaku ndęę ndi'i' nį kivį' jąąn'. Tę chindu'ų' į'įn ña xįxą jąąn' corona oro, ña ndu'ų' xíni' ą, yątįn nuų' teį ka'nu' jąąn', tę xaka'nu' ą ka'án ą ndii:

11 Xtǫ'ǫ ndų Ndiosí,
xata'ąn ña yo'ó xito' ka'nu' ndų.
Tę xata'ąn tų ña tįįn ka'nu' ndų yo'ó,
tę xata'ąn tų ña nątįįn ųn' ña ndįęe'.
Kuąchį ndii yo'ó nį xą'ą sąkuu' ña yoo.
Tę xa'ą' ą ña kuní ųn' na yoo ą,
tę sąkan' tų na nį xą'ą ųn'.
Nį kachį ña xįxą jąąn'.

5

Yo'o' ka'án Juan xa'ą' tųtų ña iin' tuví xiin' xa'ą' mbęę Lulu

1 Tę nį xįnį į ña ndą'a' kuą'ą ña ndu'ų' nuų' teį ka'nu' jąąn' ndii, tiin' ą įįn tųtų ña iin' tuví, tę yoo ña yosǫ' nuų' ą xiin' xatą' ą. Tę ndasi kutų' ą xiin' uxą tą'an chį'ndu'.

2 Tę nį xįnį tų į įįn ángele ka'nu' vą ña ka'án ndǫsǫ' ti'e' vą ndii:

—¿Yǫǫ nduu' nę xata'ąn tą'vi' chį'ndu' kaą' tę nųnia' nįą tųtų kaą'? —nį kachį ą.

3 Ndisų kǫǫ' ndęę įįn ña xata'ąn nųnia' tųtų jąąn', nį ndęę ndįvi', nį ndęę nuų' ñų'u' įįn yivį', nį ndęę tįxįn ñų'u' ndii, kǫǫ' ña koo' chukuu', tę nųnia' ą tųtų ña iin' tuví jąąn', tę ką'vį ña'a' ą.

4 Tę nį xąkų kua'ą' į, sąkan' ña kǫǫ' ndęę įįn ña xata'ąn tę nųnia' ą tųtų jąąn', tę ką'vį ña'a' ą.

5 Sąkan' tę nį ka'ąn įįn ña xįxą jąąn' xiin' į ndii:

—Kuąkų ką ųn'. Kǫtǫ ųn', ña nduu' león kuenta nę vį'ę Judá, ña nduu' tų sįąni' xika' ka'nu' David ndii, xą nį kąnando ą nuų' ña ndįvą'ą, sąkan' na yoo ndįęę' ą tę tą'vi' ą uxą sąa' chį'ndu' kaą', tę nųnia' ą tųtų ña iin' tuví kaą' —nį kachį ą xiin' į.

6 Sąkan' tę nį xįnį į ña mą'in' kųmi' sąa' ña tiaku jąąn', xiin' mą'in' mii' iin' teį ka'nu' jąąn', xiin' mą'in' ña xįxą jąąn' iin' įįn ña nduu' Mbęę Lulu. Tę ña jąąn' ndii, nia'á įįn' ą ña nį xą'nį' ña'a' nę yivį'. Tę nį yoǫ uxą ta'an ndįki' ą, tę nį yoǫ tų uxą ta'an ndųchi' nuų' ą. Ña jąąn' nduu' uxą ta'an Espíritu, ña tianų' Ndiosí nuų' nę ndiee' kąnii' į'įn xaan' įįn yivį'.

7 Tę nį xa'ąn nątįįn Mbęę Lulu jąąn' tųtų ña iin' tuví jąąn' ndą'a' kuą'ą ña ndu'ų' nuų' teį ka'nu' jąąn'.

8 Tę kįį' nį nątįįn ą tųtų jąąn' ndii, nį xįkųndieę ndįęę kųmi' sąa' ña tiaku jąąn' xiin' okǫ kųmi' sąa' ña xįxą jąąn' nuų' Mbęę Lulu jąąn'. Tę į'įn ña jąąn' tiin' įįn ñuų' ña xandaa', ña nani' arpa, tę nį tįįn tų ą ko'ǫ' oro mii' ñu'u' sųxą chú'ma. Tę sųxą chú'ma jąąn' nduu' ña ka'án nę nduu' kuenta Ndiosí xiin' ą.

9 Tę nį xįtą ą įįn yąą xąa' nuų' Mbęę Lulu jąąn' ka'án ą ndii:

Xata'ąn ña nątįįn yo'ó tųtų ña iin' tuví kaą',
tę tą'vi' ųn' chį'ndu' kaą',
sąkan' ña xą nį xą'nį' tę yivį' yo'ó,
tę xiin' níi' ųn' nį kį'įn ųn' sąkuu' nuų' nę yivį'
tę kųndųų nįą ndįtįą Ndiosí.
Tę nį kįęę sąkuu' nę jąąn' nuų' sąkuu' į'įn tį'vį chię,
nuų' nę yoo tų'ųn mįi',
xiin' nuų' sąkuu' ñųų ka'nu' xiin' ndą'a' ą,
xiin' nuų' sąkuu' nuų' nę yivį'.

10 Tę nį sąnąnduu' ña'a' ųn' įįn tį'vį nę xa'ndia chuun' kuu' nųu',
tę kųndųų tų nįą sutų,
tę kąką nųų nįą nuų' Ndiosí ę'.
Tę ką'ndįą chuun' nįą nuų' nę yivį' įįn yivį'.
Nį kachį ña xįxą jąąn'.

11 Įkan' tę nį xįnį į mií nį mií nį ángele sąą kua'ąn xįįn' teį ka'nu' jąąn'. Tę nį xįnį sǫ'ǫ tų į tachį' yų'u' ą, xiin' tachį' yų'u' kųmi' sąa' ña tiaku jąąn', xiin' ña xįxą jąąn'.

12 Tę ti'e' nį kuąa' sąkuu' ña jąąn' ndii:

Mbęę Lulu, ña xą nį xą'nį' tę yivį' yo'o' ndii,
xata'ąn ña nątįįn ą ña ndįęe',
xiin' ña vika',
xiin' ña ndichi vą.
xiin' ndįęę',
xiin' ña tįįn ka'nu' ña'a' ę',
xiin' ña ndątųn' xąvą'ą,
xiin' ña xaka'nu' ę' nuų' ą.
Ña jąąn' nį kachį ą.

13 Tę nį xįnį sǫ'ǫ į ka'án sąkuu' ña nį xą'ą Ndiosí, naa kuu' ña ndiee' ndįvi', xiin' ña ndiee' nuų' ñų'u' įįn yivį', xiin' ña

ñu'u' tịxịn ñụ'u', xiin' ti' ñu'u' mịnị ka'nu' ndii:
Ña ndu'ụ' nuụ' teị ka'nu' kaạ' xiin' Mbẹẹ Lulu ndii,
na nạtịịn ạ ña xaka'nu' ña'a' ẹ',
xiin' ña tiin' ka'nu' ña'a' ẹ'
xiin' ña ndạtụn' xạvạ'ạ,
xiin' ña ndịẹẹ' ndẹẹ ndi'i' nị kivị'.
Nị kachị ạ.

14 Tẹ nị ka'ạn kụmi' sạa' ña tiaku jạạn' ndii:

—Sạkan' na kụndụụ ạ —nị kachị ạ.

Tẹ nị xịkụndieẹ ndịẹẹ okọ kụmi' saa' ña xịxạ jạạn', tẹ nị xạka'nu' ạ ña tiaku ndẹẹ ndi'i' nị kivị' jạạn'.

6

Sọ'ọ nị xạạ ạ kịị' nị tạ'vi' Jesús chị'ndu' ña ndasi tụtụ ña iin' tuví jạạn'

1 Tẹ nị xịnị ị kịị' nị tạ'vi' Mbẹẹ Lulu jạạn' ịịn chị'ndu' ña uxạ ta'an jạạn'. Tẹ nị xịnị sọ'ọ ị tachị' yụ'u' ịịn ña tiaku, ña kụmi' ta'an jạạn', ka'án ti'e' ạ ndẹẹ naa nde'í savị' ndii:

—Nịạ'ạ —nị kachị ạ.

2 Tẹ nị xịnị ị nị kẹtạ ịịn kuei yạạ. Tẹ tẹ yosọ' ti' jạạn' ndii, ni'i' rạ ịịn ịtun' tọsọ. Tẹ nị nạtịịn rạ ịịn corona ña kụndu'ụ' xíni' rạ. Tẹ nị kạnando rạ. Tẹ kua'ạn rạ, tẹ kạnando kạ rạ.

3 Tẹ kịị' nị nụnia' Mbẹẹ Lulu jạạn' chị'ndu' ña uvị ndii, nị xịnị sọ'ọ ị ña nị ka'ạn ña tiaku, ña uvị jạạn' ndii:

—Nịạ'ạ —nị kachị ạ.

4 Tẹ nị kẹtạ ịịn kuei kua'a ñu'ụ. Tẹ tẹ yosọ' ti' jạạn' ndii, nị nạtịịn rạ ndịẹẹ' tẹ sạkụnta'an' rạ nẹ yivị' ịịn yivị', tẹ kạ'nị' ta'an' nịạ. Tẹ nị nạtịịn tụ rạ ịịn ichị nanị' vạ.

5 Tẹ kịị' nị nụnia' Mbẹẹ Lulu jạạn' chị'ndu' ña unị ndii, nị xịnị sọ'ọ ị nị ka'ạn ña tiaku, ña unị jạạn' ndii:

—Nịạ'ạ —nị kachị ạ.

Tẹ nị xịnị ị nị kẹtạ ịịn kuei ndiaa'. Tẹ tẹ yosọ' ti' jạạn' ndii, ni'i' rạ ịịn kạạ ña xikuitá ña'ạ.

6 Tẹ nị xịnị sọ'ọ ị ña keta' ịịn tachị' yụ'u' teịn kụmi' sạa' ña tiaku jạạn' tẹ nị ka'ạn ạ ndii:

—Ịịn kilo kuịtị' yụchi' ndịkin' trigo, tẹ kọndịạ ạ xụ'un' ña ki'in' tẹ yivị' xa'ạ' ịịn kivị'. Tẹ unị ta'an kilo yụchi' ndịkin' cebada kuịtị', tẹ kọndịạ ạ xụ'un' ña ki'in' tẹ yivị' xa'ạ' ịịn kivị'. Ndisụ sạnduxín ụn' xạ'ạn oliva, nị ndẹẹ sạnduxín tụ ụn' vino vạ'ạ —nị kachị tachị' jạạn'.

7 Tẹ kịị' nị nụnia' Mbẹẹ Lulu jạạn' chị'ndu' ña kụmi' ndii, nị xịnị sọ'ọ ị ña nị ka'ạn ña tiaku, ña kụmi' jạạn' ndii:

—Nịạ'ạ —nị kachị ạ.

8 Tẹ nị xịnị ị nị kẹtạ ịịn kuei yạạ ndịi. Tẹ tẹ yosọ' ti' jạạn' ndii, ña xi'í nạni' rạ. Tẹ yạtịn vạ ndikún yavị ndịi xatạ' rạ. Tẹ nị nạtịịn uvị sạa' tẹ jạạn' ndịẹẹ', tẹ kạ'nị' rạ ịịn ta'vi' ña kụmi' nẹ ndiee' ịịn yivị' xiin' ñu'ụ, xiin' sọkọ, xiin' kui'ẹ, xiin' kịti' ịku'.

9 Tẹ kịị' nị nụnia' Mbẹẹ Lulu jạạn' chị'ndu' ña u'ụn ndii, nị xịnị ị ña ñu'u' nẹ nị xi'ị xa'ạ' ña nduu' mii' nasokọ' nẹ yivị' ña'ạ nuụ' Ndiosí. Tẹ nị xạ'nị' nẹ yivị' nẹ jạạn' xa'ạ' ạ ña nị ka'ạn ndọsọ' nịạ tụ'ụn Ndiosí, tẹ nị ndịẹẹ yụ'u' tẹ nị ndịẹẹ yụ'u' nịạ xa'ạ' ạ.

10 Tẹ ti'e' nị ka'ạn nịạ ndii:

—Xtọ'ọ, kumi' ụn' sạkuu' ña ndịẹẹ', tẹ ña sụ'ụn nduu' tụ ụn'. Tẹ sạkan' tụ ndịxạ kuu' ụn'. ¿Ạmạạ vị' kẹndiaạ' ya'vi' ụn' nuụ' nẹ ndiee' ịịn yivị' xa'ạ' ạ ña nị xạ'nị' nịạ ndu'ụ, tẹ sạndo'o' ña'a' ụn'? —kachi nẹ jạạn'.

11 Sạkan' tẹ nị tạxị Ndiosí ndạ'a' ị'ịn nịạ ịịn totọ yạạ nanị'. Tẹ nị ka'ạn ạ xiin' nịạ ña nạndieẹ' kạ nịạ ndee sie ndẹẹ skạchi' xinụ nẹ ta'an' nịạ, nẹ xika' nuu' tụ nuụ' ạ, nẹ kụvị tụ naa nị xi'ị nẹ jạạn'.

12 Tẹ kịị' nị nụnia' Mbẹẹ Lulu jạạn' chị'ndu' ña iñụ ndii, ndịẹe' vạ nị tạạn. Tẹ nị kụụ ịịn yaví nuụ' ñụ'ụ ndẹẹ naa totọ ndiaa'. Tẹ nị kụụ kua'a ndiaa' yoọ' ndẹẹ naa níi'.

13 Tẹ tiuụn', ti' ndiee' ndịvi' ndii, nị koyọ ri' nuụ' ñụ'u' ịịn yivị' ndẹẹ naa koyó ndọko' higuera itịạ' ndạ'a' ịtun' ạ kịị' xika' ndịẹe' tachị'.

14 Tẹ ndịvi' ndii, nị nạtuvị' ạ ndẹẹ naa tụtụ ña iin' tuví. Tẹ sạkuu' ịku' ndii, nị nạmạ ạ mii' ita' ạ. Tẹ sạkuu' ñụ'u' ña ndasi ị'nụ xiin' mịnị ka'nu' ndii, nị nạmạ mii' ndiee' ạ.

15 Tẹ nẹ xa'ndia chuun' kuu' nụu' kạ nuụ' nẹ yivị' ịịn yivị', xiin' nẹ ka'nu' kuu' nụu', xiin' nẹ vikạ', xiin' nẹ kumi' ña ndịẹe' nuụ' tẹ xíin', xiin' nẹ kumi' ndịẹẹ', xiin' sạkuu' nẹ xiko' ni'i' ịịn xtọ'ọ, xiin' nẹ

xika' ndiká ndii, nį tįsį'e xiin' mįi' nįą įku' tįxįn kąvą' xiin' tįxįn yuų' na'nu'.
16 Tę nį ka'ąn nįą xiin' įku' xiin' yuų' na'nu' jąąn' ndii:
—Koyǫ ndǫ' xíni' nduų tę tįsį'e ndǫ' ndu'ų nuų' ña ndu'ų' nuų' teį ka'nu' xiin' nuų' ña sąndo'o' Mbęę Lulu kaą' ndu'ų'.
17 Kuąchį ndii xą nį xąą kivį' ña sąndo'o' Ndiosí xiin' Mbęę Lulu kaą' ndu'ų, tę ndęę įįn nę yivį' kǔvį kųndięni nuų' tųndo'ǫ' jąąn' —nį kachį nįą xiin' ña jąąn'.

7

Sǫ'ǫ nį xąą ą kįį' nį chįndu'ų' ángele sello ti'ę' ciento uvį xįkǫ kųmi' mií nę yivį'

1 Tę kįį' nį ndį'į ña nį sątuví ą ña jąąn' nuų' į ndii, nį xįnį į ita' ndįchį kųmi' ta'an ángele kųmi' saa' xaan' mii' kuąxį tachį' nuų' ñų'u' įįn yivį'. Tę tąxį ą xka'ndįą ndęę įįn tachį' jąąn' nuų' įįn yivį', nį ndęę nuų' mįnį ka'nu', nį ndęę nuų' ndęę įįn įtun'.
2 Tę nį xįnį tų į kuąxį kętą įngą ángele mii' keta' ñų'ų. Tę ni'i' ą sello Ndiosí tiaku. Tę nį ka'ąn ti'e' ą xiin' kųmi' saa' ángele jąąn', ña xą nį nątįin ndięę' tę sąnduxín ą ñų'u' įįn yivį' xiin' mįnį ka'nu' jąąn', ka'án ą ndii:
3 —Sąnduxín ndǫ' ñų'u' įįn yivį', nį ndęę mįnį ka'nu', nį ndęę įtun', ndęę ndį'į chįndu'ų' ndų sello yo'o' ti'ę' nę xika' nuu' nuų' Ndiosí ę' —nį kachį ángele jąąn'.
4 Tę nį xįnį sǫ'ǫ į sąą ta'an tę yivį' nį chįndu'ų' ángele jąąn' sello jąąn' ti'ę', ciento uvį xįkǫ kųmi' mií kuu' rą. Tę tę jąąn' nduu' sįąni' tę uxį uvį tį'vį tę nduu' kuenta nę vį'ę Israel.
5 Sąkan' na nį chįndu'ų' ą sello jąąn' ti'ę' uxį uvį mií nę nduu' įchi' Judá. Tę nį chįndu'ų' tų ą sello jąąn' ti'ę' uxį uvį mií nę nduu' įchi' Rubén. Tę nį chįndu'ų' nį tų ą sello jąąn' ti'ę' uxį uvį mií nę nduu' įchi' Gad.
6 Tę nį chįndu'ų' tų ą sello jąąn' ti'ę' uxį uvį mií nę nduu' įchi' Aser. Tę nį chįndu'ų' nį tų ą sello jąąn' ti'ę' uxį uvį mií nę nduu' įchi' Neftalí. Tę nį chįndu'ų' nį tų ą sello jąąn' ti'ę' uxį uvį mií nę nduu' įchi' Manasés.
7 Tę nį chįndu'ų' nį tų ą sello jąąn' ti'ę' uxį uvį mií nę nduu' įchi' Simeón. Tę nį chįndu'ų' nį tų ą sello jąąn' ti'ę' uxį uvį mií nę nduu' įchi' Leví. Tę nį chįndu'ų' nį tų ą sello jąąn' ti'ę' uxį uvį mií nę nduu' įchi' Isacar.
8 Tę nį chįndu'ų' tų ą sello jąąn' ti'ę' uxį uvį mií nę nduu' įchi' Zabulón. Tę nį chįndu'ų' nį tų ą sello jąąn' ti'ę' uxį uvį mií nę nduu' įchi' José. Tę sąkan' tų nį chįndu'ų' ą sello jąąn' ti'ę' uxį uvį mií nę nduu' įchi' Benjamín.

Nę kua'ą' koo' chukuu', nę ni'nu' totǫ yąą nanį'

9 Tę kįį' nį ndį'į ña nį tuvį jąąn', sąkan' tę nį xįnį į kua'ą' koo' chukuu' nę yivį'. Kua'ą' vą kuu' nįą, tę ndęę įįn nę yivį' kǔvį ką'vį ña'a'. Tę nę jąąn' ndii, nį kįęę nįą nuų' sąkuu' nuų' nę yivį'. Tę nį kįęę tų nįą nuų' sąkuu' į'įn tį'vį chię. Tę nį kįęę nį tų nįą nuų' sąkuu' ñųų ka'nu' xiin' ndą'a' ą. Tę sąkan' tų nį kįęę nįą nuų' sąkuu' nę yoo tų'ųn mįi'. Tę nį ităą nįą yątįn nuų' teį ka'nu' jąąn' xiin' nuų' ña nduu' Mbęę Lulu jąąn'. Tę ni'nu' nįą totǫ yąą nanį', tę ni'i' tų nįą ñuų' ndą'a' įtun'.
10 Tę ti'e' nį kuąa' nįą ka'án nįą ndii:
Xą įįn ndąą' Ndiosí ę',
ña ndu'ų' nuų' teį ka'nu'
xiin' Mbęę Lulu kuįtį' sąkakú yoo'.
Nį kachi nįą.
11 Tę ita' sąkuu' ángele jąąn' sąą xin-unduų yątįn teį ka'nu' jąąn' xiin' mii' ndiee' okǫ kųmi' sąa' ña xįxą jąąn', xiin' kųmi' sąa' ña tiaku jąąn'. Sąkan' tę nį xįkųndieę ndięę sąkuu' ą yątįn nuų' teį ka'nu' jąąn', tę nį xaka'nu' ą Ndiosí,
12 tę ka'án ą ndii:
Sąkan' na kųnduų ą.
Na nątįin Ndiosí ę' sąkuu' ña xaka'nu' ę' nuų' ą,
xiin' ña ndątųn' xąvą'ą,
xiin' ña ndichi,
xiin' ña chįndąni ña taxi' ę' nuų' ą,
xiin' ña tiin' ka'nu' ña'a' ę',
xiin' ña xa'ndia chuun',
xiin' ña ndięę' ndęę ndi'i' nį kivį'.
Sąkan' na kųnduų ą.
Nį kachį ą.
13 Sąkan' tę nį ka'ąn įįn ña xįxą jąąn' xiin' į ndii:
—¿Yǫǫ nduu' nę ni'nu' totǫ yąą kaą', tę mii' nį kįęę nįą? —nį kachį ą.
14 Tę nį ka'ąn į xiin' ą ndii:

—Mįi' yo'ó xiní, tákui'e —nį kachį į.

Tę nį ka'ąn ą xiin' į ndii:

—Nę kaą' nduu' nę xą nį xka'ndįą tųndo'ǫ' chię, tę nį nątįą nįą totǫ nįą kaą' xįįn' níi' Mbęę Lulu kaą', sąkan' na nį nduyąą nįą.

15 Xa'ą' ą jąąn' na ita' nįą yątįn nuų' teį ka'nu' mii' ndu'ų' Ndiosí. Tę xika' nuu' nįą nuų' ą ndųvi' xiin' ñųu tįxįn yųkun' ą. Tę mįi' Ndiosí jąąn', ñą ndu'ų' nuų' teį ka'nu' jąąn', kǫǫ xiin' nįą, tę kǫtǫ ñą'a' ą.

16 Tę kǫǫ' kivį' kųndǫ'ǫ ką nįą xa'ą' ñą xaxį', nį ndęę xa'ą' tįkui. Tę nį ndęę kä'mį tų ñą'a' ñų'ų, tę nį ndęę į'ni' ką tų kųnį nįą.

17 Sąkan' ñą Mbęę Lulu, ñą iin' yątįn mii' iin' teį ka'nu' kaą', kǫtǫ ñą'a', tę kundįąką ñą'a' ą tįkǫ'yo' mii' yoo' tįkui, te' nduu' kivį' ñųų ñą kǫǫ' kivį' ndi'i', tę mįi' Ndiosí nąkuą'ą sąkuu' tįkui te' kiee' ndųchi' nuų' nįą —nį kachį ñą xįxą jąąn' xiin' į.

8

Sǫ'ǫ nį xąą ą kįį' nį nųnia' Jesús chį'ndu' ñą uxą

1 Tę kįį' nį nųnia' Mbęę Lulu chį'ndu' ñą uxą ndii, nį kųtaxįn' kaa' kąnii' ndįvi' yatin' sąvą hora.

2 Sąkan' tę nį xįnį į uxą ta'an ángele ñą ita' ndįchį yątįn nuų' Ndiosí. Tę nį nątįįn į'įn ą įįn ndąchuun' tun' ni'i' įchi'.

3 Įkan' tę nį kįxįn įngą ángele ni'i' ą įįn ko'ǫ' chų'ma oro, tę nį xįkuiįn ndįchį ą yątįn nuų' ą mii' xi xixí sųxą chų'ma. Tę nį nątįįn ą kua'ą' sųxą chų'ma, tę nį sąnduįįn ñą'a' ą xiin' sąkuu' ñą ka'án nę nduu' kuenta Ndiosí xiin' ą. Tę ką'mį ángele jąąn' uvį sąa' ñą jąąn' nuų' ñą nį kuą'ą xiin' oro, ñą iin' yątįn nuų' teį ka'nu' jąąn'.

4 Tę ndą'a' ángele jąąn' nį kįęę ñu'mą sųxą chų'ma jąąn' xiin' ñą ka'án nę jąąn' xiin' Ndiosí, tę kua'ąn kąą ą nuų' Ndiosí mii' ndu'ų' ą.

5 Sąkan' tę nį kį'įn ángele jąąn' ko'ǫ' chų'ma jąąn', tę nį sąkutu' ñą'a' ą xiin' ñu'ų tįkeí ñą ñu'u' jąąn', tę nį xątįą ą ñu'ų jąąn' nuų' ñų'u' įįn yivį'. Tę ti'e' vą nį nde'į savį', tę nį tiakų tachį' yų'u' ndęę naa ka'án nę yivį', tę ndięe' vą nį kįęę ñu'ų ą, tę nį tąąn vą.

Sǫ'ǫ nį xąą ą kįį' nį tįvį ángele jąąn' ndąchuun', tun' ni'i' įchi' jąąn'

6 Tę uxą sąa' ángele, ñą tiin' uxą sąa' ndąchuun' tun' nichi' jąąn' ndii, nį xįkoǫ tų'vą ą tę tįvį ą tun' jąąn'.

7 Sąkan' tę nį tįvį ángele ñą nųu' ndąchuun' ą. Tę nį koyǫ i'in' xiin' ñu'ų, ñą saká xiin' níi', nuų' ñų'u' įįn yivį'. Tę nį xixį įįn ta'vi' ñą unį ñų'u' įįn yivį'. Tę nį xixį įįn ta'vi' ñą unį įtun', tun' ita' nuų' ñų'u' jąąn'. Tę nį xixį tų sąkuu' ku'ų kuįį' nuų' ñų'u' jąąn'.

8 Sąkan' tę nį tįvį ángele ñą uvį ndąchuun' ą, tę nį nąmą nuų' mįnį ka'nu' įįn ñą kaa' ndęę naa įku' kįį' xixí ą. Sąkan' tę įįn ta'vi' ñą unį mįnį ka'nu' jąąn' nį nąndųų níi'.

9 Tę nį xi'į įįn ta'vi' ñą unį ti' ñu'u' mįnį ka'nu', tę nį ndǫñu'u' tų įįn ta'vi' ñą unį tundǫo', tun' xka'ndíá nuų' mįnį jąąn'.

10 Sąkan' tę nį tįvį ángele ñą unį ndąchuun' ą, tę nį nąmą įįn tiuųn' ndatin chię vą ndęę ndįvi' ndęę naa įįn choon. Tę nį nąmą ri' nuų' įįn ta'vi' ñą unį įtįą įįn yivį', xiin' nuų' įįn ta'vi' ñą unį tįkǫ'yo'.

11 Tę tiuųn' jąąn' ndii, uvą nani' ri'. Tę įįn ta'vi' ñą unį tįkui nį nąndųų uvą. Tę kua'ą' nę yivį' nį xi'į kįį' nį xį'į nįą tę jąąn', sąkan' ñą nį nąndųų uvą ra'.

12 Sąkan' tę nį tįvį ángele ñą kųmi' ndąchuun' ą, tę nį nduxįn įįn ta'vi' ñą unį ñų'ų, xiin' įįn ta'vi' ñą unį yoǫ', xiin' įįn ta'vi' ñą unį tiuųn', tę nį kųų įįn yaví įįn ta'vi' ñą unį sąkuu' ñą jąąn'. Tę sąkan' kǫǫ' ñų'ų įįn ta'vi' ñą unį įįn ke'in'. Tę nį ndęę nändioǫ' tų yoǫ' xiin' tiuųn' įįn ta'vi' ñą unį ñųu.

13 Sąkan' tę nį ndąnį'į į nuų' į ndįvi', tę nį xįnį į sukun vą ta'nu' įįn tasų' ka'án ti'e' ri' ndii:

—Nda'vi, nda'vi, nda'vi vą nę ndiee' nuų' ñų'u' įįn yivį' kįį' tįvį unį ta'an ką ángele kaą' ndąchuun' ą —nį kachį ti' jąąn'.

9

Sǫ'ǫ nį xąą ą kįį' nį tįvį ángele ñą u'ųn ndąchuun' ą

1 Sąkan' tę nį tįvį ángele ñą u'ųn ndąchuun' ą, tę nį xįnį į ñą xą nį nąmą įįn tiuųn', ti' nį kętą ndęę ndįvi', nuų' ñų'u'

i̱in yivi̱'. Te̱ ni̱ na̱ti̱in ri' nda̱'a' ña̱ nuniá' yavi̱ kunu va̱.

2 Te̱ ni̱ nu̱nia' ri' yavi̱ kunu va̱ ja̱a̱n'. Te̱ ni̱ ki̱e̱e̱ kua'a̱' xa̱va̱'a̱ ñu'ma̱ nde̱e̱ naa kua'a̱' ñu'ma̱ kiee' i̱in xitu̱n chie̱ xa̱va̱'a̱. Te̱ ni̱ ku̱u̱ i̱in yaví nde̱e̱ ni̱ nda̱si̱ ñu'ma̱ ja̱a̱n' ñu'u̱ nde̱e̱ ni̱ sa̱tívi' tu̱ a̱ tachi̱'.

3 Te̱ te̱in ñu'ma̱ ja̱a̱n' ni̱ ki̱e̱e̱ ti̱ka̱. Te̱ ni̱ na̱ku̱chi ri' nuu̱' ñu'u' i̱in yivi̱'. Te̱ ni̱ na̱ti̱in ri' ña̱ ndi̱e̱e' nde̱e̱ naa ña̱ kumi' ti̱su'ma̱.

4 Te̱ ni̱ ki̱'i̱n chu̱u̱n ri' ña̱ sa̱nduxín ri' i̱ti̱a̱ ña̱ yoo nuu̱' ñu'u' i̱in yivi̱', uun sa̱nduxín ri' i̱tun', uun sa̱nduxín ri' ku'u̱. Süu̱' ja̱a̱n' ndii ni̱ ki̱'i̱n chu̱u̱n ku̱iti̱' ri' te̱ sa̱ndo'o' ri' ne̱ yivi̱', ne̱ kö̱o̱' sello Ndiosí ndu'u̱' ti'e'.

5 Te̱ sa̱kan' tu̱ nï ki̱'i̱n chu̱u̱n ri' te̱ ka̱'ni̱' ri' ne̱ yivi̱' ja̱a̱n'. Süu̱' ja̱a̱n' ndii ni̱ ki̱'i̱n chu̱u̱n ri' te̱ sa̱ndo'o' u'vi̱ va̱ ña̱'a' ri' u'u̱n ta'an yoo̱'. Te̱ ña̱ u'vi̱, ña̱ sando'o' ti' ja̱a̱n' ndii, u'vi̱ a̱ nde̱e̱ naa ki̱i̱' xaxi̱' ti̱su'ma̱ i̱in ne̱ yivi̱'.

6 Te̱ kivi̱' ja̱a̱n' ndii, na̱ndu̱ku' ne̱ yivi̱' ja̱a̱n' ña̱ xi'í. Ndisu̱ kö̱o̱' a̱ ku̱ni̱ ni̱a̱, te̱ ka'a̱n tu̱ nimá ni̱a̱ ku̱vi̱ ni̱a̱ xa'a̱' a̱ ña̱ u'vi̱ va̱ xini ni̱a̱, ndisu̱ kü̱vi̱ ku̱vi̱ ni̱a̱.

7 Ti̱ka̱ ja̱a̱n' ndii, naa iin' kuei, ti' xa̱ xito' ko̱so̱' te̱ yivi̱' ki̱i̱' ku'u̱n ra̱ ñu'u̱, iin' ri'. Te̱ i̱'i̱n ri' ndii, ndu'u̱' i̱in ña̱ kaa' nde̱e̱ naa corona oro xíni' ri'. Te̱ nuu̱' ri' ndii, naa iin' nuu̱' ne̱ yivi̱' iin' a̱.

8 Te̱ i̱xi' xíni' ri' ndii, naa iin' i̱xi' xíni' ña̱'a' iin' a̱, te̱ nu̱'u̱ ri' ndii, naa iin' nu̱'u̱ león iin' a̱.

9 Te̱ ni̱ ni'nu̱ ri' i̱in ña̱ kaa' nde̱e̱ naa ka̱a̱ ti'e' ña̱ ni'nu' te̱ xíin'. Te̱ ti'e' va̱ ni'i̱' ndi̱xi̱n ri' nde̱e̱ naa ni'i̱' kua'a̱n kua'a̱' xa̱va̱'a̱ kuei ki̱i̱' taxta'an' ri' xita̱' ri' carreta ki̱i̱' yoo ñu'u̱.

10 Te̱ ni̱ yoo̱ su'ma̱' ri', te̱ ni̱ yoo̱ tu̱ i̱ñu̱' a̱ nde̱e̱ naa ti̱su'ma̱. Te̱ xiin' su'ma̱' ri' ja̱a̱n' yoo ña̱ ndi̱e̱e̱' ri' te̱ sando'o' ri' ne̱ yivi̱' u'u̱n ta'an yoo̱'.

11 Te̱ ña̱ xa'ndia chuun' nuu̱' ri' ndii, ángele, ña̱ xa'ndia chuun' yavi̱ kunu va̱ ja̱a̱n', nduu' a̱. Te̱ Abadón nani' ángele ja̱a̱n' xiin' tu̱'u̱n hebreo. Te̱ xiin' tu̱'u̱n griego ndii, Apolión nani' a̱.

12 Xa̱ ni̱ ndi̱'i̱ tu̱ndo'o̱' ki̱ni̱ va̱ ña̱ nu̱u'. Ndisu̱ chu̱u̱n xa'a' va̱ ndo̱'. Kusaa' yoo ka̱ uvi̱ ta'an a̱.

13 Sa̱kan' te̱ ni̱ ti̱vi̱ ángele ña̱ iñu̱ nda̱chuun' a̱. Te̱ ni̱ xi̱ni̱ so̱'o̱ i̱ i̱in tachi̱' yu̱'u' ña̱ ni̱ ke̱ta̱ ma̱'in' ku̱mi' saa' ndi̱ki' ña̱ yoo' nuu̱' ña̱ ni̱ kua̱'a̱ xiin' oro, ña̱ iin' ya̱ti̱n nuu̱' Ndiosí.

14 Te̱ ni̱ ka'a̱n tachi̱' yu̱'u' ja̱a̱n' xiin' ángele ña̱ iñu̱, ña̱ kumi' nda̱chuun' tun' nichi' ja̱a̱n' ndii:

—Kua'an te̱ sa̱i̱in' u̱n' ku̱mi' saa' ángele, ña̱ tiín ndiee' yu̱'u' i̱ti̱a̱ ka'nu', ña̱ na̱ni' Éufrates —ni̱ kachi̱ tachi̱' yu̱'u' ja̱a̱n'.

15 Te̱ ni̱ sai̱in' ku̱mi' saa' ángele ja̱a̱n' te̱ ka̱'ni̱' a̱ i̱in ta'vi' ña̱ uni̱ ne̱ yivi̱' i̱in yivi̱'. Sa̱kan' ña̱ xa̱ xa'a̱' hora ja̱a̱n', xiin' kivi̱' ja̱a̱n', xiin' yoo̱' ja̱a̱n', xiin' kuiya̱ ja̱a̱n' ni̱ xi̱koo̱ tu̱'va̱ ángele ja̱a̱n'.

16 Te̱ ni̱ xi̱ni̱ so̱'o̱ i̱ ña̱ uvi̱ ciento millón kuu' te̱ xíin', te̱ yoso̱' kuei ja̱a̱n'.

17 Te̱ ni̱ sa̱tuví tu̱ku̱u̱ a̱ nuu̱' i̱, te̱ ni̱ xi̱ni̱ i̱ kuei xiin' te̱ yoso̱' ti' ja̱a̱n'. Te̱ ña̱ kasi ti̱a̱'ni̱ ña̱ ni'nu' te̱ yoso̱' ri' ndii, ña̱ kua'a ñu'u̱, xiin' ña̱ ndi̱'e' nde̱e̱ naa yuu̱' ña̱ nani' zafiro, xiin' ña̱ kuaan nde̱e̱ naa azufre nduu' a̱. Te̱ xíni' ti' ja̱a̱n' ndii, nde̱e̱ naa iin' xíni' león iin' a̱. Te̱ ni̱ ki̱e̱e̱ ñu'u̱, xiin' ñu'ma̱, xiin' azufre yu̱'u' ri'.

18 Te̱ ni̱ xi'i̱ i̱in ta'vi' ña̱ uni̱ ne̱ ndiee' i̱in yivi̱' ni̱ xa̱a̱ uni̱ ta'an tu̱ndo'o̱' chie̱ ja̱a̱n', ña̱ nduu' ñu'u̱, xiin' ñu'ma̱, xiin' azufre, ña̱ ni̱ ki̱e̱e̱ yu̱'u' ri' ja̱a̱n'.

19 Kua̱chi̱ ndii ni̱ ku̱mi' kuei ja̱a̱n' ña̱ ndi̱e̱e̱' xiin' yu̱'u' ri', xiin' su'ma̱' ri'. Sa̱kan' ña̱ naa iin' xíni' koo̱' iin' xíni' su'ma̱' ri' ja̱a̱n'. Te̱ xiin' ña̱ ja̱a̱n' ni̱ sa̱tu̱xu'ví ri' ne̱ yivi̱'.

20 Te̱ ne̱ nï xi'i̱ ni̱ xa̱a̱ tu̱ndo'o̱' ja̱a̱n' ndii, te̱e̱' ndee ni̱ xi̱ni̱ ni̱a̱ tu̱ndo'o̱' ja̱a̱n', ndisu̱ nï na̱ma̱ ni̱a̱ nimá ni̱a̱ te̱ na̱ko̱o̱ ni̱a̱ ña̱ ni̱a̱'a ña̱ xaa' ni̱a̱, süu̱' ja̱a̱n' ndii kusaa' xaka'nu' ka̱ ni̱a̱ ña̱ ndi̱va̱'a̱, xiin' ndiosí ña̱ kua'a xiin' oro, xiin' plata, xiin' ka̱a̱ kua'a, xiin' yuu̱', xiin' i̱tun', te̱e̱' ndee kü̱vi̱ ku̱ni̱ ña̱ ja̱a̱n', te̱ kü̱vi̱ tu̱ ku̱ni̱ so̱'o̱ a̱, te̱ ni̱ nde̱e̱ kü̱vi̱ tu̱ ka̱ka̱ a̱.

21 Te̱ nï na̱ma̱ tu̱ ni̱a̱ nimá ni̱a̱ te̱ na̱ko̱o̱ ni̱a̱ ña̱ xa'ni̱' ni̱a̱ ne̱ yivi̱', xiin' ña̱ kuini̱', xiin' ña̱ xiín ni̱a̱, xiin' ña̱ xakui'na' ni̱a̱.

10

Kua̱xi̱ nu̱u̱ i̱nga̱ ángele ndi̱e̱e̱' va̱ xiin'

tụtụ lulu ña iin' tuví

1 Sąkan' tẹ nį xįnį į įngą ángele ndįẹe' vą ña kuąxį nụụ ą ndẹẹ ndįvi'. Tẹ ángele jąąn' ndii, iin' sukụ' ą įįn vikọ'. Tẹ ndu'ụ' tụ koọ' yanki' xíni' ą. Tẹ yi'é nuụ' ą ndẹẹ naa ñụ'ụ. Tẹ xa'ą' ą ndii, ndẹẹ naa iin' ñu'ụ ndichi iin' ą.
2 Tẹ tiin' ą įįn tụtụ lulu tun' yoọ' ña nunia'. Tẹ nį xąnį ą xa'ą' kuą'ą ą nuụ' mįnį ka'nu'. Tẹ xa'ą' įtįn ą nį xąnį ą nuụ' ñụ'u'.
3 Tẹ nį nde'į ti'e' ą ndẹẹ naa nde'í įįn león. Tẹ kįį' ndį'į nį nde'į ą ndii, nį nąkuįįn uxą sąa' ña nde'í savį'.
4 Tẹ kįį' nį ka'ąn ña nde'í savį' jąąn', tẹ xą xito' kẹ'į į ña nį ka'ąn ą ndii, nį xįnį sọ'ọ į įįn tachį' yụ'u' ña keta' ndįvi', ña ka'án ndii:

—Tąxą'ą sį'e ụn' ña nį xįnį sọ'ọ ụn' jąąn'. Kë'į ụn' ña nį ka'ąn uxą sąa' ña nde'í savį' kaą' —nį kachį tachį' yụ'u' jąąn' xiin' į.

5 Sąkan' tẹ ángele, ña nį xįnį į iin' nuụ' mįnį ka'nu' xiin' nuụ' ñụ'u' jąąn' ndii, nį ndąnį'į ą ndą'a' ą ndįvi'.
6 Tẹ nį ka'ąn ą ndii:

—Ndiosí, ña yoo ndẹẹ ndi'i' nį kivį', ña nį xą'ą ndįvi' xiin' sąkuu' ña yoo' tįxįn ą, xiin' įįn yivį' xiin' sąkuu' ña yoo' nuụ' ą, xiin' mįnį ka'nu' xiin' sąkuu' ña ñu'u' tįxįn ą, nduu' ña xiní ña nä'a' ką tẹ ndį'į įįn yivį'.
7 Süụ' jąąn' ndii kįį' xaą kivį' ña tįvį ángele ña uxą ndąchuun' ą ndii, sąxinú ą ña nį chįtuní sį'e ą, ña nį ka'ąn ą xiin' nẹ xika' nuu' nụu' ą, nẹ nį ka'ąn tiakú tụ'ụn ą —nį kachį ángele jąąn'.

8 Sąkan' tẹ nį ka'ąn nį tụkụụ tachį' yụ'u' ña nį xįnį sọ'ọ į nį kẹtą ndįvi' jąąn' xįįn' į ndii:

—Kua'an tẹ ną'įn ụn' tụtụ lulu tun' yoọ' ña nunia', ña ni'i' ángele, ña iin' nuụ' mįnį ka'nu' xiin' nuụ' ñụ'u' jąąn' —nį kachį ą.

9 Tẹ nį xa'ąn į nuụ' ángele jąąn', tẹ nį xikąn į tụtụ lulu jąąn' nuụ' ą. Tẹ nį ka'ąn ą xiin' į ndii:

—Ną'įn ą, tẹ kąxį' ụn'. Kụụ uvą ą tįxįn ụn', ndisụ kụụ vixį ą ndẹẹ naa ñuñụ' yụ'u' ụn' —nį kachį ángele jąąn' xiin' į.

10 Tẹ nį ną'įn į tụtụ lulu jąąn' ndą'a' ą, tẹ nį xąxį' į ą. Tẹ nį xįnį į ña vixį ą yụ'u' į, ndisụ nį kụụ uvą ą tįxįn į.
11 Sąkan' tẹ nį ka'ąn ką ą xiin' į ndii:

—Kuní ą ña ka'ąn tiakú tụkụụ ụn' xa'ą' ña kụndọ'ọ nẹ ndiee' ñụụ ka'nu' xiin' ndą'a' ą, xiin' xa'ą' ña kụndọ'ọ kua'ą' nuụ' nẹ yivį', xiin' xa'ą' nẹ yoo tụ'ụn mįį', xiin' xa'ą' nẹ xa'ndia chuun' kuu' nụu' —nį kachį ą.

11

Tẹ uvį tą'an tẹ ndiee' yụ'u' xa'ą' Ndiosí

1 Tẹ nį nątįįn į įįn ndụkụ tun' kaa' ndẹẹ naa įįn tun' ki'in' kụ'vą. Tẹ nį ka'ąn įįn tachį' yụ'u' xiin' į ndii:

—Kua'an tẹ kį'įn kụ'vą ụn' yụkun' Ndiosí xiin' mii' nasokọ' nẹ yivį' ña'ą nuụ' ą. Tẹ sąkan' tụ ką'vį ụn' sąą ta'an nẹ yivį' xaka'nu' Ndiosí įkan'.
2 Ndisụ kį'įn kụ'vą ụn' nuụ' kį'ẹ yụkun' jąąn', ña nduu' kuenta nẹ tuku', sąkan' ña nį tąxį Ndiosí nuụ' kį'ẹ jąąn' nuụ' nẹ tuku' jąąn'. Tẹ nẹ jąąn' ndii, mįį' kụụ nįą xiin' nẹ ndiee' ñụụ Jerusalén sụ'ụn uvį xįkọ uvį yoọ'.
3 Tẹ tįąnụ' į uvį ta'an tẹ ndįẹẹ yụ'u' xa'ą' į. Tẹ tẹ jąąn' ndii, kuį'nụ rą totọ ña nia'á ña suchi' vą įnį rą. Tẹ ka'ąn ndọsọ' tiakú rą tụ'ụn į įįn mií uvį ciento unį xįkọ kivį' —nį kachį ą.
4 Tẹ uvį sąa' tẹ ndiee' yụ'u' jąąn' nduu' uvį sąa' tun' olivo xiin' uvį sąa' kąndẹlero mii' ita' ña tuún nuụ' Ndiosí, ña nduu' xtọ'ọ sąkuu' ña yoo įįn yivį'.
5 Tẹ naa' yoo ndee ką nẹ yivį', nẹ kuni sątụxu'ví ña'a' ndii, kįẹẹ ñu'ụ yụ'u' rą tẹ sąą ndọñu'u' rą nẹ ndasi' ña'a' jąąn'. Tẹ nii' sąkan' tụ sąndọñu'u' rą ndee ką nẹ kąką sątụxu'ví ña'a'.
6 Tẹ yoo ndįẹẹ' rą tẹ täxį rą kụụn savį' kįį' xika' rą įįn yivį' ka'án tiakú rą tụ'ụn Ndiosí. Tẹ yoo tụ ndįẹẹ' rą tẹ sąnąnduu' rą tįkui níi'. Tẹ sąkan' nį tụ yoo ndįẹẹ' rą tẹ sąndo'o' rą nẹ ndiee' įįn yivį' xiin' ndee ką nuụ' kui'ẹ xatụ sąą ką ta'an įchi' kuní rą.
7 Tẹ kįį' ndį'į ka'ąn ndọsọ' rą tụ'ụn Ndiosí ndii, kẹtą ti' nįą'a yavį kunu vą jąąn' tẹ kụnta'an' ri' xiin' rą. Tẹ kąnando ña'a' ri', tẹ ką'nį' tụ ña'a' ri'.

8 Tẹ kụndịẹẹ ñụ'u' nde'ị rạ yạ'yạ ñụụ
ka'nu' mii' nị xi'ị xtọ'ọ ẹ' nuụ' krusín. Tẹ
kivị' ñụụ jạạn' ña ka'án ndịạạ ndii, ñụụ
Sodoma xiin' ñụụ Egipto nani' ạ.
9 Tẹ sạkuu' ñụụ ka'nu' xiin' ndạ'a' ạ,
xiin' sạkuu' tị'vị chiẹ, xiin' sạkuu' nẹ yoo
tụ'ụn mịi', xiin' sạkuu' nuụ' nẹ yivị' kọtọ
ndi'ẹ' ñụ'u' nde'ị rạ unị kivị' yosọ' sạvạ,
tẹ täxị nịạ ndieẹ ạ.
10 Tẹ vạ'ạ vạ kụnị sạkuu' nẹ ndiee' ịin
yivị' jạạn' xa'ạ' ạ ña nị xi'ị tẹ jạạn'. Tẹ
sạka'nu' nịạ kivị' jạạn' sạmanị' ta'an' nịạ
ña'ạ, sạkan' ña xạ nị xi'ị uvị sạa' tẹ nị
ka'ạn tiakú tụ'ụn Ndiosí, tẹ nị sạndo'o' vạ
ña'a' jạạn'.
11 Ndisụ kịị' nị xka'ndịạ unị kivị' yosọ'
sạvạ jạạn' ndii, nị sạnạtiaku Ndiosí tẹ
jạạn'. Tẹ nị ndọndịchị rạ. Tẹ sạkuu' nẹ
nị xịnị ña'a' ndii, nị yi'vi xạvạ'ạ nịạ.
12 Sạkan' tẹ nị xịnị sọ'ọ rạ ịin tachị' yụ'u'
ti'e' vạ ndẹẹ ndịvi' ka'án ạ ndii:
—Kua'an kạạ ndọ' yo'o' —nị kachị ạ.
Tẹ nị xịnị nẹ ndasi' ña'a' jạạn' kua'ạn
kạạ rạ ndịvi' nuụ' ịin vikọ'.
13 Tẹ ndịẹe' vạ nị tạạn hora jạạn', tẹ nị
ndọñu'u' uxị ta'an ta'vi' nuụ' ị'ịn ciento
ndạ'a' ñụụ ka'nu' jạạn', tẹ nị xi'ị tụ uxạ
mií nẹ yivị'. Tẹ nẹ nï xi'ị ndii, nị yị'vi
xạvạ'ạ nịạ, ña jạạn' na nị xạka'nu' nịạ
Ndiosí ndu'ụ' ndịvi'.
14 —Xạ nị xka'ndịạ tụndo'ọ' kịnị vạ ña
uvị. Tẹ xạ kuyatin' ña unị —nị kachị
tachị' yụ'u' jạạn' xiin' ị.

Sọ'ọ nị xạạ ạ kịị' nị tịvị ángele ña uxạ ndạchuun' ạ

15 Sạkan' tẹ nị tịvị ángele ña uxạ
ndạchuun' ạ, tẹ nị tiakụ kua'ạ' tachị' yụ'u'
ndịvi' ka'án ạ ndii:
Xtọ'ọ ẹ' Ndiosí xiin' Cristo, ña tianụ' ạ
kuenta ạ ndii,
xạ nị nạtịin ạ sạkuu' ña xa'ndia chuun'
ịin yivị'.
Tẹ ña jạạn' ndii, kạ'ndịạ chuun' ạ ndẹẹ
ndi'i' nị kivị'.
Nị kachị tachị' yụ'u' jạạn'.
16 Tẹ ña xịxạ, ña okọ kụmi', ña ndiee' teị
yạtịn nuụ' Ndiosí ndii, nị xịkụndieẹ ndịẹẹ
ạ nuụ' ạ tẹ nị xạka'nu' ña'a' ạ
17 ka'án ạ ndii:
Xtọ'ọ ndụ Ndiosí, ña ka'nu' koo' chukuu'
nduu' ụn',
tẹ yoo ụn', tẹ nị yoọ tụ ụn', tẹ kuạxị ụn'.
Taxi' ndụ ña chịndạni ụn',
sạkan' ña xạ nị nạtịin ụn' ña ndịẹẹ' koo'
chukuu',
tẹ xạ nị xạ'a' ụn' xa'ndia chuun' ụn'.
18 Tẹ nị nạsaạ' vạ nẹ yivị' ịin yivị' xini nịạ
yo'ó,
ndisụ xạ nị xạạ kivị' ña sạndo'o' ña'a' ụn'.
Tẹ xạ nị xạạ tụ kivị' ña sạna'má ụn' nẹ nị
xi'ị.
Tẹ xạ nị xạạ tụ kivị' ña vịku'ụn ya'vi' nẹ
xika' nuu' nuụ' ụn',
nẹ ka'án tiakú tụ'ụn ụn'
xiin' nẹ nduu' kuenta ụn',
xiin' sạkuu' nẹ xito' ka'nu' yo'ó,
naa' nẹ ka'nu' nduu' nịạ,
uun naa' nẹ nda'vi sọ'ọ nduu' nịạ,
tẹ xạ nị xạạ tụ kivị' ña sạndọñu'u' ụn' nẹ
sạnduxín ịin yivị'.
Sạkan' nị kachị tachị' yụ'u' jạạn'.
19 Sạkan' tẹ nị nunịạ' yụkun' Ndiosí ña
iin' ndịvi'. Tẹ tịxịn yụkun' jạạn' ndii, nị
xịnị ị iin' xatụn' mii' naá kuento ña nị
ndoọ Ndiosí xiin' nẹ Israel. Tẹ nị yi'ẹ ñu'ụ
savị', tẹ nị xịnị sọ'ọ ị tachị' yụ'u', tẹ nị
nde'ị tụ savị' jạạn', tẹ nị tạạn', tẹ sạkan'
tụ nị koyọ i'in' na'nu'.

12

Sọ'ọ nị xạạ kuạku' kua'a chiẹ koo' chukuu' xiin' ịin ña'a'

1 Sạkan' tẹ nị tuvị ịin ña nia'á ndạtụn'
vạ ndịvi', sụụ nị xịnị ị ịin ña'a', ña' ni'nu'
ñụ'ụ, tẹ ndu'ụ' yoọ' xa'ạ' a', tẹ ndu'ụ' ịin
corona, ña nị kuạ'ạ xiin' uxị uvị ta'an
tiuụn', xíni' a'.
2 Tẹ ña' jạạn' ndii, xạ xito' kạkụ si'ẹ a'.
Xa'ạ' ạ jạạn' na nde'í a', sạkan' ña u'vị vạ
xini a' ña kaku' si'ẹ a' jạạn'.
3 Sạkan' tẹ nị tuvị ndịvi' ịngạ ña nia'á,
sụụ nị xịnị ị ịin kuạku' kua'a chiẹ vạ, tẹ
uxạ ta'an kuu' xíni' ri', tẹ uxị ta'an kuu'
ndịki' ri', tẹ ndu'ụ' ịin corona ị'ịn xíni' ri'
jạạn'.
4 Tẹ nị sụkụ' su'mạ' ri' ndee chaa' ta'vị'
sạvạ tiuụn' ndiee' ndịvi', tẹ nị sạkoyó
ña'a' ri' ñụ'u' ịin yivị'. Tẹ nị xịkuiịn
kuạku' jạạn' nuụ' ña'a', ña' xito' kạkụ si'ẹ
jạạn', tẹ kụvị ndikụn kạxị' ri' si'ẹ a' jạạn'
kịị' tuvị rạ.
5 Sạkan' tẹ nị kạkụ tiaạ si'ẹ a' tẹ kạ'ndịạ
chuun' ndịẹe' rạ nuụ' sạkuu' nẹ yivị'
ndiee' ịin yivị' xiin' ña nduu' ndẹẹ na

itun' kąą. Tę nį nąʼin Ndiosí siʼę ña' jąąn' ndęę nuų' ą mii' ndu'ų' ą nuų' teį ka'nu' ą.

6 Tę nį xįnų ña'a' jąąn' įįn xaan' mii' nį xąvąʼą Ndiosí xa'ą' a' mii' įchi kaa'. Tę įkan' kǫtǫ ña'a' ą įįn mií uvį ciento unį xįkǫ kivį'.

7 Tę nį xą'a' yoo įįn ñu'ų ndįvi'. Tę ángele Miguel xiin' ángele ndą'a' xą'a' ą ndii, nį kųnta'an' ą xiin' kuąku' jąąn' xiin' ángele ndą'a' xą'a' ti' jąąn'.

8 Ndisų nį kąnando kuąku' jąąn' xiin' ndą'a' xą'a' ri' jąąn'. Tę nį kųvį ką kųndu'ų' ri' ndįvi'. Tę nį kųvį ką tų kųndįęę ndą'a' xa'ą' ri' jąąn' įkan'.

9 Tę nį xta'nį' kuąku' chię vą jąąn' ndįvi' xiin' ndą'a' xa'ą' ri'. Tę nį nąmą ri' nuų' ñų'u' įįn yivį'. Tę sųvį ri' nduu' koǫ' yąta' įįn yivį', ti' nąni' diablo, ña nduu' ña ndįvą'ą, tę nąni' tų ri' ña tiin' kuąchį, tę sųvį tų ri' xini xa'an' sąkuu' nę yivį' įįn yivį'.

10 Sąkan' tę nį xįnį sǫ'ǫ į įįn tachį' yų'u' ti'e' ndįvi' ka'án ndii:

Vįtįn xą nį xąą ña sąkakú Ndiosí nę nduu' kuenta ą,
tę kumi' ą sąkuu' ña ndįęe',
tę xa'ndia chuun' ą,
tę sąkan' tų vįtįn xa'ndia chuun' Cristo tianų' ą kuenta ą xiin' ndįęę'.
Kuąchį ndii xą nį xtą'ni' Ndiosí ña tiin' kuąchį nę ta'an' ę', tę nį skąna' ña'a' ą įįn yivį'.
Ña jąąn' ndii, nį tįįn kuąchį ą nę jąąn' nuų' Ndiosí ndųvi' xiin' ñųu.

11 Tę nę jąąn' ndii, nį kąnando nįą nuų' ña nį tįįn kuąchį ña'a' jąąn'
xiin' ña ndįęę' níi' Mbęę Lulu, ña nį xitįą xa'ą' kuąchį nįą,
xiin' ña ndįxą, ña nį ndįęę yų'u' nįą xa'ą' ą.
Tę nï kųndanį kua'ą' ką nįą kivį' ñųų nįą,
süų' jąąn' ndii nį sąnąkua'a nįą ą,
tę kųvį nįą xa'ą' ña ndįxą jąąn'.

12 Sąkan' na kuii' nąkuątia' vą ndo'ó, ña ndiee' ndįvi'
tę vą'ą vą kųnį ndo'ó, ña ndiee' ndįvi'.
Ndisų ndo'ó, nę ndiee' nuų' ñų'u' įįn yivį'
xiin' ti' ñu'u' mįnį ka'nu' ndii, kųndǫ'ǫ ya'ą ndǫ',
sąkan' ña xą nį nųų ña ndįvą'ą mii' ndiee' ndǫ'.
Tę xi'é xąvą'ą ą, sąkan' ña xiní ą ña ndee ndia'vi' kivį' yoo nuų' ą tę kǫǫ ą ñaą'.
Nį kachį ą.

13 Tę kiį' nį xįnį kuąku' jąąn' ña nį xta'nį' ri' ndįvi', tę nį nąmą ri' nuų' ñų'u' įįn yivį' ndii, nį xą'a' ndikún ri' ña'a' ña' nį tuvį tiaą si'ę jąąn'.

14 Ndisų ña'a' jąąn' ndii, nį nątįįn a' uvį tą'an ndįxįn na'nu' ndęę naa ndįxįn įįn tasų' chię vą, tę kųvį kųtą'nų a', tę xaą a' mii' įchi kaa' mii' xika' nuų' kuąku' jąąn', tę įkan' kǫtǫ ña'a' Ndiosí unį kuiyą yosǫ' sąvą.

15 Sąkan' tę nį xątią kuąku' jąąn' kua'ą' vą tįkui xiin' yų'u' ri' ndęę nį xkoǫ įįn įtią ka'nu' vą xatą' ña'a' jąąn', ndianį tę nąʼįn ra' ña' jąąn'.

16 Ndisų ñų'u' nį chįndįęe' ña'a' jąąn', sąkan' ña nį nunią' ą, tę nį kǫ'nį tįkui įtią, te' nį xątią kuąku' jąąn'.

17 Sąkan' naa' nį nąsaą' xąvą'ą ką kuąku' jąąn' nį xįnį ri' ña'a' jąąn', tę nį kętą ri' įkan' tę kua'ąn kųnta'an' ri' xiin' sią̨ni' ña' jąąn', nę kandixa' ña ka'án chuun' Ndiosí, tę xika' ndąku tų nią nuų' ña nį ndįęę yų'u' Jesús.

13

Sǫ'ǫ nį xąą uvį tą'an ti' nią'a

1 Tę nį xįkuiįn kuąku' jąąn' yų'u' mįnį ka'nu'. Tę nį xįnį į keta' įįn ti' įyǫ vą kaa' mįnį ka'nu' jąąn', tę yoo uxą ta'an xíni' ri', tę yoo tų uxį ta'an ndįki' ri', tę ndu'ų' įįn corona nuų' į'įn ndįki' ri' jąąn', tę yosǫ' tų įįn kivį' ña kanią'a xa'ą' Ndiosí į'įn xíni' ri'.

2 Tę ti' nį xįnį į jąąn' ndii, naa kaa' ndįką'ą kaa' ri'. Tę xa'ą' ri' ndii, naa iin' xa'ą' oso iin' ą, tę yų'u' ri' ndii, naa kaa' yų'u' león kaa' ą. Tę kuąku' ndii, nį tąxį ri' ña ndįęę' ri' nuų' ti' jąąn' xiin' mii' xa'ndia chuun' ri', tę nį tąxį tų ri' kua'ą' ndįęę' ti' jąąn'.

3 Tę nį xįnį į ña kua'ą' xąvą'ą nį tųxu'ví įįn xíni' ti' įyǫ vą kaa' jąąn', ndęę chaa' kųvį ri'. Ndisų nį ndą'ą ri', tę nį nąndąnį vą sąkuu' nę yivį' įįn yivį' xikundikún nįą xatą' ti' jąąn'.

4 Tę nį xąka'nu' sąkuu' nįą kuąku', ti' nį tąxį ndįęę' ti' įyǫ vą kaa' jąąn', tę nį

xąka'nu' tų nįą ti' į̲yǫ vą kaa' jąąn' ka'án nįą ndii:
—Ndį̲ęę' koo' chukuu' ti' į̲yǫ vą kaa' kaą'. Tę kǫ̈ǫ' ndęę į̲in ña kųvį kąnando ña'a' —nį kachį nįą.
5 Tę ti' į̲yǫ vą kaa' jąąn' ndii, nį nątį̲in ri' ndį̲ęę' ña ka'ąn ñuñu' ri' xa'ą' mį̲i' ri', tę kąnįą'a ri' xa'ą' Ndiosí. Tę nį nątį̲in tų ri' ndį̲ęę' tę sąą ri' ndee ką ña kuní ri' nuų' ñų'u' į̲in yivį' uvį xį̲kǫ uvį yoǫ'.
6 Sąkan' na nį xą'a' kanįą'a ri' xa'ą' Ndiosí, xiin' xa'ą' kivį' ą, tę nį kąnįą'a tų ri' xa'ą' mii' ndu'ų' ą ndį̲vi', xiin' xa'ą' sąkuu' ña ndiee' ndį̲vi' jąąn'.
7 Tę nį nątį̲in ri' ndį̲ęę' tę kųnta'an' ri' xiin' nę nduu' kuenta Ndiosí, tę kąnando ña'a' ri'. Tę nį nątį̲in tų ri' ndį̲ęę' nuų' tį'vį chię, xiin' nuų' ñų̲ų ka'nu' xiin' ndą'a' ą, xiin' nuų' nę yoo tų'ųn mį̲i', xiin' nuų' sąkuu' nuų' nę yivį'.
8 Tę sąkuu' nę ndęę kį̲i' nį kuą'ą į̲in yivį' nï xį̲kǫsǫ' kivį' nįą nuų' tųtų mii' yosǫ' kivį' nę kumi' kivį' ñų̲ų ña kǫ̈ǫ' kivį' ndi'i' ndii, nį xąka'nu' nįą ti' į̲yǫ vą kaa' jąąn'. Tų̲tų jąąn' ndii, kuenta Mbęę Lulu, ña nį xitį̲ą níi' xa'ą' kuąchį ę', nduu' ą.
9 Na tąxį̲ sǫ'ǫ sąkuu' ndo'ó, nę yoo sǫ'ǫ.
10 Tę naa' yǫǫ ką taxi' Ndiosí ña sąvį̲ku'ún ña'a' tę yivį' ndii, sų̲ų sąvį̲ku'ún ña'a' rą. Tę yǫǫ ką taxi' Ndiosí ña ką'nį̲' ña'a' tę yivį' ndii, sų̲ų ką'nį̲' ña'a' rą. Xa'ą' kaą' na kuní ą ña kųndį̲ęni yoo', nę nduu' kuenta ą, tę kąką ndąku ę' į̲chi' ą.
11 Sąkan' tę nį xį̲nį̲ į keta' į̲ngą ti' į̲yǫ vą kaa' tį̲xį̲n ñų'u'. Tę yoo uvį tą'an ndį̲ki' ri' naa iin' ndį̲ki' į̲in mbęę iin' ą. Ndisų ka'án ti' jąąn' ndęę naa ka'án į̲in kuąku'.
12 Tę kumi' ti' jąąn' sąkuu' ndį̲ęę' ti' į̲yǫ vą kaa', ti' nų̲u', tę xaa' ri' chuun' nuų' ti' nų̲u' jąąn'. Tę kaviko' u'vį ri' nę yivį' į̲in yivį' ña sąka'nu' nįą ti' nų̲u', ti' nį ndą'ą xíni' mii' nį tų̲xu'ví xąvą'ą jąąn'.
13 Tę nį xąą tų ti' uvį jąąn' ki'in' chų̲ųn ka'nu' koo' chukuu' nuų' nę yivį', ndęę ñu'ų nį kį̲ęę ndį̲vi' nį xąą ri', tę nį koyǫ ą nuų' ñų̲'u' į̲in yivį' nuų' nę yivį'.
14 Tę nį xį̲nį̲ xa'an' ri' nę yivį' į̲in yivį' xiin' chų̲ųn ka'nu', ña nį nątį̲in ri' ndį̲ęę', tę sąą ri' nuų' ti' nų̲u' jąąn'. Tę nį ka'ąn chuun' ri' xiin' nę jąąn' ña kąsą'ą nįą į̲in ña niania' ti' nų̲u' jąąn', ti' ndee chaa' kųvį kuii xiin' ichį, ndisų nï xi'į̲ ri'.
15 Tę nį nątį̲in ti' uvį jąąn' ña ndį̲ęę' tę sątiaku ri' ña niania' ti' nų̲u' jąąn', tę ndęę kų̲vį ka'ąn ą, tę ka'ąn chuun' ą tę kų̲vį sąkuu' nę xïin' sąka'nu' ña'a'.
16 Tę nį kąvį̲ko' tų ri' sąkuu' nuų' nę yivį' ña nątį̲in nįą į̲in tunį̲ ndą'a' kuą'ą nįą uun ti'ę' nįą. Naa' nę ka'nu' nduu' nįą uun naa' nę nda'vi sǫ'ǫ nduu' nįą, naa' nę viką' nduu' nįą uun naa' nę nda'vi kuu' nduu' nįą, naa' nę xika' ndiká nduu' nįą uun naa' nę xiko' ni'i' į̲in xtǫ'ǫ nduu' nįą.
17 Tę naa' kǫ̈ǫ' tunį̲ jąąn' kumi' nįą ndii, kų̲vį sątą' nįą nį ndęę kų̲vį tų xį̲kǫ' ndęę į̲in nįą ña'ą. Süų' jąąn' ndii nę kumi' tunį̲ jąąn' ña nduu' kivį' ti' į̲yǫ vą kaa' jąąn' uun número kivį' ri' kuįtį̲' kų̲vį sąą ña jąąn'.
18 Ña xini tuní ña taxi' Ndiosí kuní tę kų̲vį kųndąnį ę' ña yǫ'ǫ'. Yǫǫ ką kumi' ña xini tuní jąąn' ndii, na tąvą' nįą kuenta tę kųnį̲ nįą sąą keta' número ti' jąąn'. Tę número ri' jąąn' ndii, ndęę naa į̲in número tę yivį' nduu' ą. Iñų ciento unį̲ xį̲kǫ iñų nduu' ą.

14

Xita' tę ciento uvį xį̲kǫ kų̲mi' mį̲i' nuų' Ndiosí xiin' nuų' Mbęę Lulu

1 Sąkan' tę nį xį̲nį̲ į iin' ña nduu' Mbęę Lulu jąąn' xíni' į̲ku' Sión. Tę ita' tų ciento uvį xį̲kǫ kų̲mi' mií tę yivį' xiin' ą. Tę jąąn' ndii, yosǫ' kivį' Mbęę Lulu jąąn' xiin' kivį' yų̲va' ą ti'ę' ra'.
2 Tę nį xį̲nį̲ sǫ'ǫ į̲ į̲in tachį' yų'u' ti'e' vą ña kiee' ndį̲vi', ndęę naa tisó kua'ąn kua'ą' vą tį̲kui, uun ndęę naa ni'į̲ nde'í savį̲' vį̲' ni'į̲ ą. Tę tachį' yų'u' jąąn' ndii, ndų̲sų ą ndęę naa kį̲i' xandaa' kua'ą' koo' chukuu' nę yivį' ñuų' ña nani' arpa.
3 Tę xita' tę jąąn' į̲in yąą xąa' nuų' ą mii' xa'ndia chuun' Ndiosí, xiin' nuų' kų̲mi' saa' ña tiaku, tę sąkan' tų nuų' ña xį̲xą jąąn'. Kǫ̈ǫ' xąchi' nįą nį kų̲vį kątą yąą jąąn'. Süų' jąąn' ndii tę ciento uvį xį̲kǫ kų̲mi' mį̲i' tę xą nį sąkakú Ndiosí nuų' ñų'u' į̲in yivį' jąąn' kuįtį̲' kų̲vį xita' ą.
4 Tę tę jąąn' ndii, nï sątívi' xiin' mį̲i' rą xiin' ña'a', sąkan' ña nï tondį̲ą rą ña'a'. Tę ndikún rą Mbęę Lulu jąąn' mii' ką kua'ąn ą. Tę nį sąkakú ña'a' Ndiosí tę̲in nę yivį' į̲in yivį' tę kųnduų rą ndęę naa tų̲manį̲' nų̲u' ndį̲tį̲ą ą xiin' ndį̲tį̲ą Mbęę Lulu jąąn'.

5 Tẹ nị ndẹẹ nï ka'ạn tụ rạ tụn vixị. Tẹ tẹ ndọọ nduu' rạ nuụ' Ndiosí.

Taxi' unị ta'an ángele tụ'ụn Ndiosí nuụ' nẹ yivị'

6 Tẹ nị xịnị ị ta'nu' ịngạ ángele sukun vạ ndịvi', ña ni'i' tụ'ụn vạ'ạ, ña yoo ndẹẹ ndi'i' nị kivị'. Tẹ ka'ạn ndọsọ' ạ ña jạạn' nuu' nẹ ndiee' nuụ' ñụ'u' ịịn yivị'. Naa kuu' nuụ' sạkuu' nuụ' nẹ yivị', xiin' nuụ' nẹ nduu' tị'vị chiẹ, xiin' nuụ' nẹ yoo tụ'ụn mịi', xiin' ñụụ ka'nu' xiin' ndạ'a' ạ.

7 Tẹ ti'e' ka'án ạ ndii:

—Kụyị'vi ndọ' Ndiosí, tẹ kọtọ ka'nu' ndọ' ạ. Sạkan' ña xạ nị xạạ kivị' ña sạna'má ạ nẹ yivị'. Sạkan' na kuii' sạka'nu' ndọ' ña jạạn', ña nị xạ'ạ ndịvi', xịịn' ñụ'u' ịịn yivị', xiin' mịnị ka'nu', xịịn' tịkọ'yo' —nị kachị ángele jạạn'.

8 Sạkan' tẹ nị ndikụn ña'a' ángele ña uvị ka'án ạ ndii:

—Xạ nị nduxịn ñụụ ka'nu' Babilonia, xạ nị nduxịn ạ. Sạkan' ña nẹ nị ndiẹẹ ñụụ jạạn' nị sạtívi' sạkuu' nẹ ndiee' ịịn yivị' xa'ạ' ạ ña xaa' nịạ ndẹẹ naa xaa' ịịn ña'a', ña' xiín, ña' kụ̈nị vịkọ ni'i' xiin' mii' nuụ' ña jạạn' —nị kachị ạ.

9 Sạkan' tẹ nị ndikụn tụ ángele ña unị ka'án ti'e' ạ ndii:

—Yọọ kạ sạka'nu' ti' ịyọ vạ kaa' jạạn', xiin' ña niania' ri', tẹ nạtịin nịạ tunị ri' ti'ẹ' nịạ uun ndạ'a' nịạ ndii,

10 kuní ạ ña kọ'ọ nịạ vino uvạ, te' nduu' ña xi'é vạ Ndiosí xini ạ nẹ jạạn'. Sạkan' ña kạtịạ ña xi'é ạ jạạn' xatạ' nẹ jạạn', tẹ kụndọ'ọ ndịẹe' vạ nịạ xịịn' ñu'ụ, xiin' azufre nuụ' ángele, ña xika' nuu' nuụ' ạ, tẹ kụndọ'ọ tụ nịạ nuụ' Mbẹẹ Lulu jạạn'.

11 Tẹ ñu'mạ, ña kiee' mii' ñu'u' nịạ tụndo'ọ' jạạn' ndii, kiee' tẹ kiee' ạ ndẹẹ ndi'i' nị kivị'. Sạkan' ña nị xạka'nu' nịạ ti' ịyọ vạ kaa' jạạn' xiin' ña niania' ri', tẹ nị nạtịin tụ nịạ tunị kivị' ri'. Tẹ kọ̈ọ' kivị' nạndieẹ' nịạ ndụvi' xiin' nii' ñụu nuụ' tụndo'ọ' jạạn'.

12 Xa'ạ' ạ kaạ' na kuní ạ ña kụndịẹni yoo' nẹ nduu' kuenta ạ, nẹ sạxinú ña ka'án chuun' Ndiosí, tẹ xika' nị'i ẹ' ịchi' Jesús —nị kachị ángele ña unị jạạn'.

13 Tẹ nị xịnị sọ'ọ ị ịin tachị' yụ'u' ña keta' ndẹẹ ndịvi' ka'án xiin' ị ndii:

—Kẹ'ị ụn' ña yọ'ọ': “Ndẹẹ vịtịn, tẹ ndẹẹ ạmạạ kạ ndii, sañu'u' vạ xtọ'ọ ẹ' nẹ xika' nuu' nuụ' ạ ndẹẹ kụvị nịạ” —nị kachị tachị' yụ'u' jạạn'.

Tẹ nị ka'ạn Espíritu ndii:

—Ña ndạku nduu' ạ. Nạndieẹ' nịạ nuụ' chụụn viẹ, ña nị xạạ nịạ, kuạchị ndii kịẹẹ vạ'ạ nịạ xa'ạ' chụụn vạ'ạ ña nị xạạ nịạ —nị kachị Espíritu.

Nakaya ángele ña savị' nuụ' ñụ'u' ịin yivị' trigo xiin' uva

14 Tẹ nị xịtọ ị, tẹ nị xịnị ị ịin vikọ' yạạ. Tẹ nuụ' vikọ' jạạn' ndu'ụ' ịin ña kaa' ndẹẹ naa ña nduu' tụ tẹ yivị'. Tẹ ndu'ụ' ịin corona oro xíni' ạ. Tẹ tiin' ạ ịin ichị kị'i' xíin' vạ.

15 Sạkan' tẹ nị kẹtạ ịngạ ángele yụkun' ña iin' ndịvi', tẹ ti'e' ka'án ạ xiin' ña ndu'ụ' nuụ' vikọ' jạạn' ndii:

—Xạ'a' kịị' ụn' kạ'ndịạ ụn' ña savị' xiin' ichị kị'i' ụn' ñaạ', sạkan' ña xạ xịxạ ña savị' nuụ' ñụ'u' ịin yivị' tẹ xạ nị xạạ kivị' ña nạkạyạ ụn' —nị kachị ángele jạạn' xiin' ạ.

16 Sạkan' tẹ nị xạ'ndịạ ña ndu'ụ' nuụ' vikọ' xiin' ichị kị'i' ạ ña savị' jạạn' nuụ' ñụ'u' ịin yivị', tẹ nị nạkạyạ ña'a' ạ.

17 Sạkan' tẹ nị xịnị ị nị kẹtạ ịngạ ángele yụkun' ña iin' ndịvi'. Tẹ ni'i' tụ ạ jạạn' ịin ichị kị'i' xíin' vạ.

18 Tẹ nị kẹtạ kạ ịngạ ángele nuụ' ạ mii' nasokọ' nẹ yivị' ña'ạ nuụ' Ndiosí. Tẹ kumi' ña jạạn' ndịẹẹ' nuụ' ñu'ụ. Tẹ ti'e' vạ nị ka'ạn ạ xiin' ángele ña tiin' ichị kị'i' xíin' jạạn' ndii:

—Xiin' ichị ụn' ñaạ' kạ'ndịạ ụn' ị'ịn yutụ uva xa'ạ' ña tạtạ ịin yivị', sạkan' ña xạ nị xịxạ uva jạạn' —nị kachị ángele jạạn'.

19 Ịkan' tẹ nị xạ'a' ángele jạạn' xa'ndia ạ yutụ uva jạạn' xiin' ichị kị'i' ạ jạạn' nuụ' ñụ'u' ịin yivị', tẹ kọ'nị ña'a' ạ mii' xe'ní ña'a' ạ, ña nduu' ña xi'é vạ Ndiosí.

20 Tẹ nị xe'nị ángele jạạn' uva jạạn' nuụ' ñụụ, tẹ kiị' nị xe'nị ña'a' ạ ndii, nị kịẹẹ kua'ạ' níi', tẹ nị kạạ ạ ndẹẹ yạtịn yụ'u' ịin kuei, tẹ nị kikụ ạ yatin' unị ciento kilómetro.

15

Uxạ ta'an ángele ña ni'i' uxạ ta'an kui'ẹ ña so'ọ' ndi'i'

1 Ikan' tẹ nị xịnị ị ndịvi' ịngą ña nia'á ka'nu' koo' chukuu' ña sanandanị yọọ ką. Nị yoọ uxą ta'an ángele, tẹ ni'i' ą uxą ta'an kui'ẹ ña so'ọ' ndi'i', tẹ xiin' ña jąąn' sąxinụ Ndiosí ña xi'é ą xini ą nẹ yivị'.

2 Nị xịnị tụ ị kandu'ụ' ịin ña kaa' ndẹẹ naa mịnị chiẹ, tẹ tuvi' kaxi' ą ndẹẹ naa yuụ' tątą, tẹ ndẹẹ naa kiee' ñu'ụ nuụ' ą. Tẹ nị xịnị tụ ị nẹ nị kąnando nuụ' ti' ịyọ vą kaa' jąąn', xiin' ña niania' ri', tẹ nï nątiin tụ nịą número kivị' ri'. Tẹ nẹ jąąn' ndii, ita' nịą nuụ' mịnị jąąn' tiin' ị'ịn nịą ñuụ' ña nani' arpa, ña nị tąxị Ndiosí ndą'a' nịą.

3 Tẹ xita' nịą yąą ña nị xịtą Moisés, tẹ nị xiką nụụ nuụ' Ndiosí, tẹ nduu' tụ ą yąą Mbẹẹ Lulu. Ka'án nịą ndii:

Xtọ'ọ ndụ Ndiosí, ña ka'nu' koo' chukuu' nduu' ụn',
Ña ka'nu' vą nduu' ña xaa' ụn', tẹ ndątụn' vą ą.
Ña ndąku vą nduu' ịchi' ụn', tẹ ña ndịxą nduu' ą.
Tẹ xa'ndia chuun' nuụ' nẹ yivị' ịin yivị' nduu' ụn'.

4 Tẹ kuní ą ña kụyị'vi sąkuu' nẹ yivị' yo'ó, tẹ kọtọ ka'nu' nịą yo'ó, Ndiosí kua'a.

Kuąchị ndii ịin ndąą' yo'ó kuịtị' nduu' ña ndọọ ndị'ị,
xa'ą' ą jąąn' na sąkuu' nẹ yivị' ịin yivị' kịxịn nuụ' ụn', tẹ sąka'nu' nịą yo'ó,
sąkan' ña nị nia'ą ụn' ña xachuun' ndąku vą ụn'.

Yąą jąąn' xita' nẹ jąąn'.

5 Ndị'ị jąąn', tẹ nị xịtọ ị, tẹ nị xịnị ị ña nị nunịą' yụkun' totọ ña iin' ndịvi', mii' iin' ña nia'á ña nị tąxị Ndiosí kuento ą xa'ą' ña sąą ą xa'ą' ẹ'.

6 Tẹ tịxịn yụkun' jąąn' nị kịẹẹ uxą sąa' ángele ni'i' ą uxą ta'an kui'ẹ jąąn'. Tẹ ángele jąąn' ndii, ni'nu' ą totọ yąą nanị' xiñụ. Tẹ kanu' ịin totọ ña nị kuą'ą xiin' yu'vą oro tịą'nị ą.

7 Sąkan' tẹ nị tąxị ịin ña tiaku, ña kụmi' jąąn', ndą'a' ị'ịn ángele jąąn' ịin ko'ọ' oro ña ñu'u' chitu' vị' ña xi'é vą Ndiosí, ña yoo tiaku ndẹẹ ndi'i' nị kivị'.

8 Tẹ nị chịtu' vą tịxịn yụkun' jąąn' xiin' ñu'mą ña nị kịẹẹ mii' nia'á ña ka'nu' Ndiosí xiin' ña ndịẹẹ' ą. Tẹ kọọ' kụvị ndi'vị tịxịn yụkun' jąąn' xa'ą' ñu'mą jąąn' ndẹẹ ndị'ị xąxą' uxą sąa' ángele jąąn' uxą sąa' kui'ẹ jąąn'.

16

Sọ'ọ nị xąą ą kịị' nị xątịą uxą sąa' ángele jąąn' ña ñu'u' ko'ọ' ą

1 Sąkan' tẹ nị xịnị sọ'ọ ị ịin tachị' yụ'u' ti'e' ña nị kẹtą tịxịn yụkun' jąąn'. Tẹ nị ka'ąn ą xiin' uxą sąa' ángele jąąn' ndii:

—Kua'an ndọ' tẹ kątịą ndọ' ña xi'é Ndiosí, ña ñu'u' ko'ọ' ñaą', nuụ' ñụ'u' ịin yivị' —nị kachị tachị' yụ'u' jąąn'.

2 Tẹ nị xa'ąn ángele ña ịin, tẹ nị xątịą ą ña ñu'u' ko'ọ' ą nuụ' ñụ'u' ịin yivị'. Ña jąąn' na kuii' nị kịẹẹ tą'ą xatụ ña kịnị vą iin' ịin' nẹ nị nątiin tunị ti' ịyọ vą kaa' jąąn', tẹ nị xąka'nu' nịą ña niania' ri'.

3 Tẹ nị xa'ąn ángele ña uvị, tẹ nị xątịą ą ña ñu'u' ko'ọ' ą nuụ' mịnị ka'nu'. Ña jąąn' na kuii' nị nąnduụ ra' níi' nẹ nị xi'ị, tẹ nị xi'ị sąkuu' ti' ñu'u' tịkui jąąn'.

4 Tẹ nị xa'ąn ángele ña unị, tẹ nị xątịą ą ña ñu'u' ko'ọ' ą nuụ' sąkuu' ịtịą xiin' sąkuu' tịkọ'yo'. Ña jąąn' na kuii' nị nąnduụ tụ te' jąąn' níi'.

5 Sąkan' tẹ nị xịnị sọ'ọ ị ka'án ángele ña xito' tịkui ịin yivị' ndii:

—Tákui'e, ña ndąku nduu' ụn', tẹ yoo ụn', tẹ nị yoọ ụn', ña ndọọ ndị'ị nduu' ụn', sąkan' ña katun' ndąku ụn' nẹ kaą' kịị' xaa' ụn' ña kaą'.

6 Kuąchị ndii nẹ kaą' nị xątịą níi' nẹ nduu' kuenta ụn' xiin' níi' nẹ nị ka'ąn tiakú tụ'ụn ụn'. Sąkan' na kuii' taxi' ụn' níi' kọ'ọ nịą. Sąkan' ña xata'ąn ña natiin' nịą tụndo'ọ' kaą' —nị kachị ángele xiin' ą.

7 Sąkan' tẹ nị xịnị sọ'ọ tụ ị ịngą tachị' yụ'u' ña nị kẹtą mii' nasokọ' nẹ yivị' ña'ą nuụ' Ndiosí ka'án ą ndii:

—Xtọ'ọ ndụ Ndiosí, ña ka'nu' koo' chukuu' nduu' ụn', tẹ ña ndịxą xiin' ña ndąku xaa' ụn' kiị' sana'má ụn' nẹ jąąn' —nị kachị ą.

8 Tẹ nị xa'ąn ángele ña kụmi', tẹ nị xątịą ą ña ñu'u' ko'ọ' ą nuụ' ñụ'ụ. Ña jąąn' na kuii' nị xą'a' xa'mi' ą nẹ yivị' ịin yivị' xiin' ñu'ụ ą.

9 Tẹ sąkuu' nẹ nị xixị xiin' ñu'ụ ña ị'ni' vą jąąn' ndii, nị kąnịą'a nịą xa'ą' Ndiosí, ña kumi' ndịẹẹ' nuụ' kui'ẹ jąąn', tẹ nï nąmą nịą nimá nịą tẹ sąka'nu' ña'a' nịą.

10 Tẹ nị xa'ąn ángele ña u'ụn, tẹ nị xątịą ą ña ñu'u' ko'ọ' ą nuụ' ą mii' xa'ndia

chuun' ti' i̱yo̱ va̱ kaa' ja̱a̱n'. Ña̱ ja̱a̱n' na kuii' ni̱ ku̱u̱ i̱in yaví mii' xa'ndia chuun' ti' ja̱a̱n'. Te̱ ni̱ xa̱xi̱'i' ne̱ yivi̱' yaa̱' ni̱a̱ xa'a̱' ña̱ u'vi̱ ndo'o' ni̱a̱.

11 Te̱ ni̱ ka̱ni̱a̱'a ni̱a̱ xa'a̱' Ndiosí ndu'u̱' ndi̱vi' xa'a̱' ña̱ u'vi̱ ndo'o' ni̱a̱ xiin' xa'a̱' ta̱'a̱ ja̱a̱n'. Ndisu̱ ni̱ na̱ma̱ ni̱a̱ nimá ni̱a̱ te̱ na̱ko̱o̱ ni̱a̱ ña̱ ni̱a̱'a ña̱ xaa' ni̱a̱.

12 Te̱ ni̱ xa'a̱n ángele ña̱ iñu̱, te̱ ni̱ xa̱ti̱a̱ a̱ ña̱ ñu'u' ko'o̱' a̱ i̱ti̱a̱ ka'nu' ña̱ na̱ni' Éufrates. Ña̱ ja̱a̱n' na kuii' ni̱ ndo̱ko̱ ti̱kui i̱ti̱a̱ ja̱a̱n', te̱ ku̱vi̱ xka'ndi̱a̱ te̱ xa'ndia chuun' kuu' nu̱u' xiin' te̱ xíin' ra̱ i̱kan', te̱ kua̱xi̱ mii' keta' ñu'u̱.

13 Sa̱kan' te̱ ni̱ xi̱ni̱ i̱ uni̱ ta'an espíritu ki̱ni̱, ña̱ iin' ndẹẹ̱ naa sa'va̱, kiee' a̱ yu'u' kua̱ku' ja̱a̱n', xiin' yu'u' ti' i̱yo̱ va̱ kaa', ti' kuu' nu̱u', xiin' yu'u' te̱ ka'án tiakú tu̱n vixi̱.

14 Te̱ espíritu ki̱ni̱ ja̱a̱n' ndii, ña̱ ndi̱va'a̱ nduu' a̱, te̱ yoo ndi̱ẹẹ̱' a̱ te̱ xaa' a̱ chu̱u̱n ka'nu'. Te̱ kua'a̱n a̱ nuu̱' sa̱kuu' ne̱ xa'ndia chuun' kuu' nu̱u', ne̱ ndiee' ka̱nii' i̱in yivi̱', te̱ sanduiin' a̱ ne̱ ja̱a̱n', te̱ ku̱nta'an' ni̱a̱ xiin' Ndiosí, ña̱ ka'nu' koo' chukuu', kivi̱' chie̱ so'o̱' ndi'i'.

15 Ka'án xto̱'o̱ e̱' ndii: "Chu̱u̱n xa'a' va̱ ndo̱', yu'u̱ ndii, ki̱xi̱n i̱ ki̱i̱' kӧo̱' a̱ naá nimá ndo̱' ndẹẹ̱ naa xaa' te̱ kui'na̱'. Te̱ sa̱ñu'u' va̱ Ndiosí ne̱ xito' xiin' mi̱i', te̱ yoo tu̱'va̱ ni̱a̱ xi̱in' toto̱ ni̱a̱, ko̱to̱ ka̱ ka̱ka̱ i̱in' vichi' ni̱a̱, te̱ ku̱chani ni̱a̱ nuu̱' ne̱ yivi̱'", kachi a̱.

16 Te̱ ni̱ ka̱ya̱ espíritu ki̱ni̱ ja̱a̱n' te̱ xa'ndia chuun' ja̱a̱n' i̱in xaan' mii' na̱ni' Armagedón xiin' tu̱'u̱n hebreo.

17 Sa̱kan' te̱ ni̱ xa̱ti̱a̱ ángele, ña̱ uxa̱, ña̱ ñu'u' ko'o̱' a̱ te̱i̱n tachi̱'. Sa̱kan' te̱ ni̱ ka'a̱n ti'e' i̱in tachi̱' yu'u' ña̱ keta' nuu̱' tei̱ ka'nu' tun' iin' ti̱xi̱n yu̱kun' ña̱ iin' ndi̱vi' ndii:

—Xa̱ ni̱ xinu̱ a̱ —ni̱ kachi̱ a̱.

18 Sa̱kan' te̱ ni̱ ki̱ẹẹ̱ ñu'u̱ savi̱' ndi̱ẹe' va̱, te̱ ni̱ ka'a̱n ki'in' tachi̱' yu'u', te̱ ti'e' va̱ ni̱ nde'i̱ savi̱', te̱ sa̱kan' tu̱ ndi̱ẹe' xa̱va'a̱ ni̱ ta̱a̱n ñu'u' i̱in yivi̱'. Te̱ kӧo̱' kivi̱' ni̱ ta̱a̱n sa̱a̱ ni̱ ta̱a̱n kivi̱' ja̱a̱n' ndẹẹ̱ ki̱i̱' ni̱ xi̱koo̱ ne̱ yivi̱' i̱in yivi̱'.

19 Sa̱kan' na ni̱ ndata̱' ñu̱u̱ ka'nu' uni̱ ta'an tu'u̱n', te̱ ni̱ ndo̱ñu'u' sa̱kuu' ñu̱u̱ ña̱ yoo nuu̱' ñu̱'u' i̱in yivi̱'. Te̱ ni̱ na̱ka̱'an' tu̱ Ndiosí xa'a̱' ñu̱u̱ ka'nu' Babilonia te̱ sa̱ko'o' ndi'i̱ a̱ ne̱ ja̱a̱n' vino, te' ka'án ndi̱a̱a̱ xa'a̱' tu̱ndo'o̱' ña̱ sa̱ndo'o' a̱ ne̱ ja̱a̱n' xa'a̱' ña̱ xi'é va̱ a̱ xini ña̱'a' a̱.

20 Te̱ ni̱ ndo̱ñu'u' tu̱ sa̱kuu' ñu̱'u' ña̱ ñu'u' i̱'nu̱ ma̱'in' mi̱ni̱ ka'nu', xiin' sa̱kuu' i̱ku' ña̱ ita' nuu̱' ñu̱'u'.

21 Te̱ ndẹẹ̱ ndi̱vi' ni̱ ki̱ẹẹ̱ kua'a̱' va̱ i'in' na'nu' ña̱ vie̱ ndee uvi̱ xi̱ko̱ kilo, te̱ ni̱ koyo̱ a̱ siki̱' ne̱ yivi̱', ndisu̱ ni̱ ka̱ni̱a̱'a ndi̱'i̱ ni̱a̱ xa'a̱' Ndiosí xa'a̱' tu̱ndo'o̱' chie̱ ña̱ sando'o' ña̱'a' a̱ ja̱a̱n', sa̱kan' ña̱ i̱in tu̱ndo'o̱' ki̱ni̱ va̱ nduu' a̱.

17

Yo'o' ka'án i̱in ángele ndẹẹ̱ ña̱ kuni kachi̱ a̱ ña̱ ni̱ xi̱ni̱ Juan yoso̱' i̱in ña̱'a' ko̱chi' kua'a i̱yo̱ va̱ kaa'

1 Sa̱kan' te̱ ni̱ ku̱ya̱ti̱n i̱in ángele ña̱ ndiaka' ta'an' xiin' ña̱ uxa̱ ta'an ña̱ ni̱ ni'i̱ ko'o̱' ja̱a̱n', te̱ ni̱ ka'a̱n a̱ xiin' i̱ ndii:

—To'o̱' xiin' i̱, te̱ nia'a̱ i̱ yo'ó ndee nuu̱' tu̱ndo'o̱' sa̱ndo'o' Ndiosí ña̱'a', ña' ka'nu', ña' xiín, te̱ ndu'u̱' a̱ nuu̱' kua'a̱' ti̱kui.

2 Te̱ ña' ja̱a̱n' ni̱ nduu̱ musa sa̱kuu' te̱ xa'ndia chuun' kuu' nu̱u' nuu̱' ne̱ yivi̱' i̱in yivi̱'. Te̱ ne̱ yivi̱' i̱in yivi̱' ndii, ndẹẹ̱ naa ne̱ xini̱ nduu' ni̱a̱ xa'a̱' a̱ ña̱ ni̱ xa̱a̱ ni̱a̱ ña̱ xiín naa ña̱ xaa' ña' ja̱a̱n' —ni̱ kachi̱ ángele ja̱a̱n'.

3 Sa̱kan' te̱ ni̱ nia'a̱ Espíritu i̱in ña̱ satuví nuu̱' i̱, ña̱ ndiaka' ángele ja̱a̱n' yu'u̱ ndẹẹ̱ ni̱ xa̱a̱ ndu̱ i̱in xaan' mii' i̱chi kaa'. Te̱ ni̱ xi̱ni̱ i̱ i̱in ña̱'a' ña' yoso̱' i̱in ti' kua'a ndu̱kun' i̱yo̱ va̱ kaa'. Te̱ ti' ja̱a̱n' ndii, yoso̱' ka̱nii' i̱in' ri' kua'a̱' kivi̱' ña̱ kani̱a̱'a xa'a̱' Ndiosí. Te̱ yoo uxa̱ ta'an xíni' ri', te̱ yoo tu̱ uxi̱ ta'an ndi̱ki' ri'.

4 Te̱ ña̱'a' ja̱a̱n' ndii, ni'nu' a' toto̱ ndu̱kun' xiin' ña̱ kua'a ndu̱kun'. Te̱ tití a' xiin' ña̱ kua'a xiin' oro, xiin' kua'a̱' nuu̱' yuu̱' xiñu̱ ña̱ ndiaa ya'vi' koo' chukuu', xiin' yuu̱' yi'é, xiin' ña̱ nani' perla. Te̱ ni'i' a' i̱in ya̱xin' ña̱ ni̱ kua̱'a̱ xiin' oro mii' ñu'u' kua'a̱' ña̱ ni̱a̱'a xiin' ña̱ ki̱ni̱ iin', ña̱ nduu' ña̱ xiín ña̱ ni̱ xa̱a̱ a' xiin' ne̱ yivi̱'.

5 Te̱ yoso̱' i̱in kivi̱' si̱'e ti'e̱' a' ka'án a̱ ndii: "Ka'nu' va̱ nduu' ñu̱u̱ Babilonia, te̱ nduu' a̱ si̱'i' sa̱kuu' ña̱'a' ña' xiko̱' xiin' mii', te̱ kandu'u̱' a' xiin' te̱ yivi̱'. Te̱ nduu' a̱ xa'ndu̱ sa̱kuu' kua̱chi̱ ña̱ ki̱ni̱ iin' ña̱ xaa' ne̱ yivi̱' i̱in yivi̱'", kivi̱' ja̱a̱n' yoso̱' ti'e' a'.

6 Te̱ ni̱ xi̱ni̱ i̱ ña̱ xini̱ ña̱'a' ja̱a̱n' xiin' níi' ne̱ nduu' kuenta Ndiosí, xiin' níi' ne̱

nị xi'į xa'ą' ą ña ną ndįęę yụ'u' vą nįą xa'ą' Jesús. Tę kįį' nị xįnį ña'a' į ndii, nị nąndąnį xąvą'ą į.

7 Tę nị ka'ąn ángele jąąn' xiin' į ndii:

—Nändąnį ụn'. Yu'ụ sąkuni' yo'ó ña sį'e xa'ą' ña'a' kaą' xiin' xa'ą' ti' įyọ vą kaa', ti' yosọ' a' kaą', ti' kumi' uxą ta'an xíni' xįįn' uxį ta'an ndįki'.

8 Tę ti' įyọ vą kaa', ti' nị xįnį ụn' jąąn' ndii, nị yoọ ri', ndisụ vįtįn ndii, kǫ̈ǫ' ką ri', tę xą xito' kętą kuii nị tụkụụ ri' yavį kunu vą jąąn', tę ku'ụn ri' mii' ndǫñu'u' ri'. Tę sąkuu' nę ndęę kįį' nị kuą'ą įin yivį' nį̈ xįkǫsǫ' kivį' nįą nuụ' tụtụ mii' yosǫ' kivį' nę kumi' kivį' ñụụ ña kǫ̈ǫ' kivį' ndi'i' ndii, nąndąnį vą nįą kįį' kụnį nįą ti' jąąn', sąkan' ña nị yoọ ri', tę kǫ̈ǫ' ri' vįtįn, ndisụ tuvį ką ri'.

9 Ña xini tuní kuní tę kụvį kụndąnį ę' ña yǫ'ǫ'. Uxą ta'an xíni' ti' jąąn' ndii, ka'án ndįąą ą xa'ą' uxą ta'an xikį' mii' ndu'ụ' ña'a' jąąn',

10 tę ka'án ndįąą tụ uxą ta'an xíni' jąąn' xa'a' uxą ta'an tę xa'ndia chuun' kuu' nụu'. U'ụn ta'an tę xa'ndia chuun' jąąn' ndii, xą nị xi'į rą, tę įin rą xa'ndia chuun' ką vįtįn, tę įngą rą ndii, tïą'an kįxįn rą. Ndisụ kįį' kįxįn tę jąąn' ndii, įin xa'a' kuįtį' ką'ndįą chuun' rą.

11 Tę ti' įyọ vą kaa' jąąn', ti' nị yoọ, ndisụ kǫ̈ǫ' ri' vįtįn ndii, ka'án ndįąą ą xa'ą' įin tę ką'ndįą chuun' tę unįą, ndisụ įin nduu' rą xiin' tę uxą ta'an jąąn'. Tę ku'ụn rą, tę ndǫñu'u' rą.

12 Tę ndįki', ña uxį ta'an ña nị xįnį ụn' jąąn' ndii, ka'án ndįąą ą xa'ą' tę uxį ta'an tę tïą'an ką'ndįą chuun' kuu' nụu'. Ndisụ nątįin rą ndįęę' tę ką'ndįą chuun' inga' rą xiin' ti' jąąn' įin xa'a' sie kuįtį'.

13 Tę nduįin kuento tę jąąn' ña tąxį rą ña ndįęe' rą xiin' ndįęę' rą nuụ' ti' jąąn'.

14 Tę ti' jąąn' xiin' tę jąąn' ndii, kụụn ta'an' rą xiin' Mbęę Lulu, ndisụ kąnando Mbęę Lulu jąąn' xiin' nę ndikún įchi' ą nuụ' ti' jąąn', sąkan' ña xtǫ'ǫ ka'nu' ką nduu' ą tę sąkan' sąkuu' xtǫ'ǫ, tę ña ka'nu' ką nduu' tụ ą tę sąkan' sąkuu' tę xa'ndia chuun' kuu' nụu'. Tę nę ndikún įchi' ą nduu' nę nị kąnąą Ndiosí, nę nị nąkąxįn ą tę xika' ndąku nįą nuụ' ą —nị kachị ángele jąąn' xiin' į.

15 Tę nị ka'ąn tụ ángele jąąn' xiin' į ndii:

—Tę tįkui, te' nị xįnį ụn' mii' kandu'ụ' ña'a' ña' xikǫ' xiin' mii' jąąn' ndii, ka'án ndįąą ra' xa'ą' sąkuu' ñụụ ka'nu' xiin' ndą'a' ą, xiin' xa'ą' nę kua'ą' koo' chukuu' nę ndiee' įin yivį', xiin' xa'ą' sąkuu' nuụ' nę yivį', xiin' xa'ą' sąkuu' nę yoo tụ'ụn mįi'.

16 Tę ti' įyọ vą kaa' jąąn' xiin' uxį ta'an ndįki' ri', ña nị xįnį ụn' jąąn' ndii, kụndąsi' ą ña'a' ña' xikǫ' xiin' mii' jąąn'. Tę sąkui'na' ą sąkuu' ña nduu' kuenta a', tę tąvą' ą totọ a' ndęę kụụ įin' vichi' a'. Tę kąxį' ą ñụ'u' nde'į a', tę ką'mį ą ña' jąąn' xiin' ñu'ụ.

17 Kuąchį ndii mįi' Ndiosí nị sąka'án nimá ña jąąn' tę sąą ą ña nị chįtuní Ndiosí. Sąkan' na kuii' nąkuįin yụ'u' ą ña tąxį ą ña ndįęę' ą nuụ' ti' jąąn' ndęę xinụ ña ka'án tụ'ụn Ndiosí.

18 Tę ña'a' jąąn' ndii, ka'án ndįąą a' xa'ą' ñụụ ka'nu', mii' yoo tę xa'ndia chuun' kuu' nụu' nuụ' į'įn tę xa'ndia chuun' kuu' nụu' nuụ' nę yivį' įin yivį'.

18

Sǫ'ǫ sąą ą kįį' ndǫñu'u' ñụụ Babilonia

1 Tę kįį' ndį'į nị xįnį į ña jąąn' ndii, nị xįnį į ña kuąxį nụụ įngą ángele ndįęę' koo' chukuu' ndįvi', tę nị yi'ę kąnii' įin yivį' nị xąą ña ndątụn' ą jąąn'.

2 Tę ti'e' vą nị ka'ąn ą ndii:

—¡Xą nị nduxįn ñụụ ka'nu' Babilonia, xą nị nduxįn ą! Tę vįtįn ndii mii' ndiee' ña ndįvą'ą nị nąnduụ ą, tę nị nąnduụ tụ ą mii' ñu'u' espíritu ña ndįvą'ą jąąn'. Tę nị nąnduụ nị tụ ą mii' ndiee' sąkuu' nuụ' sąą kįnį vą iin', ti' ndasi' ę' kąxį' ę'.

3 Nị sąnduxín Ndiosí nę ndiee' ñụụ jąąn', kuąchį ndii sụvį nįą nị xąą sąkan', tę nị xąą sąkuu' nę yivį' įin yivį' sąkuu' nuụ' ña xiín. Sąkan' ña ndęę naa nị sąko'o' nę jąąn' nę yivį' jąąn' vino xatụ vą, tę nị xįnį vą nįą xiin' nę jąąn'. Tę sąkan' tụ sąkuu' tę xa'ndia chuun' kuu' nụu' nuụ' nę yivį' įin yivį' ndii, nị xąą rą ña xiín xiin' nę ñụụ jąąn', sąkan' ña nị nduįin rą xiin' nę jąąn' xiin' kuąchį ña xaa' nįą. Tę sąkuu' nę naxikǫ' ña'ą įin yivį' ndii, nị kụvika' vą nįą nị xąą nę ñụụ jąąn' xa'ą' ą ña nị xą'nį' ndii' nę jąąn' xụ'un' xa'ą' ą ña kuni kǫǫ ndątụn' nįą —nị kachị ángele jąąn'.

4 Sąkan' tę nį xįnį sǫ'ǫ į tųkų tachį' yų'u' ña nį kętą ndivi' ka'án ą ndii:
—Nę kua'a į, kįęę ndǫ' ñųų Babilonia ñaą', tę säą ndǫ' kuąchį ña xaa' nę jąąn' tę sändo'o' tų į ndo'ó xiin' tųndo'ǫ' chię ña nątįin nę jąąn'.
5 Kuąchį ndii xą kua'ą' vą kuąchį nį xąą nįą, tę ndęę ndįvi' mii' ndu'ų' Ndiosí nį nąxąą ą. Tę xą nį xąą kivį' ña sąndo'o' ña'a' ą xa'ą' sąkuu' kuąchį nįą jąąn'.
6 Sąkan' na kuii', sąą nii' nį xąą nįą xiin' nę yivį' ndii, nii' sąkan' na kųndǫ'ǫ nįą. Tę na nącha'vį nįą sąą nii' nį xąą nįą ña nįą'a. Na kųtu' kati'į' yąxin' mįi' nįą xiin' te' uvą vą sąą nii' nį xąą nįą ña nįą'a jąąn'.
7 Sąą nii' kua'ą' nį xiką ñuñu' nę jąąn', xiin' sąą nii' kua'ą' nį xiką sįį' nįą'a nįą ndii, nii' sąkan' na kųndǫ'ǫ u'vį nįą, tę nii' sąkan' tų na kuąkų u'vį nįą. Sąkan' ña ka'án nę jąąn' xiin' nimá nįą ndii: "Xa'ndia chuun' ę' nuų' sąkuu' nę ndiee' įin yivį' ndęę naa įin tę xa'ndia chuun' kuu' nųu', tę kuäsą' tų ndo'o' ę' ndęę naa įin ña' kuaąn', tę nį ndęę kǫǫ' tų kivį' kųsuchi' įnį ę'", kachi nįą xiin' nimá nįą.
8 Xa'ą' ą jąąn' na įin xaą ki'į' kuįtį' sąkuu' ña kųndǫ'ǫ nįą, kǫǫ ña kųvį nįą, kǫǫ tų ña kųsuchi' įnį nįą, tę kǫǫ nį tų sǫkǫ, tę kǫkǫ tų ñųų nįą. Sąkan' ña xtǫ'ǫ ę' Ndiosí, ña sąna'má ña'a' ndii, ndįęe' koo' chukuu' ą.
9 Tę kįį' kųnį tę xa'ndia chuun' kuu' nųu' nuų' nę yivį' įin yivį' ñu'mą ña xixí ñųų Babilonia jąąn' ndii, kųsuchi' vą įnį rą, tę kuąkų u'vį tų rą. Sąkan' ña nį xąą tę jąąn' kuąchį ką'ąn ñųų jąąn', tę nį xiką sįį' nįą'a tų rą įkan'.
10 Tę xa'ą' ą ña yi'vi rą kųndǫ'ǫ na rą xiin' ñųų jąąn' ndii, ndęę ndǫsǫ' kuįtą rą, tę ka'ąn rą ndii:
—Xą nda'vi, xą nda'vi kuu' nę ndiee' ñųų ka'nu' Babilonia kaą', ñųų nę nį kumi' ña ndįęe'. Įin nį xąą ki'į' kuįtį' ña nį sąndo'o' ña'a' Ndiosí —kachį rą.
11 Tę nę naxikǫ' ña'ą įin yivį' ndii, kųsuchi' tų įnį nįą, tę kuąkų u'vį tų nįą xa'ą' nę nį ndieę ñųų jąąn', sąkan' ña kǫǫ' ką nę sątą' kua'ą' ña'ą ña yą'vį ña xikǫ' nįą,
12 naa kuu' oro, xiin' plata, xiin' kua'ą' nuų' yuų' xiñų ña ndiaa ya'vi', xiin' yuų' yi'é ña nani' perla. Naa kuu' ki'in' nuų' totǫ ndątųn' vą, naa kuu' totǫ yąą vą, xiin' totǫ ndųkun', xiin' totǫ kua'a ndųkun', xiin' totǫ ya'vi' vą ña nąni' seda. Tę kǫǫ' ką nę sątą' tų kua'ą' ña'ą ña yą'vį ña xikǫ' nįą, naa kuu' vitų' xavixín', xiin' sąkuu' ña'ą ña kua'a xiin' ndįki' nuų' elefante, xiin' vitų' ya'vi' vą, xiin' kąą, xiin' kąą kua'a, xiin' kąą ti'e' vą, xiin' yuų' ña nani' mármol.
13 Tę kǫǫ' ką tų nę sątą' ña'ą kua'ą' ña yą'vį ña xikǫ' nįą, naa kuu' sąkuu' ña xaa' asįn' ña xaxį', naa kuu' canela, xiin' sąkuu' ña xavixín', naa kuu' sųxą chų'ma, xiin' ña xavixín' ña nani' mirra, xiin' ki'in' nuų' ką tįkui xavixín' yą'vį. Tę kǫǫ' ką nę sątą' tų ña'ą nįą, naa kuu' vino, xiin' xą'ąn oliva, xiin' yųchi' xitą' vą'ą ña ndi'į vą, xiin' ndįkin' trigo, naa kuu' sįndikį', xiin' mbęę, xiin' kuei, xiin' carreta tun' kañuu' kuei, xiin' ndęę nę yivį', nę nį ke'vį xachuun' nuų' įin xtǫ'ǫ.
14 Tę nį ka'ąn tų tachį' yų'u' jąąn' ndii:

—Kǫǫ' ką ña vą'ą ña ndioǫ' įnį vą ndǫ' xa'ą' kumi' ndǫ', xą nį ndǫñu'u' sąkuu' ña ndątųn' xiin' ña vika' nuų' ndǫ'. Tę kǫǫ' kivį' nątįin xąchi' ką ndǫ' ña ndioǫ' įnį vą ndǫ' xa'ą' jąąn' —nį kachį ą.

15 Tę ndęę xika' kuįtą tų nę naxikǫ' jąąn', nę nį kųvika' xą'a' nę ndiee' ñųų jąąn', xa'ą' ą ña yi'vi vą tų nįą ña kųndǫ'ǫ nįą xiin' nę ndiee' ñųų jąąn'. Tę kųsuchi' įnį nįą tę kuąkų u'vį nįą,
16 tę ka'ąn tų nįą ndii:

—Xą nda'vi, xą nda'vi kuu' nę nį ndieę ñųų ka'nu', mii' nį ndieę nę nį ni'nų totǫ ndątųn' vą, xiin' totǫ yąą vą, xiin' totǫ ndųkun', xiin' totǫ kua'a ndųkun'. Tę nį titį nįą xiin' ña kua'a xiin' oro, xiin' ña kua'a xiin' yuų' xiñų ña ndiaa ya'vi' vą, xiin' yuų' yi'é ña nani' perla.
17 Tę įin nį xąą ki'į' kuįtį' ña nį ndǫñu'u' ña vika' nįą —kachį nę jąąn'.

Tę sąkan' tų sąkuu' tę satuvį' tundǫo' na'nu', tun' kua'ąn nuų' mįnį ka'nu', xiin' nę cha'vį xa'ą' ą ña kua'ąn nįą xiin' nų', xiin' tę xachuun' nuų' nų', xiin' nę ki'in' xų'un' ña xachuun' nįą nuų' mįnį ka'nu' jąąn' ndii, kuįtą tų nę jąąn' ndee xika' vą,
18 tę kįį' kųnį nę jąąn' ñu'mą ña xixí ñųų jąąn' ndii, ka'ąn ti'e' nįą ndii:

—Kǫǫ' xąchi' ką įin ñųų ka'nu' ndęę naa ñųų kaą' —kachį nįą.

19 Tę sąkaa' nįą yąka' xíni' nįą, tę nde'į
ti'e' nįą, tę kuąkų nįą, tę ka'án nda'vi nįą
ndii:
—Xą nda'vi, xą nda'vi kuu' nę ndiee'
ñųų ka'nu' kaą', sąkan' ñą xiin' ñą vika'
nįą nį kųvika' sąkuu' nę kumi' tundǫo'.
Ndisų įin nį xąą ki'į' kuįtį' ñą nį ndǫñu'u'
ña vika' nįą —kachį nįą.
20 Tę ndo'ó, ñą ndiee' ndįvi', nę nduu'
kuenta Ndiosí, xiin' tę nį tįąnų' Jesús
sania'á įchi' ą, xiin' nę nį ka'ąn tiakú tų'ųn
ą ndii, na nąkuątia' na nimá ndǫ'. Kuąchį
ndii xą nį kęndiaą' ya'vi' Ndiosí nuų' nę
ndiee' ñųų jąąn' xa'ą' kuąchį nįą ña nį
sąndo'o' nįą ndo'ó, nį kachį tachį' yų'u'
jąąn'.
21 Sąkan' tę nį ndǫnį'į įin ángele ndįęę'
vą įin yuų' chię vą, ñą kaa' ndęę naa yuų'
molino, tę nį skąna' ña'a' ą tįxįn mįnį
ka'nu', tę nį ka'ąn ą ndii:
—Nii' sąkan' yachį vą ndǫñu'u' ñųų
ka'nu' Babilonia, tę kų̈nį xąchi' ką ña'a'
nę yivį'.
22 Tę kų̈nį sǫ'ǫ ką nę yivį' ndęę įin
yąą ñųų jąąn', naa kuu' ña xandaa' tę
yivį' ñuų', naa kuu' ña xita' nę yivį', naa
kuu' ña tivi rą tun' yoǫ', naa kuu' ndųsų
ndąchuun'. Tę kǫ̈ǫ' ką nę chųųn vą nuų'
ña xa'a nįą xiin' ndą'a' nįą. Tę nį ndęę
kų̈tiakų ką tų nį'į ña ndįkǫ nę ndiee' ñųų
jąąn'.
23 Tę kǫ̈tuųn ką kąą tuún ñųų jąąn'. Tę
kǫ̈ǫ' ką nę tunda'á' ñųų jąąn'. Kuąchį
ndii, nę nį sątą' ña'ą ñųų ndǫ' jąąn', tę
naxikǫ' nįą, nį nduų nę ndįęe' ką įin kąnii'
įin yivį'. Tę nį xįnį xa'an' ndǫ' xiin' ña
kuinį' ndǫ' sąkuu' nę yivį' įin yivį'.
24 Tę nę nį ndieę ñųų jąąn' nį xą'nį' nę
nį ka'ąn tiakú tų'ųn Ndiosí, xiin' sąvą ką
nę nduu' kuenta ą, xiin' sąkuu' nę nį xi'į
įin kąnii' įin yivį' —nį kachį ángele jąąn'.

19

Sąka'nu' nę ndiee' ndįvi' Ndiosí

1 Kiį' nį ndį'į nį ka'ąn ángele ndįęe'
jąąn' ndii, sąkan' tę nį xįnį sǫ'ǫ į ña ka'án
ti'e' xąvą'ą kua'ą' koo' chukuu' nę yivį'
ndii:
Na kǫtǫ ka'nu' ę' Ndiosí.
Kuenta Ndiosí nduu' ña kakú ę'.
Tę na nątiin ą ña tiin' ka'nu' ña'a' sąkuu'
nę yivį',
xiin' ña xaka'nu' ña'a' nįą,
tę nątiin tų ą sąkuu' ña ndįęę'.
2 Tę ña ndąku xiin' ña ndįxą nduu' ña xaa'
ą kiį' sana'má ą nę yivį'.
Tę nį sąndo'o' ą nę ndiee' ñųų jąąn',
nę nį xąą ndęę naa xaa' įin ña'a' ña' xiko'
xiin' mįi'.
Tę nį sątívi' nę jąąn' nę ndiee' įin yivį'
xiin' ña xiín ña xaa' nįą.
Tę kęndiaą' ya'vi' ña'a' Ndiosí sąkan' ña
nį xa'nį' nę jąąn', nę xika' nuu' nuų'
ą.
3 Tę ti'e' xąvą'ą nį ka'ąn ką ą ndii:
—Na kǫtǫ ka'nu' ę' Ndiosí. Kaa' tę kaa'
ñu'mą mii' xixí ñųų ka'nu' jąąn' ndęę
ndį'į nį kivį' —nį kachį ą.
4 Tę okǫ kųmi' saa' ña xįxą jąąn'
xiin' kųmi' saa' ña tiaku jąąn' ndii, nį
xįkųndieę ndįęę ą yątįn nuų' teį ka'nu' ką
mii' ndu'ų' Ndiosí, tę nį xąka'nu' ña'a' ą
ka'án ą ndii:
—Sąkan' na kųndųų ą. Na kǫtǫ ka'nu'
ę' Ndiosí —nį kachį ą.
5 Sąkan' tę nį kętą įin tachį' yų'u' ndęę
yątįn mii' iin teį ka'nu' jąąn' ka'án ą ndii:
Tę sąkuu' ndo'ó, nę xika' nuu' nuų' Ndiosí
ndii,
na sąka'nu' ndǫ' ą,
xiin' sąkuu' ndo'ó, nę tiin' ka'nu' ą,
naa' nę ka'nu' nduu' ndǫ',
uun naa' nę nda'vi sǫ'ǫ nduu' ndǫ'.
Nį kachį tachį' yų'u' jąąn'.
6 Sąkan' tę nį xįnį sǫ'ǫ tų į įin ña nduu'
ndęę naa ña ka'án ti'e' xąvą'ą kua'ą' koo'
chukuu' nę yivį'. Tę ndįęe' xąvą'ą nį nį'į ą
ndęę naa ni'į kua'ą' vą tįkui. Tę ti'e' vą tų
ka'án ą ndęę naa nde'í savį' ka'án ą ndii:
Na kǫtǫ ka'nu' ę' Ndiosí.
Xą xa'ndia chuun' xtǫ'ǫ ę Ndiosí, ña
ka'nu' koo' chukuu'.
7 Tę na kuątia' vą nimá ę', tę na vą'ą kųnį
ę'.
Tę na sąka'nu' ę' Ndiosí,
sąkan' ña xą nį tondįą kivį' ña tųnda'ą'
Mbęę Lulu.
Tę xą nį xįkoǫ tų'vą ña'a' ña' tųnda'ą' xiin'
ą.
8 Tę xą nį tąxį Ndiosí totǫ ni'nu' a'.
Tę ndǫǫ vą totǫ jąąn', tę yąą xiñų vį' ą.
Nį kachį ą. Tę ka'án ndįąą totǫ jąąn' xa'ą'
ña ndąku ña xaa' nę nduu' kuenta Ndiosí.

Vą'ą vą kuni nę ku'ųn vįko' mii' tųnda'ą' Mbęę Lulu

9 Sąkan' tę nį ka'ąn įįn ángele xiin' į ndii:
—Kę'į ųn' ña yǫ'ǫ': “Sañu'u' vą Ndiosí nę yivį', nę nį tątų ą, tę ku'ųn nįą, tę kųxį nįą ña xaxį' xąkuaą' vįko' mii' tųnda'ą' Mbęę Lulu jąąn'” —nį kachį ą.

Tę nį ka'ąn ką ángele jąąn' xiin' į ndii:
—Tų'ųn ndixą, ña ka'án Ndiosí, nduu' ña yǫ'ǫ' —nį kachį ą.

10 Įkan' tę nį nąkąndu'ų' ndięę į nuų' ą tę sąka'nu' ña'a' į, ndisų nį ka'ąn ą xįįn' į ndii:
—Säka'nu' ųn' yu'ų. Kuąchį ndii įįn ña xika' nuu' nuų' Ndiosí nduu' į xiin' ųn' xiin' įngą nę įnį xini ña'a', nę ita' nį'į nuų' ña ndixą, ña ka'án xa'ą' Jesús. Ndiosí kuįtį' sąka'nu' ųn'. Tę ña ndixą, ña ka'án xa'ą' Jesús, nduu' ña nį tąxį ña ndięę' nuų' nę ka'án tiakú tų'ųn Ndiosí —nį kachį ángele jąąn'.

Keta' įįn ña yosǫ' kuei yąą

11 Sąkan' tę nį xįnį į ña nunia' ndivi'. Tę nį xįnį į įįn kuei yąą. Tę ña yosǫ' ti' jąąn' ndii, ña xachuun' ndąku xiin' ña ndixą nani' ą. Tę sana'má ndąku ą, tę tiin' ndąku tų ą ñu'ų.

12 Tę ndųchi' nuų' ą ndii, yi'é ą ndęę naa ñu'ų ndatin. Tę xíni' ą ndii, yoo kua'ą' tivį. Tę įįn' ą ndii, yosǫ' įįn kivį' ña ndęę įįn nę yivį' xïní, süų' jąąn' ndii mįi' kuįtį' ą xiní ña jąąn'.

13 Tę ndį'į ndǫǫ totǫ ą nį ką'mą níi', tę tų'ųn Ndiosí nąni' ą.

14 Tę kua'ą' tį'vį tę xíin' kuenta ndįvi', tę ni'nu' totǫ vą'ą yąą ndǫǫ vą, kua'ąn xiin' ą yosǫ' rą kuei yąą.

15 Tę yų'u' ą ndii, keta' įįn ichį xíin' vą ña tįįn ą tę sątųxu'ví ą sąkuu' nę ndiee' įįn yivį'. Tę ką'ndįą chuun' vię ą nuų' nę jąąn'. Tę kueįn ndǫsǫ' ña'a' ą ndęę naa xeín ndǫsǫ' tę yivį' uva, tę tąvą' ą tįkui ą. Tę te' jąąn' nduu' ña xi'é xąvą'ą Ndiosí, ña ka'nu' koo' chukuu', xini ą nę jąąn'.

16 Tę nuų' totǫ ą xiin' sį'įn ą ndii, yosǫ' kivį' ña ka'án ndii: “Ña xa'ndia chuun' kuu' nųu' nuų' sąkuu' tę xa'ndia chuun' kuu' nųu'. Xtǫ'ǫ kuu' nųu' nuų' sąkuu' xtǫ'ǫ.” Sąkan' yosǫ' ą.

17 Sąkan' tę nį xįnį į iin' įįn ángele nuų' ñų'ų. Tę nį ka'ąn ti'e' ą xiin' sąkuu' nuų' sąą, ti' ta'nu' ndįvi' ndii:
—Nįą'ą ndǫ', tę nąkayą ndǫ', tę kǫǫ manį' vą ndǫ' ña xaxį' xąkuaą' sąą Ndiosí.

18 Nįą'ą ndǫ', tę kąxį' ndǫ' ñų'u' nde'į tę xa'ndia chuun' kuu' nųu', xiin' ñų'u' nde'į tę xíin' kuu' nuų', xiin' ñų'u' nde'į tę xíin' ndięe' vą, xiin' ñų'u' nde'į kuei, xiin' tę yosǫ' ri'. Nįą'ą ndǫ', tę kąxį' ndǫ' ñų'u' nde'į sąkuu' nuų' nę yivį', naa kuu' ñų'u' nde'į nę xika' ndiká xiin' ñų'u' nde'į nę xiko' ni'i' įįn xtǫ'ǫ, tę kąxį' tų ndǫ' ñų'u' nde'į nę ka'nu', xiin' ñų'u' nde'į nę nda'vi sǫ'ǫ —nį kachį ángele.

19 Sąkan' tę nį xįnį į ña nį nduįįn ti' įyǫ vą kaa', xiin' tę xa'ndia chuun' kuu' nųu' nuų' nę yivį' įįn yivį', xiin' sąkuu' tę xíin' rą, tę kųnta'an' ri' xiin' ña yosǫ' kuei yąą xiin' tę xíin' ą.

20 Sąkan' tę nį xįku'ųn ti' įyǫ vą kaa' jąąn' xiin' tę ka'án tiakú tųn vixį, tę nį xąą chųųn ka'nu'. Tę xiin' chųųn jąąn' nį xįnį xa'an' rą nę yivį', nę nį nątįįn tunį ti' jąąn', tę nį sąka'nu' tų nįą ña niania' ri'. Tę nį skǫ'ni' tiaku Ndiosí ti' įyǫ kaa' jąąn' xiin' tę ka'án tiakú tųn vixį jąąn' mįnį mii' ndatin ñu'ų xiin' azufre.

21 Tę nį xą'nį' ña yosǫ' kuei sąkuu' įngą nę nį kųnta'an' xiin' ą jąąn' xiin' ichį ña keta' yų'u' ą jąąn'. Tę nį ndą'nį vą sąkuu' sąą jąąn' kiį' nį xąxį' ri' ñų'u' nde'į nę jąąn'.

20

Xa'ndia chuun' Cristo įįn mií kuiyą

1 Sąkan' tę nį xįnį į kua'ąn nųų įįn ángele ndęę ndįvi', tę ni'i' ą ndą'a' ña nuniá' yi'e' yavį kunu vą jąąn'. Tę ni'i' tų ą įįn kąrena chię.

2 Tę nį nątįįn ángele jąąn' kuąku', ti' nduu' koǫ' yąta' įįn yivį', ti' nąni' diablo, ña nduu' ña ndįvą'ą, tę nąni' tų ri' ña tiin' kuąchį. Tę nį sątiín ña'a' ą, tę sąkan' kǫǫ ri' kǫtiįn ri' įįn mií kuiyą.

3 Tę nį skǫ'ni' ą ri' tįxįn yavį kunu vą jąąn', tę nį ndąsį į'nų kutų' ą ri' yavį jąąn', tę nį chįndu'ų' ą sello Ndiosí xatą' yi'e' yavį jąąn' tę kϋvį kųnį xa'an' ką ri' nę ndięę' įįn yivį' ndęę xinų įįn mií kuiyą jąąn'. Ndisų kiį' ndį'į xinų įįn mií kuiyą jąąn' ndii, kuní ą ña ndaxįn' ti' jąąn' įįn xa'a'.

4 Sąkan' tę nį xįnį į ita' teį ka'nu' miį' nį
xįkųndieę nę nį nątįįn ndįęę' tę sąna'má
nįą. Nę jąąn' nduu' nę nį kęndosǫ' nę yivį'
sukųn' xa'ą' ñą nį ndįęę yų'u' nįą xa'ą'
Jesús xiin' xa'ą' tų'ųn Ndiosí, tę xiin' xa'ą'
ñą nį̈ xąka'nu' tų nįą ti' į̨yǫ vą kaa' jąąn',
tę nį ndęę nį̈ xąka'nu' tų nįą ñą niania'
ri', tę nį̈ nątįįn tų nįą tunį ri' ti'ę' nįą,
uun xatą' ndą'a' nįą. Tę nę jąąn' ndii,
nį nątįąkų nįą, tę tąxį Ndiosí ndįęę' nįą
tę ką'ndįą chuun' nįą xiin' Cristo įįn mií
kuiyą jąąn'.

5 Tę ñą yǫ'ǫ' nduu' į̨chi' nų̨u' ñą
sąnątiaku Ndiosí nę nį xi'į̨. Ndisų sąvą
tųkų nę nį xi'į̨ ndii, nį̈ nątįąkų nįą xiin'
nę jąąn', süų' jąąn' ndii nątįąkų nįą ndęę
kį̈' xinų įįn mií kuiyą jąąn'.

6 Tę nę nį nątįąkų ñą nų̨u' jąąn' ndii,
sañu'u' vą ñą'a' Ndiosí, tę nduu' nįą
ndįtįą ą. Sąkan' na ñą xi'í ñą uvį ndii, kǫ̈ǫ'
ndįęę' kumi' ą nuų' kivį' ñų̨ų nę jąąn'.
Süų' jąąn' ndii kųnduų nįą sutų xika' nuu'
nuų' Ndiosí xiin' nuų' Cristo. Tę ką'ndįą
chuun' nįą xiin' ą įįn mií kuiyą jąąn'.

Skǫ'ni' Ndiosí ña ndįvą'ą mii' xixí ñu'ų xiin' azufre

7 Tę kį̈' xinų įįn mií kuiyą jąąn' ndii,
ndoǫ ndiká ñą ndįvą'ą jąąn' yavį kunu
mii' ndasi į̨'nų ą jąąn',

8 tę kętą ą yavį jąąn', tę ku'ųn ą tę
kųnį xa'an' ą sąkuu' nę yivį' įįn yivį',
ñą nduu' Gog xiin' Magog mii' ndiee' nę
ndasi' ta'an' xiin' Ndiosí. Tę sąnduįįn ñą
ndįvą'ą jąąn' sąkuu' nę ndiee' ñų̨ų jąąn' tę
kųnta'an' ą xiin' nę nduu' kuenta Ndiosí.
Tę nę jąąn' ndii, kų̨ų kua'ą' koo' chukuu'
nįą ndęę naa kua'ą' ñų̨ti' ñą ndiee' yų'u'
mįnį ka'nu'.

9 Tę nį kikų rą sąą kua'ąn nuų' ñų'u'
įįn yivį', tę nį xįnųndų̨ų rą ñų̨ų ñą ndanį
Ndiosí mii' ndįęę' nę nduu' kuenta ą.
Ndisų nį nų̨ų ñu'ų, ñą nį kįęę ndįvi', tę
nį xą'mį ndǫǫ ą sąkuu' tę jąąn'.

10 Tę ñą ndįvą'ą, ñą nį xįnį xa'an' nę
jąąn' ndii, nį skǫ'ni' ñą'a' Ndiosí nų̨u' ñu'ų
ña ndatin xiin' azufre, ña kaa' ndęę naa
mįnį, mii' xą nį skǫ'ni' ą ti' į̨yǫ vą kaa'
jąąn' xiin' tę ka'án tiakú tų̨n vixį jąąn',
tę sąndo'o' ñą'a' ą xiin' ñu'ų jąąn' ndų̨vi'
xiin' ñų̨u ndęę ndi'i' nį kivį'.

Sǫ'ǫ sąą ą kį̈' sąna'má Ndiosí sąkuu' nę yivį' į̨chi' so'ǫ' ndi'i'

11 Sąkan' tę nį xįnį į įįn teį yąą tun'
ka'nu'. Tę nį xįnį tų į ndu'ų' tę xa'ndia
chuun' nuų' tun' jąąn', tę įįn yivį' xiin'
ndįvi' ndii, nį xįnų ą nuų' ą, tę nį̈ ni'į̨' ą
mii' kųndįęę ą.

12 Sąkan' tę nį xįnį į nę nį xi'į̨, nę ka'nu'
xiin' nę nda'vi sǫ'ǫ, tę ita' nįą yątįn nuų'
teį ka'nu' jąąn'. Tę nį nunįą' kua'ą' tų̨tų.
Sąkan' tę nį nunįą' tų į̨ngą tų̨tų mii' yosǫ'
kivį' nę kumi' kivį' ñų̨ų ña kǫ̈ǫ' kivį' ndi'i'.
Tę nę nį xi'į̨ ndii, nį sąna'má ña'a' Ndiosí
sąą nii' yosǫ' nuų' tų̨tų kua'ą' jąąn', ña
ka'án xa'ą' ña nį xąą nįą.

13 Sąkan' tę sąkuu' nę nį xi'į̨ ñu'u' mįnį
ka'nu' ndii, nį sąnąkua'a ą ña'a' mįnį
jąąn' ndą'a' Ndiosí tę na'mą nįą. Tę sąkan'
tų ña xi'í xiin' yavį ndįį jąąn' ndii, nį
sąnąkua'a tų ą jąąn' ndą'a' Ndiosí nę nį
xi'į̨, nę kumi' ą, tę na'mą nįą. Tę nį
sąna'má Ndiosí į̨'į̨n nę yivį' jąąn' xa'ą' ña
nį xąą nįą.

14 Sąkan' tę nį xitįą į̨'nų tų mįi' ña xi'í
jąąn' xiin' yavį ndįį jąąn' mįnį mii' ndatin
ñu'ų jąąn'. Tę mįnį ñu'ų jąąn' nduu' ña
xi'í ña uvį.

15 Tę nę yösǫ' kivį' nuų' tų̨tų mii' yosǫ'
kivį' nę kumi' kivį' ñų̨ų ña kǫ̈ǫ' kivį'
ndi'i' jąąn' ndii, nį xitįą į̨'nų nįą mįnį mii'
ndatin ñu'ų jąąn'.

21

Ndįvi' xąa' xiin' ñų'u įįn yivį' xąa'

1 Sąkan' tę nį xįnį į ndįvi' xąa' xįįn' įįn
ñų'u' įįn yivį' xąa'. Sąkan' ña ndįvi' ña
nų̨u' xiin' ñų'u' įįn yivį' ña nų̨u' ndii, xą
nį xka'ndįą ą. Tę kǫ̈ǫ' ką tų mįnį ka'nu'.

2 Sąkan' tę nį xįnį yu'ų, Juan, ñų̨ų ña
nąni' Jerusalén xąa', ña sų'ųn. Tę nį
kętą ą ndįvi' mii' ndu'ų' Ndiosí, tę nuu'
ą. Tę yoo tų'vą ą ndęę naa įįn ña'a' kį̈'
ndasandątųn' xiin' mįi' a' xa'ą' į̈' a'.

3 Tę nį xįnį sǫ'ǫ į įįn tachį' yų'u' ña keta'
ndįvi' mii' iin' teį ka'nu' ka'án ti'e' ą ndii:

—Kǫtǫ ndǫ', yo'o' iin' vį'ę mii' yoo
Ndiosí xiin' nę yivį' vįtįn, tę nę jąąn'
kųnduų nę ñų̨ų ą, tę mįi' ą kąką teįn nįą,
tę kųnduų ą Ndiosí nįą.

4 Tę sąnąyaa' ą nduchi' nuų' nįą, ña nį
xąkų nįą. Tę kų̈vį ką nįą, tę kuäkų ką tų
nįą, tę nį ndęę ndä'vi ką nį tų kųnį nįą, tę

sąkan' tų kųnį u'vį ką nįą. Kuąchį ndii xą nį xka'ndįą įin yivį' yąta' —nį kachį tachį' yų'u' jąąn'.

5 Sąkan' tę nį ka'ąn ña ndu'ų' nuų' teį ka'nu' jąąn' ndii:

—Kǫtǫ ndǫ', ndasaxąa' į sąkuu' ña'ą —nį kachį ą.

Tę nį ka'ąn tų ą xiin' į ndii:

—Kę'į ųn' tų'ųn yo'o', sąkan' ña ña ndąku nduu' ą, tę nduu' tų ą ña xata'ąn įnį nę yivį' kųnį nįą —nį kachį ą.

6 Tę nį ka'ąn tų ą xiin' į ndii:

—Xą nį xinų ą. Yu'ų ndii, yoo į ña nųu', tę yoo tų į ña so'ǫ' ndi'i'. Tę nduu' į ña nųu', tę nduu' tų į ña so'ǫ' ndi'i'. Tę nę ichí tįkui ndii, tąxį sǫ'ǫ į kǫ'ǫ nįą tįkui tįkǫ'yo', te' taxi' kivį' ñųų ña kǫǫ' kivį' ndi'i'.

7 Tę yǫǫ ką kąnando nuų' tųndo'ǫ' ña xka'ndįą nįą ndii, nątįin nįą sąkuu' ña vą'ą sąą į. Tę kųndųų į Ndiosí nįą, tę kųndųų nįą si'ę į.

8 Ndisų sąkuu' nę kasi yų'u' xa'ą' į, xiin' nę ïnį xini yu'ų, xiin' nę xaa' kuąchį nįą'a, xiin' nę xa'nį' nę yivį', xiin' nę kumi' musa, xiin' nę xaa' ña kuinį', xiin' nę xaka'nu' ndiosí saka, xiin' sąkuu' nę ka'án tųn vixį ndii, ku'ųn nįą mįnį mii' ndatin ñu'ų xiin' azufre. Tę mįnį ñu'ų jąąn' nduu' mii' kųvį nįą, ña uvį —kachi ą.

Sǫ'ǫ kaa' ñųų Jerusalén xąa'

9 Sąkan' tę nį kįxįn įin ángele ña uxą ta'an, ña nį ni'į uxą ta'an ko'ǫ' mii' ñu'u' chitu' vį' uxą ta'an kui'ę ña so'ǫ' ndi'i', tę nį ka'ąn ą xiin' į ndii:

—To'ǫ' xiin' į, tę nia'ą į yo'ó ña' xito' tųnda'ą', ña' kųndųų ña' si'i Mbęę Lulu —nį kachį ą xiin' į.

10 Tę nį nia'ą Espíritu yu'ų įin ña satuví, ña jąąn' nduu' įin įku' chię sukun vą, tę nį sąnia'á yu'ų ñųų chię Jerusalén xąa', ña sų'ųn. Tę nį kętą ą ndįvi' mii' ndu'ų' Ndiosí, tę nuu' ą.

11 Tę ñųų jąąn' ndii, yi'é vą xa'ą' ña įkan' yoo Ndiosí. Tę ndątųn' yi'é ą ndęę naa yuų' ña ndiaa ya'vi' xąvą'ą, ndęę naa yuų' ña nani' jaspe, ña ndątųn' ndęę naa yuų' tątą.

12 Tę ndasi į'nų ą xiin' namą chię sukun vą. Tę yoo uxį uvį ta'an yi'e' ą. Tę iin' įin ángele nuų' į'įn yi'e' jąąn'. Tę yosǫ' kivį' įin tį'vį nę Israel nuų' ña ndasi' į'įn yi'e' jąąn'.

13 Tę yoo unį ta'an yi'e' xįin' ą mii' keta' ñų'ų. Tę xįin' ą ndą'a' kuą'ą ę' ndii, yoo tų unį ta'an yi'e' ą. Tę xįin' ą ndą'a' įtįn ę' ndii, yoo tų unį ta'an yi'e' ą. Tę sąkan' tų xiin' ą mii' ketá ñų'ų ndii, yoo unį ta'an yi'e' ą.

14 Tę xa'ą' namą ą ndii, nį kuą'ą ą xiin' uxį uvį ta'an yuų' na'nu'. Tę nuų' į'įn yuų' jąąn' yosǫ' kivį' į'įn tę nį tįąnų' Mbęę Lulu sania'á įchi' ą.

15 Tę ni'i' ángele, ña nį ka'ąn xiin' į jąąn', įin ndųkų, tun' ki'in' kų'vą ą, tun' nį kuą'ą xiin' oro, tę kį'įn kų'vą ą ñųų Jerusalén xąa' jąąn', yi'e' ą xiin' namą ą.

16 Ñųų jąąn' ndii, įin kachi ndiká ą, tę sąkan' ña nanį' ą. Tę nį kį'įn kų'vą ángele ñųų jąąn' xiin' tun' jąąn'. Tę ña nanį' ą, xiin' ña ndiká ą, xiin' ña sukun ą ndii, uvį mií uvį ciento kilómetro kumi' į'įn ą.

17 Tę nį kį'įn kų'vą ángele jąąn' namą ñųų jąąn' xiin' įin ña ki'in' kų'vą nę yivį'. Tę kumi' ą ciento uvį xįkǫ kųmi' sąą nanį' ndęę kondǫ ndą'a' ę' tę ndęę nuų' ndą'a' ę'.

18 Tę namą jąąn' ndii, nį kuą'ą ą xiin' yuų' ña nani' jaspe. Tę sąkuu' ña nduu' kuenta ñųų jąąn' ndii, nį kuą'ą ą xiin' mįi' ndį'į oro. Tę oro jąąn' ndii, ndęę naa yuų' tątą ña nį ndǫǫ nduu' ą.

19 Tę xa'ą' namą ñųų jąąn' ndii, ndixin' ą xiin' sąkuu' nuų' yuų' ña ndiaa ya'vi' xąvą'ą. Tę yuų' chię ña įin ndii, ndixin' ą xiin' yuų' kuiį' kua'a ña nani' jaspe. Tę yuų' chię ña uvį ndii, ndixin' ą xiin' yuų' ndį'e' ña nani' zafiro. Tę yuų' chię ña unį ndii, ndixin' ą xiin' yuų' kuiį' ña nani' ágata. Tę yuų' chię ña kųmi' ndii, ndixin' ą xiin' yuų' kuiį' vą ña nani' esmeralda.

20 Tę yuų' chię ña u'ųn ndii, ndixin' ą xiin' yuų' ña nani' ónice. Tę yuų' chię ña iñų ndii, ndixin' ą xiin' yuų' kua'a ña nani' cornalina. Tę yuų' chię ña uxą ndii, ndixin' ą xiin' yuų' kuiį' kuaan ña nani' crisólito. Tę yuų' chię ña unįą ndii, ndixin' ą xiin' yuų' kuiį' kuaan tuún ña nani' berilo. Tę yuų' chię ña íin ndii, ndixin' ą xiin' yuų' ndątųn' xąvą'ą ña nani' topacio. Tę yuų' chię ña uxį ndii, ndixin' ą xiin' yuų' kuiį' ndiaa' yi'é ña

nani' crisopraso. Tẹ yuụ' chiẹ ña uxi iin ndii, ndixin' ạ xiin' yuụ' kua'a kuaan ña nani' jacinto. Tẹ yuụ' chiẹ ña uxi uvi ndii, ndixin' ạ xiin' yuụ' yi'é ndukun' ña nani' amatista.

21 Tẹ i'in uxi uvi sạa' vitụ' yi'e' ñụụ jạạn' ndii, ni kuạ'ạ ạ xiin' yuụ' xiñụ ña nani' perla. Tẹ yạ'yạ ñụụ jạạn' ndii, ni kuạ'ạ ạ xiin' mii' ndi'i oro, tẹ ndatun' ạ ndẹẹ naa yuụ' tạtạ.

22 Tẹ nï xini i iin yukun' ñụụ Jerusalén xạa' jạạn', sạkan' ña mii' xto'o ẹ' Ndiosí, ña ka'nu' koo' chukuu', xiin' Mbẹẹ Lulu nduu' yukun' jạạn'.

23 Tẹ ñụụ jạạn' ndii, küní ạ ñu'u, tẹ ni ndẹẹ küní tụ ạ yoo', sạkan' ña mii' Ndiosí yi'é nuụ' ñụụ jạạn'. Tẹ Mbẹẹ Lulu nduu' ña tuún ñụụ jạạn'.

24 Tẹ kạkạ nẹ yivi' iin yivi' nuụ' ña yi'é ñụụ jạạn'. Tẹ tẹ xa'ndia chuun' kuu' nụu' nuụ' nẹ yivi' iin yivi' ndii, sạnạkua'a rạ sạkuu' ña ndatun' rạ xiin' ña ka'nu' rạ nuụ' ñụụ jạạn'.

25 Tẹ vitụ' yi'e' ñụụ jạạn' ndii, nduvi' koo nunia' ạ, sạkan' ña köo' ñụu ikan'.

26 Tẹ sạnạkua'a sạkuu' nẹ yivi' iin yivi' sạkuu' ña ndatun' nia, xiin' sạkuu' ña ka'nu' nia nuụ' ñụụ jạạn'.

27 Tẹ köo' kivi' ko'ni ndẹẹ iin nẹ xaa' ña nia'a ñụụ jạạn', ni ndẹẹ nẹ xaa' ña kạ'ạn, ni ndẹẹ nẹ ka'án tụn vixi, süụ' jạạn' ndii nẹ yosọ' kivi' nuụ' tụtụ mii' yosọ' kivi' nẹ kumi' kivi' ñụụ ña köo' kivi' ndi'i', ña nduu' tụtụ Mbẹẹ Lulu jạạn', kuiti' kụvi xka'ndia ikan'.

22

1 Sạkan' tẹ ni sạnia'á ángele jạạn' yu'u iin itia mii' kua'ạn tikui, te' taxi' kivi' ñụụ ña köo' kivi' ndi'i'. Tẹ tikui jạạn' ndii, xiñụ ra' ndẹẹ naa yuụ' tạtạ. Tẹ xa'ạ' tei ka'nu' Ndiosí xiin' Mbẹẹ Lulu kiee' ra'.

2 Tẹ kua'ạn ra' mạ'in' yạ'yạ ñụụ jạạn'. Tẹ iin' iin ndạạ' itun', tun' kuun' nduụ' ña taxi' kivi' ñụụ ña köo' kivi' ndi'i' ndạ'a', i'in ta'vi' yụ'u' itia jạạn'. Tẹ uxi uvi nuụ' nduụ' kuun' ndạ'a' tun' jạạn' i'in kuiyạ. Tẹ iin ndạạ' nuụ' nduụ' kuun' ndạ'a' nụ' i'in yoo' kua'ạn. Tẹ xiin' yukụ tun' jạạn' kụntatan' sạkuu' nuụ' nẹ yivi'.

3 Tẹ köo' kivi' kạ nạchạ'ạn nẹ yivi' ikan'. Tẹ ñụụ jạạn' kuiin tei ka'nu' Ndiosí xiin' Mbẹẹ Lulu jạạn'. Tẹ sạka'nu' ña'a' nẹ xika' nuu' nuụ' ạ.

4 Tẹ kụni nẹ jạạn' nuụ' Ndiosí, tẹ kosọ' kivi' ạ ti'ẹ' nia.

5 Tẹ köo' kạ ñụu ikan', tẹ küní kạ tụ ạ kotuụn ñu'u nuụ' nia, tẹ ni ndẹẹ küní tụ ạ kotuụn ñu'u, sạkan' ña ña yi'é xtọ'ọ ẹ' Ndiosí kụnduụ ñu'u nuụ' nia. Tẹ kạ'ndia chuun' nia ndẹẹ ndi'i ni kivi'.

Nä'a' kạ tẹ nạndiko' Jesús iin yivi'

6 Sạkan' tẹ ni ka'ạn ạ xiin' i ndii:

—Ña ndaku nduu' sạkuu' tụ'ụn yo'o', tẹ nduu' tụ ạ ña xata'ạn ini nẹ yivi' kụni nia. Sạkan' na xtọ'ọ ẹ' Ndiosí, ña saka'án nimá tẹ ka'án tiakú tụ'ụn ạ ndii, ni tianu' ạ ángele, ña nduu' kuenta ạ, tẹ nia'ạ ạ nẹ xika' nuu' nuụ' Ndiosí ña xạ kuyatin' xka'ndia.

7 —Kọtọ vạ ndọ', nä'a' kạ tẹ nạndiko' i, tẹ sañu'u' vạ Ndiosí nẹ saxinú ña ka'án tụtụ yo'o', ña ka'án xa'ạ' ña kọọ —ni kachi ạ.

8 Tẹ yu'u, Juan ndii, ni xini sọ'ọ i, tẹ ni xini nduchi' nuụ' tụ i sạkuu' ña yosọ' nuụ' tụtụ yo'o'. Tẹ kii' ndi'i ni xini sọ'ọ ẹ, xiin' kii' ndi'i ni xini nduchi' nuụ' ẹ ndii, ni nạkạndu'ụ' ndiẹẹ i nuụ' ángele, ña ni nia'ạ ña jạạn' nuụ' i, tẹ sạka'nu' ña'a' i.

9 Ikan' tẹ ni ka'ạn ángele jạạn' xiin' i ndii:

—¡Säka'nu' ụn' yu'ụ! Kuạchi ndii ña xika' nuu' nuụ' Ndiosí xiin' ụn' xiin' ingạ nẹ ka'án tiakú tụ'ụn ạ nduu' i, xiin' sạkuu' nẹ saxinú ña yosọ' nuụ' tụtụ yo'o'. Iin ndạạ' Ndiosí kuiti' sạka'nu' ụn' —ni kachi ạ xiin' i.

10 Tẹ ni ka'ạn kạ ạ xiin' i ndii:

—Täxạ'ạ ụn' nuụ' nẹ yivi' ña yosọ' nuụ' tụtụ yo'o', ña ka'án xa'ạ' ña kọọ. Kuạchi ndii xạ kuyatin' kivi' ña kọọ sạkuu' ña jạạn'.

11 Tẹ nẹ xaa' ña vä'ạ ndii, naa sạạ kạ nia ña jạạn', sạkan' tụ nẹ xaa' ña nia'a ndii, naa sạạ kạ nia ña jạạn'. Tẹ nẹ xachuun' ndaku ndii, naa sạchuun' ndaku kạ nia, sạkan' tụ nẹ xaa' ña kuní Ndiosí kuiti' ndii, naa sạạ kạ nia ạ.

12 —¡Kọtọ vạ ndọ'! Nä'a' kạ tẹ nạndiko' i, tẹ chạ'vi i i'in nẹ yivi' sạạ nii' ni xạchuun' nia.

13 Tẹ yu'u ndii, yoo' i ña nuu', tẹ yoo tụ i ña so'ọ' ndi'i'. Tẹ nduu' i ña nuu', tẹ nduu'

tu̱ i̱ ña so'o̱' ndi'i', te̱ nduu' i̱ ña xi̱'na, te̱ nduu' tu̱ i̱ ña ndi'i' ndo̱so̱'.

14 Te̱ sañu'u' va Ndiosí yo̱o̱ ka nduu' ne̱ natia' toto̱ ni̱a, sakan' ña xata'an kaxi̱' ni̱a nduu̱' ña kuun' nda'a' tun' taxi' kivi̱' ñu̱u ña ko̱o̱' kivi̱' ndi'i', te̱ ko'ni̱ tu̱ ni̱a yi'e' ñu̱u Jerusalén xaa' jaan'.

15 Ndisu̱ ne̱ cha'an' kuu' nde̱e̱ naa naya', xiin' ne̱ xaa' ña kuini̱', xiin' ne̱ kumi' musa, xiin' ne̱ xa'ni̱' ne̱ yivi̱', xiin' ne̱ xaka'nu' ndiosí saka, xiin' ne̱ xtani̱ tu̱n vixi̱, xiin' ne̱ xini xa'an' ne̱ yivi̱' ndii, ku̱vi̱ ko'ni̱ ni̱a ñu̱u jaan'.

16 Te̱ yu'u̱ Jesús ndii, xa ni̱ ti̱anu̱' i̱ i̱in ángele, ña nduu' kuenta i̱, te̱ ka'an ndo̱so̱' a xa'a' ña jaan' nuu̱' ndo'ó, ne̱ nakayá xa'a' i̱. Te̱ yu'u̱ nduu' si̱ani' xika' David. Te̱ nduu' tu̱ i̱ tiuu̱n' chie̱ ti' keta' kuaxi̱ kitu̱' —ni̱ kachi̱ a xiin' i̱.

17 Te̱ Espíritu Santo xiin' ña' tunda'á' ndii, ka'án ni̱a xiin' Jesús ndii:

—Ni̱a'a —kachi ni̱a.

Te̱ sakuu' ne̱ xini so'o̱ ña yo'o̱' ndii, na ka'an tu̱ ni̱a ndii:

—Ni̱a'a —kachi ni̱a.

Te̱ yo̱o̱ ka ichí ti̱kui ndii, ni̱a'a ndo̱', te̱ yo̱o̱ ka kuní ti̱kui ndii, ko'o̱ so'o̱ ndo̱' ti̱kui, te' taxi' kivi̱' ñu̱u ña ko̱o̱' kivi̱' ndi'i'.

18 Te̱ yu'u̱, Juan ndii, sakuni' ndi̱e̱e' i̱ yo̱o̱ ka xini so'o̱ ña yoso̱' nuu̱' tu̱tu̱ yo'o' xa'a' ña ko̱o̱. Naa' chi̱ka̱nu' ndo̱so̱' yo̱o̱ ka ndee ka yu̱'u' nuu̱' tu̱tu̱ yo'o' ndii, sando'o' ña'a' Ndiosí xiin' tundo'o̱' ña yoso̱' nuu̱' tu̱tu̱ yo'o'.

19 Te̱ naa' sandoyo' yo̱o̱ ka sava yu̱'u' ña ka'án xa'a' ña ko̱o̱, ña yoso̱' nuu̱' tu̱tu̱ yo'o' ndii, ta̱xi̱ Ndiosí kaxi̱' ni̱a nduu̱' ña kuun' nda'a' tun' taxi' kivi̱' ñu̱u ña ko̱o̱' kivi̱' ndi'i', te̱ ku̱vi̱ tu̱ ko'ni̱ ni̱a ñu̱u su'u̱n, ña ka'án tu̱tu̱ yo'o' xa'a' jaan'.

20 Te̱ ña ndiee' yu̱'u' sakuu' ña yoso̱' nuu̱' tu̱tu̱ yo'o' ka'án a ndii:

—Na̱'a' ka te̱ nandi̱ko' i̱ —kachi a.

Sakan' na ku̱ndu̱u a. Ni̱a'a, xto'o̱ ndu̱ Jesús.

21 Te̱ na sañu'u' va xto'o̱ e̱' Jesucristo sakuu' yoo', ne̱ nduu' kuenta a. Sakan' na ku̱ndu̱u a.